DİNLERİN EVRİMİ MASALI

Zafer Araştırma Grubu-Ocak 2005 337. Sayı

Evrim Teorisi Kabaca, Yeryüzündeki Tüm Canlıların Milyonlarca Yıl Süren Bir Tesadüfler Zinciri İle, Basitten Mükemmele Doğru Gelişerek Varolduğunu İddia Eder. Yani Bizler, Milyonlarca Yıl Önce Bir Su Birikintisi İçerisinde Kıpırdanan Tek Hücreli Canlıların, Kıpırdana Kıpırdana Gelişmesinin 'Naturel' Bir Sonucu Olarak Bu Hâle Gelmişizdir Evrim Teorisine Göre.

19. yüzyılda Charles Darwin adındaki bir biyoloji bilgininin meşhur ettiği ve Türlerin Kökeni adındaki kitabıyla kendince delillendirdiği evrim teorisi, bilim tarihindeki hiçbir teorinin görmediği kadar itibar gördü ve bilim adamlarınca teori olarak değil de, tıpkı yerçekimi kanunu gibi/kadar gerçek kabul edildi.

Üstelik, bu peşin kabul, biyoloji bilimi ile de sınırlı kalmadı. Kilisenin dogmatik baba-oğul ve kutsal ruh üçlemesine karşı gelişip kuvvet kazanan pozitivist rüzgârların etkisiyle evrim, bilimsel bir teori olmaktan çıkıp, bir felsefî akım hâlini aldı. Yüzyılın fikir adamları, etrafta olup biten her şeyin evrimle açıklanabileceğini iddia etmeye başladılar. Onlara göre varlıklar, basitten mükemmele doğru aşama aşama oluşmaktaydı, zayıflar yok olmakta, güçlü olanlar ise hayatta kalıp evrimlerine devam etmekteydiler ve bu süreci belirleyen tek şey kör ve şuursuz tesadüflerdi. Evrim fikri, bir salgın hastalık gibi kısa sürede, zamanın ateist fikir adamlarını sarıverdi.

Marx, ekonomiyi evrimsel süreçlerle analiz ediyor, Freud, evrimsel olarak çok gelişmiş bir tür olduğu halde, çağdaş insanın içinde ilkel dürtüler taşıdığını iddia ediyordu. Zamanın pozitivistleri için evrim, bir Yaratıcı fikrini işin içine katmadan bilim yapmanın, yegâne yolu olmuştu.

Biyolojiden sosyolojiye, ekonomiden antropolojiye kadar tüm bilim dallarında evrimle açıklanamayacak hiçbir problemin olmadığı savulunuyordu. Batılı bilim adamlarının çoğu, bir yaratıcı fikrini tamamen dışlamışlardı artık. Yaratıcı yoktu ve yeryüzünde tesadüfen var olan hayat, yine tesadüfen gelişip bu hâle gelmişti. Yeryüzünün üzerine serpilmiş bu olağanüstü güzellikteki varlıkları açıklamak için ise evrimin tek cevabı daha doğrusu tek bir kuralı vardı: "Her şey ilkelden mükemmele doğru giderek şimdiki halini almıştır."

Oysa her şeyin tesadüfen sürüp gittiği bir evrende, herhangi bir 'kural'dan bahsetmek ne büyük bir çelişkiydi.

Dinlerin Evrimi

Evrimci görüş, yeryüzündeki hayatın kendi kendine ortaya çıktığını öngördüğüne göre, her şeyin bir yaratıcı tarafından yoktan var edildiğini söyleyen dinlerin varlığı da tekrar gözden geçirilmeliydi. Öyle ya, Yaratıcı olmadığına göre, bu dinlerin kaynağı nereden gelmekteydi. Sakın, canlılar gibi basitten karmaşığa doğru gelişmiş olmasınlardı?

Evet, evet! Buna hiç şüphe yoktu. Dinler, bugünkü hallerine tıpkı canlılar gibi evrim geçirerek, zamanla gelişerek gelmişlerdi. Ve yeryüzündeki ilk insansı maymunlar, ya da maymunsu insanlar, düpedüz dinsizdiler. Ancak zamanla bir takım inançlar geliştirmeye başladılar. İlk önce kabilelerdeki saygın kişilerin öldükten sonra da yaşadıklarına inanılmaya başlandı. Onların bedenleri her ne kadar artık yaşamıyorsa da, ruhları yaşıyordu ve memnun edilmeyi bekliyorlardı. Bu tür inançlardan sonra bir takım ritüeller ortaya çıktı. Adak adama, kurban verme.. gibi. İşte giderek artan bu ritüeller zamanla şimdiki gibi dinlere dönüştü. Bu garip teori, dinlerin evriminin en ateşli savunucularından biri olan Herbert Spencer'a aitti.

Başka antropologlara göre ise, ilkel dinler insanların yeryüzündeki doğa olaylarından etkilenmeleri sonucunda ortaya çıkmıştı. 'Animizm' yani doğaya canlılık atfetme dinlerin kaynağıydı. Yıldırımlar, gök gürültüleri, yanardağ patlamaları, rüzgâr ve ateş ilkel insanın gözünde potansiyel birer tanrıydılar. İlk insanlar korktuklarını ve sevdiklerini tanrı ilân etmeden yapamazlardı...

Sonuçta dinler şimdiki haline böyle bir dizi gelişmenin, aşamanın sonrasında ulaşmışlardı evrimci görüşe göre. Bir başka meşhur antropolog E.B. Taylor bu aşamaları şu şekilde sıralıyordu:

Önce doğaya canlılık atfetme, sonra ulu kişilerin ölülerine tapınma, sonra çok tanrılı inanç sistemleri ve en sonunda da tek tanrılı dinler. Yani Yahudilik, Hristiyanlık ve İslâm.

Teoriler ne şekilde olursa olsun ortak bir neticeyi öne sürüyordu: Tek tanrılı dinlerin hepsi bu duruma çok tanrılı dinlerden evrimleşe evrimleşe gelmişlerdi. İnsanlar ilk önce sayısız toteme, kötü ruha ya da bunun gibi şeylere tapmışlardı. Ancak zamanla bu çok tanrılı inançlar gelişmiş ve tek tanrılı bir din hâline gelmişti. İlk tek tanrılı inanç sistemi ise, M.Ö. ikinci bin yılda Yahudiler arasında çıkmıştı ve Tevrat tek tanrı fikrini savunan ilk kitaptı. Hz. Musa ise tek bir Yaratıcıya iman eden ilk peygamber daha doğrusu peygamber olduğunu söyleyen kişiydi. Ardından gelen İncil ve Kur'an ise hep bu Tevrat kökenli kitaplardı.

Tamamı özel bir araştırma yapılmadan ortaya atılan bu teoriler zamanla kendisini destekleyecek bir dayanak bulamadı. İlerleyen yıllarda, özellikle Andrew Lang, Wilhelm Schmidt gibi meşhur antropologların çalışmaları neticesinde, dinlerin evrimi teorisinin bilimsellikten uzak bir safsata olduğu ortaya çıktı ve pek çok evrimci antropolog, bu iddiadan vazgeçti. Elde edilen bulgular dinlerin evrimleşip çok tanrılılıktan tek tanrılılığa gelişmesinin söz konusu olmadığını, tersine tek tanrılı dinlerin zamanla bozularak çok tanrılı hâle geldiğini gösterdi. Kısaca dinler evrimleşmemiş, ancak insanlarca tahrip edilip bozulmuştu. Buna "dinlerin dejenerasyonu" adı verildi.

Dinlerin Dejenerasyonu

"Biz her ümmetin içinden, 'Allah'a kulluk edin, tâğuttan sakının.' diyen bir peygamber gönderdik. Onlardan kimine Allah hidayet verdi; kimi de sapıklığı hak etti. Yeryüzünde gezin de, peygamberlerini yalanlayanların sonu nasıl olmuş, bakın.— Nahl, 36

Gerek Mezopotamya'da, gerekse Mısır'da yapılan inceleme ve araştırmalar neticesinde, eski medeniyetlerde sayısız tanrı ve kutsal varlık inancına rastlanır. Ancak incelemeler derinleştikçe şöyle bir gerçek ortaya çıkar:

Bütün bu tanrı, yarı-tanrı varlıklar arasında bir hiyerarşi söz konusudur. Ve hepsinin üzerinde tek bir tanrı bulunmaktadır. Bu gerçek, istisnasız tüm çok tanrılı inançlarda böyledir. Yani çok tanrılı dinlerin içinde, her zaman tek tanrılı bir din gizlidir.

Bu gerçeği ilk olarak ortaya çıkaran antropolog, Oxford Üniversitesi'nden Stephan Langdon'du. Langdon 1931 yılında elde ettiği bulguları bilim dünyasına duyururken, vardığı bu sonuçların hiç beklemediği bir şey olduğunu da itiraf etmekteydi. Çünkü onun bulguları dinlerin evrimi inanışının tamamen tersineydi.

Langdon ile başlayan bu yeni açılımın gerisi çabuk geldi. Özellikle tüm dünya medeniyetlerini etkilemiş olan Sümerler üzerine yapılan kazı ve araştırmalar, başlangıçta kesinlikle tek tanrılı bir dinin varolduğunu, ancak zamanla bozularak çok tanrılı bir inanç hâline geldiğini kesin olarak kanıtladı.

(Ancak bugün hâlâ eski Sümer tabletlerinde "Nuh Tufanı" gibi Tevrat, İncil ve Kur'an'da anlatılan olaylara benzer olayların izlerini gören bir takım araştırmacılar, bu işaretleri tersinden okuyarak kutsal kitapların kökenini bu Sümer tabletlerine bağlamaya çabalamaktadırlar. Söz konusu iddiaya göre, Tevrat ve İncil bu eski Sümer yazıtlarından derlenmiştir. Hatta Kur'an bile—haşa—eski Sümerden kalma söylentilerin etkisiyle ortaya çıkmış bir kitaptır.

Oysa bu ortak temaların izi, ilk insan ilk peygamber Hz. Âdem ile başlayan gerçek insanlık tarihinin ipuçlarını göz önüne sermekte değil midir?

Tevrat'ta, İncil'de ve Kur'an'da geçen tufan hadisesinin, Sümer tabletlerinde de geçiyor olması, bizlere tek bir şey söyler: Dinlerin tek bir İlahî kaynaktan geldiğini...)

Yıllar sonra Tell-Esmar adındaki eski bir Sümer şehrinde yapılan kazıların sonucu da aynı gerçeğe işaret ediyordu. Kazı çalışmalarını yöneten Henry Frankfort'un resmî raporunda bildirdiğine göre, dinler insanların doğa olaylarına, kötü ruhlara tapınmalarıyla ortaya çıkmış değillerdi. Başlangıçta tek bir ilahı olan din, zamanla bozulmuş ve iman edilen ilahın sıfatları başka başka tanrılar şeklinde ortaya çıkmıştı.

Anlaşılan o ki, söz konusu kavim, kendilerini bir olan Allah'a davet eden peygamberlerinden sonra, Rablerinin sıfatlarında hataya düşmüşler ve tevhid akidesinden sapmışlardı. Bilim işte bunu söylüyordu.

(Allah son kitabı Kur'an'da böyle sapmış kavimlerden, onların başlarına gelen felâketlerden, kendilerine yol gösterici olarak gönderilen peygamberlerin ve o peygamberin kavimleriyle olan mücadelelerinden, çokça bahsedilmektedir.)

Mısır, Hindistan ve Diğerleri

Sümerlilerde görülen dejenerasyon, tanrılarıyla ve firavunlarıyla ünlü Mısır medeniyetinde de görülmüştü. Mısırlılar da ilk başlarda tek tanrılı bir inanca sahiptiler, ancak Mısır dini bozuldu ve sayısız ilahlar ortaya çıktı. İş bununla da kalmayıp, krallarına bile uluhiyet vererek, onları da, bir yarı-tanrı'ya dönüştürdüler. Ve böylece Mısır, bir firavunlar medeniyeti hâline geldi.

Dinlerin dejenerasyonuna ve tek tanrılı bir dinden çok tanrılı dine geçişe en çarpıcı ve canlı örnek, Hint medeniyetidir.

Tarihi geçmişi, Sümer ve Mısır kadar olmasa bile, eski bir medeniyet olan Hind'de bugün bile isimleri alt alta yazılsa, İstanbul'un telefon rehberini dolduracak kadar çok tanrı vardır. Ancak Hintlilerin kutsal Veda kitabını inceleyen araştırmacı Max Müller'in ifadesiyle, Veda'da tek tanrılı inanç çok tanrılı inançtan daha eskidir.

"Tek ve sonsuz bir tanrının hatırası, göğü bir sis gibi kaplayan putperest anlayışın içinde mavi göğün belirmesi gibi beliriverir."

Gelelim Yunan tanrılarına. Tıpkı diğer örneklerde olduğu gibi, Eski Yunan'da da, bir din dejenerasyonu ve hak dinden sapma görülmektedir.

Eski Yunan dinî inançları üzerine araştırmalar yapmış olan Axel W. Persson, Tarih Öncesi Yunan isimli eserinde söyle der:

"İlk baştan beri varolan Tek Tanrı, daha sonra Yunan efsanelerinde gördüğümüz sayısız tanrıya dönüşmüştür. Bana göre, bu durum, tek ve bir olan tanrının sıfatlarının zamanla kişileştirilmesinden kaynaklanmıştır."

Hristiyanlık ve Yahudilik

"Yahudiler "Üzeyir Allah'ın oğludur." dediler. Hristiyanlar da "Mesih Allah'ın oğludur." dediler. Bu onların kendi ağızlarıyla uydurdukları sözleridir ki, kendilerinden önce kâfir olanların sözlerine benzetiyorlar. Allah onları kahretsin, nasıl da saptırılıyorlar!"—Tevbe, 30

Her ne kadar bugün yeryüzünde tabileri bulunan üç Tek Tanrılı dinden ikisi sayılsalar bile Yahudilerin Tevrat'ı, Hristiyanların ise İncil'i tahrif etmeleri, insanlık tarihinin gördüğü en son iki din dejenerasyonudur. Bilindiği gibi, Tevrat, Hz. Musa'ya vahyedildiği gibi kalmamış, asırlar boyu Yahudi bilginlerince değiştirilmiş ve yeniden yazılmıştır. Üstelik Yahudi inancına göre, Üzeyir Aleyhisselam yalnızca bir peygamber değildir. O, aynı zamanda—haşa—Allah'ın oğludur.

İncil'in durumu da Tevrat'tan farklı değildir. Bugün dört değişik İncil mevcuttur ve aralarında ciddi ayrılıklar bulunmaktadır. Asırlarca Hristiyan âlimleri de tıpkı Yahudiler gibi İncil'i tahrif edip değiştirmişlerdir. Ancak Hristiyan âlemindeki asıl büyük dejenerasyon, 'teslis' inancıdır. Hristiyanlar, baba-oğul ve kutsal ruh üçlemesiyle tevhidden uzaklaşmışlar ve Hz. İsa'ya Allah'ın kulu ve elçisi olarak değil de uluhiyetin bir parçası ve ortağı nazarıyla bakmaya başlamışlardır. Yahudilerin Üzeyir Aleyhisselam'ı Allah'ın oğlu kabul etmeleri gibi, Hristiyanlar da, İsa Aleyhisselam'ı—haşa—Allah'ın oğlu olarak kabul ederler.

Eski medeniyetlerin onlarca hatta yüzlerce tanrı inancının ardında aslı bozulmuş tek tanrılı bir dinin bulunduğunu keşfeden Batılı antropologların, Hristiyan dini hakkında ne düşündüklerini merak ediyoruz doğrusu. Acaba, teslis inancını bir din dejenerasyonu olarak görmemek için nasıl bir bahaneleri var?

Son Din, Son Kitap, Son Peygamber

"Bugün sizin dininizi kemale erdirdim, üzerinizdeki nimetimi tamamladım, sizin için din olarak İslâm'ı seçtim."—Maide, 3

Bugün yeryüzündeki üç büyük dinden biri olan İslâm, peygamberi ve bir kitabı olan en son ve son dindir. Bu dinin peygamberi, Peygamber silsilesinin sonuncusu ve tüm peygamberlerin Efendisi olan Hz. Muhammed (asm), insanlığa öyle bir tevhid dersi vermiştir ki, yeryüzü insanlık tarihinde tâbileri tarafından O'ndan daha çok sevilmiş hiç kimse olmadığı halde, O'nun dersini hakkıyla dinlemiş olup da, bu muhabbet ve bağlılığından dolayı tevhid akidesinden sapan bir tek kişiyi, bir tek zümreyi tarihler kaydetmemiştir. İşte bu gerçek bile tek başına diğer hak dinlerin başına gelen dejenerasyonun İslâm için söz konusu olmadığının yeterli bir delilidir.

Ve diğer semavî dinlerin aksine İslâm'ın mukaddes kitabı olan Kur'an, Allah tarafından, Kulu ve Elçisi olan Muhammed'e (asm) nasıl vahyolunduysa öyle muhafaza olmuştur. Ne bir suresi, ne bir âyeti ne de bir harfi değişmiş değildir. Çünkü Allah, kendi kelâmı için Hicr Suresinde insanlara şöyle bir teminat ve güven verir:

"Kur'ân'ı indiren Biziz; onu Biz koruyacağız."

Evet, İslâm son din, Kur'an son kitap ve Hz. Muhammed son peygamber olduğu için, Cenab-ı Hak, onları diğer dinlerden farklı olarak muhafaza altına almıştır. Yeryüzü artık kıyamete kadar başka bir din, başka bir kitap ve başka bir peygamber görmeyecektir çünkü. Din tamamlanmıştır.

Sonuç

Ne biz insanlar, biyolojik evrimin iddia ettiği gibi, milyonlarca yıl önce bir su birikintisinde kıpırdayan tek hücreli canlıların kıpırdana kıpırdana gelişmesinin naturel bir neticesiyiz, ne de dinler, ateşe, ağaca, gök gürültüsüne, ölülere tapa tapa çeşitli ritüeller geliştirerek onlarca binlerce tanrılar üretip sonra da bunların sayısının tek bir taneye indirgenmesiyle ortaya çıkmıştır.

Son yüz yılda yapılan arkeolojik araştırmalar ve incelemeler neticesinde şu kesinlik kazanmıştır ki, insanlar ilk önce, kudreti her şeye yeten, sonsuz merhametli, zamandan ve mekândan münezzeh bir İlâha inanıyorlarken, O'nun sıfatlarında yanılmışlar ve tevhid akidesinden saparak uzaklaşmışlardı.

YARATILIŞ MUCİZELERİ

Mart 2005 339. Say—zaferdergisi

Eskiden çocuklar, “Ben nasıl oldum?” gibi bir soru sorduklarında; ya azarlanırlardı, ya da tuhaf cevaplarla atlatılmaya çalışılırlardı:

“Eee, seni leylekler getirdi yavrum!”

“Annenle birlikte bir dere kenarında dolaşıyorduk ki, taşların arasında seni bulduk! Çok şirindin aldık eve getirdik!”

“Tarlada.. Kocaman bir lahananın göbeği içindeydin, çok şirindin...”

Şimdiki çocukların böyle cevaplara itibar edeceğini hiç beklemeyin. Zamanımızın on yaşındaki bir çocuğu, insanın yaratılışı hakkında Aristo’dan daha çok şey biliyor! Sıradan bir lise öğrencisi, 16 yy embriyologlarından fazla bilgiye sahip!

1677 yılında ilk nesil mikroskoplardan birini kullanarak erkek üreme hücresi olan spermleri inceleyen Hamm ve Leeuwenhoek, incelemeleri sonucunda, her bir sperm hücresinin içinde her şeyiyle tamam bir insan bulunduğunu öne sürdüler. Bu sperm hücresi rahme düşüyor ve orada büyüyerek doğacağı hâle geliyordu onlara göre. Ne tuhaf değil mi? Tek bir sperm hücresinin içinde mikroskobik bir insan var. Eğer bu mikroskobik insan bir erkek ise, onun da sperm hücreleri olmalı. Ve onun spermlerinde de, her şeyiyle tamam birer insan bulunmalı! Tabi, mikroskobik insanın spermlerinde bulunan öteki mikromikroskobik insanların erkek olanlarının spermlerinde de, yine mikromikromikro insanlar bulunuyordu, Hamm ve Leeuwenhoek’a göre.

18. yy’da kadın yumurtası keşfedildi ve bilim adamları “Yanılmışız!” dediler. “O mikro insancıklar, sperm hücrelerinde değil yumurta hücrelerinde bulunuyormuş!”

19. yy’a geldiğimizde ise insanoğlu nasıl yaratıldığını anlama noktasında önemli bir adım attı ve anne karnındaki yaratılışın safha safha, merhale merhale, aşama aşama olduğunu keşfetti.

Batılı bilim adamları sonsuza kadar uzanıp giden minik insancıklar fikrinden kurtulmanın rahatlığını yaşarken, Müslüman bilim adamları, bir Kur’an mucizesine şahit olmanın heyecanı içindeydiler. Çünkü Allah, ‘rahimlerde olanı’ bin dört yüz yıl kadar önce insanoğluna âyet âyet bildirmişti.

“And olsun, Biz insanı çamurun özünden yarattık.

Sonra ona sağlam bir karar yerinde bir nutfe yaptık.

Sonra nutfeyi aleka hâlinde, alekayı mudga hâlinde yarattık. Mudgayı da kemik halinde yarattık; kemiklere ise et giydirdik. Sonra da onu bambaşka bir yaratışla inşa ettik. Yaratıcıların en güzeli olan Allah’ın şânı ne yücedir!” —Müminun, 12-14

“Ey insanlar! Kıyamet gününde diriltilmekten şüpheniz varsa, şu bir gerçek ki, Biz sizi önce topraktan, sonra bir nutfe’den, sonra bir aleka’dan, sonra kısmen şekillenmiş, kısmen şekillenmemiş bir çiğnem etten yarattık—tâ ki size âyetlerimizi açıklayalım. Dilediğimizi belirlenmiş bir vakte kadar rahimlerde yerleştiririz. Sonra sizi bebek olarak çıkarır, sonra olgunluk çağınıza kadar büyütürüz...” — Hacc, 5

Bu Bizim Maceramız

Her birimizin, annelerimizin rahminde olan gelişmemiz, büyümemiz ve orada dünya için hazırlanmamız, çok önceden hazırlanmış bir plânın, programın gerçekleştirilmesinden başka bir şey değildir.

Birbirini hiç tanımayan, bilmeyen ve birbiriyle görüşmemiş iki ayrı insanın vücudunda, bizim bütün programımız hazırlanmaktadır.

Kısacası, bizleri meydana getiren iki hücre nedir, özellikler nelerdir, nerede ve nasıl yapılmaktadır? Bu iki ayrı vücuttaki iki hücre, birbirlerine nasıl hazırlanmaktadır? Buluşmaları nasıl sağlanmakta, bir araya geldiklerinde yaratılış mucizesi olan bir vücudu, nasıl meydana getirmektedirler?

Bugünkü bilgilerimizin, bilemediklerimiz yanında, denizden bir damla olduğunu dikkate alarak, insan yaratılışında ne derece harika olayların cereyan ettiğini çok daha iyi düşünebiliriz.

Hayat Programının Kurulduğu Yer

Anne ve babalarımız, hatta onların anne ve babalarını vücuda getiren spermle yumurta hücresi buluştuklarında, bizim vücut programımız hazırlanmaktaydı. Çünkü bizim vücudumuzun temel taşı olacak sperm ve yumurta hücresinin taslakları, anne ve babamızın cinsiyet organlarına, onlar annelerinin karınlarında altı haftalıkken yerleştirilmeye başlanır. Yani büyük baba ve büyük annelerimiz kendi annelerinin rahimlerinde henüz altı haftalık iken, baba ve annelerimizi meydana getirecek olan hücrelere sahip olurlar.

İşte bu iki hücre, milyonlarca kardeş hücrelerle beraber, bizim vücut inşaatımız başlayıncaya kadar, birbirlerinden tamamen habersiz, anne ve babalarımızın vücudunda muhafaza edilirler.

Sperm Hücreleri

Spermin enine kesitleri incelendiğinde, ortada bir çift ve kenarlarda ise 9 çift boyuna uzanan lifler vardır. Bunları çelik bir halatın ince tellerine benzetebiliriz. Kuyruk bu sayede elastikiyet, esneklik ve hareket kabiliyeti kazanabilmektedir.

Bu şekliyle sperm hücresi, oldukça tehlikeli olan yolculuğa çıkabilecek bir yapıya sahiptir.

Hareket için gerekli enerjinin temini, enerji üretim ünitesinin yerleştirilmesi; hareket organı olan kuyruğun, hücrenin oval yapısı bozularak kendisine verilmesi; yumurta hücresine ulaştığında, içeriye giriş için devamlı tamiratı yapılan bir zarın geçilebilmesini sağlayan eritici enzimlerin baş kısma yerleştirilmesi.. tesadüflerin eseri olabilir mi?

Olgunlaşan sperm hücreleri, eğitim görmek ve depo edilmek üzere her bir testisin arkasında yer alan "epididimis"e geçerler. "Epididimis"ler sperm hücrelerinin özel eğitim ve bakım gördükleri bir yerdir.

Epididimis, yumurta hücresi ile gerçekleştirilecek olan mucizevî randevunun son hazırlıklarının yapıldığı bir eğitim merkezidir. Sperm hücrelerine yüzme burada öğretilir.

Hareket için lüzumlu enerji ile, beslenmede gerekli gıda burada temin edilir. Yumurta hücresi ile karşılaştığında içeri girişi sağlayan enzimler, sperm hücresinin baş kısmına, yine burada paketlenirler.

Yumurta Hücreleri

Doğumdan sonra bebekteki yumurta hücresinin gelişimi bilemediğimiz bir mekanizma ile durdurulur. Yumurta hücrelerinin sınırlılığı sebebiyle olsa gerek ki çok daha itina ile muhafaza edilirler. Özel bir bakıma alınarak gelişmeleri sağlanır.

Yumurta hücresi gelişmesini, ancak bir sperm hücresi tarafından döllenmesiyle tamamlayabilir. Aksi halde, olgunluğa erişemeden körelir, atılır.

Yumurta hücresi yumurtalıklardaki gelişimini tamamladıktan sonra, sperm hücresi ile buluşmak üzere yerinden çıkarılarak karın boşluğuna bırakılır. Bu, yumurta hücresi için çok riskli bir hadisedir. Çünkü karın boşluğunda iken sperm hücresi ile karşılaşması, karşılaşsa bile döllenebilme şansı oldukça zayıftır. Ancak yumurta hücresini bu tehlikeli durumdan kurtaran "yardım eli" derhal yetişir. Rahimden yumurtalıklara uzanan 15-20 cm uzunluğunda iki adet tüp (fallopian tüp, tuba uterina) yumurta hücresini gayet nazik bir şekilde yakalayıp içine alır.

Mucizevi Temel Atma Töreni

Büyük bir itina ve gayet hassas sistemlerle yaratılan bu iki hücre, bir insanın yaratılmasında, temel taşı olabilme maksadına yöneliktir. Bu maksadın gerçekleşmesi için bir araya getirilmediği takdirde, yalnız başlarına bir kıymet ifade etmezler. Ondandır ki, bu iki hücrenin bir araya gelerek harika bir sarayın temelini atma hadisesi yanında, şu âna kadar anlattığımız fevkalâde ilgi çekici hadiseler bile sönük kalmaktadır.

Yaratılıp, geliştirilerek olgunlaştırılan sperm ve yumurta hücrelerinin yerlerinden alınıp, çetin bir yolculuktan sonra birleşmelerine "döllenme" (fertilizasyon) veya "ilkah" diyoruz. Her iki hücrenin, yerlerinden ayrıldığı andan itibaren, birleşinceye kadar yapılan seyahat içerisinde birbirinden harika olaylarla karşılaşırız.

Yumurta hücresi ile yapılacak randevu için, 200-300 milyonluk bir sperm ordusu yolculuğa başlar. Bu büyük ordudan büyük çoğunluğu yolculuk esnasında hayatını kaybeder. Yumurtaya ulaşabilen sperm hücresi 500 ile 1000 civarındadır. Yumurta hücresi ise bunlardan ancak bir tanesi ile döllenecektir. Hangisi ile? Yumurta hücresine en erken ulaşanla mı, en son gelenle mi, en kuvvetli ve sağlam olanla mı, en zayıfı ile mi; hangisi ile döllenecektir?

Bu arada, kendisini bekleyen yumurta hücresi, her ne kadar emin bir yerde muhafaza ediliyorsa da, döllenmek için 24 saati vardır. Bu süre içinde döllenme gerçekleşmezse, kabiliyetini yitirir ve işe yaramaz hale gelir.

Acaba ilk defa karşılaşacağı sperm hücresi, nerede ve hangi tehlikelerle mücadele etmektedir?

Sperm hücrelerini oldukça uzun ve pek çok tehlikelerle dolu bir yolculuk beklemektedir. Zira hazne ortamı yüksek denebilecek derecede asit karakterlidir. Bu asitlik derecesi ise sperm

hücreleri için öldürücüdür. Ancak, bu tehlikeye karşı tedbirler, sperm hücreleri henüz hazneye gelmeden alınmış durumdadır. Spermleri asitli ortamdan korumak için, üç bezden gelen sıvı etraflarını çevirmiştir. Ayrıca sperm hücreleri, âdeta bir dayanışma göstererek, birbirlerine iyice yaklaşırlar. Yollarına toplu halde devam ederler. Ne tarafa gidileceği de belli değildir. Çünkü yumurta hücresinin, mevcut iki yumurta kanalından hangisinde olduğu bilinmemektedir. Yumurta hücresi, kendilerinden yaklaşık 20 cm uzaktadır. Bu mesafe, boylarının yaklaşık 3000 katıdır ki, başka bir ifadeyle, 170 cm boyundaki bir insanın 5000 m'yi yüzerek geçmesi demektir.

Yön tayini konusunda bir görüşe göre, yumurta kanalından hazneye doğru akan sıvının spermler tarafından takip edilerek yumurtaya ulaştıkları ifade edilir. Bu, tıpkı nehirdeki balıkların yukarı doğru yüzmelerine benzemektedir. Böylece spermler ve yumurta hücresinin buluşma hadisesi fevkalâde bir ustalık ve maharetle gerçekleşmektedir.

Ancak yumurtaya ulaşmak onu döllemek için kâfi değildir. Çok sağlam bir yapıya sahip yumurta zarının delinip, içeriye girilmesi gerekmektedir.

Zarla karşı karşıya kalan sperm hücresinin baş kısmındaki akrozom derhal çatlar ve içindeki enzimler zona pellusidayı eritir. Spermin içeri girmesiyle kuyruk kopar, dışarıda kalır—tıpkı görevini yapan uzay aracının yakıt tankı gibi. Yumurta hücresini saran zar, derhal kendisini yenilemeye başlar ve asla ikinci bir sperm hücresinin içeriye girmesine müsaade etmez. Ancak, bu değişme hadisesinin nasıl bir mekanizma ile yürütüldüğü bilinmemektedir.

Toplu İğne Ucu Kadar Bir Şey

Yumurta hücresinin sperm tarafından döllenmesiyle, bir insanın ana rahmindeki hayatı başlamış olmaktadır.

Zigot, yumurtanın sperm tarafından döllenmesiyle başlayıp 16 adet hücre oluncaya kadar geçen zaman (3 gün) içindeki hâlidir.

Zigotta embriyonal hayata açılacak olan insanın bütün bir programı şifrelenmiştir. Bütün bu genetik (ırsî ve kalıtımla ilgili) özellikler kromozomların ancak %15'ini teşkil eden DNA moleküllerinde şifrelenmiştir.

Esrarlı Faaliyet

Bugün insan vücudunda en az 200 çeşit farklılaşmış hücre bulunduğu bilinmektedir. Bunların hepsi tek bir hücreden (zigot) oluşmaktadır. Embriyolojinin en zor, fakat en cazip konularından birini oluşturan hücrelerin farklılaşması hadisesi hemen hemen tamamen meçhuldür.

Bu sahadaki sorular âdeta cevaplarından daha caziptir. Meselâ, "Zigot neden çoğalıyor, onun çoğalmasını etkileyen faktör nedir?" "Mekanizması nasıldır?" "Çoğalırken hep aynı olması beklenen hücreler nasıl bir sistemle ikaz edilip değişmeye başlıyorlar?" "Değişmede belirlenen hedefi nereden biliyorlar?" "Tanımadıkları beyin, akciğer, mide, rahim, göz ve

kulak gibi organların ihtiyacı olan farklı hücreleri nasıl belirliyorlar?..” tarzındaki sorular henüz cevapsız kalan binlerce sorudan yalnızca birkaçıdır.

Kullanılmayan veya kullanılmaması gereken genler ise ömür boyu bloke edilip pasif halde muhafaza edilirler.

Burada da yine karşımıza, cevabını bulamadığımız bir yığın soru çıkmaktadır. “Komşu kardeş hücrenin hangi genlerini aktif tutması ve hangilerini de bloke edip çalıştırmaması gerektiği, hangi sistemle tayin edilmektedir?..” Bu gibi sorularla birlikle, ceninin teşekkülüne baktığımızda, genlerin anne rahmi hayatında idrakimizi aşacak bir mükemmellikte faaliyet gösterdiğini görürüz. Hücre değişikliği tamamlanınca da artık o genler tamamen bloke olup bir daha çalışmamaktadır.

Hücreler bilmedikleri dünya şartlarına göre değişikliğe uğramaktadırlar. Böylece ışığa karşı hassas göz hücresini; acıyı, tatlıyı, sancıyı, sıcağı, soğuğu alacak sinir hücrelerini; ses titreşimlerini hissedecek kulak hücrelerini ve gıdaları sindirecek sindirim sistemi hücrelerini yapıyorlar. Bütün bilinmeyenlere rağmen rahimde daima düzenli faaliyetler nasıl cereyan etmektedir? Buna en güzel cevabı veren, şüphesiz, kâinatın ezelî tercümesidir:

“Rahimlerde olanı Allah bilir.” (Lokman suresi, 34)

“Şimdi gördünüz mü rahimlerde döktüğünüz meniyi? Onu insan biçiminde siz mi yaratıyorsunuz, yoksa Biz miyiz yaratan?” (Vakıa suresi, 58-59)

Hücre değişikliği hadisesi henüz izah edilmekten çok ötelerde bulunurken, karşımıza bir de organ teşekkülü çıkmaktadır. Ancak, burada da yine birçok soru ile karşı karşıya kalıyoruz.

“Hiç el, kalp ve beyin görmemiş hücreler nasıl olur da el, göz, kalp ve beyin yapar?” “Nasıl olur da dünyanın şartlarından haberdar olmayan hücreler onun şartlarına göre gerekli olan organları belirler ve yaparlar?”

Organların teşekkülü hadisesinde, dört önemli hususla karşılaşmaktayız. Bunlar, sebep-netice sistemi içerisinde izah edilememektedir. 1) Sayıları nasıl belirleniyor? 2) Vücutta en uygun yerlerini nasıl alıyorlar? 3) Şekillerini ve yapılarını bir kalıptan çıkmışçasına, fakat kalıp olmaksızın nasıl alıyorlar? 4) Görev ve faaliyetlerini nasıl belirliyorlar?..

Gerçekten de cenindeki hücreler kullanılarak ihtiyaç duyulan bütün organlar, bir anatomiste ders verecek mükemmellikte belirlenmektedir. Bunu hücreler nasıl bilecekler?

Organların adedinin belirlenmesinde görülen önemli nokta da, bir grup hücre bir organı yapmaya başladığında, başka bir grup hücrenin aynı organdan ikinciyi yapmamasıdır. Tabii ki, ceninde görülen bu haberleşme sisteminin esası da bilinmemektedir.

Bütün bunları, vücuttaki organları, sayıları itibarıyla nazara aldığımızda fevkalâde bir ilim ve hikmet içerisinde belirlendikleri anlaşılır.

Embriyonal hayatta iken organların tayin edildikleri yerlerde gelişmeleri de fevkalade ince hesaplara dayanır. Beyin en iyi muhafaza edileceği kafatası içine yerleştirilir. Gayet hassas

sinir ağının temelini teşkil eden omuriliğin bulunduğu yer kafatasından daha az harika değildir. Dilimizin, gözlerimizin, kulak, burun, el, ayak ve daha yüzlerce organımızın da uygun yerlere konduğunu görmekteyiz.

Meselâ, embriyonal hayatta ilk basit barsak, boru şeklinde oluşur. Sonra bu borunun belirli yerlerinde bazı hücreler, başka bir hedefe yönelik olarak faaliyet göstermeye başlar. Mideyi yapacak hücreler o bölgede çoğalarak ona torba şeklini verirler. Midenin hemen alt kısmında iki çıkıntı görülür. Bunlardan birisi pankreası, diğeri ise karaciğeri yapar. Mideye uzanan yemek borusundan bir çıkıntı kök gibi uzamaya başlar; hedefi, 80 metrekarelik bir alana sahip akciğerleri yapmaktır. Başlangıç itibarıyla aynı olan bu hücreler, bir ikaz, bir emir alarak, tanımadıkları bu organları yaparlar!..

Ceninde organlar gelişirken, vücut denen bir bütünün ihtiyacına cevap verecek tarzda görev taksimi ve iş bölümü yapılır. Yapılacak işler ve gelişmeler dünyanın şartlarına göre belirlenir. Orada kullanılmayan gözler dünyadaki ışık şiddetine, kulaklar da dünyadaki seslerin özelliklerine göre inşa edilir. Aynı şekilde, mide ve diğer sindirim organları dünyadaki besin maddeleriyle uygun çalışabilecek bir fizyolojik sistemle donatılır.

Organların teşekkülü başlı başına bir mucizedir. Cenin bu yönüyle plânlı ve programlı bir şekilde; bir yaratılıştan diğerine dönüşmektedir. Kâinat kitabını bize okuyan Kur’an bu hakikati şöyle ifade ediyor:

“Rahimlerde size dilediği gibi bir şekil veren O’dur. Ondan başka ilâh yoktur; O her şeyin mutlak galibi ve sonsuz hikmet sahibidir.”— Âl-i İmrân, 6

'ASLANDAN GELDİK' DENSE DAHA ÇOK EVRİMCİ OLURDU

28.08.2005- Devrim Sevimay-gazetevatan

Birçok kültürde maymun aşağı bir yaratık görülür ve evrimin insanlara itici gelmesinde bu da rol oynamıştır. Aslında tüm insanlar, maymunlar, aslanlar ve diğerleri balıklardan, balıklar da ilkel solucanlardan gelmiştir Yaratılışçılar bilimin karşısındalar. ABD'de kökten dinci Hıristiyanlardan oluşuyorlar. Son zamanlarda kökten dinci Müslümanlarla işbirliği yapıyorlar. Amaç her şeyin kutsal kitaplardakine göre açıklandığı bir eğitim ve Ortaçağ dünyası

"Ya Darwin'e inanacağız ya da kutsal kitaplardaki yaratılış bilgilerine..." Konu bu kadar keskin mi?

Dinin kendisi de bir evrim geçirmiştir. Ortadoğu kaynaklı dinlerin yaratılış öyküleri birbirlerine az çok benzerler. Fakat yeryüzünde o kadar farklı kültür ve din vardır ki hepsinde de birbirinden farklı yaratılış öyküleri yer alır. Bilim bunların hangisinin doğru olduğuna karar veremez. İnançlar, bilimin alanı dışındadır. Çin'de doğmuş olsaydık çok farklı bir yaratılış öyküsüne inanıyor olabilirdik. Bilim ise evrenseldir, kültürlere göre değişmez.

Bilim bu konuya karar veremeyebilir ama insanlar bilmek isterler; Darwin'e inanırsam Tanrı'ya inancımdan vazgeçmiş mi olacağım diye...

Yeryüzünde evrim konusunda araştırma yapan pek çok bilim insanı inançlarından vazgeçmeden evrimi destekleyecek kanıtlar üretebiliyorlar. Francisco Ayala bir rahiptir ve evrim konusunda dünyanın önde gelen isimlerden birisidir. Ülkemizde de inançlarından vazgeçmeden evrim konusunda araştırma yapanlar var. Bilini ve din insan düşüncesinin farklı boyutlarını temsil ederler. Bilimde kuşku duymak zorunludur. Dinde ise iman söz konusudur. Yani kuşku duymadan sorgulamadan inanmak.

Kör saatçi tasarımı

ABD'nin Ulusal Genom Araştırma Müdürü Francis Collins de "Ben Tanrıcı evrimci bir bilim adamıyım" der. Ama şu şartla: "Tanrı insanları yaratmaya karar verdiyse bunu yapmak için neden evrim mekanizmasını seçmiş olmasın?" Yani evrim yapılacaksa onu da Tanrı yapar inancı... Darwin'in kastettiği tam olarak bu muydu gerçekten?

İkisinin doğaları taban tabana zıttır. Bu nedenle iki düşünce sistemini aynı boyutta ele almak hem bilime hem de dine zarar verir. Bilimle dini uzlaştırmak için kişiler kendi bilinçlerinde yorumlar yapabilirler. Fakat Darwin böyle bir şey kastetmedi. Darwin, bilini yaparken Tanrı varsayımından hareket etmedi. Bilim insanlarının yapması gereken de budur. Yani dinsel inanışlara sahip olabilirler, fakat bilim yaparken dinsel inançları onları yönlendirmemelidir.

Yine de hem evrime hem Tanrı'ya inanmakta bir çelişki yok mu?

Hayır, bu kadar keskin bir yol ayrımı yok. İşin içine bilimi katmadığınız sürece istediğinize inanabilirsiniz. Çünkü ne inanç bilimsel yöntemlerle açıklanabilir ne de bilim inançla...

Ama sonuçta ya tesadüfe (insan 4 milyar yıl içinde tesadüfler sonucu mutasyon ve doğal seçilimle varolmuştur) inanacaksınız ya da (insanı bir yaratıcı tasarlamıştır) tasarıma? Evrimde genetik çeşitliğin ortaya çıkışını sağlayan mutasyonlar ve genetik çeşitlilik rastlantısaldır. Fakat çeşitliliğin içinden uygun mutasyonların meydana gelmesi ve çevre koşullarına en fazla uyum sağlayan genlerin seçilmesi diye tanımlayabileceğimiz 'doğal seçilim' rastlantısal değildir.

O halde bu bir tasarım mı?

Evet, buna bir tasarım diyebiliriz. Ama bu tasarım Dawkins'in dediği gibi kör saatçinin yaptığı gibi bir tasarımdır. Çünkü doğal seçilim canlıları çevrelerine uydurmaya çalışır. Canlı toplumlarını, bir koşu bandı üzerinde koşan bir sporcuya benzetebiliriz. Durursa, düşer. Doğada da koşullar sürekli değişim halindedir. Ve sadece değişen çevre koşullarıyla birlikte değişerek ortama uyum sağlayan canlı toplulukları ayakta kalabilmişlerdir.

Yaratılışçılığı savunanların da Dawkins'te en tahammül edemedikleri nokta onun kör saatçi tezidir. Zira bu kusursuz tasarımın arkasında mutlaka bir akıl olması gerektiğini düşünüyorlar. Evrimcilerin elinde bu inancı sarsacak bir delil var mı?

Canlılar kusursuz değildir. Örneğin zürafalar uzun boyları nedeniyle akarsu veya gölden su içmekte güçlük çekerler. İnsanda da bir yığın gereksiz gen bulunur. Örneğin C vitamini sentezleyen genler atalarımız meyveyle beslenmeye başladıktan sonra işlevsiz kalmışlardır.

Bir yığın başka gen işe yaramaz durumdadır. Bir çok insan kalıtsal özürlerle yaşamaktadır. Kanser de insanların bir sorunudur. O da hücre bölünmesini kontrol eden bazı genlerin mutasyona uğramaları sonucunda oluşur. Bazı insanlarda bu genler, bu mutasyonlar zaten vardır. Diğerlerinde ise çevre kirlenmesi sonucu oluşan mutasyonlarla kanser oluşur.

Dünyanın insanlar yaşasın diye yaratıldığı (antroposentrizm) düşüncesi size niye ters geliyor?

Dünya insanlar için yaratılmamıştır. Darwin tam olarak bu düşünceye son vermiştir. Çünkü dünyanın insan için yaratıldığı düşüncesi insanın sonu olabilir. Zira evrimin bir sonucu da türlerin yok olmasıdır. Bugün yaşayan canlı türleri yeryüzünde var olmuş canlı türlerinin yüzde 1'inden bile azdır. Bir türün yok olma riski yüzde 99'dan fazla. İnsan ancak bu olasılığı kendi evrimini ve diğer canlıların evrimlerini anlamakla azaltabilir ve yeryüzünde kalma süresini uzatabilir.

Süper akıl?

Ya Big Bang (Büyük patlama)? Ateist düşünür Anthony Flew'e bile 81 yaşından sonra "Bir tür süper akıl, yaşamın kökeni ve doğanın kompleksliği karşısında yapılabilecek en iyi açıklamadır" dedirtti. Eğer milyar kere milyarda bir farklı patlama olsa evren diye bir şey olmayacaktı. Bu da sadece kör bir saatçinin işi olarak açıklanabilir mi?

O zaman da akla "süper bir akıl evreni tasarladı ise o süper aklı tasarlayan başka üstün akıllar var mı" sorusu gelir. Bu sorular birbiri ardına eklenebilir ama bu konu artık felsefeye girer. Ancak süper bir aklın varlığı kesinlikle bilimsel bir hipotez değildir. Çünkü böyle bir şey bilimin yöntemleriyle sınanamaz, yanlışlığı ya da doğruluğu gösterilemez. Bilim, Tanrı'nın varlığını kanıtlayamayacağı gibi yokluğunu da kanıtlayamaz.

Prof. Dr. Niyazi Öktem de bir konuşmasında aynı cümleyi şöyle bitirmişti: "İkisi de kanıtlanamayacağına göre ehvenişer ve birbirine saygılı olmak gerekir." 'Ehvenişerlik" bir yöntem olabilir mi?

İnsanlar neye inanacakları konusunda özgürlerdir, ama eğer bilim yapacaksak o zaman bilimin yöntemlerini kullanmalıyız. Doğayı da ancak bilimin yöntemleriyle anlayabiliriz.

O halde vicdanlardaki boşluğu yaratılışçıların doldurmasına da kızılamaz, öyle değil mi?

Bilimin yanıtlayamayacağı sorular her zaman olacaktır. Bunlar felsefeyle ilgili olabilir. Bu boşluğu yaratılışçıların doldurması ise ayrı bir olay. Yaratılışçılar tam olarak bilimin karşısındadırlar. ABD'de kökten dinci Hıristiyanlardan oluşuyorlar. Ve son zamanlarda kökten dinci Müslümanlarla işbirliği yapabiliyorlar. Bütün amaç her şeyin kutsal kitaplardaki öğretilere göre açıklandığı bir eğitim sistemi. Ve Ortaçağ'a dönmüş bir dünya.

Atalarımız ilkel solucanlar!

Acaba maymun yerine aslandan geldiğimiz söylense evrim teorisi daha çok sempati toplar mıydı?

Evet, sanırım epey ilgi toplardı. Çünkü birçok kültürde maymun aşağı bir yaratık görülür ve evrimin bazı insanlara itici gelmesinde bu da rol oynamıştır.

Ama evrim denince de özet olarak hep bu ifade kullanılır. Ne kadar doğru?

Aslında konunun derinliğine inersek tüm insanlar, maymunlar, aslanlar ve diğerleri balıklardan, balıklar da ilkel solucanlardan gelmiştir. Demek ki insan maymuna razı olmalı (Gülüyor).

O zaman niye maymunlarla anılıyoruz?

Maymunlar genetik ve anatomik olarak insana en yakın canlılardır. Çünkü insan ve maymun hatları diğer canlılara göre çok daha kısa bir süre önce ve birbirlerine yakın zamanlarda ayrılmıştır. Her ikisi de yaklaşık 5 milyon yıl önce... Bu hat ayrılmasını bir ağacın dallarının başka dallara ayrılması gibi düşünün.

O dalların kökündeki ilk canlı kim?

Bir çeşit bakteri. 3.8 milyar önceden kalma fosili var.

Bir bakterinin fosili mi?

Tek bir bakteri değil, milyarlarca üst üste dizilmiş bakteriler topluluğu.

Peki bilim, insana ilk ne zaman rastlıyor?

İlk kez Afrika'da 5 milyon yıl önce büyük bir çevresel değişim yaşanıyor. Böylece oradaki maymun türü ağaçlardan inmek zorunda kalıyor. Ve ilk kez iki ayağı üzerinde yürüyen canlı türlerine (Austrolo-pithecus) 3-4 milyon yıl önce rastlanıyor.

İlhan Selçuk ayağa kalkma iradesini gösteren o ilk canlının dünyanın ilk solcusu olduğunu söyler...

O kadarını bilemeyeceğim ama bu iki ayağı üzerinde duran hatlardan birisi yaklaşık 2 milyon yıl önce Homo-erectus hattına evriliyor. Yine iki ayağının üzerinde duran, ancak beyin yapısı biraz daha büyük. 200 bin yıl önce de gerçek insan diyebileceğimiz Homo-sapiens Afrika'dan çıkıp dünyaya yayılıyor.

Atatürk de Darwinci'ydi

Yaratılışçıların türevlerini sürekli tekrarladıkları bir örnekleri var: "Balta girmemiş bir ormanda bir heykele rastlarsanız, bundan çıkardığınız sonuç ne olur?"

Bu bir demagoji. Örnek baştan yanlış. Balta girmemiş bir ormandaki bir heykelle değil binlerce canlı türüyle karşılaşılıyor. Evrimin mekanizmaları bu binlerce türün adaptasyonlarını oluşturabilecek güçtedir. Benzeri bir soru ilk kez William Paley tarafından 18'inci yüzyılın başlarında dile getirilmiştir. Bulunan bir saatin bir saatçi tarafından yapılması gerektiğini söylemiştir. Bu bir laf salatasıdır.

"Gerçekler acıdır. Biber de acıdır. Öyleyse biber gerçektir!" gibi bir şey mi?

Aynen böyle! Bu tip karmaşalar yaratarak insanların aklını çelmeye çalışıyorlar ve bu tip argümanlara bilimsel düzlemde verecek bir yanıt yok.

Atatürk'ün 1930'lardaki konuşmalarından evrimi kabul ettiği kesin. Sizce O Tanrı şartı olan bir evrimci miydi yoksa tam bir Darwinst mi?

Atatürk her şeyden önce gerçek bir aydındı. "Yaşamda en gerçek yol gösterici bilimdir fendir. Bunların dışında yol gösterici aramak gaflettir, dalalettir, hıyanettir" sözü Cumhuriyetimizin temel ilkelerinden biri olmuştur. Atatürk'ün kendisinin de katkıda bulunduğu "Türk Tarihi" adlı kitapta canlıların evriminden söz edilir. Atatürk Darwinci bir evrimcidir. Zaten bilimde Tanrı şartı olan bir evrim söz konusu olamaz.

3N+1K

Bugün tam 174 yıl oldu

Kim: Prof. Dr. Aykut Kence, 59 yaşında. İstanbul'da doğdu. Aslen Trakyalı. Pertevniyal Lisesi'nin ardından İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü'nü bitirdi. NATO bursuyla State University of New York'ta 6 yıl ekoloji ve evrim üzerine doktora yaptı. Buradaki hocası nümerik taksonomiyi geliştiren, ünlü Ord. Prof. Dr. Sokal'dı. 1974'te yurda döndükten sonra daha çok yabancı dil bilen öğrenciye ulaşmak umuduyla ODTÜ Biyoloji Bölümü'nü tercih etti. 1987'de profesör oldu. 1998 tarihli TÜBA'ya bağlı Evrim Komisyonu'nun kurucularındandı. Eşi de biyolog olan Kence'nin iki çocuğu var.

Neden: Bilim ne kadar sarsıcıysa tam karşısına konulan inanç da o derece sarıp, sarmalayıcıdır. Ve kabul etmeliyiz ki çıplak bir bilincin ihtiyacı her zaman ikincisidir. Belki de bu yüzden evrim kuramı yaklaşık 150 yıldır herkesin erişemeyeceği bir yerde ve serinde saklanıyor. Müfredatlardan şöyle bir geçip, hayvanat bahçelerindeki "Gel de inanma! Şu maymuna bak, aynı sen!" gülüşmeleriyle kafalardan uçup gidiyor. Darwin'in bile açıklamak için 20 yıl beklediği evrim kuramı bu mahçup haliyle günümüze kadar gelebildi. Ancak bir yandan 'haçlı seferleri'nden dem vurulan, bir yandan da kökten-dinci Müslümanların Büyük Ortadoğu Projesi'nin gulyabanisi olmayı kabul ettiği, tarihin bu karanlık vaktinde Darwinciler de ciddi bir gol yedi. 1990'larda "Akıllı tasarım" adıyla ortaya çıkan yaradılışçılar Bush'u da arkalarına alarak, dünya gündemine girmeyi başardılar. Öyle ki müfredatları bile zorlamaya başladılar. İletişimin tüm olanaklarını ve elbette inancın verdiği kozmik gücü son derece iyi kullanan yaradılışçılar zaten her gün kendilerini bir yerlerde anlatıyorlar. Biz de bu yüzden dünyanın en belalı kuramlarından birinin bilimini yapan bir Darwinci'yle konuşmayı tercih ettik.

Ne zaman: Aykut Kence'yle bu görüşmeyi 17 Ağustos tarihinde yaptık. Ama yayın tarihinin 29 Ağustos'a denk gelmesini özellikle istedik. Çünkü bir rahip olmaya hazırlanan Darwin tam 174 yıl önce bütün evrim tartışmasını başlatacak o çok önemli mektubu bugün almıştı. Mektupta Darwin, Güney Amerika'nın kıyı şeridinin haritasını çıkarmakla görevlendirilmiş bir gemiye davet ediliyordu. Darwin'i, Darwin yapan 5 yıllık yolculuk ona türler üzerine geniş araştırmalar yapmayı, bilim dünyasına da evrim kuramını armağan etti.

Nerede: Kence'nin ODTÜ Biyoloji Bölümü'ndeki odasında.

'ALLAH'IN HİKMETİ' DEYİP ARAŞTIRMAYI BIRAKAMAYIZ

29.08.2005- Devrim Sevimay-gazetevatan

Prof. Aykut Kence: Yaratılış teorisinin en büyük destekçisi Evangelistler. Bush da bir Evangelist.Evangelistler, radikal Müslümanlar kadar tehlikeli. Bunlar; sorgulamayan, itaat eden toplumlar istiyor. Oysa bilim adamları evrimi çürütebilecek zerre bulsalar, dünyaya açıklarlardı.

Akıllı tasarımcı ve yaratılışçılar, özellikle ABD Başkanı Bush'un da desteğiyle birlikte gündemin ilk sıralarına yerleşince biz de çürütülmeye çalışılan evrim kuramının savunucularından ODTÜ Öğretim Üyesi Prof. Dr. Aykut Kence'yle görüştük. Röportajımızın ilk bölümü için gelen e- mail'lerden anlaşıldığı üzere konu pek çok okurun ilgisine mazhar oldu. İşte söyleşimizin ikinci bölümü...

Yaratılışçılar niye karşımıza akıllı tasarımcılar adıyla çıktı?

Çünkü onlar da evrimleşiyor. 1925'te öğretmen John Scopes evrimi okuttuğu için yargılanmış ve hüküm giymişti. Bundan sonra 32 yıl biyoloji derslerinde evrime değinilmedi. 1957'de SSCB uzaya Sputnik adlı uyduyu fırlatınca, Amerikalılar bilim yarışında geri kaldıklarını düşündü ve Darwin'i biyoloji kitaplarına tekrar aldılar. Bu tarihten sonra kökten dinciler biyoloji derslerinde hiç değilse evrime ve yaratılışa eşit zaman ayrılması konusunda ısrarcı olmaya başladı. Bazı eyaletlerde yasalar geçirdiler. Fakat laikliğe aykırı bulunduğu için iptal edüdi. Türkiye'de de 1985 yılında "Scientific Creationism" adıyla yazdıkları bir kitap "Yaratılış Modeli" adıyla Milli Eğitim Bakanı Vehbi Dinçerler tarafından öğretmenlere ücretsiz dağıtıldı. Yasalar izin vermeyince Tanrı'nın adından söz etmeden, herhangi bir dine atıfta bulunmadan canlıların çok karmaşık bir yapıda oldukları, bu nedenle de "bilinçli bir tasarımcı"nın eseri oldukları iddiası ortaya atıldı. Bu bilinçli tasarım teorisi tekrar okullara girmek için yapılmıştır. Arkasında ABD'de Hıristiyan kulübü olan Discovery Enstitüsü vardır.

Nasıl bir enstitü burası?

Bu enstitünün amacı Tanrı'nın gerçekliğini doğrulamak. Bunun için de bir tehdit olarak algıladıkları bilimi yıpratmaya çalışıyorlar. Burslar vererek, evrime karşı bir cephe oluşturuyorlar. Bilimsel yöntemlerle çalışmak yerine konferanslar, yazılar yoluyla evrime karşı bir hava yaratıyorlar. Türkiye'den burs alan biri var mı; bilmiyorum. Yalnız başındaki komitede Prof. Michael Behe'nin olduğu kesin.

Bilim için bir felaket

Bush akıllı tasanm meselesini "evrim varsa karşı görüş de kitaplarda yer almalı" diye savunuyor.

Evrim kuramı bilimsel bir kuramdır. Oysa karşıt görüş İncil'den ve diğer kutsal kitaplardan alınmış bir görüştür. Gençlere dinsel bir görüşü bilimsel bir görüş gibi sunamayız.

Ders kitaplarına girmekteki amaçlan ne?

Bu insanlara "bilim dini geriletiyor" gibi geliyor. Akıllı tasarımı ortaya atan kişiler devleti politik olarak etkileyip araştırma fonlarının kendi istedikleri yönde kullanılmasını istiyorlar. Bu da bilim için bir felaket olacaktır. Evangelistlerin bu çabaları Müslüman köktendinciliği kadar tehlikelidir. Her ikisi de dini değerlere sahip, sorgulamayan, itaat eden kişilerden oluşan toplumu amaçlıyor. O zaman Allah'ın hikmetidir deyip laboratuvarları kapatmamız gerekir.

Bush sizce niye akıllı tasarımla bu kadar ilgileniyor?

Çünkü kendisi de bir evangelist. Tanrı ile konuştuğunu bile iddia edebiliyor. Irak savaşı için de bir haçlı seferi nitelemesini yapmıştı.

Evrimcilerin darbeler aldığı söyleniyor. Yıllardır bu kuramı haklı çıkaracak tek bilgiye ulaşılamadığı... Bu yalan propaganda. Evrim konusunda özellikle moleküler biyolojinin gelişmesi sonucunda eskisine göre çok daha fazla kanıt üretiliyor. AİDS'ten kansere, antibiyotik direnç mekanizmalarından fosillere kadar çok geniş bir spektrumda, çok fazla kanıt var. Evrimi destekleyen sonuçlar bir ırmak gibi akmakta. Bilim insanları bu kanıtlar arasında evrimi çürütebilecek bir zerre bulsalar, bir gün bile durmaz bunu tüm dünyaya açıklarlardı.

Darwincilerin ille de materyalist mi olması gerekiyor? Bilim, özellikle fen bilimleri maddenin çeşitli biçimleri ile uğraştığı için bu alanlarda çalışan herkes materyalisttir diyebiliriz. Ama birçok bilim insanı aynı zamanda inançlıdır da.

Darwin'in inanç konusunda agnostik (İnsanın kendi deneyimleriyle elde ettiği olguların ötesinde hiçbir şeyin varlığını bilemeyeceğini ileri süren öğreti, bilinmezcilik) olması onu bilim adamı olarak daha özgür bırakmış olabilir mi?

Bilim yaparken inançlarını ayrı yere koymasını bilen herkes özgürdür. Yanılmıyorsam Fransız bilim adamı Paskal, şöyle demişti: Ben paltomu astığım gibi Tanrı'yı da laboratuvarımın dışında bırakırım.

Peki Türkiye'de de bazı çevreler var: İster yaratılışa ister akıllı tasarımcı olsunlar ortak hedefleri evrim. Bu çevreleri evrim kuramı adına tehlikeli buluyor musunuz?

Bilimde bir kurama karşı en büyük tehlike bu alanda çalışan bilim insanlarıdır. Zira bir kuramı sadece onlar sorgular, çürütür ve bunu dünyaya bir gün bile durmadan duyururlar. Bilim böyle yapılır. Bu konuda hiç eğitim almamış kişilerin bu alanlarda kelime oyunlarıyla, lafazanlıkla bilime saldırmaları kabul edilemez. Türkiye'de de evrimle bilim karşıtı kişi ve kuruluşlar vardır. Ve bunlar yurtdışındaki evrim ve bilim karşıtı kişilerle işbirliği içindedir. Bilim insanlarına komünist, ateist, bölücü gibi iftiralarla saldırmaktadırlar. Bunlar ülke biliminin gelişmesini engelleyerek kime hizmet ettiklerinin farkında değillerdir.

Hz. Adem 30 metre ise evrimleşmiştir!

Peki Adem'le Havva kronolojinin neresindeler? Mesela Hz. Adem'in boyunun 30 metre olduğuna dair iddialar evrimle nasıl açıklanıyor?

Adem ve Havva kutsal kitaplara göre insanların en eski atalarıdır. Buna göre tüm insanlar Adem ve Havva'dan geldi. Evet, Hz. Adem'in boyunun 30 metre olduğu şeklinde bir iddia da var. Fakat bilime göre şayet Adem'in boyu 30 metre ise bugünkü insandan farklı bir türdür. Yani evrimleşmiştir. Tabii böyle iddialar bilimsel değildir. Bilimsel olarak bu iddianın doğru ya da yanlış olduğunun gösterilmesi de mümkün değildir. Bunu inanç boyutu içinde değerlendirmek gerekir.

DÜNYANIN YARATILIŞI

14 Haziran 2022 Salı-Özdemir İnce-cumhuriyet

Hz. Musa'nın İslam tarafından da kabul edilen **Tevrat**'ından aktarıyorum:

1- Başlangıçta Tanrı göğü ve yeri yarattı. Yer boştu, yeryüzü şekilleri yoktu; engin karanlıklarla kaplıydı. Tanrı'nın ruhu suların üzerinde dalgalanıyordu.

Tanrı, "Işık olsun" diye buyurdu ve ışık oldu. Tanrı ışığın iyi olduğunu gördü ve onu karanlıktan ayırdı. Işığa "Gündüz", karanlığa "Gece" adını verdi. Akşam oldu, sabah oldu ve ilk gün oluştu.

2- Tanrı, "Suların ortasında bir kubbe olsun, suları birbirinden ayırsın" diye buyurdu. Ve öyle oldu. Tanrı gökkubbeyi yarattı. Kubbenin altındaki suları üstündeki sulardan ayırdı. Kubbeye "Gök" adını verdi. Akşam oldu, sabah oldu ve ikinci gün oluştu.

3- Tanrı göğün altındaki sular bir yere toplansın, kuru toprak görünsün diye buyurdu ve öyle oldu. Kuru alana "Kara", toplanan sulara "Deniz" adını verdi. Tanrı bunun iyi olduğunu gördü.

Tanrı, "Yeryüzü bitkiler, tohum veren otlar, türüne göre tohumu meyvesinde bulunan meyve ağaçları üretsin" diye buyurdu ve öyle oldu.

Tanrı, "Yeryüzü bitkiler, tohum veren otlar, türüne göre tohumu meyvesinde bulunan meyve ağaçları üretsin" diye buyurdu ve öyle oldu. Yeryüzü bitkiler, türüne göre tohum veren otlar, tohumu meyvesinde bulunan meyve ağaçları yetiştirdi. Tanrı bunun iyi olduğunu gördü. Akşam oldu, sabah oldu ve üçüncü gün oluştu.

4- Tanrı şöyle buyurdu: "Gökkubbede gündüzü geceden ayıracak, yeryüzünü aydınlatacak ışıklar olsun. Belirtileri, mevsimleri, günleri, yılları göstersin." Ve öyle oldu. Tanrı büyüğü gündüze, küçüğü geceye egemen olacak iki büyük ışığı ve yıldızları yarattı. Yeryüzünü aydınlatmak, gündüze ve geceye egemen olmak, ışığı karanlıktan ayırmak için onları gökkubbeye yerleştirdi. Tanrı bunun iyi olduğunu gördü. Akşam oldu, sabah oldu ve dördüncü gün oluştu.

5-Tanrı, "Sular canlı yaratıklarla dolup taşsın, yeryüzünün üzerinde, gökte kuşlar uçuşsun" diye buyurdu. Tanrı büyük deniz canavarlarını, sularda kaynaşan canlıları ve uçan gökkubbeyi yarattı. Bunun iyi olduğunu gördü. Tanrı, "Verimli olun, çoğalın, denizler doldurun, yeryüzünde kuşlar çoğalsın" diyerek onları kutsadı. Akşam oldu, sabah oldu ve beşinci gün oluştu.

6- Tanrı, “Yeryüzü çeşit çeşit canlı yaratık, evcil ve yabanıl hayvan, sürüngen türetsin” diye buyurdu. Ve öyle oldu. Tanrı çeşit çeşit yabanıl hayvan, evcil hayvan, sürüngen yarattı. Bunun iyi olduğunu gördü.

Tanrı, “İnsanı kendi suretimizde, kendimize benzer yaratalım” dedi, “Denizdeki balıklara, gökteki kuşlara, evcil hayvanlara, sürüngenlere, yeryüzünün tümüne egemen olsun”.

Tanrı insanı kendi suretinde yarattı. Böylece insan Tanrı suretinde yaratılmış oldu. İnsanları erkek ve dişi olarak yarattı. Onları kutsayarak “Verimli olun, çoğalın” dedi, “Yeryüzünü doldurun ve denetiminize alın; denizdeki balıklara, gökteki kuşlara, yeryüzünde tohum veren her otu, tohumu meyvelerinde bulunan her meyve ağacını size veriyorum. Bunlar size yiyecek olacak. Yabanıl hayvanlara, gökteki kuşlara, sürüngenlere -soluk alıp veren bütün hayvanlara- yiyecek olarak yeşil otları veriyorum.” Ve öyle oldu. Tanrı yarattıklarına baktı ve her şeyin çok iyi olduğunu gördü. Akşam oldu, sabah oldu ve altıncı gün oluştu.

Yedinci gün hafta tatili.

Yaradılışla ilgili olarak iki itirazım dışında her şeyi kabul ediyorum: Tanrı üçüncü gün karayı yani dağları, beşinci gün ise deniz hayvanlarını yaratıyor. Burada bir terslik var, beşinci gün yarattığı deniz hayvanlarının kalıntıları nasıl oluyor üçüncü gün yarattığı dağlarda bulunuyor? Bunun tersi olması gerek. İkinci itirazım: Köpek, koyun, keçi, domuz, sığır, at, eşek, hindi mandası, lama/alpaka, Arap devesi, çift hörgüçlü deve gibi hayvanlar MÖ. 10.000-2.500 yılları arasında* insanlar tarafından evcilleştirildi. 4 bin 500 yıldır yeni bir havyan evcilleştirilemedi. Tanrı’nın hakkı Tanrı’ya, insanın hakkı insana. Kusuruma bakılmasın!

* **Jared Diamond**, Tüfek, Mikrop ve Çelik, TÜBİTAK Yayınları, 2005, s. 217

ÂDEM İLE HAVVA YAZISI - 1

28 Ocak 2022 Cuma- Özdemir İnce-cumhuriyet

Diyanet İşleri Başkanlığı, gözünün önünde açlık, sefalet, rüşvet ve hırsızlık gerçekleri varken, tarihsel, ad (isim) bilim (onomastik) konularına girerek millete posta koymakta. Bunun son örneği **Diyanet İşleri Başkanlığı Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği**’nin yayımladığı bir paylama yazısı:

1- “İslamın seçkin şahsiyetlerine dair söylenen her cümlede, yapılan her açıklama ve yaklaşımlarda son derece hassas ve dikkatli olunması gerekmektedir.”

“Son zamanlarda İslamın kutlu elçileri Hz. Âdem ve Hz. İsa peygamberlerimize, insanlığın ortak değeri Hz. Havva ve iffet abidesi Hz. Meryem annelerimize yönelik gelişigüzel tartışmaların ve polemiklerin yapıldığına şahit olmaktayız.”

- Jeologlar en geniş bilimsel kanıtlara dayanarak dünyanın 4-5 milyar yaşında olduğunu söylüyorlar.

İnsan (Homo) cinsine ait türlerin tarihi günümüzden 2.8 milyon yıl öncesine kadar uzanır. Homo sapiens (modern insan) dışında bütün türleri yok olmuştur.

Tevrat, İsa Mesih'in doğumundan yaklaşık olarak 1500 yıl kadar önce Tanrı tarafından İbrani halkına bildirilmiştir. Yani 3 bin 522 yıl önce. Ama İnancın En güzel Tarihi'nde (İş Bankası Kültür Yayınları, s.8) (*) ise Musa'ya tek Tanrı'nın 3 bin 300 yıl önce bildirildiği yazıyor.

33 yaşında ölen Hz. İsa 30 yaşında peygamber olduğuna göre, Hıristiyanlık bu yıl 1982 yaşındadır. İslam 1412 yıl önce inmiştir.

Bilim, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın iddia ve tehditlerini bu bilgilerin önderliğinde değerlendirir.

2- Öncelikle bilinmelidir ki Hz. Âdem (a.s.), ilk insan olmasının yanında aynı zamanda ilk peygamberdir. Bu yönüyle vahye muhatap olmuş; akıl, şuur, irade gibi hususiyetleri ve eşya hakkındaki ilmiyle meleklere üstün kılınmış mükerrem bir şahsiyettir. Dolayısıyla Kuranıkerim'de "halife" olarak nitelenen Hz. Âdem ve onun eşi Hz. Havva, bütün insanlığın müşterek değeri ve muazzez atalarıdır.

- Tamamdır! Konunun dinsel yorumu olan "yazı" tarafına hiçbir itiraz yok. Ama konunun bilimsel yanı, paranın "tuğra" tarafında yazıyor. Yukarıda açıklandı. Tevrat'ta bütünüyle dünyanın ömrünün 10 bin yıl olduğu, Âdem'in ise MÖ 3761'de yaratıldığı söylenir. Bu da Âdem'in günümüzden 5783 yıl önce yaratıldığı anlamına gelir.

Şimdi Âdem ve Havva'nın nasıl yaratıldığına, cennetten neden ve nasıl kovalandığına gelelim:

Hikmetinden sual olunmaz derler ya, Kuranıkerim'de Hicr Suresi'nin 28.-29. ayetinde, "Ben kuru bir çamurdan, şekillendirilmiş balçıktan bir insan yaratacağım. Onu düzenleyip içine ruhumdan üflediğim zaman onun için hemen saygı ile eğilin" buyurur. Yani Tanrı, bir heykeltıraş gibi yerden çamur alıp buna insan biçimi veriyor ve bu nesnenin içine kendi ruhunu üfleyerek Âdem'i yaratıyor. Tanrı, ilk yarattığı eş Lilith asi davrandığı için daha sonra yedinci gün Âdem'in kaburga kemiğinden Havva'yı yaratıyor. "Ve Rab Tanrı dedi: Âdem'in yalnız olması iyi değildir; kendisine uygun bir yardımcı yapacağım." (Tevrat, Tekvin "Yaratılış": 18)

Cennetten Kovulmayla İlgili Ayetler:

Bakara Suresi 35. Ayet: Dedik ki: "Ey Âdem! Sen ve eşin cennete yerleşin. Orada dilediğiniz gibi bol bol yiyin, ama şu ağaca yaklaşmayın, yoksa zalimlerden olursunuz."

- Yasak ağaca yaklaştıkları için Tanrı, Âdem ve Havva'yı zalim olmakla suçluyor.

Bakara Suresi 36. Ayet: Derken, şeytan ayaklarını oradan kaydırdı. Onları içinde bulundukları konumdan çıkardı. Bunun üzerine biz de "Birbirinize düşman olarak inin. Sizin için yeryüzünde belli bir süre barınak ve yararlanma vardır" dedik.

- Tanrı, kendisine itaat etmedikleri için Âdem ve Havva'yı birbirine düşman kılıyor.

Arâf Suresi, 20. Ayet: Derken şeytan, kendilerinden gizlenmiş olan avret yerlerini onlara açmak için kendilerine vesvese verdi ve dedi ki: "Rabbiniz size bu ağacı ancak, melek olmayasınız ya da (cennette) ebedi kalacaklardan olmayasınız diye yasakladı."

- Âdem ve Havva, Tanrı'nın yasağına karşı gelip ona karşı asi oluyorlar.

Arâf Suresi, 22. Ayet: Bu suretle onları kandırarak yasağa sürükledi. Ağaçtan tattıklarında kendilerine avret yerleri göründü. Derhal üzerlerini cennet yapraklarıyla örtmeye başladılar. Rableri onlara, "Ben size bu ağacı yasaklamadım mı? Şeytan size apaçık bir düşmandır, demedim mi?" diye seslendi.

Sonuç olarak: Tanrı, Âdem ve Havva'yı cennetten kovarak kutsallıklarını geri alıyor. Âdem ve Havva, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın iddia ettiği gibi, kutsal ve dokunulmaz değildir. Onlar da bizim gibi insandır. Cennetten iyi ki kovuldular!.. Dünyayı şenlendirdiler!

(*) La plus belle distoire de Dieu (Editions du Seuil, Paris)

ÂDEM İLE HAVVA YAZISI - 2

30 Ocak 2022 Pazar- Özdemir İnce-cumhuriyet

Adbilim (onomastik, isimbilim) halkların, ulusların kültür ve geleneklerinin derinliklerine ulaşmak için bir dalgıç gibidir. Yahya'nın karşılığı Yuhanna, Jean ve John'dur. Yunus, Jonas'tır. Zachari, Zakarya ve Zekeriya'dır. Bu benzerlikler bazı halkların aynı dinsel ve etnik çevrim içinde bulunduklarını gösterir.

Âdem: Hitit ve Lübnan Tanrısı Adama ya da Adamo. Ama asıl kaynak Sümer mitolojisidir.

"Ti" Sümercede hem "yaşatmak" hem de "kaburga kemiği" anlamına gelir. Ninti adı ise "yaşatan kadın" ve "kaburga kemiğinin kadını" anlamına gelir. Ninhursag tarafından Enki'nin vücudunu iyileştirmek için yaratılan sekiz tanrıçadan biridir. Enki yasak çiçeklerden yemiş ve bu sebeple Ninhursag tarafından lanetlenmişti. Ninhursag onu iyileştirmek için diğer tanrılar tarafından ikna edilir. Bu hikâye daha sonra Tevrat'ın Tekvin (yaratılış) bölümünde anlatılan Âdem ile Havva'nın yaratılış hikâyesinin kaynağı olmuştur.

Havva / Pudu Hepa / Dudu Hepa / Dudu Happa: "Yerel isimlerde devam eden bir kültür vardır. Ait olunan tarihsel kök kültürler isimlerde taşınır."(*)

Mitoloji sözlüğünde Hepatut'un eski Grek kültürüne Hebe olarak geçtiğini ve Batı'da Eve'e dönüştüğünü yazıyor. Bilindiği gibi Fransızca ve İngilizcede Eve, Havva anlamına gelmektedir. Havva adı geçmişte yaygın bir kadın adıydı. Bizim ailenin ana tarafında Hapa adı vardır. Başka yerde Hapa adını hiç duymadım.

Zaman içinde Pudu Hepa ismi dil ve fonetik özellikler ile önce ayrılmış, sonrasında ise biraz daha farklılaşmış, Dudu ve Happa şeklini almış.

İsim köklerinin mistik yanı ise mitolojiye dayanmaktadır.

Büyük güneş tanrıçası Arinna'nın adı Hitit yazıtlarında Hepa, Hepat ya da Hepatu olarak geçer. "Hepa" ile başlayan bu üç ad, Hebe olarak Yunanlaşmıştır. Tevrat'ta Hepa, ilk insan olan Âdem'in karısı Havva olmuştur.

Dudu ve Happa isimleri az önce tarif ettiğimiz coğrafyada kadın ismi olarak kullanılmıştır. Cumhuriyet döneminde bu isimler pek kullanılmaz olmuştur. Ancak Dudu (halamın adı) ve

Happa (annemin dayı kızı, Deli Hapa) isimleri Pudu Hepa isimli Hitit kraliçesinin adından gelmektedir.

Deli Hapa, Mersin'de, 1500 metre yükseklikte, Toros Dağları'nda, Demirışık köyünde yaşayan, annemin dayısı Çerkez Mahmut'un kızıydı. Püfür püfür cüvere (sigara) içtiği ve dobra konuştuğu için "Deli" lakabıyla anılırdı. Adının neden Hapa olduğunu, Demirışık ve Arslanköy'ün halkının Hitit kökenli olduklarını hep düşünmüşümdür. Arslanköy'ün eski adı Efrenk'tir. (Vikipedi'de Efrenk için "Yuvaklama, taş bir silindirin damdaki toprak üzerinde yuvarlandırılarak toprağın sıkıştırılmasıdır" diye yazıyor ama anlamının daha başka bir şey olduğunu düşünüyorum.) Toros Dağları'nın insanları beyaz tenlidir, seyil (sahil) insanlarına pek benzemezler.

Soru şu: Hitit tanrıçası Hepatut tektanrılı dinlerin kutsal kitaplarında neden Havva Ana'ya dönüşmüştür? Hitit ve Lübnan tanrısı Adama (Adam) aynı metinlere nasıl oluyor da Âdem (Adam) olarak giriyor ve birlikte insanlığın atası oluyorlar? Diyanet İşleri Başkanlığı mensupları biraz mitoloji ile **Jean Bottéro**'nun kitaplarını okumalıdır. Acaba imam hatip okullarında ve ilahiyat fakültelerinde başta Mezopotamya mitolojisi olmak üzere Doğu ve Batı mitolojilerini okuyorlar mı?

Şimdi İş Bankası Kültür Yayınları'nın sürdürdüğü "...En Güzel Tarihi" dizisinin ilk kitabı olan Dünyanın En Güzel Öyküsü'nü (Tarihi'ni) Telos Yayınları'nı yönettiğim sırada 1996 yılında yayımlamıştım. İnsanın kökeni üzerine Hubert Reeves, Joël de Rosnay, Yves Coppens ve Dominique Simonnet adlı bilimcilerin ortaklaşa kotardığı müthiş bir kitaptır. Bu kitabın "Havva ve Elma" bölümünden (s. 145-146) birkaç satır aktarıyorum:

- Âdem'le Havva'yı öykümüzün içinde nereye yerleştirirdiniz?

- Bana göre onlar 3 milyon yıl önce, Doğu Afrika'nın hoş kokulu savanlarında, sözünü ettiğimiz fay hattının yanında yaşamakta olan **Homo habilis**'ler olurdu. Bu bölge, insan konuşup avlanmaya başladığı sıralarda gerçek bir cennet görünümünde olmalıydı.

- Yılanlar ve elmalarla birlikte?..

- Evet, "dum" elmaları, yani palmiyelerin meyveleri. Yılanlara gelince, eh, o bakımdan da eksik var sayılmaz... Ama kutsal kitabı bilimle çakıştırmaya çalışmayalım boşuna; bunun anlamı yok...

Ama bu olaydan çıkarılması gereken önemli bir insanlık dersi var: Âdem babamız, şeytana kanıp kendisine elma yediren Havva anamıza karşı "maçoluk" yapmayarak kadına saygılı zarif bir erkek olduğunu kanıtlamıştır!

(*) Ertuğrul Çay (İnternet)

HÜKÜMET, TÜBİTAK'I RAHAT BIRAK!

Ekim 04, 2003- Özdemir İnce- hurriyet

Şart değildir ama ruh ve zihin sağlığından özürlü ya da yaralı olmak bir edebiyat yazarı ve sanatçı için (besteci, ressam, heykeltıraş) belki bir olanaktır; özürlü ve yaralılar arasından çok büyük romancı, şair, ressam ve besteci çıkmıştır: Dostoyevski, Van Gogh, Maupassant vb.

İş gazeteciliğe, gazete yazarlığına gelince, mesleklerini kusursuz, yansız ve nesnel yapabilmeleri için, edebiyat yazarlarının ve sanatçıların tersine, ruh ve zihin sağlığından ‘‘sağlam’’ raporlu olmaları gerekir. ‘‘İntikam’’, edebiyat yazarı ve sanatçı için belki bir itici güç olabilir ama gazeteci ve gazete yazarı için kesinlikle en büyük engeldir!

Yukardaki satırları YÖK konusunda bazı dam uçuranları düşünerek yazdım! Gerçeklere bakarken geçmişleri yüzünden vicdan körelmesine uğradıkları için, YÖK sınavında sınıfta kaldılar. Dolaylı da olsa irticayı desteklediler. Şimdi bakalım TÜBİTAK sınavında ne yapacaklar?

Şunu hemen yazayım: AKP hükümeti, özellikle kitap yayınları yüzünden TÜBİTAK'ı susturmak istiyor. Geçen dönemde Fazilet Partisi milletvekillerinin en büyük merakı, TÜBİTAK'ın yayınladığı kitaplar konusunda soru önergesi vermekti. Darwinci görüşe uygun bilimsel kitaplar yayınladığı için TÜBİTAK'ı TBMM kürsüsünden suçlarlardı. Fazilet Partisi kökenli AKP milletvekillerinin tamamı Darwin'den nefret eder, gençlerimiz için tehlikeli bulur. Bu nedenle bu káfir kurum susturulmalı, susturmak için de ele geçirilmelidir.

İmam-hatipli Başbakan'ın bu operasyonu mutlaka gerçekleştirmesi gerek, yoksa seçmen ve parti tabanı gözünde ne işe yarar?

Bakın TÜBİTAK Bilim Kurulu ne diyor? Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK), 278 sayılı Kuruluş Kanunu uyarınca, Başbakan'a bağlı bir kamu tüzel kişiliğidir. Bu yasa uyarınca, TÜBİTAK Başkanı, Bilim Kurulu'nca seçilir ve Başbakan'ın teklifi üzerine Cumhurbaşkanı tarafından atanır. Yasaya göre, başkanın görev süresi dört yıldır ve en çok iki dönem bu göreve seçilebilir. 30 Mayıs 2003'te birinci görev dönemini tamamlayan Prof. Dr. Namık Kemal Pak, Bilim Kurulu'nca gizli oyla yapılan seçim sonucunda, oybirliğiyle yeniden TÜBİTAK Başkanlığı'na seçilmiş ve Bilim Kurulu'nun bu kararı, 6 Mayıs 2003 günü Başbakanlığa arz edilmiştir. Prof. Pak'ın görev döneminin sona ermesinin ardından yaklaşık dört ay geçmesine rağmen, dosya Başbakanlıkça henüz Cumhurbaşkanlığı'na sunulmadığından, yasal süreç tamamlanamamıştır.

Bu gecikmenin nedenleri araştırıldığında, Başbakanlıkça ‘‘Başkan’’ olarak Cumhurbaşkanlığı'na önerilecek kişinin Bilim Kurulu'nca seçilmesi yönteminin uygun görülmediği, bunun yerine Başbakanlıkça önerilen adaylardan birinin Bilim Kurulu'nca seçilmesinin beklendiği izlenimi edinilmiştir. Yürürlükteki yasa ile bağdaşmayan böyle bir işlem yapmasının Bilim Kurulu'ndan beklenemeyeceği açıktır.

Devletin kurumlarıyla, Cumhurbaşkanı'yla, Genelkurmay Başkanlığı'yla, üniversitelerle, YÖK'le, sivil toplum örgütleriyle kavgalı bir Başbakan, TÜBİTAK gibi bir bilim kurumunu medreseleştirmek istiyor. Bilimin seçmenliğini reddedip siyasete karar yetkisi veriyor. Ve ‘‘Ayna güzelleri, şoför mahalli ve vitrin düşkünleri, ana rahmine haklı düşenler, ben demedimmiciler’’ susuyorlar.

KEM SÖZ ÜZERİNE

Mart 17, 2006- Özdemir İnce- hurriyet

-’Medrese Cehaleti Bilime Karşı’ başlıklı yazımla ilgili olarak Milli Eğitim Bakanı Doç. Dr. Hüseyin Çelik’ten bir faks-mektup aldım. Aynı yazı MEB’in internet sitesinde de yayınlanmış. Olduğu gibi aktarıyorum:

"Sayın İnce,

Bugünkü (12.03.2006) köşe yazınızda, beni cahillikle ve çapsızlıkla suçluyorsunuz.

Beni, dünya görüşümü, hayat felsefemi beğenmeyebilir, icraatlarımı da tasvip etmeyebilirsiniz. Ancak, şunu unutmamalısınız ki, eleştirinin, karşı çıkmanın, onaylamamanın da bir üslubu ve adabı vardır. Söz konusu yazınızda, şahsımı bir yana bırakın, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin bir bakanı ile ilgili soy isminizle, yaşınız başınızla hiç de mütenasip olmayan kaba, küfürbaz bir üslup kullanıyorsunuz.

Sayın İnce, size, kem sözün daima sahibine ait olduğunu hatırlatmak isterim.

Selamlar...

Doç. Dr. Hüseyin Çelik, Milli Eğitim Bakanı"

Gericilik Daha Mı İyi

Cahillik ve çapsızlık, birinin konumuyla ilgili olarak kullanılan bir sıfattır. Eleştirel de olabilecek bir değerlendirmedir. Acımasız olabilir ama kesinlikle küfür ve hakaret değildir. Cahillik ve çapsızlık, bir nitelik olarak kesinlikle suç sınıfına girmez. Bu iki sıfat, olumsuz ve zararlı işler yaparsa suç da işleyebilir.

Bakanın bana iade ettiği iki sıfatı, bilim ve din alanlarını birbirine karıştırdığı, kuşku ve araştırmaya dayanan bilim ile dogmalardan kaynaklanan inancı özdeşleştirdiği için kullandım.

Bir başka yazar da "İlköğretim okullarındaki biyoloji ve fen ders kitaplarında evrim teorisinin yanı sıra yaratılış ile ilgili görüşlerin de yer almasını 'gericilik' olarak" niteliyor. (İsmet Berkan, Radikal, 13.03.06). Gericilik, cahillik ve çapsızlıktan daha mı iyi?

Bir Milli Eğitim Bakanı, bir bilimsel kuram ile dinsel dogmanın, bilimsel olması gereken bir derste (fen ve biyoloji) öğretilmesinin öğrenci çocukların ruh ve zihin dünyasında yapacağı tahribatı bilemez mi? Bu yazılarımdan sonra, okurlardan, Allah'a inanan bir kimsenin Darwin kuramını reddetmesi gerektiğine dair e-posta mesajları aldım. Yaratılış dogması, çocukların bilime olan inancını sarsmayacak mı? Bunlara dikkat etmemek, bir Cumhuriyet Bakanı'na yakışır mı? Yaratılış dogmasının sadece din dersinde öğretilmesi gerekmez mi?

3 Yıllık İcraatın Sonu

Milli Eğitim Bakanı, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin bir bakanına karşı kullandığım üslubu kınıyor. Bakan acaba Cumhuriyet Devleti'ne ve onun üslubuna ne ölçüde sahip çıkıyor?

Başta laiklik olmak üzere Cumhuriyet'in temel niteliklerine karşı çıkarak mı; Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile devrim yasalarını yok sayarak mı; imam hatip okullarını klasik liselerin rakibi haline getirerek mi; üniversiteler ve YÖK'ü İslamileştirerek mi; Milli Eğitim Bakanlığı kadrolarını siyasal İslam'a teslim ederek mi?

Milli Eğitim Bakanı'nın Türkiye'de yarattığı çağdışı sorunlar kendisinin Cumhuriyet'i içine sindirememesinden kaynaklanmaktadır. Ve gerçek şudur ki, üç yıllık icraatı, en küçük cumhuriyetçi saygıyı hak etmemektedir.

DARWİN VE DARVİNCİLİĞİN YOZLAŞTIRILMASI

Mart 11, 2006- Özdemir İnce- hurriyet

Darwın, bütün türlerin 1835-1859 yılları arasındaki halleriyle, toptan ve ayrı ayrı yaratılmadıklarını; tek bir kaynaktan geldiklerini ve değişerek oluştuklarını ileri sürüyordu.

"Bütün canlı biçimlerinin ortak bir kökten ileri geldiklerini ileri sürmek, Kilise'nin bütün konularda yasa koyma hakkını elinden almaktı. Eğer Kilise'nin, insanların hayatın kökenleri konusundaki düşüncelerini yönetme hakkına başarıyla meydan okunursa, o zaman aynı Kilise'nin toplumsal düzen ve ahlak konusunda kendi görüşlerini kabul ettirme hakkı ne olacaktı? Ne de olsa, tüm iddialar tek bir kaynaktan, İncil'den geliyordu; Kilise'nin de rolü İncil'i yorumlamaktı." (Cyril Aydon, Charles Darwin, Doğan Kitap, S.177)

İlahide Gizli

Charles Darwin'in ne Tanrı'yı, ne de Kilise'yi tahtından indirme düşüncesi vardı. 1835 yılında Galapagos Adaları'nda kendi kuramını düşünmeye başlamış ve bunları 1859 yılında yayınlamıştı.

Ama Kilise ve egemen sınıflar gelen tehlikeyi sezmişti. Bu işbirliği, Kilise'nin Pazar Okulları'nda öğretilen bir çocuk ilahisinde gizliydi:

"Bütün parlak ve güzel şeyler, / Bütün büyük ve küçük yaratıklar, / Bütün zeki ve harika şeyler, / Hepsini Tanrı yaptı. // Şatosundaki zengin / Kapısındaki yoksul: / Tanrı onları yüksek ve alçak yarattı; / Öyle kalmalarını buyurdu." (Age. S.178)

Darwin'in temsil ettiği tehlikeyi görmüşlerdi. Ama 1800'ler bir başka yüzyıldı; insan beden, ruh ve zihin olarak özgürleşmek istiyordu.

Doğal Ayıklanma

Darwin, canlının hayatta kalma ve doğal ayıklanma kavgasının doğaya karşı olduğunu yazmıştı. Canlılar arasında "Altta kalanın canı çıksın", "Yaşam hakkı güçlüye aittir!" gibi canlının canlıya karşı, türler içi ve türler arası bir canlılar meydan savaşından söz etmemişti. Ama Kilise ve egemen çevreler bunu böyle yorumladılar. Ve yaşambilimsel yasaları toplumbilimsel yasalara dönüştürdüler.

Dönemin burjuva sosyologları sayesinde toplumsal (sosyal) Darvincilik ortaya çıktı.

Toplumsal Darvincilere göre nasıl doğada güçsüzler yok olur ve güçlüler yaşamaya hak kazanırsa, toplum da böyledir. Sınıf mücadelesi aslında bir doğal ayıklanmadır. Nasıl doğanın yasasına boyun eğiyorsak, toplumsal yansımasına da boyun eğmeliyiz.

Kapitalist Zorunluluk

Toplumsal Darvinciler, Darwin'in kuramlarını canlarının istediği biçime sokuyorlardı: Kapitalizmin yasaları doğal yasalardır ve değiştirilmesi olanaksızdır. Sömürgecilik, biyolojik bir fenomendir ve zorunludur.

Toplumsal Darvincilik bu görüşleriyle insan bilincini ve iradesini yadsır, metafizik ve mekanik bir anlayışla insanı hayvanlığa indirger. Oysa Darwin, evrim kuramıyla insanın insanlaşmasını öne sürer.

Toplumsal Darvinciler, sonunda doğal ayıklamanın yerine "döl düzenleme"yi getirirler. Bu da Hitler ırkçılığına ve başta İsveç olmak üzere İskandinavların uyguladıkları Eugenizm'e varır.

O Canavarlık Yok

Liberallerin ve neoliberallerin yere göğe sığdıramadıkları gözü kör ve amacı türdeşini yok etmek olan rekabet ve rekabetçilik de toplumsal Darvinciliğin bir parçasıdır. Ama Darwin'in kuramında bu türden bir canavarlık yer almaz.

KEŞİFLER VE İCATLAR

Ağustos 04, 2004- Özdemir İnce- hurriyet

21 Temmuz'da yayınlanan "**Gene Darwin Düşmanlığı**" başlıklı yazımda, 1963 yılında kurulan ve Başbakanlık'a bağlı olan TÜBİTAK (Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu) ile ilgili olarak kulağıma gelen söylentileri yazmıştım.

Hükümet, söylentilere göre, TÜBİTAK'ın yaptığı bilimsel çalışmalardan rahatsızdı, bu nedenle yapısını değiştirmek istiyordu. Nitekim, yasalara ve mahkeme kararlarına karşın başkanı değiştirdi. Bu atamanın ardından kurumdan istifalar oldu.
Başkanın değiştirilmesinden bu yana tanık olduğumuz gelişmeler, kuşkuları doğrular nitelikte. Bir hükümetin bir bilimsel araştırma kuruluşunun bilimsel çalışmalarından rahatsız olması, insan aklının kabul edemeyeceği bir şey. Benim aklım hâlâ kabul etmiyor.

Fakat geçmişte Milli Görüş kökenli Refah ve Fazilet partilerinin milletvekillerinin, çok daha eskide de bazı Adalet Partisi ve ANAP milletvekillerinin TÜBİTAK konusunda meclis araştırması istediklerini, ilgili bakanlığa soru önergesi verdiklerini anımsıyorum.
TÜBİTAK'ın Darwin Kuramı'nın içinde yer aldığı kitapları yayınlamasını kabul edemiyorlardı. İnsanın maymun soyundan türediğini ileri süren bir kuramı TÜBİTAK nasıl yayınlardı? Bu kuram zaten İslâma ve tek tanrılı dinlere aykırıydı.
İnsanın nasıl türediği daha doğrusu yaratıldığı üç kutsal kitapta (Tevrat, İncil ve Kur'an) yazıyordu. Bu durumda, Darwin Kuramı çocuklarımızın, genç öğrencilerin aklını karıştırır, inancını sarsardı.

Aslına bakarsanız, tartışılması gerekmeyen, ilkel düşünceler bunlar. Bunu bile bile, bunu savunan milletvekilleriyle, yazarlarla tartışmalara girdim.
TÜBİTAK düşmanı insanlar şu basit gerçeği bile akıllarına getiremiyorlardı: Türkiye'de bir Diyanet İşleri Başkanlığı ve bu başkanlığın yayınları vardı; bunlar insanın nasıl yaratıldığını kendi (yani milletvekillerinin, yazarların) dinsel görüşlerine göre açıklayan kitaplar yayınlıyorlardı.
Ve kimse Diyanet İşleri Başkanlığı'na Darwin Kuramı'nı açıklayan kitaplar yayınlamadığını sormuyordu.
Bırak kardeşim, doğa olay ve olgularını, TÜBİTAK bilime göre, Diyanet İşleri Başkanlığı da dine göre açıklasın. Yasaların verdiği özgürlüğü siz de TÜBİTAK'a tanıyın!

Daha önceki yazımda belirttiğim gibi, TÜBİTAK'ın yeni yönetimi kurumun yayınevini kapatmak istiyormuş. Böyle bir girişimde bulunmanın cinayetten farksız olacağını düşünüyorum.
Bir örnek vermek istiyorum: TÜBİTAK şu günlerde, Jean_Louis Besson'un "Keşifler ve İcatlar" adlı kitabını, Nedim Kula çevirisiyle, "TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları" arasında yayınladı. Sadece çocuklar ve gençler için değil, yetişkinler için de yararlı bir kitap.
Bir soru: Milattan 40 bin yıl önce kadınlar nasıl çorba pişirirlerdi?
Cevap: Deriden yapılmış tulumlar ateşe dayanamadığından, yemek pişiren kadın, kor ateşte kıpkırmızı olmuş taşları çorbanın içine atarlardı.
Patates: 1534 yılında Peru'dan Avrupa'ya getirilmiştir. Parmentier'nin Parislilere patates yedirebilmesi için 1534'e kadar beklemek gerekecektir.
Mikroskopu kim bulmuştur?
Holanda'da Cornelius Van Drebbel tarafından bulunmuştur.

Fransızca konuşulan ülkelerde yaşayan okurlar için kitabın künyesini yazıyorum:
Yazarı:Jean-Louis Besson
Kitabın adı: Le Livre des découvertes et des inventions
Yayınevi: Editions Gallimard, 1983

TÜBİTAK sayesinde, Fransız çocuklarından 20 yıl sonra bile olsa bizim çocuklarımız da yararlı bir kitabı okuyabiliyor.TÜBİTAK bu nedenle önemli: Çocuklarımızın öteki çocuklarla eşitlenmesine fırsat yaratıyor.

Din ve bilimin konularının ayrı alanlarda bulunduğunu bilmeden çağdaş insan olmanın olanağı yoktur. Din, gerçekleri inanç aracılığıyla kavramak ister, bilim ise araştırma ve deneme yoluyla. Din ve bilim iki ayrı dil konuşurlar!

DARWİN VE DARVİNCİLİK

Mart 10, 2006- Özdemir İnce- hurriyet

Bir okur, 3 Mart tarihli "Bizim Müzic Yaratıklar" başlıklı yazımın son paragrafı ile ne demek istediğimi soruyor. O paragrafı anımsayalım:

"Evrim teorisi olarak Darwin'in düşünceleri her gün daha bir gerçekleşiyor, doğrulanıyor. Doğru! Ama toplumsal Darvincilik, mesleki Darvincilik ne kadar ahlaki, ne kadar insani, ne kadar barışçıl? Filozof iktisatçı bu soruların yanıtını araştırmadan er meydanına çıkmaz!"

Evrenin oluşumunu, evrenin ve doğanın yasalarını burada tartışacak değilim. Tanrı'ya ve dine inanan biri, evrenin oluşumunu Kutsal Kitaplar'ın yazdığı gibi anlayabilir. Tanrı'ya ve dine inanıp evrenin oluşumuyla ilgili bilimsel görüş ve kuramları (teorileri) kabul edebilir. Ayrıca evren ve insan konusunda sadece bilimi tercih edebilir.

İnsanın bir Tanrı'ya inanması için o Tanrı'nın mutlaka var olması da gerekmez.

Ancak Tanrı gözünde bütün dinlerin birbirine eşit olması gerekir.

Konumuz bu değil ama bu girişi yazmadan bugünkü konuya da giremezdim.

Başta ABD'de olmak üzere köktendinci çevrelerde Darwin'in görüşleri hálá tartışılmakta.

Darwin konusunda bir kitap salık vereceğim: Cyril Aydon, ’Charles Darwin’, Çev: Ali Cevat Akkoyunlu, Doğan Kitap. 255 sayfa. 14 YTL.

Müthiş bir biyografi kitabı. İster Darwin’e inanın, ister inanmayın, mutlaka okunması gerekli bir kitap. Bir de Bilim ve Gelecek Dergisi’nin (25.) mart sayısı var bu konuda.

9 Şubat 1809’da doğup 19 Nisan 1882 yılında ölen İngiliz bilim adamı Charles Darwin’in bilimsel görüşünü özetleyelim:

İnsanı da içine alan canlı doğa evrimle oluşmuştur. Bu evrimin itici gücü yaşam kavgası ve doğal ayıklanma’dır. Dünya üzerinde yaşanabilecek yer sınırlıdır. Nüfus çoğalması nedeniyle hayat yaşam kavgasına dönüşür. Bu kavgada yaşama gücü olanlar canlı kalır ve türlerini sürdürür. Bu, bir doğal ayıklanmadır. Varlıklar böyle bir ayıklanmayla ayıklanarak evrimsel bir gelişme içinde türlerini sürdürürler. Yaşama kavgasında ayakta kalanlar bunu belli özelliklerine borçludurlar ve bu özellikler soyaçekimle yeni kuşaklara geçer.

Darwin’in görüşlerine karşı olanlar bu noktaya gelince sinsi sinsi gülerler ve şu soruyu sorarlar:

"Yani canlılar sürekli değişim gösteriyor ise maymunlar neden insana dönüşmüyor?"

Bunu bilim adamları kuşkusuz yanıtlıyorlar. Ben kendimce yanıtlayacağım: Yeni bir evrim sürecinin başlaması için doğal çevrenin değişmesi ve uyumun yaşamsal zorunluluk haline gelmesi gerekir.

Sonuç olarak: Darvinizm’e göre türler, din kitaplarının, Yaratılışçıların ileri sürdüğü gibi yaratılmamışlar, doğal etkenlerle oluşmuşlardır. Ayrı ayrı ve bugünkü biçimleriyle yaratılmamışlar, tek kaynaktan ve birbirlerinden ayrılarak oluşmuşlardır.

Dünyanın bütün köktendincilerini çılgına çeviren bu kuramın, aynı kişiler tarafından başka bağlamlarda nasıl yozlaştırıldığını yarın anlatacağım. Pazar günü ise, Darwin kuramının DNA’nın bulunması sayesinde yasaya dönüşmüş olduğunu..

LEYLEKLER GELMEZSE DOĞUM ORANI DÜŞER Mİ

Haziran 24, 2006- Ayşe Özek Karasu-hurriyet

Bebekleri gerçekten leylekler mi getirir? Şimdiki çocuklar leylek teorisini gerçek sanmak bir yana, esprisinden bile haberdar değil.

Ama olsun. Üç Alman araştırmacı, çocuk kandırmaca hikayesi üzerinden bilimsel çalışma yapmışlar. İçlerinden biri de ebe. Leylekler ile doğumlar arasında ilişki olup olmadığını araştırmışlar. Ve göç mevsiminde Aşağı Saksonya’ya gelen leylek sayısındaki azalmayla birlikte evde yapılan doğum oranlarının da düştüğünü bulmuşlar. Peki bundan ciddi bir neden-sonuç ilişkisi çıkarmışlar mı?

Kurumun adı ciddi; Federal Alman Risk Değerlendirme Enstitüsü. Çalışmanın başlığı da öyle; "Leylek Teorisinin Yeni Kanıtı." Yayınlandığı organın adı da Paediatric and Perinatal Epidemiology. Doğum istatistikleri alanında uzman.

Berlin'deki Risk Değerlendirme Enstitüsü'nden Thomas Höfer, biri ebe olmak üzere iki uzmanla birlikte son 50 yılın doğum istatistiklerini tarayıp, bunları göç mevsiminde Almanya'ya gelen leyleklerin sayısıyla karşılaştırmış.

Peki bu araştırma neden yapılmış? Ve neden Risk Değerlendirme Enstitüsü tarafından yapılmış?

Birçok Avrupa ülkesinde olduğu gibi Almanya'da da doğum oranı azalıyor ya, eh leylekler de gün gelip Almanya'ya uğramazsa, bu durum doğum oranları açısından risk teşkil eder mi etmez mi diye herhalde. Aklıma gelen ilk makul neden bu oldu.

İstatistik karşılaştırması sonucu şu bulgu elde edilmiş: 1970-1985 yılları arasında Aşağı Saksonya eyaletinde hem hastane dışında dünyaya gelen çocukların sayısında, hem de leylek sayısında düşüş olmuş. 1985 sonrasında ise leyleklerin de yenidoğanların da sayısı sabit kalmış.

Gelelim başkent Berlin'e. Normalde leyleklerin uğramadığı şehirde 1990-2000 yılları arasında tuhaf bir şekilde evde yapılan doğumların arttığı tespit edilmiş. Aşağı Saksonya'daki sonuçlara bakarak, bir şehre hiç leylek gelmediği halde, nasıl olur da doğum oranı artar diye merak etmişler.

Bunun üzerine kent civarında keşif gezisine çıkmışlar. Bir de bakmışlar ki, şehir dışında kayda değer miktarda leylek popülasyonu mevcut. Hem de sayıları, evde yapılan doğumlarla eşit. Ve şu sonuca varmışlar: Berlin'in bebeklerini, Brandenburg'daki (Berlin eyaleti, Brandenburg eyaletinin tam ortasında) leylekler getiriyor.

Bu araştırma ciddi. Araştırmayı yapan kurum da, yayınlayan organ da öyle. Ancak buradaki maksat, elde edilen verilerden bir neden-sonuç ilişkisi çıkarmak değil. İstatistik biliminin cilvelerine dikkat çekmek. Yani paralel gelişmelerin ille de birbiriyle ilintili olmadığını, aranan sonuç bulunsa bile bundan bir nedensellik çıkarılamayacağını göstermek. Çünkü iki olgu arasındaki doğru orantı tamamen rastlantı eseri olabilir; bundan bir teori çıkarmak da yanlıştır.

ABD Leylek Teorisini Tartışıyor

Teori demişken, ben yine dönüp dolaşıp "akıllı tasarım" teorisine gelmek istiyorum. Akıllı tasarımı ti'ye almak için uydurulan "Uçan Makarna Canavarı" parodisinden sonra Amerika'daki Darwin'ciler bir de "leylek teorisi" çıkarmışlar.

Evrim teorisi, yaratılıştaki karmaşık yapıyı izah etmekte yetersiz kalıyor diye, canlıların üstün bir zeka tarafından tasarlandığını ileri süren akıllı tasarımı fen dersinde okutma girişimine karşı yeni bir argüman "leylek teorisi."

Amerikalı genç fizikçi Bobby Henderson, "Akıllı tasarım teorisini fen derslerinde okutacaksanız, ben de evreni Uçan Makarna Canavarı'nın yarattığına inanıyorum. Onu da fen derslerinde okutun" diye bir okula mektup yazmıştı. Sonra Uçan Makarna Canavarı, kilisesi ve inciliyle tarikatımsı bir hareket haline gelmişti.

Darwin'in evrim teorisinden şaşmayanlar şimdi de "leylek teorisi" okullarda okutulsun istiyor. Alabildiğine absürd bir önerme çıkıyor ortaya. Aynen aktarıyorum.

Leylek Araştırma ve Bilim Enstitüsü'ne göre çocukların kökeniyle ilgili iki teori bulunmaktadır; Üreme ve leylek teorileri. İnsanların çoğu üremeye inanır, çünkü okullarda böyle okutulmuştur. Ancak bazı insanlar da çocukları leyleklerin getirdiğine inanır. O halde üremenin bir hakikat olarak değil, teori olarak öğretilmesi gerekir. Bu bağlamda leylek teorisinin de okul müfredatına alınması gerekir. Leylek teorisini destekleyen kanıtlar şöyle sıralanabilir:

1- Leyleklerin var olduğu, bütün ornitoloji uzmanlarınca kabul edilmiş bilimsel bir gerçekliktir.

2- İnsanın fetüs olarak gelişimi, bilimin tam olarak açıklayamadığı bazı evreler içermektedir.

3- Üreme teorisi çocuğun dokuz aylıkken doğduğunu ileri sürer ki, bu abes bir iddiadır. Çünkü herkesin bildiği gibi, yeni doğmuş bir çocuk yenidoğandır.

4- Üreme teorisine göre çocuklar cinsel birleşme sonucu dünyaya gelir. Ancak her cinsel birleşmenin doğumla sonuçlanmadığına dair çok kuvvetli kanıtlar mevcuttur.

5- Almanya'da yapılan istatistik araştırmaları, doğum oranlarıyla leyleklerin sayısı arasında doğru orantılı bir bağlantı bulunduğunu göstermektedir. Her ikisinde de azalma tespit edilmiştir.

Leylek teorisinin argümanları böyle. Şimdi yakında, kimya derslerinde simya okutulması yönünde teoriler geliştirilmesi bekleniyor.

ERKEKLERİN NEDEN MEME UCU VARDIR

Mayıs 29, 2004- Ayşe Özek Karasu-hurriyet

Geçen hafta Amerikan Kanser Derneği'nin bir araştırması yayınlandı.

Buna göre, kadınların başına musallat olan meme kanseri erkekler arasında da artmaya başlamış. İlk kez tespit edilen bu artışın ardında da obezitenin bulunduğu düşünülüyor. Diyelim ki, erkeklerde meme kanseri obezite yüzünden artıyor. Peki ama burada insanın aklına daha temel bir soru gelmez mi: Erkeklerin gerçekten memesi var mı? O meme uçları ne işe yarıyor?

Hayatta evrimle ilgili cevabını düşünmedik soru bırakmayan Charles Darwin de bu konuya kafa yormuş. Hatta evrim teorisinin babasının büyükbabası Erasmus Darwin bile kafayı buna takmış: Erkeklerin neden meme ucu vardır? Süt vermek gibi bir işlevi olmadığı halde, neden?

Tabii ki öncelikle birer memeli olduklarını kanıtlamak için. Çünkü fareye varıncaya kadar bütün memelileri diğer türlerden ayırt eden iki unsur var; tüylü olmaları ve yavrularını emzirmeleri. İnsan, yavrusunu emziren bir memeliyse, o halde erkek cinsinin de türsel aidiyetini kanıtlaması için meme uçlarına sahip olması gerekiyordu. Aksi takdirde, hele hele kel erkeklerin, sürüngen değil de memeli olduklarını kanıtlamaları hayli zor olurdu!

Aristo da erkeklerin meme ucuyla ilgilenmiş ve aygırların asla ve asla meme ucuna sahip olmadığı konusunda önemli bir tespitte bulunmuş. Kısrak memeleri incelendiğinde, bunların

gövdenin hemen bitiminde kuyruğa çok yakın olduğu dikkat çekiyor. Demek ki, aygırlarda diğer donanımdan ötürü meme ucuna yer kalmamış!

Aristo da, dede-torun Darwin'ler de, bu sorunun kesin yanıtını bulamamışlar. Erasmus Darwin, erkekteki meme uçlarının, memelilerin hermafrodit olduğu dönemden yadigar olduğunu düşünmüş. Torun Darwin de, memelilerin atalarının iki eşeylilikten tek cinsiyetliliğe geçmesinden sonra, hem anne hem de babadan süt geldiğini, eşlerin yavruyu birlikte emzirdiğini yazmış. Ama sonra nedense babalar süt vermeyi bırakmış.

Darwin'in hipotezini doğrulayacak ya da çürütecek hiçbir veri bulunmuyor. Ancak bugün memeliler arasında süt veren tek bir erkek türü bulunmadığı da kesin.

Hayat Dişi Olarak Başlıyor

Bütün hipotez ve safsatalar bir yana, bugün artık bilim sorunun kesin yanıtını bulmuş durumda. Erkeklerde meme ucu neden mi var? Bütün insanlar, ana rahmindeki yaşamlarına dişi olarak başlıyorlar da ondan. Doğa önce bütün insanları dişi yapmaya niyetleniyor. Aslında doğacak varlığın cinsiyetle ilgili kaderi döllenme sırasında çiziliyor. Ancak embriyon, gelişim süreci içinde çok kısa bir dönem, dişi ya da eril anatomiye dönüşecek bir potansiyel taşıyor.

Embriyon dört haftalıkken meme uçları beliriyor, ancak yedinci haftada cinsiyet hormonları devreye giriyor. Böylece embriyon dişi ya da erkek anatomisine göre yönlenmeye başlıyor. XX kromozomu taşıyan bütün embriyonlar dişi gelişimi gösteriyor. Ancak embriyonda Y kromozomu varsa, o zaman iş değişiyor. Erkeklik hormonu testosteron, memelerin gelişimini engellemeye başlıyor ama, artık iş işten geçtiği için, o iki meme ucuna dokunamıyor. Erkeklik programı o iki meme ucunu silemiyor.

Tabii bu cevap, sorunun bütününe yanıt değil. Çünkü Aristo'nun tespit ettiği gibi sadece atların değil, farelerin erkeklerinde de meme ucu bulunmuyor. Çünkü PTHrP adlı bir protein, erkek farelerde memeyle ilgili dokuların tamamen yok olmasını sağlıyor.

İnsanın erkek cinsine gelince, sadece meme uçları değil, bezleri ve kanallarına kadar memeye dair her türlü donanım duruyor. Yani süt vermek için gerekli her türlü imkan mevcut.

Hatta 'Meme Kitabı' diye bir eser vermiş bulunan Amerikalı doktor Miriam Stoppard, erkeklerdeki meme uçlarının lüzumsuz olmadığı konusunda Darwin'in tezini destekliyor ve 'Gerekli hormonal koşullar yaratıldığı takdirde, erkek memeleri işlev kazanabilir' iddiasında bulunuyor.

Anladığım kadarıyla erkeklere östrojen takviyesi uygulanırsa, yavrularına süt verebilirler demek istiyor. Ama tabii bu çok riskli bir iş. Çünkü Amerikan Kanser Derneği'nin verilerine göre kadınlar arasındaki meme kanserinde artışın nedenlerinden biri de, menopoza girdikten sonra kullanılan hormonlar.

Üstelik derneğin geçen hafta yayınladığı rapora göre, erkekler arasında meme kanseri vakalarında artış tespit edilmiş. Ama, öyle korkulacak oranda değil. Son 25 yıl içinde yüzde 26'lık bir artış söz konusu. Kadınlardaki artış ise yüzde 52 oranında.

Erkeklerde meme kanseri vakalarının artış nedeni ise büyük ihtimalle gırtlak. Obezitenin

tırmanışıyla birlikte bedenler genişlerken, yağ dokuları gelişiyor ve işte o dokular österojen üretiyor.

Yani suçlu yine östrojen.

DİN KÜLTÜRÜ DERSLERİ

Ekim 13, 2007- Oktay Ekşi- hurriyet

RamazaN Bayramı'nda tutup da Milli (Dini) Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik'in keyfini kaçırmak pek de ince bir hareket sayılmaz. Ama ne yaparsınız ki ortada Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) tam da bu bakanın uygulamalarının hukuka uymadığını söyleyen kararı var:

Hasan Zengin isimli bir Alevi yurttaşımız, kızına zorunlu olarak okutulan "Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi" dersinde "Aleviliğin öğretilmemesi" nedeniyle kızının bu dersten muaf tutulmasını istediği halde bu talebi reddedildiği için sonunda AİHM'ye başvurmuş.

AİHM de, Türkiye'deki hem uygulamayı hem de "Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi" dersinin içeriğini inceledikten sonra, "Bu derslerin içeriğinin ve uygulamanın laik eğitim sistemine aykırı olduğu" sonucuna vararak "Ya o dersi zorunlu yapar ama o zaman sadece bir tek din (örneğin İslamiyet) hakkında verdiğiniz bilgi ile kalmaz, çocuklara öteki dinler hakkında da yeterli ve dengeli şekilde bilgi verirsiniz, yahut da bu dersleri zorunlu olmaktan çıkartırsınız. Ama o zaman da bu dersi almak istemeyenlerden kendi dini inançlarını açıklamalarını talep edemezsiniz" anlamında bir karar verdi.

AİHM, kararında özetle diyor ki, Milli Eğitim Bakanlığı, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne ek 1 No'lu Protokolün 2'nci maddesinin "Devlet, (...) ana ve babanın, (bu) eğitim ve öğretimin kendi dini ve felsefi inançlarına göre yapılmasını sağlama haklarına saygı gösterir" şeklindeki hükmünü ihlal etmiştir. Çünkü bu uygulama, "demokratik bir toplumdaki eğitimin (...) gereken nesnellik (objektiflik) ve çoğulculuk kriterlerini karşılar nitelikte sayılamaz."

Sözün burasında anımsatalım:

Yarın öbür gün Sayın Başbakan çıkar da "Ortada din dersi ile ilgili bir konu olduğuna göre AİHM'nin ulemaya sormadan bu konuda bir karar vermesi yanlıştır" derse şaşmayın.

Sadece ona değil, bu kararın, Milli (Dini) Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik yönünden hiç de önemi olmadığını önümüzdeki günlerde görürsek ona da şaşmayın. Çünkü söz konusu bakan, Cumhuriyet tarihinin -öyle sanıyoruz ki- kararları ve uygulamaları yargı tarafından en fazla reddedilen (hukuka aykırı bulunan) hükümet üyesidir. Kendisi örneğin, 8 kere görevden aldığı Milli Eğitim Müdürü'yle ilgili kararı, mahkeme tarafından 9 kere iptal edilen bir siyaset adamıdır. Ne var ki ağzını açınca "hukuka saygısına" ilişkin çok laf dinlemeniz bu gerçeği değiştirmemektedir.

İkinci nokta bize kalırsa biraz daha ilginç.

Biliyorsunuz yukarıda "ihlal edildiği" ileri sürülen hüküm Bilim Kurulu tarafından hazırlanan yeni Anayasa Taslağı'nın 24'üncü maddesinde de yer almaktadır. Taslak onunla

kalmayıp, "Din eğitim ve öğretimi, kişinin kendisinin, küçüklerin ise kanuni temsilcisinin talebine bağlıdır. Devlet bu taleplerin gereğini yetirmekle yükümlüdür" şeklinde bir seçeneği de sunmaktadır.

İşin tuhafı, Milli Eğitim Bakanlığı mahkemenin dayandığı hükmün Türkiye tarafından konan çekince nedeniyle bize uygulanamayacağını iddia ediyor. Eğer öyle ise, bu hüküm Anayasa taslağında neden yer alıyor?

Sayalım ki öyle değil... Yani Bakanlık doğruyu söylemiyor. O zaman sormak gerekiyor, laik eğitim sistemini benimsemiş olan devlet bir kısım çocuğa Darwin Teorisi'ni, ötekine Yaratılış Teorisi'ni mi öğretecektir?

EĞİTİMDE İRTİCA VAR MI?

Nisan 15, 2006-Oktay Ekşi- hurriyet

İçimizde ukde oldu. Çünkü dün yer darlığını gerekçe göstererek Cumhurbaşkanı Sayın Ahmet Necdet Sezer'in "irtica siyasete, eğitime ve devlete sızmaya çalışmakta" diye başlayan cümlesinin "eğitim"le ilgili kısmına örnek verememiştik.

İsterseniz Eğitim Bakanı'ndan başlayalım:

Bilir misiniz ki çocuklarımızı "laik Cumhuriyetin" ilkelerine göre yetiştirsin diye kendisine emanet ettiğimiz Bakan Hüseyin Çelik bir Bediüzzaman Sait Nursi hayranı veya en azından sempatizandır.

Bunu kendisinin 1995 yılında İstanbul'da yapılan "Uluslararası Bediüzzaman Sempozyumu"nda yaptığı "Bediüzzaman Sait Nursi ve İttihad-ı İslam Mefkuresi" başlıklı sunumundaki görüşlerinden anlıyoruz.

Hüseyin Çelik'e göre "Bediüzzaman, Cumhuriyetin kuruluşundan sonra, Milli Mücadelenin bir çok manevi veya maddi mimarı gibi, yeni rejimle barışık olmamıştır. (...)"

Çelik, Bediüzzaman'ın rejimle niçin barışık olmadığını -laik Cumhuriyetin kusurunu ortaya koymak için- şöyle açıklıyor:

"Bütün bir Osmanlı, Selçuklu ve diğer Müslüman devletleri ve bunların meydana getirdiği medeniyeti adeta elinin tersiyle iten, Türk milletinin kökünü Anadolu'daki antik medeniyetlerde veya İslamiyet öncesindeki Türklüğünde arayanları, Cengiz ve Hülagu hayranlarını asla affetmez.(...)"

Çelik, Türkiye'nin Güneydoğusunda yoğunlaşan etnik terör sorunlarına da Bediüzzaman'ın gözüyle yaklaşarak, çözümü "İslam kardeşliğinde" gördüğünü şöyle anlatıyor:

"Doğu meselesinin çözümü de İslam kardeşliğindedir. Ne yazık ki bu işte geç kalınmıştır. Eğer Cumhuriyetin başında Bediüzzaman resmi makamlarca dinlenseydi, bugün ülkenin durumu şüphe yok ki böyle olmazdı" (1.Ekim.2003 Cumhuriyet).

Esasen Hüseyin Çelik'in "Nur tarikatının Yeni Asya koluna bağlı" olduğuna ve "Bu grubun vakfı Med Zehra'nın Başkanı" sıfatı taşıdığına ilişkin Aydınlık isimli derginin bir iddiası

var. Çelik'in bu iddiayla ilgili bir açıklamasına rastlamadık. Ancak gönderirse yayınlamaya hazırız.

Sayın Çelik'in kendisi yukarıda çizdiğimiz resimdeki gibiyse, uygulamaları da elbet öyle -veya ona paralel- olur.

Nitekim laik bir devlet okulunda Hazreti Muhammed'in doğum günü dolayısıyla "Kutlu Doğum Haftası" konulu yarışmalar düzenleme veya düzenlenmesine izin verme marifeti bu Bakanın işidir.

Lise çağındaki çocuklara "Umre" ödüllü yarışma yaptırma bu bakanın uygulamasıdır. Laik devletin ilköğretim okulunda çocuklara Kuran dağıtma Çelik'in marifetidir.

Darwin'in Evrim teorisini anlattığı için öğretmenleri cezalandırmak amacıyla süren bu bakandır.

Biz bunu dediğimiz zaman "İslama karşı mısın?" diye ayağa kalkanlara söylüyoruz: Elbet karşı değiliz. Ama onun yeri laik devletin okulu değildir, olamaz da... Bu kadar basit bir ilkeyi sokun artık kafanıza...

Son cümle.... Cumhurbaşkanı haksız mıymış?

KEDİ VE İNSAN

Ağustos 05, 2007-Cüneyt Ülsever- hurriyet

Bilmem kedileri ne kadar tanırsınız?

Ben epey sayıda kedi ve köpekle hayatı paylaşan bir insan olarak kedileri gözlemlemeye bayılırım. Zira, gözlemlediğim her kediyi muhakkak tanıdığım bir insana benzetirim. Yeni bir Darwin çıksa ve "İnsanlarla maymunlar değil, insanlarla kediler aynı soydan gelmektedirler" dese ben hiç şaşırmam.

Dünyanın en bencil evcil hayvanı muhakkak ki kedidir. Sanki, tüm yaşamını çıkarları şekillendirir. Diyeceksiniz ki; varlık mücadelesini sürdürebilmek için her canlı çıkarcı olmak zorundadır. Ama, örneğin köpek karnını doyurduğunuz zaman tatmin olur ve hatta size minnet duyar. Kedi ise önüne ne koyarsanız koyun, "Acaba evde daha iyi bir şeyler var mı?" diyerek mutfağı kolaçan etmekten kendini alamaz. Daima ve daima daha iyinin peşindedir. Hele hele karnını doyurana minnet duygusu duymak, kedinin hiç tanımadığı bir duygudur. Siz onu doyurmak için varsınızdır ve kendisini doyurmak üzere o sizi seçtiğine göre esas siz ona minnettar kalmak zorundasınızdır.

Yemeğini biraz geciktirin, kızar ve sizi azarlar.

Siz kendiniz isterseniz bir kediyi sevemezsiniz, o ister ve müsaade ederse onu sevebilir, okşayabilirsiniz. Gıdısının okşanmasını istiyorsa sadece gıdısını, sırtının sıvazlanmasını istiyorsa sadece sırtını sevebilirsiniz.

O kadar! İşinize gelirse! Nasıl olsa bir kediyi okşamak için yüzlerce insan sıradadır!

Eğer, ayaklarınıza sürtünüyorsa, bu eylemi size olan muhabbetinin bir göstergesi değil, bir çıkarı nedeniyle sizi ikna etme yöntemidir.

Öte yanda bulunduğu ortama en kolay uyum gösteren hayvan yine kedidir. Evden uzaklaşmak, başka bir eve, hatta yeni bir sahibe alışmak onun için dünyanın en kolay işidir. Yeni evde işine gelen türde yemek ve ona bu yemeği verecek bir sahip varsa, dünya umurunda olmaz. "Gelen ağam, giden paşam" sözünü ilk önce gerçekçi bir kedi söylemiş olmalıdır.

Uyum işini o kadar abartırlar ki; pencerenin dış pervazında bütün bir kış gecesi unuttuğumuz bir kedimizi sabah fark edip içeri aldığımızda, sanki bütün derdi bütün gece serin hava almakmış gibi, sakin sakin gerindikten sonra ateşin karşısında saatlerce uyuduğunu hatırlarım. Kedi ne yüksekten korkar, ne çukura düşmekten ürker. Çaresiz kaldığına karar verene kadar da hiç sesi çıkmaz, ama kendini çaresiz hissettiği anda da basar yaygarayı.

Dünyada kaç milyon yıldır arz-ı endam ederler bilmem ama bildiğim bir şey, bugüne dek dünyaya bir adet dahi olsa hırsız olmayan kedinin gelmediğidir.

Bu konuda sizlerle büyük iddialara girerim ve eminim paranızı da üterim.

Bir kedi dört ayağından vazgeçebilir, tüylerini feda edebilir ama kedi olmaktan vazgeçmediği sürece hırsızlıktan vazgeçemez. Beleşe konmak onun hayatta sahip olduğu tek düşünce sistematiğidir. Her şey herkese ait olabilir ama aynı zamanda onundur. Yakalanmadığı sürece hırsızlık bir haktır. Boyundan büyük bir lüferi, eşimin bir gaflet anında yüklenip gitmeye kalkan kedimiz de oldu. Hem de eşimin en sevgili kedisiydi.

Kedinin iyi yönü, hırsızlık yaparken yakalandığında durumdan anında vazife çıkararak çaldığı malı o an bırakıp arazi olmasıdır. Suçunu unutturana dek de ortaya çıkmaz.

Bütün bu özelliklerine rağmen bir kediyi sevmemek hiç mümkün değildir. Bunun nedenini halen bulabilmiş de değilim. Çok düşündüm, ama çözemedim.

Bugüne dek hiç kızmadığım kedim olmadığı gibi sevmediğim kedim de hiç olmadı.

Şimdi elinizi vicdanınıza koyun ve söyleyin. Kedi, hangi tanıdıklarınıza benziyor?

EYVAH! DARWİN İZMİR'DE (1)

Kasım 17, 2009- Erol Aksoy- hurriyet

Duydum ki Darwin gelmiş, "şimdi" diyor. Ben de gittim, gördüm; bu yüzden geriye düşüverdi "Vardı Bir Kültür Çalıştayı" diye başlayıp sürdüreceğim yazıların üçüncüsü. Koskoca Darwin bu, 200 yıl sonra gelmiş dayanmış İzmir'e, kim dayanabilir ki!

British Council, "Darwin'in doğumunun 200. ve Türlerin Kökeni Üzerine adlı yapıtının yayınlanmasının 150. yılı dönümü" deyip bir sergi düzenlemiş. Serginin adı "Darwin NOW". Nasıl anlasak acaba? "Darwin ŞİMDİ" mi, yoksa "Darwin TAM ZAMANI" mı? "Darwin", ülkemizde her an canlanmaya hazır bir çekişmeye tuzak kurmuş "ölmüş" bir adamın adıdır. Adının Türkiye'de pek bilinir olması bilim adamı olmasından değil de, varolma gerçeğini kutsal kitap Kuran'la sınırlandırma inancındakilerin hedefi olduğu içindir.

Çocuklarımız da Darwin adını daha bilim nedir, bilim adamlığı nedir bilmeden "insan, maymundan gelir" diyen adam diye bilir Darwin'i. Son yıllarda dolmuşların dikiz aynalarına "Allah'tır insanı yaratan" gibi sözcüklerle bezenmiş yazıların asılmasının yaygınlaşmasını bile Darwin'e borçlu olsak gerek.

Buyrun, İki Örnek

O Darwin iki kez benim de başıma "dert" açar olmuştur. Yıl 1974. Bülent Ecevit 'tarihsel yanılgı' deyip Necmettin Erbakan'lı CHP - MSP koalisyonunu kurmuş. O günlerde Ankara Devlet Tiyatrosu'nda "Maymun Davası" oynanmakta. 1920'lerde Amerika'da yaşanmış bir olaydan esinlenerek yazılmış, filmi de çekilmiş ünlü bir oyun. Bir biyoloji öğretmeni sınıfta Darwin'in evrim kuramından söz edecek oluyor da, "yaradılış inancı ile İncil'in sorguladığı" gerekçesiyle mahkum oluyor. Siyasal çıkarlar da işin içine girince Amerika çalkalanıyor o yıllarda.

CHP - MSP koalisyonu derken

TRT'nin başına da -TRT yayınlarına gerçekten taze soluk getiren- İsmail Cem gelmiş. Ben de Kültür Yayınları Müdürü'yüm, "Sanat Çevresi" adında program yapıyorum. "Maymun Davası"ndan bazı bölümlerin çekimini bitirmişim, "Sanat Çevresi"ne koyacağım. Gitmiş haber Genel Müdür'e, çağırmış beni, bütün inceliğiyle öğrenmek istiyor çekilen sahneleri. Bir yandan "Maymun Davası"nın izlenmesi gerektiğini vurgularken bir yandan da Milli Selamet Partisi boyutunu gözardı etmemek! Genel Müdür İsmail Cem'in gülümseyerek teşekkür edişini anımsayıverdim şimdi. Bir garip tecelli, yıllar sonra İzmir'de sahneye konan "Maymun Davası"nda yobaz rahip rolünü oynamak bana düştü!
Yıl 1991. Özal Cumhurbaşkanı, ANAP hükümeti kurmuş. Devlet Tiyatroları Genel Müdürü Bozkurt Kuruç. Ben de İzmir Devlet Tiyatrosu Müdürü olmuşum. Ekim'de İzmir Devlet Tiyatrosu açılıyor. Kuruç "Ayla Öğretmen" ile açılış yapmamızı önerdi, "İzmir gözden uzak nasıl olsa, tepki gelmez."

"Ayla Öğretmen", Orhan Asena'nın bir oyunu. "Maymun Davası"ndaki gibi bir kasaba okulunda öğretmen Ayla, Darwin'i anlatmaya kalkar ve "kasabanın inançlıları" ayaklanır, öğretmenin sonu sürgündür.
İzmir gözden uzak olsa da, haber Ankara'ya tez ulaşır. Devlet Tiyatroları'nın bağlı olduğu Kültür Bakanlığı Müsteşarı devreye girer. Sonuç? Genel Müdür'den bir telefon. Dengeleri koruma adına Fikret Tartan'ın sahneye koyması tasarlanan "Ayla Öğretmen" sahneye çıkma onayı alamaz. Yerine sahneye hangi oyun geldi derseniz... "Deli Emine".

Suret, Surat ve Ötesi

British Council'in 25 ülkede dolaştırdığı "Darwin NOW" sergisi üzerineydi bu yazı, değil mi? Bir bilim dergisinin kapağına çıkartılmayacak kadar gözaltında tutulan "ölmüş" bir adam, bir dokunmaya kalkışın, yaşayanları birbirine düşürüyor! Ve o Darwin 150 yıl sonra İzmir'deydi! Konak Belediye Başkanı Dr. Hakan Tartan'ın "İzmir'in gülen yüzü" adına açılışını yaptığı sergi, kimi asık suratlarda bir ufak gülümse yaratmış mıdır acaba! O suret'ten başka bir şey olamayan surat'lar serginin semtine uğramış mıdır, nereden bilelim!
Haftaya Darwin'le bir kez daha yüzleşelim.

EYVAH! DARWİN İZMİR'DE (2)

Kasım 25, 2009- Erol Aksoy- hurriyet

Sergisiyle çoktan gitti de, derdiyle de çekip gitti mi, acaba şu İngiliz Darwin! 200 yıl önce doğup 150 yıl önce de Adem ile Havva'dan yaradılışlığımızı kurcalamaya kalkışmasından değil de, demokratikleşmemiz güç bulunduğundan güç barınır olmalı Darwin kafasındakiler!

"Türlerin Kökeni Üzerine" adlı yapıtının 150 yıl önce yayınlanmasını kutlayalım diye British Council, "Darwin - Now" adıyla düzenlediği sergiyi çeşitli ülkelerde dolaştırmış, sonunda Türkiye'ye de getirmişti.

Geleni Olmasa da

Doğrusu ya, sergi bir lisenin düzenleyeceğinden çok farklı değildi; İzmir'in ıssız bir köşesinde -çağdaş bir kültür alanı olarak yeniden yaratılmış olsa da, yine de gözden uzak Havagazı Fabrikası'nda- Konak Belediye Başkanı Dr. Hakan Tartan'ın sunuşuyla açılmıştı. Benim gittiğim gün, benden başka kimse yoktu sergide. Işıkları neredeyse yarı kapatılmış geniş boşlukta bekliyordu bir görevli, "Okullar geldi" dedi.
"Okullar geldi." Ve bu sözcüklerle, yazıya boğulmuşluğuyla görsellikten çok kitap özeti gibi duran Darwin sergisi, birdenbire "Now – Şimdi – Tam Zamanı" oldu bencileyin, güncelleşiverdi birden. İzmir Atatürk Lisesi'nde biyoloji öğretmenimizin anlattığı evrim kuramını, bizlerin "maymundan gelmişiz" diye kestirip attığımız, sonra da birbirimize maymun gözüyle bakıp gülüştüğümüz günleri anımsıyorum. 1950'nin hemen sonrasında bile hiç aklımıza gelmemişti Darwin'in evrimsel inadı ile kutsal kitaplardaki Adem ile Havva inancını karıştırmak, birbiriyle karşılaştırmak. Demek o günlerde biz, "Maymun Davası"nı siyasete bulaştırıp bir öğretmeni hapse atmış olan Amerika'dan ilerdeydik kutsal kitapların dedikleriyle bilimsel düşünceyi boğmamaktan yana.
Demokrasi, özgür düşünce ve sonrası: İktidara varan yollarda dinsel bakışı kurcalaya kullana bir kıpırdanış ve diriliş! Ama ne diriliş!1950'ler çok geride kalmışken öylesine soluğu güçlenmiş ki, "ölmüş" Darwin'i Türkiyemizde bugün de "diri" tutmanının kaçınılmazlığını vurguluyor..

Hayatta Kalmak

Uçsuz bucaksız ıssızlıklarda yıllarca fosil, böcek, bitki inceleye inceleye sonunda söylediği gerçekte ne Darwin'in: Bütün canlı türleri doğal seçilim yoluyla bir ya da birkaç ortak atadan evrim geçirerek varolmuştur. Evrimi tetikleyen, bilinmez bin yıllar boyu sürüp gitmiş hayatta kalma savaşıdır. Süreç boyunca yaşamın karmaşık ve zaman zaman değişen koşullarında kendisini güçlü kılan değişimi yakalayınca, her canlı, bir evrime uğrar. Güçsüz olan elenmiştir.

Doğrudur, "Darwin", ülkemizde her an canlanmaya hazır bir çekişmeye tuzak kurmuş "ölmüş" bir adamın adıdır. Doğrudur, Türkiye'de pek bilinir olması bilim adamı olmasından değil de, varolma gerçeğini kutsal kitap Kuran'la sınırlandırma inancındakilerin hedefi olduğu içindir.

Ve doğrudur, "laik" söylem ve Darwin'i anlamak, Türkiyemiz demokratikleştikçe aynı sığınakta tutunup toplumsal evrimleşme adına "doğal elenme"ye uğramamanın savaşını vermektedir.

“Okullar geldi.” O okullarda “Maymun Davası”nın, “Ayla Öğretmen”in öğretmenleri varsa diyelim, “İyi ki, Darwin İzmir’e geldi.”
Ya yoksa?

RÜZGÂRIN MİRASI O SANTRALLAR

Kasım 07, 2009- Yalçın Doğan- hurriyet

Yaşadığı küçük kasabada öğrencilerine insanın maymundan türediğini anlatıyor. Darwin’in evrim teorisini.

İki dünya savaşı arasında Amerika’da değerlerin her gün değiştiği ortamda bir öğretmen için büyük cesaret. Beklenen oluyor. Öğretmen aleyhinde cadı kazanı kaynamaya başlıyor. Çok sürmüyor, öğretmen yargıç karşısında. Kendi içine kapanmış kasaba halkının linç sesleri arasında.

Bu gerçek olay Stanley Kramer imzasıyla beyaz perdeye aktarılıyor. Spencer Tracy’nin muhteşem oyunuyla film klasikleri arasında yerini alan Rüzgarın Mirası unutamadığım sahnelerle dolu. Çevrilmesinden bu yana, sanıyorum yarım asır geçmesine rağmen, filmdeki mesajlar geçerliğini hala koruyor.

Rüzgar Tarlası

Günümüzde ise, rüzgarın bizlere bıraktığı miras çok farklı.

Rüzgar santralları.

Elin oğlu o mirasın farkında, her fırsatta ve her uygun yerde rüzgar santralını devreye sokuyor. Biz de, farkına varıyoruz ancak, birileri dizginleri tutmakla meşgul.

Türkiye’de adı çıktığından bu yana, rüzgar santralı için talep patlaması var. O santralı yapmak için kuyruğa giren binlerce yatırımcı var. Öyle ki, toplam yatırım miktarı 156 milyar lirayı buluyor. Büyük rakam.

Yatırımcı çok, çünkü her bir rüzgar santralı için küçük miktarlarda yatırım yetiyor. Ama, hepsi bir araya geldiğinde, Türkiye’nin rüzgar tarlası olduğu düşünüldüğünde, ortaya müthiş bir elektrik üretim potansiyeli çıkıyor.

156 milyar lirayla öngörülen elektrik üretimi 78 bin megavat. Şu andaki toplam üretimin iki katına yakın.

Rüzgar, temiz enerji, ucuz enerji, dışa bağımlılıktan kurtaran enerji kaynağı.

Yabancılar Çekiliyor

Her şey ne kadar hoş, ne kadar iyi. Ne yazık ki, bir yere kadar.

Rüzgar santralları için devletin vermesi gerekin izin (lisans) iki yıldır bekliyor.

İhale yapılacaktı, yapılmıyor. Yasa çıkacaktı, çıkmıyor.

Neden ve ne bekleniyor, belli değil. Şimdi o ahım şahım etkili ve yetkililer bin dereden su getirerek, bilmem ne yasası ya da yönetmeliğinin bilmem şu maddesi gereğince, diye söze başlayacak.

Gereksiz ve değersiz. Sen doğru bir iş için kolları sıva, ama işi sürüncemede bırak. Birilerini, kendine göre, hizaya getirmeye kalk.

İki yıldır lisans kapıları kapalı olduğu için, Türk firmalarıyla ortaklığa giren yabancı firmalar, birer birer çekiliyor. Türkçe'si, bu alana girmek isteyen yabancı sermaye kaçıyor.

Buna karşılık, Enerji Bakanı Taner Yıldız nükleer santral ihalesinin bu ay, en geç Aralık başında sonuçlanacağını müjdeliyor (!).

Rüzgar, o temiz kaynak duruyor, Türkiye, dünyanın vazgeçmeye başladığı nükleere öncelik tanıyor.

Rüzgarın mirası halkın öfkesine dönüşüyor. Filmde kasaba halkının öğretmene duyduğu öfkeye şiddetle karşıyım, ama bu öfkeyi çok yerinde buluyorum.

Hani işkenceye sıfır tolerans vardı

Emekli Albay Atilla Uğur. Jandarma Teknik İstihbarat Dairesi eski Başkanı. Şu anda ikinci Ergenekon davasında tutuklu sanıklardan biri. 1999'da yakalandığı zaman Apo'yu ilk sorgulayanlardan biri.

Emekli Albay Uğur'un savunması pek çok açıdan çarpıcı. Türkiye'nin önemli bir kesitini gözler önüne seriyor. Bundan bağımsız olmak üzere, şu sözleri, dikkati başka noktaya çekiyor:

"Emniyette altı metrekarelik bir hücreye konuldum. İçerisi leş gibiydi ve kokuyordu. Gözüme vuran ışık ve ortam zaman kavramını kaybettirmeyi amaçlıyordu. Uyku uyunmaması için tüm şartlar mevcuttu. Bu resmen çökertme harekatı idi, nitekim yanımdaki hücrelerde bulunan bazı insanlar rahatsızlandı, bağırış, çağırışla doktora sevk edildiler".

Ve savunmanın bu bölümünden son cümle:

"Ben yıllarca terörle mücadele etmiş bir subay olarak terörist başına bile bu eziyeti yapmadım".

AKP iktidarında, işkenceye sıfır tolerans nutukları arasında kayıtlara geçmesi gereken bir ifade.

KİM KORKAR DARWİN'DEN

Prof. Dr. Cengiz Yalçın-Mart 13, 2009- hurriyet

Bilim ve Teknik Dergisi'nin kapağındaki değişikliğin “Darwin sansürü" olarak tartışma yaratmasının ardından, derginin yeni sayısının bu konuya tahsis edileceğini açıklandı. Ancak bu açıklama kimseyi tatmin etmedi. Tartışmalar sürerken, Prof. Dr. Cengiz Yalçın Darwin'i ana hatlarıyla ve bilinmeyenleriyle onun ağzından hurriyet.com.tr okurları için anlattı:

İşte Prof. Dr. Cengiz Yalçın'ın Yazısı

Aklın almayacağı kadar hassas, ilginç, dakik bir düzen ve güzellik içeren canlılık, nasıl ortaya çıkmıştır? Kelebeğin kanadı, gelinciğin yaprağı, karanfilin kokusu, kuzunun sesi, ağacın gölgesi,nedir bizleri kendine âşık eden merak uyandıran bu güzellik?

Bu sorunun yanıtı verebilmek için bilim, aklını başına aldığı günden beri, düşünür durur. Bir başka gurupta; hiç düşünmeden hiç gayret etmeden canlılık, pat diye ortaya çıkmış ve işte benim gözün kulağım ben ürüyorum işte çocuklarım torunlarım be canlıyım diyerek soruyu yanıtladığını zanneder ve herkesi de inanmaya zorlar. Soruya pat diyenler, demeyenlere neden düşünüyorsunuz, her şey kutsal kitaplarda yazılığı gibidir, der dururlar. Bu gurubun, sesi en çok çıkan sofu dindarları, başta Darwin’nin evrimsel biyoloji ile Einstein’ın evrimsel kozmoloji kuramını çürütmek için, ellerinden gelen tüm çabayı sarf ederler. Milyonlarca liraya mal olan pahalı kâğıtlara basılmış fiyakalı atlaslar yaparlar, bunun hiçbir bilimsel tarafı yoktur diyenleri yaylım ateşine tutarlar, internet sitelerini erişilemez hale getirirler.

Kutsal kitaplarda yaratılış: Genesis(yaradılış)

Tanrı dünya’ya dört ayaklı ve büyük baş hayvanların ve sürüngenlerin ve benzeri canlıların indirilmesini istedi ve hemen yerine getirildi

Tanrı erkeği topraktan yarattı, burun deliğine üfleyerek ona nefes, can ve ruh verdi.

Canlılığın başlangıcını yaklaşık yukarda verilen cümleler ile ifade edilir.21’inci yüzyılda akıl, canlılığın kaynağını böyle bir efsaneye bağlamakta zorlanır. Karanfilin kokusu nerden geliyor? Gelinciğin yaprağını bu güzel kırmızıya kim boyuyor?Gibi soruları sorar durur. Gördüğü her şeyi sorgular. Kutsal kitapların, bilgi çağına yaşayan dünyada ancak söylem değeri vardır

Bilimsel devrimin mimarları Copernicus, Galileo, kepler, Newton gibi bilim adamlarının uygarlık bilgisine yaptıkları katkı yadsınamaz, ancak uygarlığın gelişmesine yaptıkları esas katkı entelektüel düzlemede olmuştur. Evren dinamiklerinin doğa kanunlarının belirlediği olgusu, başta kilise olmak üzere inanç istismarı yapan çevreleri tedirgin etmiştir. Kilise ve ruhban sınıfının günlük yaşam üzerindeki etkilerini, bilim alanındaki gelişmeler minimuma indirgemiştir. İngiltere kıralı VIII Henry eşi kraliçeden boşanmak için artık Papa’dan izin olmak zorunda olmadığını fark etmiştir. Aradan asırlar geçtikten sonra İngiltere kral Edward tahtı bırakıp sevdiği kadınla evlenmek için Roma’dan izin almamıştır. Artık Avrupa monarşilerinin kutsaldan aldıkları güç, özellikle Fransız ihtilalından sonra, halkın eline geçmiştir. Toplum dünya olaylarına seküler, yani laik gözlükler ile bakmaya alışmıştır. Günümüzde Darwin kopartılan fırtınanın nedeni, kutsalın söylemleri ile bilimsel söylemler arasındaki çelişkinin, sofu dindarlarca hala sürüyor olmasıdır.Bizde de bunlardan fazlasıyla mevcuttur.

Bu kadar gürültü koparan doğal seçim nedir? Şimdi Darwin’in ağzından okuyalım:

As more individuals are produced than possibly survive,there mustin every case be struggle for existance,either one individual with another of the same species,or with individuals of distinc species,or with physival conditions of life…..Can it, then,be thought imporobable,seeing that variation useful to man have undoubtedly occurred, that other varitions useful in some way to each being in the great and complex battle of life,should sometimes ocur in the course of thousans of generation?İf such do ocur,can we doubt tahat individuals having any advantage,however sligt,over others,would have the best cahance of surviving and procreating their kinds?On the other hand, we may feel sure that any variation in the least degree injurious would be rigidly destroyed.This preservation of favorable variations and rejections of injurious variations.I call

Natural Selections

(Charles Darwin, On The Origin Of Species, bölüm 3 sayfa 63,Atheneum ,1967)

Darwin burada ne demek istiyor:

Bir canlının çoğalarak sayısını artırması, o türün neslini sürdürme olasılığını yükseltir. Bir canlı türünde, binlerce nesil boyu sürecek karmaşık yaşam savaşı içinde, hiç şüphesiz, kimi değişimlerin yanında, daha baskın olarak türün neslini sürdürmesini sağlayacak değişimler meydana gelir. Ne kadar küçük olursa olsun, bu özellikteki bir değişim, bireyin yaşama şansını diğerlerine göre artırır ve neslini sürdürebileceğinden şüphe edilmez. Ne kadar küçük olursa olsun meydana gelen değişiler, canlının neslini sürdürme işlemine pozitif bir katkı sağlamaz ise, canlının neslini sürdürmesi olanaksızlaşır. Doğa yaşam savaşında canlıya neslini sürdürecek özellikler katan değişimleri desteklerken, bu değişimleri başaramayan canlıları yok eder. Buna ben:

Doğal Seçim

Diyorum.

I can see no limit to this power

Yani:

Bu gücün bir limit yoktur.

Akla böylesine yakın bir kuramdan korkmanın bir anlamı var mıdır? Bunu

Hayatta En Hakiki Yol Gösterici Bilimdir

Diyenlerin değerlendirmelerine bırakıyorum.

TÜBİTAK NASIL KATLEDİLDİ

Mart 16, 2009- Tufan Türenç- hurriyet

Yıl 2002... AKP henüz iktidara gelmemiş.

Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) Başbakanı Prof. Dr. Namık Kemal Pak, Türkiye'nin 2002 yılı içinde 9 bin 303 bilimsel yayın yaparak büyük bir sıçrama gerçekleştirdiğini açıkladı ve şu bilgileri verdi:

"Türkiye 80 ülke arasında 25. sıradan 22. sıraya yükseldi. Bu sıçramayla Türkiye Danimarka, Avusturya, Finlandiya, Yunanistan, Portekiz, İrlanda ve Lüksemburg gibi 7 Avrupa ülkesini geride bıraktı."

O tarihte eski Doğu Bloku ülkeleri henüz Avrupa Birliği'ne üye olmamışlardı. Polonya dışındaki bütün aday ülkeler Türkiye'nin gerisindeydi.

Tarih 2003 Kasım'ı...

AKP iktidarının birinci yılı...

Başbakan Tayyip Erdoğan TÜBİTAK'ın başına kendi yandaşını getirmek için Prof. Dr. Namık Kemal Pak'ın seçilmesine onay vermedi.

Meclis'e bir yasa değişikliği getirildi.

Değişiklik Başbakan'a kurum başkanını ve Bilim Kurulu'nun 6 üyesini bir defaya mahsus olmak üzere atama yetkisi veriyor.

CHP milletvekili Oya Araslı kürsüye çıkıp yasanın Anayasa'ya, hukuka aykırı olduğunu söyledi.

Ama AKP'lilerin oylarıyla değişiklik Meclis'ten geçti.

Yasa onaylanır onaylanmaz da Bilim Kurulu'na atamalar yapıldı.

Atananlardan biri de Ankaralı bir kuyumcu.

O tarihlerdeki bir yazımda "AKP iktidarı TÜBİTAK'ı katlediyor" diye yazmışım.

Tarih 2004 Ocak'ı...

Başbakan Erdoğan TÜBİTAK'ın başına Prof. Dr. Nüket Yetiş'i atadı.

Bilim çevrelerine göre Prof. Yetiş'in bilim karnesi cılız. Uluslararası yayınlarda yayınlanan bilimsel makalesi 5'i geçmiyor.

Üniversitede dinci görüşleriyle tanınıyor. Bazı tarikatlara yakın olduğu söyleniyor.

O günlerde yazdığım bir yazıda şu vurguları yapmışım:

"TÜBİTAK'ta çalışanların kanısı, kurumun iktidar tarafından ele geçirdiği yönünde.

Bana göre de TÜBİTAK gitti.

Bundan sonra iflah olmaz. Çünkü bu bilimsel kuruma siyaset sokuldu.

Dünya bilim çevrelerinde saygın bir yeri olan TÜBİTAK ne yazık ki bu niteliğini yitirecek."

Tarih 2004 Nisan'ı...

TÜBİTAK'taki kadrolaşma tamamlandı. Değerli bilim adamlarının hemen hepsi kurumdan ayrıldı.

TÜBİTAK'in bilimsel performansı birden düştü.

Son olarak da yapılanlara dayanamayan Marmara Araştırma Merkezi Başkanı Prof. Dr. Naci Görür istifa etti.

O gün şöyle yazmışım:

"Şimdi oturup hep beraber TÜBİTAK'ın ruhuna Fatiha okuyalım."

Tarih 2005 Ekim'i...

İktidarın ele geçirdiği TÜBİTAK perişan durumda. Kurumun yasal statüsü bile yok.

Tarih 2009 Mart'ı...

TÜBİTAK'ın Bilim ve Teknik Dergisi'nin Mart sayısında Darwin sansür edildi.

Darwin kapağı ve konusu kaldırıldı.

Darwin'i kapak yapan derginin Genel Yayın Yönetmeni Dr. Çiğdem Atakuman sözlü olarak görevden alındı.TÜBİTAK'taki bu çağdışı anlayış dünya bilim çevrelerinde de şaşkınlıkla karşılandı.

YASAKTA BULUŞMAK

Nisan 15, 2009- Yaşar Sökmensüer- hurriyet

Youtube tamam. Sıra Google'da...Google'ın yasaklanması için ilk girişim, Adnan Oktar'dan gelmişti.

Malum Darwin meselesi.

Sonra bir baktık, Darwin'e yasağı-sansürü TÜBİTAK görev edinmiş.

Google'a yönelik ikinci yasaklama atağı ise Atatürkçü Düşünce Derneği'nden geldi.

Bakar mısınız.

Türkiye'de Google'a, yani internetteki en işlevsel arama motoruna karşı iki cephe açılmış.

Birisi Adnan Hocacılar.

Diğeri ADD...

Böyledir zaten bu ülkede.

Budur mesele.

"Özgürlük"lerde değil, yasaklarda buluşuruz hep.

Çünkü özgürlükte buluşmak, emek ister ve cesaret.

Özgüven ister.

Ama gücü "yasak"tan alırsan.

Sırtını yasaklara, zaten var olan o potansiyel/hazır güce dayarsan…

Kurtaracağını düşünürsün günü.

Ve "günü" kurtarmak için, yasakçılar her zaman daha gayretlidir bu ülkede.

Daha baskın...

Televizyonda birinin bacağı gözükse, binlerce telefon yağar da RTÜK'e.

Kanalı basıp adam döverler, üç imza toplayamazsınız.

Farklı, hatta zıt görüşleri "özgürlük"te buluşturamazsınız.

Ama konu yasaklar olunca, bazen herkes aynı kuyrukta.

AKP ile MHP yerel seçim öncesinde, "dünya görüşü" yarışına girer.

Seçim biter, yorgan gider...

Ankara'da AKP'li başkanın yasakladığı heykeller yıllardır sürgündeyken.

Bakmışsınız, MHP'nin yeni başkanı Kemer'de "Aşk Yağmuru" heykelini söküp atmış.

AKP, MHP, buluşma filan derken.

Bala'nın MHP'den seçilip de, mazbatasının mürekkebi kurur kurumaz AKP'ye geçen Belediye Başkanı'nı da kutlarım.

Sabrından dolayı kutluyorum, ne de olsa iki hafta beklemiş.

MAYMUN

Mart 14, 2009-Yılmaz Özdil- hurriyet

Bunlar Darwin’i sevmez. Çünkü çıkalım sokağa...

Darwin teorisinin binlerce’’kanıtı"nı gösteririm size!

Görüp, duyup, bildiği halde...

Gözünü yuman.

Kulağını tıkayan.

Susan.

Üç "maymun"lar yok mu?

Bir yandan iktidarı yalar, bir yandan Mustafa Balbay’a destek vermeye gider...

Şebeklik değil de, nedir?

Beleş muz dağıtmıyorlar mı?

Kıçı açıkta ama, mutlu...

E Darwin aksini mi söylüyor?

Madem aramızda maymun yok...

Niye her defasında umutla, "maymun gözünü açsın" diye bekliyoruz peki?

Bi gün solcu, bi gün sağcı...

Ne iştahıdır sizce bu?

Gidin Ankara’ya.

Anadolu Medeniyetleri Müzesi’ne...

"Ankarapithecus" var orada.

9.8 milyon yaşında.

Arkeologlar buldu.

Hem "orangutan" hem "şempanze" hem de "goril"in özelliklerini barındırıyor; dünyada eşi benzeri yok... Baktı ki, ormana orangutanlar hákim oldu, hemen orangutan gibi davranıyormuş... Goriller mi geldi başa? Şak diye goril oluveriyormuş... Peki ya aslanlar basarsa ortalığı? Aslan olacak hali yok... Şempanzelik yapmaya başlıyormuş sempatik görünmek için.

Şerefsiz bi maymun yani!

Şimdi koyun bunları kenara...

Yıl, 1930...

29 Ekim.

Amerikalı kadın gazeteci, Mustafa Kemal'e gelir, küçümseyerek sorar: "Ne zaman Amerikanlaşacaksınız?

Mustafa Kemal gülümser...

"Türkiye maymun değildir.

Hiçbir milleti taklit etmeyecek!''

DARWİN 'LE BERABER DÜNYA TURUNA ÇIKIN

Mart 23, 2009- Doğan Hızlan- hurriyet

Yalnız çocuklar için değil, büyükler için de ilgi çekici bir kitap. Darwin'in Dünyayı Değiştiren Muhteşem Gezisi. Charles Darwin1 Büyükler bir yandan düşüncelerini yasaklasın, aralarında tartışsın, bu kitabı okuduğunuzda siz Darwin'e bir başka açıdan bakıp eğleneceksiniz ve öğreneceksiniz.

Kitap Darwin'in 200. Doğum Günü Anısına yayınlandı. Nedir bu kitabı şirin, okunur kılan? Alan Gibbons'un kitabını Leo Brown resimlemiş.

Dönemin insanlarını, incelenen hayvanları, usta bir çizerin kaleminden göreceksiniz.

Kitabın kapağında da güzel bir kelebek var.

"10 yaşındaki James Kincaid Doğabilimci Charles Darwin'in Beagle gemisindeki yardımcısıdır. Gemi mürettebatına miço olarak katılan James kısa sürede Darwin'le dost olur ve onun gittikleri yerlerdeki canlı türlerini incelemesine yardım eder.

Bütün bu yolculuk boyunca James, Darwin'in verdiği bir deftere maceralarını yazar. Bu büyük macera bir çocuğun gözünden yazılmıştır."

Zaman dilimi olarak 1832-1836'yı kapsar.

Jamez Kincaid, Darwin'in defteri ona nasıl verdiğini, nasıl yazdığını anlatıyor kitapta.

Bir bilim adamının keşif gezisini, dünya bilim tarihinin bulgularını bir çocuğun notlarından okumak benim çok hoşuma gitti.

Çocuklara salık verilecek bir kitap.

Bir Özgün Düşüncenin Bestecisi

BESTECİ Michael Stimpson2 değişik bir beste yapmış.

2009 yılının yıldönümleri açısından çok verimli bir yıl olduğuna karar vermiş, bunu ebedi

kılmak istemiş.

Neden mi?

Handel'in ölümünün 250. yıldönümü.

Haydn'ın ölümünün 200. yılı.

Mendelssohn'un doğumunun 200. yılı.

Purcell'ın doğumunun 250. yılı.

Darwin'in doğumunun 200. yılı.

Besteci, dört ayrı bölümden oluşan bestesine Harikalar Çağı adını vermiş.

Parça, keman-piyano düeti ile başlıyormuş, sonra yaylı çalgılar dörtlüsü ile devam edip yaylı çalgılar orkestrası ile finale ulaşıyormuş.

Geçen yılı düşündüm.

Anımsadığım kadarıyla, Yahya Kemal Beyatlı'nın, Asaf Halet Çelebi'nin, Aka Gündüz'ün 50. ölüm yıldönümüydü.

Stimpton, besteciler için beste yapmış, bir bestecimiz de edebiyatçılar için yapabilir miydi?

Ülkeler önemli yaratıcılarını, bilim adamlarını nasıl anıyorlar?

Bir düşünsek mi?

(1) Charles Darwin, Alan Gibbons, Resimleyen: Leo Brown, Çeviren: Demet Uysal, Türkiye İş Bankası Yayınları.

(2) BBC Music, An Original Idea, January, s.10.

DARWİN SANSÜRÜ TÜBİTAK'IN BAŞARISINI GÖLGELERKEN

Mart 15, 2009- Gila Benmayor- hurriyet

TÜBİTAK bir süreden beri önemli bir atılım içersinde. Geçtiğimiz 29 Ocak günü Avrupa Parlamentosu'nda "Türk Ar-Ge Günü"nü düzenliyor.

Avrupa'ya "Bilim alanı vizyonunuza Türkiye katkıya hazır" mesajını veriyor.

Ardından tam Darwin meselesinin patlak verdiği günlerde yani 10-13 Mart'ta İstanbul'da Avrupa Araştırma Konseyi'ni ağırlıyor.

Avrupa Araştırma Konseyi (ERC) nedir?

2005'te bireysel akademik araştırmaları desteklemek üzere kurulmuş. 7.5 milyar Euro'luk bir

bütçeye sahip. Bu parayla 2007-2013 AB çerçeve programlarının toplam bütçesinin yüzde 15'ini yönetiyor.

Avrupa Araştırma Konseyi'nin başkanı ünlü biyolog Profesör Fotis Kafatos.

Konsey, uluslararası alanda isim sahibi 22 bilim adamının oluşturduğu "Bilimsel Konsey" tarafından yönetiliyor.

TÜBİTAK, ERC'nin "Bilimsel Konseyi"ni ağırladığı gibi, önceki gün Harbiye Askeri Müzesi'nde 600 kişinin katıldığı konferansa da ev sahipliği yapıyor. ABD dönüşü ayağımın tozuyla konferansın yolunu tutuyorum.

TÜBİTAK Başkanı Profesör Nüket Yetiş'in konuşmasını kaçırıyorum. ERC Başkanı Fotis Kafatos ile bilimden sorumlu Devlet Bakanı Mehmet Aydın'ın konuşmalarına yetişiyorum.

İlerleme Raporu ve Bilim

Kafatos, Türk bilim insanlarının başarılara imza attıklarını ve Türkiye'de bilim için dinamik bir atmosferin olduğunu söylüyor.

Bunları duymak sevindirici.

Zira iki yıl önce Davos'ta dünyanın bir numaralı alerji ve immunoloji enstitüsünün başındaki Profesör Dr. Cezmi Akdiş ile konuşmamızı hatırlıyorum.

Uzun süredir Türkiye'de bilimin gelişmesine kafa yoran Prof. Akdiş oldukça karanlık bir tablo çizmişti.

Bilim potansiyelimizin ancak yüzde 10'unu kullandığımızdan yakınmıştı. Demek ki bir şeyler değişiyor.

Devlet Bakanı Mehmet Aydın da, yerli patent başvurularının 2007'de yüzde 80 arttığını söylüyor. Uluslararası patent alma "artış hızında" Çin'den sonra ikinci olmuşuz.

Yine Aydın'a göre, 2008 İlerleme Raporu'nda, Türkiye'nin bilim ve teknoloji alanında iyi bir gelişme gösterdiğinin altı çizilmiş.

Harbiye Askeri Müzesi'nde ERC tarafından desteklenen dört bilim insanımız da var.

Bir Sonraki Krize Çare Olabilir

Prof. Halil Mete Soner, Prof. Nilüfer Göle, Prof. Ataç İmamoğlu ve Dr. Armağan Koçer.

Sabancı Üniversitesi'nden Prof. Soner'in ERC tarafından 880 bin Euro ile desteklenen projesi için günümüzün küresel ekonomik krizine pek uygun düşüyor.

Zira projenin adı şöyle: "Finansal Risk Yönetimi için Matematiksel Yöntemler."

Birkaç yıl içerisinde hayata geçmesi beklenen proje belki ilerde dünyanın yeni bir ekonomik krizin kucağına düşmesini engelleyecek.

Türk bilim adamlarının başarılarını, TÜBİTAK'ın onlara yön vermesini konuşacak yerde bir haftamızı Darwin sansürüyle geçirmemiz yazık değil mi?

Askeri Müze'deki punk profesör

HARBİYE Askeri Müzesi'ndeki konferansın öğle molası sırasında TÜBİTAK Başkanı Profesör Nüket Yetiş ile konuşuyoruz.

Darwin olayı patlak verdiği sırada Ödemiş'te bir yatılı ilköğretim okulun (YİBO) TÜBİTAK kitaplığının açılışını yapıyormuş. Kurum 600 tane YİBO'ya kitaplık yapmayı planlıyormuş.

Prof. Yetiş, "Bu kitaplıklarda bizim bastığımız Darwin'in kitapları da var" diyor.

Yetiş'in Darwin olayıyla ilgili sözleri, TÜBİTAK'ın, Bilim ve Teknik Dergisi'nde kapak değiştirilmesinin sansür olmadığı yolundaki açıklamasıyla aynı.

Konferans sonrası evde, hem CNN hem NTV'ye konuşan derginin yayın yönetmeni Dr. Çiğdem Atakuman'a kulak veriyorum. Atakuman'ın anlattıkları sansür olayını yüzde yüz doğruluyor.

Dergi kapağının değiştirilmesini isteyen Prof. Ömer Cebeci, Darwin kapağı için "provokatif" demiş.

Darwin'e "provokatif" diyen bir bilim insanı olabilir mi?

Çağımızda bilimi dar kalıplar içine hapsetmek hangi mantığa uygun? Bilim de, bilim insanı da özgür olmalı. Hatta "punk" bile olabilmeli.

Evet, yanlış okumadınız hayatımda ilk kez "punk" bir bilim insanını Harbiye Askeri Müzesi'nde gördüm. Punk saçları, komando pantolonu ve çizmeleriyle salona girip çıkan kişi meğer Finlandiya'da Tampere Üniversitesi'nden genetikçi Profesör Howard Jacobs imiş.

Avrupa Araştırma Konseyi'nin (ERC) ilk "ileri düzey araştırmacı" desteğini alan Jacobs, canlı hücrelerin enerji santralları diye bilinen mitokondrilerle yaşlanma arasındaki ilişkiyi araştırıyor.

Uzun uzun anlattı ama özetle benim çıkarttığım bu.

Bilimde son dönemlerde atılım yapsak da, Punk Profesör Jacobs'dan sansürcü Profesör Cebeci'ye daha kat edecek çok çok uzun bir yol var.

DARWİN'İ KAPAKTAN ATINCA BİLİM 'SEVİMLİ' HALE Mİ GELDİ HOCAM

Mart 16, 2009- Vahap Munyar- hurriyet

Son günlerde Bilim ve Teknik Dergisi'nin kapağından 'Darwin' konusunu çıkarttırıp, Genel Yayın Yönetmeni Dr. Çiğdem Atakuman'ı görevden alarak gündeme gelen TÜBİTAK

Başkan Yardımcısı Prof. Ömer Cebeci'yi Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün şubat ayı başında gerçekleşen Suudi Arabistan gezisinde tanıdım.

1980-1989 döneminde Kral Abdülaziz Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak görev yaptığı için tam bir Suudi Arabistan uzmanı olan Prof. Ömer Cebeci, geziye TÜBİTAK Başkanı Prof. Nükhet Yetiş'le birlikte katılmıştı.

Aslında gezinin Riyad bölümünde Prof. Cebeci'yle pek konuşma fırsatı bulamamıştık. Cidde'ye geçince Cumhurbaşkanı Gül, İslam Kalkınma Örgütü (İKÖ) Genel Sekreteri Prof. Ekmeleddin İhsanoğlu'yla yemek yemiş, sonra da Cidde Ticaret ve Sanayi Odası'ndaki toplantıya geçmişti.

Biz Cidde'deki konuk evine girdikten sonra pek dışarı çıkma fırsatı bulamamıştık. Çünkü, 5-6 saat içinde oradan Mekke'ye hareketimiz söz konusu olacaktı.

Cidde'deki konuk evinde Prof. Ömer Cebeci'yle birlikte yemek yemiş, ondan hem Suudi Arabistan, hem de umre konusunda bilgiler almıştık.

Sonuçta vakit gelmiş, Güngör Uras, Ahmet Taşgetiren, Mustafa Karaalioğlu, Şeref Oğuz, Nuri Elibol, İbrahim Öztürk ve ben gazeteciler ekibi olarak ihrama girmiş, umre yapmak üzere yola çıkmaya hazır hale gelmiştik.

Prof. Ömer Cebeci, konukevi lobisinde bizi ihrama girmiş olarak görünce, birlikte hatıra fotoğrafı çektirmek istedi. Hemen birlikte poz verdik.

Suudi Arabistan dönüşü Prof. Cebeci, kendi fotoğraf makinesindeki fotoğraflarımızı bizimle paylaşmak üzere bir mesaj gönderdi. Fotoğraflarla gönderdiği notta şu bölüm dikkatimi çekmişti:

"Bilim, araştırma ve teknolojinin sadece üniversiteler ve bazı şirketlerde değil, tüm toplumda, aydın kesimde, gerçek kimliği ve önemi ölçüsünde algılanmasının toplumsal refahımız için elzem olduğuna inanıyorum. Dolayısıyla bu konuların basında daha doğru ve 'sevimli' yer almasına dair hislerimi sizlerle paylaşma fırsatını yakaladığımı düşündüm."

TÜBİTAK'ta Darwin kapağına sansürle patlayan tartışma üzerine, olayın kahramanlarından Prof. Cebeci'nin bu notlarını sizlerle paylaşma gereği duydum.

Prof. Cebeci gönderdiği mesajda iki noktaya özellikle vurgu yapmıştı:

Bilim-araştırma-teknolojinin gerçek kimliği ve önemi ölçüsünde algılanması, toplumsal refah için elzem.

Bilim-araştırma-teknoloji haberleri basında doğru ve 'sevimli' yer almalı.

Prof. Ömer Cebeci'nin mesajını tekrar tekrar okudum. Aklıma şu soru takıldı:

TÜBİTAK dergisinde Darwin kapağını sansür etmek bilimi, teknolojiyi, araştırmayı 'daha sevimli' hale mi getirdi hocam?

Bu tartışmayı yaratmanın Türkiye'de refahın artmasına bir katkısı olabilir mi?

2006’dan beri ’hibrid akü’ için çalışıyoruz

Hürriyet’in Emre Özpeynirci yönetimindeki Oto Yaşam Gazetesi’nin ’Otobil’ adlı yarışmasının bu yılki ödül töreninde Toyotasa Genel Müdürü İbrahim Orhon’la hibrid araçları konuşmuştuk.

İbrahim Orhon, Türkiye’nin hem benzinle, hem elektrikle çalışan çevreci araçların en azından aküsü üzerinde kafa yorması gerektiğini belirtmişti:

Bu konuda teknoloji geliştirip, dünyadaki hibrid araçlar trendini yakalamamız bizim açımızdan çok iyi olur.

Ben de kendisine hatırlatma yapmıştım:

Örneğin İnci Akü, bu tür çalışmalar yapıyor olabilir.

- Bazı çalışmalar var ama yüklenmek gerek.

Bunları konu eden yazım üzerine Manisa’da ve Ukrayna’da üretim yapan İnci Akü’nün Genel Müdürü Göksel Paker aradı:

2006’dan beri hibrid aküler üzerinde çalışmalar yapıyoruz. Ford Otosan’ın önderlik ettiği bir projede görev aldık. Geliştirdiğimiz akü test de edildi.

- Peki seri üretime dönük yatırım düşünüyor musunuz?

Biz Ford Otosan, Tofaş, Mercedes kamyon ve otobüslerine ’start’ diye nitelidiğimiz fabrika çıkışındaki aküleri veriyoruz. İran ve Rusya’daki bazı üreticilerle de aynı şekilde bağlantımız var. Yakında Avrupa’da da Peugeot’a ’start aküsü’ göndereceğiz. Şirketimiz elbette hibrid akünün seri üretimini öngörüyor.

- Bunun için ne kadar yatırım yapmanız gerekecek?

Hibrid aküyle ilgili iki farklı teknoloji var. Birisi ’nikel metal’, diğeri de ’lityum iyon’. Bu teknolojilerden hangisinin öne çıkacağına bakacağız. Ayrıca, bu aküleri kullanacak olan otomotiv üreticileriyle bağlantı kurmamız gerekiyor. Yani, onlardan gelecek talebe göre yön çizeceğiz. Hibrid akü için yatırım tutarı büyük olur ama bağlantı kurmadan bu işe girişemeyiz.

İnci Akü, Manisa’da 4 milyon, Ukrayna’da 300 bin akü üretiyor... 2008 cirosu 180 milyon TL’yi buluyor...

Hibrid akü yatırımı için de başta Toyota ve Honda olmak üzere, hibrid araç üreten otomotivcilerden ’yeşil ışık’ bekliyor...

DARWİN SERGİSİ İSTANBUL’A GELSİN!

Şubat 16, 2009- Nil Karaibrahimgil- hurriyet

Natural Science Museum’un merdivenlerinden heyecanla çıktım. Zaten geç kaldım.

Saat 4 oldu. Danışmadaki adam, üzgünüm dedi. Bugünkü tüm biletler ve neredeyse yarınkiler çoktan tükendi! Demek insanlar Darwin'e akın etmiş. Çoluk çocuk. Yağmur çamur dememişler. Nasıl açlar öğrenmeye, çocuklarını bilgiyle doyurmaya. Kulaklarından, gözlerinden bilim ve sanat sokmaya. Hayranım evet. Neyse dedim, yarının biletini alalım. Ve o kocaman dinozor iskeletinin yanından geçerek, çıkış kapısına yürüdüm. Bilimin de, spirituellik kadar beni cilaladığını, kaba yerlerimi yonttuğunu hatırlattı bana o koca iskelet. Beni yanında küçük hissettiren şeylere, hep sığınmak istemişimdir. Mesela Darwin amcama. Bazı insanlar, sayıları hep az, büyük bir merakla doğuyor. Sanki, içlerine Wall-e filmindeki Eva gibi, bir misyon yüklenmiş geliyorlar. Hiç vakit kaybetmeden işe koyuluyorlar. Pek rahatsız edemez ve asla engel olamazsınız bunlara. Bunlar yemez içmez, dünyanın bin bir hayaline dalmaz, dişlerini ve tırnaklarını odaklandıkları şeye geçirirler. Küçük Darwin, işte bu yüzden böcekler toplamaya başlamıştı. Onu büyüleyen şey tabiatın, hayvanların kendisi ve çeşitliliğiydi. Yani aramızdan biri, üstünde koşturmak yerine, eğilip çimlerin içindeki canlı dünyaya kapıldı. Ve tabi ki, orada büyük bir hakikat bulacaktı: 'Doğal seçim yoluyla evrim'i. Darwin, doğaya o kadar dikkatle baktı ki, Galapagos adalarında şunu gözlemledi: Aynı tür serçeler, adadan adaya küçük farklılıklar gösteriyordu. Üstelik bu kadar yan yana adalarda. Gagaları arasında miniminnacık farklar vardı. Bunun sebebinin yedikleri şeylerden kaynaklandığını buldu. Solucan yiyenin gagası, topraktan çekip almak için uzun, diğerininki böcek tuttuğu için daha kısaydı. Demek ki, tüm türler, oldukları yere ayak uydurarak şekil alıyordu.

Zamanla bu farklardan, işe yarayanlar yavrulara geçiyor ve o türün doğayla olan mücadelesinde avantaj sağlıyordu. Karada ve denizde yaşayan ilk iguanalar gibi. Karadaki tehdide karşı, suya; sudaki tehditlere karşı karada yaşayabilir hale gelmişlerdi. Bu iguanaya duyduğum yakınlık, onunla olan akrabalık bağımdan mıdır bilmiyorum. Ama onu anladım. Herkes anlar. Bu gezegende en sevilen şarkının hâlâ "I will survive" (ayakta kalacağım) olması, tesadüf değil. Evrim marşı o zaten.

Aslında işin sırrı çeşitlilikte. Doğan yavrular birbirlerinden farklı ya, tüm tantana orada başlıyor. Bu farklı yavrulardan bazıları, bulundukları ortama dair bir hata ya da avantaj sahibi olduklarından, hayatta kalıyorlar. Doğal olarak, bu işe yarar avantaj, onların yavrularına da geçiyor.

Tabi yine aynı çeşitlilikte yavrular... Derken türler değişiyor, evriliyor. Örnekle daha kolay: Yeşil yaprağa konmuş, sarısı fazla olan böcek göründüğü için kuşlara yem olurken, kardeşi olan yeşili fazla böcek kamufle olup yem olmamayı başarıyor. Yeşili fazlanın çocukları da, yeşili fazla doğuyor. Doğaya karşı 1–0 olmak için. Maç böyle sürüp gidiyor.

Her şeyin, bir şeyden olması zaten benim içimdeki gizli bilgilerdendi. Bunun, büyüleyici güzellikteki tabiat örneklerini görmek çok etkileyici. Doğada kendimizi iyi hissetmemiz ve bazı arkadaşlarımızı kunduza, kuşa kediye benzetmemiz belki de bu hafızanın tatlı yoklamaları.
Kafadaki pergelleri açalım derim, yoksa küçük bir dairede mi yaşamak isterdiniz?

ARAŞTIRMALARINA, TANRI'NIN TAHTINI GÜÇLENDİRMEK AMACIYLA BAŞLADI

Şubat 15, 2009- Soner Yalçın- hurriyet

İngiliz Kraliyet Ailesi'ne ait Beagle adlı gemi, 4 yıl 9 ay sürecek seyrine başladığında tarihin en tanınmış gemilerinden biri olacağı bilinmiyordu kuşkusuz.

Güney Amerika'nın haritasını çizmek, ticaret olanaklarını araştırmak için yola çıkan geminin konukları arasında bir din adamı vardı: Bugün dünyada 200'üncü doğum yılı kutlanan Charles Darwin! Bu yolculuk aynı zamanda doğa bilimci olan Charles Darwin'in hayatını kökten değiştirecekti.

TARİH, 27 Aralık 1832.

Beagle inceleme gemisi, 40 bin deniz mili yol yapacak gezi için demir aldı.

Kaptan Fitzroy, Charles Darwin'e "filozof" diye seslendiği için gemi personeli için onun adı "Filos" kaldı! "Filos", Tanrı'nın tahtını sağlamlaştıracak veriler bulmak için bu gemideydi.

Ancak yolculuk onun için zorluklarla başladı; deniz tutmasına zor dayandı. Hassas bir yapısı vardı; Arjantin ve Şili'de ağır hastalıklarla boğuştu.

Fırtınalara, depremlere de tanık oldu.

Yine de geziden büyük keyif aldı.

Önemli jeolojik keşifler yaptı; yüksek tepelerde deniz dibi katmanlarını görüp heyecanlandı. Soyu tükenmiş memeli hayvanların fosillerini buldu.

Sürekli dua ediyor

Darwin yolculuğu sırasında hocası Peder John Henslow'a sürekli mektuplar, fosil örnekleri ve doldurulmuş canlılar gönderdi. Bunlar öğretmeni aracılığıyla İngiliz doğa bilimcilerine aktarıldı. Örnekler İngiltere'de şaşkınlıkla karşılandı.

Kuşkusuz bu belgeler, gözlemler henüz kiliseyi rahatsız etmeyecek türdendi.

Ancak İngiltere'den binlerce kilometre uzaklıktaki Charles Darwin'in içinde fırtınalar kopmaya başladı:

Galapagos Adası'ndaki hayvan türleri, başka gezegenlerin sakini gibiydi! Kuşlar insanlardan korkup kaçmıyorlardı! Ayrıca bu kuşlar, yaşadıkları adalara göre ufak fizyolojik farklılıklar gösteriyordu. Keza kaplumbağalar da öyleydi.

Darwin'in düşünce ve inanç dünyası parçalanıyordu. Biliyordu ki düşünceleri Kutsal Kitap'ın "Yaradılış" bölümüne tamamen aykırıydı.

"Milyonlarca yıl önce başka türler mi yaşıyordu? Evet ise, bu canlılar Tanrı'nın ilk yarattığı gibi değiller mi?"

Geceler boyu Tanrı düşüncesinin yanlış çıkmaması için dua ediyordu.

Diğer yanda kafasındaki sorulara engel olamıyordu:

"Dünyada yaşayan canlılar ilk yaratıldıkları gibi değil mi; bunlar noksansız ve değişmez olarak yaratılmadılar mı; yoksa kalıtım ve çevre koşullarıyla değişime mi uğradılar?"

Böyle anlarda hemen, biyolojik türlerin dağılımını "yaradılış merkezleri" fikriyle açıklayan Charles Lyell'in kitabına sarıldı.

Doğaya yaklaştıkça Tanrı'dan uzaklaştığını hissediyordu.

"Dünya canlılarının iki ayrı yaratıcı tarafından yaratılmış olduğu" gibi ara formüller üretmeye çalışıyordu.

Charles Darwin "doğum sancıları" çekiyordu.

Rahip Malthus hayranlığı

Beagle, İngiltere'ye döndüğünde binlerce insan gemiyi görmeye geldi.

Darwin artık ünlüydü. 1700 sayfa zooloji ve jeoloji notu tutmuş; 4 bin etiketli kemik, post, deri vs. örnekleri toplamış ve 800 sayfa günlük yazmıştı. (Gezi notlarını yıllar içinde üç cilt olarak yayınlayacaktı.)

Cambridge Üniversitesi'ne giderek yolculuğu boyunca topladığı örneklerin tanımlanıp sınıflandırılması üzerinde çalışmaya başladı. Peder Henslow, bitki örneklerini tasnif edip isimlendirmede Darwin'e yardımcı oldu. Hayvan örnekleri için Richard Owen adında bir biyologla tanıştı. Owen, Darwin'in getirdiği fosilleri inceleyerek o güne kadar bilinmeyen pek çok soyu "tükenmiş hayvan türü" diye tanımladı.

Darwin'in korktuğu başına geliyordu.

Sapkınlıkla ve toplumsal düzeni bozmaya çalışmakla suçlanmaktan korkuyordu.

Bu gerilime ve yüksek çalışma temposuna dayanamadı; hastalandı.

Doktorların tavsiyesiyle dinlenmeye çekildi.

Bu dinlenme sırasında oyalanmak için okuduğu hemşerisi Rahip Thomas Malthus'un nüfus üzerine yazdığı kitabı onun yerinden fırlattı. Canlılar ayakta kalabilmek için değişen çevre koşullarına uyum sağlamak zorundaydılar. Başarısız olanlar yok olmaya mahkûmdu.

Darwin düşündü; demek türler maddesel koşullar nedeniyle evrim geçiriyordu!

Artık teorisinden emindi.

Ama kuram tek başına bir şey ifade etmezdi, bunu destekleyecek verilere ihtiyacı vardı. Bunun için hayvan yetiştiricileriyle görüşmeye ve bitkiler üzerinde deneyler yapmaya devam etti.

Bilime inandığını düşündüğü adaşı Lyell'a fikirlerini açıklayan mektup yazdı. Ancak beklediğini bulamadı; Lyell, canlı türlerinin değişimini kabul etmedi. Üstelik yaradılış fikrine karşı çıktığı için Darwin'i eleştirdi.

Oysa bilmiyordu ki, Darwin artık, inanç olarak agnostikliği/bilinememezliği benimsemişti.

10 yaşındaki kızı Anne Elizabeth ölünce Tanrı'nın iyiliğinden de kuşku duyacaktı.

O yıllarda, güneş sistemi, dünyada yaşamın oluşumu ve insanlığın kökeni konuları yazılıyor, tartışılıyordu. Ancak bunların bilimsel temeli yoktu.

Bu veriler ise Darwin'de vardı.

Ayrıca, Darwin evrim teorisine felsefi maddeciliği eklemişti. Varoluşun temeli maddeydi. Akıl ve ruh hep maddenin yan ürünleriydi.

Evet, Darwin, Batı düşüncesinin köklü geleneklerini altüst edecek görüşlere sahipti.

2000 yıllık felsefe ve dine karşı koyuyordu.

Öte yandan, yazdıklarını yayınlamamak için oyalanıp durdu. Örneğin, sülükayaklı türleri üzerinde tam sekiz yıl çalıştı.

Cesaretini toplayıp bu kez botanist arkadaşı J. Dalton Hooker'a fikirlerini açtı. Bu durumu anılarına, "Kendimi bir cinayeti itiraf ediyormuş gibi hissettim" diye yazacaktı.

Hooker teoriyi ne kadar beğendiğini söylese de, Darwin yazdığı kitabını yayınlamamaya karar verdi.

Bilim adamı dostlarını karşısına almaya cesareti yoktu.

Oysa Avrupa aydınlanma/devrimler çağını yaşıyordu.

"Devrim", "Değişim" gibi sözcükleri milyonlarca Avrupalı telaffuz ediyordu.

Saygın bir doğa bilimci olarak tanınan Darwin, bu çevrelerle aynı mevzilere girmek istemiyordu. O yumuşak başlı devrimciydi.

Örneğin, Karl Marx, Darwin'in hayranıydı. Mesafeli ilişkileri vardı.
Yazışıyorlardı. Marx, Das Kapital'in 2. cildini imzalayıp göndermişti. Darwin'e göre ilişki bu kadarla kalmalıydı.

Darwin, kurulu düzeninin yıkılmasından endişe duyuyordu. Kopernik ve Galileo gibi dışlanmaktan korkuyordu.

Üniversitelerin, gazetelerin ve ailesinin hayranlığını kazanmıştı; bilim adamları ondan "Gelecek vaat edecek doğa bilimci" diye bahsediyordu. Kilisenin saygını kazanmıştı.

Centilmenler kulübü Athenaeum'a ünlü yazar Charles Dickens ile aynı gün üye olmuştu; bu statülerini kaybetmek istemiyordu!

Mesleki kıskançlık

Charles Darwin düşüncelerinin mezara gitmesini de istemiyordu.

Kitabını vasiyeti haline getirdi, öldükten sonra yayınlanmalıydı.

Sonunda bir olay Darwin'i harekete geçirdi; mesleki kıskançlık!

Haziran 1858'de A. Russell Wallace'ın makalesini okuduğunda kendisininkine benzer bir teori geliştirildiğini anladı.

Darwin, teorisini hemen yayınlamaya karar verdi. 1837'de yazdığı eserini 1859'da yayınladı: "Türlerin Kökeni."

Yaşamın çeşitliliği, planlı çalışan bir akıllı tasarım/Tanrı tarafından değil, "doğal ayıklama" olarak açıkladığı, içinde rastlantının ve ihtiyacın birbirini yaratıcı şekilde tamamladığı plansız bir süreçte ortaya çıkmıştı.

Övgüler ve acımasız sövgüler aldı.

Darwin'in insanın maymundan geldiğini iddia ettiği söylendi.

Halbuki Darwin'in söylediği, insan ile maymunun ortak bir kökenden/soydan ayrılarak geliştikleriydi.

Darwin bu tartışmalara hiç girmedi. Sustu. Sadece kitaplar yazdı.

Eserlerini yayınladığı günden bugüne, teorisinin "çökeceği", "tarihe gömüleceği", "yok olacağı" söylendi. Bu tartışmalar hálá sürüyor.

Bir gerçek var ki, 2009 bütün dünyada "Darwin Yılı" olarak kutlanıyor.

Darwin'e göre evliliğin iyi-kötü yanları

CHARLES Darwin, 1839'da dayısının kızı, (sanata yoğun ilgisi olan ve ünlü besteci Chopin'den piyano dersleri alan) Emma Wedgwood'la evlendi. Darwin, evlilik teklifi yapmadan önce bir beyaz kâğıda evliliğin yararları ve zararlarını şöyle sıraladı:

Evlen

Çocukların olur

Sana ilgi duyacak yoldaş

Sevecek ve oynayacak bir şey

Bir bakıma köpekten iyi

Evle ilgilenecek biri

Müziğin ve kadınca gevezeliğin hoşluğu

İnsan sağlılığı için yararı

Kanepeye uzanmış hoş ve yumuşak bir eş

Belki de gürül gürül bir ateş

Cinsiyetsiz arı gibi yaşamanın kötülüğü

Evlenme

Korkunç zaman kaybı

İstediğin her yere gitme özgürlüğü

İstediğin cemiyete girme

Kulüplerde akıllı adamlarla uzun sohbetler

Akraba ziyaretine gitmek zorunda olmamak

Çocukların masraf endişesi

Belki kavga

Kitap vs. için az para

Çok çocuk olunca ekmek parası kazanma mecburiyeti

Çok çalışmanın insan sağlığına zararı

Belki karım Londra'yı sevmeyecek

Darwin'in zengin ailesi

BABA tarafından dedesi Erasmus Darwin (1731-1802) İngiltere'nin ünlü bir doktoruydu. Ancak şöhreti, yazdığı kitaplardan ileri geliyordu: "The Botanic Garden" ve "Zoonomia".

Botanik ve hayvan bilimi üzerine bu kitaplarda öne sürdüğü kuramlar evrim teorisinin dayanaklarından oldu.

İngiltere Kralı III. George'un saray doktorluğunu reddeden Erasmus Darwin, siyasetle de ilgiliydi. Fransız Devrimi'ni alkışlıyor; Amerikan Devrimi'ni destekliyor; köleliğe karşı çıkıyordu. "Ay Işığı Cemiyeti" grubundaki arkadaşlarından biri de Benjamin Franklin idi.

Anne tarafından dedesi Josiah Wedgwood (1730-1795) da, aynı cemiyetin üyesiydi. Erasmus Darwin'in dostu ve sırdaşıydı. Bugün hálá sadece İngiltere'de değil, dünyada bir numaralı porselen markası "Wedgwood"un sahibiydi. Bu porselenleri kraliyet ailesi gibi seçkinler kullanıyordu.

Erasmus Darwin'in oğlu Doktor Robert (1766-1848) ile Josiah Wedgwood'un kızı Susannah'ın (1765-1817) evliliğinden Charles Darwin dünyaya geldi.

Baba Robert Darwin doktordu ama aynı zamanda iyi bir tüccardı. Çok paralar kazandı.

Anne Susannah iyi yetişmişti. Harika piyano çalıyordu.

Altı çocukları oldu. Charles Darwin beşinci sıradaydı.

Charles Darwin, sekiz yaşında annesini kaybetti.

Küçük Charles Darwin'in etrafında hiç yaşıtı erkek yoktu. Genellikle evlerinin bahçesinde yaşlı bahçıvan Abberley ile oynuyor; sürekli çiçekler hakkında sorular yöneltiyordu. Dedesi gibi bitkilere, hayvanlara meraklıydı.

Bazen nehir kıyısında saatlerce vakit geçiriyor; nehrin bir bölümündeki balıklar ile diğer bölümündeki balıkların neden farklı olduğunu düşünüyordu. Dere kenarında topladığı taşların resimlerini çiziyordu. Kuşları izlemeyi seviyordu.

Babası Robert Darwin, dedesi Erasmus gibi entelektüel değildi, ama yine de oğlu Charles'a kitap okumayı aşıladı. Dr. Robert Darwin, oğlunu bazen hasta ziyaretlerine götürüyordu. Oğlunun meraklı olması hoşuna gidiyordu.

Charles Darwin, Latince ve Yunanca'ya dayalı geleneksel Shrewsburg Okulu'na gönderildi, ama o okulu sevmedi.

O, Pistyll Rhaeadr'deki ünlü şelaleyi görmek için 64 km; Kuzey Galler'de Menai Boğazları üzerinde kurulmakta olan asma köprüyü görmek için 410 km yürümekten çekinmiyor, doğayı öğrenmek-tanımak istiyordu.

Lise öğrenimini zorlukla bitirdi.

Dr. Robert Darwin o yaz yine hasta ziyaretleri için yanında götürdüğü oğlunun hastalarla ilgilenme yöntemlerinden etkilendi ve oğlunun iyi bir doktor olacağına karar verdi. Charles Darwin'i de tıp öğrenimi alması için Edinburgh'a gönderdi.

Darwin okula ısınamadı.

Okulda çalışan köle John Edmonstone'dan hayvan doldurma sanatını öğrendi. Doğa tarihiyle ilgilenen öğrencilerin kurduğu Plinius Topluluğu'na katıldı.

Hocası Robert Edmund Grant ile deniz canlılarını inceledi.

Bir diğer hocası Robert Jameson'dan jeoloji ve bitkilerin sınıflandırılması üzerine dersler aldı. Edinburgh Kraliyet Müzesi'nin bitki koleksiyonunun düzenlenmesine yardımcı oldu.

Charles Darwin kararını vermişti; babası ne kadar istese de doktor olmak istemiyordu.

Babası Dr. Robert Darwin, oğlunun din eğitimi almasına karar verdi!

Charles Darwin öneriye soğuk bakmadı. Çünkü, din adamı William Paley'nin, canlıların karmaşıklığını üstün zekâlı bir yaratıcıya bağlayan makalelerini okuyup etkilenmişti. Doğayı incelemek, "Doğa'nın Mimarı"nın eserini incelemekti. Din adamı olabilirdi.

Cambridge Üniversitesi'nin Christ's Koleji'ne yazıldı.

Burada 3.5 yıl eğitim gördü.

Doğa onun için tutkuydu; öğreniminin ikinci yılında bir at alıp sık sık araziye çıktı. Hocası Peder John Stevens Henslow ile birlikte kır gezileri yaptı. Herslow her daim, "Soru sorma konusunda Darwin gibisini görmedim" diyecekti.

1830 yılında okulu bitirdi. 178 kişi arasında 10. olmuştu.

Şimdi ne yapacaktı?

Kâşif Alexander von Humboldt'un 1796 ve 1801 yılları arasında Güney Amerika'ya yaptığı geziyi anlatan 7 ciltlik "Voyages" adlı kitabı elinden düşürmüyordu.

Dünyanın çeşitli yerlerine geziler yapmayı planladı.

Tek sorun, babası para verir miydi?

İmdadına Peder Henslow yetişti. Güney Amerika kıyılarını inceleyip ticaret olanaklarını araştıracak, bölgenin haritasını çıkaracak Kraliyet Ailesi'ne ait bir gemiyle yolculuk yapmak ister miydi?

Charles Darwin "kusursuz yaratıcının" varlığını ispatlamak için bu zorlu yolculuğa çıktı.

Gittiği gibi dönmeyecek; büyük bir düşünsel dönüşüm gerçekleştirecekti.

DARWİN'İN KAPLUMBAĞASI REFERANS'IN YELKEN BALIĞINA KARŞI

Mart 08, 2007-Eyüp Can- hurriyet

Dünyanın en hızlı yüzen canlısı, saatte 109 kilometre ile yelkenbalığı.

Bu yüzden Referans Gazetesi Hızlı Balık Ödülleri için sembol ararken sevgili İzmir Tolga'nın da bastırmasıyla hiç tereddüt etmeden yelkenbalığında karar kıldık.
Fakat o gün benim aklımda ikinci bir sembol daha vardı.
Biliyordum, arkadaşlar itiraz edecekti.
Nitekim ettiler ve beni hınzır önerimde yalnız bıraktılar.
Ama ben hâlâ o ikinci sembolün, ekonominin yeni dinamiklerini açıklamak bakımından, en az bizim sevimli yelkenbalığımız kadar önemli olduğuna inanıyorum.
Madem yeni çağın ekonomi paradigmasına en çok uyan yelkenbalığını geçen hafta Türkiye'nin sektörlerinde en hızlı büyüyen 9 şirketiyle paylaştık, o gün içimi gıdıklayan ikinci sembolü gönül rahatlığıyla sizlerle de paylaşabilirim: Darwin'in kaplumbağası Harriet.
Biliyorum tıpkı bizim yayındaki arkadaşlar gibi siz de bıyık altından gülüyorsunuz.
Fakat müsaade edin keyfinizi kaçırmadan size Harriet'in muhteşem hikâyesini kısaca anlatayım.
Belki o zaman ilk bakışta hızlı balık projesinin anti-tezi gibi duran Darwin'in kaplumbağasına neden kafayı taktığımı daha iyi anlarsınız.

Evrim teorisinin babası Charles Darwin'in çok iyi bir tabiat gözlemcisi olduğunu hepimiz biliyoruz.
Fakat kaçımız Darwin'in Avustralya'ya yaptığı uzun seyahatler sonunda Londra'ya dönerken yanında Galapagos Adası'ndan aldığı devasa kaplumbağaları da getirdiğini biliyoruz?
Ben bilmiyordum, ta ki geçen yıl mayıs ayında Darwin'in yıllarca hayranlıkla incelediği bu kaplumbağalardan sonuncusu Harriet'in ölüm haberini alıncaya kadar.
Gerçi 2005 yılında Avustralya Hayvanat Bahçesi'nde yaşayan Galapagoslu bu dev kaplumbağanın 175'inci doğum günü kutlama haberlerini hayranlıkla izlemiştim ama Darwin ile ilişkisi üzerine pek kafa yormamıştım.
Geçen yıl Harriet'in ölüm haberini aldığımda çok saygı duyduğum bir dostu kaybetmiş gibi burkulduğumu hatırlıyorum.
Oysa Harriet hakkında "dünya üzerinde halen hayatta olan en yaşlı hayvan" olması dışında pek bir şey bilmiyordum.
Fakat bir şekilde tam 176 yıl hayatta kalmayı başarmış olması bende saygınlık yaratmasına yetti. Sonra büyük bir merakla hakkında çıkan her şeyi okumaya başladım.
Meğer Darwin Galapagos Adası'ndan Londra'ya dönerken Harriet'le birlikte iki kaplumbağayı daha yanına almış.
Çünkü bu hayvanların yaşama tutunma biçimleri Darwin'i hayran bırakmış.
Öyle ki 1835'te temellerini attığı evrim teorisinin oluşmasında Harriet ve diğer iki arkadaşı üzerinde yaptığı incelemeler çok ciddi rol oynamış.
DNA testlerine göre Harriet'in doğum tarihi 1830.
Zaten bu özelliği dolayısıyla 2005 yılında "dünya üzerinde halen hayatta olan en yaşlı hayvan" olarak Guinness Rekorlar Kitabı'na girdi.
İşte bu özelliği dolayısıyla daha minicik bir bebekken Darwin, Harriet için hayranlıkla "O, türünün ne en güçlüsü ne de en akıllısı ama değişime en hızlı yanıt vereni" demiş.
Değişime en hızlı bir biçimde yanıt vermek..
Benim için kilit cümle bu. Çünkü "Artık büyük balık küçük balığı değil, hızlı balık yavaşı yutuyor" derken bazı iletişim cahillerinin zannettiği gibi kontrolsüz bir biçimde hız yapmaktan bahsetmiyoruz.
Burada hızdan kastedilen, her şirketin tıpkı bir canlı organizma gibi içinde bulunduğu şartlara, rekabet ortamına en hızlı bir biçimde ayak uydurma kapasitesi.
Yani değişime en hızlı bir biçimde yanıt verebilme becerisi.
Daha önce de yazdım. 21'inci yüzyılda büyük şirketlerin hayatta kalma süresi 20'inci yüzyıla göre neredeyse üçte bir düştü. S&P 500 listesinde 50 yıl önce ortalama 35 yıl kalan dünyanın en büyük şirketlerinin şimdilerde kalış süresi 10 yıla kadar düşmüş durumda.
Demek ki büyük olmak tek başına yeterli değil artık.
Eğer şirketlerimizin hem büyümesini hem de uzun yıllar hayatta kalmasını istiyorsak yapılacak şey çok açık.
Bir yandan Referans'ın yelkenbalığı kadar hızlı diğer yandan Darwin'in Harriet'i kadar değişime yanıt verebilme becerisini göstermeniz gerekiyor.
Gördüğünüz gibi yavaşlığın sembolü olarak zihinlerimize kazınmış olan kaplumbağalar en az hızın sembolü yelkenbalıkları kadar yeni çağda bizlere yol gösteriyor.

KALÇA BAHANE, ESAS MESELE ÖSTROJEN

Şubat 15, 2003- Ayşe Özek Karasu-hurriyet

Geçen hafta şöyle bir haber çıktı: Bir araştırmaya göre erkekler kalçası gösterişli kadınları tercih ediyor.

‘‘Yemeği gösteren salça’’ diye başlayan şu argo deyiş bilimsel olarak kanıtlandı yani. Tabii insan merak ediyor, bin yıldır bilinen bir gerçeği yeniden keşfetmenin ne lüzumu var diye. Ama, bilim bu işte, erkeklerin kalçayı sadece göze hoş göründüğü için değil, içgüdüsel olarak, hormonal nedenlerle tercih ettiğini de bulup çıkarıyor. Yani yaradılış gereği erkeğin kalçanın darını tercih etmesi pek mümkün değilmiş. Bu durumda son dönemlerin daralma modası, genelgeçer beğeniyle kesinlikle örtüşmüyor.

İnsan bilim adına ne fedakarlıklara katlanıyor. Adam üşenmemiş, son 50 yılın Playboy güzellerinin beden ölçülerini bir bir araştırıp müthiş bir keşifte bulunmuş. Dr.Martin Voracek'in geçenlerde İngiliz tıp dergisi British Medical Journal'da yayınlanan araştırmasına göre playmate ölçüleri, 1953'ten bu yana giderek çekip daralmış.

Playboy güzellerinden 577'sini inceleyen Dr.Voracek'in tespitlerine göre o Marilyn Monroe'ların güzelim kum saati biçimi gitmiş, yerini daha oğlansı bir görünüm almış. Bu oğlansı görünümün odak noktasında kalınlaşan bel, küçülen göğüs ve daralan kalça yatıyor. Dr.Voracek, Playboy kızlarının görünümündeki bu değişimden yola çıkarak erkek zevkinin de değiştiği sonucuna varıyor.

Ama acaba bu doğru bir sonuç mu?

Erkeklerin Tercihi

Playboy'un sadece erkek zevkine hitap ettiği göz önünde bulundurulursa öyle olması gerekir. Gerçekten de bugünün ünlü yıldızları arasında, Sophia Loren ya da Gina Lollobrigida gibi şöyle kalça oynatarak yürüyeni yok. Jennifer Lopez dışında poposuyla nam salan bir ünlü bulmak mümkün değil.

İşte bu noktada başka bir araştırma devreye giriyor. Yine İngiltere kaynaklı. Bu araştırmaya göre erkekler, Jennifer Lopez tipinde genişçe kalçalı kadınları tercih ediyor.

Kadın figürüyle ilgili fikri sorulan 500 erkeğin yüzde 87'si yuvarlak hatlı, kalçalı dolgun kadınları tercih ettiğini söylemiş. Kilosu da boyuna uygun olsun diye buyurmuşlar. Bu da 40 - 42 beden ölçüsüne denk düşüyor. Yüzde 8'i minyon ve kilosu alt sınırda kadınlar tercihimdir demiş. Geri kalanlar ise şehvetli (artık nasılsa) görünümden yana görüş belirtmişler.

Aynı araştırmaya göre kadınların da yüzde 88'i, erkeklerin kıvrımları yerinde olan kadınları beğendiğini düşünüyormuş. Yani iki cins arasında tam bir fikir birliği mevcut.

Bu sonuçları yorumlayan St.Andrews Üniversitesi'nden Dr.David Perrett, yuvarlak hatların östrojen gibi dişil hormonların göstergesi olduğunu, bu hormonların da kadını sağlıklı, genç ve tabii ki doğurgan kıldığını, erkeğin üreme içgüdüsüyle bu figüre yöneldiğini söylüyor. Çünkü fazla zayıf kadınların periyodları aksayabiliyor. Obez kadınların da doğurganlık problemleri oluyor. Yani burada Darwin'in cinsel seleksiyon diye tanımladığı olgu ortaya çıkıyor.

Psikolog Dr.Perrett esas olarak yüz hatlarının çekiciliği konusunda uzmanlaşmış. Bu alanda da vücut ölçüsü gibi evrensel kurallar var. Dünyanın hemen her köşesinde her araştırma ideal yüz ile ilgili aynı sonucu veriyor: İri gözler, pürüzsüz bir cilt, minik bir burun, dolgun dudaklar, sıkı ve sivri bir çene. Bunların da tamamı bol miktarda östrojen ve potansiyel doğurganlık göstergesi.

Kadınların yaşı ilerledikçe östrojen düzeyi düştüğü için özellikle dudaklar inceliyor. Demek ki, enjeksiyonla dudaklarını köfte gibi şişiren kadınlar, göze hitap etmekten çok, erkeklere ‘‘Bende doğurganlık potansiyeli var’’ mesajı vermiş oluyorlar.

Gözlerdeki Belirti

Gözlerle de son derece kritik mesajlar verilebiliyor. ABD'de bir deney yapılmış. Kadın ve erkek denekler çiftlere ayrılmış, en mahrem yönlerinizi birbirinize anlatın, sonra da dört dakika göz göze bakışın denmiş. Sonuçta, bu bakışmalardan derinden etkilenmişler ve hatta bir çift evlenmiş. Çünkü parlayan gözler de sağlık ve doğurganlık belirtisiymiş.

Yüzdeki simetrinin de diğer bir doğurganlık belirtisi olduğu söyleniyor. DNA'mız simetrik üretime programlı olduğu için, yüzün iki yanının mükemmel bir şekilde aynı olması sağlık ve doğurganlık hissi veriyor.

Görüldüğü üzere yuvarlak hattan, gençlik ve tazeliğe kadar bütün erkek tercihleri, bilimadamları tarafından üreme içgüdüsüyle açıklanıyor. Bu bir kılıf mı değil mi, orasını bilemem.

Kadınlar bağışıklık sistemine göre seçiyor.

Erkekler hemen her zaman östrojene yöneldiği için standart bir durum söz konusu. Ancak kadınların eş seçiminde daha çetrefilli hormonal kriterler devreye giriyor.

İsviçreli biyolog Claus Wedekind'in uyguladığı ‘‘kokulu tişört deneyi’’ kadınların, anne ve babaları gibi kokmayan kişileri beğendiğini ortaya koymuş. Bu deneyden çıkan sonuç da yine üreme içgüdüsüyle bağlantılı.

Dr.Wedekind, bağışıklık sistemimizi oluşturan genleri araştırırken bu sonuca ulaşmış. MHC diye tanımlanan bu genler, insanın kendi vücudundaki sağlıklı hücreleri tanıdığı gibi, istilacı yabancı hücreleri de tespit edebiliyor. Aynı genler vücut kokusu üzerinde de önemli rol oynuyor. Fareler üzerinde yapılan deneylerde, dişilerin kendi MHC genlerinden farklı genlere sahip erkekleri tercih ettiği görülmüş.

Dr.Wedekind bu deneyden yola çıkarak, altı ayrı erkeğe ait kirli tişörtleri kadınlara koklatıyor. Bu erkeklerden üçünün bağışıklık sistemi, tişört koklayan kadınınkiyle benzerlik gösteriyor. Ve kadınlar, kendisine daha yabancı gelen bağışıklık sistemini seçiyor. Üreme içgüdüsü açısından bunun açıklaması şöyle: Kadın ve erkeğin bağışıklık sistemindeki savunma silahları bebeğe de geçiyor. Kadın ve erkek farklı bağışıklık sistemlerine sahip oldukları takdirde, çocuk hastalıklarla mücadele için daha fazla silaha kavuşmuş oluyor.

Yanlış Seçim

Buraya kadar tamam. Ancak yumurtlama dönemi ya da doğum kontrol hapı gibi faktörler

devreye girdiği zaman kadının tercihleri değişiyor.

Bir kere tişört koklama deneyi sırasında doğum kontrol hapı kullanan kadın, bağışıklık sistemi kendisininkine benzeyen erkeği seçiyor. Bu haplar, vücudun kendisini hamile zannetmesine yol açan hormonlar olduğu için, tanıdık genlerden yardım bekleniyor.

Yumurtlama döneminde de kadının beğenisi değişiyor. Araştırmalara göre kadınlar doğurgan oldukları dönemlerde daha eril hatlı erkekleri tercih ediyor. Üremeye daha az elverişli oldukları zamanlarda ise daha fazla güven uyandıran yumuşak hatlı erkeklere yöneliyor. Yani kadın yumurtlama döneminde yanlış erkeği seçebiliyor.

Kadınlar erkekte neyi seviyor

Geniş omuz dar kalça: İkisi de fiziksel güç ve iyi bir bağışıklık sisteminin göstergesi.

Sert ve geniş hatlı çene: Kadın yumurtlama döneminde daha eril hatlı erkeklere yöneliyor. Doğurganlığın zayıfladığı dönemlerde daha zarif ve kadınsı hatlı erkekler tercih ediliyor. Çünkü o erkekler daha dürüst görünüyor.

Zeka, sosyal statü ve para: Her şey bir yana, kadınların kendisine bakabilecek çapta erkekleri beğendiği söyleniyor.

Uzun boy: Araştırmalar, kısır erkeklerin daha kısa boylu olduğunu gösteriyor.

Derin ses: Bu da erkekliğin ve sosyal üstünlüğün simgesi.

Büyük eller: Erkeklerin yüzük parmağıyla sperm sayısı arasında doğru orantı mevcut. Parmak ne kadar uzunsa, testosteron oranı o kadar yüksek oluyor.

AV PALAVRALARI TAŞ DEVRİ'NDE BAŞLAMIŞ

Ocak 18, 2003-Ayşe Özek Karasu-hurriyet

İnsan beyninin gelişimini erkeklere yontan teori şöyle der; 2 milyon yıl önce Afrika ve Asya'da yaşayan homo erectus erkeğinin av yeteneği sayesinde insanoğlu etle beslenmeye başlamış ve böylece modern insanın evrimi başlamıştır.

Yani kadınlar oturup mağarada çocuk bakarken, erkek cinsinin uğraşları sonucu, insan zeki bir yaratık haline gelmiştir. Ancak arkeolojik bulguları yeniden yorumlayan bazı araştırmacılara göre bu teori muhtemelen doğru değil. Çünkü erkeklerin aslında avlanmadığını gösteren kanıtlar var. Aileleri kimin beslediğine gelince, onun da yanıtı şu:

Meğerse adamlar cengaver birer avcı değil, aynı leş yiyici sırtlanlar gibi yağmacıymış. Şahsen atalarımıza sövmek niyetinde değilim ama, son arkeolojik yorum ve gözlemler, özetle bu cümleyi kurduruyor insana.

Kaynak; Evrimle ilgili araştırmaların yayınlandığı Journal of Human Evolution dergisi.

Araştırma sahibi, ABD'deki Utah Üniversitesi Arkeoloji Merkezi Direktörü James O'Connell.

Konu başlığı; Erkeklerin av yeteneği pek şüpheli, ailelerin gıda ihtiyaçlarını karşılayan kişiler büyükanneler olabilir.

O'Connell, bazı yeni bulgulara dayanarak, insan beyninin geçirdiği evrim ile av eti arasında kurulan ilişkinin abartılı olduğunu yazıyor. Yani geleneksel teoriye şüpheyle yaklaşıyor. Arkeolojik bulguların yanı sıra Doğu Afrika'daki çağdaş avcı-toplayıcı kabileler üzerindeki gözlemler de, aileyi besleme yoluyla evrime katkıda bulunan kişilerin erkekler değil, büyükanneler olabileceğini gösteren kuvvetli ipuçları veriyor.

Avlanma ve etoburluğun insan evrimini tetiklediği teorisi, büyük ölçüde, 2 milyon yıl kadar önce Afrika ve Asya'da yaşayan homo erectus kalıntıları üzerindeki incelemeden kaynaklanıyordu. Artık belini doğrultarak ayağa kalkmış, uzun kollu bu insanların beyinleri, selefleri homo habilis'e göre yüzde 50 daha büyüktü. Peki ama neden?

Büyük havyanlara ait kemik kalıntıları ile ilkel aletleri belirli bölgelerde bir arada bulan araştırmacılar, homo erectus erkeklerinin iri hayvanları avlamayı öğrendiği teorisini geliştirmişti. Bunlar avladıkları hayvanları eve götürüyor, kadın ve çocuklarla paylaşıyordu. Protein zengini et sayesinde beyinler gelişiyor, avlanma işi alet ve strateji geliştirmeyi gerektirdiğinden evrim süreci küçük beyinleri ayıklıyordu.

Ancak bazı araştırmacılar bu teoriye kuşkuyla yaklaşmaya başladılar. O'Connell yönetimindeki Utah Üniversitesi araştırma ekibi, iri hayvanlara ait kemiklerin bir arada bulunmasını bir de şu bakış açısıyla yorumladı: Erkekler, örneğin aslan gibi hayvanlar tarafından avlanmış iri yarı hayvanların leşlerine konuyordu. Çünkü bulunan kemiklerin üzerinde sadece taştan yapılmış alet izleri değil, diğer yağmacı hayvanların bıraktığı izler de bulunuyordu. Bu izler, modern leş yiyicilerin bıraktığı izlerle karşılaştırıldığında, kalıntılar bugünkülerle büyük bir benzerlik gösteriyordu.

Ayrıca kemik öbeklerinin bulunduğu yerler genellikle yağmacıların bulunduğu nehir kenarlarına yakın bölgelerdi.

Olsa Olsa Taş Atmışlardır

Bu arada 1980'lerde Doğu Afrika'daki Hadza kabilesini inceleyen araştırmacılar bir şeyi daha tespit etmişti; Taş Devri'ne göre çok daha gelişmiş ok ve yaylarla bile büyük hayvanların avlanabildiği pek nadir görülüyordu. Erkekler ancak ayda bir kere şöyle büyük bir parti vurabiliyordu ki, bu ganimetin koca bir aileyi bu kadar uzun süre beslemesi mümkün değildi.

Taş Devri erkeklerin elinde ok ve yay bulunmadığına göre onların işi daha da zordu. Bu nedenle ellerindeki taş aletler olsa olsa, leş yiyen yağmacıları kaçırmaya yarıyordu. Taş ve kemik kalıntılarının bir arada bulunma nedeni de buydu.

Büyükanne Faktörü

Afrika'daki Hadza kabilesine yönelik bir başka gözlem de şu: Kabilenin yaşlı kadınları, çocuk bakan genç annelerin sırtındaki yükün hafifletilmesinde önemli rol üstleniyor. Kök bitkiler toplayıp, kaplumbağa ve küçük kemirgen hayvanları avlayarak ailenin gıda ihtiyacını karşılıyorlar.

Şimdi O'Connell, homo erectus büyükannelerinin de evin erzak işini üstlenmiş olabileceğini

ileri sürüyor. Ancak bunun için biraz uzun ömür gerekiyor. Yani kızı doğum yaptığında, büyükannenin hayatta olmasını sağlayacak kadar uzun bir ömür. Tabii ki uzun bir ömür de, daha geç yaşlanmayı, daha büyük bir beden ve beyni gerektiriyor. Bunlar da modern insana doğru evrimin ana unsurları. Ve biz bunları büyükannelere borçluyuz.

O'Connell'in bu teorisi doğruysa, kadının evde çocuk baktığı, erkeğin de yiyecek getirdiği çekirdek aile modelinin tarih öncesinde pek de geçerli olmadığı sonucu ortaya çıkıyor.

Homo erectusun beden ölçüsündeki değişim de, kadınların evrim sürecinde sanıldığından daha önemli bir rol oynadığını gösteriyor. Stanford Üniversitesi'nden antropolog Richard Klein, homo erectus öncesinde kadınların erkeklere göre çok daha ufak yapıda olduğunu, ancak homo erectus'la birlikte serpildiklerini söylüyor. Bu da onların, daha önce yapmadıkları bir işle uğraştıklarını gösteriyor. Örneğin yiyecek bulma işi.

Peki eğer anne ve büyükanneler, aileyi besleme işini yüklendiyse, o halde erkekler neden avcılık ve yağmacılık gibi tehlikeli işlere girişiyordu?

O'Connell şu yanıtı veriyor: Kadınları etkileyip sosyal statü sahibi olmak için. Kısacası gösteriş.

Evde büyükanne varsa çocuk hayatta kalıyor

İnsanın evrim sürecinde nine faktörünün önemini farkeden ilk bilim adamı James O'Connell değil. Tarihteki insan topluluklarıyla ilgili başka araştırmalar da, çocukların hayatta kalmasının büyük ölçüde, büyükannenin varlığına bağlı olduğunu gösteriyor.

Indiana Üniversitesi'nden antropolog Cheryl Jamison, bir Japon köyünün 1671-1871 yılları arasındaki belgelerinin tamamını bulmuş ve incelemişti. Bu belgelere göre, eğer evde bir büyükanne varsa, erkek çocukların küçük yaşta ölüm oranı yüzde 52 oranında düşüyordu. Ayrıca Ruth Mace ve Rebecca Sear adlı iki İngiliz araştırmacı da, 1950 - 1974 yılları arasında Gambia'nın kırsal bölgelerinde, büyükanne faktörünün çocuk ölümlerini yarı yarıya azalttığını tespit etmişlerdi.

AMERİKALI DİNCİLERİN PENGUEN YANILGISI

Eylül 24, 2005- Ayşe Özek Karasu-hurriyet

Haber geçenlerde bizim Dünya sayfasında çıktı: Penguenlerin Yürüyüşü adlı Fransız belgeseli, Amerikalı muhafazakarların yeni gözdesi olmuş.

İsa'nın Çilesi filminden çok keyif aldıkları için, imparator penguenlerinin zorlu üreme savaşını konu alan filme de 'Penguenlerin Çilesi' adını koymuşlar. Filmi pek sevmişler, çünkü tek eşlilik, kürtaja karşı yaşamın değeri ve evrim teorisine karşı 'akıllı tasarım' gibi muhafazakar değerleri savunuyormuş. Bunlar iyi güzel de, penguenler aslında onların bildikleri gibi değil... Filmin dar penceresinden bakınca pek mazbut görünen bu hayvanların dünyasında başka cinsel tercihler de var; eşcinsellik gibi. Kaldı ki, onların üreme mevsimi boyunca devam eden tek eşliliği de tamamen doğanın dayatması. Yani içgüdüsel.

Olay, bu yılın başlarında, Almanya'nın Bremerhaven Hayvanat Bahçesi'nde geçiyor. Bahçede

Humboldt cinsi beş çift penguen var. Doğal olarak üresinler ve sayıları artsın isteniyor. Ancak hayvanlar oralı bile değil. Aile kurmak gibi bir niyetleri yok.

Çok geçmeden, aile kurmaları beklenen üç çiftin aslında gay olduğu anlaşılıyor. Bunun üzerine, İsveç'teki bir hayvanat bahçesinden, pek ateşli oldukları söylenen dört dişi pengueni Bremerhaven'e getirtmek için girişim başlatılıyor. Bu haber duyulur duyulmaz da gay ve lezbiyen dernekleri ayaklanıyor. Gay penguenler zorla heteroseksüel yapılacak diye kıyamet kopuyor. Hayvanat bahçesine protesto mesajları yağıyor ve sonunda kentin belediye başkanı, 'Bırakınız gay kalsınlar' diyerek hayvanları İsveç'ten ithal dişilerle yüzleşme eziyetinden kurtarıyor.

New York'taki Central Park Hayvanat Bahçesi ise çok daha tutkulu bir aşka sahne oluyor. Roy ve Silo adlı, çeneden çizgili tipte iki gay penguen tam altı yıldır aktif biçimde birlikte yaşıyor. Bugüne kadar bütün cazip dişileri reddeden Roy ve Silo, yakın gözlemcilerin anlattığına göre birbirlerine sarılıp oynaşırken kendilerinden geçiyorlar. Üstelik aile kurmaya da hevesliler. Yumurta diye, taşların üstüne kuluçkaya yatmaya filan kalkışıyorlar. İşte bu noktada, Alman disiplinine maruz kalan Bremerhaven'deki penguenlerden daha şanslı oldukları ortaya çıkıyor. Çünkü hayvanat bahçesi Roy ve Silo'ya hazır döllenmiş bir yumurta sunuyor, onlar da aynı dişi ve erkek penguenlerin yaptığı gibi sırayla kuluçkaya yatarak, bir yavru dünyaya getiriyorlar. Kıza Tango adı veriliyor.

Amerikalı muhafazakarlar muhtemelen bu hikayeleri duymamış olmalı ki, Fransız yönetmen Luc Jacquet'nin çektiği Penguenlerin Yürüyüşü filminden kendi Hıristiyan değerlerine uygun bazı etik sonuçlar çıkarmaya; belgeseli, 'tek eşlilik doğa yasasıdır' belgesine dönüştürmeye çalışıyorlar.

Önce World Magazine'den Andrew Coffin, dişi ve erkek penguenlerin, yumurta kutup soğuğunda donmasın diye nöbetleşe kuluçkaya yatmasını 'akıllı tasarım' teorisini destekleyecek kuvvetli bir vaka olarak gösteriyor. Malum Başkan Bush'un da evrim teorisine karşı bu tezi desteklediği biliniyor.

Sonra Cumhuriyetçi Partili gençlerin bir araya geldiği bir konferansta aynı konu gündeme geliyor. Muhafazakar Hıristiyan değerlerini savunan The National Review adlı derginin editörü burada yaptığı konuşmada gençlere Penguenlerin Yürüyüşü belgeselini izlemelerini salık veriyor; 'Çünkü bu film tek eşliliği teşvik ediyor. Akıllı tasarım teorisi için çok sağlam bir zemin bulduk' diyor.

Sonra bütün tutucular, penguen gerçeğini hiç araştırmadan bu zemine tutunuyor. Bazı kilise grupları, penguenlerin çektiği eziyeti görünce, İsa'nın Çilesi'nden sonra en çok sevdikleri bu filme Penguenlerin Çilesi adını veriyorlar.

Bu hareket karşısında, gay haklarını savunan liberal sol da boş durmuyor. Bir blog yazarı şu iddiada bulunuyor: 'California Hayvanat Bahçesi'ndeki gay penguen çift öyle mükemmel kuluçkaya yatıyor ki, heteroseksüel penguenlerin yumurtalarını alıp onların yuvasına koyuyorlar. Heteroların altına da yumurta zannetsinler diye kaya parçası veriyorlar.'

Eksi 60 Derecede Yaşam Mücadelesi

Tabii ki kimse tek eşliliğe karşı değil. Ancak filmde zorlu yaşam koşulları anlatılan penguenlerin, tek eşliliği düstur edinmiş gibi algılanması da gülünç. İster gay, isterse çok

ahlaklı heteroseksüeller olsunlar, penguenlerin yaşamını insan değerleriyle karşılaştırmak çok absürd.

Çünkü Antarktika'da ölüm-kalım mücadelesi veren o hayvanların türlerini devam ettirebilmek için başka çaresi yok. Bulundukları doğal ortamda çoğalabilmeleri için yılda sadece bir üreme dönemi boyunca aile bağlılığı sergilemek zorundalar. Yani bu, doğanın kurgusu içinde içgüdüsel bir davranış. Ve yavru yumurtadan çıktıktan sonra beraberliğe devam eden çiftlerin oranı sadece yüzde 20. Üreme tamamlandıktan sonra seri bir şekilde eş değiştirdikleri biliniyor.

Erkeğin de kuluçkaya yatması, tamamen ayakta kalabilme savaşıyla ilgili. Çünkü yumurtayı sıcak tutarken hem dişi hem de erkeğin aynı anda beslenebilmesi mümkün değil. Dişi yumurtladıktan sonra hemen olay yerini terk ediyor. Erkek yumurta donmasın diye kuluçka nöbetindeyken, dişisi beslenmek için uzaklaşıyor. Bu sırada erkek, eksi 60 derece soğukta, ağzına tek lokma girmeden, vücudunda depoladığı besinlerle idare ederek, kuluçkada bekliyor ve dişi döndüğünde vücut ağırlığının yüzde 50'sini kaybetmiş oluyor. Sonra yavru 150 günlük oluncaya kadar penguen çiftinin anne-baba sorumluluğu devam eriyor. Süre dolunca da yavru terk ediliyor.

Bu tablonun, insanın aile değerlerine hiç benzemediği kesin. Çünkü onların dünyası tamamen içgüdüsel. Ve çok ilginç, kutup ortamından koptukları zaman o içgüdülerden de kopabiliyorlar. Mesela geçen temmuz ayında dişi penguen Zurita'nın başına gelen olay, bu kopuşun kanıtı. ABD'nin Chicago kentindeki Brookfield Hayvanat Bahçesi'nde yaşayan Zurita yumurtladıktan sonra eşi Gazpacho tarafından terk ediliyor. Hayvan, 'nasıl olsa buzul ortamında değiliz, o tek başına da yumurtaya bakar' mı dedi, nedir bilinmez, Zurita'nın semtine bile uğramıyor. İçgüdülerine sadık kaldığı anlaşılan Zurita, kuluçka için ille bir erkek de lazım diye, diğer erkek penguenlere yanaşmaya çalışıyor. Ancak dişilerin saldırısına uğruyor.

Hayvanat bahçesindeki biyologlar, bu işte Gazpacho'nun bir kabahati olmadığını, çünkü eşiyle birlikte kuluçka bilincine sahip olamayacak kadar genç olduğunu ileri sürüyorlar.

Neticede 42 günlük kuluçka dönemi boyunca Zurita'ya yardımcı olup, elleriyle besliyorlar. Ve Zurita, erkeğin yardımı olmadan bir yavru dünyaya getiren ilk Humboldt cinsi penguen oluyor.

BU DA MAYMUN YANDAŞI MEDYA

Mart 11, 2009- Yaşar Sökmensüer- hurriyet

TÜBİTAK'ın Bilim ve Teknik Dergisi Mart ayında Darwin'i derginin kapağına taşımış.

Darwin'in 200. doğum yıldönümü ve 2009'un tüm dünyada "Darwin Yılı" ilan edilmesi nedeniyle.

Olacak iş mi, bu devirde.

Evrim teorisi, "maymun yandaşı", yandaş dergicilik filan...

Apar topar derginin kapağını değiştirmişler.

Yayın yönetmenini de hemen görevden almışlar.

İki yıl önce arkadaşımız Levent Seğmen'in gündeme taşıdığı haber geldi aklıma.

Meğer, Ankara'nın kedisi, keçisi, tavşanından önce, aslında maymunu meşhurmuş.

Ötesi tekmiş dünyada.

Ankarapithecus. Yani Ankara Maymunu.

9.8 milyon yaşında.

Üstelik literatürde de, Ancyra ya da Angora ismiyle değil, doğrudan Ankara olarak yer alıyor.

Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde Ankara Maymunu ile ilgili bilgi yazısı da ilginç:

Maymunun "morfolojik olarak karma özellikler gösterdiği ve farklı bir evrim çizgisine oturduğu" vurgulanıyor.

Karma ve farklı... Ötesi eşi benzeri yok.

Hayallerimin çitlerini kaldırmıştım o an. Ankara Maymunu'nun yüz iskeletine bakmıştım uzun uzun.

Bir sırrı aralamak ister gibi.

Ankara'nın bozkır değil orman olduğu dönemleri düşünmüştüm.

Hemşehrim Ankarapithecus'ları...

Ankara Maymunu ile ilgili çalışmalar/araştırmalar hala, "derinlemesine" sürüyor.

TÜBİTAK'ın ise kapağına tahammülü yok.

Başka yerlerden gelen konuklarım, "Ankara'nın nesi meşhur?" diye sorarlarsa bana.

"Maymunu" diyeceğim.

Ve ekleyeceğim:

"Bir de, Darwin'i sansürleyen Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu'nun Başkanı ile çıkardığı 'Bilim' Dergisi..."

ÜÇ SİLAHŞÖRLER

Mart 18, 2009- Hadi Uluengin-hurriyet

Şu üç isme mim koyalım: Mikolaj Kopernik , Charles Darwin ve Sigmund Freud.

Bu "Üç Silahşörler" insanı sı-ra-dan-laş-tı-ran hayati dönüşümlerin öncüsü oldular.

Polonyalı gökbilimci, dünyayı, yani o insanı merkez kılan kosmos inancı berhava etti.

İngiliz doğabilimci ise söz konusu insanın yaratılışını iláhi olmaktan çıkarttı.

Ve nihayet, Avusturyalı ruhbilimci, aynı insanın bilincini iradi denetimden soyutladı.

Fransız ve Bolşevik devrimleri solda sıfır kalır, bunların her biri birer ih-ti-lal-dir.

Çünkü Kopernik, Darwin ve Freud, insanoğlunun iki ayak üzerinde doğrulduğundan beri farklı biçimlerde ama ortak "bilinmezler" ekseninde inşa ettiği paradigmayı yıktılar.

O "bilinmez"lere yanıt getirmekle veya mevcut cevapların yanlışını ortaya koymakla, tabuların, dogmaların, "mutlak"ların sorgulanmasına zemin hazırladılar.

Yani, insanın evrende "merkez", yaradılışta "tekil" ve ruhiyatta "özgür" olmadığını ispatlamakla, aynı insanın "ego" sunu yaraladılar. Süngüsünü düşürdüler. Kibrini tahrip ettiler.

İşte, karşılaşıkları tepkilerin nedeni de onların bu "yıkıcı işlev"inden kaynaklanıyor.

Peki de, doğru mu yaptılar?

Dini inanç ve imanlar başta, "Üç Silahşörler"in "müessem nizam"ı sarsması o insanlığı daha mı "bahtiyar" kıldı? Yoksa tersine, onu daha mı "bedbahtlaştırdı"?

Güneşin Dünya etrafında değil, Dünyanın Güneş etrafında döndüğünü bilmekle; Adem'in cennetten değil ağaçtaki maymundan geldiğini öğrenmekle; "Ben" imizi kendimizin değil bilinçaltımızın denetlediğini kavramakla, acaba bugün dünkünden daha mı "mutlu"yuz?

Bunlardan haberdar olmayan Amazonya yerlileri bizlerden daha mı "mutsuz"?

Soruları sordum ama, cevapları bilmiyorum. Yahut, muallakta bocalıyorum.

Çünkü, son tahlilde "modernite" kavramı içine giren ve "Üç Silahşörler"in de uzantısı olduğu "rasyonel düşünce" nin illá "mutluluk" (!) şırıngaladığına inanmıyorum.

Nitekim, Nietsche' den Heidegger'e, söz konusu "mantıkçı modernizm"e getirilmiş olan çok ciddi ve çok somut eleştiriler asla yabana atılacak argümanlar sunmuyor.

Fakat öte yandan, belki o "modernite" yle haşır neşir olduğum içindir ki, Kopernik'siz, Darwin'siz ve Freud'süz bir iman silsilesinin beni tatmin edeceğine de inanmıyorum.

Hele hele, aynı Darwin'in "Evrim Teorisi"ni inkarcılık başta, "gayr-ı mantikilik"i baş tácı eden şu melûn "postmodern zamanlar" karşısında tam çileden çıkıyorum.

Dolayısıyla, aşağı tükürsem sakal, yukarı tükürsem bıyık, soruya cevap getiremiyorum.

Tamam da, aslına bakarsanız yukarıdaki sorunun bir anlamı var mı? Sorulmalı mı?

İnsanın hasletinde "bilinmez"e yanıt aramak olduğuna ve "Üç Silahşörler" cevapları zaten ispatladığına göre, "bahtiyarlık" ve "bedbahtlık" gibi öznellikler ne ifade eder ki?

Bizler ister mutlu, ister mutsuz olalım; ister güvendiğimiz dağlara yağan karın telaşına kapılalım; isterse de "gerçek" i keşfettiğimiz için çok sevinelim, nesnel olgu nesnel olgudur.

Korkunun ecele faydası yok, işte dünya güneşin etrafında dönmektedir!

İşte insan maymundan gelmektedir ve de işte bilincimiz denetimsiz oluşmaktadır.

Şu sıra "Evrim Teorisi"nde olduğu gibi, binbir dereden su getirerek bunları inkára kalkışmak o gerçeği değiştirmez. Dalından indiğimiz Afrika ağacını cennet bahçesine dikmez.

Fakat aynı zamanda, insanın maymuna uzandığını biliyor olmak, tabii ki dini iman da dahil, söz konusu insanın metafizik arayışlarına sekte vurmaz. Biri diğerini engellemez.

Söz konusu "Evrim Teorisi"nin niçin bilim felsefesi açısından da ispatlanmış olduğu, ama bu ispatın neden o metafizik arayışları önleyemeyeceği konusunu yarına bırakıyorum.

EVRİMSİZ KAFA

Mart 11, 2009- Oktay Ekşi- hurriyet

Merhum Prof. Dr. Turhan Feyzioğlu iyi ki bugünleri görmemiş. Eğer "bilimsel ve teknolojik gelişmemizin lokomotifi" olsun diye kurduğu Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırmalar Kurumu'nun (TÜBİTAK) saygın yayın organı "Bilim ve Teknik Dergisi"nin kapağından Charles Darwin'in kovulduğuna tanık olsaydı bir kere daha ölürdü.

TÜBİTAK yetkilileri, Charles Darwin'in doğumunun 200'üncü yıldönümü dolayısıyla 2009 yılının UNESCO tarafından "Darwin Yılı" ilan edilmesinden esinlenerek Bilim ve Teknik dergisi kapağına Darwin'in portresinin konulmasına kızmışlar. Hem kapağı değiştirtmişler hem de derginin yöneticisi Dr. Çiğdem Atakuman'ı görevden almışlar.

Biliyorsunuz Charles Darwin, 1859'da yayınladığı "Türlerin Kökeni" (The Origin of Species) isimli kitabında özetle "Canlılar kuşaklar boyu devam eden bir süreç içinde değişime ve doğal ayıklanmaya uğrar. Ancak çevreye uyabilenler türünü sürdürebilir" tezini ortaya attığı için o tarihten beri tartışılan bir bilim adamıdır.

Tüm yaşamını canlıları incelemeye, onların türlerini belirlemeye, gelişmelerini (daha doğrusu değişimlerini) saptamaya ve "canlı"nın kaynağını keşfetmeye verdiği için başta Vatikan ve Anglikan kilisesi olmak üzere önce din adamları Darwin'e itiraz etmişlerdir.

Darwin sadece din adamları dünyasında değil, bilim dünyasında da kendisine itiraz edenlerle karşılaşmıştır.

Ama çağımızda Darwin artık, bilimsel kafa ile bağnaz kafayı ayıran bir turnusol kağıdı işlevi görmektedir.

Bağnaz kafalar onu okul kitaplarından çıkarmaya çalışıyorlar. Çünkü Darwin'in hem "canlının kökeni" konusundaki görüşlerini kendi dini inançlarına, daha doğrusu kutsal kitaplarda yazanlara aykırı buluyorlar, hem de "doğal ayıklanmaya" ilişkin görüşlerini yani "çevresine uyum sağlayamayan canlının -ve türünün- ayıklanacağına" ilişkin iddiasını kabul etmiyorlar.

Bu görüş, canlı türlerini tabii bir değişimin meydana getirdiği bir çeşitlilik olarak değil, káinatı yaratan büyük gücün (Allah'ın) iradesiyle belirlenmiş olmanın bir sonucu olarak görüyor.

Bu tartışmaların ortasında bulunan Vatikan adına Kardinal William Levada gerçi 2 Mart 2009 günü, "Katolik kilisesinin Evrim Teorisi gibi bilimsel gerçeklere engel olmak gibi bir tavrı bulunmadığını" söyledi.

Ama sadece Hıristiyan dünyasında değil, son Bilim ve Teknik dergisi olayında yaşadığımız gibi bağnazlık her fırsatta karşımıza çıkıyor.

Nitekim zaman zaman gazetelere yansıyan haberlerden anımsarsınız. Bir kısım öğretmenler öğrencilerine Darwin'in "Evrim Teorisi"ne aykırı şeyler söylemek için hiçbir fırsatı kaçırmazlar.

Bu teorinin okul kitaplarında yer alıp almaması, alırsa ne şekilde sunulması gerektiği -tabii aslında hiç olmamasını isteyerek- zaman zaman tartışılır. Yani Vatikan kadar bile tahammül gösteremeyen kafalar ellerinden geleni yaparlar.

Bunlardan biri, kaynağı belirsiz bir servete dayanarak (devletin vergi memurlarının aklına bu değirmenin suyu nereden geliyor diye sormak nedense hiç gelmez) kitaplar yayımlayan özellikle Evrim Teorisi'ne saldıran Harun Yahya takma isimli kişidir.

Hazin olan, Bilim ve Teknik dergisinin Harun Yahya kafasının egemenliğine teslim olmasıdır.

LEYLEKLER GELMEZSE DOĞUM ORANI DÜŞER Mİ

Haziran 24, 2006- Ayşe Özek Karasu-hurriyet

Bebekleri gerçekten leylekler mi getirir? Şimdiki çocuklar leylek teorisini gerçek sanmak bir yana, esprisinden bile haberdar değil.

Ama olsun. Üç Alman araştırmacı, çocuk kandırmaca hikayesi üzerinden bilimsel çalışma yapmışlar. İçlerinden biri de ebe. Leylekler ile doğumlar arasında ilişki olup olmadığını araştırmışlar. Ve göç mevsiminde Aşağı Saksonya'ya gelen leylek sayısındaki azalmayla birlikte evde yapılan doğum oranlarının da düştüğünü bulmuşlar. Peki bundan ciddi bir neden-sonuç ilişkisi çıkarmışlar mı?

Kurumun adı ciddi; Federal Alman Risk Değerlendirme Enstitüsü. Çalışmanın başlığı da öyle; "Leylek Teorisinin Yeni Kanıtı." Yayınlandığı organın adı da Paediatric and Perinatal Epidemiology. Doğum istatistikleri alanında uzman.

Berlin'deki Risk Değerlendirme Enstitüsü'nden Thomas Höfer, biri ebe olmak üzere iki uzmanla birlikte son 50 yılın doğum istatistiklerini tarayıp, bunları göç mevsiminde

Almanya'ya gelen leyleklerin sayısıyla karşılaştırmış.

Peki bu araştırma neden yapılmış? Ve neden Risk Değerlendirme Enstitüsü tarafından yapılmış?

Birçok Avrupa ülkesinde olduğu gibi Almanya'da da doğum oranı azalıyor ya, eh leylekler de gün gelip Almanya'ya uğramazsa, bu durum doğum oranları açısından risk teşkil eder mi etmez mi diye herhalde. Aklıma gelen ilk makul neden bu oldu.

İstatistik karşılaştırması sonucu şu bulgu elde edilmiş: 1970-1985 yılları arasında Aşağı Saksonya eyaletinde hem hastane dışında dünyaya gelen çocukların sayısında, hem de leylek sayısında düşüş olmuş. 1985 sonrasında ise leyleklerin de yenidoğanların da sayısı sabit kalmış.

Gelelim başkent Berlin'e. Normalde leyleklerin uğramadığı şehirde 1990-2000 yılları arasında tuhaf bir şekilde evde yapılan doğumların arttığı tespit edilmiş. Aşağı Saksonya'daki sonuçlara bakarak, bir şehre hiç leylek gelmediği halde, nasıl olur da doğum oranı artar diye merak etmişler.

Bunun üzerine kent civarında keşif gezisine çıkmışlar. Bir de bakmışlar ki, şehir dışında kayda değer miktarda leylek popülasyonu mevcut. Hem de sayıları, evde yapılan doğumlarla eşit. Ve şu sonuca varmışlar: Berlin'in bebeklerini, Brandenburg'daki (Berlin eyaleti, Brandenburg eyaletinin tam ortasında) leylekler getiriyor.

Bu araştırma ciddi. Araştırmayı yapan kurum da, yayınlayan organ da öyle. Ancak buradaki maksat, elde edilen verilerden bir neden-sonuç ilişkisi çıkarmak değil. İstatistik biliminin cilvelerine dikkat çekmek. Yani paralel gelişmelerin ille de birbiriyle ilintili olmadığını, aranan sonuç bulunsa bile bundan bir nedensellik çıkarılamayacağını göstermek. Çünkü iki olgu arasındaki doğru orantı tamamen rastlantı eseri olabilir; bundan bir teori çıkarmak da yanlıştır.

ABD Leylek Teorisini Tartışıyor

Teori demişken, ben yine dönüp dolaşıp "akıllı tasarım" teorisine gelmek istiyorum. Akıllı tasarımı ti'ye almak için uydurulan "Uçan Makarna Canavarı" parodisinden sonra Amerika'daki Darwin'ciler bir de "leylek teorisi" çıkarmışlar.

Evrim teorisi, yaratılıştaki karmaşık yapıyı izah etmekte yetersiz kalıyor diye, canlıların üstün bir zeka tarafından tasarlandığını ileri süren akıllı tasarımı fen dersinde okutma girişimine karşı yeni bir argüman "leylek teorisi."

Amerikalı genç fizikçi Bobby Henderson, "Akıllı tasarım teorisini fen derslerinde okutacaksanız, ben de evreni Uçan Makarna Canavarı'nın yarattığına inanıyorum. Onu da fen derslerinde okutun" diye bir okula mektup yazmıştı. Sonra Uçan Makarna Canavarı, kilisesi ve inciliyle tarikatımsı bir hareket haline gelmişti.

Darwin'in evrim teorisinden şaşmayanlar şimdi de "leylek teorisi" okullarda okutulsun istiyor. Alabildiğine absürd bir önerme çıkıyor ortaya. Aynen aktarıyorum.

Leylek Araştırma ve Bilim Enstitüsü'ne göre çocukların kökeniyle ilgili iki teori

bulunmaktadır; Üreme ve leylek teorileri. İnsanların çoğu üremeye inanır, çünkü okullarda böyle okutulmuştur. Ancak bazı insanlar da çocukları leyleklerin getirdiğine inanır. O halde üremenin bir hakikat olarak değil, teori olarak öğretilmesi gerekir. Bu bağlamda leylek teorisinin de okul müfredatına alınması gerekir. Leylek teorisini destekleyen kanıtlar şöyle sıralanabilir:

1- Leyleklerin var olduğu, bütün ornitoloji uzmanlarınca kabul edilmiş bilimsel bir gerçekliktir.

2- İnsanın fetüs olarak gelişimi, bilimin tam olarak açıklayamadığı bazı evreler içermektedir.

3- Üreme teorisi çocuğun dokuz aylıkken doğduğunu ileri sürer ki, bu abes bir iddiadır. Çünkü herkesin bildiği gibi, yeni doğmuş bir çocuk yenidoğandır.

4- Üreme teorisine göre çocuklar cinsel birleşme sonucu dünyaya gelir. Ancak her cinsel birleşmenin doğumla sonuçlanmadığına dair çok kuvvetli kanıtlar mevcuttur.

5- Almanya'da yapılan istatistik araştırmaları, doğum oranlarıyla leyleklerin sayısı arasında doğru orantılı bir bağlantı bulunduğunu göstermektedir. Her ikisinde de azalma tespit edilmiştir.

Leylek teorisinin argümanları böyle. Şimdi yakında, kimya derslerinde simya okutulması yönünde teoriler geliştirilmesi bekleniyor.

BİZİM 'MÜZİC YARATIKLAR'

Mart 03, 2006- Özdemir İnce- hurriyet

Türkiye'nin en büyük eksikliği giderek daha çok duyumsanıyor: Felsefesizlik!

"Felsefe"yi kuşkusuz "bakış açısı" ya da "vision" anlamında kullanmıyorum. Felsefe gibi felsefeden söz ediyorum.

Sığlıklardan, popülizmden, cazgırlıklardan, çığırtkanlıklardan değil yoğunluk ve derinliklerden söz ediyorum.

Neden bir filozof iktisatçımız, neden bir filozof politikacımız, neden bir filozof felsefecimiz yok! Pierre Bourdieu gibi, Andre Gorz gibi, Richard Rorty gibi, Edgar Morin gibi...

Ama haksızlık yapmayalım: Şoseden sapan Türkler de var: Korkut Boratav, Bilsay Kuruç, Arif Dirlik, Emre Kongar, Erinç Yeldan, kadim dostum Tevfik Çavdar...

Acaba?

Özellikle vitrinlerde ve şoförün sağında oturan iktisatçılarımız ve sosyologlarımız ecnebi başkalarının patenti altında üretim yaparlar; ithal malı düşüncenin paketini bile değiştirmek zahmetine katlanmazlar.

Örneğin, televizyonların AB silahşörlerinden bir iktisat "Prof. Dr."undan bireyi tanımlamasını isteseniz, öylesine hazırlıklıdır ki, hiç düşünmeden, "Birey liberal toplumun, liberal

ekonominin, liberal düşüncenin ürünüdür!" der. "Acaba?" sorusunu kendine sormadan!

Oysa benim sözünü ettiğim filozof iktisatçı konuşmadan önce ve sonra hep "Acaba" sorusunu sorar kendine. Çağdaş ABD toplumunun hal-i pürmelalini hayal ederek "Liberal düzen zorunlu olarak neden birey, özgür birey, özerk birey üretsin?!" diye sorar kendine.

"Avrupa Birliği'ne karşı olanların, AB'yi eleştirenlerin hepsi budala olamaz, aralarında biraz akıllı olanlar da olmalı! Değil mi?" diye düşünür.

Koşulsuz olarak Avrupa Birliği'nin yanında yer alanlar çağdaş ve akıllı! Avrupa Birliği'ne karşı olanlar, Avrupa Birliği'ni tarihsel bilinçle eleştirenler korkak, budala, aptal ve dinozor!

Bu da felásife erbábanın felsefesi işte!..

360 Derece

Liberal toplumun alamet-i farikası: Rekabet!

İlerlemenin ve gelişmenin motoru: Rekabet!

Güzel!

Ama felsefe şu soruyu sorar: Rekabet düşüncesi ve eylemi daha adil, daha özgür, daha insani bir dünyanın yaratılmasına katkıda bulunuyor mu, bulunur mu, bulunabilir mi?

Felsefi düşünce oyunu tek perdelik değildir! Bir gerçeğe 360 derecelik bir çemberin her noktasından bakar!

Ama çoğulculuk peşinde olanlar, felsefenin çoğul yönünü göremiyorlar. Çünkü susam büyüklüğünde bir felsefe kaygıları yok. Ne yüreklerinde, ne de beyinlerinde!

Böyle olduğu için Avrupa Birliği casusluğunu, AB'nin Beşinci Kol ajanları gibi davranmayı özgür ve özgün düşünce sanıyorlar. Ve Avrupa Birliği'ni hak etmediği ölçüde sevimsizleştiriyorlar.

Darwıncilik!

Evrim teorisi olarak Darwin'in düşünceleri her gün daha bir gerçekleşiyor, doğrulanıyor. Doğru! Ama toplumsal Darwincilik, mesleki Darwincilik ne kadar ahlaki, ne kadar insani, ne kadar barışçıl? Filozof iktisatçı bu soruların yanıtını araştırmadan er meydanına çıkmaz!

DARWİN, ÜÇLÜ ÖLÜM SARMALI VE 'ÇUVALDIZ'

17 Şubat 2019 Pazar-Orhan Bursalı-cumhuriyet

Günümüzde canlıların hayatta kalma mekanizmasını çözerek çağ açan büyük bilim adamı, 12 Şubat 1809'da doğmuştu. Bugün 210 yaşında. 4 milyar yıldır yaşam, Evrim yasasına (teorisine) uygun gelişiyor. Bu yasaya aykırı bir canlı hayat yoktur.
Darwin'in Evrim kuramı tüm canlıların "doğal seçilim"e tabi geliştiğini kanıtlar. Sık verilen bir örnek, uzun boylu zürafalar, kısa boylu zürafaların elimine olmasının sonucudur. Ağaç

yapraklarına uzun boylular erişebildiği için, onların doğurduğu boyunları uzun yavrular çoğalarak bugünkü zürafa neslini oluşturdu. Kısa boylular çoğalamadığı için ortadan kalktı. Çünkü koşullar varlıklarını sürdürmesine elverişli değildi.
Yarın çok farklı koşullar ortaya çıkarsa, uzun boylu zürafalar yiyecek bulmakta zorlanır, ya zürafa yeryüzünden yok olur ya da yavrularından birisi mutasyon sonucu veya rastlantısal olarak kısa boylu zürafa doğumu ile, varoluş şansı olabilir.
Tarihsel takvimde DNA'nın 1953'te keşfi bir önemli ara durak oldu. Bilim, bugün DNA'yı avuçlarının içine aldı, onu hamur gibi yoğuruyor, genleri kesip biçiyor, yeni genler veya gen parçaları ekliyor-çıkartıyor ve "yeni özelliklere sahip canlılar" yaratıyor.
Bu, sıfırdan yeni canlılar da yaratmaya doğru giden yoldur.
"Canlı tasarlayan insan" çağındayız. Ama Homo sapiens, çevreyi de "tasarlamaya koyulduğu" için, doğal seçilimin yolu tartışmalıdır. Mesela şimdi elimize bir kısa boylu zürafa geçirebilsek, ona yaşayabileceği ve çoğalabileceği bir çevre yaratabiliriz.
Bu da Homo sapiens'in canlı doğaya bir tür "yaratıcı müdahalesi". İnsan eliyle yaratılan yeni dünya, zaten binlerce türün yok olmasına neden olmuyor mu?
Homo sapiens, düzen bozucu ve yeni düzen kuruculuğunu kanıtlamıştır.

Üçlü sarmal içinde ölüm

Kartal'daki faciada ölen 21 kişi, üçlü ölüm sarmalının kıskacı içine hapsolmuş bir apartman öyküsüdür. Şüphesiz ki apartman diyoruz ama onun bugüne uzanan serüveninde rol oynayan insanlar ile yerel ve siyasi sistem var. Hepsi çöken apartmanın altında kaldı.
Çöküşün ilk sarmalında apartmanı yapanın açgözlülüğü var, yasalara uymayan bir inşaat; ilk rüşvet belediyeye! 5 katlı iken 8 kata çıkıyor, burada da ikinci rüşvet çarkı işliyor.
İlk girişin kolonları kesiliyor, işyerine yer açmak için. Burada ise tamahkârlık ve insanların kendi ölümlerini hazırlama var.
İkinci ölüm sarmalı: Yıkılması gereken binaya yaşaması için izin veriliyor. "Oyum sizlere" siyasal kazanç mekanizması çalışıyor.
Üçüncü sarmal, ver parayı kurtar apartmanı imar affı. Apartman sahipleri burada da ellerini cebine atıyor ve bu kez yasal rüşvetini veriyor... Daha temel atılırken, bir ölüm girdabına girmiş bir apartman ve insanların acıklı öyküsü. Böyle binlerce benzeri ev...

Çuvaldız, İkrami Özturan

Epeydir ihmal ettiğim önemli bir kitabı önereceğim. Balyoz davasında yargılanıp beraat eden İkrami Özturan, üçüncü etkili kitabıyla, bu alandaki subay literatürüne çok önemli katkıda bulunuyor: Çuvaldız'ın ana özelliği, eleştiri oklarını ağırlıklı olarak TSK ve yapılanmasına yöneltmesidir: "Yeni TSK.. TSK'nin kara delikleri... Özeleştiri?"
Özturan, büyük alçak saldırılar karşısında subaylarını koruyamayan TSK'yi adeta baştan sona eleştiriyor, büyük bir duygusal ve psikolojik isyan saptamalarına eşlik ediyor. Öyle ki serbest kalınca ilk işi evinde sakladığı TSK'ye ait ne varsa kapının önüne koymak oluyor.
Kara Delikler bölümüne bakıyorum, dehşet eleştiriler: Teşkilat yapısı hantal ve çağın gereklerine yetersiz... İnisiyatif yok, karar verme süreci sorunlu... TSK gündemi: Askeri olmayan işlere ilgi... Kendine olan aşırı güven.. Kamuoyu desteğinin kaybı... İdeolojisizlik... Değişim ihtiyacının algılanmaması...
Özturan, Amerikalıların Süleymaniye'de subayları çuvallamasından sonra, Balyoz'u Ergenekon'u ikinci çuval olayı olarak görüyor.
Özturan, TSK neler yapamadı neler yapmalıydı konularına de yer veriyor ve 15 Temmuz 2016 darbe girişimini, öncesiyle sonrasıyla hatalarıyla ve yaptıklarıyla da belgelere dayalı ele alıyor.
Değerli bir çalışma, okumalıyız.

EVRİMİ YASAKLA, ÜNİVERSİTEYİ SUSTUR, DÜŞÜNMEYE AMBARGO KOY!

25 Temmuz 2017 Salı- Orhan Bursalı-cumhuriyet

İstanbul Üniversitesi'nden bir akademisyen "Valla akademisyenler arasındaki haberleşmelerde en çok dua paylaşılıyor.." demez mi.. Ankara Üniversitesi'nden bir başka akademisyen dostumuzun, öğrencilerin bilgi kalitesi üzerine anlattıkları, ülkenin eğitimde daha diplere doğru yol alacağını gösteriyor. İki yıl sonraki PISA sonuçlarını izleyin. Diyor ki akademisyen dostumuz: 100 öğrenciden ancak 10'u geçer not alabiliyor. Filistin meselesinin nedenleri üzerine bir soruyu, peygamberler zamanındaki anlaşmazlıklara bağlayan öğrenciler var.
Kafadaki bilgilerin büyük çoğunluğu çöp...
"Milli Eğitim"deki egemen düşünce, evrim konusunu yasaklayarak, bu çöplüğü sadece çoğaltacak. Çünkü mesele salt biyoloji değil. Kimya, fizik, astro-fizik, evrenbilim, jeoloji gibi temel bilimlerin kendi alanlarındaki gelişmeyi ve değişimi anlamak da, ancak evrimsel gelişmelerini inceleyerek mümkün.
Evrim, hayat ve evren için bir genel kavrama konseptidir. Yani hayatın tüm alanı "evrim" ile kuşatılmış durumda... Peki, biyolojide evrim nedir?

Evrim, değişimi inceleme yöntemi
Ali Demirsoy, "Evrim, atom altı parçacıktan insana, türlerin görkemli yolculuğu" (Asi Kitap) kitabında çok yalın yanıtlıyor:
"Evrim, -öncelikle zaman içinde- değişimin kurallarını inceleyen bir bilimdir. Bunun sadece organik, yani canlılarla ilgili olması gerekmiyor.. 13.5 milyar yıl önce başka kuralların egemen olduğu bir evrenden, doğal yasaların egemen olduğu bir evrene geçişi ve olayları inceleyen bir bilimdir..."
Yeni Evrim genel anlamda değişimi inceleyen bilim. Dünya 3 milyar yıl önce bugünkü gibi miydi? Peki, 10 milyon yıl, 5 milyon yıl, 1 milyon yıl önce?
Şu eğitim politikasını bilimsel gerçeklere göre değil de, sabit (değişmeyen) inançlarına göre yönetenler, mesela değişim üzerine verecekleri bir konferansta ne diyecekler! Buzul çağları yaşadığımıza, bu çağlar içinde canlıların pek çoğunun çeşitli nedenlerle yok olduğuna; Büyük Patlama'ya, canlıların adım adım değişerek geliştiğine inanmıyorsan, zaten 5 bin, 3 bin, hatta 500 yıl önceki toplumun bugüne nasıl değiştiğini de açıklayamazsın. Hastalıkları, bakterileri, virüsleri, canlılardaki değişimi, kanserin nasıl yayıldığını, antibiyotiklere nasıl direnç geliştiğini de...
O zaman da dünya içinde aptal olarak kalırsın. Evrime inanmamak, bütün bilimleri de çöpe atmak olur. Kafayı, "ben nasıl olur da maymundan gelirim"e takmışlar.. Hayır maymundan değil, ortak atadan farklılaşarak geliyoruz.

Sancar'dan öğrenin!
Evrimi okutursanız, yine de "Allah'ın sevgili kulu" inancınızı terk etmeniz gerekmez. Pek çok parlak bilim insanı, hem inancıyla hem de bilimin gerçeğiyle iç içe yaşayabiliyor.
Mesela Aziz Sancar "Evrim vardır, Güneş balçıkla sıvanmaz" diyor. İnsanların bilimin sonuçlarıyla inancını nasıl bütünleştireceğini kendilerine bırakalım. Esas olan olgulardır. Bu olguları kabul etmez reddederseniz, bilim, bilgi, teknoloji, mal ve hizmet üretiminde nal toplarsınız; salt tüketici köle olursunuz.
Bakın Kiliseye, Darwinci kesildi! Galileo'dan da özür diledi. Evrim vardır diyor. Yaratılış anlayışını farklı yorumluyor. Mecbur, çünkü kilise olarak varlığını sürdürmesi için bunu yapmak zorunda! Çünkü bilimsel bilgiyi ve sonuçlarını reddetse itibarı azalacak, insanları da

kiliseden uzaklaştıracak!
Bugünkü İslam ise Hıristiyanlığın ortaçağını sahneye sürüyor.

Şurası iyi burası kötü olmaz
Bilimcilerin tüm insanı moleküler en küçük birimlerine ayırarak canlı yaratma noktasına gelmesine akıl sır erdiremeyecek bir ülke mi istiyorsunuz? O zaman yeni biyolojiye yeni tanrı mı diyeceğiz? Eğitime yön veren iktidar politikası böyle giderse ülkeyi çağdaşlıktan iyice uzaklaştıracak sonuçlar üretecek.
Bilim, şurasını beğendim, burası kötü, hele hele şurası yok mu tu kaka, denecek bir konu değil. Bilime bütüncül yaklaşımınız olmazsa, ne teknoloji üretebilirsiniz ne de çağdaşlığı yakalayabilirsiniz.
Bakın Aziz Sancar'a! Eğitim olarak, onun tutumundan öğreneceğiniz hiçbir şey yok mu? Sancar, eğer evrimi reddetseydi, bunları üretemezdi, anlamıyor musunuz?

NURAY MERT, EVRİM TEORİSİ'NE ÇARPTI

27 Temmuz 2017 Perşembe- Orhan Bursalı-cumhuriyet

"İslâma uygun veya değil, ben de evrim teorisinin bilim yerine konmasına karşıyım. Adı üzerinde evrim teorisi, ne kadar bilimsel kesinlik kazandırılmaya çalışılırsa çalışılsın veya ne kadar bilimsel çürütülmeye çalışılırsa çalışılsın nihayetinde insanın oluşumuna ilişkin bir akıl yürütme biçimi ve bu şekilde değerlendirilmesinin öğrenciyi bilimden soğutması söz konusu değil..."
Nuray Mert, pazartesi günü ilginç yazısında evrim konusunda böyle diyordu. İlginç bir şekilde pazartesi günü Habertürk'te Milli Eğitim müfredat programı bağlamında "Evrim" konusu da tartışma konusu olmuştu. Mert'in yazısını henüz okumadan salı günü de ben "Evrim" üzerine yazdım.
Okurlar bombardımana kalkışınca, sosyal medyada şu görüşümü paylaştım: "Cumhuriyet'te evrim konusunda zerre bilgisi olmadan 'zaten bir teori... olsa da olur olmasa da' biçimindeki görüşün sefaletini de yaşadık..."

Şaşkınlıktan
Mert, Evrim konusunda bir şeyler okudu mu bilmiyorum. Eğer okumadan yazdıysa ayıp. Bu yazdıkları ilk elde "hiç okumamış, zerre bilgi sahibi değil" düşüncesini akla getiriyor. Haksızlık yapmak istemem. Çok okumuş, hepsini zırva bulmuş olabilir. Darwin'in uzun bir gözlem sonucu geliştirdiği, bilim ve bilimsel düşüncenin büyük bir kilometre taşı olarak kabul edilen Evrim Teorisi için sunulan kanıtları inandırıcı bulmamış olabilir. Geçen 200'ü aşkın yılda, Evrim Teorisi'nin öngördükleri üzerine, canlı yaşamdaki derin ve çok katmanlı araştırmalar sonucu hem teoriye yaptıkları büyük katkıları hem de yadsınamaz bir şekilde ete kemiğe büründürmesini, hiç abartmadan belirteyim 100 bini aşmış araştırma ve sonuçlarını "uydurulmuş" görüyor ve "yok hükmünde" sayıyor olabilir...
Evrim bilimcileri, Nuray Mert gibi ülkemizin güzide bir akademisyen ve siyaset bilimcisini inandırmayı hiç düşünmemiş olmalarından dolayı şiddetle kınıyorum!

'Evrim bilim değil...'
"Ne kadar bilimsel kesinlik kazandırılmaya çalışılırsa çalışılsın..." Hımmm. Demek birtakım insanların evrim üzerine çalıştıklarının en azından farkında. Ama hükmünü veriyor: Başarısızlar...
Aslında iki yanlış bir cümlede, yayımlanan binlerce araştırmanın hiçbiri, Evrim Teorisi'ne kesinlik kazandırma amacıyla yapılmıyor. Bu üstelik 100 yıldır yapılmıyor. Bilim içinde

bazıları 100 yıl önce itirazlarda bulunuyorlardı ama beyaz bayrak çekmişlerdi.
Dolayısıyla biyolojinin bu temel öğretisi çerçevesinde, tüm canlı organizmaların işleyiş mekanizmalarını, çeşitli hastalıkların kökenlerini, türler içinde ve arasında ilişkileri vb. anlamak, yeni ilaçlar ve tedavi yöntemleri geliştirmek vb. için yapılıyor tüm araştırmalar.
Evrim, değişimi inceler. Hayatın tek hücreden nasıl çoğaldığının hâlâ gizli kalmış sırlarını ortaya çıkartır bir yandan da. Değişim, aslında canlı cansız her şey için geçerli en önemli yasadır.
Zaten Evrim = Bilim denklemi de kurulmaz. Bilim, tüm şeylerin sistematik gözlem ve deneyle araştırılmasının ve evrensel sonuçlar elde etmeye çalışan yöntemin genel adıdır.
Evrim Teorisi bu bilimsel faaliyette ortaya atılan, ve şeylerin anlaşılmasını sağlayan teorilerden birinin adıdır. Aslı tamamen canlılara ve biyolojiye yöneliktir, ama genel anlamda tüm varlıkların gelişim ve değişimini de bu kapsamda değerlendirmenin de kapısını açar.

‘Akıl yürütme’
Çok güldüm, Evrim için “akıl yürütme” lafını okuyunca. Bu olsa olsa belki de Darwin öncesinde, bilimsel bir gözlem ve araştırma yapmadan, bazılarının Evrim’i akıl yürütme ile sezgisel olarak kavradıkları zaman için geçerli olabilir. Mesela bazı İslam felsefecileri ve doğa bilimcileri de canlılar âleminde Evrim’i görmüşler ancak bu süreci Allah’a emanet etmişlerdir. Mert, Darwin öncesi dönemden bakıyor bugüne. Bugün de mesela Papalık, pek çok Hıristiyan bilimci Evrim’i kabul eder ve Tanrı’nın işi olarak görür.

‘Alt tarafı teori’
Mert, Evrim için bir teori, diyor. Teori’ye bu lafıyla “kanıtı yok, kanıtlanmamış, üzerinde tartışılan” gibi bir alt metin yazıyor.
Hayır, teori kanıtlanmamış anlamına gelmez. Bir hipotezden bahsetmiyoruz. Einstein’ın Göreliliği de bir teoridir. Teori, kanıtlarıyla gösterilmiş, kabul edilmiştir, ama “yanlışlanmaya açık”tır. Yani birisi kalkar da “bu teoriyi çürüttüm, işte kanıtlarım...” diyerek bilimi ikna edinceye kadar geçerli ve gerçektir.
Görelilik Teorisi de ortaya atıldığından bu yana ciddi ciddi yanlışlanmaya çalışılmıştır, ama hiçbir bilim insanı yanlışlayamamıştır.
Evrim Teorisi’ni doğrusu günümüzde yanlışlamaya kalkan henüz tek bir bilim insanı çıkmamıştır veya ben bilmiyorum henüz.
Nuray Mert’i Evrim Teorisi çarpmış durumda. Allah yardımcısı olsun.
Konuyu sürdüreceğim...

İNSANLIĞI, DÜŞÜNMEYE CESARET EDENLER FARKLILAŞTIRDI

30 Temmuz 2017 Pazar- Orhan Bursalı-cumhuriyet

Önce 7 Cumhuriyet çalışanı arkadaşımızın özgürlüğüne kavuşmasının buruk sevincine ortak olayım. “Daha nereye kadar tutabilirsiniz içeride..” diye sormuştum, anladım ki vicdan, adalet, hukuk denen karmaşık şey yığınının iki ucu açık.. bir ucu taş atsan ses gelmeyecek dipsiz kuyu... Kadri Gürsel’i, deli dolu Ahmet Şık’ı; Atalay ve Sabuncu’yu işte bu dipsiz siyasi vicdan içeride tuttu. Bunun müsebbiplerini, vitrindeki karar sahiplerinde değil, sarayın yargı - hukuk ile ilgili mahfillerinde arayın.
Karar, şüphesiz ki vitrindekilerin, Çağlayan’daki adliye binasına her girişlerinde gördükleri sağlı sollu, kılıçlı terazili gözü bağlı “adalet heykelleri”nde temsil edilen vicdan ve ruhu da yerin dibine batıran cinsten. O heykellerin şeklen ve içi boş olarak oraya konduklarının kanıtını yaşıyoruz durmadan. Belki de onları hiç görmüyorlar bile.
İnsanların bu kararlarıyla nasıl uyuyabildikleri ise psikoloji konusu. Tüm adalet

mekanizmasında “yoğun kişisel ruhsal bozukluklar” yaşandığı da bir gerçek. Fakat bu durum hiçbirinin masumiyetinin karinesi olamayacaktır.
Hiç şüphesiz ki gün gelecek devran dönecek ve o adalet heykellerinin gözleri, ortalıkta olan biteni görmek için açılacak...

Hey bilimciler, tümünüz tapınaktasınız!
“Sizin Allah’ın dışında tapmakta olduklarınız, hepsi bir araya gelseler de bir sinek bile yaratamazlar..” Bu cümleyi bir yazının başına koyunca, demektir ki gerisi boş zevzekliktir. Elde Kuran sallanınca “hey!” diye, Muaviye askerlerinin mızraklarının uçlarına Kuran sayfalarını geçirerek Hz. Ali askerlerine saldırdığı kanlı savaş aklıma geldi! (1500 yıldır süren, yorum adına birbirini yiyenlerin, veya birbirlerini yedirenlerin dünyası!) Tartışmanın sonu.
İnançla bilim ve akıl mücadele etmez zaten. İlki insanın yarattığı kökten inancı, diğeri ise yine insanın evreni bizzat gerçek boyutlarıyla anlamak için, düşünmeye cesaret ederek, ve bu uğurda çarpışarak ve ölerek geliştirdiği yöntem ve elde ettikleri.. değiştiren, inşa eden ve canlılar yaratan... Yani insanı diğer yaratıklardan kesin ayran, esas insanı insan yapan eylemler bütünü.
İnsanoğlu düşünmeye cesaret etmeseydi, içinden çıkan olağanüstü akıllar ve kolektif bilinçler sayesinde ayrıcalığını koymasaydı, doğanın sıradan yaratıklarından farkı olmazdı. Her yaratık gibi, kendi döngüsü içinde yaşayıp giderdi. Nitekim büyük çoğunluk öyle yaşıyor.
Düşünmeye ve eyleme cesaret ederek, bu sıradanlığı yıktılar, o “bilim budalalığı”na kapılanlar!
Karşıt konumdakiler de mızraklarının üzerine ayetleri, inançları geçirerek, kendilerine bir büyük kalkan yaratırlar, bilimin yüzyıllardır inşa ettiği zekâ zincirini tanımadığını ilan ederler.
Düşünmeye cesaret etmenin ve bunun gereğini yapmanın zorluğunu anlıyorum. Bir yandan, yaratılan mahlukatın en eşreflisi olmak, yani sahipli statülü olmak, güvenli bir konumdur. Geleceği de bellidir, ebedi âlemde asla ölmeyecek bir statü. Kolay terk edilecek bir durum değil...
Öyle mi, yoksa bu yeni fırsat yaratıcılığı mı?!

‘Bilim budalalığı’

Bir okurum anımsattı ve baktım: “Bilim budalalığı” yazısından haberim olsaydı, “neyi tartışacağım” derdim. Bilim “dayatmacı bir anlayış.. Bir pozitivist budalalığı.. Evrim teorisi de, adından da anlaşılacağı gibi bir ‘teori’, yani varsayım”...
İslamın da bir no’lu düşmanı Evangelist köktendincilerin bilime - düşünceye karşı dünyaya ihraç ettiği “Kreatonistler” üniversitelerimizde dönemin ruhuna uygun verimli bir toprakta yeşerip boy atıyorlar. Evrime “ayetli” saldırı, dönemin ruhunun bağrına basacağı bir basamak. Düşünsenize, birisi Cumhuriyet gazetesinde ayetli yazılar yazıyor, hem “profesör” hem de bilime ve evrime saldırıyor. Bu ne bulunmaz bir nimet ekranlar için! Tam da yeni gelir kapılarını açacak, kişi etrafında bir gündem yarattıracak bir manzara...
O ayet inançtan mı, yoksa bir maymuncuk mu... Merak işte!

EVRİM: İNSANIN KÖKENİ, 3.5 MİLYAR YILDA KÜÇÜK BİR AYRINTIDIR

31 Temmuz 2017 Pazartesi- Orhan Bursalı-cumhuriyet

Harran Üniversitesi’nde profesör, üstelik biyoloji profesörü. Ve botanikçi, araştırma makaleleri var; araştırmalarında evrimsel gelişmeyi de net görürsünüz. Mesleki dergilerde yayımlanan bu makalelerin hiçbirinde ne evrime bir saldırı var ne de yaratılışçılığı övenlerle

ilgili bir yorum. Böyle bir şey yapsa hiçbir bilim dergisinde makalesinin tekini bile yayımlatamaz, nal toplar ancak. Bunu biliyor, akademik unvanını elde edebilmesi için de bu makalelerin uluslararası bilimsel kurallara uygun olması gerekir.
Bir kongre düzenliyor: "1. Uluslararası Bilimler Işığında Yaratılış Kongresi". Yani Evangelist vb. kreatonistlerin bir araya geldikleri yer olacak. Bilime karşı bildik tezlerin bu kez Türkiye'de tekrarlanacağı bir arena.
Sahtekârlıkları almış başını gidiyor. Mesela Prof. Aziz Sancar'ı alet ediyorlar, güya demiş ki: "Ben Müslümanım, evrime inanmıyorum..." Sancar'ın böyle bir sözü yok. Dediği şu: "Ben Allah'a inanıyorum, evrim ise bir inanç konusu değil bir gerçek, güneşi balçıkla sıvayamazsınız. Kreatonistlerle de bir ilgim yok."
Bunu oradan çıkarmadıkları sürece, hepsini sahtekâr ilan etmeyi sürdüreceğim. Üstelik Sancar'la konuşmamı içeren "Evrim bir gerçek" yazımı okudukları halde. Kongre parasını da Harran Üniversitesi ile bölgenin devlet yönetim birimleri vb. karşılıyor.

'Bizim çocuklar aptal, anlamaz'
Diyor ki: "Evrimi üniversite öncesi eğitim müfredatından çıkardık. Çocuk okulda evrim okuyacak, eve gelince de seccadeyi rafa kaldıracak, bu çelişkiyi yaşatamayız çocuklara.. Bizim kültürümüzde evrim diye bir şey yok."
Kültürümüz dediği, ülkenin büyük çoğunluğuna dayatılan "evrim yanlıştır" inancı. Bu ülkenin bilimine, aydınlığına, geleceğine en büyük ihanetlerden birini yapıyorsunuz. Gelişmiş ülkelerin köleliğini dayatıyorsunuz hâlâ.
Yok soyut bir şey evrim, çocuklar anlamaz gerekçeleri de bir başka yalan. İranlı çocuklar üniversite öncesi sayfalar dolusu evrim okuyor.
İran'da ilköğretim beşinci sınıftan itibaren fosiller öğretiliyor; ortaokul son sınıfta Yaşamın Kökeni ana başlığı altında Türleşme ve Evrim, Popülasyon Genetiği, Popülasyon Dinamikleri gibi başlıklar altında Evrim konusunda 60 sayfalık kapsamlı bilgiler veriliyor... Darwin'in evrim kuramına da 11 sayfa ayrılıyor.
Avrupa'da tüm okullarda evrim, bilimin en önemli gerçeği diye okutuluyor, onların hepsi anlıyor.. Ama bizim çocuklar aptal, öyle mi? Evrimin zerre kadar bir soyut yönü yok. Hepsi kanıtlara dayalı. Hayatın Kökeni pek çok bilimin ana dayanağıdır. Ve çok somuttur. En soyut matematiktir. Matematiği öğrencilerimiz anlıyor, ama evrim gibi çok somut bir gerçeği anlamaz.. Türkiye'yi aptal yerine koymanın diz boyu...
Yalanın bir yönü de şu: Evrim, "nihayetinde insanın oluşumuna ilişkin bir akıl yürütme biçimi".. 200 yıllık evrim araştırma müktesebatına, sen kalk "bir akıl yürütme biçimi" diye, cahil bile denemeyecek, kahvehane kültüründe bile insanların destur diyecekleri bir şekilde saldır.
Evrimin üniversitede okutulacağı da başka yalan. Evrim konusunu ancak biyoloji öğrenimi görecekler okur. Başka hemen hiçbir bölümde sözü bile edilmez. Ne yani iktisat, finans, halkla ilişkiler, hukuk vb. okuyanlar evrim mi okuyacaklar?

İnsanın kökeni sadece bir ayrıntı
Evrim teorisi içinde insanın kökenleri, son derece küçük bir detay! Teori, canlıların aşağı yukarı 3.5 milyar yıl önce ortaya çıkmasından beri, maya hücrelerinden dinozorlara kadar bütün yaşam biçimlerinin birbiri ile ilgisini ortaya koyan bir bilimsel çerçeve. DNA deşildikçe bu çerçevenin içi çok daha incelikle dolup duruyor. Aşağıdaki İngilizce metin, maya hücreleri ile insan DNA'sı arasındaki ortak yönleri anlatan sıradan bir yazı:
www.sciencemag.org/ news/2015/05/yeast-can-livehuman- genes
Bir bilimci dostum gönderdiği notta diyor ki: "Tesadüfen dünyada insanlar olmasaydı -aslında 300.000 yıl öncesine kadar yoktular- evrim, Darwin'in anahatları ile çizdiği, Mendel, Crick ve Watson'un ise mikroskopik mekanizmalarını açıkladığı senaryoya göre

gerçekleşecekti. İnsanlar sahneden çekilince de süreç devam edecek, zaten
ediyor. Bunun 'nihayetinde insanın oluşumu' konusuna indirgenebileceğini düşünmek için bütün bunlardan bihaber olmak lazım..."
Bilginin sınırı olmadığı gibi, cehaletin de yok.. Tabii, ülkeye kötülüğün de...

EVRİMİ YURTTAŞLARINA YASAKLAMAK, DEMOKRASİ VE İNSAN HAKLARI SORUNUDUR

01 Ağustos 2017 Salı- Orhan Bursalı-cumhuriyet

"Evrim okutursak, çocuklar ateist olurlar.." Böyle diyordu biyoloji bilimi "üstadı". Biyoloji okudu, biyoloji üzerine araştırmalar yaptı ve yayımladı, evrimi de okudu ve şimdi hem biyolojinin en temel yasasına ihanet ediyor hem de "Evrimi öğretmek ateizmi öğretmek demektir" diyor.
Ama kendisi ateist olmamış (çok şükür!). Felsefi açılımlar ve derinlikler gerektiren konularda "ateist olurlar" gibi üstünkörü laf ebeliği yapmak, ancak siyasi arka planda birtakım niyetlere, beklentilere sahip olmak demektir. Bakıyoruz, iktidar partisinden milletvekili adayı olmuş. Rektörlüğe adaylığını koymuş. Eh, bugün evrim meselesine bu tür yaklaşımının, şüphesiz ki siyasi iktidarın dikkatini çekecek, siyasette ve üniversite tepesine gelmek gibi hırslarına yardımcı olacak başlı başına etken olacağını düşünmektedir.
Evrim okuyan herkes ateist olsaydı, dünya bambaşka olurdu! "Şunu okursan, böyle olursun.." tam bir zırva yaklaşımdır.

Evrim meselesini yurttaşına yasaklarsan:
a) İnsanlarına büyük haksızlık yapmış, dünyada olan bitenlere karşı onu hazırlıksız, bilgisiz bırakmış olursun. Belki de evren ve dünyanın oluşumu, yerkürede hayatın (insanın değil!) 3.5 milyar yıllık yolculuğu konusunda, hatta bugün evrimsel biyoloji ve antropoloji konusunda dünya çapında işlere, araştırmalara imza atacak ve kendisine ve ülkeye büyük kazanımlar sağlayacak insanlarımıza yolu, kapıyı kapatmış olursun.
Bu temel insan haklarına aykırıdır. Öğrenme hakkına tecavüzdür. İnsanın neyi nasıl seçeceğine ilişkin seçme hakkını ortadan kaldırmaktır. Bu demokrasiye aykırıdır.
Bazılarının "Evrim meselesinin demokrasiyle ne ilgisi var" gibi, şeyler arasında bağlantı kurmada sıfır yeteneğine rağmen!
Avrupa Birliği bu nedenle evrimin öğretilmesiyle demokrasi arasında birebir ilişki kurmuştur!

Milli Eğitim'e dava açılmalı
Evrimi yasaklamak, anayasaya, insan hak ve özgürlüklerine aykırıdır. Bu gerekçelerle eğitim müfredatı yapıcı ve uygulayıcılarına, Milli Eğitim'e, Bakan'a hızla ve burada belirttiğim ciddi gerekçelerle dava açılmalıdır.
Hiçbir iktidar, tüm dünyada okutulan (İran'da bile! Suudiler ve Afganistan dışında) çok temel bir konuyu yurttaşlarına siyasi, dini, ideolojik nedenlerle yasaklayamaz ve yurttaşlarının çağdaş bilgi edinme, öğrenme, araştırma yapma hakkını gasp edemez.
Bu konu salt demokrasi ve insan hakları konusu değildir.
b) Avrupa'nın, Amerikalı Evangelist kreatonistlerin başlattığı, bilimin öğretilmesine karşı açtıkları bu saldırıyı püskürtmede duyarlı olmalarının çok ciddi bir nedeni daha var: Biyoloji, evrim dünyanın en büyük araştırma ve bilgi üretme alanlarından biri... Bu alan, AB'nin yakın ve uzak geleceğini doğrudan etkileyeceği için. Bu alan aynı zamanda dünyada bir bilgi gücü ve egemenlik kurma alanıdır.

Olay yeri yerküredir!
Çünkü dünyada üstünlük ve zenginlik yaratmanın günümüzde en önemli ve belki de tek yolu, bilim ve teknolojiyi ilgilendiren her alanda dünyada başa güreşmektir.
Avrupa zaten bu amaçla kiliseyi, Papa'yı Vatikan'a hapsetmiş, Hıristiyanlığın siyasi karar verici niteliğini yok etmiş ve onu bir kültürel yaşanan olay, insanların dini gereksinimlerine yardımcı olmakla sınırlandırmıştır.
Bu Avrupa'nın en büyük devrimidir ve tüm kıtada gelişmenin yolunu açmıştır! Çünkü her şey (tüm olaylar!) yerküre üzerinde geçmektedir!
Bunu görmeyen, ıskalayan, bu olaya katılmayan ülkelerin, yerkürede yeri yoktur.
Hayır hayır vardır: Yerküre oyuncularına kölelik, onların sömürgesi olmak.. Sefalet, yoksulluk, parçalanmak ve sürekli dayak yemek.
Size İslam dünyasının hali pür melalini anlattığımın farkındasınız.
Evrim konusunu ve yerkürenin gelişiminin dört dörtlük anlatılmasını önlemek, aynı zamanda ülkemizin de gelişimini, bilim ve teknolojide başa güreşmesini önlemek anlamına gelir.
Açılacak davanın en can alıcı ikinci yönü de budur..
Tabii ki sürdüreceğiz...

YENİ ATEİZM YÜKSELİYOR, YENİ ATEİSTLER DOĞUYOR

Haziran 07, 2009-Tolga Tanış-Hürriyet

O kadar katılar ki, uzlaşmıyorlar. Sen evrim teorisini kabul et, ben de fazla kurcalamayayım, yok. Evrimi savunuyorsan, Tanrı'nın olmadığını kabul edeceksin. Dinin bir zehir olduğunu söylüyorlar. Dincilerin faşist olduğunu savunuyorlar.

Papazlarla münazaralara katılıyorlar. Kitaplar yazıyorlar. Belgeseller çekiyorlar. Her fırsatta üstüne üstüne gidiyorlar. Şimdi, eskinin mahcup ateizminden tamamen farklı, "yeni ateizm"in yükselişi yaşanıyor Amerika'da. Ve tam da din güçleniyor denilirken, dört yıl önce adı konulan hareket her geçen gün büyüyor. İşte Amerika'dan gelecek yeni ateizm ve yeni ateistler.

1966'da Time Dergisi meşhur "Tanrı öldü mü" kapağını yaptığında, 40 yılda her şeyin bu kadar hızlı değişeceğini kimse düşünemezdi herhalde. Dini referans alan siyasetçilerin yükseleceğini, onlardan bazılarının haçlı seferlerinden bahsedeceğini, onlara oy verenlerin ise her geçen gün bağnazlaşacağını kim tahmin edebilirdi ki...
Geçen ay bir konuşma yapmak için New York'a yazar Adalet Ağaoğlu geldi. Ben de gittim dinlemeye. Konu Frankfurt Kitap Fuarı'ndan açılınca şunu söyledi: "60'larda nasıl Marksist kitaplar moda olduysa şimdi de tasavvuf, din kitapları revaçta. Benim gibi romancılara ilgi yok."

Haklı. Union Square'deki Barnes and Noble'a gittiğimde, ortadaki masaların üstünde onlarca bu türden kitap görüyorum ben de. Ancak her seferinde bir şey daha dikkatimi çekiyor. En az onlar kadar çok olan din karşıtı, ateist yayınlar. Yeni ateizm denilen ve son 2 yıldır Amerika'da iyice ağırlık kazanan akımın teori denemeleri...

Yeni ateizm, adı dört yıl önce konulmuş bir hareket. Eskinin sessiz duran ateistlerinden farklı, kavgacı yazarların başını çektiği bir akım. Nasıl dindarlar dinin iyi olduğunu anlatıyorsa, yeni ateistler de dinin aslında ne kadar kötü olduğunu savunuyorlar.

Hareketin miladı, 11 Eylül. Ortaya çıkmasına neden olduğu için değil. Ateistler, 11 Eylül'deki dinci terörün yarattığı tepki ortamından yararlanıp daha net konuşabildikleri için. Aslında hepsi sıradan bir ateistken, retorik iyice radikalleşiyor ve her biri yeni ateiste dönüşüyor.
11 Eylül'ün etkisiyle, akım başta İslam karşıtlığı olarak algılanıyor. Ancak zaman içinde, yeni ateistler İslam eleştirisi sarmalından çıkıyorlar. Klasik bir din karşıtına dönüşüyorlar. Bunda da, Amerika'daki 3 önemli kırılma noktası etkili oluyor:

1) Okullara evrim teorisi karşıtı "akıllı tasarım" tezini sokma çabası.

2) Kök hücre araştırmalarına karşı çıkılması.

3) Eşcinsel evliliğine izin verilmemesi.

Evrim teorisi, hareketin temel dayanağı oluyor tabii. Ancak bu konuda da şöyle bir fark ortaya çıkıyor. Yeni ateistler, evrimin dinle asla bağdaşmayacağını savunuyor. Evrimi savunmanın temel şartının, Tanrı'yı inkar etmek olduğunu öne sürüyor.

Saldırgan polemikçi sarkastik açık sözlü

Yeni ateizmin ateizmden en önemli farkı, akımı yaratan yazarların tutumu.
Saldırgan ve polemikçiler.
Hareketin Amerika'daki öncüsü, gazeteci Christopher Hitchens, sık sık din adamlarıyla münazaralara katılıyor. Ve "Tanrı Büyük Değildir" kitabında, dinlerin insanlara ırkçılık aşıladığını savunuyor: "Katolikler pistir. Müslümanlar kaka yaptıktan sonra altlarını yanlış elle temizlerler. Yahudilerin sakalı bitlidir. Böyle devam eder..."
Kullandıkları dil sarkastik.
Darwin'in Rottweiler'ı olarak bilinen, İngiliz bilim adamı Richard Dawkins, yeni ateizmin lideri sayılıyor.Yazdığı "Tanrı Yanılsaması" kitabı da hareketin manifestosu. Evrim teorisi karşıtı kitaplar bastıran Adnan Oktar hakkında bir konferansını izledim kendi internet sitesinde. Duvara Oktar'ın görüntüsünü yansıtıyor. Sonra da Oktar'ın beyaz pantolonuyla otururken çekilmiş fotoğrafını işaret edip, dalga geçiyor.
Açık sözlüler.
Batılı aydınların en büyük paradoksu, özellikle İslam ülkelerine bakışlarındaki ikiyüzlülüktür. İçeride basın özgürlüğünü sonuna kadar savunurlar örneğin, ama bir İslam ülkesi Hz. Muhammed'in karikatürünün çizilmesine karşı çıkınca, sırf ilişkiler bozulmasın diye ses çıkarmazlar. Yeni ateistlerin en gençlerinden, "Hıristiyan Bir Ulusa Mektup" kitabının yazarı Sam Harris, dürüstlük istiyor. "Gerçek şu ki, bir insan nükleer bomba üretebilecek zekâya sahipken, cennette 72 bakire edineceğine inanabilir, bunun eğitim ve fakirlikle ilgisi yoktur" diyor.

Senatöre geri zekâlı olabileceğini itiraf ettirdi

Amerika'da yeni ateizm rüzgârıyla yapılan işlerden başka biri de, geçen yıl çekilen Religulous belgeseli. Adı, İngilizce din ve saçmalık sözcüklerinden üretilme. Yaratıcısı ise Amerika'nın en tartışmalı talk şov yıldızı Bill Maher. 11 Eylül'ü yapanların korkak insanlar olamayacağını söylediği için o dönem çalıştığı ABC'den kovulmuştu Maher. Şimdi, belgesel boyunca dünyayı dolaşarak üç büyük dinin inananlarıyla dalga geçiyor. Belgeselin artık doruğa ulaştığı sırada da, Amerikalı bir senatörle arasında geçen evrim teorisi sohbetini gösteriyor. Maher, evrim teorisine karşı çıkan senatöre, konuşan yılanlara inanıp inanmadığını soruyor. Senatör

ise dini inançlarına göre buna inanması gerekebileceğini fark edince sıkışıyor. Ve sonunda Maher'e kendisinin bir geri zekalı olabile-ceğini itiraf etmek zorunda kalıyor.

Akıma ismini veren ayrıldı "yeni yeni ateist" oldu

Yeni ateizm her geçen gün genişliyor. Hatta bazılarına göre bugün Amerika'da 30 milyon nüfusluk bir potansiyeli temsil ediyor. Ancak düşünen insanların giriştiği her işte olduğu gibi, yeni ateistlerin içinde de bölünmeler, fraksiyonlar var. Akımın isim babası, düşünce tarihçisi Ronald Aronson da bu bölünmenin sorumlularından biri.
Aronson ve "yeni yeni ateist" denilen onun çizgisindekiler, ateizmi din karşıtlığından çıkarma çabasında. Dine saldırmak yerine, din dışında başka manevi tatmin yöntemleri bulmak, seküler ahlak normları yaratmak ve Tanrısız bir toplum düzeni oluşturmak için çalışıyorlar.
Hafta içi, çıkan son ateist kitaplarını araştırırken Aronson'un çizgisinde yeni bir kitap daha keşfettim. "Tanrının Evrimi" adıyla yayınlanan kitabın yazarı, gazeteci Robert Wright. Wright da, dinin toplum için yararlı olabileceğini kabul edip daha yumuşak bir ateist ton belirlemiş. Ancak o da, ortaya koyduğu materyalist bakış açısıyla din adamlarını pazarlamacı olarak konumlandırıyor. "Aziz Pavlus bir pazarlama gurusuydu, Yahudiliğin zor kısımlarını atıp daha fazla mürit topladı" diyor mesela.

Türkiye'deki yeni ateistler kimler olacak

Fransa'da, İngiltere'de karşılığı olan yeni ateizm hareketi, önümüzdeki dönemde Türkiye'yi de etkileyecektir. Çünkü daha en son geçen hafta kürtaj yapan bir doktorun katledildiği Amerika'da, Başkan Obama bu dengeye destek veriyor. Toplumdaki tutuculuğa karşı liberallere daha geniş hareket alanı sağlıyor. O alanın genişleyip ömür kazanması da Türkiye'ye ulaşmasını kolaylaştırıyor.
Bu durumda asıl soru, tartışmanın Türkiye'de nasıl bir zemine oturacağı.
Yeni ateistlerin Türkiye'de de Amerika'daki gibi farklı bir üsluba sahip olacaklarını tahmin etmek güç değil. Eskinin ateist yaşamını sakin tamamlayan Mina Urgan'ları yerine, şimdinin sert, keskin yazan Perihan Mağden gibi yazarları ya da metin incelemesi yapan Turan Dursun gibi uzmanları yerine, alaycı bir üsluba sahip Celal Şengör gibi bilim adamları öne çıkacaktır. Üslupları açısından örnek veriyorum.
Muhafazakâr cephede ise bu tartışma için yeni bir kadro oluşacaktır. Tolerans diye diye, tavuklu burger kadar karaktersizleşmiş cemaat
hareketleri yerine, karşıt tezlere daha entelektüel bir din kadrosu
cevap verecektir.

DARWİN'DEN 1000 YIL ÖNCE, İSLAMDA EVRİM DÜŞÜNCESİ

03 Ağustos 2017 Perşembe- Orhan Bursalı-cumhuriyet

Cehaletin böylesine başka yerde rastlamak mümkün değil.
Müfredat'tan Evrim başlığının çıkartılmasının çok iyi olduğunu belirten Kreatonist Dekan, Biyoloji Bölüm Başkanı Profesör Bey, İslamın Altın Çağı olarak nitelendirilen ve 800- 1300 yılları arasında İslam bilginlerinin Avrupa'nın çok üstünde bilime, düşünceye ve teknolojiye katkı yaptıklarını ve evrimi ilk kez dile getirenler olduğunu söyleyince kendisine...
Ne yanıt verdi dersiniz?
"O dönemin İslam bilginleri Avrupa'nın düşüncesinin etkisi altında kalmışlardı, bugünkü

gibi...”

Bak sen...

Avrupa ilkelliğin batağında, henüz taassubun dibini yaşıyor, Yunan uygarlığına fikir olarak bulaşmamış... Anadolu’dan başlayan bir kuşak Mezopotamya, yukarıda Horasan, İran’ı sararak Hindistan’a kadar uzanıyor. Bu kuşak bir aydınlanma içinde. Tıp, Fizik, Geometri, Matematik, Cebir, Astronomi... Felsefe filizleniyor. Ve bu “erken aydınlanma kuşağı” içinde İslamın yıldızı parlıyor.
Ve Evrim düşünceleri de filizleniyor.
Yani bırakın Avrupa’dan etkilenmeyi, İslamda Evrim düşüncesi Avrupa’ya 1000 yıl fark atıyor! Biri 800’ler, Darwin ise 1800’ler!
Adam sözde “İslamcı”. Ama İslam uygarlığının en şaşaalı ve yüz akı dönemi hakkında bilgi sahibi değil... Pardon. Bilgi sahibi de ileri sürdüğü parlak düşünceleri kötülemek için “Avrupa etkisi” deme cüretini gösteriyor. Sahip çıkacağına!

‘Yeni türler ortaya çıkar...’

Mesela Abbasi döneminin parlak insanlarından, Basra doğumlu El Cahiz, hayvanlar âleminde geçerli olan evrimsel koşullar için şu düşünceleri dile getirebiliyor:
“Hayvanlar, varlıklarını sürdürebilmek için yiyecek bulmak, başkası tarafından yenmemek, hırpalanmamak ve çoğalmak için sürekli bir savaşım içindedirler. Çevresel etkiler, organizmaları, yaşamını sürdürebilmek için yeni özellikler geliştirmeye zorlar, böylece de yeni türler ortaya çıkar. Çoğalma, yavrulama fırsatı bulanlar bu başarılı özelliklerini daha sonraki nesle aktarırlar...” (Mehmet Emin Özel’in Herkese Bilim Teknoloji sayı 72’de yayımlanacak yazısından...)
Darwin’in “en iyi uyum sağlayanın yaşama şansının olduğu” tezinin en erken dile getirilişi... Şüphesiz, Darwin bu süreci Doğa’ya, İslam düşünürleri ise Allah’a bağlıyor.
Darwin’den 850 yıl önce de İbn Miskeveyh: “Yüksek âlemden inen nefs (ruh) çeşitli dünya varlıklarında kendini göstere göstere tekamül etmiş, nihayet insanlık mertebesine gelmiştir. Ruh bitkiden sürüngen hayvanlara, oradan maymunlara ve insanlık mertebesine kadar yükselmiştir...”
Ve başkaları da var.

‘Bizim kültür...’ dediği de ne?

Bay Profesör, “milli eğitim ‘milli kültüre uygun’ olmalı” diyor ayrıca. Bunu iktidar mensuplarından sık duyuyoruz. “Ebeveynler olarak çocuklarınıza ‘biz Adem ile Havva’dan geldik, topraktan geldik’ diye anlatıyorsunuz, okula gidiyorsunuz biyoloji hocanız başka bir şey öğretiyor. Burada bir çelişki var. Bunun rayına oturtulması gerekiyor.”
Bu kişi biyoloji hocası. Ayrıca “Şeriat yasaları uygulanmasını” da dile getirdi.
AKP milletvekilliğine aday. Rektörlüğe de...
Milli kültür ne? Osmanlıyı kastediyorsa, batmış, bilim ve teknolojiden bihaber, İslamın Altın Çağı ile zerre ilişki kuramamış, sürdürücüsü olamamış, dünya tarihine düşünce, kültür, bilim, teknoloji alanında bilinen ve tarihe geçmiş bir katkısı olmayan bir imparatorluğu kastediyorsa güle güle demeliyiz.
Türkiye’yi İslam dünyasının en karanlık diplerine yuvarlamak isteyenlerin üniversitelerimizde ve iktidarda cirit atması, eğitim müfredatını belirleyicilerden biri olması şaşılacak bir şey mi? Hangi “bizim kültür”? Ülkemizde milyonların öyle sandığı bir “kültür” bulunmuyor.
Ne diyelim, al birini vur öbürüne...

Diyorum ki, hiçbir iktidar okullarımızda çocuklarımızı dünyanın en çağdaş bilgilerinden mahrum bırakamaz. Bu, bir demokrasi ve en temel insan hakkı sorunudur.
Bilim kurumları, aileler mahkemeye başvurmalıdırlar...

EVRİM: YILDA 75.000 ARAŞTIRMA... DURMADAN İKTİDARIN HİZMETİNDE LİBOŞLAR

06 Ağustos 2017 Pazar- Orhan Bursalı-cumhuriyet

Bazı şunun bunun müritleri, Evrim konusunun çoktan çürütüldüğü yolunda sosyal medya diplerinde feryat figan halindeler. Bunların hepsi çöplük. Ciddi akademik dünyanın hiçbir noktacığında evrimin "çürütüldüğü" gibi zırvalığı savunacak tek adam bulamazsınız, akademik unvanını aldıktan sonra sapkınlığa kapılan kimse varsa, ciddiye alınmaz. Akademik hayatını bitirmiş demektir.
Bilimlerin kalbi, haftalık, aylık binlerce mesleki fen bilim dergisinde atar. Bu basılı dergilerin yanı sıra, artık yine yüzlerce dijital fen bilimi dergisi, herkese açık erişim dijital arşivlerde yayımlanan araştırmaların hepsi nesnel araştırma dergisidir.
Burada "bilim" derken kastedilen fen bilimleridir. "Sosyal" araştırma konuları için "sosyal bilimler" tanımlaması kullanılır. İki sektör arasında yöntem, yanlışlanabilirlik, tekrarlanabilirlik, deneysel sonuçlar açısından niteliksel farklar vardır. Sosyal bilimler, yöntem ve sonuçların itibari değerleri olarak fen bilimlerine yaklaştıkça, daha çok bilimsel tanımlama kapsamına girerler.

Teori sadece kesinleşiyor
Evrim Teorisi'nin doğruluğu yanlışlığı bilim dünyasında tartışılmaz. Bilim dünyasında bu teori yanlış mıdır, doğru mudur tartışması yoktur. Ancak içeriğine durmadan yeni katkılar yapılmakta, çok doğru olmayan ayrıntılar giderek düzeltilmekte, Darwin ve sonraki döneme kıyasla günümüzdeki araştırmalarla daha ayrıntılarda teoriye daha büyük kesinlik kazandıran zenginleşmeler yapılmaktadır.
Evrim Teorisi'nden sadece bu yönüyle bu niteliğiyle bahsedebiliriz. Ama cahiller ve kasıtlılar, dünyaya dogmalarla bakanlar, bilgisi olmayanlar ve araştırmadan fikir sahibi olanlar tersini savunur. Eğer bilim adına konuşma cüretini gösteriyorlarsa, iyot gibi de açığa çıkarlar.
Atom Teorisi, Görelilik Teorisi, Hücre Teorisi neyse, Evrim Teorisi de odur. O kadar kesinlik kazanmıştır. Bu ve benzeri teoriler bilimsel kapsam olarak çürütülmeye açıktır, ama gelinen nokta, kazandıkları müktesebat olarak çürütülmeleri de imkânsıza yakındır.

Nerede evrimi reddeden bir dergi
Bizim Yüksek Öğretim Kurulu'nun İngilizce bilimsel dergiler statüsünde 32 kadar mesela Evrimsel Biyoloji dergisi bulunur. Bu dergilerde bizim Türk araştırmacılar da yayın yapar. Bu yayınlar, üniversitelerimizce akademik yükseltmelerinde ve ödüllendirmelerde kıstas olarak kabul edilir. Fakat "evrimi reddeden" tek bir dergi bunlar arasında yoktur, böyle bir dergi yayımlansa bile bilim dergisi olarak kabul edilmez.
Dogma kafalıların feryat figanları, bu gerçeği örtmek amacına yöneliktir. Ama ancak aptalları inandırırlar. Veya bugün hayattan giderek kopan, bir dini muhafazakârlıkla toplumu, ülkeyi sarıp sarmalamak iddiasında olan iktidar ideolojik yapılarının birer uzantısı olarak görev yaparlar.
Evrimsel Biyoloji dergilerinde her yıl 10 bini aşkın araştırma raporları yayımlanır. Bunun dışında genel biyoloji dergilerinde de biyolojiye evrim yöntemleriyle yaklaşan araştırmalar yayımlanır.
Biyoloji ve çevre konularında uzmanlaşmış bilim derneklerimizin Milli Eğitim'e sunduğu Müfredat konusunda bir rapor var. Dünya çapındaki tüm ilimsel araştırmaları indeksleyen Web of Science veri tabanına göre, Evrimsel Biyoloji kapsamında değerlendirilen sadece 2016 yılında 75.000'i aşan araştırma makalesi yayımlandı.

Evrim üzerine harcanan paralar ve araştırmaların insanlığa somut katkılarına değinerek, bu diziyi sürdüreceğim, ama bir noktaya değineyim:

Liboşların fink atması üzerine
Gazetemizde "Müftülüklere nikâhların kısmi devredilmesinin bir dinsel toplum kuşatmasıyla zerre ilişkisi olmadığını" savunan bir makale görünce, yetmez ama evetçi bu takımın, bugüne kadarki somut destek ve katkılarıyla iktidarın siyasal/ dinsel otoriterleşmesine yol açtıklarını anımsadım.
Bunlar hiçbir zaman "büyük fotoğrafı" görmeyen gözleriyle, tek tek ideolojik siyasal dinci uygulamaların, bütünün bir parçası olduğunu algılayamayacak "bilim" kapasiteleriyle, ortalıkta rahatlıkla fink atıyorlar.
Her zaman haklılar. Hiçbir zaman yanlış yapmazlar. Ama iktidarın ideolojik siyasal yapılanmalarının bir aleti olmaktan geri kalmazlar. Bu "liberalleri" ele alacağım. Ama sonra. Onlara alan açanlar da liberal fotoğrafın parçası.
Geçen yazımda belirttiğim gibi, iktidara verdikleri fark edilir hizmetle, iktidar cephesinde kahramanca karşılanacakları ortamın yaratılmasını bekliyorlar.

HARİKULADE EVRİMSEL DEVRİM... OSMANLI'NIN AVRUPA'YA HEDİYESİ UYGARLIK

07 Ağustos 2017 Pazartesi- Orhan Bursalı-cumhuriyet

Genetikte, canlıların DNA'sında mutasyonların varlığını kabul edip de "evrim yoktur" demenin anlamsızlığı üzerinde yazmak bayağı eziyettir.
Zaten konunun odağında şüphesiz ki eğitim müfredatından Evrim başlığının çıkartılması, bazı yetkililerin "öğrenciler için bu soyut bir konu, anlamazlar" biçimindeki çocuklarımıza hakaret içeren temelden yanlış yaklaşımlarıdır. Ülkemizdeki hiçbir çocuğun, dünya bilimi ve geleceği açısından yol açıcı nitelikteki biyolojinin bu en temel öğretisinden mahrum bırakılmasını, en temel bilgi edinme ve öğrenme hakkına büyük bir tecavüz olarak görülmesini sağlamaktır.
Buradaki seri yazıların amacı, demokratik bir insan hakkını, öğrenme hakkını savunmak ve gerçeklerin örtbas edilmesi politikalarına karşı çıkmak ve çağdaş dünyada anlamsızlıklarını vurgulamaktır.
Altını çizerek söylüyorum, hiçbir iktidar okuldaki eğitim programını "çağdaşlıktan, bilimden yoksun" olarak programlamak, bilgiyi yasaklamak yoluna gidemez. Kendi ideolojik - dinsel anlayışlarına uygun bir programı ülkenin ulusal okullarına, çocuklarımıza dayatamaz, dayatamamalıdır.
Bilgiye yasak koymaya ayrıca bu iktidar çok sık başvuruyor. Mesela Wikipedia gibi bir kaynak, ülkemiz yurttaşlarına resmi olarak yasaklanabilmektedir.

Bakteri ve virüslerin hayatta kalma mücadelesi
Evet, canlılarda mutasyon olduğunu kabul ediyor musunuz? Mesela antibiyotiklere karşı bakterilerin biçim ve özünü değiştirerek direnç kazandıklarını kabul ediyor musunuz, yoksa bunu bilimin bir uydurması olarak mı görüyorsunuz? Antibiyotikler zamanla bakterileri neden öldürememeye başlıyor ve işe yaramaz hale geliyorlar?
Basit anlatırsak: Çünkü bakteriler de "hayatta kalma" stratejisi uyguluyor. "Düşman" ilaçlara karşı zamanla savunma araçları geliştiriyor, "genetiğini" değiştiriyor, yani çeşitli mutasyonlar sonucu, başka bir kılığa bürünüyor ve antibiyotiği etkisiz hale getiriyor.
Bu, salt bakterilerde değil, virüslerde de öyle. En basitinden "Kuş Gribi" salgınında çok kısa sürede bunu görüyoruz. Kuş gribi etkeni virüs kendini değiştirerek 1, 2, 3, 4 gibi farklı kılıklara, varyasyonlarına giriyor. Geliştirdiğiniz bir etken ilaca veya bedenin savunmasına

karşı derhal “genetiğini” değiştiriyor.
Aslında gözümüzün önünde çık hızlı harikulade bir evrimsel biyolojik savaşın tanığıyız. Sirke sineklerinin kısa süre içinde nasıl sürekli evrim geçirdikleri laboratuvar koşullarında izleniyor. Aynı şekilde fareler... Kanser genetiği, evrimsel biyolojinin ana konularından birine hızla dönüştü. Hastalıkların mekanizmalarını açıklamak evrimsel biyolojinin çok hızlı gelişen ana araştırma alanlarından biri oldu.

Evrim, robotik ve elektronik
İlginç bir şekilde evrimsel biyoloji ile robotik gibi dijital teknolojilerin de yararlandığı, nano teknoloji gibi milimetrenin milyonda biri ve daha küçük birimlerindeki çalışmalar bile evrimsel biyolojiyle ilişkili. İlaç geliştirmeleri, zirai araştırma ve uygulamalarına kadar uzanan geniş bir alandan bahsediyoruz.
Düşünün: Evrimden tamamen habersiz nesiller yetiştirmeyi hedefliyorsunuz. Ne için? Vay bizim ideolojik siyasi anlayışımıza, dini kavrayışımıza aykırı olduğunu düşünüyoruz. Batsın bu anlayış.
Bu, öğrenme hakkına büyük bir saldırı olduğu gibi, günümüzde bilim üzerinde yükselen büyük yarışta ülkemize de büyük bir ihanettir. Dini referansla yönetilen İran bile biyoloji kitaplarında evrime onlarca sayfa ayırırken, laik bir ülkeyi yönettiğini ileri süren iktidar, dünyanın en geri düşüncesiyle eğitimi tasarlıyor ve tüm ülkeyi bu yanlış bakışın vesayeti altına alıyor.
Bu kabul edilebilir değil. Kimse, ülkeye şunu okuyamayacak, öğrenmeyeceksiniz diye bir dayatmada bulunamaz.

Osmanlı’nın Avrupa’ya hediyesi bir uygarlık
İslamın Altın Çağı diye isimlendirilen, bilim ve teknolojide hızla yükselen dönemi bitiren faktörün de Osmanlı olduğunu burada öne sürüyorum. Bu mirası devralmadı, geliştirmedi, sürdürmedi. Bu mirası tamamen Avrupa’ya terk etti.
İslamın Altın Çağı mirasını devralan Avrupa, hızla parladı ve bugün neredeyse 600 yıldır süren bilim ve teknoloji devrimleri, rönesanslar, aydınlanma dönemleri, sanayi devrimleri, bilimsel teknolojik devrimler ve bugün de ikinci ve üçüncü sanayi devrimleri ile devamı ve ürünü olan Sanayi4.0, Osmanlı’nın Avrupa’ya “hediye ettiği” gelişmeler silsilesidir. Bir uygarlık ve çağdaşlık! Bunun sonucu kendisi battığı gibi, bugün takipçileri olduğunu düşünenler de ülkeyi batırma niyetinde.

İRAN, BİLİMDE TÜRKİYE’Yİ SOLLADI, KOŞUYOR

08 Ağustos 2017 Salı- Orhan Bursalı-cumhuriyet

Bu haftaki Herkese Bilim Teknoloji dergisinin (HBT) (www.herkesebilimteknoloji. com) kapak konusu “İran ve Türkiye, iki komşu bilimde yarışıyor”. 15 yıldır önce CBT’de şimdi de HBT’de İran’ın bilimsel gelişmesini izliyoruz. Siyasi özgürlükler ile kadınlar üzerinde baskıcı politikalarını ve polis devleti davranışlarını onaylamamızın mümkün olmadığı İran, on yıllar süren zorlu ambargo koşullarında ihtiyacı olan malzemeleri üretebilmek için bilimsel, teknik, mühendislik araştırmalarına büyük hız verdi ve bugün geldiği nokta itibarıyla, bilimsel araştırma makalesi sayısını dünyada en hızlı artıran ülke oldu (Prof. Mehmet Doğan makalesi).
Şu kadarını yazayım: 2015’te İran’ın uluslararası bilim dergilerinde yayımladığı net araştırma makale sayısı 28.244, Türkiye’nin ise 26.740.
Türkiye’nin önde olduğu alan tıp/sağlık.
İran ise temel bilim ve mühendislik alanlarında bize fark atıyor: Malzeme bilimi, kimya,

kimya mühendisliği, elektrik ve makine mühendisliği, uygulamalı fizik, uygulamalı matematik...
Ayrıca İran'ın bu alanlarda araştırmaları nitelik ve özgünlük bakımından da Türkiye'den iyi.

İranlı çocuklar daha mı zeki?
Yazmıştım: İran'da eğitimde, herhalde İranlı çocukların "soyut anlayış ve kavrayış kapasiteleri" bizim çocuklarımızdan çok daha iyi olsa gerek ki (Bakan – Müsteşar açıklaması) **Evrim Teorisi** ve **Darwin**'in katkıları biyoloji kitaplarında sayfalar dolusu var ve yeterince okutuluyor.
İran, geleceğin, ayakta kalmanın ve bağımsızlığın en önemli unsuru olarak bilimi, yaratıcılığı, mühendisliği, teknoloji geliştirme ve üretimi gördü ve yaratıcı gençlerine yolları açıyor.
Şüphesiz ki İran da, bazı çok önemli yeteneklerini Batı'ya, ABD'ye kaptırıyor. Mesela matematikte dünyaca ünlü Mirzakhani onlardan biriydi.
Adamlar kendilerine göre şeriatçı bir ülke konumunda ama yeryüzünü, evreni, hayatın oluşumu, tek hücreden gelişimi ile ilgili bilimsel gerçekleri Kuran'ın içine hapsetmeyi de düşünmüyor ve bizdeki bilimci kılıklı "siyasal yaratılışçı" zevatın olgulara ve bilimsel ilgili gerçeklere müdahalesini reddediyor.

Ülkeyi çağdaşlığın dışında tutmak
Çünkü gerçeklere, olgulara sırt çevirirsen batarsın, sürünürsün, sırt çevirmeyenlerin kölesi hizmetlisi olursun, ayrıca her alanda onların hegemonyası altında kalırsın.
Bilime, teknolojiye, hayatın gerçeklerine sizdeki gibi sırt çeviren, "aman bunları çocuklarımız öğrenirse ateist olur" diye düşünen, bağnaz, iki bin yıl öncesinin kafasıyla davrananlar ise, ülkeyi çağdaşlığın dışında tutma çabası içindeler.
Çağdaşlık ne mi? Bilim ve teknolojide yetkinlik ve üretkenlik, ülkeyi hemen her alanda inovatif / yenilikçi düşüncenin ve kültürün bir parçası olarak inşa etmektir.
Ülkeyi yönetenler ise "teknoloji üretelim, artı değer yaratalım ekonomide" gerçeğini, yarım yamalak kavramışlar ve "bilim bize uymaz" anlayışıyla hareket ediyorlar. Oysa, bilimi sistem, düşünce ve mantığıyla kavramadan teknoloji üretemezsin.
Kendi yeteneklerini dışarıya kaçırırsın, ki iyi öğrencilerin hepsi bu ülkeden umudunu kesip kapağı yurtdışına atmak yarışını çok hızlandırdılar.
Bu iktidarın elinde niteliksiz bir çoğunluk kalacak ve ülkeye yazık olacak. Zenginliğin, arkasında bunu yaratan ekonomin yoksa, o çok böbürlendiğin "Türk ordusu güçlüdür" sloganıyla hiçbir şey yapamazsın.

420 milyar borç ile caka satanlar
Tam tersine, ilerlemeyi köprü, yol, AVM inşaatı, gökdelenler dikmek olarak görmezseniz Türkiye her bakımdan gerilemektedir. Bütün inşaatların arkasında da Türkiye'nin gayrisafi hasılasının yarısını aşan 420 milyar dolarlık dış borç olduğunu unutursanız, 15 yıldır ülke ekonomisinde orta ve ileri teknoloji ekonomisinin payını artıramamışsanız, gelişen dünya karşısında sürekli geriliyorsunuz demektir.
• Evrimi yasaklar,
• Türkiye üniversitelerini kendinize bağlı ideolojilerdeki insanlarla politik hegemonya altına alırsanız,
• Seslerini çıkartamaz bir merkezi rektörler sistemi kurarsanız,
• Mali ve politik bağımsızlığı yok ederseniz,
• Suskun ve ses çıkarmaz bir akademik sistemi dayatırsanız,
• Üstelik ses çıkartanları da haksız hukuksuz kapının önüne koyarsanız, çağdaş dünyaya ayak uyduramayan ve sırt çevirenlerin ülkesi olursunuz.
Evrim de neymiş, müftü nikâhının nesi kötü diyen ukalalarla kucak kucağa.

Kuban'ın HBT'deki İslam dünyasını olağandışı tanımlayan yazısını bu bağlamda okuyun lütfen...

EVRİM: BU KEZ BİR RAPOR VE ARAŞTIRMAYA 500 MİLYON AVRO

10 Ağustos 2017 Perşembe- Orhan Bursalı-cumhuriyet

Evrimle ilgili biyoloji konularını araştırmaya ne kadar para harcanıyor? Bir yerlerde mutlaka vardır. Ama milyar doları aşar. Mesela sadece Avrupa Konseyi'nin araştırma programlarında evrimsel biyoloji için 250 projeye 486 milyon Avro verildi.
Neden? Avrupa ve Amerikalılar aptal mı ki, bu alana milyar mertebesinde araştırma desteği veriyor. Yoksa "Hristiyan dünya", bizzat kutsal inanışlarını yerle bir etmek için mi Evrimsel Biyoloji konularını araştırıyor... Bir bilen söylesin!
Konuyla ilgili bizim ulusal derneklerimiz(*) Milli Eğitim'e müfredat ile ilgili bir rapor sunmuştu. Şunu belirtiyorlar: Mesela TÜBİTAK ARBİS veri tabanına göre "çalışma alanım Evrimsel Biyoloji" diyen 92 araştırmacımız, "Popülasyon Biyolojisi" çalışan 284 araştırmacımız - akademisyenimiz var. Dünyanın en zirvedeki üniversitelerinde (Harvard, Princeton..) Ekoloji - Evrimsel Biyoloji bölümleri var. "Hasbelkader zengin olmuş" Almanya, dünyaca ünlü Max Planck Evrimsel Antropoloji Enstitüsü ve Max Planck Evrimsel Biyoloji Enstitüsü'ne sahip. Yüz milyonları harcıyorlar!
Aptal mı bunlar, neden acaba?

Raporda deniyor ki:
Öğrencilerin canlıların ortak kökene sahip oldukları, zaman içinde değiştikleri, doğal seçilim yoluyla çevre koşullarına adapte olabildikleri yönündeki olguları kavraması, yaşam bilimleri alanındaki temel kavramları (kalıtım, canlı çeşitliliği, ekoloji) bütünleştirmeleri ve daha önemlisi anlamaları için gereklidir.
Öğrenciler, (a) türleşmenin nadir bir olay olduğunu, (b) türlerin adaptasyon hızlarının sınırlı olduğunu, (c) türlerin yok olabildiğini kavramadıkça, küresel iklim değişikliği ve canlı çeşitliliğinin azalmasının neden ülkemiz için bir tehdit oluşturduğunu bilemez.
Milli Eğitim Bakanlığı'nın hedefleri arasında biyoloji okur-yazarlığını arttırmak var. Bu nasıl olacak?
Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nin Biyoteknoloji Stratejisi ve Eylem Planı'nda, yaşam ve sağlık bilimleri alanlarında uluslararası düzeyde öne çıkma, bilgi ve teknoloji üretir seviyeye gelme hedefine, canlılığın kökeni ve değişim mekanizmaları tanınmadan nasıl ulaşılacak?
Türkiye'nin insan popülasyon tarihinin ve yaygın gözüken genetik hastalıklarının (Akdeniz anemisi, ailevi Akdeniz ateşi gibi) tarihsel sebeplerinin anlaşılması için de popülasyon genetiği ve evrimsel biyoloji şart.
? Kuş gribi, domuz gribi ya da KKKA gibi salgın hastalıkların kaynaklarının hızlı tespiti ve doğru önlem alınması için yine evrimsel biyolojiye hâkim, bu alanlarda yeni yöntemler geliştirecek donanımda araştırmacılara ihtiyaç vardır. Kanserin evrimini engelleyecek etkinlikte terapiler geliştirilmesi için evrimsel mekanizmaları iyi tanıyan hekimler olmalı. Biyoteknolojinin pek çok dalında doğal seçilim ilkeleri kullanılır. Örneğin eczada yeni moleküllerin geliştirilmesi.. Tüm bu alanlarda genç araştırmacılarımızın yeni bilgi üretmelerini sağlayacak derinlikte bir kavrayış ve bilgi birikimi, ancak ilk ve ortaöğretim düzeyinde sağlam bir evrim öğretimi ile mümkün.

Ara eleman oluruz sadece
Daha çok şey var. Bir bakanımız "Bizde bilim ve teknolojide ara eleman

ancak yetişir" diyordu!
Not: Pazartesi günkü "Harikulade evrimsel devrim" yazımda yanlış anlamaya elverişli, basite indirgemek telaşıyla bazı ifadeler vardı. Bakteri ve virüslerin ilaçlara karşı direnç geliştirerek genetiklerini değiştirdiklerini belirtiyordum. Bazı ifadeler tırnak içinde olsa da, ilaçlara dirençli bakteri ve virüslerin, sonraki nesillerde çoğalarak popülasyonda baskın hale geldiğini net belirtmem gerekirdi. Şüphesiz ki bir virüsün / bakterinin ilaç karşısında genetiğini değiştirerek direnç kazanması mümkün değil. Ve buna yol açan mutasyonların da rastlantısal olduğunun altını çizmeli. Uyaran uzmanlara teşekkür.
(*) Ortak rapor hazırlayıp Milli Eğitim'e sunanlar: Ekoloji ve Evrimsel Biyoloji Derneği, Moleküler Biyoloji Derneği, Biyologlar Dayanışma Derneği, Ankara Üniversitesi Antropoloji Bölümü, Bilkent Üniversitesi Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü, Boğaziçi Üniversitesi Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü, Hacettepe Üniversitesi Biyoloji Bölümü, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Biyolojik Bilimler Bölümü.

EVRİM VE İBN-İ HALDUN

14 Ağustos 2022 Pazar-Üstün Dökmen-cumhuriyet

Biyolojik evrim doğanın ayrılmaz bir parçası, bir olmazsa olmazıdır. Ancak buna rağmen geldiğimiz bu yıllarda kimileri evrimin olmadığını iddia etmekte, Dünya'nın ve ilk insanın 5 ilâ 7 bin yıl önce ortaya çıktığını ileri sürmektedirler. Böyle olunca fiziki antropolojinin, arkeolojinin yüzbinlerce yıl eskiye dayanan onca bulgusu inkâr edilmekte, bunca hayvan, insanımsı, insan fosili ve insan yapımı alet yok sayılmaktadır. Eğer insanlık topu topu beş altı bin yaşında ise en az on bin yaşındaki Göbekli Tepe ve onun devamı Stonehenge neyin nesidir?

Peki geniş kitlelere evrimin varlığını nasıl anlatacağız? Öncelikle belirtmek gerekir ki Osmanlı'nın evrimle ilgili bir sorunu yoktu, Hüseyin Rahmi'nin 'İnsanlar Maymun muydu?' adlı romanına tepki gösterilmemişti. Ülkemizdeki evrim karşıtlığı, ders kitaplarında erkeğin üstün görüldüğü cinsiyetçilikle birlikte 1950'li yıllarda ortaya çıktı. (Ders kitaplarındaki cinsiyetçiliği ayrı bir yazıda ele alacağız.) Öyle gözüküyor ki bugün evrimi bazılarına anlatmak kolay değil; bunu bilen İbn-i Sina yüzyıllar öncesinde, "Hiç kimse görmek istemeyen biri kadar kör değildir" demişti.

Cahil Cesareti

5 Temmuz 2022'de Karayolları Konferans Salonu'nda anlaşılır bir şekilde söz ettiğim halde bir grup insan evrimin ne olduğunu anlayamadı. Görüldüğü kadarıyla konferansa gelmeden önce evrim diye bir şey olmadığına kendilerince emin olmuşlardı. Genelde evrim karşıtlarıyla aramda şu konuşma geçer:

"Prof. Dr. Ali Demirsoy'un 'Evrim' adlı kitabını okudunuz mu?"

"Hayır."

"Uluslararası hakemli bir dergide yayımlanmış evrimle ilgili herhangi bir makale okudunuz mu?"

"Hayır."

“Embriyolojik benzerlik nedir, bu konuda bilimsel bir makale okudunuz mu?”

“Hayır.”

“İbn-i Haldun’un ve İbrahim Hakkı’nın evrimle/tekâmülle ilgili kitaplarını okudunuz mu?”

“Hayır.”

“Prof. Dr. Caner Taslaman’ın evrimin İslamiyet’le çelişmediğini belirten kitaplarını okudunuz mu?”

“Hayır.”

“Darwin’in lisans eğitiminin ilahiyat, ilk mesleğinin rahiplik olduğunu biliyor musunuz?”

“Hayır.”

“TÜBİTAK yayınlarından Richard Dawkins’e ait ‘Gen Bencildir’ adlı kitabı okudunuz mu?”

“Hayır.”

“Evrim var mı?”

“Hayır yoktur, olmadığına eminim.”

Ne demeli? Tebrik etmeli, çünkü bilmeden emin olmak bir cahil cesaretidir.

Ben mesleğim çerçevesinde evrim hakkında bilgi sahibiyim, artık bir ‘Evrim Kuramı’ olmadığını, ‘Evrim Kanunu’ olduğunu düşünüyorum. Ancak konuya ilişkin bulguları açıklamayı biyologlara, fizikî antropologlara bırakmak isterim; onlar gazetelere evrim konusunda yazılar yazabilirler. Aslında bu konunun dünya genelinde gündemde tutulması artık gerekmiyor, medenî ülkeler evrim var mı yok mu diye tartışmayı çoktan bıraktılar. Ancak MEB lise müfredatından evrimi çıkardığı için bizim bu konuyu ciddi olarak tartışmamız, MEB’nın biyoloji bilmeyen uzmanlarını ve siyasileri iknâ etmemiz gerekiyor.

Mukaddime’de ve Marifetname’de Evrim

Bugün lise müfredatına evrim konusunu koydurmayan siyasilerin çok değer verdikleri bir İslam düşünürü var, İbn-i Haldun. İbn-i Haldun Mukaddime adlı eserinin birinci cildinde, “Yılan çiyan misali iptidai mahlûkatın tekâmülü neticesinde maymun, maymunun tekâmülü neticesinde de insan zuhur etmiştir” diyor. Bu düşünüre hayran olan siyasiler her halde esirinin tamamını okumamışlar.

Erzurumlu İbrahim Hakkı Bey, hem bir din hem de bir bilim ansiklopedisi sayılan Marifetname adlı eserinde, “Hayvanla insan arasındaki geçiş mahlukatı maymundur; maymunun insandan temel farkı kuyruğu bulunması ve tüylerinin çok olmasıdır” der. (Aslında son görüşlere göre insan maymundan değil, tiktaalik aracılığıyla balıklardan gelmektedir; yüzgeçler parmak olmuştur.)

Bu iki kitaptan niçin söz ettim? Biyolojiden anlamayan, kendilerine sunulacak tüm bilimsel bulguları, "Ateist uydurması" diye reddedenlere içine düştükleri çelişkiyi belki fark ettirir düşüncesiyle söz ettim. Bugünkü evrim karşıtları yakın gelecekte, bir zamanlar Galile Galileo'yu mahkum eden Vatikan gibi zor durumda kalacaklardır. Artık Dünya'nın sabit durduğunun iddia edilemeyeceği bir yüzyıla gelindiğinde Vatikan Galileo'dan resmen özür dilemişti. 2009'da İngiliz Anglikan Kilisesi, 2010'da ise Vatikan Darwin'in torununun çocuğuna özür belgesi vermişlerdir. Vatikan'ın belgesinin son paragrafında, "Galileo Galilei'ye yapılan haksızlık dedenize de yapılmıştır. Evrim vardır ancak onu da Tanrı yaratmıştır" yazılıydı. Bugün Taslaman da aynı şeyi söylemektedir.

Bilimsel biyoloji kitaplarını okuyup anlamaları zor, hatta imkânsız olabilir, fakat siyasetçilerimizin ve MEB yetkililerimizin Vatikan'ın özür belgesini, Taslaman'ı, İbn-i Haldun'u ve İbrahim Hakkı'yı okuyup anlamaları mümkündür. Okumalarını ve topluma anlatmalarını, kendilerinden samimiyetle istirham ediyorum.

YÜRÜYÜŞ KİMYA BOZDU... ŞENGÖR: EVRİM ÇOK BASİT

02 Temmuz 2017 Pazar- Orhan Bursalı-cumhuriyet

Yürüyüş'ün giderek yirmi bin kişileri aşan ve kilometrelerce uzanan tempolu, kararlı, üstüne üstlük kilometreyi aşan uzunlukta ayyıldızlı bayrak altında adeta bir **Türkiye Yürüyor**'a dönüşmesi iktidarın kimyasını bozdu. Adamın kalemi, şuradan bu tarafa geçemezsiniz, devletin silahlı kuvvetlerine karşı mı koyacaksınız diye, kulağına üflenenleri kusuyor. Tek düşünceleri Yürüyüş'ü moral olarak bozguna uğratmak...
Bu ülkenin yarısından fazlası, hak ve adalet arayışı içinde, tek amaçları seslerini duyurmak. İktidarın yargıyı keyfi, yasasız, anayasasız, ülkeyi tepeden tırnağa bir diktatoryal yönetime dönüştürmek ve muhalefeti başına inen her tokmağa, "yarabbi şükür, bugün de yaşıyorum" diyecek **Majestelerinin Muhalefeti**'ne çevirmek için kullanmasına karşı yürüyor insanlar. Korkulu rüyaları **Gezi**. CHP anayasal ve yasal hak arayanlara, adalet arayanlara sözcülük ediyor. Buradan size bir Gezi çıkmaz. Biliyoruz ki Gezi korkulu rüyanız. Ama bu ülkeyi Gezi'ye dönüştüren de iktidarınızın uygulamaları... Barışçı bir eyleme karşı uyguladığınız zorbalık, Türkiye'yi ayağa kaldırmıştı. Hiç olmazsa şimdi doğru bir şey yapın ve Yürüyüş'e dokunmayın.

Şengör: evrim son derece basit
Celal Şengör'ün notunu yayımlıyorum:
Milli Eğitim Bakanlığı, orta müfredattan **Darwin**'in doğal seçme kuramını kaldırmış. Ben bunu New York Times'da okudum. New York Times'ın haberinde Milli Eğitim Bakanlığı'nda bu değişikliği yapanların ortaöğretim düzeyindeki kişilerin bu kuramı anlayabilecek düşünsel ve bilgisel altyapıdan mahrum olduklarını öne sürdükleri kaydedilmiş. Bundan neyin kastedildiğini anlayamadım, zira hem genelde evrim kuramı (ki bunu Darwin oluşturmamıştır; evrim ta **Anaksimander**'den beri gelişmekte olan bilimsel bir kuramdır. Ondan önce ise mitolojilerde dahi vardı. Hesiod'un çağları buna örnektir) hem de doğal seçme **son derece basit** kavramlardır:
1.**Evrim:** Canlıların türlerinin zaman içinde değiştiğini, bazı türler yok olurken diğerlerinin ortaya çıktığını savunur.
2.**Doğal seçme kuramı:** Türlerin ortamdaki besin kısıtlaması nedeniyle bir rekabet içinde olduklarını, bu rekabette en avantajlı olan canlıların türlerini sürdürebileceklerini, diğerlerinin ise nesillerinin tükeneceğini söyler. Türler içinde zamanla çeşitli iç ve dış nedenlerle değişimlerin olması (mutasyon, yani Türkçesiyle "değişim": ilk defa Hollandalı

botanikçi **Hugo de Vries** tarafından 1900'de ortaya atılmış bir kavram) kaçınılmazdır ve her hayvan ırkı ıslahçısının da bildiği gibi sürekli olmaktadır.

Bu değişimlerde bazı canlılar ötekilerden daha avantajlı hale gelirler ve onların soyları artarken, başarısız olanlarınki azalır. Bu şekilde dünyamızın milyarlarca yıllık yaşamı süresince yaşam büyük bir çeşitliliğe ulaşır. Dış etkenlerin zorladığı büyük kriz zamanlarında ise bu çeşitlilik azalır (örneğin 250 milyon yıl önceki Perm-sonu krizi; 65 milyon yıl önceki Kretase sonu krizi).
Türlerin zaman içindeki değişimlerine günümüzden en güzel örnek bakterilerin antibiyotiklere dayanıklı türler geliştirmeleridir. İlaç endüstrisi için yaşamsal bir önemi olan bu konuyu **bir lise öğrencisinin anlayamayacağını sanmak iyi niyetle açıklanamaz**. **Böyle bir şeyi iddia eden insanın ya aptal, ya zır cahil veya kötü niyetli olması gerekir**. Bilakis doğal seçme kuramının lise müfredatında bulunması, bu yaştaki çocuklardan bazılarının konuya olan ilgilerinin erken uyanmasını sağlayarak ülkemize kıymetli biyologlar kazandırabilir.
Ancak doğal seçme kuramı, Ortadoğu'dan yayılmış Sâmi dinlerin (ve diğer pek çok dinin) ta Sümer'den beri gelen yaradılış masalıyla çelişir. **Doğal Seçme kuramı bilimsel bir kuramdır ve gözlemle sınanabilir ve sayısız defalar da sınanmış ve bu sınavlardan başarıyla çıkmıştır**. Yaradılış masalı ise, nihayet bir masaldır ve gerçekle ilgisinin olmadığı defaatle ispat edilmiştir.
Sanırım doğal seçme kuramını yasaklamanın asıl amacı, yaradılış masalı hakkında ortaöğretimdeki gençlerimizin kafasında bir sorunun uyanmasına engel olmaktır. **Bu akla, bilime ve insanlığa ihanettir, milletimize büyük bir zarar verecektir** ve yukarıda vurguladığım gibi aptallık, cehalet veya kötü niyetten başka bir açıklaması olamaz.

EVRİME YASAK: BİLİME, ÜLKEYE KÖTÜLÜK

27 Haziran 2017 Salı- Orhan Bursalı-cumhuriyet

Birkaç ay önce belli olmuştu, üniversite öncesi eğitimde evrim konusunun ders içeriklerinden çıkarılacağı duyurulmuş, eğitim ve bilim kurum ve kuruluşları ve sendikaları raporlar yayımlamış, sakıncaları anlatılmıştı.
Boşuna çaba.. Adamlar Nuh dedi peygamber demedi..
Çünkü bu onlar için **stratejik bir karardı**: imam hatipler, din konuları eğitimde temel alınacak, buna aykırı ne varsa ayıklanacaktı.
Devleti, ülkeyi, eğitimi bir **inanç iktidarı** yönetiyordu, dolayısıyla inandıkları doğrultuda eğitimi düzenleyeceklerdi. Talim Terbiye adı verilen siyasi kuruluşun son kararı: **"Evrim yok, boş boş konuşmayın."**
O kurumun başkanlığını yapan **Alpaslan Durmuş** adındaki zat bakın ne gerekçe ileri sürüyor:
Öğrenciler aptaldır, anlamaz
"Tartışmalı konuları öğrencilerin henüz kavrayabilecek bilimsel arka plana sahip olmadıkları kademelerde devre dışı bıraktık. Lise 9. sınıf biyoloji dersindeki 'hayatın başlangıcı ve evrim' ünitesi de henüz bu tartışmayı yürütebilecek öncüllere sahip olmadıkları için lisans eğitimine ertelendi."
Yani eğitimleri sürecinde evrim konusuyla öğrenciler ancak üniversitede tanışabilecekler!
Tabii böyle bir durumda ailelere büyük iş düşüyor. Öğretmenler mesela devlet okullarında evrim konusunu sınıfta ağızlarına alacak olurlarsa?
"Henüz 15-17 yaşında kavraması mümkün olmayan konuları öğrencilere iletmeye çalıştığı için" başları belaya mı girer?
Evrim gibi, şüphesiz salt biyolojide değil, tüm bilimlerde ana girdi olan bir konuyu devre dışı bırakarak, "bilgi, beceri, yetkinlik, yeterlilik, tutum ve davranışların" çocuklara nasıl

aktarılacağı da merak konusu. Üstelik iddialarına bakın, dünyayı çok iyi bilen yurttaşlar yetiştirecekler.
Bizim mesela lise öğrencisi, Avrupalı herhangi bir yaşıtıyla yan yana gelecek, evrim konusu açıldığında bizim gencin tepkisi ne olur:
“O da ne?” mi?
“Bu din düşmanı bir konu, bizde okutulmaz” mı?
“Gel sana Müslümanlığı anlatayım” mı.. diyecek?
Alpaslan Durmuş’a soralım:
• Evrimin “tartışmalı bir konu” olduğunu nereden çıkartıyorsun? Bu konuda bilim çevrelerinden bir “bilirkişi raporu” mu var elinizde?
• İlahiyatçı olmanızdan, mı kaynaklanıyor bu düşünceniz, yoksa Talip Terbiye’deki tüm bulunanların ortak düşüncesi mi?
• Sizi oraya getiren siyasi iradenin talimatlarını mı uyguluyorsunuz yoksa?
• Bize bir Avrupa, ABD, Kanada, İngiltere,.. hatta bilim ve araştırmada adı duyulmuş tüm dünya üniversitelerinden “Evrim, tartışmalı bir konudur, dolayısıyla üniversite öncesi eğitimden çıkartılması doğrudur” konusunda düşünce belirtecek tek bir kurumsal belgerapor verebilir, gösterebilir misiniz?
• Evrimi reddedecek tek bir üniversite? Avrupa’da ilköğretim, ortaöğretim, lise gibi eğitim kurumlarından sizi destekleyecek bir raporunuz var mı?
• Tabii en önemli soru: Her şeyi bilecek öğrencilerin konuyu kavrayabilecek bir beyne sahip olmadıklarını nereden biliyorsunuz? Sakın bu konu öğrenciler için değil de bu kararı verenler için geçerli olmasın?

Bütünü kavramak zor

Evrim konusu ile tanışmamış bir gencin, beyninin yarısı boştur ve dumura uğramıştır.
Daha da iddialıyım: Evrim, “başta biyoloji olmak üzere, tüm değişimi inceleyen bir daldır” açısından bakacak olursak, evrim düşüncesinden yoksun beyinler, olaylar, olgular, disiplinler, konular arasında, bağlantı kurmakta zorlanırlar, hatta kuramazlar; karmaşıklığı kavrayamazlar, bütünü göremezler..
Onlardan ne bilim insanı olur, ne doğru dürüst bir araştırmacı, ne de dünya ile yarışacak bir birey.
Üniversitede evrim düşüncesi ile tanışacak öğrenciler rekabette nal toplayacak.
Ayrıca üniversitede evrim düşüncesi ile nasıl tanışacakmış? Biyoloji okuyacak veya fizik - kimya - jeoloji okuyacak da **aaa evrim** diyecek.
Özetle, bilime ve öğrencilere büyük ihanet ediyoruz.
Durmuş, tüm programların başına bir “imam-din değeri” yerleştirmeyi net açıklıyor: **“Her bir program unsuru, ders birer tespih tanesiyse bu tespih tanelerinin en tepesinde, hepsinin önünde bir imam olarak veya tespih imamesi olarak değerlerimiz durmaktadır.”**
Değerlerimiz, dediklerinin içeriğini de ne güzel anlatmış. İmamın başında durduğu programlarda evrimin işi ne?
Devam: bu konu ülkemizin, gençlerimizin geleceğidir..

BİLİM VE DİN

06 Şubat 2022 Pazar-Üstün Dökmen-cumhuriyet

Bu yazıda bilim ve din olumlu veya olumsuz yönden eleştirilmeyecek, ikisi de felsefenin temel sorusu olan "Nedir?" sorusu açısından tanımlanmaya çalışılacaktır. Bunun yanı sıra bir siyasetçinin bilimle ilgili talihsiz sözleri irdelenecektir.

Yumurta Zararlı mı?

Çocukluğumdan bu yana tereyağı ve yumurta zararlı olduğu gerekçesiyle defalarca yasaklandı, sonra da beraat etti. Şimdi ikisinin de aklandığı günlerde yaşıyoruz; sık sık tereyağında yumurta yemenizi tavsiye ederim, maazallah tekrar yasaklanır, sonra hayat boyu yiyemezsiniz.

Bilim insanları tereyağının ve yumurtanın, bir zararlı, bir zararsız olduğunu söylediler diye bazıları onların kafalarının karışık olduğunu düşünebilir. Bu yanlış olur. Çünkü bilim, dogmatik değildir, donmuş, sabitlenmiş değildir, sürekli değişir, gelişir. Altmışlı yılların ölçme araçlarıyla ölçüldüğünde yumurta muhtemelen bazı açılardan zararlı çıkmıştı, ancak doksanların gelişmiş araçlarıyla ölçüldüğünde zararlı çıkmadı. Yani gerek tıbbın arkasındaki, gerekse başka alanlardaki bilimsel bilgiler sürekli değişmekte, yenilenmektedir. Bu yüzden artık kansız ameliyatlar yapılabilmekte, insanlık uzaya açılabilmektedir.

Einstein'a Göre Bilim

Belki rivayet, belki gerçek, Einstein bir gün asistanına sınav sorularını verir, çoğaltmasını ister. Asistanı az sonra koşarak gelir ve "Hocam bu sorular geçen yılki soruların aynı, üstelik öğrenciler de aynı, geçen yıl üçüncü sınıftaydılar şimdi dördüncü sınıftalar" diye uyarır. Einstein'ın cevabı ise, "Biliyorum, öğrenciler aynı, sorular aynı ama cevaplar değişti" şeklinde olur. Bu durum bilimin temel özelliklerinden birisidir. Yeni gözlemler, yeni deneyler ve yeni akıl yürütme biçimleri bilimin verdiği cevapları sürekli değiştirir. Peki din nasıldır?

Bilim-Din Farkı

Burada bilim ile dini karşılaştırıp hangisinin daha işlevsel olduğunu tartışmayacağım. Sadece Einstein'ın yukarıdaki görüşünden yola çıkarak bir betimlemede bulunacağım.

Anlaşılan o ki bilimde soru aynı olsa da cevaplar zaman içinde değişmektedir. Örneğin "Atom nedir?" sorusuna verilen cevaplar on yıllar boyunca sürekli değişmiştir. Dinlerde ise sorular değişse bile cevap genelde aynıdır. Birkaç örnek:

Soru: "Uzayda kütleler birbirlerini niçin çeker, nasıl çeker?" Cevap: "Öyle yaratılmışlardır." Soru: "Foto sentez nasıl olur?" Cevap: "Öyle takdir edilmiştir." Soru: "Bir çocuğun büyümesi niçin belli yaşta tamamlanır?" Cevap: "Öyle takdir olunmuştur, insan aklı buna ermez."

Bilimin temelinde, felsefe vardır, bilimde sorgulama, araştırma esastır, yenilik amaçlanır. Bilimin hedefi değişme ve gelişmedir. Dinin hedefi ise değişim değildir, hatta dinde değişiklik istenmeyen bir durumdur.

Bir Talihsiz Öneri

Siyasetçilerin eğitime karışmaları toplumları geriye götürür. Bugün siyasi tercihlerle okullarımızın müfredatından felsefe ve biyoloji büyük ölçüde ayıklanmıştır. Bence felsefe eksikliği köksüzlük, biyoloji eksikliği ise geleceksizlik demektir.

Geçenlerde bir genç, son sözlerinden anlaşıldığı kadarıyla din ile bilim arasında ikilemde kalmış, ateizme yönelmiş, baskıcı ortam karşısında kendisine zarar vermiştir. Bu durum üzerine üst düzey bir siyasetçi, “Bu gencin intihar sebebi dinî bilgiler olamaz, fen bilimleri yüzünden intihar etmiştir. O halde okullarımızdaki fen derslerini gözden geçirmeliyiz” demiştir. Bu söz dünya eğitim tarihine geçecek niteliktedir(!).

Bilim insanı veya eğitimci olmayan bu siyasetçi, fen bilgilerinin dini bilgiler açısından yorumlanmasını istemiştir. Herhalde çocuklara, “Görecelilik nasiptir, Kuantum kısmettir, turnusol kağıdının renk değiştirmesi fıtratında vardır” şeklinde açıklamalar yapılmasını düşünmektedir.

Bu kafayla yakında Ay’a gitmeyi planlıyoruz. Kısmetse gideriz.

HAYVANLARI KUTSALLAŞTIRMA GERİCİLİĞİ

Mehmet Şenlik-Doğruhaber- qoshe.com/

Hayvanları kutsallaştırma ve hatta onlara tapma, eski dönemlerden kalma bir cahiliye geleneğidir. Tevhidi inançların baskın geldiği dönemlerde gerilemiş ise de tarihi süreç içerisinde zaman zaman nüksetmekte ve gericiler tarafından hortlatılmaktadır. Bu geleneğin insanlığın ilkel dönemlerinden kalma olduğu zannediliyor.

Günümüzde Dinler Tarihi diye resmi söylemlere uygun bazı ders kitaplarında yazılıp okutulduğu gibi; ilk insanların dini şirk değildi. İnsan kendi kendine din kavramını icat etmiş, yavaş yavaş geliştirmiş de değildi. Tabiat güçlerini kutsallaştırmakla din ihtiyacını tatmin etmeye başlayarak korkularını bununla yenmiş ve sonra hayvanları tanrı kabul etme aşamasına geçmiş, çok tanrılı dinlerden kademe kademe tek yaratıcı fikrine yönelmiş de asla değildir.

İlk insan Âdem aleyhisselam, aynı zamanda ilk peygamberdir. Tevhid dinini Allah'tan aldığı vahiyle diğer insanlara bildirmiş ve uygulamıştı. İnsanlar, uzun dönem muvahhit olarak yaşadıktan sonra; tevhide gereken önemi vermekte ihmalkâr davranıp dünyevileştikleri, yönetici ve varlıklı kişilerin saptırmaları karşısında gerekli tavrı gösteremedikleri için, yavaş yavaş putçuluğa kaymış, eşyanın ve hayvanların kulları haline gelmişlerdir.

Tarihte nasıl tevhidi önemsemeyip egemen çevrenin ve müşrik yöneticilerin etkisiyle, insan kendi şerefini unutmuş, basit maddeden ibaret heykellere ve kendinden çok daha zayıf hayvanlara tapmaya........

İHMAL Mİ İNKÂR MI?

Meryem Aybike Sinan-Türkiye- qoshe.com/

Hekim bariz hata yapabilir mi?

Daha doğrusu hekimin böyle bir lüksü var mıdır? Bariz hata derken sıradan insanın bile yapmayacağı hataları kastediyorum yoksa kusursuzluk yüce Allah’a mahsustur ve hekim sonuçta insandır ve hatadan beri değildir.

Yaklaşık bir aydır Muğla ilindeydim.

Zaman zaman köy pazarlarına gitmeyi severim. Bu ilimizin ve özellikle Aydın ilinin tarım potansiyeli gerçekten de maşallah dedirten bir zenginlikte. Ne zaman Söke ilçesinden geçsem dualar okurum zira Söke ovası bütün ülkeyi doyurur diye düşünenlerdenim. Zaten tarıma, köy hayatına özel bir ilgim var.

Yine bir köy pazarı sonrası şiddetli ateş, boğaz ve baş ağrısı, sırt ve eklem ağrısı sonrası dayanamadım en yakındaki bir özel hastaneye gittim. Göğüs hastalıkları doktoru olan beyefendiye hâlimi ahvalimi anlattım. Normalde ben hekim olsam ilk yapacağım şey, hastayı PCR testine tabi tutmak olurdu!

Sizce bu doktor PCR istemiş midir? İstemedi, aklına bile gelmedi. O kadar hatırlatıcı şeyler söyledim, ima ettim, belirtiler Covit'e benziyor dedim. Anlamadı adam, anlamak istemedi!

Göğüs tomografisi, kan testi yapıldı. Doktor Bey, bir yandan ilaç yazmaya başladı ve bir yandan da tarif ediyor, şöyle kullan, böyle kullan diyor. Ancak........

EVRİM TEORİSİ VE TESADÜF

10.11.2021-Erol Ercan- demokrathaber

Evrim teorisine karşı çıkanlara göre, bu teoriyi savunanlar, yani onların en sevdiği şekliyle "evrimciler", her şeyin tesadüf olduğunu iddia ettiklerini ileri sürerler. Bilim ve evrim karşıtı kişilerin söylemek istediği öz olarak şu: Eğer ki etrafımızda gördüğümüz canlı çeşitliliğini, kendilerinin inandığı veya genel olarak hayal edebileceğimiz süperzeki bir süpergüce, yani kadir-i mutlak bir Tanrı, tüm kudreti sayesinde ve eksiksiz bir plan çerçevesinde yaratmadıysa, her şeyin akılsızlık, kaos ve tesadüfün sonucu olması gerekir, öyle değil mi? Değil işte. Neden değil, onu yazımızın ilerleyen bölümde anlatmaya çalışacağız. Baştan söyleyelim ki, bir insan böyle düşünebilir. Yani etrafımızdaki "şeylerin" nihayetinde bir süpergücün ürünü olduğunu düşünmeniz size kalmış. Hatta diyebiliriz ki, bilim dünyasının bile belki yarısına yakını da böyle düşünüyor. Bir hekimin ameliyata girerken "ben elimden geleni yapacağım, takdir-i Allah'a kalmış" dediğini duyanımız çoktur.

İşte böyle düşünenlerle, yaşamdaki her türlü olguya bilimin yol göstericiliği ile bakanları, ayıran şu: Bilimde, olayların neden ve nasıl şekilde olduğunu izah ederken, yani teoriler geliştirirken, kanıtsız bir şekilde inançlara başvurulmaz. Bilim insanları ya akademik yöntemlerle, bilimsel metodolojiyi kullanarak araştırır ya da o an için "bilmiyorum" der.

Bilim veya evrim karşıtlarının dillerinden düşürmedikleri "tesadüf" konusuna gelince. Bilim insanları her şeyi tesadüflerden ibaret görmemektedir. Evren, ya akıllı bir tasarımın ya da kaotik bir hiçliğin arasına sıkışmış değildir. Upuzun zaman dilimleri boyunca, kendini tekrar eden şekilde işleyen doğa yasaları, karmaşık bir sitem içinde düzenli yapılar oluşturabilir. Bir şeyin tesadüf olması nedir? Birden fazla düşük ihtimalli olayın bir arada meydana gelmesidir. Örneğin (ihtimali oldukça zayıf olsun diye söylersek) kalabalık bir şehirde dolaşırken yıllarca görüşmediğiniz bir arkadaşınızla karşılaşmanız bir tesadüftür. Peki bu, karşılaşmanın bilim üstü, bilim ötesi olduğu anlamına mı gelir? Elbette hayır. İki insanın Dünya'nın aynı noktasında olması ihtimali, matematiksel olarak hesaplanabilir bir gerçektir. Kısacası o olay, ne kadar küçük olursa olsun, yaşanmıştır. Benzer şekilde, Evren içinde bu şekilde düşük ihtimalli olayların her an yaşandığını bilim insanları belirtmektedir.

Tesadüfler, yani düşük ihtimalli olayların bir arada yaşanması, Evren'in kaçınılmaz bir parçasıdır. Evrimsel biyologlar da dahil olmak üzere hiçbir bilim insanı, Evren'in bu özelliğini bir "açıklama" olarak kullanmamaktadır. Sadece bu olayların varlığından haberdardırlar ve kimi süreçte bu durumların karşımıza çıkabileceği konusunda bizleri bilgilendirirler.

İnsanın var olması, bildiğimiz en zeki memeli hayvan türü olması bir tesadüf değildir. Tamamen matematiksel ve bilimsel olarak çalışılabilen evrimsel sürecin bir ürünüdür. Benzer şekilde, kuşların ötüşü, dinozorların yok oluşu, denizel hayvanların karalarda yaşayacak şekilde biçim değiştirmesi, kedinizin veya köpeğinizin size bağlı olma nedeni, bir Venüs bitkisinin yaprakların kapanıp bir böceği avlayabilmesi, dokumacı kuşların mühendis gibi yuva yapması... Bunların hepsi, evrimsel süreçlerle bütün detaylarına kadar açıklanabilen, bilimsel olaylardır. Evrimsel biyologlar da, yayınladıkları yüz binlerce akademik makalelerde bunların tek tek analizini yapar, diğer bilim insanlarına sonuçlarını ilan ederler. Bütün bu anlattıklarımıza bir itirazı olanlara sözümüz şudur ki, bir akademisyen olmayı tercih ediniz ve bu alandaki yapacağınız bilimsel çalışmalarınızı dünyaya ilan ediniz. O zaman insanlığa daha çok katkınız olur. Ne dersiniz?

Evrim teorisine göre, basitten karmaşıklığa giderken kurgunun başlangıçta yanlış olmasından, yol kazalarından ve rastgelelikten kaynaklanan hataların, eksikliklerin, anormalliklerin bir Tanrı takdiri değil, doğanın işletim sistemindeki kusurlardan ileri gelmiştir. Oysa evrim teorisine karşı çıkanlar tüm olumsuzluklara Tanrı'nın takdiri diyerek sorunlara çözüm aramanın önünü tıkamakta, akıllarını öbür dünya belirsizliği ile bozmuş olduklarından demokrasi ve eşitlikçi toplum oluşumuna engel olmaktadırlar.

Evrim teorisi, evrimin nasıl işlediğini inceleyen önemli bir bilim dalıdır. En zor tarafı da açıklama yaparken astronomiden fiziğe, kimyaya, jeolojiye, hatta sosyolojiye, tarihe, ekonomiye kadar bilinen her bilim dalına geniş ölçüde ihtiyaç duymasıdır. Toplumda bütün bunları özümsemiş insanımız fazla olmadığı için evrim teorisinin anlatılması, kavranması haliyle pek kolay olmuyor. Zaten okuyan bir toplum olmadığımız çok aşikar. Dolayısıyla alışılagelmişi kabul etmek, var olanı tekrar etmek, hem kolay hem zahmetsizdir. Zaten eğitim felsefesine göre insan beyni bencildir, enerji harcamaktan her zaman kaçınır, kolay yola yönelmeyi tercih eder. Ama kolay yol (çoğu zaman) doğru yol değildir.

Umarız, her şeye kaderci, kadir-i mutlak, kusursuz Tanrı yaklaşımı ile bakan dogmatikler, izledikleri yolun doğru olmadığını bir gün anlarlar da, başına göktaşı düşen dinozorlar gibi vaktin geç olduğunu görürler.

Yararlanılan Kaynaklar:

1- Evrim (atom altı parçacıktan insana türlerin görkemli yolculuğu), Prof.Dr. Ali Demirsoy, Asi Kitap

2- İnsanlık Tarihi (Kemirgenlerden sömürgenlere), Prof.Dr. Alaeddin Şenel, İmge Kitapevi

EVRİM TEORİSİ VE BİZ

02.02.2018- Erol Ercan- demokrathaber

Okullarımızda felsefe derslerinin ders saatlerini tedricen azaltarak önemsizleştirilmeye çalışıldığını biliyoruz. Yanılmıyorsam evrim teorisini de liselerde müfredattan kaldırarak

sadece üniversitede, şeklen okutulacağı eğitim programına alındı. Nedeni ise hükümetin açıkladığına göre, evrim teorisi gibi 'karışık' veya anlaşılması 'zor' teoriyi lise çağındaki genç beyinlerin kavraması mümkün değilmiş. Bir ara, iyi hatırlıyorum, eski Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik, "çocuklarımız hem evrim teorisini, hem de yaratılış teorisini okuyacaklar" diyordu. Evrimin teori olduğu bir gerçek elbette. Ancak yaratılışın teori olduğunu nasıl açıklarsınız? Zira, yaratılış bir inançtır. Bir şeye külliyen inanırsınız olur biter. Oysa bilim felsefesine göre, bir bilginin teori olabilmesi için, önce kabul edilmesi, yani somut olarak var olduğu duyu organları aracılığıyla algılanması, sonra deney ve gözlemlerle pekiştirilmesi ve en sonunda da konunun uzmanlarınca (en az üç kez) doğrulanması gerekir. Yaradılış dediğiniz konu, bu aşamalardan hangisine tabii olabilir ki? Daha ilk aşama, kabul aşamasında, duyu organlarımızla algılanması mümkün değildir.

Gelelim evrime neden karşı çıkıldığına?

Dinler tarihini okuduğumuzda, nesnelere, Güneş'e, Ay'a, denize, dağa, dereye, tepeye tapınmanın (Şamanizm) yerini zamanla hayalimizde yarattığımız bazı canlı veya canlıya benzeyen figürler almaktadır. İnsanlık tarihinde her toplumun, her olaya bir sorumlu bularak onu tanrılaştırması bunun sonucudur. Öyle ki inançların ve mitlerin cirit attığı Ortadoğu'da her şeyin bir tanrısı vardır ; rüzgarın, ateşin, denizlerin, savaşın, aşkın, bereketin, sağlığın, kötülüğün, iyiliğin, neredeyse temas edilen her şeyin, yaşamak zorunda olduğumuz her hareketin sorumlusu, bir tanrısı olmuştur (çok tanrılı dinler). Bir zaman sonra bunun çok geçerli olmadığı, sorunlara çözüm getirmediği anlaşılmış olmalı ki, her şeyin üstünde, her şeye egemen, her şeye muktedir, her şeyi en iyi bilen, her şeyi yapan, görünmez, ulaşılmaz, yeri yurdu olmayan bir Tanrı kavramına ulaşıldı (tek Tanrılı dinler). Bu süreçte, tanrılar ile insanlar arasındaki ilişkiyi düzenleyen kavram ve kurallar da benzer şekilde basitten karmaşığa doğru gelişmesini sürdürdü... Kısacası insan dinlerin evrimleştiğini görmeye başladı.

Evrenin ve dünyanın oluşumunda da, bu basitten karmaşığa değişim kuralı geçerlidir. Evrenin bugünküne benzer haliyle ortaya çıkmadığını hepimiz kabul ediyoruz. Bilim insanları atomaltı parçacıklardan önce hidrojen, sonra helyum, daha sonra sırasıyla lityum derken 93 atomluk uranyuma kadar ulaşıldığını belirtiyor. Bu arada bulutsulardan galaksiler, yıldızlar ve onların çevresinde dolanan uydular zaman içinde, sırasıyla ortaya çıkıyor. Hiçbir şey tam olarak birdenbire ortaya çıkmıyor, çıksa da aynen kalmıyor, değişmeye devam ediyor. Bu kuralın her zaman en katı bir şekilde işleyen bir yasası var: Değişmeye yatkın olmayanlar, değişmeye direnenler er ya da geç ortadan kalkıyor. Gerek tarih kitaplarında, gerekse de incelenen fosillerin tarihinde bu gerçeği çok net kanıtlanmıştır.

Her canlının basitten karmaşığa doğru ortaya çıkış zamanı vardır ve bu sahneye çıkış zamanlarına dünyadaki önemli fiziki ve kimyasal değişmeler eşlik etmiştir. Aslında canlılar, dünyadaki fiziki ve kimyasal değişimleri ayak uydurmak için vücutlarında doğal güçlerin ya da bireylerin kendi aralarındaki ilişkilerin değişiklik yapmasına zorunlu kalmışlardır. Peki, her canlı bu değişime uyum göstermiş midir? Ne yazık ki büyük bir kısmı taşıdıkları özelliklerin değişime yeterli olmaması nedeniyle bir zaman sonra ortadan kalmıştır. Bilim insanları, dünyada şu anda yaşayan canlıların, geçmişte yaşayıp da bugün ortadan kalkan türlerin sadece yüzde 4-6'sını oluşturduğunu söylüyor. Bu da, bu acımasız sistemin bir gereğinden kaynaklandığını bize kanıtlıyor: Değişmeyen ortadan kalkar.

Evrimin olamazsa olmaz kuralı: Doğada güçlü ve yetenekli olan seçilir, olmayan elenir. Bunun istisnası yoktur. Güçlü ve yetenekli kendi genlerini gelecek kuşaklara başarılı bir

şekilde aktarma şansını yakalayacağı için, kendi özelliklerini de aktarmış olur. Ancak geleceği tahmin edemeyeceğinden olabildiğince çok sayıda, farklı özellikte yavru meydana getirenlerin ortama uyumlu kuşaklar oluşturması daha başarılı olur. Hangi özelliğin daha iyi ya da kötü olacağına kendisi değil, o günkü doğa koşulları karar verir. Bu arada hiç istenmeyen, dilimizde sakat, özürlü ya da anormal diye tanımlanmış yavrular da oluşabilir. Bunlar doğal seçilimle, süreç içinde ortadan kalkar.

Gelelim, evrim karşıtlarının Tanrı kavramına...

Evrim karşıtları, çok karmaşık bir canlının oluşmasını Tanrı'nın emirlerine bağlayarak O'nu yücelttiklerini düşünüyorlar. Her şeyin Tanrı'nın bir komutu ile ortaya çıktığına inanıyorlar. Böylece her şeyi ayrıntısıyla düşünen kusursuz bir Tanrı olduğu görüntüsü yarattıklarını düşünüyorlar. Evrim teorisi karşıtlarının düştükleri en büyük çıkmaz da bu yaklaşımda yatıyor. Çünkü Tanrı kavramının içinde kusursuzluk, mutlak iyilik ve her şeye kadir olma söz konudur. Acı çektirme, eziyet verme, öç alma, doğal olarak bir Tanrı özelliği olamaz. O zaman her şeyiyle (yapısı ve işlevleriyle) bir bütün, tamamlanmış olarak yaratılmış, insan soyundaki doğuştan gelen bunca hastalık, kusur, eksiklik kime fatura edilecek ?

Evrim teorisine göre, basitten karmaşıklığa giderken kurgunun başlangıçta yanlış olmasından, yol kazalarından ve rastgelelikten kaynaklanan hataların, eksikliklerin, anormalliklerin bir Tanrı takdiri değil, doğanın işletim sistemindeki kusurlardan ileri gelmiştir. Oysa evrim teorisine karşı çıkanlar tüm olumsuzluklara Tanrı'nın takdiri diyerek sorunlara çözüm aramanın önünü tıkamakta, akıllarını öbür dünya belirsizliği ile bozmuş olduklarından demokrasi ve eşitlikçi toplum oluşumuna engel olmaktadırlar.

Evrim teorisi, evrimin nasıl işlediğini inceleyen önemli bir bilim dalıdır. En zor tarafı da açıklama yaparken astronomiden fiziğe, kimyaya, jeolojiye, hatta sosyolojiye, ekonomiye kadar bilinen her bilim dalına geniş ölçüde ihtiyaç duymasıdır. Toplumda bütün bunları özümsemiş insanımız fazla olmadığı için evrim teorisinin anlatılması haliyle pek kolay olmuyor. Zaten okuyan bir toplum olmadığımız çok aşikar. Dolayısıyla alışılagelmişi kabul etmek, var olanı tekrar etmek, hem kolay hem zahmetsizdir. Zaten eğitim felsefesine göre insan beyni bencildir, enerji harcamaktan her zaman kaçınır, kolay yola yönelmeyi tercih eder. Ama kolay yol (çoğu zaman) doğru yol değildir.

Umarız, her şeye kaderci, kadiri mutlak , kusursuz Tanrı yaklaşımı ile bakan dogmatikler, izledikleri yolun doğru olmadığını bir gün anlarlar da, başına göktaşı düşen dinozorlar gibi vaktin geç olduğunu görürler.

DARWİNİZM VE YARATILIŞ

Selim Gürbüzer-Enpolitik-03.06.2022-qoshe.com/

Anlaşılan Evrimciler Darwinizm'i kurtarmak adına evrimi moleküler genetik biyolojiye uyarlamaya çalışılıyorlar. Onlar uyarlamaya çalışa dursunlar, fosil kayıtlarr ortada durdukça tüm uyarlama çabaları boşa çıkmakta habire. Bilindiği üzere canlı artıklarının fiziksel, kimyasal ve biyolojik olarak sedimant (çökelen tortular) tabakalar içerisinde uzun yılları aşan sürelerde uygun bir ortama denk geldiğinde ancak adeta preslenmek suretiyle fosilleşme, denen hadise vuku bulmakta. Öyle ki çökelen tortular bir yandan kaya şeklinde sertleşirken diğer yandan canlı artık uzuvlar ya da cesedin tamamı sert basıncın etkisiyle preslenip kaya parçası haline gelmek suretiyle oluşmakta. İşte organizmanın ölümünden sonra kalan

kısımlardan oluşan bu tip baskılanmış kalıntı yapılara fosil denmektedir. Malumunuz bir kısım bilim adamları günümüz teknolojisine uyarlanmış bir takım radyometrik metotlardan elde ettikleri verilerden hareketle yeryüzünün yaşını dört buçuk milyar yıl olarak hesaplamışlardır. Derken bu noktada elde edilen fosiller hangi devirlere ait olduğunun bir göstergesi niteliğinde kalıntılar olduğundan çok rahatlıkla içinde bulunduğu jeolojik zaman yaşı hesaplanabiliyor. Evrimcilik bu ya, jeolojik devirleri gösteren tablolardan hareketle yeryüzünde ilk evvela omurgasızların görüldüğünü, sonrasında balıklar, kurbağalar, sürüngenler ve memelilerin ortaya çıktığından dem vuraraktan sonrası süreçlerde ise Nasreddin Hoca'nın kazan doğurdu hikâyesi misali güya her bir canlının evrim geçirerek farklı kazanlara evrildiği anlamında birbirinden farklı canlı türlere dönüştüğünü ileri sürmüşlerdir.

Yaratılış fikrini savunanlar ise malumunuz yeryüzündeki jeolojik hadiselerin uzun zaman diliminde gerçekleştiğini kabul etmekle beraber canlı türlerin ayrı ayrı değişik zamanlarda ortaya çıkaraktan türden türe dönüşmediğini, böylece kendi hemcinsi türüyle ortaya çıkıp kendi atasının neslini devam ettirdiği yönünde görüş serd etmişlerdir. Gerçekten de söz konusu jeolojik devirlerin zaman tablosunda yer alan prekambriyen kayaçları arasında şimdiye kadar herhangi bir canlıya ait fosile rastlanılmaması evrimcilerin görüşlerini ziyadesiyle çürütmeye yetmiştir diyebiliriz. Bu arada yaratılışçıların tezlerini ise daha da kavi kılmıştır dersek evrimcilere haksızlık etmiş sayılmayız. Hem niye haksızlık etmiş olalım ki, öyle ya, ortada prekambriyen devrinde herhangi bir fosil kayıtlarına rastlanmadığına göre bu demektir ki kambriyen devrinin faunasında herhangi bir canlıya ait evrimleşme hadisesinin gerçekleşmediği bir durum söz konusudur. Ama gel gör ki, evrimciler bu noktada bir bakıyorsun yine inadım inat sanki ortada bir türden başka bir türe geçişi gösteren fosil kayıtları varmışçasına canlıların evrimleşip başka bir canlı yaratığa dönüştüğünden dem vurabiliyorlar. Üstüne üstük evrimciler mevcut fosil kayıtları görmezden gelip yangından mal kaçırırcasına birtakım gerçekleri ört bas edip kurnaz tilki rolü oynamakta da pek mahirlerdir. Oysaki fen bilimleri bilimsel verilerle ispatlanmış fosil kayıtlarla konuşmayı gerektirir. Ne diyelim bir kere ta baştan akıl hocaları Darwin'le kafalarını şablonlamışlar ya, isteseler de bu şablonun dışına çıkamazlar. Hatta ortaya bilimsel verilerde koysan onlar için vız gelir tırıs gider misali sabah akşam yatıp kalkıp habire 'evrim' deyip başka bir şey sayıklamazlar. Adamlar baksanıza batı bu sevdadan vazgeçtiği bizim yerli evrimciler halde bilimsel verilerle taban tabana zıt kendi uydurdukları çürütülmüş dogma tezlerini bilimsel hakikatmiş gibi sunmaktan geri adım atmamaktalar hala. Oysaki bugün evrimci tezlerin doğduğu Batı dünyasında bile artık Darwin denince komik fıkra olarak karşılık bulmakta. Yine de biz onlara bu tutumlarından vazgeçmeleri noktasında diyeceğimiz en son tavsiye olarak şunu söyleyebiliriz:

-Bırakınız Darwin kendi çöplüğünde teorisiyle kala kalsın, bilimde bilimliyi ile yoluna devam etsin. Hem kendinizi hem de zihinlerini aşılamak istediğiniz insanları kendi özgür iradeleriyle baş başa bırakınız ki zihinler teorilerin peşinden değil bilimsel verilerin peşinden koşuvermiş olsun.

Zaten bilimsel verilerden yola çıktığımızda şu bir gerçek; çok hücreli canlılar özellikle birbirinden farklı hücre yapılarıyla dikkatleri üzerine çekip bu farklı oluşumlar asla biri diğerinden türemiş.......

PROTEİN SENTEZİ VE EVRİM SENARYOLARI

19 Ağustos 2022 – Cuma-Selim Gürbüzer-www.enpolitik.com/

Protein denilince daha çok vücut metabolizmamıza güç katan yumurta, süt, et gibi protein içeren besinler akla gelir hep. Tabii aklımıza bu şekilde gelmesi iyi hoşta, ancak proteini sadece gıda bazında değil bünyesinde bulunan hidrojen, oksijen, azot, karbon ve kükürt ve temel taşı amino asit içerikli yapısıyla da aklımıza düşmesi gerekir. Hem nasıl ki canlı organizmaların temel taşlarını hücreler oluşturuyorsa, hücrelerin temel taşlarını da proteinler oluşturduğu malum. Peki ya proteinlerin temel taşlarını neler oluşturmakta diye sual edildiğinde ise, elbette ki cevaben aminoasitlerden başkası değildir deriz.

Öyle ya, amino asitler uzun zincirler halinde proteinleri oluşturduğuna göre bu demektir ki proteinler de hücrelerin oluşumu için organize olup varlıklarını ortaya koyacaklardır. Nitekim bu noktada insan genomunda yer alan 20 çeşit amino asidin protein sentezine yönelik hücre organizasyonunun temellerini oluşturmasında son derece hayati öneme haiz temel taşları olarak karşımıza çıkmaları bunun en bariz göstergesidir. İyi ki de amino asitler hücre içerisinde temel taşı konumdalar. Aksi halde hücre içi faaliyetler durma noktasına gelecekti. Ancak şu da var ki; temel taş konumundaki amino asitlerin protein sentezinde aktif rol oynayabilmesi için hücre içerisinde minimum 3 ila 5 arası enzimin takviye katalizör güç olarak devreye girmesi de lazım gelir. Aksi halde hücre içerisinde protein sentezine yönelik ne tepkimeler hız kazanır ne de protein oluşumu gerçekleşebilir. Ki, enzim dediğimiz molekülde sonuçta o da protein molekül yapıda bir organik bileşik türüdür. Dolayısıyla hücre içerisinde enzimlerden her hangi bir bileşik türünün işlevsiz hale gelmesi demek vücut biyokimyasının bir anlamda iflası demek olacaktır. Zira hücre içerisinde cereyan edecek her bir aktivite için mutlaka o aktiviteye uygun bir enzim türünün devreye girmesi gerekir ki hücre içi biyokimyasal reaksiyonlar işlerlik kazanabilmiş olsun. Öyle ya, madem her bir hücre vücut içerisinde bulunduğu konumunu ve üstlendiği işlevselliğini kendisiyle uyumlu enzim koduna borçlu, o halde enzimi bu denli asıl karizmatik kılan etken unsurun bizatihi kendi öz mayasını oluşturan ham protein molekülünün ta kendisi olduğu gerçeğini de göz ardı etmemiz gerekir. Hem nasıl protein-enzim ilişkisini görmezden gelebiliriz ki, baksanıza A'dan Z'ye tüm hücre faaliyetleri enzim-protein dayanışmasına dayalı kurulu bir sistem üzere seyredip, hatta bu noktada enzim ve protein arasındaki bağlılık etle tırnak misali birbirinden ayrılmayacak derecede güçlüdür dersek yeridir. Öyle ki her ikisinin de birlikteliğinden hücre hayatının nasıl işlerlik kazandığı biyokimyacıların dikkatinden kaçmaz da. Tabii ki kaçmaz, bikere her ikisinin varlığı demek biyokimyamızın iri ve diri olması demektir. Sadece insan biyokimyası mı, hiç kuşkusuz her bir canlı türünün biyokimyası içinde geçerli irilik ve diriliktir bu.

Öyle ya, mademki 'bio" demek canlılık demek, o halde canlı oluşumun olduğu yerde enzim-protein işbirliğine dayalı protein sentezi faaliyetinin aktif hale gelip canlı biyokimyasının dirlik kazanması son derece gayet tabii bir durumdur. Zira canlılık cansızlık üzerine kurulu bir düzen değil, tam aksine enzim-protein işbirliğine dayalı kurulu bir düzendir. Ve bu kurulu düzenin yaratıcısı Yüce Allah'tır. Dolayısıyla Allah'tan başka hiç kimse cansız maddeden canlı yaratmaya asla güç yetiremez. Nitekim yaratıcılık yönünde tüm teşebbüsler tüm suni denemeler her defasında fiyaskoyla sonuçlanmıştır. Şurası muhakkak canlılık denen hadise tamamen bir yaratılış olayıdır. Ama gel gör ki, yaratılış mucizesine akıl sır erdiremeyenler protein sentezini günlük rutin sıradan olaymış gibi algılamaktalar. Hatta onlara kalsa, proteinlerin temel yapı taşı amino asitlerin üçlü kodonlar halde dizilişini bile tesadüfen oluştuğu şeklinde algılamamız gerekecek. Oysa ne protein sentezi tesadüfen meydana gelmiş bir hadisedir, ne de amino asitler rastgele dizilmiş üçlü kodonlardır. Bilakis beşer idrakinin kat be kat fevkinde tamamen yaratılış mucizesinin tezahürü amino asit dizilimi ve protein sentezi hadisesidir bu. Düşünsenize en basitinden laboratuvar ortamında cansız tabiattan temin edilen kimyasal maddelerle yapılan deneylerde taş patlasın iptidai türden ya da sentetik türden birkaç bileşik ancak elde edilebiliyor, ona da protein demek için bin şahit lazım dersek yeğdir. Kaldı ki protein sentezini hafife alıp

basit sıradan bir işmiş gibi göstermeye çalışmakta abesle iştigal bir durumdur. Zira en basit bir protein sentezi için bile hücre içerisinde bir dizi aşamalardan geçmesi gerektiği artık bilinen bir gerçekliktir. Nitekim bir bakıyorsun değil kırmızı kan hücrelerin tamamı, bu hücrelerin içerisinde ki tek bir hemoglobin molekülünün yapımında bile bir dizi aşamaların kayd edilmesi gerekir. İşte bu nedenledir ki, basit sanılan canlının vücut yapısını oluşturmaya yönelik protein sentezinin yapay denemesine kalkışıldığında, bunun için değil bir insan ömrü, bir dünya ömrü de yetmeyecektir. Canlı âlemde olan biten her ne varsa anlaşılan o ki, hemen her oluşum biyolojik bir nizam çerçevesinde işlerlik kazanmaktadır. Şayet Biyolojik Nizam-ı âlem de neymiş hafife alınıyorsa, şu iyi bilinsin ki tabiatın kendi kendine ne protein üretme iradesi var ne de böyle bir kabiliyeti. Hiç şüphe yoktur ki, tabiatın doğurganlığı, Yüce Allah'ın yarattıklarının üzerinde yaratma iradesinin tecellisinin ve tezahürü bir doğurganlıktır. Bundan dolayıdır ki, inananlar olarak Allah'ın iradesi dışında yaprağın bile kıpırdayamayacağına inancımız tamdır.

Evet, yaratılan her şey O'nun iradesiyle hayat bulmakta, 'Ol' derse ancak mahlûkat oluverir. Zira hüküm O'nundur, her bir yaratılan perdelerden ibarettir. Ki, perdeler gaye değil vesiledir. Şayet vesileler kendini yaratıcı görüp güç denemesine kalkışırsa akıbetlerinin ne olacağı malum. Nitekim Miller tarzı deneyler bariz tel tel döküldüklerinin bize en yakın görünen senaryo örneklerini teşkil etmekte. Madem öyle, bakalım bu uğurda üretilen bir dizi senaryolar neymiş bir kaçını izleyip bir görelim:

Miller-Urey Deneyi Senaryosu

Amerikalı araştırmacı Stanley Lloyd Miller tarafından yapılan deneyler bir takım çevrelerde heyecan uyandırmış olsa gerek ki "**Biyolojik hayat tesadüfen meydana geldi**" düşüncesini savunanlar için adeta yere göğe sığdırılamaz bir şekilde ismiyle müsemma Miller-Urey deneyi olarak yankı bulmuştur. Malum, S. Miller'de başlangıçta amino asitlerin tesadüfen meydana gelebileceği kanaatini taşıyan bir araştırmacıydı. Hatta bu kanaatini doğrulamak amacıyla ilk dünya atmosferinde var olabileceğini düşündüğü metan, hidrojen ve su buharı eşliğinde hazırladığı vasat ortama dışardan suni enerji diyebileceğimiz elektrik şoklama yapıp, 100 santigrat derecelik ortamda bir hafta beklettikten sonra elde edeceği sonuçla canlı oluşumunu ispatlayacağını düşünüyordu. Ne var ki yaptığı bir takım deneysel denemeler neticesinde beklediği 20 çeşit amino asitten sadece üçünün ancak sentezlenebilmekte olduğunu görünce kazın ayağı hiçte öyle değilmiş kanaati oluşur kendisinde. Diğer taraftan tüm ümitlerini bu deneysel denemelere bağlayanlar ise daha neyin nesi neyin fesi olduğunu anlamadan Miller sanki canlılığın oluşumuyla yeni bir şeyler bulmuş gibisinden hemen bilim dünyasının gündemine oturturmuşlardır. Oysa ki ortada canlı oluşumu denen bir hadise yoktu, ortada topu topuna toplasan birkaç cansız molekül türünden partikül kırıntılar vardı. Ne diyelim, birileri bir bakıyorsun birkaç cansız oluşum partiküllerinden bile kendine vazife çıkarıp "**Gerekirse hücreyi de sil baştan yeniden yaratırız**" dercesine işi bilim kurgu şovuna da dönüştürebiliyorlar. Onlar işi bilim kurgu şova dönüştüre dursunlar, bikere tüm ümitlerini bağladıkları Miller-Urey deneylerinin yapıldığı ortam şartlarının dünyanın yaratılışındaki ortam şartlarıyla birebir örtüşmeyeceği çok açık. Hakeza deney düzeneği açısından da meseleye baktığımızda dünyayı da ilk yaratılışında bir laboratuvar olarak düşünürsek Millerin oluşturduğu yapay laboratuvarla da taban tabana zıt bir durum söz konusudur. Ki, bu iki laboratuvardan dünya laboratuvarı yaratılış düzeneğini içerirken, diğer oluşturulan suni laboratuvar ise kul yapımı düzenek içermekte. Madem öyle, bakalım bu kul yapımı düzeneğinin bilim kurgu filmlerini aratmayacak derecede belli başlı açmazları nelermiş maddeler halinde şöyle sıralayaraktan bir görelim:

-Miller birinci açmazı; adına soğuk tuzak (cold trap) dediği bir düzenekle amino asitleri izole etmeye girişmesidir. Böylece ilk girişiminde dünya izolasyon ortam şartlarıyla kendisinin oluşturduğu izolasyon ortam şartları arasında derin bir uyuşmazlıkla kendini ele vermektedir. Kaldı ki kimyasal yollarla protein sentezi oluşturulabileceğini varsaysak bile dünyanın ilk oluşumunda ki tabii yollarla oluşan protein senteziyle birebir aynısının olabileceğini imkânsız kılmaktadır.

-Miller'in ikinci açmazı öne sürdüğü ilkel atmosfer ortamında metan, amonyak gazı yerine düşündüğü metan, hidrojen ve su buharı karışımı bir vasat ortamının olabileceği düşüncesinin tam aksine birçok bilim adamı azot ve karbondioksit karışımı bir vasat ortamının olabileceği yönünde hem fikir görüş serdetmişlerdir. Böylece Miller-Urey deneyleri bu noktada yaratılışın ilk doğal atmosfer bileşenleriyle taban tabana zıt suni denek türünden bileşenler olarak karşımıza çıkmaktadır. Kaldı ki Miller, kendi deneyinde kullandığı atmosferik ortamın yapay bileşenlerden oluşmuş denek bir ortam olduğunu itiraf etmişte. Öyle ya, şayet ilk yaratılış hadiselerinde kimi bilim adamlarının ileri sürdükleri Bing-bang (büyük patlama) hadisesini doğru kabul edilebilir tez olarak varsaydığımız da ortaya çıkan tabloda dünyamızın adeta kaynar kazan bir halden git gide soğuyaraktan ergimiş halde nikel ve demir karışımı ağırlıklı bir vasat ortamın doğuvereceği muhakkak. Dahası o ilk patlayışın ardından daha yeni şekillenmeye başlayan atmosferin azot, karbondioksit ve su buharı karışımı bir vasat ortamın olmasını kaçınılmaz kılacaktır. Baksanıza J.P.Ferris ve C:T Chen, zaten yukarı da bahsettiğimiz Miller'in kendi deneyinde kullandığı yapay atmosferik ortama benzer düzeneklerle yaptıkları deneyleri tekrarladıklarında canlı oluşumuna temel teşkil edecek herhangi bir işe yarar amino asit oluşumu ortaya koyamamışlardır. Hatta ilk oluşumda yer alan kimyasal gaz bileşenlerinin organik moleküllerin meydana gelmesinde bir amonyak veya metan gazı kadar da etkili olup olmayacağı noktasında da ortaya net bir şey konulamamıştır

-Miller'in üçüncü açmazı; deneyini ilk atmosferin oluşumunda yoğun oksijen bombardımanının dikkate almadan yürütmüş olmasıdır. Dolayısıyla ilk atmosferin oluşumunda oksijeni dikkate almadan kendi oluşturduğu suni atmosferik düzeneği geçersiz kılmakta. Hem nasıl geçersiz kılmasın ki, bikere oksijenden kaynaklanan ultraviyolenin bulunacağı ortamda tek bir amino asidin yaşamasını bile imkânsız kılmaktadır, bu yüzden oksijeni devre dışı bırakmıştır. Zaten bilim adamlarının pek çoğu dünyanın oluşumunda ilk bing-bang patlaması denen hadiseyle daha normal atmosfer şartlarının oluşmadığı bir hengâmede ultraviyole ışınlarının filtrelenmeden doğrudan yeryüzüne inmesiyle birlikte ortada amino asit oluşumu varsa da yoğun bombardıman altında hepsinin parçalanmasını kaçınılmaz kılacağında hem fikirdirler. Bu demektir ki Miller oluşturduğu deney düzeneğinde şayet oksijeni de işin içine kataraktan oluştursaydı bu durumda metan gazı karbondioksit ve suya çevrilip, amonyak ise ister istemez azot ve suya dönüşecekti. Kaldı ki ilkel atmosferde oksijenin olmadığını varsaysak bile bu seferde ozon tabakası oluşamayacağından yine amino asitler doğrudan ultraviyole ışınlarının bombardımana uğrayıp böylece paramparça olmuş olacaklardı. Anlaşılan, ilkel atmosfer şartlarında oksijenin yokluğu bir dert, varsa da o da ayrı bir dert olabiliyor. Sonuçta her iki durumda aminoasitler için yok edici bir ortamdır.

-Miller-Urey deneyinin dördüncü açmazı; sağ-elli amino asit türünden bir takım partiküllerin nüksetmesi yaptığı suni deneylerin daha da bir anlamsız kılmakta. Zira canlılık sol-elli amino asitlerin varlığıyla işler hale gelip anlam kazanmakta.

İşte yukarda maddeler halinde sıraladığımız açmazları bir bütün olarak değerlendirdiğimizde, Miller-Urey deneyi ve türevlerinin canlılığın yaradılışın ilk dünya şartları ortamında tesadüfen sahne aldığını ispatlamaktan aciz olduğunu göstermektedir. O halde şimdi sormak gerekir:

-Miller-Urey deneyi ve türevlerinin ilk dünya oluşumunun hangi laboratuvar ortamıyla örtüşecek şartlara haizdir?

-Miller-Urey deneyi ve türevlerinin düzenek uygunluğu ilk dünya oluşumunun hangi düzenek ölçüleriyle uyumluluk arz etmekte?

-Miller-Urey deneyi ve türevlerinin yapay ölçümlemeleri ilk dünya oluşumunun hangi terazi ölçümlemesiyle örtüşmekte?

-Miller-Urey deneyi ve türevlerinin oluşturduğu yapay ortama şokladığınız enerji ilk dünya oluşumunun hangi enerji şoklamasıyla uyumluluk arz etmekte?

-Miller-Urey deneyleri adı altında oluşturulan o yapay düzeneklerinin malzemeleri ilk dünya oluşumunun şartlarının hangi düzeneğin malzemeleriyle örtüşmekte?

Hiç kuşkusuz bu soruların cevabı havada kalacaktır, olsun biz yine de sormuş olalım ki, zihinler de bilgi kirliliği oluşturmaya kalkışmasınlar. Aksi halde ne de olsa bizi sorgulayanlar yok düşüncesiyle meydanı boş bulup bildiklerini okuyacaklardır. Baksanıza adamlar yaratılış mucizesini gözlerden uzak tutmak adına ilk dünya oluşumunda var olan birçok elementleri kendi oluşturdukları yapay analiz çalışmalarına çözelti karışımı olarak almamışlar bile. Dedik ya, onlar meydanı boş bulduklarında bildiklerini okuyup kafalarında planladıkları her ne senaryo varsa, planlarının bozulmaması adına işine gelen elementler ya da işine gelen bileşiklerden hazırladıkları çözeltilerle çalışmaktalar. İşte böyle işine gelen yapay laboratuvar ortam şartları oluşturarak yapılan çalışmalarla güya Darwin teorisini çürümüşlükten kurtaracaklarını sanmaktalar. Oysaki yaratılış mucizesini gözlerden uzak tutmaya hiçbir yapay laboratuvar ortam şartları ve hiçbir yapay düzenek ve malzemeleri hiçbir güç yetiremeyecektir. Hatta bu iş (yapay denemeler) öyle de sarpa sarmış durumda ki, tamda Nasrettin Hoca hikâyesini tersinden okuyacak hale dönmüştür. Yani ortada un var, şeker var, yağ var, ama helva yoktur esprisini tersinden okuduğumuzda ne var ne yok her türlü yapay laboratuvar alet ve adavetleri var, yapay çözeltiler var, yapay düzenekler var, ama ortada fol yok yumurta da yoktur diyebileceğimiz trajikomik senaryonun girdabına düşmüşlerdir.

Sdney Fox Senaryosu

Hakeza Nasrettin Hoca hikâyesinde olduğu gibi trajikomik duruma düştüklerinin bir diğer örneği ise Sydney Fox'un; "İlk amino asitler ilkel okyanus şartlarında oluşup, akabinde bir volkanın yanındaki kayalıklara sürüklenerek yüksek ısının etkisi altında bünyesindeki suyun buharlaşmasıyla birlikte kuruyan amino asitler şeklinde proteini oluşturmuşlardır" diye ileri sürdüğü senaryoya bel bağlamalarıdır. Nitekim Fox, Miller'i takliden yaptığı bir takım deneyler neticesinde yüksek ısıda amino asitlerin bozulduğunu gözlemlemiştir. Fox, bu kez bir başka yöntemle suni laboratuvar ortamı şartları altında damıtılmış aminoasitleri kurumaya bırakıp böylece amino asitleri ısıtaraktan birleştirme yoluna gitmiştir. Tüm bu yapboz işlemler iyi hoşta, elde ne var denildiğinde yine birbirlerine rasgele bağlanmış sıradan birkaç amino asitlerden inorganik olarak oluşan protein türevi oluşumlarından başka bir şeyin ortaya çıkmadığı gözlemlenmiştir. Üstüne üstük yapılan bu yapboz denemeler Millerin suni denekler üzerinden değil, canlı organizmaların amino asit molekülleri üzerinden yapılmıştır. Düşünsenize hem Miller'in izinden gittiklerinden dem vurulacak, hem de izinden gittiği adamın ürettiği yapay amino asit benzeri parçacıkları denek olarak kullanılmayacak. Peki, bu durumda birileri çıkıp sormaz mı "bu ne perhiz bu ne lahana turşusu" diye.

Şu bir gerçek, gerek Fox ve gerekse diğer bilim adamlarının elde ettiği hiçbir kıymeti harbiyesi olmayan suni birkaç amino asitlerden inorganik olarak elde edilen protein benzeri (proteinoidler) oluşumlarından medet umarak normal tabii şartlarda gerçek anlamda protein oluşumunun meydana gelmesini beklemek boşa kürek sallamaktan öte bir anlam ifade etmez. Tabii bizim burada karşıt çıkışımız dünyanın ilk oluşumunda olmayan pek alışık olmadığımız şartlar altında özel laboratuvar teknik yöntemlerle amino asitleri bir şekilde birbirine bağlama denemelerine değil elbet, tam aksine karşı çıktığımız husus, yapılan suni denemelerle ortaya çıkan bir takım düzensiz protein benzeri partikül oluşumlardan hareketle "işte canlı böyle oluşturulur" dercesine 'yaratıcılık' havasına girmelerinedir. Bikere her şeyden önce öne sürdükleri protenoidlerin gerçek proteinlerle yakından uzaktan hiçbir alakası olmayan işe yaramaz cinsten diyebileceğimiz birtakım inorganik termal lekelerden ibaret yapılardan başkası değildir. Hem kaldı ki, cansız maddelerden canlılık oluşturma adına devasa boyutlarda yapay bio-havuzlara ne kadar kimyasal madde atarsalar atsınlar, ne kadar dışardan her türden gaz pompalarsa pompalasınlar, hatta ne kadar envaı türden radyasyon takviye ederseler etsinler, sonrasında da havuza attıkları maddeleri devasa mikserlerle (karıştırıcılarla) karıştırıp istedikleri termal sıcaklıkta ısı ayarlamalarını yapmış olsalar da sonuçta hayat için gerekli olan en iyimser tahminle 2000 enzimden ancak belki birkaç amino asitlerden inorganik türden oluşan protein benzeri (protenoidler) moleküller ya da birkaç suni kimyasal madde üretmek olur ki bundan bir adım ötesine geçemeyecekleri muhakkak. Zira hayat biyokimyasının her basamağının arka planında yaratılış mucizesi ve yaratılış gerçeği vardır. Ancak gel gör ki, içi boş senaryolar peşinden koşanlara ne amino asitlerin arka planında işleyen mucizevi oluşum aşamalarını anlatabilirsiniz, ne de proteinlerin arka planında ki mucizevi oluşum aşamalarını. Üstüne üstük hayat biyokimyası sadece protein sentezi oluşumuyla da sınırlı değildir, hayat biyokimyası bütünüyle öyle mükemmel donatılmış bir yapıdır ki, hücresinden dokusuna, dokusundan organına, organından vücut yapısına kadar uzanan bir dizi çok karmaşık bir yapıdır. Dahası "Şimdi gel de çık çıkabilirsen işin içinden" türünden çok karmaşık bir yapıdır bu. Hatta tamda bu noktada evrimcilere sormak gerek; şimdiye kadar amino asit ve protein oluşumuna yönelik yapılan denemelerle ortaya net bir veri koyamadığınıza göre elde ettiğiniz bu yarım yamalak oluşumların daha da üstünde karmaşık yapıda olan doku, organ ve vücut oluşumlarının altından nasıl kalkarsınız doğrusu merakımıza mucip bir konudur. Onlar bu işlerin altından nasıl kalkacakların düşüne dursunlar, her şeyden önce bikere şu bir gerçek; hayat biyokimyası sırf basit bir protein yığınından ibaret olmayıp, bünyesinde birçok sistemin barındığı biyolojik canlı bir âlem olarak karşımıza çıkmaktadır. Hakeza James Watson ve Francis Crick'in gün yüzüne çıkardığı kompleks yapıdaki nükleik asitler (DNA ve RNA) gerçeği de öyledir.

RNA Senaryosu

İlk dünya atmosferinin oluşumunda bağrında taşıdığı atmosferik gazların amino asit sentezini imkân vermediği anlaşılması üzerine, bu kez RNA molekülü üzerinde protein sentezine yönelik bilgi kodu taşıma özelliğinden olsa gerek, RNA senaryosu sahne almaya başlar. Walter Gilbert tarafından ileri sürülen bu senaryoya göre nasıl olmuşsa milyarlarca yıl önce RNA kendi kendine ortaya çıkmış, akabinde çevre şartlarının tesiriyle proteinler imal etmeye başlamış, derken en nihayetinde DNA molekülü doğmuş güya. Ne diyelim, sizde görüyorsunuz ya, zırva tevil götürmez misali ileri sürülen bu tip tezlere gülesin mi ağlayasan mı, doğrusu şaşmamak elde değil. İnsan ister istemez bu tip zırva söylemler karşısında; nasıl oluyor da hayal mahsulü nükleotidler nizami bir dizilimle bir araya gelip RNA'yı oluşturmuş doğrusu sormadan edemiyoruz. Kaldı ki RNA senaryosunun geçerlilik arz etmesi için ortada mutlaka, ya kalıp görevi ifa edecek DNA molekülünün varlığına ihtiyaç vardır, ya da başka bir RNA molekülünün varlığına ihtiyaç vardır. Bunlar olmadan işi tersinden okuyup kendi kendine RNA'nın sahne

aldığını söylemek abesle iştigal bir tutumdur. Nitekim bu tutum ve davranış reflekslerini 'hem nasıl' cümlesiyle başlayan sorularla birileri de çıkıp bizim gibi şöyle de sorgulayabilir pekâlâ:

- Ey senaristler! Hem nasıl oluyor da RNA en mükemmel laboratuvar şartlarında bile kopyalanması zor bir molekül iken birden bire ilk dünyanın yaratılış şartlarında kendi kendine nasıl meydana gelmiş iddiasında bulunabiliyorsunuz diye adama sormazlar mı?

- Ey senaristler! Hem nasıl oluyor da, şayet RNA kendi kendine tesadüfen meydana gelmişse o zaman birileri çıkıp "Madem öyle, RNA hangi tesadüfî bilgiyle kendi kendini kopyalamayı akıl edebilmiş" diye adama sormazlar mı?

- Ey senaristler! Hem nasıl oluyor da, şayet RNA kendi kendini tesadüfen kopyalamışsa, o zaman birileri çıkıp adama" Madem öyle, kopyalanmak için kullanacağı nükleotid elemanlarını nereden temin etmiştir" diye adama sormazlar mı?

- Ey senaristler! Hem nasıl oluyor da RNA, daha canlının ilk oluşumunda bilgi kodu aracılığının dışına çıkıp da üstüne vazife olmayan bir işe girişerekten bilginin başkomutanı olarak protein üretecek duruma gelmişte bizim bundan haberimiz olmamış? Hem kaldı ki adı üzerinde bilgi kodu. Bu yüzden evrimci senarist görüşlerin tam aksine bilgi koduna hammadde gözüyle bakmayız. Hammadde olarak bakmamız gereken varsa, o da malum amino asitlerdir. Nitekim amino asitler proteinlerin oluşumunda temel taşı olmaları hasebiyle, her daim hammadde yönünde hep misyon yüklenmişlerdir. Dolayısıyla, şayet bizlerde evrimciler gibi bir an kendimizi RNA senaryosuna kaptırmış olsak, maazallah Nasreddin Hocanın hikâyesini tersinden alıp ortada un yok, şeker yok, yağ yok ama helva var demek durumunda kalırdık. Böylece olaylara hep ters yönden bakmış olurduk. Oysaki protein sentezi denen hadise hücre içerisinde birtakım karmaşık işlemler sonucunda yoğrulup birçok enzimin katalizörlüğünde ribozomlar üzerinden gerçekleşen mucizevi bir hadisesidir. Hakeza ribozomun bizatihi kendisi de karmaşık yapıda bir donanım olup adeta bir üretim fabrikası olarak işlev görmektedir. O halde, siz siz olun sakın ola ki birçok karmaşık yapının aynı anda bir araya gelerek büyük organizasyonlara mühürlerini vurma gibi harikulade mucizevi oluşumları tesadüfen oluşmuş yapılar olarak yorumlamaya kalkışmayın, aksi halde kendi kendinizi komik duruma düşürmüş olursunuz.

İşte yukarıda maddeler halinde e sıraladığımız sorulardan da anlaşıldığı üzere şayet evrimci senarist tezleri ciddiye almış olsak karman çorman bir karışımdan ansızın hayali bir RNA molekülü doğuverdiğine kanıvermiş olacaktık. Dahası canlı oluşumunda ilk temel harcın gen dünyasının babası konumunda Başbuğ Başkan DNA molekülü değil de, Vezir-i azam ve elçi konumunda RNA molekülünü ilk temel harç olarak addedip, böylece bu uydurulmuş senaryodan hareketle tıpkı evrimciler gibi bizlerde evladın babadan önce doğuverdiğine kanmış olacaktık. Oysaki kazın ayağı hiçte öyle değil, bilakis insanın ilk yaratılış kodlarında toprak DNA vardır, toprak DNA olmadan RNA'nın kopyalanması asla mümkün değildir, dolayısıyla RNA'nın insanın ilk toprak mayası kodunda olmayıp tam aksine DNA'ca kopyalanan protein senteziyle vazifeli elçi konumunda bir bilgi kodu taşıyıcısı olduğu anlaşılmakta.

İyi ki de evrimci tezleri bu tür sorularla sorgulamış olduk. Nitekim sorguladıkça da birbirinden ilginç, bir o kadarda trajikomik hayal mahsulü senaryolarla kuşatıldığımızın farkına varmış olduk. Belli ki etrafımızı saran bu tür senaryo oyunlarından kurtulmanın tek yolu yaratılış mucizesine şevksiz şüphesiz iman etmekten geçer.

Proteinler nerede yapılır?

Protein sentezi hadisesi hemen her hücrede cereyan edip dışardan bir takım deneme yanılma metotlarıyla kendiliğinden oluşmaz, malum bir dizi aşamalar eşliğinde gerçekleşir. Tabii bu söz konusu bir dizi aşamalar protein sentezinin oluşumuna da kâfi gelmeyebilir, bu arada 20 aminoasidin sol-elli amino asitli olması gerekir ki protein sentezinden maksat hâsıl olsun. Hiç kuşkusuz bir dizi kural ve kaideler sadece protein sentezine has bir durum değil, buna DNA ve RNA'da dâhil elbet. Nitekim hücre içi karar kuralları gereği DNA ve RNA'yı oluşturan nükleotidlerin de sağ-elli olmaları icap eder.

Tabii protein yapımı konusunda hücre içi karar kuralı ve kaideleri burada bitmiyor, dahası var; amino asitlerin bir araya gelip dizilmeleri gerektiği kuralının yanı sıra bunların uygun bir şekilde nasıl bağlanmaları gerektiği kuralı da yaratılış kanunları kapsamında karar kuralı zorunluluktur. Öyle ki külli iradeyle tecelli eden bu söz konusu bir dizi karar kural ve kaidelerin hücre içerisinde yerine getirilebilmesi için de ayrıca amino asitlerin peptid bağlarıyla bağlanıp doğrusal olarak dizinim göstermeleri gerekir. Hiç kuşkusuz amino asitler sadece peptid bağlarıyla kimyasal bağ oluşturmaz, daha birçok değişik türden moleküllerle de kimyasal bağ oluşturmakta. Hele ki birde işin içinde protein sentezine yönelik faaliyet olursa bu durumda akan sular durur misali protein yapımına yönelik peptid bağlarıyla kimyasal bağların oluşturulma işlemleri bekletilmeksizin hızla karar kuralları ve kaideleri olarak yürürlüğe girer bile. Belli ki protein oluşumunda:

-Gerek sol-ellilik karar kural ve kaideleri,

-Gerek amino asitlerin linear dizinler şeklinde peptid bağlarıyla birbirine bağlanmalarıyla oluşacak olan protein sentezine yönelik karar kural ve kaideleri,

-Gerekse bir amino asidin amino grubuyla diğerinin karboksil grubunun bir su çekilme tepkimesiyle birbirine bağlanmaları şeklinde tecelli edecek olan bir dizi karar kural ve kaideleri, hiç kuşkusuz Yüce Allah'ın yarattığı biyolojik programın işleyişinde en temel öğeler olarak 'dirlik' göstermeleri için vardır. İyi ki de yaratılış kodlarımız en mükemmelinden bir dizi karar kural ve kaidelere bağlanmışta bu sayede hidrofobi denen bir hadiseyle yaratılış moleküllerimiz sudan kaçıp ıslanmaksızın kuru molekül olarak dirliğimiz mayalanmış olmakta. Zaten iri ve diri olarak da mayalanmak durumundayız. Zira emir büyük yerden gelmekte. Kaldı ki, ilahi emre amade DNA'nın metil gurubu içerikli donanımlı yapıda olması hasebiyle bizatihi başlı başına kendisi kuru bir moleküldür. Hatta Yüce Allah (c.c) bu hususta "**Andolsun, Biz insanı karmış, kokuşmuş, kuru, şekillenmiş bir çamurdan yarattık**" (Hicr, 26) diye zikrettiği ayet-i kerimeyle DNA'nın kuru oluşuna işaret buyurmakta. Böylece Yüce Allah'ın bu ayet mealinde işaret buyurduğu çamurla özdeş DNA'nın kurutulmuş olarak kalın ve kısa çubuklar şeklinde kromozom hale dönüştürüldüğü anlamını çıkarabiliriz pekâlâ. Hatta Yüce Allah'ın (c.c) "**Şüphesiz Biz onları yapışkan bir çamurdan yarattık**" (Saffat, 11) diye beyan buyurduğu ayet mealinden de anlaşılan o ki, çamurun oda sıcaklığında yüksek derecede viskozitede ki metilasyon içerikli yapışkan özelliği sayesinde kalın ve kısa çubuklu kromozomların ete kemiğe bürünecek şekilde vücut bulmasına vesile olduğu anlaşılmakta. Öyle ya, hem madem çamurdan maksat DNA molekülünün kalın ve kısa çubuklar şeklinde kromozomlu hale bürünmesidir, o halde bu aşamadan sonra yukarıda zikredilen ayet-i kerimelerin mana ve ruhundan hareketle çamurun sadece kısa ve kalın çubuklu hale getirilme şekline değil, yapışkanlığını da pür dikkat kesilmemiz icab eder. Nitekim ayette geçen '**yapışkanlık**' vurgusu belli ki bir molekülün yüksek derecede viskozite içerikli (yüksek derecede yapışkan içerikli) olmasına istinaden bir vurgulamadır. Ki, yüksek derecede yapışkanlığın da olması gerekir ki şekillenme hadisesi ya da vücut bulma hadisesi vuku bulsun. Nasıl mı? Elbette ki DNA zincir halkasının belirli noktasında bir fermuar şeklinde açılmasıyla birlikte dışardan herhangi bir enzim marifetiyle teşekkül

ettirilecek yeni bir DNA uçlarının, açılan fermuarın bir diğer yakasında birleştirileceği diğer DNA halkasının yapışkan parça uçlarına yapışmak suretiyle olacak iştir bu. Gerçekten de zikredilen ayet-i kerimenin içerdiği mana ve ruhuna dalındığında doğrudan insanın yaratılış çamur mayasının yapışkan uçlarla mayalanıp vücut bulduğuna olan inancımız, kalp göğüs kafesimizin hemen altındaki iman tahtamızda ipeğe sarılmış çelik zırh misali daha da kavileşip, böylece “Allah” demekten kendimizi alamayız da.

Her neyse sonuçta geldiğimiz noktada, evrimcilerin yukarıda yazılan çizilen senaryolardan ilham alaraktan suni metotlarla inorganik olarak elde edilen protein benzeri (protenoidler) moleküller üretme çabalarına pek sıcak bakmıyoruz. Zira tüm bu laboratuvar çalışmalarının hiçbiri ilk yaratılışta ki tabiat şartlarında gerçekleşmiş olaylar değildirler.

Velhasıl-i kelam; ilk yaratılışın tekrarlanması ve tecrübe edilmesi imkânsız bir mucizevî bir hadisedir.

Vesselam.

GENETİK KOD DÜNYAMIZ

01 Temmuz 2022 – Cuma-Selim Gürbüzer-enpolitik.com/

Kalite kontrol kavramını sıkça duyar olduk artık. Peki, iyi hoşta kontrol sistemi sadece dünyevi beşeri ilişkilere has bir olgu mudur? Elbette ki hayır. Çünkü mikro âlemde de gizli İlahi güç tarafından tanzim edilmiş bir kontrol sistem ağının varlığı söz konusudur. Ki, “Ol” emri doğrultusunda üreme hücrelerinde bulunan genler vasıtasıyla kalıtım olayının kontrol edildiği malum. Zaten kontrol edilmesi de gerekir. Çünkü Yaratıcı güç böyle murad etmiş ve üreme olayı da bu şekilde kontrol altında tutulmuştur. Nitekim Mendel yaptığı çalışmalarla genetik karakterlerin karakter en az bir çift gen tarafından belirlendiğini bildirip bu yüzden her bir gen çifti genetik karakterlerin belirlenmesinde kontrol edici allel genler olarak da adından söz ettirmiştir hep. Belli ki kâinatta hemen her şey çift yaratılmış, dolayısıyla her bir çift genin bir araya gelmesiyle birlikte birbirini tamamlayan “**homozigot”** ve “**heterezigot”** türden lokus aleller olarak sahne alması son derece gayet tabii bir durumdur. Ancak şu da var ki yumurta ve sperm hücrelerinin kendi üreme organlarında konumlanması tek başına bir anlam ifade etmez, illa ki evlenecek çiftlerin bir araya gelip izdivaca girmesi gerekir ki üreme olayından beklenen maksat hâsıl olsun. Aksi halde neslin devamından söz edemeyiz. İnsanoğlu tavuk mu yumurtadan meydana gelmiş yoksa yumurta mı tavuktan meydana gelmiş diye düşüne dursun, sonuçta yumurta cenine (embriyon) besin kaynağı olmanın yanı sıra üremeyi gerçekleştirecek olan döl hücresine de aracılık yapıp, gen dünyasının gayet koordineli bir şekilde harekete geçmesiyle birlikte **zigot** oluşumu vuku bulmaktadır. Dahası buna biyoloji bilim dalında gametogenezis yaratılış hadisesi (spermin ve yumurta hücresinin yaratılış hadisesi) denip, Kur’an’da “**Şüphesiz biz insanı çamurdan bir sülâle yarattık**” (Müminun, 23/12) ayetin mana ve ruhuna uygun olarak embriyonun birinci safhasının akabinde oluşan zigot safhasına karşılık gelen durumdur bu. Nitekim Müfessir Hamdi Yazır, yine Kur’an’da beyan buyrulan “Sonra onu kararı mekinde nutfe yaptık” (müminun, 23/13) ayetiyle birlikte bir başka ayette geçen “hamei mesnun” ibarenin aslında insan tohumu olan nutfe olduğunu tefsir eder. İşte Kur’an’da siyah, kokar cıvık çamur ibareleriyle tefsir edilen ayetlerden yola çıkarak ilk yaratılıştaki toprak ve çamur safhasından yine Kur’an’da bir ayette geçen organik gıda maddelerini kokuşan et anlamıyla tefsir edilen salsal ibaresine karşılık gelip, salsalin devamında yaratılanın ise hamei mesnun hücresi olabileceğine imkan vermekte. O halde bu durumda yaratılışa sadece nutfe bazında değil, bir tek hücreyi Âdemi zigot yaratılışı olarak da telakki etmek pekâlâ mümkün.

Zira insan tohumu denen nutfe çok hücreli döneme geçişi temsil eden embriyonik safhaların en ileri safhasıdır. Her neyse sonuçta gamet hücrelerinin bir araya gelip döllenmeyle oluşan zigotun akabinde gelişecek olan genetik bölünme safhaları sürecinin tamamlanmasıyla birlikte artık yumurtadan tavuğun (civciv) çıkması kaçınılmaz hal alacaktır. Tabii bu süreci sadece yumurta kabuğunun çatlayıp tavuğun ortaya çıkması hadisesiyle sınırlı tutmak doğru olmaz, anne karnında gelişen insan embriyosu da tıpkı yumurta kabuğunun çatlaması hadisesinin bir başka versiyonu olarak, ta ki göbek bağı kordonuyla irtibatını keseceği gün geldiğinde ancak o zaman doğum sancısıyla birlikte amnion kesesinden çıkıp dünyaya gelivermektedir. Şöyle ki; yumurta ve spermlerin her biri tek bir gene sahiplerdir, dolayısıyla döllenme hadisesi spermatozoit ve ovaryum hücresinin bir araya gelip genetik kodların buluşması denen bir sürecin sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Zira canlı neslin devamında aktif görev yapan sperm ve yumurta hücrelerinin üretimi rast gele veya tesadüfen oluşmayıp tam aksine kendi bulundukları üreme tesisleri diyebileceğimiz üreme organlarında belli bir sistematik program dâhilinde entegre bir şekilde üretim gerçekleşmektedir. Öyle ki entegre tesislerinde üretilen ürün çok değişik aşamalardan geçtikten sonra bir takım gen kombinasyonları sonucu üreme gerçekleşmekte. Bu yüzden ekonomi alanında entegre tesis kavramı bir ürünün üretimden itibaren tüm süreçlerin kontrol edildiği tesislere verilen ad olarak anlam kazanır. Biyolojik alanda da malum bu söz konusu entegre tesisler "vücut (somatik) hücrelerini üreten üretim tesisleri ve cinsiyet (eşey-gamet) hücrelerini üreten üretim tesisleri iki ana başlık altında anlam kazanır. Madem öyle, hazır üretim tesislerinden söz etmişken üreme hücreleri ile vücut hücreleri arasındaki en temel farkı ortaya koymakta fayda vardır. Neymiş o fark denildiğinde aralarında en belirgin fark hiç şüphesiz vücut hücrelerinin **2n** kromozoma sahip olması, üreme hücrelerinin de tek bir (**n**) kromozoma sahip olmasıdır. Bu demektir ki anneden gelen tek bir (n) kromozom, babadan gelen bir (n) kromozomu karşılayıp, böylece yeni bir canlının temeli atılmış olunmakta. Tabii anne karnında tüm bu olup bitenlerden habersiz bir şekilde dünyaya geliveren nur topu bebekler, neyse ki dünyaya geldiklerinde bu kez dünyada ne olup biteceğinden haberdar olarak yaşayıp ömür sürecelerdir. Derken dünyada ki ömrü tamamlandığında bu kez tıpkı anne karnında geçirmiş olduğu hayat sürecinde olduğu gibi yine sil baştan öteki âlemde başına neler gelip gelmeyeceğini bilemediği ahiret yurduna göç etmiş olacaktır. Aslında her doğan çocuğun dünya yurdunda konaklamasından daha önemli olan nasıl ki doğduğunda annenin şefkat kollarında kendini korumaya aldığı gibi buluğ çağında da kendi kendini kontrol edecek mekanizmaların kucağında her türlü çirkinliklerden ve haramlardan kendisini korumaya alıp amel-i salihle bu dünyadan göç etmesini bilmek çok önem arz edecektir.

Dikkat edin kendi kendini kontrol edecek mekanizmaları geliştirmek dedik, bu da ancak kulluk bilincine varmakla mümkün, dolayısıyla bu noktada kulluk bilincini genetik kodlardan beklemek abesle iştigal olur. Çünkü gen dünyası bambaşka bir dünyadır. Bu yüzden gen dünyasına iyiyi kötüyü birbirinden ayıran herhangi bir mekanizma ya da herhangi bir obje gözüyle bakmak yerine bilgi program paketi olarak bakmak en doğrusu. Nitekim gen dünyasının bilgi paketi koduyla yüklü olduğu şundan besbellidir ki maddenin en küçük temel birimi olan atomları kendin de toplamıştır. Şayet kendinde toplamamış olsaydı bilinçsiz maddenin kendi kendine bilgi üretecek ne paket programların varlığından söz edebilirdik ne de hücre içerisinde DNA başkanlığında yürütülen paket programlardan. Hele ki işin içinde hücre âlem söz konusu olunca işin boyutu daha da bambaşka bir hal alır. Öyle ki hücre içi faaliyetler organizmanın belirli bir hiyerarşik düzen içerisinde işlerlik kazanabilmesi için düzen için bilgi yüklü DNA ve RNA'nın varlığına ihtiyaç vardır. İşte adına bilgi yüklü paket programlar denilen genler bu noktada devreye girerek bir noktada canlı hayatına dirlik kazandırmaktalar. Hem nasıl dirlik kazandırmasın ki, bikere her şeyden önce gen dünyası DNA moleküllerinden teşekkül etmiştir. Dolayısıyla yarı anne ve yarı babadan gelen genetik karakterlerin yavrulara geçmesini sağlayan

genetik dizilimin lideri hiç kuşkusuz DNA olup organizmanın şekillenmesinde rol oynayan hücre içi tüm hayati faaliyetler onun başkanlığında gerçekleşmektedir.

Düşünsenize 46 kromozomlu bir zigotta 2 ila 3 milyon arası bir sayıda gen bulunup kullanılan ya da kullanılmayan bu kadar sayıda gen topluluğu zigot içerisinde adrese teslim bir şekilde beyin, akciğer, mide, rahim, göz, kol ve bacakları oluşturacak hücreler halinde vücut azalarına dönüşümünü belirleyebiliyorlar. Böylece adrese teslim bir şekilde belirlenen herhangi bir organa ait hücrenin gen sayısına baktığımızda dile kolay 10.000'li rakamlarla karşılaşabiliyor. Her ne kadar rakamları telaffuz etmekte zorlansak ta sonuçta dünyaya gelecek insan vücudunu oluşturan organlar ne bir eksik, ne bir fazla bilakis tam da dengi dengine rakamlarla şekillenmekte. Öyle ki vücudu oluşturan tüm organların şekillenmesinde etken rol oynayan genler, her organın hücre yapılarında bulundukları konum ve özelliklerine göre ya dominant gen (baskın gen) halde ya da resesif gen (çekinik) gen halde şekil vermekte. Örnek mi? Mesela siyah gözlülük baskın gen olarak sahne alırken mavi gözlülük resesif gen olarak sahne alır. Bu nedenledir ki genetik kodlamalarda dominant genleri büyük harflerle kodlanırken, resesif genlerde küçük harflerle kodlanır. Tabii burada genlerin baskın ve resesif oluşumları üzerinde dikkat kesilmekten daha ziyade asıl gen dünyasının akıl almaz sırlarına ve gen diziliminde ki mükemmeliyetine dikkat kesilmek daha doğru bir tutum olur. Gerçekten de dikkat kesildiğimizde kromozomları oluşturan nükleotidlerin çift sıra halde dizilim gösterdiklerini müşahede etmiş oluruz. Derken bu sayede kromozomlar üzerinde oluşan STR DNA gen bölgelerini (kısa tekrar dizilimi) genetik okuma cihazlarında lineer bir diziliş şeklinde gözlemlemiş oluruz. İşte bu gözlemlenen birbiri ardı sıra dizilen STR DNA gen bölgelerinin bulunduğu özel konuma **lokus** denmektedir. Nitekim genetik okuma cihazların monitörlerinde pik şeklinde izlediğimiz yarı anne ve yarı babadan çocuğa geçen kromozomlar aslında aynı lokus bölgelerinde konumlanan allel **genler**den başkası değildir. Ki; her bir lokus allel genin kodu belli bir sekans sayıda atomik döngüyle belirlenir. Mesela Pürin gurubundan azotlu bir bileşik diye addedilen adenilik asit "**Adenin-Pentoz-Fosfat**"dan oluşan bir nükleotid olup 39 atomdan meydana gelmiştir. Üstelik bu 39 atomluk yapı DNA'nın yapısını oluşturan dört nükleotid bazdan sadece bir tanesini teşkil eden bir yapıdır. Bir başka ifadeyle 13 karbon, 11 hidrojen, 9 oksijen, 5 azot ve 1 fosfor içeren pürin yapıdır. Hele birde bunu insan DNA'sını tümüyle birlikte düşündüğümüzde vücudumuzun yaklaşık 210 milyar kadar atomla donatıldığı bir dünya ile yüzleşmiş oluruz. Tabii bu zahiri yüzleşmedir, birde atomlar merkezde çekirdek etrafında dönen elektronların seyriyle vücudumuzda her salise Allah'ı zikretmekte olup, bunu idrak ettiğimizde biliniz ki bu da batini yüzleşme olacaktır. Ama ne var ki bundan bihaberiz. Bihaber olsakta; bu zikir halkası ta kalubeladan beri levh-i mahfuzumuz DNA'mızda kodlanıp Mevlana'ca dönmekteler de zaten.

Evet, her şeyin bir zahiri yönü var, bir de manevi yönü. Dış ve iç birbiriyle ilişkilidir zaten. Bu yüzden dış âlem, iç âlemin bir nevi fotoğrafı sayılmaktadır. İç âlemse dış kalıbın ruhu mesabesinde, yani dışın görünmeyen yüzü olarak yansır hep. İşte zahir ve batın ilişkisinden hareketle bir organizmanın sahip olduğu genlerin iç görünüşüne "**genotip**", genotipin dışa yansıması veya bir organizmanın dış görünüşüne de "f**enotip**" dersek maksadımızı aşmış sayılmayız, pekâlâ böylede tanımlayabiliriz dersek yeridir. Tabii genetik dünyasında tanımlamalar bunlarla sınırlı değil elbet, dahası var. Nitekim kromozomların sayıca, şekilce ve büyüklük yönünden tespitine "**karyotip**" denirken sınıflandırılmasına da "**idiyogram"** denmektedir. Hakeza canlı olan ve kendine benzer eşlerini yapabilen kalıtım birimleri de **Pangen** (DNA) diye tarif edilir. Dahası pangenler gruplanarak "**id"** denen genleri meydana getirir, id'lerde linear tarzda dizilip idantları oluştururlar. Bir başka ifadeyle kalıtım materyali **"idioplazma"** olarak addedilirken, kromozomlar **"idant"**, genler ise **"id"** olarak addedilirler. Tüm bu adlandırmalar eşliğinde mesela DNA, değim yerindeyse halk dilinde gen kimliğimiz olarak karşılık bulur. Böyle karşılık bulması da gayet tabii bir durumdur, Çünkü

DNA yaratılış kodlarımızı da akla düşürüp hatırlatan bir kimliktir bu. Hatta DNA sayesinde ışığa karşı hassas göz hücreleri, acıyı tatlıyı ayırt edebilecek dil hücreleri, hatta sıcağı soğuğu hissedebilecek sinir hücreleri, ses dalgalarını duyacak kulak hücreleri, yediğimiz besinleri sindirecek sindirim hücreleri gibi tüm oluşumlar vücut bünyemizde işlerlik kazanmış olur da. Dahası hücreler anne karnında zigot haldeyken göz, kalp ve beyine dönüşmesi ve dönüşen bu yapıların dünya şartlarına göre dizayn edilmesi aklın kavrayamayacağı işler gibi gözükse de bu noktada Yüce Allah'a teslim olup kalben ve dille Amenna ve Saddakna demek düşer bize. Hem Allah'a teslim olalım ki Allah Teâlâ'nın Kuran'da; "O, **Sizi bir nefisten yarattı. Hem sonra onun eşini de ondan var etti. Sizin için yumuşak başlı hayvanlardan sekiz çift indirdi. Sizi analarınızın karınlarında üç karanlık içinde yaratılıştan yaratılışa yaratıp** (diğer yaratılışa çevirip kemale erdiriyor**) duruyor. İşte Rabbiniz Allah O'dur. Mülk O'nundur, O'ndan başka ilah yoktur. O halde nasıl halktan çevrilirsiniz" (**Zümer Sûresi (39), 6. Ayet) diye beyan buyurduğu ayet-i celilenin mana ve ruhu karşısında boyun büküp aciz kullar olduğumuzu idrak etmiş olalım. Hem nasıl idrak etmeyelim ki, baksanıza Kur'an'da adı geçen "üç karanlık" denen safhalar bir bakıyorsun Müminin suresinin üç ayetinde insanın yaratılış kodlarının çamurdan start alıp; birinci safhasındaki yaratılışının çamurdan bir sülâle şeklinde diyebileceğimiz ilk insan hücresine yaratılış kodu olarak kodlanılması, ikinci safhada bu yaratılış kodunun Kararı mekinde nutfeye evirilerekten bir yaratılış kodu olarak kodlanması, yani çok hücreli embriyonal safhaya evrilmesi (Müminun,23/13), üçüncü ayette ise tesviye safhası Müminun,23/14) zikredilmeksizin onun nutfe, alâka ve mudga ile zikredildiğini müşahede etmekteyiz.

Hadi diyelim ki yukarıda zikredilen ayetlerin mana ve ruhundan bihaber kaldık, okullarda bize öğretilen ve adına "**Pangenezis"** denen teoriye bir bakıyorsun icabında Yüce Yaradanı hatırlatmaya vesile olabiliyor. Her ne kadar okutulan teoriler okullarda yaratılış gerçeğini hatırlatacak şekilde okutulmasa da bir şekilde ileri sürülen teoriler sayesinde en azından genetik kodlarımızın araştırılmasına yönelik genetik biliminin doğmasına vesile oldu diyebiliriz. Hele ki genetik dünyasında hızlı ilerlemeler bize gösteriyor ki, basit bir proteinde olsa kendi kendine çoğalması asla mümkün değildir. Çünkü protein enzimlerini oluşturmak için **DNA** ve **RNA**'ya ihtiyaç vardır. Yetmedi genler arası koordinasyonun sağlanmasına da ihtiyaç vardır.
Hele **Jacques Monod'in** ileri sürdüğü teoriye göre meseleye baktığımızda regülatör (düzenleyici) genlerin repressör madde göndererek operatör genlerin faaliyetini durdurup askıya aldıklarını gözlemlemiş oluruz. O halde teoride olsa içinde hakikat payı olacağını düşünerekten es geçmemek gerekir, İşte bu ileri sürülen tezlerden hareketle çok rahatlıkla şunu diyebiliriz ki; operatör genler ancak repressör madde gelmediği zamanlarda strüktürel genlere işlerlik kazandırabiliyor. Böylece işlerlik kazanan strüktürel genler mesajını mRNA vasıtasıyla ilgili yerlere ulaştırıp, ribozom üzerinde protein sentezi gerçekleştirilmiş olur. Ama gel gör ki evrimciler materyalizmi desteklemek adına bir bakıyorsun hücre içerisinde son derece kompleks yapıda protein moleküllerinin kendiliğinden var olduğundan dem vurup ateizme kol kanat germekteler habire. Hâlbuki bir protein ve çekirdek asidinin kendiliğinden oluşabilme ihtimali, tıpkı Stokrom-c'nin dizilimini meydana getirme ihtimalinin daha üst fevkinde astronomik rakamlarla ifadesi zor bir ihtimal hesabıdır bu. Belli ki protein oluşumu insan ufku ötesinde yaratılış gerçeği ile alakalı bir husus olup, her protein molekülün şifresini taşıyan **yapısal genler** (strüktürel genler) tek kodluk ferman **(Ol emri)** için özel bir görev üstlenmiş olurlar. O halde bu durumda "**Ferman padişahındır**" demek düşer bize.

Genetik dünyasına şöyle baktığımızda insan DNA'sı 46 kromozomlu bir donanıma sahip olmakla aslında her bir hücrenin yaklaşık 20 bin sayfalık bilgi külliyatına denk düştüğünü gösterir. Üstüne üstük her bir sayfada özellikleri belirtilen her bir hücre bileşeni belli bir misyon üzerine faaliyet gösterip birbirlerinin görev alanlarına kesinlikle müdahil olmazlar. Nasıl mı?

Mesela pankreas hücrelerinin insülin salgılama işine bir diğer hücre müdahil olmadığı gibi bu iş için kendi kendine gelin güvey olup üstüne vazife edinmez de. Çünkü üstüne vazife karar verici merci DNA'dır. Bu yüzden hiç bir hücre bileşeninin, hücre içi faaliyetlerde ne kraldan çok kral kesilmesine müsaade edilir ne de kendi başına buyruk kesilmesine. Dile kolay 46 ciltlik dev bir ansiklopedik bilgi külliyatından söz ediyoruz, az buzda değil, elbette ki bu durumda her bir hücre bileşenlerinin faaliyetlerini DNA'nın direktifleri ve bilgisi doğrultusunda gerçekleştirmesi son derece anlamlı ve yerinde bir karardır. Gerçekten de insan bedenin oluşturan devasa büyüklükte böylesi külliyatın her bir sayfası incelendiğinde bu iş için kendini protein üretmeye adayan amino asitlerin belli bir tertip üzere sıralandığı görülecektir. Zaten genetik kod dünyasında tüm bilgilerin proteinlere çevrilme işleminde esas olan da hücre içi faaliyetler için bilgi kümesi oluşturmaktır. Aslında bilim dünyası terminolojisinde kodon olarak adlandırılan üç nükleotitlik diziler ile amino asitler arasındaki ilişkiden doğan bilgi koduna dayalı bir bilgi kümesi oluşturma işlemi faaliyeti kod oluşturma işlemcisi olarak karşılık bulan bir işlemdir. Nitekim bilgi işlem kodu oluşturulurken de malum her bir nükleik asit dizisindeki üçlü kodon genelde tek bir amino asidin belirleyicisi durumda bir bilgi kodonu olarak işlem görür. Ancak öyle durumlarda vardır ki; bilgi işlemcisinin hücre içi faaliyetlerde nükleotid sırası yer değiştirdiğinde veya herhangi bir yol kazasına uğradığında her bir kodonun (diziliminin) karşılığı olan amino asitler bir başka protein molekül yapışana dönüşebiliyor. Ve sonradan oluşan bu tür arızi dönüşümlere dış faktörler neden olabileceği gibi iç faktörler de olabilir. Nitekim her bir faktörün neden olduğu etken unsurları irdelediğimizde mesela ultraviyole ışınları, toksik maddeler, radyasyon, elektrik şokları gibi daha pek çok dış faktörlerin amino asit denen bant varı bileşikler üzerinde kırılmalara ve bozulmalara sebebiyet teşkil etmektedir. Derken bu arızı kırılmalar ve bozulmaların neticesinde "**mutasyon**" hadisesi vuku bulmakta. Ancak bu demek değildir ki mutasyon hadisesi vuku buldu diye mutasyona uğrayan canlı türün orijinalinden farklı olaraktan bir başka canlı yaratık türeyiverecektir. Bikere orijinalinden farklı bir başka türden canlı yaratığın türemeyeceği şundan besbellidir ki, mutasyon denen hadise aynı canlı türün sınırları içerisinde gerçekleşebilen bir arızı değişikliktir, bu durumda nasıl türeyiversin ki. Dolayısıyla canlının kendisiyle sınırlı kalacak böylesi bu tarz arızı değişikliklerden sınır ötesi yeni bir tür yaratığın türeyeceğinin hayaline kapılmak abesle iştigal bir tutum olur. Ama gel gör ki evrimciler, her şeyde olduğu gibi bu hususta da sınıfta kalmaya mahkûmdurlar. Hem kaldı ki mutasyon denen hadise bir takım dış kaynaklı diyebileceğimiz kimyasal maddeler, X ışınları, ultraviyole ışınları ve kozmik ışınların etkisiyle DNA üzerinde kısmi kırılmalara yol açacak değişiklikler olarak karşımıza çıkmakta. Yani işi tersinden düşündüğümüzde asla ve kat'a bir başka canlı türün çıkmasına yol açacak değişiklikler olarak karşımıza çıkmaz. Hani kel derman bulsa başına sürer deriz ya hep, aynen öyle de mutasyonda derman bulsa kendi bozunumuna (kel başına) sürüp çare olacaktır, ne var ki değil çare olmak kendisiyle beraber hasar verdiği organlarda zarar görmektedir. Şimdi bu durumda evrimcilere sormak gerekir; mutasyon bu zavallı haliyle nasıl olurda yeni bir canlının türemesine çaredir diyebiliyorsunuz doğrusu şaşmamak elde değil. Oysaki mutasyonun bizatihi kendisi başlı başına kısır döngü bir hadisedir. Dolayısıyla bu haliyle kalıcı bir döngü oluşturamayacağı gibi yeni bir türde oluşturamayacaktır. Varsayalım ki oluştursa bile ömürleri pamuk ipliğine bağlı diyebileceğimiz hayata dayanıksız varlıklar olarak karşımıza çıkacaktır. Zira katır örneği bunun en tipik örneğini teşkil eder zaten.

DNA ve RNA'nın bütün çeşitleri ve diğer kompleks moleküller inanılmaz bir düzen içerisinde hücre içerisinde yer almışlardır. Hatta Evrimci Prof. Ali Demirsoy bile bu müthiş düzen karşısında; "**Yaşam için mutlaka var olması gereken temel proteinlerden Stokrom-C'nin tesadüfen oluşma ihtimali bir maymunun daktiloda hiç yanlış yapmadan insanlık tarihini yazma olasılığı kadar azdır**" itirafında bulunabilmiştir. İtirafta bulunması iyi hoşta, yine de ifadelerinde insan aklının alamayacağı bu durumu ilahi güce dayandırmayıp sadece kendi aklının alabileceği zihin dünyasında ki imkânsızlık gücüne havale ederek itirafnamede bulunmayı

yeğlemiştir. Yani bu itirafname canı gönülden söylenilmiş ifadeler gibi pek durmuyor. Ne diyelim evrimcilik bu ya, evrimcilerin hemen hepsi oldu olalı öteden beri her ne hikmetse bir türlü lafı eğip büktürmeden doğrudan İlahi gücün varlığını dilleri söylemeye pek varmıyor, daha çok hayatın tesadüfen oluştuğu noktasında fikir serdetmeye dilleri varıyor. Zaten Evrimcilerin lafına bakılırsa ilk canlının oluşumunda birtakım amino asitlerin kendiliğinden oluşup böylece bu şekilde protein oluşumu gerçekleşmiş güya. Hatta daha da hızlarını alamayıp canlıların başlangıçta tek bir hücreden evrimleşerek birbirinden silsile halinde zincirlemesine meydana geldiğini ileri sürecek derecede hemen her şeyi tesadüfe ve tabiata havale etmiş durumdalar. Şayet bu işi tabiata ve tesadüfe havale etmekle işin içerisinden çıkacaklarını sanıyorlarsa çok büyük yanılgı içerisindedirler, tüm çabaları kuru bir gürültüden ve ispatlanmamış teori bazında bir görüş olarak ve ortada kral çıplak olarak kala kalacaklardır. Hadi teori faslını görmezden gelip geçtik diyelim, baksanıza her kafadan ses çıkıp gemi azıya alınca adamlar bu kez hızların daha da alamayıp evrim faraziyesini faraziye olmaktan çıkarıp suni dini inanç haline getirmiş durumdalar bile. Bu yüzden temcit pilavı gibi ısıtıp ısıtıp öne sürerekten habire tek hücrenin cansız maddelerden meydana geldiğini söylenip durmaktalar. Bu arada kendi farazi görüşlerine dayanak bulmak için de bir başka canlı türünden bir başka canlı türe tedrici olarak geçişi gösterecek cinsten ortada olmayan hayali fosillerin varlığından dem vurup güya canlıların basit formadan kompleks yapılara doğru evrilip kademe kademe evrimleştiğini dillendirmekteler. Bu noktada bizim diyebileceğimiz şudur ki; bırakın hayali fosillerle avunmayı da, asıl kayıtlara geçmiş olan mevcut fosiller içerisinde ne var ne yok onlara bir bakında da bakalım iddialarınızı doğrulayacak ortada bir canlıdan diğer canlı türüne geçişi gösterecek ara form fosil yaratıklar var mıymış yok muymuş bir görelim. Tabii kendilerince boşa kuru kuruya sıkılmış hayali fosillerden söz etmek iyi hoşta, iş gerçeğe dönüştüğünde gerçek fosillerle yüzleştiklerinde bir anda işin rengi değişip kırk dereden su getirecek şekilde bir başka bahanelerin ardına sığınmakta mahirler de. Onlar hayal dünyalarıyla avuna dursunlar, gerçeği ortaya koyacak bu güne dek keşfedilmiş mevcut fosil kayıtlarına bakıldığında basit bir canlıdan yüksek bir canlıya doğru geçişi gösterecek ortada ara form niteliğinde elle tutulur gözle görülür ortada net bir fosil kayıt yoktur. Böylece sadece söyledikleriyle kala kalmaktalar. Aslında habire kendilerince bahaneler üretip bahaneler ardına sığınmakla kompleks hayatın birden bire çıktığı gerçeğini örtbas edeceklerini zannetmekteler. Ya da gerçekleri itiraf ettiklerinde bu kez de yaratılış gerçeğinin ayyuka çıkmasından endişe ediyorlar. Ne diyelim, evrimciler hayali resim ya da maket çizimlerle gerçekleri örtbas etmeye dursunlar, oysaki yapılan fosil arama ve tarama çalışmalarında ortaya konan kayıtlar en eski fosil bulgularının kambiyon tabakaları arasında yer aldığını gösteriyor. Üstelik bu tabakalar arasında çok sayıda fosil kayıtları tespit edilip tespit edilen fosil kayıtların hemen hepsi birbirinden bağımsız karmaşık yapıya sahiplerdir. Öyle anlaşılıyor ki fosil kayıtları evrimcilerin şematize edip ortaya koydukları şekliyle bir canlıdan başka bir canlıya dönüşünü gösteren hayali geçişleri reddeden kayıtlar olarak karşımıza çıkmakta. İşin daha da ilginç yanı evrimciler ortaya konan fosil kayıtlar karşısında zora düştüklerinde bu sefer de böyle bir geçiş sürecinin oluşması için en azından 1,5 milyar yıllık devreye tekabül eden bir zaman diliminin geçmesi gerektiği bahanesine sığınıp gerçekleri ört bas edecek kurnaz rollere bürünmekteler. Ne diyelim, işte sizde görüyorsunuz ya, bu kadarına da pes doğrusu. Üstüne üstük o bahsedilen 1,5 milyar yıllık zaman dilimine ait çok hücreli fosillerden bugüne kadar bir tane dahi olsun bulunmuş da değil. Görünen köy kılavuz istemez, hiçbir bahanenin ardına sığınmaya gerek yoktur, besbelli ki yaratılan canlıların her biri geçiş süreci yaşamadan kendi türü içerisinde yeryüzünde görünüvermişlerdir. Evrimcilerin beklentilerin tam aksine jeolojik devirlerin hiçbir kademesinde bir canlı türünden bir başka canlı türe geçişi gösteren geçit formlara (ara form)asla rastlanılmamıştır.

Her neyse, genetik dünyamıza döndüğümüzde, değim yerindeyse şu bir gerçek genetik dünyamızın gıdası diyebileceğimiz protein sentezi hadisesi öyle sıradan bir iş değil elbet. Sıradan

iş olmadığı şundan besbelli; DNA başkanlığınca verilen emir ve direktifler mRNA vasıtasıyla sitoplazmaya ve oradan da ribozoma geçmek suretiyle tüm protein sentezi işlemleri gerçekleşebilmekte. Nitekim DNA başkanlığında emir ve direktifler ilk etapta mRNA'nın "5" no'lu ucundan geçirilerekten protein sentezi için gerekli olan kodu içeren genler üçer nükleotidden oluşan kodonlar halde işlemleri start almakta. Akabinde genomun bir protein ya da RNA molekülünün yapılması için gerekli şifreyi içeren genlerin tek seferde rıbozom düzleminden geçme işlemi gerçekleşir. Yani bu demektir ki protein sentezi için yola koyulmuş tüm yüklenmiş kodlu mesajlar ribozom barkodundan okutturulup tRNA'nın kodon ucuyla da birleştirilmesi gerekir ki DNA düzleminde amino asit oluşumu ve ardından protein sentezi gerçekleşebilsin. Böylece DNA direktif kodu emrinu yüklenen mRNA bir kodon boyu ilerleyip tRNA'nın kodon ucuyla buluştuğunda bir yandan ribozom içerisinden hızla yol alırken, diğer yandan da kendine has bir yöntemle tRNA moleküllerinin aracılığıyla üretilen aminoasitlerden en tepede olanını serbest bırakaraktan aminoasit zincirinin birleşimini sağlar. Derken amino asit zincirinin boylu boyunca mRNA'nın 64 çeşit versiyonuna karşılık gelen bileşenlerle birlikte tRNA'nın elçilik yapmasının neticesinde ribozomlarda 10 ve 100 arasında polipeptid yazgısına çevrilecek aminoasit zincir oluşumu veya birleşimi gerçekleşir ki, işte böylesi bir yöntemle çok sayıda peptit bağı kuraraktan teşekkül eden bu müthiş birleşim "**polipeptit sentezi**" zincir dizilimi olarak adından söz ettirip anlam kazanır. Şayet ortamda 100'den fazla amino asit bir dizilim yazgısı bulunursa bu durumda proteinler devreye girip bu kez anlamca bir başka amino asit zincir oluşumu vuku bulurdu ki böylesi bir zincir dizilimi de daha sonra "**etkin protein**" olarak adından söz ettirip anlam kazanmış olur. Ne diyelim, sizde görüyorsunuz ya, polipeptit sürecinde tüm bu yaşananlar başlangıçta bize karmaşık gibi görünse de aslında tüm bu süreç 20 harfli bir yazılım programıyla gerçekleşmektedir. Ki, bu yazılım programda yer alan her bir harf kodonu aynı zamanda amino asitleri oluşturacak kodonlar olarak vazife görmektelerdir. Tabii böylesine mükemmel bir bilgi enformasyonunun baş mimarisinin sadece amino asit zincirinin maharetine bağlamakta doğru değildir. Hiç şüphe yoktur ki aklı melekesi olmayan aminoasit zincirinin oluşumunda görev alan her bir bilgi enformasyonu unsurlar belli ki yücelerden emir almış, emrin gereğini yapmaktalar. Bu durumda elbette ki bütün maharet sonsuzluğun sahibi Yüce Allah'a aittir. Baksanıza neredeyse bir tatlı çay kaşığına sığdırılabilecek tüm bilgilerle tam teşekküllü iç ve dış uzuvlarımız donatılmıştır. Öyle anlaşılıyor ki ete kemiğe bürünmemizin arka planında Yüce Allah (c.c) "Ol" emri doğrultusunda misyon yüklenmiş DNA ve DNA'yı oluşturan amino asit gerçeği vardır. Nitekim 1970 yıllarında dünyaya düşen bir gök taşının incelenmesiyle DNA'yı oluşturan amino asitlerin 17 tanesinin tespit edilmesi bu gerçeği teyit ediyor zaten.

Tabii bu arada tüm bu işlemler için gerekli enerji nereden karşılanıyor dendiğinde bu sorunun cevabı için şöyle biyoloji kitaplarını karıştırdığımızda aminoasitler için gerekli olan enerjinin ATP tarafından karşılandığın görürüz. İyi ki de karşılanmakta, aksi halde protein sentezine yönelik yapılan işlemler için seferber olmuş tam bilgi kodu yüklenmiş bileşenler, kendilerine çeki düzen verecek olan enzimler eşliğinde fermente olup hücre içerisinde tRNA'ya tutunup taşınamayacaklardı. Öyle anlaşılıyor ki, aminoasit zincirinin oluşumunda hem rRNA'nın üretkenliği ile hem de GTP (Guanozinn trifosfat) üretkenliği ile elde edilen enerjinin çok büyük rolü vardır. Her neyse az gittik uz gittik derken protein sentezi denen hadiseyle en nihayetinde dört başlıklı diyebileceğimiz; "sitoplazma, mitokondri, kloroplast ve granüller endoplazmik retikulum" hücreler üzerinde gerçekleşen işlemlerden beklenen amaç hedefine ulaşmış olur.

Vesselam.

YARATILIŞI İNKÂR EDEN YALAN MASALLARLA NEREYE KADAR YÜRÜNÜR Kİ

27 Mayıs 2022 – Cuma-Selim Gürbüzer-enpolitik.com/

Bilindiği üzere canlı türlerin fenotip veya genotipinin değişikliğe uğramasında hem olumsuz çevre şartlarının neden olduğu bir takım etken unsurların hem de türlerin hayatta kalabilme uğruna verdikleri mücadelelerinin neticesinde ortaya çıkan bir takım yıpranmış illetli yapıların nüksetmesine sebebiyet teşkil edebiliyor. Ancak evrimcilerin dediklerine bakarsak sebebiyet teşkil eden bu tür illetli yapıların bir şekilde doğal seleksiyona tabii tutularaktan ayıklanıp ileri ki üreme dönemlerinde bir başka canlı türünün türemesini beraberinde getirecekmiş güya. Şayet dedikleri gibi illetli yapıların doğal seleksiyon yoluyla ayıklanıp ayakta kalanların ise ilerisinde yeni bir canlı türü ortaya çıkacak olsaydı mesela genetik altıparmaklılık denen maraz bir illetten bugüne kadar çoktan altıparmaklı nesillerin ortaya çıkmış olması icab ederdi. Oysaki ortada ne altıparmaklılık gibi arızi değişikliklerin nesilden nesile sürdürülebilir yönünde en ufak bir değişiklik gözükmekte ne de altıparmaklılık geninin baskın gen hale gelmişliği gözükmekte. Ortada olsa olsa kendi türü içinde çekinik bir gen halde ve mutasyon sınırları içerisine haps olmuş sadece hastalıklı bir gen yapı oluşumu vardır. Hem kaldı ki mutasyon kaynaklı değişiklikler hücrenin gen yapısında ansızın vuku bulabilecek değişiklikler olup, bu durum daha çok ultraviyole ışınları, kozmik ışınları, X ışınları ve kimyasal maddeler gibi etken unsurlardan kaynaklanan milyonda bir ihtimal dâhilinde olabilecek değişiklikler şeklinde ortaya çıkabilmekte. Ancak gel gör ki mutasyona böyle bakmak varken tam aksine biyolojik çeşitliliğinin ya da yeni varyasyonların temeli olarak göstererekten başka bir türe dönüşen bir olaymış gibisine bir bakış tarzı ortaya konmakta. Doğrusu ortada fol yok yumurta yok ama böyle bir bakış tarzını anlamakta zorluk çekiyoruz dersek yeridir. Dahası böylesi sapkın inadım inadım teori bazında evrimci bakış açılarıyla nereye kadar varılır bilinmez ama şu da bir gerçek bu tür fikirler ortada dolandıkça zihinler her daim bulandırılacak gibi gözüküyor.

Hani Sedef Kabaş'ın şu meşhur "Kitleleri etkilemek için ortaya kocaman basit bir yalan atın" diye söylediği zihinlere saldığı tavsiye ettiği nameleri vardı ya, oysaki evrimciler Sedef Kabaş'tan çok daha yıllar öncesinde tavsiyenin de ötesine bu işi meslek haline getirerekten yapmaktaydılar zaten. Halen yapmaya da devam ediyorlar da. Öyle ki bugüne kadar sürekli olarak ortaya attıkları aynı yalanı bıkmadan usanmadan defalarca tekrarlayaraktan evrim teorisinin önemli sacayağını oluşturan canlılardaki çeşitliliğin mutasyon kaynaklı olabileceğini zihinlere kazımakta pekte mahir oldular diyebiliriz de pekâlâ. Elbette ki mutasyonların DNA ve RNA'nın yapısında değişmelere sebep olabileceğine bizimde itirazımız olamaz. Hiç kuşkusuz bizim itirazımız ortada fol yok yumurta yok mutasyonların yeni bir başka canlı türü oluşturabileceği iddiasınadır. Oysaki mutasyonlar yeni bir tür meydana getirmeyip kalıtsal bozukluklar olarak sahne almakta. Bu söz konusu mutasyon oluşumunu tetikleyen mutagenik maddeler laboratuvar ortamında hayvanlar üzerinde denenmiş bile. Fakat yine de mutagen maddelerin insan üzerinde doğrudan mutasyona sebep olan tek yegâne unsur olduğu konusunda kesin bir sonuç elde edilmiş değildir. Belki 10.000, belki 100.000 doğumda ancak ihtimal sınırlarını zorlayacak şekilde anormal durumlar ortaya çıkabiliyor. Üstelik ortaya çıkan anormalliğe neden olan binlerce mutagenik maddelerin hangisinden kaynaklandığını ihtimal dâhilinde hesaplarla bile tespit edilmesi zor bir durumdur. Fakat çağımızda sanayileşmeyle birlikte zehir etkisi yapan nükleer enerji santrallerinin, otomobillerden ve fabrika bacalarında etrafa yayılan kimyasal gaz maddelerin hemen her türden canlının mutasyona maruz kaldığı artık bir sır değil. Hele bilhassa aşağı yapılı canlılardan fare, solucan, meyve sineği, bakteri ve bir takım bitkiler üzerinde etken unsur olarak mutasyon görüldüğü konusunda bulgular tespit edilmiştir diyebiliriz. Hatta gerek bitki ve hayvanlara enjekte edilen bazı ilaçların, gerekse tedavi için kullanılan bazı ilaçların insana aktarıldığında icabında kusurlu doğumlara ve bir takım organ bozukluklarına yol açtığı da apayrı bir mesele olarak karşımıza çıkabiliyor. Nitekim güvenli olduğu sanılan Talidomit (Thalidomit=uyku habı) adlı teskin edici bir uyku hapı kısa kolluluk,

kolsuz ve bacaksız doğma gibi çarpıklıklara sebep olması bunun tipik bir misalini teşkil eder. Özellikle uyku hapı gebeliğin ilk iki ayında verilirse daha da anormal durumlar meydana getirebiliyor. Batı Almanya'da doğum öncesinde kullanılan bu tür ilaçla birlikte 40.000 kusurlu doğum vakası gözlemlenmiş olup, diğer ülkelerden İngiltere'de 1000, Amerika'da ise 200.000 doğumun kusurlu olduğu tespit edilmiştir. İşte bu tür örnekler bize gösteriyor ki adına Talidomit denen uyku ilacı bir takım hücrelerde genetik zararlar meydana getirmekle birlikte mutagenik etkisinin de olabileceğini söyleyebiliriz. Hatta hazır bu hususlara değinmişken bu arada yine bu hususlarla alakalı bitki ve hayvanlarda mutasyona sebep olan bazı ingredient maddeleri, yani aktif bileşen veya etken maddeleri şöyle de tanımlayıp sıralayabiliriz de:

Toksin- Mikroorganizmaların saldıkları zehirli maddeler olup bakteri, virüs, mantar parazitleri, fare ve insan üzerinde mutasyon etki yapabilmektedir.

Benzo(a**)piren (BaP)-** Sigara ve kömür dumanının yanı sıra kışın hava kirliliği olan yerlerde fareler üzerinde mutasyon etkisi yapmaktadır. Hatta akciğer plevrasında kansere de neden olmaktadır.

Kafein- Kahve bitkisinde elde edilip genellikle kafein içerikli maddeler aşırı dozlarda kullanıldığında bakteri, soğan, meyve sineği ve insan hücresi üzerinde mutajenik etkinliği söz konusu olabiliyor.

Dimetil Sülfat- Kimya sanayinde kullanılmakta olup, bilhassa DNA üzerinde mutasyon etkisi yaptığı belirlenmiştir.

Nitröz asit (HNO2)- Bakteri, virüs ve mantarlar üzerinde mutasyon etkisi yaptığı belirlenmiştir.

Ozon (O3)- Yağmurlu havalarda şimşek çakması sonucu teşekkül edip, daha çok geniş yapraklı bitki köklerinin hücrelerinde kromozom kırılmasına neden olmaktadır.

Trimetilamin (TEM)-Kanser ilaçlarında ve böcek kemosterilizan maddelerde bulunup, ayrıca fare ve meyve sineği üzerinde mutagenik etki yapabilmektedir

NaNO3 (Sodyum Nitrat)- Bütün gıda maddelerinde bulunup mutagenik etki yapabiliyor. Nitekim NaNO2 + HCl → NaCl + HNO2 denkleminden de anlaşıldığı üzere mide içerisinde tuz asidi (HCl) yardımıyla HNO2 mutagenik madde olarak ortaya çıkar. Hatta birçok bilim adamı tarafından HNO2 + NaCl karışım halinde mide kanserine yol açtığı söylenmektedir.

İşte mutasyona sebep olan yukarıda kısaca tanımladığımız etken maddelerin haricinde bir de bir başka arızi değişiklik biçimi daha vardır ki, o da malum kalıtsal olmayan, yani dölden döle geçmeyen modifikasyon türü değişikliklerdir. Örnek mi, işte yıllardır sünnetli babadan sünnetli evlatların doğmaması bunun en bariz örneğini teşkil eder zaten. Hatta sünnet olmuş Müslüman toplumların üzerinde milyarlarca yıl kaç kuşak geçse de hiç fark etmez, yine Müslüman ailelerden doğacak olan çocuklar her daim sünnetsiz doğacaktır. Yani bu demektir ki; sünnetsiz dünyaya gelen çocuğun sünnete tabii tutulup üreme organında modifiye bir değişikliğe uğrasa da kaç kuşak sonraki dünyaya gelecek çocuklar asla sünnetli nesil veya sünnetli kuşak oluşturamayacaktır.

Malumunuz bir organizmanın yapısını oluşturan genlerin tümü genotip (genom) olarak tanımlanır. İşte bu tanımlamadan hareketle çok rahatlıkla şunu söyleyebiliriz ki genotipi farklı olan bireylerin izdivacından doğacak olan bireylerin fenotipleri de tıpa tıp aynı olmayıp farklı

olacak demektir. Ancak bu söylemimizden sakın ola ki fenotipleri ve genotipleri farklı bireylerin birkaç kuşak sonrasında farklı türden bir başka yaratık ortaya çıkaracak anlaşılmasın. Tam aksine aradan kaç kuşak geçerse geçsin her birey kendi hem cinsinden zengin çeşitlilik olarak neslini devam ettirecektir, bu zengin çeşitlilikten asla başka cins varlık türemeyecektir. Hatta buna arızi değişiklikler de dâhildir. Yani sonradan oluşabilecek bir takım arızi değişik kombinasyonlar hiçbir şekilde türün kendi orijinal asliyetine herhangi bir halel getiremeyeceği gibi başka türden bir yaratığın oluşumuna da geçit vermeyecektir. Böylece her tür arızi değişikliklerden etkilenmeksizin kendi soy ağacı içerisinde neslini korumuş olacaktır.

Evet, ister adına çeşitlik deyin isterse arızi değişiklik deyin, her iki durumda da her tür orijinalliğinden uzaklaşıp başka bir canlı ya da başka bir tür doğurmayacaktır. Tam aksine her türün kendi içinde orijinalliğini koruyaraktan farklı ırkların ortaya çıkmasında olduğu gibi zenginliğin ifadesi çeşitlilik doğa gelecektir. Öyle ya, bir insanın siyah olması ya da beyaz olması ne fark eder ki, sonuçta ortada renk bakımdan çeşitlik söz konusu olup yine insan insan olarak farklı türden ırklarla varlığını sürdürüyor olmakta, hayvanlarda kendi türünde hayvan olarak orijinalliğini koruyarak varlığını sürdürmekteler. Bir an evrimcilerin iddia ettikleri şekliyle insan genomunda renk değişikliklerinin de mutasyon kaynaklı bir değişiklik olmuş olduğunu varsaymış olsak bile biliniz ki bu değişiklik insandan başka bir yaratığı ortaya koyacak bir değişiklik olmayacaktır. Hadi diyelim ki mutasyona uğramış genler kalıtsal olarak dölden döle geçtiğini varsaysak bile asla ve kat'a böylesi bir geçişle de yine yeni bir tür yaratık ortaya çıkmayacaktır. Kaldı ki mutasyonlu geçişe bağlı değişiklikler genel itibariyle sadece ya bir iki baz ileri ya da bir iki baz geri değişiklikler şeklinde karşımıza çıkmakta, yani bir başka ifadeyle mutasyon sınırlarını aşmayacak bir şekilde değişiklik ortaya çıkmakta. Zaten bu tür istisnai kabilden değişiklikleri genele şamil hududu aşacak değişiklikler olarak nitelendirmek akla ziyan bir tutum olur. Mutasyon hadisesiyle karşımıza çıksa çıksa sadece istisnai türden zararlı değişiklikler olarak çıkıp, ki bu durum mutasyon denen hadisenin tabiatında var olan bir durumdur. Nitekim canlıların yaratılışından bugüne hangi yaratılmış canlı türü olursa olsun hiç fark etmez mutasyona maruz kalıp da o canlının uzun ve sağlıklı ömür yaşadığı görülmüş değildir. Şurası muhakkak mutasyona uğramış hücreler uzun ömürlü kalsa bile istisnai bir vaka olarak değerlendirilir. Belli ki atalarımız "İstisnalar kaideyi bozmaz" sözünü boşa söylenilmemişler. Her ne kadar Evrimciler bu atasözümüzü görmezden gelerekten mutasyonların çok az bir kısmının faydalı olduğunu ileri sürüp çok küçücük zerre miskal değişikliklerden medet umar hale geliyor olmaları bile içine düştükleri garabet hallerini göstermeye yeter artar da. Bu içine düştükleri garabet hallerine rağmen halen bugün olmuş gelinen noktada milyonda bir görülen istisnai birkaç uç örneklerden fayda umma çabasıyla ideoloji haline getirdikleri ispatlanmamış teori bazında evrim fikriyatını kurtaracaklarını zannetmekteler. Ne diyelim işte sizde görüyorsunuz ya, evrimcilerin canlı âlemde cereyan eden harikulade dönüşüm ve çeşitliliği açıklamaktan aciz kalıp bu işten sıyrılmak adına istisnai olgulara bel bağlamışlıkları ve köşeye sıkışmışlıkları o kadar net kendini belli ediyor ki milyonda bir ihtimal dâhilinde mutasyona uğramış olgulardan hareketle işi kotarma peşindelerdir.

Ah ahmakça fikirlere kapılmış evrimciler! Durum vaziyeti kotarmak adına milyonda bir rakama tav olacak kadar batak bir duruma düşebiliyorlar, oysaki mutasyona bel bağlayarak nereye kadar sürüklendikleri evrimcilik bataklığından yakalarını kurtarabilirler ki. Bir kere gittikleri yol en baştan beri zaten çıkmaz yoldur, bu gidişle düştükleri bataklıktan asla çıkamayacaklardır.

Velhasıl-ı kelam; mutasyonlarla canlı organlarında bazı değişiklikler çoğu kez zararlı ve ölümcül olmakla birlikte yaşama imkânı veren istisna türden mutasyon hadiseleri gerçekleşebiliyor. Fakat yaşama imkânı veren bu tip mutasyonlar kendi türü içerisinde sınırlı kalıp, cüzü bir değişiklikten öteye geçemeyecektir.

Vesselam.

DEVE KUŞU YUMURTASI VE DÜNYAMIZ

10 Aralık 2021 – Cuma-Selim Gürbüzer-enpolitik.com/

Bilindiği üzere devekuşu kuşlar arasında en iri olanıdır. Öyle ki, bu söz konusu hayvan 150 kg ağırlığında ve 2 metre uzunluğunda boyu vardır. İşte onun böylesine iri olması aynı zamanda uçamadığının bir göstergesidir. Olsun bunun pekte önemi yoktur. Zira Yüce Allah (c.c) onu sonuçta uzun bacaklı halk ederekten uçmak yerine saatte 95 km hızla koşma kabiliyetiyle donatmıştır. Ve böylesi bir donanımlı kılınması sayesinde kendini düşmanlarına karşı korumuş olur. Zaten düşmanlarınca bir köşeye kıstırılsa bile uzun bacaklı olmanın avantajıyla bir bakıyorsun tekmeler ataraktan avlanmaktan kurtulabiliyor. Hatta her attığı tekme icabında avlayanın canına mal olacak türden bir tekme atışı da olabiliyor.

Peki, deve kuşu sadece uzun bacaklı olma avantajına sahip bir kuş türümüdür? Hiç kuşkusuz tırnaklarının yaklaşık 17 cm uzunluğunda olma avantajı da buna dâhildir. Öyle ki yeri geldiğinde bir bakıyorsun tırnakları vahşi hayvanlar için bile tehlike teşkil eden delici kalkan olabiliyor. Bakmayın siz öyle, halk arasında "Boşuna deve kuşu gibi başını kuma sokma" türünden bir teşbihle bir adamın duyarsızlığını vurgulamak için devekuşunun örnek gösterilmesine. Oysaki örnek gösterilen devekuşunun başını kuma sokmak diye bir derdi yoktur, onun asıl asıl derdi kum içerisinde taş parçalarını didikleyerekten alıp bir an evvel midesine indirdiği besinleri rahatlıkla öğütebilmektir. Ki, onun asıl ana yiyeceği bitkiler oluşturmakla birlikte icabında kaplumbağa ve kertenkele yakalayıp avladığında etçil beslenme moduna da geçiş yapabiliyor. Bu arada şimdi bu satırları okuyanlar belki akıllarından şunu da geçirip diyebilirler ki; deve kuşu iyi hoşta yukarıda makale başlığı olarak attığınız deve kuşu yumurtasının dünya ile ne ilgisi var diye. Bikere ilgisi şöyle var, devekuşunun kendisi gibi yumurtası da iri olup aynı zamanda görünüm olarak da dünyamız gibi küremsidir zaten. Bu durumda elbette ki dünyamızla benzerlik yönüyle ilişkili olduğu kendiliğinden ortaya çıkmış olur. Hem kaldı ki, atalarımız teşbihte hata olmaz demişler ya hep, aynen öylede önce bizatihi devekuşunun kendi özelliğinden bahsetmek gerekir ki, yaklaşık ağırlığı 1200 ila 1500 arası gram ağırlığında ki irice yumurtasından da bahsettiğimizde meramımız yerini bulup bir anlam ifade etmiş olsun.

Evet, dünya yuvarlaktır. İnsanoğlu dünyanın yuvarlak olduğunu daha yeni fark ede dursun, Yüce Allah (c.c) tâ 1400 yılı aşkın öncesinden nüzul eylediği Kur'an'da geçen; "**Gece de, onlar için bir ibret ve alamettir. Gündüzü ondan gündüzü soyup çıkarırız, derken bir de bakarlar ki, onlar karanlıklarda kalıvermişler**" (Yasin, 37) ayetiyle kullarına çoktan bildirmiş bile. Zira ayette geçen neslehu fiilinin kökü olan 'selh' yuvarlak bir nesneyi soyup çıkarmak demektir. Nasıl mı?

Malumunuz bütün canlı yumurtalar incelendiğinde şekil itibariyle küre görünümüne en yakın deve kuşu olduğu görülecektir. Zaten Kur'an ayetlerinin nüzul olduğu devrin şartlarını göz önünde bulundurduğumuzda dünyanın elips ya da küre şeklinde olduğunu ancak deve kuşu yumurtası örneği benzetmesiyle insanın idrak edebileceği dozda açıklamak en doğru kelam-ı kadim yöntemidir. Gerçekten de deve kuşu yumurtası örneği dünyanın fiziki görünümüne emsal teşkil edebilecek harikulade mucizevî benzetme örneğidir. Hatta Kur'an'da zikrolunan deve kuşu yumurtası örneği sadece gelmiş geçmiş insanların idrak edebileceği kapsamla sınırlı bir benzetme olmayıp gelecek kuşaklarında derinlemesine idrak etmelerini kolaylaştıracak bir benzetme örneğidir. Ve Yüce Allah (c.c) böylesi bir benzetmeyi bugünkü fenne uygun diyebileceğimiz **"Sonra arzı deve kuşu yumurtası (**mücessem kat-ı nakıs**) şekli verdi**

(söbüleştirdi**)**” (Naziat, 30) ayet mealiyle beyan buyurmak suretiyle dünyamızın açık ve net bir şekilde küremsi ya da bugünkü fenni kavramla geoid olduğunu insan idrakine sunmuştur. Bir başka ifadeyle Allah-ü Teâlâ “**Bundan sonra da yeri yayıp döşedi**” (Nâzi'ât, 30) diye beyan buyurmasıyla açıklık getirmiştir. Nitekim Arapçada 'deha' devekuşu yumurtası manasına gelen bir ibare olup, söz konusu yumurtanın fiziki görünümüne bakıldığında dünyanın şekline benzemenin yanı sıra, tıpkı dünya gibi iki kutbu şişkin, iki ucu basık olduğu gözlerden kaçmaz da. Hele ki dünyamızın dış örtüsü olarak addettiğimiz yer kabuğunun 75 kilometre kalınlığında olduğunu göz önünde bulundurduğumuzda Kur'an'da adeta teşbih sanatıyla adeta küremsi devekuşu yumurta kabuğu üzerinde konumlandırıldığımıza dikkatimiz çekilmektedir. İşte görüyorsunuz Kur'an-ı Kerim'de konuk olduğumuz dünyamız bir deve kuşu yumurtası üzerinden örneklendirilerek insan idrakine sunulduğu apaçık ortaya konulmuş durumda. İyi ki de insan idrakine sunulmuş, bu sayede astronomi gibi tabiat ve coğrafi bilimlerin doğmasını vesile olunmuştur. Artık öyle ki, günümüz dünyasında bilimsel teknolojilerin gelişmesiyle birlikte dünyamızın fiziki şeklinin net bir şekilde aydınlığa kavuşmasının yanı sıra bu arada Kur'an'da verilen devekuşu yumurta örneğinin birebir örtüşmesi evrim teorisini savunanların tezlerini de çürütmeye yetmiştir. Düşünsenize daha düne kadar tüm insanlık dünyamızın yuvarlak mı, düz mü, durağan mı yoksa hareketli mi gibi hararetli tartışmalara şahit olmuştu. Neyse ki, bilimsel çalışmaların teknolojik gelişmelerle desteklenmesi sayesinde bu tip tartışmalara son verilip mesele net bir şekilde aydınlanabilmiştir. Böylece tâ asırlar öncesinde deve kuşu yumurtası benzetmesiyle Kuran'ın tüm insanlığa ayan beyan duyurduğu hakikat bir hayal değil bilakis hakikatin tâ kendisi bir benzetme sanatı olduğunu cümle âlem görmüş oldu. Zira Rabbü'l âlemin'in Kur'an'da da zikrettiği üzere; “**Doğrusu biz onları ve atalarını yaşattık, hatta o ömür onlara uzun geldi. Fakat şimdi görmüyorlar mı ki, yeryüzünü etrafından eksiltip duruyoruz? O halde üstün gelen onlar mıdır?”** (Enbiya 21/44) ve “**Onlar, bizim yeryüzüne (kudretimizle) gelip onu etrafından eksilttiğimizi görmediler mi?**” (Ra'd 13/41) ayet-i celileriyle dünyanın elips şeklinde olduğu net bir şekilde ilan edilmiştir. Belli ki zikrolunan ayetlerde geçen söbüleşme ibaresinden maksat dünyanın etrafından eksiltip ovalleşme manasına bir söbüleşmektir bu.

Bu arada unutmayalım ki; Erzurumlu İbrahim Hakkı Hazretleri, bu hususlarda Marifetname adlı kitabında dünyanın yuvarlaklığı hakkında bakın ne diyor:

-“Bu âlemin tabiî şekli yuvarlaktır. Yuvarlak olduğunun delillerden biri de kâinatın hangi tarafına baksan şekli yumru görünür. Her kıtanın bir yay şeklinde olduğu, düşünme ve görme kanunu ile insan aklının tecrübesiyle bilinir. Sonra kara ve denizlerde dağ ve tepelerin hepsinin küre şeklinde olduğu ve arzın gölgesine düşen ayın tutulması ve tutulma zamanında arzın gölgesinin ayın yüzünde yuvarlak görülmesi, gökyüzünde gezegenlerin hareketiyle, enlem ve boyların yerlerinin değişik bulunması, yuvarlaklığının delilleridir.”

Peki, sadece Erzurumlu İbrahim Hakkı Hazretleri mi, dünyanın yuvarlak olduğuna vurgu yapmakta, hiç şüphesiz miladi 1091 yılında İmam-ı Gazali Hazretleri de Tehafüt'ül Felasife (Felsefecilere cevap) adlı eserinde ise bugünkü bilgilere örtüşebilecek nitelikte yerin ve ayın yuvarlak olduğunu ve güneşin etrafında döndüğüne dair bilgiler sunmaktadır.

DNA İLE BİRLİKTE HAYY'DAN GELİR HU'YA GİDERİZ

12 Ağustos 2022 – Cuma-Selim Gürbüzer-enpolitik.com/

Elçiye zeval olmaz denir ya hep, aynen biz de bu noktada RNA için biyokimya hayatında DNA'nın şifre kodlarını üzerinde taşıması hasebiyle ona da elçiye zeval olmaz gözüyle bakarsak

yeridir. Her ne kadar RNA, bilgi kodunun baş mimari değilse de, protein kodlayıcı yönünde yüklenmiş bir bilgi taşıyıcısıdır. Malum, bilgi kodunun asıl baş mimari DNA'dır, RNA'nın buradaki fonksiyonu DNA'daki bilgiyi protein sentezi imalatının yapıldığı ribozom fabrikasına taşıyaraktan protein sentezinde aracı rol üstlenmektir. Ki, bilgi kodu olmaksızın protein sentezi gerçekleşemez. Protein sentezinin gerçekleşmesi için DNA bilgisinin mutlak surette RNA üzerinden kopyalanıp sitoplazma alanına iletilmesi gerekir. Tüm bunlardan da öte Allah'ın El-âlim isminin tecellisi 'Ol' emri bilgi kodunun DNA başkanlığında ve RNA'nın aracılığıyla ilgili yerlere ulaştırılması gerekir ki "Ol" emri bilgi kodundan maksat hâsıl olun.

Nasıl ki Yüce Allah (c.c) bulutu yağmurun yağmasına vesile kılmış aynen DNA bilgi kodunun protein sentezine dönüşmesi içinde bu hususta RNA'yı aracı kılmıştır. Zaten elçilik aracı olmayı gerektirir. Nitekim RNA, elçi sıfatıyla bilgi transfer işlemleri takriben 50 makro molekül yapıtaşları eşliğinde mümkün hale gelmekte olup, bu söz konusu makromolekül seviyedeki yapıtaşlarının her biri DNA'nın bilgi bileşenleriyle kodlanır da. Dolayısıyla DNA'nın boyasıyla boyanmadan sitoplazma içerisinde yer alan monomerlerin polimerleşmesiyle oluşmuş çok büyük moleküllerin (makromoleküller) hiçbir hükmü olamayacaktır. İlla ki RNA vasıtasıyla gelen bilgilerle boyanmaları gerekir ki sitoplazma içerisinde bulunmalarının bir anlamı olsun. Aksi halde içi boş artık maddelerden başka bir anlam ifade etmeyeceklerdir. İşte meseleye anlam cihetiyle baktığımızda genetik bilgi demek hücrenin bütününü kapsayan enformasyonu demektir. Bu ne tek başına RNA'nın kendiliğinden gerçekleştirdiği bir genetik enformasyondur (genetik bilgidir), ne de her hangi bir hücre elamanının tek başına başardığı bir enformasyon hadisedir. Tam aksine DNA'nın öncülüğünde RNA'nın ise elçiliği vasıtasıyla takriben 50 makro molekülün işbirliği ile gerçekleşen genetik enformasyon hadisesidir bu.

Evet, tekrardan daha söylemekte fayda var; DNA'nın bilgi koduyla renklenmeksizin RNA'nın kendi kendini kopyalaması mümkün olmayacağı gibi hayat biyokimyası da "Hayy" olarak işlerlik kazanmayacaktır. Hiç kuşkusuz hayat biyokimyası, Yüce Allah'ın (c.c) isminin tecellilerinin tezahürü olarak iri ve diri olması anlamında "Hayy" olmakta. İşte bu noktada DNA, Yüce Allah'ın "Ol" emri koduyla hayat biyokimyasının "Hayy" olmasında Başbuğ Başkanı olarak görev yüklenirken, RNA'da hayat biyokimyanın elçisi konumunda vezir-i azamı olarak görev yüklenmiş olmakta. Her ikisi de bu durumda Yücelerden emir almış, gereğini yapıyorlar. Hani halk arasında olumsuzluk anlamında ifade edilen "haydan gelir huya gider" diye söylenen bir söz var ya, neyse ki tasavvufi çevreler de bu söz olumlu yönden ifade edilerek "Hayy'dan gelir Hû'ya gider" şeklinde, yani müsbet manada Allah'tan (hayat sahibinden) geldik O'na gideceğiz olarak karşılık bulmakta. Zaten doğru ifade edileni de tasavvufi hayat yaşayanların algıladığı ifadedir. Zira "Hayy" da hayat bulmak vardır, "Hû" da ise "Allah'ım maksadım Sensin, isteğim Senin rızanı kazanmaktır" anlamında Fenafillah, Bekabillah ve Hüve (Vücud) olmak vardır. Gerçekten de öyle değil mi, Yüce Allah'ın isminin tecellileri olmadan asla hayat biyokimyamız hem madden hem de manen vücut bulamaz.

Şu bir gerçek, her kim ki istediği kadar hayat için gerekli olan tüm malzemeleri devasa büyüklükte deney tüplerine koyuverse de, akabinde bu deney tüpleri içerisindeki malzemelerin dirilmesi adına ne var ne yok tüm metotları tatbik edivermiş olsa da şunu iyi bilsin ki cansız bileşenlerden bir diriliş asla ortaya çıkaramayacaktır. Nitekim bu tür denemeler uzun yıllar çok kez sınandı sınanmasına ama her defasında sonuç sıfıra sıfır, elde var sıfır çıkmıştır hep. İşte bir zamanlar hayatın tesadüfi olarak çıktığına inandırılan matematik ve astronomi Profesörlerinden Chandra Wickramasinghe muhtemeldir ki etrafında gözlemlediği sıfıra sıfır, elde var sıfır sonuçlar karşısında "Şu an geldiğim nokta itibarı ile Tanrı'yı inkar edecek hiçbir akılcı argüman bulamıyorum. Tek mantıklı cevabın yaratılış gerçeği alakalı bir durumu kabullenmek olmalıdır" itirafında bulunabilmiştir.

Malum altmışlı yılların sonlarında İzlanda civarında yeni bir adanın doğuşuna şahit olunmuştu. Bir kısım bilim adamları bir ümitle yollara düşüverdiler. Hayata daha yeni merhaba diyen ada da kendi hal lisanıyla gelenlere adeta hoş geldin dercesine rengârenk çiçeklerle kaplı bitki florası, birtakım böcek ve kır çiçekler karşılayıverir. İşte adanın iki yıl içerisinde bu denli zengin flora ve faunaya kavuşmasını izleyenlerin dikkatinden kaçmaz da. Dikkat edin iki yılda oluşan manzaradan bahsediyoruz, yani uzun bir zaman diliminde oluşmuş bir manzara değildi bu. Evrimci tezlere ters bir durumdu bu. Çünkü evrimciler o güne kadar her türlü hayat oluşumunun ancak 50 milyon yıl içerisinde oluşabileceğini hep söyler dururlardı. Dolayısıyla daha yolun başında daha hayata yeni merhaba diyen adanın yeni sakinlerinin de kısa sürede ulaştığı konum doğrusu onları şaşırtmış gözüküyordu. Her ne kadar bu rengârenk manzara içerisinde gelişmiş ağaç ve gelişmiş hayvan türleri olmasa da ada da Amerika'da yaşayan bir karınca cinsiyle karşılaşmaları onları büsbütün çıldırtmaya ziyadesiyle yetmişti. Onlara çıldıra durusun, böylece yaratılışçıların ısrarla ileri sürdükleri canlıların yeryüzüne aynı anda çıktığı fikri bir kez daha teyit edilmiş oldu.

Malum bir başka araştırma örneklerinden birçok araştırıcılar RNA'nın protein senteziyle alakalı bir molekül olduğunu ortaya çıkardıktan sonra bu kez dikkatler protein sentezinin acaba hücrenin neresinde gerçekleştiği yöne çevrilir. İşte bu amaçla Henry Borsook, radyoaktif amino asit içeren bir maddeyi kobaya enjekte etmiştir. Hatta 30 dakika sonra hayvanı öldürüp karaciğerini şeker çözeltisinde karıştırdıktan sonra oluşan ekstraktı üç değişik hız ayarında santrifüj işlemine tabi tutaraktan çekirdek, ribozom ve mitokondrileri birbirinden ayırabilmiştir. En nihayet yaptığı analiz ve ölçümler neticesinde ribozomdaki radyoaktif amino asit miktarının diğer hücre kısımlarından (Mitokondri, çekirdek gibi) iki kat daha fazla olduğunu gözlemlemiş ve böylece aminoasitlerin ribozomlar üzerinde protein sentezini gerçekleşebileceğini ortaya koymuştur. Üstelik Boorsok 1950 yılında bu deneyi yaptığı zaman daha henüz ribozomların endoplazmik retikuluma bağlı olduğu bilinmiyordu.

Keza Paul Charles Zamecnik ve arkadaşları Boorsok'un izlediği yola benzer bir metotla fareyi uyuşturup karaciğerini vücudundan ayırıp ardından radyoaktif amino asit içeren bir çözeltiyi kuyruk toplardamarına enjekte etmişler. Sonrasında 2–20 dakika arası bir zaman diliminde karaciğerden birer parça alarak asit miktar tayinini belirlemişlerdir. Derken netice itibariyle ribozomların her miligramına tekabül eden amino asit miktarının endoplazmik retikulumdan arta kalan proteinden 7 kat daha fazla radyo aktif aminoasit içerdiğini ölçümlemişlerdir. Böylece bu deneyle birlikte proteinlerin ribozomlar üzerinde gerçekleştiği kesinlik kazanmış oldu. Aslında Paul Zamecknik ve arkadaşları belli ki bu deneylerle proteinlerin ribozomlar dışında veya endoplazmik retikulumun başka kısımlarında da yapılıp yapılmadığını belirlemek amacını gütmüşler, ancak kazın ayağı hiçte öyle değilmiş. Çünkü yapılan birçok deney sonucunda bir hücre içerisinde protein sentezinde asıl rol alan etken unsurların başta çekirdekte yer alan DNA molekülü olmak üzere çekirdek ve sitoplâzmayla ribozom arasında mekik dokuyan mRNA ve ribozom arasında taşıyıcılık rolü üstelenen tRNA molekülleri olduğu anlaşılmıştır.

Hücre yönetiminde hiyerarşi

Bütün canlıların esasını teşkil eden nükleoproteinler bir organik bileşik olup; nükleik asit ile bir veya birkaç proteinin birleşmesinden teşekkül etmişlerdir. Yani bu demektir ki proteinler takriben 100 ila 3000 arası amino asitten meydana gelmiş organik moleküllerdir. Mesela en basitinden kan dolaşımına hayat veren aynı zamanda cana can katan diyebileceğimiz protein niteliğinde hemoglobin molekülünün 574 amino asit bileşiğinden oluştuğu belirlenmiştir. Düşünebiliyor musunuz kan dolaşımımızda milyarlarca kırmızı kan hücresinden sadece bir tanesinde 574 amino asit bileşenleri mevcuttur. Kim bilir tamamında bu sayı kaçtır derseniz

hesaplatıldığında 280 milyonlu bir rakama tekabül eden hemoglobin proteinin varlığı ortaya çıkar. Dolayısıyla gerek oksijenin kan yoluyla vücuda transferi, gerek yediğimiz gıdaların sindirilmesi, gerekse kanın pıhtılaşması gibi pek çok kimyasal hadiselerin seyri protein veya enzim içerikli proteinlerin etkisinde cereyan ettiği belirlenmiştir. Şu da var ki birçok araştırıcı hücre içerisinde vuku bulan birçok temel olayın çekirdek tahtında oturan DNA'nın bilgisi dâhilinde kodlandığında hemfikirdirler. Ancak şu da var ki; her ne kadar DNA'nın bizatihi kendisi başlı başına bilgi kodu olmasına rağmen bu demek değildir ki tüm hücre faaliyetlerini tek başına yürütmekte, bilakis kendi emri altındaki komite kademesiyle birlikte hücre içi faaliyetler işlerlik kazanmakta. Kaldı ki DNA hücre içinde (sitoplazmada) değil çekirdekte konumlanmış bir yapıdır, dolayısıyla sahada at koşturanlar besbellidir, yani sahada ki RNA, ribozomlar, endoplazmik retikulum gibi organeller sayesinde hücre faaliyetlerinin büyük bir bölümü halledilmiş olmakta. Ve her daim iş başındalardır. Örnek mi? İşte mRNA molekül, DNA'dan aldığı talimatları en iyi şekilde saha elamanlarına ileterekten gereğinin yapılmasına vesile olması bunun en tipik misalini teşkil eder. Derken bu sayede mRNA vasıtasıyla iletilen direktifler karşısında olumlu tepki veren hücre içindeki saha elemanları protein sentezi olayına katkı sunmuş olurlar. Malum hücre hiyerarşik düzeninin emir komuta kademesinin en tepesinde Başbuğ Başkan DNA vardır, bu yüzden katkı sunmaya mecburlarda.

DNA zincirinde yalnız bir tanesi RNA kalıbı olarak iş görür

Malumunuz hücre hiyerarşik düzeninin emir komuta kademesinin en tepesinde oturan DNA tahtı, çift sarmal (spiral) yapı üzerine kuruludur. Dolayısıyla sahada faaliyet gösteren hiçbir hücre elemanı genetik kartını kendi bulunduğu konumunun amacı dışında başka alanlarda kullanmasına izin verilmeksizin şifresine sadık kalaraktan faaliyet içerisinde bulunurlar. Nitekim DNA zincir halkasının bir yakasından kopyalanan RNA, tek kalıp olarak iş görmekte. Öyle ya, şayet DNA zincirinin her iki yakası da RNA kalıbı olarak görev yapsaydı, ya her gen birbirinin komplementeri iki tane RNA kopyalanması vuku bulması gerekecekti ya da bu durumda halkaların her biri birbirinden ayrı iki tane protein sentezine yönelik bir başka kopyalanma gerekecekti. Görünen o ki; genetik kartlar her bir genin yalnız bir tek proteini denetlediğini göstermekte. Bu görünen duruma göre ya DNA zincirinde bir tanesi kopya edilmeli ya da iki komplamenter RNA kopası yapılacaksa da bunlardan yalnız bir tanesi fonksiyonel olmalıdır. Ki; bunlardan ilki daha akla yatkın gelmektedir. Nitekim bu durum Bacillus Subtilis bakterisine ait hücrenin yönetiminde sentez edilen RNA'nın incelenmesiyle daha da bir netlik kazanmıştır diyebiliriz.

Protein sentezinde mRNA'nın aracılığı

Protein sentezi gerçekleştirmek üzere kromozomlardan yola çıkan yönetici genlerden tarafından gönderilen talimatlar veya RNA alfabesinde A-U-G-S şeklinde kopyalanmış yazılı fermanlar mRNA aracılığıyla gereği yapılmak üzere ribozoma iletilirler. Tabii bu noktada ribozomlar kendi hal lisanıyla "Ferman padişahındır başım üstüne" deyip derhal gereğini yapmak üzere hemen her çeşit protein moleküllerin oluşumunda misyon yüklenmiş olurlar. İyi ki de bu iş ribozomların omuzları üzerinde yürümekte, zira ribozomlardan üretilmesi istenen protein çeşidi ne ise, mRNA yazılımına sadık kalaraktan o yönde protein sentezi gerçekleştirmiş oluyorlar. Malumunuz DNA'dan aldığı emirleri iletmekle vazifeli mRNA molekülü, eline aldığı yazılı fermanı, 5 uçlu kodunla ribozom barkot cihazından okutturmak suretiyle iletişimini gerçekleştirmiş olur. Hatta bunla da kalmayıp mRNA şeridinin ribozom üzerinde özel noktaya yapışmış olan tRNA (taşıyıcı RNA) kodonuyla da iletişime geçip kontak kurmuş olur. Kontak kurmaya mecbur da, çünkü mRNA bir kodon boyu ilerleyerek kendine uygun tRNA ile eşleşmek durumundadır. Böylece mRNA bir yandan üstelendiği mesajları hızlı bir şekilde

ribozomdan geçirirken diğer taraftan da ribozomun yardımıyla kendine uyan tRNA kodonunu hizaya getirmiş (sıraya sokar) olur. Bu arada tRNA'nın uçlarında konumlanan aminoasitlerde kendi aralarında sıralanmış olur. İşte sizde görüyorsunuz ya, emir büyük yerden geldiğinde bir anda akan sular durur misali elinde taşıdığı fermanla A'dan Z'ye her hücre birimi sıralı bir şekilde dizilip hizaya geçilmiş olunur. Böylece bu sayede tRNA vasıtasıyla aminoasitlerin sıralanmasına aracılık eden moleküllerin mRNA üzerinde bulunan 64 çeşit kodonla birlikte bunlara uyan aminoasitlerin hangilerinin olacağı noktasında fermanın gereği yerine getirilmiş olur.

Bir mRNA molekülünün arka arkaya ribozomdan geçiş serüveni

Anlaşılan o ki mRNA elinde ki yazılı fermanla ribozomdan diğer bir ribozoma çok rahatlıkla geçişler yapmak suretiyle kendi uç noktadaki kodonunu bağlayaraktan aynı anda ikinci bir protein molekülün sentezini başlatabiliyor. Tabiî ki sentezlenme hadiseleri bunlarla sınırlı değil, dahası var. Şöyle ki; her bir yazılım ribozomlardan bir barkod okuyucusundan geçercesine sıralı diziler halde geçmesiyle birlikte protein sentezinden maksat hâsıl olmuş olur. Zaten hücre sitoplazmasında birbirlerine yakın mesafelerde ribozomlar konumlandığı içindir mRNA bu noktada ribozomlar arası geçişlerle birlikte yeni ribozom gruplarının oluşmasına vesile olur ki, işte bu türden çoklu gruplara poliribozom (polizom) denmektedir. Şurası muhakkak poliribozomun varlığı protein sentezinin hız kazanması demektir. Böylece bu hız kazanması sayesinde az sayıda mRNA'dan çok sayıda protein sentezinin gerçekleşmesi mümkün hale gelebiliyor.

Protein sentezinde DNA enformasyonun amplifikasyonu

Protein sentezi bir gene ait enformasyonun çekirdek içerisinde başlayan DNA yazgısından mRNA yazgısına ve oradan da ribozom üzerinde polipeptit yazgısına tercüme edilme hadisesidir. Böylece bu üç yazgı hem kendi içinde hem de kendi dışında bilgi paketi şeklinde birbirine zincirlemesine devam eden enformasyon nitelik taşıyıp böylece birinden diğerine tercüme edilerek gerekli yerlere akıp gider. Derken başlangıçta bir genlik enformasyon sonraki aşamalarda ortalama her dakikada bir adet mRNA sentez edilerek yatağından akıp giderekten kat be kat artış kayd eder de. Ta ki kurulu saat misali mRNA molekülünün 240 dakikalık ömür süreci dolar, işte o zaman mRNA artık çalışamaz duruma gelip yerini yenisi dolduracaktır. Zira tabiat boşluk kabul etmez ilkesi bunun gerektirir. Ne de olsa 240 dakikalık ömür boyunca aynı genden aldığı enformasyonla 240 adet mRNA üretmekle vazifesini yerine getirmiş durumda, artık gözü arkada kalmayacak bir şekilde ölüm bir noktada onun için ahiret dirilişi bir muştu olacaktır. Böylece nöbeti devralan çiçeği burnunda yeni mRNA molekülüne karşılık en yaşlı mRNA öleceğinden hücrede aynı enformasyonu taşıyan 240 mRNA'lık popülasyon genetiği dengesi korunmuş olur. Sadece korunmuş mu oluyor? Hiç kuşkusuz bunun yanı sıra ne bir eksik ne bir fazla mRNA'nın yüklendiği bu gen enformasyonu tRNA tarafından taşınaraktan, ribozomlar tarafından da işlenerekten bir denge halinde polipeptit yazgısına çevrilerek yol almış olur da. Dile kolay protein sentezi bir noktada tercüme faaliyeti işi olduğundan 20 harflik alfabeyle 10 ila 100 arasında amino asit içeren polipeptit yazılım dizilimi gerçekleşebiliyor. O halde harf deyip es geçmeyelim, zira her bir harf RNA yazısında 3 harfli kodonluk bir kelimenin yerine geçmektedir. Bu bir anlamda dört harfli insan DNA'sında harflerin çiftler halde birleşip mRNA'ya geçmesi demektir, oradan ribozom üzerine geçip polipeptit zincirine tercüme edilmesi demektir, akabinde ise oksitosin ve vasopressin polipeptitlerin meydana gelmesi demektir. Gerçekten de harf denen oluşumlar hafife alınıp es geçilecek türden simgeler değildir, sizde görüyorsunuz ya, tek bir harf bile hücre faaliyetlerde ne büyük işlere mührünü vurduğunu bu satırlardan az çok fark etmişsinizdir zaten. Öyle ya, nasıl ki 29 harflik alfabemizden sırasıyla

kelimeler, makaleler, hikâyeler, romanlar, ansiklopedilerin vs. tesadüfen meydana gelebilmesi için bir dünya ömrünün yetmeyeceğine göre aynen polipeptit yazılı 20 harflik bir alfabeden de polipeptit yazılımın kendi kendine gerçekleşmesinin değil bir dünya ömrü, bir kâinat ömrünün de yetmeyeceği besbellidir. İşte tüm bu gerçekler ortada iken bugün olmuş halen birileri çıkıp bir insanın 46 kromozomuna denk düşen 1 milyon sayfalık bilginin tesadüfen meydana geldiğinden dem vuruluyorsa bu akıl tutulmasından başka bir şey değildir elbet.

Protein Sentezinde yardımcı enzimler ve enerji ihtiyacı

DNA; protein yapısında birtakım enzimlerin yardımı sayesinde eşleşebiliyor. Aynı zamanda buna paralel olarak kendisine yardım eden enzimlerin varlığı da DNA bilgilerinin kontrolü altında gerçekleşmekte. Bu durum bir çelişki gibi görünse de ilk yaratılış gereği ikisinin de aynı anda var olması gerekecek şekilde yaratılış bir programlaması olduğu ortaya çıkıyor. Yani DNA'sız protein olamayacağı gibi, proteinsiz DNA'da olamayacak demektir bu. Dolayısıyla son derece karmaşık hiyerarşik bir yapının baş komuta kademesinde ki DNA ve onun elçisi konumunda RNA işbirliği sayesinde gerçekleşen protein sentezinin tesadüfen meydana gelmesi asla ve kat'a mümkün gözükmemektedir.

Bilindiği üzere genetik programlar bin ciltlik kütüphaneyi içine alacak kapasitede bir veri tabanı alanına gen enformasyonu olarak kayıt edilirler. Üstelik kayıt altına alınan bu bilgiler üçlü harf veya üçlü kodonlu bir yazılımla bilgi işlem belleklerinde milyarlarca bitlik birimine bilgilere eş değer sayıda dizilerek saklı tutulmakta da. Örnek mi? İşte insan genomunun tekbir hücresinde tüm genetik özelliklerin kodlandığı 46 kromozomlu bilgiler 46 ciltlik dev bir ansiklopediyi dolduracak kapasitede bir belleğe sahip olması bunun bariz bir örneğini teşkil eder. Bu örnekten de anlaşıldığı üzere her bir cilt 20 bin sayfaya karşılık gelmekte. Düşünsenize söz edilen sadece tek bir hücre için karşılık gelen rakamdır bu, birde bunu insan vücudunu oluşturan trilyonlarca hücreye döktüğümüzde ortaya telaffuzu zor ifade edilecek rakamlarla karşılaşacağımız muhakkak. Ne diyelim ortada dudak uçurtan cinsten rakamlar vücudumuzun her alanında milimikron seviyelerde çepeçevre sarmışken hala bir takım aklı evveller bu duruma tesadüf diyorlarsa pes doğrusu. Üstelik trilyon rakamlı alanlarda israf ve savurganlıkta yaşanmaz. Nitekim Başbuğ Başkan DNA hücrenin tamamı üzerinde fonksiyonlarını yürütürken her etken unsuru ihtiyaca göre belirler. Öyle ki herhangi bir hücre içerisinde ihtiyaçtan fazla kimyasal ürün üretildiğinde bir enzim marifetiyle bu durum ya ilk inhibisyonla, ya mRNA üzerinde ikinci inhibisyonla ya da mRNA üzerinde son inhibisyonla giderilir.

Protein sentezinin yarıda kalmasını önleyen son kontrol mekanizması

Ribozomlar kendilerine gelen mRNA molekülü üzerinde yazılı gen enformasyonuna dayanarak yüzlerce, on binlerce, hatta yüz binlerce amino asit molekülünü birbirine ekleyip istenen tipte polipeptit protein molekülü imal edebiliyorlar. Üstelik bu söz konusu polipeptit molekül içerisine mRNA'da mevcut olmayan program ve plan dışı fazladan aminoasit ilavesine de izin verilmez. Zaten plan dışı herhangi bir program eklenmeye kalkışıldığında istenilen tipte protein üretilmemiş olacaktır. Bikere adı üzerinde yabancı protein, enjekte edildiğinde hücrede birtakım yan etkiler bırakmanın yanı sıra organizmada aşırı antikor oluşumuna ve alerjik durumlara da neden olabiliyor. Öyle anlaşılıyor ki ribozom kendisine sipariş edilen molekülü tam kapasiteyle çalışan bir fabrika misali ince eleyip sık dokuyup ürününü öyle imal etmekte. Ribozom fabrikasına sipariş edilen molekülün işleniş planı ise mRNA tarafından hazırlanmaktadır. Örneğin, 20.000 amino asitlik hammaddelik protein molekülünü yapacak bir mRNA'nın ribozom imalathanesinden geçtiğini düşünelim. Hatta hücre içerisinde aynı anda binlerce mRNA mesajların on binlerce ribozom tezgâhı üzerinde harıl harıl çalışıp aynı anda protein sentezini

yapacakların varsaydığımızda buna bağlı olarak aminoasitlerin tükenmesiyle birlikte bir takım aksiliklerin ortaya çıkmasını kaçınılmaz kılabiliyor. Neyse ki, hücrenin yaratılış kodlarındaki mükemmel donanım oluşabilecek muhtemel aksiliklere karşı da tedbirsiz değildir. Öyle ki gözden kaçabilecek türden diyebileceğimiz bir iki istisnai vakalar dışında herhangi bir nedenle yanlış kodlanmış bir protein molekülü hücre içerisinden dışarıya çıkarılmasına da geçit verilmez. Kaldı ki üretimi gerçekleşecek olan bir protein molekülü kalıp olarak son aminoasit bandına girdiğinde bu iş burada bitmiştir denilecek noktada bile "tamamdır" onayı hemen gerçekleşmez, mutlaka son kontrollerinin yapılması da gerekir ki işlem tamamlandı anlamında onay verilmiş olsun. İşte hücre hiyerarşisi kontrol sistemi böyle bir şeydir, her halükarda son anda bir eksikliğin olabileceği göz önünde bulundurularaktan tüm kontrol mekanizmaları devreye sokulup "Yanlış hesap Bağdat'tan döner" misali plan dışı bir molekülün ortama salıverilmesinin önüne geçilmiş olunur. Şayet son kontroller yapılmayıp müsamahakâr bir sınırsız hoş görüyle göz yumulursa bir noktadan sonra hemen her şeyin çığırından çıktığı hücre anarşizmine yol açacağı muhakkak. Derken hücrenin kanserleşmesi ya da ölümü vuku bulacaktır. Dolayısıyla normal ve sağlıklı bir hücrede yabancı moleküller derhal bir enzim marifetiyle bertaraf edilip böylece mevcut hücre içi hiyerarşik yapının güvence altına alınır. Öyle ki; bu yıkıcı enzim hücre nizamının tesisi adına harici molekülün tümü üzerinde birçok peptit bağlarını koparacak güçte vazife görmektedir. Hatta söz konusu enzim harici molekülü aminoaside veya zararsız küçük polipeptit haline çevirebilme kabiliyetinin yanı sıra yeni protein sentezinde kullanılacak yapı taşları halinde serbest hale de getirebiliyor.

Peki, tüm bu anlatılanlardan hücre hiyerarşisi yüzde yüz tam güvencede midir? Hiç kuşkusuz her şeyde olduğu gibi hücre içinde her şey yüzde yüz güvence altındadır demek fazla iddialı söylem olur. Sonuçta ortada çok karmaşık hiyerarşik bir düzen içerisinde protein sentezine yönelik harıl harıl bir çalışma söz konusudur. Dolayısıyla sürekli devri daim yapıda işleyen bir mekanizmanın kendi iç kontrol mekanizmaları protein sentezi sırasında doğabilecek bazı aksaklıkları gidermeye ve muhtemel zararları önleme kapasitesi kâfi gelmeyebilir de. Nitekim kimi zaman bir bakıyorsun aminoasit eksikliği yüzünden her hangi bir protein molekülünün oluşumu tamamlanamıyorsa üretim aşamasına gelmiş polipeptit zincirinin durdurulması pekte mümkün olmayabiliyor. Bu durumda illa ki eksikliği giderecek tamamlayıcı bir sistemin devreye girmesi gerekir. Ama nasıl? Telafi için her şeyden önce mRNA'yı kopyalamış olan gen (DNA) tarafından aynı tipte başka mRNA moleküllerinin yapılmaması veya yapılmış olanların da toplatılıp yok edilmesine yönelik kontrol sistemi devreye girmesiyle bu mesele halledilmiş olacaktır. Eğer böylesi kontrol sistemi devreye girmezse ribozomlar protein sentezine yönelik hiç yoktan boşuna çalışmış olacaklardır. Kaldı ki hücrenin ne boşa harcayacak zamanı, ne de fazla harcayacak enerjisi vardır. Nitekim proteinlerin oluşumunda peptit bağlarıyla bağlanmış amino asitlerin dizilimi 1 ATP'lik enerjiyle, yani 8000 kaloriyle işler hale gelmektedir. Bu nedenle milyonlarca peptid bağının yapboz misali yeniden kurulup inşa edilmesi gibi lüks bir enerji kaybına müsaade edilmez. Eğer müsaade edilirse açığa çıkan ısı enerjisi hücrenin ölümüne yol açacaktır.

Evet, hücre hiyerarşik düzeni içerisinde gerçekleşen protein sentezi hadisesi mükemmel bir organizasyon ve akıl dolusu kusursuz bir kontrol mekanizmasıyla yürütülmekte. Baksanıza Mendel deneylerinin ortaya koyduğu gerçek şudur ki; DNA zincirinde oluşan herhangi kusurlu hastalıklı bir gen, icabında yedi göbek kalıtsal bir hastalık olarak geçiş yapabiliyor, ama bir yere kadardır, bir noktadan sonra DNA'nın zincir halkalarının yakasından düşüp bir şekilde sonlandırılabiliyor. Derken "Herkes aslına çeker" misali her şey aslına rücu etmiş olur. Yine de maraz yapılı genlerin güçlenmemesi adına akraba evliliklerinden şiddetle kaçınılmasında fayda vardır.

Bilindiği üzere hayat biyokimyamızda yaşanan tüm eyleme dönüşecek tüm plan ve programlamalar DNA'nın öncülüğünde RNA'ya kopyalanır, sonrasında kopyalanan mesajlar sitoplazmaya aktarılaraktan ribozomlar üzerinde gelen mesajlar bir daha yakamızdan düşmeyecek bir şekilde genetik enformasyonu hazinesine dönüşürler. Derken hücrelerimize işlenen genetik enformasyon kodları sayesinde biyokimyamız hayat bulmuş olur. Hem nasıl biyokimyamız hayat bulmasın ki, bikere insan bedeni hücrelerden vücut bulmuştur. Hücrelerin temel harcında ise proteinler vardır. Protein sentezini sağlayan genetik bilgi de malum DNA'nın bünyesinde kodludur. Kodlu olan bu bilginin DNA'da bulunması bir anlamda insanın temel olarak DNA'dan vücuda geldiğinin bir göstergesidir. İnsan vücudunun temelleri atılmaya bir görsün Bu bilgiler RNA'ya kopyalanıp yeni bilgiler ile sürekli hücre içerisinde yenilenerek nesilden nesile aktarılır da.

Ne diyelim, işte görüyorsunuz ya, protein sentezi DNA bünyesinde kodlu olan bilgiler mRNA aracılığıyla hücre hiyerarşisinde birbirine zincirleme belirli sıra ve belirli kodlanmış diziler halinde bir dizi hücre birimleri üzerinden yardımlaşarak gerçekleşmekte. Ki, bu diziler gen olarak addedilir. Genler kendine uygun zamanda, kendine uygun hücrelerde protein sentezi için var olup, proteinlerin hücrelerde aktifleştirilmesi ya da pasifleştirilmesi noktasında karar verici özelliği taşırlar. Zincirleme yardımlaşmadan uzak diyebileceğimiz bireysel ve bağımsız tutum içerisine giren hücre yapıları belli ki mikroplara has özgü bir durumdur. Ancak yine de gelişmiş yapıda ki canlıların bünyesinde kimi zaman hücre topluluğunun nizamına aykırı tutum içerisine girin bir takım başıboş hücreler vardır ki, bunlar da hepimizin korkulu rüyası olarak addettiğimiz kanser hücrelerinden başkası değildir. Hani ikide bir toplum bilinci kazanmak için sıkça toplum kurallarından bahsedilir ya, aslında toplum bilinci sadece sosyal hayatta değil insan, bitki ve hayvan hücreleri içinde zincirleme genetik enformasyon şeklinde geçerlilik arz eden kurallar bütünüdür. Nitekim hücreler arası her bir hücrenin bir diğer hücre ile kontak kurup birbirleriyle iletişime geçmeleri bunun bariz bir delilini teşkil eder. Hücre iletişimi, aynı zamanda hücre hiyerarşi halkalarında konumlanan her bir hücre biriminin grup bilinci içerisinde toplumsal enformasyona tabii olduklarının da bir göstergesidir. Gerçekten de hücre bilimi denen sitolojinin ortaya koyduğu verilere baktığımızda meğer toplumsal enformasyonu sırf insan hücrelerine has bir durum değil,   hayvan ve bitki hücreleri içerisinde de cereyan eden bir durumudur.   Yani bu demektir ki insan, bitki, hayvan hiç fark etmez, canlı âlemin bütününde grup enformasyonu üst dorukta olup, grup enformasyonun gereği olarak harıl harıl çalışmaktalar da.   Ta ki hücre elamanları yaşlanma sürecine girer, bu durumda eylemsiz hale gelen hücre birimlerinin yerine yenileri grup enformasyonuna dâhil olaraktan döngü devam ettirilmiş olur.   Ama bu demek değildir ki yeniler gruba dâhil oldular diye eskiler büsbütün tası tarağı toplayıp ortadan toz olacaklar,   ihtiyaten gerektiğinde eylemli gruba dâhil edilmek üzere takviye güç olarak yedekte tutulur da. İhtiyaç fazlası durumlarda ise malum gerek duyulmayacağından eylemsizleştirilip elimine edilirler. Yeter ki bir hücre elden ayaktan düşmeye bir görsün kendi hücre bölünmesini gerçekleştirmede durağanlık yaşayacağı muhakkak. Ne diyelim ihtiyarlık bu ya, icabında yaşlanan bir hücre için ölüm kaçınılmaz alın bir yazısıdır.   Zaten yaratılış kanunlarında her doğan ölmek için vardır, her ölen dirilmek için vardır. Ölenin yerini yeni doğmuş genç hücreler dolduracaktır. Yenilerde, tıpkı eskiler gibi devr aldıkları enformasyonun kodlarına sadık kalaraktan mensup olduğu hücre hiyerarşisinin bulunduğu kademede üzerine düşen ne vazife varsa onu yapmak durumdalardır. Zira emir büyük yerden gelmekte. Yani hücre hiyerarşisinin başkomutanının emir ve direktifleriyle şifrelenmiş tüm gen enformasyon kodları RNA aracılığıyla kendilerine sinyaller halinde iletildiğinde asla duyarsız kalınmayıp hiyerarşik düzene mümkün mertebe itaat etmek için varlardır. Tabiî ki bu durum hücre içi toplumsal enformasyon sayesinde olmaktadır. Teşbihte hata olmasın hücre içerisinde kısmen de olsa kusur babından, hatta unutkanlık türünden diyebileceğimiz itaatsizlik halleri de görülebilir ki, bu tamamen vücudun protein sentezleme kabiliyetinin yitirmesi ya da işlerliğinin durağanlaşmasıyla alakalı

bir durumdur. Nitekim protein sentezi durağanlaşmaya başladıkça yeni devreye girmesi gereken işlemler eskilerden daha çabuk unutulur hale gelebiliyor. Nasıl ki hatasız kul olmazsa, hatasız ve kusursuz hücre de olmaz elbet. Hem kaldı ki düşüp kalkmayan sadece Allah'a mahsus bir durum, bu yüzden başlangıçta mükemmel olarak yaratılan her şey zaman içerisinde orijinalliğinden bir şeyler kaybetmesi son derece gayet tabii bir durumdur. Nitekim başlangıçta her yaratılan canlı varlık Kur'an'da belirtilen "Kun-Feyekûn" anlamında "Ol der, derhal olur" ilahi emrin gereği olarak kendi vücut donanımını denge üzerine koruyabilecek kabiliyete haiz canlı varlıklar olarak yaratılmışlardır. Ki, bu söz konusu denge ayarı fen bilimlerinde 'homeostasis' kavramıyla karşılık bulup ifade edilir. Dahası en küçük bir canlı varlıktan tutunda cansız maddenin en küçük birimi atomun yapısına kadar Yüce Allah'ın ilim ve kudret tecellilerini dış etkenlerden bağımsız olarak kendi iç donanımlarını dengede tutabilme kabiliyetine ve donanıma sahiplerdir. Hakeza beşer olarak kendi iç donanımıza baktığımızda ise vücut sıcaklığı, kan basıncı, nabız atımı, kan şekeri gibi bir dizi denge ayarlarımızın olumsuzluklar karşısında kendi iç dinamiklerini kullanaraktan koruma çabası içerisine girdiklerini görmekteyiz. Yaratılış başlangıcımızda orijinal olarak yaratılmış denge ayarlarımız hele alarm vermeye bir görsün bu durumda orijinal hayat biyokimyamızın biranda altüst olacağı muhakkak. Nasıl mı? Mesela vücut hararetinin 36,5 santigrat derecede olması gerekirken 40 santigrat derecelere çıkması ya da kan şeker düzeyinin % 90 ila 110 mili gram seviyelerde olması gerekirken 250 miligram seviyelere yükselmesi fırtınadan önce sessizliğin habercisi diyebileceğimiz hastalık belirtilerin ta kendisi alarmdır bu. Alarm etkisi mahallî olabileceği gibi tüm vücudu saracak alarm etki de olabiliyor. Hakeza alarm meselesine birde hücre boyutunda baktığımızda bir hücre diğer hücrelerden ayrı olarak bireysel enformasyonunu yitirdiğinde o hücrenin ölümcül hastalığa yakalanması yönünde alarm vermesi an meselesidir diyebiliriz. Hatta buna toplumsal enformasyonda dâhildir. Yani bir hücre, toplumsal enformasyonunu yitirdiğinde de kontrolsüz bir şekilde hızla metastaz yapıp kanserleşme yönünde alarm vermesi an meselesidir diyebiliriz. Bir başka ifadeyle vücut biyokimyamız hızla kontrolden çıkaraktan düzensiz çoğalmalar baş gösterecektir. Bunun sonucu olarak da ister istemez vücut içerisinde içerisine hücre anarşizmi (sarkom) vuku bulup önce dokular, sonra organlar ve ardından da tüm vücut kanser hücrelerinin istilasına uğrayaraktan bir noktada kendi ölümünü seyretmiş olacaktır. Tabii bu seyretme hadisesi sadece kontrolden çıkmış kanser hücrelerine özgü bir durum değil, gerek kişi bazında, gerek aile bazında, gerekse toplum bazında sorumluluklar dejenere olduğunda tıpkı kanser hücrelerinde olduğu gibi toplumsal çöküş ve ardından devletlerin yıkılışını beraberinde getirecek durumlar içinde geçerlilik arz eden özgü bir durumdur bu. Dahası Kur'an' "Hîn" kavramıyla geçici sınırlı zaman dilimleri vurgulanırken, "ed-dehr" kavramıyla da mutlak ve sınırsız zaman dilimlerinin işleyişine vurgu yapılır. Her ne kadar Osmanlı "Devlet Ebed Müddet" idealiyle üç kıtada hüküm sürse de, nihayetinde "Hîn" durum, yani hükmünün ancak 600 senelik bir zaman dilimiyle vaktin tayininin sınırlı olduğu gerçeğini değiştiremeyecektir. İşte Yüce kitabımızda zikredilen "Hakikat şu ki, insan; daha henüz kendisi hiç anılmayan ve tanınmayan bir şeyken (yaratılmışken; üzerinden binlerce asırlık çok) uzun zamanlardan ("dehr"den) bir süre (hin) gelip geçmedi mi? " (İnsan Suresi, 1) ayetin mana ve ruhundan da anlaşıldığı üzere:

- Dehr kavramıyla sonsuzluğu vurgu yapılaraktan insanın daha henüz yaratılmadan çok uzun zamanlarda tüm kâinatın işleyişinin var olup ebed müddet özellik kazandığı manasına "insanın yaratılış tarihi itibariyle henüz anılmaya değer bir şey olmadığı" ifadesiyle karşılık bulurken,
-Hîn kavramıyla da gelip geçiciliğe vurgu yapılaraktan insanın bir dönemin yaratılış sıfatıyla özellik kazandığı manasına "bir dönem gelip geçmiştir" ifadesiyle karşılık bulur.

Kelimenin tam anlamıyla insanın yaratılış öncesinde planlanmış kodlanmış, programlanmış ebed müddet âlem var, insanın yaratılış sonrasında ise planlanmış kodlanmış, programlanmış

her şeyin eyleme geçtiği, fakat vakti tayin müddeti bittiğinde yerini kıyamet gününe bırakacağı geçici, sınırlı bir âlem vardır.

Velhasıl-ı kelam DNA ile birlikte Hayy'den gelir Hû'ya gideriz.

DNA'NIN ŞİFRE KODLARI

29 Temmuz 2022 – Cuma-Selim Gürbüzer-enpolitik.com/

Evrimciler DNA'da ki şifre ve kodların tesadüfen, yanılma veya kazaen meydana geldiğini ileri sürmektedirler. Oysa **'şifreler'** bir bilgiyi bir şekilden diğer şekle çevirmek için kullanılan semboller sistemidir. Mesela yazılı dil insan tarafından kullanılan bir tür şifre sistemidir. Nitekim Türk alfabesinde 29 harf sembol var olup, bu sembollerle istenildiği kadar kelime üretilebiliyor. Keza DNA molekülleri çok uzun oldukları halde sadece 4 harfli alfabetik yaratılış kod dizilimle yazgı gerçekleşmektedir. DNA'yı işte bu noktada insan vücudunda A'dan Z'ye akla gelebilecek her ne varsa tüm bilgileri kendi kodunda eksiksiz olarak barındıran iki sarmaldan oluşan bir yapı olarak görmek gerekir. Zira vücudumuza ait gerek içe dönük bilgiler, gerekse dışa dönük bilgiler dört harfli olarak tanımladığımız alfabetik şifre sistemiyle kayıt altına alınmış durumdadır. Malum o meşhur dört harfli alfabetik şifre sistemi; "adenin, timin, guanin ve sitozin" denen A, T, G, C sembolleriyle ifade edilen nükleotid bazlarından başkası değildir elbet. İşte kromozomları oluşturan DNA'da kodlu olan bu dört başlı bilgi bazlar kendine özgü dizilimleriyle çeşitli aşamalardan geçip kopyalandıktan sonra en nihayetinde protein sentezi yapımı gerçekleşmektedir

Genetik alanda bilimsel çalışmalar bize nükleik asitlerin canlı organizmaların protein sentezi oluşumundaki genetik hammaddesini teşkil eden nükleotid birim polimerleri olduğunu göstermekte. Hakeza genlerin ise DNA'nın belirli bir kısmını oluşturan nükleotid dizisinin ta kendisi bir kalıtım birimi olduğunu gösteriyor. Hele bu noktada kalıtım birimlerinin yarı anneden yarı babadan çocuklara kuşaklar boyu dölden döle kendi karakteristik özelliklerini geçiriyor olması başlı başına genetik mucizevi bir hadisedir. Gerek nükleik asitlerin gerekse genlerin en belirgin ortak özelliği nükleotid yapıtaşlarından meydana geliyor olmalarıdır. Derken her iki birim sayesinde proteinlerin yapıtaşını oluşturan aminoasit oluşumu vuku bulup böylece hücre içerisinde 10 ila 100 arasında amino asit içeren polipeptit zincirinin biyolojik fenotip ve genotipi ortaya çıkmış olur. Şayet zincir üzerinde 10 ila 100 arası sayıdan daha fazla amino asit sıralanırsa bu kez polipeptit oluşumundan bahsetmek yerine protein zincir oluşumundan bahsetmiş oluruz ki yukarıda sözünü ettiğimiz dört nükleotid bazın dizilişinden maksat hâsıl olur da. Yok, eğer diziliş maksadının dışında ortaya anlamsız bir durum çıkarsa biliniz ki bunun arka planında yol kazası diyebileceğimiz türden bir şeylerin ters gittiği anlamı çıkar ki, bu durumda herhangi bir geni oluşturan nükleotidler üzerinde oluşabilecek bir sıralama hatası o geni ister istemez iş göremez hale getirebiliyor. Dolayısıyla istisnai yol kazaları hariç, insan vücudunda 200 bin genin olduğunu yakından takip edenler bu sıralamadaki tertip ve düzenin hedefinden sapmadan daha kompleks yapılı işlere yönlendirildiğini gördüklerinde hayretler içerisinde şaşa kaldıkları herkesin malumu. Her ne kadar moleküler biyolog Francis Crick, DNA zincirlerin düz olması nedeniyle genlerdeki nükleotidlerin sırasıyla proteinlerin yapıtaşı aminoasitlere uydurulabilir demiş olsa bile sonrasında gerçek anlamda DNA'yı keşfettikten sonra biyolojik nizamın bir mucizevî bir hadise olduğunu dile getirmekten kendini alamamıştır dersek yeridir. Derken bizde bu arada Francis Crick'in keşfettiği DNA molekülünün mucizevi sarmal yapısına vurgu yaparaktan dile getirdiği gen birimlerinin üstlendiği fonksiyonlarını günümüz genetik mühendisliğinin daha da gelişmiş ortaya koyduğu bilgilerle de pekiştirdiğimizde herhangi bir canlı veya insan genomunun asla ve kat'a tesadüfi bir eser olarak ortaya çıkamayacağının

idrakine varmış oluruz. Tabii bizler bir takım mucizevi oluşumları idrak etmiş olsak da bizim dışımızdakiler için bu mucizevi oluşumlar maalesef tesadüfi oluşumlar olarak karşılık bulmakta. Yine de aralarında bir kısım evrimciler köşeye sıkıştıklarında insafa gelip en azından tesadüf kelimesini ağızlarına almayıp bir takım gerçekleri itiraf etmek durumunda kalabiliyorlar. Nitekim "**Yaşamın Temel Kuralları**" eseriyle dikkat çeken evrimci Prof. Dr. Ali Demirsoy; "Bir proteinin ve çekirdek asidin (DNA ve RNA'nın) oluşma şansı tahminlerin çok ötesinde bir olasılık olduğunu, hatta belirli bir protein zincirinin meydana gelme şansı astronomik denecek kadar azdır" diyerekten bir takım gerçekleri itiraf etmek zorunda kalmıştır. Hatta Amerika'da "Biyolojide Olasılık Araştırma Merkezi" adlı bir akademik kuruluşu Amerikan alfabesinin 26 harfli olmasından hareketle alfabetik deney yapmayı tasarlayıp bunun için ilk etapta 30.000 çekiliş öngörmüşlerdir. Çekiliş sonrasında harf dizilimlerinin dokümanı ortaya çıkarıldığında; anlamca ilk iki harfli olanının 4890 adet sözcük, üç harfli olanının 113 adet sözcük, dört harfli olanının 139 adet sözcük, beş harfli olanının 17 adet sözcük, altı harfli olanının 3 adet sözcük, yedi harfli olanının ise 1 adet anlam içeren sözcük tablosu ortaya çıkmıştır. Bir başka ifadeyle öngörülen 30 bin çekilişli harf sıralaması arasından en nihayetinde 7 harflik olanından kala kala 1 adet sözcüğün anlam içerdiği tespit edilebilmiştir. Birde öngörülen ihtimal hesaplarını protein sentezine uyarladıklarını düşündüğümüzde bu iş için değim yerindeyse 20 amino asitlik alfabetik harfin oluşturacağı sözcük tablosuyla yüzleşeceğiz demektir. Öyle ya, mademki proteinler 20 amino asitlik dizilimden oluşmakta, o halde en basit bir canlının protein yapısını oluşturabilecek anlam yüklü sözcüklerin ortaya çıkması için her harf için 1/4 ila 1/5 harf arasında seyreden oranlarda bir harf dizilimlerinin olması icap etmektedir. Dolayısıyla bu söz konusu orantısal harf parametrelerden hareketle öngörülen 400 çekiliş için gereken alfabetik harf sayısı 20 olduğuna göre çekiliş sonrasında ortaya çıkacak olan sonuç itibariyle 4'ün 400'üncü kuvvetine tekabül eden 10240 (10 üzeri 240)'lı gibi telaffuzunda zorlanacağımız zor rakamlar elde ederiz. Dahası bunun net anlamı trilyon sözcüğünün 20 kez tekrarlanması demektir. İşte böylesi bir tabloda 400 amino asit zincirinden bir tane işe yarar proteinin 20 kez tekrarlanmasıyla ancak trilyon rakamlarla ifade edebilecek bir ihtimal hesabıyla karşı karşıya kalınır ki, bu durumda bile birileri çıkıp hücre içerisinde cereyan eden her bir oluşum için halen tesadüf diyorsa pes doğrusu. Hele ki ortada bir de insan genomunu oluşturan, yani milyonlarca nükleotidlerden oluşmuş polimer dizisinin Başbuğ başkanı DNA'nın varlığını düşündüğümüzde hücre içinde cereyan eden tüm mucizevi oluşumlara tesadüf denilecekse, bu tür söylemlerin atalarımızın "**Zırva tevil götürmez**" dedikleri dedikodu kazanı kaynamaktan öte bir anlam ifade etmeyeceği çok açıktır.

Triplet Kod Sözcükleri

Onca yıllardır genetik kodlar ve genetik kartlar üzerinde çalışmalar yapılmasına rağmen DNA'nın şifreleri üzerindeki sır perdeleri çözülememiştir. Öyle ki dışardan müdahalelerle genetik kartlarla oynanmasına rağmen ancak ve ancak bir takım istisnai türden arızi değişiklikler gözlenebilmiştir. Her ne kadar genele şamil nitelikte olmayan bir takım istisnai türden değişiklikler kimi aklı evvel çevreleri harekete geçirip sanki bir şeyleri keşfetmesine sevindirmiş olsa da, şu bir gerçek ortada değişen genetik kartlar değil, ortada değişen hücrelerin savunma reflekslerinden doğan mutasyon kaynaklı arızi değişikliklerden başkası değildir. Üstelik herhangi bir canlı genomunda olası görülebilecek bu tür mutasyon kaynaklı değişiklikler o söz konusu canlının dışında başka bir canlını türemesine yol açan bir değişiklik olarak karşımıza çıkmaz, sadece ve sadece o canlının orijinal genetik kartlarına zarar vermekle sınırlı kalan bir değişiklik olarak karşımıza çıkar. Kelimenin tam anlamıyla ateş olsa ancak cürmü kadar yer yakan cinsten bir değişikliktir bu. Hem kaldı ki hücre içi genetik kartlarda belli bir matematik programla kodlanmış konumda emir almış emrin gereğini yapmakla memur kartlardır. Ki, emre amade bu kartlar dört başı mamur nükleotid asitlerin kendi kendilerine buyruk kesilip de oluşturacağı genetik kartlar da değil, tamamen ilahi kaynaklı "**Ol**" emri ile oluşturulmuş yaratılış mucizesi

şifre kartlardır. Dolayısıyla bir canlının genetik kartlarına dışardan herhangi fiziksel ve kimyasal kaynaklı müdahalelerle oluşabilecek değişikliklerin “Ol” emri orijinal programı büsbütün ortadan kaldıracağına inanmak safdillik olacaktır. Öyle ya, mademki “Ol” emri programı gereği proteinler aminoasitlerden oluşmuş bir yapı, o halde böyle bir yapının DNA başkanlığında gönderilen “**Özel bir protein yapmak için belirli bir aminoasidi, bir başka zincirde uygun yere koy**” şifre kodu mesajıyla hücre içerisinde anlam kazanması son derece gayet tabiidir. Üstelik DNA başkanlığınca gönderilen komutlar sırf aminoasit oluşumuna yönelik komutlarla sınırlı kalmayıp daha başka oluşumlarında devrede olduğunu düşündüğümüzde aralarında herhangi bir mesaj karışıklığına yol açmayacak bir şekilde yerini bulup öyle hücre içerisine servis edilmekte. Mesajların birbirine karıştırılmadığı şundan besbellidir ki bir bakıyorsun 46 kromozomlu insan genomu 20 çeşit amino asit olacak şekilde genetik kodlanması yapılmakta. Öyle ki servis edilecek şifre kodları 4 harflik kodonlu bir şifreyle 20 aminoasidi oluşumuna kâfide gelmeyebilir, keza dördün karesi, yani **16** harflik kodonlu bir şifreyle de 20 çeşit amino asid oluşumunu karşılanmayabiliyor. O halde bu iş için nükleotidlerin en az 3 harflik kodonlarla şifrelenmesi gerekir ki nükleotidler 3’erli grupla halde, dördün küpü 64 çeşit kombinasyonlu bir amino asit oluşuma gerçekleşebilsin. Yani bu demek oluyor ki; 64 kodonun herhangi bir üçlü grubu DNA’da kodlanmış enformasyonun bir kelimesine denk düşen program ayarlamasıdır bu. Hatta bu program ayarlamasıyla oluşan her bir sözcük üçlü nükleotidden meydana geldiği içindir adına **triplet** yapıda kod sözcükleri denmektedir. Ayrıca her bir şifre sözcük aynı zamanda **kodon** veya **kod** olarak tanımlanır.

Şurası muhakkak kod sözcüklerinin triplet yapıda olduğunu doğrulayan deneyler Crick ve arkadaşları tarafından yapılmıştır. Crick ve arkadaşları yaptığı deneylerde gen haritasının rIIB mutantları diye bilinen bölümünde bozuk olan T fajını kullanmışlardır. Elbette bu tip özürlü mutantın DNA sarmalının herhangi bir dizisinde noksanlık veya bir miktar arızaların doğmasına yol açması muhtemeldir. Nitekim bu ve buna benzer tütün mozaik virüsü (TMV) ile yapılan çalışmalar sonucunda nükleik asit zincirinde herhangi bir noktaya müdahaleyle birlikte polipeptid zincirinde birtakım kısmi değişmelere neden olduğu gözlemlenmiştir.

Kodon triplet olduğunda veya genetik komutun 1, 2, 3, 1, 2, 3... şeklinde sıralandığını varsaydığımızda **“....bir mol ad üre yap ver**” şeklinde bir mesajın ortaya çıkması ihtimal dahilindedir. İşte böylesine harf sırasıyla nükleotidlerin 3’lü gruplar halde dizilmesiyle birlikte sözcükler hedeflenen bir oluşum için anlam kazanabiliyor. Şayet yukarıda zikrettiğimiz cümleden “**mol**” kelimesinden ‘**m**’ harfi çıkarılacak olursa cümle **“...bir ola dizi rey apv er...**” şeklinde bir yapıya dönüşecektir. Keza bunun gibi cümleye fazladan girecek bir harfin ilk emrin orijinal niteliğini bozma ihtimalide öyledir. Mesela “**bir**” kelimesinin ‘**i**’ harfi ile ‘**r**’ harfi sırasına bir “**I”** harfi girdiğini düşünürsek cümle bir anda **“...bir rmo Iad lür eya pve r...**” şeklinde bir cümleyle iş bir anda çığırından çıkabiliyor. Anlaşılan uzun bir cümle yapısında 2 noksan ya da 2 fazlası harf değişiklikle orijinal komut dizisi arasında kısmen de olsa uyumluk görebiliyoruz, ama işin içine 2 den fazlası kısa cümlelik değişiklikler girdiğinde kısmide olsa uyumluluk göremiyoruz. Çünkü dar kodonlu kısa bir aralık alanda iki harfin üzerine aşan bir değişiklik dizinim söz konusudur. Peki bu kısa aralıklı üç kodonlu triplet dünyasında durum vaziyet bu iken, kim bilir daha kompleks yapılarda durum vaziyet nasıldır, bunu da bir siz düşünün. Gerçekten de bir organizmanın bütününe tüm bu uyarlamaları uyguladığımızda işin içinde çıkılamayacağı çok açık. Düşünsenize en basit protein molekül olarak bildiğimiz insülin prohormon öncüsü proinsülin molekülü bile 84 amino asit rezidü içeren bir zincire ihtiyaç duymaktadır. Ki, insanlarda proinsülin molekülü INS geni tarafından kodlanır. Bu durumda öyle anlaşılıyor ki, böylesi bir molekülün kodlanması için 84 amino asitlik donanıma ihtiyaç vardır. O halde bir proinsülin içeren protein molekülünün tesadüfen meydana gelme ihtimalinin 20 rakamın 84’üncü kuvvetine denk düşen 109 sıfırlı bir rakama tekabül eder ki, işte telaffuzunda

zorlandığımız bu dudak uçurtucu söz konusu rakam kendi hal lisanıyla dile gelmiş olsa hiç kuşkunuz olmasın bize olan biten her şeyin tesadüfî değil, yaratılış mucizesi olduğunu haykıracaktı. Öyle ki, bu haykırışa kulak kabartıp organlarımızın her birini tek tek ele aldığımızda ise işin daha da bir rengi değişip neredeyse kâinat kadar büyüklükte rakamların hesap makinelerinin belleğine sığmayacak türden rakamlarla karşılaşacağımız çok açıktır. Şimdi tamda bu noktada evrimcilere sormak gerekir tesadüf dediğiniz ucube oluşum acaba rakamların bile aciz kaldığı tüm bu kod açılımların neresindedir? Aslında sormaya da gerek yoktur, neresinde yer aldığını gösteremeyecekleri çok açık ortada zaten, onlar tesadüfler zincirine tüm ümitlerin bağlaya dursunlar, oysa biz biliyoruz ki kâinatta olan biten tüm mucizevi oluşumlar tesadüf olarak haykırmıyor tam aksine kendi hal lisanıyla tevafuk mucizesi diye haykırmaktadır.

Kâinatta hiçbir şeyin tesadüfen meydana gelmediği o kadar net ortada ki, tombala oynayanlarda çok iyi bilirler ki; 1'den 10'a kadar sıralanmış madeni paralardan istediğimiz rakamı torbadan çekme şansımız çok zayıf ihtimal bir rakamdır. Şöyle ki; basit bir matematik ihtimal hesaplarında öğrendiğimiz kadarıyla cebimizden 1 rakamlı madeni parayı çekme ihtimali 1/10'dur. 1 ve 2 rakamlı paraları arka arkaya çekme ihtimali 1/100'dür. 1, 2 ve 3 sıralı rakamları çekme ihtimali 1/1000'dir. En nihayet 1, 2, 3, 4 ve 10'a kadar karışık sıralı halde bulunan tüm paraları çekme ihtimali ise 10 milyarda bir orana tekabül eder ki, işte sizde görüyorsunuz ya git gide rakamsal olarak açılan makas aralığı bize gösteriyor ki cebimizden kendi isteğimize karşılık gelebilecek madeni para birimini bir çırpıda çekmenin hiçte öyle kolay bir iş olmadığı anlaşılmaktadır. Anlaşılan işi şansa bırakmak her zaman yanılgıları da beraberinde getirmekte. Bu yüzden bilardo oyununda bile topların yuvaya girmesinde işi şansa bırakmayacak bir şekilde usta olmak gerekir ki oynanan oyunda tesadüften medet umulmasın. İşte tüm bu rakamsal örnekler bize en iyimser tahminle bir proteininin tesadüfen meydana gelme ihtimalinin on üssü seksenli (1080) dudak uçurtucu telaffuzu zor bir rakamla karşı karşıya kaldığımız gösterir ki, şimdi bu noktada da evrimcilere sormak gerekir böylesi telaffuzu zor bir rakam karşısında tesadüf bunun neresindedir? Yine gösteremeyecekleri malum, onların işleri güçleri insanların kafalarını durduk yere içi boş laflarla meşgul edip zihin dünyalarını alt üst etmektir, bunu meslek edinmişler de.

Kod Sözcüklerinin Yapısı

İyi ki de şifrelerin ne şekilde kodlandığı veya kod sözcüğünün nasıl fonksiyonel hale geldiğini gösterecek bir takım deneyler yapılmış. Aksi halde deney ve gözlemden yoksun içi boş lafları ve hayal mahsulü masalları tek kriter veri olarak kabul ediyor olacaktık. Bakınız Severo Ochoa, en azından boş masallarla oyalanmak yerine RNA nükleotidlerini birbiriyle birleştiren bir enzimi keşfetmekle adından söz ettirebilmiştir. Bu buluşun ardından Nırenberg ise mevcut enzimi kullanarak nükleotidlerden suni RNA üretebilmiştir. Hatta bunla da kalmamış yapay RNA'nın hangi tip protein ürettiğini gösterecek şifre kodlarının ipuçlarını da ortaya koyabilmiştir. Derken ileriki yıllarda genetik alanda hızlı ilerlemeler kaydedildikçe bugünkü anlamda elektronik cihazların, internet sitelerin ve ATM cihazlarının üzerinde "**şifre kırma**" denemelerine benzer çabalar genetik kodlar üzerinde de denenmeye varacak kadar iş bu noktalara gelebilmiştir. Tabii elektronik işlerde kafa yorup denemek iyi hoşta, biyolojik şifreleri kırma hadisesi sıradan bir internet sitesinin ya da her hangi bir ATM cihazının şifresini kırmaya benzemez. Belki ucundan kıyısından bir kısım hücre yapılarının şifrelerini kısmen kırmak ihtimal dâhilinde olsa da ama bu topyekûn biyolojik bir yapının tamamının şifre kodlarını kırmak anlamını taşımayacaktır. Bırakın insan genomunun tamamının şifresini kırmak, en basitinden zararlı böcek ve mikroplara karşı antibiyotik ve böcek öldürücü ilaçlarla verilen mücadelede topyekûn bir başarı hikâyesi yazılamadığı gibi herhangi bir bakterinin, herhangi bir virüsün ve herhangi bir böceğin genetik kodlarında topyekûn bir biyolojik değişikliğe yol açacak bir durum görülmemiştir. Üstüne üstük

mücadele edilen mikroorganizma ve haşerelerin daha da güçlü bir şekilde genetik yapılarını koruyarak dölden döle hayatiyetlerini sürdürdükleri gözlemlenmiştir. Her ne kadar zaman zaman oğul döller arasında istisnai türden bir takım değişiklikler nüksettiği gözlemlenmiş olsa da bu tür değişiklikler mutajen kaynaklı bir değişiklik olup hiçbir zaman genetik kodlarının tamamını ortadan kaldıracak değişiklikler olarak bir anlam ifade etmeyecektir. Örnek mi? İşte radyoaktif azot ihtiva eden proteinleri koli basili olarak bilinen Escherichia coli'ye transfer edildiğinde zarar verse de genetik kodlarını ortadan kaldıran herhangi bir etkisinin olmadığı gözlemlenmiştir. Dolayısıyla bu gerçeklerden hareketle herhangi bir karıncanın bütün vücut yapısının veya duyu organlarına ait çift antenleriyle ilgili genetik kodların rastlantılar sonucu teşekkül ettiğini söylemek abesle iştigal bir tutum olur. Her neyse asıl konumuza döndüğümüzde malum biyokimyacılar, S. Ochoa'nın kullandığı enzimi urasil nükleotidden meydana gelmiş proteinlere uyarlayınca ortada sadece fenil alanin amino asidinin varlığı gözlemlenmiştir. İşte bu tip deneysel çalışmalarla üçlü urasil nükleotit kodondan "**Fenilalanini aminoasitlere bağla**" şeklinde amino asitler arasındaki ilişkiyi tanımlayan bir genetik kod dizilimi ortaya çıkabileceği gibi, yine birbirini takip eden üçlü urasil nükleotitlik grup kodonlarından "**amino asitten bir tane daha ekle**" şeklinde RNA ile doğrudan ilişkisinin olduğunu tanımlayan genetik kod dizilimleri de ortaya çıkabiliyor. Dahası bu sonuçlar bizim açımızdan Genetik kod dünyasının Başkanı DNA'nın talimat olarak gönderdiği şifre kodları hakkında bilgilenmemize de ufuk açmaktadır. Bu noktada hiç kuşkunuz olmasın ki, evrimciler gibi asla ufkumuzda bir canlıdan başka tür canlının türemesi şeklinde bir şifre kodu yaratma veya türeme anlamına gelebilecek bir bilgilenme olmayacaktır, olmaz da. Kaldı ki yaratmak fili sadece Yüce Allah'a has sıfattır. Öyle ya, madem ki, Yüce Allah'ın kainatta her şeyi yoktan yaratıp var etmekte, o halde bilim adamlarının yaratılmış olanlar üzerinden yaptığı denemelerden mesela yapay RNA'larla yapılan çalışmalara bir göz attığımızda bunlar içinde Poly-A (A-A-A........) dizilimine uyan polipeptidin polylysin olduğu, Poly-S (S-S-S...........) dizilimine uyan polipeptidin ise poly-proplin olduğu belirlenmiştir. Ne diyelim sizlerde görüyorsunuz ya, tüm bu deneysel yapay çabalara rağmen günün sonunda Poly-G (G-G-G....) dizilimine uyan tam manasıyla dört dörtlük ortaya bir polipeptit zinciri konulamamıştır.

Anlaşılan o ki, dünyanın yaşı 5 milyar olduğunu varsaydığımızda bugüne kadar protein elde etmek için harcanan onca çabalardan ortaya çıkan ihtimal hesaplarının her bir aşamalarına bir bakıyorsun 1/100 değil, 1/1000 değil, 1/1000 değil, 1/1000000 şeklinde bir sürü değilli ihtimal rakamların hepsi fiyaskoyla sonuçlanmıştır. Belli ki nice ardı ardına sıralanan değiller zincirinin trilyon rakamlarının kat be kat üstüne çıkacak ve ucu bucağı görülmeyecek türden rakamlarla işin kotarılamayacağı anlaşılıp ortada yaratılan her mahlûkatın yaratılış kodlarına meydan okuma girişimlerine geçit verilmeyen bir yaratılış mucizesi bir durum söz konusudur. Üstelik yapılan bu olası hesaplamalar sadece tek bir protein için yapılan öngörmelerdir, birde bunun üçüncü, dördüncü, beşinci vs. ayaklarını düşündüğümüzde işler daha da öngörülemez bir hale gelebiliyor. Nitekim protein sentez olayında üçüncü bir protein elde ihtimali on üssü beş yüz yirmi (10520)'de 237, dördüncüsü için on üssü beş yüz yirmi (10520)'de 236, beşincisi için ise on üssü beş yüz yirmi (10520)'de 235……vs. gibi oranlarda sıralanır olması bunun bariz bir çıkmaz yol olduğunun göstergesi zaten. Hatta bu sayılara birbirine çarptığımızda ise en basit canlının oluşmasında 239 cins proteinin teşekkülü için gereken ihtimal sayı rakamının dudak uçuklatan öngörülemez boyutlara uzandığı görülecektir. Hele hele birde bu ihtimal hesabını tüm canlılar için yapılmaya kalkışıldığında işler daha da işler sarpa sarıp çıkmaz yollara girip çıkma gibi bir hal alacağı muhakkak. Elbette bu dudak uçuklatan sayılar kimimiz için Yaratıcı güç karşısında boyun büküp kulluk teslimiyet bilinciyle hareket etmemiz gerektiği anlamına gelirken, kimimiz içinse tesadüfün karşısında boyun eğmek anlamına gelecektir. Tabii hiç kuşkusuz bizim tercihimiz birincisinden yanadır. Zira genetik kod dünyası, yaratılış genetik soy ağacında kodlanmış bilginin canlı hücreler tarafından proteinlere tercüme edilmesini sağlayan kurallar

manzumesi bir dizilimin ta kendisi bir dünyadır. Dikkat edin kural dedik, yani başıboşluk ya da tesadüf demedik, anlayana yaratılış mucizesinde asla ve asla tesadüfe ve nizamsızlığa yer yoktur ki, elbette ki böyle deriz.

Triplet Yapıdaki Nükleotidlerin Sıralanışı

Nasıl ki bir sanat sanatkâr sahibini gösteriyorsa bir harfte elbette ki kâtibine işaret eder. Dolayısıyla amino asitlerin sırasını belirleyen dizilim şekli DNA'da ki genetik bilgi birimleri denen kodonların (şifre) varlığını da ortaya koymaktadır. Buradan hareketle her bir gen birimlerinin üçlü nükleotid dizilimlerinin protein olarak anlam kazanabilmesi için DNA'nın bilgi kodu direktiflerine harfi harfine uyulup yerine getirilmesi gerekir. Nitekim Ttriplet kod (Üçlü şifre) yapıda nükleotidlerin dizilimi hakkında Robert W. Holley, Marshall Nirenberg ve Gobind Khorona yaptıkları çalışmalarla birbirlerini destekleyen sonuçlar elde etmişler de.

Nirenberg, Triplet kod yapıdaki nükleotidlerin ribozom içerisinde geçişindeki dizilimi bir liste halinde ortaya koymuş da. Bilindiği üzere amino asit molekülleri birbirleriyle peptit bağlarıyla bağlanarak protein yapılı polipeptit zincirlerini oluşturmak için vardır. İyi ki de varlar, amino asitlerin değişik sayıda, değişik türden farklı şekillerde dizilim göstermeleri sayesinde hücre içerisinde fonksiyonlarına göre birbirinden farklı türden protein molekülleri meydana gelebiliyor. İşte, Khorona bu en temel bilgilerden hareketle yapay RNA'lar elde edip, bunların şifrelendiği amino asitleri yerinde gözlemlemiştir. Derken elde ettiği verilere dayanaraktan DNA'nın şifre kodlarına karşılık gelen aminoasit dizilimlerinin adeta listesini çıkarmıştır. Amino asit listesinde dizilimler incelendiğinde, tüm amino asitlerin birden fazla kodon içerdikleri görülmüştür. Yani bir kısım amino asitlerin 4 kodonlu, bir kısım aminoasitlerinin de 6 kodonlu olarak dizilim gösterdiği belirlenmiştir. Örnek mi? İşte DNA tarafından kodlanan 20 amino asitten C-U-G triplet nükleotidinin Lösin olarak şifrelenmesi, U-C-G triplet nükleotidinin ise Serin olarak şifrelenmesi bunun en bariz örneklerini teşkil eder. Tabii bitmedi, dahası var; bunlardan mesela Valin, Treonin, Alanin, Anjin ve Glisin'in de 4 değişik tipte nükleotid dizilimi şeklinde şifrelenip sıralandıkları gözlemlenmiştir. Üstelik bu tip sıralanmalar sırf aminoasit oluşumuna yönelik olmayıp hücre içinde daha başkaca fonksiyonlara da kapı aralayan şifre sıralanmalarının varlığı da söz konusudur.

Şurası muhakkak 20 çeşit amino asidi bağrında taşıyan 100 amino asitlik bir nükleotid dizilimden protein oluşumunun tesadüfen meydana gelme ihtimalinin 1 rakamının yanına 100 tane sıfırlı bir rakamlı sayı demek olur ki, gerçekten de bu sayı bizimi için dudak uçuklatan bir sayı olacaktır. Hele birde bu hesabı atom sayısı ölçeğinde düşündüğümüzde işin içinden çıkılamayacak bir sayısal hesapla karşı karşıya kalacağız demektir. Ne diyelim, sizde görüyorsunuz ya, rakamların bile dilini yuttuğu bir şifre dünyasıyla karşı karşıya kaldığımızın sonucu bir tablodur bu. Şimdi sormak gerek rakamlar dilini yutmasında ya kim yutsun. Allah aşkına böylesi bir tablo karşısında rakamlar ne yapsın, şifre dünyasından hangi birine yetişebilsinler ki, baksanıza şifrenin biri bitmeden bir diğeri amino asit dizilimine girmekte. Nitekim bir kısım araştırmacılar genetik kodların şiflerini çözmek adına üzerine üzerine gittikçe bitip tükenmek bilmeyen şifre seliyle karşı karşıya kalmışlardır dersek yeridir. Hakeza DNA'da 64 adet üçlü kodonluk nükleotit dizilimi de bir anlamda kader yazısı bir şifredir. Bu söz konusu şifre kodonun açılımından öyle anlaşılıyor ki, gelmiş geçmiş tüm insanlığın genetik şifreleri kodludur. Öyle ki sırrına vakıf olamadığımız bu söz konusu tüm insanlık kodu, DNA enformasyonun tek bir sözcüğüne denk gelen bir genom kodlamasıdır. Ki, bu tek kelimelik insanlık genom kodu Yüce Allah'ın " Ol" emriyle kıyamete dek gelecek tüm insanlığı da kapsayacak bir şekilde kodlanmış olup dirlik içinde her şey mecrasında ilerlemekte de. Ama gel gör ki evrimcilere, İnsan DNA'sının kodlarının topraktan geldiği DNA mayasıyla buluşacağı

günde tekrardan dirileceğimizi anlatmaya kalkıştığımızda deveye hendek atlatmaktan daha zor bir işin içinde olacağımız muhakkak. Adamlar baksanıza Nuh diyorlar ama bir türlü dilleri Peygamber demeye varmıyor, habire farklı canlı türlere ait DNA şifrelerin veya protein yapıların birbirine benzer olduğundan dem vuraraktan kendilerince kod dünyasını evrime uyarlayacaklarının hep hayaliyle tez üstüne tezler yazarak avunmaktalar. Derken en nihayetinde geldikleri noktada Maymun DNA'sıyla İnsan DNA'sını özdeşleştirme cihetine yönelip insanın atasını maymun ilan etmişlerdir. Oysaki bu nasıl ataysa, 46 kromozom, şempanze ve gorilde ise 48 kromozom vardır. Şayet DNA bazında uyumluluğu evrime delil olarak gösterilecekse maymundan ziyade kendilerine delil teşkil edecek patates çok daha uygun bir örnekleme olabilirdi pekâlâ. Malum patatesin kromozom sayısı insan kromozom sayısına eşit olup, yani 46 kromozomdur. İşte bu örnekten de anlaşıldığı üzere bu tip benzetmeleri evrime delil olarak sunmak büyük bir hata olduğunu gösteriyor.

Hakeza **Adli Tıp ve Polis kriminal** laboratuarlarında gerek olay yeri incelemeleri gerekse nesep davalarıyla ilgili davalarda STR gen bölgelerinin tespitine yönelik çalışmalar sonucunda; tek tipte erkek ve kadın karakterli DNA tiplemelerin yanı sıra cinayet ve tecavüz gibi konularla alakalı karışım halde (mix) DNA profilleri (genomları) elde edilmektedir. Elde edilen STR gen dizilimi sayesinde kişilerin profilleri ortaya çıkabiliyor. İşte bu gen dizilimleri sayesinde nesep davalarında çocuğun ebeveynleri belirlenebilmekte, ayrıca cinayet ve tecavüz gibi olaylarda şüpheli şahıslara ait DNA profillerin karşılaştırılmasıyla birlikte birçok olay aydınlatılabiliyor. Yani dünyada ne kadar insan varsa bir o kadar kişiye has DNA tiplemeleri söz konusudur. Zira tek yumurta ikizlerin haricinde hiç kimsenin DNA tiplemesi bir başkasının DNA tiplemesi ile tıpa tıp aynı olmaz. Dolayısıyla DNA tiplemelerinde kaç gen bölgesiyle çalışılırsa çalışılsın mutlaka kişinin kendine özgü bir DNA tiplemesi mevcuttur. Bu tipleme kişinin aynı zamanda aidiyet kimliğidir. Nitekim kişiye has DNA diziliminin bir başka kişiyle aynı olma ihtimali yok denecek kadar azdır. Madem canlılık için belli bir dizilim gerektiriyor o halde tüm evrende yaşayan tek bir canlıya özgü (bir defaya mahsus) bir dizilim mevcuttur. Bu nedenle bir kişiye ait DNA tipleme rakamlarını tesadüfen dizilimini oluşturma ihtimali, bir maymunun bilgisayar klavye tuşlarına bastığında hiç hata payına meydan vermeden iki satır cümle yazma ihtimali kadar zayıftır diyebiliriz.

DNA Cümleleri (Genler**) ve Ciltler (**Kromozomlar**)**

Canlı sistem son derece kompleks bir yapıya sahiptir. Dolayısıyla herhangi bir sistemin tesadüfen kendi kendine tesadüfen oluştuğunu söylemek akla ziyan bir tavırdır. Öyle ya, mademki harflerin dizilişinden kelimeler, kelimelerden cümleler meydana geliyor, o halde bu misalden hareketle hücre içerisinde birtakım biyokimyasal faaliyetler DNA'daki bilgi birimleri olarak atfettiğimiz kodonların sıralanışına göre işlerlik kazanacaktır. Bu yüzden DNA'ya hücrenin bilgi yüklü başmühendis yazılımcı gözüyle bakmaktayız. Hem nasıl öyle bakmayalım ki, Sibernetik çağda artık cümleler ikili sistemle çalışıp, 0 ve I sembollerle(evet-hayır) karşılık bulmakta. Böylece bu ikili sistem sayesinde ciltler dolusu eser bir anda bilgisayar ekranına yansıyabiliyor. Hatta yabancı dilin tercümesi de bu ikili sistem kodlamasıyla sayesinde anında çevrilebiliyor. İşte bilgisayar işletim sisteminden hareketle anlaşılan o ki, hiçbir biyolojik sistem kendi kendine çarkını döndürememekte, sistemin işlemesi için mutlaka yönetici bir gene ihtiyaç vardır. Nitekim canlı hücreler Başbuğ Başkan DNA molekülünce yönetilip, başsız değildir. Hatta biyolojik hiyerarşik düzen içerisinde DNA bünyesinde birbiri ardı sıra dizili kodonun daha büyük çapta enformasyon (bilgi) birimine dönüşüp bir başka geni meydana getirebiliyor. Diğer taraftan insan DNA'sında bir milyondan fazla gen var olup, mevcut genlerin çoğu uzun veya kısa bir protein moleküller olarak temsil edilirler. Bazı genler ise daha başka görevler için kullanılmış olurlar. Bu yüzden her bir ayrı protein şifresi taşıyan genlere **strüktürel gen** denmektedir.

Dolayısıyla mRNA bu şekilde strüktürel genlerin birer komplamenter kopyası olarak iş görür. Ayrıca DNA'nın kontrolünde belli bir vazifeye yönelik iş gören binlerce enzim adeta seferber olup her biri DNA zincirinde bir gene karşılık kodlanmaktadır. Şimdi tam da bu noktada böylesi mükemmel biyolojik hiyerarşik yapı içerisinde nasıl olurda DNA'nın yönetici konumu tesadüfen olduğu söylenebilir pes doğrusu. Başka ne diyelim bu denli komplike işleyen mekanizmaya halen tesadüfi oluşum deniyorsa, Allah akıl fikir versin demekten başka elimizden bir şey gelmez de.

Evrimciler yukarıda bahsi geçen hususlarda iddialarını ispatlayamayacaklarını fark etmiş olsalar gerek ki, bu sefer kompleks yapıların ansızın değil, aşama aşama zaman içerisinde ortaya çıkabileceklerini ileri sürmeye başlamışlardır. Yani sıkıştıklarında işi zamana havale etmeyi yeğliyorlar. Daha da işi ileri götürerek güya biyolojik sistemin birinci basamaktan ikinci basamağa, daha sonra üçüncü basamağa doğru ilerlediğini söylemekteler. Daha da hızlarını alamayıp her basamakta çevresine uyum sağlayanların ayakta kalıp yoluna devam edebileceklerini, her hangi bir basamakta takılanların ise zararlı kabul edilip bir üst basamağa terfi edemeyeceklerini, böylece basit konumda kala kalacaklarını dillendirmekteler habire. Bu arada ön kabullerine dayanak teşkil etsin diye mutasyon ve tabii seleksiyonu tezlerini güçlendirmek adına kurtarıcı temel esas alırlar. Oysa kendi ön yargılarını doğru kabul etsek bile seleksiyonla iki faydalı mutasyon taşıyan kuşağı oluşturmak hiçte kolay bir iş değil. Üstelik bu iş için takriben bir milyon yeni kuşak geçmesi gerektiğini de söylemekteler ki, bu tamamen havanda su dövmek gibi tezlerinin hiçbir tutarlılığının olmadığının itirafı ve insanlığın göremeyeceği uzun bir zaman diliminin arkasına sığınma gerekçesidir bu. Anlaşılan evrimciler hayal âleminde kendilerince mutasyon ve doğal seleksiyona olduğundan fazla görev yüklemiş gözüküyorlar.

Evrimciler işi zamana havale eder dursunlar, bakın Yale üniversitesinden Dr. Harold J. Morowitz en basitinden bir canlının hayatını idame ettirebilmesi için minimum 239 çeşit proteine gerek olduğunu ortaya koymuştur. Hatta bugün itibariyle bilinen mikoplazma cinsinin üyesi ve en küçük bakteri cinsi olan Mycoplasma hominis (H 39'un) için 60 çeşit amino aside ihtiyaç olduğu artık bir sır değil. Üstelik DNA'nın toplam uzunluğu canlıdan canlıya değişebiliyor da. Örneğin bir bakteriofaj DNA'sı 10 mikro litre uzunluğunda olup, bakterilerde 1 mm, memelileri de ise 10 cm olarak hesaplanmıştır. Keza bazı araştırmacılara göre insan DNA'sı 100 cm uzunluğunda olduğu belirlenmiştir. İşte bu sıraladığımız rakamlardan hareketle 10 mikro litre uzunluğunda bir bakteriofaj DNA'sında 3x104 (üç çarpı on üzeri dört) nükleotid'in (harfin) var olacağı hesaplanmaktadır. Ortaya çıkan bu veri normal bir kitap için ise 3x103 (üç çarpı on üzeri üç) harfli bir sayfaya tekabül eden bir rakamdır. Yani bir bakteriofaj DNA'sı 1000 sayfalık 1 cilt demektir. Bir başka ifadeyle canlıların büyüyüp çoğalmaları için gereken bilgi yığını veri tabanı görevi yüklenmiş nükleik asit moleküllerinde muhafaza edilmektedir. Dolayısıyla bu bilgi yığını sayesinde nükleik asitler kromozomları oluşturmak üzere bir çift heliks şeklinde birbirlerine kenetlenip bağlanırlar.

Memeli hücrelerinde durum daha farklıdır. Nitekim 100 ciltlik insanda yaklaşık her biri 1000 sayfa olmak üzere hücrelerinde 1000 ciltlik enformasyon taşırlar. Gerçekten de insan DNA'sı 1000 ayrı ciltlik 46 ayrı kromozoma pay edilmiştir.

Anlaşılan tüm organizmaya ait hayatsal faaliyetler belli bir plan çerçevesinde kimyasal, fiziksel, psikolojik yönden işlerlik kazanması genetik enformasyon liderliğinde ve denetimi altında vuku bulmaktadır. Hatta bu muazzam enformasyon deposu bilim adamlarınca bir canlının alın yazısı olarak kabul görür.

Ayrıca genetik enformasyon;

-Bireysel enformasyon,

-Toplumsal enformasyon" diye de kategorize edilmektedir.

Canlılarda şifrenin universal olması meselesi

Malum yaratılan her tip çok sayıda çeşitli gen kombinasyonlarını bağrında taşıyacak tarzda yaratılmıştır. İşte bu nedenledir ki çok sayıda çeşitli gen ve genetik şifrelerin bilhassa eşeyli üreme esnasında çok değişik kombinasyonlarda ve farklı şekillerde nasıl açınıma uğramaları karşısında evrimcileri bayağı iyiden iyiye düşündürüp çareyi kaçamak cevaplarla geçiştirerekten sırra kadem basmakta bulmaktalar. Zaten onlar kod sözcüğünden pek haz etmezler çünkü işin içinde hesap kitap işi var. Öyle ki şifrelerle, hesap kitapla pek barışık olmadıklarından daha şifre sözcüğünün baştaki "Ş" harfini duyar duymaz renkten renge girerler de. Tabii işin içinde hesap kitap olunca adamlar ne yapsın, bu durumda kâinatta olup biteni bir program veya şifre dâhilinde açıklamak onlara rüyalarında kâbus görmüşçesine zül gelmekte. Onlar için en iyisi mi kâinatta olan bitene tesadüf demek işin içinden sıyrılmak adına daha çok kolay gelmekte. Üstüne üstük tesadüf demek için analitik çabada gerektirmiyor.

Bilindiği üzere her canlı türü için genetik kodlar birbirinin aynısı olmamakla birlikte, her canlının kendi içinde genetik kodları aynı olup nesilden nesile değişmeksizin sabit kalabiliyor. Nitekim bu hususta bir kısım araştırmacılar birbiriyle yakınlığı olmayan canlılara ait şifreleri karşılaştırmak amacıyla birtakım deneyler yapmışlarda. Şöyle ki;

-Hayvansal virüslerin nükleik asitlerden hazırlanan örneklerle bakterileri enfekte ettiklerinde bakteri hücresi tıpkı bir bakteri virüsünün tesiri altına girmişçesine virüse ait polipeptit zincirini sentezlediği gözlemlenir gözlemlenmesine ama bu sentezlenme hadisesiyle birlikte ortaya yeni bir tür ortaya çıkmayacaktır.

-Bitkilerde hastalık yapan virüslere ait nükleik asitleri bakteri virüslerin özütlerinden hazırlanan yapay unsurlarla karıştırıldığında normal biyolojik fonksiyonlarına devam etmekle beraber biyolojik donanım aynı kalıp evrimleşme söz konusu değildir. Belli ki suni de olsa biyolojik hayatta kendi keyfince üreme denilen bir hadiseye yer yoktur. Var olan bir gerçek var, o da tüm canlı hücrelerde biyolojik nizamı âlem orijinal halde yoluna devam ediyor olmasıdır.

-Kökenleri farklı elemanların bir araya getirilmesiyle hazırlanmış yapay ortamlar sanki tek bir türe ait hücre yapısı gibi davranmakla birlikte, şu da bir gerçek Yüce Yaratıcı benzer fonksiyonlar için hayat kimyasını ve benzer yapıları kullanıp yaratmışta olabiliyor. Ancak yaratılan her tür canlının kendi içinde genleri değişmeyeceğine göre bu demektir ki her canlı tipindeki genetik yapı sabit kalıp asla aynı tip canlıdan farklı canlı tip türemeyecektir. Zira genetik yapı, tüm canlıların genetik karakteristik özellikleri kontrol eden Yüce Yaratıcının varlığına işaret etmektedir.

-Değişik organizmaların hücrelerinden hazırlanan örneklemelerin yapay bir ortamda mRNA aktarılınca birbirlerine uyan sonuçlar alınsa da yine asla yeni bir tür canlının meydana gelmesi söz konusu değildir. Kaldı ki deney metodunu evrime uygulamak hiçte öyle kolay gözükmemektedir. Nitekim Evrimci Theodosius Dobzhansky; deney metoduyla milyonlarca sürebilecek bir olayın açıklanmasına yetecek sürenin bir araştırmacının ömrünü aşabileceğini itiraf etmek zorunda kalmıştır.

Heinrich J. Matthaei ve Schoek iki bilim adamı insan plasentasından hazırladıkları hücresiz yapay ortamda 64 kod sözcüğün en az 27'sinin hem insan, hem de E. Coli için müşterek (ortak) kod sözcüğü gibi gözükse de elde edilen bu tür bulgularla tüm canlıları kapsayan ortak gen havuzuna mensub oldukları anlamı çıkmaz. Kaldı ki embriyolojik süreç her canlıda farklı seyretmektedir. Dolayısıyla embriyonun gelişmesi esnasında ne ceninin (fetus) geçirmiş olduğu embriyolojik safhalar (ontogeni) ne de bir başka canlıya ait embriyolojik benzerlikler evrime delil olamaz. Üstelik ortada homolog canlılara ait ortak ata fosilleri yok ki, böyle bir iddia da bulunulabilsin. Çünkü birçok müşterek kombinezonlardan hareketle aynı atadan geldiğimiz varsayımına delil teşkil etmediği gibi bütüncül durum ortaya koyamamaktadır. Zira ne kurbağa insan DNA'sı, ne de insan kurbağa DNA'sıdır. Dolayısıyla evrim varsayımları hep görüş olarak kalacaktır. Dahası canlılar dünyasında türler arasında benzerliklerin varlığı ortak atadan meydana geldikleri anlamına gelmez. Üstelik benzerliklere balıklamasına dalıp mal bulmuşçasına sevinenler her nedense canlılar arasında bariz bir şekilde görülen farklılıkları gördüklerinde teğet geçmektedirler. Şayet birbirine benzer iki canlı veya birçok benzer canlılar aynı atadan gelmişlerse bunların birbirine dönüşünü gösteren bir silsile serisi, aynı zamanda birbirleri arasında geçişlerin nerede noktalandığı ve terfi ettiği kademeye nerede başladığını gösteren bir delil ortaya koyulmalıdır. Mademki canlılar arasındaki evrensellikten söz ediyorlar o halde aminoasitlerin tRNA'daki seçme (kodon tanıma) alanlarını uzaysal yapıları arasındaki uygunluk tanımlaması mı yapmak lazım, yoksa canlıların evrimleşmesi ile ilgili olduğuna dair bir görüş mü belirtmek gerekir. Elbette bu tür varsayımlarla bir yere varılamaz. Zira genetik kodon anlamını değiştiren mutasyonlar hemen hemen öldürücü olduklarından evolosyon sırasında eklendikleri varsaysak bile baskın halde gün yüzüne çıkamayacaklardır.

O halde tüm bu anlatımlardan yola çıkarak biyolojik şifreyi şöyle özetliyebiliriz:

-Her bir şifre bir üçlü nükleotid grubundan meydana gelmiştir

-Her üçlü kodon müstakil (özeldir) olup, nükleotidlerin üst üste birikmesi söz konusu değildir.

- Birçok aminoasitler birden fazla üçlü kodon tarafından yönetilir

-Belirli bir üçlü kodon birden fazla amino asidi yönetemez. Üçlülerin sadece bir amino asidi yönettiği bulunmuştur. İstisna olarak U-U-U üçlüsünün fenil alaninden başka pek az miktarda lösini de yönettiği belirlenmiştir.

-Bazı şifreler aminoasitleri kodlayamadığı durumlarda bunlar protein sentezinin başlatılması ve sonlanması gibi diğer işlerde kullanılır.

-Her canlı organizmada aynı aminoasitler aynı üçlü kodonlar tarafından yönetilir. Hatta yapılan araştırmalar sonucu E. Colinin de diğer canlıların aminoasitleri gibi kendine özgü üçlü kodonlu olduğu belirlenmiştir.

RNA MUCİZESİ

05 Ağustos 2022 – Cuma-Selim Gürbüzer-enpolitik.com/

RNA için hücre içi ve hücre dışı faaliyetlerde en önemli elçimiz dersek yeridir. Hatta eski tabirle veziri azam, yeni tabirle de Başkan yardımcısı dersek yine yeridir. İşte kendisine atfettiğimiz bu sıfatlardan da anlaşıldığı üzere genetik sistem sırf DNA üzerine kurulu bir sistemden ibaret değildir. Nasıl ki DNA, kimyasal açıdan 3 farklı molekülün (5 karbonlu şeker, azotlu baz ve

fosfat) birleşmesiyle oluşan nükleotid polimerlerden meydana gelmiş bir yapıysa RNA'da kimyasal açıdan ribo nükleik asit nükleotid moleküllerinden oluşmuş bir polimer yapıdır. Üstelik bu yapı DNA başkanlığınca yürütülen sistem içinde enzimlerle de işbirliği içerisinde olan bir yapıdır. Zaten son derece kompleks yapı içerisinde RNA ile birlikte adeta harıl harıl makine gibi çalışan enzimlerin de işin içinde olması gerekir ki DNA tarafından gönderilen mesajlar yerini bulsun. Hem mesajların yerini bulup anlam kazanabilmesi içinde malum:

-Sistem içerisinde mRNA olmalı ki ilgili yerlere gönderilen şifreli mesajlar okunabilsin.

-Sistem içerisinde, ribozomlar da yer almalı ki gönderilen mesajlar protein sentezi olarak işlenebilişin

-Sistem içerisinde tRNA olmalı ki ribozom limanı üzerinden protein sentezi olarak işlenecek amino asitler dizilimleri bir anlam kazanabilsin

-Sistem içerisinde katalizörlük işlemlerini gerçekleştirecek enzimler de olmalı ki sistemin çarkları hız kazanıp kendi kendini yenileyebilir bir şekilde döngüsünü tamamlayabilsin.

Tabiî yukarıda sıraladığımız sistemi oluşturan ana arter unsurların tümü icabında tek başına bir anlam ifade etmeyebilir. İlla ki sistemi oluşturan tüm bu unsurları bağrında barındıracak canlı vasat ortamının, yani hücre ortamının da olması gerekir ki sistem tüm unsurlarıyla birlikte işlerlik kazanmış olsun. Öyle ya, teşbihte hata olmasın ortada ekilecek biçilecek bağ bahçe ve tarla ortamı olmalı ki, yani hücre ortamı olmalı ki biyolojik hayat için gerekli olan karbonhidrat, yağ, protein, vitamin vs. gibi ürünler vücut iklimimizde meyve vermiş olsun.

İşte yukarıda maddeler halinde sunmaya çalıştığımız sistemi tüm unsurlarıyla bir arada ele aldığımızda; biyolojik hayatın yeşermesinde tarla vazifesi gören her bir hücre arazisi öyle sanıldığı kadarıyla birkaç çalı, birkaç kuru ottan ibaret donatılı araziler değildir, tam aksine bir dizi hücre organellerini bağrında barındıran kompleks yapılarla donatılmış arazilerdir. İşte böylesi komplek yapılarla donatılmış arazilerden herhangi bir canlının doku ve organlarıyla birlikte ete kemiği bürünmüş bir halde tesadüfen vücut bulduğundan dem vurmak akla ziyan bir tutum olsa gerektir. Düşünsenize, şayet bir adama sürdüğü arabanın tüm aksamlarının tesadüfen bir araya gelip arabayı oluşturması sayesinde arabayı sürebildiğini inandırabilirsek, vücut hücrelerinin de tesadüfen bir araya gelip dokularını oluşturduğunu, dokularının tesadüfen bir araya gelip organlarını oluşturduğunu ve bu sayede nefes alıp soluduğunu, yiyip içip beslenip hareket ettiğini de inandırmış olacağız demektir. Tabii işin şakası bir yana, maalesef tüm bu trajikomik tesadüfi iddialar karşısında bizde ister istemez ironi yapıp onlar hakkında trajikomik yorumlar yapmak zorunda kalıyoruz.

Her neyse bir kısım aklı evveller kendi tezlerini doğrulamak adına tesadüfler zincirlerine ümitlerini bağlaya dursunlar, şu bir gerçek vücut biyokimyamızın en önemli sacayaklarından RNA'mızda hiçbir şekilde tesadüfü zincirlerin her hangi bir halkasından kopup da ansızın ortaya çıkmış bir yapı değildir. RNA'mızda hiç şüphesiz tıpkı DNA gibi nükleotidlerden oluşmuş mükemmel donatılmış bir yapıdır. DNA ile aralarında nükleotid yapı bakımdan en belirgin fark; DNA'da ki timin yerine RNA'da urasil nükleotidi bulunmasıdır. Nitekim RNA'daki nükleotid dizilimi "**adenin, guanin, sitozin ve urasil**" diye bilinen 4 çeşit organik baz (nükleotid) üzerine kurulu bir zincir halkası olarak karşımıza çıkar. Böylece bu dizilimde Timin yerine Urasil'in devreye girmesiyle birlikte nükleotid eşleşmesi A-U, G-S şeklinde zayıf hidrojen bağları ile birbirleriyle bağlanıp RNA zincir halkasının basamaklarını oluşturmuş olurlar. Şu da bir gerçek RNA nükleotidleri tek bir zincir halkası boyunca dizilim göstermesine gösterir ama DNA'da

olduğu şekliyle adenin miktarı urasile, guanin miktarı stozine eşit bir şekilde dizayn olmazlar. Yani bu demektir ki; RNA, DNA'daki gibi güçlü halkalı hidrojen bağlarıyla değil zayıf halkalı hidrojen bağlarıyla bağlı olduklarından zincir halkası her an kopmaya hazır bir dizilim göstermekteler. Değim yerindeyse kartlarını DNA'daki gibi çift kart üzerine değil tek kart üzerine oyunun kurallarını oynayarak hücre içerisinde etkinliğini göstermekteler. İşte tek kartlı bu yapı özelliğinden dolayıdır ki laboratuvar çalışmalarında DNA için uygulanan analiz ve izolasyon metotları, RNA için geçerlilik arz etmeyebiliyor.

Evet, anlaşılan o ki, RNA sadece yapı bakımdan değil üstlendiği görev bakımdan da DNA'dan farklılık arz etmekte. Görev icabı bir bakıyorsun RNA'nın %90'ı hücre sitoplâzmasında bulunup oradan da ribozomlara giciş yapıp her daim aktif halde bulunabiliyorlar. Aktif halde bulunmaları da gayet tabii bir durumdur. Zira merkezi idare DNA'ya özgü çekirdek bir alan, yerel idare de RNA'ya özgü sitoplazmik bir alandır. Ki, DNA'nın idari başkanlık konutu çekirdeğin tamda merkezinde yer almakta. Zaten yürütmenin başı olarak tamda merkezde bulunması icab eder. DNA adeta bir hükümdar edasıyla tahtının (çekirdekte) başında emrine amade başta veziri RNA olmak üzere diğer alt birim kadrolarıyla birlikte hareket edip bir anda hücre içi faaliyetlerini hücre dışına da taşıyaraktan küresel boyut kazandırabiliyor da. Hiç kuşkusuz yürüttüğü tüm faaliyetlerde RNA moleküllerinin çok büyük destek payı vardır. Öyle ki RNA'nın omuzlarına binen yük, öyle sıradan yük olmayıp bilakis protein sentezine yönelik tüm aşamaları da kapsayacak türden sorumluluk gerektiren ağır bir yüktür. Nitekim sorumluluk gerektiren yükün altına girdiği içindir protein sentezi yönelik faaliyetlerde tek başına değildir, bilakis kendi uhdesinde ki kadroyla birlikte hareket etmekte olup teşkilat şeması da ona göre belirlenmiştir. Malum, kendi uhdesinde olan teşkilat şemasının en önemli sacayaklarını ise:

"-Kalıp RNA (**mRNA-**Messenger-RNA**),**

-Taşıyıcı RNA(**tRNA-** transfer),

-Ribozomal RNA (**rRNA**)" oluşturmaktadır.

İşte hücre nizam-ı âlem prosedürünün işlemesi açısından böylesi bir teşkilat şemasının üçlü sacayağı üzerine kurulu olması hücrenin selameti için zaruri bir durumdur. Ama gel gör ki, hücrenin selametini tesadüfün kollarına teslim edip tüm ümitlerini sihirli değneğe bağlayanlara bu üçlü sacayağının gerekliliğini 'olmazsa olmaz şart' hükmünde bir zaruriyet olduğunu anlatmak çok zordur. Onlara kalsa utanmadan sıkılmadan tıpkı urasil bazından timin bazının türediklerini iddiasında bulundukları gibi bu üç sacayağın aktörlerinin de birbirlerinden evrimleşerek türediklerini dile getireceklerdir. Hem kaldı ki tesadüfler zincirinden, başıboşluktan, dağınıklıktan beslenen kerameti kendinden menkul bu tip kafa yapısına sahip aklı evvel kişiler için teşkilat, organizasyon, hücre hiyerarşisi, hücre nizam-ı âlemi gibi kavramlar her daim yabancıdır zaten. Bikere zihin dünyaları algılarında canlı hayatı tesadüfü oluşmuş bir takım kümelerin üst üste binerek kör yığınlar olarak görmek vardır, yani hayata bakışları bu. İşte onlar bu nedenledir ki, hücre anarşizmin zıddı olan hücre Nizam-ı âleminden, hücre içerisinde kraldan çok kral kesilmenin zıddı DNA Başkanlığında ki işleyen katılımcı yönetim anlayışından pek haz etmezler. Haz ettikleri sadece nerede kanser hücreleri gibi başıboş oluşumlar var, nerede nizamsızlık içeren mutajenik yapılar var hemen oralara balıklamasına dalıp kırık dökük enkaz yığınlarından evrime delil teşkil edecek bir şeyler bulma sevdasındadırlar. Aslında onlarda gayet iyi biliyorlar ki yönetimin olduğu yerde intizamsızlığa başıboşluğa ve tesadüf oluşumlara yer yoktur, bu yüzden birtakım gerçekleri saklayıp baklayı ağızlarından mümkün mertebe çıkarmamaya çalışıyorlar. Onlara gerçekleri gizleye durun, oysaki ortada net bir şey var, o da malum yaratılışın orjinin de intizama, tertibe ve tevafuka yer vardır. Hem kaldı ki gerek makro

âlem üzerinde, gerekse mikro âlem üzerinde yapılan çalışmalardan elde edilen verilere derinlemesine incelediğimizde olağan üstü şuurlu ve planlı bir yaratıcı elin devreye girip tüm yaratılış kanunların yönetiminde yaratıcı güç olarak varlığı sezilmektedir. Bu yüzden deriz ki, yönetimin olduğu bir yerde her şeyi tesadüfi oluşuma bağlamak hem akla ziyan bir düşünce olur, hem de abesle iştigal bir tutum olur. Hem bu hangi akla hizmetse bir bakıyorsun DNA başkanlığında ve Başkan Yardımcısı RNA ile birlikte belli bir hiyerarşik bir düzen içerisinde diyebiliyorlar. Hem yine bu hangi akla hizmet etmekse bir bakıyorsun DNA'nın idarenin başı olarak mRNA üzerinden ekip olarak yürüttüğü tüm hücre içi ve hücre dışı faaliyetleri görmezden gelebiliyorlar. Onlar görmeseler de biz görüyoruz ya, bu yetmez mi? Hatta bizimle beraber hücre içerisinde faaliyet gösteren her bir organelin olan biten hemen her şeyden haberdar oldukları da besbelli. Nasıl mı? Gayet net bir şekilde gözü kulakları hep DNA'dan gelecek talimatlar üzerine odaklanmış durumdalardır. Üstüne üstük bu durumda böylesi mükemmel bir hiyerarşik yapının başkanı DNA'nın çekirdek tahtından çıkmasına da gerek yoktur. Ne de olsa hücre organellerine talimatları gerekli yerlere ulaştıracak emrine amade mRNA vardır. Öyle ki emri yüklenen mRNA daha yola çıkmadan yolunu dört gözle bekleyen hücre organellerinden en sabırsız olanı vardır ki o da malum ribozomdan başkası değildir. Çünkü ribozom bir an evvel protein sentezini gerçekleştirmenin aşkı ve heyecanı içerisinde bir hücre organelidir.

Evet, mRNA elçi konumunda bir misyon şefidir. Bundan dolayıdır ki üçlü şifre denen bilgi kodonu dokunulmazlığı zırhıyla gittiği yerlerde aracı olarak ilettiği mesajları sorgulanmaz. Belli ki atalarımız "**elçiye zeval olmaz"** sözünü boşa söylememişler, hiç kuşkusuz bu söz mRNA içinde geçerlilik arz eden bir atasözüdür bu. Ancak mRNA'nın burada dikkat etmesi gereken kraldan çok kral kesilmeyip, kendisine nükleustan çıkışında ne emredilmişse onu sağ salim sitoplazmada protein sentezinin yapım yeri olan ribozomlara iletmek olmalıdır. Üstelik elçilik faaliyetlerini yürütürken de yalnız değildir, en azından kendi uhdesinde mesajlarını taşıyacağı tRNA, ribozomlar üzerinde protein sentezine yönelik işbirliği içerisinde bulunacağı rRNA gibi ekip elemanları vardır. Derken bu ekip çalışması ruhu sayesinde protein yapımı sürecinden beklenen maksat hâsıl olur da. Şöyle ki bu süreçte RNA polimerase enzimi mRNA molekülünün sentezlenmesini başlattıktan sonra zincir uzamasını tıpkı DNA replikasyonunda olduğu gibi tek iplikçi kol kısmında dizili haldeki bazların karşısına komplementer RNA nükleotidlerini konumlandırıp eşleştirmesiyle gerçekleştirir. İkinci aşamasına gelindiğinde de zincir uzaması terminatör sekans noktasında sonlanmış olacağından RNA polimerase enzimi, görevini yerine getirmenin mutluğuyla herhangi bir nükleotid dizilimine yönelik katalizör görevi yapmaksızın serbest halde kalır. Bu arada enzimle sentezlenen mRNA ise endoplazmik retikulum üzerine yapışaraktan ribozomlar üzerine mesajlarını düz bir hat şeklinde iletmek suretiyle bağlanmış olur. Bir başka ifadeyle mRNA DNA'dan aldığı genetik bilgileri protein sentezi yapımında kullanmak üzere ribozomlara taşıyaraktan kalıp görevini en iyi bir şekilde ifa etmiş olur. Artık ne de olsa DNA'daki üçlü şifreyi nükleustan sitoplazmaya geçirerekten ribozoma bağlayıp alnının akıyla görevini tamamlamış oldu, şimdi onun için geri dönüş hazırlıklarına koyulmak zamanıdır. Bunun içinde ilk yapması gereken kendi ürettiği feed-back (geriye doğru iletişim) mesajıyla mRNA üretimini durdurmak olmalı, ikinci yapması gerekense dönüşüne katalizör etki yapacak enzim üretimini gerçekleştirmek olmalıdır. Tavsiye etmek haddimize mi, gerçekten de bir bakıyorsun her şeyin gereğini yapmış bir elçi olarak DNA tahtından hücre içine gelişindeki muhteşemliği kadar dönüşü de muhteşem olur. Öyle ki başlangıçta bir gen tarafından protein sentezine yönelik üretilen bir cümlelik mRNA mesajı yerini bu kez '**maksat hâsıl olmuştur**' şeklinde sabit bir cümlelik feed-back mesaja bırakmak suretiyle görevini tamamlamış olur.

Görevini en iyi şekilde nihayete erdiren mRNA'lar bilindiği üzere RNA'nın % 1 ila 2'sini oluştururlar. Molekül ağırlıkları ise birkaç yüz binlerden birkaç milyon rakamlarla ifade edilebilecek şekilde değişiklik gösterebiliyor. Değişiklik göstermesi de son derece gayet tabiidir.

Çünkü mRNA'nın oluşumu DNA replikasyon olayındaki gibi belli bir sistematik dâhilinde sıralı artış gösteren bir kopyalanma hadisesi değildir. Nitekim DNA replikasyonunda yenilenen şeridin omurgası aynen eski şeritte olduğu gibi deoksiriboz ve fosfat yapısında 'D-P-D-P-D-P' şeklinde dizilim gösterirken, mRNA'da ise şeridin omurgası riboz, fosfat yapısında 'R-P-R-P-R-P' şeklinde bir dizilim gösterir. Kelimenin tam anlamıyla DNA, deoksiribonükleotid polimer omurga yapısında bir zincir oluştururken, mRNA ise ribonükleotid omurga yapısında bir halka oluşturur. Ancak şu da var ki, mRNA'nın omurga yapısı deoksiribonükleotid omurgasına göre daha az dayanıklı yapıdadır. Bu nedenledir ki, RNA'nın ömrü DNA'dan çok kısa sürüp, bu süre yaklaşık 240 dakika ile sınırlıdır. Ömrü çok kısa sürse de sonuçta tüm bu elçilik faaliyetlerinin ortaya koyduğu şu bir gerçeklik vardır ki:

-Bir yandan DNA'nın tek iplikçi halkasında konumlanan genetik bilgilerin şifreler (kodlar) halinde tek iplikçi RNA halkasına taşınması "transkripsiyon" olarak anlam kazanıyor olması çok mühim bir hadise,

-Diğer yandan da bilgileri taşıyan RNA'nın "Messenger RNA" olarak anlam kazanıyor olması çok mühim bir hadisedir.

tRNA (Transfer – taşıyıcı RNA)

DNA'da sentezlenen tRNA'ların belli başlı iki görevi vardır:

-Birinci görevi sitoplazmada serbest halde bulunan kendi şifresine uygun amino asitleri kendine bağlamak ve onları ribozomlara taşımaktır.

-İkinci görevi kendine bağladığı amino asitleri mRNA'dan gelen mesaj doğrultusunda protein sentezinde aracılık yapıp sağ salim mesajları ilgili yerlere taşınmasını sağlamaktır. Malumunuz sosyal hayatta olduğu gibi hücre içi faaliyetlerde de taşıma sistemleri olmadan protein sentezi işlemleri gerçekleşemez. Bu yüzden protein sentezini kendine hedef edinmiş her bir aminoasidin kendine özgü tRNA'sının olması icab eder. Taşımacılıkta tRNA'nın cinsi acaba kamyon mudur, tır mıdır, otobüs müdür, otomobil midir türünden araç yapı biçimine baktığımızda; kendi içinde en az 40 çeşit cinsi olsa da genellikle çift iplikli bir yapıya sahip olduğu gözükmektedir. Ve bu yapının karşılıklı uçları gelen şifreye uygun " A-U, G-S…" şeklinde sıralı halde eşleşerekten en az 20 farklı tRNA molekül oluşturacak şekilde dizilim gösterirler. Ki, eşleşen bu nükleotid çiftleri birbirlerine zayıf hidrojen bağlarıyla tutunmaktalardır. Derken nükleotid zincir halkası kıvrımlar yaparak 3 boyutlu bir şekil alıp ribozomlar üzerinde küçük veya büyük alt birimlere ayrılmış olurlar. Öyle ki büyük alt birimlerin üzerinde tRNA'ların tutunabildiği iki reseptörün bulunduğu varsayılır. Derken mRNA söz konusu küçük alt birimlere tutunup, böylece ribozomlar üzerinde protein sentezi işlemlerinde önemli görevler üstlenmiş olurlar. Her bir alt birim diğerlerinden daha küçük olup çoğunlukla 70 ila 80 nükleotidden meydana gelmiştir. Öyle ya, mademki hücre içerisinde 20 çeşit amino asit bulunmakta o halde her amino asit için en az 20 farklı tRNA molekülü bulunmak zorundadır. İşte böyle bir durumda tRNA hücrede erimiş halde bulunduğundan adına **soluble RNA'**da (sRNA) denmekte. Böylece adına uygun davranış sergileyen tRNA'ların küçük ve suda erir olması hücre içerisinde çok rahatlıkla difüzyon yapabilirliğine kapı aralar.

rRNA (ribozomal-RNA**)**

Adı üzerinde mesaj yüklü RNA ribozomların üzerinde konakladığında kendisine rRNA denilmektedir. Hele her mesaj yüklü RNA, taşıyıcı RNA aracılığıyla ribozomlar üzerine

konmaya bir görsün, adeta barkod okuyucusundan geçerekten protein sentezi işleminde üstlendiği görev itibariyle ribozomal RNA olarak anlam kazanmış olur. Bir başka ifadeyle proteinlerle birleşip hemhal olmakla anlam kazanmış olur. Şayet ribozomlar üzerinde konaklayan RNA'lar ayrıştırılacak olursa ribozomlar görev yapamaz hale gelip hiçbir anlam ifade etmeyecektir. Belli ki rRNA sadece tek nükleotid zinciri halkası bir yapıda olduğundan ribozom barkodundan geçip ribozomun yapısına bürünmek gibi bir görevi olduğu gibi mRNA ve tRNA'yı ribozomlara bağlama noktasında da yardımcı olmak gibi de bir görevi vardır.

Bu arada bakteriler üzerinde yapılan araştırmalar sonucunda iki çeşit rRNA'nın varlığı tespit edilmiştir. Bunlar:

1-) 23 S rRNA= Ribozomlarda büyük alt birimi,

2-) 16 S rRNA= Ribozomlardaki küçük alt birimi şeklinde kategorize edilirler.

Her ikisinde de kategorize edilen S harfi ultrasantrifüj işlemleri sırasında çökelme katsayısını gösteren sembolik birimi olup bu söz konusu birime Swedberg (S) denmektedir. Böylece santrifüj sonrası çökelme katsayısının birim değeri 23 S rRNA için molekül ağırlığı 1,2x 10 üzeri 6 olup, 16 S rRNA için ise molekül ağırlığı 0,6x10 üzeri 6 olarak bir ölçüm olarak belirlenir. Öyle anlaşılıyor ki protein sentezinin birinci ayağındaki protein genetik bilgisi DNA üzerinden RNA üzerine kopyalanması, ikinci ayağını da RNA üzerinden ki bu bilginin işlenip okunması şeklinde tecelli etmekte, protein sentezinin son sacayağı da malum bu bilgiye uygun amino asitlerin birbirine eklemlenmesi şeklinde tezahür eder. Tüm bu sacayaklarını bütün olarak düşündüğümüzde bize bir anlamda insanın proteinlerden vücuda geldiğini göstermektedir. Hatta tüm bu sacayakları aynı zamanda bize insanın toprağın özünde yaratılış mayasıyla yoğrulduğu DNA'yı oluşturan moleküllerin bulunması hasebiyle protein oluşumunun başlangıcı olarak toprak DNA molekülüyle başlandığını göstermekte. Nitekim Yüce Allah (c.c) bu hususta "**İnsanı yaratmaya çamurdan başladı**" (Secde, 7) diye beyan buyurmasıyla çamurun insanın yaratılışındaki DNA molekülüyle başlangıç madde özelliği olarak özdeşleşmesi cihetiyle; DNA molekülünün protein sentezinin birinci sacayağının Başbuğ Başkanı olduğunu gösterir. Protein sentezinin ikinci sacayağını da vezir-i azam konumunda diyebileceğimiz RNA molekülün gösterir. Üçüncü ayağını da amino asit ve bileşenleri oluşturmaktadır.

Hâsıl-ı kelam RNA ile DNA arasında ki farkı aşağı da sıralayarak bu konuyu burada tamamlayabiliriz:

-DNA'da şeker olarak deoksiriboz bulunurken, RNA'da ise riboz bulunur,

-DNA'da "A, G, S, T" nükleotidlerinden ibaretken, RNA'da ise "A, G, S, U" nükleotidlerden ibarettir.

-Çoğunlukla DNA kalıtım görevi yaparken, RNA ise bazı virüslerde kalıtım görevi yapmakla birlikte hiç kuşkusuz asıl görevi protein sentezinde aktif görev yapmaktır. Bu demektir ki çekirdek ve çekirdekçik içerisinde yer alan DNA ile sitoplazma da yer alan RNA arasında yerleşiklik bakımdan birebir, yani 1:1 bir oranlama söz konusudur.

-DNA deoksiribonükleaz enzimi hidroliz olurken, RNA ise ribonükleaz enzimle hidrolize olur.

- Laboratuvar yöntemleri açısından ise genellikle DNA Feulgen boyalarla boyanırken RNA ise bazofil boyalarla boyanır.

YARATILIŞ MUCİZESİ

15 Temmuz 2022 – Cuma-Selim Gürbüzer-enpolitik.com/

Evrimciler hayatın oluşumunu açıklarken güya maddenin aşama aşama evrimleşerek atom parçacıkları elementlere, elementler evrimleşerek kimyasal bileşik polimerlere, oradan ise sırasıyla basit canlı hücrelere, kurtçuklara, balıklara, kurbağalara, sürüngenlere, memelilere ve derken insana dönüştüğünü ileri sürerler. Üstelikte bu iddialarını herhangi bir bilimsel verilere dayandırılmaksızın sürdürürler habire. Oysa kâinat kanunları iyi analiz edildiğinde Yaratıcı gücün yarattığı biyolojik nizamın başlangıçta orijinal haliyle sakınım ve korunma kanunları eşliğinde korunduğunu, yaratılış sonrasında ise tabiatta büyük çapta olağan üstü afetler ve birtakım fiziki değişmeler eşliğinde yerini mükemmeliyetten bozucu yöne ilerleyen bir dağılma ve bozulma kanunlarına bıraktığı görülecektir. Bilindiği üzere Termodinamiğin birinci kanunu sakınma ve korunmaya yönelik bir kanun, ikincisi de malum bozulmaya yönelik bir kanundur. Yani başlangıçta orijinal olarak yaratılan canlı cansız her varlık bir yandan enerjinin koruma kanunu çerçevesinde korunmaya alınırken sonrasında ise hayatın akışı içerisinde korunmaya alınan her maddenin bozulmaya doğru yüz tutup bir daha orijinal haline geri dönmeyecek şekilde halden hale değişerekten yok olmadan ilerlemekte olduğudur. İlginçtir her nedense bu noktada evrimciler özellikle termodinamiğin ikinci kanunundan pek bahsetmezler. Hatta öyle ki her defasında köşeye sıkıştıklarında termodinamiğin ikinci kanunu karşısında suspus bir halde işi kotarmaya çalışırlar. Baksanıza Evrimci biyokimyacı Dr. Harold Blum bile bu durum karşısında **'Termodinamik prensiplerini mağlup edecek bir delil bulamamaktayız'** diye hayıflanmaktan kendini alamamıştır. Çünkü ikinci kanun kâinatın başlangıç yaratılış formundan git gide nizamsızlığa doğru bir bozulma eğilimine girdiğini haykırmaktadır adeta. Gerçekten de bu noktada yüzyıllara meydan okuyan tarihi eserlerin hal vaziyetine baktığımızda bu söz konusu bozunumdan üzerine düşen payını aldığı bilinen bir gerçekliktir zaten. Ama gel gör ki bilinen bu gerçekliklere rağmen bir takım çevrelerce halen canlı cansız her varlığın basitten karmaşığa doğru evrimleşme denen bir mekanizmayla güya mükemmel bir yapıya dönüşecek bir şekilde yol aldığı iddiasında bulunulabiliyorlar. Bilmem bu tür iddialar hangi akla izana ve mantığa sığar doğrusu şaşmamak elde değil. Hem de üstüne üstük ortada mevcut fosil kayıtların varlığına rağmen inadım inat hiçbir dayanağı olmayan içi boş teorilerini savunmaya devam etmekteler halen. Nitekim iddia ettikleri evrimleşme hadisesi ne jeolojik devirlere ait fosillerde, ne de yakın geçmişe ait verilerde, ne de bugünün teknolojik imkânlarıyla elde edilen veri kayıtlarında rastlanılmış değildir. Kaldı ki, ellerinde herhangi canlı ve cansız varlıkların ata fosilleri arasında geçişi gösterecek her hangi bir ara form veya ara fosil türü bir delilleri de yoktur. Tabii ortada deli olmayınca da kendilerince uydurdukları evrimleşmenin olabilmesi için güya ya üzerinden milyar rakamlarla ifade edilecek bir zaman diliminin geçmesi gerektiğini ileri sürerler ya da jeolojik devirlerin şartlarıyla bugünün şartlarının bir olmadığı bahanesinin arkasına sığınırlar hep.

Ne diyelim evrimcilik bu ya, değil cansız maddeden canlı bir materyalin türetilmesi, herhangi bir hayvan üzerinden alınan biyolojik örneklerle yapılan çalışmalarla da farklı türden herhangi bir canlı varlık türetilememiştir. Velev ki sun'i yöntemlerle cansız bir maddeden canlı ya da basit bir canlıdan daha kompleks yapıda bir canlı yaratık türetilmiş olsa da, bu hiçbir zaman iddia ettikleri milyarlarca yıl bir zaman öncesinde güya tesadüfi gelişi güzel olağan üstü tabiat olaylar eşliğinde canlı cansız tüm varlıkların birbirlerinden türedikleri şeklinde ileri sürdürdükleri tezlerini doğrulamayacaktır. Kaldı ki ileri sürdükleri dayanağı olmayan içi boş tezlerle sun'i yaratıcılığa soyunup bir canlı yaratık türetileceği iddiasında bulunulacaksa da hem milyarlar yıl öncesine atıfta bulunmamayı gerektirir hem de şu an ki yaşadığımız dünya coğrafyasında nesli tükenmemiş her hangi bir canlının biyolojik doku örneklerinden örneklemeye muhtaç olmamayı

gerektirir. Bu nasıl yaratıcılıksa muhtaç durumdalar. Oysaki yaratılan asla yaratıcı olamaz, çünkü Yaradan'a muhtaç haldedir. Öyle ya, mademki sun'i yaratıcılık iddiasıyla kolları sıvamış haldeler, o halde iddialarını destekleyecek malzeme için herhangi gibi bir biyolojik materyal üzerinden örnek alınımına tenezzül edip muhtaç olmamaları lazım gelir. Hatta tenezzül etme noktasında buna cansız materyallerde dâhildir. Şayet tenezzül edilip alınmaya kalkışılırsa cansız maddenin yoktan var edildiğini kabul etmek durumunda kalacaklardır. Peki ya, başlangıçta canlı cansız her ne varsa Yüce Yaratıcı güç tarafından her şeyin yoktan yaratıldığı gerçeğine rağmen kâinatta her daim işleyen sebep-netice kanunlarının dışına çıkıp canlı cansız varlıklar üzerinde örnek alma noktasında kendilerini muhtaç hissedip tenezzül edilirse? Malum tenezzül edildiğinde ise günün sonunda şu gerçeklerle yüzleşeceklerdir:

-Evet, geçmişte **Stanley Miller** ve diğer araştırıcılar yeryüzünün ilk oluşumundaki şartlara benzer bir düzenek geliştirerek bir iki amino asit oluşumu türetmeyi başarmışlar başarmasına ama elde ettikleri bir iki amino asit oluşumunun canlı türden olmadığı gerçeği ile yüzleşmiş olacaklardır.

-Evet, Sidney Fox ve bir kısım araştırıcılarda ilkel devirlerde hiç rastlanılmamış ve adına 'proteioinidler' dedikleri amino asitleri birbirine bağlamayı başarmışlar başarmasına ama bunların canlıların temel organik bileşiğini teşkil eden protein yapısıyla uyum sağlamadığı, tam aksine bir takım leke oluşumları olduğu gerçeği ile yüzleşmiş olacaklardır.

-Savero Ocha ve diğer bilim adamları bir virüs DNA'sını veya bir başka biyolojik fonksiyona sahip molekülleri sentezleyerek başlangıçtaki orijinal hallerine benzer DNA bir kopyası elde etmesine elde etmişler ama ancak bu kopyalama işleminde de görüyoruz ki ihtiyaç duyulan enzimler diğer canlı hücrelerden izole edilerek kopyalandığı gerçeği ile yüzleşmiş olacaklardır.

İşte yukarıda sıraladığımız canlı oluşumuna yönelik tüm çabalar bize gösteriyor ki canlı cansız varlıklar üzerinden herhangi bir materyal alınmaksızın işler doğru dürüst yürütülemiyor. Oysaki biz biliyoruz ki; gözlenebilir her bir netice için Yaratıcı, en uygun ilk sebeptir, bu nedenledir ki bu noktada kâinatta gözlenebilir her bir netice asla kendi sebebi olamaz deriz. Her ne kadar hayatın sırrını öğrenmek adına girişilen bir takım sun'i denemeler bilimsellik yönden çok önem arz etmekle beraber, şu da bir gerçek; her türlü sun'i deneme yoktan var etmenin sadece Yaratıcıya mahsus bir sıfat olduğu gerçeğini değiştiremeyecektir. Hakeza varı yok etmekte sadece O'na has bir sıfattır. Zaten beşer planında Enerjinin Korunumu kanunu gereği enerji bir şekilden diğerine dönüşebilir ancak yok edilemez şeklinde tezahür etmektedir. Yani bu demektir ki, yaratma ilk başlangıçta yoktan vücut bulmuş, şimdi ise vücut bulan her şey enerji olarak halden hale dönüşse de sonuçta yaratılan her bir varlık bir şekilde korunmaya alınmış durumdadır. Bilindiği üzere kompleks yapıda çok sayıda canlılar özelleşmiş hücrelerden halk olup, halk olan bu hücreler ise son derece planlanmış çok özel yapıdaki proteinlerden meydana gelmişlerdir. Malum her protein molekülü de tesadüfen veya rasgele oluşmayıp, tam aksine 20 çeşit amino asidin tamamen mühendislik hesaplamalarının üstünde farklı oranlarda ve ardı sıra belli bir tertip üzere dizilim sergilemeleriyle oluşmaktadır. Hakeza canlıların temel yapısını oluşturan nükleoproteinler de, nükleik asit ile bir veya birkaç proteinin birleşmesiyle vücut bulmuşlardır. Hiç kuşkusuz vücut bulan bu söz konusu proteinler 100 ila 3000 amino asitten meydana gelmiş organik moleküllerden başkası değildir. Öyle anlaşılıyor ki nükleoproteinler biyolojik hayatın olmazsa olmaz diyebileceğimiz en temel moleküllerinden olması hasebiyle tıpkı nükleik asitler gibi prostatik grup olarak biyolojik hayatın bir parçası olarak işlev görmekteler. Şöyle ki; nükleik asitler; proteinlerle birleşerek adına nükleoproteinler denen kromozomları oluştururlar. Ki; bir nükleoproteinin var oluş serüveni şu şekilde işlevsellik kazanarak seyreylemekte: Önce azot içeren bir baz, beş karbonlu pentoz denen bir şekerli

monosakkarit ve bir fosforik asit grubu ile birleştiğinde nükleik asitlerin temel birimi denen "**nükleotid**" oluşumu gerçekleşir. Akabinde oluşa gelen bu nükleotidlerin nükleik asit proteinlerle birleşmesiyle de "**nükleoprotein**" meydana gelir.

Malumunuz 5 karbonlu şekerler (pentozlar) DNA ve RNA'da bulunan monosakkaritlerin tâ kendisi bileşikler olup, bu söz konusu bileşiklerden deoksiriboz şekeri DNA zincirinin halkasında yer alırken, riboz şekeri de RNA zincirinin halkasında yer alır. Hatta bu söz konusu riboz şekeri ATP çatısı altında, yani adenozin içerisinde adenin bazına bağlı bir riboz pentozu olarak da yer alır. Öyle ki bu sayede nükleik asitlerden ATP elde edilebildiği gibi pentosan denen pentozlardan ise polimer oluşumu elde edilir. Günün sonunda anlaşılan o ki, biyolojik hayatta böylesi müthiş hiyerarşik zincir dizilimi içerisinde onca kompleks yapıda protein molekül oluşumların hemen hepsi DNA başkanlığınca imal edilen bilgiler üzerinden kodlanaraktan oluşturulmakta.

Bilindiği üzere DNA, 6 çeşit basit moleküllerden ibaret olup bunlar sırasıyla bilgiyi oluşturan "**adenin, guanin, stozin, timin"**den oluşan 4 çeşit baz, deoksiriboz şekeri ve fosfatın yanı sıra karbon, hidrojen, oksijen, azot elementleriyle birlikte sarmal yapıda bir görünüm sergilerler. Bu bakımdan DNA'ya bakış açımız tüm bilgeleri kendinde toplayan veri bankası şeklinde olmuştur hep. Hatta veri bankası gözüyle baktığımız DNA sadece bu özel veri aktarımı yeteneği ile dikkatleri üzerine çekmeyip bunun yanı sıra kendi bünyesinde konumlanmış birtakım enzimlerle kendi kendini kopyalayıp eşleme yeteneği ile de dikkatleri üzerine çekmektedir. Hatta merak bu ya, bu arada kendisinin çoğalmasında yardımcı olan enzimlerin oluşumunun tayini de DNA tarafından belirlendiği dikkatlerden kaçmaz. Derken bu dikkate şayan hadiseler eşliğinde biyolojik hayatta hemen her şeyin DNA'nın kontrolünde işlerlik kazandığı artık bir sır olmaktan çıkıp gerçeğin ta kendisi olduğu ayan beyan ortaya dökülmüş olunur da. Hem nasıl sır olmaktan çıkmasın ki, baksanıza gerek üreme hadisesinde ona zorunlu olan ihtiyaç gerekliliği, gerekse proteinlerin DNA'daki bilgilere göre yapımının zorunlu olarak onun başkanlığına ve koordinatörlüğüne ihtiyaç duyulma gerekliliği bunun en tipik bariz örneklerini teşkil eder. Ama gel gör ki evrimciler açısından meseleye bakıldığında her olan bitenden DNA'nın koordinatörlüğüne ihtiyaç duyulması kendi ileri sürdükleri tezlerini çürüten yeni bir tartışma konusu durum ortaya koyduğundan önlerinde aşılması imkânsız engel bir duvar olarak karşılarına çıkmaktadır. Anlaşılan o dur ki DNA'nın kontrolü dışında hiç bir şey gelişigüzel mecrasında hareket edememekte. Gerçekten de DNA'nın biyolojik hayatta böylesi müthiş koordinatörlük misyonuna sahiplik özelliğinden dolayıdır ki, adından sürekli olarak "**nükleik asitler**" molekülü olarak söz ettirmiştir hep. Hatta nükleik asitler sadece isim olarak adından söz ettirmemiş, cismiyle de adından söz ettirmiştir. Öyle ya her cismin kapladığı alan bakımdan hacmi olduğuna göre, bizatihi Friedrich Miescher tarafından programlanmış yüklü nükleik asitlerin, irin ve sperma hücrelerin çekirdeği içerisinde kapladığı alan ve konumu da belirlenmiştir. İşte bu noktada konum itibariyle çekirdek için de yerinin belirlenmesi ve biyolojik hayatın sevk ve idaresinin merkezden ediliyor olması hasebiyle hakkında nükleotid birimlerinden meydan gelmiş manasına "**nükleik asit"** denmiştir. Ancak şu da bir gerçek; son zamanlarda yapılan genetik çalışmalar neticesinde nükleik asitlerin çekirdek dışında da varlığı tespit edilmiştir. Buna rağmen nükleik asit adı hala kullanılmaya devam etmektedir. Ayrıca yukarıda da belirttiğimiz üzere biyolojik hayatın çoğalmasında DNA'ya bağımlılığın kayıtsız şartsız bir kanun halinde cereyan etmesi, aynı zamanda canlılığın çoğalmasında birtakım proteinlerin mutlaka olması gerektiği hususu ve bu proteinlerin DNA üzerindeki kodlanmış bilgilere göre yapılandırılması gerekliliği de evrimcilerin her daim uykularını kaçıran bir gerçekliliktir. Çünkü ortada bir yöneten var, bir de yönetilen sistem söz konusudur. O halde tam da bu noktada şimdi evrimcilere sormak gerekir; acaba tesadüf dedikleri hadise bunun neresinde yer almakta? Dedik ya, onlar bunun cevabını veremeseler de, bilimsel çalışmalar bize gösteriyor

ki; nükleik asitlerin virüslerden insana kadar tüm canlıların hücrelerinde hiçbir tesadüfü oluşuma meydan vermeyecek bir şekilde belli bir hiyerarşik düzen içerisinde tüm biyolojik faaliyetleri yürüttüğü belirlenmiştir. Düşünsenize, her şeyin nükleik asitlerin kontrolünde yürütüldüğü bir durum karşısında elbette ki her şeyi tesadüfe bağlayan evrimcilerin kendi tezlerini çürütmeye ziyadesiyle yetecek DNA'nın bu denli akıl dolusu koordinatörlüğünden huzursuzluk duyaraktan uykularının kaçması son derece gayet tabii bir durumdur.

Çeşitlilik Evrimleşmek Değil, Bilakis Biyolojik Zenginliktir

Bilindiği üzere atmosferi oluşturan gazlar arasında %78'lik bir oranla azot (nitrojen) başı çekmiş durumdadır. İyi ki de baş çekmekte, her şeyden önce oksijen yoğunluğunu azaltaraktan canlıların nefes alıp vermesinde en uygun dozda kalmasını sağlayan bir elementtir. Öyle ki havada ki azot ya doğrudan toprağın bağrında ya da bilhassa baklagiller bitki gruplarının köklerindeki yumrularda yaşayan azotu bağlayan bakteriler tarafından absorbe edilmek suretiyle amonyağa dönüştürülmesinin akabinde önce nitrite sonrada nitrata dönüşüm sağlanmış olur. Derken çürümüş bitki artıkları ya da çürümüş ceset artıklarının toprağın bağrında ayrıştırma işlemleri neticesinde açığa çıkan azotun yeniden atmosfere karışmasıyla birlikte azot çevriminden maksat hâsıl olur da. Böylece havadan toprağa, topraktan atmosfere azot döngüsü (deveranı) bu şekilde tamamlamış olur. Azot döngüsü aynı zamanda bize Hz. Âdem (a.s)'ın yaratılışında toprakla DNA molekülleri arasında doğrudan bir ilişkisinin olabileceğini de düşündürtür. Hem niye öyle düşündürtmesin ki, bikere azot elementinin muhteviyatında proteinleri oluşturan amino asitlerin varlığını görürüz. Yani gördüğümüz şudur ki; azot, hidrojenle bağ kurabilecek kabiliyette oksijen ve flor elementleri arasında en güzide bir konumda yerini alan, aynı zamanda kromozomları oluşturan nükleik asitlerinde en güzide konumda elamanı bir elementtir. Nitekim toprakta eksi (-) yük değerlerde karbon ve azot molekülleri var olup, DNA'da ise eksi (-) yük değerlerde azot ve karbon, fosfor, hidrojen ve oksijenden kurulu bir düzenin varlığı söz konusudur. Bu durumda oksijen, fosfor, hidrojen molekülleriyle birlikte eksi (-) yük değerde karbon ve azotla birleştirildiğinde, neredeyse insan bedenini oluşturabilecek nitelikte vücut bileşenleri ortaya çıkabiliyor. Yeter ki, bu vücut bileşenlerinin başkanı DNA'nın şifre kodlarına Yücelerden '**Ol**' emri tecelli ediversin, bak o zaman nasıl ki toprağın bağrında Âdem (a.s) vücut bulmuşsa, hiç kuşkusuz Âdem ve Havva anamızın zürriyetinden gelen insanoğlu da ana rahmin bağrında vücut bulmuş olacaktır. Hem nasıl ki bir yazar 29 harflik alfabemizle tıpkı bir senfoni orkestra şefinin enstrümanlara oynadığı gibi kelimelerle ve cümlelerle oynayaraktan ortaya bir makale, bir hikâye, bir roman, ansiklopedi vs. koyabiliyorsa, Yüce Allah'ın "**Ol**" komutuyla da şimdiye kadar keşfedilen 118 elementle de milyonlarca canlı cansız mahlûkatın hem periyodik cetveli hem de yaratılış mucizesi ortaya konmuş durumda zaten. Bilindiği üzere amino asitler karbon atomuna bağlı bir amino grubu (NH2) grubu ile bir karboksil (COOH) grubunun oluşturduğu organik bileşiklerin bağrından kopmasıyla oluşan zincirleme bir yapı üzerine kurulu temel taşlardır. İşte bu noktada önemine binaen proteinleri oluşturan bu temel taşların canlı ortam içerisinde "**in vivo"** olarak, cansız ortamlarda ise "**in vitro"** olarak sırrına ermek için bilim dünyasında birçok deneysel çalışmalar yürütüldüğü de bir vaka. Nitekim Matthew Meselson ve Franklin Stahl daha önce Watson ve Crick tarafından DNA kolunun bir fermuar gibi ikiye ayrıldığı ileri sürülen orijinal yakasına yeni bir kol ekleyerek 5'→3' yönünde ilerlediğini ve böylece kalıp olarak görev üstlenen kolun 3'→5' yönünde barkot okuyucusundan geçercesine okunduğunu gösteren deneyler yapmışlardır. Böylece replikasyonun semikonservatif olduğunu yaptıkları deneylerle ortaya koyabilmişlerdir. Yetmedi adına semikonservatif denilen yarı-saklı bir replikasyonla DNA'nın çoğalabileceğini gösteren deneylerle de durum tespiti yapmışlardır. Daha da yetmedi bu ve buna benzer çalışmalar neticesinde önce iki çift DNA şeridi, sonra sırasıyla 4 çift, 4 çiftten 8 çift, 8'den 16 çift zincir elde edilip kopyalanabileceğini

göstermişlerdir. Derken bu gözlemler sayesinde başlangıçta 2 çift iken ileriki aşamalarda çoğalan bir yapının sırrına vakıf olmuşlardır.

Malum bir başka mikro düzeyde yapılan çalışmalarla da, yani birtakım ağır nitratlı ortamda yapılan deneylerle E. Coli bakteri DNA'ları ard arda ağır azot (N15) kapsayıncaya kadar dölden döle üretilebileceği gözlemlenmiştir. Şöyle ki; üretilen bakterilerden bir kısmı alınıp normal nitratlı (N14) bir ortama bırakıldığında mevcut DNA'nın iki katına çıktığı gözlemlenmiştir. Ayrıca ilk safhada N14 içeren DNA hücrelerinin N15 kapsayan DNA miktarıyla eşit olduğu belirlenmiştir. Madem Watson ve Crick modeli bu şekilde deneylerle ispatlanmış durumda, o halde gözlemlenen deneylere konu olan "I" izotop sembolünü kullanarak şu şekilde meseleye daha da bir açıklık getirebiliriz. Bilindiği üzere amonyum iyonlarında N14 izotopu vardır. Dolayısıyla Esherichia coli hücresi ağır azot (N15) ihtiva eden bir ortamda ardı ardına tutulduğunda bir süre sonra bakteri DNA'sı ağırlıklı olarak azot izotopunu (I15I15) içerecektir. Böylece ilk etapta ağırlıklı olarak azot içeren bakteri formu normal azot (N14) içeren DNA'ya göre %1 artış kaydedecektir. Şayet ağırlıklı azot izotoplu (I15) form, normal azot izotoplu (I14) formla eşleştirildiğinde bu durumda ikinci etapta oğul döllerden biri melez DNA izotoplu (I14 I15) heterozigot form olarak teşekkül ederken, diğeri ise normal DNA izotoplu (I14I14) homozigot form olarak teşekkül eder. Hakeza DNA zincir halkası I14 I15 olarak teşekkül etmiş bir bakterinin izotop formu üçüncü etapta normal nitratlı bir ortam şartlarında mitoz bölünmeye tabi tutulduğunda ortaya %50 melez (I14 I15) izotop form ve %50'de normal (I14 I14) izotop formda DNA'lar teşekkül edecektir. En nihayetinde ortaya çıkan formları da eşleştirip bir kez daha mitoz bölünmeye tabi tutulduğunda ise %75 normal izotop formda ve %50 izotop formada melez DNA'lar teşekkül etmiş olacaktır. İşte tüm bu izotop formlarla izah etmeye çalıştığımız eşleştirmelerin neticesinde ortaya iki tip izotop formunda DNA halkası ortaya çıkar ki; bunlardan biri N14N14 izotop formunda, diğeri de N14N15 izotop formunda bir DNA halkasının varlığını gösterir. Hatta tüm bu eşleşmeler neticesinde ortaya konan bulgular bize gösteriyor ki DNA halkasının oluşturan izotop formlar orijinalliğinden kopmaksızın kendi kendilerini kopyalayıp belirli oranlarda çeşitlilik arz edecek şekilde çoğalabildikleri anlaşılmaktadır. Tüm bunlardan bize daha da ilginç gelen günün sonunda (replikasyon sonrasında) ortamda iki çeşit zenginlikten birinin N14N14 izotop formda, diğerinin N14N15' izotop formda ortaya çıkmasının neticesinde bir başka forma dönüşmeksizin DNA çift sarmal zincirinin orijinalliğinin yitirmemesidir. İlla bir orijinal bir değişiklikten söz edilecek olursa da ortada sadece sayı bakımdan değişiklikten söz edebiliriz. Ki, bu tür sayıca değişiklik her hücre bölünmesiyle birlikte DNA kopyalanmasının (2n) kadarlık bir artış kaydetmesiyle alakalı bir değişiklikten öte bir anlam ifade etmeyecektir. Dolayısıyla siz siz olun sakın ola ki sayıca artış değişikliğini tıpkı evrimcilerin addettiği gibi evrimleşmek anlamına gelen bir değişiklik olarak algılamayasınız, aksi halde sapla saman birbirine karıştırılmış olunur.

Her neyse, evrimciler sayıca veya çeşitlenmelerden medet umup kendilerince evrimleşme anlamında çıkarımlardan buluna dursunlar, Meselson ve Stahl ikilisi, çift sarmal DNA moleküllerinin N14 mi yoksa N15 mi ihtiva ettiğini ispatlamak adına yaptığı çalışmalara göz attığımızda Sezyum klorür çözeltisinden (CsCl) yararlandıklarını görürüz. Nitekim DNA'nın bile kendi içinde zenginliğini gösterecek çeşitlenmeyi yaptığı çalışmalarla CsCl çözeltisiyle homojen hale getirdikleri süspansiyonu ultra santrifüjde 14.000 rpm hızla döndürerekten çöktürmelerinin neticesinde göstermeyi başarmışlardır. Santrifüjle çöktürme sonrası ayrılan ve üstte kalan çözünmeyen molekül ağırlığı düşük olan faz kısım alınıp süspansiyonun yeniden santrifüj ettiklerinde bu kez her bir DNA izotop formların kendi molekül ağırlığına göre konumlandıkları bölümlerde faz bandı oluşturup, böylece tüpün en dibinde molekül ağırlığı en yüksek olanın (N15N15) izotop formunda, tüpün orta kısmında molekül ağırlığı orta seviyelerde olanın (N15N14) izotop formunda, tüpün en üst kısmında molekül ağırlığı normal seviyelerde olanın

normal (N14N14) izotop formunda diyebileceğimiz DNA çeşitlenmelerinin varlığını gözlemlemişlerdir. Hele bu çeşitlenmeler içerisinde tüpün orta kısmında oluşan (N15N14) izotop formunda ki DNA izotopunun bant genişliğini diğer katmanda yer alan N15 ve N14 izotop formalarla kıyasladığımızda 2 katı bir bant aralığı konumunda konuşlandığını görmek pekâlâ mümkün. Hiç kuşkusuz bu ve buna benzer çalışmalar insan genomu üzerinde ve birtakım bakteri ve virüs genomları üzerinde yapılan DNA analiz ve yalıtkan çalışmalarında da hemen hemen aynı bant aralıkları şeklinde gözlemlenmiştir. Kelimenin tam anlamıyla Meselson ve Stahl ağır Azot15 izotopu içeren birkaç nesil E. Coli çoğaltmayı başarmaları bunun en tipik örneğini teşkil eder.

Velhasıl-ı kelam çeşitlik evrimleşmek değil, tam aksine biyolojik zenginliktir.

GENETİK MUCİZE

08 Temmuz 2022 – Cuma-Selim Gürbüzer-enpolitik.com/

DNA'ya sahip canlıların dirlik kazanmasında etken unsur olan dört baz şeker-fosfata bağlanaraktan bir nükleotit oluşturup genetik mucizesi tecelli etmekte. Böylelikle "**Adenin, guanin, sitozin** ve **timin"** denen dört harfli şifreyle kodlanmış nükleotid bazın kendi aralarında birebir eşleşmeleriyle birlikte canlının biyolojik fotoğrafı ortaya çıkmakta. Nasıl ki telgrafın mors alfabesinin nokta ve çizgilerden oluşan kodlama sistemi ne anlam ifade ediyorsa, nükleotidleri oluşturan gen alfabesinin dörtlü nükleotid gen bilgi kodlama sistemi de o demektir. Hakeza Türk alfabesinin 29 harften oluşan kelime ve cümle oluşturma kodlama sistemi ne ise, canlı hücrelerin nükleotidlerini oluşturan gen birimlerinden müteşekkil bilgi kodlama sistemi de o demektir. Hatta bu arada bilgi kod alın yazı kodumuz olarak düşünebileceğimiz gibi DNA'nın bileşeni bir kod olarak da düşünebiliriz. Hem niye öyle düşünmüş olmayalım ki, baksanıza hücre içerisinde DNA başkanlığında yürütülen tüm bilgi işlem faaliyetleri vücudumuzu oluşturan organlar tarafından daha önceden belirlenmiş bir program dâhilinde harfi harfine yerine getirilmiş durumda bile. Öyle ki DNA'dan gelen talimatlar gereği yerine getirilmek üzere gerek hormon salınımıyla gerekse sinir sistemi aracılığıyla ilgili organlara duyurulmuş olunmakta da. Derken üst perdeden gelen talimatlar en küçük birimden en büyük birime kadar uzanan her bir hücre halkasında, her bir doku ve her bir organ halkalarında karşılık bulur da.

Bilindiği üzere DNA, çift sarmallı merdiven bir yapı üzerine kurulu olup, her bir merdiven basamaklarının karşılıklı her iki ucunda yer alan nükleotidlerin eşleşmesiyle kopyalanma sağlanmaktadır. Hiç kuşkusuz DNA çift sarmal halkasında yer alan moleküllerin içtiğimiz suyu oluşturan moleküllerle doğrudan ilişkisi söz konusudur. Zira suyun yapısında artı (+) yüklü hidrojen iyonu içeren bir madde ile eksi (-) yüklü hidroksil iyonu içeren bir madde vardır. Böylece söz konusu iyon içeren maddelerin verdiği nötralleşme tepkimeleri sayesinde 2 hidrojen ve 1 oksijen atomundan müteşekkil su molekülü meydana gelmiş olur. İşte su molekülü içerisinde konumlanmış bu söz konusu iyon içeren maddeler aynı zamanda DNA'nın yapısında yer alan riboz şekeri ve amino asidi oluşturan nükleotidler arasında biyomoleküllerin ayrılmasını sağlayacak elektroforez tepkimelere de yol açan maddelerdir. Nitekim karşılıklı birbirleri arasında oluşan bu tepkimeler sayesinde canlılık daha da bir fonksiyonel hale gelebiliyor. Hele bilhassa + yüklü hidrojen iyonlarının geçişi sırasında oluşan "Adenin-riboz-fosfat ~ fosfat ~ fosfat" bileşiği ATP enziminin, amino asit ve riboz şekeri üzerinde doğrudan oluşturduğu tepkime etkisi DNA'ya dirlik kazandırdığı gibi canlı hücrelere de dinamizm kazandırmakta. Ve ortaya çıkan bu dinamizmden öyle anlaşılıyor ki hidrojen ve hidroksil iyonlarının (yüklü parçacıkların) sadece su molekülünün dirliğine değil, DNA molekülüne de dirlik

kazandırmaktadır. Derken bu noktada dirlik hadisesi bize ister istemez Kur'an'da geçen şu ayet-i kerimeyi de hatırlatmaktadır:

-"**O inkâr edenler bilmediler mi ki, muhakkak gökler ve yer bitişik halde iken Biz onları birbirinden yarıp ayırdık ve her diri şeyi sudan yarattık, hala iman etmezler mi?**" (Enbiya, 30). İşte Yüce Allah'ın '**Her diriyi (**hay**) sudan çıkarttık'** şeklinde bizlere hatırlattığı bu ilahi mesaj, üstelik günümüzden ta 14 asrı aşkın zaman öncesinden tüm insanlığa duyurulmuş bir ilandır. Gerçekten de tüm insanlığa duyurulan adeta cana can katan bu mucizevi dirlik ilanı hadisenin şifre kodlarına irdelediğimizde yaratılış ve diriliş kodlarımızın ipuçlarını bir nebzede olsun yakalayabiliyoruz. Madem yaratılış ve diriliş kodlarımızın şifrelerinden bir şeyler sezinleyebiliyoruz, o halde içtiğimiz suyu susuzluğumuzu giderecek bir memba kaynak olmanın ötesinde DNA'mıza dirlik kazandıran ab-ı hayat can suyu kaynak olarak da bakmak gerektir. Nitekim bulut tohumlama geliştirmekle ünlü Amerikalı kimyager Vincent Joseph. Schaefer tarafından General Electric Araştırma Laboratuvarlarında yaptığı çalışmalarla su zerrelerinin molekül düzeyde ne kadar çok küçük, ne kadar saf ve temiz olursa o ölçüde eksi (-) 40 santigrat derecede bile donmadığı gözlemlemiştir. Bu demektir ki, Yüce Allah'ın "**Gökten ölçülü olarak su indiren de O'dur. Bununla ölü bir beldeye yeniden hayat verdik, işte sizde böyle diriltilip çıkarılacaksınız**" (Zuhruf, 110) diye beyan buyurduğu ilahi mesaj gereği su zerrelerini sıfır santigrat derecede donmasını etkileyen esrarengiz sırrın arka planında hava kirliliği ve su zerrelerin büyük olmasıyla alakalı bir ölçü tayini bir durum söz konusudur. Ne diyelim, işte görüyorsunuz ya, bu ölçü tayini yağmur damlasına kodlandığı gibi DNA moleküllerinin içerisine de kodlanmış bir ölçü tayinidir bu. Zira yağmur damlaları içerisindeki zerreler önce donma çekirdeği etrafında oluşmaya başlayıp, ardından büyüyen zerreler halinde yeryüzüne yaklaştıkça havanın kaldırma kuvvetiyle birlikte denge kazanıp yumuşak bir iniş yapabiliyor. Besbelli ki yeryüzüne yağmurun inmesinde ince bir matematiksel hesabın varlığı söz konusu olup, Fizikçiler bu mucizevi ölçüm hadisesini denge hız formülüyle izah ederekten açıklığa kavuşturmuşlardır. Öyle ya, ortada bir ölçü tayini olmasa yağmur damlacıkları ne mümkün ki ölü beldeye dirlik verip toprak bereketlilik kazanabilsin. O halde bu noktada bize düşen ölçü ise ahir ömrümüzde bir gün toprağa düştüğümüzde kıyamet günü '**Haydi olun (**kün**)**' emri ile bir su misali ölü toprağımızdan yeniden dirileceğimize olan inancımızdan zerre miskal taviz vermemek olmalıdır. Aksi halde maazallah bizimde ölçü mölçü de nedir deyip her şeyi tesadüfe bağlayan ateistlerden hiçbir farkımız kalmaz. Dedik ya bizim yapacağımız tek ölçümüz; Rabbü'l âleminin kıyamet günü '**Haydi kalkın ve dirilin**' emriyle vereceği fermanı her daim ruhumuzda hissedip gereğini yapmak olmalıdır.

Yaratılış

Anne rahminde ki cenin başlangıçta toplu iğne ucundan bile küçük mikro düzeyde döllenmiş bir zigotken sonra ki aşamalarda bir bakıyorsun insan vücudunu oluşturacak tüm azaları kendinde toplayacak bir şekilde ete kemiğe bürünmüş halde doğuma hazır nur topu bebeğe dönüşebiliyor. Ve bu hususta Yüce Allah Teâlâ bakın ne buyuruyor: **"Onu (yaratan) hangi şeyden yarattı? Bir damla sudan yarattı da onu biçimine koydu. Sonra (**anne rahminden çıkmak için**) onun yolunu kolaylaştırdı"** (Abese,80/18-20).

Evet, ayet-i kerimenin mana ve ruhundan da anlaşıldığı üzere bir damla sudan yaratılan insanın nükleotid kodlarının biçimlenmesiyle birlikte yaklaşık 26 binlik sayfayı kapsayacak devasa büyüklükte adına genetik külliyat diyebileceğimiz şahika eser ortaya çıkabiliyor. Hiç kuşkusuz şahika eserin ortaya çıkmasında yüz binlerle ifade edilebilecek sayıda gen dizilimlerinin kayda değer katkı sağladığı muhakkak. Zaten protein sentezi dediğimiz olay nükleotidlerden meydana gelen bir dizi kısa tekrar gen kombinasyonu dizilimleriyle gerçekleşen bir hadisedir. Bilindiği

üzere, insan genomu yarı anne, yarı babadan gelen gametlerin kendi cinsiyetine ait üreme kanallarından mayoz bölünmeye uğrayaraktan döllenmeye hazır hale gelmiş haploid kromozomlardır. Ta ki erkek ve dişi eşey hücreleri bir araya gelip döllenme hadisesi vuku bulur, işte o zaman Yüce Allah'ın şah eserim dediği diploit canlı oluşumunun temeli atılmış olur. Hiç kuşkusuz temeli atılan bu canlı nüvesi zigot oluşumundan başkası değildir. Tabii şu da bir gerçek zigot oluşumu hiçte öyle bir çırpı da gerçekleşen bir süreç değildir. Bikere bu sürecin başlangıcında bir yumurta hücresinin döllenebilmesi için kendi genetik kart şifrelerinin kilidini açacak olan ya da kendi genetik kartında eksik kalan kısımları tamamlayacak olan 200-300 milyon sayıda sperm hücre arasından yalnızca bir tanesini seçmesi gerekir ki, zigot oluşumu gerçekleşebilsin. Aslında bu olaya ilk etapta düz bir mantıkla baktığımızda çok sayıda onca sperm arasında sadece bir tanesinin kilidi açması bize imkânsız gibi gelse de biiznillah Yüce Allah'ın **'ol'** deyince "**olduran**" fermanı devreye girdiğinde bir anda iradi güçle kilit açılıvermiş olur. İşte, **'ol'** deyince oluveren ferman bu ya, Yüce Allah (c.c) bakın bu hususta "(Kıyamet ve öncesi Mehdiyet, yani İslami adalet ve hâkimiyet vakti) **Saatinin ilmi O'na döndürülür** (Allah'a havale edilir), **O'nun ilmi** (izni ve iradesi) **olmaksızın, hiçbir meyve tomurcuğundan çıkmaz, hiçbir dişi gebe kalmaz ve doğurmaz da. (**Bu nedenle Allah'ın inkârcılara**) Onlara: "Hani benim ortaklarım nerede?" diye sesleneceği gün, (**kâfirler, daha yeni aklımız erdi ve**) "Sana arz ederiz ki, bizden (**Senin şerikin olduğuna dair**) hiçbir şahit yok" diyeceklerdir**" (Fussilet, 47) diye beyan buyurduğu vuslat fermandan maksat hâsıl olur da.

Evet, yumurta hücresinin kendi eksik kartlarını 250 milyon sperm arasından yalnızca bir tanesine tamamlattıracak Yaratılış mucizesinden öyle anlaşılıyor ki, ovaryum hücresi insan genomunda bulunması gereken 60.000 civarında genetik karakterin yarısını taşıyan amolegen yapıda bir karttır. Öyle ki ovaryum hücresi mayoz bölünmeyle ortaya çıkan bir ünite olup, kendi 46 kromozomlu vücut yapısı içerisinde 23 kromozoma indirgenmiş bir eşey hücresi olarak kendi üreme koridorunda karşı cinsten baba adayının vücut hücrelerinin üreme koridorlarından süzülerek gelen 23 kromozomlu eşey hücresini ağırlayaraktan kodlayan bir karttır. Böylece kendi genetik kartıyla babadan gelen 250 milyon sperm hücresini karşılayıp kendi genetik kartının kilidini açacak olan onca sperm hücresi arasından tek bir tanesinin seçimini belirleyebiliyor. Seçilen sperminde giriş yapabilmesi için illa ki yumurta hücresinin genetik kartıyla uyumlu şifre koduna da sahip olması gerekir ki, döllenme hadisesi vuku bulmuş olsun. Gerçekten de bir yumurta hücresi düşününüz ki onca sperm hücreleri arasından kendi kartını çözecek bir adet spermatozoidin seçimini nasıl belirleyebiliyor doğrusu şaşmamak elde değil. Belli ki ferman yücelerden gelince "Ol" emrin gereği yerine getirilip bir anda yumurta hücresi kendi zekâ algoritmasını kullanaraktan kara kutunun kilit şifresi açılmış olunmakta. Hani zaman zaman haber bültenlerinde "düşen uçağın kara kutusunun şifresi çözüldü" şeklinde haberlere şahit oluruz ya, aynen öyle de bir çocuğun anne rahmine düştüğünün haberi de tamamen hamile kalan anne adayının kara kutu şifresinin çözülmesiyle alakalı bir durumdur. Hiç kuşkusuz Allah dilerse ancak hamile kalınır, dilemezse ne kara kutunun şifreleri çözülür ne de hamile kalınır. Nitekim Yüce Allah bu hususta şöyle açıklık getirir: "**Kıyametin ne zaman kopacağı bilgisi O'na aittir O'nun bilgisi dışında hiçbir şey kabuğundan çıkmaz, hiçbir dişi gebe kalmaz ve doğurmaz. Onlara: Bana koştuğunuz ortaklar nere de? Diye seslendiği gün: sana buna dair bizden hiçbir şahit olmadığını arz ederiz derler**" (Fussilet, 47). Aslında Yüce Allah (c.c) beyan buyurduğu bu ayet-i kerimeyle şu çağrıda bulunup anlamak isteyene demek istiyor ki "Ey kulum! Sakın ola ki bu akıl almaz kara kutunun şifrelerini kendi marifetinmiş gibi çözdüğünü sanma, şunu iyi bil ki, dişinin yumurta hücresinin şifre çözümlenmesi ancak benim irademle olmakta,"

Öyle ya, madem her şey "Ol" emri şifre koduyla vücut buluyor, o halde bu noktada bize "Amenna ve Saddakna" demek düşer. Gerçekten de ayet-i kerimeyle verilmek istenen mesajdan

da anlaşıldığı üzere döllenme hadisesi öyle sıradan basit bir hamile kalma olmayıp bilakis üzerinde inceden inceye düşünülüp tefekkür edilmesi gereken mucizevi hamile kalma hadisesidir. Sadece hamilelik mi? Hiç kuşkusuz hamilelik sürecinin akabinde gelen kutlu doğum sancısı da akıllara durgunluk veren mucizevi bir hadisedir. Hani her bir sıkıntının ardından pembe şafaklar doğar denir ya hep, aynen öyle de beynin arka hipofizden salınan oksitosin hormonu da (adına aşk hormonu da denen) bu noktada doğum sancısının muştucusu pembe şafaktır. Hem nasıl pembe şafak olmasın ki, düşünsenize hamilelik süresince rahim ağzı kapalı haldedir hep. Ne zaman ki oksitosin hormonu yana yana tutuşup aşk ile vecd ile doğum sancısının muştusunu verir, işte verilen bu müjdeli haberle birlikte kapalı haldeki rahim ağzı, amnion ve karyon sıvı akışkanlığının tesir gücüyle rahim ağzı açılıverip böylece kuvvetli kasılma ve gevşemeler eşliğinde bir anda pembe şafak ferahlık doğuvermiş olur.

İsa (a.s)'ın Babasız Dünyaya Geliş Mucizesi

Rabbül âlemin dileseydi arada baba olmaksızın da annenin üreme hücrelerinin şifre kilidini "Ol" fermanıyla açıp nur topu bebeğin dünyaya gelmesini halk ederdi. Zira O her şeye kadirdir. Hem bilimsel çalışmalar bize gösteriyor ki; insan genomu şifre kodlar üzerine kuruludur, şifre kodunu açacak şifre kodu da cinsiyet hücrelerinin anahtarında gizlidir. Nitekim Hz. İsa (a.s)'ın arada baba olmaksızın dünyaya gelmesi tamamen Yaratıcı gücün Meryem annemizin cinsiyet kilit kodunu açacak anahtar şifreyi halk eylemesiyle alakalı bir durumdur. Öyle ki Yüce Rabbimiz bu hususta "**Muhakkak ki Allah yanında İsa'nın babasız dünyaya geliş hali de, Allah katında Âdem'in hali gibidir. Allah Âdemi topraktan yarattı, sonra durumu gibidir. Onu topraktan yarattı, sonra ona " insan ol" dedi, o da, hemen insan oluverdi**" (Ali-İmrân, 59) diye beyan buyurmak suretiyle Cebrail aracılığıyla Meryem anamızı ışınlayıp (nefh), böylece halk eylediği genetik anahtar şifre kodunun açılış mucizesi vuku bulmuştur. Kaldı ki Kur'an'da beyan edilen her bir mucize aynı zamanda insanoğlunun gelecekte keşfedeceği buluşlar için de bir işaret taşı hükmündedir. Ki; günümüzde genetik alanda yapılan bir takım çalışmalar sayesinde gerek klonlama, gerekse yumurta hücrelerini çözecek laboratuar ışınlama yöntemlerinin kullanıldığı bir vaka. Öyle ya, mademki Allah-u Teâlâ "**Ona ruhumdan nefh ettim**" beyan buyuruyor, hem madem yine '**hiçbir canlı kendi kendine üreyemez'** diye beyan buyuruyor, o halde günümüz laboratuar teknik ve ışınlama yöntemleriyle bir canlıdan yeni bir canlı kopya edilebilir mi sorusunun cevabı klonlamanın keşfiyle birlikte cevabı verilmiş olur da. İşte bu tür sorulan sorular eşliğinde cevabını bulmak adına genetik çalışmalar daha da hız kazanıp, gelinen nokta itibariyle canlılar genetik programı üzerinde yapılan çalışmalarla birçok sonuçlara varılabiliyor. Yeter ki genetik alanda uygun şartlar oluşturulsun genetik kartların veya şifrelerin dili çok rahatlıkla çözülebiliyor. Nitekim bazı virüs ve bazı bakteriler, mesela toprakta ki bakteriler anormal şartlarda faaliyet gösteremezlerken, fakat uygun şartlar bulunca da bir bakıyorsun fonksiyonel hale gelebiliyorlar. Keza bir virüsün canlının dışında inaktif halden canlı üzerinde konuk olduğunda bir bakıyorsun aktif hale gelip çoğalaraktan hastalık oluşturabiliyor. Tüm bu örnekler insanoğlunun zihninde hayvanlar üzerinde yapılacak klonlamayla arada döllenme olmaksızın herhangi bir canlıya ait genetik kartın aynısının kopyalanabileceğinin ufkunu açtı. Her ne kadar ilk başlangıçta genetik kartların açılamayacağı yönünde bir umutsuzluk havası ağır bassa da gelinen noktada bioteknolojik gelişmelerin hız kazanmasıyla birlikte bir anda umutlar yeşerip tek bir bireyden eşeysiz üreme yoluyla üretilmiş, genetik yapısı birbirine tıpa tıp aynı olan canlı topluluğun klonlanmasına yönelik genetik şifrelerin bir kısmının ipuçlarına ulaşılabilmiştir. Yine de her şeyde olduğu gibi klonlama işinde de ihtiyatlı olmakta fayda var, aksi halde klonlama işinde de kaş yapıyım derken göz çıkarılmış olacaktır. Hem kaldı ki yaratılış kodlarıyla pek oynanmaya gelinmez, gelişigüzel oynandığında malum, biyolojik hayatın tehlikeye girmesi an meselesidir diyebiliriz. Tabii tüp bebek hadisesi bundan istisnadır. Zira tüp bebek olayı denilen hadise tamamen evli çiftlerin çocuk sahibi olmalarının şartlarını

oluşturmakla alakalı bir yöntemdir. Öyle ki, bu yöntemde babadan alınan meniyle döllenilmiş yumurtayı anne rahmine yerleştirilip sonrasında dışarıdan bağlanan mekanik cihazlar ve uyarılmalar eşliğinde tıpkı anne karnında geçirilen embriyonik safhalarının laboratuvar şartlarında gerçekleştirilmesine dayalı bir yöntem olarak karşımıza çıkar. Tüp bebek yöntemine ışık tutan hadise ise malum İngiliz Bayan Lesley Brown'un fallop tüplerinin (yumurta kanallarının) tıkalı olması nedeniyle yapılan başarısız ameliyatın nedenleri üzerinde durulmasıyla başlayan bir kafa yorma girişimi hadisedir bu. Derken Jinekolog Dr. Steptoe bu işe el attığında önce tüp kalıntıları temizleyiverir, sonrasında Bayan Brown'ın yumurtalıklarından alınan olgunlaşmış bir yumurta hücresinin tüp içerisine aktarılma işlemlerine start verir. Akabinde baba John Brown'un sperm hücresini tüp içerisine bırakılıp beklemeye koyulur. Böylece çocuk sahibi olmanın heyecanıyla 3 gün beklemenin ardından birde ne görsünler tüp içerisinde yer alan yumurta hücresi dölleni vermiş. İşte bu noktada ümitler büsbütün yeşermeye başlamış, derhal oluşan zigot anne rahmine yerleştirilerek embriyolojik gelişim izlenmeye alınmıştır. Derken tarihler 25 Temmuz 1978'i gösterdiğinde tüp bebek çocuğun dünyaya gelişiyle birlikte o gün bugündür tüp bebek yöntemi evlat sahibi olmak isteyen ailelerin tutunacak dalı olmuştur. Anlaşılan o ki; tüp bebek olayı aslında anne karnında gerçekleşen Yüce Allah'ın ferman buyurduğu "**Ol**" emir programının sadece bir bölümünün laboratuvar şartlarında gerçekleştirilmesi yönteminden başka bir şey değildir. Diğer geri kalan kısım bölümler zaten insanoğlunun ufkunu aşan bir boyut olduğundan her halükarda embriyolojik gelişim evreleri anne rahmine muhtaç durumda. Hadi diyelim ki embriyolojik safhaların tamamının anne rahmi ve karnı dışında laboratuvar şartlarında gerçekleştirecek buluş bulunsa bile bu hiçbir zaman asla yaratılış mucizesinin inkârı anlamına gelmeyecektir. Zira yaratılış mucizesi döllenme hadisesinin ötesinde zerre miskal hata kabul etmeyecek derecede mükemmel matematik programlamanın neticesi bir yaratılış kanunudur. Ki, ilk insan Âdem (a.s)'ın yaratılmasıyla birlikte bu kanun sayesinde şu anda yeryüzünde yaşayan 6 milyarı aşkın insan nüfusu bu kanuna tabii olarak dünyaya gelmişlerdir. Dolayısıyla yaratılış kanununun yanında insan eliyle ortaya konmak istenen tüm suni tasarımlar sadece kıyas kabul etmeyecek derecede girişimlerden öte bir anlam ifade etmeyecektir. Çünkü biri kanun, diğeri ise kanundan esinlenmiş tasarım boyutunda bir buluştur. Asla kanun yaratmak değildir.

Âdem ve Havva

Topraktan geldik toprağa gideceğiz söyler dururuz hep. Hatta bazen cansız sandığımız toprak nasıl oluyor da cana can olmaya vesile olur diye kendi kendimize düşünmekten de geri kalmayız elbet. Oysaki bunda düşünecek var, bikere toprakta eksi (-) değerde karbon ve azot molekülleri varlığı bize bir şeyleri hatırlatmaya yetiyor zaten. En başta hatırladığımız şey DNA'mızın içeri yapısıdır. Zira DNA'nın yapısında eksi (-) azot ve karbon, fosfor, hidrojen ve oksijenden müteşekkil bir kurulu düzen vardır. Şimdi diyebilirsiniz ki DNA molekülünün toprakla ne ilgisi var diye. Basbayağı ilgisi var. Şöyle ki; toprağı incelediğimizde oksijen, fosfor ve hidrojen, eksi (-) yüklü karbon ve azotla birleşerek pekâlâ insan bedenini oluşturabiliyor. Yeter ki toprakla özdeş diyebileceğimiz DNA kod şifrelerine **'Ol'** emri verecek olan Yüce Rabbimiz ferman buyursun diriliş mucizesinin olmaması için hiçbir sebep yoktur diyebiliriz. Bakınız Yüce Allah (c.c) bu hususta ne buyuruyor; "**Allah nezdinde İsa'nın durumu Âdem'in durumu gibidir. Allah onu topraktan yarattı sonra ona ol dedi ve o da oluverdi**" (Müminun; 23–12). Hakeza Yüce Allah bir başka ayeti celile de ise; "**..Biz kendilerini yapışkan cıvık bir çamurdan yarattık**" (Saffat suresi 37, ayet-11) diye buyurmakla bu yaratılış mucizesine işaret etmiştir.

İşte ayet-i kerimelerden de işaret edildiği üzere Rabbü'l Âlemin Hz. Âdem (a.s)'ın yaratılışında eksi (-) değerli azot ve karbonu taşıyan toprakla DNA arasında ki bağı bu şekilde gözler önüne seriyor, tabii anlaya bilene. Dahası toprağın doğurgan bağrında saklı olan yaratılış sırrına işaret buyrulan bu ayet-i kerimeler aynı zamanda ateistlerin ikide bir dillendirdikleri '**canlı canlıdan**

çıkar' hevesliğini de kursaklarında bırakıp iddialarını çürüten sır dolu mucizevi ayetlerdir. Onalar iddiaların sürdüre dursunlar, yaratılış mucizesinden anlaşılan o ki, toprağın bağrında kodlanmış bileşenlerin her biri bir anda **'Ol'** emri doğrultusunda diriliş moduna geçebiliyor. Hakeza Havva annemizin Âdem'in eğe kemiğinden yaratılış mucizede toprağın bağrındaki bileşenlerin dirilişinin aynısı mucizevi bir hadisedir. Hele moleküler biyolojinin ortaya koyduğu verilere baktığımızda genetik şifreleri adeta barkod okuyucudan geçirerek yazgıya çeviren tek hücrenin kemik iliği hücresi olduğu gerçeğinin ortaya konması bu mucizevi hadiseyi teyit eden bir durumdur. Nitekim genetik laboratuvarlarda bir takım yöntemlerle kemik iliği hücreleri alınarak başka ortamlarda da tekrardan üretebiliyor zaten kodonlarına girilip şifrelerin dili çözülebilse bir insan yazgısının nasıl kayda geçirildiğini de pekâlâ görmek mümkün. Bilindiği üzere eğe kemiği insan kaburga kemiklerini ihtiva eder. Nasıl ki; karbon ve azot artı (+) değerli iken toprak ölü (cansız) olup, eksi (-) değerdeyken bir anda toprak canlılık kazanabiliyorsa, aynen genetik şifreleri yazgıya geçirebilen kemik hücreleri de '**ol**' emri olmaksızın cansız halde nötr kalabiliyor. Yani bu demektir ki kemik hücreleri Allah'ın **'Ol'** emri talimatıyla yazgıya geçmesi sonucu Âdemin kaburgasından Havva anamız hayat bulmakta. Dolayısıyla buna şaşmamak gerekir. Allah her şeye kadirdir çünkü. İşte bu yüzden Havva anamızın yaratılış sırrı bu derin moleküler biyolojinin ince şifrelerinde gizlidir diyebiliriz.

Bioteknoloji

Bioteknoloji kesinlikle kanun yaratma değil, bilakis buluştur. Çünkü kanun başka bir şeydir buluş başka bir şeydir, bu yüzde buluş yaratma gücü fiilinin karşısında her daim aciz kalışın ifadesi olarak tanımlarız. Düşünsenize insanoğlu birçok buluşlar keşfetmesine keşfetti ama her hangi bir canlıya ait hücreyi yaratmaya güç yetiremeyeceği malum. Çünkü yoktan var etme Allah'a mahsus yaratılış mucizesidir, bu durumda insanoğlu bir canlıyı yoktan nasıl yaratabilsin ki? Her ne kadar embriyona ya da üreme hücrelerine müdahale fikri bazı çevreleri apar topar heyecanlandırsa da bu konu daha çok su götürecek gibi, çünkü daha henüz ortada netlik bir durum yoktur. Ancak şu da var ki; evlenecek çiftler önceden irsi (genetik) hastalık geni taşıyıp taşımadıklarını DNA analiz çalışmalarıyla öğrenebiliyorlar artık. Şimdilik insanın kopyalanması başarılamadı, ama varsayalım ki bu kopyalama işi de gerçekleşiverdi, peki bunun tüm beşer boyutunda meydana getireceği travma nasıl önlenebilecek? Malum olduğu üzere atom kötü ellerde Hiroşima ve Nagazika, iyi ellerde ise enerji santrali, gerektiğinde tedavi aracı. Aynen öyle de biyolojik materyallerde art niyetli ellerde AIDS gibi başa bela musibet, ya da genetik şifresi değiştirilmiş bir bakteri veya virüsün her an patlamaya hazır bomba veya en iyimser tahminle kanser gibi amansız hastalığa belki de çaredir. Belli ki bu durum kullananın insafına ve niyetine kalmış bir şeydir dersek yeridir.

Genetik kopyalama özetle; önce yumurta hücresinden çıkarılmış çekirdeğin aynı canlının meme bezi üzerindeki hücrelerle birlikte doku kültüründe çoğaltılması, sonra bu doku besi yerinden bilgi taşıyan çekirdekleri izole edilip yumurta hücresine yerleştirilmesi, en nihayet yerleştirilen yumurta hücresinin dışarıdan elektroforez uyarması yardımıyla yeni bir canlının kopyalanma hadisesidir. Kelimenin tam anlamıyla sperm hücrelerinin yerine meme hücrelerinin fonksiyon üstlenmesi sonucu kilidi (genetik kodları) açabilmenin adıdır klonlama. Dolayısıyla Meryem'den babasız Hz. İsa'nın dünyaya gelmesi; klonlama olayının, ya da koyunun kopyalanmasının değişik bir örneği dersek yeridir. Üstelik biyoteknolojik çalışmalarda uygulanan programın tamamı dişi hayvanın hücresinden alındığı için yavruda ister istemez dişi olacaktır. Hz. Meryem olayında ise erkek olup, bu olay Allah'ın yaratılış bir mucizesidir.

Evet, Hz. İsa (a.s) babasız dünyaya gelmiştir. Bundan hareketle materyalistler ön yargıları gereği; **kendi kendine üreme olmaz** itirazında bulunurlar. Oysa anne ve baba çocuk için vasıtadır sadece. Nasıl ki; arada iletken madde olmadan manyetik dalgalarla televizyon, radyo

veya telefondan yararlanabiliyorsak, vasıta olmaksızın yaratıcı tarafından yeni bir canlı yaratılabilir pekâlâ. Çünkü her şey zıddıyla bilinir. Aynı zamanda yaratılan her şey çift yaratılmış da. Belli ki kainatta yaratılan daha nice bilmediğimiz çiftler vardır, sonuçta hangi çift olursa olsun ilahi programın gereği ne ise o doğrultuda misyon üslenmiş durumdalardır. Nitekim Kur'an'ı Mucizü'l Beyan; '**O Allah ki, her şeyden münezzehtir. Arzın bitirdiklerinden, kendi nefislerinden ve daha nice bilmediklerinizden bütün çiftleri yaratmıştır**' (Yasin suresi, ayet–36) diye beyan buyurarak bütün pozitif bilimlere ta yıllar öncesinde ışık vermiştir. Malum olduğu üzere maddeler iletkenlik yönden metal ve ametal diye ikiye ayrılır. Biyoloji bilim dalında gerek bitki, gerek hayvan, gerekse insan üreme yönünden incelerken karşımıza dişi ve erkek türleri çıkar. Yine fizik bilimi atomu incelerken, ya da elektriği analiz ederken artı (+) ve eksi (-) iyon denen çiftleri görmezden gelmez, gelemez de.

Her neyse, asıl konumuza gelirsek malumunuz c anlılar âleminde kopyalanma hadisesinin destekleyen daha birçok benzer örnekler var elbet. Bazı canlılar âleminde sıkça rastladığımız; ortada hiç erkek kalmasa da dişi canlılar döllenmeden üreyebiliyorlar. Mesela kertenkelenin kuyruğunun kopmasıyla veya bir başka ifadeyle; regenerasyon dediğimiz hadise sonucu kopan parçadan yeniden bir kertenkele meydana gelebiliyor. Hakeza termitler, karıncalar, arılar da partenogenetik (eşeyli çoğalmanın değişikliğe uğrayarak meydana getirdiği bir eşeysiz üreme şekli) yoluyla üreyebiliyorlar.

Peki, insan kopyalanır mı? Henüz bu konuda bir şey söylemek erken, bir kere ruh bakımdan insan diğer canlılardan farklı, bitki ve hayvani ruh gibi değil. Bu yüzden bitkilerde ışığa yönelmeyi tropizmle, hayvanlardaki birtakım envai çeşit hareketleri ancak içgüdüyle açıklanmaya çalışılabiliyor. Ya insanı neyle açıklayacağız? Bu konuda bildiklerimiz cüzi de olsa nefislerimizin sadece iki zıt karakterlerde yaratıldığını biliyoruz. Çünkü Mevlana '**İnsan ruhunu emdiren iki kuvvet olduğunu, birinci kuvvetin şeytani ve nefsi telkinlerden ibaret olduğu, ikincisinin ise melek-i kuvvetler olduğunu**' buyuruyor. Dolayısıyla melek-i ilhamlara kulak veren insanoğlu iyiye yönelir, şeytani telkinlere eğilim gösterenler ise kötülük karakterler sergiler. Allah-ü Teâlâ insanı en mükemmel bir şekilde yaratmış, yani insan maddi ve manevi donatılarla donatılmış mükemmel bir varlık. Bu yüzden bunun böyle bilinmesinde fayda var diye düşünüyorum.

Dolly

İskoçya'da Dolly denilen koyunla başladı bu tartışma, oradan hareketle pekâlâ insanda kopyalanabilir denildi. Tabii bu durumda bu olayın Allah'a karşı bilimin meydan okuması addedenler oldu. Oysa insan küçük bir âlem, yani kâinatın özü mesabesinde bir varlık, hatta insana büyük âlem diyen bilge âlimlerde var. İşte bu nedenledir ki eşrefi mahlûkat olan insanı değerlendirirken sıradan bir canlı veya sadece biyolojik varlık gözüyle bakamayız. Zira biyolojik gerçekler farklı bir şey, değerler manzumesi farklı bir şeydir. Kaldı ki hayvanda bile 277 adet genom fizyolojisi elde edilmiş, üstelik yumurtadan sadece bir tane koyun dünyaya getirilebildi. Hayvana papağan varı ruh verilebilir, ama bu mantıkla insan ruhu aynı kategori kapsamına almaya kalkışırsanız çıkmaza girersiniz. Ruh âlemi insan bilgisinin çok ötesinde, eşya gibi değil. Ne kadar hücre varsa her birinde ayrı genetik bilgi mevcut. Allah-ü Teâlâ her canlı için başka bir nakış işlemiş, dolayısıyla her hücrede bu programın belli bir kısmını ancak okuyabilme imkanı vardır, daha nice bilmediğimiz kısımlar içinde çok daha efor sarf etmek gerektir ki okunabilsin. Malum döllenmiş yumurta zigot olarak addedilir. Ki addedilen bu durum daha başlangıç safhasıdır, devamında zigotun ikiye bölünme aşamasıyla birlikte okunabilen bir kaç sayfa daha vardır. Diğer geriye kalan okunamayan sayfalar da yeni bölünmeler eşliğinde aşamalar kat ederek yeni sayfalara evrilmiş halde karşımıza çıkar. Yani bu demektir ki bölünme safhaları arttıkça yeni hücreler oluşmakta.. Dolayısıyla her bir yeni hücre aynı zamanda yeni bir bilgi veya

eklenen sahifeler demektir. Böylece sahifeler ilerledikçe canlının sureti ortaya çıkıyor. Zaten Allah-ü Teâla; **“O, sizi bir nefisten yarattı. Hem sonra onun eşini de ondan var etti. Sizin için yumuşak başlı hayvanlardan sekiz çift indirdi. Sizi annelerinizin karınlarında üç türlü karanlık içinde yaratılıştan yaratılışa geçirerek yaratmıştır. İşte Rabbiniz Allah Allah O’dur. Mülk O’nundur, O’ndan başka ilah yoktur. O halde nasıl haktan çevrilirsiniz?”** beyanıyla insan embriyonunun geçirdiği safhalarının varlığına işaret etmiş bile. (Zümer suresi, 6)

Bilindiği üzere hücrelerin birleşmesinden dokular, dokuların birleşmesinden organlar oluşmakta. İşte bu değişime benzer evreler ayette geçen üç karanlık safhanın birincisi hücre aşamasıdır. İkinci karanlık evre doku aşamasıdır. Üçüncü karanlık safha ise organlaşma safhasını oluşturur. Bu safhaların arasında cereyan eden evreler embriyonun geçirdiği ayrıntıları teşkil eder. Genel itibariyle bu olayda ilk evvela sperm ve yumurta hücresinin birleşmesiyle zigot oluşmakta. Tabii zigot, zigot haliyle kalmayıp, o da kendi içinde bölünerek **blastula, morula, blastula, gastrula, embriyon** ve **fetus** gibi birtakım hücre safhası ana kapsamı içinde gelişen dönüşümlere kapı aralar. Yani Kur’an’ın işaret ettiği üç karanlık safhası ana başlıklarının detayları bilimsel çalışmalarla tespit edilerek değişik isimler altında sınıflandırıldığına şahit oluruz. Belli ki; embriyolojik gelişimde planlı ve programlı bir ölçünün olduğu gün gibi aşikâr.

Özetle canlılık en küçük temel birim olan hücreyle start alıp, akabinde hücrelerin birleşmesiyle dokular, dokuların bir araya gelmesiyle organlar, organların birleşmesiyle canlı denen varlık ortaya çıkıyor. Nasıl ki; tarihin sayfalar arttıkça tarihi külliyat meydana geliyorsa, aynen öylede canlının her sahifesinin bilgi kompartımanlarının birikimiyle oluşan varlık ansiklopedisi ortaya çıkmaktadır.

Biyoteknoloji aynı zamanda bazı bakterilerde olmayan bazı özellikleri bir başka canlının genetik programından bakteriye transfer edip yeni bir karakteristik özellik kazandırma işleminin adıdır. Belli ki insanlar yıllarca bilmeden de olsa yoğurdu, turşuyu, peyniri bakterilere yaptırdıklarına benzer bir durum var ortada. Şimdi aynı yöntemle insandaki insülini sentezleyecek genetik bilgiyi bakteriye aktarılarak insülin elde edilebiliyor. Böylece ucuz bir şekilde şeker hastalarının kan şekeri ayarlanması sağlanmış olunuyor. Demek oluyor ki; gerçek anlamda biyoteknoloji rast gele gelişi güzel genlerle oynamak değilmiş, tam aksine Rabbü’l âleminin Sani sıfatının tezahürü olan programı beşeri planda uygulama çabasıdır. Gen dizilimlerine ilaveler yapmak ya da program şifrelerini çözme çabalarıyla bir takım neticeler elde etmek asla yaratmak fiili değildir, yapılan iş aslında elde edilmeye çalışılan proteini sentezlemeye uygun olan canlı üzerine eklemenin ta kendisi hadisedir bu. Yani cümle içindeki bazı kelimelerin (genlerin) yerlerini değiştirmek gibi bir şeydir bu. Mesela insan sütünde var olan proteinler koyunda yok. Şayet insan sütünde yer alan proteinleri sentezleyen şifreyi çözmek mümkün olsaydı belki koyuna da aynısından enjekte edip, koyun sütünden pekâlâ insan sütü kalitesinde süt elde edilebilirdi.

Ahiret Proğramı

Dünyadaki genetik programımızı dilimizin döndüğü kadarıyla aktarmaya çalıştık, peki ahiret programımız nasıldır acaba?

Bilim adamları dünya kabuğunun başlangıçta yekpare bir halde bitişik olduğunu, zaman içerisinde bir takım sıcaklık farklarından doğan konveksiyon akımlarıyla birlikte arz kabuğunda kırılmalar ve çatlamalar oluşmasının neticesinde ayrılan parçaların kıtaları oluşturduğu yönünde görüş belirtmişlerdir. Böylece dünya haritamız üç kıtayla son şeklini almış oldu. Gerçekten de tüm yeryüzü sathı iyi incelendiğinde bütüncül yapıdan ayrılan parçalardan oluşan üç kıtanın çatlak izlerini görmek pekâlâ mümkün. Bakın Kur’an-ı Kerim’de “**O çatlayışlarla/ yarılışlarla**

dolu arza kasem olsun ki, o keskin bir hükümdür" (Tarık,12) diye beyan buyurulan ayetle de bu hususa işaret bir hüküm söz konusudur. Ama galaksiler için aynı şeyi söyleyemeyiz. Çünkü galaksilerin oluşumu dünyamızın oluşumu kadar uzun bir zaman diliminde vuku bulmadı. Nitekim uzmanların belirttiklerine göre kıtaların oluşumu milyonlarca yılda tamamlanmasına rağmen, galaksilerin oluşumu altı saniye gibi kısa bir zaman diliminde tamamlanmıştır. Bir kısım Fizik bilginleri de hemen hemen tüm oluşumların arka planında Bing-bang hadisesinin olduğunu, yani büyük bir patlama ile gerçekleştiğini hatta zaman boyutunun da patlamayla oluştuğunu belirtmekteler. Kâinatın oluşumuyla ilgili hangi görüş ileri sürülürse sürülsün, sonuçta bizim açımızdan hiç şüphe yoktur ki vücut bulan her var oluş, Kün **(ol)** emriyle gün yüzüne çıkmakta. Nitekim Yüce Allah (c.c) Kur'an'da "**O'nun işi bir şeyi istedi mi ona sadece ol demektir, hemen oluverir**" (Yasin, 82) diye beyan buyurmakla buna işaret etmekte zaten. Hakeza zikrolunan ayet-i kerime kıyamet gününde **'kün'** emriyle dirilişe geçeceğimizi de muştulamakta. Hem nasıl muştulamasın ki, nasıl ki Bing-bang denen patlamayla galaksi ve zaman boyutu biranda oluverdiği söyleniyorsa aynen öyle de kıyametin kopması denen büyük patlamayla da yeniden dirilişe geçeceğimiz haydi haydi söylenmesi gereken mucizevi bir hadisedir.

HÜCRE İÇİNDE TEKNE TURU

24 Haziran 2022 – Cuma-Selim Gürbüzer-enpolitik.com/

Değişik türden canlıların hücre yapılarının içinde tekne turu yapıp kromozom sayısını incelediğimizde türden türe değişkenlik gösterdiğini pekâlâ görebiliyoruz. Örnek mi? Mesela insan genomunun birçok canlı türünden farklı olarak sayıca 46 kromozomlu olması bunun en tipik örneğini teşkil eder. Ve bu sayı eşey hücreleri yoluyla yarı yarıya pay edilip 23'ü anneden, 23"ü de babadan gelmek suretiyle sabit sayıda 46 kromozomlu vücut hücreleri oluşmuş olur. Dikkat edin sabit sayıda dedik, zira insan vücut genomunu oluşturan 46 kromozomlu yapının ne bir eksik ne bir fazlalığa evrilmesi asla söz konusu değildir. Belli ki her yaratılan canlı türünde olduğu gibi insanın yaratılışında da kromozom sayısı bakımdan belirli ölçü tayin edilmiştir. Rastgele tayin olmadığı gayet net bir şekilde ortada. Öyle ki, insan genomunu oluşturan cinsiyet hücrelerinin şayet kromozom sayıları mayoz bölünmeyle yarıya indirgenmemiş olsaydı 46 kromozoma sahip erkek ve dişi bireylerin birleşmesinden (44+XY) + (44+XX) = 88 + XXXY = 92 kromozomlu canlı oluşumunun ortaya çıkması gerekirdi. İşte bu gibi durumlara meydan vermemek için belli ki; Yüce Yaradan yarattığı her tür canlıya ta baştan bir ölçü tayin etmiştir. Dolayısıyla insan genomuna yönelik dışardan herhangi bir müdahaleyle ne kadar oynanırsa oynansın 92 kromozomlu bir canlı oluşumunun vuku bulması asla mümkün değildir. Hadi vuku bulduğunu varsaysak bile ikinci bir kuşak nesilde mevcudun iki katı diyebileceğimiz 184 sayıda kromozomlu bir tabloyla karşı karşıya kalınırdı ki; bu durum başlı başına insan genomunun sonunu getiren bir felaket tablosu olurdu. Derken böylesi bir felaket tablo karşısında ne bir sağlıklı bir bebeğin dünyaya gelmesinden söz edebilirdik ne de her hangi bir neslin kuşaklar boyu sürdürebilirliğinden.

Malumunuz günümüzde hızla gelişen teknolojiyle birlikte laboratuvar analiz çalışmalarıyla gelinen noktada hücre bölünmeleri çok yakından izlenebildiği gibi hücre bölünmeleriyle start alan kromatin ve kromonemanın oluşturduğu çok sayıda iplikten oluşan kromozomların keşfini de beraberinde getirmiştir. Tabii böylesi iplik ağıyla örülmüş kromozom dünyasının keşfi iyi hoşta bu sözü edilen iplikler acaba nasıl meydana gelmiştir sorusunun cevabını bulmak için de bir başka dalga boyunda tekne turuna ihtiyaç vardır. Tabii bunun içinde yine yola çıkıp günümüzün ileri düzeyde gelişmiş laboratuvar teknik metotlarının ortaya koyduğu doneleri de kendimize pusula yapmak gerekir ki bu amaç doğrultusunda yola çıktığımız hücre içi tekne

turundan maksat hâsıl olsun. Nitekim laboratuvar analiz çalışmalarıyla belirlenen verilere baktığımızda her bir hücrenin kromozomundaki kromonemaların arka arkaya uzunlamasına birkaç kez bölünmesini gösterir tablo “endomitoz” olayı olarak karşılık bulduğunu görürüz. Öyle ki bu tabloda endomitoz hadisesi bölünmeler eşliğinde meydana gelen ipliklerle birlikte bant oluşturarak kendini gösterecektir. Değim yerindeyse söz konusu bant oluşumu iplik paketinden oluşan politen kromozomların kromonema ipliklerinde kromatinlerin birbiri ardı sıra dizilimi şeklinde sahne alınmış olur. Hele ki günümüzde genetik analizör cihazlarla kayıt altına alınan ve **kromozom haritalarında** yerleri gösterilen gen ve bant dizilimleri adeta sahnelip gözlemlenebildiği gibi bu bant diziliminde her bir şahsa ait lokus allellerinin diğer şahıslara ait lokus alelleriyle birebir karşılaştırılması yapılabiliyor da. Böylece bu yapılan birebir karşılaştırmalar sayesinde interbantların **lokus haritaları** çıkarılıp çok rahatlıkla her bir bireye ait lokus alleller tespit edilebildiği gibi nesep davalarında çocuğun ebeveynlerinin kim olduğu çok rahatlıkla belirlenip bir rapor halinde ilgili mahkemelere sunulmakta bile. Hele bilhassa Adli Tıp veya Kriminal laboratuvarlarda DNA izolasyon analiz çalışmaları ve PCR işlemleri sayesinde STR denilen kısa tekrar gen bölgelerini temsilen DNA üzerindeki fiziksel özel konumunu gösteren pik şeklinde lokus alellerin birebir karşılaştırmaları eşliğinde kimlik tespit işlemleri neticelendirilmiş olunmakta. İşte kimliklendirmeye yönelik çalışmalarla ortaya konan pik görüntülerin haricinde birde farklı branşta ki genetik çalışma alanlarında gözlemlenen lamba fırçası şeklinde görünüm sergileyen dev kromozomların varlığından da söz edilir ki, bu sözü edilen kromozomlar politen kromozomlardan daha uzun olup dört kromatit halde sahne alırlar. Hani her devasa oluşumun bir büyüleyici yanı olduğu gibi cüceleşme yanı da olur denir ya hep, aynen öyle de lamba fırçası kromozomların da diploten oluşumundan sonra küçülme eğilim içerisine girdiği gözlemlenmiştir. Her neyse kromozomlar ister devasa görüntü versin ister cüce görüntü, sonuçta kaynağında spiral halkalar şeklinde görüntü veren kromozomlar metafaz ve anafaz safhasındayken **sıcak su**, **asit buharı**, **alkolik çözeltiler** ya da **potasyum siyanür** türü maddelerle muamele edildiğinde bu kez irili ve küçüklü pikler şeklinde görüntü verecektir. İşte bu tür cihaz görüntüleri eşliğinde veya cihaz çıktısı olarak gözlemleyebileceğimiz her hangi bir şahsa ait DNA profilinin gen bölgelerinde bir büyük bir küçük olacak şekilde kromozomu temsilen dizilim gösteren her bir pik görüntüsü (lokus alleli) aslında kaynağındaki kromonema görüntülerinden başkası değildir. Hele PCR ve denatürason işlemlerinden sonra genetik okuyucu cihazlara yürütmek için konulan DNA örneklerinin ekran görüntülerine göz atıp monotörden kromonemaların yapısında yer alan küçücük spirallerin döngü sayısının (kıvrım sayısının) kısa tekrarlı diziler halde artış kaydettiklerini izledikçe büyük spirallere dik bir şekilde uzandıklarını gözlemlemiş oluruz da. Böylece bu sayede büyük spirallerin döngü sayısının da mayoz bölünmenin profaz safhasında kromonema üzerinde sıralanan genlerin düğüm benzeri kısımlarında tekrarlanan polimeraz zincir reaksiyonun DNA replikasyonunu olarak görüntü vermiş olduğunu fark etmiş oluruz.

Görüldüğü üzere sırf canlının temelini hücreler oluşturmaktadır demekle hücre içi tekne turumuzu tamamlamış saylımayız. Bikere hücre içi turumuzdan beklenen hedefe varmak için mutlaka “Bir ben vardır bende, benden içeru” diyen Yunus misali hücre içerisinin daha da dip dalgalarına yelken açmamız gerekiyor. Neyse ki artık gelinen noktada günümüz teknolojik laboratuvar uygulamaları sayesinde hücre âleminin derinliklerine artık girilebiliyor. Öyle ya, madem gelişmişlik yönünden iyi bir noktadayız, o halde daha ne duruyoruz tez elden hücrenin başkenti diyebileceğimiz çekirdeğin içerisine günümüz gelişen laboratuvar teknik metotlarını da en iyi bir şekilde kullanaraktan yelkenler fora deyip girmeli ki hücre yapılarının merkezden nasıl idare edildiğini daha da yakından gözlemleyebilmiş olabilelim. Hatta derya-i umman olarak nitelediğimiz hücre âleminin merkezinin de merkezine, çekirdeğinin de çekirdekçiğine dalıp tekne turumuzu devam ettirmeli ki hücre yapılarının beyni mesabesinden sayılan DNA’nın sırrına vakıf olabilelim. Nitekim tekne turumuzu devam ettirdiğimizde ilk etapta DNA’nın

merdivenimsin spiral yapısını yakından gözlemlemiş oluruz da. Hele günümüz gelişen laboratuvar teknik uygulamaları sayesinde turladığımız hücre sarayının her bir durağında soluklayıp konakladığımızda biyolojik hayatın derin bir yapı üzerine kurulu bir yapının nasıl düzenli bir şekilde işlerlik kazandığını, hücrenin tüm elemanlarının hiç şaşırmadan rotasını nasıl belirleyip ne şekilde seyri âlem eylediklerini yakından gözlemleme fırsatı da bulmuş oluruz. Hücrenin derinliklerinde yetmedi sadece bir iki durak değil daha birkaç durak daha dalıp seyri âlem eylediğimizde rotamızın varacağı nokta yaratılış gerçeğini daha da yakinen idrak etmek olacaktır. Derken hücre âlem deryasına dalmaktan elde edilecek en güzel ecir "Allah" adını anmak olacaktır.

Gerçekten de tekne turuyla hücre âleminin engin deryalarına daldığımız her bir durakta neler yok ki, mesela durakların birinde nükleik asitlerle yüzleştiğimizde, Deoksiribonükleik asit (**DNA**) ve Ribonükleik asitin (**RNA**) bünyesinde taşıdıkları iki tip şeker molekülüne göre (riboz ve deoksiriboz) 5 C'lu (beş karbonlu) şeker moleküllü bir yapıda olduğunu gözlemlemiş oluruz. Ancak her iki molekül arasındaki ayırımını yapabilmek için her ikisine daha da yakından baktığımızda ribozun aynı karbon atomuna karşılık gelen OH (hidroksil) grubu yerine deoksiribozun bir hidrojen molekülününe (H) karşılık geldiğini görürüz.

Aslında nükleik asitlerin hidrolizle ayrıştırılmasıyla birlikte 5'C'lu şekerli oluşumunun yanı sıra fosforik asit ve organik bazlarla da bir bütünlük arz eden iki esas molekül olarak sahne aldıklarını görürüz. Böylece organik bazlar pürin ve pirimidinler olarak karşımıza çıkıvermiş olurlar. Öyle ki, pirimidinler bir halkada sıralanan 4 C ve 2 N atomundan meydana gelmiş bir temel iskelet yapıyla karşımıza çıkarken, pürinler de çift halka şeklinde karşımıza çıkar. Öyle ki çift halkadan biri pirimidinlerle aynı olup ikinci halkası ise 2 N ve 1 C atomlu yapıdan ibaret bir halkadır. Derken bu temel iskelet yapının serbest temel bileşenlerine çeşitli atomların bağlanmasının ardından tıpkı sofilerin zikir halkasıyla özdeş diyebileceğimiz pürin ve pirimidin tarzında halka kurulmuş olunur. Ve bu halkada yer alan adenin, guanin bazları "pürin baz" olarak addedilirken, stozin, timin ve urasil bazlar ise "primidin baz" olarak addedilirler. Yani bu demektir ki, nükleik asitler nükleotidlerin kondansasyonu ile meydana gelmiş olup bu sayede nükleik asitler yapılarında bulunan şeker molekülleri ve organik baz durumuna göre halka kurulumu gerçekleşmiş olur. Netice itibariyle DNA'yı oluşturan ve yapısında deoksiriboz şekeri bulunan nükleotidler "**Deoksiribonukleotid"** olarak addedilirken, RNA'yı oluşturan ve yapısında riboz şekeri bulunan nükleotidler ise "**Ribonükleotid"** olarak addedilirler. Bu arada nükleotitler yapılarında bulunan organik baz durumuna göre de adenin, guanin, stozin ve urasil olarak adlandırılırlar. Değim yerindeyse "Adı güzel ismi güzel Muhammed aşkına" nükleotidleri yapısına göre şeker tadında bir isimlendirme yaptığımızda bunun adı Fen bilimlerinde "deoksiribonükleotit" olarak karşılık bulurken "Topraktan geldik toprağa döneceğiz aşkına" toprağın bağrındaki azot içerikli organik baz içeriğine göre toprak tadında isimlendirme yaptığımızda bunun adı bu kez "**adenin nükleotid"** olarak karşılık bulur. Madem hem şeker tadında hem de toprak tadında DNA bu denli beynelmilel Tıbbi isimlerle anılmakta, o halde hücrenin ana kumandan merkezine doğru rotamızı çevirip tekne turuyla dalış yapalım ki DNA'nın meşhurluğu neymiş yakından bir görmüş olalım:

Replikasyonlu Tekne Turu

DNA hem kimyasal özellikleri bakımdan hem de dölden döle hücre içerisinde sabit özgül ağırlığını sürdürmesi bakımdan hayati öneme haiz bir moleküldür. Belli ki DNA gerek gerek nitelik, gerekse nicelik bakımdan kaynağındakine benzer bir şekilde kopyalanaraktan çoğalmak mecburiyetindedir. Aksi halde dölden döle ve kuşaktan kuşağa yolculuğunu sürdüremeyeceği muhakkak. Dolayısıyla bu durumda DNA'nın kendine özgü proteinleriyle birleşmesinden oluşan

kromozomlar, hücre bölünme ve çoğalma aşamalarında kendi orijinal formunu korumak adına bir uçtan diğer uca doğru boylu boyunca kendine eş bulmak için yola koyulur da. Derken yolculuğun başlangıcında DNA üzerinde saklı tutulan türe ve canlıya ait kalıtsal bilgiler kopyalanaraktan ikileşmeler vuku bulur ki bu durum biyoloji bilim dalında replikasyon (kopyalanma), duplikasyon (ikileşme) ve reduplikasyon (ikileme, çift olma) olarak kavramlaştırılır. Öyle ki, replikasyon olayının başlangıcında zayıf hidrojen bağları adeta açılıp kapanan fermuarı gibi işlev görüp böylece pürin ve pirimidin uçlarının açık halde serbest kalmasını sağlar. Peki, iyi hoşta, pürin ve pirimidin neden kollarını açmış halde serbest halde kalır derseniz, sebebi gayet basit ve açık. Çünkü hücrenin hammadde deposundan hareket etmek için yola çıkan nükleotidleri kendi pürin ve pirimidin uçlarına tutundurup kendi koduna uygun bir kodla eşleştirmek içindir elbet. Malum bu sayede fermuarın açılan kollarından ayrılan her bir nükleotid eşlerinin yerine hücrenin hammadde deposundan gelen yeni nükleotitlerle birebir eşleşmeler neticesinde ikili dizilim ortaya çıkar ki, bu ikinci dizilim birinci dizilimin tamamlayıcısı anlamına gelen komplementer gen dizilimi olarak isim alır. Hatta yolculuğun ikinci aşamasında vuku bulan bu türden ikileşmeler (çoğalmalar) **semikonservatif (**yarı saklı**)** dizilim olarak da tanımlanır. Tanımdan da anlaşıldığı üzere semikonservatif ikileşmeyle birlikte meydana gelen her bir çift iplikli DNA sarmalındaki halkalardan birinin kendi orijinal sarmal halkasından geldiği, diğerinin ise yeni sentezlenmiş olduğudur. Böylece fermuar misali açılıp kapanan dizilimler eşliğinde DNA sarmalının eski koluna yeni bir kol takılmış olur ki, böylece kol takılmasıyla birlikte replikasyon süreci tamamlanmış olur. Tabii bu tip ikileşmelerden farklı olarak bir başka ikileşmelerden söz edilir ki, bunlar konservatif (saklı) ve dispersif (parçalı) yapıda replikasyon dizilimlerinin oluşabileceğinden söz eden tezler olarak gündemde yerini alırlar. Nitekim eski sarmal nükleotid diziliminin aynı kalması şartıyla yepyeni bir çift sarmal dizilimin oluşacağından söz eden tez "**konservatif (**saklı**) replikasyon (**ikileşme)" olarak adından söz ettirmektedir. Hakeza orijinal ata zincirin kopyalanması esnasında nükseden kırılmalarla iki yeni çift sarmal dizilim içerisinde dağılan parçalar halinde eski veya yenisinden yeni bir DNA halkasının oluşacağından söz eden tez ise "**dispersif (**parçalı**) replikasyon (**ikileşme)" olarak adından söz ettirir. Tabii bu tür olası ihtimali tezler ileri sürmek iyi hoşta yine de önümüzde tıpkı üç bilinmeyenli denklem misali en karmaşık ve en zayıf tezler gibi durmakta. Her neyse genel kabul tezleri baz alsak bile tekne turumuza devam ettiğimizde aslında DNA replikasyonu denen hadise bize bir noktada şunu gösteriyor ki; DNA sarmalının iki yakasının nasıl açılıp nasıl kopyalandığı tam aydınlatılmış bir husus gibi gözükmüyor. Belli ki bu mesele daha çok su götürecek gibi gözüken bir araştırma konusu olarak önümüzde durmakta. Araştırma konusu olduğu şundan besbellidir ki bir bakıyorsun A. Kornberg ve arkadaşları DNA'nın sentezlemesinde rol oynayan enzim ve enzim benzeri maddelerin meydana çıkabileceğini ümit ederek, söz konusu maddelere ilaveten üç fosfatlı nükleotit trifosfat bileşiğini de aynı deney tüp içerisine koyaraktan bu işe girişmişler de. Derken bu tür girişimler bir noktada meyve verip her nükleotit biriminin canlı hücrelerdeki nükleotit biriminin pentoz, bir nükleosit oluşturmak için 1 numaralı karbon vasıtasıyla azotlu bağlanırken pentozun da 5 numaralı karbon atomu vasıtasıyla fosforik asite bağlanmaları neticesinde uzayıp sonunda bir nükleotid kadar boyu kadar DNA molekülleri oluşturulabildiği gözlemlenebilmiştir. Öyle ki giriştikleri her denekte bilhassa DNA'nın kendisini eşlemesini katalizleyen enzim olarakta E. Coli (koli basili) canlı hücre kullanılmıştır. Zira bu söz konusu bakterinin her 20 dakikada bir bölünerek hızla DNA meydana getirdiği gözlemlenmiştir.

Rekombinasonlu Tekne Turu

Bilindiği üzere canlıların genetik özelliğini tayin eden molekül DNA'dır. Elbette ki DNA bu özelliklerini yönetici konumda mensub olduğu canlı türüne katarken, bu arada bir takım işlemleri de devreye koymak zorundadır. Bu yüzden **rekombinasyon'**u tanımlarken soyaçekim

kanununun bir gereği olarak iki ayrı kanaldan gelen DNA moleküllerinin birleşerek birbirlerine kattıkları yeni tip kalıtsal bir yapının adı olarak tarif ederiz. Dahası böylesi bir tanımlamanın muhatabı durumunda olan anne ve babalardan gelen soyaçekim karakterlerin bir araya gelmesiyle oluşan yeni genotipin (kalıtsal yapının) adı manasına gelen bir tanımlamadır bu. Ancak bu tanımlamadan hareketle bu demek değildir ki DNA rekombinasyon işlemleri oldubittiye getirilip sırf ben yaptım tarzında cereyan etmektedir. Bilakis tüm bu işlemler bir başlatıcı protein molekülünün öncülüğünde alev almasıyla birlikte rekombinasyon hadisesi vuku bulmaktadır.

Malum bakteriyofajlar çok özel olarak bakteriyi tanıyıp enfekte ederekten bakteriyi yiyen manasına gelen virüsler demek olup asla canlı değillerdir. Ancak canlılık kazanıp çoğalabilmesi için bir bakteriye ihtiyaç duyarlar ki, işte bu noktada rekombinasyon hadisesinin devreye girmesi lazım gelir. Nasıl mı? Mesela rekombinasyon hadisesi için en basitinden örnek verecek olursak, bikere genetik karakter bakımdan biraz akrabalık yönünden zayıf iki farklı bakteriyofaj suşunun aynı konak bakteriyi enfekte etmesinde sıkça karşılaştığımız hadise bunun en tipik örneğini teşkil eder zaten. Nitekim bir virüs ve bir konak hücrenin virüs partiküllerinin multipl enfeksiyona uğraması neticesinde rekombinasyon vuku bulabiliyor. Keza birbirine çok yakın iki yakın mikroorganizmanın genetik materyal kodları bir arada bulunduklarında da rekombinasyon gerçekleşmekte. Hatta mikro seviyedeki bir canlı türün DNA kodunda yer alan genlerden bir kısmının diğer mikro seviyede ki canlı türün DNA koduna transferi bile söz konusu olabiliyor. İşte tüm bu anlatılardan ve hücre içerisinde cereyan eden bir takım mikro düzeyde canlı türlerinin genetik kod örneklerinden çıkaracağımız ders şudur ki; bakteri genetiği öyle alelade basite alınabilecek türden bir dünya değildir. Bilakis böylesi bir genetik dünyanın oluşması için bikere her şeyden önce bir bakteri hücresinin diğer bir bakteri hücresiyle temasını sağlayacak DNA transformasyon araçlarından transdüksiyon ve konjugasyon gibi daha pek çok genetik aktarım araçlarının devreye girmesi gerekir ki rekombinasyon olayı gerçekleşebilsin. Hem kaldı ki biz istesek de istemesek de hücre içerisinde bu tür genetik rekombinasyon araçları devreye girip bir program dâhilinde her an, her salise yaşanmakta da zaten. Zira önceden planlanmış program gereği rekombinasyon sayesinde çokluk içerisinde birliktelik diyebileceğimiz türden ortaya çeşitlilik doğmuş olur. Ancak bu demek değildir ki ortaya çıkan bu çeşitlilikle birlikte genlerin orijinal kayıtları dışında yeni bir tür meydana getirmesi denen bir hadise vuku bulacaktır. Tam aksine aynı neslin, aynı türün başka bir türe veya başka bir nesle dönüşmeyecek şekilde devamlılığını sürdürecek türden bir çeşitlik hadisesi vuku bulacaktır. Maalesef gel gör ki bu gerçeklere rağmen, bir bakıyorsun evrimciler, en basitinden rekombinasyon hadisesinde bile sanki mal bulmuş mağribi gibi kendilerine pay çıkarıp evrime delil olarak sunma işgüzarlığında bulunabiliyorlar. Hiç boşa heveslenmesinler, basit bir hadisede olsa onlara asla zırnık bir pay çıkmaz. Çünkü canlıların yaratılışından bugüne rekombinasyon hadisesiyle ne orijinalinden farklı bir tür ortaya çıktı, ne de farklı bir canlı yaratık, zaten çıkmaz da.

Her neyse evrimciler hayali deliller peşinde koşa dursunlar, şu bir gerçek bir yerde alıcı varsa muhakkak verici de var demektir. Nitekim alıcı ve verici kavramlar sadece bilim literatürüne geçmiş kavramlar değil, atalarımızın "**Veren el, alan elden üstündür**" şeklinde dile getirdikleri atasözüyle de sosyal hayata geçmiş kavramlardır. Bbiyolojik hayatta da mesela iki bakteri arasında fiziksel temas ya da bir aracı olmaksızın gerçekleşen gen transferi olayında verici konumdaki hücre reseptörlerine "**donör"** denirken**,** alıcı konumdaki hücre reseptörlerine "**resipient"** denmek suretiyle kavramlaşmış durumda. Madem kavramlaşmış durumda, o halde sakın ola ki iki bakteri arasında resipient ve donör ilişkisini "**al gülüm ver gülüm**" tarzında sıradan bir iletişim ilişkisi olarak algılamayalım, tam aksine nizami bir iletişim sisteminin göstergesi diyebileceğimiz sinyal transdüksiyonunda yer alan bir protein maharetine dayalı bir iletişim ilişkisi olarak algılamamız gerekir. Çünkü transdüksiyonla sağlanan iletişim sadece iki

bakteri arasında cereyan eden sıradan bir iletişim ilişkisi değil aynı zamanda çeşitli bağırsak bakterileri, pseudomonas, bacillus, staphylococcus ve vibrio türü mikro canlıların dünyasında da görülen sistemsel bir sinyalizasyona dayalı bir iletişim hadisesi olarak da karşımıza çıkabiliyor.

Bu arada yeri gelmişken, madem söz alıcı ve verici ilişkilerden açılmışken bu konuyla ilgili biyolojik tanımları ve kavramları maddeler halinde özetle şöyle sıralamakta fayda vardır elbet. Şöyle ki;

-Bilindiği üzere bateriyofajların litik ya da lizogenik şeklinde hayat döngüleri olabiliyor, bazılarında ise her ikisi birden olup virionun çoğalmasının hemen akabinde konak hücrenin parçalanmana ve ölümüne yol açan durum vuku bulmakta. Nasıl mı? Mesela T4 gibi öldürücü fajlar bunun en tipik örneğini teşkil ederler. Hele bakteriyofajlar her iki koldan hayat döngüsünü başlatmaya bir görsün hemen otonom olarak çoğalıp, sonrasında virionun çoğaldığı konak bakteri hücresini parçalayıp eritmesiyle birlikte sonu ölümle sonuçlanacak bir vukuat hadisesi bulur ki, böylesi mikro canlı açısından neticelenen acı sonlanma "**virülan bakteriyofaj"** hadisesi olarak karşılık bulur. Bu arada açığa çıkan virionlar, konak hücreye yaşattıkları acı sonlanmanın akabinde kendilerine yeni bir konak bulmaları gerekir ki yeniden çoğalıp parçalayıcı ve öldürücü etkisini sürdürebilsin.

-Bir virüs bir şekilde bakteriye dokunup RNA'sını da içeri enjekte ettiğinde adeta bakterinin rengine bürünüp özdeşleşebiliyor. Dolayısıyla böylesi transdüksiyon olayında (sinyal iletiminde) rol oynayan alıcı hücre (bakteri) lizogen konumda bulunurken, verici hücrenin (virüsün) genleri de kendine yeni karakteristik genetik kazanım edinmiş konumda bulunur. Bu bir bakıma bakteriyofaj aracılığıyla birlikte kromozom çoğalması diyebileceğimiz bir renge bürünmek şeklinde kazanım demektir. İşte böylesi bakterinin virüs RNA'sına bürünmesi şeklinde ortaya çıkan bu kazanımın adı "**bakteri lizogenik**" döngü olarak anlam kazanır. Ancak bu tür döngü kazanımda yukarıda ki ilk maddede bahsettiğimiz şekliyle konak hücrenin parçalanmasına neden olunmaz. İşte bu nedenledir ki böylesi birbirinde öldürücü şekilde parçalanmaya veya erimeye yol açmaksızın vuku bulan bu ve buna benzer şekilde lizogenik olabilen fajlar ılımlı fajlar manasına "**temperate phage"** döngü olarak tanımlanırlar. Hatta yine bu ve buna benzer gen naklinde viral genom konak genoma enjekte olduğunda zararsız bir şekilde eşleşip profaj olarak bakteri kromozomuna sokularaktan fajlanması gibi durumlarda "**lizogenik"** döngü olarak tanımlanır. Dahası böylesi tanımlamalar eşliğinde özetle şunu diyebiliriz ki bir başka konuk bakterinin bazı genetik özelliklerini bakteriyofaj yoluyla elde ettiği bu tür gen kazanımları "**faj konversiyonu"** veya "**lizojenik konversiyon"** olarak anlam kazanmış olur. Tanımlamalardan da anlaşıldığı üzere yeter ki konak hücre sağlık sıhhati yerinde olsun virüs bir şekilde sessiz sedasız bir şekilde hayatiyetini sürdürecek demektir. Ta ki konak hücrenin sağlık sıhhat şartları bozulmaya yüz tutar işte o zaman pusuya yatıp fırsat kollayan endojen fajlar (profajlar) hemen puslu havadan istifadeyle tıpkı insanlığın yakın dönemde geçirmiş olduğu pandemi dönemlerini hatırlatır diyebileceğimiz bir refleksle konak hücre parçalanmasıyla birlikte ölümüne yol açarda.

-İki bakteri arasında fiziksel bir birleşme veya bir bakteriyofaj aracılığı olmaksızın gerçekleşen genetik madde aktarımı genetik bilim dalında "**transformasyon**" kavramıyla ifade edilir. Kavramın sözlük anlamından da anlaşıldığı üzere genetik madde aktarımında veren el **"**donör" olarak addedilirken, alıcı el ise "resipient" olarak addedilir.

-İki bakteri arasında stoplazmik köprü vasıtasıyla birinden diğerine genetik madde transfer etme olayı "**konjugasyon"** diye tanımlanıp, konjugasyonda rol oynayan verici bakteri hücresi "**erkek (F + (fertil)**" olarak addedilirken, alıcı konumda F faktörü taşımayan bakteri hücresi de

“**dişi (**F – bakteri hücre)” olarak addedilir. Ayrıca erkek bakterilerde bakteri kromozomundan farklı olarak adına seks faktörü denen F (fertilite=döllenme) faktörü daha vardır ki, tıpkı Koli Basili E.coli bakterisinde olduğu gibi verici özelliği ile bu faktör sayesinde bakteri kaynaşması vuku bulmakta. Nitekim erkek ve dişi bakteriler aynı ortamda bulunduklarında erkek bakteriden dişiye gen aktarılırken F faktörünün devreye girmeli ki bakteri kaynaşması vuku bulmuş olsun. Zira DNA aktarımında F faktörünün bir hücreden diğerine geçişi seks pilusların (fimbriumların) aracılığıyla gerçekleşmektedir.

-Kromozomlardan apayrı madde olarak değerlendirilen ve içerisinde bulunduğu bakteriye bazı özellikler katma özelliği el dikkat çeken bir diğer kromozomdan ayrı DNA parçaları faktörüne **“plazmid”** denip, konak organizmanın kromozom DNA’sıyla sentezlenip bütünleştiğinde “**epizom”** olarak anlam kazanır. Nitekim bunda F- faktörü plazmid oluşumunun tipik bir örneğini teşkil edip epizomlar olarak otonom çoğalabildikleri gibi kromozoma entegre olarak da çoğalmaktalar.

-Ebeveynlerin kromozomlarında bir takım değişikliklere paralel annelik ve babalık yönünden geçiş yapan DNA lokus allellerinin çocukta bir baz ileri ya da geri şeklinde bir takım değişikliklerin tezahür etmesi genetik bilim dalında “**mutasyon”** kavramışla karşılık bulur. Nitekim mutasyonlar genellikle ani değişiklikler olarak karşımıza çıkıp canlı organizmanın yapısında değişikliğe yol açan mutajenik etkilerin başında daha çok çevresel ve kimyasal faktörlerin yanı sıra ultraviyole veya iyonize olmuş ışınlar gibi bir dizi etken unsurlar gelmektedir. İşte bu nedenledir ki bir dizi etken unsurların etkisiyle oluşan mikroorganizmanın genetik yapısında dışa yansıyan fenotipik değişiklikler **”modifikasyon”** kavramıyla anlam kazanır. Bir başka ifadeyle bir mikroorganizma üzerinde oluşabilecek bir kısım arızi değişikliklerin kahır ekseriyeti yukarıda sıraladığımız etkin unsurların oluşturduğu bir takım kırılmalara bağlı olarak tezahür etmekte. Malum sonradan nükseden değişiklikler canlı için zararlı değişiklikler olarak karşımıza çıksa da çok nadirde olsa faydalı mutagenik değişikliklerin olabileceği durumlar da söz konusu olabiliyor. Nasıl mı? Mesela bir bakteri düşünün ki o bakterinin işine yarayacak faydalı türden mutasyon oluşumu vuku bulabileceği gibi bakteri bünyesinde antimikrobik madde karşıtı dirençli mutantların teşekkül etmesiyle birlikte antibiyotiğe karşı daha az hassaslığı da söz konusu durum vuku bulmakta. Hatta mutasyon hadisesiyle birlikte bir bakıyorsun sırf bakterinin kendine özgü pigment, spor, kirpik gibi genetik karakteristik özellikleri bir anda pigmentsiz, sporsuz ve kirpiksiz **mutant** bir durumda ortaya çıkabiliyor. Hatta ve hatta bir kısım mikroorganizmaların kromozomunda bulunan lokus allellerinin spontan veya mutagen etkilere eğilim göstermesi de genler üzerinde ani değişikliklerin ortaya çıkmasına yol açabilmekte. Öyle ki bu tip değişikliklerde bilhassa hücre çeperinin yapısında mutasyon kaynaklı bir arızi durum ortaya çıktığında ister istemez bakteri kolonisinin morfolojisinde, antijenik yapısında veya virulansı üzerinde birtakım değişmelerin görülmesi kaçınılmaz hal alabiliyor. Örnek mi? Mesela Diplococcus pneumoniae kapsüllü veya kapsül durumuna göre tiplere ayrılıp bunların kapsül oluşturma yeteneğini kaybetmeyen türlerinin mutant suşları deney hayvanları üzerinde hastalığa neden olan patojenik virülans bir durum oluştururken, kapsül oluşturma yeteneğini kaybeden R yabanıl ve Vestigial mutant soylarının ise tam aksine avirulantlık durumu söz konusudur.

Escherichia colinin bazı bakteriofajları ve mikro DNA virüslerin (Parvovirüsü) DNA’sı tek zincirlidir. Orta büyüklükte virüsler (Reoviruslar) ve bazı bitki virüslerin genetik maddesi ise çift sarmallı parçalı bir RNA’dır. Fakat bakterilerde belirleyici özellikte genetik karakter DNA olup, kromozom özelliği de haploit karakterdedir. Aynı zamanda bakterilerde konstitutif enzim diye tanımlan enzimler adına has davranıp bir şeyler oluşturmak üzere konuşlanmışlardır. Nitekim glikozun kullanılması ile ilgili enzimler de böyledir.

-Ortamda sadece indükleyicilerin varlığında (substrat) sentezlenen enzimlere **indüklenebilen enzimler** diye tarif edilir.

-Kolay ve çabuk kullanılabilen maddelerin ortamda bulunmasıyla birlikte bakterilerin metabolizmasına yönelik gerekli enzim sentezinin önüne geçilmesi olayı "**katabolit represyon"** kavramıyla ifade edilir. Keza yine birtakım biyokimyasal olaylar sonucu hücre içerisinde yeterli derecede ürün sentezi için gerekli enzim yapımının baskılanması işlemi de "**son ürün baskısı"** kavramıyla izah edilir. Zira bakterilerde enzim sentezi ile ilgili genlerin fonksiyon görmesi bir regülâsyona tabiidir. Fakat bu regülâsyon ancak bir takım genlerin kontrolü altında işlem görebiliyor. Nitekim herhangi bir biyolojik faaliyet için DNA üzerinde ard arda dizilen genlerin önü sıra koşan enzimlerin fonksiyon görüp görmeyeceğini kontrol eden **operatör gen** bulunmaktadır. İşte bu nedenledir ki DNA direktiflerinin mRNA vasıtasıyla ilgili yerlere ulaştırılması operatör genin öncülüğünde start almaktadır. Dolayısıyla bir operatör gen ve bunun kontrolündeki enzim sentezi ile ilgili genlerden oluşan birime **operon** adı verilmektedir. Operon genin dışında veya DNA molekülünün bir başka kısmında ise düzenleyici (regülatör) gen bulunur ki, bu tip genlere **regülatör gen** denir**.** Hatta bunlar operon genin fonksiyon kazanmasında bile düzenleyici rol üstlenirler. Dahası birtakım enzimlerin sentezi regülâsyona endeksli olduğu gibi bizatihi DNA ve RNA'da regülâsyona tabiidir. Anlaşılan protein sentezi için lüzumlu olan genetik şifreyi DNA'dan ribozomlara götürüp, bu iş için özel protein enzim yapımını sağlayan RNA moleküllerinin oynadığı rol çok önem arz etmektedir. Bu arada protein sentezi esnasında birden fazla ribozomun mRNA üzerinde bağlanmasının akabinde oluşan yapı "**polizom"** kavramıyla ifade edilir.

-DNA molekülü bir eksen etrafında minare merdiveni şeklinde heliks teşkil eden 2 spiral halkadan meydana gelir. Dolayısıyla minare merdivenimsin spiral halkayı teşkil eden nükleik asitlere **nükleotit** adı verilmektedir. Malum nükleotidin yapı elamanlarını ise fosforik asit, deoksiriboz ve dörtlü azot baz içeren; "adenin, guanin, timin ve sitozin "oluşturmaktadır. Derken DNA çift sarma halka yapı içerisinde konumlanmış yapı elamanlarının spiral merdivenimsin basamaklarının bir halkasını (ipliğini) pürin **molekülleri** (adenin ve guanin nükleotidleri) oluştururken, diğer halkasını ise **pirimidin molekülleri** (timin ve sitozin nükleotidleri) oluşturmaktadır. Bu arada unutmayalım ki bir takım oluşumlar da mesela bakteri DNA moleküllerinde adenin yerine 6-amino pürin yer alırken, bazı bakteriyofaj oluşumlarında sitozin yerine 5-hidroksi metil stozin yer alır.

-Azot, mikroorganizmaların protein yapısında bulunabildiği gibi özellikle nükleik asitler, pürin ve pirimidinlerin yanı sıra çeşitli enzimlerin dünyasında da önemli konumda bulunurlar. Önemi şundan belli bir takım bakteriler bilhassa bitki köklerinde nodüller halinde azot fiksasyonu görevi ifa etmek için vardır. İyi ki de varlar, genellikle baklagillerin köklerinde yaşayan havadaki azotu toprak altında tutan ismiyle müsemma azot bakterileri sayesinde azotlu bileşiklere dönüşümü vuku bulabiliyor. Ki; bu tip bakteriler yonca, bezelye ve fasulye gibi baklagillerin köklerinde her daim hazır aktif halde bu iş için vardırlar. Pasif halde olmuş olsalar ne mümkün ki havadaki azot toprak içerisine alınıp azot bileşik oluşturulabilsin, ya da ne mümkün ki toprağa bağlanmış eriyik azottan mahrum kalan herhangi bitkinin doğup büyümesi gerçekleşebilsin. Hele bilhassa nadasa bırakılmayan tarlaların besleyici özelliğini kaybetmesi azotsuzluğa işaret sayılıp, işte bu yüzdendir ki çiftçiler belirledikleri mevsimsel aralıklarla tarlayı değişik ürünlerle tohumlarını ekmeyi yeğlerler. Neyse ki artık teknolojik gelişmeler eşliğinde atmosferden suni bileşik azot elde etme yolları keşfedilmesiyle birlikte problem gibi görünen bu mesele aşılabilmiştir. Bu arada açlık korkusu da bu uygulama sayesinde tarihe karışmış oldu.

İşte yukarıda mad maddeler halinde sırladığımız tanımlamalar eşliğinde hücre içerisinde yaptığımız tekne turunda görüldüğü üzere sırf olumlu manzaralarla karşılaşmış olmuyoruz, elbette ki istenmeyen kazaların yol açtığı bir takım olumsuz manzaralarla da karşılaşmaktayız. Ama bu demek değildir ki bu olumsuz karşılaştığımız manzaralar süreklilik arz edecek ya da büsbütün bir başka türden manzaraya dönüşecek. Tam aksine her şey aslına dönmektedir.

KROMOZOM DÜNYASI

17 Haziran 2022 – Cuma-Selim Gürbüzer-enpolitik.com/

Hücrenin temel yapıtaşlarını oluşturan kromozomlar genetik özelliklerini nesiller boyu dölden döle beraberinde taşır hep. Şöyle ki canlının temellerini ovaryum denen yumurta hücresi ile spermatozoon denen erkek üreme hücresinin bir araya gelip diploit (2n) zigot oluşturmasıyla atılmakta. Temeli atılan zigotla birlikte dokuları ve organları oluşturacak olan milyonlarca hücre toplulukları bu kez birbiri ardı sıra bölünmeler eşliğinde embriyolojik bir yapı ortaya çıkarır. Düşünsenize böylesi bir yapı içerisinde milyonlar rakamlarla ifade edilecek sayıda hücre oluşumları milim sapmaksızın adrese teslim bir şekilde kendisinin konumlayacağı mekânlarda doku ve organ oluşumunu gerçekleştirebiliyorlar. Nitekim embriyo oluşumunun ardından fetüs safhasına geçişle birlikte canlı oluşumunun tüm uzuvları tamamlanmış olur.

İşte görüyorsunuz insanoğlu anne rahminde hücre safhasından embriyolojik safhaya, embriyolojik safhasından fetüs ve cenin safhasına geçişler yaptığında tüm bunlardan hiçbir şekilde haberdar olmaksızın dokuz aylık bir sürecin sonunda kendini dünyaya atıvermiş olmakta. Ta ki insanoğlu dünyaya adım atıp sonrasında akil baliğ olur işte o zaman ya birilerinin anlatımıyla ya da embriyoloji kitaplarında ne olup bittiğini öğrenmek suretiyle ancak anne karnında ki geçirmiş olduğu safhalardan haberdar olabiliyor. Merak bu ya, hele birde insanoğlu embriyolojik safhanın başlangıcı olan hücre âleminin temellerini oluşturan kromozom dünyasının derinliklerine dalıp izini iz sürdükçe vücut azalarının nasıl meydana geldiğinden de haberdar olmuş olur. Madem işin içinde kendi vücut azalarımızı tanıyıp durum vaziyetten haberdar olmak var, o halde daha ne duruyoruz derhal hücre âleminde olan biteni daha iyi kavramak açısından anatomik kaynak taramalara hız verip kromozom dünyasına atacağımız ilk adımda ilk önce hücrenin bölünme safhalarından başlayaraktan kromozom dünyasının izini sürmek gerektir. Hiç kuşkusuz kromozom dünyasının izini sürerken de bizim kendi vücut yapımızı kavramamız açısından metafaz ve anafaz safhaları bu iş için en ideal safhalar olacaktır. Nitekim bu söz konusu safhaların izini sürdüğümüzde adeta bir binayı oluşturan kiriş ve kolonlar gibi birbirlerine kenetlenmiş V şeklinde ki kromozomlarla karşılaşmamız an meselesidir diyebiliriz. Derken V şeklindeki kromozomları birbirine bağlayan sentromer (kinetokor) denen çekme kancasına benzer yuvarlağımsı yapılarla birlikte vücut binasının inşa edildiğini görürüz. Öyle ki söz konusu inşa yapısı 1 ya da 2 boğumlu kollarıyla kendini gösterip bunlardan birincisi **primer boğum** olarak adından söz ettirirken, diğeri de **sekonder boğum** olarak adından söz ettirir. Malumunuz primer boğum hemen hemen tüm kromozomlarda çengel kolon görevi ifa ederken sekonder boğumda bazı kromozomlarda uca yakın kısımlarında çengel kolon görevi ifa etmiş olur. Böylece kromozom morfolojisi bir noktada sekonder boğumların uzun veya kısa oluşuna göre anlam kazanmış olur. Hatta bu anlam bütünlüğü içerisinde kromozomların yuvarlak halka şeklindeki bölümleri biyoloji literatüründe uydu yapılar olarak tanımlanırken kromozomların içinde kendine yer edinecek kadar kısalmış ve dahi kalınlaşmış kromatin ipliksi yapılarda kromonema olarak tanımlanır. Bu arada kromozomun birer kromonema içeren yarımları ise kromatid olarak ad alır. Malum iki kromatitin bir araya gelmesiyle de kromozom oluşur.

Aslında kromozomlar bünyesinde barındırdığı sentromerin aldığı pozisyona göre de kategorize edilmekte. Şöyle ki sentromeri ortada olan kromozomlara '**metasentrik'** denirken, sentromeri bir uca yakın olan kromozomlara da '**submetasentrik'** denir. Ve sentromerleri tümüyle bir uçta bulunanlara ise '**akrosentrik'** (telosentrik) denip böylece kromozomlar sentromerin bulunduğu pozisyona göre bu isimlerle de kategorize edilmiş olurlar. Bu şekilde kategorize edildikleri şundan besbellidir ki mesela kromozomlar metafaz safhasında çekirdek zarının erimesinin akabinde bir yıldız doğmuş gibisine bir sentromer yıldız oluşumuyla birlikte iğ ipliklerine takılıp kutuplarda sentromer sayesinde kollarını açmış iki kromatid kardeş hücre şeklinde, yani 23 kromozom olacak şekilde kutuplara doğru çekilmiş halde pozisyon almış olurlar.

İnsan vücudu yukarıda bahsettiğimiz üzere başlangıçta esasen sperm hücresiyle yumurta hücresinin birleşiminden meydana gelen tek bir zigot hücreden halk olmuştur. Ki; 13 yaşına gelen genç bir kızın yumurtaları yumurta kanallarından ilerleyerekten uterusa doğru geçiş yapar. Hakeza ergenlik yaşına ayak basmış bir erkeğin testisleri (erkek organ) de tıpkı kız çocuğunun yumurtalıklarında olduğu gibi benzer işlev görüp sperma üretmek için seferber olur. Malumunuz döllenme olayı evlenecek çiftlerin izdivacıyla gerçekleştiğinde döllenen dişi yumurta hücresi döl yatağına (rahim duvarına) yapışıp burada embriyonik gelişim safhalarına geçiş yapılır. Böylece zigotun kendi içinde birbiri ardınca bölünmeler eşliğinde embriyolojik gelişimini tamamlayıp doğacak olan nur topu bebeğin taslağı hükmünde fetüs safhasına geçiş yapılır. Düşünsenize nerden nereye diyebileceğimiz noktada, ana rahminde yaklaşık 4 ila 6 milimetre uzunluğunda bir aylık embriyon safhasındaki bir canlı taslağı uzuvlarına kavuşmuş halde fetüs safhasına geçiş yapıp 9 aylık sürecin sonunda dünyaya nur topu bebek olarak gelivermiş olmakta. Öyle ki anne karnında iken embriyo göbek bağı kanalıyla tüm ihtiyaçları giderilecek şekilde muhafaza altına alınıp doğuma ramak kala diyeceğimiz noktada çocuğun vücudu 1 ila 2 trilyon arası hücreye ulaşacak seviyelerde tamamlanmış olur. Derken doğum sonrasında da hücre faaliyetleri hız kesmeyip dünyada yaşadığı sürece beden hücreleri sürekli olarak kendi kendini yenileyip gelişimini devam ettirir de. Nitekim göbek bağı kesilen bir bebeğin artık embriyon ve fetüs safhalarındaki geçirdiği hayat serüveniyle ilişkisi kesilip bu kez konuk olacağı dünyada hem ruhen hem de bedenen ilişkisini devam ettirecek yeni bir gelişim evresi devreye girecektir. Öyle ki Kur'an'ın tâ günümüz 1400 yıl öncesinden müjdelediği insanın bir damla sudan yaratılış mucizesi dünyada son nefesine kadar içeceği ab-ı hayat su ile müsemma bir mucizevi bir hayatla buluşmuş olunur.

Hücre bölünmesi bilindiği üzere mitoz ve mayoz bölünme başlıkları altında iki kategoride cereyan eder. Mitoz esasen bölünen hücrenin yaklaşık 20 ila 30 çeşit atom kullanımı sonucu aynı özellikte iki kardeş hücre verme olayıdır. İşte bu tariften de anlaşıldığı üzere enteresan bir durumla karşı karşıya olduğumuzu fark ederiz. Düşünebiliyor musunuz mitoz bölünmeyle hem hücre bölünme safhaları gerçekleşir hem de kendisiyle aynı birebir iki hücre üretimi gerçekleşmiş olur. Üstelik iki hücre oluşumu başlangıçtaki 46 kromozomluk sayısını koruyacak şekilde konumlanarak çoğalıp yoluna devam edecektir.

Peki, mayoz bölünme nasıl gerçekleşir? Malum bu bölünme şekli eşeysel yolla çoğalan canlıların somatik hücrelerin bünyesinde değil, gamet hücreleri içerisinde gerçekleşen bir üreme biçimidir. Dahası mitoz bölünme şeklinden en belirgin farkı başlangıçtaki 46 kromozomlu ana hücreden meydana gelen iki yavru hücrenin 23 kromozoma indirgendiği bir bölünmenin vuku bulmasıdır. Derken böylesi bir bölünme sayesinde iki yavru hücrenin birleşmesiyle oluşan zigottan insan soyunun devamı gerçekleşir. Öyle ki homolog (eş) kromozomların aynı lokuslarında sperm ve yumurtadaki genler karşılıklı olarak kendine eş seçip böylece döllenmiş yumurtadan 2n kromozomlu zigot oluşumu vuku bulur. Hatta mayoz bölünmeden beklenen maksat hâsıl olup bu arada yarı anneden yarı babadan gelen allel genlerin vücut bulup bu arada doğacak olan çocuğun

cinsini belirleyen cinsiyet geni denen amelogenin geni de sahne almış olur. Nasıl mı? Mesela, eğer yumurtadan gelen X kromozomu spermanın X kromozomu ile birleşirse doğacak bebek kız olacak demektir, yok eğer X kromozomu erkeğin Y kromozomu ile birleşirse doğacak olan bebek erkek olacak demektir. Ayrıca bilimsel çalışmalar sonucu asit ortamda X, bazik ortamda ise Y kromozom ihtiva eden spermaların daha aktif olduğu belirlenmiştir. Zaten ilahi irade ve yaratıcı güç doğacak çocuğun hangi cinsten olmasını murad etmişse o ortamın şartları da beraberinde yaratılmış olmakta. Bu durumda ortam şartlarının tamamlanmasıyla birlikte doğacak olan çocuğun cinsiyet ayırımı yapmaksızın 9 aylık sürecin akabinde ister kız ister erkek doğmuş olsun hiç fark etmez, bu noktada Allah'a hamd edip amenna ve saddakna demek düşer bize. Hem nasıl tasdik etmeyelim ki, sağlıklı doğduğumuza şükretmek yetmez mi? Düşünsenize ortada doğum öncesi anne karnında öyle mükemmel matematik program işlemekte ki dünyaya sağ salim gelebiliyoruz. Ortada böyle mükemmel program olmasa hak getir, kim bilir halimiz nice olurdu, hatta halimizin nice olmasına bile fırsat kalmadan hiç kuşkusuz insan ortada ne insan nesli kalırdı ne de yaratık. Gerçekten de insan nesli yaratılışından kıyamete dek öyle mükemmel programlanmış ki insanın yaratılış fıtratı gereği zaten programsızlığı kabul etmez de. Ki; insanın azalarını oluşturan tüm hücrelerin şifre kodları nesilden nesile muhafaza edilerek devam ettiriliyor. Nitekim bu süreci mayoz bölünmenin safhalarına tek tek baktığımızda net bir şekilde görmek pekâlâ mümkün. Madem öyle bu söz konusu safhalar neymiş bir izleyip görelim:

1-) Profaz: Bu safha en uzun safhalardan olup kat ettiği safhalar şu isimler eşliğinde anlam kazanır;

- Leptoten:

Bu safhada kromozomlar çok ince ve narin iplikçikler halinde olup belli belirsiz yapıdadırlar. Daha çok cisimcikler olarak kendilerini gösterirler.

- Zigoten:

Bu safhada erkek ve dişiden gelen eş kromozom çiftlerinin belirginleşmesi yönünde eğilim gösterirler. Hatta her kromozom çiftinden dört kromatid belirip dörtlü yapı halde birbirlerine tutunurlar.

-Pakiten:

Bu safhada eş kromozomların çiftleşme süreçleri tamamlanır. Safhanın tamamlanması akabinde ise eş kromozomlar uzunlamasına ortadan ayrılıp her eş kromozomdan dört kromatit teşekkül etmiş olur. Böylece oluşan kromatitler kendilerine yeni bir yurt edinerek konumlanmış olurlar.

- Diploten:

Bu safhada çiftleşmiş kromozomlar birbirinden ayrılarak karşılıklı gen değişiminde bulunacakları noktada birbirlerine bağlanırlar.

2-)Metafaz I: Bu safhada kromozomlar hücrenin ekvator kısmında dizilim gösterirler. Derken bu dizilimde her bir eş kromozom çifti metafaz safhasında sentromer vasıtasıyla iğ ipliklerine takılıp bu sayede kutuplara doğru çekilişi gerçekleşir.

3-)Anafaz:

Bu safhada kutuplara çekilen kromozomlar üzerinde adeta fay yarıklarını andırır kırılmalar başlar, ama ayrılan kromozomlar ilk yapılarını muhafaza edemezler. Çünkü buluşma noktalarında kromozom parçaları değişimi gerçekleşip meydana gelen gamet hücrelerinin her birinden ise yeni hücre oluşumları teşekkül etmiş olur.

4-)Telofaz I ve sonraki II. Mayoz bölünme Safhası:

Kromozomların karşılıklı kutuplarda zirve yaptığı safhadır. Nitekim Telofaz I safhasının I. Mayoz aşama süreci tamamlanır tamamlanmaz hemen akabinde ortaya yepyeni iki yavru hücre teşekkülü meydan gelmiş olur.

II. Mayoz aşamasında ise malum kısa süren bir profaz safhasıyla start alıp devamında Metafaz II'ye geçiş yapılır. Geçiş yapılan bu safhanın ekvator kısmında dizilen her bir kromozomun sentromerleriyle birlikte bölününce devamı aşamada bu kez adına eş yavru kromozomlar denen kromatitleri oluştururlar. Böylece oluşan kromatitler karşılıklı kutuplara çekildiğinde önce anafaz II safhasına sonrasında da telofaz safhasına geçiş yapılır. Derken mayoz yapılanmasıyla başlayan normal sayıda kromozomlu eşeysel hücre oluşumunun yarı sayısı kadar kromozomlu bir yapılanmaya evrilip 4 yeni hücre oluşumu vuku bulmuş olur. Bir başka ifadeyle II. Mayozun sonunda her cinse ait cinsiyet ana hücrelerinden erkek için 4 adet **spermatid** oluşurken, dişi içinde ovumla birlikte **ikinci kutup cisimciği** taslağı meydana gelmiş olur. Taslak hücrelerin olgunlaşıp gelişecekleri yer hiç kuşkusuz cinsiyet organları olup, sperm veya yumurta birikimi ait oldukları haznelerde veya kanallarda depolanırlar. Şöyle ki; erkekte spermatogonium (meni) seminifer tüpler içerisinde birikirken, dişi de ise oogonium (yumurta ana hücresi) dişinin yumurtalıklarında birikim gerçekleşir. Ta ki erkek ve dişi bireylerin bir araya geleceği vuslat gününe kadar bu iki hücreden sadır olacak çocuğun program kodları yaklaşık 20 ila 25 yıl ebeveynlerin vücudunda beklemeye alınırlar. İşte özetle sunmaya çalıştığımız bu söz konusu eşey hücrelerinin ait oldukları bireylerin üreme organlarında geçirmiş oldukları bölünme ve çoğalma evreleri aynı zamanda tasavvufi hayatta da aşama aşama gerçekleşen "**Hamdım-yandım-piştim**" evrelerini bize hatırlatan bir durumudur bu.

Genellikle her nükleolusta bu özel bölgeye sahip iki kromozom vardır. Bir başka ifadeyle insan genomunda kromozomlar çift halde bulunurlar. Dolayısıyla hâlihazırda mevcut kromozom serisinden bir başka seride kromozom meydana gelebilmesi için yoğun bir faaliyete gerek vardır. Ki; hücre içerisinde dur durak bilmeyen kromozom faaliyetleri her an her salise işlemekte zaten. Derken bu yoğun ve hummalı çalışmaların neticesinde tek yumurta ikizleri hariç tıpa tıp birbirlerine benzemeyen tipte, kendine özgü parmak izi ve kendine özgü DNA profili mührü ile anne karnından dünyaya nur topu bir bebek doğuvermiş olur. İşte böylesi kutlu doğuma mührünü vuran hücre çekirdeğinde bulunan cisimcik veya çekirdekçik anlamında bu tip kromozomlara "**nükleolar kromozom"** denmektedir. Şayet döllenmiş bir yumurta normal bölünmenin aksine erken bir evrede yarım bölünmeyle gelişme kayd edip tek bir yumurtaya dönüşürse doğacak çocuklar biliniz ki dış görünüş itibariyle birbirine benzer "**tek yumurta ikizler"** olacak demektir. Yok, eğer ikizler ayrı ayrı yumurtalardan embriyolojik gelişimini tamamlarsa doğacak olan çocuklar biliniz ki dış görünüş itibariyle çokta birbirine tıpa tıp benzemeyen "**çift yumurta ikizler"** olacak demektir**.** Böylece her iki durumda da ortak payda doğmuş olduklarında hayata merhaba diyecek olmalarıdır.

İlginçtir kromozom içerisinde yer alan genler değişik kombinasyonlarla, değişik atraksiyonlarda bulunaraktan yer değiştirebiliyor da. Tabiî ki bu tip kombinasyon ve atraksiyonlar aynı zamanda değişik tipte karakterlerin ortaya çıkması demektir. Aslında bu tip atraksiyonlara nadirde rastlansa sonuçta nükseden atraksiyonlar genetik olabileceği gibi dış kaynaklı atraksiyonlar

şeklinde de olabiliyor. Hatta kromozomlar çeşitli kimyasal maddeler, X ve ultraviyole ışınları gibi bir takım dış kaynaklı etken unsurlara maruz bırakıldığında kromozomlar üzerindeki allel genlerin enine kopmasına neden olabildiği gibi kromozom üzerinde kopan parçaların yerine bir başka kopmuş kromozom parçalarının yapışması da söz konusu olabiliyor. Dikkat edin kopmuş olan yere yapışır dedik, bu demektir ki kromozomun sağlam olan kısmına veya ucuna yapışmaz manasına yapışma hadisesidir bu. Zira ökaryotik linear kromozomların uçlarında bulunan, aynı zamanda herhangi bir gen kodlamayan özelleşmiş heterokromatin yapılar denen telomerlerin bir takım polarite oluşumlara karşı adeta kendi önlemini alaraktan kromozomların rastgele çift zincir DNA kırılmalarından ve nükleolitik parçalanmalarından koruyabiliyor. Yetmedi icabında istenmeyen kromozom uçlarının birleşmesinden diyebileceğimiz kromozom parçalarının yapışmasını engelleyici tavırda sergileyebilmekteler. Ancak şu da var ki gelip geçici türden arızi kopmalara bağlı olarak, yani genler üzerinde istisnai diyebileceğimiz türden değişikliklerin olması da söz konusu olabilmektedir ki bu durum biyoloji bilim dalında **mutasyon hadisesi** olarak karşılık bulur. Hiç kuşkusuz istisnai türden değişiklikler orijinalliğin dışında yeni bir yaratık ya da yeni bir tür orta koyamayacaktır. Fakat bu konuda gel gör ki bir takım dogma kafalar bu gerçeği ters yüz edip bugün olmuş gelinen noktada çeşitli kimyasal maddelerin, X ve ultraviyole ışınları gibi dış kaynaklı faktörler nedeniyle kromozomlar üzerinde mutagenik oluşumları tetiklediği bir takım sonradan nüksetmiş değişiklikleri evrime delil olarak sunmanın peşindedirler halen. Oysaki burada söz konusu değişiklik bir karakteristik değişiklik olmayıp, tam aksine genetik karttaki bir noktayı bertaraf etme operasyonudur. Nitekim bu tür arızi değişiklerin bugüne kadar bir canlıdan başka bir canlıya dönüşüm şeklinde bir vaka tezahür etmemiştir. Maalesef bu gerçeklere rağmen göz göre göre aklını evrimle bozmuş bu zavallılar akşam yatıp sabah uyandıklarında huylu huyundan vazgeçmez misali hep kendi bildiklerini okumaya devam etmekle kafa dağıtmaktalar.

İcabında hücre içerisinde çok büyük yapıda, hem nükleusun hem de hücrenin büyümesine neden olan devasa nitelikte kromozomlar da görülebiliyor. Ki, bu tip kromozomlar biyoloji bilim dalında "**dev kromozomlar**" olarak karşılık bulup aynı zamanda bu tip kromozomlar politen kromozom ve lamba fırçası kromozomlar olarak da 2 başlık altında kategorize edilirler:

- Lamba fırçası şeklindeki dev kromozomlar politen kromozomlara nispeten daha uzun olup, en çok omurgalı ve omurgasız hayvanlarda daha henüz döllenecek duruma gelmemiş dişi gamet hücrelerin oositlerinde veya mayoz bölünmenin diploten safhasında görülürler. Aynı zamanda lamba fırçası dev kromozomlar 4 kromatid ve bir nükleotid eksen üzerine konumlanıp, diploten safhası sonrası küçülme eğilimi gösterirler.

-Politen kromozomlar daha çok çift kanatlılar denen böcek takımından **diptera** adlı sinek larvalarının trake, tükürük ve yağ hücrelerinde bulunurlar. Bu tip kromozomların büyüklüğü normal somatik hücrelerden daha iri olduğu gözlemlenmiştir. Nasıl mı? Mesela meyve sineği veya sirke sineği olarak bilinen drosophila melanogaster böceğinde politen haldeki dördüncü kromozomu normal haldeki aynı kromozomdan 100 kat daha büyüktür. Dolayısıyla bu manada politen çok iplikli anlamına gelip, laboratuvar analiz çalışmaları sonucu politenlerin çok sayıda iplikten meydana geldiği belirlenmiştir. Aynı zamanda bu ipliklerin kromozom zincirini oluşturan nükleotidler olduğu tespit edilmiştir. Hakeza mayoz bölünmenin profaz safhasında görülen gen bölgeleri üzerinde düğüm benzeri oluşumlar da nükleotid oluşturmak için vardırlar. İyi ki de varlar, bu sayede genlerin kromozom zinciri üzerinde konumlandığını fark edivermiş olduk.

Şurası muhakkak hücre bölünmesi olmaksızın veya çekirdek zarı erimeksizin de normal şartlarda bir hücrenin kromozomunda kaba ve şekilsiz bir granül materyal içeren kromatin iplikleri yapıda

kromonemalar bile ardı sıra bölünmeler geçirebiliyor. Dolayısıyla kromonemaların (kromatin iplikleri) uzunlamasına bu şekilde ardı sıra defalarca bölünebilme kabiliyeti gösterebilme hadisesi “endomitoz” olarak karşılık bulmuş olur. Derken endomitoz hadisesiyle birlikte meydana gelen iplikler birbirlerinden ayrılmayıp birlikte bantlar oluştururlar da. Malum bant oluşumlarda çeşit çeşittir, nitekim iki bant arasında kalan kısımlar “**interbant**” diye addedilirken, hâlihazırdaki kromozoma eşit çapta veya yuvarlakça görünümde olan cisimcik tarzı uydu bantlarda “**satellit”** olarak addedilir. Ve bu cisimcik tarzı uydu bantlar flament denilen iplikle kromozoma bağlanıp, böylece sekonder boğum kromozom kalınlığında satellit ihtiva eden bu tip kromozomlar “**sat kromozomlar”** olarak isimlendirilirken, kromozomun uç kısımları da “**telomer kromozom**” olarak isimlendirilir.

Belki aklımızdan şu geçebilir; kromozom dünyasında isimlendirme şart mıdır, şart olmasa da adını koymalı ki en azından herhangi bireye ait gerek kromozom sayısı hakkında, gerek şekli ve büyüklüğü hakkında tüm detaylarıyla birlikte karyotipi ortaya konulabilsin. Nitekim her bireyin karyotipini belirlemeye yönelik çalışmalarda mesela o bireyin kromozomlarının metafaz ve anafaz safhasında iken sıcak su, asit buharı, alkolik çözelti ve potasyum siyanür gibi maddelerle muamele edildiğinde, kromozom yapısının spiral şeklinde olduğu görülecektir. İşte böylesine büyük veya küçük spiral görünümlü yapılar kromozom zinciri biçiminde sahne aldıklarında karyotipi belirlenip sayılarla rakamlarla ya da pik görüntülerle isimlendirilmiş olur da. Nitekim karyotipin belirlenmesinde her bir pikin döngü sayısı çok önemli işaret taşları olup isimlendirmede mesela bir pik görüntüsünde büyük spirallerin dönüm sayısı 10–30 aralık bandında bir değerle isimlendirme yapılırken küçük spirallerin döngü (kıvrım sayımı) sayısı da büyük spirallere nispeten daha fazlaca olacaktır.

Hele bilhassa kimliklendirmeye yönelik çalışmalarda gen bölgelerinin isimlendirilmesi çok daha önem arz etmektedir. Hiç kuşkusuz bu isimlendirmenin asıl işaret taşları yukarıda da belirttiğimiz üzere bir kromozom içerisinde birbiri ardınca dizilim gösteren genlerden başkası değildir elbet. Ne diyelim, işte yukarıda anlatılanlardan da fark etmişsinizdir ya, ister kimliklendirme çalışmalarında ister dişi birey olsun, ister erkek birey olsun hiç fark etmez sonuçta tüm hücrelere damgasını vuran asıl ana etken unsur genlerdir. Bir başka ifadeyle canlının tüm özelliklerine büyük ölçüde katkı yapan ana unsur gen olmaktadır. Öyle ki; genler tüm canlıların karakteristik özelliklerini bünyesinde barındıran tek soyağacı kütüğüdür. Öyle ki böylesi soyağacı kütüğü içerisine bir bireye ait kodlanmış tüm bilgiler DNA belleğinde kayıt altına alınaraktan saklı tutulmasaydı ne çocuğun annesi ve babasının kim olduğunu belirlenebilirdi ne de çoğun karakteristik özellikleri ortaya konulabilirdi. Belli ki gen âlemine yön veren güç böyle murad etmektedir. Ve İlahi kaynaklı bu muradın gereği kromozomlar protein yapısında genetik bilgileri depolarında saklı tutarlar da. Hatta sadece depolarda değil daha garantili bir yöntemle tüm genetik bilgiler lüzumu halinde kullanılmak üzere DNA veri tabanında kayıt altına alınır. Mesela tek bir sinir hücresi nörona takriben 50 bin sayfalık devasa bir külliyat sığdırılmış durumda olmanın yanı sıra hemen her bilgi veri tabanında saklı tutulabiliyor da. Belli ki sinir hücreleri bu amaç doğrultusunda tüm üniteleri binlerce giriş çıkış kabloları ile donatılmıştır. Bu arada belirtmekte fayda var; bu tip kayıt işlemleri tek bir kromozom için sınırlı kalmayıp, diğer kromozomları da kapsayacak kapasitede bilgi ağı donanımı söz konusudur. Öyle ya, mademki vücudumuzdaki tüm hücrelerimizde kodlu olan kromozom sayısı 10.000 gen sayıda kapasiteyle donatılmış, o halde sadece tek bir kromozom için bilgi bellek sayısının yapılan hesaplamayla 10.000x10.000 = 1.000.000.000 (1 milyar) gibi bir rakamı bulacak demektir.

Velhasıl-ı kelam; hücre âlem içerisinde anlaşılan o ki, bilgi enformasyonda en büyük pay sahibi kromozom dünyasına ve kromozom dünyasının başkanlığını yapan DNA'ya ait şeref olarak karşımıza çıkmaktadır.

HÜCREDEN ALLAH'A

10 Haziran 2022 – Cuma-Selim Gürbüzer-enpolitik.com/

Evrimciler canlı oluşumunun tesadüfi bir eser olarak ortaya çıkan bir hücre ile start aldığını söyleye dursunlar, oysa ki hücrenin bizatihi kendi varlığı evrimciler için ciddi bir problem teşkil etmektedir. Onlara göre cansız maddeler kimyasal reaksiyonlara girerek ya da şimşek çakması gibi olağan üstü tabiat olayların etkisiyle veyahut bir takım tepkimeler sonucu ortaya çıkan karışımlardan hücre meydana gelmiş güya. Oysa bu güne kadar cansız maddelerin canlıyı meydana getirecek herhangi bir bilimsel deney gerçekleştirilememiştir. Her ne kadar Alman bilgini Ernst Haeckell; "**Bana su, kimyasal madde ve kâfi derecede zaman verilirse insan yaratabilirim**" anlamında maksadını aşan sözler sarf etse de bugünkü bilimsel çalışmaların ortaya koyduğu gerçekler bu tür maksadını aşan çıkışların kuru bir gürültüden öteye geçemeyecek çıkışlar olacağı malum. Bikere tabiatın yaratılışından bugüne yönlendirme bakımdan tabiat insanı değil, bilakis insan tabiatı peşine takıp sürükleye gelmiştir hep. Öyle ki insanoğlu tabiatı işleyerek kendine ekonomik alan oluşturmuş bile. Ekonominin temelinde yatan pek çok maddi elemanları avucunda tutarak adeta onunla istediği şekilde oyun oynamasını bilmiştir. Yani öyle anlaşılıyor ki oyun kurucu maddi elemanlar değil, bizatihi insandır. Nitekim maddi elemanların oyun kurmadığı şundan besbellidir ki canlılığın yapı taşları sayılan karbon, fosfor, azot, potasyum gibi elementleri bir araya getirdiğimizde ortaya yeni bir canlı türü ortaya çıkmayacağı gibi beklenin tam aksine atıl durumda çöp yığınlarını andıran üst üste kümelenmiş atom bileşenleri bir durum ortaya çıkacaktır.

Malum maddenin en küçük temel birimi atomdur. Atomun yapısı incelendikçe bizatihi atomun kendi içinde bile **elektron**, **proton** ve **nötron** denen en küçük temel yapıların varlığı tespit edilmiştir. Nitekim bu temel yapının merkezinde bulunan proton ve nötron taneciklerine **nükleon** denip, bu söz konusu tanecikler birbirlerine sıkı sıkıya bağlı durumdalardır. Öyle ki, bu sıkı bağ Mevlevi dervişlerini aratmayacak bir şekilde elektronların nükleon etrafında pervane olaraktan say yaptığı bağlılık gibi bir durumdur. Bu bir anlamda atomun tüm elemanlarıyla birlikte kendi hal lisanıyla manevi zikir halkasını oluşturduğu bir pervane oluştur bu. Dahası atomu zahiri yönüyle ele aldığımızda hakkında maddenin temelini oluşturan bir yapıdır deriz, manevi yönüyle ele aldığımızda ise hakkında zerreden küreye halka oluşturup kendi hal lisanıyla 'Allah' diyen bir yapıdır deriz.

Peki, atomların işi gücü yok, sadece zikretmek midir? Elbette ki zikir eylemenin yanı sıra "**Hiç ölmeyecekmiş gibi dünyaya, yarın ölecekmiş gibi ahirete çalış**" düsturunca hareket eden bir döngü âlem işidir bu. Hele birkaç dervişane atom bir araya gelmeye bir görsün, bir bakıyorsun birlikten kuvvet doğar misali bin bir türlü mamul madde (kimyasal madde) üretebiliyorlar da. Sadece kimyasal maddemi üretirler, hiç kuşkusuz canlı üretiminde de başı çeken en temel aktif elemandırlar. Yani bu demektir ki canlının en küçük temel birimi olan hücre yapısının oluşumunda da birinci derecede etken unsur atom ve atom bileşenleridir. Öyle ya, madem hamurumuz hammadde toprakla yoğrulmuş, o halde hücrenin temellerini de atomların oluşturması son derece gayet tabii bir durumdur. Çünkü toprak tüm element ve mineralleri bağrında toplamış durumda. Dolayısıyla bizim madde ile olan gönül bağımız materyalistler gibi sırf elle tutulur, gözle görebileceğimiz varlık olarak değil, bilakis maddeye ruh üflenmesiyle de alakalı bir gönül bağı varlık hazinemizdir. İşte ateistlere bu noktada bizim itirazımız niye

maddeye bu denli değer verdiklerine değil, tam aksine itirazımız madde ya da hücrenin kendi kendine tesadüfen meydana geldiği iddiasınadır. Oysaki vücut sarayımızda gözlemlediğimiz son derece mükemmel donatılmış hücre yapımızın tesadüfen oluştuğunu iddia etmek doğrusu akla ziyan bir tutumdur. Hani eskiden günümüzde kullandığımız son derece ileri düzeyde laboratuvar teknik ve cihazlardan mahrum araştırmalar yapıldığı içindir hücrenin tüm ayrıntılarına vakıf olunamıyordu, işte bu yüzdendir ki o yıllarda hücreye basit bir protoplazma gözüyle bakılmasını bir derece anlayabiliyoruz. Ama şimdi gelinen noktada artık elektron mikroskopların keşfiyle birlikte hücrenin içerisinde ne var ne yok ayırt edebilecek bir dünyada yaşıyoruz artık. İşte böylesi bir gelişmişlik içerisinde bile hala hücre oluşumuna tesadüfi eser gözüyle bakılıyorsa pes doğrusu. Baksanıza artık günümüz dünyasında bilimsel çalışmalar hız kazandıkça daha nice vücut sarayımızı oluşturan sır elemanlar birbiri ardınca gün yüzüne çıkıp en nihayetinde “Allah” demekten kendimizi alamayız da. Hele hücrenin içerisinde ki sır perdeleri aralandıkça bir adeta amino asit, protein ve kromozomlarla hemhal olup en son perdede **DNA** ve **RNA** molekülleriyle ünsiyet kurmuş oluruz. Böylece bu ünsiyet bağıyla birlikte canlının temellerini oluşturan hücreler bu kez günümüzün son derece donanımlı gelişmiş teknolojik cihazlarıyla didik didik edilerekten GEN dünyasıyla gerçek anlamda tanışıvermiş oluruz. Yetmedi, Gen dünyası da didik didik edildiğinde genlerin belirli bir plan dâhilinde dizilişiyle birlikte Deoksiriboz Nükleik Asidi (DNA’yı) oluşturduğu gerçeği ile yüzleşmiş oluruz. Şimdi tam da bu noktada hücrenin bu denli didik didik edilip onca ayrıntıları ortaya çıktıkça her defasında “Allah” demekten başka çare yokken ne diye ateizme kol kanat gerilip çare olarak gösterilir doğrusu şaşmamak elde değil. Belli ki böylesi zihniyetin gerçekler karşısında aklından zoru olsa gerektir.

Her neyse birileri kıt aklıyla hücrenin tesadüfi eseri ortaya çıkmasından dem vura dursun bizim açımızdan hücre deyince şunu çok rahatlıkla söyleyebiliriz ki; insan yumurtasının döllenmesinin akabinde tek bir hücreye dönüştüğünü, ardından hücrenin bölünerek çoğaldığını, derken çoğalan hücrenin dokuları ve organları oluşturup canlının vücuda gelmesinde en önemli temel maya olduğudur. Dolayısıyla hücre deyip basite almamak gerekir. Zaten istesek de basite alamayız, hücrenin yapısı derinlemesine incelendiğinde bikere hücrenin birinci halkasını çekirdek oluştururken, ikinci halkasını çekirdeğin içerisinde bulunan kromozomlar oluşturmakta. Üçüncü halkasını ise kromozomların kutup kısımlarında yer alan heliks şeklinde nükleik asit merdivenleri oluşturur ki, bu halka hepimizin yakından tanıdığı Deoxyribose Nücleic Acid (DNA)’den başkası değildir elbet. Malum, DNA’ların bir araya gelmesiyle kromozomların oluştuğu, kromozomlardan sonra çekirdek, en nihayet çekirdekle birlikte hücrenin ana can damarlarını oluştururlar. Hatta hücrenin daha da derinliklerine inildiğinde elementlerin birtakım vücut organlarının hücre yapılarında birtakım görevlerde bulundukları, bazıların da hiç bulunmadıkları, bazılarında ise asıl canlıya hayatiyet kazandıran üçünün bir arada bulunduğu atomlar, element bileşikler ve kompleks kimyevi bileşikler denen üçlü sacayağı gerçeğinin varlığını görürüz. Ve bu söz konusu bileşikler iki grup altında mercek altına alınıp, elde edilen verilere baktığımızda insan vücudunun Yaratıcı güç tarafından karbon, oksijen, hidrojen ve azot olmak üzere dört ana temel madde üzerine bina edildiğini görürüz. Hele bu söz konusu elementler arasında nevi şahsına münhasır diyebileceğimiz özellikte dikkat çeken gözde bir element vardır ki; o da hepimizin yakından tanıdığı hem kendisiyle hem de diğer tüm elementlerle kardeşlik bağı kurma kabiliyette olan karbon elementinden başkası değildir. Öyle ki karbon atomu bağ kuracağı bir yapıyla hemen ünsiyet kurmakla mahir bir elementtir. Hatta azot, hidrojen ve oksijen gibi en temel elementlerde buna dâhil olup onlarla da ortak güçlü bir bağ oluşturma kabiliyetine haiz uzman elemanlardır. Ne diyelim, kendinize dost örnek mi arıyorsunuz işte sizde görüyorsunuz ya, atom dünyasında gerçek dostluk örneği kurdukları dostluk bağlar bunun en çarpıcı örnekleri önümüzde sergilenmiş durumda zaten.

Evet, atom dünyasının dost kalbi olan karbonun sırf atom olmanın ötesinde aynı zamanda Rabbü'l Âleminin canlı âleme ikram ettiği son derece hayati öneme haiz ametal kimyasal bir elementtir. Bilindiği üzere elementler:

-**Temel** elementler (O2, H2, N, K, Na),

-**İz** elementler (K, Mn, I, Al, Zn, Si, Bor, Flor vs.) olarak iki ana başlık altında tasnif edilirken, Bileşikler ise:

-**Organik** bileşikler

-**Anorganik** bileşikler (Mesela H2O en mühim anorganik bileşik olup tampon, eritici, muhafaza ısıyı tutmak buzun alttaki ısıyı sabit tutar) olarak iki ana başlık altında tasnif edilir. Malumunuz bileşikler yüksek sıcaklıklarda parçalara ayrılması hasebiyle madde ile sıcaklık arasında doğrudan bir ilişkisi söz konusudur. Nitekim aşırı sıcaklıkta bileşikleri bir arada tutan kuvvetler belli bir noktadan sonra herhangi bir fonksiyon icra edemez hale gelebiliyor. Hele sıcaklık değerleri sınırı aşmaya bir görsün, yani bu söz konusu sınır 500 - 600 arası santigrat derece bir sıcaklık sınırını aşan bir sınırsa vay o canlının haline, artık bu noktadan sonra ne mümkündür ki o canlı hayatta sağ salim kalabilsin. Zira yüksek sıcaklıkta proteinler bozularak birçok biyolojik olayların kontrol dışında kalmasına yol açmaktadır. Hiç kuşkusuz had hudut soğukluk içinde geçerlilik arz eden bir kuraldır. Ancak istisnai kabilden kural dışı diyebileceğimiz bazı örneklerde vardır ki, mesela basil bakteri sporlarının -200 santigrat derece civarlarında aylarca yaşayabildiği gözlemlenmiştir. Ama meseleyi genel kurallar çerçevesinde düşündüğümüzde şu bir gerçek çok aşırı sıcaklıklarda hiçbir atom aktivasyon enerjisi kazanamayıp birtakım kimyasal reaksiyonlara giremediği gibi, termal sıcaklığın -50 veya -100 santigrat derecelerde seyrettiği bumbuz diyebileceğimiz ortamlarda atom veya atom molekülleri dışardan aktivasyon enerjisi alamayacakları için birbirleriyle karşılaşıp çarpışamayacaklardır. Böylece hem aşırı sıcaklık hem de aşırı donma durumlarında tüm reaksiyonlar durma noktasına gelmesi an meselesidir diyebiliriz.

Her neyse konumuz bağlamından koparmadan kaldığımız yerden devam edecek olursak malum organik bileşikler de kendi aralarında:

-Nükleik asitler,

-Nükleik asit haricinde kalan bileşikler,

-Karbonhidrat ve karbonhidrat türevleri,

-Lipit ve lipit türevleri şeklinde diye alt gruplara ayrıldığını görürüz.

Bu alt grupların ikinci sırasında yer alan nükleik asit haricinde kalan bileşikler genel itibariyle hücrelerin onarılması ve gelişmesinde önemli yapı taşı olup, bunlar da kendi aralarında yapılarına göre; "**protein** ve **protein türevleri"** şeklinde tasnif edilirler. Malum proteinlerin asli görevi hücre yapısına katılma, fonksiyonel görev üstlenme ve **e**nerji oluşturmaktır.

İşte yukarda sıraladığımız gerek atom bazında gerekse bileşik bazında her ne akla gelen element veya bileşik karışım varsa tüm bunları devasa büyüklükte buhar kazanlar içerisine atılaraktan canlı oluşumuna yönelik ede ne var ne yok tüm metotlar denenip devreye sokulsa da ortaya asla ve kat'a bir canlı modeli konulamayacaktır. Hem kimin haddine düşmüş canlı yaratmak, bikere

canlı yaratmak yaratıcı güce has bir kuvve-fiildir. Bu yüzden yaratılış modelini savunanlar yaratmak fiilinin Allah'a mahsus sıfat olduğunu dile getirirler hep. İnanmayanlar ise malum yaratmak fiilini dillerine dolamakla düpedüz hadlerini aşıp adeta yaratıcılığa soyunmuş pozisyon alırlar hep. Hiçte boşa heves etmesinler, bikere her şeyden önce değil insan yaratmak, en küçük bakteri ve virüsü bile yoktan var edip yaratmaya güç yetiremeyeceklerdir. Hem nasıl güç yetirebilsinler ki, baksanıza maddenin en küçük temel birimi atomlar bile Yüce Allah'ın "Ol" emri olmaksızın yerinden kıpırdayamaz haldedirler. Zira her kıpırdayış "Ol" deyince oluverip kıpırdamakta, bunun dışında kendi kendine oluvermek zaten eşyanın tabiatına aykırı bir durumdur. Dolayısıyla yaratılış mucizesi kulun bileceği bir iş değil, tamamen halikın bileceği bir iştir. İşte görüyorsunuz mikro âlemin hem element bazında konumu var hem bileşik bazında özel yeri vardır. Öyle ki canlının en küçük temel birimi olarak addedilen hücrenin element bazında incelendiğimizde kimyasal yapısını oksijen, hidrojen, karbon, azot, kükürt ve potasyum gibi atomlardan oluşan "**temel elementler"** ile mangan, iyot, alüminyum, çinko ve silisyum gibi atomların oluşturduğu "**iz elementler"** dünyasıyla yüzleşmiş oluruz. Hakeza hücreleri bileşikler yönünde incelendiğimizde ise bu kez organik ve inorganik bileşiklerden oluşan bir dünya ile yüzleşmiş oluruz. Örnek mi? İşte susuzluğumuzu gidermek için içtiğimiz su inorganik bileşikler dünyasının en önemli göze çarpan ab-ı hayat elemanı olarak örnek teşkil ederken, nükleik asit ile nükleik asitlerin dışında kalan protein, protein türevleri, karbonhidrat ve karbonhidrat türevleri, lipit ve lipit türevleri de organik bileşiklerin en gözde örneğini teşkil ederler.

Malumunuz canlı organizmaların en önemli temel bileşenlerinden proteinler analiz edildiğinde gerek hücre içerisinde fonksiyonel oluşlarıyla gerekse enerji oluşturmalarıyla hayati derecede öneme haiz bileşikler olarak konumlandıkları görülecektir. Peki, tüm bunlar iyi hoşta, böylesi hayati öneme haiz proteinlerin arka planda yatan birinci derecede en temel itici güç nedir derseniz, hiç kuşkusuz 20 harfli bir alfabe ile yazılmış, nitrojen, karbon ve oksijenden oluşmuş, ayrıca dipeptit, tripeptit, polipeptit gibi değişken yan zincir guruplarından müteşekkil amino asitlerden başkası değildir elbet. Tabii buradaki alfabetik harf ifadesinden kastımız proteinlerin fibröz (lifler) ve globüler (küresel) şeklinde iki farklı yapı taşına veya alt tipe ayrılan yazılım programının ta kendisi bir misyon üstlenmeleridir. Nitekim fibrin yapıdaki proteinlerin omuz verdikleri misyona bir bakıyorsun hücreyi dayanıklı kılacak zarların oluşumunda yapı taşı görevi ifa ettiklerini pekâlâ görebiliyoruz. Hatta bu söz konusu yapı proteinlerinin dayanıklılık özelliğini sosyal hayatta ayakkabıcı sektöründe kösele olarak kullanılan hayvan derisinin lifsel protein dayanıklılığında da bu özelliği net bir şekilde görebilmekteyiz. Globüler proteinler ise malumunuz enzimatik proteinler olarak misyon üstlenirler. Ve bu tip proteinler lifli olmadığı için, yani küre şeklinde olmaları hasebiyle yapı malzemesi olarak kullanılmazlar, ancak globüler protein moleküllerinin hücrenin sıvı ortamında daha yüzer ve daha reaksiyon oluşturabilecek özelliğinden dolayı laboratuvar ortamında çok rahatlıkla kimyasal deneylerde kullanılabilmekte dersek yeridir. Ezcümle protein dünyasından anlaşılan o dur ki; yapı bakımdan proteinler; alfa amino asitler veya bunun türevlerini kapsarken bileşik proteinler de bir basit proteinin diğer bir madde ile enzime bağlı prostetik grup halinde birleşmesiyle ortaya çıkan bileşikleri kapsayan bir yapıdır. Enzimler de malum genellikle kısa veya globüler tipte protein molekülleri kapsamında ortaya çıkan bir yapıdır.

Şu bir gerçek; organik bileşiklerden nükleon protein, nükleik asit veya bir birkaç proteinin birleşmesi sonucu **nükleik asitler** (DNA ve RNA) meydana gelir. Şöyle ki prostetik grup olarak bilinen nükleik asitler bir nükleon protein bir baz ile beş karbonlu pentoz bileşiklerindeki bir nükleotide tekabül edip, bir nükleotide karşılık gelen fosfat grubu ile birleştiğinde nükleotid yapıya bürünmüş bir halde ortaya çıkmış olurlar. Derken nükleotidlerin kondenzasyon polimerizasyonuyla "**nükleik asit"** oluşumu vuku bulurken oluşan nükleik asitte proteinle birleşmesiyle de "**nükleon protein"** oluşumu vuku bulmuş olur.

Evet, proteinler aminoasit adı verilen küçük moleküllerin kendine özgü bir tertip üzere dizilmesiyle meydana gelen dev moleküler yapılar olup, esas itibariyle daha dikkat çeken yanı ise canlı hücrelerin temel yapı taşını oluşturmasıdır. Dolayısıyla bu yapı taşlarına ait tek bir amino asidin eksikliği veya zincir halkasına takılan fazladan amino asit eklenmesi gibi durumlarda canlıya ait hücre programının sekteye uğramasına ziyadesiyle yetip protein sentezinin tercümesini anlamsız kılacağı malum. Hakeza zincirde bir amino asidin yer değiştirmesiyle de protein sentezini anlamsız kılar. İşte bu noktada proteinlerin temel yapı taşı hükmünde olan amino asitler protein yapımında anlamsızlık girdabına düşmemek için başlangıçta duruş pozisyonunu tesadüfi olarak belirlemeyip, tam aksine protein sentezi işlemlerinde ne gerektiriyorsa gerektiği kadarıyla duruş sergilerler. Zaten gerek maddi âlemde gerekse canlı âlemde tesadüfler denen bir zincirin varlığı hiçbir zaman söz konusu olmamıştır, olsa olsa tevafuk denen zincirin varlığı söz konusu olmuştur. Bu hususlarda mesela en basitinden 50 amino asitlik bir proteinin tesadüfen meydana gelme ihtimali 1/1065 oranında bir rakama tekabül etmektedir ki bunun anlamı 1 rakamının yanına 65 sıfır eklediğimizde çıkan rakamı da artık siz hesap edin, böylece bu hesaplamalarınızla tesadüfen bir şeyin imkânsızlığını bizatihi görmüş olursunuz. Madem öyle şimdi tamda bu noktada evrimcilere ve ateistlere sormak gerekir, tesadüf bunun neresinde? Hadi soru sormaktan vazgeçtik diyelim, ayrıca onların uykularını kaçıracak bir bilinen gerçek daha vardır ki, o da 20 çeşit amino grup asitten her birinin '**sol elli**' olması gerektiği gerçeğidir. Belki de bu gerçekle karşılaştıklarında sol elde nerden çıktı diyebilirler. Onlar gerçekler karşısında şaşa dursunlar, bilindiği üzere kimyasal bakımdan bir amino asitin sağ elli ve sol elli iki cinsi söz konusudur. Aralarında en bariz fark ise zıt yönlü olmalarıdır. Dahası en basitten en karmaşığa kadar seyreden pek çok biyokimyasal olayların protein yapısına sol elli aminoasitler iştirak etmektedir. Değil pek çok biyokimyasal reaksiyonlarda, biyokimyasal reaksiyonların bir tanesinde bile sağ elli amino asidin dâhil olması demek proteinin hiçbir fonksiyon icra edemeyeceği anlamına gelmektedir. Anlaşılan o dur ki; proteinler asla amino asitlerin tesadüfen bir araya gelmesiyle oluşmuş değillerdir, bilakis 20 çeşit amino asitten her birinin sol-elli olması dolayısıyla protein teşekkül etmektedir. Kaldı ki canlının gelişmesinde bir tek protein molekülünün hiçbir kıymeti harbiyesi yoktur. Baksanıza en küçük bakteri olarak bilinen Mycoplasma Hominis H 39'da bile 600 çeşit protein olduğu belirlenmiştir. O halde hücreyi bir bütün olarak görmek mecburiyetimiz var. Çünkü hücre sadece proteinlerden ibaret olmayıp, bunun yanı sıra nükleik asitler, karbonhidratlar, lipitler, vitaminler, iyonlar vs. birçok kimyasal maddelerin belli oranlarda iştirakiyle hücre yapısına takviye kuvvet olarak renk katmaktalardır.

Proteinler; fibriler ve globüler (küresel) protein olmak üzere iki şekilde bulunurlar. Fibril yapıdaki proteinler çekme ve gerilme olaylarına karşı dayanıklılığı temsil edip özellikle bu anlamda zarları meydana getirmekle mahirlerdir. Bu nedenle fibriler proteinler yapı proteini olarak adından söz ettirirler hep. Nitekim hayvan derisi (kösele) dayanıklılık açısından lifsel proteinlerin tipik misalini teşkil eder.

Globuler proteinler ise enzimatik proteinlerdir. Dahası bunlar zincir halde veya dümdüz lifler halinde görünüm arz etmeyip daha çok başka moleküllerin sentezinde iş gören montaj ve demontaja yarayan aletleri andırır görünümü sergileyen yapıdadırlar. Dahası bu yapısıyla katalizör görevi yaptıkları anlaşılıp, bu yüzden enzim bakımdan kısa, moleküller bakımdan da globuler (nispeten küre) tip protein olarak bilinirler.

Yapı bakımdan proteinler "**basit protein** ve **bileşik protein**ler" diye de tasnif edilip, aynı zamanda bunlar asit ve asit türevlerini de kapsayan bileşiklerdir. Malum bileşik proteinler bir basit proteinin diğer bir madde ile prostatik grup halinde birleşmesiyle ortaya çıkar. Dolayısıyla proteinlerdeki prostatik gruplar çok çeşitlilik arz eder. Örneğin:

-Nükleoproteinlerde prostatik grup nükleik asitlerdir,

-Gluko ve mukoproteinlerde prostatik grup karbonhidratlardır,

-Fosfoproteinlerde prostatik grup fosforik asittir,

-Lipoproteinler de yağ asitleridir,

-Kromoproteinlerden hemoglobin ise demirli porfisik kompleks prostatik grup olarak iş görür.

Bu arada şunu belirtmekte yine fayda var, malum materyalistler her şeyde olduğu gibi protein sentezinin de tesadüf eseri meydana geldiğinden dem vurmaktalar habire. Oysa proteinlerin tesadüfen meydana gelmesi imkânsız gibi bir şeydir. Çünkü bu konuda Evrimci biyolog Frank B. Salisbury şakınlığını gizleyemeyip şöyle der: "Orta büyüklükteki bir protein molekülü, yaklaşık 300 amino asit içerebilir. Bunu kontrol eden DNA zincirinde ise yaklaşık 1000 nükleotid bulunacaktır. Bir DNA zincirinde dört çeşit bulunduğu hatırlanırsa, 1000 nükleotidlik bir dizi 41000 farklı şekilde olabilecektir. Küçük bir logaritma hesabıyla bu rakam ise, aklın kavrama sınırının ötesindedir (**Bkz.** Frank B. Salisbury "Doubts about The Modern synhetic Theory of Evolution" s 336). Dahası bu ifadelerden anlaşılan o ki bunun 41000 de bir, küçük bir logaritma hesabı sonucunda 10 üzeri 620 sayı demektir bu. Yani 1'in yanında 12 tane sıfır 1 trilyonu ifade ederken, 620 tane sıfırlı bir rakam ise gerçekten de aklın kavranması mümkün olmayan bir sayıdır dersek yeridir.

İşte yukarıda sözünü ettiğimiz hücre içindeki tüm bu olan bitenler ve aklın sınırlarını zorlayan rakamlar bize gösteriyor ki; hiçbir şey rastgele ve tesadüfen oluşmuyor, hemen her şey belli bir plan dâhilinde zincirlemesine gerçekleşen bir tür protein tercüme faaliyeti olarak cereyan etmekte. Böylece mikro düzeyde gerçekleştiğini sandığımız hadisenin, aslında büyük bir âlemi dolduracak harikulade işleyiş olduğu anlaşılıyor. Zaten olan biteni anladığımızda mükemmel yaratılmış mikro ve makro âlem karşısında Amenna ve saddakna demekten kendimizi alamamış oluruz. Böylece bu sayede Yüce Allah'ın azametini ruhumuzun derinlerinde hissedip kurtuluşu İslam'da aramış oluruz.

DNA'YA DİRLİK VEREN SU MU?

20 Mayıs 2022 – Cuma-Selim Gürbüzer-enpolitik.com/

Malumunuz vücudumuzun %73'ünü su oluşturmaktadır. Bakmayın siz öyle suyun dış görünümüne bakıp da cansızmış gibi göründüğüne. Oysaki cansız sandığımız su, mikro âlemden makro âleme hemen her alanda dirlik sağlayan ab-ı hayat memba kaynağımızdır. Öyle ya, madem su hayata dirlik katan memba kaynak, o halde ab-ı hayat kaynağını "aman ardı üstü sudur, bu kadarda abartmaya gerek yoktur" babından hafife alaraktan es geçmeyelim. Hem nasıl hafife alıp es geçebiliriz ki, hücrelerimizi yöneten DNA'ya dirlik katan da bizatihi su moleküllerinin ta kendisidir zaten. Hiç kuşkusuz suyun dirlik katma gücü kendisinde değil Allah'ın "Ol" emriyle tecelli eden dirlik gücüdür bu. Her ne kadar Alman Hekimi Ernst Haeckel; "**Bana su, kimyasal madde ve yeterli derecede zaman verilirse insan yaratabilirim**" anlamında maksadını aşan sözler sarf etse de yaratma filinin sadece Allah'a mahsus bir sıfat olduğu gerçeğini değiştiremeyecektir.

Evet, Yüce Allah'ın "Ol" emriyle DNA'ya dirlik katan su molekülleri bunla da kalmayıp aynı zamanda susuzluğumuzu da giderecek tek içeceğimizdir. O öyle susuzluğu giderecek BİR

içecektir ki; bulunduğu kab içerisinde en uygun ortam şartlarını sağlamanın yanı sıra bir bakıyorsun hem ortama kendi özgül ısısını katıp ısı dengesini ayarlamakta hem de bağrında taşıdığı iyonlarını da katıp ortamın iyonize olmasını (disosiye olma) sağlamakta. Nitekim bu iş için su molekülünün yapısında yer alan artı (+) yüklü hidrojen iyonu ve eksi (-) yüklü hidroksil iyonu bulunduğu ortama canlılık katmak için varlardır. Hele bu hususta su analizi laboratuvarlarında yapılan çalışmalar neticesinde ortaya konan bulgulara bir göz attığımızda hidrojen iyonunun DNA'nın yapısındaki riboz şekeri ile amino grup asidi nükleotidlerinin arasında elektriksel etki yaparaktan her canlının DNA'sını iri ve diri olmasını sağlayaraktan işlevsel hale getirdiğini görürüz. Hele bilhassa DNA'nın yapısında yer alan hidrojen iyonlarının gerek fosfor bileşiği olan ATP enzimin aktif hale gelmesinde, gerek amino asid oluşumunda etken unsur olmasında, gerekse riboz şekerinin sentezlenmesindeki rolü ve katkı payı inkâr edilmez derecede çok büyüktür. Değim yerindeyse hidrojen iyonlarının oynadığı rol ve sağladığı katkı payı sayesinde hücre içerisinde yönetici konumunda bulunan DNA'nın elini ve kolunu daha da güçlendirmiş olmaktadır. Her ne kadar DNA'nın bizim gibi görünür halde eli kolu yok gibi gözükse de kazın ayağı hiçte öyle değil, hücre içi ve hücre dışı yaptığı devasa boyutta faaliyetler bakımdan meseleye baktığımızda elinin ayağının nerelere kadar uzandığını gayet net bir şekilde kendini gösteriyor. Zira DNA'nın boyutları itibariyle çift sarmal halkasının 2,0 nanometre büyüklükte amino asit moleküllerin ise 0,8 ila 1,1 nanometre ebatlarda oluşu yönüyle düşündüğümüzde böylesi milimikron seviyeli bir dar alanda muazzam hücresel faaliyetlerini yürütüyor olması bal gibi de elinin kolunun nerelere kadar uzandığını göstermeye yeter artarda. İyi ki de suyun yapısında yer alan hidrojen iyonları canlı hücrenin temelini oluşturan merdivenimsi DNA zincirinin halkalarında yer alıp bu sayede canlı âlem iri ve diri tutulmuş olmakta. Aksi halde bizi iri ve diri tutacak ab-ı hayattan söz edemeyecektik. Nitekim Yüce Allah (c.c) ab-ı hayat bu mucizevi hadiseyi Kur'an'da kullarının dikkatine şöyle beyan buyurarak vurgulamakta: "**O kâfir olanlar, görmediler mi ki, göklerle yer bitişik halde iken biz onları ayırdık. Hayatı olan her şeyi sudan yarattık. Hala inanmıyorlar mı?"** (Enbiya, 30).

İşte bu ayet-i kerimenin ortaya koyduğun suyun ab-ı hayat olduğu gerçeğini insanoğlu daha yeni fark edip dikkatini çeker olsun, oysaki her canlının sudan yaratıldığına işaret teşkil eden bu mucizevi hadisenin duyurusu ta bundan on dört asır öncesinde çoktan tüm insanlığın dikkatine sunulmuştu bile. Hatta Yüce Allah (c.c) bu hususta yine "**De ki: Göklerde ve yerde olup bitenlere dikkatle bakın! "Fakat o uyarmalar ve o ayetler, iman etmeyen bir kavme fayda vermez ki!"** (Yunus,101) diye beyan buyurduğu ayet-i kerimeyle de iman etmeyenler hariç inananlar açısından suyun ab-ı hayat oluşu üzerinde tefekkür ettiğinde çok büyük fayda elde edeceğini de müjdelemekte. Hiç kuşkusuz bu noktada mümin kullara düşen görev Yüce Rabbimizin bu çağrısına icabet etmek olacaktır elbet. İcabet edelim ki hayatımızı su gibi aziz ve ab-ı hayat kılabilelim. Öyle ya, suyun hayat verici, diriltici, yapıcı ve canlılık kazandırıcı bir dizi özelliklerini düşündüğümüzde biz aciz kulların haydi haydi ab-ı hayat su misali iri ve diri olmamız icab eder. Hem her hal ve şartta iri ve diri olmaya gayret edelim ki hem yaratılış kodlarımızdaki DNA'ya dirlik veren suyun ab-ı hayat verici özelliğinden istifadeyle Rabbimize hamd-u sena ve şükürde bulunup kurtuluşa erenlerden olabilelim.

Malumunuz başlangıçta bilim dünyasında suyun can damarı diyebileceğimiz DNA'nın önemi pek kavranamamıştı, öyle ki başlangıçta DNA ile ilgili görüşler:

-Şekil yönünden DNA telsel yapı görünümünde veya kıvrılmamış yumak olarak değerlendirilmiştir.

-DNA molekül diziliş bakımdan hidrojen (H) bağları ve fosfat grubu sarmal zincirin dış tarafında yer aldığı yönündedir.

İşte ilk zamanlar DNA'ya bakış olarak iki madde halinde sıraladığımız, hatta nerdeyse bir ucube gözüyle bakılan DNA molekülleri hakkında ön yargılar, neyse ki James Watson ile Francis Harry Compton Crick ikilisinin DNA'nın yapısını keşfetmeye başlamasıyla birlikte eskimiş görüşler bir anda kendiliğinden ortadan kalkıvermiştir diyebiliriz. Hakeza François Jacob'un DNA şifreleriyle ilgili açıklamaları da zihinlerde birtakım kuşkuları silmeye yetmiştir diyebiliriz.

Her ne kadar DNA molekülleri uzunlamasına yan yana sıralanmışlarsa da M.F. H Wilkins ve arkadaşlarının X ışınları kırınımı deneylerinden hareketle bunların gerilmiş bir şekilde uzamadığı, bilakis uzun helezonlar (heliks) şeklinde olduğu ve daha çok sağa doğru heliks şeklinde kıvrıldığı belirlenmiştir. Bu arada merdivenin her iki kenarında dizilmiş nükleotidlerin fosfat ve deoksiriboz moleküllerinden meydana geldiği tespit edilmiştir. Merdiven basamakları ise pürin ve pirimidin çiftleriyle donatılmıştır. Şurası muhakkak DNA'daki bu basamaklar rastgele dizilmiş değillerdir, tam aksine bir pürin olan adenin bir pirimidin olan timinle ve diğer bir pürin guanin ise bir pirimidin olan sitozinle eş yapacak tarzda dizayn edilmişlerdir. Hatta bu birleşme esnasında her pürin kendi eşi olan pirimidine zayıf hidrojen bağları ile bağlanırlar.

Son yıllarda yapılan deneysel çalışmalar sonucunda adenin organik kök sayısı timine, guanin organik kök sayısı ise stozine eşit olduğu görülmüştür. Hani derler ya davul dengi denginedir, aynen onun gibi sayılarının eşit olması birbirleriyle eş olsun diyedir. Zaten bunları taraf tarafa topladığımızda:

A=T

G=S

+______________

A+G=T+S tarzında bir sonuç elde edilecektir. Bu kriterler esas alındığında herhangi bir canlı organizmanın DNA'sındaki pürinlerin miktarı primidinlerin miktarına eşit olduğu anlaşılacaktır. Ancak yine de;Adenin + Timin ve Guanin+Sitozin orantısı değişik canlılarda çeşitlilik gösterebiliyor.

Merdivenin her bir kenarında kardeş moleküllerin birbirine zıt yönde bulunuşundan dolayı DNA molekülünün iki ucu birbirinden kolaylıkla ayırt edilebiliyor. Mesela şeker organik kökleri nükleotid zincirinde simetrik olarak yerleşmişlerdir. Yani şeker molekülü zincirin bir ucuna 3 numaralı C'la (karbonla) fosforik asite bağlanırken diğer uca 5 numaralı C'la fosforik asite bağlanmaktadır. İşte bu ve buna benzer ayırt edici özellikler sayesinde baz, deosiriboz ve fosforik asit moleküllerinden meydana gelen 3'lü sacayağı topluluğa **nükleotid**, buna uygun olarak oluşan DNA zincirine ise **polinükleotid** adı verilmektedir.

Her neyse DNA'nın yapısı hakkında gelinen noktada artık günümüzde tanımlanan DNA modeli ile Watson ve Crick'in ortaya koyduğu model hemen hemen aynısı olup, diğer taraftan Wilkins ve arkadaşlarının yapmış oldukları X ışınları kırınımı metoduyla elde ettikleri ölçümlerde dikkate değer model olarak bilim dünyasında yerini almıştır diyebiliriz pekâlâ. Hakeza DNA moleküllerinin hidrojen bağları vasıtasıyla çiftler halinde olduğunu gösteren diğer bir veri ise C.A. Thomas'ın kıvamlılık denemeleridir. O halde gelinen nokta itibariyle DNA molekülü hakkındaki bilgileri şu şekilde özetleyebiliriz:

-DNA iki zincirden meydana gelmiş olup düzgün bir çift sarmal halka şeklindedir.

-Hidrojen bağları ile bağlanmş bazlar daima sarmalın iç kısmında yer alıp, bazların sıralanması her zaman birinci şeritteki sıralanmaya bağlı kalarak A-T ve G-S eşleşmesi tarzında karşılık bulur. Ve eşleşmelerde karşılık bulan çiftlein yer aldığı iki şeridi birbirine bağlayan köprü bağlar da hidrojen bağlarıyla gerçekleşiverir.

-Zincirlerin yönü ise birbirine zıt kutuplu olarak dizilim arz eder. Yani bir uç zincirdeki fosfat ve şeker bağları (5') (3') şeklinde olmasına karşılık, diğer uçta ki fosfat şeker bağları da (3') (5') şeklinde konumlanır.

Aslında DNA analiz çalışmalarında bulunmayanlar için DNA'nın yapısını anlamak açısından zihninde bir merdiven olarak tahayyül edip onu hücre çekirdeğinde yönetici konumunda başkan olarak ta düşünebilir de. İşte böylesi bir tahayyülle DNA'yı mikro molekül denmesi onun ancak elektron mikroskobuyla görülebilir olmasından dolayıdır elbet. Yine de siz siz olun onun öyle çıplak görünüyor olmamasına olmasına aldanmayın, aslında o salkım saçak ortaya döküldüğünde tek hücre içerisinde zincirlemesine dizilmiş 2 m uzunluğunda devasa bir molekül yapıda olduğu anlaşılacaktır. Aynı zamanda bunun anlamı bir insan bedeninin tümünü hesaba kattığımızda total uzunluğunun 200 milyar kilometre olduğu ortaya çıkacaktır. Zira insan vücudu milyarlarca hücreyi bir arada tutmaktadır. Şöyle ki; eşeysel hücrelerin dışında tüm doku hücrelerde DNA miktar oranı aynı sayılır. Yani eşey hücrelerinde bu miktar diğer hücrelerin yarısı kadardır. Örneğin bir tavuğun karaciğer, böbrek, dalak ve alyuvar hücrelerindeki toplam DNA miktarı 2,6 x10 –12 molekül seviyelerde olmasına karşılık bunların sperma hücrelerindeki DNA miktarı 1,3x10 –12 molekül seviyelerde olduğu belirlenmiştir. Keza bir farenin karaciğer, dalak, böbrek, alyuvar ve sperma hücreleri ile karşılaştırılırsa sonucun farklı olduğu görülecektir. Her şeyden öte bu rakamlara bakınca hücre hayatı gerçekten büyük bir âlemmiş.

Peki, bu âlemde bize cansızmış gibi görünen sadece su mu dur? Elbette ki sudan başka bir takım virüs ya da bakterilerde cansızmış gibi görünürler. Oysaki bu söz konusu mikro düzeyde canlılar kendileri için elverişli şartlar oluştuğunda bir anda fonksiyonel hale gelip bize canlı varlıklar olduğunu hissettirebiliyorlar. Örnek mi? İşte virüslerin canlı bir organizma üzerinde konuk olduğunda hastalık oluşturmaları bunun en tipik örneğini teşkil eder. Hakeza ölü toprağın bağrında azot bağlayan bakterilerin toprağı adeta iri ve diri tutma faaliyetleri de canlı oluşunu hissettiren bir örnek faaliyetidir. Sonuçta virüste olsa bakteride olsa onlarda DNA ve RNA'dan mahrum canlılar değillerdir, böylece onlarda dolaylı yoldan bir şekilde DNA'ya dirlik katan sudan istifade etmiş olmaktalar.

Velhasıl-ı kelam; biyolojik hayatta dirlik denen hadise su molekülünün bir ayağını oluşturan hidrojen iyonunun DNA'nın yapısında aktif rol oynamasında gizlidir.

MİNAREMİZ DNA

13 Mayıs 2022 – Cuma-Selim Gürbüzer-enpolitik.com/

Hiç kuşkusuz canlı hücrelerin yapısında en dikkat çeken nükleotid birimlerden oluşmuş polimerler **nükleik asitler**dir. Zaten önemine binaen bu söz konusu polimerleri ilk olarak XIX. yüzyılın sonunda İsveçli biyokimyacı **Friedrich Musher** tarafından irin ve sperma hücrelerinin çekirdeklerinde keşfedilmiş olup çekirdekte bulunmasına istinaden adına **nükleik asit** denmiştir. Ancak gelinen noktada nükleik asitlerin çekirdek dışında da varlıklarının tespit edilmesine rağmen isim değişikliğine uğramaksızın yine adına **nükleik asit** olarak söz ettirmiştir. Tabii nükleik asit sadece isim olarak kalmayıp kendi içinde de iki kola ayrılıp deoksiribonükleik asit (DNA) ve ribonükleik asit (RNA) olarak tasnif edilirler. Hele bilhassa bu tasnif sıralamasının bir

baş aktörü vardır ki, o da malum hemen hemen tüm canlıların hücre yapısında bulunup en temel hayati olayların işlevinde birinci derecede sorumlu başkan olarak adından söz ettirmekle meşhur DNA'dan başkası değildir elbet. Hem nasıl adından söz ettirmesin ki, DNA milyonlarca nükleotidin bir araya gelmesiyle oluşan yönetici konumunda bir yapıdır. Ve bu yapı aynı zamanda kromozomları hem oluşturan hem de belli bir tertip üzere dizayn eden bir yapıdır bu. Ki, onun yöneticilik konumunda hemen her şeyi A'dan Z'ye dizayn ve inşa ediciliği DNA analiz çalışmalarıyla ispatlanmış durumdadır. Öyle ki hemen her hücresel faaliyet, yani gerek hücre dışı gerekse hücre içi faaliyetler hiçbir şüpheye mahal bırakmaksızın çekirdek tahtında oturan DNA'nın talimatları ve direktifleri doğrultusunda harfi harfine uyulup edilip yürütülmektedir. Tabii tüm hücre faaliyetlerini yürütürken de büsbütün tek başına değildir, kendisine yardımcı olacak elçileri de vardır. Hani atalarımız elçiye zeval olmaz demişler ya, aynen öyle de adına tamamlayıcı denen komplemanter DNA'nın şablon konumunda olan mRNA elçisi bu noktada üst perdeden verilen direktifleri mesaj olarak sitoplâzmaya iletip böylece protein sentezi yapımı için gereği yerine getirilmiş olur.

İşte görüyorsunuz insanoğlu hücreyi keşfetmekle kalmamış hücrenin derinliklerine de inerek DNA ve RNA'yı da keşfetmiş. Ancak keşfedilmekle her şey bitmiş sayılmaz, mesela acaba keşfedilen nükleik asitler hayatı oluşturup capcanlı tutan en temel dinamik unsurlar mıdır ya da öldükten sonra dirilmemize vesile olacak şifreler midir gibi sorular da kıyamete kadar insan zihnini meşgul edecek gibi gözüküyor. Ne diyelim, insanlık bu tip zihni kurcalayıcı sorularla meşgul ola dursun, şu bir gerçek inananlar açısından her keşfedilen bulgular hiç kuşkusuz Allah'ı hatırlatan işaret taşları mesabesinde vesileler olacaktır. Dikkat edin vesile dedik, çünkü vesile gaye değildir. Şayet vesileleri gayeleştirirsek Allah korusun bizimde putperestlerden farkımız kalmaz. Yani konumuz gereği bu noktada önemli olan hücre âleminin içine girerken Allah'ı hatırlatan her bir işaret taşını gayeleştirmeden derinlemesine ve tefekkür gözüyle incelemek çok mühimdir. Her ne kadar materyalistler hücre âleminin derinliklerinde vuku bulan tüm akıl dolusu faaliyetlere satıh üstü gözle baksalar da tüm bu akıllara durgunluk veren olağan üstü faaliyetler Yüce Allah'ın yaratıcı gücünü gösteren birer işaret fişeği faaliyetlerin ta kendisi olduğu gerçeğini ört bas edemeyeceklerdir. Hem makro ve mikro âlemde kanun koyucu Yüce Allah'ın yarattıklarından tezahür eden hakikatler nereye kadar göz ardı edilebilir ki, baksanıza değil hücrenin kendisi, hücre çekirdeğinin içinde bile çok büyük bir âlem gizlidir. Keza çekirdeğin içinde de çekirdekçik âlem gizlidir. Belli ki ilmin sonu yoktur, o halde bu âlem içinde yüz yüzebildiğimiz kadar yüzüp Allah'a layık-ı veçhiyle fikri hür, vicdanı hür kul olmak gerektir. Zira bilimsel verilere ve vesilelere köle olmamak Allah'a kul olaraktan hür olmayı gerektirir.

Malumunuz hücre çekirdeği iki tip nükleik asidi bağrında taşır. Bu demektir ki hücre çekirdeğinin içinde dirlik anlamında iki tip nükleik asit vardır. Ve bu iki tip nükleik asidin ayırımı nasıl yapılır derseniz elbette ki yapılarında bulunan şeker molekülü neyi içeriyorsa ayırımını yapmakta ona göre isimlendirilmiş olacaktır. Şayet hücre çekirdeğinde bulunan nükleik asid 'deoksiriboz nükleotid polimer' içeriyorsa bu söz konusu sarmal yapı DNA olarak karşılık bulur, yok eğer nükleik asit 'ribonükleik asit polimer' içeriyorsa bu kez RNA olarak isimlendirilip karşılık bulur. Öyle ki her iki tip nükleik asitte beş karbonlu şeker molekülü ihtiva eden yapıda olup aralarındaki fark DNA'nın merdiven yapısı çift iplikli heliks minare görünümlü bir yapıda olurken RNA'da tek iplikli heliks ve DNA'dan daha kısa minare görünümlü diyebileceğimiz yapıda olmasıdır. Ve aralarındaki en ayırıcı belirgin fark ise DNA'da ki timin yerine RNA'da urasil bazın olmasıdır. Şu da var ki DNA ve RNA analiz çalışmalarının nükleik asitlerin ayrımına yönelik yapılan işlemlerinin neticesinde beş **karbonlu şeker**in yanı sıra **fosforik asit** ve **organik bazların** varlığı da tespit edilip ortaya konmuştur. Malumunuz organik bazlar **pirimidin** ve **pürünler** iki ana başlıkta kategorize edilirler. Ki, nükleik asitin temel yapısını oluşturan pürin ve pirimidinlerde kendi içinde değişik türden atom veya atom

gruplarının bağlanmasıyla birlikte protein sentezi için görücüye çıkan primidinler “**sitozin, timin ve urasil”** olarak sahne alırken**,** pürinler ise “**adenin** ve **guanin”** olarak sahne alırlar. Burada DNA’nın eşleşmesinde; Adenin Timin ile eşleşerek sahne alırken, Guanin de Sitozin ile eşleşerekten sahne alacaktır. İşin içinde RNA söz konusu olduğunda ise bu kez Timin yerine Urasil devreye girip Adeninle eşleşecektir.

Bu arada unutmayalım ki nükleik asitlerin en yaygın olanı hiç şüphesiz ki DNA ve RNA’dır. Ve tüm doku hücrelerinde DNA miktar oranları hemen hemen aynı ölçektedir, ancak eşey hücreleri bundan istisna olup bu oran vücut hücrelerinin yarı ölçeği kadardır. Ayrıca Watson ve Crick’s ikilisinin bu arada DNA’nın yapısıyla ilgili yaptığı ilk çalışmalardan elde ettikleri bulgularla DNA’nın telsel bir yapıya sahip olduğu ortaya çıkarken ikinci çalışmalarıyla da hidrojen bağlarının mevcudiyeti belirlenmiştir. Derken üçüncü çalışmalarında DNA fosfat gruplarının spiral zincirinin dış tarafında yer aldığı tespit edilip ortaya konmuştur. Malumunuz 1953 yılında Maurice Huch Frederick Wilkins, James Watson ve Francis Crick ortaklaşa DNA yapısı üzerinde yaptıkları çalışmalarla da X ışını kırınımı deneyleri gündeme damgasını vuracaktır. Böylece ortaklaşa yapılan çalışmalar neticesinde sarmal yapıdaki DNA ipliklerinin gerilmiş bir şekilde uzanmadığı, uzun helezonlar (heliksiler) şeklinde kıvrıldığı ve her bir heliksin iki molekülden teşekkül ettiği anlaşılmıştır. Böylece DNA’nın en son fiziki şemailinin tıpkı el örgü işleme modellerinde olduğu gibi daha çok sağa bükülü bir helezonal heliks şekliyle zihinlere tahayyülü gerçekleşir. Bizim açımızdan böyle bir yapının tahayyülü sanki bir **minare şerefesine kadar çıkan kıvrımsın merdivenleri** andırması yönüyle daha çok dikkat çeken bir tahayyülü gibi oldu dersek pek maksadımızı aşmış sayılmayız. Hani minarenin tepesine çıkmak için kıvrım şeklindeki merdivenlerden adım adım ilerleyip şerefeye ulaştıktan sonra ancak cümle âleme tevhit çağrısı ilan edilir ya, aynen öyle de kıvrım kıvrım sarmal yapıdaki minare görünümündeki DNA’nın basamaklarından şerefesine çıkıldığında ise elçileri aracılığıyla (müezzinleri) yaptığı ve yapacağı hücre içi ve hücre dışı faaliyetlerin adeta duyurusu yapılmış olur. Üstelik üst perdeden bu yaptığı duyurular hücre organelleri tarafından harfi harfine yerine getirilir de. Öyle ki duyuru yapılan DNA minaresinin basamaklarını pürün ve pirimidin çiftleri oluşturmaktadır. İster adına çiftlerin izdivacı deyin ister birleşmeleri deyin her bir pürün kendine bağlanacak olan primidine karşılık gelip böylece birbirlerine zayıf hidrojen bağlarıyla bağlanaraktan gerekli duyuruları yapmış olurlar. İyi ki de gönül bağı kurmuşlar bu sayede hücre içi ve hücre dışı tüm faaliyetler tıkır tıkır işlerlik kazanır da. Sarmal yapıdaki DNA’nın basamaklarında birbirlerine karşılık gelen pürin ve pirimidin yoğunlukları birbirine eşittir. Şu da var ki “adenin + timin” orantısı birtakım canlılarda değişiklik gösterebiliyor.

DNA merdiveninin her bir kenarında kardeş moleküllerin birbirine zıt yönde bulunuşu son derece karmaşık olan bir yapıyı gözler önüne sermekte. Ancak bu karmaşıklığı giderip yalınlaştıracak işaret taşlarının varlığı zihinlerde berraklık oluşturmaya ziyadesiyle yetmiştir diyebiliriz. Şayet söz konusu moleküller zıt yönde diziliş sergilemeselerdi ne mümkün ki DNA molekülünün her iki ucu birbirinden kolaylıkla ayırt edilebilmiş olsun. Neyse ki şeker dediğimiz organik kökler nükleotid zincirine simetrik olarak yerleşivermişler. Böylece deoksiroboz şeker molekülü DNA’nın bir ucuna 3 numaralı karbonuyla fosforik aside bağlanırken diğer ucuna da 5 numaralı karbon ve fosforik asit molekülüyle bağlanmış olur. İyi ki de bu şekilde bağlanmış olmaktalar da genetiğin olmazsa olmaz kurallarından diyebileceğimiz DNA’nın sarmal yapısının kime ait olduğunun ayırt edici yüzü diyebileceğimiz profilini ortaya koyan fotoğraf kareleri olarak karşımıza çıkıp iliklendirmesi bu sayede yapılabiliyor. Malumunuz DNA genel yapısı itibariyle bir fosfat, beş karbonlu bir şeker ve bir azotlu organik bazdan oluşan kimyasal bileşiklere **nükleotid** denirken, bu söz konusu nükleotitlerin on üç veya daha fazlasının bir araya gelip oluşturdukları DNA sarmal yapı halkasına da polinükleotit denir.

İşte yukarıdaki açıklamalar eşliğinde sonra en yaygın DNA molekülünün yapı taşlarını oluşturan nükleotitlerin bulunduğu konumu şu şekilde özetleyebiliriz de pekâlâ:

-İki zincirden kurulmuş olup bir eksen etrafında kıvrılarak helezonik düzgün bir çift sarmal meydana getirirler.

-H (hidrojen) bağları ile bağlanmış olan bazlar (nükleotidler-AG-T-C) daima fermuar misali açılan sarmalın iç kısım şeritte yer alan adenin karşısına diğer şeritten gelen timin, guanon karşısına ise sitozin eşlik edecek şekilde dizilirler. Öyle ki en nihayetinde bu diziliş neticesinde bir ya da birden fazla gen çiftine bağlı olarak, özel bir karakterin ortaya çıkmasını sağlayacak şekilde iki zinciri birbirine bağlayan H (hidrojen) köprüler eşliğinde karşılıklı tutunup her biri tamamlayıcı gen olaraktan yani komplementer çiftler olarak diziliş sergileyeceklerdir.

-DNA sarmalı zincirin yönü birbirlerine zıt olup, birinci zincirde yer alan fosfat, şeker bağları (5) (3) şeklinde diziliş sergilerken diğer karşılığı ucunda konumlanan fosfat şeker bağları ise (3) (5) şeklinde diziliş sergiler. Böylece kimlik krizi yaşanmasına geçit verilmemiş olunur.

İşte maddeler halinde sıraladığımız özet bilgilerden de anlaşıldığı üzere cansız sandığımız DNA, tüm hücresel faaliyetlere imza atan dirliğin ta kendisi bir molekül yapıdır.

BİYOGENEZ VE ABİYOGENEZ

06 Mayıs 2022 – Cuma-Selim Gürbüzer-enpolitik

Bir canlı organizmanın nasıl meydana geldiği hususu yıllar boyunca insan zihnini meşgul eden bir konu olmuştur hep. Hadi insanların kendi kendine zihince meşgul olmasını bir noktada anlayabiliyoruz, halen bugün olmuş bir takım aklı evveller tarafından güya aşağı düzeyde ki canlıların kokuşmak üzere olan organik maddelerden meydana geldiği noktasında insanların zihni karıştırılıp anlamsız tezlerle meşgul edilmesine ne demeli. Neyse ki bilimsel çalışmalar hız kazandıkça her canlının kendi türünden kendi atasına benzer türünden meydana geldiği görüşü ağırlıklı olarak zihinlere artık yerleşivermiştir diyebiliriz. Derken geçmişten günümüze dek uzanan hayatın kökeni hakkında “cansız olmayandan canlının” ve “canlı canlı canlıdan” meydana gelir anlamlarına gelebilecek bu iki mesele sürmanşet diyebileceğimiz “**abiyogenez** ve **biyogenez”** tezi başlıkları altında incelenip bilim dünyasının gündemine oturmuş bile.

Hayatın kökeni hakkında hangi başlıklar altınında canlıların yaratılış öyküsü incelenirse incelensin şu bir gerçek tek hücreli sistemden çok hücreli bir sisteme doğru gidildikçe canlı varlıkların her birinin kendi içinde bile çeşitlilik arz edip toplamda bir büyük canlı âlemin şemsiyesini oluşturduğuna şahit olmaktayız. Tabii canlı varlıkların çok yönlü çeşitliliğine ve yaratılış mükemmeliyetine şahit olmak iyi hoşta ancak bu mükemmeliyet basit yapılardan daha kompleks yapılara doğru kademe kademe ilerledikçe her bir kademede konumlanan canlı türünün de enerji ihtiyacının o nispette artış kaydettiği gözlemlenmiştir. İşte bu ve bunun gibi gözlemlerden elde edilen verilerden hareketle “abiyogenez” kavramı da cansız elementlerden aminoasitlere, amino asitlerden koaservatlara, koaservatlardan proteinlere, proteinlerden tek hücreli canlılara ve en nihayetinde kompleks yapılara doğru gelişmenin adı olarak bilim dünyasının tanımında yerini almıştır. Düşünsenize en basitinden suyu ele aldığımızda sadece susuzluğumuzu giderecek kaynak olmanın ötesinde yetişkin bir insan vücudunda yüzde 50 ila 70 oranda ab-ı hayat su molekülü olarak yer almasıyla da her daim onunla hemhal olup yüzleşmekteyiz. Her ne kadar içtiğimiz su, deneysel laboratuvar su analizi çalışmalarıyla

karşımıza abiyogenez formunda bir su molekülü olarak çıkmış olsa da ister adına hayat suyu diyelim, ister dirlik suyu, ister aynü'l hayat diyelim hiç fark etmez sonuçta tüm canlılara dirlik katacak derecede bir ab-ı hayat kaynak oluş gerçeğini değiştirmeyecektir. Ancak bu demek değildir ki canlı hayat sadece sudan ibarettir, hiç kuşkusuz su olmadan da hayatını idame ettiren canlı varlıklarında var olduğu bilinen bir gerçekliktir. Nasıl mı? Mesela oksijenden yoksun şartlarda enerji üreten bakteri, mantar ve diğer mikroorganizmaların aracılığında fermantasyon yoluyla birtakım organik bileşiklerin oluşumunun susuzda gerçekleşebilmekte. Hatta bu gerçeği Wollin ve Erickson gibi birçok bilim adamları yüksek perdeden; amonyak, metanol, formik asit ve formaldehit gibi bileşiklerin nükleik asitlerle gireceği bir takım reaksiyonlarla da aminoasitlerin oluşabileceğini dillendirmişlerdir. Hadi bunun böyle olabileceği doğrulanmış olduğunu varsaysak bile böylesi bir aminoasit oluşumun varlığı yaratılış fikriyatının yoktan var oluş inancını ortadan kaldıracak bir tez olmayacaktır. Kaldı ki müminler olarak topraktan geldik toprağa döneceğimiz manasına gelen hem yoktan var, hem vardan var, hem de vardan yok ayet mealine olan inancımıza asla halel getirmeyecektir. Dolayısıyla bu noktada toprak bizim abiyogenemizdir zaten. Zira ilk insan topraktan yaratılmıştır. Havva anamız ise Âdemin eğe kemiğinden yaratılmıştır. Öyle ya, madem inan nesli Âdem ve Havva anamızdan türeyiverdi, o halde muhtemeldir ki, **Hz. Adem (a.s)** bizim ana rahminde geçirdiğimiz ontogenesis gelişimin bir değişik benzer sürecini toprağın ana rahminde geçirerek tüm insanlığın ilk atası ve ilk peygamberi oluvermiştir. Böylece Yüce Allah'ın Kur'an'da kullarına hitaben "**Sizi topraktan yarattık, tekrar toprağa döneceksiniz, ikinci bir defa daha sizi topraktan çıkaracağız**" (Taha,55) beyan buyurduğu ayetin sırrı mucibince toprağın bağrına ruh üflenerek ben-i adem oluverdik. Sonrası malum Hz. Âdem (a.s) ile Havva anamız cennet yurdundan dünyaya teşrif etmesiyle birlikte ben-i ademin kıyamete kadar sürecek olan imtihanı start alır

Peki ya biyogenez? Yukarıda tanımladığımız gibi canlının canlıdan meydana gelebileceğini ifade eden bir kavramdır biyogenez. Bu kavramın içeriğinden de anlaşıldığı üzere canlının temelini hücreler oluşturmaktadır. Malumunuz hücreler ise bizatihi kendileri bölünüp çoğalmak suretiyle yenilenmekteler. Ki, hücre bölünmesinden maksat yeni bir canlı hücrenin meydana gelmesini sağlamaktır. Yani burada temel gaye eşey hücrelerini oluşturmaktır. Nitekim hücre büyüyüp belli bir olgunluğa ulaştığında bu uğurda bir takım bölünmeler gerçekleştirerekten maksat hâsıl olur da. Hem nasıl maksat hâsıl olmasın ki, baksanıza ilkel canlıların üreme olayında bile bir bakıyorsun hücre içerisinde kromozomlar daha teşekkül etmeden amitoz bölünmeyle, yani doğrudan hiçbir değişikliğe uğramaksızın çekirdek ve sitoplâzmasının ikiye bölünmesiyle birlikte çoğalmasını gerçekleştirebiliyor. Örnek mi? İşte bakteri, amip, öglena ve kanser hücreleri bunun en bariz örneklerini teşkil ederler zaten. Mitoz bölünmeden amaç ise kromozomların birer kopyasını oluşturup sonrasında bu kopyaları hücre bölünmesi eşliğinde özdeş kromozom halde oluşan iki yavru hücreye pay etmektir. Burada pay edilişten de anlaşılan o ki mitoz bölünmenin amitoz bölünmeden farklı yanı mitoz bölünmenin çekirdekte kromozomların oluşmasının akabinde vuku bulan bir üreme biçimi olmasıdır. Mayoz bölünmenin mitoz bölünmeden farklı yanı da eşey hücrelerinin (*germ hücrelerinin*) birbirini takip eden diploid iki nükleuslu bir yapı içerisinde bölünmelerini iki aşamada gerçekleştiriyor olmasıdır. Öyle ki mayoz bölünmenin birinci aşamasında kromozom sayıları yarıya indirgendiği gözlemlenirken, mayoz bölünmenin ikinci aşamasında da kromozomların hem kendi eşleşmelerini gerçekleştirdiği hem de hücresel bazda bölünmelerini gerçekleştirdiği şekliyle bölünme süreçlerini tamamladığı gözlemlenir. Dahası mayoz bölünme birinci aşamasını kromozom sayısını yarıya indirgediği bir bölünme şekli olup burada diploid (2n) yapılı bir hücreden haploid (n) yapıda iki adet hücre meydana gelirken diğer aşamasında ise basit bir mitoz bölünme eşliğinde dört adet haploid (n) hücre oluşumunun vuku bulduğu bir bölünme şekliyle sürecini tamamlamış olur. Öyle anlaşılıyor ki; hücre bölünmelerinin gelişim evreleri incelendikçe hiçbir oluşumun tesadüfe meydan vermeyecek bir şekilde kendi içinde hücre yenilenmelerini bölünme şekline göre kimi zaman

indirgeyerek kimi zaman çoğaltarak gerçekleştirdiğine şahit olabiliyoruz. Belli ki gerek makro âlemde gerekse mikro âlemde hemen her şey hiçbir tesadüf oluşumuna meydan vermeyecek şekilde belli bir sistematik düzen içerisinde cereyan edip işlerlik kazanmakta. Tabii burada önemli olan tabiatta olan biten her ne varsa işleyişini gözlemlediğimiz sistemin mükemmeliyetinin Yüce Yaratıcı gücün (c.c) iradesi dâhilinde işlerlik kazandığının idrakine varabilmek çok mühimdir.

Her neyse konumuza kaldığımız yerden devam edecek olursak bazı hücre yapılarında önce mayoz, sonra mitoz görülür ki bu duruma **premeiosis** bölünme denmektedir. Bölünme hadiseleri somatik hücrelerde indirgenmeksizin gerçekleşirken, üreme hücrelerinde ise indirgenerek gerçekleşir. Nitekim üreme hücrelerinde kromozom sayısı, 2n kromozomlu vücut hücrelerinin tam aksine haploit (n) olup, işte bu yarı yarıya indirgenme hadisesi hücre çekirdeğinin ardı sıra iki defa bölünmesi neticesinde vuku bulan bir bölünme şekli olarak karşımıza çıkmaktadır. Belli ki üreme hücrelerinin kromozom sayısını yarıya indirmesi gerektiğini kendi kararıyla ya da kendi kendine tesadüfen oluşmuş bir indirgenme değildir, bikere üremenin en başında matematiksel bir hesap söz konusu olduğuna göre, böylesi bir matematiksel oluşumda Yüce Allah'ın "Ol" emri doğrultusunda işleyen bir plan olduğu kendiliğinden ortaya çıkmış olur. Ve bir plan dâhilinde mayoz bölünme sırasında erkek hücrelerin geçirdiği başlangıçtaki gelişme evresine "**spermatogenez"** olarak anlam kazanırken dişi hücrelerin kaydettiği gelişme ise "**oogenez"** anlam kazanıp her iki cinsiyet hücresi de (*spermatogenez-oogenez*) kromozom sayılarını yarıya indirgemek için gelişmesini mükemmel bir program dâhilinde üç safhada gerçekleştirmiş olurlar. Böylece bu gelişme evreleri sırasıyla "**çoğalma, büyüme** ve **olgunlaşma"** aşamalarıyla tamamlanır da. İşte tüm bu açıklamalar eşliğinde en son mayoz bölünme hakkında; eşeysel yolla üreyen gamet hücrelerin gelişme safhasında kendini gösteren ve aynı zamanda her türe özgü kromozom sayısını muhafaza eden bir bölünme şeklidir diyebiliriz. İyi ki de mayoz bölünme sistemi var, aksi halde gametler (*eşey hücreleri*) mitoz bölünmeyle çoğalaraktan zigot safhasında kromozom sayısı iki katına çıkıp böylece her türe has kromozom sayısı korunamayacaktı. Ki; bu durum başlı başına felaket bir durum olurdu.

Malumunuz çoğalma aşamasında mitoz bölünme sonucu ortaya çıkan erkek ana üreme hücreleri "**spermatogonium"** olarak adlandırılırken, dişi üreme hücresi ise "**Oogonium"** olarak adlandırılır. Hatta eşey hücrelerinin oluşumunun çoğalma evresinde hem erkek cinsiyet hücreleri (44+XY=**46**), hem de kadın cinsiyet hücreleri (44+XX=**46**) diploittirler, yani somatik bakımdan **46** kromozomludurlar. Değim yerindeyse bu durumda her bir aşama yeni bir değişime yelken açmak için vardır. Şöyle ki spermatogonyum ve oogonyum hücreleri mitoz bölünme aşamasını tamamladıktan sonra **büyüme** evresine gelindiğinde bol miktarda besin depolayıp başlangıçtaki büyüklüğünün yüzlerce katına çıkarak **primer spermatosit (***Birinci sperm hücresi-spermatozit I***)** ve **primer oosit (***Birinci yumurta hücresi-oosyt I***)** oluşum olarak start alırlar. Tabiî ki bu durum buluğ çağına kadar devam edip akabinde olgunlaşma safhasına geçiş yapılır. Olgunlaşma safhası derken bu arada ister istemez bir Allah dostunun; "**Hamdım, yandım, piştim**" sözleri akla gelmez de değil elbet. İşte bu güzel veciz sözün içeriğindeki aşamalar gibi aynen eşey hücrelerinin de kendi içinde gelişim kaydettiği en son üçüncü aşamasına gelindiğinde hele bilhassa ergenlik çağına gelmiş kişilerin **olgunlaşma** evresinde gerek primer spermaositler gerekse primer oositler redüksiyon bölünme geçirerek kromozom sayılarını yarıya indiği dört hploid hücrenin oluştuğu hücre bölünmesi gözlemlenir. Öyle ki erkek bireylerde birinci telofaz sonu gerçekleşen primer spermatozoitten 22+X=23 ve 22+Y= 23 kromozomlu iki sekonder spermatozoit (*spermatozoit II*) şeklinde yarı yarıya indirgenen hücre bölünmesi teşekkül ederken dişi bireylerde ise buluğ çağına kadar ki genital organların foliküllerinde saklı tuttukları primer oositten (O*ocyt I)* 22+X= 23 kromozomlu sekonder oosit (*Oocyt II*) şeklinde formüle edilen kutup hücresi teşekkül eder. Fakat kutup hücreleri kahır

ekseriyetle kaybolup etkisiz hale gelirler. Bu yüzden büyük olanı her daim ikinci yumurta hücresi (*Oocyt II*) olarak bilinir. Yani oocyt II hücre olgunlaşmasına rağmen yine de dört dörtlük haploid konuma gelemeyecektir, ancak ikinci bir mayoz bölünme süreci geçirip bir sperm hücresi ile döllenmiş olduğunda oocyt gelişimini tamamlamış olacaktır. Görüldüğü üzere başlangıçta dişi ve erkek cinsiyet hücreleri 2n'li diploid hücre iken mayozla yarıya inip (n) haploid kromozoma dönüşebiliyor. Bu demek oluyor ki ilk mayoz bölünmeyle kromozomlar tam manasıyla ayrılmamış olsa gerek ki derhal ikinci mayoz sürecinden geçirilerek ikinci telofaz sonunda her bir sekonder spermaositten eşit sayıda 4 spermatid oluşurken sekonder oositten ise ergin yumurta ve ikinci kutup hücresi oluşturulur. Ayrıca bu safhalarda birinci kutup hücresi genellikle ikiye bölünerek iki tane kutup hücresi meydana getirir, ama bu arada kutup hücreleri yaşama yeteneği olmadığı için ölmektedirler. Sonuçta kala kala bir yumurta hücresi ve dört spermatit kalır. Malum spermatitler şekil yönünden bu safhada yuvarlak halde olup kuyruksuzdurlar. Bu yüzden spermatitler ancak testislerin seminifer tüplerin içerisindeki sertoli hücreleri tarafından bakıma alınıp **histogenez** denen üç primer germ tabakasının bileşenlerinin farklılaşmasıyla baş, orta ve kuyruk halde bir yapıya dönüştüğünde olgunlaşmış sperm yapı olarak epididimise kaydırılmış olacaktır. Derken burada gerekli eğitimlerini tamamlayan sperm hücreleri mezun olma noktasına geldiklerinde yumurta hücresi ile birleşme anı için uğurlanmış olacaklardır. Böylelikle olgun spermalardan içerisinden ancak bir tanesinin akrozom kısmında bulunan hyalüronidaz ve proteaz enzim sayesinde bir olgun yumurtanın dışındaki zona pellusida ve sitoplâzma zarını eritip delmesiyle birlikte her iki cinsiyet hücrelerin çekirdeklerinin birleşmesi (*döllenme*) denen hadise vuku bulup 2n'li zigot meydana gelmiş olur. Kelimenin tam anlamıyla yeni bir canlının temeli atılmış olur. Ne diyelim, işte sizde görüyorsunuz ya, dile kolay, tüm bu aşamaları inceleyip hala yaratılışın mükemmeliyet gerçeğine tesadüf deniliyorsa pes doğrusu, yine de bu gerçeğe burun kıvıranlar için bu noktadan sonra dememiz gereken tek dileğimiz; Allah onlara hidayet versin demek düşer bize.

Canlı alem son derece çok kompleks yani hemen kavranamayan, hemen anlaşılamayan, hemen çözümlenemeyen bir çok öğeden oluşan karmaşık bir sistem olduğu muhakkak. Hiç kuşkusuz böylesi son derece kompleks yapıda bir canlı alemin idaresini yönetmekte zor olsa gerektir. Neyse ki Yüce Allah yarattığı cümle mahlûkatın nasıl idare edileceğinin kodlarını da bünyesine kodlamıştır. Öyle ya, hemen hemen tüm dünya ülkelerinin yönetiminde başkan bulunur da biyolojik hayatın idaresinde yürütme erki bulunmaz mı? Elbette ki bulunması gerektiğinden dolayıdır ki Yüce Allah (c.c) biyolojik hayatın idaresini DNA başkanlığında halk etmiştir. Bilindiği üzere yaratılan hemen her türden canlının üreme ve kalıtım koordinasyonu DNA başkanlığında yönetilmektedir. Hatta bu iş için (*üreme ve kalıtım olayları için*) hücre ve hücre içerisinde binlerce enzim cansiperane çalışır halde pozisyon almış durumdadırlar. Derken canlı mekanizma içerisinde konumlanmış her bir enzim DNA ipliğindeki her bir gene karşılık gelip canlılık bu şekilde tanzim edilmiş olur. Zaten biyolojik hayat her türün kendi içinde gerçekleştirdiği polijenik evrelerin tümünü kapsayan hadiseler bütünüdür, hatta bu noktada biyolojik âlemi çokluk içinde bütünlük arz eden bir âlem olarak tanımlarsak yeridir. Tabii bütünlük arz ederken derken elbette ki kastımız her bir yaratılan canlının kendi türünün dışında başka bir canlı türünden meydana geldiği manasına bir bütünlük değildir. Bilakis çoklu içinde canlı âlem şemsiyesi altında bir olmak bütünlüğüdür bu. Madem öyle, canlı âlem şemsiyesinin altında konumlanmış her bir canlı türler arasında nesep bağı aramak ya da soy sop faslına girmek boşa kürek sallamaktan başka bir işe yaramayacaktır. Kaldı ki, Yüce Allah (c.c) insanı insan olarak hayvanı hayvan olarak yaratmıştır çünkü. Nitekim Yüce Allah'ın insanı insan, hayvanı hayvan olarak yarattığı şundan besbellidir ki insanın embriyolojik gelişme evresi ancak ve ancak anne karnında aşama aşama kat edilen ontogenez süreci ile açıklanabiliyor. Nasıl ki bilim adamları tarafından insanlık tarihi gelişim evreleri filogenez olarak addediliyorsa aynen öylede bizlerde anne karnındaki geçirilen ontogenez evrelerini Hz. Âdem'in toprağın ana rahminde

geçirdiği ontegenez sürecin özeti olarak addetmekteyiz. Öyle ki toprak kodumuz hem erkek hem de dişilik geni üzerine kodlanmış ta. Nitekim erkeklik kodu XY amelogenin geni ile tanımlanıp hem erkek karakteri hem de dişilik özellikleriyle iki cinsiyet allel geni bünyesinde taşırken dişilik kodu da XX amelogenin geni ile tanımlanıp sadece tek dişilik cinsiyet özelliğini bünyesinde taşır. Her ne kadar bilim dünyası topraktan yaratılış öykümüzün hem erkeklik hem de dişilik kodu üzerine inşa edildiğini geç fark etmiş olsa da Kur'an-ı Muciz'ül beyanda **"Nihayet o meniden erkek ve dişi iki eş yarattı"** (*Kıyame, 39*) diye buyurulan bu husus 14 asır evvelinden tüm insanlığa çoktan duyurulmuştu zaten. Gerçekten de şimdiye kadar elde edilen bilimsel verilere baktığımızda eldeki veriler evrim demeyip yaratılış diye haykırmaktadır adeta. Zira yaratılış gerçeğine baktığımızda insandaki 46 kromozomdan 44'ünü vücut kromozomu olarak bilinen otozom oluştururken, diğer ikisini de eşey hücrelerinin, yani gonozom cinsiyet geni olarak bilinen heterokromozomların oluşturduğunu görürüz.

Anlaşılan o ki, gametler (*eşey hücreleri*) yarı babadan yarı anneden 23 çift kromozomun ikişerli kromozomlar halde nesilden nesile intikaliyle 46 kromozomlu insan genomu sabit bir halde korunmaktadır. Gonozom hücreler daha çok eşey hücreleri için önem arz eden bir gen birimi olurken otozomlar ise daha çok vücut hücreleri için önem arz eden bir gen birimi olmaktadır. Malumunuz bu söz konusu gen yapıları farklı metotlarla ve farklı bölünmeler eşliğinde üreyip bunlardan 1'den 22'ye kadar sıralanmış 22 çift yani totalde 44 otozom bulunurken genozom hücrelerin ise her daim 23 kromozom olarak bulunması gerekir. Nitekim 23 kromozom olarak bulunması gerekir ki erkek ve dişi cinsiyet hücreleri zigot olarak birleşip böylece insan genomu 44'ü otozom kromozom, ikisi gonozom kromozom şeklinde toplamda 46 kromozom olarak nesilden nesile devam ettirilmiş olsun. Belli ki Havva anamızın cinsiyet genomu topraktan yaratılan Hz. Âdem'in eğe kemiğinden dişilik geni ile ayrılaraktan ilk aile yapısının oluşumuna gidilen yolda birinci basamak nüve oluşturmuştur. Derken Hz. Adem (a.s) ile Hz Havva anamızın izdivaçlarıyla birlikte bu ilk nüveden kıyamete kadar devam edecek olan değişik ırkların toplamını kapsayan insanlık âlemi doğuvermiştir. Dahası ilk aile, ilk filogenik ağaç böyle doğdu diyebiliriz pekâlâ. Asla ilk maymun, ilk maymun aile demiyoruz tam aksine eşrefi mahlûkat ilk insan, ilk aile diyoruz.

ATEİST DOSTUMUN MEKTUBU

16 Mart 2009-Taha Akyol-milliyet

Celal Şengör saygın bir bilim adamıdır. Siyaseten hiç anlaşamayız. Felsefi konularda Şengör ateisttir, ben "yaratan, esirgeyen, bağışlayan" Allah'a inanırım. Fakat iyi dostuzdur. Tartışmalarımız bile dostçadır.

Prof. Şengör telefonda "Sen Karl Popper'i iyi biliyorsun ve Popper hakkında yazdıkların doğru, ben de sana bir mektup yazdım" dedi.
Bir İstanbul beyefendisinin kibar diliyle yazdığı mektup şöyle başlıyor:
"Darwin hakkındaki köşe yazınızı her zaman yazılarınızı okuduğum keyif ve mutlulukla okudum. Kalemini dini inancına bile teslim etmeyen bir yazarı ancak saygı ve hayranlıkla selamlayabilirim."

Prof. Şengör'ün, "inanan insan" kavramını nasıl algıladığını yansıtan bu ifadesini önemli buluyorum. Böyle bir şablondan baktığı için benim "kalemini dini inancıma bile teslim etmediğimi" düşmüş. İltifatına teşekkür ediyorum ama bir insanın inandığından farklı yazması ahlaki olur muydu?!
Benim 'Darwinizm' hakkında yazdıklarım hem dini inançlarıma hem bilim hakkındaki

kanaatlerime uygundu; inanarak yazmıştım.
Evet, şablonlarımız dostlarımıza bakışımızı bile etkiliyor; olabildiğince aşmalıyız.

'Darwin doğrulandı'

Prof. Şengör mektubunda Darwin teorisinin, Popper'in dediği gibi, "metafizik" olmadığını, "gözlemle doğrulandığını" yazıyor:
"Popper konusunda aynı düşünceleri paylaştığımızı biliyorum... Ancak Popper, Darwin'in kuramının epistemolojik karakteri konusunda yanılmıştır. Popper haklı olsaydı tüm jeolojiyi bilimsellik tahtından indirmek gerekirdi..."
Çünkü Popper, bir teorinin, bir hipotezin yanlış olup olmadığını sınamak için yapılacak testlerin "Yalnızca zaman olarak ileride yapılabileceğini varsaymıştır, bu yanlıştır."
Geçmiş zamanlardan gelen bulgularla da bir hipotez 'test' edilebilir. Şengör, Çin'de bulunan "tüylü dinozorlar" gibi, ne sürüngen ne kuş olan "Dinosauria" gibi, "Therapsida" gibi fosil bulgularının Darwin'i doğruladığını söylüyor ve ayrıntılı mektubunu şöyle noktalıyor:

"Yirminci yüzyılın son on yılı içinde yapılan paleontolojik keşifler göstermiştir ki, Darwin'in kuramı fosil verisine dayanarak kontrol edilebilir. Darwin'in kuramı aynen Einstein'ın izafiyeti gibi şimdilik tüm kontrollerden başarıyla çıkmıştır. En içten sevgi ve saygılarımla."

Ben de Şengör'e en içten sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

Konuşabilmek önemli

Şengör'ün mektubundaki David Hume'un bilgi felsefesi, bunun Popper'e etkisi ciltler tutacak bir tartışma konusudur. Bahsettiği bulgular Einstein teorisindeki e=mc2 gibi bir matematik formülüne bizi götürür mü, uzmanlık gerektiren bu konuda bir şey diyemem. Fakat Şengör'ün "şimdilik" kaydı çok önemlidir; evet, bilimin niteliği değişmeyecektir ama hipotezler daima değişime açıktır.

Burada yine "şablon" sorununu vurgulamalıyım: Dini düşüncenin ve hele de "inanan" insanın bilime kapalı olduğu şeklindeki "şablon" yanlıştır. Bilim adamları arasında ateistler de inananlar da vardır.
Allah'a inanan bilim adamı dostlarını Sayın Şengör hem de saygılı bir dille kaç defa anlatmıştır bana.

İlahiyatçı Prof. Mehmet Bayraktar'ın "İslam'da Evrimci Yaratılış" konusunda kitap yazdığını da belirtmeliyim.

Önemli olan, bu tartışmayı ideolojik savaşa dönüştürmemektir, zihinlerin açık olması, görüşler arasında iletişimin bulunmasıdır.

İLK OSMANLI DARWİNİSTİ HANGİ ÜNLÜYDÜ

Fatih Bayhan-16.03.2009-haber7

Ünlü yazar evine kurduğu matbaada çıkarttığı dergide Darwin teorisine inandığını ima eden bir makale kaleme almıştı. Zaten Namık Kemal'le yakınlığına bir de bu eklenince sürüldü...

Sultan Aziz, Darwinci diye kimi sürgün etmişti?

Bugünlerde geçtiğimiz yüzyılın en önemli tartışma konularından sayılan "yaratılış teorisi" üzerine bir tartışmadır gidiyor. Tartışmada kıyameti TUBİTAK'ın Darwin'e takındığı tavır kopartıyor. Her olayda yaşadığımız ikilemi bu olayda da yaşıyoruz. İktidarda sağcı-muhafazakâr AK Parti olunca tartışmaya siyaset sosu da eklemiş oluyoruz ve "İnsanın kökenleri konusunda Maymun'u" adres gösteren Darwin'e karşı dini ve siyasi bir linç yapıldığı savı tartışılıyor. Söz konusu sansür'ün adresi de bir bilimsel kurum olan TUBİTAK olunca tartışma daha da farklı bir noktaya taşınıyor.

Darwin Teorisi İlk Gününde Bile Büyük Tartışmaya Neden Olmuştu!

Bu tartışmalar yeni değil…Evrim teorisi ilk olarak ortaya atıldığı 22 Kasım 1859'dan bugüne sürekli tartışma ve ayrışma konusu oldu. Darwin'in "**Doğal Seçilim ile Türlerin Kökeni veya Hayat Mücadelesinde Ayrıcalıklı Irkların Korunumu Üzerine**" ortaya attığı tez, kendi döneminde de başta kiliseler birliği olmak üzere tüm bilim çevrelerince reddedildi ve yaratılış teorisine karşı gelindi.

Darwin'den öncesi de vardı bu tartışmaların, onun hocası olan Robert Edmund Grant'te 1839'da evrim teorisine yakın bir teoride bulunmuş ve büyük tepki çekmişti.

Darwin kimdi peki? İlk çalışmasına Doktor olan babasının yanında asistan olarak başlamış ve iki yıl tıp eğitimi almış, daha sonra rahiplik eğitimi alıp taksidermi üzerine de çalışan bir bilim adamıydı. Dolayısıyla "büyük bir yaratıcı" varlığı yerine türlerin değişimini iddia eden bu insan aslında iyi bir dinler tarihi eğitimi almış, dini referans noktalarını da çok iyi bilen birisiydi. Ancak onun inançları herhalde Nisan 1851'de çok sevdiği kızı **Annie'nin** ölümüyle tamamen kaybolmuştu.

Darwin, teorisini ortaya attığında büyük tartışmalar yaşandı. Hatta Oxford Piskoposu Wilberforce, Darwin'i savunan Huxley'e (Darwin'in talebesi), kendisinin ana yönünden mi, yoksa baba yönünden mi maymundan geldiğini sorar. Huxley; "Bilimsel gerçekleri baltalamak için diller döken bir adamın soyundan gelmektense, alçak gönüllü ve kendini bilen bir maymunun soyundan gelmeyi tercih ederim" der.

Ancak onun, teorisini anlattığı "Türlerin Kökeni" adlı kitabı İngiliz entelektüel ve aydın kesimin en çok okuduğu bir eser haline gelmişti. Teori hızla yayılmaya başladı, İngiliz gazete ve dergileri resmen Darwin'le dalga geçiyordu. Hatta bugün Darwin'in özel arşivinden çıkartılan bazı karikatürlerde onun maymun'a benzetilerek çizildiğini görüyoruz. Demekki kendi dönemi de içinde olmak üzere toplumun geneli bu teoriye karşı ciddi reaksiyon göstermiştir.

Darwin'in Fikirleri Sultan Abdulaziz Döneminde Osmanlıya Girdi

İngiliz, Fransız entelijansının bile tepki koyduğu ama merakta ettiği evrim teorisinin basın yayın yoluyla tüm dünyaya yayıldığını görüyoruz. Ama teorinin Osmanlı'ya girişi tamda Tanzimat döneminin Batı'ya karşı duyulan o sempati günlerinde oluyor.

Tahtta 31. Osmanlı padişahı Sultan Abdulaziz vardır. 1861'de tahta oturan Padişah, babası II. Mahmud'un yenilikçi adımlarını sürdürdü, batı ile entegre konusunda ciddi adımlar attı. Bu

anlamda Yurt dışına diplomatik ziyarete giden ilk Osmanlı Padişahı oldu. Hatta, "Atalarımız at sırtında fethe giderdi, biz şimdi Frenk illerine trenle, faytonla ziyarete gidiyoruz" demiştir.

Sultan Abdulaziz Batı'daki yenilikleri anlama konusunda oldukça cesur davrandı, bu anlamda takdir topladı. Bunun yanında da dindar bir şahsiyeti vardı. Hatta öyle ki, "Medine'den Saray'a gelen postaları her zaman, "Bu postalarda Rasulullah'ın kokusu vardır, Medineden geliyor" der, kalkıp abdest alarak hemde hürmeten ayakta okurdu. Padişah'ın bu denli hürmetkar davrandığı dönem, Osmanlı aydınının geri kalmışlığımızın nedenlerini de tartışmaya başladığı, bazı gazete ve dergilerde İslam dininin Osmanlıyı geri bıraktığı tezlerinin işlenmeye başlandığı ve bu tartışmalara karşı da; "**İslam imiş devlete pabend-i terakki, Evvel yok idi, iş bu rivayet yeni çıktı!.."** diye beyitlere yansıdığı bir dönemdir. İşte Darwin teorisinin Osmanlı'ya ilk giriş yaptığı dönemde aydınlarımızın ve devletin başındaki padişah'ın fotoğrafı bu şekildeydi.

İlk Osmanlı Darwinisti Ahmet Mithat

Osmanlı aydınları arasında kalemi ve düşünme gücüyle çok iyi bilinen bir isim vardı; Ahmet Mithat. İlk kitabı olan Hece-i Evvel adlı ders kitabı olan Yazar, Yaşadığı dönemin tüm fikirsel ve düşünsel ikilemlerini eserlerine çok iyi yansıtan bir Osmanlı aydınıydı. "Felatun Beyle Rakım Efendi" adlı eseri hem bu dönemin ikilemini yansıtır, hemde Batı aydınlanmasını doğru anlama noktasında ciddi çıkarımlarda bulunur. Onun Batı'yı anlama noktasındaki bu duruşu Darwin teorisine yakınlaşmasını sağlayacaktır. Evine kurduğu matbaasında çıkarttığı "**Dağarcık**" dergisinde Darwin teorisine inandığını ima edecek bir makale kaleme alacaktır. Zaten Namık Kemal'le beraberliğiyle dikkat çeken Ahmet Mithat, birde Darwin teorisine destek verince adeta kendi ipini çekmiş oldu. Osmanlı hükümeti onun Darwin'in teorisini tanıtan ve destek veren yazılarına karşı çok hiddetlenmiş ve Ahmet Mithat için şu emri yayınlamıştı:

*"*Fimabaat Mithat Efendinin maymunlarına dair matbuata zinhar nesne yazdırılmaması." **Sultan Abdulaziz, Ahmet Mithat'ı bu düşüncelerinden dolayı 1873'te Rodos'a sürgüne gönderdi. Böylece** Darwin teorisi ilk defa Osmanlı Devletinde bir aydın'ın sürgüne gönderilmesine gerekçe olmuştu**.**

İşte o çok sevdiğimiz "Felatun Beyle Rakım Efendi" romanı Rodos'ta sürgün yıllarında kaleme alınmıştır. Ama Ahmet Mithat asıl düşüncelerini yine sürgün yıllarında yazdığı

"Menfa" adlı "sürgün günlükleriyle" açıkça yazmaktan çekinmemiştir. Aynı dönemde Namık Kemal Kıbrıs'a, Ahmed Midhat ve Ebüzziya Tevfik Rodos'a, Nuri ve İsmail Hakkı (Bereketzâde) beyler Akkâ'ya sürgüne gönderildiler.

Sürgünden Sonra Darwinist Olmaktan Vazgeçti

Ahmet Mithat için asıl şaşırtıcı gelişmeler Sultan Abdulaziz'in vefatından sonra yerine gelen V. Murat'ın onu affetmesiyle döndüğü İstanbul'da aldığı görevlerle olacaktır. 3 yıl kaldığı sürgün sanki onu daha mutedil bir noktaya çekmişti. 1876'da İttihat Gazetesi'ni yayınlamaya başladı. Muhalif tutumunu yumuşatarak 2. Abdülhamit'e yakınlaştı. Daha sonra "**ben neyim**" adlı bir eser kaleme alan Ahmet Mithat daha önce savunduğu materyalist düşüncelere adeta **reddiye** yazdı. Bu kitap tam anlamıyla Ahmet Midhat'ın düşüncelerindeki dönüşüm ifadesidir. Peki bu reddiyeden sonra ne olmuştur? Devletin resmi gazetesi **Takvim-i Vakayi** ve devletin basımevi olan Matbaa-i Amire'nin müdürlüğüne atandı.1878'de Osmanlı

Sarayı'nın desteğiyle Tercüman-ı Hakikat gazetesini kurdu. 1895'te Meclis-i Umur-ı Sıhhiye ikinci reisi oldu.

Tarih tekerrür ediyor, Darwin teorisi tartışmaları devam ediyor. TUBİTAK ne yapacak merak ediliyor?

EVRİMCİLERİN GENOM OYUNU

Elif Kıral- Kasım 2006 359. Sayı – zaferdergisi

Geçtiğimiz ay Time dergisinin kapağa taşıdığı "Bizi Farklı Kılan Ne?" başlıklı evrim teorisine dolaylı olarak genom projesi üzerinden destek sağlamaya çalışan yazı, aslında tam tersine, evrim teorisini çürüten bir öze sahip.

Evrimciler, maymun ile insan genleri arasındaki çok küçük farkların bu iki varlık arasındaki devasa bilişsel ve ruhsal farklara neden olduğunu söylüyorlar. Ama söyledikleri, aslında bu iki varlık arasındaki pek çok farkın evrimcilerin dayandıkları materyalist zeminde asla izah edilemeyeceğini apaçık ortaya koyuyor. Yani, maymundan insana evriliş efsanesinin gen yapısı içerisinde dişe dokunur bir karşılığı yok.

Sahip olduğu sayısız açmaza rağmen hâlâ bilimsel bir gerçek gibi gösterilmeye çalışılan evrim teorisinin hayat bulduğu en büyük alanlardan biri de hiç kuşkusuz medyadır. Bazı kuruluşların yayınlarında evrim teorisini savunan ve teoriyi ispatlanmış bir gerçek gibi göstermeye çalışan haberlere düzenli olarak rastlamak mümkündür. Oysa evrim teorisi her türlü bilimsel dayanaktan yoksundur ve pek çok aleyhte delille tamamen çürütülmüş durumdadır.

Son zamanlarda evrimciler İnsan Genomu Projesi çerçevesinde ortaya çıkarılan sonuçları da çarpıtmakta ve bu sonuçları bozuk mantık örgülerine malzeme edinmektedirler. Bu doğrultuda özellikle şempanzelerin genlerinin insan genleriyle %99 benzerlik gösterdiğini iddia ederek, bunun evrim teorisine bir delil oluşturduğunu ileri sürmektedirler. Oysa genomlar arasındaki benzerlik canlıların birbirlerinden türediklerini ispatlamaz. İnsan, genlerini pek çok canlıyla belli oranlarda paylaşmaktadır. Örneğin nematod solucanlarıyla... Bu solucanlarla insanın DNA'ları arasında %75'lik bir benzerlik vardır, ama bu durum insanın %75 solucan olduğunu göstermez. Aynı şekilde, şempanze ile insanın DNA'larındaki %99'luk benzerlik de, insanın %99 şempanze olduğu anlamına gelmemektedir.

Geçen ay, Time dergisinde canlılar arasındaki genetik benzerliğin evrime işaret ettiği aldatmacasıyla ilgili bir makale yayınlandı. Zaman zaman evrim teorisiyle ilgili haberlere yer veren derginin Michael D. Lemonick ve Andrea Dorfman adlı yazarları tarafından kaleme alınan makale "Bizi Farklı Kılan Ne?" (What Makes Us Different?) başlığını taşıyor. Ne var ki evrimi çürüten gerçekler evrimci bakış açısıyla ele alınmış makalenin bizzat içinde gizli. Bu ifadelerden biri şöyle:

"Genom üzerindeki küçük değişiklikler aradaki tüm farkı ortaya çıkarmıştır. Tarım, dil, sanat, müzik, teknoloji ve felsefe gibi icraatlar bizleri şempanzelerden ayırır. Bunlar bizim genetik kodumuzda anlık fraksiyonlar içine kodlanmışlardır. Şimdiye kadar hiç kimse bunların nerede olduklarını ve nasıl çalıştıklarını bulamamıştır, fakat hücrelerimizin çekirdeği içerisinde bir yerlerde avuç dolusu aminoasit vardır ve bunlar spesifik bir sıralamada düzenlenmişlerdir. Böylece şempanzelerden daha iyi düşünebilen ve daha iyi işler yapan beyin gücü ile

donanmışızdır. Bunlar bize konuşma, yazma, okuma, senfoniler besteleme, şaheser resimler yapma ve moleküler biyolojiyi araştırma yeteneği vermektedirler.”

Görüldüğü gibi yazarlar şempanzeyle insanı ayıran özelliklerin farkında olsalar da, bu farklılıkların yine genlerden kaynaklandığını ve hücre çekirdeğinin içerisinde henüz keşfedilemeyen bir yerlerde saklı durduklarını ileri sürmektedirler. Oysa bu farklılık moleküllerle, aminoasitlerle ifade edilebilecek kadar basit değildir. O yüzden, materyalist bakış açısına sahip evrimciler tarafından hiçbir zaman hücrenin gizli saklı kalmış bir köşesinde bulanamayacaktır.

Evrim teorisini savunan bilim adamlarını bu kabil kördüğümlere götüren şey, maddî manevî her ne olursa, onu madde planında bulmayı umut eden bir bakış açısıdır. Nitekim şekerden, fosfattan ve karbon-hidrojen-azot-oksijen bileşiklerinden oluşan molekül zincirlerinin insana sevgi, saygı, sadakat, fedakârlık gibi asil duyguları, estetikten, sanattan zevk alma, sanat eserleri ortaya çıkarabilme, medeniyetler kurma, olayları analiz etme, okuma, yazma gibi yetenekleri kazandırabilecekleri, insan ruhu ve ondan da öte melekût boyutu devre dışı bırakılarak asla mantıkî bir çerçeveye oturtulamaz.

Çünkü kendisi sadece bir program olan DNA ya da genlere yapıcı bir kudret isnad edildiği zaman, bunların insan vücudunda yapıyor göründükleri şeyleri neredeyse mutlak bir şuur ile yaptıklarını kabul etmek lâzım gelir. Halbuki böyle bir şuur, sadece kendi yaptığı işler üzerinde bir bilgi ve kudret sahibi olmaktan öte, etki yaptığı tüm beden hakkında, hatta bedenin ilişki içinde bulunduğu tüm kâinat hakkında bir bilgi sahibi olmayı zorunlu kılar. Bu durumun saçmalığı apaçık belli olmasına karşılık, materyalizmin gözünü kör ettiği evrimci bakış açısı, hücrede yahut genlerde gördüğü her faaliyeti, sadece bu yapıların maddesine atfetmeye âdeta kendisini mecbur bilmektedir.

Evrimciler ruhu göz ardı etmektedirler. Oysa, ruh yok sayıldığı takdirde insandan geriye sadece bir et ve kemik yığını kalır. Bir et ve kemik yığınının ise düşünmesi, fikir yürütmesi, dinlediği bir müzikten zevk alması, baktığı bir manzaradan hoşlanması ve Lemonick ile Dorfman’in de yazılarında belirttikleri gibi senfoniler bestelemesi, şaheser resimler yapması ve moleküler biyolojiyi araştırma yeteneğine sahip olması mümkün değildir.

Aslında DNA’daki benzerlikten yola çıkarak canlıların birbirlerinden türediklerini iddia etmenin mantıksızlığı pek çok evrimci tarafından da dile getirilmektedir. Örneğin Prof. Steven Jones muz ve insan arasında %50 genetik benzerlik bulunmasının insanın %50 muz olduğu anlamına gelmeyeceğini söylemektedir. Nitekim iki farklı canlıdaki genler aynı olsa bile, bunların tamamen farklı şekilde çalışabildikleri bilinmektedir.

RIKEN Genomik Bilimler Merkezinden Todd Taylor ise şempanzenin 22. kromozomuyla insanın 21. kromozomunu karşılaştırmış, ardından Nature dergisi 27 Mayıs 2004 tarihli sayısında bu araştırmanın çok önemli farklılıklar ortaya çıkardığı haberine yer vererek araştırmayı, “Şempanze Kromozomu Şaşkınlık Yarattı!” başlığıyla duyurmuştur.

Evrimcilerin genetik benzerliğin evrime delil teşkil ettiği yönündeki iddialarının çarpıklığı bazı proteinler üzerinde yapılan analizlerde ortaya çıkan sonuçlara bakarak da anlaşılmaktadır. Nitekim bu analizler insanı genetik olarak başka canlılara da yakın gibi göstermiştir. Örneğin Cambridge Üniversitesi’nde yapılan bir araştırmanın sonucuna göre insan ve tavuk birbirlerine en yakın akraba olarak eşleşmektedir. Aynı araştırmaya göre insanın bir sonraki en yakın akrabası ise timsahtır!

Evrimciler insanda 46, şempanze ve gorillerde ise 48 kromozom bulunmasını da insan ile maymun arasındaki genetik benzerlik konusuna bir başka delil olarak kullanırlar. Oysa patatesin kromozom sayısı da şempanzeninkiyle aynıdır ve evrimcilerin çarpık mantığına göre patates de insanın akrabası sayılmalıdır.

Binlerce farklı bilimsel bulgu arasından sadece işlerine yarayanı ön plana çıkararak toplumu aldatmaya çalışan evrimciler maymun ile insan proteinlerinin bazılarının birbirine benzemesinden de "maymunun insanın atası olduğu" yönünde çarpık bir sonuç ortaya çıkarmaktadırlar. Oysa aminoasit dizilimindeki bir başka proteine bakıldığında, bu kez insan tavuğa veya solucana benzer çıkabilmektedir. Tüm bunlardan anlaşılmaktadır ki, moleküler düzeyde hiçbir organizma bir diğerinin "atası" değildir ve diğerinden daha "ilkel" ya da "gelişmiş" de değildir. Üstelik insan bedeninin diğer canlılarla moleküler benzerliklerinin olması son derece olağandır, çünkü aynı elementlerden oluşmakta, aynı moleküllerden oluşan besinleri tüketmektedir. Elbette ki metabolizmaları ve dolayısıyla genetik yapıları birbirine benzeyecektir. Bu ortak malzeme evrimin değil, ortak yaratılışın bir göstergesidir.

İnsan genomunun şifresini çözen bilim adamı gerçekleri anlatıyor:

Önce İnsan Genomu Projesi'nin ne olduğunu ve neyi ortaya çıkardığını kısaca hatırlayalım. Bilindiği gibi evrimciler uzun bir süreden beri canlıların kompleksik düzeylerinin gen sayılarıyla orantılı olduğunu iddia ediyorlardı. Ancak genom projesi kapsamında elde edilen sonuçlar açıklandığında insan ile hiçbir evrimsel akrabalık kurulamayacak canlıların genetik yapılarının veya gen sayılarının insanınki ile büyük benzerlikler içinde olduğu anlaşıldı. Örneğin, insan gen sayısı mısır gen sayısı ile aynıydı. İnsan ile meyve sineği arasında ise çok küçük bir genetik farklılık bulunmaktaydı. Teorilerinin çok sayıdaki bilimsel açmazını genom projesi ile kapatmayı umut eden evrimciler, projenin bu çarpıcı sonuçlarıyla bir kez daha hayal kırıklığına uğramışlardı. Elde edilen bulgular hayalî evrim şemalarını desteklemiyor, ne genler, ne fosiller, ne de canlıların morfolojik yapıları bu hayalî şema ile hiçbir uyumlu özellik sergilemiyordu.

Ne var ki bilim dünyasına çok önemli bir bilgi kazandıran ve evrimcilerin oyunlarını altüst eden İnsan Genomu Projesiyle birlikte, kim olduğumuzun belirlenmesinde genlerin çok önemli bir rol oynadıkları yönünde yanlış bir kanaat oluşmaya başlamıştı. Bu bilimsel keşifle beraber bazıları, insanın tüm karakter özelliklerine kadar her türlü özelliğinin genlerinde kodlu olup, insan hayatının bir formülden ibaret olduğunu düşündüler. Oysa proje üzerinde çalışan bilim adamları genlere gerçek dışı bazı roller yüklemenin yanlış olacağını belirterek bu yanlış düşünceye karşı insanları uyarmışlardı. Projeyi yürüten Ulusal İnsan Genomu Araştırma Enstitüsünün Başkanı olan ve geçtiğimiz aylarda Allah'a iman ettiğini açıklayan Dr. Francis Collins de 2001 yılında insanın DNA tarafından inşa edilmiş bir makine olmadığını ifade ederek yaratılışa dikkat çekenlerden biriydi:

"Birçoğumuz için DNA'nın insanlığımızın esas maddesi olduğu fikrini reddetmek için bilimin mekaniğinin dışında çok güçlü bir neden daha var. Bu, çok büyük bir gücün varlığına olan inançtır. Ama bazı bilim adamları ve yazarlar manevî eğilimi tamamen hurafe olarak kabul etmektedirler. Nitekim Richard Dawkins, "Bizler DNA tarafından inşa edilmiş ve amacı aynı DNA'nın kopyalarını üretmek olan makineleriz. Bu her canlı nesnenin yaşamak için tek nedenidir." tespitinde bulunmuştur. Oysa gerçekten öyle mi? İnsan olmayı, bir bakteri veya böcek olmaktan ayıran bir şey yok mu?"

Francis Collins genom şifresini çözdükten sonra The Sunday Times'a yaptığı açıklamada yaptığı keşifle ilgili şöyle demiştir:

"İnsanlık hakkındaki tüm bilgileri ve sırları içinde barındıran 3.1 milyar harflik bu kitap karşınıza çıktığında ve sayfaları tek tek incelemeye başladığınızda, büyük bir hayranlığa kapılmadan edemiyorsunuz. Ben de bu sayfalara birer birer baktım ve bunlar bana Allah'ın bilgisi ile ilgili önemli ipuçları verdi."

Dr. Collins şöyle devam etmiştir:

"Bir Yaratıcı'nın varlığına inanmak için elimizde pek çok delil bulunuyor ve hiç kuşku yok bilimsel buluşlar insanı Allah'a yaklaştırıyor. Eğer bir buluşa imza atıyorsanız, bu bilim adına büyük bir coşku vesilesidir. Uzun zamandır bu iş üzerindesinizdir ve nihayet keşfediyorsunuzdur. Öte yandan bu aynı zamanda Yaratıcı'ya çok yakınlaştığınız bir andır, çünkü sizin bulduğunuz şeyi o âna kadar hiçbir insan bilmezken, Allah onu daha en başından bilmektedir."

Sonuç olarak, evrimi yerle bir eden sayısız delile rağmen evrimciler yaratılışı, dolayısıyla insan ruhunun varlığını kabul etmek istemedikleri için insanı bir madde yığınından ibaret görmekte ve bu çarpık düşünceyi insanlara kabul ettirmeye çalışmaktadırlar. Genlere şuur atfetmeye çalışmalarının ardındaki sebep budur. Bu tutarsız iddiayı ileri sürmeleri ise, ne kadar zor durumda kaldıklarının bir göstergesidir. Görülmektedir ki, eskiden taş ve tahtadan yapılma putlarda akıl ve bilinç olduğunu ileri süren putperestlerin yerini, günümüzde moleküllerde ve bu molekülleri oluşturan cansız atomlarda akıl ve bilinç olduğunu iddia eden evrimciler almıştır.

İNSAN VE ŞEMPANZE GENOMLARININ BENZERLİĞİ NE ANLAMA GELİYOR?

Yıldız Bozkurt-Kasım 2006 359. Sayı – zaferdergisi

Son yıllarda hemen her sene insan genomunun ya fare ya da maymun türlerinin genomuna benzerliği ile ilgili çarpıcı haberleri değişik yayın organlarından duyuyor, okuyoruz. Bu benzerlikler ne demek, gerçekten maymun veya fareye o kadar benziyorsak bu bizim onlardan türediğimiz anlamına mı geliyor, biz insanları onlardan ayıran veya onlara benzeten nelerdir, soruları da haliyle zihinleri kurcalıyor. Yazının ilk bölümünde bu benzerlik çalışmalarının teknik olarak nasıl yapıldığını çok özet olarak ele alacak, daha sonra da benzerliklerin ne manaya gelebileceği konusunu aydınlatmaya çalışacağız.

Karşılaştırmalı genetik

Karşılaştırmalı genetik farklı türlere ait genomların karşılaştırılarak incelendiği bilim dalıdır. Amacı benzerlik prensibinden hareketle genlerin fonksiyonlarını ve genom içinde gen kodlayan bölgeleri belirlemektir. Evrimci bakış açısından ise amaç, türlerin benzerliklerini inceleyerek birbirlerinden nasıl evrimleştikleri konusunda çıkarımlarda bulunmaktır. Karşılaştırmalı genetik araştırmaları sonucu şu âna kadar fare genomundaki benzer genlere bakarak insan genlerinin fonksiyonlarına ait bir çok bilgi ortaya çıkarıldı. Düşünülen diğer bir örnek çalışma ise, şempanzelerin sıtma ve AIDS gibi hastalıklara insana göre daha bağışıklı olduğu bilgisinden hareketle, insan ve şempanzedeki bu hastalıklarla ilgili genlerin karşılaştırılarak hastalık sürecinin daha iyi anlaşılmasına yönelik. Bilim adamları bu

araştırmalar sonucunda ilgili hastalıklar için daha etkili ilaçlar geliştirebilmeyi ümit etmekteler.

Genom araştırıcıları karşılaştırma yaparken bir çok farklı özelliği incelerler: dizi benzerliği, genlerin konumu, genler içinde exon olarak anılan kodlama bölgelerinin uzunluğu ve sayıları, kodlama yapmayan bölgelerin genom içerisindeki miktarı ve farklı genomlarda birbirine çok benzeyen bölgelere ait bilgiler. Birden fazla genoma ait dizileri hizalayıp benzer bölgeleri araştırmak için hizalama (alignment) programları; eldeki bir diziye benzer dizileri verilen bir dizi veritabanında bulmak için ise benzerlik esaslı arama programları kullanılır. Kullanılan programların bir çoğu internet üzerinden kamu kullanımına açıktır. Örneğin çok kullanılan benzerlik esaslı arama programlarından biri olan BLAST'a Amerikan Ulusal Biyoteknoloji Bilgi Merkezi NCBI'nin web sitesi üzerinden erişilebilir.

İnsan ve şempanze arasındaki genetik benzerlik

İnsan ve şempanze kromozom sayıları birbirine oldukça yakınlar, insanda 46 kromozom varken şempanzelerde 48 kromozom bulunmaktadır. Karşılaştırma çalışmalarını kolaylaştırmak için en son sınıflandırmalar şempanzelerin 2 farklı kromozomunu 2A ve 2B olarak adlandırmış ve bu kromozomları insanın 2. kromozomu ile ilişkilendirmiştir.[1]

Önceki yıllarda şempanze genomunun kısmi sonuçları üzerinde yapılan çalışmalarla ilgili sonuçların verildiği bazı yayınlarda insan genomu ile aradaki benzerliğin yaklaşık %99 olduğu belirtiliyordu.[2] Yakın zamanda duyurulan şempanze genomu ilk taslağına ait yayında ise yaklaşık 35 milyon bazın insan genomundakinden farklı olduğu, bu sonuca 5 milyon civarında olan ekleme ve çıkarmalar da dahil edildiğinde aradaki benzerliğin %96 civarında olduğu belirtildi.[3] Aynı yayın iki genomun 2.4 milyar bazlık kısımlarının karşılıklı hizalanabildiğini söylemektedir, farklılıklara ait verilen rakamların bütün genomdan çok, hizalanabilen kısımlar için olup olmadığı anlaşılmamıştır. Oldukça yeni bir çalışma ise bu farklılıkların çoğunlukla gen olmayan bölgelerde olduğunu belirtiyor.[4] Gen olmayan bölgeler sanıldığı gibi kullanımı olmayan bölgeler değiller, bilinen önemli bir görevleri protein sentezi sürecinde genlerin okunmasını düzenlemektir.

Şu anki şempanze genomu taslağı tüm genomun yaklaşık %94'ünü kaplıyor.[5] İlgili okuyucular 5 nolu kaynakta verdiğimiz web sayfasını ziyaret ederek hem bu taslakla ilgili bilgi bulabilirler hem de bu taslağın neden ekleme çıkarma gibi bilgileri doğru olarak yansıtmayabileceği konusundaki açıklamayı (kırmızı renkle boyanmış) görebilirler. Önümüzdeki yıllarda elde edilen yeni bilgilerle bu kaplama oranı arttıkça ve eski bilgiler gözden geçirilerek yeni sürümler hazırlandıkça yukarıda verdiğimiz benzerlik sonuçlarında her iki yönde değişmeler olması muhtemel. Hatırlarsanız, 2001'de genom projesinin ilk taslağı duyurulmadan önce insan genomunda 100 bin civarında gen bulunduğu tahmin ediliyordu, genom projesinin ilk taslağı duyurulduğunda bu rakamın 30 bin civarında olduğu belirtildi.[6] 2004 yılında projenin bir yönüyle tamamlandığını duyuran makalede ise 20-25 bin kadar genimiz olduğu söylendi.[7] Son sayının örneğin 22200-22300 gibi daha çok kesinlik ifade eden bir rakam ve aralıkla değil de 5 bin gibi toplama göre oldukça büyük bir esneklikle verilmesi henüz araştırmaların devam ettiğini, genlerle ilgili bilgilerin daha çok çalışılıp öğrenilmesi gerektiğini rakamların dilinden anlayanlara kolayca anlatıyor, bunu anlamak için genetik konusunda çok bilgili olmaya sanırız gerek yok.

Biraz İngilizce bilen ve biraz da sabırlı olabilen herkesin ortaya çıkan genom bilgilerine ulaşması, okuyup incelemesi mümkün. Dünyada üç önemli web sitesi, üzerinde çalışılan

genomlara ait elde edilen bilgileri ücretsiz olarak isteyen herkese sunmaktadır; NCBI Map Viewer, UCSC Genome Browser, Ensembl Genome Browser. Bunlardan Avrupa tabanlı olan Ensembl sanırız ilk kullanıcılar için kullanımı en kolay olanıdır.[8] Ensembl'ın insan, şempanze ve fare genomlarına ait ana sayfalarından elde ettiğimiz istatistikî bilgilerin bazılarını aşağıdaki tabloda özetledik. Bu tablodan da anlaşılacağı üzere bilinen şempanze genlerinin sayısı (929) şimdilik oldukça düşük. Diğer bir ilginç sonuç ise Genscan uygulamasının şempanze genomunda fare ve insan genomuna göre yaklaşık iki kat daha fazla gen tahmin etmiş olması.

Şempanze	**İnsan**	**Fare**	
Ensembl tarafından genlere ait bilgilerin düzenlendiği tarih	Temmuz 2006	Ağustos 2006	Nisan 2006
Bilinen genler	929	22.205	21.839
Benzerlik varsayımına bağlı olarak tahmin edilen genler	19.035	—	—
Genscan uygulamasının tahmin ettiği genler	126.539	69.185	71.259
Baz çifti	2.928.563.828	3.253.037.807	3.377.887.556

Şempanze	**İnsan**	**Fare**	
Ensembl tarafından genlere ait bilgilerin düzenlendiği tarih	Temmuz 2006	Ağustos 2006	Nisan 2006
Bilinen genler	929	22.205	21.839

Benzerlik varsayımına bağlı olarak tahmin edilen genler	19.035	—	—
Genscan uygulamasının tahmin ettiği genler	126.539	69.185	71.259
Baz çifti	2.928.563.828	3.253.037.807	3.377.887.556

Benzerlik ne demek?

Bütün canlılar içinde aynı işi yapan proteinlerin genetik kodlarının da birbirine çok benziyor olması doğaldır. Mesela nişastanın parçalanmasını sağlayan enzime, amilaz denir. Biz insanlar da, tavşan da ve pek çok bakteri ve tek hücreli canlı da nişastayı parçalayarak besin elde etmek istediğinde tabi ki amilaz enzimini kullanıyor. Dolayısıyla bu canlılardaki amilaz enzimini kodlayan gen de çok farklı olmayacaktır. Bir diğer basit örnek de kandaki oksijen taşıyıcı görevi üstlenen Hemoglobin proteinidir. Tabi ki ceylanda, farede, maymunda, daha pek çok canlı ve insan vücudunda aynı protein vazifelidir ve genetik olarak bu proteini kodlayan gen için varlıklar arasında çok fark yoktur. Dünyadaki bütün canlı varlıklarda aynı temel moleküllerin olması bu canlıların birbirinden türediğini değil, canlıların aynı Yaratıcının eseri olarak yaratıldığını, bir elden çıktığını gösterir. Aynı ana maddeler kullanılarak sayamayacağımız kadar farklı hayat türleri yaratılmış, hayat mucizesi gözlerimizin önüne serilmiştir.

Bir diğer önemli husus da, dünya üzerindeki bütün canlıların besin zinciri ile birbirleriyle bağımlı olmalarıdır. Ot ile koyun arasında moleküler bazda çok farklılık olsa, aynı temel malzemeleri kullanmasalar, ot koyuna besin olamazdı. Bizim önümüze muhteşem bir sofra gibi serilmiş nice nimetler hububattan, meyvalara, yumurtadan süte kadar olan varlıklardaki ve bizdeki temel moleküllerin aynı olması bizim onları besin olarak tüketmemizi mümkün kılıyor. En basitinden besinlerimizden aldığımız proteinleri aminoasitlerine parçalıyor sonra genetik kodumuza göre gerekli proteinleri sentezliyor her bir hücremiz.

Kısacası genetik olarak varlıkların birbirlerine belli oranlarda benzemeleri, onların birbirlerinden evrimleştiği anlamına gelmiyor. Hatta varlıklardaki genom uzunlukları bile evrim veya basitten karmaşığa türeme konusunda bir ipucu vermiyor; aksine elde edilen şaşırtıcı sonuçlar ile insanların zihinlerine soru işareti bırakıyor. Meselâ, insan genomunda yaklaşık 3.2 milyar baz çifti varken, şimdiye kadar bilinen en uzun genom 670 milyar baz çifti ile Amoeba Dubia isimli küçük bir canlıya ait. Yani tek hücreli bu canlıdaki genom biz insanlardakinden yaklaşık 209 kat daha uzun. Nasıl oluyor da bu küçücük varlık insan gibi kompleks bir yapıya sahip canlıdan daha uzun bir genoma sahip? Nasıl ki dünyanın en büyük canlısı olan dev mavi balinalar 1 cm'lik kriller ve gözle görülmeyen planktonlarla beslenip bizi şaşırtıyorsa, gözle görülmeyen tek hücreli bir canlıya da dev gibi bir genom yerleştirilerek insanoğlu düşünmeye sevk ediliyor.

Kaynaklar

1- Orthologous numbering of great ape and human chromosomes is essential for comparative genomics, E.H. McConkey, Cytogenetic and Genome Research 105:157-158, 2004

2- Genomewide comparison of DNA sequences between Humans and Chimpanzees, Ingo Ebersberger ve arkadaşları, Am. J. Hum. Genet., 70:1490-1497, 2002

3- lnitial sequence of the chimpanzee genome and comparison with the human genome, The Chimpanzee Sequencing and Analysis Consortium, Nature 437:69-87, 2005

4- Forces shaping the fastest evolving regions in the Human Genome, Pollard ve arkadaşları, PloS Genetics, Kasım 2006

5- http://www.ncbi.nlm.nih.gov/ mapview/map_search.cgi?taxid=9598

6- Initial sequencing and analysis of the human genome, International Human Genome Sequencing Consortium, Nature 409:860-921, 2001

7- Finishing the euchromatic sequence of the human genome, International Human Genome Sequencing Consortium, Nature 431:931-945, 2004

8- http://www.ensembl.org/

BİLİMDE 'MUTLAK İNANÇLAR' YOK MUDUR?

Dr. Senai Demirci-Aralık 2006 360. Sayı-zaferdergisi

Bilim adamları her ne kadar yaptıkları iş içinde mutlak inançlara ve efsaneye yer olmadığını söyleseler de, dünyada olan biten her şeyde olduğu gibi bilimsel faaliyetlerde de belli ön kabuller, hatta efsane denebilecek dogmatik inançlar söz konusudur. İşte "bilimsel efsaneler"den bazıları:

"**Bütün, parçalardan oluşur."**

İnsan vücudunun organlardan, organların dokulardan, dokuların hücrelerden, hücrelerin organellerden, organellerin de nihayet moleküllerden ve atomlardan oluştuğunu söylemeye hacet var mı? Atomdan sonrası ise proton, nötron, elektrondan başlayıp, quarklara, leptonlara... enerji bantlarına kadar uzayıp gider. Gerçekten de karşımızda küçükten büyüğe doğru karmaşıklaşan, büyükten küçüğe doğru sadeleşen bir parça-bütün hiyerarşisi vardır.

Fakat, bir şeyin parçalarını öğrenmekle, o şeyi kavramış olmayız. Modern bilime göre bir şeyi anlamanın yolu, onu parçalarına indirgemektir. Bu yüzden bilim çok sıklıkla bir bütünü anlamlandırma yolunda, giderek küçülen parçalara odaklanır. Bu arada parçaları bütünden kopararak yalnızlaştırır, tekilleştirir, güdükleştirir.

Aslında bir bütünün parçalardan oluştuğu sadece bir tasvirdir. Çünkü, bütün, parçaların toplamından fazla ve başka bir şeydir. Örneğin, çok zarif kıvrımlarla kıyıya yanaşan bir deniz dalgasının nihayet su taneciklerinden ibaret olduğunu söylemek, teknik olarak doğru olabilir; ama estetik olarak eksiktir, yanlıştır, yanıltıcıdır. Dalga diye isimlendirdiğimiz 'şey', bütün su

taneciklerinin toplamından öte bir şeydir, yeni ve kasıtlı bir inşadır. Aynı şekilde, azıcık sanat ve estetik görüşü olan hiç kimse bir gülde saklı güzelliği çözümlemek için gülün yapraklarını yolmayı düşünmez. Binlerce gül yaprağını toplasanız, tek bir tomurcuktaki zerafeti ve estetiği ortaya çıkaramazsınız.

“**Bazı canlılar çok gelişmiş, bazıları ise ilkeldir.”**

Bütünü parçalara indirgemek, sadece bütüne değil, parçalara da haksızlık yapmayı doğurur. Örneğin, bir ev için tavan lambası da, kapı da birbirleriyle kıyaslanamaz önem ve önceliğe sahiptir. Kapı, ışık yaymadığı ve elektriksel özellikler göstermediği için ampule göre ‘ilkel’ ya da ‘az gelişmiş’ diye nitelendirilemez. Ampul de, ahşap yerine camdan oluştuğu için, kapıya kıyasla ‘çok gelişmiş’ sayılamaz. Ancak, bu iki şeyin bir bütün olan evin içinde yer ve görev aldıklarını unutur yahut gözardı ederseniz, ahşap bir kapıyı elektronik özelliklere sahip tavan lambasından ‘geri’, ‘az gelişmiş’ ya da ‘ilkel’ görmeye başlarsınız.

Aynı şekilde modern bilim de toprakta gözenekleriyle nefes alıp veren ve beslenen bir solucanı, her an sayısız bilginin akışını sağlayan bir insan beyni hücresine kıyasla ‘ilkel’ ve ‘az gelişmiş’ diye tanımlamaya eğilimlidir. Bu sıralamaya öylesine alışmışızdır ki, insan beyni hücresinin bir zamanlar solucan gibi ‘ilkel’ olduğu bir uydurma geçmiş ile solucanın bir insan beyni hücresi gibi ‘gelişmiş’ olabileceği bir ısmarlama gelecek arasında gidip geliriz. Sanki şimdiki zamanda mükemmel olan bir şey yoktur. Sanki her şey şu an bir eğreti form ve fonksiyon içine rastgele düşüvermiştir. Sanki her şey rastgele bir geçmişten başıboş bir geleceğe doğru sürüklenmektedir.

Halbuki, her şeyi kendi bütünü içinde ele alırsak, bir solucanın toprakta yaşama konusunda ‘mükemmel’ olduğunu, bir beyin hücresinin de insan vücudunda bilgi transferi işinde ‘mükemmel’ olduğunu anlamakta gecikmeyiz. Solucan da beyin hücresi de yer aldıkları bütün içinde mükemmeldirler, eksiksizdirler, kusursuzdurlar. Bir solucanın insan beyni için ‘ilkel’ olduğunu düşünen, bir beyin hücresinin de toprakta yaşama konusunda ‘ilkel’ kalabileceğini düşünmelidir.

Nasıl bir beyin hücresi insan vücudunda bilgi transferi işinde mükemmel ise, bir solucan da toprakta yaşama konusunda mükemmeldir.

“**Mutlaka bölünmez bir parçacık vardır.”**

Latince ‘bölünemez’ (atommy) anlamına gelen atom kelimesi, maddenin bölünmez, yok olmaz, değişmez, eskimez bir ‘temel taşı’na dayandığı kabullenmesinin ürünüdür. Bu yüzden, Aristo gibi filozoflar, binlerce yıl öncesinden, bildiğimiz anlamda atomu keşfetmedikleri halde, bir ‘atom’un, yani bölünmez parçacığın olması gerektiğini söyleyegelmişlerdir. Sonunda bu ‘bölünmez’ nitelemesini hak eden parça, yani atom tanımlanmış; ama onun da parçalanabilir, değişebilir, bölünebilir olduğu hem teorik olarak, hem de deneylerde bilfiil parçalanması suretiyle görülmüştür.

Sonu ne olursa olsun ‘sabite’ arama fikri, bölünmez, nihai temel taş arama ihtiyacı ilginçtir. Bu arayış, kâinatın yaratılma ve var edilme gibi kendi dışında bir eyleme konu olması ihtimaline karşı bir tür kapanmanın, yaratılış fikrine karşı bir direncin ifadesidir. Çünkü, ‘bölünmez’ olan zamandan etkilenmez; ‘sabit’ olan bir inşaya konu olmaz; o sadece vardır, bir başlangıcı olması gerekmediği gibi, bir sonu da yoktur! ‘Bölünmez’ olan, açık

ifadeyle, bizim ancak kâinatın Yaratıcısına atfedebileceğimiz ilâhî özelliklere sahiptir; ezelîdir, ebedîdir, yok edilemez ve varlığı için başkasına muhtaç değildir!

Gerçekte, kâinatın derininde, atomun dibinde zaten varolagelen bir temel parçacık olmadığını kavradığımızda, bir Tanrı'ya sınırlı bir kudret vermekte sakınca görmeyenler ürpertici bir boşluk içinde kalırlar. Alışageldikleri ve hep arayıp durdukları 'sabite' yitiverir, varoluşu maddeye bağlayan 'temel'leri yıkılıverir, kâinatı ezelî ve ebedî görmek isteyen hevesleri parçalanıverir, varoluşun kendi kendineliğini ve kendi başınalığını gösteren dayanakları yıkılır, eşyanın kendine yeter olduğu direnci çözülür.

Sonuç olarak 'atom' önyargısı ya da 'sabite' arayışı bir ezelî ve ebedî Yaratıcı ihtiyacından kaynaklanır, ama kasden maddeye takılıp kalır.

"**Zaman hep ileriye doğru akar.**"

Bilimsel bakış, şimdi olanı kavrarken ona mutlaka uzunca bir tarih biçer. Bu mutlaka gereklidir; yoksa şimdi ve burada gerçekleşen şeyler hakkında ideolojik çalışmalar yapmak mümkün olmaz.

Bu bakışta, şu anda gördüğümüz şey, zaman içinde daha az gelişmiş bir başka şeyden evrimleşmiş ve ileride çok gelişmiş başka bir şey olmak üzere evrimleşmektedir. Böyle bakınca, 'şimdi ve burada' olan şey gerçek ve somut olmaktan çıkar; 'şimdilik ve buradayken' gördüğümüz bir sis yığınına, gelip geçici, sahte, kararsız bir seraba dönüşür.

Burada anahtar kelime 'evrim'dir; ileriye doğru akan zaman kavramı, geriye ilkelleşerek, ileriye doğru gelişerek akan tarih anlayışı, şu anda öne sürülen 'evrim'i inşa etmek üzere tasarlanmıştır. Bu sayede evrimsel bakış her şeyi bir muhayyel tarihin içinde tamamlanmamış, eksik kalmış, kusurlu bir kimliğe büründürür. Bu tarihin 'öncesi' o şeyin imkânsızlıklar içinde deneme yanılmayla meydana gelmesine izin verecek kadar uzundur. 'Sonrası' da o şeyin şu andaki halinin 'çok ilkel' kalmasını sağlayacak hayalî mükemmelleşmelere imkân verecek kadar bitimsizdir.

Bir diğer ifadeyle, evrimleşme şu anda varolanı geçmişte tesadüflerin eline verip, gelecekte de yine tesadüflerin elinde belirsiz bir ideale emanet ederken, 'şimdi ve burada' olana karşı bir tür 'körleşme' imal eder.

"**Sebep sonucu yapar.**"

Gerçekten de hiçbir sonuç sebepsiz olmaz; varlık meydanına nedensiz uğrayan hiçbir şey yoktur. Meyve ağaçtan, yağmur buluttan, çocuk anne babadan gelir.

Esasında, böylesine sıkı bir sebep-sonuç ilişkisi olmasaydı, ne bilim mümkün olurdu, ne de kendimizi tutarlı ve anlaşılabilir bir dünyada yaşıyor bulurduk. Bir şeyin nedenini bilmiyor olsaydık, onu nasıl isteyeceğimizi bilemezdik.

İşte aklımıza düşen bilim de bu yaklaşımın tutarlılığıyla gelir ve sonra akıl mihengine vurmayı hiç düşünmediğimiz bir hükmü, bir önermeyi de aklımızın bir kenarına—hatta her kenarına—yerleştirir. O da şudur: "Sebep sonucu yapar!"

Sebebin sonucu yaptığı önermesi söz konusu sebebin (meselâ ağacın) sonuçta (meselâ meyvede) varolan tüm özellikleri önceden düşünüp tasarlayarak gerçekleştirdiğini, yani her ağacın her bir meyvesinde varolan ve ihtimal ki bir ziraat fakültesi ve eczacılık fakültesi bünyesinde çalışan yüzlerce insan beyninin henüz listelenmesini dahi bitiremediği anlamlı özellikleri, faydalı içerikleri düşünüp yapıp edebilecek bilgi, kuvvet, seçicilik, yetenek ve tasarım gücüne sahip olduğunu kabullenmeyi içinde saklar.

Bu ‘saklı kabullenme’yi akıl mihengine vurmak ise pek aklımıza gelmez. Oysa, bu sırada ‘bilim’ dediğimiz otorite, gözle görülen üzerine gözle görülmez bir hüküm kurmaktadır. Yani, meyvenin ağaçsız olmadığı/olmayacağı gözlemini, “Meyveyi ağaç yapıyor.” gibi gözlenemez/gözlenmemiş bir hükme dönüştürmektedir. Görünen, meyvenin ağaç ile birlikte geldiğidir; iki şeyin, yani sebep ve sonucun her zaman birlikte olması, sırf gözümüzün hükmüne kalacaksa, sebep ve sonucun her zaman birlikte geldiğini gösterir, o kadar. Bunun ötesinde görünen bir şey yoktur. Ağacın meyveyi yaptığını gören ise hiç yoktur. Öyleyse, “Sonuç sebepsiz olmaz.” hükmü aklımıza düşünce, “Sonucu sebep yapar.” hükmünü akıl mihengine vurmalıyız.

BİLİM ADAMI OLMAK İÇİN MATERYALİST Mİ OLMAK LAZIM?

Mustafa Akyol-Aralık 2006 360. Sayı-zaferdergisi

Aslında kendisi bir inanç olan materyalizm, inanç olduğu hissettirilmeden kitlelere “bilimsellik” diye kabul ettirilmek isteniyor. Peki bilimsel olmak ve bilimsel konuşmak için materyalist mi olmak gerekiyor?

Dünyada ve Türkiye’de kendisi aslında bir inanç olan materyalizm (asıl cevherin “madde” olduğu kabulü), inanç olduğu hissettirilmeden kitlelere “bilimsellik” diye kabul ettirilmek isteniyor. Bu, hem üniversitelerde yapılıyor, hem de gazetelerin ve aktüel dergilerin köşelerinde.

Elbette dileyen, bu inancı benimseyebilir. Türkiye’de sorun, söz konusu materyalist inancın ya da kabulün sorgusuz sualsiz bir biçimde bilimsellikle eşitlenmesi. Günümüz bilim gelişmelerini takip ettiğimizde ise, bunun pek de doğru olmadığı gözüküyor.

Sadece bir örnek olması açısından, son dönemde evrimci bilim adamları tarafından dile getirilen “maymunların zekası” ile ilgili tartışmada da bu rahatlıkla görülebilir.

Evrimci bilim adamlarına göre, maymunlar “siyasi stratejiler kurma becerisi”ne sahipler, dolayısıyla maymunlar ile insanlar arasında bir akrabalıktan söz edilebilir. Basitleştirirsek, mantık şu: İnsanların da beyni var, maymunların da. İnsanlar da siyasi strateji kurabiliyor, maymunlar da... Öyleyse, insanlar ile maymunlar akrabadır.

Oysa, insanlarla uzaktan yakından akrabalığı olmayan türlerin de, maymunları gölgede bırakacak düzeyde zekice davranışları, hatta “strateji kurma becerileri” bulunur.

Söz gelimi, balarıları ancak bir matematikçinin hesaplamalarıyla ulaşılabilecek altıgen petekler inşa ederler. Bu peteklerde en az malzeme kullanarak en fazla depolama alanı sağlayan geometrik bir plan vardır. Böyle bir “optimum” tasarımın elde edilmesi için, farklı geometrik şekillerin alan ve çevre uzunluklarının hesaplanması, alan/çevre oranı en yüksek geometrik şeklin seçilmesi gerekmektedir.

Karınca benzeri küçük bir böcek türü termitler, modern gökdelenleri andıran bir mükemmellikte kuleler inşa etmekte, bunların içinde havalandırma sistemleri, özel mahzenler, tarım alanları oluşturmaktadırlar.

Kunduzlar ise nehirlerin orta kısmında akıntıya karşı barajlar kurarlar ve bunlarda insan yapımı barajlarda görülen mühendislik yöntemlerini kullanırlar. Örneğin kunduz barajları, aynen insan yapımı örnekleri gibi, suya karşı içbükey şekildedir; bu dayanıklılığı kat kat artırır.

Aslında "zeka" tüm canlı dünyasında içkin bir özellik gibi durmaktadır. Öyle ki, bir beyne ve sinir sistemine sahip olmayan tek hücreli canlılar dahi zeka sergilemekte, hatta "stratejiler kurma becerisi" göstermektedir. Avustralyalı moleküler biyolog Michael Denton amiplerin zekasını şöyle anlatır:

"Bir toz zerresinden bile daha küçük olmalarına rağmen, amipler, çok daha kompleks canlılara benzer yaşam stratejileri izlerler. Eğer bir amibi alıp onu bir kedinin boyutlarına getirebilseydik, bu memeliyle yaklaşık aynı derecede bir zekaya sahip olduğunu görecektik. Bir amip yakalamak istediği avını bilinçli olarak kovalar, avı yön değiştirdiğinde o da onun ardından yön değiştirir, bu takibi uzun süre devam ettirir. Peki ama bu küçücük canlılar nasıl olup da bu denli iyi hesaplanmış kararlar alabilmektedirler?.. Bu davranışlar moleküler düzeyde açıklanamamaktadır." (Michael Denton, Nature's Destiny, 1998, s.228)

Peki tüm bu şaşırtıcı olgular nasıl yorumlanmalıdır? İlk söylenmesi gereken, "Biz zekiyiz, maymunlar da zeki, demek ki akrabayız." şeklindeki yorumların ikna edici olmadığıdır. Zeka, canlılığın pek çok farklı düzleminde ortaya çıkabiliyorsa, ve dahası belirli bir hiyerarşi izlemiyorsa, bundan yola çıkılarak akrabalık ilişkileri kurmanın tutarlı gerekçesi yoktur.

İkinci söylenmesi gereken ise, zekanın kökeninin bilim tarafından henüz çözülememiş bir sır olduğudur. Genelde zekanın beynin bir fonksiyonu olduğu kabul görmektedir, ama amipler gibi "beyinsiz", tek bir hücreden ibaret canlıların da zeka alametleri göstermesi, bu kabulün yeterliliğini tartışmaya açık hale getiriyor. Bu durumda zekanın madde-ötesi bir kaynağı olduğu görüşü—ki bu materyalizmin reddi anlamına gelir—ise daha ikna edici duruyor.

Öte yandan zeka tümüyle beynin bir fonksiyonu olsa dahi, beyin gibi kompleks bir organın kökeninin rastlantısal mutasyonlar ve doğal seleksiyonla açıklanması çok zordur ve bol miktarda "materyalist inanç" gerektirmektedir.

Şu halde bilimselliğin yolunun materyalist inançtan geçtiğini söylemek oldukça zor görünüyor. Belki tam tersine, son zeka araştırmalarında da ortaya konduğu gibi, asıl cevherin madde ötesinde aranacağı yeni bir bilimsellik anlayışına önümüzdeki günlerde hız vermek kaçınılmaz gibi görünüyor.

ESKİ VE MANTIKSIZ BİR SORU: "BÜTÜN VARLIKLARI ALLAH YARATTI. PEKİ ALLAH'I KİM YARATTI?"

Mehmed Kırkıncı-Aralık 2006 360. Sayı-zaferdergisi

Peygamber Efendimiz'e gelen, inançsız bir grup, "Ya Muhammed, mahlukatı Allah yarattı? Allah'ı kim yarattı?" diye sordular. Bu soru üzerine Cebrail cevap olarak, Allah'tan İHLÂS SURESİ'ni getirdi.

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.

"De ki: O Allah birdir. Her şey her halinde o Allah'a muhtaçtır; O hiçbir şeye muhtaç değildir. O doğmamış, doğurulmamış. Hiçbir şey Ona denk olmamıştır." (İhlâs suresi)

Bu ve benzeri sorular Allah hakkındaki bilgi ve inanç yetersizliğinden kaynaklanıyor. Allah, denildi mi ezelî ve ebedî olan, bütün sıfatları sonsuz kemalde bulunan Ehad ve Samed bir zat anlaşılır. Böyle bir zat ise yaratılmaktan münezzehtir. Zira yaratılan her şey hâdistir (sonradan olmuştur), fanidir (varlığının bir sonu vardır) ve bütün sıfatları sınırlıdır. Bu soruda mahluk sıfatlarının yaratıcıya isnat edilmesi gibi açık bir tezat vardır.

Bir takım sorular var ki tarihleri çok eskiye dayanıyor. Bu soru da onlardan biri. Peygamber Efendimiz'e gelen, inançsız bir grup, 'Ya Muhammed, mahlukatı Allah yarattı? Allah'ı kim yarattı?' diye sordular. Bu soru üzerine Cebrail (as) cevap olarak, Allah'tan ihlâs suresini getirdi. Bu sure ile şirkin bütün çeşitleri kökünden kesilip atılıyor, tevhidin bütün mertebeleri en güzel şeklide izah ve ispat ediliyordu.

Allah Ehad'dir. Zat ve mahiyeti varlıklara benzemekten, mekan ve zamandan, değişip başkalaşmaktan uzak olan tek ve yekta varlık odur. O Samet'tir. Bütün varlıklar, yaratılmasında ve yaşatılmasında, kısaca her hâl ve keyfiyetlerinde ona muhtaçtırlar, o ise hiçbir şeye muhtaç değildir.

Allah doğmak ve doğrulmak gibi mahluklara ait sıfatlardan uzaktır. Çünkü onun ne başlangıcı, ne de sonu vardır. Evet o, vardı ve ondan başka hiçbir şey yoktu. Ezelî ve ebedî olan Allah'ın bir başkasının tesiriyle vücuda geldiği nasıl düşünülebilir?

Onun eşi, benzeri, dengi yoktur. Ne yaratıcılığında, ne idaresinde, ne terbiye ediciliğinde, ne de hâkimiyetinde; ona denk olabilecek hiçbir mevcut düşünülemez. Zerre kadar aklı olan kimse böyle bir zat hakkında, bu çelişkili sorunun sorulamayacağını bilir.

Evet yaratıcı olan, yaratılan olamaz. Kuvvet ve kudreti sonsuz olan, bir başkasının tesiriyle vücuda gelemez. Başlangıcı olmayan, sonradan olamaz. Kısaca hem yaratıcılığın sonsuz kemal sıfatlarıyla donatılmış, hem de mahluk olmanın gereği olarak sınırsız eksikliklere sahip bir konumda olamaz.

Bir de konunun devir-teselsül ile ilgili bir yönü vardır ki o da şudur. Art arda bağlı hadiseler zincirinde mutlaka bir ilk halka olmalıdır ki diğer halkalar ona bağlı olsun.

Seksen vagonlu bir tren düşününüz. Bu vagonlardan herbirisini bir öndeki vagonun çektiğinden bahsedilir. Ve nihayet iş lokomotife dayandığında artık, "Lokomotifi kim çekiyor?" diye bir sual sorulamaz. Zira, çekip fakat çekilmeyen bir lokomotif olmazsa bu nizam bozulur ve hareket meydana gelmez.

Aynı şekilde, bir şekerin nasıl yapıldığını sorsak bize cevaben, şeker fabrikasında yapıldığı söylenecektir. Şeker fabrikasındaki aletlerin nerede yapıldığını sorduğumuzda onların da tezgâhları izah edilecektir. Neticede mes'ele bir zihne dayanmazsa, tezgâhın da tezgâhı, onun da tezgâhı sorulacak ve böyle gidilecektir.

Diğer taraftan bir elma, elma fabrikası olan ağacında yapılmaktadır. Bu ağaç ise kâinat fabrikasında inşa edilmiştir. Eğer elma ağacının da, kâinatın da yapılması nihayetsiz bir ilim

ve kudret sahibine verilmezse, kâinat fabrikasına da bir fabrika, o fabrikaya da bir fabrika icab edecek ve mes'ele muhale düşecektir.

Bir yazıyı kalemin yazdığından, kalemi elin tuttuğundan, elin de bir kola bağlı olduğundan bahsetmekle yazıyı izah etmiş olamayız. Hakikatte, mes'ele bir ilme ve kudrete dayanmakta, el de kalem gibi o ilmin tecellisine vasıta olmaktadır. Artık "Ya ilmi kim yazdı?" diye bir soru sorulamaz.

Bir nefer emri onbaşıdan, o da yüzbaşıdan ve nihayet başkumandan da emri padişahdan alır. "Ya padişah kimden alıyor?" şeklinde bir soru sorulamaz. Zira padişah da birinden emir alsa o da raiyyet derecesine iner ve emir aldığı zat padişah olur. Bu halde birinci şahıs padişah değildir ki: "Padişah kimden emir alıyor?" diye bir soru sorabilelim. Padişah denilince, emir veren, fakat emir almayan bir zat hatıra gelir.

Bu kâinatın yaratılışının; zatı, esmâsı ve sıfatlarıyla ezelî ve ebedî Allahü Azîmüşşân'a dayanması zaruridir.

Bütün mahlûkat, yaratıp fakat yaratılmayan bir Zat-ı Zülcelâl'in kudretiyle "yokluk karanlıklarından ziyâdar varlık âlemine" getirilmişlerdir.

Buraya kadar yapılan açıklamalardan açıkça anlaşılıyor ki, bu kâinatın varlığı, zatı, isimleri ve sıfatlarıyla ezelî olan bir yaratıcıya dayanmaktadır. Böyle bir zatı kimin yarattığı sormak aklen mümkün değildir.

Bu hakikata karşı artık "Cenâb-ı Hakk'ı (hâşâ) kim yarattı?" diye firavunâne bir soruyu soranlar ancak nasıl bir cehalet karanlığı içinde bulunduklarını ortaya koymuş olurlar.

AKILCILIK AKILLILIK MIDIR?

Dr. Senai Demirci-Aralık 2006 360. Sayı-zaferdergisi

Aklı ön plana alarak hareket etmek her zaman akıllıca mıdır?

Akıl ile nakil arasında nasıl bir nispet kuralım ki, ne aklımızdan olalım ne de akılcılık adına nakli yok sayalım?

İnsanın akıl sahibi olup olmayacağı kendi seçimine bırakılmamıştır. Böyle takdir edilmiş olması, şahsen aklıma daha çok yatıyor. Herhalde, ortada akıl diye bir şey yok iken, ona sahip olup olmama konusundaki kararımız pek isabetli olmayacaktı. Kaldı ki, akıl sahibi olmak bile, onca örneğin gösterdiği gibi, akıllıca hareket etmeyi garantilemiyor. Kişi aklını kullanmada akıllıca davranabilir de, davranmayabilir de. İnsanlar arasında aklını hiç kullanmamayı seçenler olduğu gibi, aklını kullanan herkesin aklını akıllıca kullandığını söylemek de mümkün değildir.

Akıl, en nihayeti, bir araçtır. İnsanın önündeki seçenekleri çoğaltmakta kullanılır. Fakat, bu güzel araç bazı insanların kafasında seçenekleri çoğaltmak yerine, kendisini tek seçenek olarak ortaya koyar, kendisini seçeneklerin merkezine yerleştirir. Tıpkı kansere dönüşen bir hücrenin hiç durmaksızın çoğalması gibi, kendisini başına buyruk ilan eder, kendi otonomisini kurar; tek kaygısı kendi işleyişi olur. Bu vakitten sonra güzel bir araç olmaktan çıkar, kötü bir amaca dönüşüverir. Kendini beslemek adına, kendisi olmaktan çıkar.

Batı felsefesi, Ortaçağdaki Hristiyanlık pratiğinin ağır baskısına tepki olarak, bu dinin şahsında temsil edilen vahye veya nakle akıl adına bir muhalefet yürütegeldi. Böylece aklın kullanıldığı, ama illa da vahye karşı kullanıldığı akılcılık akımı somutlaşarak zihinlere oturdu. Böylece, akılcılık, aklını hiç kullanmamayı yeğleyenlerin karşısına, aklını akıllıca kullanma seçeneğini getirip yerleştirdi. Oysa, 'Avrupa'yı Düşünmek'le mâruf Edgar Morin'in net ayrımıyla, akılcılık akıllılık değildir. Dahası, bana sorarsanız, akıllı olan akılcı olmaz.

Zira Ortaçağ Avrupası'nın aklı Hristiyan ruhbaniyetinin tayin ettiği özel bir teoloji içine hapsetmesine karşılık, akılcılık da aklı tıpkı iki ayağı birbirine bağlanan insan gibi kendi içine mahkum etmeyi seçti. Mahkumun bir ayağındaki pranganın zinciri duvardan çözüldü, ama bu defa diğer ayağına geçirildi. Bu defa, akıl, yürümek adına aksamaya razı oldu. Nakle karşı duran ya da ilgisiz kalan akıl, kendi kendine tabi olan, kendi normlarını kendi üreten bir makineye dönüştü. Bu makine, aklın işleyişine gelecek eleştiriyi de baştan kapatarak, bir başka dogmanın yerine kendini dogma olarak besledi. Morin'e göre, akılcılığın işi, kâinatı doğruluklarından kuşku duyulmayan postülalardan yola çıkılarak kurulan tutarlı bir sisteme hapsetmek ve o sisteme uymayan her olguyu, her düşünceyi reddetmektir. Makinenin dişleri böylece kurulunca, "akıllı eleştiriden kaçmak isteyen düşünce ve inançları tutarlı bir biçimde haklı gösterme" görevi başlar. Meselâ, "bilimsellik" akılcılığın sıkça kullanıldığı sistemlerden biridir. Bilimsellik sisteminde, kâinat olguları doğruluğundan kuşku duyulmayan postülalardan yola çıkılarak anlaşılır ve anlatılır. Ne zaman 'bilimsel' sistemle çelişen bir olgu ile karşılaşılırsa, hazır bir cevap vardır: "Bu, bilimsel değildir; o halde inceleme dışı bırakılmalıdır." Görünüşte, 'bilimsel' deyimi, bize bir uzmanlık alanını diğerlendiren ayırmada kullanılan masum bir çentik gibi belletilmiştir. Oysa, 'bilimsel' deyimi, pratikte bir olgunun var olma hakkını belirleyen, ona hayat bahşeden ya da ipini çeken cellat gibi iş görmektedir. Sözüm ona 'bilimsel' olmayan şey incelenmeye değmez, dikkate değmezdir; yani var olma hakkı yoktur. Böylece başında aklın ölçüleriyle belirlenmiş bir sınır, aklın meşguliyet alanının sınırını da çiziyor. Oysa olması gereken cevap, "Bu olgu bilimsel değil; o halde benim bilimsel dediğim çerçeve bu olguya dar geliyor olmalı. Ya çerçevemi genişletmeliyim ya da çerçevenin dışına çıkmalıyım."dır.

Akılcılıkla din adına taassubun karşı karşıya durması ya da karşı karşıya konuşlandırılması ilk bakışta bizi bunlar arasında bir seçime zorlar. Oysa, ihtiyacımız bunlar dışında bir seçenektir. Mesele, bunlardan birini diğerine tercih etmek değil, bunların ikisine tercih edeceğimiz bir seçenek bulmaktır. Zaten ikisinin birden karşısındaki seçeneği öğrendiğimizde, bu ikisini aslında aynı kefeye yerleştirdiğini, yani birini diğerine tercih etmeye değmediğini anlayabiliriz.

Bu seçeneği keşfetmenin anahtarı şu soruda yatar: Akıl ve nakil arasında nasıl bir nispet kuralım ki, ne Ortaçağ Avrupası gibi din daha doğrusu dindarlar uğruna aklımızdan olalım, ne de akılcılık adına nakli yok sayalım?

İslâm ulemâsı nakil ve aklı birlikte var kılmanın yolunu öteden beri belirlemişlerdir aslında: aklın nakle tâbi olması. Tâbi olmak ve teslim olmak tabirlerinin, modern alışkanlıklara müptela zihnimizde bir taassup çağrışımı uyandırması normaldir. Bu çağrışımın yersizliği bir yana, aklı ve nakli birlikte muhafaza etmenin başka bir yolu da yoktur. Zira aklımızı nakle tâbi ya da teslim etmediğimiz durumda yukarıdaki iki seçeneğin arasına düşer ve akılcılığa mahpus oluruz. Naklin de en azından bir veri olarak, bir enformasyon kaynağı olarak aklın önünde hazır beklemesinde aklın kaybedeceği bir şey yoktur. Yani, akıl illâ nakli reddedecekse, bunu nakli yok sayarak değil, nakil üzerinde kafa yorarak yapmalıdır. Zaten, nakli başından yok saymak, aklın önünden eleyeceği bir şeyi kaldırmak demektir ki, bu da

aklın kullanılmaması anlamına gelir. Şu halde, aklı nakle tâbi ya da teslim etmek demek, nakil adına aklı çalışmaktan alıkoymak diye anlaşılmamalıdır;

Akıl ancak nakille birlikte olduğunda çalışır. Aklı nakle tâbi kılmak ve teslim etmek, aklı nakle tâbi ve teslim ederek işlettirmeyi ifade eder.

Aklı çalıştırmak adına nakli yok saymak (akılcılık) da, nakli aklı devreden çıkararak kabul etmek (taassup) de karşı kefede durur. Beri kefede, akıllılık kalıyor.

DARWİN TARAFTARLIĞI MI, ARİSTO BAĞNAZLIĞI MI?

sorularlaislamiyet.com/

Geçmiş asırlardaki Aristo bağnazlığı yerine, bu asırda Darwin taraftarlığı egemen olmuştur. Aydınlanma Çağı ile birlikte, bütün dünyada bilimsel düşünceye pozitivizmin gölgesinde materyalist felsefe hakimdir. Biyoloji felsefesi, Evrim Teorisi ile bu Çağ'a damgasını vurmuştur. Biyoloji felsefesi sahasındaki düşünce ve değerlendirmeler, Antikçağ'dan sonra yaklaşık iki bin yıl Aristo felsefesinin nüfuz ve gölgesinde kalmıştır. Bu süre içerisinde Aristo felsefesi, farklı görüş ve düşüncelerin değerlendirilmesine imkân vermemiştir.

Çağımızdaki pozitivist felsefe, materyalizme ve pozitivizme dayalı kendi dinini hakim kılma peşindedir. Biyoloji sahasında bunu evrim teorisi ile yapmaktadır. Bunun için Aristo'nun aynı misyonunu, bu asırda evrim teorisine yüklemiştir. Evrim karşıtı her türlü yorum, farklı görüş ve değerlendirme, evrimci düşünceden vize almak zorundadır.

Sonuç olarak, şu söylenebilir ki, Antikçağ ve Ortaçağ boyunca fikir âlemini etkisi altına alan Aristo felsefesi, pek çok faydalı görüş ve düşüncenin tartışılmasına ve kabulüne asırlarca engel teşkil etmiştir. Aynı durum şimdi Evrim Teorisi için söz konusudur. Bu teori taraftarları, her türlü farklı düşünce ve yoruma kapalıdırlar. Evrimin alternatifi görüşlere asla müsaade etmemektedirler.

Bu handikabın aşılabilmesi, her türlü düşünce ve bilimsel verilerin serbest düşünce ortamında değerlendirilmesi ve farklı açılımların olması, evrimci nüfuzun bilim âleminde devre dışı bırakılması ve pozitivist düşüncenin sorgulanmasıyla mümkün olabilecektir.

TABİİ SELEKSİYON DÜŞÜNCESİ DARWİN'DE NASIL DOĞMUŞ OLABİLİR?

(110 Soruda Yaratılış Ve Evrim Tartışması - Prof.Dr.Arif Sarsılmaz)- Sorularlaislamiyet

Aslında Darwin'in düşünce dünyası beş noktada **Malthus'un** tesiri altındaydı.Malthus'un nüfus ile ilgili kitabını okuduğunda Darwin'in düşünce dünyasında filizlenen başlangıç fikirleri daha sonraki yıllarda şu noktalara geldi;

a-Popülasyonlarda potansiyel olarak geometrik bir artış söz konusudur.
b-Popülasyonlarda sabit ve kararlı bir denge durumu gözlenmektedir
c-Kaynaklar sonsuz değil, sınırlıdır.(bu üç tespitin yorumu şuydu;popülasyondaki fertler, hayatlarını sürdürebilmek için hayatta kalma mücadelesine girmek zorundadırlar.)
d-Her fert kendine has hususi bir yapıya sahiptir.
e-Ferdi varyasyonların çoğu "Kalıtımla aktarılabilir" yapıdadır.

Bu iki tespitin yorumu ise, **popülasyondaki her ferdin hayatta kalma kapatisesinin farklılaşacağı ve bunun nesiller boyu devam ederek evrime yol açacağı** şeklindeydi.Bu cümlenin ilk yarısı, tabiatta görülen ve tür içi zenginliğe bağlı olarak güçlü çeşitleri ortaya çıkaran normal bir sürecin tespiti olduğu halde, cümlenin ikinci yarısı sadece çok iyi niyetli bir ötelemeye dayanan, deneyle doğrulanması mümkün olmayan bir hüküm cümlesidir.

Hayatta kalma mücadelesi biyolojik bir prensip olarak geçerli olmakla beraber bunun "tabii seleksiyon" ismiyle evrim hipotezindeki asıl itici güç olarak görülmesi, mutasyonların keşfiyle başlar.Türün hayattan elenmesi için sebepler planında ya çevre şartları çok aşırı şekilde değişmeli veya canlının yeni yavrularında ortaya çıkan ve onları aynı ortamdaki diğer türlere karşı dezavantajlı duruma getiren mutasyonlar hakim olmalıdır.**Böyle mutasyonlar türün neslini tüketir, ama yeni bir tür haline dönüştürmez.**

Tabii seleksiyonun, ortaya çıkmış mutasyonlar üzerinde iş gördüğü kabul edildiğine göre, organizmanın farklı kısımlarının birlikte değişmesi ve adaptasyonu için, canlının değişmesi gereken her özelliğini kodlayan genlerden her birinin aynı anda benzer bir gayeye yönelmiş olarak planlı bir mutasyona uğraması ve değişmesi gerekir.Böyle değişiklikler ise tesadüfen olmaz.Alttürlerin (ırkların) ortaya çıkışında görülen mutasyonlar ise **türün genetik kapasitesi dahilinde** yaratılış planına ait ilahi irade ve takdirle yapılan değişikliklerdir.

Renk ve desen hayvalar aleminde çok önemli morfolojik karakterlerdir.Hayatta kalma veya bir kuşa av olmada güve kelebeğinin rengi ile üzerindebulunduğu zeminin rengi arasındaki benzerlik veya kontraslık, kelebeğin düşmanı tarafından görülmesini kolaylaştırabilir de zorlaştırabilirde.Rengi hemen göze çarpan fertler kolayca yem olurken, daha zor fark edilebilenler hayatlarını daha kolay korurlar ve nesillerini sürdürebilirler.Bir tür içinde bu tip morfolojik ve fizyolojik varyasyonlar ne kadar çoksa gelecekteki şartlar değişse bile, o türün neslinin devamı için yeni vasata ve şartlara uygun fertlerin bulunma ihtimali o kadar yüksektir.Her türün genetik potansiyeli farklı genişlikte yaratıldığından, bazı türler ürediklerinde çok çeşitli varyasyonlara sahip fertler meydana getirebilirken, bazı türlerin kapatisesi daha sınırlı yaratıldığından daha az varyasyonlu yavrular meydana getirir.Bunlarında çevre şartları değişikliklerinde sebepler açısından hayatta tutunmaları ihtimali daha azdır.

EVRİM GÖRÜŞÜNÜN TARİHÎ GELİŞİMİ

Prof.Dr. Adem Tatlı- sorularlaislamiyet

Bugün dünyada yaşayan canlılar arasındaki akrabalığın derecesi ve sebebiyle geçmiş ve gelecekteki hadiselerin yorumunu yapan “evrim” düşüncesi, insanlık tarihi kadar eskidir.

“Her tarafımızı kuşatmış bu Evrim Teorisi neyi tahmin ediyor? ‘Rastgele mutasyon, seleksiyon katsayısı’ gibi bir avuç dolusu varsayım öne sürerek, zaman içinde gen frekanslarındaki değişiklikleri inceliyor. Bu büyük Evrim Teorisi’nin içeriği gerçekten bu mu?” (G. L. Miklos).

Bugün dünyada yaşayan canlılar arasındaki akrabalığın derecesi ve sebebiyle geçmiş ve gelecekteki hadiselerin yorumunu yapan “evrim” düşüncesi, insanlık tarihi kadar eskidir.

1- Batı’daki Görüşler

Yunan filozoflarından Empedocles (MÖ 492-432), bütün varlıkların hava, su, toprak ve ateş gibi dört unsurun belirli oranlarda birleşmesiyle meydana geldiğini belirtmiştir. Bitkilerin tomurcuklanmayla çeşitli hayvanları verdiğini ileri sürmüştür. Ona göre kan, insan hayatının ana taşıyıcısı ve düşünmenin merkezidir.

Heraclitus ise, MÖ 570’li yıllarda bütün canlıların değişerek yeni şekiller verdiğini belirtmiştir.

Anaximander (MÖ 610-545), tabiat üzerine yazdığı kitabında, yok olanın var, var olanın da yok olamayacağına yer verir. Eşyanın hava, toprak, su ve ateş olmak üzere dört ana unsurdan şekillendiğine temas eder. Anaximander’in Darwin’den 24 yüzyıl önce ileri sürdüğü evrim düşüncesine göre, canlılar sudan hasıl olmuştur. Bir kısmı karaya çıkarak ortama uymuş ve orada çoğalmıştır. Ona göre insan, kurbağalar gibi daha basit formlardan meydana gelmiştir.

MÖ dördüncü yüzyılda (MÖ 384-322) yaşamış olan Aristo, kendisinden önce gelen bazı filozoflar gibi, varlıkların toprak, su, hava ve ateş olmak üzere dört unsurdan meydana geldiğine inanmaktadır. O, çevresindeki canlılarla ilgilenmiş, “Hayvanlar Hakkında Araştırmalar” adlı eserinde hayvanların hayatından bahsetmiş, birçok memeli-kuş-sürüngen-balık ve omurgasız hayvana yer vermiştir. “Hayvanlarda Üreme” adlı eserinde de hayvanların nasıl meydana geldiklerini ve üred iklerini açıklamıştır. “Hayvanların Kısımları” adlı eserinde ise, hayvanların çeşitli organlarından ve özellikle sinirler ve kaslardan bahsetmiştir. Aristo, canlılığın temelinde sadece maddi sebeplerin değil, bunun dışında “canlı cevher” olarak bahsettiği ruhun rolüne dikkati çekmiştir. “De Anima” adlı eserinde, bitkilerde beslenme ve çoğalmayı idare eden basit ruhtan, hayvanlarda hisleri idare eden hayvani ruhtan, insanda da şuur ve zihni idare eden insani ruhtan söz etmiştir. O, cansız maddelerden canlıların meydana geldiğine inanmaktadır. Bununla beraber, canlılarda ve bunların organlarındaki nizamın ve işleyiş tarzının, tesadüfün ve gelişigüzelliğin ya da plânsızlığın eseri olmadığına, bütün bunların bir gayeye ve hedefe göre plânlı yapılışın eseri olduğuna dikkati çeker ve bunu yapanı da “tabiat” olarak adlandırır1.

Theophrastus (MÖ 380-287), Aristo ile aynı dönemde yaşamıştır. Aristo, “zoolojinin kurucusu” kabul edilebilir. Theophrastus da bir bakıma “botaniğin kurucusu”dur. Eflatun ve Aristo’dan ders alan Theophrastus, bitkilerin çeşitli kısımlarından bahsetmiştir.

MS birinci yüzyılda Plinius (MS 23-79), “Tabiat Tarihi” adlı 37 ciltlik seride, o güne kadar yapılmış çalışmaların özetini vermiştir. Plinius, kâinatı “bir yaratıcının eseri” olarak görmüştür. MS ikinci yüzyılda Galen, canlı hayvanlar üzerinde deneyler yaparak, kalp, kan hareketleri ve sinir fizyolojisi hakkında önemli tespitlerde bulunmuştur.

Batı’da Orta Çağ boyunca ilim ve fende büyük bir duraklama olmuştur. Sarton, modern zooloji ve biyoloji sahasındaki çalışmaların bilhassa 17’nci yüzyıl sonlarından itibaren Müslümanların tesiriyle başladığını belirtir2.

Lamarck ve Darwin’den önce 17 ve 18’inci yüzyılda yaşayan ve onlara fikir ortamı hazırlayanların başında J. Ray (1627-1705), Buffon (1707-1788), E. Darwin (1731-1802), Cabanis ve Linnaeus (1707-1778) gelir.

Lamarck (1744 - 1829)

1.1- Lamarckizm

Fransız biyoloğu Jean Baptise de Lamarck (1744-1829), 1809'da **"Philosophie Zoologique"** (Zoolojinin Felsefesi) isimli bir kitap yayınladı. Lamarck kitabında, türlerin sabit olmadığını, basit yapılı canlıların uzun süreli bir evrimleşme neticesi daha kompleks yapılı canlılara dönüştüğünü savunuyordu. Onun düşüncesi, "çevre şartlarındaki bir değişikliğin o muhitte yaşayan bir hayvan türünde meydana getireceği değişme ihtiyacına göre, yeni alışkanlıkların kazanılacağı" esasına dayanmaktaydı. Bu yeni alışkanlıklar da, içten gelen hislerin gayretiyle doğuyordu. Lamarck'ın bu görüşü iki madde hâlinde ifade edilebilir:

1. Kullanma ve kullanmama kanunu.

Lamarck'a göre vücudun fazla kullanılan organları gelişip büyüyecek, kullanılmayan organlar ise körelecek veya ortadan kalkacaktır.

2. Kazanılan özelliklerin kalıtımı.

Kullanmayla gelişen veya kullanmamayla körelen organlar kalıtım yoluyla yavrularına geçmektedir. Ona göre yılanların ataları kısa vücuda ve ayaklara sahipti. Gerektikçe yeryüzünde sürünerek hareket ediyorlardı. Dar aralıklardan geçebilmek için vücutlarını gererek uzatıyorlardı. Sürünerek ve kıvrılarak hareket ettiklerinden ayaklarını kullanamıyorlardı. Uzun bir süre sonunda kullanılmayan ayaklar körelerek kayboldu ve vücutları bugünkü uzunluklarına ulaştı.

Lamarck'ın bu konuda diğer bir örneği, zürafalardır. Zürafaların atası, geyiğe benzeyen ve boynu uzun olmayan bir tip idi. Ortamda kâfi miktarda ot bulunmadığından bu hayvan ağaç yaprakları yemeye mecbur kalmış ve alt yapraklar bittikçe daha yüksekteki yapraklara erişmek için çabalamıştır. Bunun neticesi olarak boynu uzamış, bu uzama nesilden nesile daha fazla artmış ve böylece bugünkü zürafa meydana gelmiştir (Şekil 5.1). Fakat bu teori, aynı çabayı gösteren, Meselâ keçilerin boylarında uzamanın olmayışını izah edememektedir (Şekil 5.2).

Aslında zürafaların, iddia edildiği gibi, uzun boylu ağaçları değil, küçük boylu olanları tercih ettiği, günümüzde yapılan bilimsel yayınlarda belirtilir. Nitekim Uppsala Üniversitesi zooloğlarından Robert Simmon, 1996 yılında yayınladığı bir makalesinde, zürafaların kurak mevsimlerde bile alçak çalılardan beslendiğini dile getirmektedir3.

1.2- Lamarckizm'in Kritiği

Şimdiye kadar yapılan denemelerde, ortam şartlarının değişmesiyle hasıl olan değişikliklerin yavrulara olduğu gibi geçmesi mümkün olmamıştır. Bu hususta ilk deneme 1887 yılında August Weismann tarafından yapılmıştır. O, 20 döl boyunca fare kuyruklarını kestiği hâlde 21'inci dölde farelerin yine birinci döldeki gibi uzun kuyruklu olduğunu görmüştür.

Lamarck'ın ileri sürdüğü değişiklik, fenotipik farklılıklardır. Yani modifikasyonlardır. "Modifikasyonların kalıtımla ana babadan yavrularına nakledileceği" fikri üzerine kurulan Lamarck'ın hipotezi, temel genetik kaidelerine uymadığı için geçerliliğini yitirmiştir.

Şekil 1. Lamarck'ın ileri sürdüğü; "kullanılan organların geliştiği, kullanılmayanların köreldiği" görüşü, fenotipteki değişiklikleri yansıtmaktadır. Bunlar modifikasyonlardır. Modifikasyonlar ise, kalıtımla ana babadan yavrularına nakledilmez.(Fotoğraf:wikipedia)

Şekil 2. Zürafa boynunun besin temini için uzadığını ileri süren Lamarckizm, aynı harekete maruz kalan keçilerde boynun niçin uzamadığını izah edememektedir.

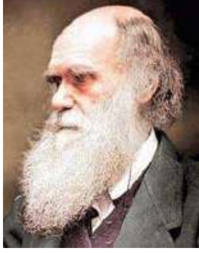
1.3- Charles Lyell

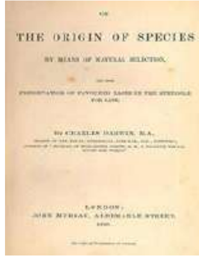
Charles Lyell (1797 - 1875)

On sekizinci yüzyılın ortalarında, yüksek dağların tepesinde bulunan fosillerden bazılarının günümüz denizlerinde yaşayan canlılara benzerlik gösterdiği ifade ediliyordu. Birçok fosil hayvan grubunun ise yaşamadığı belirtiliyordu. Bu fikri savunanlardan Leonardo da Vinci, canlıların yalnız bir defada yaratıldığına, bazılarının zamanla nesli tükenerek ortadan kalktığına işaret etmişti. O zamanda düşünürlerin genel kanaati, "canlılığın zaman zaman teşekkül ettiği, bazılarının ateş, su ve diğer tabii afetlerle yok olduğu, yeni gelenlerin ise organizasyon bakımından, kendilerinden öncekilerden daha gelişmiş bulunduğu" yönünde idi. Bu teoriye **"**Katostrofizm (Tufan) Teorisi" denir. On dokuzuncu yüzyıl başında Katostrofizm Teorisi yerine, **"**Üniformitarizm Teorisi" ileri sürüldü. Bu teoriyi savunanlardan Charles Lyell, 1830 yılında neşrettiği Principles of Geology kitabında, canlıların büyük afetlerle değil, uzun sürede çevre şartlarının zorlamasıyla değişikliğe uğradığını savundu. Nuh Tufanı'nın gerçeküstü olduğunu ileri sürdü. Bu kitabın Darwin üzerinde büyük tesiri olmuştur.

1.4 - Charles Darwin

Charles Darwin

THE ORIGIN OF SPECIES

Türlerin Kökeni (The Origin of Species) isimli kitabın 1859 yılında basılan nüshasının ilk sayfası

"Darwinizm'in ana fikri bir cümlede özetlenebilir: 'Tabiî seleksiyon, evrimci değişmenin yaratıcı gücüdür.' Hiç kimse uygun olmayanın elimine edilmesinde seleksiyonun negatif rolünü inkâr edemez. Ancak Darwinciler bununla yetinmeyip, tabiî seleksiyonun uygun olanı yarattığını da söylemektedirler"
(S. J. Gould).

Eğitimine tıpla başlayıp papaz okuluyla devam eden Charles Darwin (1809-1882), 1831 yılında Güney Amerika ve Pasifik adalarını "Beagle" adlı gemiyle beş yıl dolaştı. Seyahat boyunca karşılaştığı hayvan türlerini inceledi. Seyahat hatıralarını, **"Bir Tabiatçının Beagle ile Seyahati"** adlı kitapta toplayarak 1839 yılında yayınladı.

1838-1841 yılları arasında Darwin, Jeoloji Cemiyeti sekreterliği yaptı. Bu sırada Darwin, Jeolog Charles Lyell'in düşüncelerinden etkilendi.

Charles Darwin'in fikirleri üzerine asıl önemli tesir icra eden, Thomas Robert Malthus'un insan nüfusu hakkındaki bir incelemesidir. Bu incelemesinde Malthus, "hayatın bir mücadeleden ibaret olduğu" fikrinden hareket ediyor, insan nüfusunun gıda kaynaklarından daha süratli bir şekilde artmakta olduğuna dikkati çekiyor, ancak bu artışın savaş/kıtlık/hastalık gibi sebeplerle belli bir seviyede tutulduğunu ve nüfus-gıda dengesinin sağlandığını ileri sürüyordu. Malthus'un bu düşüncelerini kendi müşahedelerine tatbik eden Darwin, "Tabii Seleksiyon" (Doğal Ayıklama) fikrini benimsedi. Buna göre, canlılar dünyasında devamlı bir hayat kavgası vardır. Bu kavgada tabii seleksiyon, kuvvetlileri hayatta bırakmakta, zayıfları ise elemektedir.

1.5- Darwinizm

"Bir zamanlar 'tabiî seleksiyon' fikri herkese basit geliyordu. Tabiat, uygunun yaşamasını sağlamakla mükâfatlandırırken, uymayanı ise yok olmayla cezalandırıyordu. Ancak uygunun

ne olduğunu tanımlamaya sıra gelince problem ortaya çıktı. Böylece tabiî seleksiyon, en uygunun hayatta kalması ve üremesi lehinde davranmaktadır. En uygun olanlar da en fazla üreyenlerdir. Görüldüğü gibi bu mantık, bizi basit bir daireye sokmaktadır. Bu daireden çıkmak için '**Evrim neyi evrimleştirir?**' sorusuna cevap bulmak zorundayız (A. Koestler).

Darwin'in, canlıların çeşitliliği hususunda getirdiği farklı yaklaşım sebebiyle "evrim" kelimesi, Darwinizm'le eş anlamlıdır. Darwin 1859 yılında neşrettiği **"Origin of Species"** (Türlerin Kökeni) adlı eserinde, mevcut türlerin, vaktiyle yaşamış türlerin değişmesiyle hasıl olduğunu ileri sürmüştür. Darwin Teorisi'nin dayandığı faraziyeleri şöyle sıralamak mümkündür:

1. Belli bir ortamda bir türün fert sayısının değişmezliği

Belli bir ortamda yaşayan, belli bir türe ait olan canlı sayısı, değişmeden, uzun yıllar hemen hemen aynı kalır. Hâlbuki her canlı grubu çok sayıda yavru hasıl eder… Meselâ bir dişi sirke sineği (Drosophila melanogaster) yaz aylarında 700 yumurta bırakır ve her sinek aşağı yukarı üç hafta yaşar. Bunların 350'sinden dişi hasıl olur. Üç hafta sonra bunların sayısının:

1. haftada bir dişi ve bir erkek , 2. haftada 350 dişi ve 350 erkek, 3. haftada 122 bin 500 dişi ve 122 bin 500 erkek sinek olması gerekir. Fakat ortamdaki sinek sayısı hiçbir zaman bu sayıya ulaşamaz. Öyleyse bunların belli bir ortamda sürekli artmasını önleyen bir veya birkaç sebep olmalıdır.

2. Hayat mücadelesi

Darwin'e göre çok sayıda hasıl olan yavruların hepsi ergin hâle geçemez, bir kısmı ölür. Meselâ sirke sineği yavrularından hepsinin ergin hâle geçmesini önleyen sebepler arasında şunlar sayılabilir:

1. Aynı yerde ve kendi soyundan olan canlılarla yarışma.

Bu da birkaç tarzda olabilir:

1.1- Yer bulma mücadelesi.

1.2- Besin bulma mücadelesi.

1.3- Eş seçme mücadelesi.

2. Aynı yerde yaşayan ve kendi soyundan olmayan canlılarla yarışma.

2.1- Aynı besini kullanma sebebiyle ortamdaki besinin azalması.

2.2- Aynı yerde yaşayan hayvan türü, diğerinin besinidir.

3- Ortamdaki fiziki ve kimyevi faktörlerin etkisi.

Su baskınları, çok sıcak ve çok soğuk iklimler, ortamdaki canlıları etkileyebilir.

3- Korunma

Her canlıda iki içgüdü göze çarpar.

1- Canlının kendini koruması.

2- Canlının dölünü devam ettirmesi.

4- Tabiî seleksiyon

Hayat mücadelesi sonunda başarılı olanların yaşadığı ve neslinin devam ettiği, ortam şartlarına uyamayanların ortadan kalktığı kabul edilir.

5- Tür teşekkülü

Darwin'e göre, bir canlı grubunda bazı fertler sahip oldukları özellikler sayesinde birtakım şartlara, diğer bazıları ise başka şartlara uyarsa, zamanla bunlar arasındaki yapılar o kadar fazlalaşır ki artık o iki grup ayrı iki tür hâline gelir...

Darwin'in düşünceleri şöyle özetlenebilir:

Olaylar	**Makenizmalar**
1-Hızlı çoğalmaya rağmen belli bir ortamda belli bir türe ait canlı sayısının az çok sabit kalışı.	Hayat mücadelesi
2- Hayat mücadelesi ve kalıtımla geçen varyasyonlar	Tabii seleksiyon
Tabii seçim ve ortam değişmesi.	Tür farklılaşmasına sebep olan değişiklikler

1.6- Darwinizm'in Lamarckizm'den Farkı

Lamarck, evrimin ihtiyaçlar karşısında meydana geldiğini öne sürüyordu. Darwin ise, evrimi tamamen tesadüfle izah etmektedir. Meselâ Lamarck, zürafa boynunun ortama uymak zorunda kaldığı için uzadığını söylüyor. Darwin ise, tesadüfen boynu uzun olanların yaşama şansları olduğunu belirtiyordu. Aynı şekilde Lamarck, mağarada yaşayan gözleri kör hayvanların o ortama uymak zorunda kaldıkları için böyle olduklarını, Darwin ise gözleri kör olanların mağarada yaşayabildiklerini ileri sürüyor, fakat kör olmanın sebebini açıklamıyordu.

1.7- Darwinizm'in Kritiği

Darwinizm ilim dünyasında bir hayli taraftar bulmuştur. Ancak ileri sürülen hususların pek çoğu ispat edilemediği için teori seviyesinde kalmıştır. Bilhassa genetik, moleküler biyoloji ve antropoloji sahasındaki gelişmeler ışığında Darwinizm'in kritiği yapılmaktadır. Bu noktada, ileri sürülen hususları birkaç madde hâlinde toplamak mümkündür:

1- Bu teoride basitten mükemmele doğru bir gelişme ileri sürüldüğü hâlde, kromozom sayılarında böyle bir gelişme yoktur. Meselâ tek hücrelilerden Radiolaria'da kromozom sayısı 800 olduğu hâlde, toprak solucanında iki, alabalıkta 80-96, insanda ise 46'dır.

2- Darwin'in bahsettiği şekilde türlerin değişmesi için geçen zaman, bugün dünyanın hesap edilen yaşından çok daha büyüktür.

3- Ortam şartlarına en iyi uyma “ilerleme” şeklinde olduğu gibi, “gerileme” şeklinde de olabilir. Mademki tabiatta zayıflar elenmektedir, o hâlde bize göre çok güçsüz gibi görünen türlerin yaşaması nasıl izah edilecektir? Daha doğrusu kimler zayıftır?

4- Yeni türlerin birbirinden tedricen, yani yavaş yavaş hasıl olduğunu gösteren ara formlar bulunamamıştır.

5- Her canlının genetik yapısını muhafaza ederek kendi neslinden meydana gelmesinin sayısız örneği, “bir türün başka bir türden tesadüfen evrimleşerek hasıl olduğu” faraziyesine ters düşmektedir.

6- Birçok organizmanın, yeryüzüne ilk çıktığı andan itibaren hiç değişmeden günümüze geldiği görülmüştür.

7- Bir organ tam olarak teşekkül etmediği sürece onun bir fonksiyonu olmadığından, organ tam teşekkül edinceye kadar canlıya bir fayda sağlayamaz. Darwin bu düşüncenin aksini müdafaa etmektedir. Ona göre, Meselâ insan gözü, tam teşekkül edinceye kadar geçirdiği farz edilen ara devrelerde de görevini yapmıştır. Yarım gözün, yarım kalbin ya da yarım kafatasının mükemmel bir organ gibi nasıl görev yapmış olduğunun açıklanması gerekmektedir.

Darwinizm’e yapılan itirazlardan birisi de, tabii seleksiyonun “yaratıcı güç” olarak kabul edilmesinedir. Nitekim Gould, bunu şu şekilde dile getirir:

“Darwinizm’in ana fikri bir cümlede özetlenebilir: ‘Tabiî seleksiyon, evrimci değişmenin yaratıcı gücüdür.’ Hiç kimse uygun olmayanın elimine edilmesinde seleksiyonun negatif rolünü inkâr edemez. Ancak Darwinciler bununla yetinmeyip, tabiî seleksiyonun uygun olanı yarattığını da söylemektedirler” 4.

Uygun olanın ne olduğu da tartışmalı bir konudur. Bunu, Koestler şöyle değerlendirir:

“Bir zamanlar ‘tabiî seleksiyon’ fikri herkese basit geliyordu. Tabiat, uygunun yaşamasını sağlamakla mükâfatlandırırken, uymayanı ise yok olmayla cezalandırıyordu. Ancak uygunun ne olduğunu tanımlamaya sıra gelince problem ortaya çıktı. Böylece tabiî seleksiyon, en uygunun hayatta kalması ve üremesi lehinde davranmaktadır. En uygun olanlar da en fazla üreyenlerdir. Görüldüğü gibi bu mantık, bizi basit bir daireye sokmaktadır. Bu daireden çıkmak için ‘**Evrim neyi evrimleştirir?**’ sorusuna cevap bulmak zorundayız!” 5

Kaynaklar:

1. Collingwood, R. The Idea of Nature. Oxford. 1954 P. 82.
2. Sarton, G. Introduction to the History of Science.Baltimore. C.III. 2. Kısım. 1927, p.1640.
3. Robert Simmon.The American Naturalist, 1996, V. 148, s. 771-786.
4. Gould, S.J. The Return of Hopeful Monsters. Natural History. 1977, Vol. 86.p.28.
5. Koestler,A. A Swimming Up. New York. Vintage Books. 1978.

EVRİM VE İDEOLOJİ

Prof.Dr. Adem Tatlı-sorularlaislam

Darwınızm Ve Neo-Darwınızm, geçtiğimiz asırda hem Kapitalizme ve hem de Irkçılığa âlet edilmiştir. Darwin ve onun takipçileri Dobzshansky, Simpson, Huxley, Mayr ve Stebbins gibi Neo-Darwinistler tarafından ifade edilir.

Hayatın bir mücadeleden ibaret olduğu ve kuvvetlilerin yaşama hakkına sahip bulunduğu şeklindeki görüş, Amerika ve Avrupalılarca, Asya, Afrika ve Uzak Doğu ülkelerini sö mürge altına almada, kaynakların istismarını ve Kafkas ırkçılığını haklı göstermede gerekçe olarak kullanılmıştır. Meselâ, tesirli bir Evrim felsefecisi ve sosyologu olan İngiliz Herbert Spencer, Sosyal Danwinizm fikrini şiddetle müdafaa et miş, bu görüşü daha sonra John Rockefeller, Andrew Cornegie ve İngiliz Emperyalistlerinden Cecil Rhodes tarafından tesirli bir şekilde uygulanmıştır. Almanya'da ise, Haeckel, Nietzsche ve Bismarck gibi kişilerin ırkçı evrimcilikleri, sonra dan Adolf Hitter'in Nazizmini doğurmuştur.

Darwınızm Ve Neo-Darwınızm, geçtiğimiz asırda hem Kapitalizme ve hem de Irkçılığa âlet edilmiştir. Darwin ve onun takipçileri Dobzshansky, Simpson, Huxley, Mayr ve Stebbins gibi Neo-Darwinistler tarafından ifade edilir.

Hayatın bir mücadeleden ibaret olduğu ve kuvvetlilerin yaşama hakkına sahip bulunduğu şeklindeki görüş, Amerika ve Avrupalılarca, Asya, Afrika ve Uzak Doğu ülkelerini sömürge altına almada, kaynakların istismarını ve Kafkas ırkçılığını haklı göstermede gerekçe olarak kullanılmıştır. Meselâ, tesirli bir Evrim felsefecisi ve sosyologu olan İngiliz Herbert Spencer, Sosyal Danwinizm fikrini şiddetle müdafaa etmiş, bu görüşü daha sonra John Rockefeller, Andrew Cornegie ve İngiliz Emperyalistlerinden Cecil Rhodes tarafından tesirli bir şekilde uygulanmıştır. Almanya'da ise, Haeckel, Nietzsche ve Bismarck gibi kişilerin ırkçı evrimcilikleri, sonradan Adolf Hitter'in Nazizmini doğurmuştur.

Yaygın olarak kullanılan Mongolizm hastalığının ismi bile, ırkların sırasıyla zenci, Moğol ve Kafkas safhalarından geçerek evrimleştiğine dair faraziyeden hareketle ortaya atılmıştır. Bugün, tamamlanmayan bir embriyonik gelişmeden sonra doğan çocuklara Moğol manasında Mongoloid denilmektedir.

Yine Evrimci antropologlardan Osborn, 1980 yılında neşrettiği İnsan Irklarının Evrimi adlı kitabında şu görüşlere yer verir:

Mars'tan tarafsız bir zoolog dünyamıza inse ve balıkların, kuşların ve memelilerin ırkları gibi, insan ırklarını da aynı tarafsızlıkla incelese, mevcut insan ırklarını muhtelif cinslere ve çok sayıda tür ve alt türlere bölecektir... Bunlar; Kafkas, Moğol ve Zencilerdir.

Osborn bu üç insan grubunun ruhî, aklî, fizikî ve ahlâkî yönden birbirinden farklı olduğunu kabulle aynı konuya şöyle devam eder;

Ortalama ergin bir zencinin standart zekâ seviyesi, Homo sapiens türüne ait onbir yaşındaki bir gencinkiyle aynıdır.1

Bu şekildeki Evrim anlayışı, günümüz Batılı Evrimcilerinin kalplerini fethetmiş durumdadır.

Marksist Sıçramacılık ve İhtilâl

KOMÜNİZM de hedefine ulaşmak için, Evrim Teorisini gayesi doğrultusunda maharetle kullanmıştır. Robert; Young'un sözleri bunu açık bir şekilde ortaya koyar. O şöyle der:

Evrimcilik bütün yönleriyle marksizmle tam bir uygunluk arzeder. İnsanın varlığını ve fikirlerinin kaynağını tamamen tabiat kuvvetleriyle izah, marksist ve lâik düşünce sahipleri

tarafından daima benimsenmiş ve benimsenmeye devam edecektir. Değer ve sorumluluk kaynakları, ölümsüz bir ruhta ve mukaddes kitapların vahyedilmiş sözlerinde aranmamalıdır.2

Genetikçi T. Dobzhansky de şu ifadeyi kullanır:

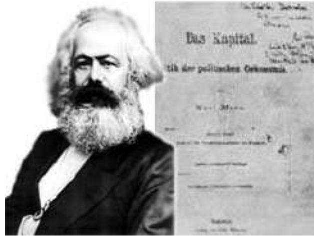
Bugün materyalist felsefe, mevcut biyoloji ilimlerinin çoğu tarafından paylaşılır.3

Ünlü Paleontolog David Pilbeam, geçmişte ileriye sürdükleri teorilerinin, ideolojik olduğunu dile getirir:

"İnsanın geçmişi ile ilgili, içimize yerleşmiş bulunan ön kabullerin farkındayım. Bunları zihnimden çıkarmak için gerçekten çaba gösteriyorum. Geçmişteki teorilerimiz, elde olan gerçek bilgimizden çok, bizim o andaki ideolojimizi yansıtıyordu." 4

1980 yılında International Socialist Review'da, Darwin'e şöyle teşekkür ediliyordu:

Bizlere oldukça zengin bir bilgi mirası bırakan, ondokuzuncu yüzyılın ilim adamlarına, özellikle tabiatın Evrimci diyalektik anlaşılmasında yollarımızı açan Charles Darwin'e teşekkürü bir borç biliriz.5

Karl'dan Darvvin'e sevgilerle...

Kari Marx, Darvvin'e olan hayranlığını sık sık dile getirirdi. Hatta DAS KAPITAL'in Almanca bir baskısını "Charles Darvvin'e, ateşli bir hayranı olan Kari Marx'tan" şeklinde imzalamıştı.

Marksizmin Evrime teslimiyetine rağmen, hem Marx ve hem de Komünistler, Darwinizmin tedricilik, yani zaman içinde yavaş yavaş değişmeyi ifade eden görüşlerinden daima rahatsız olmuşlardır. Onlar Darwinizme, tabiatcılık ve ateizm görüşlerine ilmî itibar kazandırdığı için saygı gösteriyorlardı. Fakat bunların istediği, yavaş cereyan eden bir Evrim olayı değil, bilâkis daha hızlı vuku bulan bir değişimdi.

Aslında Lamarckizm, Komünist ideolojiye daha uygun gelmekteydi. Çünkü bu görüş, değişen çevreye göre bir evrimi savunuyordu. Dolayısıyla tabiî seleksiyon mekanizmasından daha hızlı cereyan edebilecekti. Çevrede meydana gelecek ihtilâlvari bir değişme, Lamarck teorisinde olduğu gibi, toplumda sosyal ve fizikî değişmeler hasıl edebilecekti. Bu düşünce belli bir süre, devletin resmî görüşü olarak Rus ilim adamlarına empoze edildi.

Fakat Lamarck'ın görüşü, Darwin'inki gibi değildi. Deneylerle doğruluğunu araştırmak mümkündü. Nitekim pek çok ilim adamı tarafından yapılan deneyler, Kammerer, Pavlov, Lysenko gibi Rus araştırıcılarının iyimser iddialarına rağmen, neticede Lamarck'ın görüşleri tamamen çürütülmüş ve sonunda resmen reddedilmiştir. Kısacası, gerek Darwinizm ve gerekse Neo-Darwinizmin savunduğu Evrim görüşü, komünizmi tatmin etmiyordu. O, hızlı değişim taraftarıydı.

Rusya ihtilalinin öngördüğü hızlı değişimi sağlayan görüşü destekleyen teori en nihayet 1930 lu yıllarda Richard Goldschmidt tarafından gündeme getirildi. Bu teori, her canlı organizma çeşidinin üremesini bazı esrarengiz genetik büyümelere, bazı önemli embriyonik âni değişmelere, sıçrayan genlerin şanslı atlamalarına veriyordu.

Stephen Jay Gould
İhtilalci Evrim'in fikir babalarından...

Kuantum Özleşmesi, Fasılalı veya Sıçramalı Denge Teorisi (Punctuated Equilibrium) olarak da adlandırılan bu teoriyi, evrimcilerin lideri Stephen Gould, 1977 Haziran'ında Naturel History dergisinde Ümit Verici Yaratığın Dönüşü adlı makalede şöyle özetliyordu:

Fosil kayıtları, evrimin yavaş yavaş gelişim fikrini desteklememektedir. Bunun sebebi, organizmalardaki değişikliklerin, âni sıçramalarla olmasıdır. Meselâ, bir sürüngen yumurtasından aniden bir kuş teşekkül etmiş, insanın da şansı yaver gitmiş, bir kuş yumurtasından aniden meydana gelivermiştir.6

Böylece İhtilâlci Evrim adı verilen karmaşık bir kavram doğdu. Stephen Gould ve Eldredge bu teorileriyle komünizm arasında bir bağ kurarak şöyle demektedirler:

Materyalist açıdan tefsir edilen Hegel'in diyalektik kanunları, pek çok milletin resmi devlet felsefesi hâline gelmiştir. Bu değişim kanunları açık şekilde sıçramalıdır ve insan toplumundaki ihtilâlvari dönüşümlerin teorisine tam uygunluk göstermektedir.7

Bazı makalelerde Gould'un zaman zaman Marksist şöhretinden hicap duyduğu belirtilir. Fakat, İngiliz Komünist partisinin teorik ve tartışma dergisinde, Gould'un Marksist olmadığına işaret edilerek şu görüşe yer verilir:

Bilimsel Evrimciliğin ateşli bir savunucusu olan Stephen Jay Gould, ilim/politika zemininde solda yer alan ve marksist olmayan bir radikaldir. Ama, bu çerçevede çok iyi ve gerçek bir hizmet görmektedir.8

Bu tip teorilerin toplum yapısına nasıl tesir ettiğini anlamak için, son zamanlarda Amerika'da neşredilen; Evrim Kargaşası adlı kitaba göz atmak yeterlidir. Bu kitapta Morris şöyle diyor:

Fasılalı veya sıçramalı Evrimciliğin Amerika'ya girişi ile, özellikle genç evrimciler tesir sahasına girdiler. Ülkenin kapitalist düzeninden rahatsız olmaya ve sosyal adalet arayışlarına başladılar. Bütün bunların birdenbire değişmesini arzular oldular. Gould ve arkadaşları, bu ihtilâlci evrimin liderleri olarak kahramanlaştırıldılar... Gould da Newsweek dergisi tarafından kapak konusu yapılmış, Discover dergisince Yılın Bilimadamı seçilmiş, birçok televizyon programına çıkarılarak ihtilâlci Evrimin ateşli teşvikçileri şeklinde ün kazanmışlardır.9

Kapitalist, sosyalist çatışması

SON ZAMANLARDA Darwinizm ve Neo-Darwinizm taraftarları eski devrimci sıçramalı denge teorisini savunanlar da Yeni Evrimciler olarak adlandırılmaya başlandı. Yeni Evrimci akımın temsilcileri sosyalist, eskininkiler ise kapitalistti. Yeni Evrimci grubun içinde bir de Cladistics akımının taraftarları vardır. Bunlar, hayvanlar âlemini Evrimleştikleri farz edilen atalarına göre değil de, fizikî özelliklerine göre sınıflandırırlar. Bu sınıflandırmaya, canlı grub (Clade)'un birdenbire ortaya çıktığı imâ edildiği endişesiyle, eski Evrimciler şiddetle karşı çıkar. Nitekim, eski Evrimcilerden İngiltere Reading Üniversitesi profesörü Bevery Halstead, Tabiat Tarihi Müzesinde görevli Cladistics'lerin bir yayını üzerine, onlara karşı şöyle bir serzenişte bulunmaktadır:

Kladistikler'in (Cladistics) belirtilen faraziyelerine göre, tanım olarak, fosil türlerinin hiçbirisi ata olamaz. Bu, kamuoyuna insanoğluna doğrudan ata olabilecek hiçbir fosilin mevcut olmadığına dair ilk defa yapılan bir açıklamadır. Senelerdir yaratılışcılar tarafından ısrarla söylenenler, şimdi Tabiat Tarihi müzesi tarafından alenen ilân edilmektedir.10

Eski ve yeni evrimcileri karşı karşıya getiren hususlardan birisi de, Neo-Darwinizmin bir uygulaması olan sosyobiyolojinin ırkçı yönlerine marksistlerce şiddetle karşı çıkılmasıdır. Halstead aynı yayınında bu konuya da şöyle temas eder:

Bundan sonraki soru, tedricilik (Neo-Darwinizm) fikrinin niçin bu derece hiddetle karşılandığıdır. Bu sorunun cevabı politik sahada aranmalıdır. Eğer evrimin birbiri arkasına sıçramalı olarak cereyan ettiği gösterilebilseydi, bu durumda marksistler, yaklaşımlarının gerçekten bilimsel delillerle desteklendiğini iddia edebileceklerdi. Yaratılışcılık görüşünü ispat etmek için, zaman içinde vuku bulan tedrici değişim kavramının yanlışlığını ispat etmeye çalışan ilmi yaratılışcılar olduğu gibi, farklı hareket noktalarına rağmen, adım adım değişikliği reddetmeye aynı şekilde gayret sarfeden marksistler de vardır.

Böylece yaratılışcılar, kendilerini birdenbire kapitalist ve marksist Evrimciler arasındaki çekişmenin ortasında bulmuşlardır. İki grup arasındaki bu çekişmeyi Tom Bethell, Marks'ı Yükseltmek İçin Feda Edilen Darwin başlıklı makalesinde bu hususu gayet veciz bir şekilde ifade eder ve şöyle der:

Darwin teorisinin sol kanat eleştiricileri bu işte galip gelmemiştir. Yüz yılı aşkın süredir Darwin'i yere yıkmak isteyen aşırı muhafazakârlar, bu sefer, daima müttefik oldukları sağ kanat vasıtasıyla değil de, Marx'ı ilâhlaştıran biyologlar sayesinde büyük başarı sağlamışlardır.12

Bu örnekleri daha da arttırmak mümkündür. Fakat bu kadarı bile, konunun istismara gayet müsait olduğunu göstermeye kâfidir sanırım.

Komünizmin ilk hedefi, toplumlardaki inanç sistemini yıkmaktır. Bu bakımdan varlıkların ortaya çıkışını materyalist bir açıdan ele alan Evrim Teorisini materyal seçmiş olmasını yadırgamamak lâzımdır. Nitekim böyle materyalist bir yaklaşımı Darwin; bizzat kendisi bir yazısında şöyle ifade eder:

İnsanın, daha başlangıçtan, mutlak bir Yaratıcı'nın varlığına ait ön bilgilerle soylu kılınmış olduğunu gösteren hiçbir delil yoktur.13

Böyle bir ifadeyi kabul edip, bunun aksini ortaya koyan fikir ve görüşlere karşı çıkmayı anlamak mümkün değildir.

Son olarak şu söylenebilir: Yaradılış/Evrim hususun da gençlerin tek taraflı şartlandırılmasını önlemenin, serbest düşünce alışkanlığı kazandırarak kendi muhakemeleriyle yorum yapabilmelerini sağlamanın ve toplum huzurunu teminin yolu, kanaatimizce bu konudaki değişik görüş ve fikirlere yer vermekle mümkündür. Bundan ne Evrim Teorisi ve ne de ilim zarar görecek, bilâkis ilim hakiki hüviyetini kazanmış olacaktır.

Dipnotlar:

1- Henry Fairfield Osborn, «The Evolution of Human Races», Natural History, Vol. 89, p. 129, 1980.
2- Robert Young, «The Darwin Debate.» Marxism Today, Vol.26., p. 22, 1982.
3- T. Dobzhansky, Sciences, vol. 175, p. 49, 1972.
4- Pilbeam, D. Rearranging Our Family Tree. Nature, Haziran, 1978.
5- Cliff Canner, «Evolution Creationism: in Defense of Scientific Thinking,» International Socialist Review: Montly magazine supliment to the militant, Novermebr, 1980.
6- Stephen J. Gould and Niles Eldredge, «Punctuated Equilibria: The Tempo and Modo of Evolution Reconsidered,» Paleobiology. vol. 3, p. 145, 1977.
7- age
8- Robert Young, «The Darwin Debate,» Marxism Today, Vol.26, p. 22, 1982.
9- H. Morris, «Evolution in Turmoil», San Diego, California,1982.
10- Beverly Halstead, «Museum of Errors», Nature, vol. 288, p. 208, 1980.
11- Beverly Halstead, a.g.e.
12- Tom Bethell, «Burning Darwin to Save Marx», Harper's.December, , p. 92, 1978.
13- B. Farrington, «What Darwin Really Said». Tere. B. Güvenç ve Y. Izbul. Darwin Gerçeği, Ç. Yay. s. 74, 1982.

EVRİM TEORİSİ NİÇİN ISRARLA MÜDAFAA EDİLMEKTEDİR?

Prof.Dr. Adem Tatlı- sorularlaislamiyet

EVRİM TEORİSİ, ileri sürüldüğü sahada dahi hiçbir mes'eleye ciddi bir çözüm getirmediği halde, niçin ısrarla savunulmaktadır? Bunun cevabını da isterseniz yine bazı evrimcilerle diğer bilim adamlarından dinleyelim.

Evrim üzerinde onbeş yıl çalışmış bulunan Amerikalı Prof. T. Gish de şu değerlendirmeyi yapmaktadır:

Peşin hükümle karar verme düşüncesi, Evrim Teorisinin kabulünde önemli bir unsurdur. Birçok ilim adamının Evrimi kabul etmesinin sebebi; bu teorinin bütün canlıların yaratılışını materyalist ve tabiatcı bir düşünce ile izah etmesindendir. Çünkü bunlar, materyalizme ve tabiata inanmaktadırlar.1

Evrimcilerin fikir babası Rus asıllı T. Dobzhansky de şöyle der:

Bugün materyalist felsefe, mevcut biyoloji ilimlerinin çoğu tarafından paylaşılır.2

Thomas Huxley'in oğlu ve Darwin'in en kuvvetli destekçilerinden biri olan S. Julian Huxley, Evrim felsefesi üzerine hümanist bir din kurmayı tasarlamıştı.3

Huxley bir yayınında şu görüşü belirtir:

'Hümanist' kelimesini, insanı tam bir bitki veya hayvan gibi tabii bir varlık olarak kabul eden bir kimsenin inancı olarak aldım. Yani, insanın vücudu, aklı ve ruhunun tabiat üstü bir güç tarafından yaratılmadığını, sadece Evrimle ortaya çıktığını kabul eden bir düşünce şeklinde

değerlendirdim. Bu fikre göre insan, herhangi bir tabiat üstü varlığın kontrolü altında değil, serbesttir. Ancak kendi güç ve kuvvetine kendisi sahiptir.4

Bu, Allah'ı inkâr eden Hümanistik inanç sistemi ile Evrim inancı arasında ayrılmaz bir bağın varlığını ispat eder.

Meşhur Evrimcilerden George Gaylord Simpson da benzer bir görüşe sahiptir. Geçmişin Hayatı adlı eserinde görüşünü şöyle özetler:

İnsan, kâinatta anlama kapasitesine ve potansiyeline sahip tek varlıktır. Şuursuz ve akılsız maddelerin bir ürünüdür. Böylece dünyaya gelişini kendisi başarmış olan insan, sadece kendisine karşı sorumludur. İnsan kâinatta yaratıcı, kontrol edici bir güce sahip değildir. Fakat kendisinin ustası ve amiridir. Bu bakımdan insan, kendi kaderini kendisi tayin ve idare etmelidir.5

S. Julian Huxley, Simpson'un bu sözlerini şöyle ifade eder:

Bir Evrimcinin, insanın mahiyeti hakkında çok mükemmel bir değerlendirmesi.6

Prof. Gish, Evrimcilerin bu görüşlerini şöyle değerlendirir:

Evrim felsefesi, aslında Evrimcilerin kendi dünya görüşleri içerisinde yer alan bir inanç sistemidir.7

Sovyet İlimler Akademisi'nin ileri gelen biyokimyacılarından S. E. Breslerin itirafı oldukça dikkat çekicidir:

Canlı dokularda topyekün ayrılığın nasıl başladığı bir muammadır. Bu fevkalâde hadisenin, hayatın başlangıcı sırasında meydana gelen son derece nadir, çok geniş, şümullü tesadüflerin eseri olabileceği yolunda SPEKÜLASYONLAR ileri sürmekten başka bir şey yapamıyoruz.8

Darwin'in İnsanın Türeyişi adlı eserinin 1975 yılında Öner Ünalan tarafından yapılan tercümesinin önsözünde yer alan ibare, hiçbir yoruma yer bırakmayacak kadar açıktır. Öner Ünalan tarafından Darvvin şöyle takdim ediliyor:

Darvvin'in dünya görüşü Materyalisttir. Diyalektikçi ve vardığı sonuçlarla Tanrı tanımaz (Ateist) olan Darwin, çağdaş biyolojinin yaratılmasına, İdealizme ve Metafiziğe karşı savaşa büyük katkıda bulunmuştur.9

Lunn, meşhur anatomi profesörü Thomas Dwight'ın şu sözlerini naklediyor:

Evrim konusunda kurulmuş olan diktatörlük, meselenin dışında olanların tahmin edemeyeceği kadar despot hâle gelmiştir, sadece düşünce sistemimizi etkilemekle kalmıyor; aynı zamanda terör çağlarını aratan bir baskıyı da sürdürüyor, acaba bilim dünyası liderlerinden kaç tanesi düşüncelerini aynen açıklayabilirler.10

Douglas Dewar, Evrim hakkındaki gerçeği halkın duymaması için basının oynadığı rolü anlatır. Dewar'ın dikkat çeken yönü, önceleri Evrim taraftarıdır ve bu görüş altında Türlerin Teşekkülü eserini neşreder. Daha sora Hindistan kuşları üzerinde yaptığı detaylı araştırma onda, türlerin değişmediği fikrini hasıl etmiştir. Dewar, İnsan, Özel Yaratık adlı kitabında şöyle der:

Evrimcilerin basını ele geçirmelerinin önemini pek az insan idrak etmiştir. Bugün pek az dergide Evrim Teorisini reddeden makale çıkar. Hattâ dini dergilerin bile birçokları, insanın hayvan soyundan geldiğini kabul eden modernistlerin elindedir... Genel konuşursak bütün gazetelerin yazı işleri müdürleri, Evrimi ispat edilmiş bir vakıa olarak bilmekte ve teoriye karşı çıkan herkesi cehalet ya da delilikle suçlamaktadırlar. Hemen hepsi Evrimciler tarafından çıkarılan ilmi mecmualar ise Evrim mevhumuna ufak bir gölge düşürecek bir yazıyı bile yayınlamak istememektedirler... Kitap neşredenler, yürürlükte olan bir teoriye karşı çıkıp da üzerine hücumlar toplayacak veya rağbet görmeyecek bir kitabı basmazlar, hattâ basım masrafları yazara ait olsa bile, yayınevinin itibar kaybedeceğini düşünürler. Böylece halk, meseleyi tek yönlü olarak bilmektedir. Normal kitle adamı, Evrim Teorisini, yer çekimi kanunu gibi ispat edilmiş bir gerçek olarak bilmektedir.11

Yine Dewar aynı kitabında şunu belirtir:

İnsanın farazi atalarının bir dişe, kafatası parçasına veya bir çene kemiğine dayanarak uydurma resimlerinin çizilerek toplumun kandırılması bir skandaldır. Toplum bu resimlerin hayal mahsulü olduğunu bilmemektedir.

İngiltere'de Mensa Gazetesi yazarı Richard Milton, Darwinizmin Mitleri adlı kitabında bilim adamlarının anti-Evrim hakkında fikirlerini ve araştırmalarını yayınlayamadıklarını esefle belirterek şöyle der:

Farklı görüşlerini duyuramayanlar yalnızca Evrim sahasının dışındakiler değildir. Bilimsel disiplinlerin farklı görüşe sahip üyeleri de seslerini duyuramıyorlar. Posta kutumda, Darwinizmi bir kutsal emir olarak öğretmekten kaygı duyan biyologlardan ve meslekleri, Evrimsel biyolojiyi etkileyecek tıbbi keşiflerde bulunmaya götüren tıp adamlarından gelen mektuplar var. Bu bilim adamları, keşiflerini Nature gibi dergilerde yayınlamak istemişler, ancak keşiflerinin sonuçlarının anti-Darwinist olduğu ve bu nedenle hayati bilimlerde egemen olan ideolojiyle çatıştığı gerekçesiyle her yerde reddedilmişlerdir. Bu nedenle seslerini duyurmak için bir bilim adamı olmamama rağmen benden yardım istemektedirler.

İngiltere ve Amerika gibi, dünyanın en medeni ülkeleri arasında olduğu sanılan ülkelerde, bazı bilim adamlarının, kendilerini bu kadar tecrit edilmiş ve görmezden gelinmiş hissetmeleri nedeniyle, davalarını kamu oyuna popüler basın yoluyla, doğrudan duyurmak zorunda kalmaları çok kaygı vericidir. Aynı şekilde entellektüel hoşgörüleri ile gurur duyan ülkelerde, kendilerini ortodoksinin muhafızı olarak gören kimselerin onayı olmaksızın, bilimsel itirazını dile getirmenin imkânsız olduğunu görmek son derece üzücüdür.12

Dipnotlar

1- Gish, D.T.; a.g.e. s. 27.
2- Dobzhansky, T.; Scienos, Vol. 175, s. 49, 1972.
3- Huxley, J.; The Observer, July, 17, s. 17, 1960.
4- What is humanism? A Pamphlet published by The Hümanist Community of San Jose, California, 95106 (Gish, D.T.'nin eserinden naklen).
5- Simpson, G.G.; Life of Past, Yale University Press, New Haven, 1953.
6- Huxley, J.; Scientific American, Vol. 189, s. 90, 1953.
7-Gish, D.T.; a.g.e. s. 185.
8- Coppedge, J. F.; Evolution: Possible or Impossible? Michigan, s. 67, 1973.
9- Darwin, C; İnsanın Türeyişi. Tercüme, Öner Ünalan, s. 6,1975.
10- Lunn, A.; Muhakemeden Kaçış, 1930.
11- Dewar, D.; İnsan; Özel Yaratık, s. 103-104 (Moor, J.'nun eserinden naklen.)

12- Milton, R. Shattering the Myths of Darvvinism. Tere. I. Kapaklıkaya, Darrwinizmin Mitleri. Gelenek yayıncılık,istanbul, 2003, s.15.

DARWİNİZMİN, YA DA EVRİM TEORİSİNİN ESASI NEDİR?

Prof. Dr. Adem Tatlı-Sorularlaislamiyet

Evrim felsefesinin uzun bir geçmişi ve fikir alt yapısı vardır. Düşünce tarihi boyunca biyoloji felsefesinin çok büyük zikzaklar çizdiği görülmektedir. Antikçağ'da bilimle felsefe iç içedir. Bu çağ, var oluşun, yaratılış ve yaratıcının en geniş manasıyla tartışıldığı bir devredir.

Ortaçağ'da bilimsel ve felsefî düşünce, Avrupa'da Hıristiyan dinine dayalı ve kontrollü bir yaklaşım tarzı göstermiştir.

Bu çağda İslâm dünyasında farklı düşünce ve kanaatler daha serbestçe dile getirilmiştir.

Rönesans'ta, Antikçağ'ın serbest düşünce ortamının özlemi ve insan özgürlüğünün önünü açma arayışları hakimdir.

Aydınlanma Çağı ile birlikte, bütün dünyada düşünceye pozitivizmin gölgesinde materyalist felsefe egemen olmuştur. Biyoloji felsefesi, Evrim Teorisi ile bu Çağ'a damgasını vurmuştur. Aydınlanma felsefesiyle bilim sahasına yeni, bir bakış açısı getiriliyordu. Bu felsefeyle insan ve insanın özgürlüğü tanımlanmaya çalışılıyordu. İnsan hürdü. Hiçbir sorumluluğun sahibi olmamalıydı. Dünyaya gelişini kendisi başarmıştı. Dolayısıyla kimseye karşı bir yükümlülüğü olmamalıydı. Bu çağdaki çıkış, ya da baş kaldırış, aslında iki bin yıla yakın devam eden Hıristiyan dinine bir meydan okumaydı. Dolayısıyla bütün düşünce sistemleri ve çalışmalar, dinden soyutlanmış ve hatta din karşıtı olarak takdim edilmişti.

Böylece Hıristiyanlığın gölgesinde diğer dinler de nasibini aldı. Hepsi aynı kefeye kondu. Bilimi ve bilim adamını koruyan ve bilimi teşvik edip onun önünü açan İslamiyet de bu husumete maruz kaldı. İşin doğrusuna yanlışına bakılmadan bütün inanç sistemlerine hücum edildi.

İşte Aydınlanma çağı ile başlayan Semavi dinlere yönelik bu husumet, Marxizm, Freudizm ve Darwinizmi adete yeni bir din gibi ikame edilmesi sonucunu doğurdu. Evrim teorisinde ısrar edilmesinin altında yatan asıl sebep işte bu düşüncedir. Bu sadece sıradan bir teori de değildir. Bir dünya görüşü ve hayat tarzı ve inanç sistemidir.

On dokuzuncu yüz yılda Darwin'in ortaya koyduğu Evrim Teorisi, biyolojide bir bakıma dönüm noktasını teşkil etmiştir. Elbette O'nun ileriye sürdüğü bu fikirlerin hepsi de yeni düşünceler değildi. Nitekim, O'nun kullandığı argümanların bir kısmının Milât'tan dört-beş yüz yıl öncesine dayandığını görüyoruz. Dokuzuncu yüz yıldan on üçüncü yüz yıla kadar, evrim konusunun enine boyuna tartışıldığına şahit oluyoruz. Ancak, O kendinden önceki bütün bu düşünceleri sistemleştirip, kendi gözlem ve kanaatleriyle takdim etmekle, biyoloji sahasında yeni bir dönemin açılmasına vesile olmuştur.

Darwin, 1859 yılında neşrettiği "On the Origin of Species by Means of Natural Selection" (**Tabiî Ayıklanma Yoluyla Türlerin Meydana Gelişi**) adlı eseriyle biyolojide büyük bir anlayış değişikliğine yol açmıştır. Onun görüşünün temeli; hayat bir mücadeledir. Tabiat da seçim gücüne sahiptir. Dolayısıyla, hayat mücadelesinde başarılı olanları tabiat, yaşama ile mükafatlandırmaktadır.

Darwin teorisinin geniş kabul görmesinin sebebi elbette sadece bu değildir. Onun görüşlerini yaygın kılan, bu düşüncenin mekanistik ve materyalist bir felsefeyle açıklanmasıdır. Bu düşünceye göre, tabiatta olan her şey, tesadüf ve gelişigüzelliğin eseridir. Doğada, her bir organizma içinde gelişme ve farklılaşmayı sağlayacak bir güç vardır. Bu bir bakıma evrim gücüdür. Her şey tesadüfün sonucu olduğu gibi, insan da bu gelişigüzelliğin ve evrimin ürünü olarak hasbelkader ortaya çıkmıştır.

EVRİM TEORİSİNİN KRİTİĞİNE NİÇİN TAHAMMÜL EDİLEMİYOR?

Prof. Dr. Âdem Tatlı-Sorularlaislamiyet

Evrim Teorisi konuları, bizimçalışmalarımızda Evrimci bir zihniyetin alışık olmadığı bir şekilde verilmektedir. Evrimci zihniyetin takip ettiği bütün evrim kitaplarında evrim teorisi, her yönüyle ispatlanmış bir hakikat gibi verilmekte, ileri sürülen iddialar ve yapılan değerlendirmelerin hiçbir şekilde kritiği yapılmamakta, alternatif görüşlere yer verilmemektedir. Bilimsel çalışmalarının bir kritiği ve değerlendirmesinin yapılması mı, yoksa yapılmaması, bilimsel bir yaklaşımdır?

Bir okuyucumuz evrimle ilgili bazı tereddütlerini dile getirmekte ve bir takım sorular sormaktadır. Özellikle Sidney Fox deneyinin tenkit ve kritik edilmesinin uygun olmadığını belirtmektedir. Bizim, bu deneyin sonuçlarını tenkit ve kritik etmemizin bilimsel olmadığını, bu deneyin aksini ispatlamamızı istemektedir.

Cevap: İsterseniz cevaba bir soru ile başlayalım. Sorumuz şu: **Burada olay nedir?** Hadise şudur: Sidney Fox, canlıların meydana gelişi konusunda ileriye sürülmüş bazı varsayımlardan birisini, tasarladığı bir deneyinde test etmek ister. Buradaki ana fikir, canlılığın yapı taşı olan proteinlerin, aminoasitlerden tesadüfen hasıl olduğunun gösterilmesidir. Deney düzeneğini kurar ve saf kuru aminoasitleri 150-1800C'de dört-altı saat ısıtarak proteine benzer moleküller elde eder. Bu sonuçlardan hareketle, amino asitlerin bir araya gelerek canlılığın esasını teşkil eden DNA ve RNA molekülleri ile diğer proteinleri hasıl ettiği, bu proteinlerin de kendiliğinden ve tesadüf eseri olarak birleşerek canlı bir hücreyi verdiği görüşünü dillendirir. Benzer düşünceyi paylaşanlar, bu senaryoyu daha da ileriye götürerek, bu tek canlı hücrenin gelişerek diğer yüksek yapılı canlıları hasıl ettiğini iddia etmektedirler.

Bu konu ile ilgilenenler de, bu deneyin kritiğini yapmakta ve hangi maddelerde şüphe ve tereddütlerinin olduğunu ortaya koymuş bulunmaktadırlar. Bu kritiği Harada ve arkadaşları "**Hücrelerin Kimyasal Orijini**" adlı makalelerinde, 1970 yılında yapmışlardır. Bu kaynak, "Evrim ve yaratılış" adlı kitabımızda 14 numaralı kaynak olup veriliş şekli şöyledir: Harada, K., Kramptız, G. and Mueller, G. Chemical Origin of Cells. Chemical and Engenering News. 1970, June 22. p. 80.

Bu kaynağın, internet sitemizdeki numarası farklı olabilir. İlgili konuda genelde cümle sonlarındaki rakamlar, kaynak numaralarını gösterir. Onlara bakılmalıdır.

Bizim evrim konusunun verilişinde gerek kitaplarımızda ve gerekse internet sitesinde takip ettiğimiz metot şöyledir: Önce evrim teorisi, veya evrimin delilleri hakkında ileriye sürülmüş görüşleri dile getirmek, sonra da o konu hakkında uzmanların değerlendirme ve kritiklerini nazara vermektir. Kritiği yapılan ve değerlendirilen hemen her konunun kaynağı da mutlaka belirtilmiştir. Böylece neyin doğru olup olmadığı hususunda karar verme okuyucunun kendisine bırakılmıştır.

Burada okuyucumuzun sözünü ettiği Sidney Fox konusunda da aynı metot takip edilmiştir. Önce Sidney Fox'un deneyi anlatılmış, sonra da bunun hakkında konunun uzmanları tarafından değerlendirmelere, kritik ve tenkitlere yer verilmiştir.

Okuyucunun söz konusu kritikleri yerinde bulmadığını dile getirmekte, yapılan bu kritikler sebebiyle bizi tenkit etmekte, bizim bu davranışımızın bilimsel bir yaklaşım olmadığını ileri sürmektedir.

Okuyucu böyle bir değerlendirmede haklıdır. Çünkü evrim konuları, bizim yayınlarımızda onun alışık olmadığı bir şekilde verilmektedir. Onun takip ettiği bütün evrim kitaplarında evrim teorisi, her yönüyle ispatlanmış bir hakikat gibi verilmekte, ileri sürülen iddialar ve yapılan değerlendirmelerin hiçbir şekilde kritiği yapılmamakta, alternatif görüşlere yer verilmemektedir.

Bu okuyucumuza ve onunla aynı düşüncede olanlara birkaç sorum olacak:

1- Her hangi bir konuda ileri sürülen veya ortaya atılan görüş ve düşüncelerin, yapılan laboratuar çalışmalarının bir kritiği ve değerlendirmesinin yapılması mı, yoksa yapılmaması, bilimsel bir yaklaşımdır?

2- Evrim teorisinin doğruluğunu ispat yönünde ileriye sürülen fikir ve düşünceleri içine alan kitaplarda, öne sürülen delillerin ve görüşlerin kritiğini yapan düşüncelere ve alternatif görüşlere rastladınız mı? Bunu test etmeniz gayet basit. Alın elinize bir evrim kitabı, evrimin delilleri olarak ileriye sürülen bütün delil ve kanıtların aleyhine veya alternatifi, ya da kritiği yapılmış bir görüşe rastlayacak mısınız? Evrim teorisinin aksine hiçbir görüş bulamayacaksınız.

Sizce böyle bir davranış bilimsel midir? Yoksa ideolojik midir? Aslında bu evrim teorisinin tek taraflı verilişinin bilimsel olmadığı ve niçin böyle davrandıkları sorusunun muhatabı yaratılışçılar değil, ateist evrimcilerdir.

Evrim teorisi bilimsel bilgiye değil, materyalist felsefeye dayanmaktadır

Okuyucumuzun bir başka takıntısı, bizim evrim teorisini, bilimsel bir teori değil, metafizik bir düşünce tarzı olduğunu ileri sürmüş olmamızadır.

Burada küçük iki düzeltme yapmamız gerekiyor. Birincisi, evrim teorisi bilimsel bilgiye değil, felsefî düşünce ve metafiziğe dayanmaktadır. İkicisi bunu biz ileri sürmüyoruz. Konun uzmanları söylüyor.

Sidney Fox'un, amino asitleri birleştirerek bazı proteinler elde etmesi bilimsel bilgidir. Yani, laboratuarda denenen ve elde edilen bilgilerdir. Ama bundan sonrası ki, bir proteinden tesadüfen bir hücreye ve o hücreden diğer hücreler ve neticede bütün canlıların tesadüfen ortaya çıkışına kadar sergilenen senaryo tamamen felsefî bir düşünce ve metafizik bir yaklaşımdır. İleriye sürülen bu iddialar, laboratuarda denenemediği sürece metafiziğe dayalı yorumlar olarak kalacaktır. Bir bakıma bir yaratıcıyı inkâr esasına dayanan böyle bir evrimci felsefî düşüncenin alternatifi olan yaratılış görüşünün de verilmesi, tarafsız bilimsel bir yaklaşım tarzıdır.

Dinsizlik adına evrim yobazlığı

Konunun uzmanları eserlerinde evrim düşüncesinin felsefeye ve metafiziğe dayandığını belirtmektedirler. Kızıp hakaret edecekseniz, bize değil onlara hücum etmelisiniz. Biz sadece tarafların görüşlerini ortaya koyuyoruz. Hem şunu da hatırlatmak isteriz. Bilimde, sizin fikrinizi desteklemeyen görüşlere hakaret ederek bir yere varılmaz. O metot cahillerin ve acizlerin işidir. Görüşün olanlar varsa, görüşlerini ortaya koyar ve karşı düşüncelerin çıkmazlarını dile getirirler. İlim âlemi de sizin görüşünü kabul veya reddeder.

Aşağıda bazı bilim adamlarının eserlerinden, evrim teorisinin bilimsel bilgi olmadığına ait görüşleri ve bunların kaynakları var. İtirazı olanlar varsa, bu kaynaklara bakarak yorumda bulunabilirler. Böylece bilim âlemi de sizin bu kıymetli fikirlerinizden faydalanmış olur. Bilim, her türlü farklı görüş ve düşüncelerin dillendirilmesi ve seslendirilmesiyle gelişir ve mecrasını bulur. Yoksa şimdiki ateizme dayalı pozitivist ve materyalist felsefe taraftarlarının evrimi savunduğu gibi, "Sadece benim görüşüm doğrudur, diğer düşüncelere geçit yoktur" yaklaşımının bilimsel bir davranışla hiçbir ilgisi yoktur. Bu olsa olsa dinsizlik adına evrim yobazlığı olur.

Hunter, Darwin'in, Antik Çağ'dan beri süregelen ve metafiziğe dayalı evrim düşüncesini teolojik, yani inanca dayalı bir yaklaşımla sunduğunu belirtir (Hunter, C.G. Darwin'in Tanrısı. Gelenek Yayıncılık. Çev. Orhan Düz.İstanbul, 2003, s. 195).

Hunter'e göre, evrim teorisinde esaslı, ama gizli bir dinî etki vardır. Hem Darwin ve hem de günümüzün modern materyalist evrimcileri, metafizik önermelere başvurmaktadırlar (Hunter, C. G. Darwin'in Tanrısı. Gelenek Yayıncılık. Çev. Orhan Düz. İstanbul, 2003, s. 12, 15, 208).

Kant, Yargı Gücünün Eleştirisi adlı eserinde bir bilimin ancak matematiksel olduğu oranda gerçek bilim olduğunu ileri sürmektedir.

Norman Geisler ve Ronald Brooks, evrimin bilimsel bir metotla irdelenmediğini ve ön kabullere dayandığını dile getirir ve şöyle derler:

"Evrimi yanlışlamak yeterli değildir. çünkü, daha iyi bir çözüm bulana kadar onun doğru olduğu kabul edilecektir. Ancak, bilim böyle yapılmaz. Bu savunmada evrime, bilimde yeri olmayan özel bir konum verilmiştir. Böyle teorilere önceden özel bir konum atfedilmesi bilimsel bir yaklaşım değildir"(Geisler, N.L. and Brooks, R. M. Come let us Reason. Grand Rapids: Bakir, 1990, S. 95-96).

Meşhur antropolog Servier de evrimciliğin laik bir din dogması haline geldiğine ve bu nüfuzun kırılması gerektiğine şöyle işaret eder:

"Evrimcilik, Batı'nın laik din dogması haline gelmiştir. Yeni kurum ve değerlendirmelerin ortaya konabilmesi için, önce evrimciliğin reddi gerekir"(Servier, J. Etnoloji. Tercüme M. Ali Kayabal. İletişim Yayınları, 1992, s. 113, 124.

Kant'a göre, Evrim Teorisi'nin içinde matematiksel argümanların çok az oluşu, onun bilimsel bir teori sayılmasını tartışmalı hale getirmektedir (Mayr, E. The Growth of Biological Thought. The Belknap Press of Harward University Press, Cambridge, 1982, s. 862).

Ünlü felsefeci Bernard Russell de evrimin gerek metot ve gerekse ilgilendiği problemler bakımından bilimsel bilgi olmadığını dile getirerek şunu söyler:

“Evrimcilik, şu ya da bu biçim altında çağımızın ağır basan bir inanç şeklidir. Evrimcilik, gerek metoduyla ve gerekse ele aldığı problemlerle, gerçek bir bilim değildir” (Russell, B. Dünya Üzerine Bildiğimiz. Terc. Vehbi Hacıkadiroğlu. Alaz Yayınları. İstanbul, 1980, s. 24-25).

Hunter de evrim metodunun bilimsel olmadığını şöyle dile getirir:

“Evrim içten içe bilim dışı savlara yaslanan düzenleyici bir fikirdir. Evrim, çeşitli bilim disiplinlerine baş vurmaktadır ama, kendisi bilimsel değildir. Bu bakımdan daha iyi bir bilimsel açıklama sunması beklenmemelidir” (Hunter, C. G. Darwin’in Allah’ı. Gelenek Yayıncılık. Çev. Orhan Düz. İstanbul, 2003, s. 212).

Çağımızın seçkin bilim felsefecisi Karl Popper’e göre bilimselliğin ölçütü doğrulanmaya değil, yanlışlanmaya elverişliliktir. Ona göre bir bilgi veya sonucun özelliği, yanlışlamaya müsait olmasıdır. Halbuki Darwinciliğin öyle bir teste elverdiği söylenemez. Darwinciliği doğrulayan bazı olgusal veriler gösterilebilir. Ama bilimselliğin ölçütü doğrulanmaya değil yanlışlanmaya elverişliliktir. Başka bir ifadeyle, Darwinciler teorilerinin hangi muhtemel gözlem sonuçlarıyla yanlışlanabileceğini ortaya koymuş değillerdir. Dolayısıyla Darwincilik bilimsel bir teori olmaktan çok metafiziksel bir yapıya sahiptir (Popper, K. Unended Quest, Fontana-Collins, 1976, s. 171).

Kısaca ifade etmek gerekirse, bu teori bilim kriterlerine uymamaktadır. Bilimsel bilgi değil, metafizik yönü ağır basan felsefî bir düşünce tarzıdır.

Varlıkların tesadüfen meydana geldiğini kabul etmek bilimsel bir görüş müdür?

Okuyucunun takıldığı bir başka nokta daha var. O da, materyalist ve ateist evrimcilerin ileri sürdüğü, hücrelerin ve bütün varlıkların tesadüfen meydana geldiği görüşüne karşı çıkışımızı aklınca bilimsel bulmuyor. Bir profesörün yaratıcıyı kabulünü, aklına sığıştıramıyor.

Ben de hücreyi ve insanı inceleyen bir profesörün Allah’ı inkâr etmesini aklıma sığıştıramıyorum. Sizin gözlüğünüzün, elbisenizin ve ayakkabınızın bir ustası olacak. Bunları tesadüfen ve kendiliğinden ortaya çıktığını kabul etmeyeceksiniz. Ama hem canlı, her an hücreleri yenilenen bedeninizin, gözünüzün ve ayağınızın bir ustası olmayacak ve böyle düşünmek bilimsel bir yaklaşım tarzı olacak. Öyle mi? Ben böyle akıldan ve bilimsellikten Allah’a sığınırım. Bir eser varsa, mutlaka bir ustası olacaktır. Bir kitap varsa mutlaka bir yazarı olacaktır.

Bu dikkatli okuyucumuz, kâinattaki varlıkları incelemeyi, Allah inancıyla karıştırmamak gerektiğini ileri sürüyor. Böyle bir yaklaşım, bir yaratıcıyı ve yaratılışı inkâr eden ateizme dayalı pozitivist bir düşünce tarzıdır. Siz söz gelimi, bir öğretmensiniz ve öğrencilerinizi Selimiye camiine götürdünüz. Bu eserin özelliklerini, mimarı harikalıklarını, planlı ve ölçülü yapılışını anlatıyorsunuz. Öğrencileriniz soruyor: “Hocam bunun ustası kim?” Şimdi burada siz deseniz ki, “Onu sormayın bilimsel olmaz. Bu bina tesadüfen ortaya çıkmıştır.” Ne kadar manasızdır. Siz de anlarsınız.

İşte, insan da, hücre de, protein de, aminoasit de, Selimeye camii gibi birer eserdir ve ustası Mimar Sinan’ın da ustasıdır. Selimiyeyi anlatırken Mimar Sinan’ın dikkate alınması ne kadar önemli ise, incelenen her varlığın yaratıcısının da dikkate alınması, hiçbir şeyin başıboş ve gelişigüzel olmadığının bilinmesi de o kadar bilimseldir ve önemlidir. Hem böyle bir yaklaşım tarzı, araştırma şevkini ve zevkini arttırır.

Kısacası, bilimler kâinat kitabını açıklamakta ve tefsir etmektedir. Sadece insan dişini bile açıklamak için yazılan kitap ve dergiler, makaleler dikkate alınsa milyonlarca sayfalık bilgi birikimi karşımıza çıkar. Görünüşte küçük bir kemikten ibaret olan bir dişin ne kadar araştırıcıyı doçent ve profesör yaptığı düşünülse, buradaki bilginin harikalığı ortaya çıkmaz mı? Şimdi ortada böyle diş gibi bir eser var. Bu eserin gerek yapısı, gerek fonksiyonu ve gerekse işleyişi, sonsuz bir bilgiyi, çok derin bir kavrayış ve ihatalı bir ilmi ortaya koymaktadır.

Bu dişin Allah'ın eseri olarak bilinmesi mi araştırmayı teşvik edicidir, yoksa tesadüfen ortaya çıkmış olması mı? Böyle bir eserin elbette öyle yüce bir yaratıcısı olacaktır ve böyle düşünmek hem mantıklı bir yaklaşım ve hem de bilimsel bir davranıştır.

TABİATTAKİ KÖTÜLÜK PROBLEMİNE DARWİN NASIL BİR ÇÖZÜM GETİRMİŞTİR?

Prof. Dr. Âdem Tatlı-Sorularlaislamiyet

Darwin tabiatta gözlediği olumsuzlukları, Rahmet ve iyilik sahibi bir yaratıcının varlığı ile bağdaştıramıyordu. Darwin'e göre tabiattaki kötülük probleminin çözümü, tabiat kanunlarını kullanarak Allah'ı doğanın sorumluluğundan kurtaracak mekanikçi bir yaklaşımdaydı. Bunun için tabiat, Allah'ın eliyle değil de, doğa yasalarıyla idare edilmeliydi. İşte İlâhi yaratılıştaki bu kötülükleri, doğanın kör kuvvetlerinin şekillendirdiğine inanç, Darwin'i evrim teorisine yöneltmiştir.1

Evrim teorisinin ortaya konduğu on dokuzuncu yüz yıl, pozitivist ve materyalist felsefenin hâkim olduğu bir dönemdi. Dolayısıyla, teorinin takdimi de bu düşünce ışığında olmuştur. Aynı şekilde, geçen 150 yıllık sürede de, teori hakkında tartışmalar hep bu ateizm gölgesinde yapılmış, teori, kâinat ve içindeki canlılarla ilgili düşüncenin takdiminden ziyade, bazıları tarafından âdeta, bir inanç sistemi şeklinde savunulur ve kabul edilir hale gelmiştir. Teori hakkında ileri sürülen argümanların ve ortaya konan delillerin ne dereceye kadar bilimsel olduğu ve teoriyle paralellik teşkil ettiğine değil, ateist düşünceyi ne kadar desteklediğine bakılmaktadır. Evrim teorisindeki işin güçlüğü de asıl burada yatmaktadır.

Batı dünyasında, on dokuzuncu yüz yılda, entellektüeller arasında, Allah'ın bilim ve felsefede gereksiz olduğu görüşü üzerinde uzlaşıldığı görülmektedir. Bu yüz yılın sonunda ise Friedrich Nietzche, Allah'ın öldüğünü ilân etti. Ona göre, insanlık Allah'tan kurtulmuştu. Allah'ın sahneden çıkarılmasıyla birlikte, metafizik de tamamen kenara atılıyordu. Biyoloji hiçbir dînî ön kabule bağlanmayacaktı. Evrimciler her çeşit metafiziksel bağdan kurtulduklarını savunuyorlardı.

Yirminci yüz yılda, pek çok yeni bilimsel başarılar elde edilmesiyle her türlü dînî görüşe meydan okundu. Bu asırda özellikle bilimsel materyalizmin yükselişiyle, her türlü başarısızlığın faturası dine kesildi. Bilim, materyalist ideolojiye âlet edildi. Çünkü, bu ideoloji, hayatiyetini din düşmanlığında görüyordu. Bu sebeple her türlü sosyal problemin kaynağı din olarak gösterildi.

Düşünce tarihinde Allah'ı arka plâna atma çalışmaları, evrenin madde ve hareketten ibaret olduğunu savunan materyalizm ve ateizme yol açmıştır. Materyalist felsefeciler, Allah'ın kâinattaki hiçbir tasarrufunu kabul etmezken, Batı'daki bazı dini düşünce taraftarları da, Allah'ın baskıcı bir güçle değil, ikna edici bir sevgi ile icraat yaptığı görüşünü dile getirirler. Yani, uysallaştırılmış bir Allah modeli esastır.2

Phillip Johnson, Allah yerine kontrol edilebilen bir şeyin konularak adeta putperestliğe yol açıldığını ileri sürer. Ona göre, ilkel kabileler çamur ve ağaçtan putlar yaparlardı. Bilgili modern entelektüeller ise, teoremlerden putlar yapmaktadırlar.3

1. Caplan, S. R. and Kara-Ivanov, M. The Bacterial Flogellar Motor. International Review of Cytology, 1993, 147, 97-164.
2. Behe, M. J. Darwin'in Kara Kutusu. Çev. Burcu Çekmece. Aksoy Yayıncılık, İstanbul, 1998, s.99-102.
3. Behe, M. J. Darwin'in Kara Kutusu. Çev. Burcu Çekmece. Aksoy Yayıncılık, İstanbul, 1998,s.107-113.

HAVVA HİPOTEZİ

sorularlaislamiyet

Hücrenin küçük bir organcığı olan mitokondri DNA'sının, hücre çekirdeğindeki DNA'dan farklı olduğunu tespit etmişti. Çekirdekteki DNA, nesiller boyu yeni yeni kombinezonlara girerken, mitokondri DNA'sı hiç kombinezonlara girmeden, aynen aktarılıyordu. Yani, bir annenin mitokondri DNA'sı, çekirdek DNA'sı gibi babanın DNA'sına karışmıyor; kendi çocuklarına aynen geçiyordu. Onun kızları da kendi kızlarına, onlar da kendi kızlarına... mitokondri DNA'sını olduğu gibi aktarmaktaydı. O halde, şu andaki kız çocuklarının mitokondri DNA'larına bakılarak, neden Hz. Havva'ya kadar gidilmesindi?

EKİM 1987'de Chicago'da Amerika Antropoloji Enstitüsü'nde Rebecca Cann, aylardır süren araştırmasını Havva Hipotezi diye özetliyordu. Rebecca Cann, yakınlarda keşfedilen bir biyolojik gerçekten yola çıkarak, hücrenin küçük bir organcığı olan mitokondri DNA'sının, hücre çekirdeğindeki DNA'dan farklı olduğunu tespit etmişti. Çekirdekteki DNA, nesiller boyu yeni yeni kombinezonlara girerken, mitokondri DNA'sı hiç kombinezonlara girmeden, aynen aktarılıyordu. Yani, bir annenin mitokondri DNA'sı, çekirdek DNA'sı gibi babanın DNA'sına karışmıyor; kendi çocuklarına aynen geçiyordu. Onun kızları da kendi kızlarına, onlar da kendi kızlarına... mitokondri DNA'sını olduğu gibi aktarmaktaydı.

O halde, şu andaki kız çocuklarının mitokondri DNA'larına bakılarak, neden Hz. Havva'ya kadar gidilmesindi? Ve Rebecca Cann, doğuma hazırlanan 147 hamile kadının doğumdan sonra rahimden atılan plasentalarını aldı. Kimi Asyalı, kimi Orta Doğulu, kimi Afrikalı, kimi Avrupalı olan bu kadınların plasenta dokularından elde ettiği mitokondri DNA'larını birbirine kıyasladı. Aynı sıralarda, Emory Üniversitesi'nden bir grup genetikçi, dört ayrı kıtadan toplam 700 insanın kanını bir araya toplayıp, kan hücrelerinin mitokondri DNA'larını incelemeye koyuldular.

Havva Hipotezini keşfeden Rebecca Cann

Sonra, her iki araştırmanın sonuçları birleştirildi. Görüldü ki, ayrı kıtalarda yaşayan farklı ırk mensubu insanların mitokondri DNA'ları arasında hemen hemen hiç fark bulunmuyor; DNA'ların hepsi, gele gele tek bir kadında noktalanıyordu. Araştırmaları baştan sona izleyen Allan Wilsan'a göre, "**Hepimizin ortak bir annesi olmalıydı.**"

Ünlü paleontolog Stephen Jay Gould da Havva Hipotezi için şöyle diyor:

"Kalıbımı basarım, müthiş bir buluş bu. Çünkü, hepimizi, şimdiye kadar fark etmediğimiz yakınlıkta, birer biyolojik kardeş yapıyor."

California Üniversitesi biyologları da bu durumu; "Aynı ailenin çocukları gibi" diye tamamlıyor. Evrimci bir paleontolog ise;

"DNA'lardan elde edilen bu yeni bilgiler öylesine hassas, öylesine gerçek ki, bizim anlattıklarımızın hepsi, bir anda kocakarı hikayesine dönüverdi" diyordu.1

Havva Hipotezi Kritiği

Bu hipotezin ortaya atılmasına ve yanlış yorumlara sebep olan bazı bilgiler şöyle özetlenebilir:

İnsan hücreleri çekirdekteki genetik materyale ilave olarak mitokondrilerinde de (hücrede enerji üretim santralleri olarak iş gören yapı) genetik bilgi taşırlar. Mitokondriler hücrenin ihtiyacına göre, hücreleri çoğalmadan da aynı hücre içinde farklı bir yolla çoğalabilirler. Buna güzel bir örnek, spor yapan kişilerin bacaklarındaki kas hücrelerinde bulunan ortalama mitokondri sayısının, spor yapmayan kişilere göre daha fazla olmasıdır. Hücredeki bazı enzim ve proteinler mitokondrideki genetik bilgiden sentez edilirler. Anne karnındaki döllenmiş yumurtanın (zigot) gelişmesi esnasında mitokondriye ait genetik bilgi babadan (spermden) değil, anneden (yumurtadan) sağlanır çünkü yumurta spermden çok daha büyüktür ve dölleme esnasında yumurta içine sadece içinde çekirdek bulunan spermin baş kısmı girer ve mitokondrilerin bulunduğu kuyruk kısmı dışarıda kalır. Dolayısıyla insanda mitokondrial genetik bilgi, anne kaynaklıdır. Dünyanın farklı yerlerinde yaşayan farklı ırklardan alınan hücre örneklerinden mitokondrial DNA izole edilmiş ve mitokondrial genlerdeki mutasyonlar (DNA'yı oluşturan nükleotid dizisindeki kalıtsal değişiklikler) analiz edilmiştir. En fazla mutasyon (genetik varyasyon) Afrika orijinli insanlarda tespit edilmiştir.

Bir canlının yaratılış zamanı ne kadar eskiye gidiyorsa, o canlıda görülen genetik değişiklikler o nispette fazla olacaktır. Çünkü DNA'da mutasyonlar nispeten sabit hızlarda oluşur. DNA dizileri bir veya iki nükleotid kadar değişime uğramış insanlar daha fazla sayıda ve çeşitlilikte değişikliğe sahip insanlara nazaran birbirleriyle daha yakın genetik akrabalığa sahip olup, daha yakın bir zaman diliminde yeryüzünde ortaya çıkmışlardır. Bu noktadan moleküler biyologlar belirli bir gende oluşan mutasyonların sayı ve çeşitliliğine bakarak o genin, dolayısıyla canlının ortaya çıkış zamanını tahmin edebilmektedirler. Bu kaideden yola çıkılarak en fazla mutasyonun veya genetik değişkenliğin görüldüğü Afrika menşeli mitokondrial genler Havva hipotezinin (insan türü tek ortak bir anadan Afrika'da ortaya çıkmıştır) ortaya atılmasına yol açmıştır.

Bu hipotezin ortaya atılmasından sonra bazı bilim adamları, eğer insanların anne tarafını temsil eden Afrika menşeli maymunumsu bir Havva ana atası var ise normal olarak maymunumsu bir Adem babanın da olması gerekir düşüncesini ortaya attılar. Bu düşünceye destek bulmak için R. L. Dorit başkanlığında bir grup bilim adamı (Yale Üniversitesi-ABD), dünyanın çeşitli bölgelerinden her ırktan kişilerden 38 kişinin çekirdekli hücrelerinden genomik DNA'larını izole ettiler. İnsanda yaklaşık 4-5 milyar genetik harften oluşan genetik programın paketlendiği 46 kromozom içinden erkekliğin belirlenmesinde rol alan genleri taşıyan Y kromozomu insanın Adem babasının menşeini belirlemek için seçildi.Çünkü Y kromozomu, normal olarak sadece erkeğe ait hücrelerde bulunur. Y kromozomu üzerindeki on binlerce genetik harfin hepsini analiz etmek pratik olmadığından, kromozomun küçük bir bölgesinden 729 baz çiftlik

bir intron bölgesi, insanlar arasındaki benzerlik ve farklılıkları araştırmak için kullanıldı. Uygun DNA teknolojilerini kullanarak 38 kişinin Y kromozomundaki 729 baz çiftlik kısma ait DNA dizisi karşılaştırmalarını yapan ekibin başkanı Dorit'e göre çalışmanın hedefi bu intron bölgesinde tespit edilen genetik değişikliklerden yola çıkarak bir soyağacı kurmak ve insanın erkek atasının ne zaman ortaya çıktığını yaklaşık olarak hesaplamaktı. Ne var ki, mitokondrial genlerde belirlenen değişikliklerin aksine Y kromozomunda araştırmaya konu olan 729 baz çiftlik intron bölgesinde hiç bir farklılık ve değişiklik görülemedi. Ancak aynı dizi şempanze, orangutan ve gorillerden izole edilen DNA örneklerininki ile karşılaştırıldığında birkaç farklı nükleotid dizilerinin varlığı dikkati çekti. Neticede elde edilen bilgiler değerlendirildiğinde insanın ilk baba atasının nerede ve ne zaman yaşadığı konusunda net bir ipucu bulunamadı. Ancak R. L. Dorit, çalışmanın neticesini şöyle yorumluyor:

"İnsanın baba atasının yaklaşık 270 bin yıl önce yaşamış küçük bir erkek grubu olması bugün için en muhtemel bir durumdur. Daha önceki yorumların aksine insan türü 1-2 milyon yıl önce ortaya çıkmamıştır. Ancak kesin bir şey söylemek için insan genomunun diğer DNA dizileri de referans alınarak daha çok araştırma yapılmasına ihtiyaç vardır."

Moleküler biyolojiye ait yapılan deneylerden elde edilen bilgilerin yorumu sonucunda geliştirilen bu veya benzeri hipotezleri kesin olarak kabul veya reddetmeden önce bir iki hususun dikkate alınması gerekmektedir.

Birincisi, yaklaşık 4-5 milyar harften (nükleotid) oluşan insanın genetik bilgisi içinden sınırlı sayıdaki örnekle sadece belirli bir gen veya genlere ait sınırlı sayıdaki nükleotid dizisinin analizine dayalı bu çalışmaları yeterli bularak kesin bir şey söylemek çok zordur. Ayrıca insan genomunda referans alınan gene veya nükleotid dizilerine bağlı olarak her zaman farklı sonuçlara ve yorumlara, farklı soy ağaçlarına gidilmesi mümkündür. Bunu şöyle bir misalle akla yaklaştırabiliriz: Meselâ bir tarihî roman veya bir felsefi eser, yahut bir coğrafya kitabındaki satırlar arasında ve, hatta, bundan dolayı, bir, için, ... mış, ..cek,..mek,..mak gibi sözcük veya eklerin yüzlercesini bulmamız mümkündür. Bu takdirde bu farklı kitapların birbirlerinden türediğini iddia etmek ne kadar saçma ise aynen öyle de farklı canlıların milyonlarca nükleotidinden bazılarının benzer veya aynı olmasına dayanarak onların birbirlerinden tesadüfen türediğini iddia etmek akla o kadar uzaktır. Nitekim mitokondri dışındaki genlere ait nükleotid dizileri referans alınarak yapılan çalışmalar, Havva hipotezinin sonuçlarıyla çelişmektedir. Ayrıca Michigan Üniversitesinden paleobiyolog Dr. M. Wolpoff, Afrika orijinli Havva hipotezinin görünür bilgilerinin tek bir ortak genetik sistemin varlığına olduğu kadar eşit derecede farklı genetik sistemlerin tarihine de ışık tuttuğuna veya yeni bilgilerin bu hipotezle çeliştiğine inanmaktadır.

İkincisi, gözleme, kontrollü deneye, tekrarlanabilirliğe ve test edilebilirliğe dayalı biyolojik araştırma metotlarının hangi kesinlik ve doğruluk derecesinde ilk insanın yaratılışını, ortaya çıkışını ve yeryüzüne dağılışını gösterebileceği de üzerinde durulması gereken bir başka noktadır. Geçmişteki olayları tekrar gözlemleme ve o şartları aynen benzetip ayarlayarak deney yapma ve tekrarlama imkânı yoktur. O zaman biyologların elinde geçmişe ait olayları anlamada ve kurulan tahmini modellere dayalı olarak geçmişi hayal etme veya tasarlamada iki yol vardır.

Birisi, jeolojik araştırmalar sırasında ortaya çıkarılan fosillere dayalı olarak geçmiş olayların ve canlıların yaklaşık resminin ve tarihinin ortaya çıkarılmasıdır. Ancak şimdiye kadar bulunan fosillerin geçmişin tarihini ve resmini çıkarmada eksik ve yetersiz olduğu bilinmektedir.

Diğeri de, günümüzde değişik iklim şartlarında yaşayan canlıların ortak özelliklerindeki değişiklikleri belirledikten sonra bu bilgileri geçmişi tahmin etmede ve anlamaya çalışmada kullanmaktır. Bu noktada farklı canlıların şekil, yapı ve fonksiyonlarındaki benzerlik ve farklılıkları karşılaştırarak, çalışılan özelliklerdeki değişikliklerin ortaya çıkış sürelerini tahmin etme ve soy ağacı çizme de izlenen temel stratejilerdir. Ancak bu yaklaşımda unutulmaması gereken husus, farklı canlılar arasında tespit edilen şekil, yapı ve fonksiyon bakımından benzerlik ve farklılıkların % 100 kesinlik ve doğrulukla bir canlının diğer bir canlıdan tesadüfî mutasyonlarla türediğine ve zincirin halkaları şeklinde peşi peşine rasgele ortaya çıktıkları hususuna delil olmamasıdır. Tam aksine genetik kodlamadaki bazı kelime ve satırların benzer veya aynı oluşu Yaratıcı'nın birliğine, onları ilim ve kudretinin tezahürü olarak yarattığına en büyük delil olarak görülmektedir. Diğer deyişle benzerlik ve farklılıklar arasındaki korelasyondan (ilişkiden) yola çıkarak bir adımda sebep-sonuç ilişkisine geçilemeyeceğinin ve aradaki boşlukların ancak Allah'ın iradesine bağlanmakla izah edilebileceğinin en emin yol olduğunun bilinmesidir.

Özetlersek, meslekî namusu olan bilim adamları ideolojik ön yargıların etkisinde kalmaksızın, bu konularda yapılan gözlem ve deneye dayalı çalışmalar ile onların yorumları arasındaki farklara dikkat çekmeli ve geçmişe ait bu tahminlerin % 100 kesin ve doğru olmadığına; doğruluk ve geçerliliğinin çalışılan gen sayısı ve nükleotid dizisi arttıkça değişebileceğine dikkat çekmelidirler. Böylece kamuoyunun bu konularda yanlış bilgilendirilmesine ve yönlendirilmesine, bilim adına insanların Yaratıcı'yı inkâra gitmelerine, menşelerinin tesadüfi ortaya çıkan kimyevi reaksiyonlara ve maymunumsu canlılara dayandırılmasına fırsat verilmemiş olacaktır.2

Kaynaklar:

1. Newsweek 111 (Jan. 11, 1988): 46-52.

2. Prof. Dr. Arif Sarsılmaz, Havva Hipotezine Cevap, Ağustos, 1995, Sayı:199

BİYOLOJİ PROFESÖRÜ PROF.DR.ARİF SARSILMAZ İLE EVRİM ÜZERİNE BİR SÖYLEŞİ

SorularlaEvrim

Evrim, dünyada inançsızlar için halen en büyük sığınak olarak kullanılmaya devam ediyor. Bu konu üzerine bitmek tükenmek bilmeyen tartışmalar akademik camiada ve medyada sürüp gidiyor. İnkar cephesi, yaşam felsefelerini esas alarak, bilimi yorumluyor ve ispat sadedinde ise her türlü hile ve sahtekarlığı yapmakdan çekinmeden yollarına devam ediyorlar.

Ülkemizde ise bir dönem akademik camiada adeta tek geçer akçe haline getirilen evrim, yükselmek için herkesin müracaat etmesi ve kabul etmesi gereken bir "kanun" olarak lanse edilmeye çalışıldı. Evrimi kabul etmeyen akademisyenler yobaz sayarak ilerlemeleri engellendi, bazıları görevlerinden uzaklaştırıldı.

İşte ülkemizde akademik camiada uzun yıllar evrim ile mücadele eden ve bu alanda pekçok başarılı çalışmaya imza atan bilim adamlarımızdan, biyoloji profesörü Prof.Dr. Arif Sarsılmaz ile evrimin bugün geldiği noktayı konuştuk:

SorularlaEvrim: Evrimciler genelde biyoloji ile uğraşan bilim adamlarının evrime inandıklarını söylerler bazıları evrimi biyolojinin temeli olarak görüyor ve yer çekimi kanunu kadar hakikattir diyorlar. Bir biyoloji profösörü olarak evrim hakkında ne düşünüyorsunuz ?

Arif Sarsılmaz: Geçmişte biyoloji ile uğraşanların çoğunluğu evrime inandıklarını söyleseler de, bu gün bu durum hızla değişmektedir. Bilhassa bilim felsefecilerinin sorgulamaları neticesinde bilimin tabu olmaktan çıkışı ve ortamın giderek daha demokratikleşmesi, bilim adamları üzerindeki baskıyı azalttıkça evrim karşıtı düşünceler de hızla artmakta ve evrimin ideolojik bir yorum olduğu daha net görülmektedir. Evrimleşme mekanizmalarının abartılmış yorumları ve hayatın ilk ortaya çıkışının tesadüflere verilmesi gibi hususların hiçbir hakikati yoktur. Ancak tür altı kategorilerdeki biyolojik çeşitlilik ve ırklaşma süreçleri gibi hususlar birer hakikattir ve bunlar da evrim değil, Yaratıcının canlılardaki sanatlı eserlerinin sergilemesidir.

SorularlaEvrim: Evrimciler yararlı mutasyon örnekleri verebildiklerini iddia ediyorlar. Örneğin canlıların vücut boylarının zaman içerisinde küçülmesi örnek veriliyor. Böylece barınma kolaylığı ve az besin ile hayatlarını sürdürebiliyorlar. Bunlar gerçekten yararlı mutasyona örnek olabilirler mi ?

Arif Sarsılmaz: Faydalı mutasyon örnekleri bitkilerde vardır, fakat bu aslında bitki için faydalı değil, bunları yiyen insan için faydalı olduğundan seçilmişler ve daha sonra aşı ile üretilmektedirler. Çekirdeksiz üzüm, Washington portakalı v.s. gibi meyveler örnek verilebilir. Tabiatta bunlar kendi başlarına kalsalar çekirdek kabukları olmadığından çürür ve çoğalamazlardı. Hayvanlarda ise faydalı mutasyonla orijinal genetik bilgi ilave edilerek yeni bir organ veya dokunun ortaya çıktığı görülmemiştir. Ancak immün sistemlerde faydalı mutasyonlar vardır, fakat bu zaten canlının başlangıçtan itibaren programında olan değişikliklerdir. Devamlı olarak hayatta kalmak için genetik bilgileri değişen (mutasyon da bunlardan biri) bakteri veya virüslere karşı hayvanlarda veya insanda immün sistem elemanları olan lenfositlerin canlının vücuduna giren her türlü yeni mikroorganizmaya karşı değişmeler geçirmesi, sonsuza yakın sayıda yeni şifrelere sahip antikor üretme mekanizmalarına sahip oluşunu evrimciler faydalı mutasyona örnek verseler de, bu durum evrime değil yaratılışa delildir.

Allah her canlıya hayatta kalmasını kolaylaştırıcı, sistemler vermiştir. İmmün sistemin yeni varyasyonlara sahip antikorlar veya hücreler üretmesi tesadüfi mutasyonla değil, önceden kodlanmış genetik bilginin değişiklik potansiyelini sergilemesiyle ortaya çıkar. Neticede bakteri veya virüs başka bir kategoriye ait canlıya dönüşmez. Tür içinde çeşitlilik meydana gelir, dayanıklı ırklar ortaya çıkar.

Zaman içinde canlıların vücut boylarının değişmesi, mutasyon değil modifikasyondur. İyi beslenme gibi çevre şartlarının değişmesi bütün türlerde cesamet gibi özellikleri değiştirir, fakat bunlar türü değiştirmez. Japonların 2. Dünya savaşından sonra ekonomik zenginliklerinin artmasıyla beslenmeleri de iyileşmiş ve son 50 yılda ortalama boyları 10 cm. kadar artmıştır. Bunlar türü başka türe dönüştüren mutasyon değil, aynı tür içinde irileşmeye sebep olan modifikasyondur. Yeni bir genetik bilgi gerektiren doku, organ veya sistem ilavesi yoktur.

SorularlaEvrim: Evrimciler sık sık antibiyotik direncinin evrime delil olduğunu iddia etmektedir. Antibiyotik direnci evrime delil olabilir mi?

Arif Sarsılmaz: Antibiyotik direnci evrime delil değildir. Belki mikroevrim denilebilir. Maruz kalınan antibiyotiklerin bakterilerde sebep olduğu değişiklikler onlardaki bazı genlerin aktif olmasına veya bazı genlerin pasifleşmesine sebep olabilir. Ancak bu değişiklikler bakteri türünün yaratılıştan sahip olduğu genom üzerinde olur. Daha dayanıklı ve antibiyotikten müteessir olmayan bir bakteri ırkı meydana gelir ama bu evrim değil, adaptasyondur. Bakterinin mevcut genomundaki gizli potansiyelin ortaya çıkması ve bakterinin hayatını

sürdürmesi için daha dayanıklı formlar meydana getirmesi evrim değildir. Mikroorganizmaların sahip olduğu genetik potansiyelin çevre şartlarına göre açılımı ve hayatta kalması için bakteriye avantaj sağlayan bazı genlerin ortaya çıkması evrim değil, tür içi çeşitlenmedir.

SorularlaEvrim: Dr. Richard Lenski'nin bakterilerle yürüttüğü deneyde bakterilerin mutasyona uğrayıp glikoz yerine sitrat yemeye başlamalarından dolayı evrim geçirdikleri söylenebilir mi?

Arif Sarsılmaz: Bakterilerin bazı genlerinin değişerek, farklı biyokimyevî ürünlere yol açması mutasyondur. Ama bu tip tek bir gene veya az sayıda gen gruplarına dayanan mutasyonlar evrime delil olamaz. Zira bütün yapıda mahiyeti değiştirecek bir değişiklik yoktur. Bakteri yine bakteridir. Yüksek organizasyonlu canlılarda bu tip mutasyonlar hayatı tehdit etmeyecek kadar küçük olduğu takdirde (mesela birkaç parmağın bitişik olması gibi) önemsizdir, fakat bazen tek bir genin mutasyonu bile (orak hücreli anemi gibi) hayatî tehdit edici bozukluk ortaya çıkarabilir. Neticede hiçbiri evrim adına daha gelişmiş veya faydalı bir organ ortaya çıkarıcı önemde değildir.

SorularlaEvrim: “Sitokrom-C’nin 100 birimlik diziliminde, maymunlarla bizim aramızdaki fark sadece 54’ncü sıradakidir diğerleri aynıdır...100 birimlik diziliminde 99 defa denk gelmesi tesadüfi olamaz bu evrimi kanıtlar’’ deniliyor. İnsanla maymunun diziliminin aynı olması evrime delil olabilir mi?

Arif Sarsılmaz: Yeryüzünde benzer ortamlarda yaşayan canlıların anatomik yapıları fizyolojik ve fonksiyonları da benzer olacaktır. Fizikî şartların aynı olması, bir fizikî problemin çözülmesinde benzer prensiplerin işlemesi gerekir. Meselâ; suda verimli şekilde (az enerji harcayıp, çok mesafe katetmek) yüzmek için hidrodinamik prensipler gereği yüzgeç veya palet benzeri ekstremitelere ve torpil şeklinde vücuda ihtiyaç vardır. Dolayısıyla bir hayvan balık, amfibi, sürüngen veya memeli hangi gruptan olursa olsun suda yaşıyorsa benzer yapıları gösterecektir. Çünkü Yaratan her ortamda en ideal yapıya sahip canlıları yaratmıştır.

Havada veya suda solunum için bütün hayvanlar oksijen kullanırlar, dolayısıyla oksijen kullanılması ile alâkalı biyokimyevî reaksiyon zincirlerinde gerekli birçok enzim, koenzim, vitamin, aminoasit v.s.gibi biyomoleküllerin benzer olmasından daha tabii bir şey yoktur. Kâinatta cârî prensiplerden birisi de azamî iktisad prensibidir. Allah istese her canlıyı ayrı ayrı ve özel sistemlerle yaratırdı. Fakat hikmetinin gereği yeryüzü şartlarının benzerliği sebebiyle belli fizikî ve kimyevî şartları ortak kıldığından, belirli faaliyetleri ortak metabolizma reaksiyonlarıyla yürütmektedir. Zira yeryüzünde bulunan ortak ham madde olan aminoasit ve protein moleküllerini kullanarak sınırlı sayıda malzemeden sınırsız sayıda canlı yaratırken belirli hayatî reaksiyonlarda ortak malzeme kullanmıştır. Malzemenin ortak olması bunların birbirinden tesadüfî mutasyonlarla türediğini göstermez. Tam aksine Kudreti Sonsuz Yaratıcının ortak malzemeyi kullanarak çok küçük tasarruflarla sonsuz sayıda canlı yaratabileceğini gösterir.

Bir misalle açacak olursak: basit bir gecekondu, tek katlı bir ev, beş katlı bir apartman, elli katlı bir gökdelen de kullanılan cam, demir, çimento, kum ve ağaç gibi ortak malzemelerin benzerliğine bakarak bunların birbirinden türediği söylenemez. Fakat bu binaların her birinin ayrı plan ve projelerle farklı özellikteki mimarî hesaplarla inşa edildiğini herkes bilir. Aynı şekilde Yaratıcı her bir canlıyı ayrı maksatlarla ayrı plan ve projelere bağlı farklı güzellikteki organlarla donatırken, bazı temel malzemeleri ortak olarak bütün yarattıklarında kullanmıştır.

SorularlaEvrim: İnternette bazen kuyruklu insanların fotoğraflarına rastlıyoruz. Evrimcilerin sık sık gündeme getirdiklerinden bir tanesi olan kuyruklu insanlar evrime delil teşkil eder mi?Bazı insanların neden kuyrukları vardır?

Arif Sarsılmaz: Kuyruklu insan olarak takdim edilen fotoğrafların bazıları abartılarak hileli şekilde oynanarak imal edilmiştir. Bazılarında ise kısa bir uzantı şeklinde dışarıda kalan kuyruk sokumu kemiği (os coccyx) bir anomali olarak vardır. Embriyonik gelişme esnasında omurga teşkil edilirken bazı somitlerin sclerotom ve myotom'larının ayrılmasında küçük mutasyonlara bağlı arızalar görülür. Benzer şekilde bazı boyun omurlarında da göğüs omurlarındakine benzer küçük kaburga kalıntıları gelişebilmekte ve boyun ağrılarına sebep olmaktadır. Bu kalıntı kaburgalar cerrehi operasyonla kasların arasından çıkarılarak boyun rahatlatılır. Omurganın son uzantısı olan ve önemli vazifeler için yaratılmış (dışkılama, doğum sırasında embriyonun baş kısmının rahim ağzına yönlendirilmesi, oturma kaslarının tutunma yeri v.s. gibi fonksiyonlar) kuyruk sokumu kemiği normalde gelişmenin ikinci ayının sonunda vücut içine alınır. Dış veya iç çevre şartlarına bağlı olarak embriyonun maruz kaldığı küçük mutasyonlar benzeri bazı kusurlara sebep olabilir. Meselâ; spina bifida hastalığında omurilik kanalının kapanmaması, parmak aralarında derinin apoptosisle eritilip kaldırılmaması sebebiyle parmakların bitişik kalması, beynin veya kalbin dışarıda doğması gibi birçok hastalık sayılabilir. Kuyruk sokumu kemiği de herhangi bir mutasyon sebebiyle gelişme sürecinde aksama olursa içeri alınmaz ve dışarıda kalırsa, sanki normal bir olaymış ve kuyruklu insan varmış demek hiç de doğru bir netice değildir. Evrimcilerin anomalilerden medet umması denilebilir.

SorularlaEvrim: Bazı evrimciler araform diye birşeyin olmadığını söylüyor. Onlara göre her asırdaki mevcut türler zaten geçiş formları kabul edilebilir. Bu tip söylemler hakkında ne düşünüyorsunuz?

Arif Sarsılmaz: Hem canlıların ortak bir atadan dallanmalarla türediğini söyleyeceksiniz, hem de araform diye bir şey olmadığını iddia edeceksiniz, bunun hiçbir mantığı yoktur. Eğer balıklarla amfibilerin ortak bir atadan, amfibilerle sürüngenlerin ve sürüngenlerle kuşların ortak atalardan türediğini iddia ediyorsanız, o ortak atadan dallanma noktasındaki canlıyı nasıl tahayyül edeceksiniz? Bir apartmanın katlarının birinden bir üstteki kata geçmek için iki yol vardır: 1-Ya asansörle hızlı bir şekilde çıkarsınız, 2- Yahut belli sayıdaki merdiven basamaklarından yavaş yavaş çıkarsınız. Bunun başka yolu yoktur. Bu misali hayvanlar âleminin sınıflarına tatbik edecek olursak birinci yolla yani asansörle yükselmek demek, sürüngen yumurtasından kuş çıkması ve balık yumurtasından kurbağa çıkması demek olur. Tesadüfi mutasyonların birbiri ardına hep isabetli vuruşlar yaparak bir embriyoda birikmesi demek olan bu durumda bir sınıfa ait olan organ ve sistemlerin bir anda diğer sınıfa ait sistemlere dönüşmesi demektir ki bu durum tamamen muhal olur. Solungacın akciğere dönüşmesi, yüzgecin bacağa veya kanada dönüşmesi, kalb odacıklarının ve aort yaylarının sayısının değişmesi gibi radikal değişikliklerin hiçbiri hassas sistemlerde bir bütün olarak ortaya çıkamaz.

İkinci şıkka bağlı olarak bir kattan diğerine merdivenlerle çıkıyorsak; her basamakta belli derecede değişikliklerin parça parça ortaya çıkması gerekir ki, bu durumun her bir hayvan formunda belli derecelerde görülmesi gerekir. İşte bunlara ara formlar denilmesi gerekir. Bilhassa sınıf, takım, familya ve cins seviyelerindeki dallanmalarda yeni anatomik yapı ve fonksiyonları gösteren ara canlılar nasıl olacaktır ? Evrim bunun cevabını veremez. Zira bir türden diğerine geçişte gerekli değişiklikleri seriler halinde gösterecek fosil bulgular yoktur. Aksine kesikli ve ayrı zamanlarda ortaya çıkan farklı gruplara ait fosiller vardır.

SorularlaEvrim: “Mutasyonlar rastgele meydana geldikleri için canlıya her zaman zarar veriyor. Ayrıca mutasyonların %99’u zararlı %1' tesirsizdir. Bu zaman kadar gözlemlenmiş yararlı bir mutasyon yoktur.” deniliyor. Bu şekilde türleşmede mutasyon devre dışı bırakılmış oluyor. Ancak kâinatta her geçen gün yeni türler keşfediliyor. Yeni kelebek türleri yeni kurbağa türleri ortaya çıkıyor. Mutasyon canlıya zarar veriyor ise türleşme nasıl gerçekleşiyor?

Arif Sarsılmaz: Yeni keşfedilen “türler yeni mi yaratıldılar, yoksa geçmişten beri mevcutlar mıydı ? Bu soru hakkında kesin bir bilgi yoktur. Ayrıca başlangıçta yaratılmış cinslerden belli bir süreç sonunda tesadüfî değil, ama Yaratıcının planlı ve sistemli bazı genetik müdahaleleriyle yeni türler yaratması mümkündür. Bu evrime delil olarak gösterilemez. Çünkü bütün sistemleriyle mükemmel yaratılmış bir cinste bütün temel doku ve organlar aynı kalarak, küçük bazı farkların ortaya çıkarılması gibi bir türleşme yaşanabilir. Fakat türlerin birbirine karışması genetik, fizyolojik, anatomik ve ekolojik çok sayıda faktör kullanılarak engellenmiştir. Ancak geçmişte bir cinsten farklı birkaç tür meydana getirilip, daha sonra süreç kilitlenebilir ve türün özellikleri sabitlenebilir. Nitekim bazı kısır tür melezleri böyle bir ihtimali akla getirmektedir.

Yeni türleri değil ama yeni ırkları (alttürleri) tabiatta gözlemleyebiliyoruz. Belirli coğrafî ve iklim şartlarına maruz kalan, ana populasyondan ayrılmış küçük grupların zaman içinde belli genlerinin frekanslarının değişmesiyle bazı özelliklerinin öne çıkması veya bazı özelliklerinin gerilemesi gibi durumlarda ırklar meydana gelir, fakat bunlar aynı türe aittirler. Bunun ölçüsü de ırkların biraraya gelerek çiftleşmeleri durumunda aynı türe ait melez ırklar meydana getirmeleridir. Eğer bunlar çiftleşemeseydi veya çiftleşip kısır fertler meydana getirseydi, ayrı tür olmuş diyecektik. Çok uzun zaman sürecine yayılan ırklaşma durumuna en güzel örnek, insan ırklarının meydana gelmesidir.

SorularlaEvrim: Evrim eskiye nazaran daha çok gündemde tutulmaya çalışlıyor. 2009 yılının Darwin yılı ilan edilmesi bazı dergilerin evrimle ilgili daha fazla makale neşretmesi TV’de evrim tartışmaları derken, evrim internette dahi çok daha fazla tartışmaya başlandı. Türkiye’de evrimin geleceğini nasıl görüyorsunuz?

Arif Sarsılmaz: Evrim, ateizmin bilim kılıfı giymiş en kullanışlı kalkanı olduğundan ısrarla gündemde tutulmaya çalışılıyor. Geçmişte çok fazla gündeme gelmemesinin sebebi, karşısında ciddi bilgi birikimine sahip ilim adamlarının olmamasıydı. Çünkü ilim mahfilleri evrimcilerce işgal edilmiş, evrime inanmayanlara hayat hakkı tanınmıyordu. Ancak zaman içinde bilhassa moleküler biyoloji, biyokimya, embriyoloji ve fizyoloji gibi bilim dallarındaki ilerlemeler neticesinde hayatın ne kadar kompleks ve mükemmel yaratıldığı görüldü. Tesadüflerin, akılsız atomların ve şuursuz tabiatın böyle süper kompleks organizasyonları ortaya çıkarmayacağı anlaşıldı, indirgenemez komplekslik gibi kavramlarla yaratılıştaki hassasiyet, ölçü, plan ve gayeli yaratılışlar, kısacası varlıklardaki akıl almaz hikmet ilimler sayesinde daha açık ortaya konulmaya başladı. Bu durumda sorgulanan evrimin açmazları giderek daha iyi görülür hale geldi. Neticede aklı selim sahibi bilim adamları içinde evrime karşı çıkmalar artan bir şekilde çoğalmaya başladı. Saltanatının sallandığını ve yıkılacağını hisseden evrimciler bütün himmet ve gayretleriyle hipotezlerinin yıkılmaması için çalışıyorlar. Fakat artık meydan boş değil ve karşılarına çıkacak çok sayıda insan var. Hele artık YÖK’deki demokratikleşme süreci hızlandıkça, bilim adamlarına geçmişte yapılan kadro vermeme ve işten atılma tehditleri azaldıkça, birçok inançlı bilim adamının evrime karşı çıktıklarını daha fazla göreceğiz. Dünyadaki bu gelişmelerin tabii bir uzantısı olarak Türkiye’nin bu durumdan bigâne kalması düşünülemez.

Çeşitli kuruluşların başlattığı evrim karşıtı imza kampanyalarının hızla artması da bunun en tipik göstergesidir.

SorularlaEvrim: Bazen televizyon programlarında veya internet sitelerinde evrim üzerine sürüp giden ancak bir sonuca varılamayan tartışmalara şahit oluyoruz. Çoğu zaman taraflar bilimsel delillerle konuştukları halde birbirlerini kabul etmiyorlar. Bunun sebebi nedir? Evrimci bir bilim adamının bilimsel metodlarla yaratılışı kabul etmesi veya zıddının olması mümkün müdür?

Arif Sarsılmaz: Bilimin bu mevzuda her iki inanış için de kullanılacak argümanları vardır. Bakış açısı ve dünya görüşleri açısından her türlü iddiay kabul veya ret yönünde yorumlanmaya uygun yapıdadır. Hem yaratılış hem evrim açısından laboratuara, deneye ve gözleme uygunluk arka plandadır. Dolayısıyla son merhalede iş akıl ve mantık süzgeçlerinden geçirilmiş kalbî ve vicdanî aydınlanma ile varılacak bir kanaatten öteye gidemez. Bu yüzden mesele artık bilimin sınırlarından çıkmış, ideolojilerin ve inançların tartışma sahasına girmiştir. Zira evrimciler inançlarını artık bir bilim olmaktan çok din hüviyetinde götürmekte olduklarından evrimin sorgulanmasını dinlerine saldığı gibi algılamaktadırlar. Kıyamete kadar da bu mesele bir din kavgası şeklinde sürecek gibi görünüyor.

SorularlaEvrim: Yeni bir kitap üzerine çalışıyor musunuz? Kitap hakkında bilgi verebilir misiniz?

Arif Sarsılmaz:İki yeni kitap çalışmam var. Bir tanesi daha önce soru-cevap şeklinde çıkmış kitabımın düz metin halinde bazı yeni değerlendirmeler ilavesiyle genişletilmiş hâli olacak. İkincisi ise evrimcilerin iddialarını teker teker ele alıp sorgulayarak, hayatın mucizevî yönlerine daha fazla vurgu yaparak, Batıdaki son gelişmeleri de katarak hazırlanan bir kitap olacak inşallah.

SorularlaEvrim: Hocam Söyleşi için Allah razı olsun Kitaplarınızı bekliyoruz.Allaha emanet olun.

PROF. DR. KEREM CANKOÇAK: EVRİM, YER ÇEKİMİ GİBİ BİR GERÇEKTİR

24 Şubat 2020-Alişan Doğan-İstanbul-evrensel

Evrim Atölyesi ve Şişli Kent Konseyinin düzenlediği Şişli Evrim Günleri, 28-29 Mart'ta Nâzım Hikmet Kültür ve Sanat Evinde gerçekleşecek. Etkinlik öncesi Prof. Dr. Kerem Cankoçak'la evrimi konuştuk.

Pangaltı Evrim Atölyesi ve Şişli Kent Konseyinin düzenlediği Şişli Evrim Günleri 28-29 Mart'ta Nâzım Hikmet Kültür ve Sanat Evi'nde gerçekleşecek. Evrim Günleri'nin hem düzenleme kurulu üyesi hem de "Evrenin Evrimi" başlıklı sunumu gerçekleştirecek olan İstanbul Teknik Üniversitesi Fizik Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Kerem Cankoçak ile Evrim Günleri'ni, Evrim Teorisini ve bilimi konuştuk.

Evrim Teorisi liselerde müfredattan çıkarıldı. Evrim, Türkiye açısından sanki gerçekliği olmayan bir şeymiş gibi tartışılıyor. Böyle bir durumda ne ifade ediyor evrimi savunmak?

Devletin eğitim kurumlarında vermediği eğitimi insanlar dışarıdan almaya çalışıyor. İnsanlar evrim konusunda çok cahil Türkiye'de, bilmiyorlar. Nuray Mert gibi kendine sol liberal diyen gazete yazarların bile "Evrim sadece bir kuramdır, ispatlanmamıştır" gibi laflar ettiği bir

ülkeyiz. Bu olay 10 küsur yıl önceydi. Şimdi durum daha vahim. Yıldız Teknik Üniversitesinde bir hocanın 'Pedofili yasaklandığı için depremler oluyor' diyebileceği kadar Orta Çağ toplumu olma yolunda gidiyoruz. Dolayısıyla politik bir tutum haline geldi evrim konusu. Çünkü, Türkiye çok açık bir şekilde siyasal İslam'ın yükselişte olduğu bir ülke. Tabii bunu koruyabilmek için bilimi baskılamak zorundalar. Bilimde de kuantum fiziği tartışmaları toplumsal hayata direkt etki etmiyor ama evrim toplumsal hayata direk etki ediyor. Çünkü Evrim Kuramı bu dünyanın bizim için yaratılmadığının doğrudan bir ispatıdır. Siyasal İslamcılar ne diyor? 'Bu dünya insanları test için yaratılmıştır. Önemli olan öteki dünyadır.' Bu dünyada yaptığın şeyler öteki dünyada değerlendirilecek şeklinde bir ideolojik bombardıman altına alıyorlar ülkemizi. Evrim gerçeği bunun böyle olmadığının en açık ispatı durumunda. Fasulye tanesiyle akrabayız sonuçta, aynı DNA'dan geliyoruz. Bizim için yaratılmadı bu dünya, biz de diğer canlılardan biriyiz. Ayrıca bu canlılığın kendi kendine oluştuğunu da ispatlıyor bilim. Sonra evrimin tasarlanamayacağını da ispatlıyor. Mesela akıllı tasarımcıların bir kısmı 'Tamam evrim var ama bu da baştan tasarlanmıştı' diyor. Evrimin bir tasarımcının işi olamayacağını da bilim ispatlıyor. Dolayısıyla artık bu bilimsel tartışmalar politik mecraya taşınmış oluyor. Tıpkı 500 yıl önce Galilei'nin kilise ile mücadelesine çok benziyor. Dünyanın döndüğü sonuçta apaçık bir gerçek ama bu bilinmiyordu. Kilise diyordu ki 'Dünya sabit duruyor ve her şey onun etrafında dönüyor'. Çünkü tanrı dünyayı insanlar için yaratmıştı. Dolayısıyla hareket etmesinin bir anlamı yok her şey onun etrafında dönüyor.

Fotoğraf: Şişli Evrim Atölyesi

Evrim, Amerika'da Devlet Okullarında '60'lardan İtibaren Okutuldu

'Türkiye'de siyasal İslam iktidarda ve bunun yüzünden bilimsel düşünce çok onlarla bağdaşan bir şey değil' dediniz. Peki dünyaya baktığımızda, dünyada bilimsel camialarda, akademilerde Evrim Teorisi'nin tamamen kabul gördüğünü söyleyebilir miyiz?

Avrupa'da ilkokulda falan başlıyor evrimi anlatmak. Şimdi Evrim Teorisi adı da yanlış anlaşılıyor. Türkiye'de teori kavramı çok yanlış anlaşıldığı için Evrim Teorisi de kahve teorisine benziyor. Kahvede benim teorim şu senin teorin şu gibi tartışmalar olur. Evrim gerçeği demek lazım. Evrim; yer çekimi gibi, dünyanın güneş etrafında dönmesi gibi bir gerçektir. Doğal olaylarla ilgili bilimsel kuramlar vardır. Bir taş niye yere düşer diye insanlar binlerce yıldır araştırmalar yapmışlar. En sonunda yer çekimi diye bir şey keşfetmişler ve bunu matematiksel olarak formüle etmişler. Evrim gerçeğini de insanlar bilinen tarihte en az 2 bin 500 yıldır tartışıyor. Anaksimandros 2 bin 500 yıl önce balıklardan evrimleştiğimizi söylemiş mesela. Ama onu ispatlayamamış o zaman. Sonuçta dünyada tabii ki evrim gerçeği ilkokuldan beri anlatılır. Nasıl Türkiye'de dünyanın güneş etrafında döndüğü artık ilkokullarda anlatılıyor onun gibi. Ama cumhuriyet öncesinde mesela Türkiye'de Kopernik sistemi anlatılmıyordu. Dünyanın güneş etrafında döndüğü anlatılmıyordu İTÜ'de cumhuriyetten önce. Ancak cumhuriyetten sonra giriyor müfredata. Çünkü o yıllara kadar güneşin, dünya etrafında döndüğünü düşünmüşler. Bu bile o zamanlar politik bir olay. Dolayısıyla bu kadar basit bir gerçek bile geçmişte hiçbir yerde anlatılmıyor. Şimdi evrim gerçeğinin anlatılmaması gibi. Soruya dönersek Avrupa'da ilkokuldan itibaren evrimi

anlatıyorlar. Televizyonlarda çok güzel programlar oluyor sürekli. Amerika biraz daha farklı. Amerika'nın bazı yönleri Türkiye'ye benziyor. Çok geniş bir cahil kesim var. Amerika'da da evrimin öğretilmeye başlanması yani yaygın bir şekilde başlanması Sputnik'ten sonra başlıyor. Tabii özel okullar var Amerika'da, elit bir kesime hitap edilen okullarda öğretiyorlar ama halka öğretmiyorlar. Fazla akıllanmasınlar diye. Fakat Sovyetler, Sputnik uydusuyla ilk defa uzaya çıkınca paniğe kapılıyorlar, nasıl oldu da 1917'den 1950'ye gelene kadar uzaya çıktılar diye. Ve bunun kitle eğitiminden geçtiğini anlıyorlar. Yani sadece özel elit eğitimlerle bir yere varılamayacağını, doğru düzgün modern bir eğitimin bütün halka verilmesi gerektiğini anlıyorlar ve '60'larda başlıyorlar doğru düzgün evrim kuramı anlatmaya devlet okullarında yaygın olarak.

Bilim Etkinliği

Peki, Evrim Günleri'ne dönecek olursak; programa baktığımızda evrimin kendisi ve Evrim Teorisi'yle ilgili sunumlar da var. Daha toplumsal meselelerle ilgili sunumlar da var. Aslında toplamda bir bilim etkinliği diyebiliriz sanki. Salt bir evrim etkinliği demek de doğru olmaz gibi.

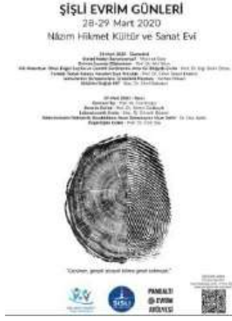
Evet, evet. Çünkü bilimde hiçbir konu tek başına izole edilerek anlaşılacak konular değildir. Bir bütünsellik içerir. Bütün farklı alanlar birbirini sürekli kontrol eder ve doğrular veya çürütür. Örneğin jeoloji bilimi dünyanın yaşının 10 milyon olduğunu ispatlayabilirse Evrim kuramı çok zorda kalır mesela. O yüzden böyle izole edemeyiz. Bütün bilimleri bir arada ele almak lazım.

Baktığımızda bu tarz etkinlikler üniversitelerde gerçekleşiyor çoğunlukla. Hatta Türkiye'de ODTÜ ve Boğaziçi'de görüyoruz sadece bu tarz etkinlikleri. Böyle bir etkinliğin bir belediye ile beraber halka açık ve ücretsiz olarak yapılmasını bir bilim insanı olarak nasıl değerlendirirsiniz?

Başta söylediğim gibi; dünyanın güneş etrafında dönmesi gibi basit bir gerçek yüz yıllardır bu toplumdan gizlenmiş ancak cumhuriyetten sonra yaygınlaşmış bir bilgi ve şimdi ilkokullarda okutuluyor. Ama evrim ilkokullarda okutulmuyor, neden? Çünkü toplumsal açılımları var Evrim Kuramı'nın. Bu dünyanın bizim için olmadığı, tek bir dünya olduğu öteki bir dünya olmadığı vs. Tabii üniversitelerde öğretmek istemiyorlar çünkü kendi argümanları geçersiz kalacak. Din, Marx'ın da dediği gibi halkın afyonudur. Dolayısıyla bu afyonu kesmek istemiyorlar, afyon pompalıyorlar. TV'lerde, şurada, burada. Üniversiteler de devletin ideolojik aygıtları olduğu için devletin ideolojisinin tekrardan üretildiği yerler oluyorlar. O yüzden üniversitelerde Evrim Kuramı'nı anlatmıyorlar çoğu yerde.

Son olarak Evrim Günleri'ne dair eklemek istediğiniz bir şey var mı?

Güzel konuşmalar olacak. Umarım bu tip Evrim Günleri daha sık gerçekleşir; üniversitelere girer, hatta liselere ve ilkokullara girer.

Pangaltı Evrim Atölyesi

2017 Haziran ayında açıklanan yeni müfredatla beraber; destekleyici deneylerle, fosillerle ve genetik bulgularla defalarca kanıtlanmış bilimsel bir gerçek olan Evrim Teorisi zaten çok az bir şekilde bahsedildiği lise müfredatından tamamen kaldırıldı. Özellikle savunma sanayii ve diyanetin bütçesinin arttırılmasıyla ülkenin bilimsel çalışmaları fonlama kurumu TÜBİTAK'ın bütçesi azaltıldı ve bilimsel çalışmalara olan destek daha da azalmaya başlandı. Fonlanan bilimsel çalışmalar da “Kötü söz söylenince küflenen peynir”, “Arapça isimleri yazılınca bereketi artacak meyve sebze isimleri” gibi bilimden uzak hayal ürünü “çalışmalar” oldu. Pangaltı Evrim Atölyesi de bilimsel eğitimden uzaklaşılmasından dolayı oradaki yurttaşların yaşadıkları semtte bir kafede her insanın katılabileceği, alanında uzman kişilerin, akademisyenlerin sunum yapacağı ücretsiz paneller organize etmek amacıyla kuruldu. 2 buçuk yıldır onlarca etkinlikte, binlerce insanı buluşturmuş olan Pangaltı Evrim Atölyesi; bugüne kadar biriktirdiği tartışmaların ufak bir özetini 28-29 Mart'ta düzenleyeceği Evrim Günleri ile yapacak.

DOSTUM, ÜÇGENİN İÇ AÇILARI TOPLAMINA İNANIYOR MUSUN?

Mustafa Öztürk-08/11/2019www.karar.com/

Birkaç gün önce Prof. Dr. Ahmet Arslan Hoca'nın “Modern Dinî Düşüncenin Krizi” konulu konferansına katılma ve başından sonuna kadar dinleme fırsatım oldu. Dil ve üslup olarak biraz agresif ve hırçın bulduğum konuşmasında müesses dinlerin geleceğine ilişkin hayli karamsar bir tablo çizen, daha açıkçası din kurumunun mazideki ağırlıklı yerini bundan sonraki süreçte bir daha elde edemeyeceğini söyleyen Hoca bu bağlamda modern dinî düşüncenin çok derin bir kriz içinde bulunduğunu savundu. Hoca'nın dinî düşünce alanındaki krize ilişkin birçok tespiti, din dairesi içinde bulunan bizler için ne yazık ki can yakıcıydı. Söz konusu tespitlerden biri, dindarların doğrudan doğruya inancın konusu olan hususlarla bilgi ve bilimin konusu olan hususları birbirine karıştırmaları, yani bilim, kanıt, ispat konusu olan birçok meseleyi inanç alanına taşıyarak tartışmalarıydı.

Malum, üçgenin iç açıları toplamı 180 derecedir. Bu konu geometri ve matematiksel ispatla ilgilidir. “Allah vardır, ölümden sonra diriliş haktır” önermesi ise bilgi, bilim, deney, gözlem, kanıt ve ispatla değil, temelde güven duygusuna dayalı inançla ilgilidir. Dolayısıyla “Allah'a inanıyor musun?” şeklinde bir soru gayet yerindedir. “Üçgenin iç açıları toplamının 180 derece olduğuna inanıyor musun?” şeklindeki bir soru ise saçmalığın ta kendisidir. Ne var ki dinî düşünce dünyasında bu tür saçma sorularla sıkça karşılaşmak ve din alanıyla doğrudan ilgisi olmayan birçok meseleyi bu tür sorular üzerinden tartışmak yaygın bir âdettir. Örnek vermek gerekirse, yaratılış ve evrim konusu dindar çevrelerde evrimsel biyoloji gibi pozitif bilimlerin konusu olarak değil, basbayağı bir inanç konusu olarak değerlendirilir ve hatta Allah'ın yaratma fiiline karşı alternatif bir yaratma modeli olarak algılanmasından ya da kasd-

ı mahsusla bu şekilde algılanması arzulandığından dolayı çoğu zaman "Evrime inanıyor musun?" ya da "Demek sen evrime inanıyorsun?" gibi tariz ve kinaye-yi urziyye kokan bir istifhamla tartışmaya girilir.

İhtimal ki yaratılış konusuyla ilgili tartışmada dindar taraf, "Allah bizi yarattı; ama ne şekilde yarattı, bilinmez; O'nun sınırsız kudret ve hikmetinden sual edilmez" demenin ötesinde, evrim teorisine karşı koyacak bir argümana sahip olmadığından, meseleyi behemehal inanç alanına çekerek muhatabı inançsızlık suçlamasıyla ilzam etmeyi çıkış yolu olarak görmekte ve böylece tartışmada sağlam bir mevzi kazandığını düşünmektedir. Oysa dindar taraf böyle bir yola başvurmakla söz konusu tartışmada mevzi kazanmak şöyle dursun, komik duruma düşmektedir. Yaratılış ve evrim tartışmasında bir müslümanın izlemesi gereken yol, bu yol değildir. Bu yolun güzergâhı bize göre şöyle çizilmelidir: Kâinatın ve insanın Allah tarafından yaratıldığını söylemek bir inanç meselesidir. Müslüman kişi, kendi dinine sadakat kaygısı taşıyorsa bu inançtan asla taviz veremez, vermemelidir. Aksi halde iman dairesinden çıkmış demektir.

Evrim konusu bir müslüman için ancak bu inançtan sonra mevzu bahis edilebilir; dolayısıyla dinî-itikâdî değil, bilimsel bir teori olarak ele alınıp değerlendirilebilir. Sonuçta bu teori aklı başında ve sağduyulu bir müslüman nazarında Allah'ın insanı yaratmasında işleyen yasa ve/veya biyolojik süreç hakkında makul bir fikir sahibi olmaya katkı sağlamaktan daha fazla anlam taşıyan bir şey değildir. Haliyle, Allahsız bir yaratma modeli hiç değildir. Şu halde, bilimsel bilgi ve ispatın konusu olan evrim meselesini inanç alanına çekip bunu inanma-inanmama bağlamında tartışmak hem saçma hem de lüzumsuz bir iş ve uğraştır. Bu noktada sıkça işlenen hata, yöntem ve amaçları birbirinden çok farklı olmasına rağmen din ile bilim arasında ya tam mutabakat ya da katıksız muhalefet denklemi kurmaktır.

Tam mutabakat özellikle modern dönemde popülerleşen bilimselci Kur'an yorumlarına onay veren ve bu sayede Kur'an'ı pozitif bilimin tezkiyesine muhtaç hale getiren zihniyette karşılık bulur. Katıksız muhalefet ise dinin artık modası geçmiş bir kurum olduğunu savlayan pozitivist, materyalist ve ateist zihniyetlerde karşılık bulur. Pozitivist ve ateist paradigmaya göre dinî metinlerdeki yaratılış öyküleri bilimsel bilgi ve bulgularla kıyaslandığında, "İnsanoğlunu dünya düzlemine leylekler getirdi" türünden çocuksu bir anlatıdır. Kur'an'dan bilim fışkırdığına inanan naif düşünce ise bu saldırı karşısında sözüm ona modern bilimsel yorumlarla durumu kurtarmaya uğraşır. Fakat her iki yaklaşım da kökten sakattır. Çünkü kutsal metinler kozmogoni, kozmoloji, tabiat, yaratılış gibi konularda insanoğlunun bilimsel meraklarını gidermek ve açıklayıcı bilgi vermek bir amaç gözetmezler. Kutsal metinlerdeki temel amaç insanoğlunun yaratıcıya karşı iman, ibadet, şükran borcunu hatırlatmaktan ibarettir. Din dili açıklayıcı değil, anlam ve değer katıcı bir dildir. Bu sebeple, kutsal metindeki ifadeler, söylenenden ziyade söylenmek istenen şey dikkate alınarak, yani parmağın ucuna değil, parmağın işaret ettiği noktaya bakılarak tefsir ve te'vil edilmelidir. Zira bahsi geçen temel amaç çerçevesinde kutsal metin, insanda yaratıcıya karşı derin hayranlık uyandırmak üzere öyküsel ve şiirsel bir dil kullanır. Bu yüzden de yağmur, rüzgâr gibi doğa olaylarını bile aynı dil dizgesi içinde anlam katarak anlatır. Ancak bu bilimsel (açıklayıcı) değil, tinsel (manevi değer yükleyici) bir anlamdır. Bu sebeple, kutsal metin bilimsel veriler ışığında yorumlamaya pek müsait olmadığı gibi, bilim de mantıkçı pozitivist bir paradigmayla kutsal metnin dil ve anlam dizgesini sorgulama ve yargılama hakkına sahip değildir.

KURAN'DAN NOTLAR – EVRİM HAKİKATI

Esat Arslan · 30 Ağustos 2019-emekveadalet.org/

“Yeryüzünde yürüyen hiçbir hayvan ve iki kanadıyla uçan hiçbir kuş yoktur ki, sizin gibi birer ümmet olmasınlar. Biz kitapta hiçbir şeyi eksik bırakmamışızdır, sonra hepsi Rablerinin huzurunda toplanırlar.” **Enam Suresi, 38. Ayet**

“Rabb’ın, hiçbir şeye muhtaç değildir, merhamet sahibidir. Sizi, başka bir kavmin soyundan getirdiği gibi, dilerse, sizi de yok edip, sizden sonra yerinize dilediğini getirir.” **Enam Suresi, 133. Ayet**

“Gerçekten insan üzerine dehirden (zamandan) öyle bir müddet geldi ki o zaman o, anılmaya değer bir şey değildi.” **İnsan Suresi, 1. Ayet**

Yukarıdaki üç ayeti beraberce okuyun.

İlk ayete göre her canlı türü bizim gibi birer ümmetmiş. İkinci ayete göre biz insanlar da başka bir canlı türünün zürriyetinin yaratılmışız. Üçüncü ayete göre adı Kuran’da anılmaya layık olan ilk insan olan Adem’den önce insanın üzerinden öyle uzun bir çağ geçmiş ki insan adı anılmaya layık bir tür değilmiş.

Bu üç ayeti birleştirince haliyle şöyle dememiz gerekiyor: Kuran evrim kuramına karşıt değildir. Aksine onu destekler. Zaten bu sebepledir ki İslam düşünürleri Darwin’den çok daha önce kendine has evrim kuramları geliştirmişlerdi.

Yani evrim-yaratılış karşıtlığı İslam’a ait bir karşıtlıktır. O daha çok Hristiyan coğrafyasına ait kilise-bilim çatışmasının bizim coğrafyamıza intikal etmiş İslam için yanlış bir tartışmadır. Kuran’a göre insanı Allah yaratır. Fakat bunu bir süreç içerisinde yapar. Biz bu yaratılış sürecine evrim diyoruz.

Peki o zaman Kuran’da Adem kıssaları ne arıyor? İlk sahabilere göre Kuran’daki peygamber kıssaları düzanlamıyla anlaşılmamalıymış. Onlar sembolik ve müteşabih olarak okunmalıymış. Fakat biz bu bilgeliği daha sonra unutmuşuz.

Adem kıssasına buradan bakınca, yani onu sembolik olarak okuyunca, Allah Adem aracılığıyla bizlere insan antropolijisine dair çok ciddi ve derin hakikatler veriyor.

Örnek olarak bir kısmını zikredeyim. Mesela insanın cennette olma hali nedir? Bu hal insanın asli masumluk halidir. Yani Rousseau’nun bahsettiği gibi insanın hayatın sefaletinden ve kötülükten habersiz olduğu ilk mutluluk halidir. Ki Taha Suresine göre insan bu halinde açlığı ve susuzluğu bilmez.

Peki yaklaşılması yasak olan o ağaç nedir ki insanı bu cennet halinden düşürmüştür? Ve bu ağaç öyle bir ağaçtır ki insan bu ağacın meyvesi sayesinde melekleşeceğine ve sonsuz bir ömür süreceğine inanır? Bu ağacın işaret ettiği hakikatlerden biri insanda özbilinç gelişimidir. İnsanın hayvandan esaslı farklarından biri olan özbilinç gelişimi insanın kendisinin ölümlü olduğunu fark etmesini ve bundan dolayı acı çekmesini doğurmuştur. Özbilinç gelişiminden önce insan saf bir hayvani mutluluk hali içerisinde yaşıyordu.

Bu ağacın işaret ettiği hakikatlerden biri de özel mülkiyetin gelişimidir. İnsanlık tarihine bakın: özel mülkiyet gelişiminden önce insan türü bir cemaat yaşamı yaşıyordu ki burada toplumsal çatışmalar henüz vücut bulmamıştı. Ancak özel mülkiyetin gelişiminden sonra toplumda çatışmalar çıktı ve peygamberlik kurumu bir gereksinim haline geldi.

Bu ağacın işaret ettiği hakikatlerden biri de insanın tarım ve çiftçilik aracılığıyla avcılık-toplayıcılık yaşamını bırakıp yerleşik hayata geçmesidir. Ki antropologlara göre avcılık-toplayıcılık döneminde insanlar bir bolluk toplumunda yaşıyordu, ancak tarım ve çiftçilik yaşamına geçince kıtlığı tattı. Ve toplumsal yaşamda çatışmalar çıkmaya başladı.

Peki Araf Suresine bakacak olursak insanın yediği bu meyve aracılığıyla çıplaklığının farkına varması ve madden ve manen örtünmeye ve süslenmeye başlaması ne anlama gelir? İşte ancak insan özbilinç gelişimi, özel mülkiyet ve yerleşik hayata geçişle beraber ilk cemaat yaşamının doğallığından çıktı ve kusurları birbirleri için görünür hale geldi. Sonrasında insan doğal kusurlarını örtmek için kültürü yaratmaya başladı. Araf Suresindeki elbiseler ve süsler insanın kültür yaratarak kendini şekillendiren bir tür olduğuna işaret eder.

Peki meleklerin tümünün insana secde etmesi fakat bir tek İblis'in secde etmemesi ne anlama gelir? Şuna: İnsan öyle bir türdür ki doğada gördüğü tüm maddi ve manevi kuvvetleri, yani melekleri hükmü altına alabilir. Fakat bir tek kötülüğün gücü olan İblis ona boyun eğmemiştir, toplumdaki tüm zulmüler, baskılar, sömürüler bu kötülük güçlerinden doğar ve insanlık türünün tarihteki yaşamı bir çeşit kötülükle ve İblis'le savaş üzerine kurulmuştur.

Tüm bunları söyledikten sonra şunu söylemiş oluyoruz galiba: İslam evrim kuramıyla ve antropoloji bilimiyle barışık modern bir dindir. Seküler bilimler İslam'a karşı olmak şöyle dursun, onun hakikatini tespit etmek noktasında oldukça işlevseldir. Şöyle söyleyelim: Doğru anlaşıldığında seküler bilimler İslam'ın hakikatlerinin destekçileridir. İslam'da Hristiyanlıktaki gibi bir din-bilim çatışması yaratmaya gerek yoktur.

Ateist evrimcilerin hatası şuradadır: Onlar resmi ve resmi boyayan fırçayı görüyorlar, yani sürecin mekanizmalarını ve sürecin nasıl işlediği görüyorlar, fakat fırçayı elinde tutan gizli sanatkarı, Allah'ı görmüyorlar.

Tek cümleyle şöyle diyeyim: Evren maddeden ibaret bir şey olarak kabul edilirse ve maddenin arkasında mutlak bir bilincin bu maddeyi biçimlendirdiği kabul edilmezse, maddeden bilincin oluşumu asla açıklanamaz. Yani insan bilincinin oluşumu her halükarda o bilinci evrim süreçleriyle var eden ve şekillendiren bir mutlak bilince, yani Allah'a ihtiyaç duyar.

Bir de eğer evrim süreçlerinin arkasında bu süreci koruyup kollayan ve gözeten bilinç sahibi bir varlık kabul edilmezse canlı vücudunun parçalarının koordinasyonunu sağlayan hikmet açıklanamaz hale gelir. Benim okuduğum kadarıyla evrim kuramcıları bu koordinasyonun inşası ve korunması hususunda sessizdirler. Bunun için Evelyn Fox Keller'in Genin Yüzyılı adlı kitabına müracaat edebilirsiniz.

Kısaca şunu demek istiyorum: Eğer Müslümanlar bilime katkıda bulunacaklarsa çağdaş bilim mirasını önyargısız ve tabusuz bir biçimde sahiplenmek zorundalar. Fakat bu bilimin yaratmış olduğu çıkmazların farkında olarak yeni bir paradigmayla bu işe el atmak zorundalar. Ve İslam'ın klasik çağında görüldüğü gibi bir din-bilim çatışması değil, bir din-bilim barışı yaratmak zorundalar.

Burada biraz dağınık anlatıyorum ve işin sadece temel noktalarına temas edebiliyorum. Derdimi anlamak isteyen okur bu konuda muhakkak Bediüzzaman'ın Kuran'a dayalı doğa felsefesi metinlerini etüt etmelidir. Örneğin, Ayetülkübra'yı ya da 30. Lema'yı.

*** Öne çıkan görsel şuradan alıntıdır:** https://www.techpowerup.com/forums/threads/deus-ex-human-revolution-custom-paint-job-for-computer-case.199093/

ORTAÇAĞ İSLAM FELSEFESİNDE 'EVRİMCİ YARATILIŞ' bDÜŞÜNCESİ*

10 Ağustos 2019-Hasan Aydın**-nirvanasosyal.com/

İnsanoğlu, geçmişten günümüze, hem kendi varlığının hem de içinde yaşadığı nesneler dünyasının kökeni konusunda çeşitli sorular sormuş ve sorduğu sorulara tatmin edici yanıtlar aramıştır.

1.Giriş:

İnsanoğlu, geçmişten günümüze, hem kendi varlığının hem de içinde yaşadığı nesneler dünyasının kökeni konusunda çeşitli sorular sormuş ve sorduğu sorulara tatmin edici yanıtlar aramıştır. Kuşkusuz sorduğu sorular kadar, verdiği yanıtlar da, içinde yaşadığı sosyo-kültürel bağlam, bilgi birikimi, deneyimler, üretim biçimi, yaygın düşünsel paradigmalar vb.nin etkisi altında kalmıştır. Bu yargı, sadece geçmişi bağlayan bir yargı değildir; aynı durum bugün de geçerliliğini korumaktadır. Ancak tarihsel süreçte geriye doğru gittikçe, hem soruların hem de onlara verilen yanıtların nitelik olarak daha geri bir düzeyde olduğunu, bilgi birikimi artıkça soruların ve yanıtların daha kompleks bir hale geldiğini gözlemlediğimizi söyleyebiliriz. Sözgelimi, Sümerliler, Babilliler, Eski Mısır gibi erken dönem toplumlarda, orijin mitosları içerisinde[1]'varlığın kökeninde ne yatmaktadır' sorusunun sorulduğu, ancak bu sorulara mitolojik bir düzlemde, insanın gündelik deneyimleriyle hayal gücünün etkisi altında çeşitli yanıtlar verildiği görülür. Bu yanıtlarda kimi kez cinsellikten seçilmiş bir motifin hayal gücüyle farklı bir bağlama taşındığı, kimi kez insan yapıp etmelerinden yola çıkılarak, bu yapıp etmelerin antropomorfist/insanbiçimci bir bakışla metafizik alana taşındığı, kimi kez de, hayvanlar âlemindeki yumurtadan yavruların çıkmasına benzer bir biçimde bir nesnenin yarılması ya da parçalanması sonucu her şeyin var olduğu gibi anlayışlar savunulduğu gözlenir.[2] Bu mitolojik söylemlerin, simgesel bir düzlemde, tek-tanrılı Yahudi geleneğinde Tanrısal yaratma ya da yaratılış (tekvin) adı altında, belli ölçülerde bir araya getirildiğini, yaratılışa ilişkin altı günlük bir süreci kapsayan ayrıntılı bir açıklama ortaya konulmaya çalışıldığını söylemek olasıdır.[3] Ancak varlığın kökeni sorununa mitolojik düşünceden belli ölçülerde kopmaya çalışarak rasyonel bir temelde yanıt arama anlayışının gerçek mimarlarının Eski Yunanlı filozoflar olduğunu belirtmek gerekir.[4] Rasyonel kökenli bu felsefî serüvende, 'varlığın kökeni nedir' sorusuna verilen yanıtlarda çoğulcu bir yaklaşımla karşılaşıldığını anımsatmamız gerekir. Nitekim bu dönemde, varlık ve oluş sorununa rasyonel ama metafizik düzlemde yanıt veren, varlık ve oluş sorununu tümüyle maddî süreçlere indirgeyen, varlık ve oluşta logosa, tanrısal inayete, erekselciliğe, determinizme, mekanizme hatta indeterminizme yer veren düşünülerle karşılaşıldığını anımsatmak gerekir.[5] Eski Yunan'da ortaya atılan tüm bu düşüncelerde ortak olan bir takım ilkeler vardır; bunlar, koastan kozmosa doğru bir devinim vardır; değişimin altında değişmeden kalan bir töz vardır; vardan yok, yoktan da var olmaz gibi ilkelerdir.[6] Thales'le başlayan ve Aristoteles ile zirvesine çıkan bu süreçte, Thales, varlığın kökenine suyu, Anaksimandros apeiron'u, Anaksimenes havayı, Herakleitos ateşi, Empodokles, hava, toprak, su ve ateşi, Pythagoras sayıları, Lukippos ve Demoktritos atomları, Platon ideaları, Aristoteles madde ve sureti koymuştur.[7] Bir ilk maddeden varlığın belli bir sıra ve düzenle ortaya çıktığını savunan bu anlayışta, yeni olan şey, varlığın sürekliliğinin nasıl oluştuğu ya da birincil köklerden ikincil olanların nasıl çıktığı, varlığın oluşum sürecinde dışsal ve içsel etkenlerin neler olduğu sorulardır. Hatta bu sorulara varlıkların bir bütün olarak amaçlarının (telos) olup olmadığı, bir logos tarafından belirlenip belirlenmediği, tesadüfün bir rolünün olup olmadığı gibi diğer

soruları da eklemek gerekmektedir.[8] Açıkça ifade etmek gerekirse, Likuppos, Demokritos, Empodokles, Anaksimandros gibi kimi düşünürler bir kenara bırakılırsa, Eski Yunan'da genel kanının, varlık ve oluşta logosa, erekselciliğe, ereksel determinizme büyük önem atfedildiğini, Platon'un ideaları ve Aristoteles'in suretleri/formları ile birlikte bu anlayışların türlerin belirlenmişiliği ilkesi ekseninde felsefî sistemlere dönüştürüldüğünü söylemek gerekir. Soruna daha materyalist bir temelde yaklaşan Demokritos, Empodokles, Anaksimandros gibi düşünürlerin maddi süreçlere ve maddi nedenlere yöneldiklerini söylemek olasıdır. Bu söylemlerden en ilginci, Anaksimandros ve Empedokles'e ait olan ve evrimciliği anıştıran söylemdir. Helenistik dönemde, Epiküroscuların atomculuğu bir kenara bırakılırsa, Platon ve Aristoteles'in erekselci ve erekselci determinist anlayışının Yeni Platoncu söylem içerisinde gelişimini sürdürdüğünü, hatta Batı ve Doğu/İslam ortaçağında önemli bir etki uyandırdığını söylemek olasıdır.[9]

VII. yüzyılda, ticaret aristokrasisinin henüz oluştuğu ve entelektüel gelenek olarak şiir ve mitolojinin (esâtîr) dışında bir birikime sahip olmayan, ancak Yahudi ve Hıristiyan düşüncesinin propagandasının yapıldığı bir toplumda, yani Hicaz bölgesinde doğan İslam'ın[10], varlık ve oluş sorununa, Sümer, Babil, Mısır kökenli mitolojik düşünceleri ve Yahudi geleneğini anımsatır bir biçimde, simgesel bir dille yaratılışçı bir temelde yanıtlar vermeye çalıştığı görülür.[11]Tanrı'nın her şeyi altı günde yarattığını savunan İslam dinsel bildirileri, insanın yaratılışıyla ilgili, simgesel ve öyküsel bir söylemle, topraktan ve çeşitli türevlerinden yaratma, sudan yaratma, bir özden var etme gibi anlayışlara yer verdiği gibi, yer ve göğün yaratılışını, bitişikken ayırmaya, dumandan (duhân) yaratıldığını söylemeye, varlığın hem kökeninde hem de sürekliliğinde tanrısal irade ve kudreti göstermeye yönelmiştir. Tanrı odaklı paradigma gereği, evreni tanrısal yaratımın bir ürünü olarak gören bu anlayış, evreni onun bir işareti (ayet-delil) olarak görmenin yanında, evrende tanrısal bir düzen olduğu, hiçbir şeyin boşuna var edilmediği gibi anlayışlara da yer vermiştir.[12] İslam dinsel bildirilerinde savunulan bu anlayışların, fetih hareketleri ve Beyt el-Hikme'de yürütülen çeviriler kanalıyla giren Eski Yunan felsefesiyleetkileşmesi, İslamın Tanrı odaklı yapısını korusalar da, bu paradigmanın içinde çalışan düşünürleri, yaratılışı açıklamak için farklı yorumlar ortaya koymaya itmiştir. Dinsel bildirilerdeki bölük pörçük simgesel söylemler, halk düzeyinde, daha çok Tevrat kökenli İsrailiyyât diye nitelenen öykümsü şeylerle tamamlanmışken, kelam/teoloji ve felsefe geleneğinde, yani entelektüeller arasında, daha farklı yaklaşımlar ortaya çıkmıştır. Bu yaklaşımları, kelam/teoloji geleneğinde gündeme gelen "yoktan var etme"(halk mine'l-ma'dûm) ve "sürekli yaratma"; Mutezile içerisinde savunulan gizlenme ve ortaya çıkma (kümûn ve bürûz) ve doğuş (tevellüd); Farabi ve İbn Sina gibi filozoflarca ortaya konulan Yeni-Platoncu, Pilotinuscu sudur; İhvân es-Safa, İbn Miskeveyh, İbn Hadun, Mevlan, Molla Sadra, Nizam-ı Aruzi, E. İ. Hakkı gibi düşünürlerin Eski Yunalı Anaksimandros'un ve Empedokles'in düşüncelerinin etkisiyle geliştirdikleri sıradizimli (hiyerarşik) "evrimci yaratılış" ve İbn Tufey ve İbn Nefis gibi düşünürlerde karşılaştığımız "türeme ya da kendiliğinden oluş"görüşü şeklinde sıralamak olasıdır.[13]

Biz bu makalede, ortaçağ İslam kültüründe felsefe çevrelerinde gündeme gelen"evrimci yaratılış" anlayışı üzerinde duracağız. Evrimci yaratılış görüşünü örneklemek bakımından İhvan es-Safa, İbn Miskeveyh, İbn Haldun ve Molla Sadra'nın görüşlerini kendi yapıtlarından yola çıkarak önce özetleyeceğiz;ardından bu düşünürlerin ortaya koyduğu evrimci yaratılış anlayışının, modern evrim kuramından farklılıklarını göstermeye çalışacağız.

1-**İhvan es-Safa: Sudur ve Evrimci Yaratılış**

Anlaşıldığı kadarıyla İslam felsefesinde evrimci yaratılış düşüncesi ilk kez, İhvan es-Safa topluluğu aracılığıyla gündeme getirilmiştir.[14]İhvan es-Safa'nın elimize ulaşan

Risaleler'ine[15] yakından bakıldığında, onların Pilotinus gibi sudurcu bir oluş anlayışına sahip oldukları anlaşılmaktadır.Daha doğru bir deyişle onların İslamın yaratma anlayışı ile Plotinus'tan gelen Yeni-Platoncu sudur kuramını sentezlenmeye çalıştıkları söylenebilir. Bu sentezde, yaratma ile sudur iç içe sokulmuştur; bir yandan yoktan yaratılış(ibda, halk min'el-ma'dûm), öte yandan ise ikincil varlıklar aracılığıyla sudur süreci gündeme getirilir.[16] Yoktan yaratma, varlık hiyerarşisinde Tanrı'nın altında yer alan tümel aklın yaratılmasına özgü kılınırken, diğer varlıkların meydana gelişi, varolan bir şeyden başka bir şey meydana getirme olarak (halk) açıklanır.[17] Buna karşın oluş (kevn), bir şeyin yokluktan varlığa çıkması olarak tanımlanır.[18] Tanrısal yaratım, onun kerem ve cömertliğinin bir ürünü olarak görülür. Buna göre, Tanrı, kendine özgü yaratma eylemi ile etkin aklı (ilk akıl, tümel akıl) varetmiştir. Bu aklın zaman dışı bir eylemle Tanrı'dan aldığı varlık, süreklilik, olgunluk ve yetkinlik, sudur yoluyla güneş ışığının havaya aksetmesi gibi yine bir defada tümel nefsi varetmiştir. Tümel nefsten ilk madde; ilk maddeden de oluş ve bozuluş evrenindeki dört kökten oluşan varlıklar meydana gelmiştir. Şu halde sadece tümel akıl, Tanrı'nın doğrudan fiili sonucu varolmuştur; Tanrı'nın aracısız, kendi sözü ve kudretiyle yarattığı ilk ve tek varlık odur.[19] Bu akıl, Plotinus'un nousu (aklı) gibi kendisinde tüm suretleri barındırdığı gibi, aynı zamanda sudur sürecinde birlikten çokluğa açılan kapı konumundadır. Bu yönüyle o, Tanrı'yı gizleyen ve onun birliğine açılan bir perdedir.[20] Tanrı, bu aklı aracılığıyla tümel nefsi; tümel nefs aracılığıyla da ilk maddeyi yaratmıştır.[21] İhvân bu durumu, matematiksel bir modelle şöyle açıklar:

"Tanrı'nın birlik nurundan yarattığı ilk şey, etkin akıl/tümel akıl olarak adlandırılan basit tözdür. Bu tıpkı birin tekrarıyla ikinin oluşması gibidir. Ardından, ikiye bir eklenince üçün oluşması gibi, aklın ışığından (nûr) göksel tümel nefs ortaya çıkar. Üçe bir eklenince nasıl dört ortaya çıkarsa, tıpkı bunun gibi, nefsin hareketinden de ilk madde meydana gelir. Diğer sayıların ilk dört sayıdan türemesi gibi, akıl ve nefs vasıtasıyla ilk madde ve bileşikleri aracılığıyla da diğer şeyler (cisimli varlıklar) oluşur."[22]

İhvân, Tanrı-evren ilişkisini, kelamıyla ilişkisine; aydınlık ve ısının lambaya, güneşe, ocağa ve sayıların bir sayısıyla ilişkisine benzetir. Kelam, aydınlık, ısı ve sayı, kaynakları dolayısıyla vardır; bu kaynaklar varolmadan varolamazlar. Kaynak yokolunca da yok olurlar.[23] Yani kaynakları olmaksızın ne varolabilirler ne de varlıklarını sürdürebilirler.

Onlara göre, evren, Aristotelesci modele uygun olarak ay-üstü ve ay altı diye ikiye ayrılır. Ay üstü dünya akılsal ve tanrısal dünyadır. Ay altı dünya ise oluş ve bozuluş dünyasıdır. Ay-üstü dünyadaki Tanrı her şeyin etkin nedenidir; diğer varlıklar ise etkin-edilgin bir hiyerarşi içinde ay-altı dünyada meydana gelen oluş ve bozuluşta etkilidirler. İhvân'a göre, akıl ve nefs birlikte tüm oluş ve bozuluş âleminin ilkesidir.[24] Evrendeki nesnelerde varolan ikiliğin kaynağı etkin ilkeleri içeren akılla edilgin ilkeleri içeren nefstir. Âlemi, madde-suret, karanlık-aydınlık, töz-ilinti, nefs-beden, lahv-i mahfuz-kalem, genişleme-daralma, aşk-nefret, dış-iç, yüksek-alçak ve ağır-hafif sayanlar aynı ikiliği farklı ifadelerle dile getirirler. Akıldaki âleme ilişkin etkin yön tabiat, nefsteki edilgin yön ise maddedir. Aslında varlıklar hiyerarşisinde üstteki alttakine göre etkin, alttaki üsttekine göre edilgindir. Buna göre, kendisi edilgin olmayan tek etkin varlık Tanrı'dır ve bütün evren ona göre edilgindir; evren yalnızca alır, Tanrı ise yalnızca verir.[25] Tümel nefsin biri etkin/fail neden Tanrı, öteki surî/biçimsel neden olan akıl olmak üzere iki nedeni vardır.[26] Tümel nefs akıldan bütün erdemleri, suretleri, olumlu nitelikleri alır ve aşağı âleme iletir. Evrensel nefsin âleme oranı, insan nefsinin bedenine oranına benzer; her ikisi de hareket ilkesidir. Şu kadar var ki, evrensel nefs ilk hareket ettiricidir. Evrendeki bütün cisimler evrensel nefsin fiillerinin birer aletidir.[27] Bütün erdemler aşağı âlemdeki nesnelere aktarıldığı için her nesne kendi ölçüsünde bu erdemleri alır.[28] Bu erdemler yiyecek olarak kullanılan nesneler aracılığıyla

insan nefsine ulaşır ve onun ahlaki olgunlaşmasına yardımcı olur. İlk madde yaratılış mertebelerinin dördüncü ve son halkasıdır. Boyutsuz ve şekilsiz olması dolayısıyla hala ruhanî bir niteliğe sahiptir; erdem ve iyiliği kendiliğinden arzulayamaz. Tanrı'ya uzaklığı nedeniyle mertebesi düşüktür; erdemlerden yoksundur, nefsin feyzine karşı isteksizidir, erdemleri arzu etmeyen, bilgisiz, faydasız, cansız; daha doğrusu sadece edilgin ve kabul edicidir. Bu yüzden nefs maddeyi yönetirken ve tamamlarken yorgunluk, sıkıntı, zahmet ve bıkkınlık duyar. Nefs ancak akla yöneldiğinde rahatlar.[29]Maddenin varlığının üç sebebi vardır: Onun etkin nedeni Tanrı; surî nedeni akıl; gayî nedeni ise tümel nefstir.[30] Maddenin hareket ve sükûn ilkesi olan tabiat evrendeki bütün cisimlerde bulunur ve evrensel nefsin bir yetisi durumundadır. Böylece tüm evren İhvân tarafından canlı bir organizmaya benzetilir.[31] İhvân'ın canlı bir organizmaya benzettiği evren, neden-sonuç ilişkisiyle birbirine bağlı bir evrendir ve burada dört neden etkindir.[32] Şöyle denir:

"(Ayaltı) varlıklardan herbirinin dört nedeni vardır. Bunlar; fail ya da etkin neden, surî neden, tamamlayıcı (gai) neden ve maddi (heyûlânî) nedendir. (…) Örneğin sandalyenin fail/etkin nedeni marangoz, maddi nedeni ahşab, surî nedeni dörtgen şekilde olması, gaî nedeni ise onun üzerine oturulmasıdır. (…) Maddenin fail nedeni Tanrı; surî nedeni akıl -uzunluk, genişlik ve derinlik akli bir surettir- ; tamamlayıcı (gai) nedeni ise nefstir. Çünkü madde, yapacağını ondan ve onda yapılması bakımından nefsi kemâle erdirip tamam olmak gayesiyle ve onun için yaratılmıştır. Kardeşim, o nefsin madde ile bağlantısında en yüce gayedir. (Ayüstü dünyada en altta bulunan) basit töz olan ilk maddeye gelince, onun üç nedeni vardır: Fail nedeni, Tanrı; surî nedeni ilk akıl; gai nedenin ise nefstir. Nefsin iki nedeni vardır: Onlar da yüce Tanrı ve akıldır. Tanrı'nın neden olması, yaratıcı fail neden olması yoluyladır. Surî neden ise, kendisine Tanrı'dan kabul ettiği şeylerin taştığı akıldır. Aklın tek bir nedeni vardır. O da, zamansız olarak kendisine verilen varlığı, sürekliliği (beka), tamlığı ve yetkinliği tek seferde taşıran Tanrı'dır."[33]

Özellikle ay-üstü dünyadaki gezegenlerin oluş ve bozuluştaki etkileri, İhvan'ı, astrolojiye merkezi bir rol vermeye itmiş gibidir. Büyük varlık zincirinde ya da daha doğru bir deyişle varlık hiyerarşisinde insan orta bir yerdedir; bir taraftan üst, yani tanrısal âlemle öteki taraftan ise aşağı âlem, yani madenler, bitkiler ve hayvanlar âlemiyle bağlantılıdır. Her iki âlemden öğeleri yapısında taşır. İnsan oluşta madenlere, büyümede bitkiye, duyuda hayvana ortakken, düşünme gücü ve ayırt edici fikriyle onlardan ayrılır meleklik mertebesine yönelir.[34] İhvân insanın bu orta olma durumunu, bitkisel, hayvansal ve insansal nefsle açıklama eğilimindedir.[35] Ancak onlar burada durmazlar, orta olma halinin insanın ayakta duran bedensel yapısıyla ilişkisine de değinirler.[36] Bu nedenle insan evrenin bir özeti durumundadır ve İhvân tarafından insan, Pythagorascıların ve sufilerin de kullandığı bir metaforla küçük evren (el-âlem es-sugra) diye adlandırılır.[37] Buna karşılık evren de, tıpkı insan gibi, evrensel nefsin yönetiminde birtakım öğelere ya da insana benzetmeyle birtakım organlara sahip olması itibarıyla büyük insan (el-insan el-kebîr) adını alır.[38] Evreni insana, insanı evrene benzetme, hem evreni hem de insanı açıklamaya yardımcı olduğu gibi, insanın evrendeki yerini belirlemeye de yardım eder. Nasıl ki, insan hayvanlar âlemiyle melekler âlemi arasında merkezi halkayı oluşturuyorsa, yeryüzündeki diğer varlık cinsleri arasında da ortak bağlantı halkası durumunda olan bir varlık bulunur.[39] Bu nedenle âlemin önce ve sonra gelen kısımları arasında tertip ve düzen üzere karşılıklı bir bağ bulunduğu gibi, farklı cinslerden ve ayrı türlerden ibaret olan ve ay-üsüt evrenin etkisiyle ay-altı âlemde oluşan madenler, bitkiler, hayvanlar ve insanlar arasında da bağ bulunur. [40] Söz konusu cinslerden her birinin altında bazıları en alt, bazıları en yüksek ve en üst, bazıları da bu iki taraf arasında herhangi bir basamakta yer alan pek çok tür vardır. Sözgelimi, madenlerin en alt basamağında, topraktan sonra gelen kireç ve karaboya, en üst basamağında da yakut ve kırmızı altın yer alır. Geri kalanlar üstünlük ve aşağılık bakımından bu iki taraf arasında

bulunur.[41] Aynı durum bitkiler için de geçerlidir. Onlar da aralarında benzerlik bulunmayan pek çok türe sahiptirler. Fakat bunlardan bir kısmı madenler mertebesinin hemen üstünde bulunan en aşağı mertebede yer alır ki, gübre otu böyledir. Bir kısmı ise hayvanlar mertebesinin hemen altında bulunan en üst mertebede yer alır, bu da hurma ağacıdır. İhvân'a göre, hurma ağacı bitkiler mertebesinin sonuncu basamağını oluşturur ve kendisinden sonra hayvanlar mertebesi başlar. Bitkisel bir cisme sahip olsa da bazı özelliklerinin bitki özelliklerinden farklı olması hasebiyle hurma hayvansal bir bitkidir. Zira hurmanın eril bireyleri ile dişil bireyleri arasında farklılık vardır; tıpkı hayvanlarda olduğu gibi eril bireyleri, dişil olanlar için birer döl taşıyıcısıdır. Yine kafası kesilirse hurma ağacı kurur, gelişim ve büyümesi durur ve ölür. Söz konusu özelliklerin tamamı hayvanlar için de geçerlidir. İşte bu kıyas, hurma ağacının cinsel olarak bitki, nefs itibarıyla ise hayvan olduğunu ortaya koymaktadır. Onun fiilleri hayvansal nefsin fiillerine benzemekle birlikte sureti bitkisel bir surettir.[42] Yine fiilleri hayvansal nefsin fiillerine benzeyen, fakat bitkisel bir cisme sahip olan başka bir bitki türü de, abucehil karpuzudur. Çünkü bu bitki türünün diğer bitkilerde olduğu gibi sabitlenmiş bir kökü yoktur. Ayrıca onun yaprakları da, diğer bitkilerin yapraklarından farklı bir işlev görür; tıpkı bir tırtılın üzerinde hareket ettiği ağaçların yapraklarını ve bitkilerin yeşil dallarını kırıp yemesi ve onlarla beslenmesi gibi ağaçlara, ekin ürünlerine ve dikenlere sarılarak onlardaki rutubeti emer ve bu yolla beslenir. Ebucehil karpuzu da bir bitki türüdür; fakat cismi bitkisel bir cisme benziyorsa da, nefsinin fiili bir hayvansal fiildir.[43]

İhvân, madenlerle bitkiler arasında bağ kurmakla kalmaz, hayvanlarla bitkiler arasındaki ara basamaklara da değinir. Onlara göre, hayvanların ilk basamağı bitkilerin son basamağıyla, hayvanların son basamağı ise insanların ilk basamağı ile ilişkilidir. Hayvanlar mertebesinin en alt ve en eksik basamağında bulunan hayvan sadece bir tek duyu organı bulunan salyangozdur. Salyangoz yaşamını bir boru içerisinde sürdüren bir kurtçuktur ve söz konusu boru deniz sahillerindeki ve nehir kıyılarındaki kayalar üzerinde oluşur. Dokunma dışında, işitme, görme, koklama ve tat alma gibi başka herhangi bir duyumsama gücü yoktur. İşte bu yüzden salyangoz bitkisel bir hayvandır; zira bir yandan bazı bitkilerin büyümesine benzer biçimde büyüyerek kendi gövdesi üzerine dikilirken, öte yandan hayvanlar gibi cismini ihtiyari olarak hareket ettirir. Yine onu, sadece tek bir duyu organına sahip olmak bakımından eksik bir hayvan olarak nitelemek olasıdır.[44]

İhvan, hayvanlar mertebesinin kendisinin hemen üstünde bulunan insanlık mertebesiyle irtibatının bir değil, birkaç yönden olduğunu ileri sürer. Bir üstünlük ve erdem kaynağı olması nedeniyle insanlık mertebesi hayvanlar mertebesinin sadece bir türünü değil, birkaç türünü kuşatır.[45] Onlar şöyle derler:

"Maymun gibi bazı hayvanlar, bedenlerinin formu açısından; pek çok huylarında insanlara benzerlik arz eden at gibi, bir kısım hayvanlar nefsani huyları açısından; sözgelimi fil, zekâsı bakımından; papağan, bülbül ve benzeri pek çok kuş ses, makam ve şarkıları bakımında insana benzemektedir. Yine ince zekâsı olan ve bu türden eylemlerde bulunan arı ile insan arasında benzerlik söz konusudur. Nitekim insanlar kimi hayvanları ancak nefslerinin insani nefs ile yakınlığı dolayısıyla kullanabiliyor ve onlarla iletişime geçebiliyor. Cisimsel formu ile insanın vücut şekli arasındaki benzerlik nedeniyle maymunun nefsi, insani nefsin fiillerini taklit edecek duruma gelir. Onun gözlemlenen bu durumu, insanlar için sıradan bir olaydır. Hürmetkâr at, ahlakının yüceliğinden dolayı yöneticiler için bir bineğe dönüşmüştür. Yöneticinin huzurundayken veya onu taşırken idrar ve dışkı bırakmaması da muhtemelen sahip olduğu edepten dolayıdır. Bunun yanı sıra zeki, cesur bir insan gibi savaş sırasında cesaretli, yara beresine karşı sabırlıdır. (…) File gelince, kendine yöneltilen bir hitabı zekâsıyla anlayıp, akıl sahibi bir insanın emir ve yasaklara uyduğu gib, emir ve yasaklara itaat

eder. Bu hayvanlar, kendilerinde insani erdemlerin bulunması dolayısıyla insanlık mertebesine nispetle hayvanlar mertebesinin sonuncu basamağında yer alır.”[46]

İhvân, hayvanlık mertebesinin hemen ardından gelen insanlık mertebesinin de alt ve üst sınırlarını gösterir. Onlara göre, hayvanlık mertebesinden hemen sonra gelen insanlık mertebesinin ilk basamağında bulunanlar, duyulurlar dışında hiçbir varlık tanımayan, cismani bilgiler dışında hiçbir bilgiden haberi olmayan, ancak bedenlerini tatmin etmek isteyen, dünya menfaatleri peşinde koşan ve imkânsız olduğunu bildikleri halde sonsuza kadar dünyada kalmayı arzulayan insanlardır. Bu insanlar, hayvanlar gibi yeme, içme dışında başka lezzet tanımazlar. Onlar merkep ve domuzlar gibi, nikâh ve cinsellik peşinde koşarlar; karıncalar gibi, ancak dünya nimetlerini toplarlar, ihtiyaçlarından fazlasını birktirmekle uğraşırlar; saksağan gibi kendilerine gerçekte fayda vermeyen şeyleri severler; tavuskuşu gibi, elbiselerinin renginden başka bir süsle ilgilenmezler; köpeklerin leşe saldırdıkları gibi dünyalık olan şeylere üşüşürler. Onların cisimsel suretleri insan sureti olsa da, nefislerinden ortaya çıkan fiiller, hayvansal ve bitkisel nefsin fiilleridir.[47] Meleklik derecesinden bir önceki insanlık derecesini ise İhvân şöyle anlatır:

“Bu mertebede bulunan insan, çocukluğundan itibaren kendisinde alışkanlık haline gelmiş her türlü kötü eylem ve huyları çabalayarak terk eder, onların zıttı olan övülmüş ve güzel huyları edinir, iyi işler yapar, gerçek bilgileri öğrenir, doğru düşüncelere inanır ve sonunda hayır insanı, faziletli bir kimse olur. Böylece nefsi bilkuvve meleklik derecesine yükselir. Ölümle birlikte cesedinden ayrıldığında bilfiil meleğe dönüşür, kutsal semaya yükseltilerek meleklerin arasına karışır.”[48]

3-**İbn Miskeveyh: Sudur, Aşk ve Evrimci Yaratılış**

İbn Miskeveyh de İhvan es-Safa gibi sudurcudur.[49] Öncüsü Yeni-Platoncular gibi, o da ikili bir evren anlayışı ortaya koyar. Bir yanda, ulvî (yüce), aklî evren vardır ve bu evrende oluş ve bozuluş yoktur. Öte yanda ise, süflî (aşağı) ve duyular (his) evreni vardır ve bu evren oluş ve bozuluş egemendir.[50] Yerin merkezinden, dokuzuncu feleğin son sınırına kadar tüm varlıklar çeşitli organlara sahip bir canlı gibidir.[51] Bu iki evrendeki her şey, bir varlık düzenine, varlık hiyerarşisine (merâtib el-mevcudât) sahiptir ve bu hiyerarşide aşağı âlemde meydana gelen her şey yukarı âlemin etkisiyle ilişkilidir. Evren varlık hiyerarşisi bakımından bir etki-edilgi hiyerarşisini andırır. Sırf etkin olup asla edilgin olmayan sadece Tanrı’dır.[52]İbn Miskeveyh, Tanrı ile başlattığı bu hiyerarşinin ya da varlık mertebelerinin Tanrı’dan ve Tanrı aracılığıyla nasıl oluştuğunu açıklamaya yöneldiğinde Yeni-Platonculuğa yönelir. ‘Birden yalnızca bir tek şey çıkar’ ilkesinden hareketle, Tanrı’dan başlayarak her biri bir öncekinden sudur eden (çıkan) ve giderek ruhânîliğini yitirip maddileşen bir varlıklar hiyerarşisi ortaya koyar. Tanrı’dan ilk çıkan şey, etkin akıl (el-akl el-faal) olarak da adlandırılan ilk akıl’dır. O, ebedi, değişmez ve tek bir hal üzere bakidir. Tanrısal sudurun ona süresiz ilişmesi nedeniyle değişmezdir. Bu nedenle ilk akıl, kendisinden aşağıda olan varlıklara göre ebedî, varlığı tam ve yetkindir. Kendisine varlık veren Tanrı’ya göre ise zorunlu olarak eksiktir.[53] Akıl aracılığıyla nefs sudur eder. Nefsin varlığı, aklın varlığı vasıtasıyla gerçekleştiği için akla oranla eksik, kendisinden altında yer alan tabii cisimlere nazaran ise yetkindir. Nefsin en önemli niteliği akla benzemeye çalışması ve yetkinleşmeye olan arzusudur. Bunun sonucu olarak da harekete ihtiyaç duymaktadır; çünkü hareket yetkinleşme çabasıdır.[54] Nefsten felekler sudur etmiştir; onun da varlığı nefse oranla eksik, cisme oranla daha yetkindir. Bunlar Tanrı aşkıyla dairesel hareket ederler.[55] Gökler ve yıldızlar gibi parçaları sayesinde, cisim meydana gelir. Cisimden oluşan maddi âlem, varlık mertebeleri sıralamasının en altında yer alır ve ona gerçek varlık demek bile olanaksızıdır. İşte İbn Miskeveyhe göre, nesneler dünyasındaki, madenler, bitkiler, hayvanlar ve insanlar,

toprak, su, hava ve ateşten ibaret olan dört kökün göksel etkilerle birleşmesinden meydana gelir.[56] Şu halde, İbn Miskeveyh'in varlık şemasına, yukarıdan bakıldığında ruhaniliği ve yetkinliği gittikçe azalan, aşağıdan bakıldığında ise ilk maddeden başlayarak giderek ruhânîleşen bir gelişme çizgisi izlediğini söylememiz gerekir.[57]

İbn Miskeveyh bu gelişme çizgisini ya da varlık çemberini, İhvân es-Safâ'ya, ondan da önce Anaksimandros'a ve Empedokles'e benzer bir biçimde türler arasında geçişi sağlayacak bağlantılar bulunduğunu ileri sürerek açıklar. Buna göre, cisimler âleminde, en altta yer alan madenlerin, onun üstünde yer alan bitkilerin ve onun da üzerinde yer alan insanların alt ve üsten bağlı oldukları ufukları vardır. Sözgelimi, bitkiler, beslenme, büyüme ve genişleme özellikleri açısından ele alındıklarında, kendi içerisinde bir gelişim çizgisi gösterirler. Bu gelişim çizgisinde mercan en alta, tohumla neslini sürdüren bitkiler ortada, tozlanmayla döllenen hurma ise en üstte yer alır. Hurma tanrısal hikmetin etkisini daha fazla kabul edecek olsa, bitki formundan eser kalmaz; hayvan formuna bürünür. Aynı durumun, hayvansal yetiler incelendiğinde, hayvanlar için de geçerli olduğu görülür. Nitekim tek duyuya sahip kurt, sinek ve küçük haşereler en altta; beş duyuya sahip diğer hayvanlar ortada, eğitilebilen, insanı taklit edebilen at, fil ve maymun gibi hayvanlar ise üstte yer alır. Maymun bunların en ilgincidir; çünkü hem kendi kendine taklitle öğrenmesi hem de fiziksel görünüşü bakımından insana çok benzemektedir. İbn Miskeveyh'in deyişiyle söylersek, "maymun bir adım daha attırılacak olsa insan olacak konumdadır." İnsan da, ussal yetisini kullanma bakımından ele alındığında, alt ve üst ufka sahiptir. En altta, medeni dünyanın dışında yaşayan kuzey ve güney bölgesi insanları yer alır. Yevüc ve Mecüc ülkesi, Türkler, zenciler ve onlara benzeyenler çok az bir üstünlükle maymunlardan ayrılan toplumlar meydana getiriler. İnsanın üst ufkunda ise meleklik aşaması vardır ve bu aşamaya tanrısal feyze ulaşan insanı kâmiller ulaşabilir.[58] İbn Miskeveyh bu süreci şöyle açıklar:

Bitkilerin en aşağı ve ilk mertebesinin, tümel nefsin etkisinin kabulüyle toprakta kendiliğinden biten bitkiler olduğunu söyleyebiliriz. Bunların varolması için tohuma gereksinimleri olmadığı gibi, nesillerini korumak için de tohum vermezler. Sözgelimi, dağlarda bilinen çimenler gibi. Bu mertebedeki bitkiler cansız maddeler gibidirler. Kendileriyle maddeler arasında sadece tek bir fark vardır; bu da, onların nefsin etkisini kabul ederken kazandıkları zayıf hareket etme gücüdür. Nefsin bu şerefli etkisi bunlarda biraz daha artarsa, onlar daha çok hareket kuvveti kazanır, daha çok büyür ve dallanır. Bunlar tohumları aracılığıyla türlerini devam ettirirler. (…) Bu şerefli etki, en yüce mertebede olan hurma ağacında son buluncaya kadar, daimi şekilde artarak devam eder. Bu artış eğer biraz daha ileri gitseydi, bitkilerdeki nebati hayatın sınırını aşmış olarak hayvan şeklini almış olacaktı. Nefsin hurma ağacında ortaya çıkışı, onda birçok hayvanlığa benzer şekillerin belirmesi büyük ve kuvvetlidir. Bu benzerliklerden ilki, ondaki erkeklik ve dişilik cinsiyetinin birbirinden tamamen ayrılmış olmasıdır. Ayrıca döllenmeleri için, erkek ağacın dişiye yaklaşması gerekir ve bu hayvanların döllenmesine benzer. Başka bir benzerlik, kök ve gövdeden başka, hurmada bir de cummâr denilen ve hayvanların beynine benzer bir beyinciğin olmasıdır. (…) Bitki mertebesinin en sonundan yükselen ilk varlık, bir önceki mertebesinden, varlığını devam ettirmek için, bitkiler gibi toprağa bağlı köklere gereksinimi olmamakla ayrılır, çünkü o, seçimli bir hareketle gereksinimlerini giderebilir. Bu da hayvanlığa geçişin ilk mertebesidir. Kendisinde his çok zayıftır. Onda his, tek bir şekilde ortaya çıkar, yani tek bir hissi vardır. Bu da dokunma hissidir. Deniz yaratıklarında ve sahillerde bulunan sedef ve inciler gibi kabuklu türler, bu çeşit varlıklardandır. Bunlar hayvan olarak kabul edilebilirler. (…) Bu mertebeden yükseldikçe, haşerelerin, sineklerin ve böceklerin bir kısmında olduğu gibi, his kuvveti artar. Aynı şekilde bu mertebeden de yükselince, nefsin etkisi, onlardan köstebek gibi dört hisse sahip hayvanlar meydana getirecek şekilde artar. Burada arı ve karınca gibi görme hissine sahip hayvanlarla göz kapağı olmayan diğer boncuk gözlü hayvanlar vardır. Bundan sonra

nefsin etkisi, beş duyuya sahip mükemmel hayvanları meydana getirecek dereceye yükselir. Hisleri iyi gelişmemiş olanlar aptal olur; hisleri güzel ve keskin olanlar kendilerine öğretilenleri, emredilen yasakları tutarlar. İdrak ve temyiz yetenekleri vardır. Hayvanlardan at, kuşlardan şahin bu türdendir. Sonra hayvanların son mertebesine yaklaşılır. Bu âlemin en yüceliğine çıkılır ve insan mertebesine girilir. Bu mertebe en şerefli olmasına rağmen, insan mertebesinin en aşağısıdır. Bu da maymun ve insana benzeyen diğer hayvanların mertebesidir. Maymunla insan arasında ancak azıcık bir mesafe kalır. Azıcık daha ileri gidilse, bu insan olur. Vücut dikleşir, nesneleri ayırt etme kuvveti ortaya çıkar. Bu kuvvetle bilmek ve anlamak başlar. Nefsin etkisinin artmasıyla, anlayış ve temyiz yeteneği ile birlikte, edeplilik ortaya çıkar. (…) Maymunluk mertebesi, genelde insanlık mertebesi ile kıyaslandığında, orada maymuna yakın insanlar vardır ki, bunlar yeryüzünün mamur yerlerinden uzaktaki Kuzey ve Güney bölgelerinde yaşarlar. Zenciler vb. bu aşağı tabakadandır. Bunlarla zikrettiğimiz hayvanların en son mertebesi (yani maymun) arasında, kendilerine faydalı ve zararlı şeyleri anlamada pek fazla fark yoktur. Ne de bilgi ve hikmeti alma yetenekleri vardır. Bunun için komşu milletlerden öğrenme istidadında bulunmazlar. Medenileşmedikleri için aşağı tabakada olmaya devam ederler. Bu yüzden medeni milletler onları hizmetlerinde (yani köle olarak) kullanırlar. Sonra bu akli nefsin etkisi azalmaksızın, üçüncü, dördüncü ve beşinci iklimlerde bulunan insanlarda yetkin şeklini alıncaya kadar artmaya devam eder. Bu etki onlarda olgunluğa ulaşır; bu olgunluk, onların bilme yeteneklerinde, bilim ve sanat işlerini kavramada gösterdikleri zekâ ve idrakte açığa çıkar. Bu mertebede akli nefsin etkisi, en yüksek dereceye ulaşır ve böylece dünya işleri ve gelecekle ilgili doğru fikir, doğru görüş ve tutarlı bilgilere sahip insanlar ortaya çıkar. Hatta sanki gayb ince bir perdenin arkasındaymış gibi, görülmeyen şeyleri, inde perdenin arkasından bilenler olur. Bu yüzden, falan haber veriyor, filanca müjdeliyor, denir. İnsan bu mertebede de gelişmeye devam ederse, insan varlığının üstünde bir varlık olan meleklik âleminin ufkuna yaklaşır. Yetkin insanla, meleklik arasında sadece idrakte kolaylık derecesinden başka bir derece farkı kalmaz."[59]

1-**İbn Haldun: Evrimci Yaratılış**

İhvan es-Safa tarafından başlatılan ve İbn Miskeveyh tarafından yinelenen evrimci yaratılış düşüncesi İbn Haldun tarafından da sürdürülür.[60] Ona göre, Tanrı'nın yaratısı olan evren, ulvî/aklî ve hissî/maddî yönleriyle bir bütündür ve evrendeki her şey birbirine bağlıdır. Âlem bütün yaratıklarla birlikte, yetkin bir düzen ve sağlam bir yapıya sahiptir. Evrendeki her şey, nedenler ve sonuçlar itibarıyla birbirine bağlıdır, eşya ve olaylar birbirine bitişmekte, varlıklar birbirine dönüşmektedir (istihâle). Müşahede edilen maddi âlem ya da unsurlar âlemi, nasıl toprak, su, hava ve ateş olarak yükseliyorsa, tıpkı bunun gibi madenlerden bitkilere, oradan hayvanlara ve insanlara, oradan da meleklere ve göksel varlıklara ulaşmaktadır. Her şey, alttan ve üstten birbiriyle bağlıdır. Sözgelimi, madenler âleminin üstünde, ufkunda bulunanlar, bitkiler âleminin ilk basamağında yer alan otlara, tohumsuz bitkilere bitişmektedir. Hurma ve asma gibi bitkiler âleminin ufkunda bulunan bitkiler, salyangoz ve midye gibi hayvanlar âleminin en aşağı basamağına, hayvanlar âleminin ufkunda yer alan maymunlar duyularıyla yetinen vahşi insanlara, insanların ufkunda yer alan akılsal insan ise meleklere bitişmektedir. Aristotelesçilerin dediği gibi evrendeki her şey, ufkunu amaç olarak gerçekleştirmeye çalışmaktadır; bu nedenle içsel-ereksel bir evren söz konusudur. İçsel-ereksel nedensellik yüzünden evrendeki her şey biriyle ilişkilidir.[61] İbn Haldun şöyle der:

"Şu âlem içindeki bütün yaratıklarla birlikte mükemmel bir tertip ve sapasağlam bir şekildedir. Nedenlerle sonuçlar birbirine bağlanmakta, nesneler ve olaylar birbirine bitişmekte, varlıklar birbirine dönüşmekte, varlıklardaki harikuladelikler tükenmemekte ve nihai noktasına varılamamaktadır. Bu hususun incelenmesine maddi ve duyusal alem ile

başlıyorum. Önce şuna dikkat ediniz: Gözleme konu olan unsurlar âlemi, nasıl derece derece ve birbiriyle birleşerek, topraktan yukarıya çıkarak su unsuruna, sonra hava unsuruna, sonra da ateş unsuruna varmakta, bunlardan her birisi yukarıya çıkarken veya aşağıya inerken kendisini takip eden unsuru dönüşme (istihâle) yeteneğine ve kabiliyetine sahip bulunmakta ve bazı zamanlarda da dönüşmektedir. (…) Sonra yaratılış âlemine dikkatle bakınız. Nasıl madenlerden başlamakta, sonra bitkilere, sonra da fevkalade güzel bir biçimde tedricen hayvanlara geçilmektedir. Madenler ufkunun sonu, bitkiler âleminin ilkine bitişmektedir. Sözgelimi madenler âleminin son noktasında bulunan maddeler, bitkiler âleminin ilk basamağında yer alan otlara ve tohumsuz bitkilere bitişmektedir. Hurma ve asma gibi bitkiler âleminin nihayetinde bulunan bitkiler, salyangoz ve midye gibi hayvanlar âleminin ilk ve aşağı basamağında bulunan canlılara bitişmekte ve salyangoz ve sedefte sadece dokunma duyusu bulunmaktadır. Bu yaratıklar ve oluşumlar âlemindeki bitişik olma, bir sınıf ve sahanın sonunda bulunan bir varlığın ondan sonraki sınıf ve sahanın ilk basamağının varlığı haline gelmek ve dönüşmek için garip bir istidat ve kabiliyete sahip olması manasına gelmektedir. Hayvanlar âlemi, genişlemiş, türlerin sayısı çoğalmış, nihayet yaratılıştaki aşamalı gidiş (tedricilik) ile düşünce ve görüş sahibi insana değin varılmıştır. Hayvanlar âlemi insan olma noktasına, kendisinde zevk ve idrak toplanmış olan ama fiilen düşünme ve görüş sahibi olma mertebesine ulaşmamış bulunan maymunlar âleminden geçerek çıkılmıştır. Maymunlarâleminden sonra, insanlar âleminin ilk noktası işte budur."[62]

5-**Molla Sadra: Aşk ve Evrimci Yaratılış**

Molla Sadrâ, sık sık zamanda yaratmadan (hudûs zamânî) söz etse de, varlığın mertebeleşme süreciniele aldığında, İslam Aristotelesçileri gibi, varlığın meydan gelişini, birden çokluğun ortaya çıkışını açıklamak için bir sudur süreci ortaya koyar.[63] Buna göre Plotinusçu 'birden bir çıkar' ilkesi gereğince Işıklar Işığı'ndan, Nedenler Nedeni'nden, ilk sudur eden şey akıldır, bazı deyişlerine bakılırsa bu faal (etkin) akıl, bazı söylemlerine göre ise hakikat-i Muhammediyye'dir. Bu sudurun kaynağında tanrısal bilgi ve cömertlik yatar; çünkü Tanrı'nın bilmesi var etmesidir. Tanrı, mahiyetler aracılığıyla değil, her şeyi özüyle bilir. Sonra, faal (etkin) akıl, bazen kullandığı deyişle faal (etkin) akıllar aracılığıyla göksel feleklerle ilişkilendirilen akıllar ve nefsler ve en son madde sudur eder.[64] Molla Sadrâ, böylelikle üstten alta doğru değeri, birliği ve varlık ışıkları gittikçe azalan ve çokluğa ve karanlığa (zulmet) ulaşan; alttan yukarı doğu bakıldığında varlık ışığından aldıkları paya göre yükselen ve ışığı artan bir varlık hiyerarşisi ortaya koymuş olur.[65] Ona göre, Tanrı dikey olarak tecelli etmek suretiyle, büyük meleklerden dünyadaki çeşitli varlıklara kadar çeşitli varlık mertebelerine varlık kazandırır; yatay yönde tecelli ederek, varlığın her tabakasında bulunan varlıkları var eder. Bu açıdan varlık, hiyerarşik yapısı içinde çokluk içinde birlik, birlik içinde çokluktur.[66]

Molla Sadrâ, söz konusu ettiğimiz varlık tabakalarını, üç dünyaya yerleştirir. Bu dünyalara, ontolojik olarak yaklaştığında, ceberût, melekût, mülk; epistemolojik olarak yaklaştığında ise, akıl, hayal ve duyulur âlem adını verir. O, bu varlık âlemlerini, "bismillahirrahmânirrahîm" lafzının batıni yorumlarıyla anlatmaya çalışır. Buna göre, "b" harfi, ilk âlemin ilk mertebesi olan ilk akla; "sin" harfi, tümel nefsleri imleyen ikinci mertebeye -bununla levh-i mahfuz ya da apaçık kitap kastedilir-; "mim" harfi, tabii tümel varlıkları imleyen üçüncü mertebeye karşılık gelir. Buna bağlı olarak, besmeledeki "b", etkin akla ve içinde yer aldığı "ceberût âleme"; "sin", tümel nefse ve içinde yer aldığı "melekût âlemine", "mim" tabiat ve onu içeren "mülk âlemine" işaret eder. Aynı şekilde, "ceberût âlem", besmeledeki "Allah" lafzına karşılıktır; çünkü onun bir yansımasıdır (mazhar). "Rahman" lafzı, "melekût âleme" karşılıktır; bu âlem onun bir yansımasıdır. "Rahim" ise, âlemin son mertebesi olan "mülk âlemine" karşılıktır. Yine her şeyden müstağni olan ve her şeye feyz eden zatına Allah;

yoktan yaratmasına, gizliden açığa çıkarmasına, tecellisine “rahman”; arızi (ilineksel) şeylerin varlığa ilişerek hakiki varlığa dönüşmelerine ise “rahim” karşılık gelir.[67] Molla Sadrâ, yer ve göklerin altı günde yaratıldığı ayetini yorumlarken şöyle der:

“Tanrı’nın isimleri, onun zatının tezahürü olan ‘ceberût âleme’, sıfatlarının tezahürü, ‘melekût âleme’; fiillerinin yansıması ise ‘mülk âlemine’ karşılık gelir.”[68]

Molla Sadrâ bilgi mertebeleriyle varlık mertebeleriyle bağ kurduğunda, bu üç dünyayı, alttan yukarı, “duyusal varlık dünyası”, “hayali varlık dünyası” ve “akılsal varlık dünyası” olarak sınıflamaya yönelir. Akılsal ve hayali varlık dünyası, ulvi âleme, duyulur varlık dünyası ise zaman ve mekân gibi kategorilerin yer aldığı duyulur varlık âlemine karşılık gelir. İlkinde ayrık akıllar idealar yer alırken, ikincisinde nefsler yer alır; üçüncüsünde ise fiziğin konu edindiği maddi varlıklar bulunur.

O, Platon’un idealarını kabul etmekle Sühreverdî’ye yaklaşmakta ve Meşşailerden ayrılmış olmaktadır. Ona göre, idealar (müsüller), aşağı varlıklardan daha yücedir. Onlar, insan zihninde soyutlamayla oluşmuş, tüm zihinsel suretlerden ayrı olduğu gibi tikeller âleminden de tamamıyla ayrıdır. Örneğin, gerçekte var olan somut at, oluş ve bozuluşa sahiptir; ancak akli at, ya da at ideası, böyle değildir; değişim ve dönüşüme uğramaz, bu açıdan varlık bakımından daha güçlüdür.[69] Tıpkı bunun gibi, duyulur dünyadaki her şeyin idealar dünyasında, oluşup bozulmayan, varlıktan daha çok pay almış ideaları vardır. Bu anlamda tüm duyulur şeylerin akılsal dünyada arketipleri, asılları vardır, bunlar da onlardan pay alırlar.[70] Molla Sadrâ, Sühreverdî’yi takip ederek, Platoncu ideaları, türlerin idolleri (erbâb el-envâ’) olarak da niteler.[71] Bu nedenle, idealar âleminde insanın arketipi bulunduğu gibi, yeryüzündeki her şeyin bir arketipi bulunur.[72] Arketip, özünde kendisine bağlı olan tikel varlıklarla birdir; ancak tikellerin tözlerinden ya da maddesinden kaynaklanan özellikleri bakımından onlardan ayrılır. Görülen evrenin (âlem eş-şühûd) her safhasında (tavr) farklı farklı tezahür eden arketip, hakiki alemde bir ve aynı hakikattir. Bu âleme mensup varlıklar, arketiplerin yansıması ve gölgeleridir; onlar birbirine benzerler ve aynı gerçekliği paylaşırlar; aynı zamanda da, az gerçek varlık olma ve varlık kaynağından uzaklaşma noktasında onlardan farklıdırlar.[73] Tüm varlık mertebeleşmeleri ve üç dünya ile evren bir bütündür; her şey birbirine bağlıdır. O tıpkı canlı bir hayvana, bir insana benzer.

“En yüksekten en aşağıya ve en aşağıdan en yukarıya tüm varlıklar, bazı kısımları diğer kısımlarıyla ilişkili tek bir irtibatla birleşir. Dışsal çeşitliliklerine rağmen her şey birleşiktir. Birleşmeleri, amaçları bitişik yüzeyleri birbirine bağlı cisimlerin birleşmesi gibi değildir. Aksine tüm âlem, tek bir nefs gibi, tek bir canlı varlıktır (hayevân vâhid).”[74]

Madde ve suret bileşiminden oluşmuş zaman ve mekân içindeki cismani varlıklar, yani ceberut ve hissi dünyada varolanlar, basit ve bileşik olmak üzere ikiye ayrılır. Basit cisimlerin nihayeti karanlıktır. Bileşik cisimler ise, cisimlerinin istidat ve kabiliyetine göre, adım adım yükselirler. Göksel hareketlerin oluşturduğu ısıya uygun olarak, evrene yayılan ışık gereğince hava, toprak, su ve ateş olmak üzere dört kökün farklı oranda birleşmesiyle madenler, bitkiler, hayvanlar ve insanlar meydana gelir. Bu süreç, hayatın ortaya çıkması ve nefsin kabulüne bağlı olarak karanlıktan aydınlığa doğru bir yükseliş gösterir.[75]

Molla Sadrâ, madenler dâhil her şeyi şuur sahibi birer varlık olarak görür. O, tüm hayvan, bitki ve cansız varlıkların özleri gereği bilgi ve bilince sahip olduklarını, varlıktan pay almaları nedeniyle belli etkileri olduğunu iddia eder; zira varlık ışıktır ve tanrısal yansımayla (zuhur) bir ve aynıdır; dolayısıyla varlık, bilgi, kudret, irade, hayat ve benzeri şeylerde varlığın yetkinlik nitelikleriyle birleşir.[76] Ona göre, akıl sahibi çoğu kimse, bilgi, kudret ve

iradenin tıpkı varlığın kendilerine nüfuz ettiği gibi, taşlar ve cansız cisimlere nüfuz ettiğini kavrayamaz.[77] Oysa Kuran'ın da dediği gibi, canlı cansız her şey Tanrı'ya itaat eder ve onu teşbih eder.[78] Şuur sahibi bu varlıklar, tözsel hareket ve sürekli yaratmaya bağlı olarak, sürekli değişim ve dönüşüm içerisindedirler. Her varlık bir üstekine aşkla iştiyak duyduğu ve bütün varlıklar bir bütün olarak Tanrı'ya âşık olup erek olarak ona kavuşmaya yöneldiği için, türsel bir dönüşüm olmasa da, varlıklar devimim ve evrim içindedirler, adım adım gayelerine yükselirler.[79] Varlıktaki tüm tözsel hareketler, en yüksek amaç olan Tanrı'ya yöneliktir.[80]

Madde, bitkisel düzeyde, kendi tözsel suretlerine gönderme yapan bitkisel nefse, hayvansal düzeyde hayvansal nefse, insansal düzeyinde insansal nefse evrilir. Bu evriliş sürecinde, madenler, bitkiler ve insanları bir birine bağlayan alt ve üst mertebeler söz konusudur ve bu mertebeler sınırsızdır. Madenler düzeyinde, ilk mertebede kireç taşı, alçı taşı gibi düşük seviyedeki madenler, üstte bitki formuna yaklaşmış olan mercanlar; bitkisel düzeyde altta daha az gelişmiş bitkiler, üst mertebede ise hurma ağacı gibi hayvan formuna yaklaşanlar; hayvanlar düzeyinde, az gelişmiş olanlar, üst düzeyde ise maymunlar gibi yetiler bakımından insan düzeyine yaklaşmış olanlar; insanlar düzeyinde, altta akılsal yetisi gelişmemiş duyusal düzeyde yaşayan hayvana yakın insanlar, üst düzeyde ise akılsal yetisi gelişmiş, meleki özellikler kazanmış insanı kâmiller bulunur. İnsan-ı kâmille insan, melekler mertebesine bağlanmış olur.[81] Böylelikle Mollâ Sadrâ, İhvân es-Safâ'dan itibaren kimi İslam filozoflarında gördüğümüz, tüleşmeye yer vermemekle birlikte kademeli bir yükselişi ifade eden hiyerarşik-erekselci-evrimci yaratılış anlayışını yinelemiş olmaktadır.

Ona göre, bitkisel nefs, cazibe, savunma, dönüşüm (ihale) içeren doğal yetilerin yetkinliği; hayvani nefs, duyusallık, bitkisellik ve doğal yetilerin yetkinliği; insansal/akılsal nefs ise, kendisinin altındaki her şeyin yetkinliğidir.[82] Bu nedenle, bir üstteki bir alttakinin tüm yetkinliğini içerir. Bitkiler, üreme, büyüme, besleme yetilerine sahiptirler ve bu yetilerdeki kemal (yetkinlik) derecelerine göre farklılık gösterirler. Hayvanlar, bitkisel nefsin yetilerine ek olarak, öfke, şehvet gibi eylemsel yetiler ile görme, koklama, dokunma, tatma, işitme gibi dış duyusal yetilere sahiptirler. Maymun gibi gelişmiş hayvanlar, vehim, hafıza ve hayalgücüne sahiptir. İnsan nefsi ise, altındaki tüm yetilere sahip olduğu gibi, iç duyular ile akla sahiptir. Ancak insan nefsi, insan bedeninin gelişimine göre evrilir.[83] Molla Sadra şöyle der:

"İnsan nefsi, rahimde cenin teşekkül ettiğinde, derecesi bitkisel nefs mertebesindedir. Anne karnından çıktığında, buluğa erene değin, hayvan nefsi mertebesindedir. Buluğa erince, akıl düzeyine ulaşır. Eğer yükselme istidadı var ise, kutsal nefs ve etkin akla değin yükselebilir. Kırk yaşına ulaştığında, ilk manevi erginliğine ulaşır ve tanrısal mutluluğa erişmesi halinde, kutsal (kudsi) nefs olur. Cenin anne rahmindeyken, eylemsel bakımdan bitkidir; doğduğunda eylemsel olarak hayvan, gizil olarak insandır; buluğa ulaştığında eylemsel olarak insan, gizil olarak melektir. Kutsal (kudsi) yeti merhalesine ulaşınca, eylemsel olarak melek olur, ancak insanların binde biri bile bu mertebeye ulaşamaz."[84]

'İnsan nefsi, yaratılışında (hudûs) cismani, bekasında ruhanidir.' Bu bakımdan insan nefsi, fıtratı itibarıyla, duyulur mükemmellik bakımından cismani âlemin sonu ve akledilir mükemmellik bakımından ruhani âlemin başlangıcıdır.[85] Bunun anlamı, insan nefsinin iki âlem arasında köprü olduğudur. Daha açık bir ifade ile insan nefsi özündeki hareket nedeniyle sperm olarak başladığı varoluş serüveninde, her an dönüşümler geçirerek ete kemiğe bürünmekte, anne rahminde bitkisel bir hayat yaşadıktan sonra dünyaya gelmektedir. Her an geçirdiği değişim ve dönüşümlerle hayvanî nefis aşamasına ulaşmakta; onu da aşıp aklını kullanmaya başlayarak insani nefs düzeyine ayak basmaktadır. Aklını kullanması halinde, maddeden uzaklaşarak soyut bir varlığa doğru tekâmül sürecini sürdürmekte, tanrısal

âleme değin uzanmaktadır. Tüm bu süreçte, Molla Sadrâ'ya göre, insan nefsi, tamamen maddi olduğu ilk yaratılışından bütünüyle maddeden sıyrıldığı son varlık aşamasına kadar şahsiyetini ve kişisel kimliğini korumaktadır. O şöyle der:

"Spermin cenine, sonra hayvana, sonra çocuğa ve daha sonra yetişkine dönüşmesi, özsel yetkinlik ve tözsel hareketin ispatında açıktır. Kuşkusuz bu yetkinleşme ve dönüşümler, zorlayıcı bir neden, ilineksel bir irade ya da ittifak nedeniyle değil, tözsel ve özsel dönüşüm nedeniyle olur; bu dönüşüm sürecinde onun varlığı ortadan kalkmaz, daha ziyade varlığı şiddetlenir, kimliği (hüviyet) ve özü yetkin hale gelir."[86]

İnsan nefsi, madde âleminden hayal âlemine, oradan akıl âlemine çıkma istidadı taşıdığı gibi tabii halde, duyulur dünyada da kalabilir.

Sonuç ve Değerlendirme:

İhvan es-Safa, İbn Miskeveyh, İbn Haldun ve Molla Sadra örnekliğinden yola çıkarak ve kendi felsefi sistemlerine sadık kalarak özetlediğimiz, neredeyse birebir benzer sözcüklerle yinelenen, türler arasında geçiş basamaklarından söz eden ve köken olarak Eski Yunan'a dayananevrimci yaratılış görüşü, ilk bakışta modern evrim kuramınınön örneği gibi görülebilecek niteliktedir. Nitekim son dönemlerde, kitle iletişim araçlarında ve alan yazınında evrim konusunda Darwin'i İslam filozoflarının öncelediği yolunda yaygın bir propaganda göze çarpmaktadır. Eğer bu propagandalar, İslam dünyasının içinde bulunduğu bilimsel açıdan geri kalmışlığı, anakronik bir temelde sahte bir öz yaratarak bilinçli bir biçimde geriye yansıtma yoluyla aşma çabaları değillerse, İslam dünyasında modern evrim kuramının kabulünü kolaylaştırma ya da evrim karşıtlığını kırma çabası olarak yorumlanmayı hak etmektedirler. Oysa her iki tutum da doğru olmasa gerektir. Zira İslam filozoflarının,evrimciliği anıştıran yaratılışçı anlayışlarını iyice incelendiğimizde, türlerin oluşumunun kronolojik bir sıraya konulmuş olması dışında, modern evrim kuramıyla hemen hiç ilgilerinin olmadığı açıktır. Bu düşünürlere göre, türler arasında bir sıralanış ve ara basamaklar bulunsa da, türleri belirleyen göksel nedenler aracılığıyla Tanrı'dır. Varlıklar arasında bu sıralanış yeni türlerin ortaya çıkmasına, yani modern evrim kuramında gündeme gelen türleşmeye olanak tanıyan bir sıralanış olmayıp, döngüsel bir sıralanıştır ve her tür ayrı ayrı Tanrı tarafından yaratılır. Evrendeki varlıklar en aşağıdaki varlık türünden başlayıp en üst düzeydeki varlık türüne kadar yükselir; en yüksek varlık türünden de en aşağı varlık türüne geri döner. Bu yükseliş ve geri dönüş, varlıkların sahip olduğu yetiler bakımındandır. Varlık türleri ve yetileri yaratılış sonucu belirlenmiş olup, bir türün ötekine dönüşmesi sözkonusu değildir; çünkü bu âlemdeki her varlık türü, daha gerçek olan üst âlemdeki bir ideaya ya da arketipe (ön örneğe) sahip olup, bu ideanın ya da arketipin bir gölgesidir; bu idea ya da arketip onun değişip, bozulmayan suretidir. Bir başka deyişle, türler kendilerinde varolan bir ilkeden ötürü meydana gelip değişime uğramazlar; onlarda türlük niteliği göksel olan tümel nefsin ya da etkin aklın (vâhibu's-suver) suretleri vermesiyle oluşur. Bu düşünürler, Tanrı'nın varlıkları belirleyip, kâinatı yarattığında, tamamını aslını tek bir maddeden yaptığını; daha sonra onları ayrı ayrı suretlerle birbirinden ayırdığını, aralarında benzerlik bulunmayan, birbirinden farklı, başka başka cins ve türlere böldüğünü ileri sürmektedirler. Onlara göre, Tanrı farklı türlerin bireyleri arasındaki ilişkiyi güçlendirmiş, hikmetinin kesinliği ve yaratışının mükemmelliği gereği, onlardan önce ve sonra gelenler arasında düzen üzere yetisel temelde aşamalı bir bağ kurmuştur. Aynı şekilde onlar bu görüşlerine paralel bir biçimde tanrısal bilgeliğe dayanan bir uyum fikri de geliştirmişlerdir. Nitekim onlara göre, her yaratığın evrende uygun bir yeri vardır; diğer varlıklarla uyum halindedir; tıpkı bunun gibi her yaratığın organları ve yetileri de yaratılış hikmetlerine ve ihtiyaçlarına uygundur. Türlerin

genel varlıklar düzeni içindeki durumu Tanrı tarafından gerçekleştirilmiş amaçlı bir uyumdur. Çevreye uyumla ve doğal seçilimle hiç bir ilgisi yoktur.

*Bu yazı, Historia 1923, İnsanın Evrimi, sayı: 5, Yaz 2018, s. 197-220'de yayımlanmıştır.

**Doç. Dr., OMÜ Fen-Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü

[1] Bkz. S. H. Hooke, Ortadoğu Mitolojisi (Mezopotamya, Mısır, Filistin, Hitit, Musevi, Hıristiyan Mitosları), çeviren: Alâeddin Şenel, İmge Yayınları, Ankara 1993, s.11-12.

[2] Bkz. Hasan Aydın, Mitos'tan Logos'a Eski Yunan Felsefesinde Aşk, Bilim ve Gelecek Kitaplığı, İstanbul 2013, s. 45 vd.

[3] Bkz. S. H. Hooke, a.g.e., s. 20 vd..

[4] Bkz. W. Jeager, The Theology of The Early Greec Philosopher, London 1947, s. 12-15.

[5] Bkz. Hasan Aydın, Eski Yunan'dan İslamın Klasik Çağına: Neden Kavramı ve Nedensellik Sorunu, Bilim ve Gelecek kitaplığı, İstanbul 2009, s. 20-44.

[6] Bkz. Arda Denkel, İlkçağ'da Doğa Felsefeleri, Doruk Yayınları, İstanbul 2003, s. 18 vd.

[7] Bkz. Hasan Aydın, Neden Kavramı ve Nedensellik Sorunu, s. 20-44.

[8] Bkz. John Burnet, Early Grek Philosophy, A and C Black, London 1920, s. 2 vd.; W. Capalle, Sokrates'ten Önce Felsefe, cilt: I, çeviren: Oğuz Özügül, Kabalcı Yayınları, İstanbul 1994, s. 18; Bkz. F. E. Peters, Antik Yunan Felsefesi Sözlüğü (Tarihsel Bir Okuma), çeviren: H. Ünler, Paradigma Yayınları, s. İstanbul 2004, s. 50.

[9] Bkz. Hasan Aydın, Neden Kavramı ve Nedensellik Sorunu, s. 20-52.

[10] Bkz. C. A. Kadir, İslam Öncesi Arap Düşüncesi, çeviren: Kürşad Demir, İslam Düşüncesi Tarihi, cilt: I, editör: M. M: Şerif, İnsan yayınları, İstanbul 1990, s. 151-160.

[11] Bkz. Hasan Aydın, "Kur'an'da Çeşitli Yaratma Kavramları", Bilim ve Ütopya, İstanbul Aralık 1996, s. 10-15.

[12] Bkz. M. M. Şerif, "Kur'an'ın Felsefî Öğretileri", çeviren: Mustafa Armağan, İslam Düşüncesi Tarihi, cilt: I, editör: M. M: Şerif, İnsan Yayınları, İstanbul 1990, s. 166-172.

[13] Bu yaklaşımları irdelediğimiz bir çalışma için bkz. Hasan Aydın, İslamın Klasik çağında Varlık ve Oluş Sorununa Farklı Yaklaşımlar", Bilim İnsanlarımız Darwin'i Selamlarken, yayına Hazırlayan: Alper Dizdar, Üniversite Konseyleri, İstanbul 2010, s. 63-83.

[14] Bkz. Mehmet Dağ-Hasan Aydın, Ortaçağ İslam Kültüründe Felsefe: Akımlar, Filozoflar, Temel Sorunlar, Bilim ve Gelecek Kitaplığı, İstanbul 2017, s. 95-99.

[15] Bkz. Resâ'il İhvân es-Safâ, cilt: I-IV, neşr.: Butros el-Bustani, Beyrut, trsz., s. 1 vd.

[16] Bkz. Resâ'il İhvân es-Safâ, trsz cilt: I, s. 41, 167, 229, ; cilt: II, 87, 127, 166; cilt: III, s. 233.

[17] Bkz. Resâ'il İhvân es-Safâ, cilt: I, s. 229, cilt: II, 114, 127.

[18] Bkz. Resâ'il İhvân es-Safâ, cilt: II, s. 13.

[19] Bkz. Resâ'il İhvân es-Safâ, cilt: III, s. 28; cilt: IV, s. 206-207.

[20] Bkz. İhvân-ı Safâ Risâleleri (Risâletü'l-Câmi'a ve Câmi'atü'l-Câmi'a), cilt: V, çevirenler: Andullah Kahraman ve diğerleri, Ayrıntı Yayınları, İstanbul 2016 cilt: V, s. 202.

[21] Bkz. İhvân-ı Safâ Risâleleri (Risâletü'l-Câmi'a ve Câmi'atü'l-Câmi'a), cilt: V, s. 186.

[22] Bkz. Resâ'il İhvân es-Safâ, cilt: I, s. 54.

[23] Bkz. Resâ'il İhvân es-Safâ, cilt: III, s. 28; cilt: IV, s. 206-207.

[24] Bkz. Resâ'il İhvân es-Safâ, cilt: II, s. 185-186.

[25] Bkz. Resâ'il İhvân es-Safâ, cilt: III, s. 185-187.

[26] Bkz. İhvân-ı Safâ Risâleleri (Risâletü'l-Câmi'a ve Câmi'atü'l-Câmi'a), cilt: V, s. 203-204.

[27] Bkz. Resâ'il İhvân es-Safâ, cilt: III, s. 198-191, 204-241.

[28] Bkz. Resâ'il İhvân es-Safâ, cilt: III, s. 185-186.

[29] Bkz. Resâ'il İhvân es-Safâ, cilt: III, s. 186.

[30] Bkz. İhvân-ı Safâ Riâleleri (Risâletü'l-Câmi'a ve Câmi'atü'l-Câmi'a), cilt: V, s. 203-204.

[31] Bkz. Resâ'il İhvân es-Safâ, cilt: III, s. 24-25.

[32] Bkz. Resâ'il İhvân es-Safâ, cilt: III, s. 344 vd.

[33] İhvân-ı Safâ Risâleleri (Risâletü'l-Câmi'a ve Câmi'atü'l-Câmi'a), cilt: V, s. 204.

[34] Bkz. İhvân-ı Safâ Riâleleri (Risâletü'l-Câmi'a ve Câmi'atü'l-Câmi'a), cilt: V, s. 95.

[35] Bkz. İhvân-ı Safâ Riâleleri (Risâletü'l-Câmi'a ve Câmi'atü'l-Câmi'a), cilt: V, s. 93.

[36] Bkz. İhvân-ı Safâ Riâleleri (Risâletü'l-Câmi'a ve Câmi'atü'l-Câmi'a), cilt: V, s. 96.

[37] Bkz. Resâ'il İhvân es-Safâ, cilt: II, s. 182; İhvân-ı Safâ Risâleleri (Risâletü'l-Câmi'a ve Câmi'atü'l-Câmi'a), cilt: V, s. 189-190.

[38] Bkz. Resâ'il İhvân es-Safâ, cilt: III, s. 24 -25; 143-144.

[39] Bkz. İhvân-ı Safâ Riâleleri (Risâletü'l-Câmi'a ve Câmi'atü'l-Câmi'a), cilt: V, s. 93 vd.

[40] Bkz. Resâ'il İhvân es-Safâ, cilt: II, s. 167.

[41] Bkz. Resâ'il İhvân es-Safâ, cilt: II, s. 167.

[42] Bkz. Resâ'il İhvân es-Safâ, cilt: I, s. 167-168.

[43] Bkz. Resâ'il İhvân es-Safâ, cilt: II, s. 168.

[44] Bkz. Resâ'il İhvân es-Safâ, cilt: II, s. 168-169.

[45] Bkz. Resâ'il İhvân es-Safâ, cilt: II, s. 170.

[46] Resâ'il İhvân es-Safâ, cilt: II, s. 170.

[47] Bkz. Resâ'il İhvân es-Safâ, cilt: II, s. 171.

[48] Resâ'il İhvân es-Safâ, cilt: II, s. 172.

[49] Bkz. Mehmet Dağ-Hasan Aydın, Ortaçağ İslam Kültüründe Felsefe: Akımlar, Filozoflar, Temel Sorunlar, s. 229-232.

[50] Bkz. İbn Miskeveyh, Kitâb el-Fevz el-Asgar,Beyrut 131, s. 85-86.

[51] Bkz. İbn Miskeveyh, Kitâb el-Fevz el-Asgar, s. 85.

[52] Bkz. İbn Miskeveyh, Kitâb el-Fevz el-Asgar, s. 85.

[53] Bkz. İbn Miskeveyh, Kitâb el-Fevz el-Asgar, s. 28.

[54] Bkz. İbn Miskeveyh, Kitâb el-Fevz el-Asgar, s. 28.

[55] Bkz. İbn Miskeveyh, Kitâb el-Fevz el-Asgar, s. 28-29.

[56] Bkz. İbn Miskeveyh, Kitâb el-Fevz el-Asgar, s. 29.

[57] Bkz. İbn Miskeveyh, Kitâb el-Fevz el-Asgar, s. 28-30.

[58] Bkz. İbn Miskeveyh, Kitâb el-Fevz el-Asgar, s. 75-97; İbn Miskeveyh, Tehzîb el-Ahlâk, tahk.: İmâd el-Hilâlî, Beyrut 2011, s. 296-302.

[59] İbn Miskeveyh, Kitâb el-Feyz el-Asgar, Beyrut 1319, s. 85-91. (Parçanın çevirisi için bkz. Mehmet Bayrakdar, İslam'da Evrimci Yaratılış Teorisi,İnsan Yayınları, İstanbul 198, s. 106-110.)

[60] Bkz. Mehmet Dağ-Hasan Aydın, Ortaçağ İslam Kültüründe Felsefe: Akımlar, Filozoflar, Temel Sorunlar, s. 483-484.

[61] Bkz. İbn Haldun, Mukaddime, cilt: I, çeviren: Süleyman Uludağ, Dergah Yayınları, İstanbul 2009s. 217 vd., 282-183.

[62] İbn Haldun, Mukaddime, cilt: I, s. 283-284.

[63] Bkz. Mehmet Dağ-Hasan Aydın, Ortaçağ İslam Kültüründe Felsefe: Akımlar, Filozoflar, Temel Sorunlar, s. 452-463.

[64] Bkz. Molla Sadrâ, Kitâb el-Meşâ'ir, tahk. Halid Abd el-Kerim ez-Zarazi, basım yeri ve tarihi yok, s. 135 vd., 141-142.

[65] Bkz. Molla Sadrâ, Kitâb el-Meşâ'ir, s. 135 vd., 141-142; Molla Sadrâ, Şevâhid er-Rubûbiyye,Mecmû'a Resâ'il Felsefiyye li Sadr ed-Dîn Muhammed eş-Şîrâzî içinde, Beyrut 2001, s. 327.

[66] Bkz. S. Hüseyin Nasr, Sadruddin Şirazi (Molla Sadra), çeviren: Mustafa Armağan, İslam Düşüncesi Tarihi içinde, cilt: III, İnsan Yayınları, İstanbul 1991, s. 164.

[67] Bkz. Molla Sadrâ, "Tefsîr Sûre et-Tevhîd-II", Mecmû'a Resâ'il Felsefiyye li Sadr ed-Dîn Muhammed eş-Şîrâzî, Beyrut 2001, s. 467-468.

[68] Molla Sadrâ, Tefsîr Sûre et-Tevhîd-II, s. 468.

[69] Bkz. Molla Sadrâ,el-Hikme el-Müte'aliyye el-Esfâri'l-Erba'a, cilt: I-3, Beyrut 1981, s. 321; Molla Sadrâ, Şevâhid er-Rubûbiyye, s. 325.

[70] Bkz. Molla Sadrâ,el-Esfâri'l-Erba'a, cilt: II-3, s. 304.

[71] Bkz. Molla Sadrâ, "Ecvibe el-Mesâ'il el-Kaşâniyye", Mecmû'a Resâ'il Felsefiyye li Sadr ed-Dîn Muhammed eş-Şîrâzî, Beyrut 2001, s. 194.

[72] Bkz. Molla Sadrâ,el-Esfâri'l-Erba'a, cilt: I, s. 304 vd.; S. Hüseyin Nasr, Sadruddin Şirazi (Molla Sadra), s. 166.

[73] Bkz. S. Hüseyin Nasr, Sadruddin Şirazi (Molla Sadra), s. 166.

[74] Molla Sadrâ, el-Esfâri'l-Erba'a, cilt: II-2, s. 349.

[75] Bkz. Molla Sadrâ, Kitâb el-Meşâ'ir, s. 141.

[76] Bkz. Molla Sadrâ,el-Esfâri'l-Erba'a, cilt: IV-I, s. 26.

[77] Bkz. Molla Sadrâ,el-Esfâri'l-Erba'a, cilt: III-1, s. 335-336.

[78] Bkz. Molla Sadrâ, Şevâhid er-Rubûbiyye, s. 338.

[79] Bkz. Molla Sadrâ, Şevâhid er-Rubûbiyye, s. 348.

[80] Bkz. Molla Sadrâ, Şevâhid er-Rububiyye, s. 348.

[81] Bkz. Molla Sadrâ, el-Esfâri'l-Erba'a, cilt: V, s. 342-350.

[82] Bkz. Molla Sadrâ, Kitâb el-Meşâ'ir, s. 137-138; İbrahim Kalın, Varlık ve İdrak, s. 246; S. Hüseyin Nasr, Sadruddin Şirazi (Molla Sadra), s. 174-175.

[83] Bkz. Molla Sadrâ, Kitâb el-Meşâ'ir, s. 137-138.

[84] Molla Sadrâ, Şevâhid er-Rubûbiyye, s. 330-331.

[85] Bkz. Molla Sadrâ, Şevâhid er-Rubûbiyye, s. 204.

[86] Molla Sadrâ, İttihad el-Akl bi'l-Ma'kûl,Mecmû'a Resâ'il Felsefiyye li Sadr ed-Dîn Muhammed eş-Şîrâzî içinde, Beyrut 2001, s. 129.

İSLAMİYET'TE EVRİM

Tayfun atay-04 Mart 2019-https://t24.com.tr/

"İslam ve evrim' dendiğinde, 'Harun Yahya' soytarılığından sıyrılıp Nazzâm'lara, Câhız'lara, Birûnî'lere referansla bol bol konuşacağımız günler de gelecektir"

Birkaç gün önce BBC Türkçe haber sitesinde 9'uncu yüzyıl İslam âlim ve düşünürü El Câhız (786-869) üzerine güzel mi güzel bir ayrıntılı değerlendirme vardı. Câhız'ın önemi, tüm dünyada "evrim düşüncesinin babası" olarak bilinen Charles Darwin'den tam 1000 yıl önce adeta ona öncü sayılabilecek mahiyette evrimci görüşlerle temayüz etmiş olmasından kaynaklanıyor.

Öyle ki Darwin'in "doğal seçilim" kavramı temelinde şekillendirdiği evrim kuramının ("doğal seçilim yoluyla türlerin kökeni") ilk "müjde"sini Câhız'da bulmak mümkün…

Bakın, 7 ciltlik "Kitâbû'l-Hayevân ("Hayvanlar Kitabı") adlı eserinde "çevrenin seçiciliği"ne binaen neler diyor o:

"Hayvanlar, varoluşlarını sürdürmek ve mevcut kaynaklar için, başkasına yem olmamak ve üreyebilmek için bir mücadele yürütürler. Çevre faktörleri, canlıların hayatta kalabilmesi için yeni özellikler geliştirmesinde, dolayısıyla onların yeni türlere dönüşmesinde rol oynar. Hayatta kalmayı ve üremeyi başaran hayvanlar başarılı özelliklerini yavrularına geçirirler." (BBC News/Türkçe, 1 Mart 2019).

Milattan sonra 8'inci yüzyılda doğup 9'uncu yüzyılda yaşamış Câhız, 19'uncu yüzyılın ilk yarısında (1831-1836) 5 yıllık bir okyanus aşırı yolculuğa doğa bilimci olarak katılıp gözlemler yapmış Darwin'e öncülük edercesine köpeklerin, güvercinlerin, kurtların, tilkilerin yaşamını bizzat gözlemleyerek coğrafi bölgelere göre onlardaki değişiklik ve farklılıkları tespit etmiştir. Ve bunları fiziksel çevre, iklim şartları, yaşam kavgası gibi etkilere bağlamıştır.

Biliyorsunuz bizde dinbaz iktidar, şimdi kriminalize ettiği Adnan Oktar'ın, ABD'den ithal, Evanjelik Hristiyanlıkça yaygınlaştırılmış ve Yahudi-Hristiyan kaynaklarından devşirme Yaratılışçılık görüşünü yıllar boyu "Harun Yahya" takma adıyla memleket sathında propaganda edip evrim düşmanlığı yapmasına ses çıkarmadı. Hatta çanak tuttu.

Buna mukabil İslam tarihinin erken zamanlarında, Abbasiler döneminde karşımıza çıkan Müslüman evrimci âlim ve sufilerin görüşlerine arkalarını dönmüşlerdir. Bu, bizde "çağdaş taassub"un tarihsel cehaletidir. Ve evrim düşüncesinin en erken tezahürleri İslamiyet'te belirdiği halde, mesela Numan Kurtulmuş ağzından çıkma şekliyle aktaracak olursak, şöyle talihsiz laflar edebilmişlerdir:

"Evrim teorisi zaten bilimsel olarak eskimiş ve çürümüş bir teoridir. İlla bu teori mutlaka okutulacak diye bir kural yok."

İslam tarihinin başlangıcını oluşturan Dört Halife Devri ve Emeviler dönemi, dinin bürokratikleşmesi ve saltanatla muteber hale gelmesi ("Kisrâ"laşması) ile karakterize edilebilir.

Abbasiler dönemi, saltanat ve iktidar açısından elbette bu “ceberut” mirası devralmış, Emevilerin yaptıklarını onlara misliyle ödeten bir intikam ve cezalandırma operasyonunu İslam adı altında yürüterek açılmıştır. Ancak bununla birlikte Emevi döneminin dinde aşırı bürokratikleşme ve statükolaşması karşısındaki “sivil” tepkiler de bir yandan yaratıcı ile bireysel bağ kurma arayışlı mistik/tasavvufi çıkışlar; diğer yandan Mu'tezile, İhvân us-Safâ gibi akılcı ve felsefî yönelimli mezhep ve ekoller halinde kendilerine Abbasi döneminde serbest hareket alanı bulmuşlardır.

Özellikle Yunanca-Arapça çeviri hareketi ve Antik Yunan’ın dev eserlerinin İslam dünyasına kazandırılmasıyla bağlantılı olarak Abbasi dönemi, dinin, devlet ve iktidarla olduğu kadar insanla, bilimle, felsefeyle de içli dışlı hale geldiği bir zemini böylece ortaya çıkardı.

İnsan-merkezli ve akıl-öncelikli bir din anlayışının yeşerdiği bu zemin, aynı zamanda yukarıda belirtilen evrimci yaratılış/varoluş düşüncesinin serpilip gelişmesini de mümkün kılmıştır.

İşte bu tarihsel kesitte Darwin’i solda sıfır bırakacak derecede güçlü ve sağlam evrimsel saptamalarda bulunan âlimler, mütefekkirler, mutasavvıflar çıkar karşımıza.

Câhız, bunlardan biridir ama yegânesi değildir. Hatta, türlerin bir “çekirdek varlık”tan çıktığını söyleyen, canlı türlerin bir halden başka bir hale geçtiğini kabul eden Mu’tezilî âlimi Nazzâm’ı, Câhız’ın da hocası olarak “İslami evrimcilik ekolü”nün öncüsü saymak daha doğru olabilir (bkz. Mehmet Bayrakdar, İslam’da Evrimci Yaratılış Teorisi, İnsan Yayınları, 1987).

Yahudi-Hristiyan kitabî geleneğinden farkı olarak ne Kuran’da ne de hadislerde Allah’ın evreni ne zaman ve nasıl yarattığına dair açık bir kayıt düşülmemiş olmasının da verdiği esneklikle Darwin’e taş çıkartacak görüşler, 9’uncu yüzyıldan itibaren İslam coğrafyasında art arda belirir. Nazzâm’da “çekirdek varlık”, Câhız’da “doğal seçilim”i bulduktan sonra maden, bitki, hayvan ve insan arasında geçişler ve ara türler olduğu görüşünü de İbn Miskeveyh’de (10’uncu yüzyıl) buluyoruz. (İbn Haldun’da da Miskeveyh esinli bir evrimcilik düşüncesi mevcuttur ve 14’üncü yüzyılda yazdığı “Mukaddime”sinde karşımıza çıkacaktır.)

El Birûnî (11’inci yüzyıl), “tabii iktisat” kavramını geliştirip, varlıkların evrimleşmesini ve çoğalmasını bu “tabii iktisat” fiil ve gücünün yönettiğini ileri sürerek yine yüzyıllar öncesinden Darwin’in fikir babası, siyasi ekonomist ve nüfusbilimci Thomas Henry Malthus’a ön pozisyonunda beliriyor.

İbn Tufeyl (12’nci yüzyıl), hayatın başlangıcını doğadaki bazı madde ve gazların kimyasal bileşiminin sonucunda ortaya çıkan “tekamül”le açıklayarak, yüzyıllar öncesinden bir “kimyasal evrim” görüşü ortaya atıyor.

Mevlânâ Celaleddîn-i Rûmî'de bile (13'üncü yüzyıl) aynı minval üzere evrimsel kavrayışın karşılığı olan sözler okuyoruz: "Cemâdâttandım [cansızlardan], öldüm, nebat [bitki] oldum; nebatken öldüm, hayvan zuhur ettim; hayvanken de öldüm, insan oldum."

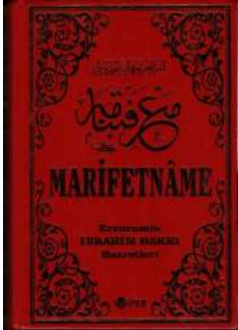

Demek ki evrim düşüncesinin "babası" denmeyi Darwin'den çok önce hak etmiş İslam düşünürleri var. Evrimin "anavatanı" da neredeyse İslam dünyası!.. O derece ki insanın bir maymun cinsinden türediğine dair önermenin pek çok İslam âlim ve mutasavvıfı tarafından telaffuz edildiği dahi fark edilmekte.

Ve bu, deyiş yerindeyse "erken-Rönesans" dönemi, İslam tarihinde 12-13'üncü yüzyıllardan itibaren kapanmaya başlayıp "İslam Orta Çağı"nın önü açıldıktan sonra dahi evrimci düşünce mirasını taşıma cesareti gösterenler var... Yakın yüzyıllardan en iyi bilinen örnek, 18'inci asır Osmanlı âlimi Erzurumlu İbrahim Hakkı'dır. Bakın o, 9'uncu yüzyıldan itibaren

Nazzâm'larla, Câhız'larla, Mu'tezile ve İhvân us-Safâ ile önü açılmış "evrimci yaratılış" düşüncesini, dönemi itibarıyla bir tür İslam ansiklopedisi sayılabilecek 3 ciltlik "Marifetname"sinde yansıtırken maymun-insan evrimsel ilişkisine dair de neler söylüyor:

"Bu şerefli vücudun yükseliş başlangıcı madenler olmuştur ki onların başlangıcı kaygan çamurdur. Sonra ondan taşlar mertebesine yükselmiştir. Ondan eriyen cevherler mertebesine ulaşmıştır. (…) Ta mercana varıp bitkisel belirtilerle gelişip, o mertebeden dahi yükselip tohumsuz bitkiler mertebesine gitmiştir. Bundan sonra tohumla biten bitkiler mertebesine ve ondan ağaç suretine varıp, ta hurma ağacı olmaya yetmiştir. Hurma mertebesinden hayvan mertebesine yükselip yıllarca o mertebede yaşamıştır. Ta iş ve surette insana benzeyen goril ve maymun mertebesini bulmuştur. O mertebeden dahi yükselip insan suretine gelmiştir" (Marifetname [1765], Cilt.1, Devran Yayıncılık, 1991, s. 71).

Tablo budur. Bugün bu memlekette evrim düşmanlığını İslam adına sürdüren dinbaz iktidar çevreleri, inandıkları dinin tarihinde yer alan bu verilerle yüzleşseler, âlem içine çıkacak yüz bulamazlar.

Yukarıda ima ettik, şimdi de yazıya son noktayı koymadan önce daha doğrudan ve bir "hipotez" mahiyetinde ifade edip tartışılması dileğiyle şunları uzmanların takdirine bırakalım:

Avrupa tarihinde yaşanana ters bir yörüngede, İslam'da "Rönesans" önce, "Orta Çağ" sonradır.

Kuruluş ve dinin bürokratikleşmesi sonrasında akılcı-felsefi bir “Aydınlanma” iklimi İslam tarihinde Abbasi döneminde karşımıza çıkmakta.

Ardından “Orta Çağ” açılır ve günümüze değin, zaman zaman koyu bir karanlığa bürünerek hükmünü icra eder.

Bugün de çağın gidişatından korkuya dayalı ciddi regresyonlarla böylesi bir dinbaz karanlığın içindeyiz bu topraklarda…

Ama tabii hep söylene geldiği üzere, karanlığın en koyu olduğu an, gün ışığının da en yakın olduğu andır.

Dolayısıyla “İslam ve evrim” dendiğinde, “Harun Yahya” soytarılığından sıyrılıp Nazzâm’lara, Câhız’lara, Birûnî’lere referansla bol bol konuşacağımız günler de gelecektir.

Darwin'den 1000 yıl önce evrim fikrini ortaya atan Müslüman: Basralı El Cahiz
1 Mart 2019-https://www.bbc.com/

Kaynak,Qatar State Fotoğraf altı yazısı,

Katar Posta kurumunun İslam aleminin büyük isimleri serisinde yer alan El Cahiz pulu
Charles Darwin'in, yeryüzündeki canlı türlerinin zaman içinde doğal seleksiyon adını verdiği bir süreç sonucu değişime uğradığını ortaya koyan evrim teorisi insanlığın canlılar alemine bakışını tamamen dönüştürerek, çağdaş bilime damgasını vuran köşe taşlarından biri oldu.
1859 tarihli Türlerin Kökeni adlı kitabında Darwin evrimi, türlerin özelliklerinin nesilden nesile aktarımında meydana gelen kalıtımsal farklılaşma olarak tanımlar ve böylece ortak bir türden nasıl farklı türlerin ortaya çıktığının izini sürer.
Fakat, biraz dikkatli bir tarih incelemesi evrim teorisinin kendisinin de tarihsel kökenleri olduğunu ortaya koyuyor.
Bu kökenleri İslam dünyasında buluyoruz.

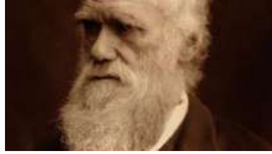
Doğal Seleksiyon

Charles Darwin'den yaklaşık 1000 yıl önce bugünkü Irak'ın Basra bölgesinde yaşayan El Cahiz adıyla bilinen Müslüman bir filozof Kitab-ül Hayvan adlı kitabında, hayvan türlerinin doğal seleksiyon adını verdiği bir süreç içinde nasıl değiştiğini anlatıyordu.
Asıl adı Ebu Osman Amr El Kenani el Basri olan filozof "patlak göz" anlamına gelen lakabı El Cahiz ile tarihe geçmiş.

Kaynak,Getty Images-Fotoğraf altı yazısı,

El Cahiz'in eseri Kitab-ül Hayvan yedi ciltten oluşuyor
Çok nazik bir lakap değil belki, fakat El Cahiz ismi, filozofun ufuk açıcı kitabı Kitab-ül Hayvan (Hayvanlar Kitabı) ile birlikte bilim tarihinin bir parçası.
El Cahiz, milattan sonra 776 yılında bugünün Irak'ının güneyindeki Basra'da doğdu. O sırada bölgedeki Arap felsefe ve din alimleri arasında rasyonalist diye tanımlanabilecek akla ve mantığa önem veren bir akım olan Mutezile hareketi güçlenmekteydi.
Akılcı bir akım olan Mutezile, mantık kurallarıyla çelişir gördüğü âyet ve hadisleri akla uygun gelecek şekilde yorumluyor ve bu tutumuyla iktidardan bir hayli eleştiri ve tepki de alıyordu.
Abbasilerin en parlak günleriydi ve Basra'da Yunan filozoflarının çalışmaları Arapçaya çevriliyor din, bilim ve felsefe üzerine çok güçlü tartışmalar sürdürülüyordu.
İşte El Cahiz'in Hayvanlar Kitabı'nda dile getirdiği fikirleri böyle bir entellektüel ortamda doğmuştu.
Yine o dönemde Çinli tüccarlar tarafından Basra'ya getirilen kağıt sayesinde fikirler daha hızlı yayılmaya başlamış ve genç El Cahiz de bir çok konuda çalışmaya başlamıştı.
İlgi alanları genişti. Bilim, coğrafya, felsefe, Arap dili ve edebiyatı gibi konularda yazıyordu.
Yaşamı boyunca 200 civarında kitap yazdığı tahmin ediliyor ama ne yazık ki bu kitapların sadece üçte biri zamanımıza kadar gelebildi.

Kaynak,Getty Images Fotoğraf altı yazısı,
Charles Darwin 1882 yılında öldüğünde millete malolmuş büyük insanların gömüldüğü Westminster Abbey (Aziz Peter) kilisesine gömülerek onurlandırıldı

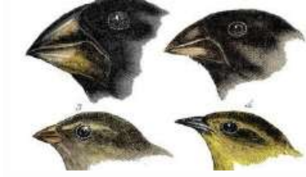
Hayvanlar Kitabı ve evrim fikri

El Cahiz'in en ünlü eseri olan Hayvanlar Kitabı 350 farklı hayvanın anlatıldığı bir tür ansiklopedi gibi tasarlanmış. Bu kitapta yazarın dile getirdiği görüşler ise Darwin'in evrim teorisi ile çok yakın benzerlikler içeriyor.
"Hayvanlar, varoluşlarını sürdürmek ve mevcut kaynaklar için, başkasına yem olmamak ve üreyebilmek için bir mücadele yürütürler" diyen El Cahiz şöyle sürdürür:
"Çevre faktörleri canlıların hayatta kalabilmesi için yeni özellikler geliştirmesinde, dolayısıyla onların yeni türlere dönüşmesinde rol oynar. Hayatta kalmayı ve üremeyi başaran hayvanlar başarılı özelliklerini yavrularına geçirirler."
El Cahiz, canlılar aleminin hayatta kalabilmek için sonsuz bir mücadele olduğunu ve daima bazı türlerin diğerlerinden daha güçlü olduğunu açıkça ifade ediyor.

Kaynak,Getty Images Fotoğraf altı yazısı,

1871 tarihinde yayınlanan Fransız La Petite Lune dergisi, kapağında, insanın maymunla aynı atadan geldiğini söyleyen Darwin'i böyle karikatürleştirmişti
El Cahiz'e göre, hayatta kalabilmek için hayvanlar yiyecek bulma, başkasına yem olmama ve çoğalma bakımından diğer türlerle rekabet etmek zorundaydılar ve bu onları her bir nesilde biraz değişmeye zorluyordu.
Bu düşünceler El Cahiz'den sonra gelen Müslüman düşünürleri de etkiledi. El Farabi, El Arabi, El Biruni ve İbn-i Haldun gibi büyük düşünürler onun çalışmalarını okudu ve etkilendi.
Pakistan'ın "Manevi Babası" diye anılan Muhammed İkbal, 1930'da yayımlanan toplu yazılarında, "Hayvanların hayatlarında göçler ve çevre değişiklikleriyle meydana gelen değişimlerin önemine işaret eden El Cahiz olmuştur" diyerek onun önemine işaret eder.
Buna karşılık, Darwin'in, Arapça bildiği ya da El Cahiz'in çalışmalarından haberdar olduğu yönünde somut bir kanıt yok.

Kaynak,Getty Images Fotoğraf altı yazısı,

Darwin Galapagos adalarında ispinoz kuşlarının, gagalarında meydana gelen farklılaşma ile birbirinden ayrılmaya başladığını gözlemlemiş ve dört ayrı ispinoz türünü çizmişti
Yıllarını seyahat ederek doğal yaşamı gözlemleyen ve teorisini eşi görülmemiş şekilde ayrıntılı olarak ve netlikle anlatarak canlılar alemine bakışımızı değiştiren İngiliz doğa bilimci Darwin, haklı olarak evrim teorisinin yaratıcısı olarak anılıyor.
Fakat BBC radyosuna İslam ve Bilim adı altında bir belgesel dizisi hazırlayan bilim gazetecisi Ehsan Masood'un vurguladığı gibi, evrim düşüncesine katkıda bulunan diğer isimleri hatırlamak da çok önemli.

Yaradılışçılık yaygın değildi

Ehsan Masood ayrıca El Cahiz'in yaşadığı 9. yüzyıl Basra'sında, Bağdat'ında, yani o çağın İslam medeniyeti açısından önde gelen eğitim merkezlerinde Yaradılışçılığın etkili bir akım gibi görünmediğini de vurguluyor.
Guardian gazetesine El Cahiz ile ilgili olarak yazdığı bir makalede Masood bunu şöyle ifade ediyor:
"Alimler dini metinleri satır satır alıp, saatlerce bunların, doğal aleme ilişkin gözleme dayalı bilgilere uyup uymadığını incelemekle uğraşmıyorlardı. Onun yerine çıkıyor ve bilgiye kendileri ulaşmaya çalışıyorlardı."
Büyük İslam alimi El Cahiz'in ölümü de ileri bir yaşta işte böyle bilgiye ulaşmaya çalıştığı bir anda geldi. Anlatılara göre filozof 92 yaşındayken kitaplığın üst raflarından birine erişmeye çalışmış ve kitapların üzerine yıkılmasıyla hayatını yitirmişti.

BİLİM İNSANLARI ARASINDA EVRİM TEORİSİ'NİN GEÇERLİLİĞİ KONUSUNDA HİÇBİR GÖRÜŞ AYRILIĞI BULUNMUYOR!

Çağrı Mert Bakırcı-16.02.2019-evrimagaci

İddia

Dünya genelindeki 1000 kadar akademisyen, Darwin'in Evrim Teorisi'nin gözden geçirilmesi gerektiğini ileri sürüyor. Dolayısıyla bilimsel camia ve genel olarak akademisyenler, evrimin gerçekliğine kuşkuyla yaklaşıyor, gerçek olmadığını düşünenlerin sayısı artıyor.

Gerçek mi?

Gerçek Ne? Bilimde gerçekler çoğunluk ile belirlenmez. Buna rağmen eğer ki iddia, evrimin gerçekliğini sorgulayan bilim insanlarının çoğunlukta olması veya sayılarının dikkate değer bir düzeyde olması ise, sayısal bir analiz yapılması gerekmektedir.

Bilim insanları arasında, biyologların yaklaşık %99'u, biyoloji ve ilgi alanlardaki bilim insanlarının yaklaşık %95'i, tüm bilim insanlarının ise yaklaşık %85-90'ı evrimi bir gerçek olarak kabul etmektedir. Konuyla ilgili tüm çalışmalara buradan ulaşabilirsiniz.

İddiaya konu olan Darwinizm karşıtı bildiriye Dünya genelinde imza atan 1043 bilim insanının temsil ettiği sayı, Dünya'daki bilim insanlarının sadece %0.023'üne denk gelmektedir.

Söz konusu Darwinizm karşıtı bildiriye karşı olarak açılan, yani evrimi bir gerçek olarak kabul edenlere yönelik bir diğer bildiri olan Steve Projesi, toplamda **143.000 kişi**ye denk gelen miktarda imza toplamıştır. Dahası, Uluslararası Evrim Eğitim Bildirgesi, Dünya'daki tüm saygın bilim kuruluşlarının evrimin bir gerçek olduğunu ve okullarda bu şekilde öğretilmesi gerektiğini vurgulayan bir bildirgedir ve Türkiye Bilimler Akademisi de dahil olmak üzere **68 bilim akademisi**nce (tüm Dünya'daki bilim insanlarının yaklaşık %85'ini temsil eden akademilerce) imzalanmıştır.

Dahası, söz konusu bildiri, köktendinci bir Hristiyan düşünce kuruluşu olan Keşif Enstitüsü tarafından, yanıltıcı olacak şekilde, imza sayısını şişirmeyi hedefleyen bir art niyetle hazırlanmıştır; çünkü evrimin gerçek olduğunu düşünen akademisyenlerin de rahatlıkla imza atabileceği bir söz dizgisine sahiptir.

Haberi yeniden gündeme getiren **Demirören Haber Ajansı (DHA)** gibi kaynaklar, bağlam bilgisi vermeyerek halkı yanlış yönlendirmeyi hedeflemektedirler.

İddianın Kökeni
İddianın temeli, Keşif Enstitüsü (Discovery Institute) isimli bir Akıllı Tasarımcı organizasyonun evrimin bilimsel arenadaki kabul edilirliğinin genişliği gerçeğine halk arasında gölge düşürmek amacıyla başlattığı yanıltıcı bir bildiriye dayanmaktadır. Bildiri, Darwinizm'den Bilimsel Bir Ayrılış (A Scientific Dissent from Darwinism) adıyla yayınlanmıştır.

Türkiye'de ise uzun bir aradan sonra **Demirören Haber Ajansı (DHA)** isimli ajans tarafından gündeme getirilmiştir. Haberin hazırlanış biçimi, kullanılan ton ve hiçbir arka plan bilgisinin verilmemiş oluşu, Keşif Enstitüsü'nün halk arasında düşürmeye çalıştığı gölge ile paralel bir yapıdadır. Konuyla ilgili gerekli arka plan bilgisi buradan alınabilir.
Bilgiler
Bu iddiada sözü edilen bildiriyi ve bu bildiriye karşı olarak başlatılan bir diğer bildiriyi, bunların arka planını ve tüm detaylarını buradaki analizimizde işlemiştik. Dolayısıyla size tavsiyemiz, doğrudan o yazımızı okuyarak bu konuda detaylı bilgi almanızdır.

Ancak daha kısa bir özet isterseniz, DHA tarafından yapılan haberin bağlamını şöyle özetleyebiliriz:
Yaratılışçılık ve Akıllı Tasarım
Yaratılışçılık; en genel tanımıyla, Evren içinde var olan her şeyin bir anda, son halleriyle, hiçbir şekilde değişmeksizin, bir süpergüç tarafından önceden tasarlanarak, "puf" diye varlık sahnesine çıkacak biçimde yaratılıverdiğine dair inançtır. Teizmin en yaygın formlarından

birisi olan yaratılışçılık, Türkiye'de olduğu gibi ABD'de de özellikle eğitim ve politika sistemine müdahale etmeye çalışmıştır. Hedef, yaratılışçılığı bir "bilim" olarak eğitim sistemine sokmak ve evrimsel biyolojinin gücünü azaltmaktır. Ancak ABD'de açılan davalar sonucunda, yaratılışçılığın "bilim dışı" olduğu, dolayısıyla ABD Anayasası'nın 1. Maddesi ile çeliştiği mahkemelerce tasdiklenmiştir. Böylece eğitimden evrimi çıkarma ve İncil'e dayalı yaratılışı sokma hayalleri suya düşmüştür.

Bu sorunu çözmek isteyen yaratılışçılar, İncil'in Tanrı kavramını ideolojilerinde gizli tutarak, genel bir "süpergüç" kavramı ile şanslarını denemeye karar vermişlerdir. Yani herhangi bir spesifik tanrı kavramına işaret etmeksizin, genel geçer bir süpergüç kavramı yaratarak, kendilerini Akıllı Tasarımcılar (Intelligent Designers) olarak konumlandırmışlardır. Bu kişiler, evrim gibi doğa yasalarının ya çok kısıtlı etkilere sahip olduğuna inanmaktadır, ya da var olan etkilerinin bu genel geçer süpergüç tarafından denetlendiğini ileri sürmektedirler (ancak buna yönelik herhangi bir bilimsel kanıtları bulunmamaktadır). Bu yeni kurumsal kimlikleri ile evrim karşıtı ajandalarını ABD'nin eğitim sistemine sokup, evrim eğitimini çıkarmaya çalışmışlar; yaratılışçı ajandayı sürdürmeyi denemişlerdir. Ne var ki, ABD mahkemeleri bu "makyajlı kimliği" tespit etmiş ve Akıllı Tasarım'ın da yaratılışçılıktan hiçbir farkı olmadığını tasdiklemişlerdir. Tüm bu olayların gelişimini buradaki listeden İngilizce olarak görebilirsiniz.

Sadece mahkemeler tasdiklediği için değil; aynı zamanda akademik herhangi bir altyapısı bulunmuyor olmasından ötürü **Yaratılışçılık da, Akıllı Tasarım da bilimsel olarak geçerli değillerdir ve Dünya'daki tüm saygın bilim cemiyetlerince reddedilmişlerdir!** Bu ikili, bireysel inançlara dayalı, birbiriyle sıkı sıkıya ilişki içinde olan şahsi ideolojilerdir. Bu konuyla ilgili olarak geliştirilmiş olan Scott Skalası'na buradan göz atabilirsiniz.

Tüm hukuki yenilgilerine rağmen yaratılışçılık ve Akıllı Tasarım, kiliseler ve diğer din kurumları aracılığıyla topladıkları maddi destekler ve ABD'deki vergi muafiyetleri sayesinde çok yüksek maddi gelirlere erişerek bu ideolojilerini halk arasında yaymayı sürdürmüşlerdir.

Bunun bir uzantısı olarak, Hristiyan köktendinci kuruluşu **Keşif Enstitüsü (Discovery Institute)** durmaksızın halk arasında evrime yönelik algıyı zayıflatmak adına içerikler üretmiş, videolar hazırlamış ve bildiriler yayınlamıştır. İşte iddiaya konu olan bildiri de, bu çabaların bir uzantısıdır.

Her iki ideoloji de, Hristiyan argümanlarının İslamlaştırılması yoluyla ülkemize de ihraç edilmiş ve aynı argümanlar, kültüre harmanlanarak birçok kişi ve kurum tarafından halk arasında yayılmıştır ve halen de yayılmaktadır. Türkiye'de meşhur olan birçok yaratılışçı ve akıllı tasarımcı kişi ve kurum, ABD'deki yaratılışçılar ve akıllı tasarımcılar tarafından fonlanmış ve/veya fonlanmaktadır. Bu kişiler, halk arasında bilime yönelik ilgiyi sönümlemek adına faaliyetler yürütmekte, evrim veya iklim değişimi gibi bilimsel gerçeklerin halkça anlaşılmasının önüne geçmeyi hedeflemektedir.

Keşif Enstitüsü'nün Darwinizm'den Ayrılış Bildirisi

Gelelim söz konusu bildiriye... Bildirinin tüm detaylarını burada işledik; dolayısıyla size tavsiyemiz, buradaki özettense oradaki detayları okumanızdır. Ancak burada kısa bir özetle geçmek, işin detaylarının art niyetini görmeyi sağlayacaktır.
Söz konusu bildiride aynen şunları yazar:

Rastgele mutasyonların ve doğal seçilimin yaşamın karmaşıklığına sebep olabileceği konusunda şüpheciyiz. Darwinsel teorinin dikkatle incelenmesinin teşvik edilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Görüleceği üzere bu ifade, "Evrime karşıyım." demek değildir! İfade, bilimsel bir kurama şüphe ile yaklaşılması gerektiğine katıldığımızı göstermektedir. Zaten **bilimde her şeye şüphe ile yaklaşırız. Tabii ki Evrim Kuramı'na da şüphe ile yaklaşmalıyız!** Dolayısıyla yukarıdaki bildiriye biz de, evrimsel biyologlar olarak imzamızı atabiliriz!

Ancak Evrim Kuramı'na kişisel inançlarla yaklaşmak ile, şüphe ile yaklaşmak arasında oldukça büyük bir fark vardır. Keşif Enstitüsü'nün ayırmayı başaramadığı budur. Amaç, köktendinci ideolojiyi genele dikte etmek olduğunda, bu kişilerin bilimsel bir teoriye "şüphe ile yaklaşma" talebi anlamsız olmaktadır. Şüphe ile yaklaşılması gereken şeylerin başında, Keşif Enstitüsü gibi kurumların amaç ve emelleri gelmektedir.

Kaldı ki, bildirideki ifadenin kendisi bilimsel olarak doğru bile değildir. Bildirinin ilk cümlesinde sözü geçen mekanizmalar, evrimin sadece küçücük bir kısmıdır: Rastgele mutasyonlar ve Doğal Seçilim, evrimin bugüne kadar tanımlanmış onlarca mekanizmasından sadece ikisidir. Evrimsel biyologlar, türlerin değişimini ve karmaşıklığını açıklamak için bu iki mekanizmadan çok daha fazlasını kullanırlar. Dolayısıyla elbette ki bu ikisi canlılığın çeşitliliğinden sorumlu değildir, çok ama çok daha fazlası vardır.

Demirören Haber Ajansı'nın Algı Yönetimi
Ajans tarafından yapılan haberde, şu cümlelere yer veriliyor.
Bildirgeyi imzalayanlar arasında Harvard, Yale, Colombia, Cornell, Princeton Üniversitesilerinde doktora yapan akademisyenler yer alıyor.

RationalWiki sitesi tarafından imzacılar üzerinde yapılan detaylı incelemede, bu bildiriye imza atanların büyük bir kısmının evrim hakkında görüş bildirecek akademik yeterliliğe sahip olmadığı, birçoğunun biyoloji ve ilişkili bilimlerle alakasız sahalarda çalışmalar yürüttüğü, hatta bazılarının hiçbir akademik çalışması bulunmadığı veya akademik unvanı aldıktan sonra bilimsel çalışmalarını sonlandırdığı görülmektedir.

RationalWiki'den bağımsız olarak, DHA'nın öne çıkardığı üniversitelere ve güncel imzacılar listesine odaklanacak olursak, tüm imzacılar arasında:

Harvard Üniversitesi'nden bildiriye imza atan **sadece 4 kişi** bulunmaktadır; bunların **sadece 2 tanesi** Harvard'da akademisyendir (diğer ikisi doktoralarını oradan almıştır) ve bunlardan da **sadece 1 tanesi** (Paul Ashby) evrim ya da yaratılışçılık konusunda akademik altyapıya sahiptir.

Yale Üniversitesi'nden **sadece 1 akademisyen** bulunmaktadır. Mark Pritt, Yale Üniversitesi Matematik Bölümü'ndendir. Listede bulunan bir diğer isim, doktorasını Yale Üniversitesi Bilgisayar Bilimleri'nden almıştır.

ABD'de "Colombia" diye bir üniversite bulunmamaktadır. Doğrusu, Columbia Üniversitesi'dir. Columbia Üniversitesi'nden bildiriye imza atan **sadece 2 kişi** bulunmaktadır. Bunlardan biri, tıp fakültesinde patolog olan Frederick T. Zugibe'dir. İsminde Columbia geçen diğer üniversiteler, Columbia İncil Okulu, University of British Columbia gibi okullardır.

Cornell Üniversitesi'nden **13 kişi** imza atmıştır. Bunlar arasında 1 bilgisayar bilimci, 1 makina ve havacılık mühendisi, 1 inşaat ve çevre mühendisi, 2 fizikçi, 1 astrofizikçi, 1 bahçıvan, 1 pomolog (meyve bilimci) bulunmaktadır. **Sadece 5 tanesi** evrimle ilişkili olabilen sahalardandır: biyokimya, hayvan bilimi, moleküler farmakoloji, bitki patolojisi, genetik. İmzacılardan biri ise, üniversitenin matematik ve bilgisayar bilimlerinden doktora almıştır.

Princeton Üniversitesi'nden **14 kişi** imza atmıştır. Bunlardan **10 tanesi** Princeton Üniversitesi ile ilişkilidir; diğerleri Princeton Üniversitesi'nden doktoralarını almış veya post-doc olarak çalışmıştır; ancak artık başka kurumlarda çalışmaktadırlar. O 10 imzacı arasında 1 jeofizikçi, 1 matematikçi, 1 makina mühendisi, 2 kimya mühendisi, 1 psikolog bulunmaktadır. Evrimle ilişkili olabilecek sahalarda çalışan **sadece 4 kişi** vardır ve hepsi kimyagerdir.

Türkiye'den İmzacılar

Ülkemizden de bu bildiriye imza atan isimleri görmek mümkün. Bu kişiler şöyle:
Ömer Faruk Noyan, Jeolog, Celal Bayar Üniversitesi
İrfan Yılmaz, Biyolog, Dokuz Eylül Üniversitesi
Cevat Babuna, Jinekolog, İstanbul Üniversitesi
Mehmet Pakdemirli, Makina Mühendisliği, Celal Bayar Üniversitesi
Cahit Babuna, Radyolog, İstanbul Üniversitesi
Orhan Kural, Jeolog, İstanbul Teknik Üniversitesi

Bir Yaratılışçı Klasiği: Din ile Bilimi Yüz Yüze Getirmek...
Ayrıca bu iddianın sahibi olan ideolojinin ve savunucularının bir diğer sorunu, durmaksızın şahsi inançlar ile bilimi karşı karşıya getirerek izleyiciler üzerinde duygusal bir yük yaratma ve onları bu duygusal yük aracılığıyla bilimden uzaklaştırma çabası güdüyor olmalarıdır.

Her ne kadar ideologlar, evrimi ateizm ile ilişkilendirmeye çalışıyor olsalar da, bilim insanlarının %90'ından fazlası evrimi kabul etmesine rağmen, %50'si civarı inançlı kişilerdir. Eğer dedikleri doğru olsaydı, bu iki oranın birbirine eşit veya yakın olmasını beklerdik. Dolayısıyla rahatlıkla söyleyebiliriz ki evrimin gerçekliğinin kabulünün inançlar ile doğrudan bir ilgisi yoktur; olsa olsa burada anlattığımız gibi bir dolaylı etkisi olabilir. Bu dolaylı ilişkiyi şöyle özetleyebiliriz:

Bilim ile din arasında bir çatışma varsa, bu çatışma kişinin kendi iç dünyasında olan bir çatışmadır. Bilim gerçekleri ortaya koyar veya en azından en objektif ve güvenilir şekilde gerçeklere olabildiğince yaklaşmayı hedefler. Ortaya konulan bu gerçekleri şahsi inançlarımız ve felsefemiz dahilinde nasıl yorumlayacağımız, bize ve kendi dünya görüşümüze kalmıştır. Ateist bir insan bu gerçeklere bakarak Evren'in doğal nedenlerle bu şekilde olduğunu düşünür. Deist biri bu gerçeklere bakarak, Evren'in en başta bir süpergüç tarafından yaratıldığını, ancak sonrasında doğal yollarla günümüze kadar geldiğini düşünür. Teist biri bu gerçeklere bakarak, Evren'in hem bir süpergüç tarafından yaratıldığını, hem de onun tarafından her an yönetildiğini düşünür. Ancak bunların hiçbiri, evrimin gerçekliğini değiştirmez.

İşte bireylerin iç dünyasına karışıp, onları şu veya bu ideoloji ile yoğurmaya çalışan kişi ve kurumlar neredeyse istisnasız olarak art niyetlidir ve belirli üst emellere sahiplerdir. Bu nedenle, eğer ki amaç bilimsel gerçekleri öğrenmek ve sonrasında kendi iç dünyamızda bunları değerlendirmek ise, Keşif Enstitüsü gibi yanıltıcı, bilimsel dayanağı bulunmayan, bilim karşıtı organizasyonlara karşı temkinli olmakta fayda vardır.

Steve Projesi ve Evrimin Bilim Camiasındaki Kabulü

Akıllı tasarımcıların iddiasının temelsizliğini göstermek isteyen Amerika'nın eğitim ve bilim konusunda en önde gelen kurumlarından biri olan Ulusal Bilim Eğitimi Merkezi, **Steve Projesi** adı altında bir **parodi deney** yapmaya karar vermiştir. Bu parodi deneyde bilim camiasında bulunup, ismi Steve veya türevleri (Stephen, Stephanie, vs.) olan bilim insanlarının şu bildiriye imza atması istenmiştir:

Evrim Kuramı; son derece sağlam kanıtlarla desteklenen, bir bilim olan Biyoloji açısından bütünleştirici nitelikteki, varlığını destekleyen sayısız veri bulunan, tüm canlıların ortak bir atadan geldiğini gösteren bilimsel geçerliliğe sahip bir kuramdır. Her ne kadar Evrim Kuramı'nın nasıl ve ne yöntemlerle işlediği konusunda hala münazaralar varsa da; Evrim'in varlığı ya da Doğal Seçilim'in doğadaki gerçekliği konusunda geçerli hiçbir tartışma bulunmamaktadır. Tamamen bir sahte-bilim (pseudoscience) olan Akıllı Tasarım ve benzerlerinin okulların müfredatında bulunması bilimsel olarak uygunsuzdur ve pedagojik olarak sorumsuzluktur.

2019 itibariyle bildiriye imza atan sadece ABD'de yaşayan ve ismi Steve (ve türevleri) olan bilim insanlarının sayısı **1437 kişidir.**

Steve isminin ve türevlerinin ABD'deki tüm popülasyonun %1'ine karşılık gelmektedir. Yani bildirinin istatistiki karşılığı şudur: Evrimin gerçekliğini kabul edip, Akıllı Tasarım gibi ideolojilere karşı olan **toplamda 143.700 kişidir**. Üstelik Ulusal Bilim Eğitimi Merkezi'nin bildirisi çok da açık, net ve isabetlidir.

Yani Keşif Enstitüsü'nün tüm Dünya'daki bilim insanları arasında 18 yılda topladığı 1043 imzaya karşı; 16 senede, sadece ABD akademisinde bulunan ve sadece Steve ismi (ve türevlerine) sahip olan evrim destekçisi 1437 akademisyen imzası toplanmıştır.

DARWİN'İN İNCİL'LE BAŞLAYIP 'EVRİM'LE BİTEN YOLCULUĞU

27 Ocak 2019-Tayfun Atay-https://t24.com.tr/

Wallace'a evrim ve 'Darwin' adına çok şey borçluyuz."Türlerin Kökeni"nin ilk yayımlanışının üzerinden 160 yıl geçti. Darwin'in, bu kitabıyla "devrimsel" mahiyette önünü açtığı evrim düşüncesinin niceliksel birikimini sağlamaya yönelik çalışma da onun İngiliz HMS Beagle keşif gemisi ile 1831 yılı sonunda denize açılması ile başladı. Ama amaç, evrimi değil İncil'i doğrulamaktı!

İnsanın evrendeki konumuna ilişkin binlerce yıl varlığını sürdürmüş yaygın ve hâkim inancı değiştirecek çok önemli bir dönüşümün ilk adımı, 160 yıl önce atıldı. İrlandalı büyük oyun yazarı, söz ve hiciv ustası George Bernard Shaw, bu dönüşümü o özlü sözlerinden birinde çok çarpıcı bir şekilde şöyle aksettirir:

"Darwin bir dokundu, tüm dünya akraba oldu!.."

("One touch of Darwin makes the whole world kin", B. Shaw, Back to Methuselah: A Metabiological Pentateuch, 1929).

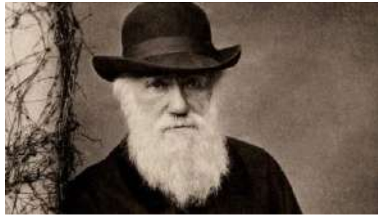
Bernard Shaw'un kastettiği, Charles Darwin'in 1859 yılında basılmış ve insanın, dünyanın ve evrenin nasıl var olduğuna ilişkin bin yıllardır kanıksanmış hâkim dinsel açıklamanın sarsılmasına sebep olan çığır açıcı kitabı "Türlerin Kökeni"dir.

Bu yıl Türlerin Kökeni'nin yayımlanışının 160'ıncı yıl dönümü.

"Türlerin Kökeni", insanı özne olmaktan çıkardı.

Darwin bu kitabı ile insan-merkezci, dünya-merkezci ve güneş-merkezci varoluş anlayışı ve inancının yıkılmasının önünü açmıştır. İnsanı, kâinatın etrafında döndüğü bir "özne" olmaktan çıkarıp onu, diğer (canlı-cansız) varlıklarla aynı/ortak kökenden gelen ve değişime uğrayarak farklılaşmış bir "organizma" olarak "mütevazı" bir konuma oturtmuştur

Bu bakımdan insana, modern dünyada "hayvani tevazu"ya dönme yolunda ilk "bilimsel" uyarıdır "Türlerin Kökeni".

Bu "tevazu"ya bir türlü dönülmeyip "Eşref-i Mahlukat" yanılsamasında ısrar edildiği için bugün yeryüzünü, dolayısıyla da kendi türünü bir doğal/biyolojik felaketin, yıkımın, yok oluşun eşiğine getirmiş bir varlık insan

"Majestelerinin Gemisi", evrime laboratuvar oldu

Darwin'in 160 yıl önce "Türlerin Kökeni" ile niteliksel ve "devrimsel" mahiyette önünü açtığı evrim düşüncesinin, daha çarpıcı deyişle "evrim devrimi"nin niceliksel birikimini sağlamaya yönelik çalışma, onun 5 yıllık bir "doğa tarihi" araştırması için İngiliz "HMS Beagle" keşif gemisi ile 1831 yılı sonunda Davenport limanından denize açılması ile başladı.

Bir pazar yazısında Darwin, evrim kuramı ve şu meşhur "evrimcilik-yaratılışçılık" tartışması, bu tartışmanın çoğu zaman vardırıldığı "bilim-din atışması" üzerine ağır bir içerikle sizleri yormak niyetinde değilim. Bu başlıklar üzerine çok çaşıştım ve yazdım zaten (merak edenler,

kitabım Din Hayattan Çıkar [İletişim, 2017-6. baskı] içindeki “Genesis’ten Genetiğe Gidiş-Gelişler: Evrimcilik-Yaratılışçılık Kutuplaşmasına Bir Müdahale Denemesi” başlıklı bölüme [s. 199-240] bakabilirler).

Burada sadece Darwin’in Beagle gemisiyle yaptığı yolculuğun öncesi ve sonrasına ilişkin bazı değinmeler eşliğinde nasıl “evdeki hesabın çarşıya uymadığı” bir sonucun insanlık tarihinin düşünsel akışında önemli bir değişikliğe yol açtığını, ilgi çekici olacağı ümidiyle vurgulamayı hedefliyorum.

Darwin’in “evrim devrimi”

Evet, Darwin’in Beagle yolculuğu ve araştırması, “evdeki hesabın çarşıya uymadığı” bir sonuç çıkarmıştır ortaya… “Evdeki hesap”, din, Tanrı ve İncil”dir. Bu hesaba uymayan “çarşı” da doğa, doğal seçilim ve “Türlerin Kökeni”dir.

Açalım: Charles Darwin ne kendisiyle başlamış ne de kendisiyle son bulmuş olan evrimsel düşünce ve yaklaşımı, bir doğa bilimci olarak bol miktarda gözlem ve veri eşliğinde karşılaştırmalı yöntemi işlerliğe sokarak olgusal ve kuramsal yönden besleyip güçlendirmiştir.

Bunu yaptığı 19’uncu yüzyıl Viktorya İngiltere’si, teknolojik, ekonomi-politik ve entelektüel dinamikleri itibarıyla evrim düşüncesinin bir “paradigma” (açıklama anahtarı) haline gelmesi yolunda uygun bir “iklim” sunmaktaydı. Dawin’in evrim söz konusu olduğunda özel bir önemle (ve aşağıda daha detaylı değinilecek Alfred Russell Wallace gibi çok önemli bir başka doğa bilimciye de haksızlıkla) öne çıkarılıp seçkinleştirilmesinin temel nedeni budur.

Darwin, hiç kuşkusuz düşünsel çerçevede evrimin “devrimsel” mahiyet kazandığı bir tarihsel bağlamda doğru yerdedir ve buna aracılık edip temsilcisi/simgesi olmuştur. Fakat bunun ötesinde belirtilmeden geçilmemesi gereken husus, Darwin’in hem kendisini izleyenlerce hem de karşıtlarınca “din-dışı” çerçevede çekildiği uç noktaların hayli berisinde, gayet mutedil ve “mütedeyyin” bir şahsiyet olduğudur.

Doğada İncil’i aradı, evrimi buldu!

Açık ifade edelim: Beagle gemisinden içeri adımını atmış olan Darwin, özde dindar bir insandı.

Ve dahası: “Majestelerinin Gemisi” ile 5 yıla yakın bir dünya turuna “doğa bilimci” pozisyonuyla katılan Darwin’in hareket noktası, biyolojik çeşitliliğe ilişkin “Doğa”nın müthiş seçiciliği ve üretimini ortaya sermek değil, Kutsal Kitap’taki “yaratılış mucizesi”ni belgelemektir!..

Yani Darwin, “Kitap”ta yazanın karşılığını “Doğa”da bulma hevesi ve hedefiyle bu araştırmaya koyulmuş, ama işte sonuç bu bakımdan çok farklı ve beklenmedik olmuştur.

Bulgular, “Kitap”ı doğrulamamış, yanlışlamıştır ya da daha “ortalama” deyişle, Darwin, Kutsal Kitap’taki Yaratılış (“Genesis”) anlatısı ile çelişen sonuçlara varmıştır; canlı türlerinin bir kerede ve bugünkü halleri ile yaratılmayıp bir ortak canlılık özünden zaman içerisinde doğanın belirleyici etkisi altında değişme ve farklılaşma ile bugünkü çeşitliliklerini kazandıkları önerisi gibi…

'Dindar Kaptan'ın pişmanlığı

Gezinin başlangıcında söz konusu olan ve İncil'i doğrulayacak, "Kitap"ı bilimsel bulgularla destekleyecek bir araştırma ortaya çıkarma hususunda Darwin, beş yıl boyunca gemide aynı kamarayı paylaşacağı kaptan Robert FitzRoy ile tam bir "hayırlı" mutabakat içindedir. Bir aristokrat ve sıkı bir Protestan olan Kaptan FitzRoy, Darwin'in gemiye kabulü için yapılan seçimden başlayarak onun araştırmasının ilerleyişi, çalışmasının ortaya çıkması, gidişatı ve sonuçlarına kadar her aşamada sürecin içinde olan bir gizli özne, bir isimsiz kahramandır.

Ancak "sonuç" itibarıyla, tüm yaptıklarından bir pişman bir kahraman!..

Bunu da açalım!..

Başlangıçta Darwin ve FitzRoy, "din" adına yararlı ve hayırlı bir iş yaptıkları düşünce ve duygusunu paylaşmaktadırlar. Şu satırlar, bu konuya ilişkin hayli doyurucu bir çalışma olan Alan Moorehead'in Darwin ve Beagle Serüveni (TÜBİTAK-YKY ortak yayını, 1999) adlı kitabından:

"Böyle bir yolculukta gemiye bir doğa bilimci almak olağan bir şeydi ancak FitzRoy'un kafasında başka bir amaç daha vardı; dinsel bir amaç. Ona göre bu yolculuk, İncil'i, özellikle de Yaradılış Kitabı'nı kanıtlamak için çok iyi bir fırsattı. Bir doğa bilimci olarak Darwin, kolayca, Büyük Tufan ve canlıların ilk ortaya çıkışlarına ilişkin birçok kanıt bulabilir, bilimsel bulgularını İncil açısından yorumlayarak çok yararlı bir iş yapabilirdi. Genç rahip adayı Darwin hemen razı oldu. O sıralarda, İncil'deki her şeyin harfi harfine gerçek olduğuna o da inanıyordu; İncil, kabul ettiği, sevdiği dünyanın bir parçasıydı. Bu yönde yararlı bir şeyler yapma olanağı, yolculuğu daha da heyecan verici kılıyordu" (s. 20).

Beagle, Darwin'i "dağıttı"

Gerçekten Darwin bir süre doğa bilimlerine yönelme ve rahip olma seçenekleri arasında gidip gelmiştir, ama doğa bilimci olarak gelecek tercihinde bulunduğu noktada da yukarıda belirtildiği üzere, dinsel bir motivasyona (hareket noktasına) sahiptir.

Beagle yolculuğu, insanlık tarihinin akışında çok şey değiştirmiştir; ama esas Darwin'in hayatının akışında son derece radikal, sarsıcı, yakıcı değişimlere yol açmıştır!..

Darwin, beş yıla yakın süren gezi boyunca yaptığı gözlemler, topladığı örnekler doğrultusunda inancıyla çelişen noktalara geldiğinde, buna bağlı olarak ciddi ve sarsıcı düşünsel/ruhsal muhasebelere yöneldiğinde hep "Kaptan" tarafından "dizginlendi". FitzRoy, Darwin'in kafasını dinsel açıklama bağlamında kurcalayan her soru ve sorunda İncil adına yanıtlar üreterek onun kuşkularını gidermeye çalıştı.

Ama olmadı, yetmedi tabii…

1936 Ekim'inde Beagle, Falmouth limanına yanaşıp Darwin tekrar Britanya'ya ayak bastığında artık bambaşka biriydi. Evet, onda inanç, hâlâ orada bir yerde (kalbinde) idi, ancak aklı/zihni alabildiğine (bilimsel) kuşkuya açıktı.

Wallace farkı ve etkisi

Sonuçta Darwin, inancıyla bulguları arasında sıkıştı kaldı. Bundan dolayı da bir türlü araştırmasının insanlık tarihinde çığır açıcı olacak sonuçlarını yayımlayamadı.

Belki hiç de yayımlayamayacaktı!.. Ama dünyanın bir ucunda, Pasifik ve Avustralya'da çalışan Galli bir genç doğa bilimci Alfred Russell Wallace, gözlem ve bulguları temelinde Darwin'den habersiz geliştirdiği kuramsal çalışmasına ilişkin bilgileri kendisine göre daha kıdemli olan Darwin'e bir dizi mektupla iletti (1856-57).

Mektuplarda yazılı olanlar, Darwin'in beş yıllık gezideki çalışma sonuçlarıyla hemen hemen aynıydı.

Şimdi, bambaşka bir "rahatsızlık" kaplamıştı Darwin'in içini: İnancının oluşturduğu "fren"le bilimsel emeğini yıllarca bastırmış, ama işte şimdi bir başka doğa bilimci aynı evrimsel tezlerle ortaya çıkmıştı!.. Darwin'de de çevresindekilerde de panik belirgindi. O, yakınında olanlara "Bütün orijinalliğim kaybolacak şimdi" diyerek duygularını ifade etmiştir.

Wallace'ın çok çok uzaklarda ve sürece etki edemeyecek durumda kaldığı bir bağlamda Britanya'nın merkezindeki, Darwin'in de bir parçası olduğu "seçkin" bilim çevrelerinde çözüm, Wallace'ın çalışmasını Darwin'in 20 küsur yıldır yayımlamaktan kaçındığı araştırma sonuçları ile ortak bir bildiri halinde yayımlamak olarak bulundu. Yıl, 1858'di.

İzleyen yıl da Darwin, Türlerin Kökeni'ni alelacele yayımlattı!..

Darwin'i önce "yarattı", sonra lânetledi

Yukarıda aktarılanlar doğrultusunda, bugün Darwin'e mal edilen evrim kuramını daha vicdanlı ve hakkaniyetli olanlar "Darwin-Wallace Kuramı" olarak adlandırmayı tercih etmektedirler. Ama yine de prestij, Galler'de küçük bir kasabada doğmuş yoksul Wallace yerine, "Majestelerinin Gemisi" ile beş yıllık gezi yapmış zengin ve "seçkin" Darwin'in payına düşmüştür!..

Wallace'a evrim ve "Darwin" adına çok şey borçluyuz.

Ama esas, yukarıda da işaret edildiği üzere, Kaptan FitzRoy'a çok şey borçluyuz!

O, günümüzde "evrimin babası" addedilen zata (180 yıl önce) açtığı kapılardan, sağladığı olanaklardan pişman ve sağlıksız bir ruh haliyle Darwin'in en ateşli karşıtlarından biri olarak

hayata gözlerini kapadı. Darwin'in kuramsal katkısının dinsel öğretiye meydan okuma aracına dönüşmesi karşısında hep kendisini suçladı; suçunu telafi etmek için de her fırsatta İncil'in büyüklüğünü, yüceliğini vurgulayan atraksiyonlarda bulundu.

Bunlar arasında en meşhuru, Darwin'ci bilim insanlarıyla kilise papazlarını karşı karşıya getiren Britanya Bilimler Akademisi'nin toplantısında aniden ortaya fırlayıp elindeki İncil'i havaya kaldırarak "Kitap! Kitap!.. Gerçek burada ve başka hiçbir yerde değil" diye bas bas bağırmasıdır.

Beagle'ın kaptanından da geriye baki kalan şu kubbede, işte bu hüzünlü sadadır!..

YARATILIŞÇILAR ŞAŞIRMIŞ

Yavuz Ekşi-20.03.2015-alevihaber

Biyoloji derslerinde Darwin'in 'evrim teorisi'nin yanında elbette önceki hipotezler ve Darwin'den bu yana ortaya çıkan alternatif/tamamlayıcı bilimsel tezler işlenecek. Ancak evrim teorisinin alternatifinin yaratılış inancı olduğunu söylemek, tamamen öznel bir alan olan manevi yaşantıyı nesnel bir alana sıkıştırmak, sığlaştırmaktır

Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi'nin (AKPM) aldığı 1580 no'lu 'Eğitimde Yaratılışçılık Tehlikeleri' başlıklı karar Radikal gazetesinde Yaratılış teorileri insan haklarına tehdit ve Evrimin öğretimi demokrasi için şart başlıkları ile verilmiş.

9 Ekim 2007 tarihli Radikal'de yayımlanan 'Bilim Budalalığı' başlıklı yazısında sayın Nuray Mert başlıkların yüzeyselliğini eleştirip bilimsel konularla siyasal konuların örtüştürülmeye çalışılmasının sakıncalarına işaret etmiş. Bununla ilgili olarak verdiği örnekte de geçmişte sosyal Darwinizmin faşizme düşünsel temel oluşturduğunu hatırlatmış. Sayın Nuray Mert'in AKPM kararının gazetede veriliş biçimine yönelik eleştirisine katılmakla birlikte kararın kendisine yönelik eleştirilerine anlam veremiyorum.

Sayın Nuray Mert'in bilimin varoluşla ilgili sorulara cevap veremeyeceği yönündeki tespitlerine bir ayrımın altını çizerek katılıyorum. Evet, insanın niçin var olduğu ile ilgili sorular bilimin konusu değil, felsefe ve teolojinin konusudur. Öte yandan insanın nasıl oluştuğu sorusu elbette ki biyolojinin konusu içine girer. Dünyanın nasıl oluştuğu sorusu astrofiziğin, evrenin nasıl oluştuğu sorusu da kozmolojinin konusudur. Böyle bir ayrımı benimseyen biri için din ile bilimin konusu farklıdır; aralarında çelişki veya örtüşme olması söz konusu değildir; aynı soruya alternatif cevaplar da getirmezler.

Evrim konusunda 'yaratılışçılar' ile bilim adamları arasındaki çatışma bilim adamlarının insanın niçin varolduğuna ilişkin bir şeyler söylemesinden mi kaynaklanıyor? Hiç de değil; gerek Darwin gerek de konuya daha sonra katkı yapan bilim insanları evrimin mekanizması ile ilgili modeller öne sürüyorlar. Asıl tartışma teoloji adına konuşanların bilimin nasıl sorularına verdiği yanıtları beğenmemesinden kaynaklanıyor.

Şempanzeden salyangoza

Öyle görülüyor ki dinsel inanca sahip insanların çoğu diğer canlılarla ortak bir atadan gelmeyi küçük düşürücü bir durum olarak algılamaktadır. Öte yandan biyolojik olarak şempanzeden

salyangoza tüm canlılarla ortak bir atadan geldiği bilgisini içselleştirmiş olmakla birlikte dinsel inancını samimiyetle sürdüren insanlar da var. Bunu yapmakla da hiçbir çelişkiye düşmüyorlar çünkü nasıl ve niçin sorularının cevabı için farklı kaynaklara başvuruyorlar. Bugün sorun biraz da teoloji adına konuşan birilerinin 'yaratılışın' nasıl anlaşılması gerektiğine ilişkin kafasındaki 'dine inanan evrime inanmaz' şartlanmasını diğer inananlara dayatmaya çalışmasından kaynaklanıyor. Yaradılışa inanan herkes "yaratılışçı" değildir! Çünkü insan yaradılışın sadece manevi varlığına ilişkin olduğuna inanabilir, dinin kendisine neden varolduğunu açıklarken nasıl varolduğuna ilişkin hiçbir kısıtlama getirmediğine inanabilir. El Cehiz, Abdurrahman El Hazini, Nasreddin Tus-i, El Biruni, İbn Haldun gibi bilim adamları yaradılışa inanmadıkları için mi evrimin mekanizması üzerine düşünceler ürettiler sanıyorsunuz?

Ortaçağ'da yaşayan bir insan için dünyanın evrenin merkezinde olmaması düşüncesi de son derece küçük düşürücüydü. Bütün evren insan için tasarımlandığına göre onun yaşadığı yer de evrenin merkezi olmalıydı. Öyle olmadığını söylemek açıkça yaradılışı ve yaratıcıyı inkâr etmek ve insanı alçaltmaktı. Bugün aklı başında kim dünya evrenin merkezinde değil diye gocunuyor. Dünya evrenin merkezinde değil diye inancını terk eden var mı? İnananlar insanın fiziksel evrenin merkezinde olduğunda ısrar etmenin anlamsızlığının ortaya çıkmasıyla varılan noktada, belki de, insanın fiziksel evrenin değil ama manevi evrenin merkezinde olduğunu düşünmeye başladılar. 'Yedi katlı gök' Batlamyus astronomisine inanan birine ne anlam ifade ediyordu? Bugün yaşayan birine aynı anlamı ifade edebilir mi?

Felsefe, mitoloji, teoloji

Sayın Nuray Mert'in bilim ile siyasetin karıştırılmasının yanlışlığına işaret ettiğini görünce bilimin maneviyat ile karıştırılmasının sakıncalarına da değineceği, manevi dünya ile fiziksel dünya arasında da bir ayrım yapacağı umuduna kapılıyorsunuz. Bunun doğal sonucu olarak da AKPM'nin bilimsel içerikli derslerde yaratılış inancının okutulmama kararını destekleyeceğini, en azından bu kararı alanları sığlıkla ve bilim budalalığı ile suçlamayacağını... Elbette ki yaratılış inancı örneğin Hint mitolojisi gibi alternatifleri ile birlikte felsefe, mitoloji veya teoloji içerikli derslerde okutulmalı. Ancak yaratılış inancı ile Darwin'in evrim teorisi aynı soruya cevap vermediklerine göre birbirinin alternatifi değildir ve aynı derste birbirinin alternatifi gibi okutulmaları yanıltıcıdır.

Bilimsel düşünceyi içselleştirmiş insanlar Darwin'den çok önce de evrim olduğunu düşünüyorlardı. Evrim düşüncesi eski Yunan'a kadar gider. İslam dünyasında da evrimi anlamak için çaba sarf etmiş, mekanizmalar öne sürmüş çok sayıda bilim adamı var. Kısacası evrimi Darwin keşfetmedi, sadece evrimin mekanizması için bugün geniş ölçüde doğru kabul edilen bir teori ortaya koydu. Öte yandan 'yaratılış'çıların yazdıklarına baktığımızda Darwin teorisini 'çürütüp' evrimin olmadığı sonucuna vardıklarını görüyoruz. Hazretler kazara Newton teorisini çürütseler cisimlerin hareket etmediği sonucuna varacaklar! Günümüzde teoloji adına konuşup da evrimi 'çürüten'lerin bilim kültürü ve mantık durumu bu kadar olunca neden insana insan propagandası yapmak dışında bir düşünce üretememeleri de anlaşılıyor. 'Yaratılışçılar' henüz 1000 yıl öncesinin İslam dünyasının düşünce düzeyine ulaşamadılar ki söyledikleri günümüz bilimine bir katkıda bulunabilsin, alternatif oluştursun.

Elbette bilimsel teorilerin hiçbiri nihai değildir ve yeni olgular Darwin'in teorisini çürütebilir. Bu durumda Darwin'in evrim teorisi terk edilip yeni bir evrim teorisi yapılır! Evet, Darwin'in alternatifi gene pozitivist bir 'bilim budalalığı' olacaktır. Bunun nedeni bilimsel teorilerin

doğal olayları yalnızca doğal olaylara dayanarak açıklama çabasıdır. Başka türlüsüne bilimde açıklama denmez ki.

Yani kim sanıyor ki bilim bir gün ilerleyip "tüm canlılar Tanrının 'ol!' demesiyle olmuş" diyecek. Bunu bilecek kadar pozivitizm herkese lazım!

Biyoloji derslerinde Darwin'in evrim teorisi'nin yanında daha elbette önceki hipotezler ve Darwin'den bu yana ortaya çıkan alternatif/tamamlayıcı bilimsel tezler (örn. Stephen Jay Gould, Richard Dawkins'in katkıları) işlenecek. Ancak evrim teorisinin alternatifinin kadim dinlerin yaratılış inancı olduğunu söylemek sadece dinsel inançlar ile bilimi karşı karşıya getirmek değil tamamen öznel bir alan olan manevi yaşantıyı nesnel bir alana sıkıştırmak, sığlaştırmaktır. Bu anlamda Sayın Nuray Mert'in yaradılışın biyoloji derslerinde okutulmaması kararına neden tepki gösterip 'bilim budalalığı' olarak nitelendirdiğini anlayamıyorum. Bu, özellikle de dinsel düşüncenin bilimden farklı doğasına saygı gösteren bir karar. Kaldı ki günümüz Türkiye'sinin geldiği noktada sorun biyoloji dersinde yaratılışın anlatılmaması değil, tersine, ilgili ilgisiz bilimum derslerde 'yaratılışçılık' anlatılırken biyoloji dersinde evrim teorisinin hiç anlatılmaması veya gerçekler çarpıtılarak 'çürütülmüş bir teori' olarak sunulmasıdır. Bu konuda kalem oynatan aklı başında insanların AKPM kararını eleştirmek yerine bu durumu eleştirmesi taraf olmak adına daha uygun bir tavır olmaz mı?

Adını koymak...

Ayrıca bir şeyin adını koymak ne zamandan beri eleştiri kabul ediliyor? Bir yaklaşımı pozitivist olarak yaftaladığınızda onda neyin yanlış olduğunu açıklama gereğinden kurtuluyor musunuz? Bilimin bazı sorulara cevap vermiyor olması o sorulara cevap vermeye kalkışan her düşünceyi huşu içinde dinlememizi mi gerektiriyor? Bilimin nefesinin bittiği yerde teolojinin sahası başlar dediğinizde bilimin her ilerlemesinde teoloji ile çatışacağını söylemiş olmuyor musunuz? Aydınlanma devrimi siyasi/sosyal birtakım problemleri çözemediyse bu evrim teorisinin yanlış olduğu anlamına mı gelir? Temel bilimlerde neyin doğru neyin yanlış olduğuna ne zamandan beri böyle karar veriliyor? Hani siyasi konular ile bilimsel konuların birbiri ile karıştırılması sakıncalıydı?

Evet, günümüzde 'bilimsel gelişmeye paralel felsefî derinleşme' gereksinimi önemli bir sorundur. Bu gereksinimi karşılayabilecek birilerinin bilimin mantığını birazcık olsun kavramış olması gerekmez mi? Örneğin "diğer canlılarla ortak bir kökenden geldiğimiz bilgisi"ne sahip olmamızın gerektirdiği felsefî açılım nereden gelecektir? Bu bilgiyi doğrudan reddeden 'yaratılışçılar'dan mı? İnsan klonlanmasının getirebileceği etik sorunlar ve benzerleri bilimin konusu değil tabii ama bu meydanın boş olduğu ve soruları cevaplamaya yeltenen her düşüncenin bunun altından kalkabileceği anlamına da gelmiyor.

05/11/2007 – Radikal-Yrd. Doç. Kazım Yavuz Ekşi: İTÜ Fizik Bölümü öğretim üyesi

BİLİM İNSANLARI ARASINDA İNANÇLAR VE ATEİZM

28.10.2018-Çağrı Mert Bakırcı-birgun

Bilimsel teoriler, şahsi inançlarla olan ilişkilerinden ötürü değil, bilimsel değerlerinden ötürü kabul görür veya reddedilirler. Evrim Teorisi de, diğer bilimsel teoriler gibi, din ile olan ilişkisinden ötürü değil, somut bir gerçeği ortaya koyduğu için kabul edilmektedir.

Dünya genelinde, özellikle de bilimsel gerçeklerin halk arasındaki kabulünün ortalama altı seviyede olduğu ABD ve Türkiye gibi ülkelerde, halkın evrimi anlama ve onu, var oluşun kökenlerini izah eden bir doğa yasası olarak kabul etme oranları artmaya başladıkça, bilim düşmanları ve gerici kitleler aracılığıyla evrimi ya da genel olarak bilimi "ateizm" ile eşdeğer gösterme çabalarında da bir artış gözleniyor.

Bu nedenle, bir bilim sahası olan evrimsel biyolojinin ve genel olarak bilimin ateizm/teizm konusundaki tutumuna bir bakış atmakta ve bazı yanlış anlaşılmaları netleştirmekte fayda görüyoruz. Zira evrimin bilim insanları arasında kabul görmediği ve/veya bilim insanlarının genellikle ateist oldukları yönünde çok ciddi yalanlar halk arasına düzenli olarak yayılıyor. Bu yalanların amacı, bilime ısınmaya başlayan toplumları bilimden ve sorgulamadan uzak tutmak. Sosyal medyada da bu propagandanın sıklıkla karşımıza çıkıyor olması, bu yazının elzem olduğunu gösteriyor. Bu yalanları tamamen ve kökünden kazımak, ülkemizin insanlarının bilime olan önyargılarını kırması için çok büyük bir adım olacaktır diye düşünüyoruz.

Evrimin Bilim İnsanları Arasındaki Kabulü

Öncelikle, evrimin bilim insanları arasındaki kabulünden başlayalım. Şunu çok iyi anlamak gerekiyor ki, bilimde bir teori, sırf çeşitli inançları çürütüyor veya onları destekliyor diye bilim insanları tarafından kabul görüp, reddedilmez. Bilimsel teoriler, şahsi inançlarla olan ilişkilerinden ötürü değil, bilimsel değerlerinden ötürü kabul görür veya reddedilirler. Elbette ki tekil bilim insanlarının tekil görüşleri, çeşitli bilimsel teorilere yakınlıklarını veya uzaklıklarını etkileyebilir. Ancak bilim camiasının profesyonel ortak görüşü (konsensusu) söz konusu olduğunda, şahsi inançların bilimsel gerçeklerin kabulü üzerindeki etkisi önemsenmeyecek kadar azdır.

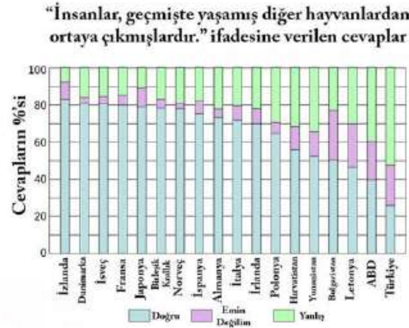
Evrim Teorisi de, diğer bilimsel teoriler gibi, din ile olan ilişkisinden ötürü değil, somut bir gerçeği ortaya koyduğu için kabul edilmektedir. Ne var ki, bilim camiasının Evrim Teorisi'ni kabul etmesi hiç de aceleyle veya kolay olmamıştır. Tam tersine, son derece ateşli ve çok sayıda üst düzey bilim insanını barındıran kavgalara ve anlaşmazlıklara sebep oldu (bunu da bir diğer yazıda anlatabiliriz). Bunun bir kısmı kişisel çekememezlikler ve şahsi inançlara dayalı nedenlerle olduğu gibi, büyük çoğunluğu bilim camiasının genel şüpheci ve sorgulayıcı tavrının etkisinden kaynaklandı.
Ne var ki bu kavgaların hiçbiri, mesleği profesyonel bir şekilde gerçekleri araştırmak ve ortaya koymak olan bilim insanlarının nihayetinde evrimi bir doğa yasası, Evrim Teorisi'ni ise bu yasanın en güçlü açıklaması olarak görmesi önünde bir engel teşkil etmedi.

Evrimin somut bir gerçeklik olduğu anlaşıldıktan sonra, Evrim Teorisi'nin bu yasayı ne kadar güçlü bir şekilde izah edebildiği çok geçmeden anlaşıldı. Günümüzde de, evrimin tüm bilim insanları arasındaki kabulü %90'ın üzerinde, ödüllü ve saygın bilim insanları arasındaki kabulü %98'in üzerinde, biyologlar arasındaki kabulü ise %99'un üzerindedir. Yani evrimin bir gerçek olması konusunda bilim insanları arasında dikkate değer hiçbir tartışma bulunmamaktadır.

Bilim İnsanları Arasında Teizm, Deizm ve Ateizm

İkinci olaraksa söylenmesi gereken en önemli nokta, evrimin kabulünün inanç veya inançsızlık ile doğrudan bir ilgisi olmamasıdır. Özellikle de bilim insanları arasında... 2009 yılında Pew Araştırma Merkezi tarafından bilim insanları arasında yapılan bir araştırmaya göre, bilim insanlarının %33'ü kutsal kitaplarda anlatılan Tanrı'ya inanmaktadır (yani teisttir). Yine bilim insanlarının %18'i, kutsal kitaplara inanmasalar da, bir

yaratıcıya inanmaktadırlar (yani deisttirler). Bu veriden görülebileceği üzere, bilim insanları arasında “inançlı olma” oranı %51 dolaylarındadır.

Görsel 1: Farklı ülkelerde insan evriminin halk arasındaki kabulü
Kaynak: New Scientist

Görsel 2: Halk arasında böyle bir yargı tam olarak oluşmamış olsa da, bilim insanları evrimin gerçek olduğunu ezici bir görüş birliğiyle kabul etmektedirler. Kaynak: Pew

Aynı araştırmanın sonuçlarına göre, bilim insanlarının %41’i kendilerini hem kutsal kitaplara, hem de yaratıcı bir güce inanmayan, yani ateist olarak; %7’si ise “kararsız” veya “diğer” olarak tanımlamıştır. Bu açıdan bakılacak olursa, bilim insanları arasında ateist, bilinemezci (agnostik) ve diğer olanların (bunlara kolaylık olması için kısaca “ateist” diyelim) oranı %49’dur.

Bu veriler, kimi zaman evrim karşıtları ve bilim düşmanları, kimi zamansa aşırı fanatik ateistler tarafından ileri sürülen bir diğer hatalı iddiayı çürütmektedir: Bilim insanlarının çoğu, inançsızlardan veya ateistlerden oluşmamaktadır.

Dolayısıyla “Bilim insanı dediğin ateist olur.” gibi bir genelleme doğru değildir.

Bilim insanları arasındaki inanca yönelik görüşlerle ilgili tek araştırma Pew Araştırma Merkezi’ne de ait değildir. 2015 yılında Rice Üniversitesi tarafından Fransa, Hong Kong, Hindistan, Tayvan, Türkiye, ABD ve İngiltere’deki bilim insanları arasında yapılan bir çalışmaya göre, teist/ateist oranının yine %50’ye %50 civarındadır. Hindistan, İtalya, Tayvan

ve Türkiye’deki bilim insanları arasında inançlılık oranı daha yüksektir; ama araştırmadaki diğer ülkelerde daha düşüktür. Dolayısıyla bu konudaki veriler, birbirinden çok farklı dokuda olan ülkelerde yapılmasına rağmen, tutarlılık göstermektedir.

Bir İstisna...

Bu genel gidişata bir istisna olarak, Nature dergisi editörüne Edward Larsson ve Larry Witham tarafından gönderilen 23 Temmuz 1998 tarihli şu araştırma mektubu gösterilebilir:

Table 1 **Comparison of survey answers among "greater" scientists**

Belief in personal God	*1914*	*1933*	*1998*
Personal belief	27.7	15	7.0
Personal disbelief	52.7	68	72.2
Doubt or agnosticism	20.9	17	20.8
Belief in human immortality	*1914*	*1933*	*1998*
Personal belief	35.2	18	7.9
Personal disbelief	25.4	53	76.7
Doubt or agnosticism	43.7	29	23.3

Figures are percentages.

Nature dergisinde yayımlanan bu mektuba göre, “üstün” bilim insanlarının çoğunluğu ateist (%72.2) veya de facto ateist ve agnostiktir (%20.8). Sadece %7’si teisttir.

Bu mektupta anlatılan bir çalışmaya göre, ABD Ulusal Bilimler Akademisi üyesi olan 1000 adet”üstün” bilim insanı üzerinde yapılan çalışmada:

• Tanrı’ya inanmayanların (mutlak ateistlerin) oranı %72.2,

• Şüphe duyanların (agnostiklerin ve de facto ateistlerin) oranı %20.8,

• Teist oranları da %7 civarında,

çıkmıştır. Ancak bu “üstün bilim insanı” tanımı rastgele yapıldığı ve örneklem kısmen daha küçük olduğu için, bu araştırmaya birazcık dikkatli yaklaşmakta fayda var. Her ne kadar araştırma, 1914 yılında yapılan bir çalışmayı tekrar edip, ateist oranlarının arttığını iddia etse de, araştırmanın 1998 tarihli olduğu ve daha önceden bahsettiğimiz çalışmalardan birazcık eski olduğu da vurgulanmalı. Son olarak, bu bir makale olarak değil, bir “mektup” olarak yayınlanmıştır. Ancak yayınlayan editörün Nature dergisi editörü olması, bu mektubu neredeyse akademik makale düzeyinde görebilmemize neden olmaktadır. Tüm bunlar bir arada değerlendirilmelidir.1

Bilim İnsanları ve Genel Halk Arasındaki Uyumsuzluk

Peki o zaman bilim insanlarının genellikle ateist olduğuna yönelik “mit” nereden kaynaklanmaktadır? İfade hatasından...

Bilim insanları arasında ateizmin daha yaygın olduğuna yönelik düşünce, bilim insanları ile genel halk arasında inançlara yönelik uyumsuzluktan kaynaklanmaktadır. Bilim insanları ile genel halk arasında inanç oranlarında görülen uyumsuzluk, hatalı bir şekilde, sanki bilim insanlarının çoğu ateistmiş gibi lanse edilerek, yanıltıcı bir forma sokulmaktadır.

Aslında olan şudur: Yapılan tüm araştırmalar, bilim insanları arasındaki ateist ve agnostik oranlarının, genel popülasyona göre daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bu durum, aşağıdaki grafikte net bir şekilde görülmektedir:

Bilim insanları ve genel halk arasında dinî inançlar. Genel halkın %83’ü teist, %12’si deist, %4’ü ateist iken; bilim insanlarının %33’ü teist, %18’i deist, %41’i ateisttir. Kaynak: Pew

Evrimsel Biyologlar Arasında Teizm, Deizm ve Ateizm

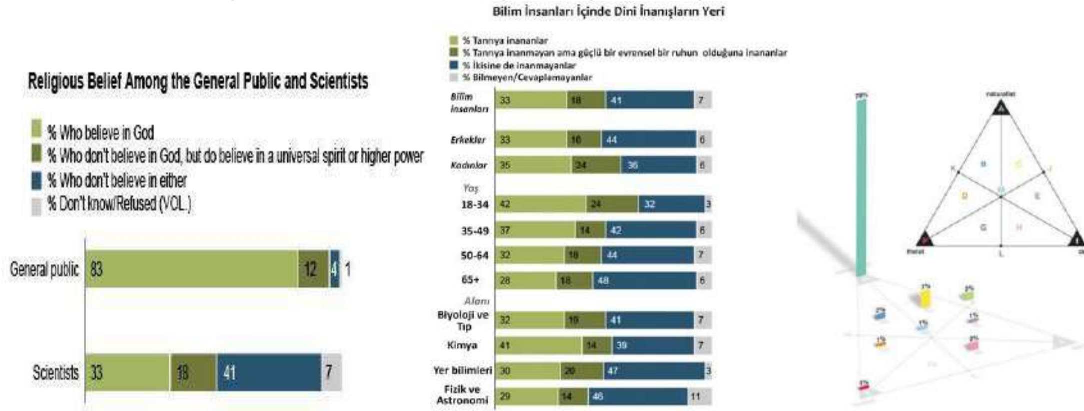
Bu, bilim insanlarının genelinde böyledir. Bilim insanları, genel halka kıyasla ateizme daha

yakındır. Evrimsel biyologlar arasında da bu durum farklı değildir:

American Scientist tarafından yapılan bir araştırmada2, evrimsel biyologların %87.7’si kendisini “natüralist” (“doğalcı”) veya “natüraliste yakın” olarak, yani doğanın hiçbir doğaüstü güç ile ilişkilendirilemeyeceğini düşünen kişi olarak tanımlamıştır. %2.3’ü “teist veya teizme yakın” olarak, %5.8’i ise “deist ve deizme yakın” olarak tanımlamaktadır. %2.7’si ise “diğer” ya da “cevap vermek istemeyen” kategorisinde değerlendirilmektedir. Araştırmadan bir grafik, buradan görülebilir:

Bu araştırmalarla ilgili şu ufak parantezi açmakta fayda var: Elbette, araştırmada sorulan sorunun soruluş biçimi, verilen cevapları etkileyebilmektedir. Örneğin bir insana “Ateist misiniz?” diye sormak ile, “Natüralist misiniz?” diye sormak arasında fark bulunmaktadır. Örneğin “ateizm” daha ziyade bireyin din felsefesi çerçevesindeki konumunu belirlerken, “natüralizm” daha ziyade doğa felsefesi çerçevesindeki konumları ile ilgilidir. Bunlar birbirine çok yakın olsa da, sorunun soruluş biçimi cevapları etkileyebilmektedir. Örneğin kimi insan, kelimenin halk arasındaki olumsuz anlamı dolayısıyla kendini “ateist” olarak yaftalamaktan hoşlanmasa da, “natüralist” olarak nitelendirmekte bir sakınca görmeyebilir.

Buna rağmen, evrimsel biyologlar arasında teist ve deist oranlarının, bilim insanlarının geneline göre daha düşük olduğu söylenebilir. Öte yandan, Pew Araştırma Merkezi’nin sonuçlarına bakacak olursak, “biyoloji ve tıp”, “kimya”, “yerbilimleri” ve “fizik/astronomi” olarak kategorize edilen alanlardaki bilim insanları arasındaki ateizm oranları dikkate değer miktarda farklı değildir. Bu durum, aşağıdaki grafikte görülebilir:

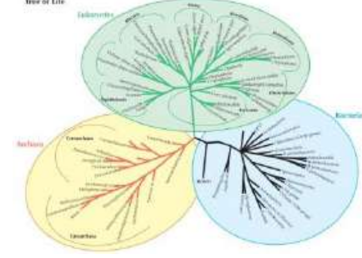
1 Araştırmanın kitaplaştırılmış bir versiyonu ücretsiz ve İngilizce olarak buradan okunabilir.
2 Buradan erişilebilir:
http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.582.879&rep=rep1&type=pdf

MÜSLÜMAN BİR ‘GENETİKÇİ’ OLARAK EVRİM TEORİSİ HAKKINDA GÖRÜŞLERİM

12/02/2018 -mesuturkey.wordpress.com/

Önemli not (13/04/20): Evrim teorisine inanan, daha doğrusu, çok kuvvetli delillerin olduğunu gören/ögrenen/bilen, bir müslüman (ilgilenenler için ‘Neden ve nasıl bir müslümanım?’ bölümü en altta) ve bilim insanı olarak bu yazıyı Şubat 2018’de (bugün yazsam biraz farklı bir dil kullanırdım ama) evrime ve evrim teorisine inanmayan müslümanlar için paylaştım. **Fazla genetik terim kullanmadan, herşeyi kendimce**

basitleştirdim (önerilere açığım)**… Teknik bilgi ve detay isteyenler en yeni evrimsel biyoloji kitap ve makalelerini okumalı**. İngilizce bilenler zaten benim yazımdan ziyade direkt Richard Dawkins'in 'The Greatest Show on Earth: The Evidence for Evolution' kitabını okusun.
Baştan sona (dipnotlar da dahil) okumayanlar l**ü**tfen cevap yazmas**ı**n **çü**nk**ü** özellikle giriş k**ı**sm**ı** fazla basitleştirildiğinden yanl**ış** anla**şı**labilir.

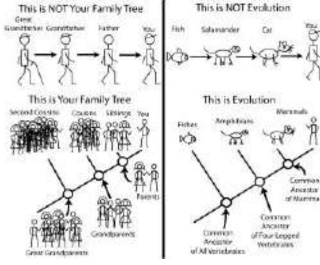

'Tree of life' (Hayat ağacı) – karşılaştırmalı DNA analizi yapılarak oluşturulmuş bir figür. İnsanlar (Homo sapiens) 'Opisthokonts/Animals' grubunun içinde, çünkü genomumuz ve hücrelerimiz en çok onlarınkine benziyor. Hatta bize genetik olarak en yakın türlerden biri olan şempanzelerle genetik dizilişlerimiz çok yüksek oranda benzerlik gösteriyor ve bizdeki genlerin >%90′ının aşağı-yukarı aynısı onlarda da var. Ayrıca virüsten bakteriye, bitkilerden insana kadar her canlının aynı genetik malzeme/aparat/kod olan DNA'yı kullanıyor olması hala kafamın almadığı birşey ve bu – **tek bir Yaratıcı**nın olduğuna inancımı güçlendirmekle beraber – her canlının **evrimsel bir 'aile'**nin bir bireyi olduğunu da **kanıtlıyor** (Image source URL: evolution-textbook.org)

Nerede okudum hatırlamıyorum fakat "bir soru sana üç kez sorulduysa artık blog yazısı yazma vakti gelmiştir" gibi birşey okumuştum birkaç ay önce. Hoşuma gitmişti ve "ben de zamanım oldukça böyle yapmaya çalışacağım" diye kendi kendime karar vermiştim.

Genetik mezunu olduğum ve şimdiki araştırmalarımda da insan genetiğiyle* ilgilendiğim için neredeyse her tanıştığım (özellikle islami camiadan) insan bana evrimden bahsediyor ve fikrimi soruyor. Belki de 30-40 defa aşağı-yukarı aynı şeyleri söyledim son birkaç sene içinde. Birçoğu cevabımı beğenmeyip bir daha yanıma yaklaşmadı ama olsun Önemli değil. Insanlara kendimi beğendirmeye çalışmayı yıllar önce bıraktım. Insanların da biraz başka fikirlere açık olması, "benim bildiklerim de belki yanlış olabilir" diyebilmesi lazım ama neyse; konumuz bu değil…
Evrim teorisi ve İslam dini/Tanrı inancı konusunda söylenecek çok şey olsa da kısaca fikirlerimi buraya dökmek istiyorum. Önce bilim dunyasındaki gözlemlerimi sıralayacağım, sonra da kendi fikirlerimi ekleyeceğim:

Gözlemlerime göre Avrupa'da biyoloji ve fizikle ilgilenen bilim insanları arasında evrim teorisine **hiç inanmayanların** sayısı belki de binde bir. Bunların hemen hemen hepsi evrim teorisini çok mantıklı buluyor ve (benim gibi) aralarında **Tanrı'ya inananları dahi** Tanrı'nın ilk canlıyı yarattıktan sonra diğer milyonlarca türü **evrim mekanizmasını kullanarak** yaratmış olabileceğine inanıyorlar. Evrim teorisini mantıklı bulmalarının sebebi ise "İslami" kesimden birçok kez duyduğum "vicdanlarında doğruyu biliyorlar ama nefislerine yenilmişler" gibi saçma-sapan bir sebepten dolayı değil, **farklı metotlarla** elde edilmiş tonlarca datayı analiz ettikten sonra (bir 'empiricist' olarak) teorinin doğruluğuna **gerçekten inanmalarıdır**.
Bilimsel bir teoriyi yıkmanın yolları belli – yine bilimle. Ve korkmayın sizden, benden daha akıllı insanlar da bu teoriyi yıkmak ya da geliştirmek adına her tür soruyu sordular ve deneyi yaptılar. Fakat Evrim teorisi bu bilimsel 'saldırılardan' daha da güçlü çıktı.

Basit bir şekilde 'Evrim' nedir (sağ-alttaki)? Ne değildir (sağ–üstteki)? Bütün canlılarla – maymunlarla da – akrabayız ama maymundan gelmedik! Figurde de görüldüğü gibi evrim teorisine göre ortak bir **atamız** vardı (Source: matthewbonnan.wordpress.com).
(Not: 'Harun Yahya' grubunun 'Atlas of Creation/Yaratılış atlası' adlı bir kitabı vardı ve daha 20'nci sayfada fecaat bir evrimsel 'ara form' tanımı vardı orada – tabi yanlış olduğunu genetik okuduktan sonra anladım: evrim varsa, sözde bir denizyıldızı başka bir balık türüne dönüşmeliydi. Ondan esinlenerek ekledim bu figürü çünkü gençken benim de tüm bilim insanlarına karşı güvenimi sarstı bu tarz kitaplar)

Bu konudaki fikirlerime gelince; öncelikle bilim öğrendikçe bize çocukluktan dayatılan (8., 9. ve 10. yüzyıldan kalma ortodoks Sünni) din anlayışının **hayat ve hakikatin karşısında bayağı basit kaldığını** daha net görüyor insan. Basit bir örnek olarak: itikadi olarak Ehl-i Sünnet mezheplerden biri sayılan Eşariliğin ilk ortaya çıktığı 10. yüzyıl Irak'ına gelecekten bir (müslüman) bilim insanı gelip "Hocam aslında doğmadan çocuğun cinsiyetini öğrenebiliriz, çünkü Y-kromozomu belirliyor bir çocuğun erkek ya da kız olacağını (Allah'ın yarattığı bir mekanizma bu!)" dese ve buna karşılık "sus kafir! sadece Allah bilir ve belirler herşeyi!" cevabı verilse (ve sonra da "itikadi bozuk!" ya da "fitne yayıyor!" diye taşlansa) herhalde şaşırmayız birçoğumuz. Başka (basit ve yukarıdakinden farklı) bir örnek de 'dünyanın ve içindekilerinin sadece bizim için yaratılmış olması'. 'Dünya' (biyolojik manada) kesinlikle sadece 'bizim için' yaratılmamış, biz dünyaya adapte olmuşuz: oksijenin az olduğu dönemde dünyada insan yoktu mesela (sonradan ortaya çıktık); ormanda iki gece yalnız kalsak bizi parçalayacak veya zehirleyecek hayvan ve böcek dolu etraf – bakteri/virus/mantar türlerini saymaya bile gerek yok; kulaklarımız bile ses dalgalarını toplayabilmek için çanak anten şeklinde; örnekleri uzatmaya gerek yok… Demek istediğim, o dönemlerde (mezhep imamları gibi) ameli ve itikadi mezhepleri/sistemleri ortaya atan/geliştiren insanlar çok değerli olsalar da bugün artık 'mızrak çuvala sığmaz oldu'. Bilimin bulduğu-bulacağı şeylere gözümüzü kapatarak bir yere varamayız – bu mantık nihai olarak **Allah'ı ve sünnetini daha iyi anlamamıza engel olacaktır**.

Evrim teorisi de (ortodoks Sünni) din anlayışımızı temelden sarsan buluşlardan birisi. Bilmeyenler için biraz açıklamaya çalışacağım bu blog yazımda: öncelikle "mikro" evrimin (tırnak içerisinde yazıyorum çünkü 'mikro/makro' diye bir ayrım yapılmıyor bilim çevrelerinde – ama insanlar böyle ikiye ayırınca daha iyi anlıyorlar) **gözle dahi görülebilen bir olgu** olduğunu söyleyerek başlamak istiyorum. Görsek de görmesek de (görmek istemesek de) her tür genetik olarak evrilir ve **nihai olarak** yaşadığı ortama adapte olur – adapte olmak zorunda yoksa tür zamanla yok olur. Basit bir örnek olarak insanlarda cilt rengi kullanılabilir: Siyahi insanlar nasıl yaşadıkları ortamlara (Afrika'nın güneşine) adapte olmuşlarsa, beyaz insanlar da kendi (az güneşli) ortamlarına adapte olmuşlardır. Bu basit şekliyle evrimdir. Örnek olsun diye: ilk atamız (bizim inancımıza göre Hz. Adem**) belki de siyahiydi. Fakat zamanla (belki binlerce sene sonra) soyundan gelen insanların genlerinde doğuştan cilt renklerini değiştiren mütasyonlar oluştu ve on binlerce yıllık zamandan sonra bembeyaz, simsiyah ve arası tonlarda insanlar ortaya çıkıverdi dünyanın dört bir yanında (detay). Fakat bu tarz evrim illa başka türlere yol açacak anlamına gelmez. Bu örnekte olduğu

gibi siyahisi de, beyazı da (ve arası tonlardakiler de) insan. Başka bir örnek olarak geçen senenin grip aşısının bu sene işe yaramamasının sebebi de 'mıkro' evrim (mekanizma: Antigenic drift).

İlk Darwin'in bilimsel bir çerçeveye oturttuğu, sonraki 150 yılda daha da geliştirilen ve güçlenen 'Evrim teorisi' ise bu ve buna benzer gözlemleri kullanıp işi birkaç adım öteye taşıyor ("mikro" evrimden "makro" evrime). Çok basitleştirerek (avamca; 'doğal seleksiyon', 'mütasyon', 'genetik kayma', 'gen akışı' gibi teknik terimlere girmeden) söylersem, diyorki "nispeten böyle kısa zaman dilimlerinde (binlerce senede) bile evrim kendisini gösterebiliyorsa, milyonlarca (hatta milyarlarca) senede başka türlerin ortaya çıkmasına da sebep olabilir. Öyleyse ilk yaşam formlarının ortaya çıktığı ~3.5 milyar sene öncesinden başlayıp bugünlere doğru gelen hızlandırılmış bir film izleyebilsek, şu anda gözlemlediğimiz her canlı türünün o (bakteri gibi tek hücreli) tek atadan evrimleşerek meydana geldigini görecegiz." Bu hipotezi desteklemek için sadece bir örnek verecek olursam: Bir kara parçası olarak ~88 milyon sene önce Hindistan altkıtasından fiziki olarak ayrılan **Madagaskar adası**nda bulunan **on binden** fazla bitki türünün **%90**'ından fazlasının dünyanın başka hiçbir yerinde bulunmamasının sebebi ("makro") evrimdir – yani uzun zaman (milyonlarca yıl) boyunca genetik karışım olmadığı için Madagaskar'a adapte olan bambaşka türler oluşmuş.

Şimdi gördügümüz ya da çoktan yok olmuş milyonlarca tür arasındaki ilişkilerin tartışmaya açık **spesifik** tarafları olsa da – ki elinize düzgün bir evrimsel biyoloji (evolutionary biology) kitabı/makalesi alsanız bunları sıralarlar – bilimsel bir şekilde evrim teorisine toptan karşı çıkmak **imkansız** hale gelmiştir. Hatta bir adım öteye gidersem, evrim teorisine artık **hakikat** gözüyle bakan bilim insanı sayısı böyle bakmayandan kat kat daha fazla ("aslında simülasyonda yaşıyoruz" vs. diyenleri de katıyorum bu ikinci gruba). Batıda üst düzey bilim insanlarıyla hemdem olmamışlar için yazıyorum: Bu insanların çoğu inanılmaz akıllı ve açık görüşlü insanlar – hiçbiri laf olsun diye 'evrimci' olmuyor. Yazdıkları makaleleri anlamaya kalksak çoğumuzun ilk paragrafta başı ağrır. Fakat genellersem "Orta Doğulular" (ya da müslümanlar) olarak komplo teorilerini çok seviyoruz ve çok kaliteli insanları dahi karalamayı ve aşağı çekmeyi becerebiliyoruz. İnternette bir sürü komplo teorisi yayan sitelerde görebileceğiniz gibi "aslında Tanrı'nın var olduğunu biliyorlar ama ruhlarını Şeytan'a satmışlar; ondan evrim teorisini insanlara pompalıyorlar" tarzı palavralara inanan çok maalesef.

Bilim insanları ellerindeki bulgulara göre evrim teorisine inanıyorlar ve bu teoriyi bir "bilimsel model" olarak kullanıyorlar. Ayrıca Darwin'in 1859'da ilk defa ortaya attığı 'Evrim teorisi' de zamanla tabir-i caizse 'evrilmiştir' ve bugüne kadar yapılan genetik, paleontolojik, biyokimyasal çalışmalarla bambaşka bir hal almıştır. Yani 'Harun Yahya' ve benzeri sözdebilimci/bilim düşmanı grupların sık yaptıgı gibi "Darwin yerle bir edildi!" deyip bunu "evrim teorisi yerle bir edildi!" anlamına getirenlere kanmayın. İngilizler atalarına büyük saygı gösterirler ve Darwin'in ~150 sene önce söylediği birçok şeyin şimdi yanlış olduğu bilinse de, müthiş bir bilim adamı ve biyolojinin her alanına katkısı çok büyük olduğundan, sonraki bilim insanları saygılarından birçok önemli buluşu hala Darwin'e atfeder. Bu yüzden evrimsel genetik alanındaki gelişmeleri fazla takip edemeyen birisine de evrim teorisi sanki hala Darwin'in söylediği versiyonuyla kalmış gibi görünebilir. Evrim teorisi her zamankinden daha güçlü ve neredeyse yıkılmaz (bilimsel) surlar arkasında. Evrim teorisinin yanlış çıkması bilim tarihinin açık ara farkla **en büyük şoku** olur – bunun için binlerce makalenin yalan/yanlış cıkması gerekir ki böyle birşey **imkansız**, çünkü bu araştırmaları yapan sadece bir insan ya da grup degil; onlarca farklı ülkeden, yüzlerce farklı alandan (genetik, paleontoloji, veri bilimi, biyokimya) uzman yayınlıyor bu makaleleri.

https://youtu.be/dqT-UlYlg1s

Evrimi tam anlamayanların en büyük hatalarından biri de türlerin devamlı daha da kompleksleşmesi ve **"mükemmelleşmesi" gerektigidir**. **Böyle birşey yok**. Sadece bir örnek olarak Pandalarla ilgili bu (ingilizce) videoyu izleyin. Sadece Panda bile bizim "mükemmellik" anlayışımızla Allah'ın "mükemmellik" anlayışının çok farklı oldugunu gösteriyor. Panda da farklı bir "sanat" ama düz bir insan olarak baktıgımızda (haşa!) hataları çok: tüm gün bambu yiyor ama doğru düzgün sindiremiyor bile. Bu yüzden tüm gün yemek yemek ve kaka yapmak zorunda. Fazla enerjisi olmadığı için de yemek yemenin dışında günlerini uykuda geçiriyorlar.

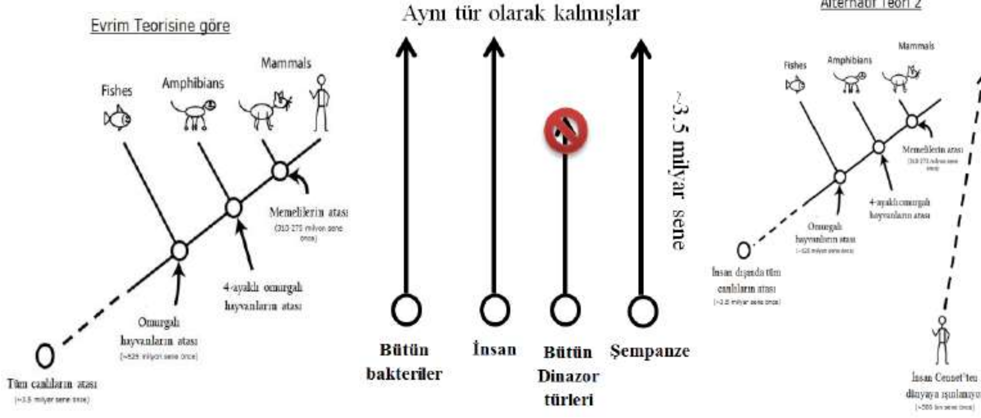
Ben de yaklaşık on senedir genetik alanındayım ve genetikle ilgili okuduğum akademik makale/kitap sayısı bini geçmiştir. 18 yaşında, Türk insanının birçoğu gibi, evrime kesinlikle inanmayan birisi olarak çıktığım bu yolda, şimdi otuzuna dayanmış ama evrim teorisinin (**çok çok** yüksek ihtimalle: %99.999…) **doğru olduğuna** inanan birisi olarak devam ediyorum. Bunları söylerken de beş vakit namazını kılan ve Allah'ın varlığına tüm kalbiyle inanan birisi olarak söylüyorum. Bu konuda degiştigimi de söylemekten hiç gocunmuyorum. Banal olacak ama insan devamlı öğrenmeli ve inançlarını yeni bilgiler doğrultusunda sorgulamalı. Ama insanların çoğu "benim inançlarım doğru çıkmalı!" gözlügüyle bakıyor olaylara ve yanlış olma ihtimalini dahi düşünmek istemiyor – çünkü "bugüne kadar bildiklerim (büyük ihtimalle) yanlışmış" deme **cesareti** çok az insanda var. Benim öyle bir derdim yok; olmadı.

Evrim teorisi konusunda neden böyle düşündüğümün sebeplerini de kısaca sayarsam: Birincisi, Allah bizi (bilimle, fosillerle vs.) kandırmaya çalışmaz. Ikincisi, ne Kuran'da ne de hadiste, ilk insanların (Hz. Adem ve Havva'nın) yaratılışıyla ilgili **mahiyetini tam olarak bilmediğimiz** detaylar bulunsa da, insandan önceki canlılarla ilgili neredeyse hiçbir şey yok. Popülasyon genetiği alanındaki araştırmalara göre (modern) insanlar son 150-200 bin senedir bu dünyadalar. İlk canlıların **~3.5 milyar** sene önce ortaya çıktığı göz önünde bulundurulursa, insanların dünyada bulunma süreleri bazı türlere nispeten çok kısadır. Eskiden olup da şimdi aramızda bulunmayan bir sürü canlının fosili bulundu (dinazorlar, trilobitler, Neandertallar gibi) – ve eldeki milyonlarca fosile bakıldığında, en geçmiş zamandan şimdiye doğru bir film şeridi gibi canlıları izleyebilsek, **ilk canlıların gittikçe daha türlü hale geldiğini** ve çogunun kompleksleştiklerini göreceğiz***. Din konusunda uzman değilim fakat bununla ilgili de hiçbir ayet veya hadise rastlamadım (yani "Allah milyarlarca sene önce tek hücreli canlıları yarattı; sonra şunları; sonra da dinazorları…" gibi. Bilen varsa yazsın lütfen). Bütün bunları ve evrim teorisini destekleyen bulguları**** birleştirince Allah'ın bildiğimiz-bilmediğimiz tüm canlı türlerini **evrimi kullanarak yaratmış olduğuna** inananlardanım.

Benim bir bilim insanı olarak amacım hakikati araştırmaktır – her insanın da böyle olması lazım ama çoğumuz bir şeye inandık mı hakikate dahi gözümüzü kapatıyoruz. **Bilime gözünü kapatan, Allah'ın en önemli eserlerinden biri olan 'kainat kitabı'na da gözünü kapatmıştır.** Bilim insanlarının yaptığı gibi sorgulamadan, araştırmadan, diğer uzmanların sordukları sorular üzerine samimane kafa yormadan "benim dediğim doğru!" diyen her insan tam anlamıyla zırcahildir, kibir abidesidir – ve kibir Allah'ın en sevmediği hasletlerden biridir. Allah (kibirsiz) sorgulayan insanları sever; **insan sadece sorgulayarak 'tahkiki iman'a ulaşır.**

Ben öğrendiklerim ışığında artık şu noktadayım: Allah tüm türleri (species) evrimle yaratmışsa da şaşırmam; (çok gizemli bir şekilde) direkt yaratmışsa da. Ama ("eviren"in O olduğunu varsayarsak) birinci senaryonun ikincisine nazaran çok daha güzel; akla ve

Sünnetullah'a da **daha uygun olduğu** kanaatindeyim*****. Çünkü **~14 milyar** sene önce kainat yaratılıp, bundan ~10 milyar sene sonra dünyadaki ilk canlıya hayat "üflendikten" ve (DNA, metabolizma, algılama gibi) gerekli biyolojik mekanizmalar verildikten sonra evrimle herşey yine Allah'ın akıl sır erdiremediğimiz yüce planı ve koyduğu kurallar içinde/sebep-sonuç dairesinde işlemeye devam ediyor.

Evrim teorisine inanmıyorsanız alternatif teorinizin ne olduğunu düşünmeniz lazım. Bana göre en fazla iki alternatif teoriniz olabilir: Alternatif teori 1: Tüm türler dünyanın yaşamaya elverişli hale gelmesinden, yani ~3.5 milyar yıldan beri varlar ve aynı kalmışlar. Örneğin şempanzeler, tüm dinazor türleri, insan, tüm bakteri turleri, tüm bitki türleri vs. hep vardı ve aynı kaldılar. Fakat bu 'teori'yi yapılan araştırmalar ve bulunan fosiller desteklemiyor. Görünen, bugünkü türlerin çoğunun **sonradan ortaya çıktığıdır** – özellikle de çok hücreli canlıların (bkz: canlı türlerinin ortaya çıkma kronolojisi – aşagıda). Alternatif teori 2: Evrim sadece diğer canlı türleri için vardı ve insan çok (çok!) sonradan dünyaya 'ışınlandı'. Bu 'teori'nin de sorunu, ana yazımda da belirttiğim gibi, DNAmızın birçok hayvan ve canlıyla çok yüksek benzerlikler göstermesi. Ayrıca modern insana benzer, Neandertaller ve Denisovalılar gibi çok yakın insan türlerinden aldıgımız DNA da cabası – atalarımız Afrika'dan çıktıktan sonra onlarla çiftleşmiş ve bugün Afrikalıların dışında neredeyse her millette %1-2 arası Neandertal ve Denisovalı DNAsı var. İnsan biyolojik, fizyolojik ve genetik olarak diğer canlılardan **çok farklı** bir yaratık olsaydı, bu tarz çiftleşmeler imkansız olmalıydı – ama değiliz!

Uzadı… Kısaca özetlemek gerekirse söylemek istediğim haddini bilen ve gerçeğin peşinde olan bir insan, bilim insanlarının saf olmadığını, çoğumuzdan daha akıllı olduklarını, (bundan bahsetmek bile utanç verici ama) komplo teoricilerin bize anlattığı gibi "aslında biliyorlar ama Şeytan'a hizmet ediyorlar" gibi bir durumun olmadığını bilmesi gerekir. Bilim modellerle ilerler ve biyoloji alanında şu andaki en iyi 'bilimsel model' de evrim teorisidir. Ben dahi evrim teorisini kullanarak ilk defa ya da az görülen mutasyonların proteinler üzerindeki etkilerini tahmin etmeye çalışıyorum ve kullandığım algoritmaların başarı oranı %80'lerin üzerinde.

Umarım kendimi anlatabilmişimdir. Bu konu/hamur daha çok su götürür; bu yüzden burada bırakıyorum. Bu arada insanların evrime inanıp-inanmaması beni çok ilgilendirmiyor – yazıyı entelektüel bir sorumluluk olarak gordügüm için yazdım – fakat evrim teorisi düşmanlığı insanları bilim insanı düşmanlığına, sonra da tamamen bilim karşıtı olmaya doğru ittiğini gözümle gördüm kaç defa (ben de gençken kısmen bu gruptaydım). Böyle insanlar sonra aşı karşıtı, ve ya homeopati ve 'düz dünya' gibi saçmalıkların savunucusu oluyorlar. Bunu engellemek için ben de kendi çapımda bana düşeni yapmak istedim******.

Belki ilginç gelmiştir ama yazımda ateizm'den hiç bahsetmedim. Çünkü evrim teorisiyle ateizm farklı şeyler. Ateizm, tanrının olmadığına dair bir inanış, evrim teorisi ise – yukarıda bahsettiğim gibi "tüm canlıların ilk atası"nın ortaya çıkmasından sonra – **şu anda dünyada bulunan milyarlarca türün neden ve nasıl ortaya çıktığını açıklamaya çalışan bilimsel bir teori/model/mekanizmadır**. Her evrim teorisine inanan ateist değildir çünkü evrim teorisinin dogru olup-olmamasının Allah'ın varlığıyla bir alakası yoktur – aynı dünyanın küre olup-olmamasının da bir alakası olmaması gibi*******. Ayrıca, ateizm evrim teorisinden önce de vardı. Yarın birgün (sanmıyorum ama) evrim teorisi yanlış çıkarsa – örneğin 3.5 milyar senelik bir hayvan fosili bulunursa – ateizm yine var olacak – çünkü ateistlerin Tanrı'nın varlığına inanmamalarının en önemli sebepleri bilimselden ziyade felsefidir (birkaç örnek: neden bu kadar çok kötülük/hastalık/şiddet var? Tanrı varsa, neden saklanıyor? dinler/dindarlarda bulunan bazı hurafeler; mutlak kadir, ezeli ve ebedi bir Tanrı anlayışını "mantıksız" bulmaları). Evet; bugün ateistlerin çoğu evrim teorisine inanıyor ve bunu inanışlarını desteklemek için kullanıyorlar gibi görünüyor ama hepsi değil. Örneğin Çin'de neredeyse ülkenin tamamı ateist/Budist ama evrim teorisini gerçekten anlayanların sayısı nispeten çok azdır. Ateistlerin bakış açısını çok önemli bir ateistin perspektifinden öğrenmek isterseniz Prof. Richard Dawkins'in 'God Delusion' kitabını tavsiye ederim. Müslümanlar olarak bizlerin Allah'ın varlığına dair kullandığı her argümana (kendilerine göre) mantıklı cevapları var ama hepsi tartışmalı tabi.

Son olarak, benim müslüman olarak kalmamın sebebi bilim değil, Efendimiz (Sav)'in hayatı ve Kuran-ı Kerim'dir. Bugünün (her dinden) dindarlarının paçozluk ve cehaletini görünce, Efendimiz'i doğru bir şekilde tanımayan bir insanın ateist veya din düşmanı olmasını da kesinlikle yadırgamıyorum.

EVRİM TEORİSİ DARWİN'DEN ÇOK ÖNCE İSLAM ÂLİMLERİNDE VARDI

Profesör Celal Şengör-12.02.2018-haberturk

MUHTEREM okuyucularım...Geçen hafta Hıristiyan Orta Çağ'ında yaşamın evrimi hakkındaki düşüncelerden bahsetmiş, bunların sistematik ve detaylı gözlemlerden ziyade tesadüfi gözlemler ve abartılı, hatta uydurma gözlem raporlarına dayanan düşünceler olduğunu ve bunları geliştirenlerin her şeye rağmen geliştirdikleri düşüncelerin Kutsal Kitap'ın yaradılış efsanesi ile uyumlu olmasına özen gösterdiklerini belirtmiştim. 8. yüzyılın sonlarından itibaren, İslam dünyasında da yaşamın evrimi fikrinin tartışılmaya başlandığını görüyoruz. 11. yüzyıla (yani hicretin 5. yüzyılına) kadar bu tartışmaların ve dayandıkları düşüncelerin Batı Avrupa Katolik dünyasındakilerden çok daha bilimsel olduğu muhakkaktır (İbn Haldun gibi bireysel bilim insanları dikkate alınırsa hatta 13. yüzyıla).

İlk Evrim Kitabı

Bu konudaki ilk yayınları Basra kelâmcılarından **İbrahim ibn Sayyar ibn Hani Abu İshak al-Nazzâm** (öl. MS 835-845 arası) ve öğrencisi **Abu Osman Amr ibn Bahr al-Cahiz'**in (MS 766?-869) çevreye uyum ve yaşam için mücadele fikirleri çerçevesinde yaptıklarını görüyoruz. **Cahiz, "Kitab al-Hayavan"**ında şu düşünceleri dile getirmektedir:

"Dedim ki: Yaşlandıkları zaman kara yılanları hava solurlar, bu onlara yeter. Aynı şey, yaşlandıkları zaman, kertenkeleler için de geçerlidir.

Dedi ki: Fakat bu bataklık çalılıklarda, nehirlerin kenarlarında ve durgun suların bulunduğu yerlerde yaşayan su yılanları için geçerli değildir.

Dedi ki: Su yılanları ya alçak yerlerin hayvanlarıdır ya da dağların. Çağlayanlı dereler, pek çok sürünen hayvanlar, yük hayvanları ve vahşi hayvanlar gibi bunları yerlerinden söküp taşırlar. Bu yılanlar çoğalırlar ve çiftleşirler veya anneleri ve babaları da belki su yılanlarıydı. O zaman gelişme nasıl olmuştur?

Çünkü karada, denizde ve kayalık ve kumlu zeminde yaşarken de tabiatları gereği yılanlar su yılanlarıdır ve nem ve su içinde yaşarlar. Kara yılanlarının ince ve uzun olmaları iki nedenden ötürü doğaları gereğidir: Bir kere uzun yaşadıkları için (çünkü artık hiçbir şey yemezler), ikincisi, verimli sahil alanlarından çok uzaktadırlar.

Dedi ki: Suda balıklarla birlikte yaşayan Mâr veya Mâhî veya yılan balığı gibi her şey iki türden oluşur: Bunların biri, yılandan türemiş ve çevredeki kara ve denizin etkisiyle değişmiştir. Diğerleri balıkların ve yılanların neslidir. Bunlar, balıkların doğası yılanlarınkine yakın olduğundan, birbirlerini karşılıklı olarak döllemişlerdir. Yılanlar başlangıçta su hayvanlarıydı ve hepsi (büyük bir olasılıkla bu balıklar ve yılanlar) yılandı.

Basralılar, Kûfa Muşânının (bir tür hurma) Basra'nınkine yakın olduğunu, onları bulundukları yerin değişime zorladığını iddia ederler. Hicazlılar, Kakao palmiyesinin, al Mukl palmiyesi olduğunu ve çevre şartları dolayısıyla değişime uğradığını söylerler."

Hoşgörü ve Cüret

Cahiz'den hemen önce yaşamış olan **Ebu Musa Câbir ibn Hayyân** da (yaklaşık 721-815) yaşamın doğal yollarla geliştiğini savunanlardandı. Hatta insanların gelişen teknolojiyle insan da yaratabileceklerini, hatta peygamber bile yaratabileceklerini iddia etmiştir. Bu iddiaların ne kadar cüretli oldukları düşünülürse İslam'ın ilk yüzyıllarında esen hoşgörü havasına hayran olmamak mümkün değildir.

Cahiz'in "Kitab al-Hayavan" adlı kitabında Mısır yağmurkuşunun timsahın dişlerini temizlemesini gösteren resim.

İslam düşüncesinde genelde evrim ve özelde de yaşamın evrimi fikrinin (hatta Darwinizm'e benzer fikirlerin) 10. yüzyılda yazılmış olan **Rasâ'il İhvân al Safâ' va Hillan al Vafâ** (Temiz Kalpli Biraderler ve Vefalı Dostların Risaleleri) adlı ansiklopediyi oluşturan risalelerin pek çoğunda ifade edilmiş olduğu, bu ansiklopediyi ilk defa hemen hemen bir bütün olarak Almanca'ya çevirmiş olan büyük Alman şarkiyatçısı **Friedrich Dieterici**'nin (1821-1903) 1878 yılında yayınladığı **Der Darwinismus im Zehnten und Neunzehnten Jahrhundert** (Onuncu ve Ondokuzuncu Yüzyılda Darwinizm) adlı kitapçığından beri sık sık dile getirilen, fakat Hollandalı şarkiyatçı **Tjitze de Boer**'un (1866-1942) İslam felsefesi ile ilgili 1903'te yazdığı meşhur eserinde de vurguladığı gibi, tamamen yanlış olan bir görüştür. **Rasâ'il İhvân al Safâ' va Hillan al Vafâ**'daki bazı ifadeleri evrimle ilgili görüşler sanmak, ancak bu ifadeler parçasını oluşturdukları içeriklerin dışına çekildikleri takdirde mümkündür. Ama bunların, **Rasâ'il İhvân al Safâ' va Hillan al Vafâ'**nın temel felsefesi çerçevesi içerisinde evrim ifade eden görüşler olarak yorumlanmaları kanımca imkânsızdır.

Yaratıcının Gücü Değiştirmeye de Yeter

Burada değişen, yalnızca bireylerdir. Her birey, doğar, büyür, hastalanır, yaralanır vs. ve sonunda ölür. Mineraller de doğada olan çeşitli olaylar sonucu oluşurlar. **Rasâ'il İhvân al Safâ' va Hillan al Vafâ**'nın yazarları minerallerin türünü tesadüflerin belirlediğini vurguluyorlar: Mineralin oluştuğu yerdeki malzemenin bileşimi, ortamın sıcaklığı vb. tesadüfler... Canlılardan bahsedilirken, türlerin asla değişmediği bilhassa vurgulanıyor:

"Bitkilerin durumunu gözleyen, onlar üzerine düşünen ve araştıran her aklı başında ve anlayışlı kişi onların türlerinin şekillerini asla değiştirmediklerini veya türünün şeklinden başka bir şekle dönüşmediğini görür. Kimse bir palmiyeden bir zeytin ağacının çıktığını veya bir fıstık ağacında bir incirin büyüdüğünü göremez. Aynı şekilde bir buğday başağında bir arpa tanesi görülemez. Bu bütün tahıllar, meyveler, sebzeler ve otlar için geçerlidir.

Aynı şey yapıları ve üyeleri tam olan bütün hayvanlar için de geçerlidir. Cinslerinin şekilleri ve türlerinin yapısı iyi korunur. Kimse bir ana devenin karnından bir tayın çıktığını veya bir inekten bir oğlağın doğduğunu görmemiştir. Aynı şekilde bir devekuşunun yumurtasından bir turna kuşu veya bir güvercin yumurtasından bir tavuk civcivi çıkmaz."

Ancak bunlar söylendikten hemen sonra, tüm bu şekillerin, cinslerin, türlerin ve alt türlerin yaratıcısının gücünün bunları değiştirmeye yetmeyeceği fikrinin akıl tarafından kabul edilemeyeceği öne sürülüyor (yani, "Allah isterse evrimi de yapar" deniyor). Acaba neden bir deveden bir buzağı veya bir keçiden bir deve veya bir güvercin yumurtasından bir tavuk civcivi çıkarmamaktadır Yaratıcı? Buna verilen cevap, her türün belirli amaçlara yönelik olarak belirli malzemeden, belirli şekillerde oluştuğudur. Oluşumlara Yaratıcı'nın kendisi bizzat karışmıyor. Onları bir sistem haline koymuş, o sistem de bir saat gibi işliyor.

Bu teleolojik, yani evrende her şeyin bir amacı olduğu doğrultusundaki görüşler, aslında tamamen **Aristo**'dan alınmış görüşlerdir ve aynen onunkiler gibi evrim fikrini içermezler.

Mineralden Canlıya

Ancak **Rasâ'il İhvân al Safâ**' **va Hillan al Vafâ'**nın tamamlanmasından hemen sonra, bir başka büyük İslam bilgini evrimi ima etmektedir sanki. Arap **Plinius'**u da denen **Abû-l-Hasan 'Ali ibn al-Hussain ibn 'Ali al-Mas'ûdî** (doğumu 912'den önce Bağdat'ta; ölümü 957 civarında Kahire'de), ömrünün sonuna doğru kaleme aldığı **Kitâb al-Tanbih val İşraf** (İşaret ve Düzeltme Kitabı) adlı eserinde canlıların mineralden bitkiye, bitkiden hayvana, hayvandan da canlıya geçtiklerini söylüyor. Ancak bu gerçekten bir evrim kuramı mıdır, yoksa **Rasâ'il İhvân al Safâ' va Hillan al Vafâ'**da gördüğümüze benzer bir düşünce tarzı mıdır? Bunu kestirmek kolay değil.

Büyük Âlim İbn Haldun
İSLAM dünyasından günümüze kalan belgelerdeki en kapsamlı evrim fikri, tüm canlı ve cansız dünyayı kapsaması açısından hiç kuşkusuz büyük tarihçi ve sosyolog **Abdurrahman ibn Haldun**'un (1332-1406) **İber** adlı büyük tarih eserinin Giriş (meşhur Mukaddime) kısmında söylediklerinde görülür.

Burada söylenenler, kuşkusuz **Rasâ'il İhvân al Safâ' va Hillan al Vafâ'**dan, **Al-Mas'ûdî**'den ve onlara kaynak oluşturmuş, ancak bugün artık kaybolmuş olan İslam kaynaklarından esinlenmişlerdir. Burada dile gelen fikirlerin ne derece yalnızca bir **"Varlıkların Büyük Zinciri"**ni ve ne derece ondan farklı gerçek bir evrim sürecini temsil ettiğini bilebilmek mümkün değilse de **İbn Haldun**'un tüm tarih felsefesinin evrimsel bir felsefe olduğunu bilmemiz, aşağıda alıntılanan fikirlerinin de evrimi kastettiği inancını güçlendiriyor:

"Bilinmelidir ki -Allah size ve bize kılavuz olsun- bu âlem içinde bulunan tüm yaradılmış şeylerle birlikte bir düzene ve sağlam bir yapıya sahiptir. Dikkate değer ve sonsuz bir örüntü içerisinde, nedenlerle nedenlerin sonucu olan şeyler arasında bağlantıları ve bazı varlıkların diğerlerine dönüşmesini gösterir. Gövde ve duyusal algılama dünyasıyla ve onun içerisinde önce görünen öğelerle başlayarak bu öğelerin nasıl dereceli ve sürekli bir şekilde topraktan suya, sudan havaya ve ondan da ateşe yükselen bir düzen içerisinde tertip edildiği görülür. Her öğe bir üstündekine veya bir altındakine dönüşmeğe hazırdır ve bazen gerçekten de dönüşür. Üstteki her zaman bir altındakine nazaran daha az yoğundur. Nihayet, küreler dünyasına varılır. Bunların yoğunlukları diğer şeylerin hepsinden azdır. (...) Sonra yaradılış âlemine bakılmalıdır. Minerallerle başlamış, marifetli, tedrici bir şekilde, bitkilere ve hayvanlara doğru gelişmiştir. Minerallerin son aşaması bitkilerin otlar ve tohumsuz bitkiler gibi ilk aşamasına bağlıdır. Bitkilerin palmiye ağaçları ve üzümler gibi son aşaması, hayvanların sümüklüböcekler ve kabuklular gibi yalnızca dokunma duyusu olan ilk aşamasına bağlıdır.

Cahiz'in "Kitab al-Hayavan" adlı kitabından.

Hayvanlar âlemi sonra genişler, türleri artar ve tedrici bir yaradılış süreci içerisinde nihayet düşünme ve tefekkür kabiliyeti olan insana gelir. İnsanın bulunduğu yüksek aşamaya maymunlar âleminden ulaşılır. Maymunlarda zekâ ve algılama vardır, ama gerçek düşünce ve tefekkür gelişmemiştir. Bu noktada, maymunlar âleminden sonra insanın ilk aşamasına geliriz. Fiziki gözlemlerimiz bu noktaya kadar gelir."

İbn Haldun İslam'ın yetiştirdiği son büyük bilim insanlarındandır. Ondan sonra - bilhassa **Uluğ Bey, Ali Kuşçu** ve diğerlerince temsil edilen Timurid rönesansını saymazsakİslam dünyasında artık bir bilimin, hele doğa biliminin varlığından söz etmek mümkün değildir. Ancak buraya kadar söylediklerim Orta Çağ'da İslam düşüncesi içerisinde bırakın evrime karşı olmayı, onu destekleyen ve geliştiren bilim insanlarının yetiştiğini ve bunların çok ilginç gözlemler yaptıklarını göstermektedir.

Palaıs De La Decouverte (Keşif Sarayı)
Dünya seyahatlerinde bilimi anlamak için nerelere gidelim?

PARİS'in bu saf bilime adanmış müzesini her bilgi ve bilim meraklısı görmelidir. Bilhassa çocukları bilime heveslendirmek için vazgeçilmez bir duraktır Paris'te. Bu muhteşem bilgi sarayında, zihinsel engelliler için bile bilim sergi ve programları bulunmaktadır.

Adres: Avenue Franklin Delano Roosevelt 75008 Paris-FRANSA

Telefon santralı: 33 (0)1 56 43 20 20

Açık olduğu saatler: Salı-cumartesi 09.30-18.00

Pazar ve bayram günleri: 10.00-19.00

TÜRKİYE'NİN BİYOLOJİK EVRİM İLE İMTİHANI

Ezgi Altınışık – Bilimsol-26.11.2017-haber.sol.org.tr/

Türlerin Kökeni'nin yayımlanışının 158. yıldönümünde Türkiye'de evrim karşıtlığının tarihini yeniden inceledik: Soğuk Savaş, anti-komünizm ve Fethullah Gülen, 12 Eylül ve Vehbi Dinçerler, 28 Şubat ve ardından AKP... Türkiye'de kapitalizm sürdükçe evrim karşıtlığı son bulabilir mi?

Geçtiğimiz Cuma, 24 Kasım, bilim tarihinin en önemli eserlerinden birinin, Türlerin Kökeni'nin yayımlanışının 158. yıldönümüydü.

Uzun yıllar yaptığı çalışmaların sonuçlarını Türlerin Kökeni kitabında derleyerek insanlığa sunan Charles Robert Darwin, doğal seçilim prensibini ortaya koyuyordu. Darwin, evrim düşüncesini ilk ortaya atan bilim insanı değildi, ancak sistematik biçimde evrimsel süreci açıklamayı başaran ilk bilim insanı olarak tarihe geçti.

Canlıların evrimi, bugünün bilim camiasında bir tartışma konusu değil; tektonik hareketler gibi hem doğrudan hem dolaylı gözlenebilen bir olgu. Evrimin mekanizmaları da yaşam bilimlerinin başlıca birkaç araştırma alanından biri. Darwin'in çalışmaları üzerine inşa edilen evrimsel biyoloji teorileri bugün hem geçmişi anlamaya hem geleceğe dönük kestirimlerde

bulunmaya yarıyor. Evrimsel modeller, tıptan ziraate, bilgisayar mühendisliğinden biyoteknolojiye kadar birçok alanda uygulama buluyor.

Bu yazıda "evrim var mıdır yok mudur" tartışmalarına girmeyeceğiz. Bu, birçok kaynakta ve etkinlikte anlatılıyor. Eğer bilim insanlarının ağzından evrimsel biyolojiyi ve tarihsel gelişmesini dinlemek isterseniz, güzel bir haberimiz var. 6. Evrim, Bilim ve Eğitim Sempozyumu, 23-24 Aralık 2017 tarihlerinde Boğaziçi Üniversitesi'nde düzenlenecek. Çağrı metnini okumak ve kayıt yaptırmak için evrimsempozyumu.org sitesini ziyaret edebilirsiniz.

Bu yazıyı 158 yıl sonra bile Türkiye'de evrimsel biyolojiye yönelik devam eden sistemli saldırıları tarihsel bir perspektiften sunmak ve açıklamak için hazırladık. Yazının esas odak noktası 12 Eylül sonrası Vehbi Dinçerler dönemi olacak. Bugün gündemde olan müfredat tartışmaları, konunun tarihi düşünüldüğünde aslında hiç de şaşırtıcı değil.

Cumhuriyet Döneminde müfredatta evrim teorisinin okutulması tarih dersleriyle başlıyor. 1931 yılında yazılan dört ciltlik Tarih dersi kitabında, canlıların oluşumundan insanın evrimine kadar dönemin bilimsel bilgileri aktarılıyor. Kitap aydınlanmacı bir çizgide yazılmış. Kitaba ulaşmak zor, ancak bazı bölümlerinin fotoğraflarına internetten ulaşmak mümkün.

Devamında neler olduğu, eğitimci Nazlı Somel'in 2007 yılında Malatya'daki Biyoloji Eğitiminde Evrim Sempozyumunda yaptığı sunumda tarihleriyle beraber açıklanmış [1]. Somel'in sunumundaki tarihlendirmeye göre, 1942 yılında Tarih derslerinden evrim konusu çıkarılıyor ve tarih dersleri Yontma Taş Devri ile başlıyor. Ancak 1938'lerden itibaren evrim konusu Tabiat Bilgisi kitaplarında yer alıyor. 1950'lerde Lise 2. sınıfta Evrim ve Delilleri- Evrim Teorileri başlığıyla konu işlendiği gibi, Lise 3. sınıfta da Jeoloji ile birlikte fosil bilgisi öğrencilere kazandırılıyor. Bundan 50 küsur yıl öncesinin yaşam bilimleri müfredatının evrim konusu açısından bugünkünden daha ileri bir noktada olması çarpıcı.

Türkiye'de Evrim Karşıtlığının İlk Mimarı: Fethullah Gülen

Türkiye'de evrim karşıtlığının tarihi, ülkede bugünkü dinci gericiliğin köklerinin aslında 20. yüzyıl anti-komünizmine dayandığının güzel bir örneği.

Biyolojik evrimin toplumsal bir tartışma konusu haline gelmesi 1960-70'li yıllara dayanıyor. Sol hareketin işçi ve öğrenciler arasında yaygınlaşması karşısında dinci sağ örgütler Türkiye burjuvazisi ve CIA gibi anti-komünist odaklarca desteklenmeye başlanıyor. Bunlar arasında **Komünizmle Mücadele Derneği** (KMD) ve İlim Yayma Cemiyeti gibi yapılar var. Evrim karşıtlığının bir anti-komünist propaganda aracı olarak yaygınlaşmasının mimarı da, o yıllarda KMD için çalışan imam **Fethullah Gülen**. Gülen'in 1970 tarihli Yaratılış Gerçeği ve Evrim isimli kitabının tanıtımı şöyle:

"Bu eser, nesli tükenmiş maymun fosillerini kendi düşüncelerine göre tamamlayıp 'İnsanın Atası' diye takdim edenlere, yüzlerce mutasyon denemesiyle zavallı meyve sineği Drosophila'ya etmediklerini bırakmayanlara, fosil sahtekarlıkları ve kasıtlı yorumlamalarıyla bilim dünyasını aldatanlara, Allah'ın tabiat dediğimiz sanat eseri üzerindeki tasarrufuna ait kaide ve prensipleri ateizm adına hayalî evrim senaryoları olarak kurgulayanlara, kısacası Evrim Teorisine, Yaratılış Gerçeği doğrultusunda verilmiş bir cevaptır."

Gülen, kitabının sonraki baskılarına yazdığı önsözünde o yıllardaki faaliyetlerini şöyle aktarıyor:

"Bu kitabın esası altmışlı yılların sonuna doğru, çok dar dairedeki bir kısım sohbetlere dayanmaktadır. Konferans unvanıyla daha kalabalık kitlelere arzı ise yetmiş sonrası yıllara rastlamaktadır."

Gülen'in çabaları boşa gitmiyor. "Gençlerimize evrim öğretemezsiniz" nidaları 1970'li yıllarda TBMM'de yankılanmaya başlıyor. 1970'li yılların sonunda kurulan Milliyetçi Cephe (MC) hükümetlerinin icraatları arasında ders kitaplarına evrimin tartışmalı olduğunu notunun eklemesi de var. Buna karşın o dönemde TÖBDER'de örgütlenen solcu öğretmenler, alternatif müfredat ve ders kitapları kullanılmasını teşvik ediyorlar.

Yükseliş Dönemi: Özal Ve Vehbi Dinçerler

12 Eylül 1980'de gerçekleşen anti-komünist askeri darbe yalnızca Türkiye siyasi tarihi için değil, evrim öğretimi açısından da önemli bir dönüm noktası. 12 Eylülcüler, solun Türkiye'de yeniden güçlenmesine izin vermemek için Türk-İslam sentezinin resmi kanallardan pompalanmasına karar veriyorlar. Yine 12 Eylülcüler tam boy ABD yandaşlıklarıyla biliniyorlar. 12 Eylül'ün yarattığı ortam AKP Türkiyesine giden yolu açıyor [2]. Evrim öğretimi bu ortamdan nasibini fena alıyor.

Esas serüven, 13 Aralık 1983'te Vehbi Dinçerler'in 1. Turgut Özal hükümetinde Milli Eğitim Bakanı olmasıyla başlıyor. Dinçerler birçok ANAP'lı siyasetçi gibi Nakşibendi tarikatı mensubu. Yaklaşık iki yıl süren bakanlığı döneminde işe yarar hiçbir düzenleme yapmamasıyla bilinen Dinçerler'in asli icraatı, evrim karşıtlığını resmileştirmek. İlk işlerinden biri, ABD'de yer alan "Yaradılış Araştırma Enstitüsü"ne (Institute for Creation Research, ICR) ulaşarak, oradan evrim karşıtı fikirleri devşirmek oluyor. Bu durum ICR'nin 1992 yılında yayımladığı Acts and Facts dergisinde şöyle açıklanıyor:

"1980'li yılların ortalarında bir gün ICR, Türk Milli Eğitim Bakanı Sayın Vehbi Dinçerler'den, davetsiz bir telefon aldı. Dini bütün bir müslüman olarak Sayın Dinçerler yaratılışa inanıyordu (yaratılışın Kur'an'daki anlatımı İncil'deki ile hemen hemen aynıdır). Türk Hükümetinin bir üyesi olarak, tüm eğitim sistemine vakıf olduğu için okullarında baskın olan laik temelli salt evrim öğretimine son verip, bunun yerine yaratılış ve evrime eşit zaman ayrıldığı iki modelli bir sistemi getirmek istiyordu. Bunun sonucu olarak yaratılışın bilimsel (İncil'deki değil) kanıtlarını içeren ICR'nin çeşitli kitapları Türkçe'ye çevrildi ve Türkiye'de tüm okul öğretmenlerine dağıtıldı." [3]

Hız kesmeden "çalışmalarına" devam eden Dinçerler, Yaradılış Araştırma Enstitüsünden devşirdikleri bilgilerle "Evrim Teorisi Hakkında Rapor Özeti" isimli bir ucube yayını Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde yayınlıyor[4]. Dinçerler'in önsözü ile başlayan kitapta yazar ismi bulunmuyor. Ancak, Meclis tutanaklarında bu raporun ikisi doçent üç kişilik "ilim heyeti" tarafından yazıldığı belirtiliyor [5]. Bu kişiler Prof. Dr. Münip Yeğin, Doç. Dr. Adem Tatlı ve Doç. Dr. Edip Keha. Münip Yeğin, Said-i Nursi'nin öğrencilerinden Abdullah Yeğin'in kardeşi. Edip Keha, Münip Yeğin'in doktora öğrencisi. Kendisi Nurculuk ve tarikatlarla bağını gayet ayrıntılı bir biçimde açıklamış [6]. Adem Tatlı ise botanik profesörü ve yeminli evrim düşmanı (tesadüf ki, Adem Tatlı isminde bir gerici daha var: Gülen'le fotoğrafları yayımlanan bir eski AKP milletvekili [7]).

Dinçerler, önsözde “evrim teorisinin ilim adamları tarafından ekseriyetle eksik ve tutarsız bulunduğunu” iddia ediyor. Tabii Dinçerler bir inşaat mühendisi. Gülen sirke sineği Drosophila’yı ne kadar tanıyorsa, Dinçerler de evrimi ve biyolojiyi o kadar biliyor. Ancak gericilik böyle bir şey: cehalet ile cüret başabaş gidiyor.

Dinçerler raporla yetinmiyor. Okullara “evrim teorisinin bir kanunmuş gibi okutulmaması” yönünde bir genelge gönderiyor. Arkasından bu görüşü destekleyen ve desteklemeyen öğretmenlerin listesi isteniyor!

Hızını alamayan Dinçerler, bir de “Darwin Konseyi” adıyla 91 bakanlık mensubu, bilim insanı ve öğretmenden oluşan bir toplantı yapıyor [8]. Bu toplantıda Dinçerler, “Biz yasakçı değiliz, evrim teorisinin yanında yaradılış teorisinin de okullarda okutulmasını istiyoruz,” içerikli bir konuşma yapıyor. Aynı konuşmada, 1980 yılında dönemin bir diğer ünlü anti-komünist siyasetçisi, ABD Başkanı Ronald Reagan’ın “evrim teorisi hakkında ciddi endişelerim var” dediğini hatırlatıyor. 12 Eylül darbesinin Amerikancı ve anti-komünist karakterinin yansımalarını burada da görüyoruz.

“Darwın Haklı Mı Değil Mi Millet Karar Verir”

“Darwin Konseyi” toplantısından bir gün önce TBMM konuşmalarında, dönemin sosyal-demokrat eğilimli partilerinden olan Halkçı Parti milletvekili Turgut Sözer, Vehbi Dinçerler’i eleştiriyor. Sözer’in konuşmasındaki bazı tespitler ilginç:

“Millî Eğitim Bakanı olmuş bir zat çıkıyor ve «Darwin Teorisi kanun gibi takdim edilmesin» diyor. Görülüyor ki, Sayın Millî Eğitim Bakanı, Atatürk'ün ölümünden neredeyse yarım asır sonra, tıpkı bir isyan gibi, muhteşem o büyük inkılabını sarsmaya çalışıyor.

Sayın Millî Eğitim Bakanı her şeyi istediği gibi yapacağını sanarak, millî eğitim yapısında istediği değişikliğin arzusuna göre olacağını düşünerek at koşturmayı yeğ görüyor. Onu destekleyen, bu yolda teşvik eden, mektup yazan, telgraf çeken Atatürk karşıtı kişiler olabilir, bu konuda çevresine aldığı uzmanlar ve ona bu yolda yol gösteren kişiler bulunabilir, bizzat Sayın Millî Eğitim Bakanı geldiği örgütten aldığı ilhamla, yetişmeyle bu görüşlere inanabilir; ama bir gerçek var ki, çağımızda ırmakları ters döndürmek asla mümkün değildir. Bundan sonra da bu ters döndürmenin yapılacağına ve başarılı olacağına inanmıyorum.”

Aynı oturumda Dinçerler, Sözer’e “millet karar verir” diye cevap veriyor. “Demokrasi ve özgürlük” vurgusu yapıyor. Başkan Reagan’ın evrim karşıtlığını hatırlatıyor. Tunceli milletvekili Ali Rıdvan Yıldırım “Reagan büyük bir bilim adamı” diye dalga geçerken, Kahramanmaraş milletvekili Turan Bayezit “Onu da mı Amerika’dan kopya aldınız?” sorusuyla Dinçerler’in Amerikancılığını yüzüne vuruyor.

Tartışmalar sürerken yine bir basın toplantısı yapan Dinçerler, “Şerefsizim ben Darwin’e karşı değilim ancak görüşlerine de katılmıyorum. Aslında bu tartışmayı açtığım ve bu konuda yasak koymadığım için bana teşekkür edilmesi gerekir” açıklamasında bulunuyor [9]. Ne diyelim? Teşekkürler Vehbi Bey!

1985’de Dinçerler görevden alınıyor. Ancak alınmadan kısa süre önce gazetecilerle yaptığı bir toplantıda, tarzını değiştirmiş: “Biz istediğimizi öğretiriz, sizin istediğinizi değil. Müfredat programını biz yapıyoruz kardeşim.” [10] Aynı toplantıda kendini tutamayıp “Nakşibendi tarikatıyla bağlantınız olduğu söyleniyor, doğru mu?” diye soran gazeteciye, “Senin de başka

bağlantıların olduğu söyleniyor. Mesela AIDS gibi. Senin AIDS'le ne bağlantın varsa benim de o tarikatla öyle bağlantım var," cevabını verecek kadar seviyesiz bir siyasetçi kendisi.

28 Şubat, Akp Ve Dinçerler'in Mirası

Dinçerler 1985'te görevi bırakıyor ama mirası büyüyerek gelişiyor. 1980'ler ve 1990'larda okutulan biyoloji ders kitaplarında "Yaratılış", evrime alternatif bir bilimsel açıklama olarak yer alıyor! Bir nesil, mevcut AKP döneminin müfredatından çok daha bilim dışı bir içerikle eğitiliyor.

Türkiye burjuvazisinin ağırı sağcılaşan ve kontrolden çıkma emareleri gösteren düzene çekidüzen verme çabası, Erbakan hükümetine karşı 28 Şubat 1997 askeri müdahalesiyle sonuçlanıyor. Bu dönemde MEB'e sosyal-demokrat bakanların gelmesiyle fen ve biyoloji kitapları revize ediliyor, "Yaratılış" biyoloji kitaplarından çıkarılıyor, evrim konusu kısmen daha sağlıklı işlenmeye başlanıyor.

Ancak sorun çözülmüyor; çözülmesi mümkün değil. Birincisi, evrim karşıtlığı sağ siyasetin propaganda aracı olmaya devam ediyor. Bunun bir örneği Muhsin Yazıcıoğlu ve 20 arkadaşına ait 1998 tarihli dönemin Milli Eğitim Bakanı hakkındaki gensoru önergesi. Önergede öğretmen atamalarını eleştiren Yazıcıoğlu, önemli görevlere "aşırı solcu"ların getirildiğini iddia ediyor. Aynı önergede, "Yaratılış" görüşünün Biyoloji dersinden çıkarılması eleştirilerek, milli ve manevi unsurların müfredattan temizlendiği belirtiliyor.

Buna paralel olarak Adnan Oktar grubu ve Gülen'in Sızıntı dergisi gibi çevreler yaygın evrim karşıtı propagandalarına devam ediyorlar. Fosil sergileri, kitaplar, dergiler. Dünyanın yaşından ve evrimin mekanizmalarından bihaber toplumumuza "100 milyon yıldır değişmemiş fosiller"in inandırıcı gelmesi şaşırtıcı sayılamaz. Aynı dönemde TÜBİTAK Toplum ve Bilim bürokratları da evrimle ilgili yayınlarını otosansürle sınırlamaya başlıyor.

Bir diğer sorun, evrim konusu müfredatta olsa bile derslerde işlenmiyor. Konu biyoloji müfredatında hep en sonda yer alıyor ve dönem sonunda öğrenciler okula gelmediklerinden, fiilen işlenmiyor. Ayrıca öğretmenlerin kendileri üniversitede evrim konusunu etkili biçimde öğrenmedikleri için konuyu ya anlatamıyor ya da sağcı velilerin tepkisi nedeniyle anlatmaktan çekiniyorlar.

İşte tüm bu nedenlerle Türkiye'de onyıllardır toplum yaşam bilimlerinin bu temel modelini öğrenemiyor. Sonuç: ülkemiz onyıllardır canlı popülasyonların değişebildiklerini idrak edemeyen çiftçiler, ormancılar, doktorlar yetiştiriyor. Sonra da dönemin Sağlık Bakanı Recep Akdağ "bakterilerde antibiyotik direnci gelişimi açısından Türkiye vahim durumda" diye açıklama yapıyor. O bakteriler siz halkı uyuturken evrildi, sayın Bakan!

Kısacası AKP'nin 2017 sürecinde gerçekleştirdiği müfredat değişikliği, zaten derin bir sorunu bir nebze daha akutlaştırdı. Evrimin biyoloji dersindeki yeri birkaç saatle kısıtlanmış, içeriğin yarıdan fazlası kırpılmış oldu. Bir de üstüne, evrimin konuları "evrim" terimi sansürlenerek anlatılıyor...

Sonuçlar: Bugün Ne Yapmalı?

Bu kısa tarihçeden çıkabilecek bir dizi sonuç var.

Bir defa, evrim öğretimi açısından durum AKP'den önce de yeterince vahimdi. Tersine, AKP'nin yerine bir başka düzen partisinin gelmesiyle de kalıcı olarak iyileşmesi beklenmemeli.

Aslına bakarsanız, Türkiye'de kapitalizm sürdükçe evrim karşıtlığından kurtulmak mümkün değil. Çünkü kapitalizm yoksulluk, eşitsizlik ve cehaletin kaynağı. Sağ siyaset ise zenginlerin yoksulları idare etmesinin ve sömürü düzenini meşrulaştırmasının başlıca aracı [11]. Ve Türkiye'de sağ siyasetinin cephanesinde evrim karşıtlığı yerini hep koruyacak. "Bu komünistler ecdadınızın maymun olduğunu söylüyor" – daha zarif ve etkili bir araç düşünebiliyor musunuz? Ayrıca mevcut düzenin, biyolojik evrimin ima ettiği "sürekli değişim" fikrinden rahatsızlık duyması doğal değil mi?

Bugünün Türkiye'sinde bilim insanları ve öğrencilerin topluma bilim götürmek ve evrimi anlatmak yönündeki çabaları çok değerli. Ancak kapitalist Türkiye'de toplumun kitlesel olarak aydınlanmasını beklemek sadece hayalcilik olur. Siyasetten uzak duran ve insanların aklına düzen değişikliği fikrini sokamayan her tür faaliyetin çıktılarının nihayetinde uçup gideceği unutulmamalı. Türkiye'den ancak eşitlikçi ve kamucu bir düzen bilimin hakkını verebilir.

Kaynaklar:

[1] Somel, N. (2007), Türkiye'de Biyolojik Evrim Kuramı Eğitiminin Tarihsel ve Sosyolojik Bir Değerlendirmesi, Biyoloji Eğitiminde Evrim Sempozyumu, Malatya. http://biyolojiegitim.yyu.edu.tr/ders/ev/sem/evrb/16.pdf (Erişim tarihi: 4 Mart 2017)

[2] http://haber.sol.org.tr/toplum/12-eylul-37-yil-sonra-akp-ile-suruyor-209325

[3] Kence, A. (2007), Biyoloji Eğitiminde Evrim ve Yaratılışçılık, Biyoloji Eğitiminde Evrim Sempozyumu, Malatya. http://biyolojiegitim.yyu.edu.tr/ders/ev/sem/evrb/16.pdf (Erişim tarihi: 4 Mart 2017)

[4] Milli Eğitim Bakanlığı (1985), Evrim Teorisi Hakkında Rapor Özeti, Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

[5] TBMM Tutanak Dergisi, Dönem XVII, Birleşim 82, c. 14 (4 Nisan 1985): 424-427.

[6] Cemaatler birbirini tanımalı. Risale Haber (2009). http://www.risalehaber.com/cemaatler-birbirini-tanimali-59459h.htm (Erişim Tarihi: 4 Mart 2017)

[7] Fethullah Gülen'le poz veren AKP milletvekilinden açıklama. Sol Haber Portalı (2016). http://haber.sol.org.tr/toplum/fethullah-gulenle-poz-veren-akp-milletvek... (Erişim Tarihi: 4 Mart 2017)

[8] Dinçerler'in "Darwin Konseyi" toplandı. (1985, 6 Nisan). Milliyet Gazetesi, s. 3.

[9] Şerefsizim Darwin'e karşı değilim. (1985, 16 Nisan). Günaydın Gazetesi.

[10] "Biz istediğimizi öğretiriz kardeşim". (1985, 12 Eylül). Milliyet Gazetesi, s. 2.

[11] Erdoğan'ın Şırnak'ta göçükte ölen madencinin ailesini tesellesi bunu apaçık anlatmıyor mu? "Kaza da, kader de hepsi rabbimden." (18 Ekim 2017)

İNSANIN KÖKENİ KONUSU ÜZERİNE BİR TARTIŞMA

14 Kasım 2017, Gökhan Bacık-http://kitalararasi.com/

Günlük hayatta doğrudan fark edilmiyor gibi görünseler bile bazı makro konular, insanların yaşamlarını hatta kültürlerini etkileyen temel taşlardır. Sözgelimi, "zaman nedir ve nasıl akıp gider?" yahut "zamanı nasıl algılamayız?" gibi sorular, burada benim bahsettiğim makro konulara örnekler olarak verilebilir. Dini veya seküler paradigmalar, o nedenle bu tip makro konulara yönelik açıklayıcı, işlevsel ve tutarlı şeyler söylemek durumundadır.

Önemli makro konulardan birisi de insanın kökeni sorunsalıdır. 'İnsan nasıl yaratılmıştır?' veya 'insan nasıl ortaya çıkmıştır?' gibi sorularla ifade edilen bu tartışma, İslam düşüncesi için de hayati derecede önem taşımaktadır. Bu yazıda köken konusu üzerinde bir tartışma yapılacaktır; ancak daha önce bir noktanın altını çizmeyi faydalı buluyorum: Bu makalenin yazarının biyoloji bilgisi son derece kısıtlıdır. O nedenle bu yazıda biyoloji merkezli bir bakış açısı söz konusu değildir. Bu yazının amacı, köken sorunu hakkında entelektüel tarihteki tartışma üzerine bazı notları ve soruları okuyucu ile paylaşmak ve bu konunun önemine bir kere daha dikkat çekmektir.

İki Bakış Açısı

İnsanın nasıl oluştuğuna dair evrimsel görüşe göre hayat basit bir formdan başladı ve zamanla gelişerek farklı türleri oluşturdu. Buna göre insan da bu evrimsel sürecin meydana çıkardığı bir türdür. Bu anlatıya göre insan, memeliler sınıfındandır ve maymundan türememiş ancak maymunlarla ortak atası olan daha üst bir türden türemiştir.

Kamuoyunda yaratılış olarak bilinen anlatıya göre ise Allah, insanı balçıktan yarattı ve buna can verdi. Daha sonra insan (Adem ve Havva) dünyaya bugünkü gibi indirildi. Yani birinci insan ile bugünkü insan arasında bir fark yoktu. Dolayısıyla bir evrim söz konusu değildir. Popüler İslami kaynakların bazıları ilk insanların çok büyük oldukları ve çok uzun yaşadıkları gibi iddialarda da bulunur. Popüler yaratılış söylemine göre Adem ve Havva'nın sürekli ikiz çocukları (biri kız biri erkek) oldu ve ebeveynleri kardeşleri çapraz olarak evlendirdi. İnsanlık böylece kalabalıklaştı ve bugünlere gelindi.

Yerleşik algıya göre bu iki yaklaşım, birbirini karşılıklı olarak ret etmektedir. Yani bugun evrim teorisi, standart popüler İslami bakış açısına göre kabul edilemezdir. Çünkü aynı anlayışa göre evrim, kaçınılmaz olarak ateist bir düşüncedir. Ancak, 'ben Allah'a inanıyorum ve Allah tıpkı dağları bazı kurallara göre yaratıyorsa insanı da evrim denilen bir kurallar silsilesine göre yaratmıştır' düşüncesinin karşılığı konusunda bir kargaşa da bulunmaktadır.

Evrimin kaçınılmaz olarak ateist bir düşünce olduğu anlayışı, evrim fikrinin tamamen yanlış olduğu için değil, eğer bu düşünce doğru çıkarsa Allah'ın insanı yarattığı inancını yok edeceği endişesinden kaynaklanmaktadır. Aslında dinsel açıdan bu çok büyük bir risk almak demektir. Bir şeyin doğru çıkarsa inancı yok edeceğini var saymak aslında bir inancı savunmak için pek mantıklı bir strateji olarak kabul edilemez. Evrimin yaratılışı çürüteceği iddiasından bağımsız

bir şekilde ve sadece bilimsel veriler ışığında yanlış olduğu şeklinde bir öneri, daha temkinli olarak tercih edilebilirdi.

Öte yandan, 'Allah insanı evrim ile yarattı' düşüncesine sahip birini de inançsızlıkla suçlamak tutarlı görünmemektedir. İlk olarak bu kişi, Allah'a inanmaktadır ve dini açıdan inancı olduğunu söyleyen bir kişiye denilecek bir şey olmaması gerekir. İkinci olarak bu kişiye, 'ama evrim yanlış ve bir yanlış ile Allah'a inanamazsın' denildiğini var sayalım. Bu tür bir eleştiri de yanlıştır, çünkü geçmişte örneğin Biruni gibi pek çok önemli bilim adamının evrenin oluşumuna dair değişik düşünceleri de sonradan yanlış çıkmıştır. Dolayısıyla, bir insanın insanlığın yahut varlığın oluşumu ile ilgili bir düşüncesinin yanlış çıkması onun inançsızlığına delil olarak görülemez.

Tartışma Ne Zaman Başladı?

Evrim ve İslam arasındaki kavga bugünkü biçimde büyük ölçüde 19. yüzyılda başlamıştır. Charles Darwin'in Türlerin Kökeni adlı çalışmasından sonra evrim, sadece İslamiyet açısından değil, tüm dinler açısından önemli bir tartışma haline gelmiştir. Hem inançlılar hem de din karşıtları, evrim konusunu Tanrı'nın varlığının veya yokluğunun delili olarak kullanmışlardır. Ancak evrim konusunun bir inanç meselesi olarak tartışılması önce Batı'da başlamış ve daha sonra İslam dünyasına geçmiştir. Sonuç olarak, 19. yüzyıldan itibaren ortaya çıkan entelektüel kavga sonucu evrim, İslam dünyasında tanrısızlığı savunan bir düşünce yani mücadele edilmesi gereken bir bakış açısı olarak kodlanmıştır. Büyük ölçüde insan kökenini bir tür evrimle açıklamak düşüncesini yaratılış anlatısına zıt olarak görme alışkanlığı bu kavganın ürünüdür.

Halbuki biraz daha geriye gidersek İslam düşüncesinde bu konuda çok farklı bakış açıları olduğunu görmek mümkündür. İslam düşünce hayatında merkezi roller almış bazı düşünürlerden örnekler vermek istiyorum. Örneğin, 11. yüzyılda yaşayan İbn Tufeyl, Hayy bin Yakzan adlı kitabında bir adada Hayy adlı çocuğun nasıl ortaya çıktığını iki farklı senaryo ile anlatır. Bir senaryo Hayy'ın yaşam koşullarına imkan veren sıcak bir balçıktan annesiz ve babasız üremesidir. Burada İbn Tufeyl'in tıp eğitimi aldığının altını çizmek gerekiyor.

Bu bağlamda hemen akla gelen diğer bir Müslüman alim, 13. yüzyılda yaşamış olan İbn Nefis'tir. İbn Nefis, hem tıp eğitimi almıştır hem de Şafii fıkhında uzmanlaşmıştır. Döneminin entelektüel sınıflamasına göre bu alimi 'muhafazakar' olarak saymak pekala mümkündür. İbn Nefis, Kamil'in Peygamber Hayatına Dair Kitabı (Er-Risaletü'l-kâmiliyye fi's-sîreti'n-nebeviyye) adlı, Batı'da Theologus Autodidactus (kendi kendini eğiten teolog) olarak bilinen eserinde "evrimci" düşüncenin örneklerini verir. Bu kitapta yazar mutedil iklime sahip bir adada sel sonucu bir mağarada karışan bitki ve balçığın zamanla insan organlarını meydana getirdiğini ve oradan bir insan oluştuğunu yazmaktadır.

İnsanın kökeni üzerine daha önce de böyle düşünenler vardı. Mesela 9. yüzyılda Nazzam ve yine o dönemde yaşayan dil bilimci, tarihçi ve botanikçi Cahız, benzer düşünceleri ortaya atmışlardır. Hatta bazı Batılılar, bu yüzden Cahız'ı evrimci bakışın tarihsel olarak kurucularından olarak tanımlarlar.

İslam düşünce geleneği içinde evrimsel görüşleri savunan pek çok isim bulunuyor. Ancak, bu bahsi yazdıkları bu konuda yorum gerektirmeksizin açık olan İbn Haldun (1332-1406) ile bitirmek yerinde olabilir. İbn Haldun ünlü eseri Mukaddime'de aynen şöyle yazmıştır:

İnsan sonra yaratılmışlar dünyasına bakmalı. Burada [yaratılış] minerallerden başladı ve aşamalı bir şekilde devam ederek gelişerek bitkilere ve hayvanlara ulaştı. Minerallerin gelişme sürecinin en ileri aşaması bitkilerin ilk aşaması olan [çeşitli türdeki] bitkilere ulaştı. [Aynı şekilde] bitkilerin evriminin en üst aşaması olan palmiye, üzüm gibi türler hayvanların en alt türleri olan deniz kabuklularından sümüklü böceklere yakındır.

İbn Haldun'un yazdıkları elbette bilimsel olarak yanlışlar içermektedir, ancak bir şeyin altını çizmektedir. Buna göre türler evirilerek oluşmakta ve bir tür zamanla daha gelişmiş bir türe dönüşmektedir. Şimdi en şaşırtıcı olan kısma gelelim. İbn Haldun insan kökenini ise yine Mukaddime'de şöyle açıklamıştır:

Hayvanlar alemi, zamanla genişledi ve türler çoğaldı ve aşamalı biçimde yaratılış süreci düşünen ve tepki veren insana ulaştı. En üst yaratılış aşaması olan insana maymunlar aleminden ulaşıldı.

Burada hemen şunun altını çizmek gerekiyor: Tıpkı, İbn Nefis gibi İbn Haldun da dini konuların ele alınmasında oldukça muhafazakar bir pozisyonda konuşlanan birisidir. İbn Haldun, Mısır'da hem medrese hocalığı hem de Mailiki fıkhının baş kadılığı görevlerinde bulunmuştur. Bugünkü verilere göre yanlışlar içerse bile İbn Haldun, insanın kökeninin basit hayat formlarından evirilerek daha üst türlere ulaştığını ve insanın da bunun sonucu oluştuğunu yazmıştır. Üstelik insanın evrimsel süreçte maymunlar dünyasından evirildiğini de açıkça yazmıştır. Tekrar etmekte yarar var: İbn Haldun, bu düşüncelerini günümüzden yaklaşık altı yüzyıl yıl önce ifade etmiştir.

Bu örnekler bize ne anlatıyor? Her ne kadar evrim konusunda tartışma, özellikle konunun İslam'a uygunluğu açısından, 19. yüzyılda alevlendi ise de, bu konuya benzer düşünceler daha önceleri İslam düşünürlerinde vardı. Hatta evrimsel görüşlerin Batı'ya, İspanya'da yaşayan bazı Arap düşünürler tarafından ulaştırıldığı konusunda ciddi çalışmalar da bulunuyor. Örneğin, 1847 yılında William Droper, din ve bilim arasındaki tartışmayı ele alan kitabında evrim düşüncesinin Müslüman düşünürlerden Batı'ya geçtiğini iddia etmiştir.

Elbette bu proto-evrimci görüşler, modern görüşlerden farklıydı ve bazı bilimsel yanlışlar içeriyordu. Ancak İbn Haldun ve İbn Nefis örneğinde olduğu gibi bazı Müslüman düşünürlerin görüşleri insan türünün evirilerek yaratıldığını ve hatta hepsinin aynı atadan geldiğini içerecek biçimde standart olarak evrimciydi. Ancak önemli olan şudur: Bu yazarların hiç birisi argümanlarının kainatın Allah tarafından yaratıldığı tezi ile çeliştiğini düşünmemiştir. Yani, 19. yüzyıldan sonrakinin aksine, daha erken dönemlerde evrimsel düşünce ile inançsızlık arasında bir ilinti söz konusu değildi.

Güncel Tartışmalar

Şimdi konunun içeriğinin ötesinde tartışılmasına dair durum ile ilgili bazı konuları da özellikle burada tespit etmek gerekiyor.

İlk olarak, şunu sorgulamak gerekiyor: Başta Harvard, Stanford gibi önemli üniversitelerde araştırmalar yapan önde gelen bilim adamları dahil olmak üzere, biyologlar neden evrimi savunuyorlar? Örneğin DNA konusunda muazzam buluşlar yaparak bugünkü hayatımızda bizlere tıp, ilaç, genetik gibi konular başta olmak üzere pek çok alanda fayda sağlayan Marcus Feldman, Elizabeth Hadly gibi bilim insanları neden sürekli evrimi doğrulayacak bulgular elde ediyor? Bu insanlar, yaptıkları deneylerin sonucuna rağmen mi bize yalan söylemektedirler? Öte yandan bu insanların kapsamlı bilimsel çalışmaları evrim hakkında iddialarının deneysel bir zemini (yani sözel tartışmaların ötesinde somut denenmiş bulgularla test edilmiş) olduğu anlamına gelmiyor mu? Evrim karşıtı İslami düşünce için bu kadar önemli üniversitelerin biyoloji bölümlerinin evrimci sonuçlar üretip durması hiç bir ciddi kuşku konusu değil midir?

İkinci olarak, evrim karşıtı İslami düşünce neden deneysel değil, sözeldir? Mesela evrim karşıtı düşünce hangi tür biyolojik deneyler yapmış ve bunlar hangi bilimsel dergilerde yayımlanmıştır? Evrim karşıtı düşünce neden popülist çizgiyi aşamamaktadır ve bunun sonucu olarak hala "hiç mümkün müdür ki?" şeklindeki argümanların ötesine geçememiştir. Açıkça yazmak gerekirse "Hiç mümkün müdür ki?" şeklindeki Aristocu mantığı andıran sorularla bezenen tartışmalar modern biyoloji (hatta sosyal bilim) açısından büyük ölçüde geçersizdir.

Sonuç

Yukarıda bazı örnekleri kısaca verildiği üzere evrimci düşünce 19. yüzyıldan çok daha önce muteber İslam düşünürleri tarafından nispeten sıklıkla yazılmış ve savunulmuştur. Bu yazının insanın kökeni hakkında bir teorik önerisi olmadığı başta not edilmişti. Ancak insanın kökeni konusunun sürekli popüler bir konu olacağı varsayımından hareketle bazı öneriler ile yazıyı bitirmek mümkündür:

İlk olarak, bazı Müslümanlar bilimsel yöntemlerle elbette evrimi eleştirebilirler. Ancak burada 'evrim doğru ise yaratılış yanlış çıkar' çıkarsamasından vaz geçmek yerinde olabilir. Bir inançla ilgili olmaksızın bilimsel verilere göre evrim savunulmalı, yahut ret edilmelidir.

İkinci olarak, evrim son derece teknik bir konudur ve salt sözel argümanlarla savunulması veya ret edilmesi mümkün değildir. Günlük söyleme göre gayet akla makul gelen şeyler biyoloji bilimi açısından yanlış olabilir. Örneğin insanlar binlerce yıl dünyayı düz sanmışlar, güneşin dünyanın etrafında döndüğünü düşünmüşlerdir. O nedenle İslam dünyasındaki evrim karşıtı görüşlerin hızla deneysel düzleme taşınması gerekmektedir.

Bu yazının ilk halini okudukları ve faydalı eleştirilerde bulundukları için UC Berkeley Biyofizik Profesörü Ahmet Yıldız'a ve Cal Poly Pomona Fizik Profesörü Ertan Salık'a teşekkürlerimi sunarım.

EVRİM, 'KEDİCİKLER' VE PİLTDOWN

18 Ekim 2017 Çarşamba-Tayfun Atay-cumhuriyet

Her tarafım tırmık çizik içinde!

Hay, şu “**Darwin ve din**” yazısını yazmaz olaydım!..

Adnan Oktar'ın “Kedicikler”i “tweet-retweet” olup tırmaladı, ısırdı her yanımı…

“Allah’ı inkâr eden en büyük sistem olan Evrim’in kurucusu Darwin”in dindar olduğunu söylediğime bozuldular.

“Evrim’in ne demek olduğunu biliyor musunuz Tayfun Bey” diye sordular.

“Yaratılış”ı ispatlayan 700 milyon fosili yüzüme çarptılar.

“Darwin, Allah yok, her şey tesadüf dedi” yumurtlamasında bulunup altına “Sizce bunlar tesadüfle mi oluştu” diye güzel mi güzel, tatlı mı tatlı böğürtlen, çilek, kiraz, portakal, süt, peynir, kaymak görüntüleri serpiştirdiler.

Hâlbuki ben de aynı saatlerde Mehdiliğini şafak sayar gibi beklediğimiz Adnan Hoca’mızın Boğaz’da yat sefasında görkemlice oturduğu masanın etrafına dizilmiş, aynen güzel mi güzel, tatlı mı tatlı diğer “Kedicikler”e bakıyordum.

Ve zaten ikna oluyordum: Bunların hiçbiri “tesadüf”le oluşmadı!

Yaratılışı ispatlamak için önüme 700 milyon fosil sermeye gerek yok.

"Kedicikler" bizatihi ispatlıyor: Her tarafları, dudakları, burunları, yanakları, kaşları, kalçaları… Hepsi tam bir yaratılış, hem de “baştan yaratılış” harikası!..

Bu “yaratılışçı” heyecan ve sıcaklık karşısında evrimsel biyolojiyi savunan “serinkanlı” bilim çevrelerinin en büyük dezavantajı, ne söylediklerinin, ne de yaptıklarının “popülerleştirilebilir” olması…

Evrimin Tanrı, Allah ve de “Adnan” karşısındaki en büyük açmazı, popüler kültüre elverişli bir nitelik taşımaması...

“Tanrı” ise popüler kültürün, kültür endüstrisinin kayıtsız kalamayacağı bir “kaynak”. Düşünsenize, “GOD TV” bile var!..

Eh, Adnan Hoca’nın A9 kanalı da aynı minval üzere, hem de hurilerle, gilmanlarla bezeli bir “elektronik cennet bahçesi” değil mi zaten?!

"Harun Yahya" müstear adıyla 1980'lerden beri ABD'deki Evangelistlerin "İslami kol"u gibi evrime savaş açmış Adnan Hoca'mızın bu kanalından güzel mi güzel, diri mi diri "Kedicikler" marifetiyle yaratılışçılık propagandası yapılırken;

Yaşını-başını almış, saçı-ruhu ağarmış, gıdısı sarkmış bir adam;

Tutmuş, evrim konusunda yaygın ama yanlış bilinenlerin ötesine geçelim, söylenenlerin altına saklanmış söylenmeyenlere bakalım;

Diyormuş…

Kim takar Yalova kaymakamını!..

Böyle, ama gel de nefsine gem vur! Bir kere şeytan girmiş içimize, ha bire fiştekliyor sen devam et suyu bulandırmaya diye!..

Misal, "Kedicikler" daha "amino asit" değilken de evrim karşıtlarının ağzında sakız olmuş, şimdi ise "Kedicikler"in cak cak tweet'lediği "Piltdown sahtekârlığı" olayı…

Bilim alanında evrimi araçsallaştırarak bezirgânca tezgâhlanmış bir sahtekârlık…

Ve burada da söylenenlerin altında kurnazca saklanmış "söylenmeyenler" var.

1912-15 arasında İngiltere'nin Sussex bölgesindeki Piltdown yerleşmesinde bulunmuş bir "fosil"e inanmaya yönlendirildi bilim camiası.

Sahtekâr bir koleksiyoncu tarafından düzenlenmiş olay-buluntu, bir insan kafatasına eklenmiş orangutan alt çene ve dişlerinden müteşekkildi.

Başından itibaren önemli sayıda bilimci, kemiklerin tümünün aynı canlıya ait olduğuna ikna olmamıştı, ama "olay" yayıldı: İşte, insanla maymun irtibatını ispatlayan fosil "ara form" bulundu dendi.

Öyle olmadığını anlamak için yaklaşık 40 yıl, kimyasal tarihleme yöntemlerinin geliştirildiği 1950'leri beklemek gerekti ve sahtekârlık ortaya çıkarıldı.

Peki, (işte burası hiç söylenmez) bu sahtekârlığı ortaya çıkaranlar kimdi dersiniz?

Her ikisi de antropolog olup insan biyolojik evrimi alanında çalışmalar yapan Joseph Weiner ve Kenneth Oakley!..

Onlar ve "evrimsel insanbilim" için sahtekârlığın aydınlatılması, sadece insan evriminin paleontolojik kayıtlarını daha doğru şekilde düzenleme yolunda bir "temizlik"ten ibaretti.

Ama işte o zamandan beri evrime "vurmak" için yaratılışçı çevrelerin en büyük kozudur bu sahtekârlık. Hâlbuki aydınlatılmasını yine bilime, antropolojiye borçluyuz.

Vah zavallı yaratılışçılar, vah "Kedicikler", vah "Adnanî"ler vah!

Evrime saldırırken bile evrimsel düşünenlerin emeğiyle nemalanıyorlar!..

DARWİN VE DİN

16 Ekim 2017 Pazartesi- Tayfun Atay-cumhuriyet

Dan Brown'ın bu ayın başında çıkan yeni romanı "Başlangıç", Frankfurt Kitap Fuarı'nda yazarın katıldığı basın toplantısıyla tartışmaya açılmış. Dün, **Ertuğrul Özkök** de Brown'la yaptığı röportajı sundu köşesinde.
Tanrı, dinler, yaratılış, evrim gibi birbiriyle hayli gerilimli titreşim içindeki kavram, kurum ve kuramlar üzerinden şekillendiği, dolayısıyla elbette "çok-satacak" romanı henüz okumadım ama ilk fırsatta okuyup değerlendirme yazmak istiyorum.
Özkök'ün röportajına bakılırsa roman, Tanrı inancını sorgularken evrim kuramını savunan bir mesaj vermekte. Brown'a romanda "Darwin'in Evrim Teorisi"ni sıkı bir şekilde savunduğunu belirtip bir soru yöneltiyor o…
Bir de "Ölüm döşeğine geldiğinizde rahip çağıracak mısınız" şeklinde, kendince "kritik" saydığı bir soru sormuş. Brown'ın cevabı, "Yanıma gelecek bir rahip bulunacağını sanmam" şeklinde…
Bu cevap beni toprağı bol olasıca **Darwin**'in son nefesi noktasında rahiplerle ilişkisini hatırlamaya sevk etti!..

Darwin'in evrimsel biyoloji çalışmalarına yapmış olduğu dönüştürücü katkı doğrultusunda, dinsiz, ateist ve materyalist olduğu ileri sürülerek dinsel bir lânetlemeye uğratıldığına hep şahit oluruz.
Bu yanlış mı yanlış bir kanaattir.
Sıkı Protestan olan Darwin'in doğa bilimci olarak sergilediği performansta dahi dinsel bir itki ve hareket noktası belirleyicidir.
"HMS Beagle" gemisiyle beş yıl sürecek (1831-1836) dünya yolculuğuna gözlemci olarak katıldığında o, kendince "Kutsal Kitap"taki "Yaratılış" bahsini belgeleyip doğrulayacak bir araştırma yapma amacındaydı.
Ancak gezi boyunca yaptığı gözlemler, "Kitap"ı doğrulayan değil, onunla çelişen sonuçları önüne koyduğunda Darwin, ciddi bilişsel-varoluşsal sarsıntı geçirmiş ve bir iç-hesaplaşma yaşamıştır.
Bunun sonucudur ki araştırmadan çıkan bulguları ancak 20 yılı aşkın bir zaman geçtikten sonra (bazı zorlayıcı etkenler sonucu) 1859'da yayımlayabilmiştir. Hâlbuki kuramsal çerçeve 1839'da hazırdır.

Darwin, bilimsel bulguları ile dinsel inancı arasında sıkışıp kaldı.
Sıkışıklığı aşabildiği noktada da kendince bir "ara formül" bulmuş gibidir. "Türlerin Kökeni" ile Kutsal Kitap'taki anlatıyı sarsıntıya uğratırken bile "Tanrısal irade"yi hiçe saymama çabası sergiler. Bakın, evrim teorisinin en temel dayanağı sayılan bu kitap nasıl bir cümle ile bitiyor: "Yaradanın başlangıçta bütün özünü birkaç ya da bir biçime üfürdüğü yaşamı böyle anlayan ve böylesi basit bir başlangıçtan en güzel, en olağanüstü biçimlerin türemiş ve türemekte olduğunu kavrayan bu yaşam görüşünde gerçekten yücelik vardır" ("Türlerin Kökeni", Çev. Ö. Ünalan, Onur Yayıncılık, 1984, s. 474).
Görüldüğü üzere Darwin, Tanrısal yaratılışla doğal türleşmeyi buluşturmuş, kendince adeta "teistik bir evrim" görüşüne işlerlik kazandırmıştır.

Dahası var: Biz hep dinsel öğretiyi zaafa düşürdüğü için Darwin'i lânetleyen kilise babalarının isimlerine aşinayızdır. Britanya Bilimler Akademisi'nde Darwin'i savunan bilimci **Huxley**'e, "Baban maymundu da anan neydi" demeye getiren Piskopos **Wilberforce** gibi…

Hâlbuki Darwin'i heyecan ve ilgiyle karşılayıp olumlamış rahipler de vardır. Mesela İncil'in yorumlanmasında dönemin önde gelen din adamlarından biri olan **Hort**, Türlerin Kökeni'ni kastederek "Darwin'i okudunuz mu?! Karşı çıkmayı hemen hemen olanaksız buluyorum. Her şey bir yana, böyle bir kitabı okumak insana çok şeyler öğretiyor" demiştir.
Demek ki Darwin inancın dışında olmadığı gibi, dönemin din adamları da topyekûn onun karşısında değildir.

Darwin'in bilimsel ve kuramsal katkısının materyalist temelde yorumlanması elbette söz konusu olabilir. Ama Darwin'in bir materyalist olduğunu söylemek zordur.
Ateist olduğunu söylemekse imkânsızdır.
Darwin, dindar ve "dürüst" bir bilim insanıydı. Bu yüzden ne bulgularını inancına kurban etti, ne de inancından vazgeçti.
Ve öldüğünde de Westminster başrahibinin onayıyla Londra'da Westminster Katedrali'nin bahçesinde, kurumsal ve "kurgusal" temellerini bir hayli sarsmış olduğu anlayışın bağrında toprağa verildi!..

TEORİYE TAKILMAYIN EVRİME BAKIN

Etyen Mahçupyan- 08/10/2017- karar

Hıristiyanlık Aydınlanma dönemi sonrası ideolojik olarak kabuğuna çekilse de, eğitimdeki varlığını sürdürebildi. Bu süreçte 'evrim teorisi' klasik bir tartışma ve gerilime dönüştü. Dinin 'yaradılışla' başlattığı insanlık macerasının doğru olmadığı açıktı… Eldeki bulgular insanın kutsal kitapların söylediğinden çok daha öncesindeki varlığını ve arada birçok 'insanımsı' türün yaşamış olduğunu ortaya koymaktaydı. Buna karşılık Kilise bu tartışmayı dinin bütününe yapılmış bir saldırı olarak algıladı.

O noktada mesele ideolojikleşti. Bir taraf için yaradılış gerçek, evrim 'teoriydi'. Diğer taraf için ise evrim gerçek, yaradılış 'teoriydi'. Oysa Darwin'in bilimsel bulgusu 'insanların hayvanlardan geldiği' tezi değildi... Darwin'in tezi, tüm canlıların çevreleriyle girdikleri ilişki içinde adaptasyon geçirdikleri ve bu ilişkide daha avantajlı olan grupların zaman içinde o türün bütününü kapsamaya meylettiğiydi. Örnek vermek gerekirse, yaprakların giderek sadece ağaçların tepelerinde yeşerdiği bir dünyada uzun boylu zürafaların hayatta kalma ve çoğalma ihtimali daha fazla olacak ve bir süre sonra boyun uzunluğu genetik bir unsur olarak yeni nesil zürafaları da etkileyecekti. Diğer deyişle herhangi bir zürafanın boynu fiziksel olarak uzamayacaktı… Ama boynu uzun olanlar daha uzun ve sağlıklı yaşadıkları için bir tür olarak 'zürafanın' özellikleri zaman içinde değişecekti.

Dolayısıyla insan maymundan gelmiş değildi... İnsan yine insandan gelmişti, ancak eski insan topluluklarının çevreye uyum açısından daha başarılı olan grupları, ileriki nesilde ortaya çıkacak olan insanın özelliklerini büyük oranda belirlemişti. Bu değişim dinamiğinin milyonlarca yıl sürdüğünü dikkate alırsak, geçmişteki insanların bize göre 'insanımsı' olması, hatta bazı maymunlara bir miktar benzemesi şaşırtıcı değil. Ancak bu benzerlik 'evrimsel' bir geçişliliği ifade etmiyor. Yani bugünün şempanzeleri ilerde bir gün insan olmayacaklar. Buna karşılık örneğin çok daha farklı yeteneklerde şempanzelere doğru evrimleşebilirler.

Sonuç olarak Darwin ve daha birçok bilim insanının yaptığı araştırmaların ima ettiği önerme, nasıl her canlı türünün birçok alt türü veya grubu varsa, insanın da olduğudur. Bunlardan bazıları adaptasyon sürecinde kendilerini daha 'başarılı' kılacak özelliklere geçmiş ve böylece diğer insan gruplarının zaman içinde ortadan kalkmasına neden olmuşlar…

‘Evrim teorisi’ olarak popüler zihinlerde yer alan amiblerden sürüngenlere, oradan kuşlara ve daha kompleks canlılara geçildiği önermesi ise, bu bulgunun ötesine geçen bir spekülasyondan ibaret. Nitekim böyle bir değişim dinamiği varsa, bir noktadan sonra niye durduğunun veya niçin sadece bazı sürüngenler kuş olurken diğerlerinin ‘başarıyla’ sürüngen olarak kalmaya devam etiklerinin de açıklanması gerekir.

Yarı kuş yarı sürüngen fosillerin varlığı bir ‘geçişe’ olduğu kadar, adaptasyon yeteneği zayıf bir başka varlığa da işaret edebilir…

Popüler tartışmalar maalesef aslında işin bilimsel olmayan kısmıyla kısıtlı kalıyor ve karşılıklı olarak bir cehalet suçlamasına/yarışına dönüştürülüyor. Oysa evrimle ilgili birçok teori önermek mümkün olsa da, evrimin kendisi bir teori değil… Aynen deprem gibi… Hakkında birçok teori ve açıklama üretebilirsiniz ama olmadığını söyleyemezsiniz. Evrim de canlıların en temel değişim dinamiğine gönderme yapıyor. Ne var ki ‘evrim’ olaya sonradan konan bir ad… Bir doğal yasa arayışı… Asıl dinamik adaptasyonun kendisi ve söz konusu dinamiğin her bir canlı türünü nereye doğru değiştirdiğini önceden bilmemiz mümkün değil.

Kısacası aslında bilimle din arasında bir gerilim olmayabilir. Yeter ki ikisi de mütevazi olabilsinler… Yeter ki ikisi de insan tarafından bilinemez olandan ‘gerçek’ türetme hevesinde olmasınlar.

İSKENDER ÖKSÜZ YAZDI: BİLİM DİNE, DİN BİLİME NE SÖYLER?

23/09/2017- karar

İskender Öksüz, “Müslüman düşünce tarihinde felsefesini yapan birçok büyük isim var. Evrim düşmanlığı yirminci asırda başlamış. Doğrudan kiliseden kopya çekmişiz” diyor.

Bizim gündemimizdeki tartışmalar Batı’da yüz-yüzelli yıl öncekilere o kadar benziyor ki hani “deja-vu ~ ben buraya daha önce gelmişim” hissi uyandırıyor. Bizdeki kibar bir müsademei efkâr beni 147 yıl öncesine, 30 Haziran 1860’da Oxford Üniversite Müzesi’nde yapılan evrim münazarasına götürdü. Orada Piskopos Samuel Wilberforce, evrim savunucusu Thomas Henry Huxley’e soruyordu: “Merak ettim de… Acaba maymunla akrabalığınız anneanne tarafından mı, dede tarafından mı?” Huxley’in cevabı şöyleydi: “Ceddimin maymun olması beni utandırmaz. Fakat Allah’ın kendisine bahşettiği büyük kaabiliyeti hakikati gizlemek için kullanan bir adamla ilişkilendirmekten utanırım.”

Hrıstiyaniyat Geliyor!
Onların edebinden uzak da olsak, Oxford tartışmasını bir buçuk asır rötarla tekrarlamamıza üzülmeli mi, sevinmeli miyim bilemiyorum. Artık Oxford’da böyle bir tartışma olmaz. Harvard veya Sorbonne’da da olmaz ama bizdeki sonuncu değildir besbelli. Bilim tarihi turizmi için câzip bir ülkeyiz. Belki yeni müfredatımızla 1925’in “Rüzgârın Mirası (Intherit the Wind)” filmini de ülkemizde tekrar çekeriz.

Müslüman düşünce tarihinde evrimin bilimini değil de felsefesini yapan, evrimi tarif eden birçok büyük isim var. Evrim düşmanlığı ta yirminci asırda başlamış. Doğrudan doğruya kiliseden kopya çekmişiz. Erzurumlu İbrahim Hakkı’nın Marifetname’sinde evrimle ilgili pasajlar kitabın neşrinden 231 yıl sonra 1970 baskısında sansür edilmiş. Yani 231 yıl, Müslüman Türk dünyası İbrahim Hakkı’nın evrim iddialarından rahatsız olmuyor. Fakat 1970

yılında birden uyanıyor ve ahlâkiliği tartışılır bir sansürle o pasajları kitaptan çıkarıyor. Çünkü dine aykırı! Dine aykırılığını kimden öğrenmişiz? Piskopos Samuel Wilberforce'tan…

Anlaşılıyor ki eskinin "İsrailiyat"ı gibi 20. asrın da "Hrıstiyaniyat"ı dine sızmakta. Çünkü batıdaki kavga başlayıncaya kadar Müslümanlığın evrimle sıkıntısı olmamış. Hâlbuki Hristiyan dünyada durum böyle değil. Çünkü Hristiyan inancında Allah insanı kendi görüntüsünde yaratmıştır. Evrim milyonlarca, milyarlarca yıldan bahseder. Hâlbuki Ahtı Atik'te Hazreti Adem'den itibaren birbirini izleyen peygamberlerin yaşları belirtilmiştir ve bunlar ucuca eklendiğinde insanın ve dünyanın yaşı ortaya çıkmaktadır: Taş çatlasa altı bin yıl! Başpiskopos Ussher daha yakın ve kesin bir tarih verir: M. Ö. 2004 yılının 23 Ekim'ini 24 Ekim'e bağlayan gece! 24 Ekim Cumartesi'dir tabi; çünkü malumunuz, Tanrı Şabat günü yani Cumartesi dinlendiğini Tevrat'ta kendi söylüyor.
Görüldüğü gibi evrim ve jeolojiyle Müslümanlığın esasta bir sıkıntısı yok ama Hristiyanlığın var. (Jeolojiyi de katmak zorundayız, çünkü Hristiyanlığın genç dünya teorisi karşısında jeologlar da hüngür hüngür ağlar.)

Peki, Hristiyanlık son asırda ne yaptı ki yukarıda söylediğimiz gibi artık bu konuda münazara yapılmıyor; batıda ve doğuda evrim artık tartışılmıyor ve bütün adam gibi müfredatta yer alıyor?

Millî Eğitim Bakanımız ve Bakanlığımızın izniye söyleyeyim: Evrim artık "teori" değil, "binlerce teoriden biri" hiç değil. Tabi dünyanın yuvarlak olduğu ve güneşin etrafında döndüğünü de binlerce teoriden biri diye değerlendiriyorsanız, o zaman haklısınız!

Neden olmasın? Nitekim geçenlerde biri, dünyanın yuvarlaklığının da Mason uydurması olduğunu söylemişti.

Evrimle İşi Zor
Az önceki soruya döneyim: Hristiyanlık ve Yahudilik evrimle nasıl barıştı? Bunun için, bir zamanların en katı muhalifini, Katolik Kilisesini takip edelim.

Papa 12. Pius, 12 Ağustos 1950 tarihli Humani Generis sirkülerinde şöyle söylüyor: "Evrimcilik doktrini, aksi hipotezle yan yana, ciddî araştırma ve incelemeyi gerektiren ciddî bir hipotezdir." Ancak Pius bu açıklamasına iki uyarı eklemişti: Evrim kesin ve ispat edilebilen bir doktrin olarak gösterilmemeli ve vahyin bu konudaki öğretileri unutulmamalıydı. Evrim doktrininin Hristiyan inancıyla çelişmemesi için şart da belirtilmişti: İnsan vücudu hayvandan gelebilir ama ruhu Tanrı'dandır. Evrim bu son hükme müdahale edemez!

görüşler

Bilim dine, din bilime ne söyler?

İmdada Noma Yetişir!
Bu sirkülerin tutumu bizim Millî Eğitim'in bugünkü tutumuna yakın, fakat verdiği önem itibarıyla evrime ondan daha dosttur. Yıllar sonra, 22 Ekim 1996 tarihinde Papalık'tan bir açıklama daha geldi. Papa 2. John Paul Papalık Bilimler Akademisi Genel Kurulu'na konuşurken şöyle diyordu: "Bugün, sirkülerin yayınından yarım asra yakın bir zaman geçti; yeni bulgular bizi evrimin bir hipotezden daha ileri olduğunu tanımaya götürüyor. Gerçekten farklı akademik disiplinlerdeki bir dizi keşiften sonra, bu teorinin araştırıcıların ruhunda gittikçe daha büyük bir etki yaptığı vurgulanmalıdır. Önceden planlanmamış ve aranmamış böyle bağımsız keşiflerin aynı noktada birleşmesi bile tek başına bu teori lehine kaydedilecek önemli bir unsurdur."

Papa öyle, Millî Eğitim başka türlü söylemiş… Peki ey yazar, sen ne diyorsun? Önce La Edrî Hazretlerinin (!) şu mısraını diyorum:
Her ilim makbul imiş, illâ edep, illa edep!

Çünkü bu bahsi açanlara küfrün bini bir para saldırılıyor. Sonra müteveffa evrim biyoloğu ve edip Stephen Jay Gould'un NOMA anlayışında durduğumu söyleyeyim. İngilizce'de NOMA, "Non Overlapping Magisteria", "Örtüşmeyen Müfredatlar" ifadesinin kısaltılmışı. Müellifi Gould mealen şöyle söyler: Din ve bilimin alanları, bir biriyle örtüşmez. Metotları tamamen ayrıdır. Bilime dayanarak din hakkında yorum yapmak da dine dayanarak bilim hakkında hüküm vermek de yanlıştır.

Bilim Yanlışlanabilire Bakar
Öyle ya, din ne kadar imana dayanırsa, bilim de o ölçüde kendi iddialarından, çözümlerinden şüphe etmeye dayanır. Bilim felsefesi yapanlar bir zamanlar bilimin ispata dayandığını söylerlerdi. İspatlanabilen şeyler bilimin sahasına giriyor, ispatlanamayanlar girmiyordu. Peki, ispat nasıl yapılacaktı? Karl Popper tüme varımla ispatın yapılamayacağını gösterdi. "Kuğular beyaz olur" iddiasını, on, yüz, bin, on bin beyaz kuğu göstererek ispat etmiş sayılmazdınız; çünkü bir milyon kuğu sonra bir siyah kuğu ortaya çıkabilir ve bu da sizin iddianızı çürütmeye yeterdi. Nitekim bilimin sarsılmaz zannedilen kanunlarının bir istisnayla şüpheli hâle geldiği, istisnaların çoğalmasıyla nasıl çöktüğünü görmek için Thomas Kuhn'un, "Bilim Devrimlerinin Yapısı"na bir göz atmak gerekir.

Peki, ispatlanabilirlik kriteri çalışmazsa bilimin sahası nasıl tarif edilecek? Popper'in çözümü gerçekten dâhicedir: Bilim yanlışlanabilir iddialarla uğraşır! Bu da Gould'un NOMA'sı için pozitivizmin ispat ölçütünden daha kuvvetlidir. Bilimin konuları yanlışlanabilir. İman yanlışlanamaz! İnandıklarının yanlışlanmasını dört gözle bekleyen bir dindar düşünebiliyor musunuz? Bir gün şöyle büyücek bir bilim teorisini yanlışlamak hayali görmeyecek bir bilim adamı düşünebilir misiniz? İkinciye Nobel garantidir.
Burada da Dawkins Amca kusura bakmasın. O dinin yanlışlığını ispata soyunmuştu. Dinin yanlışlığını ispat edemezsiniz. Fakat doğruluğunu da ispat edemezsiniz.

Peki, Fransız İhtilalcilerinin pozitivizm dini ne olacak? Bilim bu kadar muhkemken insana yetmez mi? Pozitivist din ne bilimde ne felsefede ciddiye alındı. Çünkü bilimin insanlara değer hükümleri sunabileceği iddiaları pek zayıftı. Hâlbuki din, her şeyden önce değerlere odaklanmıştı. Dindarlar pek aldırmasa da.

Ana hatlarıyla bu anlayış Müslümanlığımızla da çelişmez. Kur'an'a göre tabiattaki her şey birer delil, birer "ayet"tir. Bir mümin, tabiattaki muazzam yapılara, insan aklının kavramakta zorluk çektiği kanunlara ve bu arada evrime de bakıp bunları Allah'ın büyüklüğü ve

hikmetine işaretler olarak değerlendirebilir. Fakat bu noktayı aşıp fizik veya biyoloji teorilerinin detayına girmeğe gerek yoktur. O teoriler ya yarın yanlışlanırsa… Yıllar önce haberlerde, bir papazın, “akıllı tasarım” denilen ve canlıların tek tek fakat bir akıl tarafından tasarlandığını iddia eden Hristiyan teorisini neden kabul etmediği sorulduğunda, “ya yarın yanlışlanırsa; cemaatimden bu iddiayla ikna ettiklerime ne söylerim?” dediğini hatırlıyorum. (Bunu söyleyen Vatikan Rasathanesi’nin başındaki rahip Coyne muydu acaba?)

Ne Maturidi Ne Eş’ari

Gould ve Popper’i bırakırken belirteyim: 1976’da Popper tabiî seçimin bilimsel bir teori olamayacağını yazmış, iki yıl sonra da yanıldığını belirtmiştir. Yanıldığını kabul edebilmek, yanılmazlık tavırlarından muhakkak ki üstündür.

Acaba hâlimizi Jeffry R. Halverson’un “Sünnî İslâmda Teoloji ve Akide” (Theology and Creed in Sunni Islam) kitabına dayanarak özetlememiz ne kadar doğru olur?

Bugünlerde-- Türkiye’de de-- yaygın bir söylem var: Biz bir zamanlar Hanefî-Maturidî idik; bu görüş akla ve bilime sıcak bakardı; sonra Yavuz Mısır’ı feth etti, oradan Eş’arî âlimleri getirdi ve ilim ve felsefe düşmanlığı böyle başladı. Bir zamanlar Hanefî-Maturidî idik ve bu görüş akla sıcak bakardı ifadesine kadar ve bu ifade de dâhil, bu söylenenler doğrudur. Eş’arînin akılla problemi bulunduğu da.

Fakat Halverson’a göre şu da doğrudur: Bugün insanlara “Müslümanlık bu değil!” dedirten tutumların faturasının tamamını Eşariye’ye çıkarmak gerçeği yansıtmaz. Bilimi nakille sınırlandırmak klasik ehl-i sünnete değil, ehl-i sünnet öncesi “ehl-i hadis”e; bugünkü Selefiye-Vahhabî görüşüne yakın, “Âsarî” tutumdur. “Âsarî” eserler, kalanlar anlamındadır. Âsârîlik nakli sorgulamayı, “nasıl, niçin, ama” demeyi yasaklar: “Bila-keyf”, yani ‘nasıl’sız okuma! Ne yazıyorsa o! O zaman deve sidiği şifa verir, Acve Hurması zehrin etkisini önler, sineğin bir kanadında hastalık, diğer kanadında şifa olduğu için yemeğe düşen sineği çıkarmadan önce iyice tabağa batırırsınız. Peygamberimiz ve Hazreti Ali uykuya dalıp ikindiyi kaçırdıklarında onlar namazlarını vakit içinde kılabilsinler diye güneş batıdan tekrar doğar. Bir akşam ay ikiye bölünüp bir yarısı şu tepenin beri yanına, öbür yarısı da bu yanına, hemen sizin önünüze düşmüştür.

Din yanlışlanamaz ama bazı hadisler ve nakil metotları yanlışlanabilir. Bunların yanlışlığını kabul etmeniz için kaç siyah kuğu istersiniz?

Âsâride akla izin yoktur. Bu tavır kendi gibi düşünmeyenleri kolayca tekfir eder; bu yönüyle Haricîliğe de IŞİD’e de uzak değildir.
Yavuz’un suçu varsa da sanıldığı kadar büyük değildi. Öyle görünüyor ki 15. asırda zayıflayan ve nihayet duran Kelam ilminin yarattığı boşluğu Âsârîlik doldurmuştur. O Âsârîler sorulduğunda biz Eş’arîyiz diyorlardı belki ama aslında Kelam’ın tamamına karşıydılar. Âsârî tasavvufa çoğu yerde izin vermiyor; izin verdiği yerlerde de onun baskısındaki tasavvufda İbni-Arabî’nin, Yesevî’nin, Yunus ve Mevlana’nın derinliği yoktur.

PROF. DR. İZGE GÜNAL YAZDI: EVRİM KURAMINA 'İNANMAK' NE DEMEK?

19 Eylül 2017-ilerihaber

İsteyen karşı çıksın, isteyen “inanmasın”, irili ufaklı tüm enfeksiyonların tedavisi için, kanser ve sorunlarına karşı mücadele edebilmek için, bel ağrısı, omuz ve kalça sorunları, sinir

sıkışma hastalıklarının tedavisi için evrim kuramının kazanımlarını uygulamak bir zorunluluktur. Evrim kendisine inanmayanlara da yardımcı olmaya devam etmektedir.

Halkla bilim insanları, dolayısıyla bilim arasında bir uçurum olduğundan, bilim insanlarının fildişi kulelerinde oturup kimsenin anlamadığı konularla ilgilendiğinden söz edilir. İçinde ciddi bir eleştiri ağırlığı taşıyan bu yargı doğrudur ve bilim politikaları oluşturulurken, sözde bile olsa, bu uçurumun aşılmasına yönelik önlemler alınır. Ama sonuçta yine de insanlar bilimden uzaktır ve bu konuda fikir yürütmekten kaçınırlar. Gerçekten de hücre içi enzimler, proton hızlandırıcıları veya Fermat'ın teoremleri uzmanları dışında pek tartışılmaz. Aslında bilimin tüm kapsamı için bunun geçerli olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Tek bir istisna dışında: Evrim kuramı!

Bilim ile halk arasındaki açı tam da bu noktada daralmış gibi gözükse de durum böyle değil. Gerçekten de herkes evrim kuramıyla ilgilenip, konuyla ilgili gelişmeleri takip etse, hatta bulguları tartışabilse ne güzel olurdu değil mi? Ama böyle olmuyor; kimse evrimi bilmeden, hatta konuyla ilgili en ufak bir fikri olmadan insanın maymundan türediğini sanıp, "ben evrim teorisine (kuramına) inanmıyorum" denilebiliyor. Daha kötüsü bunu söyleyenler arasında çok sayıda profesör unvanlı, doktora dereceli insanlar olması. Çok bildikleri için de ekliyorlar: "ne de olsa bu bir teori, kanıtlanmış bir şey yok ki". Görünen o ki, Türkiye'nin eğitim sorunu sanılandan çok daha vahim durumda. O zaman öncelikle bazı kavramalara açıklık getirmek gerekiyor.

Bilimin kavramları

Bilim, doğayı ve toplumu bir takım yöntemlerle sistematik bir biçimde inceleyen çalışmaların bütünüdür. Bu çalışmalar hem entelektüel hem de deney, gözlem gibi uygulamaları kapsar. Bilimi ampirik bir bilgiden ayıran en önemli nokta sistematik olması, yani bulguları sistematize etmeye çalışmasıdır. Doğada ya da toplumda gözlenen veya ölçülen herhangi bir bulgu sadece bulgudur, o kadar. Ancak ne zaman iki farklı bulgu arasındaki bağlantı araştırılmaya başlanır, işte o zaman bilim süreci de başlamış, tekil bilgiler bilime dönüşmüş demektir. Ampirik bilgi ile bilimin farkı budur.

Bu aşamada artık **hipotez** oluşturulabilir. Hipotez, bir gözlemin, deneyin, sorunun üzerinde daha fazla araştırma yapılmasına olanak sağlayan geçici açıklama demektir. Aslına bakarsanız, hipotez sadece ve sadece açıklama önerisidir. Hipotezin Türkçesi de "önerme"dir zaten. Hipotezler az bulguyla oluşturuldukları içim yapısal olarak zayıf oldukları söylenebilir, her yeni bulguyla değişikliğe uğrayabilirler hatta tümüyle değiştirilebilirler.

Bilim içerisindeki bir diğer önemli kavram da **yanlışlama** çabasıdır. Bilimciler ilk andan itibaren, öncelikle bulgularını, sonrasında da hipotezlerini yanlışlamaya çalışırlar. Bu çaba, yasalar ve kuramlar için de geçerlidir. Bir hipotez yanlışlanamadığı sürece sağlamlaşır, yasa veya kuram olma yönünde ilerler. Ancak hipotezlerin yanlışlanabilme olasılığı, daha sınırlı sayıda bulguya dayandığı için, diğer kavramlara göre daha yüksektir.

Bilimsel **yasalar** sınırları belirlenmiş özel durumların matematiksel ifadelerle tanımlanmasıdır. Örneğin yerçekimi yasası gibi. Yerçekimi yasası yerçekimini tanımlar; "bir nesneyi bıraktığınızda düşer" gibi. Yerçekimi **kuramı** (teorisi) ise bunun nedenini açıklar ve dünyanın güneş etrafında dönmesi ile, bırakılan cisimlerin yere düşmesi arasındaki bağlantıyı da yine yerçekimi kuramı açıklar, yasası değil.

Bu durumda **kuram veya teori**'yi tekrarlanan gözlem ve deneylerle mevcut bilgi birikimini açıklayabilen, gözlem, deney ve akıl yürütme gibi yöntemlerle sürekli doğrulanan ve yanlışlanamayan hipotez olarak tanımlamak olasıdır. Bilim kavramları arasında bir hiyerarşi tanımlamak doğru olmamakla birlikte kuramın, yasanın da üzerinde olduğu söylenebilir çünkü kuram içerisinde çok sayıda yasa ve önermeyi barındırmaktadır. Söylemek istediğim, "evrim zaten hala bir teori, yasalaşmadı ki" ifadesi asla doğru değildir ve isimlerinin önünde Prof., Dr., gibi unvanları olan kişilerin kullanması da en hafif deyimiyle eğitim sistemimizdeki bunalımı işaret etmektedir. Bilimsel bir kavram olarak kuram (teori); günlük yaşamda kullanıldığı biçimde "benim bu konuda bir teorim var" basitliğinin çok ötesindedir. Bir yasanın yanlışlanma olasılığı kurama göre daha yüksektir.

Evrim kuramı yanlış olabilir mi?

Teorik olarak bu sorunun yanıt evettir. Ortaya çıkan yeni veriler evrim kuramıyla çelişmeye başlarsa, evrim kuramı da değişebilir. Bu yargı evrim kuramı kadar, hücre kuramı için de, atom kuramı için de geçerlidir. Ancak, gericiler hiç umutlanmasın, evrim kuramı bütünüyle reddedilmeyecektir, belki üzerinde bazı revizyonlar gerekecektir. Yıllık ortalama 70.000 civarında bilimsel çalışma ile (ki bu milyonlarca deney ve gözlem demektir) desteklenen evrim kuramının yanlışlanması artık ham bir hayalden öte bir şey değildir, çünkü yeni bir kuram geliştirilebilirse bu verilerin tümünü açıklayabilmelidir. Dahası bugün evrim kuramı, ilgili tüm bilim disiplinleriyle uyum içerisindedir. Denilebilir ki evrim, kapsayıcılığı ile bilimin bir tür tutkalıdır.

Evrim kuramına inanmamak!

Öncelikle bilimsel bir bilgi inanç konusu değildir. En fazla kabul etmemek olabilir. Ancak kabul etmemek için önce var olan kuramı iyi bilmek, sonra yanlışlığını göstermek ve evrim kuramı için de bahsettiğimiz milyonlarca veriyi daha iyi açıklayabilecek bir kuramla ortaya çıkabilmek gerekir. Yoksa hiç bir desteği olmaksızın "kabul etmiyorum" veya "inanmıyorum" demek anlamsızdır. O zaman yarın birisi de kalkıp "ben logaritmaya inanmıyorum" veya "tam sayıları kabul etmiyorum" dediğinde ne olacak? Benzer biçimde, "tifonun bulaşıcı olduğuna, akciğer kanserinin ölümcül olabileceğine, uçakların uçabildiğine" inanmayanlara ne diyeceğiz? Sanırım ortada temel bir bilgi eğitimi sorunu var; özellikle yüksek lisanslılar ve doktoralılar için.

Bilime karşı gericilik

Freud, "bilim tarihindeki büyük devrimlerin ironik tek bir ortak noktası vardır; adım adım insanın üstünlük duygusunu ve gururunu ve daha önce sahip olduğu kendisini önemseme duygusunu yitirmesine yol açmasıdır" der. Freud öncesi iki olağanüstü bilimsel devrim yaşanmıştı: birincisi Kopernik'in güneş sistemini tanımlayarak, evrenin merkezinden çıkardığı dünyanın sıradan, küçük bir gezegen olduğunu göstermesi; diğeri ise Darwin'in insanın konumunu aşağı çekerek hayvanlar dünyasına indirgemesi.

Her iki kuram da ilk ortaya atıldıklarında dinci gericiliğin saldırısına uğramışlardı. Aslında her türlü bilimsel gelişme bilinmeyenle ilgili alanı daralttığı için dini düşüncelerle çatışır, çünkü din kavramı bilinmeyenler üzerine kuruludur. Bilinenin artması, bilinmeyenin alanını daraltır. Kopernik ve Darwin'in kuramları ise sadece dinsel alanı daraltmıyor, doğrudan kutsal kitaplarda yazanlarla çelişiyordu. Dünya merkezli olmayan evren kuramı engizisyon mahkemelerinde çok canın alınmasına neden olmuştu.

Evrim kuramının karşısında bugün yaradılış inancı vardır. Tüm dinlerin ortak noktası olan bu inancın zayıflaması, ki evrim kuramı her yıl milyonlarca kanıtla bunu yapmaktadır, din adına dünyada egemenliklerini sürdürenlerin de zayıflaması, en azından düşünsel gücünü yitirmesi anlamına gelmektedir. İşte tam da bu nedenle evrimin karşısındadırlar.

Söz Darwin'in

Darwin diyor ki: "Hristiyanlığın ilahi bir vahiy olduğuna inancım giderek azaldı.... Herhangi biri Hristiyanlığın hakiki olmasını nasıl umut ediyor, anlamakta zorluk çekiyorum doğrusu. Şayet hakikiyse metin yalın bir dille inanmayan insanların, ki bu babamı, ağabeyimi ve en iyi dostlarımın hemen hepsini kapsayacaktır, ebediyen cezalandırılacağına işaret etmektedir. Ve böylesi bir öğreti lanet edilecek bir öğretidir.... Tıpkı bir maymunun yılanlara karşı beslediği içgüdüsel korku ve nefretten kurtulmasının zor olması gibi, insanların da tanrı inancından kurtulması zor olabilir".

Bu sözlerde Hristiyanlığın yerine dinciliği koyduğunuz zaman neden evrime ve Darwin'e saldırıldığını, "inanılmadığını" anlayabilirsiniz.

Bugün modern tıbbın en temel paradigmalarından biri olan "hastalık yoktur, hasta vardır" kavramı, aslında evrimsel tıp kuramının başka türlü bir ifadesidir. Bireysel farklılıkları algılayabilmek için evrimsel bir bakış açısına sahip olmak gerekir. Ancak isteyen karşı çıksın, isteyen "inanmasın", irili ufaklı tüm enfeksiyonların tedavisi için, kanser ve sorunlarına karşı mücadele edebilmek için, bel ağrısı, omuz ve kalça sorunları, sinir sıkışma hastalıklarının tedavisi için evrim kuramının kazanımlarını uygulamak bir zorunluluktur. Evrim kendisine inanmayanlara da yardımcı olmaya devam etmektedir.

*Bu yazı Yön Dergisi'nin 7.sayısında yayınlanmıştır.

BEYEFENDİ…

19.09.2017-Soner Yalçın-Sözcü-

Beyefendi, profesör…Beyefendi, felsefeci…Beyefendi, **biyoloji** üzerinde çalışmaları olan akademisyen…Beyefendi, **Prof. Dr. Şaban Teoman Duralı…**

Mehtap TV'de yaptığı programdan tanıyorum… (15 Temmuz 2016 FETÖ darbesinden sonra, 12 Ağustos'ta Anadolu Ajansı'na şöyle dedi: "Fetullah Gülen, hitabet ve örgütleyicilik gibi kabiliyetlerine bakılarak, **12 Eylül (1980) akabinde günün devletince istihdam edilmiş,** var gücüyle eğitim ile öğretime abanmış, İngiliz-Yahudi medeniyetine kilitlenmiş munis ve mutedil 'Müslüman' kadrolar yetiştirmeye koyulmuştur."
Allah Allah!.. Beyefendi, Yusuf Ziya Özcan ile ABD'de eğitim görmek isteyenlere imkan sunan **Amerikan Fulbright Bursu'**nun 2004'te Türkiye'deki dört Türk üyesinden biri değil miydi?
Neyse. Konumuz bu değil! (Hele, Orta Asya'dan Malezya'ya **"Ilımlı İslam"**ın "ilmi" faaliyetlerini kimlerin yürüttüğü meselesine hiç girmeyelim!)
Beyefendi, Habertürk gazetesinde Kübra Par'ın "pazar sohbeti" konuğuydu.
Milli Eğitim müfredatından evrim teorisinin kaldırılmasını doğru bulduğunu açıkladı.
"Ortaöğretimde biyolojinin özel bir konusu olan evrimi de anlatmaya lüzum yok. Ama 'Biyolojide böyle bir teori de geçmektedir' diye bahsedersiniz.
Hiç şaşırmadım…

Şunu demişliği var:
"İmam hatiplerin müfredatının genelleştirilip tüm okullara uygulanması gerektiğini savunmuşumdur hep, en başta da askeri okullara." (10 Kasım 2012, Kanal 7) Karşılık buldu bu sözler: İmam Hatipliler Derneği, 2016 "Yılın Bilim İnsanı" ödülüne kendisini layık gördü.
Beyefendi…
Sanırım hayata gözlerini mutlulukla kapatacaktır; istedikleri gerçekleşiyor!
"Hocaefendi talebesi" sandı Beyefendi…
Habertürk gazetesinde öyle sözler sarf etti ki, **şaşırıp** kaldım!
Bizi de **"Hocaefendi'nin talebesi"** mi sandı acaba?
Dedi ki:
"Darwin evriminin en tehlikeli yanı, en uygun bireyin ve türün yaşamda kalması ilkesidir. **Doğal ayıklanma** kadar tehlikeli ve dine aykırı olan bir şey daha yoktur. Dini inkâr etmenin en açık göstergesi tesadüfçülük, rastlantıcılıktır."
Gazetecinin **"neden"** sorusuna şu yanıtı verdi:
"Altta kalanın canı çıksın der de ondan! Sadece bitkilerde, hayvanlarda kalsa amenna ama önünde sonunda insana gelecek. **Spencer** adlı filozof, bunu alıp insana getiriyor. İnsanla birlikte yeni bir ideoloji ortaya çıkıyor. **Nasyonal sosyalizm** olağanüstü derecede ilgi çekici bir ideolojidir."
Sahiden… Beyefendi biyoloji üzerinde çalışmış profesör mü?
"Doğal seçilim" ifadesini Charles Darwin hiç kullanmadı!
Zayıf bireyleri sistem dışına süpüren, faşizmin dayanağı olan "sosyal Darwinizm"in Charles Darwin ile ilgisi yok.
Kavramı ilk 1864 yılında **-evrim teorisinde Darwin'e rakip olan-** Herbert Spencer söyledi. Kabul etseydi **1902'de Nobel Ödülü v**erilecek olan Spencer'a göre, tıpkı doğada verilen var olma mücadelesinde "uyum yeteneği en çok olan"ın hayatta kalması gibi, toplumsal hayatta yaşanan rekabette en iyi olanın ortaya çıkacağını ileri sürdü.
Peki… Beyefendi, **Darwin ile Spencer farkını-karşıtlığını** nasıl bilmez?
İnsanları **aldatmaya** neden ihtiyaç duyar?
Faşizmle Darwin'in ne ilgisi var?
Halk avcılığı
"Sosyal Darwinizm"…
Terim ilk defa 1879'da **Oscar Scmidth** tarafından "Popüler Bilim" dergisindeki bir makalede kullanıldı.
Kavramı/öjeniyi ilk "doğuran" ise, **Charles Darwin'in kuzeni Francis Galton i**di. Kuzen Galton, fikirlerinin temelini Darwin'e dayandırdığını söyledi. Oysa…
Darwin, kuzeninin fikirlerini **"sapkınlık"** olarak değerlendirdi; **tepki** gösterdi. Darwin'e göre, insani değerler de bilim kadar önemliydi ve hiçbiri diğerinin önüne geçmemeliydi. Kuzen Galton, Darwin'e duyduğu **saygısından dolayı** sesini çıkarmadı ve fikirlerini gizli gizli yazdı. Darwin'in ölümünden bir yıl sonra kuzen Galton emeline kavuştu. Görüşlerini 1883 yılında "İnsan Fakültesi ve Gelişimi Üzerine Araştırmalar" kitabında topladı.
Faşizmin "ari ırk" fikri buradan doğdu!
Beyefendi…
Bilim insanı değil **politikacı gibi propaganda** yapıyor.
Neresini düzelteceksin ki…
Bir kere…**Evrimin gerçekliğini ispat eden kişi Darwin değil.** Aksine. Evrim teorisinin en zayıf halkası o.
Darwin'in bahsettiği evrim ile, bugün genel kabul gören evrim teorisi arasında dağlar kadar fark var.
Tıpkı **Galile** gibi…
Tıpkı **Newton** gibi…

Darwin'in büyüklüğü **ilk** “yola çıkmasından” ileri gelir.
Tıpkı…
Biruni gibi…
İhvan-ı Safa topluluğundan; El Maksidi, ez Zencani, el Mihrecani, el Avli ve Zeyd b. Zufa. Beyin, Maksidi gibi…
İbn Tufeyl gibi…
Cahız gibi…
Nazzam, İbn-i Miskeveyh, **İbn-i Sina,** İbn-i Haldun ve Mevlana gibi…
Darwin'den çok önce…
Bu büyük Müslüman alimler iktidarlara yaranmak için düzene uygun davranmadı. Hepsi evrimi yazdı.
Günümüzde…
Beyefendi gibi **“halk avcıları”** yüzünden evrim müfredattan çıkarıldı!
Şaşırmıyorum.
Biliyorum ki…
Türkiye'de **aydınlık İslam** kapı dışarı edildi; iktidarda olan sadece **hurafe'**dir!

EVRİM DERSLERDEN ÇIKARTILDI: AĞZINIZLA KUŞ TUTSANIZ, ÜLKEYİ DÜZLÜĞÜ ÇIKARTAMAZSINIZ.
Orhan Bursalı-15 Ocak 2017 Pazar / Bilim ve Siyaset – Cumhuriyet

Yok hayır bu başlıktan kastım genel siyaset değil özel siyaset: eğitim meselesi. Ama ülkenin geleceği açısından da bir nolu konu!

Size, 3 yılda bir yapılan PISA sınavlarında ülke öğrencilerinin neden geriye doğru ilerlediğini de yazmayacağım. Öyle ki milli eğitim bakanlığından yetkililer “sonuçlar devletin aleyhine kullanılmaya başlanıyor” diye kızmaya başladılar. Yani eğitimin kötüye gittiğini yazmak, vatan hainliği suçlamasından önceki basamak haline dönüşüyor!
Derdim, bakanlığın açıkladığı **yeni eğitim müfredatı taslağı** ve burada yapılan değişiklikler. Bir sürü şey, ama en dikkat çekici nokta derslerden **evrim ünitesinin** çıkarılmış olması.
Trene bakan öküzler gibi
O da sadece lise son **biyoloji** dersinde okutulan “**hayatın başlangıcı ve evrim**” ünitesi tekmelenmiş, nereye, dışarıya!
Düşünün: Liseyi bitirecek öğrencilerin evrim ve hayatın oluşumu ile gelişimi konusunda sıfır bilgi sahibi olacaklar. Aptal aptal bize ve dünyaya bakacaklar, “**Darwin mi, evrim mi, hayatın başlangıcı mı, onlar da ne Allah aşkına!**”
Bu liseliler üniversitelere girecekler, yabancı akranlarıyla karşılaşacaklar, ve ayıptır söylemesi ama **öküz trene bakar gibi** kalacaklar.
O halde: Üniversitelerden de biyoloji derslerini kaldırmalılar. O da yetmez, genetik, moleküler biyoloji, tıbbi biyoloji hepsini kaldırmalılar. Evrim konusunu kaldırırsanız, üniversitedeki bu dersler niye kalsın ki?
Biyoloji=evrim
Biyoloji demek evrim demek. Genetik, moleküler ve tıbbi biyoloji (hatta tıp!).. Bütün bunlar evrim demek.
Evrim olgusu (düşüncesi değil, olgu!) tüm bu bilimlerin temelidir ve evrim olgusuyla birlikte var olabilirler, anlaşılabilirler, anlatılabilirler! Bu dersler ancak evrim boyutuyla var olabilirler.
Dünyada tüm bu alanlarda araştırmalar evrim gözlüğü ile yürütülür.
Bana tek bir ülke gösteremezsiniz ki (belki bazı İslam ülkeleri ve en geri kalmış bazı ülkeler dışında) okullarında, dahası ilkokuldan itibaren evrim ünite olarak yer almasın!

Evrim üzerine dünyada her ay yüzlerce araştırma yapılır ve bilim dergileri bu araştırma sonuçlarıyla dolar taşar..
30 yılı aşkın dünya bilimini izleyen, bilim gazetecisi, yazarı ve yayıncısıyım.
Bilim dünyasının mesleki dergilerinde, evrim olgusunu reddeden, yokluğunu tartışan tek bir makale göremezsiniz.. Gülerler insana..

Jeoloji, kimyayı, fiziği de kaldırın

Bir şey daha diyeyim: Jeoloji-jeofizik derslerini de kaldırın. Çünkü bunlar da evrimsel düşünce olmadan anlaşılmaz. Eski varlık bilimleri, dünyanın evrimi, hangi çağlardan nasıl bugüne geldi, canlılar nasıl adım adım başkalaştı, bunlar hangi katman ve tabakalarda görülüyor, hayatın denizden başlayıp karaya nasıl yayıldığı vb... tüm bunların evrimsel gelişmenin temel konruları.
Kimya bile evrimle temelden ilişkili.
Kozmoloji, astrofizik, hatta fizik..
Bilimleri, evrenin nasıl oluşup geliştiği, nasıl evrim geçirdiği gibi sözcük ve kavramlarla anlatabilirsiniz.
Siz evrimi değil, evrim sözcüğünü, kavramını ve konseptini de ortadan kaldırıyorsunuz.
Yarınki adımınız da **evrim sözcüğünü yasaklamak** olabilir. Size yol gösteriyorum yapacaklarınız hakkında!
İslâmın Altın Çağı'nda İslam felsefecileri- bilimcileri bile evrim konusunda Avrupa'yi geçen anlatımlarda bulunuyorlardı. Bugünkü kafa İslam Ortaçağının bile gerisinde.

IŞİD'ci kafalar yetiştirirsiniz

Ülkenin önünü karartıyorsunuz. Bilimsel bilgiyi, olguyu reddederek ancak IŞİD'çi kafalar yetiştirirsiniz.
Bilimi dışlayarak, dünyayla hiç bir ilişki kuramazsınız.
Bilim olmadan, ne teknoloji üretebilirsiniz (ki ne kadar çok istiyorsunuz, ekonomide katma değer üretmek ve para kazanmak istiyorsunuz, biliyorum) ne de çağdaş dünyanın bir parçası olabilirisiniz.
Zaten olmak istediğinize ilişkin de bir işaret görmüyorum.
Ortalıktaki sendikanız ile birlikte bilimsel bilgiye ortadan kaldırarak, bugünkü dünya gerçekleriyle zerre kadar ilişkisi olmayan dini hurafelerle kafaları doldurmak istiyorsunuz.
Şu kadarını belirteyim: Bu tam bir **geleceğe ihanettir**. Bu sizin çok kullandığınız ve sevdiğiniz bir sözcük olduğu için kullanıyorum.
Kara cahil, dünyadan-uygarlıktan-çağdaşlıktan kopuk nesillerle dolu bir ülkenin harcını kazıyorsunuz.
Ağzınızla kuş tutsanız, bu ülkeyi düzlüğü çıkartamazsınız bu kafayla.
Evrim olgusu derslerden kaldırılamaz. Hemen konmalıdır.
Eğer bu ülkede, adına üniversite denen, bilimle uğraştığı iddiasında olan kurumlar ve insanlar varsa, ayağa kalkmalılar.
Geleceğimize sahip çıkmalıyız!

MÜFREDATTAN ÇIKARSANIZ DA EVRİM DİNİNİZDE VAR!

16 Ocak 2017 Pazartesi-Tayfun Atay-Cumhuriyet

Milli Eğitim Bakanlığı'nın lise son sınıf biyoloji ders programından "Hayatın Başlangıcı ve Evrim" ünitesini çıkarmasını iki açıdan, tarihsel ve İslâmî olarak değerlendirip tartışalım...

Özellikle "İslâmî" boyutta karşımıza sürpriz sonuçlar çıkacaktır!..

Söze dinbaz cehaletin dünyasında evrim, Darwin ve "maymun" alerjisinin ilk kez karşımıza çıkmadığını, bu bakımdan artık bizim de meseleye dair hayli mürekkep yalamışlıktan mütevellit bir bağışıklığımız olduğunu belirterek giriş yapalım.

Mesele yeni değildir ve izi 1970'lere kadar geriye sürülebilir. O dönem "Miliyetçi Cephe" koalisyonunda yer alan Erbakan'ın MSP'sinden devlet bakanı olan Hasan Aksay da evrimin okullarda öğretilmesine ve ders kitaplarında yer almasına karşı sesini şöyle yükseltmiştir:

"Bu milletin evlatları maymundan gelme olduğunu kabul edemez. Allaha şükür, bu sebeple kitapları değiştiriyoruz."

Evet, mesele yeni değildir ve görüldüğü gibi o zamandan bugüne hem okul kitaplarının dinbazlığa oyuncak edilmesi sürdürülmekte, hem de "maymun mevzusu" aynı cahilane yaklaşımla değerlendirilmektedir.

Çünkü insan, maymundan gelme değil, bizatihi bir "maymun"dur.

Biyoloji biliminin canlılar sınıflamasında ("taksonomi") insan, "primat" denilen ve tüm maymun türlerini kapsayan grubun içine yerleştirilir ve de diğer çokhücreli, omurgalı, memeli canlılardan ayırt edilir.

Bu bakımdan "dinbazlık", hükmünü dün de bugün de aynı cahilane motivasyonla icra etmekte ve o popüler ama yanlış klişeye ("İnsan maymundan gelmedir") hem itibar, hem de itiraz etmektedir.

Hoş, "maymundan gelme" lâfzına böyle harlanan dinbaz cehalet, insanın bizzat "maymun olduğu" bilgisini hiç mi hiç içine sindiremeyecektir, o da ayrı mesele! Bu takdirde de sadece evrim düşüncesini, teorisini ve Darwin'i müfredattan çıkarmak yetmez. İnsanı canlı taksonomisinde "primat" takımı içerisinde sınıflayan biyoloji bilimini de müfredattan çıkarmaları gerekir ki endişeniz olmasın, çıkaracaklardır!..

Mesele yeni değildir ve 12 Eylül darbesi sonrasında Türk-İslâm Sentezi'ne resmiyet kazandıran cunta ve onunla koordineli ANAP hükümetiyle girilmiş yeni süreçte 1980'lerde de karşımıza çıkar. Dönemin Milli Eğitim Bakanı Vehbi Dinçerler'in gazetelere "Dinçerler Darwin'e savaş açtı" manşetiyle yansıyan bir takım girişimleri ile...

Ancak dinbaz cesaret, o zaman şimdiki kadar rahat at koşturamadığı için okullarda öğrencilere varoluşun "nasıl"ına ilişkin olarak evrimin yanı sıra "Yaratılış" inancının da aynı ağırlıkta aktarımıyla yetinildiği görülür.

Mesele yeni değil ama, dikkat, "ithal"dir!

"Evrimsel biyoloji"ye savaş açan "Yaratılışçılık" akımı, bizim Müslüman dünyamıza Batı'dan, ABD'den, protestan-fundamentalist Evanjelizm mezhebinden geçmiştir. Bugün Amerikan karşıtlığı ve nefretiyle adeta "trans"a geçen dinbazlar ne kadar farkında bilinmez, ama bu memlekette "Yaratılışçılık" fikriyatının önü, yine 1980'lerden itibaren, ABD'de bu evrim-karşıtı hareketin başını çeken Henry M. Morris ve Duane Gish gibi isimlerin kitaplarının çevirileriyle açılmıştır.

İslâm'ın ise özde evrimle, evrimsel varoluşla ve evrimci düşünceyle bir problemi yoktur.

Aksine, ki buraya daha da çok dikkat, İslâmiyet'in erken zamanlarından başlayarak yüzyıllar içerisinde evrimci bir varoluş/yaratılış düşüncesini savunan âlimler, mütefekkirler ve mutasavvıflar karşımıza çıkmaktadır.

En heyecanlı yerinde keselim ve "Devamı yarın" diyelim!..

EVRİM TEORİSİ'NİN REDDİ VE 'ERDOĞANİZM'İN BELİRLEDİĞİ BİR MÜFREDAT

16 Ocak 2017-evrensel

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), "iki yıldır üstünde çalışılıyordu" dediği "yeni milli eğitim müfredat taslağını" geçtiğimiz hafta kamuoyuna açıkladı.

MEB, "eğitimde sadeleşme yapıyoruz" dediği ilkokul, ortaokul ve lise taslak müfredatının, kamuoyunun görüşünün alınmasının ardından tamamlanacağını ve 2017-2018 öğretim yılında 1, 5 ve 9'uncu sınıflarda uygulanmaya başlanacağını belirtti.

MEB, bu çalışmayla "milli eğitim müfredatını" sadeleştirmeyi amaçladığını iddia etmektedir.

Her yıl yeni değişikliklerle müfredatı çok daha karmaşık hale getiren MEB, anlaşılır hale getirilmiş bir müfredat çalışması yapsaydı, kimsenin diyeceği bir şey olmazdı.

Ama öyle görünmüyor. Çünkü bakanlık sadeleştirme derken, Evrim Teorisi'ni tümüyle müfredattan çıkarmayı ve Atatürkçülüğü de kuşa çevirerek konuyu daha karmaşık hale getirmeyi amaçlamış görünmektedir.

Bakanlık Bürokratları Ve Eğitim Bir Sen Hazırlamış!

"Yeni müfredat program taslağı"nın yayınlanmasıyla görüldü ki, bakanlığın iki yıldır süren çalışması, bakanlık bürokratları ve Memur Sen'e bağlı Eğitim Bir Sen ile ortak hazırlanmış. Nitekim bu taslağı sadece Eğitim Bir Sen beğenmiş. KESK'e bağlı Eğitim Sen ve Kamu-İş'e bağlı Eğitim-İş başkanları ise taslağın hazırlanmasında kendilerinin bir dahlinin olmadığını söylemektedirler.

Eğitim sendikalarının başkanları, "Milli eğitim müfredatı gibi bir konuda 'taslağın', üniversitelerin, eğitim sendikalarının ve konunun uzmanı kişilerin ortak bir çalışmasıyla oluşturulması gerekirdi. Ama bu yapılmadı" diyorlar.

Bakanlık bu eleştirilere karşı, "Önümüzdeki dönemde herkes görüşünü söyler, eleştirileri internet üstünden bakanlığa iletirler" diyerek geçiştiriyor. Ama bu ülkede, bu tür programların nasıl hazırlandığını, yapılan eleştirilere karşı nasıl bir tutum alındığını az çok bilenler, yapılan eleştirilerin umursanmayacağını da bilmektedirler.

Hele de milli eğitim müfredatı gibi bir konuda, taslağın, en gerici çevrelerin müdahalesiyle daha da geriye götürüleceğini, söylemek bir kehanet olmaz. Örneğin bu çevreler, Evrim Teorisi'nin biyolojiden çıkarılmasıyla yetinmeyecekler, tersine biyolojide ve öteki alanlarda en gerici kuramların ve görüşlerin ders kitaplarına sokulması için mesai harcayacaklardır. Ki, bunların bakanlığın en üst makamlarında bile ellerinin, gözlerinin olduğunu herkes bilmektedir.

Taslağın Karakterini Evrim Teorisi'nin Kaldırılması Belirliyor

Son yıllarda, bütün dünyada bilim alanındaki ilericilik-gericilik kavgasının merkezinde Evrim Teorisi var. AKP çevresinde oluşan en gerici yığılmanın ana hedeflerinden birisi, belki de birincisi Evrim Teorisi'nin müfredattan çıkarılmasıydı. Öyle görünüyor ki, bu "yeni müfredat program taslağında" Evrim Teorisi'ni lise biyoloji kitabından çıkartarak amaçlarına ulaşmışlardır!

Evrim konusu bir önceki müfredata göre 12. sınıfta 6 saat süreyle işleniyordu. Bu kapsamda Lamarck ve Darwin'in çalışmaları araştırılıyor, evrime ilişkin görüşler irdeleniyordu. Yeni programda "Evrim ünitesi" yerine "Canlılar ve çevre" başlıklı bir ünite konmuş.

Aslına bakılırsa bir yanda Evrim Teorisi okutulurken öte yandan da "dindar nesiller yetiştirme" fikri birbiriyle çelişiktir. Çünkü Darwin'in Evrim Teorisi; her tür yaradılış ve yaratan düşüncesiyle çatışmaktadır ve bu yüzden de "dindar nesiller" amacıyla çatışır!

Oysa AKP Hükümetleri yıllardan beri "dindar nesiller yetiştirmek" için adımlar atmakta; mahallelerde "merdiven altı" "sıbyan mektepleri"nden her köşe başına İmam Hatip Lisesi açılması, normal liselerin giderek İmam Hatip müfredatına yakınlaştırılmasını esas alan bir yönelişe sokulması da bu amaçla yapılıyordu. Şimdi Hükümet, Evrim Teorisi'ni müfredattan atarak, dindar nesiller yetiştirmedeki en önemli ayak bağını çözmüş olmaktadır.

Ama bu aynı zamanda milli eğitim müfredatının gerçek bilimle, bilimsel bilgi ile bağının koparılması demektir. Çünkü Evrim Teorisi sadece biyolojide değil tüm doğa ve insan bilimlerinde yaradılışçı eğilimlere darbe vurup, bu bilimlerin bilimsel kalitelerini bir üst düzeye taşımalarına dayanak olan teoridir.

Bu yüzden de Evrim Teorisi'nin milli eğitim müfredatından çıkarılması demek, gerçek bilimin milli eğitim müfredatından kovulması demektir.

Onun içindir ki, bu yeni "milli eğitim müfredatı taslağı"nın karakterini belirleyen Evrim Teorisi'nin müfredattan çıkarılmasıdır dersek yanlış bir şey söylememiş oluruz. Çünkü bu zihniyet kendi içinde tutarlı olacaksa (ki, tutarlıdır), fizikten astronomiye, felsefeden kimyaya tüm diğer bilim alanlarındaki dersleri de yaratılış kuramlarına göre yeniden kaleme almak zorunda kalacaktır. Bu yüzdendir ki, bu yeni müfredatın karakterini belirleyen Evrim Teorisi'nin müfredattan çıkarılmasıdır diyoruz.

Erdoğanizme Yer Açmak İçin Kemalizm Tırpanlanmış!

Müfredat için diğer önemli yenilik ise, Atatürkçülüğün tırpanlanıp yakın tarihin, darbeler ve cuntaların da tarih kitaplarında okutulacağı, özellikle de "15 Temmuz darbe girişimi"nin müfredata gireceğine dair açıklamalardır.

Kuşkusuz Atatürkçülüğün belirli ders kitapları arasında bölüştürülmesi ve anlatımın Atatürk'ün çocukluğu ve yaşantısına dair bilgilerin yer almasına kadar geri çekilmesinde en önemli etken, AKP Hükümetlerinin bir zamandan beri bir "Erdoğanizm" oluşturmak üzere giriştikleri çabalardır. 15 Temmuz darbe girişimiyle birlikte bu konuda adımlar hızlandırılmıştır. Bu yüzden de AKP ideologları ve propagandacıları, Atatürk'ün belki Kurtuluş Savaşı ve tek parti döneminde lider olan ama yakın tarihin yeni kahramanının

Tayyip Erdoğan olacağı bir yakın tarihi yeniden yazmayı ve MEB'in bunu okullarında okutmasını amaçlamaktadırlar.

Milli eğitim müfredat taslağı bir "Erdoğanizm öğretisi" geliştirilmesi ve bunun okullarda ders olarak okutulacağını ilan eden ilk resmi belge olması bakımından da ayrıca önem kazanmış bulunmaktadır.

"2023 hedefi" filan gibi saptamalar, Kutul Amare'nin, cihatçılığın müfredata alınıp öğretileceğinin ilan edilmesi, hep bir "Erdoğanizm öğretisi"nin yaratılması ile ilgilidir.

MAYMUNDAN GELMEDİK AMA KOYUNA GİDİYORUZ

16.01.2017 –Erk Acarer-Birgun

Az kaldı… Evrim teorisi ders kitaplarından çıkarılacak. Adnan Hoca'nın felsefesi, okullarda boy gösterecek. Konferans pazarlıkları, afiş çalışmaları başladı bile. Ha gayret… 'Dünya öküzün boynuzunda dönüyor' ya da 'düz olduğuna şüphe yok' panellerine az kaldı. Farklı coğrafyalarda Mars'ta yaşam tartışmaları yapılırken, itinayla geri gidiyoruz.

Evrim deyince… Geçmişe doğru bir yolculuğa çıkalım. O geçmişten bile çok geride olmak mı? İşte geldiğimiz nokta maalesef bu!

Gerici her yerde aynı

İngiliz Bilim Geliştirme Derneği'nin 1860'taki yıllık toplantısının yapılacağı salon saatler öncesinden tıka basa dolar. Konferansa katılanlar arasında sadece bilim insanları değil, onlara karşı keskin bir önyargı taşıyan din adamları da vardır.

Ateşli bir Darwin karşıtı olan Oxford Piskoposu Samuel Wilberforce toplantıda, taraftarlarını doyuran, din soslu lezzetli bir konuşma yapmış, tatlıyı ise son kısma saklamıştır. Sözlerini bitirirken, Charles Robert Darwin'in yardımcılarından Tomas Henry Huxley'e dönüp o tahrik edici soruyu sorar:

"Benim gibi salondaki herkes merak ediyor Bay Huxley, acaba bize büyükanneniz tarafından mı yoksa dedeniz tarafından mı maymundan geldiğinizi söyleyebilir misiniz?"

Bu soruyu keskin ve küstahça bir zafer olarak değerlendiren din adamlarının kahkahaları uzunca bir süre salonu çınlatır. Tomas Henry Huxley ise, konferansın yeniden sessizliğe kavuşmasını bekledikten sonra ayağa kalkıp kürsüdeki adama sakince gülümser ve o kısa fakat çarpıcı cevabı verir:

"Büyükbabamın, yeteneğini bilimsel bir tartışmayı komediye dönüştüren etkili ve zeki biri olmasındansa maymun olmasını tercih ederim!"

Aloo; DNA diyor, türlerin kökeni diyor!

Charles Darwin'in, "Türlerin Kökeni Üzerine" isimli çalışmasını, büyük tartışmaların yaşandığı o konferanstan bir yıl önce, yani 1859'da yayımladığı bilinir.

Darwin eğitimine teolojiyle başlayıp, devamı için çok geçmeden biyoloji ve doğa tarihinde karar kılar. Bunda, "HMS Beagle" adlı gemiyle yaptığı beş yıllık yolculuk etkili olur.

Seyahati sırasında, canlıların coğrafi dağılımı ve fosiller üzerine yaptığı dikkatli gözlemler sonucunda türlerin birbirine dönüşümüyle ilgilenmeye başlar.

“Doğal seçilim” düşüncesini de böylece geliştirmiştir.

Gerisi dünya tarihine atılan bir tokattır... 1860 yılında yapılan o konferanstaki köprünün altından çok sular geçmiş, “akıl” yüzeye çıkıp “statik düşünce” dipte kalmıştır.

Darwin’in kalınca bir kitapta topladıklarının ana fikri, günümüzün tüm bilim dünyasında kesin bir biçimde kabul edilir...

“İnsan dâhil tüm canlı türleri, doğal seçilim yoluyla bir ya da birkaç ortak atadan evrimleşti!”

Darwin, Aristotales’ten kendisine gelene kadar tartışılmaz olan “türlerin değişmezliği” kuramını yıkmakla kalmaz, aynı zamanda söylediklerini toplumsal alanda uygulamak isteyenlere de zemin hazırlar. Kuramı Auguste Comte, Herbert Spencer ve Karl Marx tarafından toplumsal bir çerçeveye monte edilir.

Açıkçası Darwin’i izleyenler tıpkı insan gibi toplumların da evrimleşerek geleceğe ulaşacaklarını savunurlar.

A. Comte, toplumların teolojik, metafizik ve akıl evrelerinde yol alacağından söz eder. H. Spencer göre sosyal yaşam büyür, gelişir gittikçe karmaşıp bölümleri arasında oluşan bağlar sayesinde canlı bir organizmaya dönüşür. Marx ise, kendisine ilham veren kurguyu ekonomik temeller üzerine şekillendirir. O, feodal ve kapitalist aşamalardan geçen toplumların sosyalizme doğru yelken açacağını iddia etmiştir.

İlk kıvılcım TÜBİTAK

Hem evrim hem de onun toplumsal yapıya adapte edilen biçiminin değişmez kuralı ise sürecin ileriye dönük olarak işlemesidir.

Özetle; insanlar değişir, toplumlar gelişir!

Konu bu açıdan ele alınınca, boşlukta her iki tarafında ayrı resimler olan bir madalyonun sallandığı görülür.

Madalyonun bir yüzünde, 1860 yılında İngiliz Bilim Geliştirme Derneği’nde gerçekleşen kısır, statik ancak geride kalmış tartışmalar bulunur. Artık o “akıl dışı” yazıların okunması bile zorlaşmıştır. Oysa diğer yüzündekiler umut kırıcıdır. Üstelik oradaki resim tamamen bizimle ilgilidir.

2009’un, UNESCO tarafından “Darwin yılı” olarak ilan edildiği bilinir. Bu, ünlü bilim insanının 200. doğum yılıdır. Tüm dünyada çeşitli etkinlikler çerçevesinde kutlanan “bilim yılında” Türkiye’de tuhaf gelişmeler yaşanır. Ülkemizin önde gelen araştırma ve bilim kurumlarından biri olan TÜBİTAK, kapak konusu yaptığı Darwin’den son anda vazgeçip ona büyük bir sansür uygulamıştır. TUBİTAK ile başlayan sansürün bugün nereye ulaştığı da görülüyor.

Oysa Türkiye’de Darwin’den bile önce evrim tartışılıyordu

“Evrimin şanlı yolundaki” barikatın Darwin’le geç tanışmamız nedeniyle değil “akıl yolunda bir arpa boyu debeleniyor olmamız yüzünden” konulmuş olması çok daha düşündürücüdür.

“Türlerin Kökeni Üzerine” yayımlandığı anda yeryüzünde büyük bir sarsıntıya neden olur. Şok dalgaları çok geçmeden bize de ulaşacaktır. Elbette Darwin, kısa süre içerisinde Türkiye

Cumhuriyeti'nin halefi Osmanlı İmparatorluğu'nda tartışılmasını Tanzimat'ın etkilerine borçludur.

O döneme yakından bakanlar, zamanın aynasında aydınlık, cesur ve sorgulamayı adet edinmiş yüzleri de göreceklerdir.

Feylesoflardan oluşan ve yayımcılıkla uğraşan bu tayfanın bayrak taşıyanları arasında Baha Tevfik ve Suphi Ethem bulunur. Satı- el Husri, Bedi Nuri, Asaf Nefi ise, bir kademe daha ileriye gidip aynı A. Comte ve M. Spencer gibi kuramın toplumsal olaylara da uyarlanabileceğini savunmuşlardır.

Bu isimlerin, günümüzün statükocu anlayışından çok daha ötede yer aldıkları açıktır. Bununla beraber, tam bu aşamada ortaya daha şaşırtıcı bilgiler de çıkacaktır.

Bulunduğumuz coğrafyada Darwin'den çok daha önce "evrim" düşüncesiyle ilgilenenlerin olması ilginçtir.

Erzurumlu İbrahim'den günümüzün yanardöner hocalarına

"...İmtizac-ı anasırdan iptida madeniyat hâsıl olup ondan nebatat peyda olup, ondan hayvanat vücuda gelmiştir ve hayvan kemalini buldukta insan zahir olmuştur... Ve amma hayvanat ile insan arasında mutavassıtların azharı maymundur. Zira ki, şearü zenebden maada birun-u, derin-u insana müşhaibdir..."

Erzurumlu İbrahim Hakkı'ya ait bu satırlar, hayatın tekâmülle gelişip insanın da diğer canlılar gibi evrim çizelgesinde bulunduğunu net bir şekilde anlatır. Ancak 1757'de, yani Darwin'in evrimi anlatan kitabının yayımlanmasından yüz yıl önce tamamlanan 'Marifetname'nin' başlı başına bilimsel bir referans kaynağı olduğunu söylemek de mümkün değildir. İçerisinde tuhaf tuhaf bölümlerin hatta yer yer türlü türlü uçuk kaçık safsataların bulunduğu kitap yine de döneminin ötesinde heyecan yaratan, iyi niyetli bir çalışmadır.

Elbette maymundan gelmedik ama koyuna gittiğimiz kesin!

Genel çizgisiyle "fen kitabı" değeri taşıyan ve 600 büyük sayfadan oluşan Marifetname, canlılar, doğa ve insan konularının işlendiği "Fenn-i Evvel" bölümüyle başlar. "Fenn-i Sani" isimini alan ikinci kısımda, anatomi, fizyoloji gibi bilimler ele alınmıştır. Kitabın üçüncü bölümü olan "Fenn-i Salis"de ise, din, ilahiyat, tasavvuf konuları ağırlık kazanmış, son 40 sayfada da töre bilimine yer verilmiştir.

Tekâmül ne ola ki!

Kaleme aldığı Marifetname nedeniyle şeriat mahkemesinde yargılanan Erzurumlu İbrahim Hakkı suçsuz bulunmuştur. Yazdıklarında dini karalayan bir satır bile olmadığına hükmedilmiş dahası kendisinden medresede ders vermesi için ricacı olunmuştur.
Öte yandan İslam dünyasında insanın evrime uğrayarak son halini aldığını söyleyen sadece İsmail Hakkı da değildir. Ondan yaklaşık yedi asır önce yaşayan filozof İbn Miskeveyh'in "Feyzu'l Asgar" isimli kitabında olduğu gibi 12. yüzyıla damgasını vuran sosyolog İbn-i Haldun da, "Mukkaddime"sinde evrime değinmiş ve insanın tekâmülünden söz etmiştir.

Yani...

Mazallah "uyandırmak" ya da "hedef göstermek" gibi olmasın, Marifetname'yle birlikte Feyzu'l Asgar ve Mukkaddime geçmişten bugüne saygı duyulan kitaplar olarak çoğaltılıp satılmaya devam ederler.

"Oku" diyor "Oku!"

Darwin'in kaleme aldığı "Türlerin Kökeni Üzerine" isimli kalın kitabın özeti açıktır…

İnsan dâhil tüm canlı türleri, doğal seçilim yoluyla bir ya da birkaç ortak atadan evrimleşti!

Erzurumlu İbrahim Hakkı'nın, Darwin'in teorisinden bir asır önce yazdığı ve tekâmülün anlatıldığı Marifetname, içeriğiyle olmasa da görünüşüyle din ya da tasavvuf kitaplarını çağrıştırır. Bu nedenle, kitapların kapağını açmak yerine onlara uzaktan korkuyla bakmayı tercih edenlerin eseri gördüklerinde onu üç kere öpüp alınlarına götürmeleri şaşırtıcı olmayacaktır!

Marifetname'nin çeşitli bölümlerinde referans alınan Kuran'ın ilk ayetleri "Alak Suresi"ne aittir. Tasavvuf ehilleri, o ayetlerin sadece Hz. Muhammed'i değil kutsal kitabı eline alan herkesi ilgilendirdiğini söylerler.

Peki, o ayetlerde yer alan ilk emir nedir?

"Oku!"

Nereden geldik nereye gidiyoruz

Nerden geldik nereye gidiyoruz?

Okumayanların, Darwin'i de kulaktan dolma bilgilerle değerlendirecekleri kesindir…

"İnsanoğlu maymundan geliyor!"

Bugün, suyun kaldırma kuvveti, yer çekimi kanunu ve izafiyet teorisi gibi bilimsel kuralların yanı sıra tartışmasız bir biçimde kabul edilen Evrim Teorisi'nin hiçbir yerinde buna benzer bir yargı bulunmadığını artık biraz mürekkep yalamış ilkokul çocukları bile bilmektedirler.

Gelişme ileriye doğrudur.

Ne var ki bizde tüm kavramların altüst edilmesi adettir.

Dipnot can sıkıcıdır:

Elbette maymundan gelmedik ama koyuna gittiğimiz kesin!

TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA EVRİM EĞİTİMİ

Jan 17, 2017-Doğruluk Payı-medium.com/

Ne Oldu?

13 Ocak 2017 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından kamuoyuna sunulmak üzere yayınlanan yeni müfredat tavsiyesi içerisinde, eskiden bulunan ve Lise son sınıf düzeyinde okutulan **Hayatın Başlangıcı ve Evrim** konusu kaldırıldı.

Bunu Yapan Kim?

Müfredat, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlandı ve Milli Eğitim Bakanı İsmet Yılmaz tarafından açıklandı.

Bu Karar Kesin mi?

Hayır. Şu etapta sadece "tavsiye" olarak sunuldu. Açıklandığı tarihten sonra 1 ay boyunca veli, öğrenci ve uzmanların tavsiyeleri alınacak. Buna bağlı olarak son şekillendirme yapılacak ve 20 Şubat 2017 tarihinde yeni kitapların yazımı için çalışmalara başlanacak.

Evrim Neden Çıkarıldı?

Yüzeysel olarak halka açıklanan sebep, Türkiye'nin Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) tarafından her üç yılda bir yapılan eğitim araştırması PISA'da bir kez daha son sıralarda yer alması ve buna bağlı olarak müfredatta azaltmaya, ders miktarlarında artışa gidilmesi yönündeki çabalar.

Ancak onca konu arasından evrimin ve hayatın başlangıcına yönelik teorilerin hedef alınması, hükümetin önceki girişimleri çerçevesinde incelendiğinde daha farklı bir boyut kazanıyor. AK Parti hükümeti, iktidarda kaldığı 15 seneye yakın süre boyunca evrim konusuna farklı seviyelerde müdahalelerde bulundu, eğitim sisteminden çıkarılmasına uğraştı, TÜBİTAK gibi bilim örgütleri seviyesinde evrimin öğretilmesinin ve öğrenilmesinin önüne geçilmesine yarayacak adımlar attı. Dolayısıyla bu yeni tavsiye de, PISA sıralamasındaki vaziyete müdahale yorumu altında, evrimin müfredattan çıkarılması denemesi gibi gözüküyor.

Evrim konusuyla birlikte hayatın başlangıcıyla ilgili teoriler ve Büyük Patlama Teorisi de müfredattan çıkarıldı. Dahası, Mustafa Kemal Atatürk'ün hayatı, idealleri ve Türkiye Cumhuriyeti ile ilgili öngörülerinde de önemli daraltmalara gidildi. Ayrıca Türkiye'nin çok yakın tarihi, özellikle de 15 Temmuz Darbe Girişimi gibi konular daha 6. sınıf düzeyinden müfredata eklendi. Bunun ötesinde AB Üyelik Süreci ve Kıbrıs Müzakerelerine de tarih konularında yer verilecek.

Yapılan Değişikliklere Başlık Başlık Bakalım

Hürriyet'in haberine göre yeni müfredatta dikkat çeken değişimler şu şekilde:

Lise son sınıf müfredatında yer alan 'Hayatın başlangıcı ve evrim' ünitesi çıkarıldı. Evrim ünitesinin yerine, 'Canlılar ve çevre' başlıklı bir ünite getirildi. Bu ünitede öğrencilere çevre şartlarının genetik değişimlerin sürekliliğine olan etkisi açıklanacak ancak evrim teorisine değinilip değinilmeyeceği bilinmiyor.

Din dersi kapsamında derslerin yoğunluğu azaltılacak ancak İslam dışı diğer din ve mezheplere ayrılan konular genişletilecek. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) konu olan Hıristiyanlık, Yahudilik, Alevilik konularının daha az anlatılması şikâyetleri dikkate alınacak.

Türkiye'nin yakın tarihi ve darbe girişimi ders olarak okutulacak. Mevcut tarih kitaplarında İkinci Dünya Savaşı'na kadar anlatılan Türkiye Cumhuriyeti tarihi, 2016'ya uzatılacak. Türkiye tarihindeki darbeler, AB üyelik süreci, Kıbrıs müzakereleri de ders olarak okutulacak.

15 Temmuz darbe girişimi 6'ıncı sınıftan itibaren okutulmaya başlayacak.

İlkokul birinci sınıf müfredatında Atatürk'le ilgili aktarılacak konular azaltılacak. 1'inci sınıfta Atatürk'ün sadece hayatı hakkında bilgi verilecek. Daha önce birinci sınıfta değinilen, 'Atatürk'ün çocukluğunun araştırılması' 2'nci sınıfta, 'Atatürk'ün kişilik özelliklerinin araştırılması' ise 3'üncü sınıfta anlatılacak.

Taslakta Atatürk'ün hayatının nasıl anlatılacağı, "Görsel ve işitsel materyallerle Atatürk'ün sadece doğum yeri, anne ve babasının adı, ölüm yeri ve Anıtkabir üzerinde durulur" diye ifade edildi. Eski müfredattaysa, 1'inci sınıfta Atatürk ile ilgili verilecek kazanımlar arasında şu

ifadeler yer alıyordu: “Atatürk’ün vatan ve millet sevgisi vurgulanacak. Yurdumuzun Atatürk’ün önderliğinde düşmanlardan kurtarıldığı belirtilecek. Atatürk’ün doğum yeri ve tarihi, anne ve babasının adı, ölüm yeri ve tarihi, Anıtkabir’in yeri konusunda öğrencilerde merak uyandırılarak Atatürk’ün hayatını öğrenmeye istekli olmaları sağlanacak. Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin Atatürk’ün önderliğinde kurulduğu örneklerle açıklanacak, Türk milletinin Atatürk’ün önderliğinde birçok hak ve hürriyete kavuştuğu belirtilecek. Öğrencilerden, Atatürk’ün ‘Kemal’ adını almasıyla ilgili anıyı araştırmaları sağlanarak edindikleri bilgileri arkadaşlarıyla paylaşmaları istenecek. Dinledikleri anıdan ne anladıkları üzerinde durulacak.”

8’inci sınıf inkilap tarihi ve Atatürkçülük dersinin müfredatında ‘Atatürkçülük’, ‘Çağdaş Türkiye Yolunda Adımlar’ ünitesiyle birleştirildi, adı ‘Atatürkçülük ve Çağdaşlaşan Türkiye’ oldu. Yedi ünitelik derse, ‘demokratikleşme çabaları’ konuları eklendi.

Derslerde aynı zamanda girişimcilik, finansal okuryazarlık, siber güvenlik, iş sağlığı ve güvenliği, verimlilik stratejisi, ulusal fikri haklar, çölleşme, vergi bilinci gibi konular müfredata girdi. Ancak bu konulara toplumsal cinsiyet eklenmedi.

5’inci sınıfa yabancı dil hazırlık sınıfı pilot uygulaması konuldu.

Kodlama dersi 1’den 4’üncü sınıfa kadar verilen tüm derslerin içine yerleştirildi.

“Evrimin kaldırılması neden sorun olsun ki? Sadece bir teori değil mi sonuçta? Kanun olsa okutulurdu.”

Bilim dilinde “teori”, bir bilimsel bilgi bütünün ulaşabileceği en yüksek mertebedir. MEB tarafından eskiden on yıllar boyunca öğretilen, sonradan büyük oranda düzeltilen bir hatadan ötürü birçok vatandaş halen “hipotezlerin ispatlanınca teori, daha da ispatlanınca kanun olacağına” yönelik hatalı bir algı içerisindedir. Gerçekte ise hipotez, teori ve kanun arasında böyle bir ilişki yoktur.

Etrafımızda süregelen, kendini tekrar eden, Evren’in dokusundan ve var oluşundan ötürü o şekilde olan süreç, olay ve olgulara **kanun (yasa, ilke)** adını veririz. Örneğin, bir cismi serbest bıraktığınızda yere doğru düşüyor olması bir kanundur. Benzer şekilde, nesiller geçtikçe canlıların kademeli ve birikimli olarak değişiyor olmaları bir kanundur. Bunlar, Evren’in yapısı değişmediği müddetçe var olmak zorunda olan sonuçlardır. İşte bunları tespit ettiğimizde, bir kanunu tespit etmiş oluruz.

Ancak cisimlerin yere düşüyor olduğunu ya da canlıların değişiyor olduğunu fark etmenin bilimsel olarak pek de bir anlamı yoktur; çünkü bize çok az bilgi verirler. Sadece “Ne?” sorusunun cevabı olabilirler. Ancak bilim sadece bu soruyla ilgili değildir; aslen “Neden?” ve “Nasıl?” sorularının peşinde koşar. İşte kanunlardan yola çıkarak “Neden?” ve “Nasıl?” sorularını sormaya başladığımızda, bazı mantıklı, akılcı, test edilebilir, tekrar edilebilir ve yanlışlanabilir cevaplar üretmeye başlarız. Bunlar, bizlerin gözlemlerimizin neden ve nasıl o şekilde gerçekleştiğine yönelik verdiğimiz cevaplardır. Bunlara **hipotez** adını veririz.

Bu hipotezler test edilip, tekrar edilip, yanlışlanamadıkça (yani bizler bir hipotezi her yanlışlamaya çalıştığımızda, bunda başarısız olup, hipotezi doğrulamakla kaldıkça) hipotez güç kazanır. Bu sonuçlarla ilgili akademik makaleler yayınlandıkça, başka bilim insanları da bu hipotezleri test eder ve kendi sonuçlarına varır. Bunlar da hipotezin doğruluğunu destekliyorsa, hipotez bilim tarihinde yer etmeye başlar.

Ancak bir kanuna yönelik sorduğumuz neden ve nasıl sorularının tek bir cevabı yoktur. Keza, aynı kanuna onlarca ve hatta yüzlerce farklı açıdan yaklaşmak ve farklı özelliklerini

sorgulamak mümkündür. İşte buna bağlı olarak birçok farklı hipotez oluşturmuş oluruz. Bunların her biri ayrı ayrı test edilir, bağımsız ve başka bilim insanlarınca tekrar edilir, araştırma sonuçları bilim camiasına hakemli ve güvenilir dergiler aracılığıyla ilan edilir ve böylece o hipotezlerden bazıları yanlış bulunarak elenir, elenemeyenler ise gittikçe güç ve anlam kazanır. İşte tüm bu güçlü hipotezlerden yola çıkarak, kanunu bir bütün olarak açıklamaya çalışan, güvenilir, tekrar edilmiş, test edilmiş, kapsamlı ve güçlü açıklamalara **teori** adı verilir.

Bir teori hiçbir zaman kanun olamaz; çünkü teoriler zaten kanunları kapsayan, onları açıklayan bilgi bütünleridir. Teoriler güvenilmez, uçuk, gerçek-dışı değildir; tam tersine, zaten güvenilir, ayakları yere basan, sağlam, gerçek hipotezlerin bir araya getirilmesi sonucunda, zamanın ve bilimin zorlu sınavına direnebilmiş bilgi bütünleridir.

Dolayısıyla Evrim Teorisi de, canlıların zaman içerisinde değiştiği gerçeğini bilimsel olarak açıklayan, içerisinde milyonlarca hipotezi barındıran, insanlık tarihinin gördüğü gelmiş geçmiş en güçlü bilgi bütünlerinden birisidir. Evrim Teorisi sayesinde insanın diğer canlılar arasındaki yerini anlayabilmekte, vücudumuzun parçalarının bugünkü hallerine nasıl geldiğini öğrenebilmekte, etrafımızdaki zararlı canlıların bizlerin müdahaleleriyle nasıl başa çıkabildiğini kavrayabilmekte, insanlığın en uzak geçmişini bile aydınlatabilmekte, canlılar arasındaki eksiksiz bağlantıyı kurabilmekte ve yaşamın en ufak ve en basit başlangıçtan, en harika ve en baş döndürücü ürünlere doğru nasıl kademeli, yumuşak ve yavaş bir şekilde değişebileceğini fark edebilmekteyiz. Bu sayede, gelecekte diğer gezegenlere yayılırken ne tip önlemler almamız gerektiğini tespit edebilmekte, yok olmamak için mücadele veren türlere yardım edebilmekte, türlerin nesiller içerisindeki değişiminin dinamiklerini ortaya koyabilmekte ve bunlara doğru, akılcı, bilimsel bir şekilde müdahale edebilmekteyiz. Bu sayede, evcilleştirdiğimiz ve ehlileştirdiğimiz sayısız türe yenilerini ekleyebilmekte; ayrıca bu süreçte genlerin nasıl değişip, değişimlere nasıl tepki gösterdiğini anlayabilmemizi sağlayan çalışmalara imza atabilmekteyiz.

“Evrimin ışığı olmaksızın biyolojide hiçbir şeyin anlamı yoktur.” şiarı, bugün modern bilimi şekillendiren kavrayışlardan birisidir. Evrimi anlamaksızın, biyolojide neden ve nasıl sorularını nihai bir şekilde açıklayabilmenin hiçbir yolu bulunmamaktadır. Bu nedenle, aydın, ilerici, geniş perspektifli bireyler yetiştirmek istiyorsak, evrimi tam olarak anlayan çocuklar yetiştirdiğimizden emin olmamız gerekmektedir.

İyi de Evrimi Neden Kaldırmak İstesinler?

Bunun 2 önemli sebebi var:

İlki, geleneksel olarak evrimin İslam diniyle (ve hatta genel olarak bütün büyük dinlerle) çeliştiği düşüncesi. Dinler, tüm canlıların özel olarak ve ayrı ayrı yaratıldıklarını ve insanın da bu canlılar arasında özel bir yeri olduğu fikrine dayalıdır. Modern bilim ise tüm canlıların ortak ataları paylaştığını, kademeli değişimlerle bugünkü hallerine geldiklerini, halen değişmekte olduklarını ve insanın bu canlılar arasında hiçbir özel tarafı olmadığını ortaya koymaktadır. Bu sürtüşme, evrimin günah keçisi olarak görülmesine ve “ateizm” ile ilişkilendirilmesine neden olmaktadır. Halbuki günümüzde giderek artan sayıda İslam bilgini evrimin dinleriyle tamamen uyumlu olduğu düşüncesindedir.

Evrime karşı verilen ikinci mücadele ise “maymun meselesi” diye özetlenebilecek bir konudur. Evrim Teorisi ve genetik bilimi sayesinde ortaya koyduğumuz üzere, insanın günümüzde yaşayan en yakın akrabaları şempanzeler, sonrasında sırasıyla goriller ve orangutanlardır. Daha da geriye gittikçe diğer tüm canlılarla çeşitli seviyelerde akrabalık ilişkimiz olduğu bilinmektedir: bir aslandan, bir sineğe kadar; bir çam ağacından, bir bakteriye kadar. Ancak

bunlar arasındaki en yakın akrabalarımız “maymunlar” olarak tanımlanan genel gruptur. Bu durum, insanın “aşağılık bir canlı” olduğu fikrini yaratmıştır; çünkü maymunlar genellikle “şapşal, aptal, komik hayvanlar” olarak yaftalanırlar. Halbuki Memeliler Sınıfı içerisindeki insan haricindeki en zeki hayvanlardır. Evrim Teorisi’nin ortaya koyduğu gerçekler çerçevesinde her ne kadar insan, kendisinden önceki maymun türlerinden evrimleştiyse de (ve hatta günümüzde halen Kuyruksuz Maymunlar grubunun bir üyesiyse de), duygusal ve demagojik yaklaşımlarla bu akrabalık ilişkisini değerlendirmenin bilimsel bir değeri bulunmamaktadır. Herkes isterdi ki en yakın akrabamız aslan, kaplan olsun; ancak durum bu değil. Eğer içimizi rahatlatacaksa, onlarla da kısmen uzaktan da olsa akrabayız. Ancak daha önemlisi, biz insanlar şempanzelerden evrimleşmiş canlılar değiliz; onlarla ortak bir maymun atayı paylaşıyoruz. Bu ata ise bizlerin “insanlık tarihi” diye bildiği ve derslerde okutulan son birkaç on bin yılın çok ötesine, kabaca 6 milyon yıl önceye gidiyor. Ve bu ilişkilerin hepsi genetik kıyaslamalar ve analizlerle de tartışmaya yer bırakmaksızın ispatlanmış gerçekler.

İşte bu sebeplerle evrime karşı bir tavır ve önyargı bulunuyor. Müfredattan kaldırma çabası da muhtemelen bu yüzden.

Bilim İnsanları Evrime Nasıl Bakıyor?

Günümüzde halen evrimin bilim insanları tarafından “şüpheyle yaklaşılan” ve “kabul edilmemiş”, sadece bir “teori” olan, dolayısıyla “ispatlanamamış” bir “düşünce” olduğuna dair söylentiler halk arasında dolaşıyor, dolaştırılıyor olsa da, biyoloji ve ilgili dallarda çalışmalar yapan tüm bilim insanlarının %99’undan fazlası evrimi kabul etmektedir. Biyoloji ve ilişkili tüm dallarda kabul %95’in üzerinde, mühendislik gibi uygulamalı bilim dalları da dahil tüm bilim camiasında evrimin kabulü %85–90’ın üzerindedir. Bu bakımdan Evrim Teorisi, bilim camiası içerisinde en fazla görüş birliği bulunan teorilerden birisidir.

Bu Durumda Bilim İnsanları Evrimin Öğretilmesi Gerektiğini de Düşünüyor Olmalı, Öyle Değil mi?

Evet. 21 Haziran 2006 yılında yayınlanan **Akademilerarası Panel’in (IAP) Evrim Bildirgesi**’ne, içlerinde Türkiye Bilimler Akademisi’nin de bulunduğu 68 bilimsel akademi imza atmıştır. Bildirge, şu şekildedir:

“Bugün evrenin, yeryüzünün ve canlıların ortaya çıkışı ve gelişimi hakkındaki bilimsel deliller, dünyanın birçok ülkesinde gizlenmekte, çarpıtılmakta veya bilimin sınayamayacağı teorilerle karıştırılmaktadır.

Bizler, aşağıda isimleri bulunan Bilim Akademileri olarak, dünyanın çeşitli yerlerinde bazı kamu eğitim kurumlarında verilen fen derslerinde, dünyada yaşamın kökenleri ve evrimi konusunda bilimsel kanıt, veri ve test edilebilir kuramların örtbas edildiğini, inkar edildiğini ya da bilimsel olarak sınanması mümkün olmayan kuramlarla karıştırıldığını öğrenmiş bulunuyoruz.

Yetkilileri, öğretmenleri ve velileri tüm çocukları bilimsel yöntemler ve buluşlar konusunda eğitmeye ve doğa bilimlerini daha iyi anlamalarına yardımcı olmaya çağırıyoruz. Yaşadıkları dünyanın doğasına ilişkin bilgiler, insanları beşeri gereksinimlerini karşılama ve gezegeni koruma konularında daha yetkin kılacaktır.

“Dünya’nın kökenleri ve evrimiyle bu gezegendeki yaşam hakkında aşağıdaki kanıtlara dayalı olguların, çok sayıda gözlemle çeşitli bilimsel disiplinlerin birbirinden bağımsız deneylerinden kaynaklanan bulgularla doğrulandığı konusunda görüş birliğine sahibiz. Evrimsel değişimin

ince ayrıntıları konusunda bugün hala yanıtlanmamış sorular olsa bile, bilimsel kanıtlar aşağıdaki sonuçlarla tam bir uyum içindedir:

1) Şu andaki şekline son 11–15 milyar yılda evrim geçirerek gelmiş olan evren içinde bizim dünyamız, yaklaşık 4,5 milyar yıl önce oluşmuştur.

2) Oluşumundan itibaren dünya -jeolojisi ve çevresiyle birlikte- sayısız fiziksel ve kimyasal gücün etkisiyle değişmiştir ve değişmeye devam etmektedir.

3) Dünyada yaşam en az 2,5 milyar yıl önce ortaya çıkmıştır. Bundan kısa bir süre sonra, fotosentez yapan canlıların evrimleşmesi, en az 2 milyar yıl öncesinden başlayarak atmosferin yavaş yavaş önemli miktarlarda oksijen içeren bir biçime dönüşmesine yol açmıştır. Soluduğumuz oksijeni açığa çıkarmasının ötesinde, fotosentez süreci, gezegenimizde insan yaşamının bağımlı olduğu sabit enerji ve besinin son kertedeki kaynağını oluşturur.

4) Dünyada ilk ortaya çıktığından beri yaşam birçok biçim almıştır. Bunların tümü paleontoloji ile modern biyoloji ve biyokimya bilimlerinin tanımladığı ve birbirlerinden bağımsız olarak ve artan bir kesinlikte doğruladığı gibi, evrilme süreçlerini sürdürmektedir. İnsanlar dahil olmak üzere bugün yaşayan tüm canlıların kalıtsal şifrelerinin ortaklığı, açıkça onların ortak kökenlerine işaret etmektedir.

Bizler, aynı zamanda, Evrim eğitimi ve daha genel olarak herhangi bir bilimsel bilgi alanının eğitimi bağlamında bilimin niteliğine ilişkin olarak aşağıdaki bildirgenin altına da imzamızı atmaktayız:

Bilimsel bilgi evrenin doğasına ilişkin çok başarılı olmuş ve çok önemli sonuçlar doğurmuş bir sorgulama biçiminin ürünüdür. Bilim i) doğal dünyayı gözlemleyerek ve ii) sınanabilir ve çürütülebilir hipotezler oluşturarak gözlemlenebilir olgular için daha derin açıklamalar türetir. Gözlemler yeterince ikna edici hale geldiklerinde, bu olguları açıklayan bilimsel kuramlar geliştirir ve daha gözlenmemiş olguların olası yapısı ve sürecine ilişkin öngörüler getirir.

İnsanın değer ve amaç anlayışı doğa bilimlerinin kapsamı dışındadır. Yine de, doğayı kavrayışımıza bilimsel, sosyal, felsefi, dinsel, kültürel ve siyasal öğeler de katkıda bulunur. Bu farklı alanların her biri, kendi etkinlik alanının sınırları ve kısıtlılıklarının ayrımında olarak, diğerlerine karşı özenli davranmak zorundadır.

Mevcut sınırlarını kabul etmekle birlikte bilim açık uçludur ve kuramsal ya da deneysel yeni bilgiler ışığında, sürekli olarak kendini geliştirir ve yeni alanlara açılır."

Diğer Ülkelerde Durum Nedir?

Evrim karşıtı yaratılışçı düşüncelerin çok yaygın olduğu **Avustralya**'da, bilim insanlarının katı ve net tepkisi nedeniyle öğretmenlerin evrim eğitimi verme hakkı hiçbir zaman ellerinden alınamamıştır ve normal şekilde modern bilimin eğitimi sürdürülmektedir.

Brezilya'da modern bilimle uyumlu olmayan yaratılışçılık veya akıllı tasarım gibi görüşlerin bilim derslerinde okutulması Eğitim Bakanlığı'nca yasaklanmıştır. Bu tip bilim-dışı görüşlerin sadece din derslerinde öğretilmesine izin verilmektedir.

Avrupa Konseyi tarafından 4 Ekim 2007 tarihinde kabul edilen 1580 numaralı yasa tasarısı çerçevesinde evrim karşıtı mücadelenin önemli bir bölümünün aşırı dinci, aşırı muhafazakar veya ekstremistler tarafından sürdürüldüğü vurgulanmış ve bu nedenle Evrim Teorisi ile birlikte bilim-dışı görüşlerin derslerde okutulmasının fanatizme yol açacağı belirtilmiştir.

Danimarka’da evrim normal bir şekilde okutulmakla kalmamakta, 2002 yılında yapılan bir ankete göre Danimarkalıların %90’ından fazlası evrimi bir doğa gerçeği olarak kabul etmektedir.

Türkiye’nin son dönemde sıklıkla kıyaslandığı ülkelerden biri olan **İran** içerisinde genel olarak evrime karşıt bir görüş bulunmamaktadır. 5. sınıftan itibaren evrim derslerde okutulmaktadır. Dahası, anlatım dili içerisinde deneysel sonuçlara çok büyük önem verilmekte, fosil bulgulardan genetik araştırmalara kadar geniş bir perspektifte bilgiler öğrencilere öğretilmektedir. Jeologlar ve biyologlar gibi bilim insanlarının bilimsel bilgi birikiminin otoritesi olduğu gerçeği vurgulanmakta, bu tip konularda din ve bilimin birbirinden ayrı alanlar olarak görülmesi gerektiğinin altı çizilmektedir.

Norveç’te evrimin öğretilmesine yönelik son tartışmalar 1986 yılında yapılmıştır. Bu yıl içerisinde Evrim Teorisi’ne şüpheyle yaklaşılması gerektiğine dair bir tasarı sunulmuş ve hiçbir dayanağı olmadığı gerekçesiyle reddedilmiştir. O gün bugündür bu tip tartışmalara gerek görülmemiştir.

Pakistan eğitim sisteminde de evrime yer verilmediğine dair bolca söylenti bulunmaktadır; ancak Pakistan Yüksek Öğretim Komisyonu’nun bildirdiğine göre mikrobiyoloji, bioenformatik, zooloji ve botanik gibi birçok bilimsel alanda evrimin tam olarak anlaşılması bir zorunluluk olarak görülmektedir. Pakistan Bilimler Akademisi, Akademilerarası Panel’in bildirgesini imzalayan akademilerden birisidir.

Rusya’nın Eğitim Bakanlığı evrimi açık bir şekilde desteklemektedir.

Suudi Arabistan, evrimin en az okutulduğu ülkelerden birisidir. 12. sınıf ders kitabında Darwin’in “Allah’ı reddettiği” belirtilmekte, bunun ötesinde evrimle ilgili hiçbir bilgiye yer verilmemektedir. Taksonomik sınıflandırmadan söz ederken de bilimsel makaleler ve gerçekler yerine Kuran’dan ayetler kaynak gösterilmektedir.

Birleşik Krallık içerisinde devlet tarafından desteklenen tüm okullarda evrimin öğretilmesi zorunludur.

Amerika Birleşik Devletleri’nde bilimsel gerçekler ve bilim-dışı öğretilerin savunucuları arasındaki mücadele yıllardır devam etmektedir. Genel olarak evrim öğretimi normal bir şekilde yapılmaktadır.

Sonuç?

Eğer ki aydın, ilerici, hayatı kendi başına sorgulayabilen bireyler yetiştirmek ve modern ülkelerin gerisinde kalmamak istiyorsak, evrimin okullarda yaygın olarak öğretilmesi zorunludur. Modern bilim içerisindeki olguları anlayıp, bunlar arasında bağlantıları güçlü bir şekilde kurabilmenin yolu, evrimsel biyolojiyi anlamaktan geçmektedir. Günümüzde evrimsel biyoloji sadece bir biyoloji sahası değildir; kimya, fizik, ekonomi ve hatta mühendislik ve mimarlık gibi alanlarda bile kullanılan, gerçekliği konusunda şüphe bulunmayan, son derece güçlü ve kapsamlı bir araştırma sahasıdır.

Evrime karşı mücadele vermeyi sürdürdükçe, gidebileceğimiz tek yön bunca gelişmenin aksine, “geri” olacaktır.

Bu nedenle, en azından İran ve Pakistan’dan daha iyisini başarmayı hedefleyerek, okullarımızda evrimin detaylı bir şekilde öğretilmesini ve müfredatta yer almasını desteklememiz gerekmektedir.

"EVRİMİN IŞIĞI OLMAKSIZIN BİYOLOJİDE HİÇBİR ŞEYİN ANLAMI YOKTUR"

19 Ocak 2017-t24.com.tr/

Evrim Ağacı'nın kurucusu Çağrı Mert Bakırcı: **Bu ideolojik bir müdahale**

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından kamuoyuna sunulmak üzere yayınlanan yeni müfredat tavsiyesi içerisinde, eskiden bulunan ve lise son sınıf düzeyinde okutulan "**Hayatın Başlangıcı ve Evrim"** konusunun kaldırılması sonrası Texas Tech Üniversitesi'nde evrimsel robotik üzerine doktora yapan **Evrim Ağacı**'nın kurucusu ve idari sorumlusu **Çağrı Mert Bakırcı, T24**'e açıklamada bulundu. Bu kararın henüz kesin olmadığının, sadece "tavsiye" olarak sunulduğunun altını çizen Bakırcı, "bir ay boyunca veli, öğrenci ve uzmanların tavsiyeleri alınacak. Buna bağlı olarak son şekillendirme yapılacak ve 20 Şubat 2017 tarihinde yeni kitapların yazımı için çalışmalara başlanacak." dedi.

Evrimin**, r**esmi olarak uzun bir süredir müfredatta bulunmasına rağmen ancak özellikle lise son sınıfın son konusu olarak işlendiğini söyleyen**,** bu zaman diliminin, birçok öğrencinin "rapor almak" suretiyle üniversite giriş sınavına hazırlandığı bir dilim olduğunun altını çizen Bakırcı, "Okullarda bu konuya ya sıra gelmiyordu, gelse de üzerinde pek durulmadan geçiliyordu. Evrim, müfredatta bugüne kadar normal bir şekilde bulunan bir konu. Ancak aileler, çocuklarının bilimsel gerçeklerle değil, şahsi inançlarla büyümesini istiyorlar. Bu nedenle evrim temelli anlatım yapan hocaların başı ara ara belaya girebiliyor. Halbuki bugüne kadar hakkında dava açılan öğretmenlerin bilimsel herhangi bir hatası bulunmuyor. Bilimsel olarak gerçekleri yansıtan öğretmenler, sürülme veya işlerinden olma tehlikesi atlatıyorlar. Bu, kabul edilemez." diye ifade etti.

Bakırcı, Evrim konusunun müfredattan neden çıkarıldığını şöyle yorumladı:

"Yüzeysel olarak halka açıklanan sebep, Türkiye'nin Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) tarafından her üç yılda bir yapılan eğitim araştırması PISA'da bir kez daha son sıralarda yer alması ve buna bağlı olarak müfredatta azaltmaya, ders miktarlarında artışa gidilmesi yönündeki çabalar.

Ancak onca konu arasından evrimin ve hayatın başlangıcına yönelik teorilerin hedef alınması, hükümetin sürdürdüğü ve yaydığı ideoloji çerçevesinde incelendiğinde daha farklı bir boyut kazanıyor. AKP yönetimi, hüküm sürdüğü 15 seneye yakın süre boyunca evrime çeşitli seviyelerde saldırılarda bulundu, evrimin eğitim sisteminden çıkarılması için uğraştı, TÜBİTAK gibi bilim örgütleri seviyesinde evrimin öğretilmesinin ve öğrenilmesinin önüne geçilmesine yarayacak adımlar attı. Dolayısıyla bu yeni tavsiye de, PISA sıralamasındaki vaziyete müdahale kisvesi altında oldu bittiye getirerek evrimin müfredattan çıkarılması denemesi gibi gözüküyor.

Bunun özellikle iki sebepten olduğunu düşünüyorum, ilki, geleneksel olarak evrimin İslam diniyle (ve hatta genel olarak bütün büyük dinlerle) çeliştiği düşüncesi. Dinler, tüm canlıların özel olarak ve ayrı ayrı yaratıldıklarını ve insanın da bu canlılar arasında özel bir yeri olduğu fikrine dayalıdır. Modern bilim ise tüm canlıların ortak ataları paylaştığını, kademeli değişimlerle bugünkü hallerine geldiklerini, halen değişmekte olduklarını ve insanın bu canlılar arasında hiçbir özel tarafı olmadığını ortaya koymaktadır. Bu sürtüşme, evrimin günah keçisi olarak görülmesine ve "ateizm" ile ilişkilendirilmesine neden olmaktadır.

Halbuki günümüzde giderek artan sayıda İslam bilgini evrimin dinleriyle tamamen uyumlu olduğu düşüncesindedir.

Evrime karşı verilen ikinci mücadele ise "maymun meselesi" diye özetlenebilecek bir konudur. Evrim Teorisi ve genetik bilimi sayesinde ortaya koyduğumuz üzere, insanın günümüzde yaşayan en yakın akrabaları şempanzeler, sonrasında sırasıyla goriller ve orangutanlardır. Daha da geriye gittikçe diğer tüm canlılarla çeşitli seviyelerde akrabalık ilişkimiz olduğu bilinmektedir: bir aslandan, bir sineğe kadar; bir çam ağacından, bir bakteriye kadar. Ancak bunlar arasındaki en yakın akrabalarımız "maymunlar" olarak tanımlanan genel gruptur. Bu durum, insanın "aşağılık bir canlı" olduğu fikrini yaratmıştır; çünkü maymunlar genellikle "şapşal, aptal, komik hayvanlar" olarak yaftalanırlar. Halbuki Memeliler Sınıfı içerisindeki insan haricindeki en zeki hayvanlardır. Evrim Teorisi'nin ortaya koyduğu gerçekler çerçevesinde her ne kadar insan, kendisinden önceki maymun türlerinden evrimleştiyse de (ve hatta günümüzde halen Kuyruksuz Maymunlar grubunun bir üyesiyse de), duygusal ve demagojik yaklaşımlarla bu akrabalık ilişkisini değerlendirmenin bilimsel bir değeri bulunmamaktadır. Herkes isterdi ki en yakın akrabamız aslan kaplan olsun; ancak durum bu değil. Eğer içinizi rahatlatacaksa, onlarla da kısmen uzaktan da olsa akrabayız. Ancak daha önemlisi, biz insanlar şempanzelerden evrimleşmiş canlılar değiliz; onlarla ortak bir maymun atayı paylaşıyoruz. Bu ata ise bizlerin "insanlık tarihi" diye bildiği ve derslerde okutulan son birkaç on bin yılın çok ötesine, kabaca 6 milyon yıl önceye gidiyor. Ve bu ilişkilerin hepsi genetik kıyaslamalar ve analizlerle de tartışmaya yer bırakmaksızın ispatlanmış gerçekler."

"**Bu ideolojik bir müdahale"**

"Evrim konusuyla birlikte hayatın başlangıcıyla ilgili teoriler ve Büyük Patlama Teorisi de müfredattan çıkarıldı. Dahası, Mustafa Kemal Atatürk'ün hayatı, idealleri ve Türkiye Cumhuriyeti ile ilgili öngörülerinde de önemli daraltmalara gidildi. Ayrıca Türkiye'nin çok yakın tarihi, özellikle de 15 Temmuz Darbe Girişimi gibi konular daha 6. sınıf düzeyinden müfredata eklendi. Bunun ötesinde AB Üyelik Süreci ve Kıbrıs Müzakerelerine de tarih konularında yer verilecek. Tüm bunlar, AKP'nin ortaya koyduğu ideolojik mücadelenin bir yansıması olarak karşımıza çıkan müdahaleler. Bakan Yılmaz'ın evrimin neden çıkarıldığı ile ilgili eleştirilere verdiği cevap da, bu endişeleri doğruluyor:

"Taslağı inceleyin, herkes görüşünü söylesin. Ondan sonra ortaya bir metin çıkacaktır. İlimden gidilmeyen yolun sonu karanlıktır. İlim ne söylüyorsa biz onu takip edeceğiz. Diğeri de ilim midir, varsayım mıdır, kuramsal mıdır ayrı bir tartışma gerektiriyor."

Bakırcı'nın "Evrimin kaldırılması neden sorun olsun ki? Sadece bir teori değil mi sonuçta? Kanun olsa okutulurdu." gibi yorumlara verdiği yanıt ise şöyle:

"Bilim dilinde "teori", bir bilimsel bilgi bütününün ulaşabileceği en yüksek mertebedir. MEB tarafından eskiden on yıllar boyunca öğretilen, sonradan büyük oranda düzeltilen bir hatadan ötürü birçok vatandaş halen "hipotezlerin ispatlanınca teori, daha da ispatlanınca kanun olacağına" yönelik hatalı bir algı içerisindedir. Gerçekte ise hipotez, teori ve kanun arasında böyle bir ilişki yoktur.

Etrafımızda süregelen, kendini tekrar eden, Evren'in dokusundan ve var oluşundan ötürü o şekilde olan süreç, olay ve olgulara **kanun (yasa, ilke)** adını veririz. Örneğin, bir cismi serbest bıraktığınızda yere doğru düşüyor olması bir kanundur. Benzer şekilde, nesiller

geçtikçe canlıların kademeli ve birikimli olarak değişiyor olmaları, yani evrim, bir kanundur. Bunlar, Evren'in yapısı değişmediği müddetçe var olmak zorunda olan sonuçlardır. İşte bunları tespit ettiğimizde, bir kanunu tespit etmiş oluruz.

Ancak cisimlerin yere düşüyor olduğunu ya da canlıların değişiyor olduğunu fark etmenin bilimsel olarak pek de bir anlamı yoktur; çünkü bize çok az bilgi verirler. Sadece "Ne?" sorusunun cevabı olabilirler. Bilim ise sadece bu soruyla ilgili değildir; aslen "Neden?" ve "Nasıl?" sorularının peşinde koşar. İşte kanunlardan yola çıkarak "Neden?" ve "Nasıl?" sorularını sormaya başladığımızda, bazı mantıklı, akılcı, test edilebilir, tekrar edilebilir ve yanlışlanabilir cevaplar üretmeye başlarız. Bunlar, bizlerin gözlemlerimizin neden ve nasıl o şekilde gerçekleştiğine yönelik verdiğimiz cevaplardır. Bunlara **hipotez** adını veririz. Örneğin cisimlerin yere düşmesinin nedeninin iki cisim arasındaki doğrusal bir etkileşim olabileceği düşüncesi bir hipotezdir. Benzer şekilde, çevresel değişimlere bağlı olarak bazı özelliklere sahip olanların diğerlerine göre daha avantajlı olabilecekleri, bu sayede daha çok üreyebilecekleri, bu sayede nesiller geçtikçe o "avantajlı özelliklerin" gelecek nesillerde daha sık görüleceği, buna bağlı olarak popülasyon içerisindeki özelliklerin değişeceği de bir hipotezdir.

Bu hipotezler test edilip, tekrar edilip, yanlışlanamadıkça (yani bizler bir hipotezi her yanlışlamaya çalıştığımızda, bunda başarısız olup, hipotezi doğrulamakla kaldıkça) hipotez güç kazanır. Bu sonuçlarla ilgili akademik makaleler yayınlandıkça, başka bilim insanları da bu hipotezleri test eder ve kendi sonuçlarına varır. Bunlar da hipotezin doğruluğunu destekliyorsa, hipotez bilim tarihinde yer etmeye başlar.

Ancak bir kanuna yönelik sorduğumuz neden ve nasıl sorularının tek bir cevabı yoktur. Keza, aynı kanuna onlarca ve hatta yüzlerce farklı açıdan yaklaşmak ve farklı özelliklerini sorgulamak mümkündür. İşte buna bağlı olarak birçok farklı hipotez oluşturmuş oluruz. Bunların her biri ayrı ayrı test edilir, bağımsız ve başka bilim insanlarınca tekrar edilir, araştırma sonuçları bilim camiasına hakemli ve güvenilir dergiler aracılığıyla ilan edilir ve böylece o hipotezlerden bazıları yanlış bulunarak elenir, elenemeyenler ise gittikçe güç ve anlam kazanır. İşte tüm bu güçlü hipotezlerden yola çıkarak, kanunu bir bütün olarak açıklamaya çalışan, güvenilir, tekrar edilmiş, test edilmiş, kapsamlı ve güçlü açıklamalara **teori** adı verilir.

Bir teori hiçbir zaman kanun olamaz; çünkü teoriler zaten kanunları kapsayan, onları açıklayan bilgi bütünleridir. Teoriler güvenilmez, uçuk, gerçek-dışı değildir; tam tersine, zaten güvenilir, ayakları yere basan, sağlam, gerçek hipotezlerin bir araya getirilmesi sonucunda, zamanın ve bilimin zorlu sınavına direnebilmiş bilgi bütünleridir.

Dolayısıyla Evrim Teorisi de, canlıların zaman içerisinde değiştiği gerçeğini bilimsel olarak açıklayan, içerisinde binlerce, belki milyonlarca hipotezi barındıran, insanlık tarihinin gördüğü gelmiş geçmiş en güçlü bilgi bütünlerinden birisidir. Evrim Teorisi sayesinde insanın diğer canlılar arasındaki yerini anlayabilmekte, vücudumuzun parçalarının bugünkü hallerine nasıl geldiğini öğrenebilmekte, etrafımızdaki zararlı canlıların bizlerin müdahaleleriyle nasıl başa çıkabildiğini kavrayabilmekte, insanlığın en uzak geçmişini bile aydınlatabilmekte, canlılar arasındaki eksiksiz bağlantıyı kurabilmekte ve yaşamın en ufak ve en basit başlangıçtan, en harika ve en baş döndürücü ürünlere doğru nasıl kademeli, yumuşak ve yavaş bir şekilde değişebileceğini fark edebilmekteyiz. Bu sayede, gelecekte diğer gezegenlere yayılırken ne tip önlemler almamız gerektiğini tespit edebilmekte, yok olmamak için mücadele veren türlere yardım edebilmekte, türlerin nesiller içerisindeki değişiminin

dinamiklerini ortaya koyabilmekte ve bunlara doğru, akılcı, bilimsel bir şekilde müdahale edebilmekteyiz. Bu sayede, evcilleştirdiğimiz ve ehlileştirdiğimiz sayısız türe yenilerini ekleyebilmekte; ayrıca bu süreçte genlerin nasıl değişip, değişimlere nasıl tepki gösterdiğini anlayabilmemizi sağlayan çalışmalara imza atabilmekteyiz.

“Evrimin ışığı olmaksızın biyolojide hiçbir şeyin anlamı yoktur.” şiarı, bugün modern bilimi şekillendiren kavrayışlardan birisidir. Evrimi anlamaksızın, biyolojide neden ve nasıl sorularını nihai bir şekilde açıklayabilmenin hiçbir yolu bulunmamaktadır. Bu nedenle, aydın, ilerici, geniş perspektifli bireyler yetiştirmek istiyorsak, evrimi tam olarak anlayan çocuklar yetiştirdiğimizden emin olmamız gerekmektedir.”

Bilim insanları evrime nasıl bakıyor?

Günümüzde halen evrimin bilim insanları tarafından "şüpheyle yaklaşılan" ve "kabul edilmemiş", sadece bir "teori" olan, dolayısıyla "ispatlanamamış" bir "düşünce" olduğuna dair söylentiler halk arasında dolaşıyor, dolaştırılıyor olsa da, biyoloji ve ilgili dallarda çalışmalar yapan tüm bilim insanlarının yüzde 99’undan fazlası evrimi kabul etmektedir. Biyoloji ve ilişkili tüm dallarda kabul yüzde 95’in üzerinde, mühendislik gibi uygulamalı bilim dalları da dahil tüm bilim camiasında evrimin kabulü yüzde 85-90’ın üzerindedir. Bu bakımdan Evrim Teorisi, bilim camiası içerisinde en fazla görüş birliği bulunan teorilerden birisidir.

Bu durumda bilim insanları evrimin öğretilmesi gerektiğini de düşünüyor olmalı, öyle değil mi?

Evet. 21 Haziran 2006 yılında yayınlanan **Akademilerarası Panel’in (IAP) Evrim Bildirgesi**’ne, içlerinde Türkiye Bilimler Akademisi’nin de bulunduğu 68 bilimsel akademi imza atmıştır. Bildirge, şu şekildedir:

Bugün evrenin, yeryüzünün ve canlıların ortaya çıkışı ve gelişimi hakkındaki bilimsel deliller, dünyanın birçok ülkesinde gizlenmekte, çarpıtılmakta veya bilimin sınayamayacağı teorilerle karıştırılmaktadır.

“Bizler, aşağıda isimleri bulunan Bilim Akademileri olarak, dünyanın çeşitli yerlerinde bazı kamu eğitim kurumlarında verilen fen derslerinde, dünyada yaşamın kökenleri ve evrimi konusunda bilimsel kanıt, veri ve test edilebilir kuramların örtbas edildiğini, inkar edildiğini ya da bilimsel olarak sınanması mümkün olmayan kuramlarla karıştırıldığını öğrenmiş bulunuyoruz.

Yetkilileri, öğretmenleri ve velileri tüm çocukları bilimsel yöntemler ve buluşlar konusunda eğitmeye ve doğa bilimlerini daha iyi anlamalarına yardımcı olmaya çağırıyoruz. Yaşadıkları dünyanın doğasına ilişkin bilgiler, insanları beşeri gereksinimlerini karşılama ve gezegeni koruma konularında daha yetkin kılacaktır.

Dünya'nın kökenleri ve evrimiyle bu gezegendeki yaşam hakkında aşağıdaki kanıtlara dayalı olguların, çok sayıda gözlemle çeşitli bilimsel disiplinlerin birbirinden bağımsız deneylerinden kaynaklanan bulgularla doğrulandığı konusunda görüş birliğine sahibiz. Evrimsel değişimin ince ayrıntıları konusunda bugün hala yanıtlanmamış sorular olsa bile, bilimsel kanıtlar aşağıdaki sonuçlarla tam bir uyum içindedir:

1) Şu andaki şekline son 11-15 milyar yılda evrim geçirerek gelmiş olan evren içinde bizim dünyamız, yaklaşık 4,5 milyar yıl önce oluşmuştur.

2) Oluşumundan itibaren dünya -jeolojisi ve çevresiyle birlikte- sayısız fiziksel ve kimyasal gücün etkisiyle değişmiştir ve değişmeye devam etmektedir.

3) Dünyada yaşam en az 2,5 milyar yıl önce ortaya çıkmıştır. Bundan kısa bir süre sonra, fotosentez yapan canlıların evrimleşmesi, en az 2 milyar yıl öncesinden başlayarak atmosferin yavaş yavaş önemli miktarlarda oksijen içeren bir biçime dönüşmesine yol açmıştır. Soluduğumuz oksijeni açığa çıkarmasının ötesinde, fotosentez süreci, gezegenimizde insan yaşamının bağımlı olduğu sabit enerji ve besinin son kertedeki kaynağını oluşturur.

4) Dünyada ilk ortaya çıktığından beri yaşam birçok biçim almıştır. Bunların tümü paleontoloji ile modern biyoloji ve biyokimya bilimlerinin tanımladığı ve birbirlerinden bağımsız olarak ve artan bir kesinlikte doğruladığı gibi, evrilme süreçlerini sürdürmektedir. İnsanlar dahil olmak üzere bugün yaşayan tüm canlıların kalıtsal şifrelerinin ortaklığı, açıkça onların ortak kökenlerine işaret etmektedir.

Bizler, aynı zamanda, Evrim eğitimi ve daha genel olarak herhangi bir bilimsel bilgi alanının eğitimi bağlamında bilimin niteliğine ilişkin olarak aşağıdaki bildirgenin altına da imzamızı atmaktayız:

Bilimsel bilgi evrenin doğasına ilişkin çok başarılı olmuş ve çok önemli sonuçlar doğurmuş bir sorgulama biçiminin ürünüdür. Bilim i) doğal dünyayı gözlemleyerek ve ii) sınanabilir ve çürütülebilir hipotezler oluşturarak gözlemlenebilir olgular için daha derin açıklamalar türetir. Gözlemler yeterince ikna edici hale geldiklerinde, bu olguları açıklayan bilimsel kuramlar geliştirir ve daha gözlenmemiş olguların olası yapısı ve sürecine ilişkin öngörüler getirir.

İnsanın değer ve amaç anlayışı doğa bilimlerinin kapsamı dışındadır. Yine de, doğayı kavrayışımıza bilimsel, sosyal, felsefi, dinsel, kültürel ve siyasal öğeler de katkıda bulunur. Bu farklı alanların her biri, kendi etkinlik alanının sınırları ve kısıtlılıklarının ayrımında olarak, diğerlerine karşı özenli davranmak zorundadır.

Mevcut sınırlarını kabul etmekle birlikte bilim açık uçludur ve kuramsal ya da deneysel yeni bilgiler ışığında, sürekli olarak kendini geliştirir ve yeni alanlara açılır."

Diğer ülkelerde durum ne?

- Evrim karşıtı yaratılışçı düşüncelerin çok yaygın olduğu **Avustralya**'da, bilim insanlarının katı ve net tepkisi nedeniyle öğretmenlerin evrim eğitimi verme hakkı hiçbir zaman ellerinden alınamamıştır ve normal şekilde modern bilimin eğitimi sürdürülmektedir.

- **Brezilya**'da modern bilimle uyumlu olmayan yaratılışçılık veya akıllı tasarım gibi görüşlerin bilim derslerinde okutulması Eğitim Bakanlığı'nca yasaklanmıştır. Bu tip bilim-dışı görüşlerin sadece din derslerinde öğretilmesine izin verilmektedir.

- **Avrupa Konseyi** tarafından 4 Ekim 2007 tarihinde kabul edilen 1580 numaralı yasa tasarısı çerçevesinde evrim karşıtı mücadelenin önemli bir bölümünün aşırı dinci, aşırı

muhafazakar veya ekstremistler tarafından sürdürüldüğü vurgulanmış ve bu nedenle Evrim Teorisi ile birlikte bilim-dışı görüşlerin derslerde okutulmasının fanatizme yol açacağı belirtilmiştir.

- **Danimarka**'da evrim normal bir şekilde okutulmakla kalmamakta, 2002 yılında yapılan bir ankete göre Danimarkalılar'ın yüzde 90'ından fazlası evrimi bir doğa gerçeği olarak kabul etmektedir.

- Türkiye'nin son dönemde sıklıkla kıyaslandığı ülkelerden biri olan **İran** içerisinde genel olarak evrime karşıt bir görüş bulunmamaktadır. 5. sınıftan itibaren evrim derslerde okutulmaktadır. Dahası, anlatım dili içerisinde deneysel sonuçlara çok büyük önem verilmekte, fosil bulgulardan genetik araştırmalara kadar geniş bir perspektifte bilgiler öğrencilere öğretilmektedir. Jeologlar ve biyologlar gibi bilim insanlarının bilimsel bilgi birikiminin otoritesi olduğu gerçeği vurgulanmakta, bu tip konularda din ve bilimin birbirinden ayrı alanlar olarak görülmesi gerektiğinin altı çizilmektedir.

- **Norveç**'te evrimin öğretilmesine yönelik son tartışmalara 1986 yılında yapılmıştır. Bu yıl içerisinde Evrim Teorisi'ne şüpheyle yaklaşılması gerektiğine dair bir tasarı sunulmuş ve hiçbir dayanağı olmadığı gerekçesiyle reddedilmiştir. O gün bugündür bu tip tartışmalara gerek görülmemiştir.

- **Pakistan** eğitim sisteminde de evrime yer verilmediğine dair bolca söylenti bulunmaktadır; ancak Pakistan Yüksek Öğretim Komisyonu'nun bildirdiğine göre mikrobiyoloji, bioenformatik, zooloji ve botanik gibi birçok bilimsel alanda evrimin tam olarak anlaşılması bir zorunluluk olarak görülmektedir. Pakistan Bilimler Akademisi, Akademilerarası Panel'in bildirgesini imzalayan akademilerden birisidir.

- **Rusya**'nın Eğitim Bakanlığı evrimi açık bir şekilde desteklemektedir.

- **Suudi Arabistan**, evrimin en az okutulduğu ülkelerden birisidir. 12. sınıf ders kitabında Darwin'in "Allah'ı reddettiği" belirtilmekte, bunun ötesinde evrimle ilgili hiçbir bilgiye yer verilmemektedir. Taksonomik sınıflandırmadan söz ederken de bilimsel makaleler ve gerçekler yerine Kuran'dan ayetler kaynak gösterilmektedir.

- **Birleşik Krallık** içerisinde devlet tarafından desteklenen tüm okullarda evrimin öğretilmesi zorunludur.

- **Amerika Birleşik Devletleri**'nde bilimsel gerçekler ve bilim-dışı öğretilerin savunucuları arasındaki mücadele yıllardır devam etmektedir. Genel olarak evrim öğretimi normal bir şekilde yapılmaktadır.

Peki ya hayatın başlangıcı? O da evrim gibi net bir konu mu?

Açık konuşmak gerekirse, hayır. Dünya'da yaşamın nasıl başladığına dair günümüzde iki güçlü bilimsel teori bulunuyor: Abiyogenez Teorisi ve Panspermia Teorisi. Ancak bunların ikisi de, Evrim Teorisi'ne kıyasla çok daha zayıf teoriler ve halen çok farklı açılardan geliştirilmeleri gerekiyor. Buna rağmen, göz ardı edemeyeceğimiz kadar güçlü teoriler ve yaşamın başlangıcını şimdilik birçok açıdan başarıyla açıklamayı başarıyorlar; özellikle de Abiyogenez Teorisi… Daha da önemlisi, bunlar tamamen bilimsel metodoloji kullanılarak

geliştirilmiş teoriler; şahsi kanılara göre ileri sürülen iddialar değiller. O nedenle de güçlü teoriler olarak görülmeliler ve öğretilmeliler.

Abiyogenez Teorisi, Evrim Teorisi ile sıkı sıkıya ilişkili bir teori… Biyolojik evrimi, kimyasal evrimle birleştiren, çok önemli bir açıklama. Bu teoriye göre canlılık, cansız kimyasalların zaman içerisinde kimyasal evrim geçirmesi sonucu evrimleşmiş bir özelliktir. Bu, çok genel bir tanımı; Abiyogenez Teorisi içerisinde sayısız kimyasal tepkime, sayısız deney, sayısız ispatlanmış hipotez bulunmaktadır. Teorilerle ilgili bir sıkıntı da belki bu; çok genel bir şekilde tanımlandıklarında sanki uydurukmuş gibi bir algı yaratılıyor. Halbuki bir teorinin tanımı, sadece onun genel bir izahından ve özetinden ibaret. Teorilerin içine girmeye başladığınızda, çok daha karmaşık olduklarını göreceksiniz. Abiyogenez Teorisi de son derece karmaşık, son derece bilimsel, son derece önemli bir bilimsel teori… Canlılığın cansızlıktan nasıl başlamış olabileceğine dair çok sağlam bir perspektif sunan bir teori…

Panspermia Teorisi ise canlılığın ilk olarak nasıl başladığını izah etmek yerine, Dünya'da nasıl başlamış olabileceğine yönelik bir bakış sunuyor. Bu teoriye göre canlılık Evren'in bir başka köşesinde şu anda bilmediğimiz bir şekilde başlamış olabilir; ancak sonradan bu canlılık Dünya'ya taşınmıştır. Bu teori, canlılığın ilk olarak nasıl başladığını açıklayamaması bakımından kısmen zayıftır; ancak Abiyogenez Teorisi ile birleştirilerek ele alınabilir. Bir yerlerde yaşam, cansızlıktan Abiyogenez Teorisi'nin öngördüğü gibi başlamış olabilir; sonrasında ise Panspermia Teorisi'nin öngördüğü gibi Dünya'ya taşınmış olabilir; sonrasında ise Evrim Teorisi'nin izah ettiği gibi çeşitlenmiş ve dallanıp budaklanmış olabilir. Panspermia Teorisi'nin geçerliliği halen büyük bir soru işaretidir ve sözünü ettiğim 3 teori arasında en zayıf olanıdır. Sonrasında Abiyogenez Teorisi gelir. Evrim Teorisi ise, bu ikisiyle kıyaslanmayacak kadar güçlü bir teoridir ve bilim camiasında genel geçer olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle Evrim Teorisi'nden bahsedilmemesi kabul edilemezdir; ancak diğer iki teorinin güçlü ve zayıf taraflarından söz etmek anlaşılırdır.

Bu teoriler sorgulanmamalı mı, kusursuz gerçekler olarak mı öğretilmeli?

Önemli olan niyet… Eğer ki gerçekten iyi niyetli bir şekilde gençler düşünmeye itilecekse ne ala! Sonuçta, Evrim Teorisi bile sorgulanabilir; sonuçta bilim sorgulamak için var! Ancak daha Evrim Teorisi'nin E'sini bilmeden "sorgulama" kısmına geçilecekse, orada art niyet aramak şart… Çünkü bir teoriyi tam olarak, tüm detaylarıyla anlamadan sorgulayamazsınız; çünkü sizin soracağınız soruların büyük bir kısmı bundan 100 sene önce sorulmuş, araştırılmış ve açıklanmış sorular olacaktır. Bunları önce bileceksiniz ki, doğru soruları sorabilesiniz…

Akademi'ye girecek olursanız ve gerçekten bilim üretmeye başlayacak olursanız karşılaşacağınız ilk sıkıntı bu olacaktır: En özel ve kimsenin aklına gelmediğini düşündüğünüz sorular bile onlarca yıl önce sorulmuş, araştırılmış, cevaplandırılmıştır. Akademik literatür uçsuz bucaksız bir deryadır. Onlarca yıllık eğitim ve araştırma sürecinden sonra bile ona hakim olmanız her zaman mümkün olmayabilir. Şimdi, bu kadar zorlu bir işten söz ederken, bilim insanları arasında genel geçer olarak kabul görecek kadar güç kazanmış bir teoriyi ele alırken, gidip de "sorgulama" aşamasına ulaşmayı beklemek çok zordur.

Sonuçta Newton Fiziği'ni öğretirken gençlere Newton'u sorgulatıyor muyuz? Halbuki Newton'un Evren'in dinamiklerine yönelik çalışmaları önce Einstein'ın Görelilik Teorisi tarafından, sonrasında ise Kuantum Fiziği tarafından alt üst edilmiştir. Newton Fiziği şu anda Evren'deki hareket yasalarını açıklayan bir teori olarak görülemez bile! Ancak yine de işlevseldir ve belli sınırlar dahilinde kullanılabilir, anlaması kolaydır, çok yaygın olarak

kullanılmaktadır. Bu nedenle çocuklarımıza öğretmekteyiz; ancak gidip de temel eleştirileri bile öğretmeye kalkmayız. Örneğin Newton uzay ve zamanı tamamen bağımsız olarak Evren'i modellemiştir; ancak bu tamamen hatalıdır! Bunları çocuklarımıza öğretmiyor olmamızın nedeni, anlamakta zorluk çekebilecek olmalarıdır. Bunlar, Newton Fiziği'ni silip atmamız için yeterli değildir; onu halen öğrenebiliriz, kullanabiliriz, irdeleyebiliriz.

Evrim Teorisi de böyledir. Halen detaylarıyla ilgili birçok soru işareti ve cevaplanmayı bekleyen soru vardır. Ancak bu soruların hiçbiri "Evrim Teorisi gerçek mi?" sorusuyla ilgili değildir. Evrim, elbette ki gerçektir! Evrim Teorisi, elbette Dünya'daki yaşamı ve çeşitliliği açıklayan en güçlü teoridir. Ancak o sözünü ettiğim "halen araştırılan detaylar" kısmına gelmek için, önce yıllar yılı bu teoriyi çalışmak gerekmektedir. Çocuklarımıza lise düzeyinde Evrim Teorisi'nin temellerini tam olarak anlatmayı başarabilirsek; belki geleceğin büyük biyologlarını çıkarmamız mümkün olabilir. İşte ancak o noktadan sonra, bu beyinler Evrim Teorisi'nin detaylarını aydınlatabilir, teoriyi geliştirebilir, daha güçlü bir konuma getirebilir. Bunlar lise düzeyinde olacak şeyler değil.

Sonuç?

Eğer ki aydın, ilerici, hayatı kendi başına sorgulayabilen bireyler yetiştirmek ve modern ülkelerin gerisinde kalmamak istiyorsak, evrimin okullarda yaygın olarak öğretilmesi zorunludur. Modern bilim içerisindeki olguları anlayıp, bunlar arasında bağlantıları güçlü bir şekilde kurabilmenin yolu, evrimsel biyolojiyi anlamaktan geçmektedir. Günümüzde evrimsel biyoloji sadece bir biyoloji sahası değildir; kimya, fizik, ekonomi ve hatta mühendislik ve mimarlık gibi alanlarda bile kullanılan, gerçekliği konusunda şüphe bulunmayan, son derece güçlü ve kapsamlı bir araştırma sahasıdır.

Evrime karşı mücadele vermeyi sürdürdükçe, gidebileceğimiz tek yön "geri" olacaktır.

Bu nedenle, en azından İran ve Pakistan'dan daha iyisini başarmayı hedefleyerek, okullarımızda evrimin detaylı bir şekilde öğretilmesini ve müfredatta yer almasını desteklememiz gerekmektedir.

EVRİM SAVAŞÇILARI

İbrahim Kiras-21/01/2017-karar

Türkiye'nin pek çok alanda çözülmesi gereken sorunları var. Bir kısmını iyi kötü çözdük; bir kısmını da çözmek için kafa yoruyoruz, çabalıyoruz. Ancak eğitim alanında yaşadığımız problemlerin -çözülmek bir yana- giderek her geçen gün daha da büyümekte olduğu bir gerçek. Bunun en önemli sebebi böylesine önemli bir konunun teknik boyutuyla ele alınması gerekirken, tam aksine ideolojik yaklaşımlara havale edilmesi.

Hatırlarsanız, birkaç hafta önce PISA sonuçları açıklandı. Türkiye 72 ülke arasında 50. oldu. Türkiye'deki öğrencilerin bilim, matematik ve okumada geçtiğimiz yıllardaki seviyelerin de gerisine düştüğü ortaya çıktı. Başta KARAR olmak üzere bazı gazetelerde birkaç gün boyunca konuyla ilgili yorumlar okuduk ama bunların ne ilgili kurumlarda ne de kamuoyunda ciddi bir yansıması görülmedi.

Ama geçtiğimiz günlerde Milli Eğitim müfredatında yapılan değişiklikler için aynı şeyi söyleyemeyiz. Bu konuyu günlerdir bağıra çağıra konuşuyoruz. Peki ne oldu? Birdenbire eğitimin ciddiyetinin farkına varıp müfredat gibi aslında teknik bir detay sayılması gereken bir konuyu enine boyuna tartışmaya mı giriştik? Maalesef hayır. Çünkü konuştuğumuz boyut meselenin teknik-bilimsel yanıyla değil, politik-ideolojik kısmıyla ilgili. Günlerdir canhıraş tartıştığımız başlıklar ders müfredatından Atatürk ve İnönü'yle ilgili ifadelerin çıkarılması veya cihad kavramının müfredata dahil edilmesi gibi konular…

Gazeteleri hiç okumayan, televizyon falan da seyretmeyen herhangi bir kişi bile -eğer Türk toplumunu az çok tanıyorsa- konunun ne şekilde tartışıldığını ve tarafların kimlerden oluştuğunu tahmin edebilir. Onun için bu tartışmaların içeriğine değinmeye gerek yok.

Gelgelelim neredeyse Atatürk, İnönü ve cihad başlıklarından daha fazla tartışılan bir konu daha var: Evrim teorisinden söz edilen bir dersin müfredattan çıkarılması. Hükümet yetkilileri buradaki **"teori"** kavramına sığınarak açıklıyorlar yaptıkları işi. **"Adı üstünde bir teori bu; kanıtlanmış bir gerçek değil. Böyle birçok teori var; içlerinden birini neden kanıtlanmış gerçek gibi kabul edip çocuklarımıza anlatalım"** şeklinde bir cevap veriyorlar. Haksızlık etmemek için bunu söyleyenlerin demagoji yaptıklarını iddia edemeyiz belki ama konuyu iyi araştırmamış oldukları rahatlıkla söylenebilir. Zira biyolojik evrim fikri dünyanın güneş çevresinde dönmesi türünden bir **"teori"** artık. Canlı türlerinin biyolojik gelişimi konusunda buna alternatif sayılabilecek başka bir bilimsel teori de yok.

Amerikan evanjelistleri başta olmak üzere bazı Hristiyan kiliselerinin itirazı teorik bir alternatif ortaya koymaktan çok uzak. Bahsi geçen Hristiyan kiliseleri Kitab-ı Mukaddes'teki yaratılışla ilgili bazı ifadeleri literal olarak kabul etme eğiliminde oldukları için evrim fikrini benimsemenin inançlarıyla örtüşmeyeceğini düşünüyorlar. Gerçekten de Yahudi ve Hristiyanların kutsal kitaplarına göre ilk insanın yaratılışından bugüne sadece altı bin yıl geçmiştir. Oysa bilimsel bulgular yüz binlerce yıldan söz ediyor. Dolayısıyla onlar da inançlarını korumak adına bilimin bulgularını yok saymaya yönelik bir tutum benimsemiş durumdalar.

Ne var ki son yüz yıldır bizde de benzer bir anlayış yayılmış bulunuyor. Bu bizim için aslında **"modern"** bir tutum. Zira Darwin'den yüzyıllar önce İslam alimleri insan türünün biyolojik gelişiminin evrimsel olarak gerçekleştiğini söylemişlerdir. **Prof. Mehmet Bayraktar**'ın yıllar önce çıkan **"İslam'da Evrimci Yaradılış Teorisi"** isimli kitabında ayrıntılı biçimde anlatılıyor: **İbn Haldun**'dan **Mevlana**'ya, **İbn Tufeyl**'den **Cahız**'a, **İbn Miskeveyh**'e, **Biruni**'ye birçok İslam düşünürü bu konudaki görüşlerini hiçbir tepkiyle karşılaşmaksızın eserlerinde savunmuşlardır. Çünkü İslam inancının temel metinlerinde bu konuda bilimin bulgularıyla çelişen bir anlatı yok. İslam öğretisi insanlığın ve evrenin hangi amaçla yaratıldığını ve bu amaç doğrultusunda insanların nasıl davranması gerektiğini ortaya koyar ama yaratılışın **ne şekilde** gerçekleştiği konusunu araştırıp anlamayı insan aklına bırakır.

Yani Müslümanlar aslında Amerikan evanjelistlerinin **"inanç komplekslerini"** paylaşmak zorunda olmamalı. İkincisi, bu tür bir yaklaşım inanan insanları inançlarıyla bilim arasında tercihte bulunmaya zorluyor ki en büyük yanlış da bu. Özellikle eğitim çağındaki gençlere dinin bu şekilde bilimle ve giderek akılla çelişen bir inanç olarak öğretilmesine öncelikle dindarların itiraz etmeleri gerekir.

BU KADAR CEHALET ANCAK TAHSİLLE MÜMKÜNDÜR!

Mustafa Öztürk-21/01/2017-karar

Hafta başında, din ve evrim meselesi hakkında konuşmak üzere bir televizyondan davet aldım; fakat hem sağlık problemim hem de konunun kabak tadı verdiğine ilişkin kanaatim sebebiyle programa katıl(a)madım. Programdaki katılımcılar arasında evrimi reddeden iki akademisyenin tekellüflü argümanlarını dinleyince, "Bu kadar cehalet ancak tahsille mümkün olur" sözünü hatırladım. Yine bu iki akademisyenin dini müdafaa adına söyledikleri her şeyin, paradigmatik olarak, Bağdâdî'nin, "Ehl-i Sünnet'in icma/ittifak ettiği on beş ilke" başlığı altında, "Ehl-i sünnet, yeryüzünün hareketsiz/sakin olduğunda icma etmiştir. Bunun aksini savunanlar Dehrîler/Materyalistlerdir" (Abdülkâhir el-Bağdâdî, el-Fark beyne'l-Fırak, Dâru'l-Marife, Beyrut, trs., s. 330) şeklindeki ifadesinden pek farklı olmadığı kanaatine vardım.

Bilindiği gibi evrim teorisi muhafazakâr çevrelerde "Allahsızlık" fikri olarak algılanıyor. Gerçi bu teoriyi ateizme bağlayan bilim adamlarının mevcudiyeti biliniyor; ancak evrim esas itibariyle bir yaratılış şemasına karşılık geliyor. Üstelik bu şemaya kanun değil, teori deniliyor. Bilimsellik iddiası taşıyan her teorinin yanlışlanabilir olduğu, bilimin doğrulamalar ve yanlışlamalarla mesafe aldığı biliniyor. Evet, evrim teorisinde Allah'ın "halq/hâliq" sıfatıyla pek ilgilenilmiyor, tıpkı yağmurun veya karın nasıl yağdığına ilişkin bilimsel araştırmalarda ilgilenilmediği gibi… Ancak bu ilgisizliğin "Allahsızlık" fikrine bağlanması gerekmiyor. Çünkü bilim nesneler dünyasındaki varlıklarla ilgili olarak "nasıl" sorusuna odaklanıyor. Din ise "niçin" sorusunu cevaplıyor. Nasıl sorusunun cevabı bilimsel bilgiye, niçin sorusunun cevabı ise iman ve hikmete tekabül ediyor. Kısacası, temel konuları, ilgileri, gayeleri ve izah yöntemleri farklı olduğundan, din ve bilimin iki ayrı kompartımanda değerlendirilmesi gerekiyor ve bu durum "çift hakikat"i imliyor. Bilimsel hakikat denen şey gözlem, deney, hipotez, teori gibi süreçlerde şekillenirken, dinî hakikat öncelikle itimat ve itminan duygusuyla kabullenişi ifade ediyor. Bu peşin kabullenişe iman deniliyor, imanın aklen temellendirilmesi ise itimat duygusunu takip ediyor.

İmanın rasyonel ve bilimsel argümanlarla güçlendirilmesi hem mümkün hem tabiidir. Bilimsel bilgiler ve bulgular müminin Allah'a iman ve hayranlığını pekâlâ artırabilir. Kaldı ki Kur'an, âlemdeki her şeyin birer ayet, yani Allah'ın kudretine ve muhteşem yaratma sanatına ilişkin birer gösterge olduğunu bildirir. O halde, yine Kur'an'ın ifadesiyle, Allah'ın âlemdeki her şeyi yaratan yegâne kudret olduğuna (Zümer 39/62) iman ettikten sonra, insan türünün def'aten mi yoksa evrimle mi yaratıldığı meselesi sadece bilimsel merak konusu olabilir ve bu konuda birtakım teoriler geliştirilebilir. Sonuçta daha makul ve müdellel olan teori kabul edilir, olmayan reddedilir. Mesele bundan ibaret olduğu içindir ki İslam düşünce tarihinde Câbir b. Hayyân, Nazzâm, Câhiz, İbn Miskeveyh, Bîrûnî, İhvân-ı Safâ, İbn Tufeyl, Mevlana Celâleddin Rûmî, İbn Haldûn ve Erzurumlu İbrahim Hakkı gibi birçok meşhur isim "evrim" hakkında olumlu konuşmayı İslam inancına muhalif görmemiştir. Çünkü bu isimler Kur'an'ın yaratılışla ilgili ayetlerinde bilimsel merakı gidermek gibi bir amaç gözetilmediğini, dolayısıyla söz konusu ayetlerden yaratılış şeması çıkarmanın mümkün olmadığını fark etmiş, bundan dolayı da meseleyi bilimsel alanda irdelemişlerdir.

Yaratılışla ilgili ayetler insanın kendini var eden Cenâb-ı Hakk'ı tanıyıp bilmesi, O'nun ihsan ettiği sayısız nimete nankörlükle değil, iman ve teslimiyetle karşılık vermesi gerektiğini vurgulamaya yöneliktir. Hâl böyleyken söz konusu programda evrimi reddetmek adına konuşan bir akademisyen, "On binlerce yıl önce deney ve gözlem yapılmış mıydı?" mealindeki cümleyi defalarca tekrarlayarak maalesef hem kendi zekâsıyla alay etti hem de muhtemelen sayısız izleyiciye saç baş yolduruverdi. Hele de Tîn Suresi'ndeki ve-lekad halaqne'l-insâne fî ahseni takvîm ayetinden hareketle, "Bak, Allah insanı en güzel surette

yaratmış; peki, maymunun neresi güzel?!" demesi, evlere şenlikti. Belli ki Sayın Akademisyen, son zamanlarda müfessirliğin anonim bir meslek dalı hâline gelmesinin verdiği şevkle, "Benim neyim eksik" diyerekten, "ehsan-i takvîm"i fizyonomik güzellik ve estetiğe bağladı, "esfel-i sâfilîn"i ise "ahlâken dibe vuruş" diye açıkladı.

Bu vesileyle belirtelim ki tefsir geleneğindeki birçok büyük müfessir "ehsan-i takvîm" lafzını "gençlik ve dinçlik çağı", "esfel-i sâfilîn" lafzını da "yaşlılık ve bunama çağı" (erzel-i ömür) diye izah etmiştir. Surenin metin dışı ve metin içi bağlamıyla da örtüşen bu yoruma göre ilgili ayetlerde, "Ey kâfir/nankör kişi! Bu dem-i devran hep böyle sürmeyecek, yarın bir gün belin bükülecek, sonunda ölüm gelecek ve böylece inkâr ettiğin gerçek, 'Gel, hele!' diyecek" mesajı verilir. Surenin altıncı ayetinde ise -Asr Suresi'ndeki ifade tarzına benzer şekilde- müminlerin bu zımnî tehditten müstesna kılındıkları belirtilir. Ayrıca bir sonraki ayetin, "Nedir sana dini yalan saydıran şey?!" mealindeki ifadesinde ima edildiği üzere, Tîn Suresi'ndeki "insan" kelimesiyle insan türü değil, diğer birçok ayette olduğu gibi kâfir/nankör insan tipolojisi kastedilir. Bu konuda İbnü'l-Cevzî ve Kurtubî gibi müfessirlerin tefsirlerine bakılabilir ve böylelikle ilk Müslüman nesillerin kelimeyi nasıl açıkladıkları öğrenilebilir.

LAF ANLATMAK YA DA DEVEYE HENDEK ATLATMAK…

Mustafa Öztürk-28/01/2017-karar

Geçen haftaki yazımda malum evrim tartışması ve dinî açıdan bu tartışmaya yaklaşım tarzı hakkında farklı bir perspektif ortaya koymaya çalışmıştım. Konuya girişte, evrim teorisine karşı çıkan kimi akademisyenlerin meseleyi siyasi ve ideolojik argümanlarla ele almasındaki sakatlığa dikkat çekmek için, Abdülkâhir el-Bağdâdî'nin hem sübut hem delalet yönüyle problemli olduğu değerlendirilen "Ümmetim yetmiş üç fırkaya ayrılacak" rivayetinden hareketle İslam tarihindeki tüm fırkaları bir şekilde yetmiş üçe denk düşürmek ve bunlardan yetmiş ikisini cehenneme gönderip yetmiş üçüncüsünü "fırka-i nâciye" (cennetlik fırka) ilan etmek maksadıyla kaleme aldığı el-Fark beyne'l-Fırak adlı eserinden bir ifade aktarmıştım. "Ehl-i Sünnet yeryüzünün hareketsiz/sakin olduğu hususunda icma etmiştir. Bunun aksini savunanlar materyalisttir" şeklindeki bu ifade, bilimsel bilgi konusu olan bir mesele hakkındaki siyasi, mezhebî ve ideolojik bir önyargının nasıl da sahih bir itikat/inanç umdesi gibi sunulabildiğine ve bunun aksini savunanların nasıl da materyalist diye kodlanabildiğine dair ibretlik bir örnekti.

Evrim konusundaki yazımla ilgili yorumlardan anlaşıldı ki birilerine laf anlatmak deveye hendek atlatmaktan çok daha zordur. Yine aynı yorumlardan anlaşıldı ki Bağdâdî'nin ifadesiyle örneklendirdiğimiz skolastik zihniyetin bugün de hayli taraftarı vardır. "Yeryüzü sabit midir, hareketli midir?" gibi bir meseleyi dine veya din referanslı bir ideolojiye bağlayarak izah etmenin ne tür bir sonuca müncer olduğu hakkında az çok bir fikir vermesi için aktardığımız mezkûr ifadenin hiçbir işe yaramaması, bizim de içinde doğup büyüdüğümüz muhafazakârlığın artık kendi doğrusundan başka hiçbir görüşe tahammül edememezlik yönünde evrim geçirdiğine ilişkin bir gösterge olması bakımından kaygı uyandırıcıdır. Ayrıca "Evrim meselesini materyalizm, pozitivizm bağlamından soyutlayarak ele almak anakronistlik, basiretsizlik, kifayetsizliktir" şeklindeki yorumlar kimi okuyucuların "okuduklarını anlayamama" gibi bir sıkıntı yaşadıklarına işaret etmesi bakımından oldukça manidardır. Okuduğunu anlamama sıkıntısına ya da sadece kendi bildiğini okuma alışkanlığına rağmen, "Her şeyin hakikati bizden sorulur" iddiasında bulunmak bizim muhafazakâr camiada sık rastlanan bir hastalıktır ve bilindik immün sistem hastalıkları gibi

bu hastalığın da asıl sebebi ve radikal tedavisi maalesef henüz bulunamamıştır. Kanımca her iki hastalık türünün de yüksek gerilim ve stres kaynaklarıyla ilgili olması yüksek olasılıktır.

Evrim bahsine dönersek, bir teori velev ki birileri tarafından pozitivizme payanda olarak kullanılmış olsun, söz konusu teoriyi bu operasyonel kullanımdan bağımsız olarak değerlendirme imkânı yok mudur? Kur'an geçmişte Hâricîler, günümüzde DAEŞ gibi teröristler tarafından "şiddetin kutsal referansı" olarak takdim edildi diye, "Kur'an şiddet kitabıdır" demek mi gerekir? Bir teoride ya da materyalist bir bilim adamının bilimsel birikiminde biz Müslümanlar açısından da kıymet ifade eden bir içerik bulunması muhal midir? Her şeyi mutlaka bir ideolojiye raptederek değerlendirmemiz vacip midir? Bir an için kabul edelim ki evrim teorisi bağlamsal olarak materyalizm ve pozitivizmin değirmenine su taşıma işlevine sahiptir; peki o halde İbn Miskeveyh'ten İbn Haldûn'a, Bîrûnî'den Erzurumlu İbrahim Hakkı'ya kadar onca İslam mütefekkirinin şu veya bu şekildeki evrim lehinde konuşması acaba hangi bağlamda, hangi ideolojiye hizmet etmiş olabilir? Yoksa onlar da evrim lehinde konuşmakla materyalizmin tuzağına düşen birer basiretsiz ilahiyatçı(!) kategorisinde midir? Klasik dönem İslam düşünürlerinin evrim lehinde konuştuklarından söz etmek, onları modern çağdaki evrim teorisinin kurucu figürleriyle aynı kadraja sokmak gibi bir anakronizme (tarih ıskalaması) değil, evrim karşıtlığını din üzerinden temellendirme çabasının çok yeni bir durum (bidat) olduğunu anlatmaya, dolayısıyla bu konuda dini dayanak kılmaya çalışanların özellikle Evanjelist Hıristiyanlarla "kompleksli inanç" noktasında buluştuklarını vurgulamaya yöneliktir. Bu sebeple, "bağlamsızlık" ve "anakronizm"den dem vuran "çokbilmişler"in evvel emirde okudukları yazının metin içi bağlamını anlamak durumunda olduklarını belirtmek gerekir.

Kısacası, evrim teorisinin ideolojik angajmanlardan bağımsız olarak ele alınması pekâlâ mümkündür. Bu teorinin kimler tarafından hangi saiklerle kullanıldığı apayrı bir bahistir. Kendi adıma söylersem, evrim meselesi bağlamında sürdürülen kısır çekişmeler ve ideolojik didişmelerde taraf olmak mecburiyetinde değilim. Yine kendi adıma söylersem, Allah'a meydan okumayı kendine vazife bilen ve "Bilim dinin panzehiridir" diyen çevrelere karşı "Kur'an'dan bilim fışkırıyor" gibi naif bir iddiayla ortaya çıkıp milleti din-bilim ilişkisi konusunda birer merak sapkını hâline getirmeye çalışanların dolmuşuna binmek zorunda da değilim. Din dindir, bilim bilimdir. Kaldı ki geçmiş asırlarda Kur'an'dan bilim çıkarmak ve bunu din ulemasının ortak görüşü olarak sunmak gibi çabaların hem Bağdâdî'nin el-Fark'taki ifadesinde hem de Fahreddîn er-Râzî ve Celâleddîn Mahallî'nin tefsirlerinde görüleceği üzere ne tür sonuçlar verdiği iyi bilinmektedir. Son söz olarak belirtmek isterim ki atadan miras olarak devralıp ideolojik kabullerle yeniden formatladığımız Müslümanlıktan skolastik bir hegemonya devşirmeye çalışmaktan vazgeçip hem daha çok okuyup araştırıp düşünerek hem bütün insanlığın birikiminden istifade ederek ve hem de tüm insanlık âleminde özgürlük, barış ve huzurun çoğalması için didinerek yeni bir medeniyet inşa etmekle mükellefiz. İbn Miskeveyh, İbn Haldûn, Bîrûnî gibi mütefekkirlerimizin bize bıraktığı mirasa yakışan varislik tam da bunu muciptir.

İKTİDAR, YOZLAŞMA, CESARET VE EVRİM

01 Şubat 2017 Çarşamba-Tayfun Atay-Cumhuriyet

Başbakan Yardımcısı Numan Kurtulmuş, "Evrim teorisi zaten bilimsel olarak eskimiş ve çürümüş bir teoridir. İlla bu teori mutlaka okutulacak diye bir kural yok" dedi.

Kurtulmuş'un İslâm'a Batı'dan "ithal edilmiş" ve en çok Evanjelik Hıristiyanlarla ultra-ortodoks Yahudilerin ABD'de kitleleri güdümleyerek prim yapma yolunda geliştirdikleri evrim-karşıtı dile bu kadar teslim olmuş olması ne kadar hazin!..

Kendisi doğa bilimci değil, insanbilimci değil, toplumbilimci değil. Evrim kavramı ve kuramının işleyiş süreçlerinde önemli bir hareket noktası oluşturduğu jeoloji, biyoloji, astronomi, antropoloji, sosyoloji, psikoloji gibi disiplinlerin hiçbirinde kafa yormuşluğu, mürekkep yalamışlığı yok.

Bu yüzden olsa gerek, "Evrim çürütülmüş bir teori" diyerek, 1980'lerden beri yakından takip ettiğim yaratılışçılık-evrimcilik polemiğinde hep karşımıza çıkan, aslında kendisi çürümüş bu "terane"yi böyle rahat telaffuz edebiliyor.

Bu "cesaret", iktidardan geliyor.

Demek ki iktidar sadece yozlaştırmıyor, temelsiz bir cesarete de kapı açıyor, hatta tavan yaptırıyor.

Evrim bir kuram… Olaylar ve olgular dünyasına ilişkin bir açıklama anahtarı. Bir inanç değil. Öğretirsiniz, öğrenirsiniz, tartışırsınız, sorgularsınız. Açıklama gücünü yitirdiği noktada da daha geçerli bir başka kuramla yeri doldurulur.

Ama böyle bir durum yok. Evrimin bir kuram olarak çürütüldüğüne yönelik iddiaların aksine, bilimsel araştırmaların vardığı nokta onun işleyiş mekanizmasına ilişkin daha güçlü yeni bulguları önümüze çıkarmakta.

18'nci yüzyılda Lamarck'ın, 19'uncu yüzyılda Darwin'in evrim kuramlarının bazı yanları elbette bu bulgular doğrultusunda yanlışlandı. Ama varoluşun evrimsel temelde gerçekleştiğine dair kuramsal pozisyon, yapılan yeni çalışmalarla çürütülmek bir yana daha da geçerli hale gelmekte her geçen gün.

Evrim evrenin, yeryüzünün, yaşamın, insanın ve insanlığın (kültürün) nasıl var olduğu konusunda geliştirilmiş bir kuram ve şu iki temel önermeye dayanıyor: Bir, varlıklar sürekli bir değişim ve çeşitlenme dinamiğine sahip. İki, varlıklar arasında ilişkiye ve köken ortaklığına işaret eden bir bağ mevcut.

Bu kuramsal yaklaşım doğrultusunda "evrenin evrimi"nden de, "dünyanın evrimi"nden de, "insanın evrimi"nden de, "kültürün evrimi"nden de söz edilebilir.

Hatta "dinin evrimi" bile mevzubahis edilebilir.

Bir antropolog olarak ben, insanın biyolojik ve kültürel evrimine de, bir insani-kültürel evrensel olarak din kurumuna da ilişkin çalışmalara akademik ömrümü verdim.

Hem İslâm, tasavvuf, tarikat, Nakşibendilik üzerine tez yazdım.

Hem de antropogenetik açıdan insan ve primat evrimi üzerine tez yazdım.

Bu süreçte hem doğal seçilim ve türlerin kökeni üzerine yazdıklarıyla insanlığı dindışı, materyalist, ateist çizgilere savurduğu ileri sürülen Darwin'in aslında ne kadar dindar olduğunu fark ettim.

Hem de evrim-karşıtlığına hiç hak etmediği halde dinbaz manevralarla itilen İslâm'ın içinde Darwin'i mumla aratacak derecede güçlü ve sağlam saptamalarda bulunan mütefekkirlerle karşılaştım.

Mesela Abbasi dönemi Mutezilî âlimi Câhız (786-869) köpeklerin, güvercinlerin, kurtların, tilkilerin yaşayışını bizzat gözlemleyerek coğrafi bölgelere göre onlardaki değişiklik ve farklılıkları tespit etmiştir. Bunları fiziksel çevre, iklim şartları, yaşam kavgası gibi etkilere bağlayarak Darwin'den yüzyıllar önce bir biyolojik evrim kuramının temellerini atmıştır.

Numan Kurtulmuş, Câhız'ın bu bakımdan önemli eseri "Kitabû'l-Hayevân"ı okumuş mudur?.. Herhalde okusa böyle harcıâlem lâflar etmezdi.

Ya da mesela 18'nci yüzyıl Osmanlı âlimi Erzurumlu İbrahim Hakkı'nın dönemi itibarıyla bir tür İslâm ansiklopedisi mahiyetindeki üç ciltlik "Marifetname" adlı eserindeki şu çarpıcı "evrimsel varoluş" anlatısından haberdar mıdır?:

"Bu şerefli vücudun yükseliş başlangıcı madenler olmuştur ki onların başlangıcı kaygan çamurdur. Sonra ondan taşlar mertebesine yükselmiştir. Ondan eriyen cevherler mertebesine ulaşmıştır. … Ta mercana varıp bitkisel belirtilerle gelişip, o mertebeden dahi yükselip tohumsuz bitkiler mertebesine gitmiştir. Bundan sonra tohumla biten bitkiler mertebesine ve ondan ağaç suretine varıp, ta hurma ağacı olmaya yetmiştir. Hurma mertebesinden hayvan mertebesine yükselip yıllarca o mertebede yaşamıştır. Ta iş ve surette insana benzeyen goril ve maymun mertebesini bulmuştur. O mertebeden dahi yükselip insan suretine gelmiştir" (Marifetname, Cilt 1, s. 71).

Sayın Kurtulmuş'a tavsiyem şu ki evrimi biyoloji müfredatından çıkarmak yetmez, Erzurumlu İbrahim Hakkı'yı da imam-hatip ve ilahiyat müfredatından çıkarın!..

Tabii yanı sıra İbni Miskeveyh, İbni Tufeyl, İbni Haldun ve Mevlânâ Rûmî'yi de müfredat dışı kılın!..

Hatta Peygamber'in, "Halanız hurma ağacına hürmet gösterin. Çünkü o, Âdem'in çamurunun artığından yaratılmıştır" sözünü de silin defterden!..

Hatta ve hatta şu Allah kelâmını da hasır altı edin:

"İnsanoğlu, var edilip bahse değer bir şey olana kadar, şüphesiz uzun bir zaman geçmemiş midir?" (İnsan Sûresi, 1. Âyet).

EVRİME KARŞI DİN-SİYASET-TİCARET KOALİSYONU

30.04.2017-birgun

MEB'in evrim kuramını okulların öğretim programından kaldırma kararı, evrime karşı kuvvetli duruşun nedenlerini düşünmemizi gerektiriyor. Bu yazıda evrime karşı duran üç esas

gücün, sırasıyla, toplumların kültürlerine sinen inançlar, inanç kurumları ve küresel sermaye olduğu savunulmaktadır.

Timur Karaçay - Prof. Dr. Başkent Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi

Bilimin asıl görevi doğa olaylarının neden ve nasıl olduğunu açıklamaktır. Eğer bazı doğa olaylarını yaratan doğaüstü bir güce inanırsak, bilim orada susar. Çünkü doğaüstü gücün varlığını iddia edenler, o güce asla erişilemeyeceğini, onun yaptıklarına insan aklının hiçbir zaman eremeyeceğini söylemekle kalmazlar, o gücü araştırmanın veya sorgulamaya kalkmanın affedilemez günah olduğuna bağnazlıkla (cehaletle demek daha doğru) inanırlar. Eğer bu inanca bağlı kalınsaydı, biyolojide, fizikte, kimyada yapılan büyük buluşların hiçbiri elimizde olmazdı. Onlar olmadığında, bugün içinde yaşadığımız teknoloji ve ona dayalı uygarlık kurulamazdı.

Özellikle inanç kurumlarının görüşü olan yaratılış teorisi, içinde yaşadığımız doğanın (toprak, su, bitki, canlı) altı günde yaratıldığını; canlılığın 6000-8000 yıllık bir geçmişi olduğunu, bu sürenin "Darwinizm"in iddia ettiği evrimin oluşması için yetersiz olduğunu savunur.

Evrim, çok çok uzun zamanlar içindeki değişimdir. Bir canlı kendi yaşamı boyunca biyolojik evrim geçirmez; ancak uzun zaman içinde türler değişime uğrar. Hücre biyolojisi ve gen teknolojisi bunu doğrulamıştır. Yaratılış teorisinin iddia ettiği gibi, canlılık 6-8 bin yıllık değil, 3,7 milyar yıl geriye giden bir geçmişe sahiptir. Fosil bilimi bu gerçeği inkâr edilemez biçimde ortaya koymuştur.

Yaratılış teorisinin tezlerinin, bilimsel bulgularla çürütülmesi üzerine, evrime karşı kuvvetli yeni bir duruşu uygulamaya koyma gereğini duyanlar derler ki; "canlı hücre o denli karmaşıktır ki doğa onu kendi başına oluşturamaz." Yani bu olgu evrimle olmaz, o karmaşık yapıyı düzenleyen, o kaosu yöneten birisi vardır: akıllı tasarım (ID - intelligent design). Ama ID'nin varlığını ispatlayan hiçbir şey yok ortalıkta. Onlar yalnızca bir şeye dayanırlar: Evrimin, ya da daha genel olarak bilimin bugün açıklayamadığı her şey akıllı tasarımcının işidir. Bilim her şeyi açıklayabilseydi, bütün araştırma kurumlarını kapatıp, bütün biliminsanlarını işten çıkarmamız gerekirdi. Doğanın karmaşıklığı belki buna hiç izin vermeyecek. Ama böyle olması akıllı tasarımcının varlığını ispatlamaz. Çünkü bugün bilimin açıklayamadığı doğa olaylarını akıllı tasarımcıya havale edersek, yarın o doğa olayını bilim açıkladığında, akıllı tasarımcının yetkisini kısıtlamak gerekecektir. Aydınlanma çağından bu yana her yeni bilimsel buluşta bu olguyu yaşıyoruz.

20. yüzyılda neden evrime karşı akımlar hız kazandı?

Bu sorunun yanıtı şu basit gerçekte yatıyor: "Yeryüzündeki her insan Avrupalı ya da Kuzey Amerikalı insan gibi tüketse, dünya nimetleri insanlara yetmez." Onun için, insanların büyük çoğunluğunu kendi kaderlerine razı edecek, onları biat ettirecek bir araca ihtiyaç vardır. Küresel sermaye bu işte kullanılabilecek en iyi aracın din olduğuna karar vermiştir.

Bugün bütün dünyada evrim kuramına karşı gelişen hareketin, çeşitli dinlere mensup fanatik bir azınlığın ortaya koyduğu ve ısrarla savunageldiği bir hareketten ibaret olduğunu kimse iddia edemez. Çünkü hareketin cesameti fanatik bir azınlığın yaratamayacağı boyutlara ulaşmıştır.

Öte yandan, yaratılış kuramının arkasındaki gücün, siyaset adamlarının iddia ettiği gibi, yalnızca, sade vatandaşın kültürüne işlemiş olan inanç özgürlüğü isteminden kaynaklandığını söylemek de çok yanıltıcı olur. Gerçekte, bugün bütün dünyada ve özellikle gelişmemiş ülkelerde halkların öncelikli talebi haline getirilen ve "inancını özgürce yaşa" sloganı altına

gizlenen büyük oyunun, bütün insanlık için yaratabileceği tehlikeleri görmemiz gerekiyor. Evrime karşı olan gruplar bütün dünyada iyi organize edilmiş ve büyük parasal destekler alan kuruluşlardır. Geçtiğimiz yıllarda Washington Post gazetesinin yaptığı bir araştırmaya göre DI (Discovery Institute), evrim karşıtı görüşleri destekletmek için yılda 1 milyon doların üzerinde bir parayı harcamaktadır. DI'nin yalnızca bağışlarla yürüyen bir kuruluş olduğunu düşünürsek, harcanan büyük meblağların kaynağının ne olduğunu ve neden olduğunu düşünmemiz gerektiği ortaya çıkar.

Köktendinci hareketin içinde yer alan fanatik ayak takımı, inançları ve inançlarının içerdiği kutsal değerler için savaştıklarını söylerler. Bu olgu hemen her dinde vardır. Bu fanatikler, çoğu söylemlerinde samimidirler. Ama onların dizginlerini ellerinde tutan liderlerin amacı bambaşkadır. Rönesans'la birlikte ortaya çıkan büyük aydınlanma hareketinin arkasından gelen evrim kuramı, her şeyin sürekli değişmekte olduğunu, dolayısıyla mevcut sosyoekonomik düzenin de değişebileceğini ve hatta hızla değiştirilmesi gerektiği fikrini geniş halk tabakalarına yaydı. Dünyanın sosyoekonomik düzenini altüst edecek bu düşüncenin önü alınmalıydı. Evrim karşıtı hareketlerin doğuşu ve beslenişinin gerisinde yatan olgu budur.

DI ve benzeri kuruluşlar, doğrudan doğruya bilime ve bilimsel metotlara karşı durmak yerine, bilimsel materyalizme karşı olduklarını söylemeye başladılar. Bunu yapabilmek için Darwinizm, Marksizm, Freudyan psikoloji ve Einstein'ın görelilik kuramı gibi kuramlara karşı çıkmaya başladılar. Çünkü bu kuramlar bir bütün olarak ele alındığında evrenin ve canlıların oluşumu hakkında kutsal kitapların söylediklerini altüst ediyordu. O nedenle, geniş halk tabakalarına yayılması mevcut düzeni kısa zamanda sarsabilirdi.

Peki, bu düşüncelerin halk tabakalarına yayılması nasıl önlenebilir? Çok kolay, bilimsel düşünceyi yayan kurumları ve araçları dizginlemekle… Nedir onlar? Elbette, geniş halk kitlelerini eğiten örgün eğitim kurumları ve yaşadığımız çağda her bariyeri aşan iletişim araçlarıdır. Adına medya demeye başladığımız gazete, dergi ve TV gibi iletişim araçlarını zapturapt altına almak kolaydır. Bütün dünyada medya parayla kontrol edilebilir ve hatta yönlendirilebilir araçlar haline getirilmiştir. Okullara gelince, önce ABD okullarında evrim kuramının okutulmasının yasaklanması için çeşitli eyaletlerde yasalar çıkarılmıştır. Ama bu yasalar her seferinde Federal Anayasa'nın laiklik ilkesiyle bağdaşmadığı için Anayasa Mahkemesi kararlarıyla iptal edilmişlerdir. Bunun üzerine, evrim karşıtları, okullarda evrim teorisinin karşıtı olan "yaratılış teorisi"nin de okutulması için seferber olmuşlardır. Bazı eyaletlerde bu amaçla çıkarılan yasalar gene Anayasa Mahkemesi'nin sağlam duvarını aşamamıştır.

Burada ilginç bir saptamadan söz etmek gerekiyor. Dünyanın pek çok ülkesinde, halk oylaması yapıldığında okullarda evrim teorisinin değil, yaratılış teorisinin okutulması istemi öne çıkar. Yapılan eğilim testlerinden anlaşıldığı üzere, Türkiye bu konuda dünyada başı çekmektedir. ABD ikinci sıradadır. Birisi az gelişmiş olduğu için bilim ve teknolojiden payını alamayan, ötekisi dünyanın bilim ve teknoloji merkezi sayılan iki ülke halklarının, inanç konusunda benzer eğilimler içinde oluşu, sosyolojik açıdan araştırılmayı hak eden ilginç bir konudur.
Bu noktada kendimize sormamız gereken bir soru var. Değişimi istemeyenler, neden bilimsel araştırmalara bilimsel materyalizm adını taktılar ve o ad neden hedefe konuldu? Sanırım, burada bilinçsiz kitleleri avlama isteği var. Bilindiği gibi "materyalizm" sözcüğüne tarihsel olarak yüklenmiş önemli bir anlam var. Marksizm-Leninizm ideolojisinde bu terim, üretim araçlarının sahipleri ile o araçları kullanarak üretim yapanlar arasındaki çelişkileri kapsayan

bir anlama sahiptir. Bu anlam, dünyanın sosyoekonomik düzeninde büyük bir değişimi öngörüyor. Öte yandan, çeşitli neden ve araçlarla dünyanın büyük bölümünde materyalist ideolojiye karşıt hale getirilmiş halk kitleleri vardır. Bu kitlelere materyalizm karşıtlığını ifade eden sloganlarla erişmek kolaydır. Böylece bir yandan bilimin öngördüğü değişim yavaşlatılacak veya mümkünse durdurulacak, öte yandan psikolojik olarak hazır kitleler değişim karşıtı ideolojilerle beslenebilecek. Bir taşla iki kuş vuracağı için bu strateji çok akıllıca sayılır.

Zaten bu akımın adına sonradan "akıllı tasarımcı" denildi. Bu terim, gizil olarak "yaratılış teorisi"ndeki yaratıcı (Tanrı) yerine konulmuş gibi algılanıyor. Ama o terimi koyanlar, son iki yüzyılda ortaya çıkan inkâr edilemez apaçık bilimsel bulguları karşıya almayan bir düşünce hareketi yaratmak istediler. Evrenin ve canlının henüz açığa çıkarılamayan ve bize kaos gibi görünen gizleri "akıllı tasarımcı"ya havale edildi. Başka bir deyişle, o muazzam kaosu düzenleyen ve işleten akıllı tasarımcıdır. Çok sayıda bilim insanının da katıldığı bu stratejide sunulan "akıllı tasarımcı"nın, "yaratılış teorisi"ndeki yaratıcıdan (Tanrı) bir farkı olabilir mi? Belki ölümden sonraki hayata karışmamak inceliğini gösteren bir Tanrı'dır.

Darwinizm, Marksizm, Freudyan psikoloji ve Einstein'ın görelilik kuramı gibi tartışma konusu yapılabilecek kuramların üstüne gidiyor ve onları bilimden birer birer koparmaya çalışıyor. Darwinizm, onlara göre kütükten koparılması gereken ilk parçadır.
Neden Darwinizm ilk hedeftir? Bunu yorumlamak zor değil. Darwinizm bütün kutsal öğretilerdeki yaratıcı (Tanrı) kavramı yerine evrimi koymuştur. Kitlelerin kültürlerine sinmiş inançlara ters düştüğü için, bir yerde bilimin toplum katlarına yaygınlaşması hareketindeki zayıf bir halkadır. Öte yandan, Darwinizm, çevre koşullarının değişimine bağlı olarak canlı türlerinin değişime uğradığını söylüyor. Başka bir deyişle, evrimi yani değişim kavramını esas alıyor. Değişim kavramı, türlerin değişimi gibi masum bir düşünceye hapsedilemeyecek bir potansiyele sahiptir. O potansiyel, dünyanın sosyopolitik ve sosyoekonomik yapısını değiştirecek gizil bir güçtür. Yerküreyi yöneten büyük güçler bu tehlikenin farkına varmıştır ve o tehlikeyi önleme çabası içine girmiştir. Bu işi yaparken, bilimin ortaya çıkardığı teknolojiyi yadsıyamadığı için oldukça zor bir işle karşı karşıyadır. Günümüzde, söz konusu değişimi yavaşlatmak veya mümkünse tamamen durdurmak için, küresel güç bütün iletişim araçlarıyla vahşi bir taarruzu gerçekleştirmektedir.

Bugün evrim karşıtı hareket, yalnızca evrimi ortaya koyan evrimsel biyolojiye karşı olmakla yetinmiyor. Onun yanında biyolojinin nörobiyoloji, genom, hücre biyolojisi gibi diğer dalları yanında, astronomi, fizik, kimya, çevre, tıp, sosyal ve hatta siyasal alanlardaki birçok bilimsel faaliyetlere de karşı duruyor. Bu karşı duruş, ister istemez, çağın ileri teknoloji ürünlerini kullanmaya yatkın geniş halk kitlelerinin talebiyle ciddi ölçüde çelişiyor. Hatta bu ürünleri üreterek ve satarak birikimini artıran sermayenin hedefleriyle de çelişiyor. Bilimi bir yana bırakınca, teknoloji gelişebilir mi? Bu çelişki, bilimsel materyalizmi karşısına alan üstün gücün açmazıdır.

Bilimsel araştırmalar, kabaca ikiye ayrılabilir:
1) Temel araştırmalar.
2) Uygulamalı araştırmalar.
Temel araştırmalar bir doğa olayının "neden" meydana geldiğini araştırır. Uygulamalı araştırmalar ise, o olayın nasıl meydana geldiğini araştırır ve o bulgulara dayalı teknolojiyi yaratır. İyi bir teknolojinin ortaya çıkması için temel ve uygulamalı araştırmaların art arda yürümesi gerekir. Temel araştırmalara dayanmayan bir teknoloji ameli (empirical) olma düzeyini aşamaz.

ID'nin hedef seçtiği biyolojideki temel araştırmalar kutsal söylemlerin asıl sermayesi olagelen yaşamı, ölümü ve değişimi yaratan nedenleri bulma peşindedir. Basitçe söylersek, canlının temel yapıtaşı olan hücrenin yapısını araştırmaktadır. Onun ortaya koyduğu bulgular doğrudan halka yansımaz. O bulguların uygulamalı araştırmalarla desteklenip teknolojiye dönüştürülmesi, özellikle tıp alanına uygulanması ayrı bir çabayı ve zamanı gerektirir. Bu tür araştırmalar, genellikle kamu desteği ile yürütülen pahalı işlerdir. O nedenle, onların üzerine gidilmesi, araştırmaların hızının kesilmesi veya tamamen durdurulması, geniş halk kitlelerinin ani tepkisini çekemez. Bunu bilen evrim karşıtları, bu tür araştırmaları fütursuzca hedeflerine alabilirler. Bunu yaparken, bilime değil, bilimsel materyalizme karşı oldukları iddiasına geniş halk kitlelerini kolayca inandırabilirler.

Darwinizme ve daha genel olarak değişime karşı duruş, kaçınılmaz değişimin bir ürünüdür. Bir yandan hızlı nüfus artışı yaşam kaynaklarının hızlı tüketimine yol açarken, bilgiyi ve üretim araçlarını ellerinde tutan ülke halklarının yaşam düzeyleri ile bunlara sahip olamayan ülke halklarının yaşam düzeyleri arasında aşılamaz uçurumlar yaratmıştır. O kadar ki, bugün Avrupa ve Kuzey Amerika kıtasında yaşayan insanların tüketim alışkanlıkları bütün dünya insanlarına yayılacak olursa, dünya nimetleri (besin, su, enerji, maden vb) yetersiz kalacaktır. Yaşam düzeylerinden fedakârlık etmeyen gelişmiş ülke halkları, dünyanın mevcut sosyoekonomik düzenini mümkün olduğunca uzun süre devam ettirmeye çalışacaklardır. Değişime karşı duruşun asıl nedeni budur. İronik olan şey, değişime karşı duruşun Tanrı'nın buyruğu olduğu yalanına en çok inananlar, dünya nimetlerinden en az pay alan yoksul ve eğitimsiz kitlelerdir. Kenya'nın kurucu Devlet Başkanı Jomo Kenyatta'nın şu sözünü anımsayalım:

"Beyazlar geldiğinde onların elinde İncil, bizim elimizde topraklarımız vardı. Gözlerimizi kapatarak dua etmeyi öğrettiler. Gözlerimizi açtığımızda bizim elimizde İncil, onların elinde topraklarımız vardı."

Şimdi o yoksul insanların ellerinde kalan tek şey kutsal kitaplarıdır. Ona sımsıkı sarılıyorlar; çünkü o kutsal kitap, onlara, bu dünyada elde edemediklerini öteki dünyada elde edeceklerini söylüyor.

Görünüş odur ki, halklar yoksul ve eğitimsiz kaldığı ölçüde bilimsel gerçeklerden uzaklaşıp hurafelere sığınıyorlar. Din-siyaset-ticaret koalisyonu, dünyanın bir yarısında sürüp giden cehaletin ve yoksulluğun sürüp gitmesi için ellerindeki bütün olanakları kullanmaya devam edeceklerdir. Bunu yaparken sanat ve edebiyatı da akıllıca kullanıyorlar. Sanat, son 2000 yılda yaratılış kuramına verdiği desteğin çok azını bilime verme cömertliğinde bulunursa insanoğlu bilimsel bir çağa girebilir. Biliminsanları bunu yalnızca umut etmekle kalmayıp, talep etmek durumundadırlar.

Dipnot :

Bu makalenin tam hali kaynaklarıyla Bilim ve Gelecek dergisinin nisan sayısında yayımlanmıştır. Makaleyi kullanmamıza izin veren Timur Karaçay ile Bilim ve Gelecek ekibine teşekkür ederiz.

OSMANLI TÜRKLERİ'NİN EVRİMLE TANIŞMASI

Osman Bahadır-17 Mayıs 2017-sarkac.org/

Evrime ilk değinmeler

Osmanlı Türklerinde evrim fikrini ilk defa gündeme getiren Ahmed Midhat efendiydi (1844-1912). Ahmed Midhat efendi, kendi çıkardığı Dağarcık adlı derginin ikinci sayısında (1873) yayınlanan “Veladet” (doğuş) başlıklı yazısında, evrimi kendi varoluşu üzerinden açıkladıktan sonra şunları söylüyordu:

“…Her tabakada o kadar hallere girdim ki, tarif değil isimlerini saymış olsam kamus (sözlük) kadar bir kitap olur. Nihayet dördüncü tabakada dahi nice yüz bin inkılaplar gördükten sonra aksamımı toplaya toplaya…meydana geldim.”

Yazılarında Lamarck (1744-1829)’ın adından söz eden Ahmed Midhat efendi, Darwin’in (1809-1882) adından ve doğal seçilim teorisinden söz etmiyor.

İlk Türk romanı Taaşşuk-u Talat ve Fitnat (Talat ve Fitnat’ın aşkı, 1872)’ın ve günümüzde de temel bir başvuru kaynağı olarak kullandığımız Türkçe sözlük Kamus-i Türki’nin (1899) yazarı Şemsettin Sami bey de (1850-1904), 1878’de yayınladığı İnsan adlı kitabında, insanlığın bilinen en eski çağlardan yakın döneme kadar olan evrimini çekingen bir dille anlatmakta ve jeolojik ve arkeolojik kanıtlara dayanarak insanın evrimini açıklamaya çalışıyor. Ancak Şemsettin Sami beyin bu kitabında Darwin’in adına ve doğal seçilim teorisine rastlamıyoruz.

Kapatılmış İkinci Darülfünun’un müdürü Hoca Tahsin efendi (1811-1881) de 1880 veya 1881’de yazdığı fakat ölümünden sonra 1892’de yayımlanan Tarih-i Tekvin yahud Hilkat (varoluşun ve yaratılışın tarihi) adlı eserinde, canlıların evrimi konusuna da değinmektedir.

Hoca Tahsin efendi,

“Tabiatın bağrında değişmez bir şey var mıdır? Bütün türler ve cinsler bir değişim ve daimi olgunlaşma halinde olduğu halde türlerin değişmezliğini iddia edenler, karşılaştırmak için yeterli derecede olmayan kısa bir süre varsaydıklarından dolayı aldanmışlardır” diyor.

Hoca Tahsin bu sözleriyle gerçekte evrim teorisinin anlaşılmasıyla ilgili en önemli bakış açısını ortaya koymuş oluyor. Bu sözlerin ardından jeoloji biliminin getirdiği kanıtların önemi üzerinde duruyor. Darwin’le ilgili olarak da şunları söylüyor:

“Darwin’in bu hususa dair ifadeleri her ne kadar kafi mertebede değilse de, mesleği (izlediği çizgi) varoluşu açıklamasına ve gerçeklik felsefesine uygun olmakla, olgunlaşacağından kesinlikle şüphe duyulmaz.”

Hoca Tahsin efendinin eserinde de doğal seçilim teorisinden söz edilmiyor.

Darwin ve doğal seçilimin literatüre girmesi ve Ali Sedad Bey

Osmanlı Türkleri, doğal seçilim ilkesiyle ilk kez Ali Sedad beyin (1859-1900) 1882'de yayınladığı kitabıyla tanıştı. Ancak ilginçtir ki, Ali Sedad bey kitabında bu ilkeyi savunmak için değil fakat reddetmek için tanıtıyordu.

Ali Sedad bey, ünlü Osmanlı bürokratı ve tarihçisi Cevdet Paşa'nın (1822-1895) oğlu ve ilk Osmanlı kadın romancısı Fatma Aliye (1862-1936) hanımın ağabeyidir. Ali Sedad bey daha çok mantık üzerine yazdığı kitaplarıyla tanınmıştır. Fakat aynı zamanda Osmanlılardaki ilk termodinamik kitabının da yazarıdır. 1882'de yayımlanan Kavaid-i Tahavvülat fi Harekat-i Zerrat (parçacıkların hareketine ilişkin dönüşüm kuralları) adlı 192 sayfalık bu eser, fizik tarihimiz bakımından olduğu kadar biyoloji tarihimiz bakımından da önemli. Çünkü bu kitabın 6. bölümünde (163. ve 170. sayfalar arasında) yazar evrim teorisini ele alıyor. Ülkemizde Darwin'in evrim teorisini ayrıntılı biçimde ilk kez tanıttıktan sonra eleştirilerine geçiyor ve evrim teorisini reddediyor.

Ali Sedad bey, "Darwin'in bu konuda ortaya koyduğu kanıtların en önemlilerinden söz edeceğiz" dedikten sonra takip eden dört paragrafta doğal seçilim mekanizmasını bilimsel ve çok anlaşılır bir biçimde anlatıyor. Buna göre, canlıların sınırsızca çoğalmasını önleyen en önemli engel, "fıkdan-ı maişet"tir (geçim araçlarının kıtlığı). Bu nedenle, her türün bireyinin, nafakasını temin etmek ve varlığını sürdürebilmek için yürüttüğü bu mücadelede, kuvvetli olan zayıfa galip gelmekte ve bazı faydalı özelliklere sahip olanlar diğerlerinden daha fazla "muammer olmaktadırlar" (yaşamaktadırlar).

Ali Sedad bey "Darwin Mesleğinin (çizgisinin) Muhakemesi" başlıklı paragrafta ise Darwin'in kendi deyimiyle faraziyesine iki büyük itiraz olduğunu, bunlardan birincisinin yeni bir tür oluştuğunun asla görülmemiş olmasını ileri sürüyor. İkinci itirazının ise farklı türler arasındaki geçiş biçimleriyle ilgili olduğunu belirtiyor.

Ali Sedad bey burada ilginç bir retoriğe başvuruyor. Darwin'i destekleyen doğa bilimcilerinin "jeoloji tabakalarındaki bilimsel araştırmaların henüz yeterince yapılamamış olmasından dolayı ileride geçiş biçimlerinin bulunması muhtemel olduğu için, jeoloji biliminin bu aşamasında Darwin'in tezlerine itiraz olunamaz" şeklindeki savunmalarına şöyle cevap veriyor:

"Bu durumda jeolojinin bugünkü halinde Darwin'in mesleği kabul olunur şeylerden değildir diye ifade etmek daha münasiptir."

Ali Sedad bey, ayrıca Darwin'in hem türlerin oluşumunun çok yavaş gerçekleştiği, hem de geçiş biçimlerinin hızla yok olduğu yönündeki düşüncelerin birbiriyle çeliştiğini ileri sürüyor.

Ali Sedad bey, evrim teorisine olan başlıca itirazlarını belirttikten sonra Darwin'in insanın maymundan geldiğini söylemediğini, gerek insanın gerekse maymunun, ikisinin de diğer bir türden gelmiş olduğunu söylediğini doğru olarak belirtiyor. İnsan ve maymun arasında benzerlik değil aykırılık bulunduğunu, kaldı ki bu iki mahluk cismen tamamen aynı olsalar

bile, insanın konuşma yeteneğine sahip olması bakımından maymundan ayrıldığını ve bu nedenle Lamarck ve Darwin'in gayretini gütmek isteyenlerin ellerine hiçbir şeyin geçmeyeceğini ileri sürüyor.

Ali Sedad beyin, Darwin'in Türlerin Kökeni kitabının yayımlanmasından 23 yıl sonra, evrim teorisinin esaslarını ve doğal seçilim teorisini Darwinci literatürden izleyerek ilk kez Osmanlı okurlarına açıklamış olması, biyoloji tarihimizin ilginç bir gerçeğidir. Bu aynı zamanda evrim teorisinin ülkemizdeki tarihsel gelişiminin de ironik bir yönünü oluşturmaktadır.

Osman Bahadır

Ana görsel: Kitap kapağı: Ali Sedad Bey, Kavaid-i Tahavvülat fi Harekat-i Zerrat (Parçacıkların Hareketine İlişkin Dönüşüm Kuralları), 1882.

DOÇ. DR. ERGİ DENİZ ÖZSOY: EVRİM KURAMI İLE BİR DİNE İNANIP İNANMAMA ARASINDA BAĞ BULUNMUYOR

Can Uğur-18.06.2017-Birgun

"Evrim bağlamında "maymundan mı geldik?" sorusunun evrimsel biyolojinin teori ve pratiği ile ilişkisi "kafamıza elma düştüğü için mi dünya dönüyor?" sorusunun fizik bilimiyle ilişkisi seviyesinde anlamlı olacaktır"

Evrim kuramı dünyanın neredeyse tamamında bilimsel eğitimin olmazsa olmazı olarak kabul edilirken, bizde ise müfredattan çıkarılıyor. İslamcıların en çok saldırdığı alanların başında bilim gelirken AKP iktidarının evrim teorisi ile olan sorunlu ilişkisi ise şaşırtmıyor. Türkiye'de evrim kuramına yönelik saldırılar her geçen gün artarken evrim kuramının öğrenilmesine ve topluma anlatılmasına yönelik mücadeleler de müdahalelere rağmen ciddi biçimde sürdürülüyor. Birçok bilim insanı ve yayın söz konusu alanda ciddi ve nitelikli eserler ortaya koyuyor. O isimlerden bir tanesi de Hacettepe Üniversitesi Biyoloji Bölümü'nden Doç. Dr. Ergi Deniz Özsoy. Bilim ve Gelecek gibi bilim-kültür-politika alanında nitelikli çalışmalara yer veren aylık dergiler başta olmak üzere ulusal ve uluslararası hakemli dergilerde çalışmaları yayımlanan Doç. Dr. Özsoy ile evrim kuramına dönük müdahaleleri, evrim kuramını bilmenin, öğrenmenin ne anlama geleceğini konuştuk.

» Türkiye'de evrim tartışmaları 'maymundan mı geldik?' düzeyinde seyrediyor. Bir bilim insanı olarak ne düşünüyorsunuz?
Türkiye'de evrimin bu tür yanlış, yüzeysel ve konuyla ilgisiz şekilde ele alınmasının temel iki nedeni var. Birincisi, kanımca en önemlisi, bilimsel metodun nasıl çalıştığı, bilim icra ederken sorulması gereken soru biçimlerinin nasıl kurulması gerektiğine dair birikim eksikliği, kısaca, bilimin insanın gündelik işlerinden uzakta tutularak özümsenmiş olması gereken sınırlarına tecavüz edilmesi. Bir bilimsel disiplini, onun kuramsal içeriğini es geçerek, "şöyle mi olduk, böyle mi daha iyiydi" türünden "şahsi" mesafelerden yapacağınız ve "maymundan gelme" gibi ilgisiz sonuçlara vararak kavramaya çalışmak garip bir akıl tutulması. Ancak Türkiye'deki bilim eğitiminin, orta öğretimden üniversiteye, oradan hayatın değişik mecralarına akarken geçen ezberci, sentetik birikim oluşturmayı hedeflemeyen yapısı böyle bir zihin atmosferinin elbette birincil sebebi. Evrim bağlamında "maymundan mı geldik?" sorusunun evrimsel biyolojinin teori ve pratiği ile ilişkisi "kafamıza elma düştüğü için mi

dünya dönüyor?" sorusunun fizik bilimiyle ilişkisi seviyesinde anlamlı olacaktır. Fakat evrim söz konusu olduğunda elbette Türkiye'deki 12 Eylül darbesinin yarattığı çürümenin hemen ilk yıllarına karşılık gelen evrim karşıtlığının resmi eğitime girişinin tetiklediği kafa karışıklığı ve bilgi kirliliği çok belirleyici olmuştur. Ama yine de evrimsel biyolojinin kavranışındaki bu tuhaflığın, bilim eğitiminin ülkemizde neredeyse istikrarlı bir şekilde yarım yamalak icra edilmesinin genel sonuçlarıyla çok daha yakından ilgili olduğunu düşünüyorum.

» Evrimin topluma anlatılması noktasında nelerin yapılması gerekiyor?

Bilim eğitimi ve de evrim konusunda hal böyle olunca, yapılması gereken ilk iş, Türkiye'de ve dünyanın benzeri kafa karışıklığının muhtemelen oldukça benzer sebeplerle oluştuğu diğer ülkelerde karşımıza çıkan, evrim-inanç çatışmasının yersizliğinin ikna edici bir şekilde ortaya konması. Evrim ile bir yaratıcıya inanıp inanmama ya da bir dinin mensubu olup olmama arasında herhangi bir ilişkinin bulunmadığının net bir şekilde ortaya konması gerekiyor. Ayrıca evrimin, evrimsel biyolojinin herhangi bir ahlaki, toplumsal-kültürel taraf ya da kategori tercihi için bir çıkış noktası ya da güvenli bir sığınak teşkil etmeyeceğinin de iyi anlatılması lazım. Ortak kökenden doğal seçilimle, genetik sürüklenmenin seçilime kaleidoskopik bir manzara da verebilmesiyle gerçekleşen ve sonu yeni türlere ve tür üstü taksonomik kategorilere varmış olan ve varabilen doğal süreçler toplamının bilişsel olarak çok ayrıntılanmakla birlikte, nihayetinde bir primat türü olan insana yansıtılarak tarif edilmesi, değerlendirilmesi oldukça garip. Bu "mücadelenin" her iki tarafı için de böyle: evrim karşıtlığı zaten malum, üzerinde çok laf etmeye değmez. Fakat diğer kutuptaki, evrimsel biyolojinin kuramsal araçlarını ve olgularını beşeri tarihin lokal ve global sonuçlarına yansıtarak, insanın toplumsal-bireysel hallerinin değişik yüzlerinin izahı için kullanmaya çalışan, çoğu kez bu araçları doğal olarak bağlamından çıkarıp, ele aldığı beşeri sorunlar için sonuçta ortaya kötü karikatürler koyan avam bir "evrimcilik" de var. İnanç ya da din söz konusu olduğunda, iktisadi değişimlerin coğrafya özgülüğü ya da takındığı global çehreler söz konusu olduğunda, tarih ve antropolojinin yarattığı devasa bilgi birikimi ve konuya özgü incelmiş kuramlar yerine, biyolojik olarak net biçimde tanımlanabilmiş özelliklerdeki değişimin çevresel zorlayıcılar karşısında izlediği tarihsel yolu (doğal seçilim) izah aracı olarak kullanmaya çalışmak da hayli garip. Sözün özü, evrimi-evrimsel biyolojiyi, kendi mecrası içerisinde, kendi nesneleri bakımından icra etmek esas olmalı. Bu böyle yapıldığında ortada ne evrim karşıtlığı kalır

-meyve sineği üzerinden insan genetik hastalıklarının genom düzeyinde çalışıldığı bir zamanda bütün canlıların kozmik bir trajedi sergilemek üzere aynı anda hop diye, "mükemmelen", "bir değseniz yıkılıverir indirgenemez bir karmaşıklıkta" ortaya çıktığını söylemek bu mecrada zaten ciddiyeti bulunmayan bir akıl tutulmasından ibarettir-

ne de tarihi/toplumsal halleri doğal seçilimin sonuçları olarak görmek. Evrim karşıtlığı ve avam evrimcilik, aynı cehalet sopasının entelektüel açıdan ciddiyetsizlik sıvasına bulanmış iki ucudur. Tabii bu inançla, ahlakla, dinle, kültürel meselelerle evrimi birbirine temas ettirmemek ve bu temassızlığın meselenin özü olduğunu vurgulayıp anlatmak işin birinci, belki de en önemli kısmı. Fakat evrimin anlatılmasındaki bir diğer ve hayli önemli nokta, giderek uzman bilgisine doğal olarak dönüşmüş olan ve biyolojinin hemen tüm alanlarından oluşan kapsamının son derece sofistike bir evrimsel genetik omurgaya sıkı sıkı yapışmasıyla, ciddi mesai harcanmadan kavranması mümkün gözükmeyen bir bilimsel disiplin haline gelen evrimin uygun yalınlık ve netlikle anlatılabilmesi. Şunu görmek lazım: evrimsel biyoloji, evrim, bütün bu devasa kuramsal yapısına karşın, ortak köken, doğal seçilim ve genetik sürüklenme üç ayağı üzerinden rahatlıkla kavranabilecek genel bir izah yapısına sahiptir. Bu üç ayağın olgularla ilişkisini doğru şekilde kurmak için gerekli mesai harcandıktan sonra da, herhangi bir evrimsel mevzu, konuya yabancı olana kolaylıkla anlatılabilir. Öncelikle

anlatıcının doğru evrimsel biyoloji alt yapısına sahip olması gerekir. Ve tabii evrim konusu popülerliği itibarıyla hem evrim karşıtlığı hem de avam evrimcilik cephesinden şovmenler yaratabildiğinden, sadece bilmek değil, elbette şahsi duruşun da gururun okşanmışlığının vaatlerine kapalı olması, yani anlatıcının toplumsal seyir karşısında soytarılaşmaması da şarttır. Türkiye'de evrim karşıtlığının gündemden düşmesi mücadelesine hayli zarar vermiş olan bu avamlaşmaya karşın, özellikle son on yılda, evrimi doğru anlatmayı temel almış, Evrim Ağacı, Evrim Çalışkanları, çeşitli evrimsel biyoloji etkinlik toplulukları, sadece evrimi anlamak ve anlatmak için bir ortaya gelmiş gevşek bağlı inisiyatifler çok güzel işler çıkarıyorlar. Bir kısmı avam evrimcilik çizgisinden gitse de çok isabetli evrim kitapları çevrildi, yazıldı, çevriliyor, yazılıyor. Evrimsel biyolojinin değişik yüzlerini, farklı açılardan, farklı renklerden yorumlayan ciddi popüler bilim dergileri de var. Önemli olan nokta, evrim karşıtlığının, "ara form yok", "bilmem kaç amino asitlik şu protein bir anda tesadüfen ortaya çıkamaz" gülünçlüğün kafası karışıkların haricinde, artık Türkiye'de de miadının dolmuş olması. Böyle bir tayfın uygun bir noktasından evrimi anlatabilmek için herkese ait bir yerin artık mevcut olduğunu düşünüyorum.

Dünyada ve Türkiye'de evrime tepkinin arkasında egemen sınıfların örgütlü duruşu da var. Türkiye bağlamında siyasal İslamcılar neden evrime karşı çıkıyor?
Evrim karşıtlığı söz konusu olduğunda egemen sınıflar tanımının da lokal yapılması gerektiğini vurgulamamız lazım. Türkiye'de son 35 yılda evrim karşıtlığı öyle ya da böyle hükümetlerin hep desteğini aldı. Ancak örneğin Avrupa ve Amerika'nın iktisadi refah ve siyasi müdahale gücü bakımından tanımlayabileceğimiz üst ya da orta egemen tabakaları, sınıfları evrimsel biyolojinin tarım, tıp, bilişim teknolojisi uygulamalarının yarattığı dönüşümlerin, yeniliklerin kattığı değerle de öyleler. Tabii evrim öğrenmek ve çalışmanın toplumdaki sınıfsal uçurumları derinleştirip yoksulu daha yoksul yaptığı türünden bir saçmalığı dile getirmek istemiyorum. Bilimin gökten zembille inmiş, fildişi kulelerinden dolaysız üretim yapan, iktidar ilişkilerinden bağışık salt doğayı anlamak için ve "insanın iyiliğini amaç edinmiş" bir icraat olduğunu düşünmek saf dillik olur. Ancak, yeri geldiğinde, bilimsel metodun ne olduğuyla bütün insani tabanlara yayılma biçimindeki tercihler arasında kalın bir çizgi çekilebileceğini düşünen biri olarak, bu bilime günah kesp etme işinin uzatılmasının sınıfsal ayrımların yakıcılığına karşı verilebilecek mücadeleye vurulacak ketlerden biridir diyorum. Siyasal İslam meselesine gelince. Bence İslam adına evrim karşıtlığı yapanların çıkış noktası tarihsel olarak konuyla çok ilgisiz. Bir kere, bildiğim kadarıyla, İslam tarihindeki entelektüel tartışma ve çatışmaların bağlamında evrim ya da evrimsel değişime benzer hallerin yorumları üzerinden temellenmiş entelektüel, devindirici, ağırlıklı bir unsur yok. Böyle bir unsurun Hristiyanlık ve Museviliğin tarihsel-toplumsal bağlamında ise yeri, malum olduğu üzere, var. İkincisi, Türkiye ve diğer İslam'ın yaygın inanç unsuru olduğu diğer ülkelerdeki evrim karşıtlığı radikal Hristiyanlığın bir bölümünden ithal. Türkiye'de özellikle 1980'lerin ortalarında, dönemin hükümetinin Milli Eğitim Bakanı tarafından radikal Hristiyan bir topluluğun abuk sabuk, evrim karşıtı görüşlerinin bizzat müfredata sokulduğu iyi bilinen bir konu. Evrim karşıtlığını İslam adına yapanların durumundaki asıl garabet ise, evrim karşıtlığının alındığı radikal Hristiyan grupların, özellikle Amerika'nın aleni Müslüman karşıtlığı da yapan, ana akım kiliselerin kendi teolojik ve toplumsal çerçeveleri uyarınca dışladığı üstü örtük ırkçı, ayrımcı, küresel ısınmanın materyalistlerin bir oyunu olduğuna inanan yobazlardan oluşmuş olması. İslam adına evrim karşıtlığı yapanların bence oturup iki kez düşünmesi gerekiyor.

Evrim karşıtlığının bir geleceği var mı? Mesela 100 sene sonra yine aynı tepkiler olabilir mi sizce?

Evrimsel biyolojinin bir bilim olarak icra edilmesi, gelişmesi tarihine baktığımızda evrim karşıtlığının herhangi bir engelleyici etkisinin bulunmadığını görürüz. Aslında evrim karşıtlığının bu manada hiçbir zaman geçmişi olmadığını, geleceğinin de hiç var olmamış olduğunu söyleyebiliriz. Charles Darwin'in Türlerin Kökeni'ni yayımlaması ardından görece iki kolun evrim tartışmaları açısından tezahür ettiğini söyleyebiliriz. Biri, doğa bilimlerinin bir dalı olarak biyoloji içindeki bilimsel tartışmalar ve bunların açtığı, kuramı olgunlaştıran yan yollar diğeri ise 19.yüzyıl'da iyice keskinleşen eski düşmanlıkların kavga arenasına evrimin itilmiş olmasından kaynaklanan, evrim karşıtlı-avam evrimcilik ekseninde çiğnenen popüler evrim-evrimcilik yolu. Bu iki yol, aradan geçen 150 yılı aşkın süreye baktığımızda, farklı kısımlarında farklı yoğunluklarda elbette kesişmiş olmasına karşın ve hakikat gri bölgelerin arasına zaman zaman sıkışmış olmakla birlikte, 20 Yüzyılın ilk çeyreğinden itibaren iyice birbirinden ayrılmış ve evrim karşıtlığının-ve ne yazık ki avam evrimcilik şeklindeki ruh ikizinin-ayrı telden çaldığı, biyolojik evrim çalışmalarının ise temelinde popülasyon genetiği bulunan devasa bir kurama olgunlaştığı iki farklı mecraya akmıştır. Bu durumu şöyle de görebiliriz: örneğin, Amerika'da evrim öğrettiği için mahkemelik olan öğretmenin meşhur "maymun davası"nın görüldüğü 1920'lerin hemen hemen aynı döneminde, Ronald Aylmer Fisher'in doğal seçilimi matematik diliyle Mendel genetiğiyle harmanladığı "Doğal Seçilimin Genetik Kuramı" kitabını yayımlıyordu. Sonraki 10 yıl dâhilinde ise evrimsel biyolojinin modern sentezinin bütün köşe taşları da döşenmiş olacaktı. Zaten paleontoloji, karşılaştırmalı anatomi ve morfoloji, biyocoğrafya üzerinden tesis edilmiş, ortak köken ilişkileri üzerine kurulu, evrimleşmenin olgusal tarafını bütün çıplaklığıyla sergileyen muazzam bir bilgi birikimi de ortadaydı. Tennessee'li öğretmenin başına gelenler elbette çok acıdır. Bu biyoloji öğretmeninin öğrencilerinin öğrenme hakkı elbette gasp edilmiştir. Amerikan Anayasa'sı temel hak ve özgürlükler açısından elbette çiğnenmiştir. Ancak ne bu davaya saik olan evrim karşıtlığı tipi ne de sonrakiler-Genç Dünyacılar, William Paley'in anakronik düşündaşları akıllı tasarımcılar v.b.-evrimsel biyolojinin kuramsal yapısının incelmesini, olguları izah gücünün yetkinliğine giden yolları herhangi bir şekilde etkilediler. Buradan yola çıkarak, genel eğitim öğretim sisteminin bir parçası haline getirildiğinde evrim karşıtlığının yaratacağı-yarattığı tahribatı elbette küçümsemiyorum. Ancak bilimle hayatın iç içe geçtiği, bilimsel sonuçların iktisadi eğilimleri bu denli belirlediği bir dünyada evrim karşıtlığının yaratacağı etki, siyasal arenada çarpışan aktörlerin terlerini kurulayan havlu mertebesini geçmeyeceğinin de görülmesi gerekir. Evrim karşıtlarının ya da evrimi savunmak adına evrimsel biyoloji üzerinden toplumsal değişim peşinde olanların asıl dertlerine dönerek, uygun siyasal araçlarla dertlerinin çareleri üzerine düşünmeleri gerekiyor kanımca. "Tanrı Yanılgısı" yerine "Serbest Rekabet" yanılgısını telaffuz edebildiğiniz, din adına size dayatılan dünya kavrayışının altındaki kimin elinin kimin cebinde gerilimini anlayabildiğiniz oranda umut vardır diyorum.

Evrim teorisinin bilimsel temelde öğrenildiği bir toplumda nasıl bir değişim olur? Somut olarak ne sunar bize bu kazanım?

Evrim kuramı öğrenmenin yaratacağı etkiyi, bu kuramı öğrenmekle toplumsal örgütlenmenin değişik kademelerinde meydana gelecek değişimle ölçmek mümkün. İyi evrim kuramı bilirseniz, iyi bir biyolog olursunuz, güncel gelişmeleri izleyebilen çok daha iyi bir hekim olursunuz. Tarımsal problemlerin çözümleri için akılcı ve gerçekçi planlar yapabilen bir çiftçi, ziraat mühendisi, tarım ve orman, çevre bakanı olursunuz. Ülkenizin ve dünyanın biyoçeşitliliğinin tarihsel seyirler üzerine inşa olunan kırılgan yüzlerini görerek, insanı hırsları makul seviyede tutacak önlemleri hayata geçirebilecek bir siyaset planını gözetebilir, böyle bir plan ya da planlarla sonraki kuşaklara yaşanabilir bir dünya bırakma uğraşında katkı sahibi olursunuz. Ülkenizin-dünyanın iktidar arenasında elbette ülkenizi-dünyayı kendi kısa vadeli hırslarına kurban etmekte tereddüt etmeyecek kişiler, iktidarlar, kulisler, gruplar v.b. hep olacaktır. Ama evrimsel biyolojinin katacağı bu bilinçle, yani bu bilince sahip insanların

sayıca artmış olmasıyla, oluşturacağınız cephe sağlam ve geniş kalacaktır. Fakat bence hepsinden temel olanı, evrimsel biyolojinin öğretilmesinin, pek çok farklı olguyu bir araya getiren bir kuramsal zenginlikle yoğrulan diri bir zihin yaratabilmesidir. Aklın yolu hakikaten de bir. Bu yoldaki araçlar ise sayısız ve evrimsel biyoloji bilimi bunlardan sadece biri, ama ağır vasıta diyebileceğimiz bir cinsten elbet.

TÜRKİYE'NİN EVRİMLE İMTİHANI

11 Temmuz Salı 2017-James Williams*-gazeteduvar

Türkiye evrim teorisini yasaklıyor. Bu yasak, bilime alternatif olamayacak fikirlerin müfredata girmesine yol açacak.

ABD'de evrimin okul müfredatından çıkarılması ya da yaratılışçı düşüncenin (var olan yaşamın Tanrı tarafından eşsiz bir biçimde yaratılmış olduğu düşüncesinin) bilimsel içerikli ders kitaplarında eşit muameleye tabi tutulması için birçok girişimde bulunuldu. Tüm bu girişimler başarısız olurken, Türkiye'yi yöneten hükümet son kararıyla evrim konusunun ulusal eğitim müfredatında yer almasını tamamen yasakladı.

ABD'deki yaratılış taraftarları, çocukların neye inanacağını seçmesine olanak tanımak için her iki görüşün de öğretilmesini talep ediyorlar. Bunun karşıtı olan teklifler, yani daha ahlâki, etik ve sağduyu sahibi dinsel bir dünya görüşünü savunan bilimsel, ateist ve laik bir ideolojiyi teşvik etme amacını taşıyan tartışmalar, yanlış bir biçimde, bir engelleme girişimi olarak nitelendirilmektedir.

Türkiye'nin son kararı oldukça radikal. Bu karar, eşit muamele iddiasını yok sayarak, tamamen yasaklamaya yönelik. Hükümet, evrim konusunun "kavranması zor" ve "tartışmalı" olduğunu öne sürerek, kendi haklılığını savunuyor. Öte yandan, aslında mevzu bahis olan şey, bilimsel gerçekleri karartmayı amaçlayan, kökten dinci cemaatlerin yürüttüğü bir tartışmadan ibaret. Oysa ki bilimsel alandaki çoğu kavram, evrimden daha karmaşık olsa bile yine de öğretilmektedir.

Yaratılışçıların İddiaları

Yaratılışçıların iddiasına göre evrim sadece kanıtlanmamış bir teori ve aynı şey bu konudaki tartışmalar için de geçerli. Evrim ağaçları (evrimsel kökenleri ve ve dallanmaları gösteren gelişim tablosu), mevcut teorinin (özellikle insan türü açısından) aslında yetersiz olduğunu ispatlayan yeni fosil bulgularının ardından düzenli olarak yeniden çiziliyor. Kısacası, "eğer teori geçerli olsaydı bu ağaç sürekli olarak değişmezdi," diyorlar. Yaratılışçılar, genelde, bilimsel alanda hayatın nasıl başladığını kanıtlama konusunda henüz sağlam, kabul edilmiş bir teori olmadığını düşünüyorlar. Listenin en sonundaysa, tüm tartışmaların en büyüğü bulunuyor: Hepimiz maymunlardan evrimleştiysek, neden hâlâ (evrimleşmemiş) maymunlar var?

Bu iddialar, olgusal yanlışlıklar ve mantıksal hatalarla doludur. Evrim teorisinin hayatın nasıl başladığına dair bir açıklama sunması gerekmiyor. Temelde, hayatın nasıl geliştiğini ve çeşitlendiğini basit bir yolla anlatıyor. İnsanlar bildiğimiz maymunlardan değil, bugün insansılar olarak da tanınan kısa kuyruklu maymunlardan evrimleşti. Bizler modern maymunlardan gelmiyoruz, onlarla bağlantılıyız.

Yaratılışçıların Temel Hataları

Yaratılışı savunan kesimler, evrimin kendisinin bir teoriden ibaret olmadığını kavrayamıyorlar. Evrim, sadece gerçekleşir. Hayat gelişip çeşitlenir ve yeni türler ortaya çıkar. Karada yaşamak üzere farklılaşan balıklar ve ters istikamette su yaşamına geçiş yapan memeli hayvanlar gibi ara formdaki canlılar vardır. "Evrim teorisi", temelde evrim sürecinin nasıl işlediğini açıklar. Charles Darwin ve Alfred Russel Wallace, ilk olarak 1858'de (biyolojk) değişime (yani doğal seçilime) neden olan bir mekanizma tanımlamıştı.

Yaratılışçılar, bir teori ile bilimsel alandaki bir kanun arasındaki farkı anlamıyorlar. Bu, kendi araştırmamda da belirttiğim üzere, üniversitelerin bilimsel dallarından mezun olanların da şikayetçi olduğu bir durum. Kuramlar, bilimsel kavramları açıklar. Bunlar, bilimsel topluluklar tarafından ispatlanmış ve kabul edilmiştir. Kuramlar sadece bir önsezi veya tahminden ziyade, bilimsel açıklamanın en üst basamağıdır. Ancak, yasalar farklı bir görev üstlenir ve doğal bir olguyu ortaya koyarlar. Mesela Newton'un yerçekimi yasaları, yerçekiminin nasıl oluştuğunu açıklamaz; yerçekiminin cisimlerin üzerindeki etkilerini tanımlar. Yerçekimi hakkında yasalar ve teoriler mevcuttur. Öte yandan, biyoloji alanında böylesi kanunlar nadirdir ve bu sebeple evrim hakkında yasalar bulunmaz. Kuramlar yeterli miktarda delil yoksa yasalaşmazlar. Hiyerarşik değildirler.

Üçüncü bir sorunsa, (yaratılışçıların) bilimin tabiatını anlamamış olmaları. Bilim, bazı somut gerçekleri bulmayı değil, doğal olguların tanımlanmasını hedefler. Bütün bilimsel açıklamalar geçicidir. Anladığımızı düşündüğümüz şeylerle çelişen yeni kanıtlara rastlanılan bir durumda, açıklamalarımızı değiştiririz; hatta doğru olarak kabul gören kuramları reddederiz. Bilim, istisnasız her zaman, fikirleri test ederek doğruluğunu ya da yanlışlığını ortaya koymak için çalışmaktadır. Bu fikirler, deneylerimize ne kadar uygunsa o kadar sağlamdır ve fikre duyulan güven de o kadar doğrulanmış olur. Evrim yaklaşık 160 yıldır araştırılıyor ve hiçbir zaman yanlışlanmadı. Dolayısıyla, bilim yalnızca doğal olgularla ilgilenir; doğaüstü (metafizik/mistik) olguları aktarmaz ya da anlatmaya çalışmaz.

Yasağın Tehlikeleri

Faydalı bilimin yasaklanması, bilhassa da evrim araştırmalarının modern biyolojiyi destekleyen işlevi düşünüldüğünde, bütün bilimsel alanları ilerleten birçok olguya zarar verecektir. Ana akım bilim insanları açısından evrimin gerçekliği, sorgulanacak ya da tartışılacak bir şey değil. Evrim sahasındaki tartışmalar, doğal seçilimin çeşitlenme ve değişime yön veren işlevi, yahut bu değişimin hızıyla alâkalıdır.

Türk okullarında evrim konusuna getirilen yasak, düz bir dünyaya inananlardan yer çekimini inkar edenlere dek, bilimsel öğretime alternatif olamayacak fikirlerin müfredata girmesine yol açacaktır.

Bu durumda, dinsel inanışlar ve bilimsel kanıtlar arasındaki belirgin ayrışmayı nasıl ele alabiliriz?

Araştırmalarım ve yaklaşımım, dinsel inanç sistemleri ile (kanıtların doğrulanması yöntemiyle işleyen) bilim arasında bir ayrım yapmak doğrultusundadır. Dini inançlar da dahil tüm inançlar, genelde bir ispat olmaksızın, akla dayanmayan bir biçimde kabul görür ve değişim fikrine karşı direnç gösterir. Bilim ise mantıksaldır, ispatları temel alır ve yeni kanıtlar ortaya konulduğunda değişime direnç göstermez. Bilim alanında, "inanmayı seçmek" yerine, kanıtları kabul ederiz.

Türkiye'nin okullarda evrim öğretimini yasaklama yönündeki kararı bilimsel düşünceyle çelişiyor ve bilimsel yöntemi sanki bir dinmişçesine inanç sistemi haline getirmeyi hedefliyor. Doğa olaylarına ilişkin doğaüstü açıklamalar getirmeyi, ayrıca, doğal gerçeklerin veya bunlara ilişkin açıklamaların doğanın ötesinde (metafizik/mistik) olduğunu savunuyor. Bu yasak bilimsel ve demokratik değildir ve direnilmesi gerekir.

***James Williams,** Sussex Üniversitesi Eğitim ve Sosyal Bilimler Bölümü, Fen Eğitimi Öğretim Üyesi.-Makalenin aslı **The Conversation** sitesinde yayınlanmıştır. (Çeviren: Tarkan Tufan)

EVRİM BAĞLAMINDA ATEİST YA DA DİNDAR OLMAK

26 Temmuz Çarşamba 2017-Gülgün Türkoğlu –gazeteduvar

Evrim Kuramı ile ilgili ortaya saçılan düşüncelerin, iddiaların, dile getirilişlerin çoğunda hoyratlığın, emeksiz oluşun, bilgisizliğin göstergesi safsatalar vardır. Aslında, konu ile ilgili hiç okuma yapmamış bir ateist ile, dinini kulaktan dolma ezberlerle idame ettiren bir dindar arasında, anlamlı bir fark yoktur. Gerek "Evrim varsa Tanrı yoktur" gerekse de "Tanrı varsa evrim yoktur" şeklinde kestirme çözümlerle konuya yaklaşan, birbirine zıt görüşü savunan her iki görüşün ortak noktaları bilgisiz olmalarına rağmen, hayrete şayan cesaretleridir.

Evrim Kuramı'na, karşı çıkanlar onun yalnızca bir kuram olduğunu, olgusallık taşımadığını ileri sürerler. Evrim olgusunun yadsınamaz bir gerçeklik olmasını daha sonra ele almak üzere şimdilik bırakarak, kuramların alaycı bir dudak bükme ile geçiştirildiğine sıkça tanık olunduğuna işaret etmek gerek. Aslında bu tutum, doğal bilincin zorunlu bir tutumudur: Doğal bilinç, yalnızca duyu algılarına çarpan verileri, bilgiye dönüştürmek sureti ile var olur: "Bu bardak vardır, çünkü ona dokunuyor ve onu görüyorum." Oysa, kuramlar yani teoriler soyuttur, anlaşılabilmeleri daha gelişmiş bir bilinç gerektirir.

Bir kuramın "yalnızca" bir kuram olması, sanıldığının aksine, "öyle de olmayabileceği" yönünde bir gösterge değildir. Bir kuramın, kuram niteliği kazanabilmesi "alt tarafı bir düşünce" basitliği ile geçiştirilemeyecek bir çabanın ürünüdür. Örneğin Kuantum Elektrodinamiği (KED) Kuramı, elektronların birbirleri ile nasıl etkileşimde bulunduğunun merak edilmesinden hareketle, elektromanyetik alan içindeki her şeyin nasıl birlikte işlerlik kazandığını açıklayan birleştirici bir kuramdır. Bu kuramın bu güne kadar yürütülmüş en kapsamlı ve hatasız bilimsel kuram olduğu belirtilir. Deney ve teorinin on milyarda bir ölçeğinde uyum gösterdiği bu çalışmanın başka bir örneği yoktur. Peki bu ne demek oluyor? Bilim ile ilgisi olmayan vatandaş için bu ne demektir? Bu, Londra ile New York arası mesafenin, her denemede, bir saç teli ile belirtilebileceğimiz bir hassasiyet ile ölçülmüş olması demektir.

Eskiden, bir kuramın ispatlanmadığı zaman, yasa olamayacağı düşünülürdü. Oysa kuramlar deneylerle ve gözlemlerle doğrulanmış olay ve olguların açıklamalarıdır: "Nasıl"ın. Kanunlar, yasalar ise "Ne" sorusunun yanıtıdırlar ve aralarında hiyerarşik bir ilişki yoktur. Örneğin Newton'un Kütle Çekim Kuramı bir kuramdır, kütle çekiminin henüz ispatlanamadığına ilişkin bir gösterge değildir. Bunun yanısıra, örneğin kara deliklerin varlığı ispatlanmadan önce de, kara delikler üzerinde, -kara delikler oldukları öne sürülerek- çalışmalar yapıldığını hatırlamak gerek.

Bu bağlamda, Evrim Kuramı ile ilgili ortaya saçılan düşüncelerin, iddiaların, dile getirilişlerin çoğunda hoyratlığın, emeksiz oluşun, bilgisizliğin göstergesi safsatalar vardır. Aslında, konu ile ilgili hiç okuma yapmamış bir ateist ile, dinini kulaktan dolma ezberlerle idame ettiren bir dindar arasında, anlamlı bir fark yoktur. Gerek "Evrim varsa Tanrı yoktur" gerekse de "Tanrı varsa evrim yoktur" şeklinde kestirme çözümlerle konuya yaklaşan, birbirine zıt görüşü savunan her iki görüşün ortak noktaları bilgisiz olmalarına rağmen, hayrete şayan cesaretleridir.

İslam inancında Evrim Kuramı ile ters düşen bir bilginin olmadığını ama Hristiyanlık için aynı şeyin söylenemeyeceğini hatırlamakta fayda var. Evrim Kuramı, İncil ile zıt düşer. Kuramı nedeni ile, Darwin, o dönemin muhafazakar İngiltere'sinde çok zorlanmıştır. Yaradılış Kitabı'nda geçen olayların, olgular olarak ele alınması sonucunda, başpsikopos Ussher ve Cambridge Üniversitesi'nden Dr. J. Lightfoot tarafından yapılan bir dizi hesap sonucu, Dünya'nın İ.Ö. 23 Ekim 4004 yılında, bir Pazar sabahı saat 09.00'da yaratıldığının beyan edildiği bir İngiltere!

Darwin, gençliğinde İncil'in kelimesi kelimesine doğru olduğundan kuşku duymaz. Hatta, Evrim Kuramı'nın dayanak aldığı gözlemlerini yaptığı beş yıllık gemi seyahati sırasında, bazı ahlâki değerler söz konusu olduğunda, İncil'den alıntılar yapması gemideki subayların onunla eğlenmesine yol açmıştır. Darwin, bulduğu sonuçlar ile dini inancının birbirine zıt olmasından dolayı deneyimlediği duyguları şöyle ifade eder:

"İnançsızlık bana çok yavaş yaklaştı; ancak, sonunda kesinleşti. O kadar yavaş geldi ki hiç üzüntü hissetmedim. O günden bu yana da sonuçlarımın doğru olduğu konusunda bir saniye bile kuşku duymadım."

Hayvanlarla akraba oldukları fikri insanları çok öfkelendirmiştir, hatta Darwin'in "İnsanlar maymunlardan gelir." dediği sanılmıştır. Oysa Darwin, maymun ve insanların, tarihöncesi dönemlerde ortak bir kökenden gelip, ayrıldıklarını söylemişti.

Evrimde rol oynayan mekanizmalar/dinamikler henüz tam olarak bilinmemektedir, ancak yine de, türlerin ortak kökenlerini açıklayan başka bir kuram yoktur. Lamarck'ın evrim kuramı, sanılanın aksine, köken için ortak ata görüşünde değildir. Türlerin kökeni açısından ortak soy görüşü, genetik, biyokimya, fosil bilim, matematik, türlerin dağılımı gibi konularda yapılan araştırmalar sonucu desteklenmiştir. Bunun kuşku götürmez bir gerçek olduğu iddia edilemese de ara türlerin eksiksiz bir fosil bilgisine ulaşılamasa da kuramı destekler nitelikteki bulgular göz ardı edilmemelidir.

Makro evrim işaretlerinin belli bazı kaplumbağa ve balık türlerinde, martılarda bilimsel olarak gözlemlenmesine rağmen, kesin sonuçlara ulaşabilmek, bir insanın yaşam süresi göz önünde bulundurulduğunda olanaksızdır. Ancak, mikro evrimin sorunsuzca gözlemlenebildiği deneyler yapılmıştır, yapılmaktadır. Bu tür deneyler sayesinde ulaşılan sonuçlar çok çarpıcıdır. Örneğin, Harvard Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden Michael Baym ve ekibinin yürüttüğü, bakterilerde antibiyotik direnci deneyi ile evrimin gözlenebilirliğini ortaya koymasının üzerinden bir yıl bile geçmedi. Bu çalışmayı takım tutar gibi taraf tutarak anlayamayız, anlayabilmek için adaptasyon, varyasyon, evrim, genetik havuz, soy ağacı vb. bir çok kavramın ne anlama geldiğini bilmeliyiz. Evrim Biyoloğu Richard Lenski'nin yürüttüğü deneyden haberdar olmadan evrim üzerine ahkâm kesilebilir mi? Lenski'nin, 24 Şubat 1988 yılında başlattığı ve hâlen devam etmekte olan deneyi, evrim konusunda yeni bilgilere ulaşmamızı sağlamıştır. Kullanılan bakteri Escherichia coli yirmi dakikada bir nesil

atlayan bir bakteridir, 2014 yılının ortalarına gelindiğinde bakteriler altmış bin nesil ilerlemiş ve gözlem kayıtları oluşturulmuş durumdaydı. Evet, evrim laboratuvar düzeyinde gözlemlenmiştir; bu gerçeği nasıl yadsıyacağız?

Evrimi savunan ateistler ve reddeden inanç sahipleri kendilerine şu soruyu sorabilirler, ve lütfen sorsunlar: Evrim nedir? Görülecektir ki bu soruya eğer yanıt verilebiliyorsa bile, verilen yanıtlar tam anlamı ile tatmin edici değildir. Uzmanlık gerektiren her konuda, en azından temel okumaları yapmadan fikir sahibi olmak kabul edilebilir bir tutum mudur? Her iki grubun da aslında kendi **zan**larına **inan**dıklarını görmeleri gerekir. Ateistler siz evrime inanmaya devam edin, inançlı olanlar siz de **inan**mamaya; aynen reddettiğiniz ya da inandığınız Tanrı gibi, kavramlarınızın içi bomboş, Hegel'in deyimiyle fazlasıyla yoksul. En fazladan üç-beş sanıya, dogmatik zihinlerimizde takla attırmak ne zamandan beri düşünmek oluyor? Bana biraz daha tahammül etmenizi rica ederek, âcizane, size düşünmeye başlamak için bir yol önermek istiyorum: Ateistler bir ay boyunca Evrim Kuramı'nın olmadığını ispatlamak için **sistematik** bir çalışma yapsınlar, inançlılar da olduğunu göstermek için; sistematik bir çalışma olsun ama, keyfi okumalar değil. Diyalektiğin olmadığı yerde düşünce ve akıl bulunmaz, sanılarla dolu bir zihin bulunur. Neden aklınızı işletmiyorsunuz? Sanırım, hepimiz 1400 yıl önce sorulan bu sorunun muhatabıyız.

Biraz önce kullandığım "âcizane" sözcüğünü yapmacık olarak kullanmadım: Yazıyı yazarken, konu ile ilgili daha derin okumalar yapmam gerektiğini; unuttuğum, bilmediğim çok şey olduğunu fark ettim. Yazıyı kendime yazdım, çok çalışmam gerek. Beş yıllık Beagle serüveni sırasında yaptığı gözlemleri beş cilt kitap olarak yayımlayan, yalnızca mercan kayalıkları konulu bir makale üzerinde yirmi ay çalışan Darwin ile noktalayalım: "Çalışmayı ve gözlem yapmayı bırakırsam ölürüm."

YENİ TÜRKİYE'NİN TARİH YAZIMI

24 Temmuz 2017 Pazartesi-Nuray Mert-Cumhuriyet

Yeni eğitim müfredatı üzerine tartışmalar sürüyor, ben o konuya hiç girmeyeceğim, yeni kitapları, konuları gazete özetlerinden değerlendirmek istemiyorum. Sadece şu bitmez tükenmez 'evrim' tartışması ile ilgili bir not düşeyim; İslama uygun veya değil, ben de evrim teorisinin bilim yerine konmasına karşıyım. Adı üzerinde evrim teorisi, ne kadar bilimsel kesinlik kazandırılmaya çalışılırsa çalışılsın veya ne kadar bilimsel olarak çürütülmeye çalışılırsa çalışılsın, nihayetinde insanın oluşumuna ilişkin bir akıl yürütme biçimi ve bu şekilde değerlendirilmesinin öğrenciyi bilimden soğutması söz konusu değil.

Benim asıl merak ettiğim, neden 'Yeni Türkiye'nin kurucularının 'tarih' anlayışının bir türlü netlik kazanamayıp, müfredatın bu yönde değiştirilme çabasına girilmediği konusu. Malum, her yeni rejim kendi dünya görüşüne, ideolojik çerçevesine temel teşkil edecek bir tarihsel anlatıda ısrar eder, buna 'resmi tarih' diyoruz. Kemalist tarih yazımcılığı, sağ siyasetlerin iktidar olduğu dönemlerde zaten revizyona uğramıştı, bu revizyon çabaları 12 Eylül rejimi ile, Türk-İslam sentezi ile Atatürkçülüğün buluşturulduğu son şeklini aldı.

Şimdi iktidarda olanlar, aslında Kemalizmin tam karşıtı bir alternatif tarih yazımı geleneğinden geliyorlar ama hâlâ bu tarih anlatısını resmileştirmeye girişemediler. Bırakın resmileşmeyi, gazetelerinde, televizyonlarında, dergilerinde anlatılan, siyasetçilerinin çeşitli vesileler ile gönderme yaptığı alternatif tarih anlatısını bir türlü açık açık savunamıyorlar. Bu alternatif tarih anlatısı, kökü ellili yıllara giden seküler, Batıcı Cumhuriyet tarih anlatısının

kökten reddi çerçevesinde şekillenir. AK Parti iktidarı döneminde, kısa bir dönem bu alternatif tarih anlatısı, liberal anti-Kemalistlerin 'öteki tarih' versiyonu ile aynı hatta gidiyordu, ama İslamcıların 'derin tarih' versiyonu, sonuçta iktidarda olduğu için galip geldi. Şimdilerde 'derin tarih' denilen alternatif bakış, son Osmanlı dönemi ve Cumhuriyet modernleşmesini, bu ülkenin, milletin İslam ile ilişkisini koparmak üzere kurgulanmış bir komplo olarak görüyor. Onlara göre, bu komplonun uygulayıcıları, yabancı güçler ve bilerek veya bilmeyerek onların vesayetine girmiş olan Batıcılar. Cumhuriyetin kurucuları ve başta **Mustafa Kemal,** bu süreci sonuçlandıran 'yabani' unsurlar. Bunlar, ya kendi köklerinden kopmuş Batı taklitçileri, ya da zaten bu kökten gelmeyenler; başta 'dönme'ler. Bu yaklaşıma göre, bugünkü iktidar, milletin mücadelesi sonucu, işte bu tarihsel süreci tersine çevirmeyi başaran kadro ve zaten ülke içinden ve dışından da bu nedenle türlü saldırılara maruz kalıyorlar.
Ancak, halihazırda bu tarihsel anlatı hâlâ fazlasıyla derme çatma, tutarsız, ama en önemlisi hedeflediği ölçüde geniş kabul görmüyor gibi. Belki de, tam da bu nedenle, yeni tarih anlatısı hâlâ eski resmi tarih anlayışının karbon kopyası olmaktan öteye gidemiyor. Örneğin 15 Temmuz etrafında yepyeni bir anlatı ve heyecan üretmek yerine, onu 'Büyük Taarruz', 'Çanakkale Zaferi' ile kıyaslama ihtiyacı duyuyor. Ama en önemlisi, Kemalizmin meşruiyet alanının tam olarak dışına çıkamıyor, müfredata giremiyor. Bu yaklaşımın düşünce babalarının neredeyse düpedüz 'İngiliz ajanı bir dönme' olarak resmettiği, Mustafa Kemal'e zoraki yer açmaya çalışıyor. Bir televizyon programında, aslında pek çoklarının dolaylı söylediğini açıkça söyleyen biri açıkça savunulamıyor, dergileri kapatılıyor.
Acaba sadece zamanı gelmediği için mi, aslında kendi kafaları da çok karışık olduğu için mi, yoksa aslında 'millet' henüz buna 'hazır' olmadığı için mi? Bekleyip, göreceğiz.

EVRİM TEORİSİ Mİ CİHAT MI OKUTULMALI?

Ömer Dinçer-31.07.2017-haberturk

SON günlerde, Milli Eğitim Bakanlığı'nın açıkladığı yeni müfredat tartışılıyor. Bakanlığın evrim teorisiyle ilgili kazanımları azaltması, cihat kavramını müfredata alması, eski Türkiye'yi hatırlatan tartışmalara neden oldu.

Taraflar, ideolojik bir tavırla, sanki bu iki konu birbirinin alternatifiymiş gibi tartışıyor. Doğrusu bu tür bir ideolojik tartışmanın tarafı olmak niyetinde değilim. Sadece hararetle bu tartışmayı yapanlara birkaç soru sormak istiyorum:

"Evrim teorisi kazanımları artırılsa ve cihat vb. kavramlara hiç yer verilmese (ki bu dönemler yaşandı), bu müfredat uygun ve yeterli olacak mıydı?" **veya** "Yeni programda evrim teorisi tamamıyla çıkarılsa, cihat vb. kavramlar çok daha etkin bir şekilde işlenseydi, her şey yoluna mı girecekti?"

Sorun, işlenecek konular ve kazanımlardan ibaret değil. Esas sorun toplum olarak eğitim zihniyeti ve yaklaşım tarzımız.

1945 yılından beri, zaman zaman müfredat değişikliği yapılır ve bazı kazanımlar eklenir veya çıkarılır. Şimdi de benzer şekilde, müfredatta sadeleştirme ve bilgi yoğunluğunu azaltma amacıyla yola çıkıldı ve bazı değişiklikler yapıldı.

Eğitim anlayışımız, çevre değişikliklerine duyarsız (kapalı) ve aynı etkiye hep aynı tepkileri veren (mekanik) bir sistem iken, benzer usullerle değişiklik yaparak farklı sonuçlar almaya çalışıyoruz. Çünkü,

- Müfredata bakış ve yaklaşım tarzı değiştirilmedi. Müfredatın ideolojik ve kural koyucu (normatif) yapısı bilgiyi dayatıyor.

- Mümkün olduğu kadar fazla kazanım hedefleniyor. Çoğu kez, müfredat yenileme bazı kazanımları çıkarmak, bazılarını ortak başlık altında birleştirmek ve yeni kazanımlar eklemek şeklinde yapılıyor. Halbuki bu yöntem öğrenim programlarında bilgi yoğunluğunu azaltmıyor. Kazanımlar azalsa bile bu derslerin içeriğine veya kapsamına bir eksilme olarak yansımıyor.

- Uluslararası karşılaştırmalara göre, daha az ders saatinde çok daha fazla kazanım sağlanmaya çalışılıyor. Bu durum, suyu bardağa kovayla dökmeye eşdeğer bir tutum.

- Birçok ülkede kritik kazanımlar dışındakiler öğrencinin merakına ve öğretmenin inisiyatifine bırakılırken, bizde bütün kazanımlar ayrıntısıyla tanımlanıyor. Bir dersin müfredatı birçok ülkede 3-5 sayfayı geçmezken, bizde klasör dolusu program hazırlanıyor.

- Formüller, şekiller, ayrıntılar ezberlenmeye zorlanıyor.

- Böylece öğrencilerin merak tohumları yok ediliyor. Uluslararası bir ölçme ve değerlendirme kurumu olan CITO, Türkiye'de yürüttüğü Öğrenci İzleme Sistemi (ÖİS) programı çerçevesinde yaklaşık 200 okuldan elde ettiği sonuçlara göre, eğitim sisteminin ilkokulu tamamlayan öğrencilerin merakını önemli oranda törpülediğini, sorma ve sorgulama kabiliyetlerini köreltttiğini tespit etmişti.

- Müfredatın etkinliğini ölçmenin en iyi yöntemi öğrenciyi izleme ve değerlendirmedir. Öğrenciden alınacak geri besleme eğitimin ve müfredatın yeterliliğini ortaya koyar. Eğitim sistemimizdeki bütün sınavlar, öğrencinin gelişimini gözlemek amacıyla değil, öğrenciyi seçmek ve sıralamak amacıyla yapılıyor.

Halbuki, farklı bir sonuç alabilmek için açık ve organik bir sistem anlayışı gerekir. Ayrıca, eğitim ve hele çocukların içinde olduğu sistem kaçınılmaz bir şekilde organik olmak zorundadır. Bunun için ilk şart ise ideolojik kalıpları kırmak ve tek tipleştirme çabasından uzaklaştırmaktır.

Öyleyse, yeni programdan da daha önceki değişikliklerden farklı bir sonuç alınamayacağını şimdiden iddia edebiliriz.

Hiç şüphesiz, bu sorunların nedeni sadece bugünkü iktidar ve sayın bakan olamaz. Geçmiş iktidarlar, bakanlar ama hepsinden önemlisi ideolojik devlet zihniyetidir.

Müfredatla ilgili paradigma değişmeden, programın içeriğinde yapılan sınırlı değişiklikler için bu kadar tartışmaya gerek yok. Çünkü Mecelle ilkesidir: Aslı batıl olanın fer'i de batıl olur.

Daha önemlisi, eğitim yaklaşım tarzı ve zihniyet değişmeden, müfredat tamamıyla değiştirilse bile sonucun değişmeyeceğini fark etmeliyiz.

Doğrusu konuyla ilgili olarak söylenecek çok söz var. Özellikle değerler eğitimini ve öğrenilen kazanımların günlük hayata transferi meselesini ayrıca ele almak istiyorum.

BİLİM FELSEFESİNİN TEMEL KAVRAMLARI, EVRİM KURAMI TARTIŞMALARI, KİFAYETSİZLİK VE BİHABERLİK

01 Ağustos 2017-http://acikradyo.com.tr/

Açık Bilinç’te bu haftaki konumuz bilim felsefesinin temel kavramları, evrim kuramı tartışmaları, kifayetsizlik ve bihaberlik.

Evrim karşıtlarının temel itirazlarından birisi, evrim teorisinin, adı üzerinde, bir "teoriden ibaret" olması ve bilimsel olmadığı iddiası. Programda varsayım, hipotez, teori gibi bilim felsefesinin temel kavramlarını ve evrimin bilimsellik statüsüyle ilgili iddiaları ele aldık.

Böylece, 3 haftadır evrim, Tanrı inancı, Aziz Sancar, ekoloji, ve diş fosilleri üzerine sürdürdüğümüz seriyi şimdilik noktalıyoruz.

"Evrim yalnızca bir teoridir, dolayısıyla önemsenmesine gerek yoktur,“ iddiasına geri dönelim. Teori nedir, bilim için nasıl bir işlev görür?

Gündelik dilde teori, veriye dayanmak zorunda olmadan oluşturulmuş kişisel görüş anlamında kullanılıyor. Bilimde ise farklı bir statüsü var.

"Göreme Vadisi’ndeki peri bacaları 'tesadüfi dinamiklerle' oluşmuş olamaz; benim teorime göre uzaylılar yapmıştır" iddiası yalnızca kişisel bir görüş ifade eder. Bilimsel anlamda teori, kişisel görüşle değil, ancak gözlem ve veriyle desteklenmiş ve birbiriyle bağlantılandırılmış tezlerle yapılandırılır.

Bilimsel tezler, ön desteğe sahip, doğruluk iddiası olan, genellikle gözlem ve verilere dayanan, bilimsel yöntemle sınanabilecek önermelerdir. Veriyle desteklenen ve araştırılan konuda açıklama sağlayan önermeler (tezler), bilimsel ilerlemenin "çalışma hipotezleri" olarak işlev görür.

Her hipotez veya tezleri bağdaştıran teori, beklentileri karşılamayabilir, revize edilebilir, yanlışlanabilir, hatta tümden terk edilebilir. Bilimsel teoriler, mutlaklık iddiası içermeden, insanlığın ulaştığı en ileri bilgi düzeyini yansıtırlar. Yanlışlanabilirlik doğalarında vardır.

Yanlışlanabilirlik, teorilerin yanlış ya da önemsiz olduğunu göstermez. Yalnızca bilimde her zaman bir adım daha ileri gidilebileceğini gösterir.

Peki, hipotezden farklı olarak varsayım nedir? Bu soruyu yanıtlamak için, varsayımların bilimde nasıl bir işlev gördüğüne bakmak gerek. Varsayım, hipotezin aksine, her zaman doğruluk iddiası taşımaz. Daha ziyade, akıl yürütürken bir sonraki adım için öncül işlevi görür.

"Dünyadaki canlı türlerinin azalmasının aynı hızda süreceğini varsayalım" dediğimizde, bunu bir tez olarak öne sürüyor olmamız şart değildir. Akıl yürütürken, yalnızca bir önkabul ışığında ulaşabileceğimiz sonuçları görmek için, varsayımı bir düşünce aracı olarak kullanabiliriz.

Doğru olmadığını bildiğimiz önermeler bile varsayım işlevi görebilir. Örneğin şu soruda olduğu gibi: Dünyanın kütlesi olduğunun iki katı olsaydı yerçekimi nasıl değişirdi?

Kısaca, bilim pratiğinde, varsayım, hipotez, ve teori birbirlerinden farklı işlev ve yapılara sahiptir.

Bilim tarihinde süreklilikle revize edilebilen kapsamlı teoriler bazen topyekun paradigma (kuramsal çerçeve) değişikliğine de uğrayabilir. Bu bağlamda, bilim felsefesinde çığır açmış fizikçi ve felsefeci Thomas Kuhn'u ve kitabı "Bilimsel Devrimlerin Yapısı"nı da bu vesileyle analım.

Programın ikinci bölümde, gündemdeki evrim kuramı tartışmalarına döndük ve Nuray Mert'in evrim konusundaki yazılarına değindik.

Yazarın konumunu, üç yazısı ışığında değerlendirdik:

[1] Radikal (2007): Bilim Budalalığı

[2] Cumhuriyet (2017): Yeni Türkiye'nin tarih yazımı

[3] Cumhuriyet (2017): 'Evrim teorisi'

Evrim kuramının 9. sınıf müfredatından çıkartılması üzerine Nuray Mert şöyle yazdı: "Evrim teorisinin bilim yerine konmasına karşıyım. Adı üzerinde evrim teorisi…" [2]

Buradan yazarın bir teorinin bilim olarak düşünülemeyeceği kanısında olduğunu anlıyoruz. Daha açıklayıcı cümleleriyse [1]'de yer alıyor. Nuray Mert, 'teori'den ne anladığını şöyle açıklıyor:

"Evrim teorisi de, adından da anlaşılacağı gibi bir 'teori'dir, yani varsayımdır."

Bu iddianın, yalnız Nuray Mert için değil, akademik formasyonu olan ve köşe yazarlığı yapan herhangi bir kişi açısından şayan-ı hayret bir bilgisizlik içerdiğini söylemek zorundayım.

Fakat, daha fenası, bir de bu şaşırtıcı bilgisizlik temelinde, evrim kuramını savunmayı "pozitivist, bilim budalalığı" [1] olarak nitelemek.

Yazarın varsayımla teorinin farkını bile bilmeden, üstünkörü kavramlarla başkalarını budalalıkla suçlaması, gerçek bir "cahil cüreti" örneği oluşturuyor.

Fakat, burada da bitmiyor. Nuray Mert'in üst perdeden yaptığı bu "budalalık" suçlaması, bir başka konudaki bilgisizliğine, evrim kuramının "varoluşla ilgili sorulara cevap vermeye çalıştığı" yanlış inancına dayanıyor: "Bilim ... varoluşla ilgili soruların cevabını vermez, veremez. Bu felsefenin, yani spekülasyonun alanıdır" [1].

Felsefenin nüanssız bir genellemeyle "spekülasyon" olarak tanımlanmasını bir kenara koyalım, ve şimdilik "varoluşla ilgili sorular"a bakalım. Öncelikle, varoluşla ilgili pek çok soru var. Ama bir kısmı felsefe ve ilahiyatın, bir kısmıysa bilimin alanında yer alıyor. Öte yandan, hiç biri evrim kuramının sorunu değil.

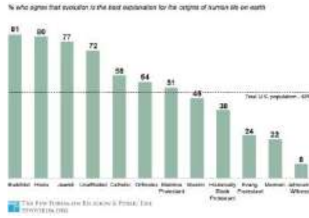
Örneğin, "varoluşun bir 'ilk müsebbibi' var mıdır? Evreni yaratan ama kendisi yaratılmamış, nedensellik zincirinin dışında yer alan bir ilk unsur, varoluş için olmazsa olmaz mıdır?" diye sorabiliriz. Bu soruya cevap arayan "Kozmolojik Argüman"ı, daha önce yaptığımız Din Felsefesi serisinde ele almıştık. Ama bu, evrim kuramının meselesi değil.
Veya, "yaşamın başlangıcı nasıl olmuştur; cansız,organik olmayan maddeden organik, canlı

varlıklar nasıl oluşmuştur?” diye sorulabilir. Varoluşla ilgili bu farklı soru, bilimin alanındadır, ama yine evrim kuramının sorunu değildir."Abiogenez"in, yani dünyada yaşamın ilk tezahürünün açıklamasını paleontoloji, jeofizik, organik kimya, ve biyoloji birlikte araştırır.

Evrim kuramıysa, varoluşla ilgili bu tür sorulara cevap aramaz; var olan (ve soyu tükenmiş) canlı türleri arasındaki ortaklık ve çeşitliliği sistematik bir çerçeve içinde açıklamaya çalışır.

Düzeyli bir tartışma platformunda, bu çerçevede sorulabilecek ve Açık Bilinç’in “Din Felsefesi” serisinde ele almaya çalıştığımız pek çok başka ilginç soru olduğunu belirtmek isterim. Örneğin ilahiyat ve bilim, evrimci biyolog S. Jay Gould'un önerdiği gibi, birbirleriyle çelişmeyen alanlar mıdır? Ya da 20. yüzyılın en önemli din tarihçilerinden Mircea Eliade'nin iddia ettiği gibi, inancın (‘kutsal’ addedilenin) alanını, ‘sıradan’ alanda, rasyonel akılla nüfuz ederek eleştirmek imkansız mıdır?

Son olarak, Tanrı inancıyla evrim kuramını kabul etmek arasında, İslam dahil olmak üzere çoğu dinde, tek tip bir anlayış olmadığının da altını çizmek iyi olur.

Toparlayayım: Evrim teorisi, adından da anlaşılacağı gibi, evet, bir teoridir. Dolayısıyla bilimdir. Başka bir şey olmasını beklemek abestir.

Evrim teorisi üzerine yıllar içinde onbinlerce araştırma yayımlanmış, makro özelliklerin incelenmesiyle kurulan teori genetik bilimlerle iyice pekişmiştir.

Bilimsel teoriler, bilimsel ölçütlerle değerlendirilir, değerlendirilmelidir. Aksi takdirde, 1615'de Galileo'yu yargılayan Engizisyon yargıcının komik konumuna düşeriz.

Dünya evrenin merkezinde yer almıyor. İnsan da canlılar dünyasının merkezinde, ya da en tepesinde değil. Bilim, evrendeki gerçek yerimizi görmekte bize yardımcı olur. Biraz tevazu!

Bitirirken, evrim tartışmalarını, konunun derinliğinin hakkını verecek şekilde, özenle ve doğru kavramlarla yapmanın önemini bir kez daha yinelemek istiyorum.

Nuray Mert, evrim konusunda üstünkörü genellemeleri, karşısındakileri budalalık ve zır cahillikle suçlayan, tartışma edebinden yoksun beyanları, ve yanlış fikirleriyle, tek başına değil. Yazılarını sadece bir örnek olarak seçtim. Burada kendisine görüş farkımızdan dolayı bir eleştiri yapıyor bile değilim. Sığ ya da derin (her neyse) bir “pozitivist” kaygım da yok. Yalnızca, bilgiye ve özene davet ediyorum.

Bu bağlamda, ’kifayetsiz bihaberlik' üzerine yapmış olduğumuz ”Dunning-Kruger Sendromu" programına da arşivden bakılabilir.

Son sözü yine Nuray Mert'e bırakarak bitireyim: "Zır cahil olmayanlar için bu konuda ihtilaf söz konusu değil," [3]. Sahiden öyle! Cümlenin yazarı, aynı zamanda öznesi de olduğunun farkındaysa, katılıyorum.

EVRİMİ ÖĞRENMEK İSTEYENLERE ALTERNATİF EĞİTİM PROGRAMI

Tansu Pişkin-İstanbul - BİA Haber Merkezi-14 Ağustos 2017, Pazartesi

Evrim teorisinin yeni müfredattan resmen çıkarılmasını savunanlar "dine uygun değil" ya da "çocukların alt yapısı yok" dediler. Bakırcı, Türkiye'deki öğrencilerin seviyelerinin yeterli, evrimin de dinden bağımsız olduğunu söylüyor.

Ocak 2017'den beri taslaklar üzerinden tartışılan ve 17 Temmuz'da açıklanan metinle beraber, Evrim Teorisi müfredattan resmen çıkarıldı.

Evrim Ağacı sitesi sosyal medyada başlattığı "MüfredatBiziz" kampanyasıyla Evrim Teorisi derslerini evlere taşımaya başladı. Bu kapsamda açılan YouTube kanalı üzerinden isteyen herkes Evrim öğrenebiliyor.

Ulusal ve uluslararası medyada tartışılan konu için, Türkiye'ye muhafazakarlaştığı ve laik çizgisinden uzaklaştığı yönünde birçok eleştiri getirildi. Ancak tam da eleştirinin yapıldığı nedenle Evrim Teorisi'nin müfredattan çıkarılmasını savunanlar da oldu.

Evrim Ağacı'nın kurucularından ve Texas Tech Üniversitesi'nde doktora yapan Çağrı Mert Bakırcı "Müfredat Biziz" programını, Evrim'i, Evrim ve inanç arasında oluşturulmaya çalışan çelişkiyi anlattı.

Haftada bir video ile ders

'Müfredat Biziz' kimlere hitap ediyor ve ne yapıyor?
#MüfredatBiziz kapsamında yaptığımız Liseliler İçin Evrim dersleri, lisedeki biyoloji derslerinde öğretilmeyen veya öğretildiği iddia edildiği zamanlarda da doğru düzgün anlatılmayan evrim ve modern bilim konusunu anlatmak aslında. Biz her ne kadar 'liseliler' için desek de, bu derslerimiz 7'den 77'ye herkesi ilgilendiren, herkesin öğrenebileceği konular.

Aslında Evrim Ağacı olarak daha önceden yapmadığımız bir şeyi yapıyoruz da diyemem; çünkü bu tip videoları ve içerikleri zaten hazırlıyorduk. Ama şimdi, doğrudan lise biyolojisine yönelik olarak hazırlamaya başladık, o açıdan bir özel tarafı var elbette.

İlgi gayet güzel, on binlerce kişi izledi dersleri şimdiye kadar. Her hafta 1 tane yayınlamaya çalışıyoruz, üçü bitti, dördüncü yolda. Sanıyorum 10 tane civarında olacak ama talep olursa devam ederiz elbet. Sonuçta evrimsel biyoloji uçsuz bucaksız bir derya ve bizim bu derslerde bahsettiklerimiz, evrimin milyonda biri bile değil belki... Yine de temel olması bakımından hayati öneme sahip konular.

Yeni müfredatı incelediğinizde sizin alanınızda başka sıkıntılar gördünüz mü?

Medya kaynaklarına zaten yansıyanların dışında pek bir şey yok dikkatimi çeken. Zaten bu müfredat sorunu yeni bir sorun değil. Mevcut hükümet ile gelmiş bir sorun da değil. Bu, son derece sistemik bir sorun. Bir vizyonsuzluk sorununun tipik bir yansıması. Eğitim sistemi düzgün olmayan ülkelerin vizyonu yoktur.

Vizyonu olmayan ülkelerin de eğitim sistemleri asla düzelmez. Bu böyle bir kısır döngü ve o nedenle bir yerde kırmak gerek. Ancak şu anda buna yönelik hiçbir çaba yok. Tam tersine, kısır döngüyü körükleyen bir şekilde müfredat daha da kırpılıyor, daha da gerçeklerden uzak hale getiriliyor. Er ya da geç bu döngü kırılacak ama bilmiyorum ne zaman veya nasıl...

“Biz okutmuyoruz diye gerçekler ortadan kalkmaz”

Evrim Teorisi Türkiye’de en çok İslam dini ile ters düştüğü söylenerek eleştiriliyor. Evrim ile din arasında nasıl bir bağ kurulabiliyor?
Evrim Teorisi, modern bilim ve ilericilik karşıtları tarafından hep dinî inançlar ile zıtmış gibi lanse edilen bir konu ne yazık ki. Bunu Orta Çağ'da Kilise yapardı; Dünya'nın Evren içerisindeki yeriyle ilgili olarak. Kazanan elbette bilim oldu, Kilise geri adım attı ve özür diledi. Şimdilerde ise evrim aynı konumda... Bunu yapanlar da Hristiyan evanjelistleri.

Evet, bakmayın bizdeki meşhur evrim karşıtlığından prim yapanlara. Hepsi güya Müslüman'dır; ancak hem maddi kaynakları, hem de iddiaları tamamen Hristiyan gericilerinden ithaldir. Özgün bir çalışmaları yoktur bunların. Bu kişiler yıllardır halkın modern bilim algısını çarpıtıyorlardı. Yani halka alenen yalan söylüyorlardı. Dolayısıyla hükümetin şu anda yaptığı şeyin zemini zaten hazırdı, sadece uygulamaya soktular.

Biliyorsunuz; kaldırılmadan önce de zaten evrim okutulmuyordu. Lise son sınıfın son dersi olarak konmuştu. Bu tarihlerde çocuklar üniversite sınavına hazırlanmak için doktor raporu alırlar veya devamsızlık haklarını kullanırlar; bunu herkes bilir. Ben şahsen hükümetin evrimle ilgili probleminin bilinçli bir problem olduğunu sanmıyorum. Tamamen sunî ve kulaktan dolma bir karşıtlık bu.

Neyse ki günümüzde bu sorunu aşmak için çok önemli adımlar atılıyor. Dünya'daki tüm dinler, kendilerini evrime adapte olacak şekilde değiştiriyorlar; buna İslam da dahil. Günümüzde evrimi kabul eden birçok dindar var ve bunlar giderek seslerini yükseltiyorlar. Çünkü bilime karşı durmaya çalışan hiçbir kuvvet kazanamaz. Bu bilimin kutsal falan olmasından değildir; gerçek olmasındandır. Er ya da geç bu evrimin müfredattan kaldırılması hatasından da dönüleceğini düşünüyorum. Zira biz okutmuyoruz diye gerçekler ortadan kalkmaz.

‘Müfredat Biziz’ projesinden beklediğiniz ve bu projeyle hedefledikleriniz nedir?
Bizim bir vizyonumuz var: Türkiye'de bilimsel aydınlanma devrimini yaşatmak. Bana kalırsa, Türkiye'nin içinde bulunduğu durumun en büyük sorumlusu, hiçbir zaman gerçek bir bilimsel devrim yaşamamış olmasıdır. Biz hep ikinci planda kaldık, hep kıyısından köşesinden dokunduk bu devrime. Her türlü nimetinden çok geç faydalandık. Bu nedenle hayatlarımıza

hiç girmedi bilim; hep "Batı'nın işi" görüldü. Hep "Bizim dedelerimiz aslında çok iyiydi bilimde de sonradan hep Batı çaldı bu yaptıklarını" düzeyinde kaldı bilim tarihi algımız.

Bilimin, gerçeğin doğusu batısı olur mu? Bilim hayattır. Zeki yaşamın olduğu her yerde bilim olmak zorundadır. Bir yerde bilim yoksa veya bilim bir yerde hak ettiği değeri görmüyorsa, o yerde zeki yaşam yok demektir. Biz bunu kabul edemeyiz. Türkiye, müthiş bir potansiyele sahip olan bir ülke.

Gençliğimiz, eğer ki doğru yönlendirilir ve gerekli imkanlar sağlanırsa müthiş işler başarabilecek bir potansiyele sahip. İşte bizim Evrim Ağacı olarak her yaptığımız, bu potansiyeli açığa kavuşturmaya yönelik. Kendimizce bildiğimiz bir doğru var ve onu anlatmaya çalışıyoruz insanlar. O doğru, bilim. Biz gerçekleri halkımıza en yalın, en güvenilir, en içten şekilde anlatalım da... Eminiz halkımız doğru olan yolu kendilerine çizecektir.

Zira doğru düzgün bir bilimsel kavrayış ve sorgulama yetisiyle donanmış bir insanın yanlış yola gitmesi imkansız değilse de çok zor. Ben, tek gerçek yol göstericinin modern bilim ve modern felsefe olduğu kanaatindeyim. Ve işe bakın ki, en zayıf olduğumuz iki alan da bunlar. İşin ucundan tutup, bir faydamız olsun diye çabalıyoruz, hepsi bu aslında...

EVRİM VE TEORİSİ

Seçkin Şiş-4 Ağustos 2017-abstraktdergi.net/

"İnsan pek mecnundur. Bir sinek kurdunu nasıl yaratacağını bilmez, ama gider düzineyle Tanrı yaratır" (Montaigne)

Gündelik koşuşturmanın biraz dışına çıkıp, doğayı ve toplumu sorgulayıp, onu kendi süzgecimizden geçirmeye başladığımızda belli zorluklar karşımıza çıkar. Bunlardan en temeli kelimelerin kullanımının farklılaşmasıdır. Kavramlar konu içerisinde gündelik yaşamdan farklı noktalara işaret edebilmektedir. Bu durum ekonomi politikten psikanalize, tıptan mühendisliğe birçok alanda geçerlidir. Bugünlerde evrim konusunda yazılanlar ise kavramların kullanımından doğan zorluklardan ziyade bilinçli bir çarpıtmanın ürünü olarak karşımıza çıkıyor.
Nuray Mert geçtiğimiz günlerde Cumhuriyet gazetesindeki köşesinde "evrim teorisinin bilim yerine konmasına" karşı olduğunu yazdı ve "bilimsel kesinlik" kazanmasının mümkün olamayacağını söyledi. Onun için evrim teorisi de, en nihayetinde yaratılış teorisi gibi "insanın oluşumuna dair bir akıl yürütme." Gelen tepkiler üzerine çıtayı biraz daha yukarı taşıyarak "bilimsel düşüncenin insanın var oluşuna dair sorulara cevap vermesi beklenemez" dedi. Evrim teorisini bir dogma olarak belleten sığ pozitivistlere karşı otoritenin sarayında bir ampul yaktı!

Peki, evrim teorisi, yaratılış teorisi gibi bir teori midir? Kesinlik kazanmaya ihtiyacı var mıdır? Yoksa zaten ikisi de bilim dışı bir teoridir ve ispata ihtiyaç duymazlar mı? Konuya aşina olanlar için bu sorular sıkıcı olabilir. Fakat Milli Eğitim müfredatının değiştirildiği ve bilimsellikten giderek uzaklaştırıldığı günümüzde, bu kafa karışıklığını gidermek daha da önem kazanıyor. Bu bağlamda evrimi, bilim-felsefe-din ilişkisi içerisinde anlatmak yerine, yaratılış teorisi ve benzerlerinin onun karşısına nasıl çıktığını kısaca açıklamaya çalışacağım.

Bilimsel düşüncenin gerçek hikâyesi, mitolojiden vazgeçmesi ve tanrıları araya karıştırmadan, doğayı anlamak için çaba göstermesiyle başlar. Evrimin bilim tarihi içindeki yeri de günümüze kadar böyle uzanır. Yunan filozof Anaksagoras (İ.Ö. 500-428) insanın zihinsel gelişiminin ellerini kullanmasına bağlı olduğunu söylerken evrime dair günümüze gelen ilk notu düşüyordu. Ortaçağ'da İslam düşünürlerinden İbn-i Haldun Mukaddime adlı eserinde insanlarla maymunlar arasındaki benzerlikleri yazıyordu. Kuşkusuz, Darwin ile birlikte canlı çeşitliliğine ve yok olan türlere dair sistematik bir açıklama geliyordu. Darwin din sorunundan özenle kaçınıyor ve bunu şöyle ifade ediyordu: "Bana (doğru ya da yanlış) öyle geliyor ki, Hristiyanlığa ve Tanrıcı'lığa karşı yürütülen dolaysız tartışmaların halk üzerinde hemen hemen hiçbir etkisi olmuyor. Düşünce özgürlüğünün yaygınlaşmasının en etkili yolu, insan aklının bilimin ilerlemesini izleyerek adım adım aydınlanması olacaktır. Bu nedenle din hakkında yazmaktan her zaman kaçındım ve kendimi hep bilimle sınırladım." Fakat canlıların çeşitliliği ve insanın evrimine dair olan bu yaklaşım kutsal kitaplarla ters düşüyor ve onun alanını daraltıyordu. Bu durum, din öğretiminin devlet okullarında yasaklanmasının anayasalara girmesine kadar uzandı. Yaratılışa inananların, kendilerine alana açmak için başka çaresi yoktu: Kendini "bilime" dönüştürmeyi denemek. Bunu da bir şekilde başardıklarını söyleyebiliriz. Akıllı tasarım dahil olmak üzere kendilerini bir çok şekilde "teori" olarak sunup tartıştırdılar ve tartıştırmaya devam ediyorlar. Sadece evrim konusunda değil, örneğin büyük patlama teorisi konusunda da bu yönde bir yaklaşım geliştirdiler. Bütün evrenin tek bir noktadan çıkması ve evreni doldurması yaratılış için büyük bir ispattı. Büyük patlamanın başladığı varsayılan tekilliğin bilimsel bir sorun olmaya başlaması ve bilim insanlarının yeni teoriler üretmeye çalışması yaratılışçıları üzmüş olsa da bilim dünyası bir şey kaybetmedi.

Buraya kadar anlatılanın Nuray Mert'in söylediği ile ne alakası var diye soruyor olabilirsiniz. Çünkü genelde olan, yaratılışçıların bilimsel olgulara dayanarak bir "teori" geliştirmeye çalışması ve evrime karşı çıkmasıdır. Oysa Nuray Mert aynı karşı karşıya gelişi tam tersinden savunuyor. Eğer evrim insanın var oluşunu açıklama çabası ise onu bilim dünyasından atalım gitsin.

Elbette günlük yaşamda 'teori' denince, doğruluğundan emin olunmayan, asılsız olabilecek iddia veya düşünce kastedilir. Bilimsel anlamıyla teori ya da diğer adıyla kuram ise bilimsel gerçekleri kullanarak olay ve olguların kapsamlı açıklaması demektir. Bir doğa yasası olarak evrim zaten doğadaki olguların-olayların, güncel ve tarihsel verilerin ne olduğunu söyler. Evrim teorisinin "bilimsel kesinlik" kazandırılmaya ihtiyacı yoktur. Çünkü bilimsel bir tartışmanın içinde teorilerin böyle bir amacı yoktur. Teori eğer yanlış veya eksik ise değişerek yoluna devam eder. Kaldı ki, doğa bilimlerinde kanunlar/yasalar dahi değişmez değildir. Bugün geçerliliği kabul edilmeye devam edilen kimi yasalar bile her koşulda geçerlilik sağlamamaktadır. Yaratılışçı "teoriler" ise olay ve olguları bir yaratıcının işi olduğunu söyler. Tam da bu yüzden asılsız olabilecek iddia olmanın ötesine geçemeyip safsata olarak kalırlar. Bütün o ısrarcı ispat çabaları da bundandır.

ÇOCUKLARIMIZA NE ÖĞRETECEĞİZ?

Selçuk Orhan-09 Ağustos Çarşamba 2017-gazeteduvar

Evrim tartışması özünde “maymundan gelmek” ya da “Adem ve Havva’nın çocukları ensest ilişkiye mi girdi?” türünden karikatürleştirmelerden daha kritik bir noktaya temas ediyor. Bu ülkenin çocuklarına nasıl bilim öğreteceğiz?
Türkiye’de halk ve devlet arasında ne zaman bir anlayış boşluğu oluşsa hemen bir evrim tartışması patlıyor. Sudaki bulanıklık mide bulandırmaya başladığında hava değişikliği olarak böyle bir tartışma yaratılıyor.

Sözgelimi 19 Mart 2009’da Ali Kırca tarafından sunulan “Siyaset Meydanı” programının gündemi evrimdi. Celâl Şengör, iki ilahiyatçıyla birlikte çıkıp hazır bulunan ilahiyat öğrencilerini şoka uğratmıştı. Şengör, ustalıkla ve hiç yerinmeden en budalaca soruları bile yanıtladı. Zavallı öğrenciler karşılarında ilk kez ciddi ve konusuna hakim bir bilim adamı görmenin şaşkınlığı içindeydi. Bu programın kayıtları Youtube’da bulunabilir.

İlahiyat fakülteleri, lisans düzeyinde eğitim verir; ne düşündükleri ya da neye inandıkları bir yana, lisans düzeyinde eğitim alan öğrencilerin temel bilim kültürü ve bilimin yöntemleri konusunda o derece cahilce yetişmesi yürek burkucudur.

Aynı yıl, Ağustos ayında Sansürsüz’de Yiğit Bulut yönetiminde evrim yeniden tartışıldı. Küfür kıyamet...

Evrim tartışmalarıyla birlikte koşut giden birkaç mesele daha var: Yıllardır herkese dert olmuş bir hadis kavgası… Hadislere itibar edilmeli mi? Kur’an tek kaynak olarak yeterli? İki tartışma aslında aynı derdin sonucudur; yazının devamında bunu da açıklamaya çalışacağım.

2012 Mart’ında bu sefer Beyaz TV’de evrim tartışılmış. Heyecanlı hakaretlerle dolu bu programlar da gündem olmuş. 2015’te ve 2016’da evrim tartışmaları yeniden gündeme gelmiş. Kısacası evrim tartışması bir çeşit iç sıkıntısı… Biraz biçim biraz yüz değiştirerek ekrana taşınabiliyor.

Maymundan Gelemeyen Muhafazakarlık

Evrim tartışması özünde “maymundan gelmek” ya da “Adem ve Havva’nın çocukları ensest ilişkiye mi girdi?” türünden karikatürleştirmelerden daha kritik bir noktaya temas ediyor. Bu ülkenin çocuklarına nasıl bilim öğreteceğiz?

Hani komplo teorilerine meraklı birisi kolaylıkla bu tartışmaların bir çeşit “muhafazakarlık” testi olduğunu iddia edebilir; toplumun ne kadar muhafazakarlaştığını, din/bilim ilişkisini nasıl görmek istediğini ölçmenin bir yolu olarak görebilir.

Böyle bir amaca hizmet etmiyorsa bile bu tartışmalardan pekala toplumun nereye yöneldiğini ya da yönlendirildiğini tahmin etmek imkanı olabilir mi?

Gerçekten, zaman içinde bu tartışmaya katılanların profili görece muhafazakarlaştı diyebiliriz. Celal Şengör gibi açıkça ateist olduğunu beyan etmiş keskin isimler daha az görünürken Caner Taslaman gibi modern inançlılar ağırlığı oluşturuyor. Deniz Ergi Ersoy örneğindeki biyoloji profesörleri ancak naiflikleri ölçüsünde yer bulabiliyor.

Sinek Küçük Ama Evrim Mide Bulandırır

Bugünlerde evrim konusunun lise müfredatından çıkarılmasıyla tartışma yeniden alevlendi. Aslında tartışmanın tarafları ve içeriği konusunda hemen hiçbir ilerleme yok. Sanki sürekli aynı turnusoldan geçiyoruz.

Önce Nuray Mert evrim teorisinin bilim olarak kabul edilmesine karşı olduğunu yumurtladı. Üstelik "bugünkü maymunlar neden insan olmuyor?" seviyesinde kabul edebileceğimiz "sadece bir teori" ifadesini allayıp pullayarak. Gelen tepkilere "Hacc" suresinden bir ayetle başlayan bir yazıyla karşılık verdi: "Sizin Allah'ın dışında tapmakta olduklarınız, hepsi bir araya gelseler de bir sinek bile yaratamazlar."

Yazıda "sığ pozitivist yaklaşım"ların modasının geçtiğini ifade etti; hatta yazıyı bitirirken evrimin de tıpkı din gibi inanç meselesi olan bir dogma sayılabileceğine ilişkin bir şeyler ekledi.

Yani Nuray Mert'e göre Allah'a inanmayanlar da bir şeye tapıyor. Sanırım "sığ pozitivizm"e tapıyor bu insanlar... Artık bize ezberlettikleri bu yafta, uzun yıllardır Türkiye'de entelektüellerin uğradığı en haksız eleştirilerden biridir. Din karşısında eleştiri anlamına gelebilecek her söz, bir görüş olarak değil "bir inanç" olarak kodlanır. Üstelik dinin önerdiği inanç "bizim"ken, bu karşı görüş ithal edilmiş ve daha değersiz bir inanç olarak sunulur.

Tartışılacak "daha önemli" şeylerin olduğunu söyleyip sıvışan Nuray Mert'in bu sorumsuzluğunu anlamakta zorlanmıyorum. Türkiye'de yerleşikleşmiş düşünce tembelliğinin, kolaya kaçmanın ve kişilik çözülmesinin bir örneği.

Bununla birlikte asıl soru hâlâ boşlukta kalıyor: Çocuklarımıza ne öğreteceğiz? Müfredata neyin gireceğine nasıl karar vereceğiz?

Evrim Karşıtlarından Evrimi Öğrenmek

Kendi çocukluğuma dönüp düşünüyorum. Evrim teorisiyle ilk olarak Vehbi Vakkasoğlu'nun "Öğretmenin Not Defteri" başlığıyla yazdığı kitaplarda karşılaştım. Her çocuk gibi bilime meraklıydım. Okumaya belki her çocuktan biraz daha ilgiliydim. Muhafazakar bir aile çevresinde büyüdüğüm için Jules Vernes ya da Enid Blyton'ların arasına "büyükler" mutlaka böyle dini ve milli değerli kitaplar sokuştururdu.

Kısacası bütün bu tür bayağı çocuk literatürünü okudum. Gönül rahatlığıyla bayağı diyebilirim; çünkü ideolojik hedeflerle son derece sorumsuzca yazılmış bu tür şeyleri okutmanın çocuk istismarı olduğuna inanıyorum.

Vehbi Vakkasoğlu, Almanya'da çalışmış bir din öğretmeni. İslami bir anlayışla yazdığı kitaplarda çocukları din konusunda bilgilendirmeyi ve elbette etki altına almayı hedefliyor. Öğretmenin Not Defteri, bir öğretmenin öğrencilerinin sorduğu birtakım soruları yanıtlarmış gibi kurgulanmış. Bunlar dinle ilgili birtakım kuşkuları da içeriyor, örneğin "Her şeyi Allah yarattıysa Allah'ı kim yarattı?" türü şeyler. Buna benzer soruları örneğin Caner Taslaman da cevaplamaya çalışıyor ama - yukarıda Allah var (!) - Vehbi Vakkasoğlu kesinlikle daha iyi.

İşte evrim teorisi üstüne ilk bilgilerimi bu kitaptan aldım; muhtemelen Almanya'da görev yaptığı için Vehbi Vakkasoğlu bütün bu evrim/din tartışmalarına daha sık muhatap olmuştur. Kitaptaki tartışma heyecansızdı; ama bir endişe de uyandırmıyordu. Doğal seçilime gelene

kadar her şey iyi gidiyordu. Neredeyse Darwin'in "maymuna benzediği için" bu teoriyi uydurduğuna bile inanacaktım; ama doğal seçilim açıklamasıyla taşlar yerine oturdu.

Düşüncenin Doğal Seçilimi

Ki bütün mesele de budur: Bilim tarihinde taşların yerine oturduğu anlar nadirdir. Newton'ın kafasına düştüğü söylenen elma, John Dalton'ın "Quaker" dostlarına atom modelini açıklayışı, Einstein'in ışık hızında ilerleyen bir trende aynadaki görüntünün akıbetini düşünmesi…

Evrim teorisi, bilim tarihinin en büyük sıçramalarından biri. Karşıtlarından dinlemek bile bana keyif veriyor… İçimden geldiği gibi söyleyeceğim: Evrim teorisinin karşıtları; sığ, bayağı, bazen kendilerinin bile inanmakta zorlandıkları abuk subuk argümanlar uyduruyorlar.

Düşünün: Nuray Mert gibi eğitimli bir entelektüel "sinek bile yaratamazlar"a sarılmış. Bundan daha aşağı bir düşünsel pozisyon düşünemiyorum. Bu kafaya göre, Özel Görelilik Kuramı'nı tartışmak için ışık hızına çıkmamız ya da Waterloo Savaşı'nın gerçekleştiğini bilmek için zaman makinesi icat etmemiz gerekir.

Teknolojisini Al Ama Ahlaksızlığıyla

Sanırım Gorki'nin sözü: "Zaferden sonra metafizik iyidir ama savaştan önce size kesin bir bilim gerekir." Şöyle de yorumlanabilir: Elinizdeki bilgiyi gerçek hayatta sınayacaksanız bilime sırtınızı vermelisiniz. Ya da daha da açıklaştırırsak: "Sağlığınız iyiyken hadisleri savunabilirsiniz. Ama karnınız ağrıyorsa deve sidiği içmek yerine reçetede yazan ilacı denersiniz."

Bugünün evrim karşıtları sırtlarını genellikle bilimin kesinliğine ilişkin - eh yine Batı'dan alınma - eleştirilere dayıyorlar.

Batı kültürü zengin bir eleştiri geleneğine sahip, bu doğru. Bilim tarihi de bir masumiyet hikayesi değildir. Hiroşima bilimin sonucudur, Auschwitz de öyle. Öte yandan anestezi ve antibiyotiklerin fena kazanımlar olmadığını da inkar etmemek gerek.

Bilimsel bulgular, doğayı ve evreni elimizden geldiğince nesnel yöntemlerle incelememiz sonucu oluşur. Sonuçlar ahlaken doğru ya da yanlış değildir. Elde edilen sonuçlara göre araçlar ve çözümler geliştiririz. Maalesef bunların çoğu silahlar… Ne ekersek onu biçeriz…

Ancak evrim karşıtlarının silahlarla ilgili sıkıntısı olduğunu hiç görmedim. Tanklara ya da savaş uçaklarına hayran olanlarına çok rastladım. Bilimin araçsal yönünden hiçbir rahatsızlıkları yoktur; hatta mümkünse bilim onlar için böyle bir çeşit zanaat olmalıdır- ne de olsa Tanrı'yı bile bir zanaatkar gibi hayal ederler.

Bilim, son derece kıyıcı biçimde eleştirilmiştir; fena da olmamıştır bu- bilim adamlarının sorumluluğu artmıştır bu sayede. Öte yandan bilimin eleştirisi denen şey çoğunlukla - bilimle aynı olmayan - "aydınlanma"nın eleştirisidir.

Yanılma Payının Bölüşülemeyen Mirası

Bilimin yanılma payı yok mudur? Kimse yoktur diyemez. Ancak bilimin yanılma payının olması belli bir konudaki bilim-dışı gelişigüzel yaklaşımları daha doğru ya da haklı kılmaz.

Evet, bilim ancak olumsal, yani doğruya mümkün olan en yakın ölçüde açıklamalara girişir. Tanımı gereği böyledir. Ama bu keyfi yorumlar üretebileceği ve bunları sorumsuzca halka sunabileceği anlamına gelmez. Bulgularını defalarca sınamadan geçirmeli ve bütün bu işlemi kapsamlı ölçümlemelerle desteklemelidir.

Kendi adıma iddiasını hiçbir sınamadan geçirmeden, sadece basit akıl yürütme yoluyla ortaya sürenlerden çok yöntemli ve çoklu sınamadan geçmiş bilgiye rağbet ediyorum. Pi sayısını tam hesaplayamamış olabilirsiniz; ancak dairenin çevresinin çapına oranının Pi'ye eşit olmadığını söylemek için bunu öne sürmek yeterli değildir.

Pekiyi, dünyayı ve canlı yaşamı bir Tanrı'nın yarattığını söylemekle bütün bunların uzaylıların kurguladığı bir simülasyon olduğunu söylemek arasında inanılırlık açısından ne gibi bir fark var?

Öte yandan, birisi meyve sineği ile insan DNA'sının arasındaki benzerlikleri ve farkları belirlediğinde, bunları başka canlıların DNA'sıyla anlamlı bir hiyerarşi içinde gösterebildiğinde bir fark koymuş oluyor. İşte bilim o değerli küçük farktan kaynaklanıyor ve o farkın oluşması 150 yılı aşan bir süre boyunca binlerce insanın çalışmasıyla gerçekleşebiliyor.

Evrim teorisi üstüne yazılmış bu standartta milyonlarca makale mevcuttur; dileyen Google Scholar'a girip arayarak sonucu görebilir. Evrim teorisini destekleyen deneyler de mevcuttur. Çok da uzağa gitmeye gerek yok; insanlar sinek yaratamıyor ama sadece birkaç kurt türünden yüzlerce irili ufaklı köpek türü oluşturmayı başarmışlar...

Kısacası inanç başka, bilim başkadır. Sorun Mert'in ve benzer demode liberallerin söylediği gibi insanların bilimi putlaştırmalarında yatmıyor. Sorun, inancın önerdiği şeyi bilimin desteklememesinde hatta neredeyse açık biçimde aykırı düşmesinde…

Yalandan Korkmam Evrimden Korktuğum Kadar

Karşıtları, bilimin sınırlarının tüketildiğini, insanın gerçeğini bilimin ötesinde aramasının imkanlarını sorguluyorlar. Bunun nasıl olduğunu sorduğunuzda, ikinci dereceden polinomların türevini almayı bilmeyen birisi karşınıza çıkıp size Heisenberg Belirsizliği ile ilgili ders vermeye kalkıyor. Bu da bana hep karşılaştığım bir istismar biçimini anımsatıyor: Yalancılık.

Evet, yalancılık.

Maalesef bilim karşıtlarının çoğu yalan söylüyorlar. Su içer gibi yalan söylüyorlar, inandıkları din ya da kutsalları her neyse, onun üstüne oturup gerine gerine yalan söylüyorlar. Bu yalanları en güzel evrim teorisi üstüne söyledikleri ortaya döküyor.

Düzeltiyorum. Evrim karşıtlarının çoğu yalan söylemiyor. Hepsi yalan söylüyor.

Örneğin neredeyse evrim karşıtı hemen her yayında şu iddiaya rastlarsınız: Batı'da artık evrim öğretilmiyor. Müfredattan çıkarıldı. Batı üniversitelerinde artık evrimin geçersiz olduğu kabul edildi.

Yalan… Milyonlarca makale var, neredeyse bütün üniversitelerde evrimci biyoloji eğitimi veren kürsüler var.

Fosil kayıtlarında ara türlerin olmadığını söylüyorlar. Yalan… Karbon 14 testi ya da başka yöntemlerle ilgili olmayan bilgiler üretiyorlar. Şarlatanlığa bile gerek duymuyorlar. Sadece, kelimenin tam anlamıyla gözünüzün içine baka baka yalan söylüyorlar.

Darwin'in Yahudi olduğunu - ne ilgisi varsa! - söyleyip bir taşla iki aşağılık yalan söylemeye çalışanlar var.

Evrim teorisinin "sınanabilir" olmadığını, dolayısıyla bilimsel olamayacağını söylüyorlar. Yalan…

Olmayan üniversite isimleri, olmayan profesör isimleri uydurup onların ağzından da yalan söylüyorlar… Ki - herhalde kendilerinden daha muteber gördükleri için - bu uydurmalar da hep Batılı isimler oluyor.

Yanlış demiyorum, yalan. Yalan söylüyorlar işte.

Son zamanlarda da tartışmanın bazı tarafları evrimin İslam'a aykırı olmadığını söylüyorlar. Evet bazılarında bir manevra çabası var. Sizce içten içe buna inanıyorlar mı? Umarım inanıyorlardır; çünkü bu da apaçık bir yalan.

Hassas ayar, akıllı tasarım… Bunların hepsi ABD'de yeni kuşak Hristiyan tarikatlarınca tüketilmiş temelsiz boş iddialar. Hiçbir geçerlilikleri de yok.

Sahihliğin Dayanılmaz Hafifliği

Gelelim hadislerle ilgili sancıya; yanılmıyorsam bu konuya yakın zamanda kafayı takanlardan ilki merhum Yaşar Nuri Öztürk'tü.

Büyük şöhret kazanmasına karşın İslamcılar arasında hiçbir zaman tam benimsenmedi; halbuki 80'den önce Hareket gibi dergilerde yazmış, siyaseten çekirdekten bir din adamıydı. Zeki bir adamdı ancak dini popülist bilim gibi kurgulamaya çalışırken "Doğrusu, biz insanı karışım olan bir spermden yarattık." türü ifadelerle meâl yazacak kadar savruklaşabiliyordu.

Dinde bir yenileşme yaratmak isteyen kim olursa olsun, önce hadislere bir savaş açıyor. Edip Yüksel, İhsan Eliaçık, Yaşar Nuri… Bugünlerde Caner Taslaman. Hadis karşıtları Kur'an'ı tek ölçü kabul etmeyi öneriyor.

Karşılarında, gelenekten din adamları var: Hadisler olmadan Kur'an'ın anlaşılamayacağını söylüyor, hadislerin de dinin özü olduğunu kabul ediyorlar.

Tartışmanın din tarihindeki köklerine girmeyeceğim; meraklısı bulup bu konuda bolca literatür okuyabilir. Bana göre bu tartışmanın bugün için ne ifade ettiği önemlidir:

Kur'an'ın kaynak olarak yeterli olduğunu savunanlar, bireyle inancı arasından çekilmeyi öneriyor. Herkes açıp Kur'an'ı okur ve anlayabilir, anladığı gibi de uygular diyor. Akla uygun biçimde yorumlandığında Kur'an'ın insanlık için yol gösterici kitap olarak yeterli olduğunu savunuyorlar.

Hadisçiler ise Kur'an'ın hadisler yardımı olmadan tam olarak anlaşılamayacağını, ibadetlerin bile doğru dürüst yapılamayacağını savunuyor; örneğin Kur'an'da namazın nasıl kılınacağı tarif edilmez, diyorlar. Bunlar için hadislere başvurmak gerekir ve elbette hadisleri açıklayabilecek bir uzmana. Fıkıh, tefsir ya da hadis uzmanlarına.

Yani tartışmanın özü şu: Dinde, insanların tabi olacağı bir otorite olmalı mı? Olmamalı mı?

Geviş Getirilen Modernlik

Kısacası bu tartışma tamamıyla anlamsız değil. Diyanet'in en büyük bütçelerden birini aldığı, Sünni İslam'ı bir ideoloji olarak benimsemiş bir devlette otoritesiz din olabilir mi? Tartışma sadece iman tazeleme işlevi görüyor. Ne Caner Taslaman'ın ne de Yaşar Nuri'nin bu konuda söylediğinin hükmü yok. Kalıcı olmuyor, bir yere de varmıyor.

Varsa ne olur? Tartışmanın ikinci aşaması başlar: Kur'an ayetleri elenmeye, cımbızlanmaya ve değiştirilmeye başlar ve din yavaş yavaş tasfiye olur. Bu nedenle din vardır ve tek otoritesi devlettir noktasında çoğunluk ikna oluyor. Devlet Kur'an'ı nasıl okumamızı isterse öyle okuruz.

Çünkü toplumsal bilinçaltımızda şu yazılıdır: Din elden giderse birliğimiz dağılır, parça parça oluruz, çoluğumuz çocuğumuz ortada kalır.

İnsanın Tapusu Kimde? Evrim Mi? Din Mi?

Evrimin gündeme getirilmesi de özünde bir din tartışmasıdır. Modern biyolojinin "Tanrı" gibi bir sorunu ya da araştırma alanı yoktur. Yaratılış denen şeyin kavramsal olarak ne olduğu bile belli değildir.

Bütün tartışmalarda dikkat ederseniz Darwin dışında bir bilim adamının adı zikredilmez; sanki modern biyoloji Darwin'le başlamış ve bitmiştir. Darwin'i de alternatif ve elbette yalancı bir peygamber gibi konumlama çabası vardır.

Bu tartışma bilimin içeriği üstüne hiç değildir; özünde, tam da Nuray Mert'in ısrarla yaptığı gibi, evrimin de bir "inanç sorunu" olduğunu ikrar etmek üzere gerçekleşir.

Lafı da çok dolandırmaya gerek yok. Evrim ile kastedilen açıkça bilimdir. Bilimin, "sığ pozitivizm" türü kolaycı yaftalarla bir inanç meselesi olarak sunulmasından başka bir niyete bağlanmaz.

Eğer cidden nereden geldiğimiz, nereye gittiğimiz gibi metafizik soruların peşinde olsaydık, herhalde öncelikle kutsal kitapları tartışmamız ve bu kitaplardaki açık çelişkileri masaya yatırmamız gerekirdi- ki o durumda muhtemelen halkın değerlerini tahkir etmekten ötürü hakim karşısına çıkabilirsiniz. Ya da en azından bu konuda Hristiyanlığın, Museviliğin, Budizmin ve diğer dinlerin açıklamalarını tartışıyor olurduk.

Kısacası, iktidar açısından bu tür bir tartışma halkla toplumu bir ayara çekmek için bir araçtır. Bu tür polemiklerle, bilimin ne kadarının makbul olduğu ya da dine nasıl inanılacağı konusunda bir rehber oluşur.

Aslında işin ucunda Ortaçağ skolastizminin yeniden yaratıldığını öngörebiliriz: Halkın bilimle ilişkisi otoritenin izin verdiği ölçüde kalır. Halka verilen şey bellidir: Öğrenilmeyen ama ezberletilen bir din ya da bir çeşit din/bilim kokteyli.

Asıl soru hâlâ boşluktadır: Çocuklarımıza ne öğreteceğiz?

EVRİM TEORİSİ 'ALLAH YOKTUR' MU DİYOR?

Pınar Doğu- 18 Ağustos 2017- t24.com.tr/

İstanbul Üniversitesi'nden Yrd. Doç. Çağatay Tarhan ile Evrim teorisi üzerine konuştuk**.** Biyoloji dersi müfredatından Evrim teorisinin çıkartılması son aylarda gündemi epey meşgul etti. Ancak evrim teorisinin ne olduğu, tarihçesi, hem genetik hem moleküler biyoloji alanındaki bilimsel gelişmelere katkısı üzerinde hemen hemen hiç durulmadı. Herkes kendince bir şeyler söyledi, sosyal medyada kimisi kulaktan dolma bilgilerle, bunu doğru ve yerinde bir karar olarak değerlendirdi, kimisi Evrim teorisinin çocukları dinsizliğe sürüklemeyeceğinden aksine canlıların gelişimini öğrenmenin bilimsel bakış açısını zenginleştireceğinden, dolayısıyla müfredattan kaldırılmasının sakıncalarından bahsetti. Evrim teorisi hakkında birbiriyle çelişen çok fazla bilginin dolaştığını görünce, İstanbul Üniversitesi'nden Yrd. Doç. Dr. Çağatay Tarhan ile Evrim teorisi üzerine konuştuk. Kendisi 2002 yılından beri hücresel yaşlanma alanındaki çalışmalarını sürdürüyor.

Öncelikle bilimsel teori ile günlük dilde kullandığımız teori arasındaki fark nedir, açıklayabilir misiniz?

Günlük dilde teori daha çok sezgilere dayalı, dayanaktan yoksun ve kabaca "bu iş bence böyledir" gibi bir algıya dayanıyor. Buna bir örnek olarak şu sıralar özellikle sosyal medyada çok yer bulan Game of Thrones dizisine yönelik yorumlar bile verilebilir. Dizinin bundan sonra nasıl ilerleyeceği, sonunun ne olacağı, kimin kiminle nasıl bir ilişkisinin bulunduğuna dair tonla "teori" üretilir. Kuşkusuz bu tür ifadelerin bilimsel teorilerle bir ilgisi yoktur. Bilimsel teori, doğada gözlemlenen herhangi bir olgunun o şartlarda, o haliyle, o biçimde neden ve nasıl gerçekleştiğine ilişkin tutarlı açıklamalar bütünüdür. Çok kabaca bir cismin yere düşmesi dünyada her yerde gözlemlenen bir durumdur ama bu cismin neden ve nasıl düştüğüne ilişkin açıklamalar teori adını alır. Teoriler birinin dirseklerini masaya dayayıp kafasında kurduğu düşünceler değildir. Gözlemlenen olgunun neden ve nasıl öyle olduğuna ilişkin çeşitli hipotezler ileri sürülür. Bu hipotezlerse belirli bir tarihselliğe yaslanır. Uzun bir zaman sürecinde bu hipotezler defalarca, çeşitli bakımlardan deneysel olarak da sınanır, çok farklı bilim disiplinlerinden gelen veriler ve incelemelerle zenginleşir. Kimi hipotezlerse bu sınamaları geçemez ve elenir. Sınamalardan geçmiş hipotezler kendi ilişkisellikleri içinde belirli bir bütünlüğe oturtulur ve böylece o olguların neden ve nasıl öyle olduğuna ilişkin bir teori inşa edilmiş olur. Bilimsel teoriler yoğun emek, zaman, dikkat, bilgi ve çaba isteyen açıklamalardır dolayısıyla örneğin bilimsel bir teori için "bu yalnızca bir teori" demek en hafif deyimiyle büyük bir cehaleti yansıtmaktadır.

Evrim teorisi ile ilgili çok fazla yanlış bilgi dolaşıyor. Evrim teorisi nedir? Tarihsel gelişiminde ve evrim teorisi çalışmalarının bugün geldiği noktadan bahsedebilir misiniz?

Yukarıdaki soruya verilen cevaplar bağlamında düşünmeye çalışalım. Doğada gözlemlediğimiz şöyle bir durum var. Dünyanın tarihine baktığımızda süreç içinde kıtalar yer ve şekil itibariyle değişim geçirmiş örneğin. Hala da yılda şu kadar ölçekte hareket ettikleri bilinir. İşte bir bölgede daha önce denizler bugünkü seviyelerinden daha yüksekteymiş. Yanardağ patlamasıyla bir yerlerde bir göl oluşmuş. Depremlerle yer şekilleri değişmiş, dağlar oluşmuş. Yani yerküre çok dinamik ve sürekli bir değişme halinde. Tam da 1999 depreminin yıldönümündeyiz ve bu depremlerin nasıl değişimlere yol açabileceğini kendimiz çok yakından deneyimledik. Bu değişimlere, tartışılmaz bir olgu olarak, yer kürenin evrimi diyoruz. Şimdi yerkürenin neden ve nasıl bu şekilde değiştiğine ilişkin pek çok teori arasından bugün kabul gören bir teori, ayrıntısı bir yana, levha tektoniği teorisidir. Tıpkı yer küre için geçerli olduğu gibi, doğada var olan canlı popülasyonları da sürekli olarak değişmekte, dış görünüşlerinden tutun da genetik, hücresel, biyokimyasal ve davranışsal özelliklerine kadar pek çok özellikleri bakımından zaman içinde farklılaşmakta ve çeşitlilik göstermektedir. Bu da tıpkı deneyimlediğimiz deprem gibi bir doğa olgusudur. İşte evrim teorisi canlı popülasyonlarında bu farklılaşma ve çeşitlenmenin neden ve nasıl gerçekleştiğine ilişkin bir teoridir. Darwin, evrim teorisini oluştururken özellikle canlılar arasında ortak ata ilişkisine ve doğal seçilimle evrimleşmeye vurgu yapar. Yıllar içinde biyolojinin farklı disiplinlerinden gelen verilerin artmasıyla teori başlangıçtaki bu haliyle kalmaz. Örneğin daha sonra gen merkezli evrimleşme, kesintili evrimleşme gibi farklı teoriler de ileri sürülmüştür. Daha sonraları doğal seçilimin yanında genetik sürüklenmenin de temel evrimleşme mekanizmalarından biri olduğu ortaya çıkmıştır. Darwin'in yaşadığı dönemde genetik sürüklenme bilinmiyordu ve teorisinde ağırlıkla görülmesi de beklenemezdi. Bu anlamda evrim teorisi elde edilen yeni verilerle zenginleşmektedir. Günümüzde özellikle moleküler biyoloji alanındaki gelişmeler sayesinde evrimsel değişim mekanistik anlamda çok daha etkin bir şekilde takip edilebilmektedir. Çok uzun sürelerde gerçekleşen değişimler, laboratuvar koşullarında daha rahat tanık olabileceğimiz şekilde tasarlanan deneylerle gözlemlenebilmektedir. Tüm bunların sonucunda evrim teorisi şimdiye dek yapılan sayısız sınamadan başarıyla çıkmıştır. Bu anlamıyla doğada gözlemlediğimiz evrim olgusunu daha iyi açıklayan bir teori elimizde yoktur.

Evrim teorisinin ortaöğretim ve lisede okutulmasının öğrenciye yararları nelerdir? Evrim teorisine ilgi duyduğu için üniversitede biyoloji bölümünü seçen bir arkadaşım vardı mesela.

Evrim teorisi aslında yüzyıllardır süregelen doğanın statik kavranışına vurulan güçlü bir darbedir. Doğanın dinamik yapısı şimdi bize çok sıradan bir gerçekmiş gibi gelse de bu kavranışın nasıl olacağına ilişkin sert tartışmalar yaşanmış ve canlıların da evrim geçirdiğini söylemek büyük bir cesaret gerektirmiştir. Bu anlamıyla evrim teorisi canlılar aleminin belirli ve doğrusal bir hiyerarşik yapıda değil, girift ve karmaşık bir ilişkiler ağı halinde olduğunu söyler. Buna göre, bu bütün içinde örneğin insanın özel bir misyonu ya da konumu yoktur. Bir bilimsel gerçekliğin kavranmasının yanında salt insan merkezli doğa kavrayışından sıyrılmak bile çok önemlidir. Bu, doğayla ve diğer canlılarla ilişkilerin daha sağlıklı kurulması anlamında çok önemli bir adımdır. Öte yandan doğada canlılar ve çevre arasında karşılıklı etkileşimlerin, parça-bütün arasındaki diyalektik ilişkinin kavranışı dünyaya ve topluma bakışı da çok daha sağlıklı etkileyecek girdiler sunar.

Ve bahsettiğim arkadaşım dindar sayılmasa da inançlı biriydi. Evrim teorisi ile teoloji çakışıyor mu? Evrim teorisi Allah yoktur mu diyor?

Her seferinde dile getirilen bir gerçektir. Evrim teorisine ilişkin köşe taşı sayılabilecek kimi isimler arasında inançlı ve inancına yönelik ibadetlerini yerine getiren insanlar vardır. Bu gün de böyledir. Şunu açıklıkla söylemekte fayda var, neyi açıkladığını yukarıda zaten belirttik ama evrim teorisi bir yaratıcının varlığıyla ya da yokluğuyla ilgilenmez. Darwin'in beş yıl süren meşhur yolculuğunu yaptığı geminin kaptanı mamutların artık dünyada var olmama nedenini çok büyük oldukları için Nuh'un gemisine alınamaması ile açıklamaktadır. Aynı dönemlerde yaşamış bazı din adamları, artık aramızda olmayan nesli tükenmiş türlerin fosillerini tanrının canlıları yaratmadan önceki denemelerinin ürünleri olarak açıklamaktadır. Bir doğa bilimci bu tür açıklamalara fit olmaz, gerçeklik bu açıklamaları aşar. Darwin de bunları yeterli görmemiş çok daha karmaşık, kolayca ulaşılmayan bir açıklama peşinde koşmuştur. Bunları ileri süren insanlar geleneksel kabullere yaslanmaktadır ve örneğin evrim teorisi ortaya atıldıktan sonra da çok ciddi muhalefet etmişlerdir. Dolayısıyla bu soruyu evrim teorisiyle çatışma yaşayan insanlara sormak gerekiyor. Teori, popülasyondaki değişimlerin sonuçlarından biri olarak yeni türlerin de var olan türlerden ortaya çıkabileceğini söylüyor. Darwin'de ilk zamanlar evrim kelimesini değil, değişikliklerle türeyiş ifadesini tercih ediyor. Fakat geleneksel algıya göre bu kabul edilirse, insan da diğer türler gibi sıradan bir tür olmuş olacak, başka türden türemiş olabilecek, kutsallığı ve bunun üzerine inşa edilmiş hikâyeler büyük ölçüde geçersizleşecek. Dolayısıyla teoriye karşı çıkan insanların gerçekten bilimsel bir kaygısının olup olmadığına, teorinin argümanlarına bilimsel argümanlarla karşı çıkıp çıkmadığına bakmak gerekiyor. Şimdiye kadarki deneyimlerimiz karşı çıkanların pek azının bilimsel ölçütlerle hareket ettiğine işaret ediyor. Böyle olduğuna göre bundan ötesi bilimin konusu değildir ve bilimin diliyle konuşulmamaktadır.

Peki, evrim teorisi ile ilgili Türkiye'deki çalışmalar ne yönde?

Türkiye'de doğrudan evrim, evrimsel mekanizmalar ve bununla ilişkili olarak diyelim popülasyon genetiği gibi konularda çalışma yapan grupların sayısı görece azdır.

Evrim teorisiyle ilgili çalışmaları hükümet maddi ve manevi anlamda destekliyor mu?

Bilimsel çalışma yapma, proje yürütme ve bunlara bütçe ayrılması anlamında bu konuda özel bir destek ya da engellemenin olması söz konusu değil.

Evrim teorisi çalışmalarının, disiplinlerarası etkileşim açısından düşünürsek, tıbbın diğer alanındaki çalışmalara katkıları nelerdir? Evrim teorisinin olmadığı bir biyoloji ya da tıptan söz edilebilir mi?

Evrimsel tıp konusu özellikle son yıllarda önem kazanmaya başladı. Evrimsel tıp neden belirli hastalıklara yakalandığımızı diğer türler ve çevreyle ilişki içindeki bir tür olarak insanın tarihsel öyküsüyle birlikte ele alır ve klasik teşhis sürecine tarihsel bir perspektif katkısı sunar. Bugün bunun en tipik örneğini metabolik hastalıklar ve diyelim obezitedeki artışta görmekteyiz. Bu hastalıklardaki artış özellikle modern insanın ortaya çıktığı dönemde gerçekleşen hızlı değişimlerin onun taşıdığı biyolojik potansiyelin çok ötesine geçmesiyle ilişkilidir. Çok basit olarak biyolojimiz görece yüksek protein-düşük şeker ve düşük yağ içeren bir beslenme üzerinde şekillenmiştir. Sahip olduğumuz genom bu anlamda çok az değişmişken beslenme tarzımız çok hızlı bir şekilde değişim geçirmiştir. Konuya bu açıdan bakılması geleneksel tedavi yöntemlerinin dışında yeni kapılar açabilir. Alzheimer hastalığına neden yalnızca insanların sahip olduğunu düşündüğünüzde bu hastalığın diğer primatlardan zekâ bakımından farklılaşmasıyla ilgili olduğunu ve hastalığın nedenini ararken onlardan ayrıldıktan sonra bize özgü olarak ortaya çıkan genlere bakmak gerektiği evrimsel

perspektifle bakışa bir örnektir. Yine son bulgulara göre otizm ve şizofreni, çok daha yakın akrabalarımız olan Denisovanlarda bile bulunmayıp bize özgü genetik yapının sonucunda ortaya çıkmış gibi görünmektedir. Dolayısıyla tedavi süreçleri için bakılması gereken yer bu genetik değişiklikler olacaktır. Bir başka örnek insanlarda AIDS hastalığına yol açan HIV virüsünün nereden köken aldığının ortaya konmasıdır. Ancak virüsün evrimsel akrabalık ilişkileri ortaya konduğunda ne zaman ve hangi genetik değişiklikleri geçirip insanda hastalığa yol açtığı ortaya çıkarılabilmiştir. İnsanda görülen kimi hastalıkların moleküler düzeydeki oluşum mekanizması bira mayaları kullanılarak ortaya çıkarılmıştır. Evrimsel akrabalık ve korunmuşluk kavramını bilmeden bir maya türünden medet ummak kimsenin aklına gelmez. Dolayısıyla bu bakış açısı yerleşiklik kazandığında hastalıkların nedenlerinin ve tedavilerinin daha verimli bir perspektifle değerlendirilebileceği açıktır.

21.EVRİM TEORİSİ HAKKINDA SON SÖZLER

Dr. Yüksel Çayıroğlu-25 Haziran 2021-serbestgorus.com/

Daha önceki yazılarımızda detaylı olarak ortaya konulan izahlardan anlaşılacağı üzere evrim teorisi ne kesin kanıt ve bulgularla ispat edilmiş bilimsel bir gerçektir, ne makul ve rasyonel temelleri olan bir açıklama şeklidir, ne de dinî argümanlara dayanan meşru bir teoridir. Her ne kadar evrimciler, gözlem ve deneye dayalı bir kısım olgulardan, tabiat yasalarından ve biyolojik ilkelerden yola çıksalar da, bunların yorumundan hareketle ortaya koydukları evrim teorisinin olgusal ve bilimsel bir yönü yoktur. Burada bahsettiğimiz evrimin makro evrim, yani bir türün başka bir türe dönüşmesi anlamındaki büyük değişiklikler olduğunu bir kere daha hatırlatmakta fayda var. Zira mikro evrim denilen tür içi çeşitlilik ve zenginliğin oluşması zaten gözlemlenebilen ve Allah'ın canlı varlıkların DNA'sına koymuş olduğu bir gerçektir.

Darwinistlerin en büyük dayanakları, bilimsel kanıtlardan ziyade evrim teorisine duydukları sarsılmaz inanç ve kabulleridir. Mesela medya programlarında evrime yöneltilen itirazlar karşısında onu savunan Darwinistler hemen bilim adamlarının bu konudaki genel kabulüne ve konu etrafında yapılan bilimsel çalışmaların çokluğuna atıfta bulunurlar. Zira onların anlayışına göre dünyada bu kadar genel kabul görmüş bir teori elbette doğru olmalıdır. Hem doğru olmasa, on binlerce bilim adamı bugüne kadar evrimi destekleyici akademik çalışmalar yaparlar mıydı?

Oysaki onların unuttukları bir gerçek vardır: Aristotales'in fikirleri ve bilimsel kabulleri uzun asırlar boyunca Batı'da tartışmasız gerçek kabul edilmişti. Hatta Galileo gibi bilim adamlarının yargılanmalarının ve cezalandırılmalarının sebebi de ona zıt şeyler söylemeleriydi. Aynı şekilde Kepler'in, Kopernik'in ve hatta Newton'un ortaya attıkları teoriler de ilk zamanlar bilim adamları arasında tartışmasız birer gerçekti. Ne var ki bunların ömürleri sınırlı olmuş, bilim dünyasındaki yeni gelişmelerle hepsi yerlerini bir bir yenilerine terk etmiştir. Bu sebeple bir teoriyi savunanların sayısından ziyade, asıl önemli olan, ortaya koydukları iddia ve kanıtların gerçekle ilişkisi, tutarlılığı, makuliyeti ve bilimsel gücüdür. Evrim teorisi ise bütün bu açılardan objektif ve yeterli desteğe sahip değildir.

Bazı Müslüman âlimlerin iddia ettikleri üzere Darwinizm, bütünüyle dinden ayrı müstakil bir konu değildir. Çünkü onun en temel iddiaları doğrudan yaratılışla ilgilidir. Evrimciler sadece gözlemledikleri gerçekler üzerinde durmaz, var olan canlı organizmaları ve onlardaki değişim ve dönüşümleri incelemekle yetinmez, bunlardan hareketle bütün canlı türlerinin ortaya çıkışıyla ilgili varsayımlar ortaya atarlar. İşte dinle çelişen de bilim adamlarının gözlem ve

deney yoluyla elde ettikleri veriler değildir; bilakis bunlar üzerinden geliştirdikleri felsefedir, varsayımlardır. Dolayısıyla buradan yola çıkarak din-bilim çatışması ortaya atmanın makul bir gerekçesi yoktur. Eğer bir çatışma varsa bu, pozitivist ve natüralist temellere dayalı biyoloji felsefesiyle din arasındadır.

Evrimci Müslümanların, Kur'ân ve Sünnet'ten yola çıkarak evrime delil arama çabalarının da neticesiz olduğunu görmüş olduk. Zira İslâm'da evrim teorisini destekleyen tek bir nas dahi yoktur. Evrimin İslam'a uygun olduğunu iddia edenlerin yaptıkları, nasları zahiri anlamlarının dışına çıkararak zorlama tevillerle onlara istediklerini söyletmektir. Bunun ise meşru bir metot olduğu söylenemez. Çünkü nasların tefsirinde asıl olan, hakiki manayı vermeye mani bir delil, bir karine olmadıkça mecazi yorumlara gitmemek, hakikî manalarını esas almaktır. Aksi takdirde herkes her istediğini Kur'an'a mâl etmeye kalkışır. Evrim teorisinin dinden vize alması mümkün değildir.

Kur'ân ve Sünnet'te evrimin meşruiyetini gösteren bir delil bulunmadığı gibi, tam tersine evrimi çürüten onlarca delil vardır. Başta Hz. Âdem'in yaratılışı olmak üzere Kur'ân'ın yaratılışla ilgili âyetlerinin tamamı evrim teorisinin iddialarını reddeder. Çünkü Kur'ân'a göre canlı cansız bütün varlıkları yaratan Allah'tır. Tabii süreçlerin, sebeplerin, rastlantıların yaratmada bir tesiri yoktur. Onlar, Allah'ın icraat ve tasarruflarının önünde sadece birer perdedir. Özellikle Hz. Âdem'in yaratılışının oldukça detaylı bir şekilde anlatıldığı âyetler, evrimi kökten reddeder.

Evrimcilere göre, "yaratılışçılar" tarafından ortaya konulan yaratma teorisi, üzerinde durulmayı dahi hak etmez. Çünkü bu, gözlemlenemeyen, laboratuvara sokulamayan, test edilemeyen, tekrarlanamayan ve yanlışlanamayan teolojik ve metafizik bir izahtır. Dolayısıyla da bilimsel yönteme zıttır. Bugünün bilimsel metodunda vahiy bilgisine yer yoktur. Ne var ki bu, son birkaç asırdır materyalist felsefenin bilim dünyasına armağan ettiği sakat bir anlayış ve yanlış bir metottur. 19. yüzyıla kadar ne Doğu ne de Batı dünyasında böyle bir metot kullanılmamıştır. Dolayısıyla bilim dünyasının natüralist anlayışı devam ettirme konusundaki ısrarlarını bilim ahlakı ve hakikat arayışı açısından tasvip etmek mümkün değildir.

Bu konuda yapılan şu değerlendirmeler oldukça yerindedir: "Bizim bir "Yaratılış Modeli" ortaya koyma gibi bir mecburiyetimiz ve ihtiyacımız yoktur. Zira yaratılış, sebep-netice bağlantıları gibi perdelerin ardında gizlenmiş bir mucizedir. Mucizeleri ise normal tabiat kanunları sınırları içinde izah etmemiz mümkün değildir. Diğer taraftan, "Yaratılış Modeli" adı altında, herhangi bir sistem veya mekanizma ortaya koyabilmemiz için, mantıken bizim Yaratıcımız kadar ilim ve kudretimizin olması gerekir. Zira hayat verme veya yaratma gibi benzersiz bir fiili yapacak olanın da, benzersiz olması gerekir. Hâlbuki sonsuz bir ilim ve kudret gibi sıfatlar ancak Allah'a mahsustur. İnsan olarak bizler yaratılışa şahit olmadığımız gibi, böyle bir mucizeyi anlamaktan da âciz durumdayız." (Arif Sarsılmaz, Evrim Tartışması, s. 110)

Her şeye rağmen günümüz dünyasında evrim reddedilecekse, doğrudan İslâm adına reddedilmemelidir. Bilakis bu konuda öncelikle ilmî metotlar ve rasyonel düşünce kullanılmalıdır. Son birkaç asırdır Batı dünyasında tavan yapan din-bilim çatışmasını alevlendirmeme adına en uygun yöntem budur. Fakat birilerinin dinden evrime delil bulmaya çalıştığı veya evrimi ateizm savunusunun güçlü bir argümanı olarak takdim ettiği bir yerde sessiz kalmak da doğru olmaz. Çünkü bunun zararı, diğerinden daha büyüktür.

Evrimi savunan bilim adamları, kendi teorilerini kabul ettirmek için ne kadar etkileyici hikâyeler ortaya koyarsa koysunlar, ne kadar büyük bir propaganda yürütürlerse yürütsünler, kanaatimizce hâkim paradigmanın tesirinden sıyrılarak doğru sorular sorabilen ve kendisine dikte edilen fikirlere eleştirel bakabilen bir insan açısından evrimin kabul edilmesi hiç de kolay değildir. Özellikle de akıl ve şuurdan yoksun olan tabiatın, maddenin ve tesadüflerin kendi kendine yapabilecekleri işlerin sınırlı olduğunu, bunların hiçbir şekilde mükemmel bir tasarım, harikulade bir düzen ve oldukça hassas dengeler gerektiren canlı organizmaların ortaya çıkması üzerinde etkisinin olamayacağını fark eden biri, kendisine anlatılan hikâyeyi baştan sonra yeniden gözden geçirme zorunluluğunu hissedecektir.

Öyle inanıyoruz ki bilim adamları din ve bilimi kesin hatlarla birbirinden ayırmaktan vazgeçerek teşri ve tekvini emirleri birlikte okumaya başladıkları zaman, ilahî vahyin bilime engel değil destek olduğunu görecek, Kur'ân âyetlerine insafla ve önyargısız yaklaştıkları takdirde onun kendileri için nasıl yol gösterici olduğunu fark edecek, onun sayesinde yeni bakış açıları kazanacak ve farklı ufuklara açılacaklardır. Bilemiyoruz belki de uzun asırlardır birbirinden ayrı düşmüş bilim ve dinin yeniden barışması, uzlaşması ve iş birliği yapması insanlık adına çok önemli açılımlara vesile olacaktır.

Canlı cansız bütün varlığa Allah'ın sanatları olarak bakabilen bilim adamları en azından araştırma ve çalışmalarına doğru bir yerden ve doğru bir bakış açısıyla başlayacak ve böylece evrim gibi hipotezleri ispatlama yolunda zamanlarını ve enerjilerini israf etmeyeceklerdir. Canlılığın ilk defa yeryüzünde nasıl başladığı gibi çözümü mümkün olmayan, daha doğrusu naslarda zaten cevabı bulunan meseleler arkasında ömür tüketmeyecek, himmetlerini acil çözüm bekleyen çok daha önemli sorunlara yoğunlaştıracaklardır. Allah'ın abes bir fiil işlemeyeceğinin, kâinatta gereksiz ve hikmetsiz bir şey olmadığının bilinciyle, varlık ve olayların dilini çözmeye, onların arkasında saklı bulunan hikmetleri ve sırları bulmaya çalışacaklardır. Dünyanın ve canlı varlıkların; maddenin ve tesadüflerin insafına bırakılmadığını bilecek, Allah'ın kayyumiyetini, hıfz u riayetini her zaman üzerlerinde hissedecek ve dolayısıyla çalışmalarını çok daha güven ve huzur içerisinde sürdüreceklerdir.

Son olarak buraya kadar evrim teorisi etrafında yaptığımız değerlendirme ve eleştirilerin genel bir özetini sunmak istersek şunları söyleyebiliriz:

Evrim…

Bazı bilimsel gerçeklerin maksadını aşar bir tarzda yanlış ve yanıltıcı bir yorumudur.

İkna edici kanıtlardan yoksun seküler bir dünya görüşüdür.

Madde ile manayı, ruh ile cesedi, akıl ile kalbi birbirinden ayıran indirgemeci bir yaklaşımdır.

Önce iman edilip sonra delil aranılan kanıtlanmamış bir hipotezdir.

Cevapsız sorular karşısında zamanın sihirli gücüne sığınılan mesnetsiz bir kurgudur.

Yaratılışa dair can alıcı sorular karşısında geleceğe bel bağlanan gizemli bir bilmecedir.

Alternatifsizliğin araştırmacıları mecbur bıraktığı spekülasyonlar yumağıdır.

İspatı adına ortaya konulan bütün hummalı çalışmalara rağmen bir türlü etrafındaki muğlaklığın ve şüphelerin giderilemediği netameli bir kavramdır.

Boşlukları ve çelişkileri geniş hayal dünyasıyla doldurulan etkileyici bir hikâyedir.

Bilimsellik zırhıyla bütün soru ve sorgulamalara kapalı tutulan mukaddes bir tabudur.

Natüralist anlayışın bilim adamlarını mecbur bıraktığı makul olmayan bir açıklama biçimidir.

Bilimin, bilim adamlarının ve bilimsel çalışmaların otoritesiyle kabul ettirilmeye çalışılan bir tezdir.

Metafizik açıklamalardan kaçmanın ustaca ve kurnazca bir yoludur.

"Eldeki en iyi açıklama bu" denilerek müteselli olunan bir teoridir.

İkna edici delillerden ziyade varsayımlara dayalı bir ön kabuldür.

Madde, yasa ve tesadüfe kaldıramayacağı kadar yük yükleyen pozitivist bir izah denemesidir.

Hayatın başlangıcını ve biyolojik çeşitliliği izah etme adına ortaya atılmış iddialar bütünüdür.

Kesin bilimsel gerçeklerden dahi daha fazla savunma ihtiyacı duyulan modern bir dogmadır.

Emprik bilim maskesi ardına saklanmış materyalist bir felsefedir.

Bilimsel teorilerde aranan sıkı şartlar kendisinden esirgenen seküler bir inançtır.

Natüralist bakış açısının tabiat yasalarını nasıl çarpıttığının güzel bir örneğidir.

Söz kendisine geldiğinde savunanların da reddedenlerin de kolay kolay taassuptan kurtulamadığı büyük bir mücadele alanıdır.

Yaratıcı fikrini reddeden ateistlerin başlıca dayanağı ve en güvenli sığınağıdır.

Bir nefha-i ilâhî olan insanın müstesna konumunu biyolojik bir canlı seviyesine düşüren yaklaşım şeklidir.

Ön kabulleri ispatlama derdiyle sapla samanın birbirine karıştırıldığı bir ideolojidir.

İlâhî dinlere, selim akla, müşahedeye ve vakıaya zıt bir izah şeklidir.

Bütün metafizik izahları reddeden ve her şeyi maddede arayan bilimin, kaçınılmaz bir sonucudur.

Objektif bilimsel çalışmalar karşısında her geçen gün kan kaybeden yıkılmaya yüz tutmuş bir akımdır.

Bilimi mutlaklaştırmanın ne tür açmazlara sebep olacağını gösteren ibretlik bir tecrübedir.

Aleyhteki her tür delilin/açıklamanın ya inkâr edildiği ya da görmezden gelindiği bir tür saplantıdır.

Karşı tarafı ikna etme adına yer yer bilimsel ahlâkın dahi hiçe sayıldığı bitmeyen bir kavgadır.

Kanıt bulma adına nice emeğin ve zamanın israf edildiği yaman bir aldatmacadır.

Test edilmesi ve gözlenmesi mümkün olmasa da sıkı sıkıya bağlı kalınan örtük bir dindir.

"Büyük iddialar büyük kanıtlar gerektirir" sözünün kötü bir örneğidir.

Tabiattaki baş döndürücü nizam ve intizamı tesadüfi fiziksel süreçlerle izah etmeye çalışan bir faraziyedir.

Karışık terminoloji ve teknik terimlerle şüphelerin üzeri örtülmeye çalışılan tılsımlı bir güçtür.

Metodolojik ve bilimsel bir süzgeçten geçirilmeyen, geçirilmesi de mümkün olmayan salt bir tasavvurdur.

Veri ve olguların, evrimi tümüyle kabul edilmiş bir gerçekmiş gibi gösterecek şekilde kurgulandığı bir mugalatadır.

Mikro evrimi gösteren bilimsel kanıtlardan yola çıkarak makro evrimin gerçekliğine inanılan gerçekliğin bir kısmının abartılmış hâlidir.

Onca laboratuvar deneyine rağmen kendi kendine varoluşun ve türleşmenin bir türlü ispat edilemediği peşin bir yargıdır.

Değil inkâr edenlerin, kuşkusunu dile getirme cüreti gösterenlerin dahi "cahil", "ahmak" ve "yobaz" olmakla yaftalandığı bir çeşit "turnusol testidir".

Kuramlar, izahlar, kanıtlar, mekanizmalar, yorumlar değişse de kendisinin asla değişmeyeceği peşinen kabul edilen modern bir dayatmadır.

DNA'daki devasa bilginin, muazzam akıl gücünün ve insan bilincinin ortaya çıkışını genlerle, hücreyle yani maddeyle izah etmeye çalışan yetersiz bir yorumdur.

Cansızdan canlının, kaostan düzenin, kör tesadüflerden mükemmelliğin ortaya çıktığını savunan zorlama bir savdır.

Bilimin yanı sıra felsefe, din, ideoloji ve hatta siyasetin rol aldığı anlaşılması zor modern bir sentezdir.

Uzun bir geçmişin arkasında bıraktığı izler ve ipuçları üzerinde akıl yürütülerek elde edilen bir kanıdır.

Daha baştan kendini metafizik izahlara kapattığı için, canlı âlemdeki baş döndürücü çeşitliliğin kaynağını maddenin sınırlı dünyasında arayan bilimsel faaliyetler toplamıdır.

Akılsız ve şuursuz tabiatın dâhiyane seçimler yapabileceğine, tesadüfi gerçekleşen mutasyonların mükemmel canlılar oluşturabileceğine inanılan modern bir mittir.

Olasılık hesaplarını ve bilimsel verileri hiçe sayma pahasına -alternatifsizlikten ötürü- biyogenezin varlığından bahseden tarihsel bir öyküdür.

En başta maymun olmak üzere yeryüzündeki bütün canlıların; insanın farklı yakınlıklarda kuzenleri olduğunu öne süren uçuk bir izah şeklidir.

Ara formaların yokluğundan ötürü kurgulanan evrim ağacının bir türlü tamamlanamadığı hayali bir mekanizmadır.

Canlı vücutlarındaki indirgenemez kompleksliğin ve eksiltilemez karmaşıklığın kendisi yoluyla izahı mümkün olmayan düzmece bir senaryodur.

Boşlukları tesadüflerle ve faraziyelerle doldurulan öngörülemez olaylar bütünüdür.

530 milyon yıl önce dünyanın yaşına nispeten çok kısa bir sürede ortaya çıktığı tespit edilen canlıların varlığını (Kambriyan patlaması) izahta yetersiz kalan zayıf bir kuramdır.

Asıl gücünü pozitivist ve natüralist ön kabullerden alan bilimsel bir hokkabazlıktır.

Evrim ağacı çizimleriyle, embriyo resimleriyle, rengi değişen güvelerle, mutasyon geçiren bakterilerle, Miller deneyleriyle vs. çoklarının ikna edildiği bir algı çalışmasıdır.

Bilimsel olmadığı gerekçesiyle Yaratıcı fikrinin daha baştan denklem dışı bırakıldığı fakat her tür spekülasyonun rahatlıkla denkleme dâhil edilebildiği tuhaf bir yöntemdir.

Canlılar arasındaki genetik benzerlikleri, Yaratıcının ve içinde yaşanılan tabiatın birliğiyle izah etme yerine "evrensel ortak ata"ya bağlayan hayali bir ağaçtır.

Uğruna nicelerinin kariyerinden, işinden, itibarından edildiği güya bilimselliğin başlıca simgelerinden biridir.

Yeryüzündeki bütün canlıların nasıl olup da çift yaratıldığını, niçin tamamının dişi ve erkekten oluştuğunu mantıklı bir şekilde izah etmekten aciz kalan peşin bir hükümdür.

Ateist, pozitivist, natüralist ve materyalistler için makul ve bilimsel bir teori gözükse de, meseleye akıl, vahiy ve bilim penceresinden bakanlar için sadece materyalist felsefenin bilimsel bir dayanağıdır.

Muhtemelen kıyamete kadar sürecek olan insanoğlunun en büyük imtihanlarından biridir.

Kaynak: Tr724

20. YAZI: KUR'ÂN'DA HAYVAN TÜRLERİNİN YARATILIŞIYLA İLGİLİ BİLGİ VAR MIDIR?

17 Haziran 2021- Dr. Yüksel Çayıroğlu- Kaynak: Tr724

Hz. Âdem'in yaratmasında olduğu gibi yeryüzündeki bütün canlı varlıkların yaratılışlarında da yegâne söz sahibi olan Allah'tır. İnsanın bilemediği, test edemediği ilk yaratılış hakkında en güvenli bilgi kaynağı vahiydir. Pek çok âyet-i kerimede farklı cins ve türden hayvanların yaratılışlarının doğrudan Allah'a ait olduğuna dikkat çekilir. Yaratılıştan bahseden hiçbir âyette evrim üzerinde durulmaz.

Mesela kâinattaki yaratılışa dair detaylı bilgilerin verildiği şu âyet-i kerimede yeryüzündeki canlı varlıkları yaratan ve yayanın Allah olduğu vurgulanır: "Şüphesiz, göklerin ve yerin yaratılmasında, gece ile gündüzün ard arda gelişinde, insanlara yararlı şeyler ile denizde yüzen gemilerde, Allah'ın yağdırdığı ve kendisiyle yeryüzünü ölümünden sonra diriltiği suda, her canlıyı orada üretip-yaymasında, rüzgârları estirmesinde, gökle yer arasında boyun eğdirilmiş bulutları evirip çevirmesinde düşünen bir topluluk için gerçekten âyetler vardır." (Bakara sûresi, 2/164)

Benzer ifadeler Lokman sûresinde de tekrar edilir: "O gökleri, gördüğünüz gibi direksiz yarattı. Yere de sizi sarsmaması için ağır baskılar, yani ulu dağlar koydu ve orada her türlü canlıyı üretip yaydı. Gökten de su indirdik, orada her güzel çifti yetiştirdik." (Lokman sûresi, 31/10)

Şu âyet-i kerimelerde de yeryüzünde hareket hâlinde bulunan tüm canlıları yaratan ve çoğaltanın Allah olduğu vurgulanır: "Gökleri ve yeri yaratması ve oraları her türlü canlı ile doldurması, O'nun (kudretinin ve hikmetinin) delillerindendir." (Şûrâ sûresi, 42/29) "Siz insanların yaratılışınızda ve Allah'ın dünyanın her tarafında yaydığı canlılarda kesin bilgiye ulaşıp gerçekleri tasdik edecek kimseler için deliller vardır." (Câsiye sûresi, 45/4)

Şu âyet-i kerimede ise insanların dışındaki canlıların da ümmetlerden, yani kendilerine göre özellikleri olan müstakil cins ve türlerden oluştuklarına dikkat çekilir: "Yeryüzünde hiç bir canlı ve iki kanadıyla uçan hiç bir kuş yoktur ki sizin gibi ümmetler olmasın." (En'âm sûresi, 6/38) Peygamber Efendimiz (s.a.s) de bir hadislerinde köpeklerin (Ebû Dâvud, Edâhî 22), başka bir rivayette ise karıncaların müstakil bir ümmet olduklarını ifade buyurmuştur. (Müslim, Selâm 148) Bu âyet ve hadisler de yeryüzündeki bütün canlı türlerinin Allah tarfından müstakil bir sınıf olarak yaratıldıklarına delalet eder.

Nûr sûresinde geçen şu âyet-i kerimede de her bir canlının bizzat Allah tarafından yaratıldığı ifade buyrularak farklı canlı çeşitlerine dikkat çekilir: "Allah her canlıyı sudan yarattı: Kimi karnı üstünde sürünür, kimi iki ayağı üstünde yürür, kimi dört ayağı üstünde yürür. Allah dilediğini yaratır. Çünkü Allah her şeye kadirdir." (Nûr sûresi, 24/45)

Bu âyet, insanın balık, kuş, sürüngen ve maymun yoluyla evrim geçirerek mükemmelleştiğini iddia edenlere bir cevap niteliğindedir. Zira bu âyete göre Allah insana, sürüngenlere ve kuşlara ayrı ayrı ve birbirinden bağımsız birer yaratma bahşetmiş ve her bir türü kendi içinde mükemmel bir şekilde yaratmıştır. (Musa Kazım Yılmaz, "Kur'ân'a Göre İnsanın Yaratılış Mucizesi", Yaratılış Kongresi, s. 520)

Bütün bunların yanında Kur'ân'ın örümcek, arı, deve, sinek, at, eşek, davar, inek gibi farklı farklı hayvanların yaratılışına dikkat çekmesi, her canlı türünü çift yarattığını beyan etmesi, bütün canlı varlıkların Allah tarafından rızıklandırıldığını ifade etmesi, Allah'ın her şeyi belli bir ölçü ve düzen içerisinde yarattığını bildirmesi, yaratmanın halaka, ebdea, enşee, ceale,

zerae, savvara, berae ve fatara gibi aralarında nüans bulunan çok farklı fiillerle ifade edilmesi de yaratmanın bütünüyle Allah tarafından gerçekleştirildiğini, Allah'ın azamet ve büyüklüğüne delalet ettiğini ve maddenin, sebeplerin ve tesadüfün bunda bir tesirinin olmadığını gösterir.

Kur'an niçin yaratma üzerinde durur?

Öncelikle şunu belirtmek gerekir ki Kur'ân'da, bütün zaman ve kâinatı kuşatan şekliyle yaratmanın istisnasız bir şekilde Allah'a ait olduğu belirtilir. Birçok âyette farklı vesilelerle yaratılış üzerinde durulur, yaratmadaki sanat ve mükemmelliğe dikkat çekilir ve her fırsatta yaratmanın sadece Allah'a has bir fiil olduğu beyan edilir. Zira hakkıyla inanabilmek, yegâne Yaratıcının ancak Allah olduğu gerçeğinin anlaşılmasına bağlıdır. Sebepler, yaratmanın önünde sadece birer perdedir. Kur'ân, sürekli bu perdenin arkasında işleyen ilahî tecellilere dikkatleri çeker.

Mesela اللهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ buyrularak, zerreden galaksilere kadar büyük küçük her şeyin bizzat Allah tarafından yaratıldığı bir çok âyet-i kerimede takrar tekrar vurgulanır. (Ra'd sûresi, 13/16; Zümer sûresi, 39/62; Mü'min sûresi, 40/62; En'âm sûresi, 6/102)

Allah Resûlü'ne ilk inen şu âyetlerde Cenab-ı Hak, Kendisini "Yaratıcı" sıfatıyla tanıtır: اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ خَلَقَ الإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ "Yaratan Rabbinin adıyla oku, O, insanı alâk'tan (aşılanmış bir yumurtadan) yarattı." (Alâk sûresi, 96/1-2)

Rûm sûresinde yer alan şu âyette ise Allah'ın yaratma fiilindeki mutlak irade ve kudretine dikkat çekilir: يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَهُوَ الْعَلِيمُ الْقَدِيرُ "O dilediğini yaratır. Her şeyi bilen, her şeye kadir olan, yalnız O'dur." (Rûm sûresi, 30/54)

Başka bir âyet-i kerimede ise şöyle buyrulur: أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ أَمْ خَلَقُوا السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضَ بَل لاَ يُوقِنُونَ "Onlar bir Yaratan olmaksızın (kendiliğinden ve tesadüfen mi) yaratıldılar? Yoksa kendi kendilerini mi yarattılar? Yoksa gökleri ve yeri onlar mı yarattılar? Hayır, onlar kesin bilgiye ulaşmaya gitmezler." (Tûr sûresi, 52/35-36) Bu âyetlerde yokluktan bir şeyin var olamayacağı, şuursuz maddenin ve kör tesadüflerin yaratmada hiçbir dahlinin bulunmadığı, gökleri, yeri ve bu ikisi arasındaki bütün varlıkları yaratanın ancak Allah olduğu beliğ bir üslûpla ifade edilir.

Vâkıa sûresinde yer alan şu âyet-i kerimelerde aynı şekilde yaratma ve var etmenin mutlak anlamda Allah'a ait fiiller olduğu çok net ifade edilir: "Sizi yaratan Biz'iz, hâlâ bu gerçeği ikrar ve tasdik etmeyecek misiniz? Şimdi düşünsenize o akıttığınız meniyi! Onu yaratıp insan hâline getiren siz misiniz, yoksa Biz miyiz? Aranızda ölümü Biz takdir ettik. Sizi yok edip yerinize benzerlerinizi getirmeyi ve sizi bilemeyeceğiniz bir biçimde ve vasıfta yaratmayı dilersek, Bize mâni olacak hiçbir güç yoktur. Siz ilk yaratmayı pek iyi biliyorsunuz, artık düşünüp ibret almanız gerekmez mi?" (Vâkıa sûresi, 56/57-62)

Cenab-ı Hak bir çok âyette yaratmanın Kendine mahsus bir fiil olduğu üzerinde dursa da, yaratılışın keyfiyeti, Kur'ân'da detaylarıyla ele alınan müstakil bir konu değildir. Yaratılış konusu genellikle Allah'ın varlığını ve öldükten sonra dirilmeyi ispat için kullanılan fer'i bir meseledir. İnsanın, canlı ve cansız varlıkların yaratılış ve niteliklerinin anlatıldığı âyetlerin asıl amacı, Allah'ın ilim, irade ve kudretinin üstünlüğünü göstermek, yaratma ve var etmenin ancak Allah'a has bir fiil olduğunu vurgulamak, O'nun ibadete lâyık tek İlâh olduğunu açıklamak, esma-i ilâhiyenin varlık âlemindeki baş döndürücü tecellilerine dikkat çekmek, kullarına ihsan ettiği nimetlerin bolluğunu hatırlatmak, onları şükür ve kulluğa teşvik etmek gibi hikmetlerdir.

Bununla birlikte Kur'ân'ın yaratılışla ilgili âyetlerinin çok önemli bilimsel hakikatlere işaret ettiğinde, nazarları varlık ve tabiata çekerek Müslümanları araştırmaya sevk ettiğinde, bilimsel merakları celb ederek insanlığın önüne ulaşılması gereken büyük hedefler koyduğunda da şüphe yoktur.

Burada şunu da belirtmek gerekir ki Allah'ın pek çok yaratma çeşidi vardır. Bunlardan biri yokluktan âni ve def'î yaratma demek olan ibda'dır. "Bir şeyi dilediği zaman, O'nun

emri yalnızca: ‘Ol’ demesidir; o da hemen oluverir.” (Yâsin sûresi, 36/82); “Bizim (olmasını dilediğimiz bir şey için) emrimiz sadece bir kere, hem de göz açıp kapama gibi pek hızlıdır.” (Kamer sûresi, 54/50) âyetlerinde bu yaratma çeşidinden bahsedilir.
Bir diğer yaratması ise yeryüzünde bulunan maddelerin yeniden terkip edilmesiyle meydana gelen tedrici (merhaleler şeklindeki) yaratmadır. Buna da inşa denir. Hz. Âdem’in farklı maddelerden tedrici olarak yaratılmasını veya semaların altın günde yaratılmasını buna misal verebiliriz. Cenab-ı Hak, fevri yaratmasıyla güç ve kudretinin nihayetsizliğine, tedrici yaratmayla ise âdetullahın nasıl gerçekleştiğine dikkat çeker. Allah’ın yaratması ibda’, ber’, zer’, fatr, sun’, inşâ’, ihdâs, îcâd, tasvîr, tekvîn, ihtirâ ve ca’l gibi daha başka kavramlarla da ifade edilir ki bunların her biri yaratmanın farklı boyutlarına işaret eder.

Kâinatın ve canlı varlıkların yaratılışında mükemmellik var mıdır?

Evrim teorisinin, Kur’ân âyetlerine muhalif düştüğü önemli noktalardan birisi de kâinat ve canlı varlıkları eksik, kusurlu ve düzensiz görmesidir. Hâlbuki Kur’ân pek çok âyetiyle kâinattaki bütün varlıkların hassas bir denge, müthiş bir düzen ve fevkalade bir mükemmellik içerisinde yaratıldıklarını haber verir. Evrimcilerin zannettiği üzere en küçüğünden en büyüğüne kadar canlı organizmalar kademe kademe basitten kompleks varlıklar hâline gelmemiştir. Hiçbir canlı varlık, başlangıçta kusurlu olup, eksikliklerin sonraki safhalarda tamamlanmasıyla yavaş yavaş değişerek bugünkü şeklini kazanmış değildir. Bilakis bunlar başlangıçta kompleks ve mükemmel yapılara sahip olarak yaratılmışlardır.
Buna delalet eden pek çok âyet-i kerime vardır. Mesela, “Yedi kat göğü birbiriyle tam uyum içinde yaratan O’dur. Rahman’ın yaratmasında hiçbir nizamsızlık göremezsin. Gözünü çevir de bak: Herhangi bir kusur görebilir misin? Sonra tekrar tekrar gözünü çevir de bak, gözün bir kusur bulamadığından, eli boş ve bitkin geri döner.” (Mülk sûresi, 67/3-4) âyetleri varlıktaki kusursuzluğa ve mükemmelliğe dikkat çeker.
Aynı şekilde şu âyetler de Allah’ın yaratmasındaki kemali, güzelliği ve sağlamlığı gösterir: “O her şeyi, en mükemmel, en güzel surette yaratandır.” (Secde sûresi, 32/7); “Hiç üzerlerindeki göğe bakmazlar mı? Bakıp da Bizim onu nasıl sağlamca bina ettiğimizi, onda en ufak bir çatlaklık, dengesizlik olmadığını düşünmezler mi?” (Kâf sûresi, 50/6); “İşte bu, her şeyi mükemmel ve sapasağlam yapan Allah’ın sanatıdır.” (Neml sûresi, 27/88)
Şu âyette de insanın fiziksel ve anatomik yapısındaki harikulade güzelliğe dikkat çekilir: “Allah o yüce Zattır ki sizin için yeryüzünü yerleşme yeri, göğü de kubbeli bir çatı yapmış, size sûret verip sûretlerinizi de en güzel şekilde yaratmış ve sizi helâl hoş nimetlerle rızıklandırmıştır. İşte Rabbiniz Allah budur. Âlemlerin Rabbi Allah ne yücedir.” (Mü’min sûresi, 40/64)
Şu âyetler de varlıktaki yaratılışın, nizamın, yasaların değişmediğini, varlık âleminin bidayetinden nihayetine kadar aynı kaldığını gösterir: “Allah’ın nizamında/âdetinde asla bir değişiklik bulamazsın.” (Ahzâb sûresi, 33/62); “Allah’ın yaratışında değişme yoktur.” (Rûm sûresi, 30/30)
Bediüzzaman Said Nursî, şu yaklaşımıyla kâinattaki güzelliği ikiye ayırır: “Her şeyde, hatta en çirkin görünen şeylerde bile hakiki bir güzellik tarafı vardır. Evet, kâinattaki her şey, her hâdise ya bizzat güzeldir; buna “hüsn-ü bizzat” (zâtına ait güzellik) denir. Ya da neticeleri yönüyle güzeldir, buna da “hüsn-ü bilgayr” (dolaylı güzellik) denir. Bir kısım hadiseler var ki, görünüşte çirkin ve karmakarışıktır. Fakat o görünen perdenin arkasında gayet parlak güzellikler ve intizam bulunur.”
Daha sonra hüsn-ü bilgayr dediği güzelliklere şu misalleri verir: “Mesela insan, Fâtır’ın kudretinin büyük mucizelerinden olan dikenli otları ve ağaçları zararlı, mânâsız görür. Hâlbuki onlar, ot ve ağaç türlerinin dikenlerle donatılmış kahramanlarıdır. Mesela, atmacanın serçelere musallat olması, görünüşte rahmete uygun düşmez. Hâlbuki serçenin kabiliyeti bu şekilde gelişir. Mesela, karın yağmasının pek soğuk ve tatsız olduğu düşünülür. Hâlbuki onun

soğuk, tatsız perdesi altında o kadar sıcak gayeler ve öyle şeker gibi tatlı neticeler vardır ki, tarif edilemez."
İnsanların, varlık ve olayların arkasına gizlenen saklı güzellikleri niçin göremeyip yanlış hükümlere vardıklarını da şöyle açıklar: "Fakat insan, hem görünüşe aldandığından hem de bencil olduğundan, dış yüzlerine bakıp bu hadiselerin çirkinliğine hükmeder. Sadece kendini düşündüğünden, yalnız kendine bakan neticeleriyle değerlendirerek onların şer olduğu hükmüne varır. Hâlbuki eşyanın insana ait gayesi bir ise Sâni'inin isimlerine ait gayeleri binlercedir." (Bediüzaman, Sözler, s. 244)
Yukarıdaki âyetlerden ve Bediüzzaman'ın bu izahlarından da anlaşılacağı üzere canlı cansız bütün varlıklar mükemmel, ölçülü ve en güzel bir surette dünya sahnesinde yerlerini almışlardır. Bu da evrimcilerin iddialarının aleyhine bir delildir. Çünkü onlara göre canlı organizmaların gelişmesi evrimsel mekanizmalar sayesinde kademeli bir şekilde gerçekleşmiştir.
Kur'ân şöyle buyurur: "Rabbimiz her şeyi yaratan, sonra da onu yaratılış gayesine uygun yola koyandır." (Tâhâ sûresi, 20/50) Allah, yarattığı her varlığı içinde bulunduğu şartlarda hayatını devam ettirecek bir donanımla yaratmıştır. Yoksa onlar, bu fizikî özelliklerini evrimleşerek elde etmiş değillerdir.
Ayrıca evrimciler, akıllarını mutlak ölçü olarak aldıkları, varlığın tasarımında kendilerini mühendis gibi gördükleri, değerlendirmelerinde indirgemecilik ve sathilikten kurtulamadıkları için, inceledikleri canlı organizmaların yapısında birçok kusur ve eksiklik olduğunu iddia ederler. Aslında gelişen bilim sayesinde bir zamanlar gereksiz veya hatalı görülen nice organ ve yapının gerçekte nasıl işlevsel ve faydalı oldukları anlaşılmış olsa da evrimciler acele hüküm vermeyi terk etmezler.
Allah, şu âyetiyle dünyanın gezilip görülmesini, yaratmadaki mucizevi güzelliklerin fark edilip bunlardan ibret alınmasını emreder: "De ki: "Dünyayı gezin dolaşın da, Allah'ın yaratmaya nasıl başladığını anlamaya çalışın. Sonra, Allah tekrar yaratmayı da ölümden sonra diriltmeyi de gerçekleştirecektir. Allah elbette her şeye kadirdir." (Ankebut sûresi, 29/20)
Şayet evrimcilerin iddia ettikleri gibi, kâinat evrimle yaratılmış, canlı varlıklar mutasyon ve tabii seleksiyon sayesinde ortaya çıkmış olsalardı, Allah böyle bir emir vermezdi. Zira bu takdirde canlılar dünyasında görülen bütün ihtişam ve güzellik tabiatın ve tesadüflerin bir eseri olmuş olurdu.

Yaratmanın mahiyet ve keyfiyeti akılla anlaşılabilir mi?

Daha önce de ifade edildiği üzere en temelde Allah'ın iki tür yaratması vardır. Bunlardan biri, yoktan yaratma, diğeri ise var olan maddelere yeni bir şekil ve yapı kazandırma şeklinde gerçekleşir. İnsan aklı, var olan maddelerin bir araya getirilerek ve farklı terkiplere tâbi tutularak yeni varlıkların oluşmasını anlasa da; yoktan var etmeyi anlayamaz. Hiçlikten, ademden yeni varlıklar yaratmanın keyfiyet ve hakikati hakkında hiçbir fikir yürütemez.
Bu yüzden Cenab-ı Hak, yaratmanın keyfiyet ve hakikatini akla yaklaştırmak için sürekli sebeplere dikkat çeker. Kudret ve iradesinin nihayetsizliğini ve yaratmasındaki harikulâde kolaylık ve sürati gösterme adına "Ol" demesiyle bir şeyin hemen vücuda gelivereceğini beyan buyursa da, çoğu âyette yaratmanın hep sebepler dairesinde anlatıldığı görülür. Mesela gökleri ve yerleri "duhan"dan, insanı topraktan, canlıları sudan yarattığını beyan buyurur. Çünkü dünya, daru'l-hikmettir. Allah, âdeti gereği burada her şeyi sebeplere bağlamıştır. Aslında bir damla sudan yaratılan her insan, her canlı varlık bir mucize olsa da, insan sebep-sonuç münasebeti içerisinde gerçekleşen olayları âdiyattan (sıradan) görür. Onlardaki mucizevi yönü yeterince kavrayamaz. Ülfet ve ünsiyete yenik düşer. Hatta yaratmayı anlayamayan ve kabul etmeyen bazı insanlar, öldükten sonra dirilmeyi de reddeder. Bu sebepledir ki Cenab-ı Hak, insanların yaratma fiilini anlayabilmeleri adına peygamberleri eliyle sebepleri kaldırarak mucizeler gösterir ve Yüce Kitabında da bunları bize nakleder.

Mesela Hz. İsa, çamurdan kuşlar yapıp Allah'ın izniyle onlara hayat verir. (Âl-i İmran sûresi, 3/49) Hz. İbrahim'in, parça parça yapıp her bir parçasını ayrı bir dağ başına bıraktığı kuşlar, çağrısıyla birlikte tekrar uçarak ona gelirler. (Bakara sûresi, 2/260) Hz. Musa'nın yere attığı asası bir anda canlı bir yılan oluverir ve hareket etmeye başlar. (Tâhâ sûresi, 20/20) Ölen bir insana, kesilen sığırdan alınan bir parçayla vurulunca tekrar hayata döner. (Bakara sûresi, 2/73) Ölümden sonra insanların nasıl dirilteceğini merak eden biri yüz sene ölü bırakıldıktan sonra tekrar diriltilir. (Bakara sûresi, 2/259)
Allah, bütün bu misallerle canlıları nasıl yarattığına dair bizlere ipuçları verir. Evrimcilerin iddia ettiği gibi insanın, insan olabilmesi için milyonlarca sene evrim geçirmesine ihtiyaç yoktur. Çünkü Yaratan, Allah'tır ve O'nun kudreti mutlaktır, sonsuzdur, sınırsızdır. Değil milyonlarca, milyarlarca sene de geçse ilahî bir fiil olmaksızın en küçük bir canlının dahi kendi kendine vücuda gelmesi mümkün değildir. Şu âyet de buna işaret eder: "İyi bilesiniz ki yaratmak da, emretmek yetkisi de Allah'a mahsustur. Rabbülâlemin olan Allah ne yücedir!" (A'raf sûresi, 7/54)
Bu sebeple bütün varlıkların ilk türlerini anne-baba olmaksızın yeryüzündeki element ve bileşiklerden Allah yarattığı gibi, onların yavrularını da bir damla sudan Allah yaratmaya devam etmektedir. Öldükten, çürüyüp dağıldıktan sonra bütün insanları yeniden kabirlerinden dirilterek mahşer meydanında toplayacak olan da Allah'tır. Çünkü yaratma fiili bütünüyle O'na mahsustur, bu konuda hiçbir sebep O'na ortak olamaz.

Kur'ân'a göre insanın maymunsu canlılardan gelme ihtimali var mıdır?

Evrim teorisinin en çok tepkiye sebep olan iddiası, insanın maymundan veya maymunsu canlılardan geldiğidir. Teistik evrimi savunan bazı Müslümanlar da, bazı kavimlerin maymuna çevrildiğini anlatan âyetleri bu iddialarına delil getirirler. Gerçekten de iki âyette bazı insan topluluklarının aşağılık maymunlara (Bakara sûresi, 2/65; A'raf sûresi, 7/166), bir âyette de maymun ve domuzlara çevrildiği anlatılır (Mâide sûresi, 5/60).
Öncelikle şunu ifade etmek gerekir ki burada maymundan insana bir dönüşüm değil, insandan maymuna bir dönüşümden bahsedilir. Yani evrimcilerin savundukları iddiaların tam tersi bir durum söz konusudur. İkinci olarak, buradaki "mesh" (maymuna döndürme), Allah tarafından verilen bir ceza çeşididir. Üçüncü olarak, cezalandırılan insanların suret ve şekil olarak maymun olup olmadıkları müfessirler arasında ihtilaflıdır. Zira bazılarına göre bu âyetlerde bahsedilen mesh, manevi bir hâdisedir. Yani söz konusu toplulukların ahlâk ve karakter itibarıyla maymunlaşmalarından bahsedilir. Dolayısıyla bu âyetlerden yola çıkarak evrime delil çıkarılamaz.
Öte yandan Kur'ân'ın insana verdiği konum ve değer açısından meseleye bakıldığında da onun balık, sürüngen ve maymun gibi hayvanlardan evrimleşmesinin asla söz konusu olamayacağı anlaşılır. Çünkü Kur'ân, birçok âyette insanın nasıl müstesna bir varlık olduğunu anlatmak suretiyle onunla hayvanlar arasını kesin hatlarla ayırmıştır.
Kur'ân'da insanla ilgili verilen şu bilgiler onun bu müstesna konumuna dikkat çeker: İnsan, mükerrem, yani çok şerefli, izzetli ve saygıdeğer bir varlıktır. (İsrâ sûresi, 17/70) Ahsen-i takvim üzere (en güzel ve en mükemmel bir biçimde) yaratılmıştır. (Tîn sûresi, 95/4) Yeryüzünün halifesi (hükümdarı) kılınmıştır. (Neml sûresi, 27/62) Allah, bütün varlığı ona musahhar kılmış, yani onun istifadesine sunmuş ve emrine vermiştir. (İbrahim sûresi, 14/32-34) Allah, ilk insanı "iki eliyle" yarattığını ve ona kendi ruhundan üflediğini bildirmek suretiyle onun yaratılışındaki eşsizliği ve özel statüyü vurgulamıştır. (Sâd sûresi, 38/72-75) Melekleri kendisine secde ettirmiştir. (Bakara sûresi, 2/34) Ona akıl, şuur ve irade vermiş, eşyanın isimlerini ve hakikatini öğretmiş ve onu beyan kabiliyetiyle donatmıştır. Dağların taşımaktan imtina ettiği emanetini insana yüklemiştir. (Ahzab sûresi, 33/72)
Bunca nimetlerle donatılan bir varlığı, hayvanların bir devamı olarak gören bir anlayış, kesinlikle Kur'ân'la telif edilemez. Evrimcilerin iddia ettiği üzere insanın ne maymunlarla bir akrabalığı vardır, ne de köpeklerle. Hiçbir hayvan, hiçbir canlı türü insanın kuzeni değildir.

Çünkü o, hayvanlardan ayrı müstakil bir varlık olarak yaratılmıştır. İnsanın, Kur'ân'ın iki farklı âyetinde "hâsiîn (aşağılık)" olarak nitelediği bir hayvandan geldiğini veya onunla aynı ortak ataya sahip olduğunu iddia etmek, ona karşı yapılmış en büyük saygısızlık ve en büyük hakarettir. Hatta böyle bir anlayış, bir açıdan nefha-i ilâhî ve eşref-i mahlûkat olan insanı, hayvan derekesine düşürmek demektir.
Şu âyet-i kerimelerde, insanın sahip olduğu yapı, şekil ve suretin bizzat Allah tarafından ona verildiği, Allah'ın irade ve tercihiyle belirlendiği açıkça beyan edilir: "Ey insan, nedir seni o kerim Rabbin hakkında aldatan? O değil mi seni yaratan, bütün vücud sistemini düzenleyen ve sana dengeli bir hilkat veren, Ve seni dilediği bir surette terkip eden?" (İnfitâr sûresi, 82/6-8)
Dolayısıyla insan, kör ve şuursuz evrimsel mekanizmaların tesadüf zincirleri içerisinde ortaya çıkardığı, maymunsu varlıklardan gelen sıradan ve basit bir varlık değil; bizzat ilâhî irade, ilâhî ilim ve ilâhî kudret tarafından mükemmel ve müstesna bir şekilde yaratılan bir yeryüzü halifesidir.

19. YAZI: HZ. ÂDEM'İN İLK İNSAN OLUŞUNA KUR'ÂN'DA DELİL VAR MIDIR?
10 Haziran 2021- Dr. Yüksel Çayıroğlu- Kaynak: Tr724

Kur'ân'a göre evrimin mümkün olup olmadığını anlamanın en başta gelen yolu, Hz. Âdem'in yaratılışını anlatan naslara yoğunlaşarak, onun ilk insan olarak mı yoksa önceki varlıkların bir devamı olarak mı takdim edildiğine bakmaktır.
Öncelikle şu hususun altını çizmekte fayda var: Hz. Âdem'in yaratılış kıssası, Kur'ân'ın farklı sûrelerinde zikredilen, en çok üzerinde durulan ve en detaylı anlatılan kıssalardan biridir. Kur'ân'ın, Hz. Âdem'in yaratılışı hakkında verdiği bilgiler bir bütün olarak göz önünde bulundurulduğunda, onun ilk insan olduğunda ve topraktan yaratıldığında hiç bir şüphe bulunmadığı açıkça görülecektir. Buna karşılık Hz. Âdem kıssasına yer verilen onlarca âyette, onun yeryüzünde yaşayan hominidlerden veya maymunsu canlılardan evrimleştiğine dair değil açık bir beyan, ima ve işaret dahi bulunmaz.
Konuyla ilgili nasları verip bunların açıklamalarını yaptığımızda, insanlığın Hz. Âdem'den başladığına yönelik tespitin, şüpheye mahal kalmayacak ölçüde açık olduğu görülecektir.
a) Hz. Âdem'in Yaratıldığı Madde
Farklı âyetlerde, Hz. Âdem'in yaratıldığı madde, değişik terimlerle ifade edilmiştir. Bunları şu şekilde sıralayabiliriz: Türab (toprak), mâ (su), tîn (çamur), sülâle min tîn (süzme çamur), tîn lâzib (yapışkan çamur), hamein mesnûn (şekillendirilmiş balçık), salsâl (kurumuş çamur), salsalin ke'l-fehhâr (pişirilmiş çamur). Kullanılan bu farklı kelimeler, yaratılış sürecinin farklı aşamalarına işarette bulunur. Yani bütün bunlar aslında aynı maddenin farklı aşamalardaki durumunu tanımlar. (Detaylı bilgi için bkz. Fahruddin er-Râzî, Mefâtîhu'l-gayb, 8/243-244)
Konuyla ilgili âyetler ilk olarak bize mükemmel bir varlık olan insanın, nasıl basit maddelerden yaratıldığını ifade eder. Özellikle inkârcıların nazarlarını su, toprak ve çamur gibi son derece önemsiz ve değersiz maddelere çevirerek, bunların bir canlı vücuda getirmede tek başlarına bir tesirlerinin olamayacağını düşündürür. Böylece Allah'ın irade ve kudretinin üstünlüğüne, yaratmasındaki büyüklük ve ihtişama, O'nun emriyle en basit sebeplerin dahi nasıl muhteşem varlıkları meydana getirebileceğine dikkat çekilir. Ayrıca insana, biyolojik kökenini hatırlatarak, onu tevazu ve mahviyete; Allah'ın nimetlerini hatırlatarak da onu şükür ve ibadete davet eder.
Hz. Âdem'in yaratılış aşamalarıyla, insanın anne karnında geçirdiği aşamalar arasında ciddi bir benzerlik vardır. Allah, Hz. Âdem'i hiçbir ham madde ve süreç olmaksızın yokluktan bir anda da yaratabilirdi. Çünkü birçok âyette bildirildiği üzere O, bir şeyi yaratmayı murat buyurduğunda "Ol!" der ve o da oluverir. (Bakara sûresi, 2/117) Fakat Allah'ın yaratması her zaman yokluktan varlığa çıkarma şeklinde olmaz. Bazen de var olan maddelere yeni bir şekil

ve kıvam vererek yaratır. İşte Hz. Âdem'in yaratılması da bu şekilde gerçekleşmiştir. Hiç şüphesiz insanoğlunun, sebeplere riayet etme adına bu ilahî fiilden çıkaracağı önemli dersler vardır.
Hz. Âdem'in yaratıldığı madde üzerinde duran âyetlerin konumuz açısından asıl önemi, ilk insanın topraktan yaratılmasının ayrıntılı bir şekilde tasvir edilmesine rağmen, hiçbir şekilde evrime imada bulunulmamış olmasıdır. Bu sebeple İslâm Ansiklopedisinin konuyla ilgili yaptığı şu izah önemlidir: "Âdem'in herhangi bir başka canlıdan tekâmül sûretiyle değil, topraktan ve tamamıyla bağımsız bir canlı türün ilk atası, yeryüzünde, öteki bütün canlı ve cansız varlıkların aksine, yükümlü ve sorumlu tutulan ve bunun için gerekli mânevî, ahlâkî, zihnî ve psikolojik kabiliyetlerle donatılmış bir varlık olarak yaratıldığı, tartışmaya yer vermeyecek şekilde açıklanmıştır. Bu sebepledir ki insanın yaratılışının bu özel yanını bütünüyle reddederek onu bayağı canlılar seviyesine indiren teorileri İslâm inançları ile bağdaştırmak mümkün değildir." (Süleyman Hayri Bolay, "Âdem", DİA, 1/358-363)

b) Hz. İsa ve Hz. Âdem'in Yaratılışlarındaki Benzerlik

Âl-i İmrân sûresinde geçen şu âyet de Hz. Âdem'in anne-babasız bir şekilde yaratıldığını sarih olarak beyan eder: "Allah yanında İsa'nın durumu, aynen Âdem'in durumu gibidir. Allah Âdem'i topraktan yaratıp 'ol' dedi, o da derhal oluverdi." (3/59)
Bu âyetin nüzul sebebi hakkında şu bilgiler verilir: "Necran heyetiyle Hz. Peygamber arasında Hıristiyanların inanç esasları konusunda bir tartışma cereyan etmiş, bu tartışma sırasında heyettekilerden kimi Hz. İsa'dan "Tanrı'nın oğlu" kimi de "üçün üçüncüsü" şeklinde söz etmişlerdi. Burada, Hz. İsa'nın bir insan olduğuna ve ilâhî iradenin bu yönde olduğu bilindikten sonra onun babasız dünyaya gelmesinin yadırganacak bir husus olmaktan çıkması gerektiğine, Hz. Âdem örneğine değinilerek dikkat çekilmektedir." (Kur'ân Yolu, 1/586)
Bu âyette Hz. İsa'nın babasız dünyaya gelişini dillerine dolayan veya aklen mümkün görmeyen kişilere Hz. Âdem misal gösterilir. Hz. Âdem'in hem anasız hem de babasız dünyaya geldiği kabul edildiği takdirde, Hz. İsa'nın babasız dünyaya gelmesini kabul etmek çok daha kolay hale gelecektir. Nesefi, âyeti şöyle yorumlar: "O, Âdem'i topraktan herhangi bir ana babanın aracılığı olmaksızın yarattı. İsa'da da durum böyledir. Hem ana hem de baba olmaksızın dünyaya gelmek, bir baba olmadan dünyaya gelmekten daha garip ve mucizedir. Garip bir şey daha garip bir şeyle kıyaslanmıştır ki muhalifler için kesin bir delil olsun ve onların şüphelerini kökünden kesip atsın." (Nesefî, Medârikü't-tenzîl, 1/260)
Hz. Âdem'in ilk insan olması ise başta semavî din mensupları olmak üzere insanlığın büyük çoğunluğu tarafından kabul edilen bir gerçektir. Böyle olmasaydı Kur'ân, Hz. İsa'nın mucizevi yaratılışını insanlara kabul ettirmek için Hz. Âdem'i misal vermez, yani bilinmeyen bir gerçeği başka bir bilinmeyenle açıklamaya çalışmazdı. Darwin'e kadar insanlık Hz. Âdem'i "baba" olarak tanımış ve bu yüzden ona insanlığın babası manasına "ebu'l-beşer" demişlerdir. Darwin'den sonra ise insanlığın babası olarak maymunsu varlıklar gösterilmeye başlanmıştır.
Bu âyet, evrimi reddeden en önemli naslardan biridir. Çünkü burada Hz. İsa gibi Hz. Âdem'in de mucize eseri dünyaya getirildiği açıkça beyan edilir. Şayet Hz. Âdem'in kendisinden geldiği anne-babası ve ataları bulunsaydı, onun Hz. İsa ile kıyaslanması tamamıyla anlamsız hâle gelirdi. Hâlbuki âyetin anlatmak istediği mana şudur: Âdem'i anne-babasız yaratan Allah, İsa'yı da sadece babasız yaratmıştır. Ne diye bunu inkâr ediyorsunuz?
Öte yandan Allah, Hz. İsa ile insanlığa ilk yaratılışı bir kere daha hatırlatmış, kudretinin üstünlüğünü ve yaratma fiili için sebeplere ihtiyaç duymadığını göstermiştir.

c) Hz. Âdem'e Ruhundan Üflemesi

Üç farklı âyet-i kerimede nefha-i ilâhîden bahsedilir. Bunların ilki şu âyettir: "Hani Rabbin meleklere, 'Ben, demişti, kuru çamurdan, şekillenmiş bir çamurdan bir beşer yaratacağım. Bu itibarla, Ben onu düzenlediğim, insan şekline koyduğum ve içine ruhumdan üflediğim zaman, derhal onun önünde secdeye kapanınız." (Hicr sûresi, 15/28-29)

İkinci âyet-i kerime şöyledir: "(Allah), yarattığı her şeyi güzel ve muhkem yapıp, insanı yaratmaya çamurdan başladı. Sonra onun neslini, önemsiz bir suyun özünden (meni) üretti. Sonra ona en uygun şeklini verdi, ona ruhundan üfledi ve sizin için kulaklar, gözler, gönüller var etti. Ne az şükrediyorsunuz!" (Secde sûresi, 32/7-9)
Üçüncü âyet ise şu şekildedir: "Bir vakit Rabbin meleklere, 'Ben, çamurdan bir beşer yaratacağım. Onu iyice biçimlendirip ona Ruhumdan üfleyince, hep birden ona (inkıyad) secdesi ediniz.' Meleklerin hepsi secde ettiler. Lâkin İblis secde etmedi. O kibirlendi ve kâfirlerden oldu. Allah buyurdu: 'İblis! Benim ellerimle yarattığım mahlûkuma neden secde etmedin? Gururlandın mı, yoksa kendini çok yükseklerde mi görüyorsun?" (Sâd sûresi, 38/71-75)
Bu âyetlerde Cenâb-ı Hakk'ın, Hz. Âdem'i çamurdan yarattıktan sonra ona ruhundan üflediğini bildirilmesi de onun ilk insan olduğunu gösterir. Çünkü müfessirlerin de belirttiği üzere bu ibareden anlaşılan açık ve öncelikli mana, inorganik maddelerden yaratılan insana ruhun verilmesi, yani onun cansız bir varlıktan canlıya döndürülmesidir. Cenab-ı Hakk'ın ruhu kendine nispet etmesinin birinci sebebi, yaratmanın ve hayat vermenin sadece Allah'a has olduğunu beyan etmek, ikinci olarak da insanoğlunu şereflendirmektir (izafet-i teşrif). Bu tıpkı beytullah (Allah'ın evi), nâkatullah (Allah'ın devesi) veya halîfetullah (Allah'ın halifesi) demek gibidir. (Ebu Hayyân, el-Bahru'l-muhtît, 6/476-477)
Ayrıca Secde sûresindeki âyet-i kerimede Cenâb-ı Hak, "İnsanı yaratmaya çamurdan başladı. Sonra onun neslini, önemsiz bir suyun özünden (meni) üretti." buyurmak suretiyle, Hz. Âdem'le diğer insanların yaratılışını net olarak birbirinden ayırmış, Hz. Âdem'i topraktan, onun neslini ise insanlarca önemsiz görülen bir sudan, yani spermle yumurtanın birleşmesinden yarattığını haber vermiştir. (Taberî, Câmiu'l-beyân, 20/172)
Şu âyet-i kerimede de Hz. Âdem ile diğer insanlar arasındaki yaratılış farkına işaret edilir: "Konuşma esnasında arkadaşı bu şahsa şöyle dedi: 'Ne o, yoksa sen, senin aslını topraktan, sonra da bir damla meniden yaratan, bilahare de seni böyle tam mükemmel bir insan şekline getiren Rabbini mi inkâr ediyorsun?" (Kehf sûresi, 18/37; Ayrıca bkz. Mü'min sûresi, 40/67; Hac sûresi, 22/4) Müfessirlere göre topraktan yaratılan Hz. Âdem, nutfeden yaratılan ise onun neslidir. Diğer bir yoruma göre ise ayet-i kerime her bir insanın aslının da topraktan geldiğine işaret eder.
Secde sûresinde geçen, "Sizin için kulaklar, gözler, gönüller var etti." ifadesi de, bütün bu organların ilk yaratılışla birlikte oluştuğunu gösterir. Şayet insan, maymundan veya maymunsu daha başka canlılardan gelmiş olsaydı, Cenab-ı Hakk'ın böyle bir makamda bu organları zikretmesi uygun düşmezdi. Çünkü zaten diğer hayvanlar da bu gibi organlara sahip bulunuyorlardı.
Burada "İnsanın yaratmasına başladı." ifadesi de dikkat çekicidir. İlk insanın öncüsünün olmadığına işaret eder. Aynı şekilde ilk âyette geçen, "Ben, kuru çamurdan, şekillenmiş bir çamurdan bir beşer yaratacağım." ifadesi de o güne kadar yeryüzünde beşer adına bir varlığın bulunmadığını, Allah'ın ilk insanı yaratacağını ve onu da daha başka canlıların sülbunden değil, topraktan var edeceğini açıkça ortaya koyar. Her iki âyet-i kerime de Hz. Âdem'in menşeinin sürüngen, kuş, maymun gibi herhangi bir hayvana veya daha başka bir insansı varlığa dayanmadığını, bilakis onun herhangi bir anne-baba olmaksızın doğrudan inorganik maddelerden süzülen bir özden yaratıldığını ve sonrasında da Allah tarafından kendisine canlılık verildiğini şüpheye mahal bırakmayacak kesinlikte izah eder.
Sâd sûresinde geçen, "Benim ellerimle yarattığım mahlûkuma neden secde etmedin?" ifadesi de üzerinde durulmaya değer. Zira Cenab-ı Hak, Hz. Âdem'i "iki eliyle" yarattığını beyan etmek suretiyle onu bizzat kendisinin yoktan var ettiğini vurgulamıştır. Beydâvî, Cenab-ı Hakk'ın "İki elimle yarattım" ifadesini şöyle açıklar: "Onu, anne-baba gibi herhangi bir vasıta olmaksızın doğrudan kendim yarattım. İki elden söz edilmesi ise Âdem'in yaratılışındaki ek

çabayı ve diğer varlıkların yaratılışından farklı ve benzersiz olmayı ifade etmek içindir." (Beydavî, Evnâru't-tenzîl, 5/34)

d) İnsanlığın Tek Bir Anne-Babadan Gelmesi

Birçok âyet-i kerimede insanlığın tek bir anne-babadan geldiğinin belirtilmesi de, insanoğlunun yarı maymun yarı insan diyebileceğimiz hominidlerden gelmediğinin ayrı bir delilidir. Konuyla ilgili âyet-i kerimeler şu şekildedir:

"Ey insanlar! Sizi bir tek kişiden yaratan ve ondan da eşini yaratıp o ikisinden birçok erkekler ve kadınlar türeten Rabbinize karşı gelmekten sakının." (Nisâ sûresi, 4/1)

"O'dur ki sizi bir tek candan yarattı ve bundan da, gönlü kendisine ısınsın diye eşini inşa etti." (A'râf sûresi, 7/189)

"Ey insanlar! Biz sizi bir erkekle bir kadından yarattık. Birbirinizi tanıyıp sahip çıkmanız için milletlere, sülâlelere ayırdık." (Hucurât sûresi, 49/13)

"O'nun (varlığının ve kudretinin) delillerinden biri: Sizi topraktan yaratmış olmasıdır. Sonra dünyaya yayılmış beşeriyet haline geldiniz." (Rûm sûresi, 30/20)

"İnsanı bir parça sudan yaratıp, soy ve evlilik bağından oluşan bir sülale hâline getiren de O'dur. Senin Rabbin her şeye kadirdir." (Furkan sûresi, 25/54)

Bütün insanlığın kendisinden geldiği "ortak atanın" ilk iki âyette "tek bir nefis", üçüncü âyette "tek bir erkek ile kadın çifti", dördüncü âyette "toprak", beşinci âyette de sudan yaratılan bir beşer olduğu belirtilmiştir. Aslında dört ifade tarzı da bütün insanlığın ilk erkek ve ilk kadın olan Âdem ile Havva'dan geldiğine işaret etmektedir. Yani evrimcilerin iddia ettiği gibi insanlık yeryüzünde yaşayan farklı hominidlerin sulbünden değil; kendisi topraktan eşi de ondan yaratılan Âdem ile Havva'dan gelmektedir. Burada geçen "tek bir nefis" ifadesi, açıkça atalar silsilesini reddetmektedir. Dolayısıyla Hz. Âdem ve Hz. Havva, farklı canlıların evrimleşmeleri neticesinde ortaya çıkan bir teselsül ve zincirin halkaları değil; başlı başına yaratılmış müstakil bir nevin ilk örnekleridir.

e) Hz. Âdem'in Cennet'te Yaratılması

Hz. Âdem'in yaratılış süreci ve şekliyle ilgili verilen bilgiler bunlarla sınırlı değildir. Bunların yanı sıra âyetlerde daha birçok detaya yer verilir. Bunlardan biri de Hz. Âdem ve Hz. Havva'nın Cennet'te yaratıldıklarını bildiren âyetlerdir. Mesela Bakara sûresinde şöyle buyrulur: "Ve dedik ki: Âdem! Eşinle birlikte Cennet'e yerleşin, oradaki nimetlerden istediğiniz şekilde bol bol yiyin, sadece şu ağaca yaklaşmayın. Böyle yaparsanız zalimlerden olursunuz." (Bakara sûresi, 2/35) Benzer ifadeler A'raf sûresine de tekrar edilir. (A'raf sûresi, 7/19)

Bazıları âyetlerde zikredilen Cennet'in, "dünyada bulunan bir bahçe" olduğunu iddia etmişlerse de, bu görüş ulemanın genel kabulüne mazhar olmamıştır. Cumhura göre Hz. Âdem'in yaratıldığı madde yeryüzünden alınmış olsa da (Tâhâ sûresi, 20/55), onun yaratıldığı ve ilk ikâmet ettiği yer Cennet olmuştur. Tâhâ sûresinde Hz. Âdem'e hitap eden şu âyetler de bu kanaati güçlendirmektedir: "Sen Cennet'te asla açlık çekmeyecek, asla çıplak kalmayacaksın. Orada asla susuzluk çekmeyecek ve güneşin kavurucu sıcağına maruz kalmayacaksın." (Tâhâ sûresi, 20/118-119) Acıkmama ve susamama gibi özellikler dünyanın mahiyetine terstir.

Hadis kitaplarında da Hz. Âdem'in Cennet'te yaratıldığını gösteren rivayetler vardır. Mesela Buhari ve Müslim'de geçen Ebu Hureyre'nin rivayet ettiği bir hadiste, Hz. Musa ile Hz. Âdem, berzahî vücutlarıyla karşılaştığı ve selâmlaştıklarında, ülü'l-azm bir peygamber olan Hz. Musa kemal-i hikmetle Hz. Âdem'e, "Ey Âdem, sen ki bizim atamızsın. Fakat bizi Cennet'ten çıkartmak suretiyle bize mahrumiyet yaşattın!" der. Bunun üzerine Hz. Âdem ona şöyle cevap verir: "Yâ Musa! Allah'ın, kelamı ile seçkin kıldığı bir kimsesin. Allah senin için eliyle (Tevrat'ı) yazdı. Öyle iken sen, Allah'ın beni yaratmasından kırk sene evvel üzerime takdir buyurduğu bir işten dolayı mı beni kınıyorsun?" (Buhârî, tefsîru sûre (20) 3; Müslim, kader 13)

Hz. Âdem ve Hz. Havva'nın Cennet'te yaratılmış ve oraya yerleştirilmiş olmaları bütünüyle evrimci görüşleri boşa çıkarır.

f) Meleklerin Secdesi ve Şeytanın İtirazı

Allah, bütün meleklere ve şeytana Hz. Âdem'e secde etmelerini emretmesine rağmen, şeytan bu emre uymamış ve bunun gerekçesini de şöyle izah etmiştir: "Allah buyurdu: "Söyle bakayım, Sana emrettiğim hâlde, secde etmene mâni nedir?" İblis: "Ben ondan daha üstünüm; çünkü Sen beni ateşten, onu ise bir çamur parçasından yarattın." (A'raf sûresi, 7/12)

İsrâ sûresinde de şeytanın öne sürdüğü mazeret benzer ifadelerle nakledilir: "Bir zaman meleklere, 'Âdem'e secde edin!' dedik, onlar da hemen secdeye kapandılar. Yalnız İblis secde etmeyip, 'Çamurdan yarattığın kimseye secde mi ederim!' dedi." (İsrâ sûresi, 17/61)

Âyetlerde açıkça ifade edildiği üzere İblis'in Hz. Âdem'e secde etmemesinin sebebi, onun doğrudan topraktan yaratılmış olmasıdır. Şayet insan, maymunsu hayvanlardan yaratılmış veya başka canlı safhalarından geçmiş olsaydı, böyle bir pozisyonda İblis mutlaka secde emrine karşı gelmesinin mazereti olarak bunları da dile getirirdi. Çünkü onun asıl maksadı, kendisinin üstünlüğünü dile getirmekti. İblis'in öne sürdüğü tek mazeretin Hz. Âdem'in topraktan yaratılmış olması da Kur'ân'ın hiçbir şekilde evrim düşüncesine kapı aralamadığının ayrı bir delilidir.

g) Hz. Âdem ve Hz. Havva'nın Yalnızlığı

Kur'ân'da anlatılan peygamber kıssalarına bakıldığında, bütün peygamberlerin karşısında onları yürüdükleri yoldan alıkoymaya çalışan müşrik ve kâfirlerin zikredildiği görülür. Bunun yanında bir de peygamberlere iman eden ve sahip çıkan inanmışlardan söz edilir. Hz. Âdem kıssasında ise oğulları dışında ne onun davasına sahip çıkan ne de onunla mücadele eden bir insan grubundan bahsedilir. Hz. Âdem'le uğraşan tek varlık şeytandır. Bu da Hz. Âdem'le birlikte başka insanların mevcut olmadığını gösterir.

İlk işlenen cinayet kıssasında kardeşi Habil'i öldüren Kabil'in onun cesedini ne yapacağını bilememesi ve Allah tarafından gönderilen bir kargadan bunu öğrenmesi de onun daha önce hiçbir ceset görmediğine ve defin olayına şahit olmadığına delalet eder. (Mâide sûresi, 5/30-31)

Aynı şekilde Hz. Âdem'e Cennet'e girmesi, oradaki nimetlerden istifade etmesi ve yasak olan ağaca yaklaşmaması gibi konularda hitapta bulunulurken hep müsenna (iki kişiye hitap) sigası kullanılır; hiçbir zaman çoğul bir siga kullanılmaz. Bu da aynı şekilde Hz. Âdem ile Havva'nın yanında başka birisinin bulunmadığını gösterir.

h) Hz. Âdem'e İsimlerin Öğretilmesi

Bakara sûresinde, "Allah, Âdem'e bütün isimleri öğretti." (Bakara sûresi, 2/31) buyrulurken, Rahman sûresinde de şöyle buyrulur: "Rahman, Kur'ân'ı öğretti. İnsanı yarattı, ona konuşmayı öğretti." (Rahmân sûresi, 55/1-4)

Bu âyetler de ilk yaratılan insana eşyanın isimlerinin, bu isimlerin delalet ettiği ilimlerin ve konuşma kabiliyetinin Allah tarafından öğretildiğini ve ilk insanın bunlarla mücehhez/donanımlı bir şekilde yaratıldığını gösterir. Dolayısıyla insanın, binlerce yıl içerisinde evrimleşe evrimleşe dil, konuşma, ilim gibi kabiliyetleri elde etmediğini, bilakis bunların ilk yaratılan insanla birlikte mevcut olduğunu bildirir. Allah Teâlâ, ilk insanı öğrenme ve konuşma kabiliyetiyle donatmıştır.

i) Hadislerde Hz. Adem'in Yaratılışı

Kur'ân âyetlerinin yanı sıra birçok hadis-i şerifte de Hz. Âdem'le ve onun yaratılış kıssasıyla ilgili bilgiler verilmiştir. Hadislerde geçen ifadelerin de genel itibarıyla âyetlerde bildirilenlerin tekid ve tafsilinden ibaret olduğu görülür. Yani âyetlerde olduğu gibi hadis-i şeriflerde de Hz. Âdem insanlığın ilk babası olarak takdim edilir ve hiçbir şekilde onun başka canlılardan geldiği yönünde bir ifade yer almaz.

Mesela Allah Resûlü (s.a.s), Mekke'nin fethi günü verdiği bir hutbede şöyle buyurmuştur: "İnsanlar Âdem'in çocuklarıdır, Âdem ise topraktan yaratılmıştır." (Tirmizî, Menâkıb 74)
Ebû Dâvud ve Tirmizî'nin, Ebû Musa el-Eş'arî'den rivayet ettikleri şu hadiste ise mesele daha detaylı anlatılır: "Allah, Âdem'i yeryüzünün her tarafından aldığı bir miktar topraktan yarattı. Bu sebeple Âdemoğulları (renk ve tabiat yönünden) yeryüzü kadar değişik şekillerde vücuda geldiler. Onlardan kimi kızıl, kimi beyaz, kimi siyah, kimi de bunların karışımı (melez), kimi yumuşak, kimi sert, kimi kötü, kimi de iyi huylu olarak (dünyaya) geldi." (Ebû Dâvûd, Sünnet 16; Tirmizî, Tefsîr 1-2)
Başka bir hadiste ise Hz. Âdem'in bir nefha-i ilahî olduğu, yani Allah'ın kendi ruhundan üflemesiyle onun hayat bulduğu belirtilir: "Allah, Âdem'e Kendi ruhundan nefhettiği zaman Âdem aksırıverdi. Ve arkasından, 'El-hamdülillâhi Rabbilâlemin!' dedi. Allah da ona, 'Yerhamukellah!' diye mukabelede bulundu." (İbn Hibban, Sahih, 14/36)
Müslim'de geçen diğer bir hadiste de yine Hz. Âdem'in topraktan yaratılmasına işaret edilir: "Melekler nurdan yaratıldılar. Cinler yalın ateşten (alevden) yaratıldılar. Âdem ise (Kur'ân'da) size anlatılandan (topraktan) yaratıldı." (Müslim, Zühd ve Rekâik 60)
Netice
Görüldüğü gibi Kur'ân ve Sünnet, Hz. Âdem'in yaratılışıyla ilgili oldukça detaylı bilgiler verir. Şayet o, ortak atalardan gelen bir varlık olsaydı, yani Allah insanı evrimle yaratmış olsaydı, Kur'ân mutlaka buna da işarette bulunurdu. Hatta işarette bulunmakla da kalmaz, böyle önemli bir olayı defalarca zikrederdi. Fakat âyetlerin hiçbirinde böyle bir konuda en küçük bir ima dahi yer almaz. Bilakis Kur'ân, ilk insanın varlık sahasına çıkışının Âdem ve Havva ile olduğunu pek çok ayette vurgular.
Evrimi kabul eden birisinin, burada zikredilen onlarca âyeti hakiki manalarının dışına çıkarmaksızın ve onları mecazi, iş'arî ve bâtınî manalarla tevile tâbi tutmaksızın onu savunması mümkün değildir. Ne var ki bir delil ve karineye dayanmaksızın âyetleri bu şekilde yorumlamak meşru bir tefsir metodu olarak kabul edilemez. Bu tür bir yaklaşım ile herkes Kur'an'a istediğini söyletmeye kalkışır. Lafzın manasında, hakikatten mecaze gidebilmek için karine ve alaka gerekir. Usûl-i fıkıh ilminde bunun kuralları verilir. Söz konusu durumda hakikatten mecaza geçebilmek için yeterli karine ve alaka yoktur. (Bkz. Ferhat Koca, "Mecaz", DİA)
Netice itibarıyla Hz. Âdem'in yaratılış keyfiyetiyle ilgili verilen bilgilerin her biri evrimin karşısında önemli bir engel olarak durur ve ona geçit vermez. Bütün âyetler, ilk insanın yaratılışının, yani insanlığın başlangıcının, anne-baba gibi bütün vasıtaları devre dışı bırakarak tamamen mucizevi bir keyfiyette gerçekleştiğini anlatır. Hz. Âdem'in, daha önce yaşadığı iddia edilen maymunsu varlıklardan evrimleşerek insana dönüştüğüne dair Kur'ân'da hiçbir delil olmadığı gibi, bunun aksini gösteren onlarca âyet vardır.

18. YAZI: EVRİME DELİL GÖSTERİLEN ÂYETLERİN DEĞERLENDİRMESİ

28 Mayıs 2021- Dr. Yüksel Çayıroğlu- Kaynak: Tr724

Bazı araştırmacılar, Kur'ân'daki evrime ters yaratılış âyetlerini zahiri manalarının dışına çıkararak tevile tâbi tutmakla kalmaz, bir de zorlama yorumlarla Kur'ân'dan evrim teorisi çıkarmaya çalışırlar. Delil getirdikleri bazı âyetlerle Kur'ân'ın da evrimi desteklediğini iddia ederler. Bambaşka konulardan bahseden âyetlerden dahi zorlama yorumlarla evrimci manalar çıkarmaya çalışırlar.
Evrimle alakası kurulan çok sayıda âyet vardır. Fakat biz bunların tamamını vermeyeceğiz. Çünkü bunların birçoğunun evrimle uzaktan yakından alakası yoktur. Biz, daha ziyade en çok atıf yapılan ve nispeten evrimle alakası kurulabilecek âyetler üzerinde duracağız.
a) İnsan Sûresinin İlk Âyeti

هَلْ أَتَى عَلَى الإِنْسَانِ حِينٌ مِنَ الدَّهْرِ لَمْ يَكُنْ شَيْئًا مَذْكُورًا “Dehrin akışı içinde insanın üzerinden öyle zaman geçti ki, o dönemde onun adı bile anılmazdı.” (İnsan sûresi, 76/1)

Bazı ilahiyatçılar, “hînun mine’d-dehr” ifadesini “uzun bir zaman dilimi” şeklinde tercüme eder, bu uzun zaman dilimini, maymunsu canlıların evrimleşmesi sonucu ilk insan ortaya çıkıncaya kadar geçen zaman olarak açıklar ve dolayısıyla bu âyeti evrimin başlıca delillerinden biri olarak gösterirler. Ne var ki böyle bir izah şekli ne âyette zikredilen kelimelerin anlamlarına, ne âyetin bir bütün olarak ifade ettiği manaya, ne de siyak-sibak bütünlüğüne uygundur. Aşağıdaki izahlarda da görüleceği üzere âyetin evrimle hiçbir alakası yoktur.

İlk olarak “hînun mine’d-dehr” tabirinin “uzun bir zaman dilimi” olarak tercüme edilmesi doğru değildir. Maalesef bazı meallerde de aynı tercüme hatasını görmek mümkündür. Dehr lafzının ilk manası “mutlak zaman” demektir. (DİA, “Dehriyye”) وَقَالُوا مَا هِيَ إِلاَّ حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَا إِلاَّ الدَّهْرُ “Hayat, sadece bu dünyada yaşadığımız hayattan ibarettir: Ölürüz, yaşarız. Bizi yalnız dehr helâk eder.” (Câsiye, 45/24) âyetiyle, لاَ تَسُبُّوا الدَّهْرَ “Dehr’e sövmeyin.” hadisinde de dehr mutlak olarak zaman (veya zamanın akışı) anlamında kullanılmıştır.

Gerçi dehr dünya için kullanıldığında, onun yaratılışından yok oluşuna kadar geçen süreyi kapsar. “Dehru fulân” denildiğinde de bir insanın hayat süresini kapsar. Demek ki mutlak olarak zaman ve zamanın akışı anlamına gelen dehr kelimesi, kullanıldığı yere göre anlam kazanır. (Râgıb el-İsfehânî, Müfredâtü’l-Kur’ân, s. 319)

Kaldı ki âyet-i kerimede insan üzerinden geçen zaman “dehr” de değildir, dehr’den bir hîn’dir. Hîn lafzı ise hiçbir şekilde “uzun bir zaman dilimine” delalet etmez. Mesela Bakara sûresi 36, Âraf sûresi 24 ve Yunus sûresi 98’inci âyetlerde geçen “ilâ hîn”in manası “belirlenmiş bir süreye kadar” demektir. Hûd sûresi 5, Yusuf sûresi 35, Mü’minun sûresi 25, Rum sûresi 17 ve Zümer sûresi 42’inci âyetlerinde ise “hîn” lafzının belirli bir müddeti kapsadığı ve bunun çok da uzun bir zaman olmadığı oldukça açıktır. Dolayısıyla âyetin ifade ettiği mana, insan üzerinden “belirli bir zamanın” geçmiş olduğudur; bu zaman diliminin ne kadar uzun veya kısa olduğunu bilmiyoruz.

Öte yandan “ale’l-insân” lafzından anlaşılacağı üzere âyette ifade edilen bu zaman dilimi hayvanın, maymunun veya maymunsu daha başka canlıların değil, bizzat insanın üzerinden geçmiştir. Arapça’da “insan” denildiğinde bundan anlaşılan mana bellidir. Evrimcilerin anlayışına göre âyette geçen, “hînum mine’d-dehr” ibaresini, “ilk canlının oluşumundan insanın oluşumuna kadar geçen süre” olarak aldığımızda, bu süre insanın değil çeşit çeşit canlıların üzerinden geçmiş olur ki bu mana âyetin açık lafzına ters düşer. Çünkü âyet, henüz zikre değer bir varlık olarak görülmese de, insan üzerinden geçen bir zaman diliminden bahsetmektedir.

Bir sonraki âyet-i kerimede bunun hangi zaman dilimi olabileceğine işaret vardır: “Biz insanı katışık bir meniden yarattık. Onu denemek istiyoruz; bu sebeple de kendisini işiten ve gören bir varlık yaptık.” (İnsan sûresi, 76/2) Allahu a’lem, âyette zikredilen zaman dilimi, insanın anne karnında geçirdiği veya henüz anne karnına düşmeden element ve molekül hâlde tabiatta yer aldığı süredir. Gerek anne karnına düşmeden gerekse anne karnına düştükten sonra gerçekten de onun bir ismi yoktur ve henüz o, zikre değer bir varlık değildir. Çünkü onun bidayeti sadece elementlerden veya bir damla sudan ibarettir. Anne karnına düşüp üzerinden haftalar, aylar geçtikçe yavaş yavaş “nutfe, alaka, mudga, kemik, et” (Mü’minûn sûresi, 14) safhalarından geçerek insan olma seviyesine doğru ilerler. Dolayısıyla evrimcilerin çıkardığı mana, âyetin siyakına da uygun değildir. (Bkz. Kurtubi, el-Câmi, 19/78)

Farz-ı muhal âyette geçen ifadeyi “çok uzun bir zaman dilimi” olarak anlasak bile yine de burada evrime işarette bulunulduğu iddia edilemez. Bu takdirde âyet, insan cinsinin evrenin yaratılışından çok sonra yaratıldığına ve bu uzun zaman dilimi boyunca, insanın biyolojik varlığı itibarıyla ne isminden ne de cisminden söz edilmediğine, onun sadece ilmî vücut

olarak Allah’ın ilminde ve kader planında var oluşuna işaret etmiş olur. Hasan-ı Basri de bu âyetten yola çıkarak Allah’ın altı günde (devirde) karada ve denizdeki her şeyi yarattığını, Âdem’in yaratılışını ise sona bıraktığını ifade etmiştir.
Son olarak müfessirlerin bir çoğunun âyette geçen “insan” lafzını Hz. Âdem, insan üzerinden geçen süreyi de Hz. Âdem’in topraktan yaratılış aşaması olarak anladığını ifade etmek gerekir. Hz. Âdem’in çamurdan yaratıldıktan sonra kendisine ruh üfleninceye kadar kırk veya yüz yirmi yıl çamur hâlinde beklediği şeklinde bilgiler nakledilmiştir. (Bkz. Mustafa Öztürk, Kur’ân ve Yaratılış, s. 229)
Aslında İnsan sûresindeki ilk iki âyetin asıl maksadı, insana varlık sahasına çıkmadan önceki hiçliğini ve yokluğunu hatırlatmak, sonrasında da Allah’ın onu tek bir damla sudan nasıl yarattığına ve onu nimetleriyle nasıl serfiraz kıldığına işaret etmek suretiyle onun ders ve ibret almasını sağlamak ve onu şükre yöneltmektir. Meryem sûresindeki şu âyet de insanın dünyaya gelmeden önce mevcudiyetinin dahi bulunmadığını ve onun Allah tarafından varlık âlemine çıkarıldığını gösterir: “O insan hiç düşünmüyor mu ki, o hiçbir şey değilken Biz onu yaratıp var ettik?” (19/67)

b) Nûh Sûresinin 14. Âyeti

مَا لَكُمْ لاَ تَرْجُونَ لِلَّهِ وَقَارًا وَقَدْ خَلَقَكُمْ أَطْوَارًا “Neden acaba siz, sizi tavırdan tavıra yaratan Allah’ın büyüklüğünü kabul etmiyorsunuz?” (Nuh sûresi, 71/13-14)
İslâm açısından evrimin meşruiyetini savunan araştırmacıların en çok atıf yaptıkları âyetlerden biri de budur. Mesela Edip Yüksel 14. âyete, “Oysa sizi evrimler hâlinde yaratan O’dur.” şeklinde meal verir. Evrimciler âyette geçen “etvârâ” lafzını, “evrim merhalelerinden geçirerek” şeklinde yorumlar. Arapça’da evrimin karşılığı olarak kullanılan “tatavvur” kelimesinin âyette yer alan “tavır-etvâr” lafzıyla aynı kökten türemesini de buna delil gösterirler. Dolayısıyla onlara göre âyetin anlatmak istediği mana, Allah’ın, insanı, farklı canlıların kademe kademe evrimleşmesi neticesinde yarattığıdır.
Hâlbuki bütün müfessirlerin ittifakıyla âyette bahsedilen yaratma aşamaları, bir nutfeden (spermden) başlayan embriyonun, tam bir insan hüviyetini elde edinceye kadar anne karnında geçirdiği süreçlerdir. Nitekim başka bir âyette bu yaratılış aşamaları daha detaylı olarak şöyle açıklanır: “Şu bir gerçektir ki Biz insanı süzme çamurdan yaratırız. Sonra onu nutfe (sperm) hâlinde sağlam bir yere yerleştiririz. Sonra nutfeyi (rahim cidarına) yapışan bir hücreye, bunu da mudgaya, yani bir çiğnem et görünümündeki varlığa, mudgayı kemiklere dönüştürür, sonra da kemiklere et giydirip, derken yeni bir yaratılışa mazhar ederiz. İşte bak da Allah’ın ne mükemmel yaratan olduğunu bir düşün!” (Mü’minûn sûresi, 23/12-14)
Elmalılı Hamdi Yazır, şu izahlarıyla bu yaratılış aşamalarının inorganik maddelerden başlayıp tam bir insan şeklini kazanıncaya kadar nasıl devam ettiğine dikkat çeker: “Burada insan yaratılışının ferden ve cem’an geçirmiş olduğu tekâmül mertebelerine işaret buyurulmuştur ki, Ebussuud’un yazdığı üzere önce inorganik hâlde, sonra gıdalar hâlinde, sonra karışımlar hâlinde, sonra nutfe (sperm) hâlinde, sonra alaka (rahim cidarına yapışan hücre) hâlinde, sonra mudğa (et parçası) hâlinde, sonra izam (kemikler) ve lühum (etler) hâlinde, sonra da bambaşka bir hilkatte inşa etmiştir.” (Elmalılı, Hak Dini Kur’ân Dili, 8/269)
Bediüzzaman Hazretleri de bu âyeti şöyle yorumlar: “İnsan vücudu, hâlden hâle girdikçe hayret verici ve muntazam değişimler geçiriyor. Onun spermden kan pıhtısına, kan pıhtısından bir çiğnem ete, ardından ete-kemiğe, daha sonra da insan suretine dönüşmesi, gayet ince kanunların neticesidir. O safhalardan her birinde öyle hususi kanunlar, belli kaideler ve birbirini izleyen öyle hareketler vardır ki, ardındaki kasd, irade ve hikmetin cilvelerini cam gibi apaçık gösterir. İşte insan vücudunu bu şekilde yapan Hakîm Yaratıcı, onu her sene bir elbise gibi değiştirir. O vücudun değiştirilmesi ve hayatının devamı için bozulup dağılan kısımların yerini dolduracak ve orada çalışacak yeni zerrelerin gelmesini sağlayan bir terkibe ihtiyaç vardır. İşte o beden hücreleri düzenli, ilahî bir kanunla öldüğünden, yine Cenâb-ı Hakk’ın muntazam bir kanunuyla tamir için rızıkları olan latif bir

maddeyi isterler. Bedendeki uzuvların ayrı ayrı ihtiyaçları ölçüsünde, rızkın gerçek sahibi Allah da hususi bir kanunla onu bölüştürüp dağıtır.” (Bediüzzaman, Sözler, s. 569)

c) Nûh Sûresi 17. Âyet

وَاللَّهُ أَنبَتَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ نَبَاتًا “Allah sizi yerden nebat bitirircesine bitirip yetiştirdi.” (Nûh sûresi, 71/17)

Evrimci Müslümanların, kendi görüşlerine dayanak olarak kullandıkları âyetlerden biri de budur. Onlara göre bu âyet, canlılığın insandan önceki evresinin bitkiler olduğunu, insanın nebati hayata sahip bir dönem geçirdiğini ve bitkiler âlemiyle bir akrabalığının söz konusu olduğunu söyler. Yani insanın, nebatî ve hayvanî etaplardan geçerek aşama aşama yaratıldığına işaret eder. Dolayısıyla da evrimin Kur’ânî delillerinden birini oluşturur. (Bkz. Abdülmecit Okcu, “Kur’ân ve Evrim Açısından Canlıların Oluşumu, Ekev Akademi Dergisi, 2013, sayı: 56, s. 165)

Oysaki bu âyetin de evrim teorisiyle uzaktan yakından bir alakası yoktur. Cenab-ı Hak, pek çok âyet-i kerimede olduğu gibi burada da ya Hz. Âdem’in ya da bütün insanların topraktan yaratıldığını ifade buyuruyor. Her iki manayı anlamak da mümkündür. Bir sonraki âyet-i kerime bu manayı tekit eder: “Sonra sizi tekrar oraya gönderip, yine sizi oradan çıkaracaktır.” Yani Allah, insanı ölümle birlikte tekrar yarattığı toprağa iade edeceğini ve ardından onu topraktan ikinci kez çıkaracağını ifade buyuruyor.

Bu âyetlerin bir benzeri de Tâhâ sûresinde geçer: “Sizi topraktan yarattık, (ölümünüzle) sizi oraya döndüreceğiz ve sizi bir kere daha oradan çıkaracağız.” (Tâhâ sûresi, 20/55) Aynı şekilde Hûd sûresindeki şu âyet-i kerimede de insanın yerden yaratıldığı anlatılır: “Sizi topraktan yetiştirip yaratan, sizi orada yaşatan O’dur.” (Hûd sûresi, 11/61)

Nûh sûresindeki “enbete (yetiştirdi, bitirdi)” fiili yerine bu iki âyette “halaka (yarattı)” ve “enşee (inşa etti, yarattı)” filleri kullanılmıştır. Esasında tefsirciler enbete fiiline de yaratma manasını vermişlerdir. Burada enbete fiilinin tercih edilmesinin sebebi, yaratmanın güzelliğine ve kemaline dikkat çekmektir.

Âyetin sonunda geçen “nebâtâ” ifadesi için iki farklı mana verilmiştir. Bazıları bunun “inbâtâ” manasına delalet eden bir mef’ul-ü mutlak (fiilin manasına kuvvet kazandıran bir mef’ul) olduğunu belirtmiş, bazıları da “bitki” manası vermiştir. Bu ifadeyi, Hz. Meryem’in yaratılışını anlatan, وَأَنْبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنًا “Rabbi onu pek güzel bir tarzda yetiştirdi.” (Âl-i İmrân sûresi, 3/37) âyetiyle birlikte düşünecek olursak, burada bir bitkiden değil, yaratmanın güzelliğinden bahsedildiğinin açık olduğu görülür. Çünkü Hz. Meryem’in bitkiden insana evrimleşmediği kesindir.

d) Kasas Sûresi 68. Âyet

وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ مَا كَانَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ سُبْحَانَ اللهِ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ “Senin Rabbin dilediğini yaratır, dilediğini seçer. Onların ise seçme hakları yoktur. Allah, onların uydurdukları şeriklerden münezzehtir, yücedir.” (Kasas sûresi, 28/68)

Evrimciler bu âyette geçen “seçme” ile doğal seleksiyon arasında bir irtibat kurar ve seleksiyonun Kur’ânî bir tabir olduğunu söylerler. Fakat onlara göre bu seçimi yapan tabiat değil, Allah’tır. Yani canlılar, doğal bir seçimle değil, ilahî bir seçimle evrimleşmektedir. Bazıları ise doğal seçilimi kabul eder ve bunu Allah’ın tabiata koyduğu bir yasa olarak görür.

Evrimciler bu âyetin yanı sıra Fâtır sûresinde geçen şu âyeti de doğal seleksiyona delil getirirler: “Hamd, gökleri ve yeri yaratan, ikişer, üçer ve dörder kanatlı melekleri elçiler kılan Allah’ındır; O, yaratmada dilediği arttırmayı yapar. Şüphesiz Allah, her şeye güç yetirendir.” (Fâtır sûresi, 35/1) Evrimcilere göre bu âyette Allah’ın yaratmada dilediğini arttırmasının anlamı da canlıların evrimleşmesiyle ilgilidir.

Kasas sûresinde geçen âyetin sebeb-i nüzulü olarak Velid b. Muğire’nin şu sözü gösterilir: “Bu Kur’ân’ın, iki şehrin birindeki büyük bir adama indirilmesi gerekmez miydi?” (Zuhruf sûresi, 43/31) Yüce Allah, bu âyet-i kerimede Velid b. Muğire ve onunla aynı düşüncede olan müşriklerin göz ardı ettikleri bir gerçeğe dikkat çekiyor: O da peygamber

seçiminin tamamıyla Allah'ın elinde olmasıdır. Zalim yöneticiler ve despotlar değişik makam ve mevkileri ele geçirebilir ve bunları haksızca diledikleri kişilere verebilirler. Fakat nübüvvet tamamıyla Allah'ın takdirindedir. Allah dilediğini yarattığı gibi, dilediklerini de -mutlak bir ilim ve hikmete binaen- peygamber seçer. Kimsenin bu konuda O'na ortak olma şansı ve yetkisi yoktur.
Fâtır sûresinde yer alan, Allah'ın yaratmada dilediği arttırmayı yapması şeklinde meal verilen يَزِيدُ فِي الْخَلْقِ مَا يَشَاءُ lafzı da çok geniş bir anlam yelpazesine sahiptir. Ali Bulaç, ilgili âyetin tefsirinde şu bilgileri verir: "Ayetin mutlak olduğunu söyleyen Zemahşeri, 'Yaratılıştaki her artış buna dâhildir.' der. Endamlı boy, orantılı yüz, vücut bütünlüğü, güç, iyi çalışan akıl, sağlam görüş-sağduyu, cesaret, müsamaha/hoşgörü, geniş yürek, ufku açık zihin, etkili üslup, akıcı dil, pratik zekâ vs. Kısaca şanı Yüce Allah dilediğinde yarattığı bütün nimetleri, lütuf ve ihsanları, maddi ve tabii zenginlikleri, refah ve mutluluğu, güvenlik ve özgürlüğü, adalet ve ahlâkî erdemleri arttırır, bunları birer rahmet olarak varlıkların ve insanların üstüne yayar." (Ali Bulaç, Kur'ân Dersleri, 4/533)
Bütün bu manaları bir kenara bırakarak, delilsiz ve mesnetsiz bir şekilde söz konusu âyetlerden evrim teorisi çıkarmaya çalışmak fazlasıyla zorlama yorumlardır.

e) Bakara Sûresi 30. Âyet

وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلاَئِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الأَرْضِ خَلِيفَةً قَالُوا أَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَ قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لاَ تَعْلَمُونَ "Hani Rabbin, Meleklere, 'Muhakkak ben, yeryüzünde bir halife var edeceğim.' demişti. Onlar da, 'Biz seni şükrünle yüceltir ve (sürekli) takdis ederken, orada bozgunculuk çıkaracak ve kan dökecek birini mi var edeceksin?' dediler. (Allah) 'Şüphesiz sizin bilmediğinizi ben bilirim.' dedi." (Bakara sûresi, 2/30)
Evrimi kabul edenlerin evrime delil sadedinde zikrettikleri diğer bir âyet de budur. Onlara göre meleklerin, "Orada bozgunculuk çıkaracak ve kan dökecek birini mi var edeceksin?" demelerinin sebebi, Hz. Âdem'in vahşi atalarının yani hominid denilen insansı yaratıkların yeryüzünde yaptıkları bozgunculuk ve fesattır. Yani evrimcilere göre bu âyet, Hz. Âdem'den önce yeryüzünde yaşayan insansı varlıklara işaret eder. Güya melekler, onların hayatlarını bildikleri için, Hz. Âdem'in de onlar gibi olacağından endişe etmişlerdir.
Öncelikle şunu belirtmek gerekir ki "bozgunculuk yapma" ve "kan dökme" gibi yıkıcı fiiller, Hz. Âdem'den önce yaşamış ve henüz yeterince evrimleşememiş yarı vahşî varlıklara mahsus değildir. Zira insanoğlu Hz. Âdem'den bu yana meleklerin endişesini haklı çıkarak dünya kadar zulüm ve vahşetler işlemiştir. Hatta günümüzde yaşayan insanların hayatına bakıldığında da fitne, fesat, bozgunculuk, cinayet, soykırım ve işkence gibi insanlık dışı bütün kötü fiillerin hâlâ devam edip gittiği görülür. İnsanlığın onca ilerlemesi ve medenileşmesi de maalesef onun tahrip edici yönünü değiştirememiştir. Dolayısıyla fesat sadece maymunsu veya insansı varlıklara değil, bilakis insana has bir özelliktir.
Burada, meleklerin insanoğlunun bu negatif özelliklerini nasıl bildikleri şeklinde bir soru akla gelebilir. Öncelikle şunu belirtmek gerekir ki icaz, yani az kelimeyle çok şey anlatma Kur'ân âyetlerinin genel bir özelliğidir. Pek çok Kur'ân kıssası anlatılırken konunun özü açısından çok da önemli olmayan detayların atlandığı ve bunların insan zihnine havale edildiği görülür. Dolayısıyla bu kıssada da Allah'la melekler arasında geçen daha başka konuşmalar olabilir. Allah, meleklere, insanoğlunun yapacağı zulüm ve fesadı bildirmiş ve bunu işiten melekler de şaşkınlıkla yukarıdaki soruyu sormuş olabilirler.
Nitekim İbn Kesir'in, İbn Abbas ve İbn Mes'ud gibi sahabenin önde gelenlerinden naklettiği şu rivayette meleklerin, yeryüzünde yaratılacak varlık hakkında önceden bilgilendirildikleri anlaşılmaktadır: "Allah, meleklere, 'Ben yeryüzünde bir halife yaratacağım dedi.' Melekler de, 'Ey Rabbimiz bu halife ne olacak?' dediler. Bunun üzerine Allah şöyle cevap verdi: Onun yeryüzünde fesat çıkaran, birbirini kıskanan ve birbirini öldüren evlâtları olacak." (İbn Kesir, Tefsiru'l-Kur'âni'l-Azîm, 1/217-218)

Kur’ân Yolu tefsirinde şöyle bir ihtimal üzerinde de durulur: “Âdem’in yaratılışını müşahede etmişler, onun maddî ve mânevî özelliklerini görüp bilmişler ve bu özellikleri taşıyan bir varlığın hem iyi hem kötü işler yapabileceğini, onun yapısından ve tabiatından çıkarmışlar, buna dayanarak sorularını sormuşlardır.” (1/104)
Müfessirlerin bu konuda üzerinde durdukları diğer bir açıklama da, Hz. Âdem’den önce yeryüzünde cinlerin yaşadığı ve meleklerin de onlar hakkında elde ettikleri bilgiden yola çıkarak böyle bir soru sorduklarıdır. Hicr sûresinde geçen şu ayet-i kerime de cinlerin insanlardan daha önce yaratıldıklarını gösterir: “Andolsun, insanı kuru bir çamurdan, şekillenmiş bir balçıktan yarattık. Cinleri de (insanlardan) daha önce, zehirli ateşten yaratmıştık.” (Hicr sûresi, 15/26-27)
İbn Atıyye, İbn Abbas’tan şöyle bir nakilde bulunur: “Âdemoğlundan önce yeryüzünde cinler vardı. Orada fesat çıkardılar, kan döktüler. Allah da onların üzerinde meleklerden bir taife gönderdi. Melekler onları öldürmeye başladılar. Kalanlar dağ başlarına, denizlerdeki adalara kaçtılar. Onlardan sonra Âdem ve nesli onların yerine geçti.” (İbn Atıyye, el-Muharraru’l-vecîz, 1/117)
Bu konuda üzerinde durulan diğer bir ihtimal de meleklerin insanoğlunun yeryüzünde işleyecekleri kötülükler hakkındaki bilgiyi Levh-i Mahfuz’dan öğrendikleri şeklindedir. Zira, “Yeryüzünde vuku bulan ve sizin başınıza gelen herhangi bir musibet yoktur ki, biz onu yaratmadan önce, bir kitapta yazılmış olmasın. Şüphesiz bu, Allah’a göre kolaydır.” (Hadid sûresi, 57/22); “Gökte ve yerde gizli hiçbir şey yoktur ki apaçık bir kitapta yer almasın.” (Neml sûresi, 27/75); “Biz her şeyi, apaçık bir kitapta tespit edip korumuşuz.” (Yâsin sûresi, 36/12) âyetlerinin de açıkça beyan ettiği üzere, insanoğlu yaratılmadan önce onunla ilgili bütün bilgiler Levh-i Mahfuz’da kaydedilmiştir.
Allah’ın, “Muhakkak ben, yeryüzünde bir halife var edeceğim.” sözünden anlaşılan mana da o güne kadar yeryüzünde böyle bir canlının bulunmadığıdır. Meleklerin, bu olayı hayretle karşılayıp hikmetini anlamaya çalışmaları da o güne kadar insan türü hakkında bilgi ve tecrübe sahibi olmadıklarını göstermektedir. Sırf meleklerin bu sorusundan yola çıkarak, âyette geçen Allah’ın halife yaratma fiilini, insanın maymunsu canlılardan evrimleşmesi şeklinde tevil etmek delilden yoksun bir yorumdur.

f) İnsanoğlunun Hilafeti

Evrimciler yukarıda geçen Bakara sûresindeki âyette ve daha başka âyetlerde (En’âm sûresi, 6/165, A’râf sûresi, 7/69, Yunus sûresi, 10/14; Sa’d sûresi, 38/26;) Hz. Âdem ve insan türü için kullanılan “halife” lafzından da kendi teorileri adına pay çıkarır ve insanoğlunun hominidlerin halifesi olarak yaratıldığını iddia ederler. Ne var ki insanın hilafet sahibi olması, sürekli medih ve minnet makamında zikredilir. Bu, insanoğlu için büyük bir şeref kaynağı olarak takdim edilir. Maymunsu canlıların halifesi olmayı, aklı başında hiç kimse bir övgü ve şeref vesilesi olarak görmeyecektir. Bu sebeple insan, maymunsu varlıkların değil, Allah’ın halifesidir. O, yeryüzünde, Allah adına tasarrufta bulunacak bir varlıktır.
Görüldüğü üzere buradaki hilafetten kastedilen mana, sadece bir başkasının yerine geçerek onun halefi olma değildir; bilakis yeryüzünde egemen olma ve hüküm sürme yetkisine sahip olmadır. İslâm Ansiklopedisinde de Hz. Âdem’in halife olması şöyle izah edilir: “Daha tutarlı ve genel kabul gören bir görüşe göre bu kelime, ‘daha önceki bir insan topluluğunun halefi, onların yerini alan’ mânasında değil, ‘Allah’ın vekili, yeryüzünde O’nun hükümlerini yaşatan, uygulayan, dünyayı imar, insanları idare ve terbiye eden, dünyadaki diğer bütün canlılardan üstün olan, onları emri altına alan’ anlamında kullanılmıştır.” (DİA, “Âdem”)
Hâsıl-ı kelam insanın halife olarak yaratılmasıyla evrim teorisi arasında bağ kurmanın hiçbir meşru temeli yoktur.
Önümüzdeki hafta Hz. Âdem’in yaratışını anlatan ayetleri ele alacak ve bunların evrim teorisi açısından ne mana ifade ettiği üzerinde duracağız.

17. YAZI: ALLAH KÂİNATI EVRİM İLE YARATMIŞ OLAMAZ MI?
22 Mayıs 2021- Dr. Yüksel Çayıroğlu- Kaynak: Tr724

Batı'da son onlu yıllarda ismine "teistik evrim" denilen yeni bir akım ortaya çıktı. Bu akımın amacı evrim ile dini uzlaştırmak. En temel iddiaları ise "Allah'ın kâinatı evrim ile yarattığıdır." Teistik evrimin öncülerinden biri olan Francis S. Collins bu görüşü şöyle açıklar:
"Uzayla ve zamanla sınırlanmamış olan Allah, evreni ve ona egemen olan tabiat yasalarını yaratmıştır. Bu kısır evreni canlılarla doldurmayı amaçlayan Allah, mikropları, bitkileri ve her türden canlıyı yaratmak için zarif evrim mekanizmasını seçmiştir. Daha da önemlisi O, akıllı, doğru ve yanlış bilgisine, özgür iradeye ve Kendisiyle paydaşlığa girme arzusuna sahip özel canlıları yaratmak için de aynı mekanizmayı seçmiştir… Bu görüş, bilimin bize doğayla ilgili öğrettiği her şeyle tamamen bağdaşmaktadır. Ayrıca bu dünyadaki büyük tek tanrılı dinlerle de tamamen uyumludur… Bu bağlamda teist evrim ya da BioLogos'u açık farkla bilimsel açıdan en tutarlı ve ruhsal olarak en tatmin edici seçenek olarak görüyorum. Bu yaklaşımın modası geçmez ve gelecekteki bilimsel buluşlarla çürütülemez. Entelektüel olarak katı bir yaklaşımdır ve birçok zor soruya yanıt verebildiği gibi bilim ile inancın birbirini sarsılmaz iki direk gibi güçlendirmesini sağlar." (Collins, The Language of God, s. 200-206)
Batı'da savunulan bu düşünce tarzı yavaş yavaş İslâm dünyasında da yayılmaktadır. Teistik evrim görüşünü benimseyen bilim adamları, evrimcilerden farklı olarak ilk canlının Allah tarafından yaratıldığını savunurlar. Onlara göre bu ilk canlı Allah'ın onun mahiyetine koyduğu kabiliyetler sayesinde evrimleşmiş ve yeni türleri ortaya çıkarmıştır.
Bir çalışmada teistik evrimi savunan İslâm âlimlerinin durumu şöyle resmedilir:
"Bazıları İslâm adına evrim teorisine karşı çıkmanın, bu teoriyi benimseyen kimseleri dinden uzaklaştıracağı vehmiyle, hakikatte materyalist temeller üzerine oturtulmuş olan bu teoriyle mücadele etmek yerine, bu teoriyi İslâmîleştirmeye ve Kur'ânîleştirmeye çalışmışlar, bu teorinin Kur'ân'a, İslâm filozof veya âlimlerinin görüşlerine aykırı olmadığını iddia etmişlerdir. Böylece ateist evrimcilerin yanında bir de canlıların çeşitli oluşunun evrimleşme yoluyla olabileceğini hatta olduğunu iddia eden inançlı bir grup daha ortaya çıkmıştır. Bunlar canlıları Allah'ın yarattığını kabul ettikleri için yaratılışçı, öte yandan canlıların çeşitliliğinin evrimleşme yoluyla olduğunu savundukları için evrimcidirler. Bu anlayışa kısaca "evrimci yaratılış" da denmektedir." (Veysel Güllüce, "Kur'ân Işığında Yaratılış Görüşünün Değerlendirilmesi", Yaratılış Kongresi, s. 342)
Yakın dönemde yaşamış veya muasır olan İslâm âlimlerin büyük çoğunluğu İslâm'a aykırı olduğu gerekçesiyle evrimi reddeder. Çoğunluğu evrime ihtimal dahi vermez, onun hakkında konuşmayı veya çalışma yapmayı dahi gereksiz bulur. Fakat bazıları evrimin gerçek olabileceği ihtimalini de göz önünde bulundurarak biraz daha ihtiyatlı bir dil kullanmayı, hafif de olsa kapıyı evrime karşı aralık bırakmayı veya evrimcilerin bir kısım görüşlerine mümaşatta bulunmayı tercih eder. Bütün bunlarla birlikte evrim teorisi etrafında yapılan çalışmaların bir hayli az olduğunu da ifade etmek gerekir.
Diğer yandan Edip Yüksel, Mustafa İslâmoğlu, Mehmet Bayraktar, Süleyman Ateş, İsmail Yakıt, Yaşar Nuri Öztürk, Hüseyin Cisr, Seyyid Ahmet Han, Muhammed Abduh, Fazlurrahman gibi evrimi kabul edenler de vardır. Mesela Süleyman Ateş şöyle der: "Hayatın, ilkel hücreden evrimleşe evrimleşe önce basit canlıların, sonra daha üstün yapılı canlıların ve en sonunda da insanın meydana geldiği, kesin kanıtlarla ortaya konmuştur. İnsanın maymundan türediği doğru değildir. Fakat insanlarla maymunlar müşterek bir kökten türemiş olabilirler." (Süleyman Ateş, "Kur'ân-ı Kerim'e Göre Evrim Teorisi", Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, cilt: 20, s. 131)
Süleyman Ateş ve diğer ilahiyatçıların evrimi kabul etmelerinin en önemli sebebi, evrimin kesin bir bilimsel gerçek olduğunu düşünmeleri ve evrime aykırı olan Kur'ân âyetlerini de bu

bakış açısıyla tevil etmeleridir. Ne var ki daha önce yapılan açıklamalarda da açıkça görüldüğü üzere bu, doğru bir tespit değildir.
Elbette Allah, murat buyurursa kâinatı evrimle de yaratabilir. Fakat burada önemli olan meseleyi zihnî ihtimaller üzerinden götürmek yerine, Allah'ın Yüce Kitabı'na bakmaktır. Sanki ortada hiçbir vahiy ve nas yokmuş gibi Allah'ın kâinatı evrimle mi evrimsiz mi yaratmış olduğunu konuşmak doğru bir metot olamaz. "Şöyle de olabilir, böyle de olabilir, şu da mümkündür, bu da mümkündür…" diyerek sürekli ihtimaller üzerinden mantık yürütmek ve tartışma yapmak bizi hiçbir neticeye götürmez. Güçlü kanıtlara yaslanmadığı sürece zihnî spekülasyonlar şahsi birer mülahaza olmaktan öte geçemez. Bu yüzden Allah'ın yaratma kanununu anlama adına yapılması gereken şey, öncelikle dönüp Kur'ân'a bakmak, sonra da ulemanın yorum ve tefsirlerine müracaat etmektir.
Daha sonraki yazılarımızda tek tek ilgili ayetleri ele alarak detaylı olarak izah edeceğimiz üzere Kur'ân'dan yola çıkarak teistik bir evrim görüşü geliştirmenin imkân ve ihtimali yoktur. Bunu yapmaya çalışanlar, Kur'ân âyetlerini kendi ön kabullerine göre tevil etmektedirler. Teistik evrimi savunan ilahiyatçılar, evrimin önündeki tek engelin din olduğunu veya evrimin sadece dinî sebep ve endişelerle reddedildiğini zannediyorlar. Dolayısıyla da bilimi karşılarına almaktan korkuyorlar. Halbuki daha önceki yazılarımızda bilimsel delillerin de kesin olarak evrimin gerçekliğini göstermediğini, bu konuda ileri sürülen kanıtların ne kadar zayıf ve sübjektif olduğunu ve hatta yer yer çarpıtıldığını ortaya koymuştuk. Dolayısıyla Kur'an naslarından teistik evrim görüşü çıkarmak mümkün olmadığı gibi, ortada İslâm alimlerini açık nasları tevil etmeye mecbur bırakacak bilimsel gerçekler de yoktur. İslâmî düşünce açısından böyle bir şeyin olması zaten tahayyül edilemez. Zira teşri emirler Allah'tan geldiği gibi, tekvini emirleri yaratan ve kullarının emrine amade kılan da O'dur.
Bu sebeple bir kere daha tekrar edecek olursak, evrime karşı çıkmak demek, nedensellik ilkesine karşı çıkmak ve sebepleri görmezden gelmek demek değildir. Aynı şekilde evrime karşı çıkmak, hiçbir şekilde varlık ve canlı organizmalar hakkında araştırma yapmanın önünde bir engel olarak görülemez. Evrimi reddetmeyi, ilim düşmanlığıyla ve bağnazlıkla izaha kalkışmak ise asıl bağnazlıktır.
Bir çalışmada evrimci teizmi savunan İslâm âlimleri şöyle eleştirilir: "Evrimci teistlerin, evrimci biyoloji için ne yaptıkları ise oldukça basittir: ateist evrimci teorilere dayanan tüm bulguları ve önermeleri kabul edip onların içlerine Tanrı'yı koydular. Böylece kendi inançlarını bilim ile uyumlu hâle getirdiler. Aralarında Katolik Kilise'sinin ve Doğu Ortodoks Kilisesi'nin de bulunduğu hemen hemen bütün Hıristiyan mezhepler, yenilikçi Yahudilerin çok büyük bir kısmı, metinlerdeki yaratılış kıssalarını alegorik olarak yorumlamak suretiyle teist evrimi kabul etmektedirler. Bunlarla aynı gemiye binmek isteyen Müslümanlar da aynı şeyi yapmaktadırlar. Müslümanlar bunu yaparken de Kur'ân ve Kitab-ı Mukaddes arasındaki temel farklılıkları göz ardı ettikleri gibi Nebevî geleneği ve bin dört yüz yıllık İslâm ilim geleneğini paranteze almaktadırlar. Bu paranteze alınan gelenek, dünyada var olan çeşitli yaşam formlarının iyi bir açıklamasını veren Kur'ân'ın tanımlarına, Nebevî geleneğe, aralarında sahabenin de bulunduğu tefsir çalışmalarına, Müslüman bilgin, bilim adamı ve felsefecilerin derin düşüncelerine dayanmaktadır. 'İslâmi teist evrimi' desteklemek için, kaynaklardaki malzemeyi yetersiz ve seçici bir okumayla elde ettikleri bulgularla Müslümanlar ortaya bazı çabalar koymuşlardır." (Muzaffer İkbal, "İslâmi Bakış Açısından Teistik Evrim", Tasarım ve Evrim, s. 591)
Bediüzzaman Said Nursi de şu izahlarıyla her tür evrimci görüşe karşı bütün kapıları ardına kadar kapatır: "Her bir türün bir âdemi ve bir büyük pederi (yani ilk atası) olduğundan, silsilelerdeki tenasülden doğan bâtıl vehim, o âdemlerde ve ilk pederlerinde tevehhüm olunmaz. (Yani türlerin soy zincirinin ebedi olduğu vehmine kapılmamak gerekir. Her türün âdemlerini Allah yaratmıştır.) Evet, hikmet, jeoloji, zooloji ve botanik lisanı ile iki yüz bini geçen türlerin âdemleri hükmünde olan ilk başlangıçlarının her birinin müstakillen sonradan

yaratıldığına şehadet ettiği gibi, mevhum ve itibarî olan kanunlar ve şuursuz olan tabiî sebepler ise: Bu kadar hayret veren silsileler ve bu silsileleri teşkil eden ve fertler denilen dehşet verici hadsiz harika makinanın sanat güzelliği içinde yaratılmasına kabiliyetsizlikleri cihetiyle her bir fert ve her bir tür, tek başlarına hikmet sahibi Yaradan'ın kudret elinden çıktığını ilân ve izhar ediyor. Evet, Sâni-i Zülcelâl, her şeyin alnına hudûs ve imkân damgasını koymuştur." (Bediüzzaman, Muhakemat, s. 90)
Başka bir eserinde aynı konuyu şu ifadeleriyle izah eder: "Fenn-i hayvanât (zooloji), fenn-i nebâbât (botanik), iki yüz bini aşkın türün büyük peder ve âdemleri hükmünde olan başlangıçlarının her birinin hudûsuna (yaratılmasına, varlık kazanmasına) şehâdet ettiği gibi; mevhum ve itibarî olan kanunlar, kör ve şuursuz olan tabii sebepler ise bu kadar hayret verici silsileler (zincirler) ve bu silsileleri teşkil eden ve "efrâd" denilen dehşet ve hayret verici ilahî makinelerin (canlı organizmaların) îcad ve inşasına kabiliyetlerinin olmaması cihetiyle her bir ferd, her bir tür müstakillen Sâni-i Hakîm'in dest-i kudretinden çıktıklarını ilân ve izhar ediyorlar." (Bediüzzaman, Mesnevî-i Nûriye, s. 234)
Fethullah Gülen Hocaefendi de Allah'ın kâinatı evrimle yaratmış olabileceği şeklindeki görüşün yanlışlığını şu şekilde ifade eder: "Darvin'in evrime ait düşünceleri ve evrim teorisi, hiçbir zaman Kur'ân âyetleriyle tevfik edilemeyecektir. Edilemeyecektir, zira o, hayatı birtakım sebeplerin tesadüfi neticesi olarak yorumlamaktadır. Hâlbuki ihya ve imâte (hayat verme ve hayatı alma), Allah'a ait iki fiildir. Her ikisi için de başlangıç itibarıyla birtakım maddî sebeplerden söz edilebilse de, netice, bilhassa hayat noktasında tamamen sebepler üstüdür. Hayatı vermede Cenâb-ı Allah'ın hiçbir sebebe bağlı olmayan, perdesiz icraatı söz konusudur. Dolayısıyla hayat hiçbir maddî sebeple izah edilemeyeceği için, ne Darvin teorisi teori olmaktan öte bir gerçektir, ne de onun Kur'ân âyetleri ve hadis-i şeriflerle tevfik ve telifi mümkün olabilecektir." (Fethullah Gülen, Yaratılış Gerçeği ve Evrim, s. 15)
Netice itibarıyla teistik veya yaratılışçı evrim denilen yaklaşımın, ne bilimden ve genel kabul gören evrim teorisinden ne de dinî naslardan vize alabilmesi mümkün değildir. Bu yaklaşımın temelinde, evrimi, kesin ispatı yapılmış bilimsel bir kanun olarak görüp dinle bilimi çatıştırmama veya bilim dünyasında yaşanan çatışmanın tansiyonunu düşürme ya da evrimi kabul eden Müslümanları dinden soğutmama gibi gayeler vardır.
Bunlar, anlaşılabilir ve kısmen kabul edilebilir hedefler olsa da tablonun tamamını yansıtmaz. İslâm'ın yaratılışla ilgili görüşlerini objektif, tarafsız, bütüncül ve ilmî bir bakış açısıyla ele almaz. Evrimi kabul etmenin handikaplarını göz ardı eder. Kur'ân'ı ispatı yapılmamış hipotez ve kuramların arkasından koşturur. Murad-ı ilahiyi kavramak yerine, metne kendi anlayışını söyletir. Evrimin, bir kısım ateistik ve materyalistik izahlarını dolaylı yönden dinî düşüncenin içine dâhil eder. Bu yüzden Seyyid Hüseyin Nasr, teistik evrimin, Darwinci düşünceden daha kötü ve tehlikeli olduğunu ileri sürer. (Nidhal Guessoum, "Müslüman Yaratışçılık, Evrim ve Tasarım, s. 690)
Burada akla şöyle bir soru gelebilir: "Allah'ın kâinatı evrimle yarattığına inanan bir insan dinden çıkar mı?" Bir insan, Kur'ân'ın bütün âyetlerine iman ettiği ve yaratmayı Allah'a vererek O'na şirk koşmadığı sürece dinden çıkmaz. Fakat Kur'ân âyetlerine yaklaşımına, onlardan hareketle ortaya koyduğu görüşlere ve yaratma hakkındaki yaklaşımına göre böyle bir insanın günah işlemesi, bid'at çıkarması veya dalalete düşmesi söz konusu olabilir. Burada iki yanlış söz konusudur: Birincisi, bilimin kriterlerine tam uymadan aceleyle evrimi doğru kabul etmek; ikincisi ise nasları, ispatlanmamış bir teori üzerinden zorlama yoruma tâbi tutmak.
Her ne olursa olsun Allah'ın varlığını, iman esaslarını ve Kur'an ayetlerini reddetmediği sürece evrimi savunduğu gerekçesiyle insanları tekfir etmek çok tehlikeli bir yaklaşımdır. Evrim teorisini savunanları din düşmanı gibi görmek kesinlikle kabul edilemez. Bunların pek çoğunun bilim yaptığı, hakikati aradığı ve gerçek peşinde koştuğu unutulmamalıdır. Fakat bunların pek çoğu kâinata küllî bakamadıklarından, metafizik izahlara kapalı yaşadıklarından,

kâinattaki müthiş nizam ve gayeyi göremediklerinden ve bir kısmı itibarıyla ideolojilere kurban gittiklerinden ötürü ulaştıkları bilimsel gerçeklerin yorumunda hataya düşüyorlar.
Burada bir hususa daha dikkat çekmekte fayda var: Evrim, evrimdir. Bilim adamlarının tamamının evrimin tanımına, mahiyetine, hakikatine, gerçekleşme şekline ve mekanizmalarına dair ortak kabulleri vardır. Mesela Darwinizmi anlatan kitapların hiçbirisinde Yaratıcıya, yaratmaya, ruha, metafizik kabullere, mucizelere, tabiatüstü açıklamalara yer verilmez ve gerek duyulmaz. Çünkü onlara göre her şey tabiatın, maddenin, yasaların ve tesadüflerin işidir. Evrim konusundaki ihtilaf, sadece detaylardadır.
Bu sebeple evrime dinî bir libas giydirmek ve onu yaratmayla uzlaştırmaya çalışmak çok da mümkün değildir. Böyle bir yaklaşım, evrimin en temel iddialarıyla çelişeceği için evrimi evrim olmaktan çıkarır. Eğer mesele Allah'ın yaratmasına verilerek izah ediliyorsa, canlı türlerinin kökenleri ve ortaya çıkışlarıyla ilgili farklı bir teori ortaya konuluyor demektir. Bunun adına artık evrim teorisi dememek gerekir.
Son olarak şunun altını çizmek istiyoruz: Evrim teorisi etrafında yapılan hararetli tartışmaların, şiddetli kavgaların önemli sebeplerinden birisi, kavram kargaşasıdır. Bazen evrim teorisi hakkında aynı düşüncelere sahip olan iki kişi bile, kullandıkları kavramlara farklı anlamlar yükledikleri için münakaşa yapıyorlar. Evrim teorisinin mahiyet ve hakikatinin tam olarak anlaşılmamış olması, evrimi kabul eden birinin gerçekte neyi kabul ettiğinin, reddeden birinin de neyi reddettiğinin yeterince belirgin olmaması uzlaşma ve anlaşmayı zorlaştırıyor.
Daha da ilginci, evrim teorisi etrafında görüş dile getiren insanların yer yer evrime farklı anlamlar yükledikleri görülüyor. Elbette herkesin düşünce ve ifade özgürlüğü vardır. Dilediği gibi düşünüp konuşabilir. Fakat bir buçuk asırdır tartışılan, bilimsel bir teori hüviyetine sokulan, belli bir noktaya getirilen ve etrafında devasa bir literatür oluşan bir meseleyle ilgili sübjektif yaklaşımlara çok da itibar edilmiyor.
Teistik evrim kavramı, evrimden çok daha kapalı ve belirsiz bir kavramdır. Evrim teorisini merak eden bir insan, konu etrafında yazılan eserleri okuduğunda, dile getirilen görüşleri ve yapılan izahları kabul etmese de anlayabilir. Fakat Allah'ın kâinatı evrimle yaratmış olmasının ne demek olduğu yeterince belirgin değildir. Teistik evrimi savunan araştırmacılar bugüne kadar birbirine zıt iki kavram olarak kullanılan "yaratma" ile "evrimi" uzlaştırmaya, bu ikisinin birlikte gerçekleşebileceğini izah etmeye çalışıyorlar. Fakat onların bu yaklaşımının klasik evrim görüşünden ne farkının olduğu, evrimleşme sürecinde Yaratıcı'nın nasıl bir "rolünün" ve "müdahalesinin" bulunduğu açık değildir.
Evrim teorisi, en temelde canlılar âlemindeki muazzam çeşitliliği izah getirme adına geliştirilen bir teoridir. "Nasıl oldu da milyonlarca tür canlı vücut buldu?" sorusuna tabiatın sınırları içinde kalarak aranan bir cevabın ürünüdür. Kendiliğinden oluşan bir canlının evrimleşerek bütün türleri oluşturduğunu savunan bir izah şeklidir. Bir kısım bilimsel yasaların ve biyolojik ilkelerin taraflı, şartlı ve yanlış yorumuna dayanan bir teoridir. Allah'ın varlığını, O'nun sonsuz ilim, kudret ve iradesini kabul eden ve dolayısıyla da bütün türlerin ilk örneklerinin anne-babasız bir şekilde O'nun tarafından yaratıldığına inanan bir mü'min açısından hiç de eldeki tek alternatif değildir.

16. YAZI: İSLÂM TARİHİNDE EVRİMCİ ÂLİMLER VAR MIDIR?
14 Mayıs 2021- Dr. Yüksel Çayıroğlu- Kaynak: Tr724

Evrim teorisini kabul eden ve İslâm'da ona aykırı bir hüküm bulunmadığını iddia eden modern araştırmacılar, bu görüşlerini seleften bazı âlimlere dayandırır ve İslâm tarihinden verdikleri örneklerle evrimin ilk defa İslâm kültür havzasında ortaya çıktığını savunurlar. Mesela İslâm'da Evrimci Yaratılış Teorisi ismiyle bir kitap kaleme alan Prof. Dr. Mehmet Bayraktar şöyle der: "Gerçek manada bir evrim düşüncesi ilk defa 9. yüzyılda İslâm

kültüründe doğmuş ve müteakip yıllarda geliştirilerek çeşitli şekiller almıştır. Hatta Batı kültüründe evrimci düşüncenin doğuşunun sebebi de İslâm kültüründeki bu evrim düşüncesidir.” (s. 16)
Bu konuda verilen örnekleri ve ileri sürülen iddiaları çok genel hatlarıyla şu şekilde özetleyebiliriz: İlk evrimci düşünceler, “kumun” ve “zuhur” teorileri adı altında mutezili bir âlim olan Nazzam (ö. 219/835) tarafından ortaya atılmıştır. Nazzam’a göre Allah, bütün türlerin özü ve nüvesi mahiyetinde olan ve onlara ait bütün hususiyetleri bi’l-kuvve kendinde barındıran ilk canlı varlığı yaratmış, sonrasında da bütün ana türler birbirinden bağımsız olarak bu ilk çekirdek varlıktan ortaya çıkmıştır. Nazzam, hiçbir ana türün değişerek yeni bir tür oluşturacağını kabul etmez, yani türlerin sabitliği fikrini savunur. Dolayısıyla ona göre insan da hayvan türlerinin evrimleşmesi sonucunda dünyaya gelmemiştir. (Mehmet Bayraktar, İslâm’da Evrimci Yaratılış Teorisi, s. 40-47)
Evrimin öncüsü olarak gösterilen diğer bir İslâm âlimi de Câhız’dır (ö. 255/869). Nazzam’ın talebesi olan ve üç yüz civarında eserinin yanında yedi ciltlik bir biyoloji ansiklopedisi de (Kitâbü’l-hayavân) yazmış olan Cahız, hocasından aldığı evrimci görüşleri daha da geliştirmiştir. O da canlı türlerinin oluşumunu hocası gibi Allah’ın çekirdek mahiyetinde yarattığı ilk canlı varlığa bağlar. Fakat o, hocasından farklı olarak canlı türlerinin zamanla değişiklik geçirerek yeni türler oluşturabileceğini kabul eder. Fakat Cahız’a göre bu değişiklik, tabii seleksiyon ve mutasyon gibi mekanizmalarla değil, Allah’ın yaratmasıyla ortaya çıkar. Cahız, buna benzer görüşlerinden ötürü meşhur Ehl-i Sünnet kelamcıları tarafından materyalist ve dehri olmakla suçlanmıştır. (Ahmet Özdemir, “Kur’ân ve Bazı İslâm Âlimleri Açısından Yaratılış ve Evrimci Görüş”, Bitlis İslâmiyat Dergisi, Haziran 2020, s. 68-69)
Evrimci İslâm âlimleri zikredilirken, Farabî (ö. 338/950), Birûnî (ö. 453/1061) ve İbn Tufeyl’e (ö. 581/1185) de yer verilir ve bunların bazı görüşleriyle Darwinizm arasında bir kısım irtibatlar kurulur. Ne var ki bunların hiçbiri, açıkça bir türün başka bir türe dönüşebileceğini ifade etmemiştir. Bilakis yaratmanın ancak Allah’a mahsus olduğunu belirtmişler ve türlerin sabitliğine kail olmuşlardır.

Cansız varlıklardan bitkilere, bitkilerden hayvanlara, onlardan da insana kadar yeryüzünde mevcut olan varlık hiyerarşisi üzerinde duran bir kısım İslâm filozoflarıyla İslâm ahlakçılarının da evrimi kabul ettikleri ileri sürülür ve İhvanüs’s-sava, İbn Miskeveyh, İbn Haldun, Nasiruddin et-Tusi, Kazvini, Kınalızade Ali Efendi, Molla Sadra, Erzurumlu İsmail Hakkı gibi bir dizi âlimin ismine yer verilir. Hatta Râgıb el-İsfehanî, İbnü’l-Heysem, el-Kazvinî, Sadruddin Şîrâzî, Mevlânâ ve İbn Arabî gibi daha birçok İslâm âliminin isimleri zikredilir. (Bkz. İsmail Yakıt, “Darwin’den Önce İslâm Düşünürlerinde Evrimle İlgili Fikirler”, Felseve Arkivi, 1984, sayı: 24, s. 101-122; Muhammed Hasan, el-İnsân beyne’l-halki ve’t-tatavvur, s. 42-58)
İsmi geçen âlimlerin tek tek görüşlerinin ele alınıp detaylı bir şekilde incelenmesi müstakil çalışmaları gerektirir. İslâm ulemasının evrime delil olarak gösterilen görüşlerinin, evrim teorisi açısından çok genel bir değerlendirmesini yapacak olursak şunları söyleyebiliriz:

İslâm tarihindeki evrimciler olarak gösterilen ulemanın görüşleri ile Darwin tarafından ortaya konulan evrim teorisi arasında, yüzeysel ve kısmi benzerliklerin ötesinde bir bağ kurmak mümkün değildir. Konu etrafında yapılan çalışmalar incelendiğinde, İslâm âlimleri tarafından öne sürülen görüşlerle Darwin tarafından ortaya konulan teori arasında çok büyük farklar olduğu görülür.

En başta şunu ifade etmek gerekir ki, Darwin’in ana hedefi, yeryüzünde görülen bütün türlerin kökenine dair natüralist ve pozitivist bir izah getirebilmektir. Hâlbuki İslâm ulemasının kâinat

veya canlı türleri hakkında yaptıkları bütün izahların merkezinde hep Allah vardır. İlk canlılık, Allah'ın yaratmasıyla başladığı gibi, bütün türler de O'nun yaratmasıyla oluşmuştur. Cahız'ın dışında hiçbir İslâm âlimi açıkça bir canlı türünün başka bir türe dönüşebileceğini iddia etmemiştir. Şu önemli noktayı da ilave etmeliyiz ki konu etrafındaki açıklamaları çok net olmayan Cahız, bu dönüşümün de Allah'ın fiil ve eseri olarak vücut bulduğunu belirtmiştir.

Cahızın konuyla ilgili fikirlerini araştıran bilim tarihçisi Profesör Gillian Beer'in şu tespitleri önemlidir: "Cahız'ın Darwin'den bin yıl önce evrim üzerine yazmış ve doğal seçilimi keşfetmiş olduğunu ileri süren kimi tarihçiler yanılgıya düşmüşlerdir. Cahız'ın anlamaya çalıştığı şey dünyanın nasıl meydana geldiği veya türlerin nasıl oluştuğu değildi. Her şeyi Tanrı'nın yarattığına ve bunu en mükemmel biçimiyle yapmış olduğuna inanıyordu. İlahi yaratımı ve dahiyane tasarımı doğru kabul ediyordu. Ona göre başka bir açıklama düşünülemezdi." (Gillian Beer, Darwin'in Hayaletleri, s. 93)
Nitekim Câhız, Kitâbu'l-hayavân isimli kitabını yazma amacını şöyle açıklar: "Akıl sahibi her kişi, Allah'ın yarattığı her şeyin bir amacı olduğunu ve Allah'ın yarattıklarını kaderlerine terk etmediğini; atladığı, alamet-i farikasından yoksun, karmaşa içinde ya da korumasız bıraktığı hiçbir şey olmadığını; eşi benzeri olmayan öngörülerinde asla yanılgıya düşmediğini ve ne kurduğu düzenin herhangi bir detayının, ne bilgeliğin güzelliğinin ne de güçlü kanıtların görkeminin onu yanılttığını bilecektir. Tüm bu etkinlik bitten ve kelebekten yedi gök küreye ve dünyanın yedi iklimine kadar her şeyi kapsamaktadır." (Gillian Beer, Darwin'in Hayaletleri, s. 98)
İslâm âlimleri, canlı varlıklar ve yaratılış etrafında ortaya koydukları açıklamalarla Allah'ın vaz etmiş olduğu kanunlara dikkat çekmiş; mesela tabiatta ve canlı organizmalarda gözlemlenen değişim ve tekâmül üzerinde durmuş; bu değişime sebep olan çevre şartları, yiyecekler, iklim ve atmosfer gibi faktörleri ele almışlardır. Bazılarının evrime benzeyen görüşlerinin merkezinde ise Allah'ın ilk varlığı ve türlerin ilk üyelerini yoktan var etmesi fakat daha sonraki yaratmaları bir vesile ve sebep ile gerçekleştirdiğini izah etme maksadı vardır. Kimileri de bütün varlığın aynı özden yaratıldığına dikkat çekmiştir.

Evrim şeklinde anlaşılan veya evrimle alakası kurulan bir kısım görüşlerin maksadı ise kâinattaki atom ve moleküllerin nasıl bir devir-daim içerisinde olduğunu, nasıl hâlden hâle geçtiğini, Allah'ın aynı cins maddelerden nasıl olup da muazzam çeşitlilikte varlıklar yarattığını göstermektir. Mesela cansız durumdaki atom ve moleküller sürekli canlı organizmaların yapı taşlarında kullanılmakta, bitkileri hayvanlar yemekte, hayvanları da insanlar. Bir açıdan bitkiler hayvanlara, hayvanlar da insanlara dönüşmekte. Element ve moleküller farklı kademelerden geçerek insan vücudunda yer almakta.

İbn Arabi ve Mevlânâ gibi zatlara ait olan ve evrim olarak takdim edilen bazı görüşler ise insanın; psikolojik, ruhî ve manevî değişim ve terakkisiyle ilgilidir. Onlar, insanın, ahlâkî ve manevî açıdan terakki ve tedenni edebileceği mertebelere dikkat çekmiş; yapacağı kötülük ve fenalıklarla insanın bitki ve hayvanların hayat seviyesine düşebileceğini, iyilik ve hayırlarıyla da melekî seviyeye çıkabileceğini ifade etmişlerdir.

İbn Miskeveyh, İbn Haldun ve Erzurumlu İbrahim Hakkı gibi şahıslar ise silsilevi yaratılış düzeninden bahsetmiş, yaratılıştaki birlik, bütünlük ve hiyerarşiyi göstermek istemişlerdir. Kainattaki yaratılışın nasıl basitten başlayarak kompleks varlıklara doğru sıralandığını açıklamış, farklı varlık cinsleri arasındaki üstünlükten bahsetmiş, yani bir yönüyle Allah'ın yaratmadaki âdet ve sünnetine dikkat çekmişlerdir. İnsanın, diğer varlıklar arasındaki müstesna konumuna işarette bulunmuşlardır.

Her ne kadar cansız varlıklar arasındaki mercanın en düşük hayat seviyesindeki bitkilere, hurmanın en düşük hayat seviyesindeki hayvanlara, at, fil ve maymun gibi bir kısım hayvanların da zekâ ve kabiliyet açısından bir kısım insanlara yakınlığından bahsetseler de, ne bunların "ara türler" olduğunu ne de birbirine dönüştüğünü söylemişlerdir. "Varlık mertebelerini" veya "küllî varlık zincirini" açıklama adına kullanılan bu tür ifadelerden evrim görüşü çıkarmak oldukça abartılı, aşırı ve yanlış bir yorumdur. Onların benzerlikler üzerinden yaptıkları yakınlık yorumlarını evrim teorisini destekler şeklinde yorumlamak bilimsel bir yaklaşım değildir. Onlar da zaten böyle bir iddiada bulunmamışlardır.

Cahız, Nazzam, Farabi ve İbn Haldun gibi İslam âlimlerinin konu etrafındaki görüşlerinin incelendiği akademik bir makalede şu değerlendirmelere yer verilir: "Bu görüşlerin, modern evrim görüşüyle uzaktan bir alakasının olmadığı kesindir. Burada kademeli olarak canlılar arasındaki özellik farkından bahsedilmektedir. Canlıların kademeli ve birikimli bir evrimsel sürecin ürünleri olduğunu değil; aksine statik, değişmez, son halleriyle mükemmel yaratılışları ileri sürülmektedir… Evrim konusunda, özellikle Müslüman bilim adamları tarafından evrimi savunma pozisyonunun ortaya çıkması, aynı mana ve mefhumların ve aynı kelimelerin farklı kimseler tarafından değişik manalarda kullanılmasından kaynaklanmaktadır… İslam âlimlerinin evrim diye bir problemi yoktur. Çünkü onların çalışmaları incelendiğinde, kâinatın oluşumunun ve canlıların yaratılmasının Yüce Allah tarafından gerçekleştirildiğinin çok iyi ifade edildiği görülür." (Ahmet Özdemir, "Kur'ân ve Bazı İslâm Âlimleri Açısından Yaratılış ve Evrimci Görüş", Bitlis İslâmiyat Dergisi, Haziran 2020, s. 61-76)
Bu tür konularda sebeplere aşırı vurgu yapan, Kur'ân'da ortaya konulan yaratma düşüncesine ters açıklamalar ileri süren âlimlerin sert tepkiyle karşılaştığını, onlar hakkında reddiyeler yazıldığını ve hatta tekfire gidildiğini de hatırlatmak gerekir. Bu tür düşüncelerin ortaya atılmasında Yunan felsefesi ciddi etkili olmuştur. İslâmcı evrime misal olarak verilen görüşler, delilden yoksun oldukları için hiçbir zaman İslâm düşüncesi ve kültürü içerisinde ana bir akım hâline gelmemiş, genelin nazarında meşruiyet kazanamamıştır. Bütün türlerin Allah tarafından ve müstakil olarak yaratıldığı konusunda Sünni kelamcılar arasında bir ihtilaf yoktur.

15. YAZI: EVRİMİN DİNİ İLGİLENDİREN BİR YÖNÜ VAR MIDIR?

6 Mayıs 2021- Dr. Yüksel Çayıroğlu- Kaynak: Tr724

Bazı araştırmacılar evrim teorisinin bilimsel bir mesele olduğu gerekçesiyle ilahiyatçıların bu alanda konuşmasının doğru olmadığını, bunun faydadan çok zarar getireceğini ileri sürer. Böyle bir yaklaşım kısmen doğru olsa da bunun eksik ve yanlış yönleri vardır. Doğru olan yönü şudur: Gerçekten de evrim adı altında ele alınan meselelerin büyük çoğunluğu biyoloji, biyokimya, genetik, paleontoloji gibi disiplinleri ilgilendiren bilimsel meselelerdir. Bilimin diliyle ve bilimsel argümanlarla konuşan bilim adamlarının karşısına dinle çıkmanın, âyet ve hadislerle cevap vermeye çalışmanın usulen çok yanlış, strateji açısından da çok riskli bir hareket tarzı olduğunu ifade etmek gerekir.
İlahiyatçıların bu alanda konuşmalarının faydadan çok zarar getireceği meselesi de görecelidir. Birçok televizyon programında müşahede edildiği üzere gerçekten de konuşacakları mevzuun üzerine oturduğu bilimsel çerçeveden habersiz olan ilahiyatçılar, yorum, itiraz ve eleştirileriyle din-bilim çatışmasını körükleyebiliyor, daha da kötüsü çoklarının dinden soğumasına sebep olabiliyor. Fakat konu etrafında yapılan bilgili ve bilinçli konuşmalar için aynı şeyi söyleyemeyiz.

Evrimin, dini ilgilendirip ilgilendirmemesine gelince şunu söyleyebiliriz ki evrim teorisinin iddialarının önemli bir kısmı doğrudan dini de ilgilendirir. Çünkü bunların önemli bir kısmı hayatla, yaratmayla ve insanla ilgilidir. Yeryüzünde canlılığın tesadüfen başladığı, günümüzdeki canlı organizmaların tabiat dışı hiçbir müdahale olmaksızın bazı mekanizmalarla kendi kendine çoğaldığı ve çeşitlendiği, insanın maymunsu canlılardan geldiği gibi iddialar tabii ki de doğrudan dinin alanına girer. Daha da önemlisi bu tür izahlar dinin üzerinde durduğu en temel ilkelerle ters düştüğü ve evrim teorisi pek çok bilim adamı tarafından dinin alternatifi gibi takdim edildiği için, mutlaka dinden hareketle makul ve mukni cevapların verilmesi ve zihinlerdeki şüphelerin giderilmesi gerekir.
Bu konudaki bazı araştırmacılar da İslâm'ın evrim karşısında nötr bir tavır takındığını, evrimi ne reddettiğini ne de kabul ettiğini ifade ederler. Prof. Dr. Caner Taslaman'ın şu ifadeleri bu yaklaşımın güzel bir özetini sunar: "Canlıların ve insanın, evrim süreciyle veya birbirlerinden bağımsız olarak (evrimsiz) oluştuğu iddialarının hiçbiri İslâm ile çelişmez. Çünkü Kur'ân, Allah'ın canlı türlerini ve insanı yarattığını açıkça beyan etmiş olmasına karşın bu yaratmanın nasıl olduğunu anlatmamıştır. Bu yüzden 'bir Müslüman evrimci olabilir' ama bu iddia 'bir Müslüman evrimci olmak zorundadır' anlamını taşımaz." (Taslaman, Bir Müslüman Evrimci Olabilir mi, s. 41)
Şu izah şeklinde de benzer bir yaklaşım dile getirilir: "Bir yandan İslâm ile diğer öğretiler arasında, bir yandan da İslâm ile biyolojik evrim arasında herhangi bir uyuşmazlık görülemez. İslâm, evrimi savunmadığı gibi, onu eleştirmez de. Kutsal kitapta, evrim veya onunla çatışacak alternatif bir süreç için açık bir değini yoktur. Aynı şekilde, evrimsel biyoloji de İslâmî inançları doğrulayan ya da onlarla çatışan bir şey ortaya koymaz veya Müslümanları çetrefilli teolojik sorunlara sevk etmez. Evrimin bilimsel olarak doğru olup olmamasının -veya evrim hakkındaki bir teorinin geçerli olup olmamasının- şu veya bu şekilde Müslümanın inancıyla ilgisi yoktur." (Recep Alpyağ, Evrim ve Tasarım, s. 147)
Evrim ve din arasındaki gerilimi düşürme ve yaşanan çatışmaları hafifletme adına bu tür yaklaşımların nisbî bir faydası olsa da, Kur'ân ve Sünnet'in yaratılışla ilgili ortaya koyduğu izahlar açısından meseleye bakıldığında, bu tür tespitlere katılmanın hiç de kolay olmadığı görülür. Daha sonra bu konuyu âyet ve hadislerden getireceğimiz delillerle geniş olarak izah edeceğimiz için şimdilik buna girmiyoruz.
Son olarak bir noktaya dikkat çekmek istiyoruz. Evrim hakkında konuşan din âlimlerinin kendi alanlarının dışına çıkmaları ve bilimsel konularda ahkâm kesmeleri ne kadar yanlışsa, evrimi savunan bilim adamlarının hiçbir somut ve ikna edici kanıt olmaksızın spekülasyona dayalı bilgilerle ve vahyi anlama metodolojisinden habersiz olarak ilk yaratılış ve türlerin ortaya çıkışı hakkında din namına kesin ve net hükümler vermeleri de en az bu kadar yanlıştır. Zira pozitif bilimde yöntem olduğu gibi nasları anlamada da bir yöntem vardır.

Evrim, Din İçin Bir Tehdit Midir?

Hem evrim teorisinin temel iddiaları ve savunusu, hem büyük çoğunluğu itibarıyla evrimci bilim adamlarının dine karşı takındığı düşmanca tavır, hem de bir buçuk asırdır yaşanan acı tecrübeler açısından bu soruya yaklaşacak olursak, cevabı tahmin etmek hiç de güç olmayacaktır. Marx ve Engels'in evrim teorisini ideolojik amaçlarına alet etmeleri, Batılı biyologların önemli bir kesiminin ateist olması, bilimsel ahlâkla açıklanamayacak ölçüde evrimde ısrar edilmesi, evrim teorisi yüzünden çoklarının ateizme kayması, evrimci izahların ateist argümanların temelini oluşturması gibi olaylar bir tesadüf olarak görülemez.
Pek çok Darwinci de evrim teorisinin din karşıtı oluşunu, dine alternatif bir açıklama ortaya koyduğunu ve hatta dine büyük bir darbe indirdiğini hiç çekinmeden ifade etmişlerdir. Mesela en önce gelen ateist evrimcilerden biri olan Richard Dawkins'e göre, ateistlerin kendi tezlerini rasyonel ve entelektüel bir şekilde ortaya koyabilmelerinin dayanaklarını Darwin sağlamıştır. (Dawkins, The Blind Watchmaker, s. 6). Ona göre insanın varoluşu ve anlam arayışıyla ilgili derin soru ve sorgulamalara, bâtıl inançlara (yani dinlere) başvurmadan tutarlı ve inandırıcı

cevaplar verebilmeyi mümkün hâle getiren kişi de Darwin’dir. (Dawkins, The Selfish Gene, s. 1)
Amerikalı felsefeci Daniel Dennet’in şu tespitleri de evrimin din üzerindeki yıkıcı tesirine işaret eder: “Darvinci teori, bilimsel bir teoridir ve gerçekten harikadır. Fakat mesele bu kadar basit değildir. Evrime şiddetle karşı çıkan yaratılışçılar bir konuda haklılar: Darwin’in tehlikeli fikri, en temel inançlarımızın dokusunu, birçok sofistike savunucunun henüz kendilerine bile itiraf edemedikleri bir şekilde çok daha derinden bozuyor.”
(Dennet, Darwin’s Dangerous Idea, s. 18)
Darwinizm tarihinin öncülerinden William Provine’nin şu sözleri de aynı gerçeğin farklı bir ifadesidir: “Evrimsel biyolojinin yıkıcı sonuçları, örgütlü dinin varsayımlarının çok ötesine geçerek, insanların çoğunluğu tarafından kabul edilen ve biyolojik evrenin, insan ahlâkının ve biyolojik organizmaların görünür düzeninden sorumlu olan çok daha derin ve yaygın bir inanca etki eder.” (Robert T. Pennock, Intelligent Design Creationism and Its Critics, s. 69)
Kaliforniya Üniversitesi’nde ekoloji ve evrimsel biyoloji profesörü olan Michael R. Rose da, Darwin’in ortaya koyduğu evrim teorisinin din üzerindeki etkisini şu sözleriyle açıklamıştır: “Charles Darwin’in fikirleri, pek çok kişiyi, tüm canlıları Tanrı’ın yaratmadığına, bunun yerine canlı düzenin oluşumunun kör ve maddî nedensellik ilkesiyle açıklanacağına ikna etti. Genel halk için asıl önemli olan, (Darwin’den sonra) kendi türümüzün kökeninin de materyalist terimlerle açıklanabileceğinin kabul edilmesidir. Bu fikirler, birçok inanç krizine ve bazı dindarların Darwin’i yermesine yol açtı. Darwin’in kendisi de bir ateist olduğu için, Newton’dan farklı olarak, Batı Hıristiyan âleminin tüm yerleşik düzenine karşı çıktı. Neticede Darwin’in çalışması, Hıristiyanlığın, Batı’nın bilim düşüncesinin merkezinden kalkmasına yol açtı.” (Rose, Darwin’s Spectre, s. 203)
Bugüne kadar evrim teorisinin İslâm dünyasında karşılaştığı sert tepkinin sebebi de onun dinsizliğin savunusu gibi algılanmasıdır. Osmanlı Devleti’nin son dönemlerinde yaşayan ulemanın onun hakkındaki kanaatini şu cümle güzel özetler: “Darvinizm muhit-i İslâmiyette dinsizliğe doğru atılmış bir hatve, ilk ve geniş bir hatvedir.” (Reşat Macit, “Subhi Edhem’in Darwinizm Kitabı”, Tasarım ve Evrim, s. 453)
Bu açıdan evrimi tamamıyla bilimsel bir mesele olarak gören veya dinle arasını uzlaştırmaya çalışan ya da İslâm’dan ve İslâm tarihinden hareketle evrime dinî temeller arayan bilim adamlarının yaklaşımları her ne kadar iyi niyetli olsa da ilmi, mantıki ve realist değildir. Onların Darwinizm hakkındaki sübjektif kanaatleri gerçeği değiştirmeye yetmez. Neticede bir buçuk asırdır ortaya konulan ciddi bir literatür ve birikim vardır. Darwinizm denildiğinde herkesin zihninde canlanan tanımlar, izahlar, mekanizmalar ve sonuçlar vardır.
Nancy Pearcey, evrim düşüncesinin dinî inanışlarla mezcedilmesinin imkânsızlığını, “Ya Tanrı inancına ya da doğal seleksiyona sahip olabilirsiniz ama ikisine birden asla” sözüyle ifade etmiştir. Evrimci biyolog Ernst Mayr da, Darwinizmin gerçek özünün doğal seleksiyona dayandığını, bunun da ‘ilâhi müdahaleyle’ değil ancak doğal araçlarla gerçekleştiğini vurgulamıştır. (Lee Strobel, Hani Tanrı Ölmüştü, s. 34-35)
Peki, evrim düşüncesini din açısından bu ölçüde tehlikeli kılan nedir? Çünkü evrim, kâinatın veya canlı varlıkların ortaya çıkışında hiçbir şekilde yaratmaya, tasarıma, hikmetli ve şuurluca yaratılışa yer vermez. Her tür teolojik ve metafizik izahı itina ile teorisinin dışına iter. İdeolojiye dönüşen Darwinizmin tüm çabası ve hedefi, ilahî bir güce gerek kalmadan tabiatın kendi kendini yarattığını göstermekten ibarettir. Dolayısıyla ateizm, evrim teorisinin mantıksal, hatta zorunlu bir sonucudur. Evrim teorisini tabulaştıran ve ne pahasına olursa olsun savunan bilim adamlarının asıl ilgisi de onun bilimsel mahiyetinden ziyade, felsefi ve mantıksal sonuçlarına yöneliktir.
Evrimin sadece din değil, ahlâk açısından da önemli bir tehdit olduğu ifade edilmiştir. Çünkü canlılar dünyasına evrim açısından bakıldığında, insanın, ahlâklı olmak için hiçbir nedeni yoktur. Evrimciler, insanda var olan bütün ahlâkî davranışların kökenini hayvanlarda ararlar.

Daha da kötüsü evrimin üzerine oturduğu doğal seleksiyonun işleyişi ve mantığı; fedakârlık, iyilik, yardımseverlik gibi ahlâkî değerlerin tam tersi neticelere işaret eder. "Doğal ayıklanma körü körüne ve amansız bir yarışmayla eşanlamlıdır: 'İnsan, insanın kurdudur.', doğadaki yaşam bir 'gladyatör dövüşüdür.' Böyle savlar izlenecek olursa, gerek doğal ayıklanmadan gerekse şansın hâkim olduğu 'yansız' bir evrimden, bir iyilikseverlik ve dostluk, hatta bir sevgi ahlâkının nasıl türeyebileceğini anlamak doğrusu güçtür." (J. P. Cihangeux, P. Ricoeur, Neden Nasıl Düşünürüz, s. 173)

EVRİM TEORİSİ NE DEMEK, NASIL ORTAYA ÇIKMIŞ?-1
Yüksel Çayıroğlu-28 Ocak 2021-www.tr724.com/

Charles Darwin'in 1859'da Türlerin Kökeni isimli kitabını yazmasıyla başlayan evrim tartışması, günümüze kadar şiddetini artırarak devam etmiştir. Bu tartışma sadece bilim çevreleriyle de sınırlı kalmamış, felsefecilerden teologlara, mütefekkirlerden gazetecilere kadar toplumun hemen her kesimini meşgul etmiştir. Hiç şüphesiz tartışmanın en yoğun yaşandığı ülke Amerika'dır. Tartışmanın bir tarafında "yaratılışçılar" ve "tasarımcılar", diğer yanında ise "evrimciler" vardır. Okullarda okutulan biyoloji derslerinin müfredatı bile defalarca mahkemeye taşınmıştır. Ülkemizde de Osmanlı Devleti'nin son döneminden itibaren konu etrafında büyük fırtınalar kopmuştur. Evrim teorisine dair yapılan televizyon programlarından birkaçını izlemek bile bu konudaki kutuplaşma ve çatışmanın şiddetini anlamaya yetecektir.
Peki, bilimin diğer meselelerinde görülmeyen tartışma ve çatışmalar, konu evrime gelince niçin bu kadar şiddetleniyor? Çünkü Darwin'in ileri sürdüğü iddialar belirli bir bilime ait basit bir ilmî meseleden ibaret değildir; biyolojiden kimyaya, antropolojiden zoolojiye, paleontolojiden jeolojiye, genetikten embriyolojiye, felsefeden teolojiye kadar pek çok disiplini ilgilendiriyor. Daha da önemlisi bu teori, semavî dinlerin ortaya koyduğu ve insanlığın da büyük çoğunluğu itibarıyla kabul edegeldiği yaratılış hakikatine ve canlı varlıkların dünya sahnesine geliş keyfiyetine dair bilinenden bambaşka bir hikâye anlatıyor.

Kısacası, mesele sadece bilimle sınırlı kalmıyor, işin içine ideolojiler ve dünya görüşleri de giriyor. Bunun da birinci sebebi bizzat teorinin mahiyet ve hakikatiyle, ikinci sebebi de bu teoriyi kabul veya reddeden insanların din karşısındaki tutumlarıyla ilgilidir.

Evrim teorisi ortaya çıkışından günümüze kadar güncelliğini ve sıcaklığını hiç kaybetmemiş olsa da açıkçası şimdiye kadar beni çok ilgilendirmemişti. Çünkü henüz üniversite yıllarında yaptığım sınırlı okumalar bende evrimin altı boş asılsız bir iddiadan ibaret olduğu intibaı bırakmıştı. Darwin'in ortaya attığı iddiaların gerçekliğine ihtimal dahi vermemiştim. Çünkü bu teori bana oldukça tutarsız ve mantıksız görünüyordu. Etrafımda gözlemlediğim gerçekliğe uymuyordu. Muhtemelen ilahiyatçı altyapısına sahip olmam ve bu teoriyi Kur'ân'da anlatılan yaratılış âyetlerine aykırı bulmam da bunda etkiliydi. Bu yüzden uzun yıllar bu konunun bir daha kapağını kaldırmadım; ne öne sürülen evrimleşmenin mekanizmalarını öğrenmeyi düşündüm, ne de sağlam kanıtlarının bulunup bulunmadığını.

Ne var ki son yıllarda "teistik evrim" tartışmaları çerçevesinde birçok ilahiyatçının, evrimi Kur'ân âyetleriyle uzlaştırmaya çalıştığına, dindarlığından şüphe etmediğim insanların evrimi savunduklarına ve Batıda eğitim gören çoğu bilim adamının evrime dair fikirlerini

değiştirdiğine şahit olunca, bu konuyu yeniden gündemime almam gerektiğine kanaat getirdim. Evrim, son yıllarda muazzam bir ilerleme kat eden bilimsel gelişmeler sayesinde gerçekten bilimsel kanıtlarına kavuşmuş muydu? Bilim dünyasının, özellikle de biyologların yüzde doksanından fazlasını evrime ikna eden gerekçeler nelerdi? Nasıl oluyordu da Batılı üniversitelerde okuyan insanlar bu konuda ciddi bir zihnî dönüşüm geçiriyordu? Gerçekten Kur'ân'dan evrimi destekleyen deliller çıkarılabilir miydi? Veya bugüne kadar evrime geçit vermeyen âyetlere getirilen tevil ve yorumların meşru temelleri var mıydı? İşte bütün bu sorulara zihnimde tatminkâr cevaplar bulabilmek için yeniden evrim konusuna eğildim.

Esasında bir ilahiyatçı olmam hasebiyle asıl maksadım evrim teorisinin ne ölçüde Kur'ân'a uygun olup olmadığını ele almaktı. Farklı bir tabirle Kur'ân'da yaratılışla ilgili âyetler açısından konuyu irdelemekti. Ne var ki bilimsel yönü anlaşılmadan ve izah edilmeden evrimin doğrudan dinle ilişkisini ele almanın birçok handikapı vardır. Özellikle evrimin "tartışmasız bir bilimsel gerçek" olduğunu zanneden insanlara konuyla ilgili bütüncül bir bakış açısı vermeden, dinî perspektiften yapılacak her bir itirazın, faydadan çok zarar getireceği unutulmamalıdır.

Bu sebeple biz de evrime dair uzun bir yazı dizisi kaleme alacak, din-evrim ilişkisine girmeden önce, konuyu farklı boyutlarıyla ele almaya çalışacağız. Konuya giriş mahiyetinde verdiğimiz bilgilerden sonra tek tek evrim teorisinin mekanizmalarını ve kanıtlarını ele alacak ve bunların, evrim adı altında ortaya atılan iddiaları ispat etmek için yeterli olup olmadığı üzerinde duracağız. Daha doğrusu evrim teorisinin bilimsel gücünü masaya yatıracağız. Arkasından evrim teorisine yöneltilen eleştirileri ve bu teoriyi çürüttüğü öne sürülen bilimsel kanıtları değerlendireceğiz. En sonunda da konu etrafındaki ulemanın görüşlerini özetledikten sonra; Kur'ân'dan bir evrim teorisi çıkarmanın mümkün olup olmadığı, Allah'ın canlıları evrimle yaratıp yaratmadığı, Hz. Âdem'in atalarının bulunup bulunmadığı, Kur'ân âyetlerinin evrim teorisine geçit verip vermediği gibi konuları ele alacağız.

Biz, konunun bilimsel ve teknik yönünü işin uzmanlarına bırakarak burada felsefi ve teolojik bir değerlendirmesini yapmaya çalışacağız. Esasında asıl problem de evrimin bilimsel yönünden çok felsefi ve metafizik yönüyle ilgilidir. Çünkü aklı başında hiç kimse mutasyonun, doğal seçilimin, coğrafi yalıtımın, gen akışının, nedensellik ilkesinin, adaptasyonun, canlı bünyelerde meydana gelen değişim ve dönüşümlerin varlığını inkâr etmez. Önemli olan evrim konusu mevzubahis olduğunda, bunların ne tür etkilerinin ve sınırlarının olduğu veya bunlara nasıl bir rol biçildiğidir. Yani bunlara birer "yaratıcı" gibi rol verip canlıların oluşumunu kör ve gayesiz süreçlere mi bağlayacağız, yoksa bunların canlı yapılar üzerinde sadece sınırlı bir etkiye sahip olduğunu söyleyerek Yaratıcı üzerinde mi duracağız (Recep Alpyağıl, Evrim ve Tasarım, s. 23).

Evrim Teorisinin Tanım ve Mahiyeti

Evrim teorisi etrafında kopartılan kızıl kıyametin, tarafların birbirine yönelttikleri ağır hakaret ve suçlamaların başlıca sebeplerinden biri, kavram kargaşasıdır. Yani evrim teorisinin mahiyet ve hakikatinin iyi anlaşılmamasıdır. Aslında ortada iki bütüncül blok yoktur. Evrim teorisi etrafında dile getirilen fikirlere bakılacak olursa, birbirinden farklı onlarca, yüzlerce yaklaşım olduğu görülür. Ne evrimciler kendi içerisinde bir bütündür, ne de evrime karşı çıkanlar. Her iki grubun içerisinde de çok çeşitli yaklaşımlar ve fikir akımları vardır. Bununla birlikte meselenin asıl odak noktası "kabul" veya "red"de düğümlenir. Kabul edenler de reddedenler de kendi içlerindeki farklılıklara karşı genelde müsamahakârdırlar; fakat söz konusu zıt kutup olduğunda çoğu zaman bu müsamahadan eser kalmaz.

Hâlbuki reddedenin neyi reddettiği, kabul edenin de neyi kabul ettiği çoğu durumda açık ve belirgin değildir. Özellikle de evrim teorisini kabul etmeyenler doğrudan bilimi ve bilimsel gerçekleri reddetmekle veya en azından evrimi anlamamakla itham edilirler. Evrim teorisinin birçok tabiat yasasını ifade etmek için kullanıldığı, içerisinde farklı iddiaları barındırdığı, "mikroevrim" ve "makro evrim" olmak üzere iki farklı çeşidinin olduğu, "evrim" ile "evrim teorisinin" farklı anlamları ifade eden iki kavram olduğu gibi gerçekler göz ardı edilir. Dolayısıyla konu hakkında detaylı bilgisi olmayan kimselerin sapla samanı ayırması hiç de kolay değildir.

En basit ifadesiyle evrim kelimesinin manası "değişim" demektir. Fakat biyologlar ona, "bir popülasyonun yapısındaki gen oranlarında/frekanslarında meydana gelen değişiklik" anlamını yükler. Dolayısıyla yeni bir genin ortaya çıkışı veya eskisinin yok oluşu ya da genlerin bileşiminin değişmesi durumunda popülasyonun evrimleştiği söylenir. Tür içerisinde meydana gelen değişimler (varyasyonlarla alttürlerin veya ırkların meydana gelmesi) mikro evrim kavramıyla ifade edilirken, tür üstü kategorilerin (cins, familya, takım, sınıf, filum) meydana gelmesi (türleşme) ise makro evrim kavramıyla ifade edilir. (Elliott Sober, Biyoloji Felsefesi, s. 28-29)

Evrim teorisi birtakım iddialar bütünüdür. Teknik anlamda evrim kavramı ele alınırken bu iddiaların hepsi kastedilmese de, biz konu etrafında yapılan çalışmalardan hareketle bunları şu şekilde özetleyebiliriz: (1) Dünyanın oluşumu (yaklaşık 5 milyar yıl önce) ve hayatın başlangıcı (yaklaşık 3,5 milyar yıl önce) çok eskilere dayanır, (2) İlk canlı (biyogenez) farkı atom ve moleküllerin bir araya gelmesiyle kendiliğinden ortaya çıkmıştır, (3) Türler zamanla kendi içinde değişime uğrayarak alttürleri oluşturur, (4) Bir tür başka bir türe dönüşebilir, (5) Bütün türler tek bir ortak atadan gelir (evrim ağacı), (6) Türlerin meydana gelmesindeki en temel iki mekanizma doğal seçilimle birlikte çalışan adaptasyon ve mutasyonlardır. Evrimciler, yeryüzündeki canlılığın ortaya çıkışını, gelişimini ve çeşitlenmesini, Yaratıcıya hiçbir şekilde atıfta bulunmaksızın tamamıyla madde, tabiat yasaları ve tesadüfî oluşumlarla açıklamaya çalışır. Evrimcilere göre ilk canlı varlık, tabiat güçlerinin etkisiyle tesadüfler sonucu farklı atomların bir araya gelmesiyle oluştuğu gibi, bu evrensel ortak atanın farklı türleri, cinsleri, familyaları, takımları, sınıfları, filumları ve nihayet bütün canlı âlemini (bitki, alg, mantar, bakteri ve hayvanlar) oluşturması da aynı şekilde tesadüfen meydana gelen mutasyonlarla ve tabii seleksiyon, adaptasyon ve izolasyon gibi tabiat yasalarıyla izah edilir.

Görüldüğü üzere evrim, karmaşık organizmaların basit organizmalardan nasıl meydana geldiklerinin izahıyla meşgul olur. Organizmada meydana gelen ufak değişimlerin milyonlarca yıl boyunca birikerek daha büyük değişimleri meydana getirebileceği iddiası üzerine kuruludur. Evrimsel mekanizmalar ile bir türde meydana gelen küçük değişimlerin nesilden nesile aktarılarak yavaş yavaş başka bir türü ortaya çıkarabileceğini öne sürer. Böylece dünyada görülen milyonlarca tür canlının (10-12 milyon olduğu tahmin ediliyor) nasıl olup da ortaya çıktığının cevabını vermeye, canlılar âleminde müşahede edilen muazzam çeşitliliğin kaynağını bulmaya çalışır.

Günümüz biliminin verilerine göre ilk canlı varlığın ve tek hücreli basit canlıların ortaya çıkışı 3,5 milyar yıl öncesine gider. Daha kompleks tek hücreli canlılar ise 2 milyar yıl önce ortaya çıkmıştır. Evrimcilere göre ardından sırasıyla 670 milyon yıl önce çok hücreli canlılar, 540 milyon yıl önce kabuklular, 490 milyon yıl önce omurgalılar (ilkel balıklar), 350 milyon yıl önce amfibiler, 310 milyon yıl önce sürüngenler, 200 milyon yıl önce memeliler, 60 milyon yıl önce primatlar (maymunsu hayvanlar), 25 milyon yıl önce insansı maymunlar, 5

milyon yıl önce ilk ataları ve nihayet 150 bin yıl önce de modern insanlar dünya sahnesindeki yerlerini almışlardır (Amerikan Ulusal Bilimler Akademisi, Bilim ve Yaratılışçılık, s. 13).

Evrim teorisine göre yeryüzündeki bütün canlılar, insanın farklı derecelerde kuzenleridir. Onun en yakın kuzeni de maymunlardır. İnsan, maymundan gelmese de onunla aynı ortak atadan gelir. Evrim teorisini en fazla tartışmalı hâle getiren konu da “insanın maymundan geldiği” yönündeki söylentidir. Evrimciler, günümüz insanına Homo sapiens der. Onun, maymunla farklı kollara ayrıldıktan sonra modern insan oluncaya kadar geçirdiği safhalara da Homo habilis, Homo erectus, Homo rudolfensis, Homo neanderthalensis gibi isimler verirler.

Evrimcilere göre canlılar, basit yapılardan daha kompleks yapılara doğru evrilmiş olsalar da, bu kompleks yapıların mükemmel olduğunu söylemeye imkân yoktur. Zira bu takdirde ereksellik (bir gaye ve maksada göre yaratma) devreye girecektir. Hâlbuki bizzat evrimcilerin de belirttiği üzere evrimin bir amacı yoktur, olamaz da. Mesela Darwin, canlılar arasındaki benzerliği ereksel nedenlerle açıklamaya çalışmaktan daha umutsuz hiçbir şey olmadığını söyler. Çünkü bu bilimsel bir açıklama değildir. Canlılardaki değişim, aklı ve şuuru olmayan mekanizmalar tarafından gerçekleştirilir (Darwin, Türlerin Kökeni, s. 529).

Dolayısıyla evrim, mutlaka daha mükemmel varlıklara doğru ilerlemek zorunda değildir. Organizmaların yaptığı sadece bulundukları ortama uyum sağlamaktır. Hatta evrimciler, varlık âleminde bir nizam ve intizamın, ince ayarların, düzen ve ahengin bulunduğunu da kabul etmezler. Çünkü bunların tamamı “tasarımı” ve dolayısıyla da “akıl sahibi bir tasarımcıyı” zorunlu kılar. Hâlbuki Darwincilere göre her şey tabiat içinde olup bitmektedir. Varlık âlemindeki nedensellik ilişkisi, tabiat yasaları, nisbî düzen ise madde tarafından tesadüfi oluşumlarla meydana gelen şeylerdir.

Evrim Teorisinin Ortaya Çıkışı

Evrim teorisi denildiğinde ilk akla gelen kişi Charles Darwin’dir (1809-1882). Çünkü daha önce birçok kişi evrimin farklı yönleri üzerinde durmuş olsa da, canlılardaki değişim ve türleşmenin mekanizmalarını tespit etmek suretiyle onu bilimsel bir teori şeklinde ortaya koyan kişi odur. Darwin’in evrim teorisinin merkezinde tabii seleksiyon (doğal ayıklanma) kavramı vardır. Onun ortaya koyduğu görüşler, genel hatlarıyla günümüzde bile geçerliliğini sürdürmektedir. Bu yüzden evrim teorisinin diğer bir adı da Darwinizm’dir.

Darwin’in, Türlerin Kökeni isimli eserini yazmasında, Beagle gemisiyle çıktığı yolculuğun (1831-1836) ve Galapagos adalarında yaptığı incelemelerin etkisi büyüktür. Bu yolculuğunda bulduğu fosil kalıntıları, gördüğü jeolojik tabakalar ve incelediği hayvan çeşitleri evrim teorisini geliştirmesinde oldukça önemli birer veri olmuştur. Bunun yanı sıra Darwin, üyesi olduğu üretim derneklerinde kültürleme yoluyla hayvanlardan nasıl farklı ırkların elde edildiğini, üretimin nasıl daha verimli hâle getirildiğini incelemiş ve suni seçilimden yola çıkarak doğal seçilim görüşüne ulaşmıştır. Kısacası Darwin’in çıktığı bilimsel yolculukta elde ettiği bulgular ve yaptığı keşifler ile; hayvanlar üzerinde yapılan melezleme ve kültürleme çalışmalarından edindiği bilgiler, evrim teorisini geliştirmesinde temel dayanakları olmuştur.

Bununla birlikte evrim teorisini bütünüyle Darwin’in bir ürünü olarak görmek yanlış olur. Zira Darwin’den önce ve sonra evrim üzerinde duran ve konu etrafında farklı fikirler ortaya koyan birçok bilim adamı olmuştur. Darwin’den önce farklı bilim adamlarının konu etrafında ortaya koydukları görüş ve değerlendirmelerin, Darwin’e ilham kaynağı olduğu açıktır.

Hiç şüphesiz bunların en önemlilerinden biri Fransız biyoloğu Jean-Baptiste Lamarck’tır (1744-1829). Lamarck, 1809 yılında yayınladığı Philosophie Zoologique (Zooloji Felsefesi)

isimli eserinde türlerin sabit olmadığını, merdiven basamaklarında olduğu gibi basitten karmaşığa doğru sıralanan canlıların, evrimleşme neticesinde basitten daha kompleks yapılara dönüştüğünü savunmuştur. Lamarck, canlılardaki bu değişmeyi transformizm (dönüşüm) kavramıyla tanımlamıştır.

Lamarck'a göre değişimin ana motoru, sonradan kazanılan özelliklerin yeni nesillere devredilebilmesidir. O, farklı çevre şartlarında yaşayan hayvan türlerinin hayvan bünyelerinde değişime ve yeni alışkanlıklara sebep olacağını, bunların da yavrulara geçeceğini, uzun asırlar boyunca bu işlemin tekrarlanmasıyla da yeni türlerin ortaya çıkacağını iddia etmiştir. Ona göre vücudun fazla kullanılan organları gelişip büyürken, kullanılmayan organları ise körelecek ve zamanla ortadan kalkacaktır. Mesela o, zürafaların boyunun uzun olmasını, onların ağaç yapraklarını yemek için sürekli boyunlarını uzatmalarına, yılanların ayaksız olmasını ise onların ayaklarını kullanmaya kullanmaya ayaksız hâle gelmelerine bağlamıştır.

Sonradan kazanılan özelliklerin kalıtım ile gelecek kuşaklara aktarılamayacağı ispat edildikten sonra Lamarck'ın görüşleri bilimsel değerini kaybetmiş olsa da, değişme neticesinde türlerin birbirinden oluştuğunu detaylı bir teori şeklinde ilk olarak ortaya koyma ayrıcalığını elde eden kişi olması sebebiyle evrimci çevrelerde hâlâ ona ayrı bir önem atfedilir. Darwin'den önce, insanın maymunsu hayvanlardan evrimleştiğini dile getiren kimse de o idi. Lamarck'ın, uzun yıllar türlerin sabitliği fikrini savunduğunu, ancak ömrünün sonlarına doğru evrimci fikirlere yöneldiğini de belirtmek gerekir. Başlangıçta dindar bir insan olan Darwin'in, daha sonra agnostik veya ateist olmasına karşılık, Lamarck inançlı bir insan olarak yaşamıştır.

Alfred R. Wallace da (1823-1913) Darwin'le eş zamanlı olarak evrim teorisi üzerinde çalışma yapan ve Darwin'e önemli tesiri olan bilim adamlarından biridir. Hatta Darwin, Türlerin Kökeni isimli eserini bitirdikten sonra alacağı tepkilerden korktuğu için onu hemen neşredememişti. Fakat 1858 yılında Wallace'tan aldığı bir mektup onu bu konuda cesaretlendirmiştir. Çünkü Wallace, bu uzun mektubunda canlılar arası hayat mücadelesinden, çevreye en iyi uyum sağlayan canlıların varlıklarını devam ettirmelerinden, yani doğal seleksiyondan bahsediyordu. Darwin, yakın arkadaşının da kendisiyle aynı fikirleri paylaştığını fark edince ya onun kendisinin önüne geçeceğinden endişe ettiği ya da ondan cesaret aldığı için meşhur evrim teorisini ortaya koymuştur. Yakın arkadaşları olan Joseph Hooker ile Charles Lyell'in teşvikleri de onun bu kararında etkili olmuştur. Wallace, Tanrı'ya inanması, ruhun varlığını kabul etmesi, zihinsel aktivitelerin tabii seleksiyonla açıklanamayacağını öne sürmesi gibi noktalarda Darwin'den ayrılır.

Darwin'in dedesi Erasmus Darwin de (1731-1802) eserlerinde canlıların evrim geçirdiğini belirten bilim adamlarından bir diğeridir. Lamarck ile aynı dönemde yaşayan Erasmus Darwin, onun görüşlerine oldukça benzer görüşler ileri sürmüştür. Özellikle canlıların ortak bir atadan gelmiş olabileceklerini dile getirmesi, maymunla insan arasındaki "akrabalığa" dikkat çekmesi önemli görülmüştür.

Dedesinin kitaplarını okuyan Darwin'in onun görüşlerinden etkilenmemesi düşünülemez. Muhtemelen gözlem ve araştırmalarına başlamadan önce Darwin'in zihninin bir köşesinde, evrim fikrine dair test edilmesi gereken bir kısım bilgiler vardı. (Caner Taslaman, Evrim Teorisi, Felsefe ve Tanrı, s. 85)

Darwin'in etkilendiği ve istifade ettiği kişilerden bir diğeri olarak da Thomas R. Malthus (1766-1834) gösterilir. Esasında o, nüfus bilimci ve iktisat teorisyenidir. Fakat An Essay on

the Principle of Population (Nüfus İlkesi Üzerine Bir Deneme) isimli eserinde insan nüfusu ile doğal kaynaklar arasındaki ilişkiyi ele alırken "Güçlü olanlar ayakta kalır." şeklinde ifade edilen meşhur teorisini geliştirmişti. Gıda üretimi aritmetik artarken, nüfusun geometrik arttığını savunan Malthus'a göre, mevcut kaynaklar hiçbir zaman nüfusu beslemeye yetmeyecekti. Dolayısıyla bu konuda dengenin sağlanması ancak zayıf, yeteneksiz ve yoksulların; açlık, kıtlık, hastalık ve sefalet gibi felaketlerde elenmesiyle gerçekleşecekti. Yani hayatta kalma mücadelesinde tabiat, güçlülerin yanında yer alacak, zayıflar ise yok olup gidecekti. Söz konusu teorinin ahlakî değerlendirmesini bir yana bırakacak olursak, bunun Darwin'in doğal seleksiyon düşüncesini geliştirmesinde önemli etkisi olduğu ifade edilmiştir. Hakikaten iki teori arasındaki benzerlik izahtan varestedir.

Aslında buraya kadar zikredilen isimlerden daha önce evrim teorisini gündeme getiren kişi Buffon (1707-1788) olmuştur. O, kaleme aldığı Natural History of Animals isimli eserinde çevrenin türler üzerindeki değiştirici etkisine vurgu yapmış ve canlıların ortak atadan gelmesi fikrinden ilk bahseden kişi olmuştur. Ne var ki o, bu fikri sadece bir faraziye olarak öne sürmüş ve ardından bunun neden mümkün olmadığının delillerini sıralamıştır. Bu meyanda, tarihte hiçbir yeni türün oluşumunun gözlenmediğini, melezlerin yeni döller vermediğini, türler arasında ara formların mevcut olmadığını ve insanla hayvan arasında mahiyet farkı bulunduğunu söylemiştir. Buffon, reddetmek maksadıyla da olsa evrim görüşünü ilk ortaya koyan kişi olmuş ve başta Darwin olmak üzere kendinden sonra gelen bilim adamlarını etkilemiştir.

Son olarak Herbert Spencer'in de (1820-1903) evrim teorisinin gelişmesinde önemli katkılarının olduğunu ifade edelim. O, 1852 yılında yayınladığı The Development Hypothesis (Gelişim Hipotezi) isimli makalesinde, Darwin'den 7 yıl önce bütün canlıların ortak bir formdan uzun bir zaman içinde geliştiklerinden bahsetmiştir. Hatta o, evrimi sadece biyoloji ile sınırlamayarak fizikî dünyayı, kültürü, toplumları ve dilleri de kapsayacak şekilde bütün bilim dallarına uygulamaya çalışmıştır. Spencer, evrim teorisinin kavramlarını üretmekte ve onu popüler hâle getirmekte önemli rol oynamıştır. Sosyal darwinizm kuramını ilk geliştiren kişilerden biri de Spencer olmuştur.

Bunların yanı sıra Hobbes (1588-1679), Schelling (1775-1854), Hegel (1770-1831), Adam Smith (1723-1790), Chambers (1802-1871), Charles Lyell (1797/1875), Robert E. Grant (1793-1874), Henri Milne-Edwards (1800-1885) gibi kişilerin felsefe, ekonomi, jeoloji ve biyoloji sahalarında ortaya koydukları görüşlerin de evrim teorisinin oluşumunda farklı derecelerde etkileri olmuştur. Ernst Haeckel (1834-1919) ve Henry Huxley (1825-1895) ise doğrudan Darwin'in görüşlerini savunmuş ve geliştirmişlerdir.

19. yüzyılda Comte'un pozitivist felsefesinin bilime hâkim olması, bilimsel materyalizmin yükselmesi, din-bilim çatışmasının tavan yapması, her tür başarısızlığın faturasının dine kesilmesi, ideolojilerin dinin yerini alması, deist anlayışların yayılması gibi olguları da burada zikretmek gerekir. Zira Darwin'in, içinde yaşadığı zamana hâkim olan dinî, ilmî, fikrî ve felsefi perspektiften etkilenmemesi mümkün değildir. Bilimin mutlaka bir paradigma içinde yapıldığını savunan Thomas S. Kuhn da aynı noktaya işaret eder (Bkz. Kuhn, Bilimsel Devrimlerin Yapısı). Nitekim evrim teorisinin her tür metafizik izahı baştan reddederek bütünüyle natüralist bir açıklama modeli sunmasının temelinde de yaşadığı asra damgasını vuran pozitivist paradigma vardır.

Görüldüğü üzere Darwin'den önce birçok bilim insanı evrim üzerinde durmuştur. Fakat onu en sistemli bir şekilde ele alan kişi Darwin olduğu için kendisine "evrimin babası" denilmiştir.

1900'lü yılların başından itibaren genetikte yapılan çalışmalarla ve özellikle de 1953'de James Watson ve Fransis Crick'in DNA molekülünün yapısını keşfetmeleriyle birlikte mutasyonlar da evrimin önemli bir mekanizması olarak kabul edilmiş ve genetik benzerlikler evrimi açıklamada önemli bir veri olarak kullanılmaya başlanmıştır.

EVRİM TEORİSİ HAKKINDA KONUŞMANIN ZORLUĞU-2
4 Şubat 2021- Dr. Yüksel Çayıroğlu- Kaynak: Tr724

Evrim teorisi, yeryüzünde hayatın başlangıcı, canlı organizmaların değişimi, yeni türlerin ve alt türlerin ortaya çıkması gibi olayları izah etmek için geliştirilmiştir. Evrimi savunanların da kabul ettiği üzere söz konusu teorinin henüz cevap veremediği ve açıklayamadığı yığınla soru ve sorun vardır. Daha sonraki izahlarımızdan da anlaşılacağı üzere, evrimin tartışma konusu yapılmayan, itiraza uğramayan, farklı izahlar getirilmeyen neredeyse hiçbir mekanizması ve kanıtı yoktur. Biyolojik yapıların geçmiş asırlarda nasıl bir değişim ve dönüşüm geçirdiğine dair bir netlik olmadığından, evrimciler arasında farklı farklı kuramlar ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla bu şartlarda evrim teorisini, modern bilim anlayışı açısından kesin ispatı yapılmış bir tabiat yasası gibi görmek zordur.

Normal şartlarda böyle bir teoriyi savunan bilim adamlarından beklenen tavır, her tür eleştiriye açık olmaları, bütün eleştirileri dikkate almaları ve her tür zıt fikrin doğru olabileceğine ihtimal vermeleridir. Ne var ki durum hiç de böyle değildir. Evrimi savunan bilim çevreleri âdeta onu kutsamakta, tabulaştırmakta ve mutlaklaştırmaktadır. Evrim teorisine sanki bir "dokunulmazlık zırhı" giydirilmiş gibidir. Bu sebeple evrim, karşı çıkılması en zor teorilerden biridir. Bu zorluğun sebebi, evrimin sahip olduğu kanıtların kesinliği değildir; bilakis onu savunanların evrime verdikleri özel imtiyazdır.
Çinli paleontolog Jun-Yuan Chen'in 1999 yılında ABD'yi ziyaret ettiği sırada başından geçen şu hâdise, eleştirilerden koruma adına evrim teorisi etrafında nasıl kalın duvarlar örüldüğünün güzel bir misalidir: Chengjiang'da keşfettiği sıra dışı fosiller, onun yaygın evrim görüşünü sorgulamasına sebep olmuştu. Bilimsel bir tavırla seminerlerinde bu eleştirilerine yer verdi; fakat çok az karşı cevap alabildi. Tepkilerdeki bu sönüklük onu şaşırttı. Nihayetinde mihmandarlarından birine problemin ne olduğunu sordu. Kendisine, ABD'de evrime yönelik bu tür bir eleştirinin bilim adamlarınca hiç de hoş karşılanmadığı söylendi. Bunun üzerine, Çin'le ABD arasındaki farkı şu veciz sözüyle özetledi: "Çin'de biz Darwin'i eleştirebiliriz ama hükümeti eleştiremeyiz; Amerika'da ise siz hükümeti eleştirebilirsiniz ama Darwin'i eleştiremezsiniz." (Lennox, Aramızda Kalsın Tanrı Var, s. 128)

Evrim teorisini reddedenler, her tür hakareti, itibarsızlaştırmayı göze almak zorundadır. Evrimi reddeden bir insanın muhatap olacağı ilk suçlama "evrimi anlamamaktır." Çünkü anlasa, kabul edecektir. Arkasından "bilim düşmanı", "yobaz" gibi hakaretler gelir. Dünyanın en meşhur Darwincilerinden biri olan Richard Dawkins, evrimi reddeden bir kimsenin "cahil, aptal, deli veya kötü ruhlu" olduğunu yazmakta bir beis görmemiştir. (Behe, Darwin'in Kara Kutusu, s. 248)

Dawkins, başka bir yerde ise yaratılışçıların evrimsel olmayan açıklamasını "utanç verici zoraki bir açıklama" olarak tanımlamıştır. (Richard Dawkins, Yeryüzündeki En Büyük Gösteri, s. 270) Biyolog Garrett Hardin de evrim teorisini sorgulama cesareti gösteren bilim adamlarının psikiyatrik vak'a olarak görüldüğünden bahsetmiştir. (Garrett, Nature and Man's Fate, s. 216)

Jeremy Rifkin, bilim dünyasının bu konudaki duruşunu şu sözleriyle özetler: "Evrim teorisi, etrafı sağlam duvarlarla örülmüş bir tabudur. Bu tabu, bir korku içermektedir. Çünkü onda meydana gelebilecek en küçük bir çatlağın modern dünya görüşünün entelektüel temelini bütünüyle sarsmasından endişe edilmektedir. Bilim dünyası tıpkı eskiden dine yönelik sorgulamaların küfürle suçlanması gibi, evrim teorisini sorgulayanlara uzun yıllar bu gözle bakmış; hatta bu cesareti gösteren kimi bilim adamları 'psikiyatrik vaka' olarak değerlendirilmiştir. Bu, bilim adına utanç verici bir durum olmalıdır." (Rifkin, Darwin'in Çöküşü, s. 10)

Günümüzde önemli sayıda bilim adamı tarafından temsil edilen "yaratışçılık" ve "akıllı tasarım" ekollerine bağlı akademisyenlerin ciddiye alınmadığı, küçümsendiği ve bilim karşıtlığıyla suçlandığı herkesçe bilinen bir gerçektir. Mesela Darwin's Black Box isimli eseriyle evrim teorisine önemli eleştiriler yönelten biyokimyacı Michael Behe'ye, nasıl olup da bu kitabına rağmen kendisini üniversitede profesör yaptıkları sorulduğunda şöyle cevap verir: "Kitabı profesör olduktan sonra yazdım, yoksa yapmazlardı."

Kaleme aldığı God's Undertaker: Has Science Buried God? isimli kitabında evrim teorisine önemli eleştiriler yönelten ve evrimin, omuzlarına yüklenen tüm ağırlığı taşıyıp taşıyamayacağını sorgulayan matematik profesörü John Lennox, şu espiriyle önemli bir gerçeğe dikkat çeker: "(Evrimi) en ufak bir sorgulama çabasının bile intihardan farksız olduğunu düşünen pek çok kişi olduğu için ben de doğal olarak sonumu hazırlamış olabilirim düşüncesiyle kendime yazdığım kısa mezar taşı yazımı okuyucuyla paylaşarak başlamak isterim: Burada John Lennox yatıyor, Biri neden bu tabutta olduğunu mu soruyor, Ölüm sebebi frengiden de vahim, Bir inanca karşı geldi: Darwinizm." (Lennox, Aramızda Kalsın Tanrı Var, s. 129)

John Lennox, evrimin nasıl bir tabu hâline getirildiğini şu sözleriyle özetler: "Sadece bilimsel delillere dayanarak evrimin sorgulanması bile bilim adamları için risklerle dolu bir hâl almış bulunuyor. Çünkü bu, birçoklarının gözünde, felsefi gereklilik yüzünden kesin bir gerçek olarak kabul ettikleri şeyi sorgulamak anlamına geliyor. Bu yüzden, sorgulayan kişi, marjinal (radikal) bir grubun üyesi olarak yaftalanmak riskiyle karşı karşıya kalıyor. Ancak ne gariptir ki bu tavır, Galileo'nun maruz kaldığı tavrın ta kendisidir. O günün Aristoculuğuyla, bugünün natüralizmi arasında göze çarpan bir benzerlik var. Galileo da, Aristo'yu sorgulama tehlikesini göze almıştı ve başına gelenler hepimizin malumu. Ama hepimiz sonuçta kimin haklı çıktığını da biliyoruz." (s. 133)

Evrim teorisini reddeden bilim adamları şimdiye kadar defalarca medya linçine maruz kalmış, akademik kariyerleri engellenmiş veya işlerine son verilmiştir. Çünkü onlar bilim dünyasının en büyük dogması hâline getirilen bir şeyi sorgulama cüretini göstermişlerdir. Evrimi kabul ettikten sonra onun nasıllığını tartışmada bir mahzur görülmezken, evrimin reddi durumunda bilim camiasından inanılması zor olan ve bilim insanlarına yakışmayan tepkiler yükselmektedir. Bu sebeple ne zaman ki evrim konusunda iki farklı zıt düşünceyi savunan ilim adamları televizyon programına çıksa, bir türlü ilmî ve soğukkanlı müzakereler yapılamamakta, genellikle tansiyonlar yükselmekte ve gerilimli bir hava oluşmaktadır.

Şu örnekler de evrimin, bilimsel bir meselenin ötesinde âdeta "seküler bir din" hâline getirildiğine işaret etmektedir: "Londra'daki British Natural History müzesinin, yayınladığı

bir broşürde 'Eğer evrim teorisi doğruysa…' şeklinde bir cümleye yer vermesi büyük tartışmalara yol açmıştır. Böyle bir ihtimalden bahsetmek ve bunun da British Natural History Museum tarafından yapılması, Cambridge, Oxford, Sussex üniversiteleri ve ülkenin diğer müessir kurumlarındaki beyefendileri kızdırmaya yetmiştir. Hâkim (sözde) bilimsel görüşün gayr-ı resmi sesi olan Nature dergisi, başyazısında, müze yetkililerini sert cümlelerle azarlamıştır. Başyazı, çoğu bilim adamının 'Eğer evrim teorisi doğruysa…' gibi bir cümle kurmaktansa, sağ ellerini kaybetmeyi tercih edeceklerini' vurgulayan ifadeler ve 'Bu sinsi sözler kafa karıştırmaktan başka hangi maksada hizmet edebilir ki?' şeklinde küçümseyici hesaba çekmeler ihtiva etmektedir." (Rifkin, Darwinizin çöküşü, s. 86)

Bir misal de Almanya'dan verelim: Max Planck Enstitüsü'nden Prof. Dr. Wolf-Ekkehard Lönning, su bitkileri üzerine yaptığı araştırmasının ürünü olarak hazırladığı bin sayfalık raporunda meseleyi Yaratıcıya bağlayınca aforoz edilmiştir. Bu da bazılarının zihninde evrimle hatta bilimle ateizmin özdeşleştirildiğini göstermektedir. Nitekim bir TV programında evrimi savunan ateist bir bilim adamı hiç çekinmeden şunları söyleyebilmiştir: "Allah'a inanan bir bilim adamı olmaz, bunun üniversitede yeri yoktur, atılması gerekir." (Arif Sarsılmaz, 110 Soruda Yaratılış ve Evrim Tartışması, s. 410-412)

Prof. Dr. İrfan Yılmaz da sırf evrime aykırı görüşleri sebebiyle bir biyoloji profesörünün meslekten ihraç edildiğini, diğer bir öğretim üyesinin dokuz sene profesörlük ünvanı alamadığını belirtmiş ve şöyle devam etmiştir: "Biyoloji ile ilgili doçentlik ve profesörlük müracaatlarında, evrimi tartışanlara yol vermemek için devamlı kulis faaliyetleri ve telefon trafiği ile (gerekirse laiklik abartılarıyla) jüriler uyarılmakta, evrimi tartışan adaylar engellenmektedir. Türkiye'de bazı profesörler ise popüler dergilerde Darwinizm karşıtı bir yazı kaleme alacaklarında farklı bir isimle yazarak akademik idari mekanizmalardan korunma yolunu tercih etmektedirler. Yılların getirdiği birikimin oluşturduğu hava ile öğretim üyelerinin büyük çoğunluğu sindirilmiş olduğundan evrime inanmasalar bile seslerini çıkaramamaktadırlar." (Arif Sarsılmaz, 110 Soruda Yaratılış ve Evrim Tartışması, s. 408-411)

Bilim çevrelerinde evrimi savunmanın veya en azından bu görüşe taraftar olmanın bilimselliğin gereği gibi takdim edilmesinin veya ilericilik ve çağdaşlık olarak gösterilmesinin; evrim karşıtlarının ise "bilim düşmanı" veya "gerici" olarak yaftalanmasının bağnazca yaklaşımlar olduğunda şüphe yoktur. Bu gibi tavırlar, ne bilim ahlâkıyla ne de düşünce hürriyetiyle telif edilebilir. Dahası bunlar bilim üzerinde suni bir kısıtlama oluşturmaktadır. Sürekli eleştirel düşüncenin, sorgulamanın, şüpheciliğin ve fikir özgürlüğünün üzerinde duran bilim adamlarının, söz evrime geldiğinde bir anda aşırı korumacı bir yaklaşım sergilemeleri, bilim adamı kimliğini kaybettiklerini gösteriyor.

Buraya kadar yapılan izahlardan da anlaşılacağı üzere evrim konusu aleyhinde konuşanlar üzerinde, bilim dünyası ve medya tarafından oluşturulan büyük bir mahalle baskısı vardır. Kesinliğinden aklı başında hiçbir insanın şüphe edemeyeceği; suyun kaldırma kuvveti, yerçekimi kanunu, dünyanın yuvarlaklığı gibi yasa ve olguları inkâr edenlerin dahi evrimi inkâr edenler ölçüsünde küçümseyici ve alaycı tavırlarla karşılaşmaları söz konusu değildir. Sırf maruz kalacakları tahkir ve tezyiflerden veya maddi ve manevi yaptırımlardan korktukları için birçok bilim adamının evrimle ilgili gerçek düşüncelerini açığa vuramaması, bilim dünyası adına kabul edilmesi mümkün olmayan büyük bir ayıptır. Bir sonraki başlıkta bunun sebepleri üzerinde duracağız.

Evrim Teorisine Gölge Düşüren Faktörler

En nihayetinde bilimsel bir teoriden öteye geçmeyen bir konunun, bu ölçüde canhıraşane savunulması ve muhaliflerin, itibarsızlaştırma kampanyasına maruz bırakılması bile tek başına evrim teorisinin bilimselliğine gölge düşüren önemli bir sebeptir. Çünkü sahip olduğu kesin kanıtlardan ötürü güneş gibi ortada olan ve hakikatinden şüphe edilmeyen ilmî bir mesele zaten kendi kendini savunacaktır. Onun, ne laf oyunlarına ne demogojiye ne de mutaassıbane korunmasına ihtiyacı vardır.

Ayrıca saplantı derecesinde bir konunun üzerine abanmak, evrim çöktüğünde sanki bilim çökecekmiş gibi fanatik tavırlar içine girmek, bilim adamlarını objektiflikten ve makuliyetten uzaklaştıracaktır. Onları, elde ettikleri verileri tek taraflı yorumlamaya ve yanlış çıkarımlarda bulunmaya sevk edecektir. Böyle davranan araştırmacılar, içine düştükleri tenakuzları ve mantık hatalarını göremeyecek, alternatif yaklaşımlardan istifade edemeyeceklerdir.

Esasında evrim teorisinin en büyük handikabı, her tür metafizik izahı baştan reddeden pozitivist ve natüralist bir anlayış üzerine bina edilmesi; yaratıcı fikrini hiçbir şekilde denkleme dâhil etmeksizin, canlılar âlemindeki bütün varoluşları, değişim ve dönüşümleri tabiat içinde kalarak izah etmeye çalışmasıdır. Vahyi, bir bilgi kaynağı olarak görmeyen, Allah'ın varlığı veya yokluğu üzerinde konuşmayı dahi bilim dışı sayan bir yöntemin, varlık âlemindeki akıl almaz ihtişamı izah etme adına maddeden, sebeplerden ve tesadüflerden başka başvuracağı bir açıklama şekli yoktur.

Böyle bir ön kabulden yola çıkan bilim adamlarına göre kuramları, kanıtları, mekanizmaları değişse de evrim teorisinin bizatihi kendisi değişmeyecektir. Çünkü tabiat içinde kalarak ortaya konulabilecek başka alternatif bir teori bulunmamaktadır. Evrim teorisi reddedildiği anda, canlılar dünyasının baş döndürücü güzelliğini, düzenini ve çeşitliliğini izah etmek için karşılarına Yaratıcı fikri gerçeği çıkacaktır ki bu da büyük çoğunluğu itibarıyla onların zaten reddettikleri bir şeydir. "Ortaya konulan açıklama şekli her ne olursa olsun, yeter ki işin içinde Tanrı olmasın" mantığından yola çıkan bir metodun, bilimsellik ve hakikat iddiası ne kadar tatmin edici olabilir ki!

Doğaüstü varlıkları baştan reddeden ve doğadaki her şeyin, dışarıdan gelecek tüm müdahalelere kapalı bir şekilde, sadece nedensellik ilkesi çerçevesinde işlediğini kabul eden natüralist ön kabul terk edilmediği sürece, evrim teorisinin objektif ve makul bir değerlendirmesini yapmak mümkün değildir. Çünkü bilimsel ve metodolojik natüralizm yüzünden bilim adamları bütün çalışmalarına şartlanmış bir zihinle ve ön kabulle başlamakta, ardından da elde ettikleri bütün bulguları buna göre değerlendirmektedirler.

Hâlbuki objektif ve bilimsel metottan beklenen tavır şudur: En başta tarafsız bir nazarla araştırma ve incelemelerine başlamak, elde ettiği veri ve kanıtlar kendisini nereye götürüyorsa oraya gitmek. Şayet bilimden; varlığın dilini anlamasını, kâinatın sırlarını çözmesini ve bizi doğruya ulaştırmasını bekliyorsak, bilimin nasıl bir neticeye ulaşacağını daha baştan tayin edemeyiz, onun sahasını daraltamayız ve bilimsel faaliyetlere sınır koyamayız. Hem işin başında, gözlemlediğimiz, deney yaptığımız ve teste tâbi tuttuğumuz varlıkların bizi sonsuz ilim ve kudret sahibi bir Yaratıcıya ulaştırmasını yasaklayıp hem de Tanrı'nın varlığını kabul etmenin bilime aykırılığından bahsetmek yaman bir çelişkidir.

Hem unutmamak gerekir ki gözlenemeyen ve laboratuvara sokulamayan her şeyi baştan reddeden bilimsel metot, tamamıyla modern döneme özgüdür. Bu durum iki yüzyıldır Batı medeniyetinin entelektüel hayatını etkisi altına almıştır. Bundan önce yaşayan Kopernik, Kepler, Newton, Descartes, Kant gibi bilim adamları, bir Yaratıcıya inanmanın bilimsel faaliyetlerine zarar vereceğini; doğada bulunan varlık ve olayları açıklamak için mutlaka doğa içinde kalmaları gerektiğini akıllarından dahi geçirmemişlerdir. Şayet Newton'un yazdığı bir kitabı, günümüzde, bir fizik öğretmeni ders kitabı olarak yazmış olsaydı, bu kitabın ders kitabı olması herhalde yasaklanırdı. Hatta Darwin'in en meşhur eseri olan 'Türlerin Kökeni'ni, bugün bir biyoloji öğretmeni yazmış olsaydı, herhalde bu kitaptaki Yaratıcıya atıflar çıkartılmadan, bu kitap ders kitabı olarak okutulamazdı. (Caner Taslaman, Evrim Teorisi, Felsefe ve Tanrı, s. 221)

Her şeyin açıklamasının doğada bulunduğunu nereden biliyoruz? Niye hayatın ve varoluşun temelinde rol oynayan sebepleri, sadece maddî ve fizikî kuvvetlerle sınırlı tutuyoruz? Bu konudaki özgüvenimizin ve ön kabullerimizin dayanağı nedir? Bilimsel olmanın ölçüsünün natüralist ve pozitivist açıklamalara sıkı sıkıya bağlı kalmak olduğunu bize kim söyledi? Niye her ne olursa olsun evrim teorisini kabul etmek zorundayız? Evrimciler, bütün açıklamalarında niye materyalist bilimin sınırları içinde kalmada bu kadar kararlı davranıyorlar? Gerçekliği, materyalizmin dar anlayışına ve bilimsel metodolojisine sıkıştırmak mümkün mü? Allah'a hiçbir rol atfetmeden yaratılış mucizesi izah edilebilir mi?

Aslında bilimsel gelişmeler gün geçtikçe bütün bu sorulara müspet cevap vermenin zorluğunu ortaya koyuyor. Çünkü her yeni keşif, bilim adamlarını, keşfedilmeyi bekleyen yepyeni dünyalarla karşı karşıya getiriyor. Gerek mikro gerekse makro âlemler üzerinde derinleştirilen çalışmalar, maddenin maddî sebep ve süreçlerle izah edilmesinin sanılandan çok daha zor olduğunu gözler önüne seriyor. Ne var ki günümüzün biyologları, materyalizmin temel mantığını öyle içselleştirmişler ki birbirinden farklı milyonlarca canlı organizmanın oluşumunu, her tarafı delik deşik olmuş bir teoriyle izah etmedeki tutarsızlık ve mantıksızlıkları göremiyorlar. Çünkü bakış zaviyeleri farklı.

Şunun altını çizmek gerekir ki ne natüralizm, ne de evrim teorisi, bilimin zorunlu bir neticesi olmadığı gibi, ön koşulu da değildir. Böyle bir kabul, materyalist felsefenin kendini dayatmasının bir sonucudur. Ne var ki bunlar, bilimden de öte günümüzde bir ideolojiye dönüşmüş, hatta modern bir mit veya seküler bir din hâline gelmiştir.

Nitekim önemli evrimci filozoflardan biri olan Michael Ruse da, "Birçok evrimci için evrim, seküler bir din gibidir." demiştir. Aynı şekilde İngiliz paleontoloji uzmanı Colin Patterson, Popper'ın, "bilimsel bir teorinin bile entelektüel bir moda, bir din alternatifi ve kemikleşmiş bir dogma hâline gelebileceği" şeklindeki uyarısını yaptıktan sonra, "Bu evrim teorisi için kesinlikle geçerli." demiştir. (Lennox, Aramızda Kalsın Tanrı Var, s. 130)

Biyoloji profesörü Edwin G. Conklin de şu sözleriyle aynı noktaya işaret eder: "Organik evrim görüşü biyologlar için oldukça değerlidir. Çoğuna göre evrim gerçekten bir dinî bağlılık objesidir. Çünkü onlar evrimi yüce bir birleştirici ilke olarak görmektedirler." (Conklin, Man Real and Ideal, s. 147)

20. yüzyılın en büyük evrimsel biyologlarından biri olan Julian Huxley de şu sözleriyle evrim teorisine, hiçbir bilimsel kurama nasip olmayacak bir rol ve değer biçmiştir: "Evrimin her eğitim sisteminin temel çekirdeği olması kaçınılmazdır. Çünkü cansız doğayı hayatla, yıldızları dünyayla, maddeyi zihinle ve hayvanları insanla ilintilendiren şey evrimdir. İnsanlık tarihi biyolojik evrimin farklı biçimdeki bir uzantısıdır." (Jeremy Rifkin, Darwin'in Çöküşü, s. 82)

Evrime bu kadar önem atfedilmesinin altında yatan sebep, onun, natüralist ve materyalist ideolojiye, nispeten de olsa makul ve bilimsel bir açıklama sunabilmesi veya en azından varlığın ortaya çıkışıyla ilgili bir izah modeli ortaya koyabilmesidir. Evrimcilerin kendi savlarına karşı bir bilim insanından beklenmeyecek ölçüde olağanüstü hoşgörülü ve kendilerinden emin bir tavır almalarının sebebi de budur.

Bütün bu sebeplerden ötürü evrimciler, varlığından şüphe dahi etmedikleri bir teoriye daha baştan "iman ediyor", arkasından da delil aramaya başlıyorlar. Şöyle de diyebiliriz: Onlar ne bulmak istiyorlarsa onu arıyorlar. Evrimin varlığını apriori bir bilgi olarak kabul edip, daha sonra elde ettikleri bütün bilimsel verileri bunu ispat edecek şekilde yorumluyorlar. Yani peşin hüküm ve varsayımdan yola çıkarak varlığını kabul ettikleri bir teoriye kanıt aramaya başlıyorlar. DNA molekülünü keşfeden iki bilim adamından biri olan Francis Crick'in şu sözü tam da bu gerçeğe işaret eder: "Biyologlar, gördükleri şeylerin tasarlanmadığını aksine evrimleşerek oluştuğunu akıllarından hiç çıkarmamalıdırlar." (Francis Crick, What Mad Pursuit, s. 138)

Fransız biyoloğu Prof. Dr. Louis Bounoure, öncelikle Sorbonne Üniversitesi zooloji profesörü Yves Delage'ın şu sözünü alıntılar: "Bugüne kadar, başka bir türün atası olan herhangi bir türe rastlanmadığını, böyle bir şeyin bir kerecik olsun gerçekleştiğini gösteren hiçbir kanıt bulunmadığını kabul ediyorum. Ama yine de evrimin nesnel olarak kanıtlanmışçasına doğru olduğuna inanıyorum." Arkasından da şu yorumu yapar: "Sözün kısası, bu konuda bilimin bizden beklediği, kendisine iman etmemizdir. Gerçekten de evrim düşüncesi genel olarak bir tür ilham edilmiş gerçek kılığında ileri sürülmektedir." (Martin Lings, Antik İnançlar Modern Hurafeler, s. 11)

Darwin'in şu ifadeleri de evrimin, alternatif bir yaklaşıma nasıl bütünüyle kapalı olduğunu ve nasıl önyargılardan hareketle geliştirildiğini ortaya koyar: "Doğal seçmeye büyük güç tanıyarak (bunu kabul etmiyorum) ya da onun gücünü abartarak (bu olabilir) yanıldıysam bile, türlerin ayrı ayrı yaratıldığı dogmasının yıkılmasına yardım ederek, hiç değilse iyi bir iş yaptığımı umuyorum." (Darwin, İnsanın Türeyişi, s. 89)

Şu sözler de aynı noktaya işaret eder: "Darwin'in evrim kuramının yetersiz kaldığı, açıklayamadığı bazı olgular ortaya çıkarsa, herhalde yaratılış görüşüne geri dönülmeyecektir; o dönem aşılmıştır artık. Bilimsel Devrim ile birlikte insanlık artık Tanrı etiketli kutsal ve mutlak modelleri aşmıştır." (Harun Yahya Safsatası ve Evrim Gerçeği, s. 21)

Bütün bu sebeplerden ötürü evrimi savunan bilim adamlarının objektif davranması zor görünüyor. Vakıadaki durum da bunu gösteriyor. Çünkü onlar ne kendi kanıtlarına yöneltilen eleştirilere ne de aksi yöndeki kanıtlara yeterince önem veriyorlar. Hatta bizzat evrimciler tarafından çürütülmüş bir kısım kanıtları bile, evrimi desteklemek için kullanmaktan geri

durmuyorlar. Mesela ne Heackel’in embriyo çizimlerinde sahtekârlık yaptığından ne Darwin’in evrim ağacının gerçekliğini kaybettiğinden ne de çarşaf çarşaf ortaya serilen bir kısım fosillerin kanıt değerini yitirdiğinden bahsediyorlar. Niye böyle yaptıkları sorulduğunda ise evrim ağacı, fosiller ve çizimler yanlış da olsalar, bunların işaret ettiği gerçeğin doğru olduğunu belirtiyorlar. Sonra da bilimsellikten dem vuruyorlar.

Evrimcilerin, bilimi mutlaklaştırmaları ve sınırlarının dışına taşırmaları da evrim teorisine gölge düşürüyor. Öncelikle şunu kabul etmek gerekir ki insanı hakikate ulaştıran tek bilgi, bilimsel bilgi değildir. Bunun yanında din, felsefe, sanat, edebiyat ve metafizik gibi disiplinler de farklı oranlarda hakikatin anlaşılmasına ışık tutarlar. Demek istediğimiz, hem insanı gerçekliğe götüren tek disiplin bilim değildir hem de onun bir sınırı vardır. Mesela hayatın anlamı, varlığın gayesi, insanın nereden gelip nereye gittiği, ahlâkın kaynağı, güzellik ve estetiğin ölçüsü gibi konular bütünüyle pozitif bilimin araştırma alanının dışında kalır.

Buradan hareketle evrim teorisinin iddia ve açıklamalarına baktığımızda, bütünüyle bilimin üstesinden gelemeyeceği yönleri olduğunu görürüz. Bilim, canlı organizmaların yapılarını keşfetme, bu yapılardaki değişim ve dönüşümleri tespit etme, bunların işleyişini sağlayan mekanizmaları ortaya çıkarma gibi konularda önümüze son derece başarılı veriler koysa da, bunlardan hareketle oldukça kapsamlı ve muğlak bir mesele olan yaratılış hakikati hakkında genel geçer bir teori ortaya koymak onun üstesinden gelebileceği bir iş değildir. Çünkü bizim milyonlarca, hatta milyarlarca yıl önce meydana gelen olayları gözlemleme ve test etme şansımız yoktur. Bu konuda bilimin en fazla yapabileceği şey, canlılar veya fosiller hakkında yapacağı araştırmalar üzerinden akıl yürüterek ve kıyaslamalara giderek bir kısım tahminler ortaya koymaktan ibarettir.

Çatışma da buradan çıkıyor. Az çok mesele hakkında bilgisi olan hiç kimsenin bilimsel verilere itiraz etmesi söz konusu değildir. Asıl itiraz, bu verilerden yola çıkılarak, bir kısım felsefi ve metafizik ön kabullerle ulaşılan sonuçlara yöneliktir. Dolayısıyla gözlem ve deneyler neticesinde elde edilen bilgilerle veya ortaya konulan yasalarla, bunların yorumunu birbirine karıştırmamak gerekir. Maalesef çoğu kişinin sapla samanı birbirine karıştırmasının ve bu sebeple de evrim karşıtlarına haksız eleştiriler yöneltmesinin asıl sebebi, bu ayrımı düzgün yapamamasıdır.

Son olarak evrimin, baş tacı edilmesinden, kendisine ayrı bir statü verilmesinden ve eleştiriden muaf tutulmasından ötürü, henüz bilim adamları arasında yeterince tartışılmamış bir teori olduğunu ifade etmek gerekir. Mevcut paradigmanın etkisiyle evrim teorisi, özellikle Batı dünyasında, yeterince eleştirilmeden kabul görmüştür. Dolayısıyla da evrimin temelini oluşturan iddialar ve varsayımlar dikkatlice incelenmemiş ve sorgulanmamıştır. Evrimi savunan eserleri objektif bir nazarla okuyan bir kişinin, kullanılan kanıtlardaki zayıflık ve çelişkileri, canlıların birbirinden nasıl türediğine dair anlatılan hikâyedeki boşluk ve mantıksızlıkları fark etmesi hiç de zor olmayacaktır.

Esasında çoğu evrimci de bunları görmekte fakat “eldeki en iyi teori bu” diyerek alternatif düşüncelere yaşama hakkı vermemektedir. Gerçekten de pozitivist temellere dayalı modern bilim mantığı ve felsefesi esas alındığında, daha iyi bir teorinin olmadığı söylenebilir. Çünkü Allah’ın varlığı peşinen inkâr edildiğinde, yani ateizm apriori bir ilke olarak benimsendiğinde, evrim teorisini kabul etmekten başka elde bir seçenek kalmamaktadır. Fakat doğru cevabın

bulunamadığı gerekçesiyle yanlış cevapta diretmenin, savunulabilecek bir yönü yoktur. Çünkü böyle dogmatik bir tavrı kabullenmek ilimde ilerlemenin önüne geçecektir.

Önümüzdeki hafta evrim teorisinin mekanizmalarını ele almaya başlayacağız.

EVRİM TEORİSİNİN MEKANİZMALARI (1)

11 Şubat 2021- Dr. Yüksel Çayıroğlu- Kaynak: Tr724

Evrim teorisinin tanımı yapılırken görüldüğü üzere, onun en önemli iddialarından biri, rastgele meydana gelen genetik değişimlerin ve çevre koşullarının etkisiyle farklı türlerin oluşmasıdır. İşte evrimciler, gerek tür içindeki varyasyonların, gerekse türleşmenin oluşmasını bir kısım mekanizmalara bağlar. Böylece öne sürdükleri hipotezleri bilimsellik kılıfına sokmaya, onları belirli biyolojik prensiplerle ilişkilendirmeye çalışırlar.

Bu konuda ilk akla gelen mekanizma, Darwin tarafından geliştirilen doğal ayıklanmadır. Neo-Darwinizm'le birlikte genlerde veya kromozomlarda meydana gelen mutasyonlar da evrimin önemli mekanizmalarından biri hâline gelmiştir. Bunlar, evrimin en önemli iki mekanizması olarak kabul edilir. Bunların yanında adaptasyon ve izolasyon da ortak gen havuzunda önemli değişimlere sebebiyet verdiği için evrimin başlıca mekanizmaları arasında yerini alır. Evrimin mekanizmaları bunlarla sınırlı değildir. Bazı evrimciler bunların sayısını on beşe kadar çıkarır. Fakat diğerlerinin etkisi zikrettiklerimize nazaran daha sınırlıdır.

Evrim teorisinin geniş kitleler nazarında makuliyet kazanmasında ve ikna edici bir hüviyete kavuşmasında söz konusu mekanizmaların önemi büyüktür. Çünkü evrimciler, hipotezlerinin doğruluğunu göstermek için, Allah'ın tabiatta vaz etmiş olduğu biyolojik prensiplere dayanıyor ve bunları kendi iddialarını destekleyecek şekilde ustaca takdim ediyorlar. İnsanlar da bu mekanizmaların tabiattaki mevcudiyetlerine, işleyişlerine ve neticelerine bakarak evrimin gerçekleşebileceğini zannediyorlar.

Öte yandan, konu hakkında yeterince bilgisi olmayan bazı kimseler de, evrimle mücadele etme adına tabiat yasalarını ve biyolojik gerçekleri inkâr ediyor ve böylece hem yaptıkları haklı itirazları gölgede bırakıyor hem de alay konusu oluyorlar. Hâlbuki takdir etmek gerekir ki evrimciler tabiatı didik didik etmiş, çok önemli yasalar tespit etmiş ve canlı formların işleyişiyle ilgili biyolojik prensipleri ortaya çıkarmışlardır. Fakat elde ettikleri bu verileri, daha önceden zihinlerinde hazır bulunan evrim şablonuna uydurabilmek için işlerine geldiği gibi yorumlamış ve çarpıtmışlardır.

Bizim buradaki maksadımız, evrim mekanizmalarını tanıtmak değildir. Zira bugüne kadar evrimle ilgili binlerce eser kaleme alınmış ve söz konusu mekanizmalar tafsilatlı bir şekilde incelenmiştir. Biz, kısaca söz konusu mekanizmalar hakkında bilgi verdikten sonra, bunların, yeni hayvan türlerini ortaya çıkaracak bir potansiyele sahip olup olmadığını irdeleyeceğiz.

1) Sonradan Kazanılan Özelliklerin Devri

Daha önceki yazımızda da değindiğimiz üzere Lamarck'ın öne sürdüğü mekanizma, canlı yapıların sonradan kazandıkları özellikleri yavrularına aktarabilme özellikleriydi. O, organların kullanılıp kullanılmamasına göre her nesilde meydana gelecek küçük değişimlerin uzun devirler içinde birikerek yepyeni hayvan türlerini ortaya çıkarabileceğini iddia ediyordu. Günümüzde hâlâ bu görüşü savunan küçük bir azınlık olsa da, bu yaklaşım bilim camiası arasında güncelliğini kaybetmiştir. Çünkü canlıların yaşamları boyunca sonradan kazandıkları özelliklerin kalıtım yoluyla yavrulara aktarılamayacağı ispat edilmiştir.

Mesela August Weismann, 1887 yılında fareler üzerinde yaptığı bir deneyde bunu göstermiştir. O, 20 döl boyunca fare kuyruklarını kestiği hâlde, 21. dölde doğan farelerin yine uzun kuyruklu olduğu görülmüştür. Genetik bilimindeki gelişmelerle birlikte sonradan kazanılan özelliklerin (modifikasyonların) aktarılamayacağı da kesinlik kazandı ve Lamarck'ın hipotezi değerini yitirdi.

Aslında bu herkesin gözlemleyebileceği bir gerçekliktir. Halter çalışan bir insanın kol kasları gelişse de çocuğu güçlü kol kaslarıyla doğmaz. Müslümanlar ve Museviler nesillerdir sünnet olmalarına rağmen çocukları yine sünnetsiz doğuyor. Bu sebeple biz de bu konu üzerinde daha fazla durmayacağız.

2) Doğal Seleksiyon

Darwin'in evrim kuramının merkezinde doğal seleksiyon (doğal ayıklanma, tabii seçilim) vardır. Darwin'e göre bu, tüm evrim sürecinin itici gücü ve motoru gibidir. Richard Dawkins de bütün canlıların varlığının ve şeklinin doğal seleksiyonla açıklanabileceğini iddia etmiştir. Peki, nedir doğal seçilim?

Doğal seçilime göre daha güçlü olan, yani daha çok hayatta kalabilen ve daha çok üreyebilen biyolojik yapılar hayatta kalır. Sınırlı besin kaynaklarına ulaşma, düşmanlardan korunma, zor iklim şartlarına direnme gibi konularda müthiş bir mücadelenin sürüp gittiği tabiat, tür içinde mevcut olan sayısız genetik çeşitlilik arasından çevre şartlarına en uygun olanları seçer, diğerlerini ise eler. Farklı bir tabirle, fizikî ortama ve çevre koşullarına uyum sağlayabilen özellikler doğal seleksiyon tarafından ödüllendirilirken, uyum sağlayamayanlar ise cezalandırılır.

Bir türün varyasyonları arasından seçilen ve hâkim duruma gelen avantajlı organizmalar, kendilerine hayatta kalma şansını veren özellikleri kalıtım yoluyla yavrularına aktarırlar. Nesiller geçtikçe söz konusu avantajlı özellikler popülasyona ait üyelerde daha çok görülmeye başlar ve bunlarda önemli değişimler ortaya çıkar. Aslında burada gen havuzuna yeni bir bilgi eklenmediği gibi, var olan bilgiler de kaybolmamaktadır. Sadece çekinik genler baskın duruma geçmektedir. Darwin, bu evrimsel sürecin uzun yıllar işlemeye devam etmesi neticesinde, yani tabiata yeterli zaman verilmesi durumunda, yeni canlı formlarının (türlerin ve daha üst sınıfların) oluşabileceğini öne sürmüştür.

Doğal seçilimi birkaç örnekle zihne yaklaştırmaya çalışalım. Diyelim ki tavşan popülasyonu arasında bulunan bazı fertler diğerlerine oranla daha az suya ihtiyaç duyuyor. Şayet uzun süren bir kuraklık yaşanırsa, bunların hayatta kalma şansı daha fazla olacaktır. Çünkü susuzluğa dayanıklılık, onlara rekabet etmede ve hayatta kalmada avantaj sağlayacaktır.

Hayatta kalan tavşanlar bu özelliklerini daha sonraki kuşaklara aktaracak ve bu özellikler git gide popülasyon içinde yayılmaya başlayacaktır. Dolayısıyla daha sonraki popülasyonları oluşturan tavşanlar daha az suya ihtiyaç duyan üyelerden oluşacaktır.

Aynı kural, kendi cinslerine göre daha hızlı koştuğu için yırtıcı hayvanlardan korunabilen ceylanlar için de, zirai ilaçlara karşı tür içindeki diğer fertlerden daha dirençli olduğu için hayatta kalabilen bakteriler için de geçerlidir.

Darwin'in doğal seçilim fikrini ortaya atmasında en önemli etki, yapay seçilim üzerinde yaptığı gözlemlerdir. Darwin'in, suni aşılama ve kültürleme yoluyla hayvan soylarının nasıl ıslah edildiğini, verimin nasıl artırıldığını ve yeni ırkların nasıl elde edildiğini görmesi, oldukça dikkatini çekmiştir. İnsanlar, belirli özelliklere sahip olan hayvanları birbiriyle çiftleştirmek suretiyle sadece onların üremesine izin veriyor ve böylece arzu ettikleri özelliklere sahip ırkları ortaya çıkarabiliyorlardı. Mesela bir çiftçi, daha çok süt veren inekleri elinde tutup sadece onların çoğalmasına izin vermek suretiyle, nesiller geçtikçe öncekilerden çok daha fazla süt veren ineklere sahip olabiliyordu.

Darwin, buradan hareketle tabiatın da çok daha uzun bir zaman dilimi içerisinde benzer seçimleri yapabileceğini iddia etti. Aslında, kendisi de bunun zorluğunun farkındaydı. Bu yüzden, "Eğer kompleks organlardan herhangi birinin teorimde ifade ettiğim, birbirini takip eden, küçük değişimlerle meydana gelmediği gösterilebilirse, teorim kesinlikle çürütülecektir." diyordu (Behe, Darwin'in Kara Kutusu, s. 48). Çünkü yeni bir türün ortaya çıktığına dair yaşanmış hiçbir tecrübe yoktu. Fakat bunun aksini gösteren bir kanıt da mevcut değildi. O hâlde niye olmasın, diyordu.

Ne var ki doğal seleksiyonun bir hedefi ve planı yoktur. Bir adım ötesini hesap edemez. Çünkü bir hedefi kavrayacak şuur ve akla sahip değildir. Bu yüzden geleceği planlayamaz, akıllı seçimler yapamaz. Sadece emsallerine göre daha avantajlı konumda olan fertlerin hayatta kalmalarını sağlar. Fakat ne yapay ne de doğal seçimde ortaya yeni ve farklı organlar, yapılar çıkmaz. Yapay seçimle yapılabilecek olan şey, en fazla aynı türe ait farklı ırkların elde edilmesidir. Fakat burada da sınırlar vardır. Bir tavuğun vereceği yumurta sayısı, bir ineğin vereceği süt miktarı veya bir atın ulaşabileceği hız sınırı az çok bellidir. Edward S. Deevy'in ifadesiyle domuzlara kanat takamayız, tavuklara silindir şeklinde yumurta yumurtlatamayız (Rifkin, Darwin'in Çöküşü, s. 108). Doğal seçimde gözlemlenen de aynı türe ait bireylerde meydana gelen bir kısım değişikliklerdir.

Ne yapay ne de doğal seleksiyonun yaptıklarına bakarak biyolojik formların uzun zamanlar içerisinde yepyeni türlere dönüşeceğini söylemek oldukça abartılı bir yorumdur. Hiçbir gözleme ve ikna edici bilimsel veriye dayanmaz. Balıklardan sürüngenlere, omurgasızlardan omurgalılara kadar canlılar arasındaki muazzam yapı farklılıklarına baktığımızda, bütün bunların doğal seleksiyonla yavaş yavaş nasıl oluştuğu konusunda hiçbir tatmin edici cevap bulamayız. Göz, beyin, kanat gibi oldukça kompleks organ ve yapıların doğal seleksiyon süreciyle nasıl meydana geleceğinin mantıklı bir açıklamasını yapamayız. Söyleyeceklerimiz bir kısım yanlış kıyaslardan ve usta bir hayal gücüyle ortaya konulmuş spekülasyonlardan öte geçmez.

Aynı şekilde Darwin'in tasvir ettiği üzere tabiatta canlılar arasında sürüp giden amansız mücadele ve kavga, daha güçlü ve çevre şartlarına daha uyumlu üyelerin hayatta kalmalarını

kısmen açıklasa da, daha güzel ve sanatlı yapıların nasıl ortaya çıktığını ve hayatta kaldığını açıklamaktan acizdir. Hayvanların sahip oldukları dişleri, pençeleri, hızları, güçleri, dayanıklılıkları, yağları, tüyleri, savunma sistemleri, kabiliyetleri vs. bir şekilde doğal seleksiyonla irtibatlandırılabilir. Fakat farklı hayvan türlerinin sahip olduğu rengarenk tüylerin, göz alıcı desenlerin, insanı büyüleyen nakışların, hayret verici sanat ve estetiğin, incelik ve zarafetin tabii seleksiyonla açıklanması hiç de kolay değildir. Bütün bu sanatlı yapıların ortaya çıkması, akıl ve şuur sahibi yüce bir Yaratıcı olmadığı sürece kör madde ve tesadüflerle açıklanamaz.

Darwinciler, doğal seçilimin sırtına kaldıramayacağı kadar büyük bir yük yükledikleri için, sürekli onu abartma ve büyük gösterme eğilimindedirler. Yazılan kitaplardaki "Doğal seçilim bizden şunu ister, şu tercihi yapar, şu komutu gönderir, şunu hayatta bırakır, şunu öldürür, şunu umursamaz, şunu düşünmez…" gibi ifadelere bakılacak olursa, âdeta onun her şeye gücü yeten akıl ve şuur sahibi bir Yaratıcı gibi takdim edildiği, tabiata vehmi bir rububiyet verildiği görülür. Hatta Francisco Ayala ve Ernst Mayr gibi evrimciler onun yaratıcı bir güç olarak tanımlanabileceğini ifade ederler. Hâlbuki onun hiçbir yaratıcı gücü yoktur; yaptığı tek şey mevcut organizmalar arasından en uyumlusunu seçmekten ibarettir. Ne var ki bu, çoğu zaman gözden kaçırılan bir husustur.

İnanan bir mü'min nazarında doğal seleksiyon, oluşacak gıda zinciri ve besin piramidi vesilesiyle canlıların rızıklarını temin edebilmeleri ve bulundukları koşullara ayak uydurabilmeleri için Allah tarafından konulmuş bir yaratılış kanunundan veya tabiat yasasından başka bir şey değildir. Ayrıca doğal seçilim sayesinde canlı türlerinin başıboş ve sınırsız bir şekilde çoğalarak dünyayı kaplamalarının da önüne geçilmiş olur. Aslında "doğal seçilim" şeklindeki kullanım problemlidir. Çünkü seçim, şuurlu bir faaliyet olduğu için, seçici bir iradenin varlığını zorunlu kılar. Bu yüzden doğrusu, "ilahî seçim"dir.

Canlılar arasındaki mücadele ve rekabetin, doğadaki tek gerçeklik olmadığının da altını çizmek gerekir. Tabiat, her zaman güçlülerin zayıfları ezdiği, sadece güçlülere yaşama hakkının tanındığı acımasız bir mücadele arenası veya savaş alanı değildir. Farklı bir ifadeyle, mücadele, tabiatın ne tek ne de en baskın özelliğidir. Günümüzde çekilmiş belgesellerde de açıkça görüldüğü üzere, mücadelenin yanı başında müthiş bir yardımlaşma ve dayanışma, şefkat ve merhamet, koruma ve fedakârlık da hükmünü icra eder.

J, A. Thompson ve P. G. Geddes, Life: Outlines of General Biology isimli eserlerinde tabiatı şöyle resmederler: "Tabiatla ilgili olarak konuşulanlar, gerçeğin bir kısmının abartıldığı tam bir karikatürdür. Vahşi tabiatta şiddetli bir eleme olduğu, yavruların ve körpelerin öldüğü, dişlerin ve pençelerin kandan arınmadığı bir ortamın olduğu.. hatta bundan daha fazlası doğrudur. Kısıtlı imkânlar ve zorluklar karşısında bir organizma, yarışı yoğunlaştırırken, bir diğeri yavrularını korumayı artırır; birisi silahlarını sürekli yenilerken, bir diğeri, müşterek yardımlaşmayı tercih eder. Gerçek şu ki, var olma mücadelesi, rekabete dayalı olmak zorunda değildir; bu mücadele sadece kendini zorla kabul ettirmekle değil, yavruların, arkadaşların, akrabaların korunmasıyla da gösterilebilir. Dünya sadece güçlünün değil, şefkatlinin de mekânıdır" (Jeremy Rifkin, Darwin'in Çöküşü, s. 123).

Tabiatta güçlülerle zayıfların birlikte yaşaması da doğal seleksiyonun etkisinin sınırlı ve muvakkat olduğunu gösteriyor. Çevresel şartların etkisiyle bir nesildeki zayıf hayvanların

tamamının yok olması bile, bir sonraki neslin tüm üyelerinin sağlıklı olmasına yol açmıyor. Yeni popülasyon arasında yine zayıf, sakat ve hasta hayvanlar varlığını devam ettiriyor.

Darwincilerin doğal seleksiyonun mahiyet ve işleyişine dair yaptıkları açıklamalara sathi bir nazarla bakan kimse, onun tüm canlı türlerinin ortaya çıkışını izah ettiği vehmine kapılabilir. Ne var ki konuya daha derinlemesine bakıldığında, öne sürülen iddialar ile gözlemlenen gerçeklik arasındaki muazzam açıyı fark etmek hiç de zor olmayacaktır. Hemen herkesin gözlemleyebileceği "güçlülerin ayakta kalacağı" şeklindeki basit bir kuralın nasıl olup da tek bir ortak atadan milyonlarca farklı canlı formunu meydana getirebileceği, gerçekten izahı imkânsız bir hâdisedir.

Nobel ödüllü genetikçi T. H. Morgan'ın şu ifadeleri doğal seleksiyona biçilen rolün büyüklüğüne yapılmış bir itirazdır: "Hayata en uygun olanların, hayatta kalma şanslarının onlar kadar uygun olmayanlardan daha fazla olduğu, söylemeye bile ihtiyaç olmayan, herkesin bildiği bir gerçek olsa gerektir." Gertrude Himmelfarb'ın şu sözleri de aynı gerçekliğin farklı bir ifadesidir: "Hayatta kalanların hayatta kaldığı görüldükten sonra, bunların hayatta kalmaya en uygun olanlar olduğu kararına varılmıştır" (Arif Sarsılmaz, 110 Soruda Yaratılış ve Evrim Tartışması, s. 92-93).

Aslında, "en uygunun hayatta kalacağı" fikri üzerine oturan doğal seçilimde, totolojik bir önermenin gizlendiği veya bunun fasit bir daireye işaret ettiği gözden kaçmamaktadır. Çünkü hayatta kalanların kimler olduğu sorusuna verilen cevap, "en uygun olanlar"dır. En uygun olanların kimler olduğu sorusu da, "hayatta kalanlar" olarak açıklanır. Dolayısıyla tabii seleksiyon, bir yönüyle herkesçe bilinen bir gerçeğin farklı bir ifadesinden başka bir şey değildir.

Son olarak şunu da belirtmek gerekir ki, doğal seçilimin iş görebilmesi için hâlihazırda varyasyonların bulunması gerekir. Darwin'in de ifade ettiği gibi, avantajlı varyasyonlar meydana gelmediği sürece tabii seleksiyon hiçbir şey yapamaz. Doğal seçim, en uygun olanın hayatta kalmasını izah etse de, bunun nasıl ortaya çıktığını açıklayamaz.

Haftaya evrim teorisinin mekanizmalarını ele almaya devam edeceğiz…

EVRİM TEORİSİNİN MEKANİZMALARI (2)

18 Şubat 2021- Dr. Yüksel Çayıroğlu- Kaynak: Tr724

Geçen haftaki yazımızda evrim teorisinin mekanizmalarını değerlendirmeye başlamış ve sonradan kazanılan özelliklerin devri ile doğal seleksiyon üzerinde durmuştuk. Bu hafta ise evrimleşmenin mekanizmaları olarak gösterilen diğer maddeleri ele alacağız.

3. Adaptasyon

Tabii seleksiyon ile adaptasyon arasında oldukça yakın bir ilişki vardır, bu ikisi birlikte iş görür. Adaptasyon, canlıların içinde yaşadıkları ortama başarılı bir şekilde uyum sağlayabilmeleri için geçirmiş oldukları yapısal veya fizyolojik değişimlerdir. Farklı bir

ifadeyle o, çevreyle sıkı bir ilişki içinde olan biyolojik yapıların, değişen çevre koşullarına verdikleri bir cevaptır. Canlı organizmalar adaptasyon sayesinde, hem hayatta kalma şanslarını artırmış hem de türün yok olma ihtimalini azaltmış olurlar. Dağ tepelerinde yaşamaya başlayan insanların zamanla renklerinin koyulaşması ve kandaki alyuvarlar sayısının artması adaptasyona misal olarak verilebilir.

Yeryüzünde yaşayan bütün canlıların, içinde yaşadıkları ortamla oldukça uyumlu organlara, sistemlere ve özelliklere sahip oldukları görülür. Evrimciler bu durumu adaptasyonla açıklar. Yani onlara göre tek bir ortak atadan çoğalarak gelen her bir tür, içinde yaşadığı fizikî şartlara uygun vücut yapıları geliştirmiştir. Mesela ısı kaybetmeleri gerektiği için çöl tilkilerinin kulakları ve kuyrukları uzamış, yırtıcılardan kaçmaları gerektiği için otçul memeliler hızlı birer koşucu olmuş, çöllerde yaşayan develer kum fırtınalarından korunmak için kulak ve burun kılları geliştirmiş, kutup ayıları hayatta kalabilmek için diğer ayılara nispetle daha fazla yağa sahip olmuştur.

Ne var ki Allah'a inanan bir insan açısından bunun farklı bir izahı vardır. Farklı coğrafi ortamlarda yaşayan canlılara, hayatta kalabilmeleri için sahip olmaları gereken en elverişli organları ve sistemleri veren ne tabiattır ne de canlının kendisi. Bunlar adaptasyonla sonradan ortaya çıkmış şeyler değildir. Adaptasyon canlı organizmalarda kısmi bir kısım değişikliklere yol açsa da hiçbir zaman onlara yepyeni yapılar veremez. Bilakis bunları var eden Allah'tır. Her bir türe, kendi ortamına ayak uydurabilecek özellikler yaratılıştan verilmiştir ki bu da ilahî hikmet ve rahmetin önemli bir tezahürüdür. Eğer adaptasyonu sağlayacak genler Yaratıcı tarafından onun DNA'sına konulmasaydı, yeni çevresel koşullara ayak uyduramaz ve yok olurdu.

Türlerin içinde yaşadıkları ortamlara adapte olabilecek yapılara sahip bir şekilde yaratıldıklarını reddeden evrimciler, bu yapıların uzun zaman içinde kademe kademe oluştuğunu iddia ederler. Ne var ki herhangi bir türe mensup olan üyelerin, hayatta kalabilmek için ihtiyaç duydukları en uygun yapıya sahip oluncaya kadar nasıl ayakta kaldığının bir izahı yapılamaz. Her bir canlının bulunduğu ortama en iyi şekilde adapte olduğunu gören evrimciler, bunu hemen evrime verseler de, geçmiş asırlar boyunca bunun nasıl gerçekleştiğini çözemezler.

Evrimciler, adaptasyonun bizzat kendisini evrim olarak gördükleri gibi, doğal seleksiyon ve adaptasyonla meydana gelen değişimin yavaş yavaş türü başka bir türe dönüştüreceğini de iddia ederler. Oysaki somut hiçbir kanıt ve gözleme dayanmayan bu tür izahların varsayımdan öte bilimsel bir değeri yoktur. Çünkü tıpkı tabii seleksiyon gibi adaptasyon da türün ortak gen havuzundaki bilgiyi değiştiremez; onda herhangi bir artışa veya eksilmeye yol açamaz. Sadece canlının genetik sisteminde var olan bilgiyi kullanır; gen frekanslarını değiştirir, genler arasında yeni kombinasyonlar meydana getirir, canlının fenotipinde (dış görünüşünde) etkisi görülmeyen çekinik karakterleri, dominant hâle getirir veya epigenetik faktörleri devreye sokar.

Yani adaptasyon neticesinde canlının kazandığı yeni özellikler, aslında onun genotipinde mevcut olan potansiyelin açığa çıkmasından başka bir şey değildir. Adaptasyonun kendine özel sınırları vardır. Bu sınırları da onun genetik bilgisi belirler. Dolayısıyla adaptasyondan yola çıkarak bir türün başka bir türe dönüşeceğini savunmanın hiçbir tutarlı ve bilimsel açıklaması yoktur.

Gözlemlenen gerçeklik de bize bu iddianın tam aksini söylemektedir. Mesela günümüzde dünyanın farklı coğrafyalarında yaşayan insan topluluklarının her birinin yüz şekillerinin, kafataslarının, boylarının, renklerinin vs. birbirinden oldukça farklı olduğu görülür. Çevresel koşullar onlar üzerinde etkili olmuştur. Fakat onların hiçbirisini insan olmaktan çıkararak başka bir türe dönüştürmemiştir. Görünen o ki, evrimciler de evrimi reddedenler de canlı bünyelerde meydana gelen değişim gerçeğini kabul ederler. Bütün ihtilaf, bunun sınırlarını tespitte ortaya çıkar.

Son olarak evrimi ispatlamak için bu konuda sıkça verilen misallerden biri olan güveler (kelebekler) üzerinde duralım. Kettlewell'in güveler üzerinde yaptığı deney, her tartışmada evrimin kesin deliliymiş gibi öne sürülür ve neredeyse bütün biyoloji kitaplarında buna yer verilir. Kettlewell, İngiltere'de sanayinin kirlettiği bölgelerde koyu renkli güvelerin açık renkli olanlara nazaran daha fazla ürediğini tespit eder. Bunun sebebi ise açık renklilerin, kendilerini yiyen kuşlara daha kolay boy hedefi olmalarıdır. Koyu renklilerin, değişen çevre koşulları nedeniyle fark edilmesi kolay olmadığı için hayatta kalma ve üreme şansları da daha fazla olur. Dolayısıyla zamanla kelebek popülasyonunun renkleri koyulaşır.

Söz konusu deney doğru olabilir ve güvelerin renklerinde yaşanan bu değişim bir çeşit "evrim" olarak da isimlendirilebilir. Zaten kimsenin buna itirazı olmayacaktır. Fakat buradan yola çıkarak türlerin kökeni üzerine tahminde bulunulduğu veya bir türün başka bir türe dönüşebileceği iddia edildiği anda ihtilaf başlayacaktır. Çünkü söz konusu olay, en fazla türün kendi varlığını devam ettirmek için çevreye uyum sağlayabilme kabiliyetine sahip olduğuna delil olur. Unutmamak gerekir ki endüstri devriminden önce de hem beyaz hem siyah güveler zaten vardı. Adaptasyon neticesinde bunlardan birinin baskın duruma gelmesiyle güve popülasyonunun ortak gen havuzunda bulunan genetik bilgide bir değişme olmamıştır.

Kaldı ki moleküler biyoloji uzmanı Jonathan Wells, Icons of Evolution isimli eserinde, bu kelebek hikâyesinin gerçekleri yansıtmadığını, tam bir bilimsel skandal niteliğine sahip olduğunu uzun uzun anlatmıştır. Fakat biz bunun üzerinde durmayacağız (bkz. s. 137-159).

4. İzolasyon (Genetik Sürüklenme, Coğrafi Yalıtım)

Mevcut türlerden yeni tür canlıların oluşmasının diğer bir mekanizması olarak izolasyon gösterilir. Farklı izolasyon türlerinden bahsedilse de bunların en bilineni coğrafi izolasyondur. Bu, kısaca şöyle gerçekleşir. Herhangi bir türe ait popülasyondan ayrılan küçük bir grup, kendi aralarında çiftleşmeye ve üremeye başlar. Bunlar her ne kadar belirli bir türün üyeleri olsalar da geldikleri türün sadece bir bölümünü temsil ederler. Mensup oldukları popülasyonun gen havuzundaki bütün özellikleri taşımazlar. Yani genetik çeşitliliğin azalmasıyla birlikte genetik kombinasyonlar da sınırlanmış olur.

Büyük havuzdan ayrılan bu grupta hangi özellikler hâkim ve baskınsa, bunlar tekrar etmeye, buna karşılık bazı özellikler de daha az görülmeye ve zamanla kaybolmaya başlar. Nesilden nesile hep aynı özelliklerin tekrarlanmasıyla birlikte, bir süre sonra tür içinde yeni varyasyonlar (ırklar, alt türler) oluşur.

Evrimciler buradan yola çıkarak, bu tür küçük ölçekli mikro değişimlerin, uzun zaman dilimleri boyunca tekrar etmesi sonucunda büyük ölçekli makro değişimleri ortaya

çıkarabileceğini, yani yeni hayvan türlerinin oluşabileceğini iddia ederler. Hatta onlara göre coğrafi izolasyon, türleşmeye sebep olan en güçlü bariyerlerden biridir (Çağrı Mert Bakırcı, Evrim Kuramı ve Mekanizmaları, s. 136).

Ne var ki onların bu iddiası da hiçbir gözlem ve deneyle ispatlanmış değildir. Görünen gerçekliğin abartılı bir yorumundan ibarettir.

Görüldüğü gibi burada da meydana gelen değişiklikler yine türün temsil ettiği ortak gen havuzunun taşıdığı kapasiteyle sınırlıdır. Zira tabiatta genetik bilgiye eklemede bulunacak bir mekanizma mevcut değildir. Bu sebeple genetik sürüklenme neticesinde oluşan yeni varyantlar, yine mensup olduğu türün temel özelliklerini korurlar. Koyunsa koyun olarak, köpekse köpek olarak, kuşsa kuş olarak kalırlar. Yeni organlar veya yeni vücut yapıları meydana gelmez. Çünkü bunun için yeni genetik kod dizilerine ihtiyaç vardır ki bu da izolasyonun ortaya çıkarabileceği bir şey değildir.

İzolasyon sonucu meydana gelen olay ise sadece gen frekanslarının değişmesi, var olan genlerin yeniden karılıp düzenlenmesidir; yeni genlerin oluşması değil. Bırakalım yeni genetik bilginin ortaya çıkmasını, aslında genetik sürüklenme, ortak gen havuzunda mevcut bulunan genetik bilgide kayba sebep olan bir olaydır. Buradan yola çıkarak canlılar âlemindeki çeşitliliği izah etmeye çalışmak, gerçeklik dünyasında karşılığı bulunmayan ancak zihnî bir senaryo olabilir.

5. Mutasyonlar (DNA'daki Kopyalama Hataları)

Şimdiye kadar ele aldığımız evrim mekanizmaları içerisinde yeni gen dizilimlerinin, yani yeni genetik bilgilerin ortaya çıkmasını sağlayan tek mekanizma mutasyonlardır. Darwin, mutasyon üzerinde durmamıştır. Çünkü Darwin zamanında bu bilinmiyordu. 1900'lü yılların başından itibaren mutasyonların varlığı ve oluşumu hakkında bilgi sahibi olunmuştur. Mutasyonların evrim teorisine eklenmesi ve evrimsel süreçlerin açıklanmasında önemli bir rol üstlenmesiyle birlikte Neo-Darwinizm dönemi başlamıştır.

Darwinistler, mutasyonlar yoluyla genetik çeşitlilik oluşacağını, doğal seleksiyonla da bunların uygun olanlarının seçilip eleneceğini, yavaş yavaş biriken ve elenen mutasyonların uzun zaman içerisinde yeni türleri ortaya çıkaracağını iddia ederler. Özellikle doğal seleksiyon, adaptasyon ve genetik sürüklenme gibi mekanizmaların büyük evrimsel süreçler üretebileceğinden ümidini kesen bilim adamları, bütün ümitlerini mutasyonlara bağlamış ve bu konuya aşırı vurguda bulunmuşlardır.

Ne var ki hiçbir akıl, şuur, plan ve hedeften söz edemeyeceğimiz, DNA'nın bölünmesi esnasında tamamıyla rastgele gerçekleşen ve büyük çoğunluğu itibarıyla zararlı ve öldürücü olan mutasyonları, evrim için elverişli bir mekanizma kabul etme de evrimcilerin zorlama tevil ve yorumlarından bir diğeridir.

Evrimi savunan bilim adamlarının, mutasyonlarla evrim arasındaki ilişkiyi gösterme adına sürekli gündeme getirdikleri örnek, bakterilerdir. Bütün evrim kitaplarında bakterilerin zamanla antibiyotiklere karşı dirençli hâle gelmeleri, evrimin en büyük delillerinden (!) biri olarak takdim edilir. Özellikle Richard Lenski ve arkadaşlarının uzun yıllar boyunca E. coli

bakterisi üzerinde yaptıkları deney çok meşhurdur. Deney için bakterilerin seçilmesinin en önemli sebebi, çok hızlı bölünmeleridir (20 dk). "Lenski deneyi" yazılarak basit bir Google aramasıyla deneyin bütün detaylarına ulaşılabilir.

Güya bu deney vesilesiyle bilim insanları evrimi laboratuvar ortamında kendi gözleriyle görme şansını elde etmişlerdi. Çünkü 1988 yılında başlayan deneyde kullanılan bakteriler, 2014 yılına gelindiğinde 60 bininci neslini vermiş ve evrimleşmişlerdi! Çünkü üreme hızları, hücre hacimleri, glikozu ve sitrat moleküllerini sindirebilme özellikleri değişmişti. Bazı bilim adamları her ne kadar bakteri hücresinde meydana gelen bu değişiklikleri, "evrim" olarak isimlendirse de en nihayetinde elimizdeki bakteri, yine bakteridir. Değil başka bir canlıya, farklı yeni bir bakteri türüne dahi dönüşmemiştir. Bakteriyolog Alan H. Linton da bakteriyoloji biliminde 150 yıldır devam etmekte olan çalışmalarda, bir bakterinin başka bir bakteri türüne dönüştüğünü gösteren hiçbir delil bulunamadığını açıkça ifade etmiştir.

Dolayısıyla bu tür deneylerden yola çıkarak, mutasyonları, var olan bütün canlı türlerinin oluşum mekanizması olarak sunmanın, yani rastgele oluşan mutasyonlar neticesinde balığın amfibi'ye, amfibi'nin sürüngene, sürüngenin kuşa dönüşeceğini iddia etmenin hiçbir makul ve bilimsel yönü olamaz.

Öte yandan tek hücreli bir canlıda meydana gelen ve sadece etkisi tek bir hücreyle sınırlı kalan bir değişimden yola çıkarak, çok daha kompleks yapılara sahip olan çok hücreli hayvanlarda meydana gelen mutasyonların organizmada köklü ve büyük çaplı değişiklikler yapacağını, yeni organları ve anatomik yapıları ortaya çıkaracağını, solunum ve dolaşım sistemlerini değiştireceğini ileri sürmek varsayımdan öte geçmez.

İster genlerdeki kopyalama hatalarından kaynaklanan nokta mutasyonlar olsun, isterse DNA parçasının bütününü içine alan kromozom mutasyonu olsun, genetik yapıda meydana gelen bu tür değişimlerin birikerek uzun zaman dilimi içerisinde mükemmel işleyen kompleks yapıları ortaya çıkaracağını beklemenin, bilimsel bir dayanağı yoktur. Bir kitapta yer alan bazı harflerin veya kelimelerin rastgele değişmesiyle mantıklı ve planlı yazılmış yeni bir kitap ortaya çıkması beklenemez.

Şimdiye kadar mutasyon neticesinde milyonlarca kez bozuk, kusurlu ve hastalıklı organ ve yapılar görülmüş olsa da bunun aksi müşahede edilmemiştir. Çünkü müthiş bir denge ve düzenin hâkim olduğu bir sistemde meydana gelen gelişigüzel müdahaleler, onu daha mükemmel bir yapı hâline getirmez; bilakis dengesizlik ve bozukluklar ortaya çıkarır. Nitekim X-ışınlarıyla mutasyon hızı 15 bin kez artırılarak uzun yıllar boyunca Drosophila melanogaster ismi verilen meyve sineği üzerinde yapılan deneyler de başarısızlıkla sonuçlanmış, başka tür bir sinek elde edilemediği gibi var olanlarda da anormallikler ve sakatlıklar oluşmuştur.

Bu durumu genetikçi Gordon Taylor şöyle ifade eder: "Altmış yıldır dünyanın dört bir yanındaki genetikçiler evrimi ispatlamak için meyve sinekleri yetiştiriyorlar. Fakat hâlâ bir türün hatta tek bir enzimin dahi ortaya çıkışını gözlemlemiş değiller" (Taylor, The Great Evolution Mystery, s. 48).

Biyokimyacı Michael Pitman'ın şu ifadeleri de aynı başarısızlığa dikkat çeker: "Sayısız genetikçi meyve sineklerini nesiller boyunca sayısız mutasyonlara maruz bıraktı. Peki sonuçta insan yapımı bir evrim ortaya çıktı mı? Maalesef hayır. Genetikçilerin ürettikleri canavarlardan sadece çok azı beslendikleri şişelerin dışında yaşamlarını sürdürebildiler. Pratikte mutasyona uğratılmış olan tüm sinekler ya öldüler ya sakat kaldılar ya da kısır oldular" (Pitman, Adam and Evolution, s. 70).

Bu itibarladır ki ne gerçek dünyada ne de laboratuvar ortamında gözlenemeyen imkânsız ihtimallere bel bağlamak, bilimsellik olarak isimlendirilemez.

Sürekli mikro evrimden misaller vererek, "Bu oluyorsa daha büyüğü de olur." mantığıyla makro evrimi (türleşmeyi) de mümkün görmek, kıyas-ı fasittir, önyargılı bir çıkarımdır. Çünkü değişimin sınırları vardır, canlı organizmalar ancak kendi sınırları içinde değişebilirler. Genetik bilgide gerçekleşen rastgele değişimlerin ve doğal seleksiyonla bunların seçiminin, uzun süreler içinde çevremizde gördüğümüz canlıların mükemmel yapılarını ortaya çıkarmasını hayal etmek dahi kolay değildir.

Evrimcilerin iddia ettiği üzere sudan çıkan bir deniz canlısının karada yaşayabilmesi veya denize giren bir kara memelisinin suda yaşamaya adapte olabilmesi için genetik, anatomik ve fizyolojik yapılarında milyonlarca mutasyonun sıralı, kontrollü, dengeli ve planlı bir şekilde meydana gelerek yepyeni dokular, organlar ve sistemler meydana getirmesi gerekir ki ihtimal hesapları içerisinde böyle bir olayın gerçekleşmesi imkânsızdır.

Prof. Dr. İrfan Yılmaz bu imkânsızlığı şu benzetmeyle anlatmıştır: "1930 model çok basit bir otomobil, makineli tüfekle kurşun yağmuruna tutulduğunda, mermilerin otomobilde yapacağı tesirle, basit otomobilin 2007 model bir Mercedes'e dönüşmesi ne kadar mümkünse, bir hayvanın da maruz kalacağı yıkıcı mutasyonlarla, düzenli çalışan yeni bir sisteme, nesil veren başka bir hayvana dönüşmesi o kadar mümkündür" (Arif Sarsılmaz, 110 Soruda Yaratılış ve Evrim Tartışması, s. 68).

O hâlde mutasyonların canlı organizmalarda bir kısım değişikliklere sebebiyet vereceğini kabul etsek de, bunların zamanla birikerek evrimi gerçekleştirmesi ve yeni türler meydana getirmesi mümkün değildir. Mutasyonlar ne yüzgeçleri ayağa, ne solungaçları akciğere, ne dinozorları kuşa, ne de primatları insana dönüştürebilir. Bırakalım bu tür köklü ve büyük çaptaki değişimleri, şimdiye kadar mutasyonlar yoluyla fonksiyonları bozulmadan bir türe ait üyelerin, küçük bir organlarının bile başka bir organa dönüştüğü gözlenmemiştir.

Özellikle bazı canlılara has olan muhteşem sistemleri ve özel yapıları ne mutasyonlarla ne de natürel seleksiyonla açıklamanın imkân ve ihtimali yoktur. Bombardıman böceğinin düşmanlarına karşı yakıcı sıvı fışkırttığı, ateş böceğinin ışık ürettiği, yarasaların radar olarak kullandığı, ipekböceğinin ipek salgıladığı, leylek ve yılanbalığı gibi hayvanların uzun göçler yapabildiği, örümceğin ağ ördüğü, arının bal yaptığı, sülüğün pıhtılaştırmadan kan emdiği, kuşların çok iyi tasarlanmış yuvalar yaptığı akıl almaz sistemlerin, gelişigüzel meydana gelen mutasyonlarla yavaş yavaş, kademe kademe ortaya çıkmasını beklemenin hiçbir makuliyeti yoktur.

Darwinistlerin, bu tip hayvan davranışlarını evrimle izah noktasında tam bir acziyet yaşadıklarını ifade etmek gerekir. İnce bir sanatın, müthiş bir şuurun, detaylı bir planlamanın bulunduğu aşikâr olan bu tür hayvan davranışlarını izah etme adına "içgüdü" diye bir isim vermek hiçbir şeyi halletmez. Önemli olan, bunun nasıl ve niçin meydana geldiğini açıklayabilmektir. Bu da evrimci mantığın üstesinden gelebileceği bir iş değildir.

Aslında problemin çözümü oldukça basittir; arıya vahyettiğini bildiren Yüce Allah (Nahl sûresi, 68), bütün hayvanlara da hayatlarını nasıl sürdürmeleri gerektiğini ilham etmiş, onlar da sevk-i ilâhî ile kendileri, yavruları ve türleri açısından en elverişli davranış kalıplarını ustaca yerine getirmektedirler.

6. Ani Sıçramalar

Evrimi ispat etme adına savundukları mekanizma ve kanıtların ikna edici olmadığının farkına varan evrimciler hemen yeni kuramlarını ve argümanlarını devreye sokuyorlar. Tabiatta görülen baş döndürücü canlı çeşitliliğinin ve mükemmel biyolojik mekanizmaların tesadüfi mutasyonların bir araya gelmesiyle açıklanamayacağının farkına varan ve ara tür fosillerinin yokluğunu gören Niles Eldredge, Stephen Jay Gould, Otto Schindewolf ve Richard Goldschmidt gibi meşhur Neo-Darwinciler (aralarında görüş farkları olsa da) "sıçramalı evrim" kuramını ortaya atmışlardır.

Bu kurama göre bir kattan diğerine çıkmak için tek tek merdivenler tırmanılmayacak, bunun yerine asansör vasıtasıyla hızlıca çıkılacaktır. Onlar, Darwin tarafından ortaya atılan "yavaş ve tedrici değişmeyle evrimleşme" hipotezinin gerçekleşmesinin zorluğu karşısında, yeni bir hipotez geliştirmiş ve mesela sürüngen yumurtasından kuş çıkması gibi, canlıların geçirecekleri büyük mutasyonlarla bir anda üst türe sıçrayıvereceğini iddia etmişlerdir.

Ne var ki onların bu görüşüne en büyük itirazlar ve en sert eleştiriler yine Darwinistlerden gelmiştir. Bir kitabında Richard Dawkins onları şu sözlerle eleştirir: "Eldredge ve Gould derinden yüzeyseller. Sanatsal, edebi bir tavırla çok etkileyici konuşuyorlar ama ciddi bir evrim anlayışı yerleştirecek hiçbir şey yapmıyorlar ve günümüz yaratılışçılarına, Amerikan eğitimi ve ders kitabı basımını altüst etme amacıyla yaptıkları rahatsız edecek denli başarılı mücadelelerinde düzmece bir yardım ve rahatlık sağlayabiliyorlar" (Dawkins, Kör Saatçi, s. 309).

Onlara yöneltilen sert eleştirilerin sebebi, bir problemi çözme adına ortaya attıkları kuramın, çözdüğü düşünülen problemden çok daha büyük problemler ortaya çıkarmasıdır. Genetik bilimiyle uğraşan bilim adamları, böyle ani değişimlerin imkânsız olduğunu ifade etmişlerdir. Aslında onların savundukları şey, tam olarak bir mucizenin gerçekleşmesidir ki bu da evrimcilerin ortaya attıkları iddiaları ispatlamada nasıl bir acziyet içerisine düştüklerinin, nasıl çıkmaz bir sokağa girdiklerinin farklı bir yansımasıdır.

Bunların yanında "Bencil Gen Kuramı", "Kısıl Kraliçe Kuramı" gibi daha başka teorilerden de bahsedilir. Fakat evrimciler arasında yeterince meşhur olmayan ve kabul edilmeyen bu gibi kuramlar da önceki zikredilenlerden daha ikna edici değildir. Görünen o ki evrimcilere göre kuramlar, mekanizmalar, ispat vasıtaları değişse de değişmeyen ve değişmemesi gereken bir gerçek vardır: Canlıların evrimleşerek meydana geldikleri gerçeği.

Önümüzdeki hafta evrim teorisini ispatlamak için öne sürülen kanıtların gerçeklik değeri üzerinde duracağız.

EVRİM TEORİSİNİN KANITLARI-2 (6. YAZI)

5 Mart 2021- Dr. Yüksel Çayıroğlu- Kaynak: Tr724

Geçen hafta evrim teorisini ispatlama adına öne sürülen kanıtları ele almaya başlamış ve canlılar arası benzerlikler ile genetik yakınlık üzerinde durmuştuk. Bu konuda en çok üzerinde durulan konulardan biri olan fosillerin kanıt değeriyle devam edelim:

3: Fosiller

Evrim düşüncesinin insanlık tarihinde belli ölçüde kendine yer bulmasının ve çokları tarafından benimsenmesinin başlıca sebebi fosillerdir. Onlar, diğer kanıtlara nazaran daha ikna edici gözükürler. Çünkü insanlar, duyduğuna değil, gördüğüne daha çok inanırlar. Evrimciler de fosillerin bu gücünün farkında olduğu için, evrimi ispatlama adına her kitaba çarşaf çarşaf onların resimlerini koyar, belgesellerde, programlarda sürekli onları gösterirler.

Gerçekten günümüzde bulunmuş milyonlarca fosil evrimin gerçekliğini ispat edebilir mi? Ara türlerin mevcut olmaması, fosillerin tamamıyla sübjektif yorumlarla evrim ağacına yerleştirilmesi, peşin hükümle hazırlanmış kurgusal bir senaryoya göre dizilmesi, hile ve sahtekârlıklara konu olması, evrimden ziyade biyolojik formların kararlılığını göstermesi gibi olgulara bakılırsa bunun hiç de kolay olmadığı rahatlıkla söylenebilir.

Fosillerle ilgili evrimciler açısından en büyük açmaz, ara geçiş türlerinin bulunamamasıdır. Şayet yeryüzündeki bütün canlı varlıklar tek bir ortak atadan türemiş olsaydı, milyonlarca yıl içerisinde şu anki yapılarını kazanıncaya kadar her iki türe ait özelliklere de sahip olan sayısız ara formların bulunması gerekirdi. Günümüzde varlığı tahmin edilen canlı türlerinin on milyonun üzerinde olduğu ve daha önce yaşamış türlerin %90'ından fazlasının da nesli tükendiği göz önünde bulundurulursa, yerküremizin nasıl muazzam bir canlı çeşitliliğine misafirlik ettiği daha iyi anlaşılır. Şayet türler uzun zaman içerisinde yavaş yavaş bir başka türün evrimleşmesiyle meydana gelmiş olsaydı, tek bir türün bile şu anki yapısını elde edinceye kadar binlerce ara form geçirmiş olması gerekirdi.

Darwin'in şu sözlerine bakılacak olursa onun da bu durumun kendi teorisi açısından ciddi problem teşkil ettiğinin farkında olduğu görülür: "Eskiden var olmuş ara çeşitlerin sayısı gerçekten muazzam olmalı. Öyleyse bütün yer bilimsel oluşumlar ve bütün tabakalar geçişsel biçimlerle neden tıka basa dolu değildir? Yer bilim, organik yaratıkların böylesine kopuksuz bir zincirini asla gün ışığına çıkarmamıştır ve bu, belki de doğal seçme teorisine karşı çıkarılabilecek en açık ve en zorlu aykırılıktır." (Darwin, Türlerin Kökeni, s. 374)

Böyle bir problemle karşı karşıya gelen bazı evrimciler, fosilleşmenin çok zor şartlarda gerçekleştiği, bu yüzden de çoğu canlı türünün arkasında herhangi bir iz bırakmadan yok olup gittiği şeklinde cevap verir. Darwin de ara türlerin olmamasını yer bilimsel belgelerin aşırı eksikliğine bağlar. (Darwin, Türlerin Kökeni, s. 374)

Ne var ki bugüne kadar bulunan fosillerin sayısı yüz milyonlarla ifade edilmektedir. Şayet mevcut türler evrimleşerek şu anki yapılarını kazanmış olsaydı, bu fosillerin önemli bir kısmının geçiş formu olması gerekirdi. Hâlbuki yapılan kazılarda, yaşayan veya nesli tükenen hayvanların fosilleri bulunmakta, bu durum da her geçen gün evrimcileri yeni arayışlara sevk etmektedir. Daha önce ifade ettiğimiz gibi bazı Darwincileri, evrimleşmenin büyük sıçramalar şeklinde gerçekleştiği görüşüne sevk eden en önemli faktör, fosil kayıtlarından ümitlerini kesmeleridir.

Fosillerin, tam ve kusursuz olmaması da onlar üzerinde ideal çalışmalar yapılmasını zorlaştırmıştır. Birçok paleontologun da belirtiği üzere özellikle omurgalı büyük canlılara ait fosiller etrafa dağılmış küçük parçalar hâlinde bulunduğu, bunlar uzun yıllarca yapılan çalışmalarla bir araya getirildiği ve bir kısım parçalar eksik kalabildiği için, bu iskelet yapılarından yola çıkarak ara tür iddiasında bulunmak hiç de kolay değildir. Mesela İngiliz fosil bilimci Henry Gee, bir taraftan fosil olarak korunan canlı kayıtlarının evrimin gerçekleşmiş olduğuna delil olduğunu söylerken, diğer yandan eldeki fosillerden hareketle bir türün diğerinden evrimleştiğinin izlenebilmesinin nadiren mümkün olduğunu belirtir. Dolayısıyla onlar tek başlarına evrim tarihi ve evrimsel gelişme hakkında hiçbir tutarlı bilgi veremezler. (Gee, The Accidental Species, s. 15)

Pek çok parçasının eksik ve yıpranmış olmasının yanı sıra, fosiller yumuşak dokularını kaybettikleri için onlardan hareketle gerçek resimlerin çizilmesi de kolay değildir. Nitekim National Geographic Dergisi, aynı kafatasını dört sanatçıya vererek onun nasıl bir canlıya ait olabileceğini çizmelerini istemiş fakat birbirinden alakasız dört farklı çizim ortaya çıkmıştır. Bu da fosiller üzerine yapılacak yorumların ne kadar sübjektif olduğunu gösterir. Fosillerin tam olarak hangi canlıya benzediğini dahi tahmin etmek bu kadar güç iken, onlardan hareketle hangi türün hangi türden geldiğini çıkarmaya çalışmak ancak evrim teorisinin kesinliğine "iman" eden bir bilim adamının işi olabilir. (Taslaman, Evrim Teorisi, Felsefe ve Tanrı, s. 202)

Dünyadaki en büyük fosil müzelerinden biri olan Chicago'daki Field Museum'un müdürlüğünü yapmış olan paleontolog David M. Raup, şu sözleriyle eldeki fosil kayıtlarının, canlıların adım adım evrimleştiği şeklindeki Darwin'in iddiasını hiçbir şekilde desteklemediğini ifade etmiştir: "Çoğu kişi fosillerin Darwinci yorumları desteklediğini zanneder. Darwin'den bu yana 120 yıl geçti ve fosillerle ilgili bilgilerimiz fevkalade genişledi. Ama gariptir ki bugün evrimle ilgili bir değişimi destekleyen örnekler Darwin'in zamanından daha azdır." (Arif Sarsılmaz, Evrim Tartışması, s. 138-139)

Günümüzde geçiş formu olduğu iddia edilen fosil sayısının oldukça sınırlı olduğunu ifade etmek gerekir. Ara form olduğu iddiasıyla sürekli gündemde tutulan az sayıdaki fosil de son derece tartışmalıdır. Birincisi, bunların bir kısmı üzerinde oynamalar yapılmıştır. Mesela bir zamanlar evrimin en büyük kanıtları olarak gösterilen Java Adamı, Pekin Adamı, Nebraska Adamı, Neanderthal Adamı ve Piltdown Adamı'nın uydurma fosiller olduğu ortaya konmuştur. Mesela kamuoyuna Piltdown adamı (Eoanthropus Dawsoni) olarak takdim edilen, uzun yıllar bilim adamlarını meşgul eden ve üzerine çok sayıda akademik çalışma yapılan fosilin, sahte olduğu noktasında bugün bilim adamları müttefiktir. Çünkü yapılan araştırmalar neticesinde onun, insan ve maymuna ait parçaların birleştirilmesi ve suni bazı parçaların ilave edilmesiyle elde edildiği kesin olarak kanıtlanmıştır. Nebraska adamı ise sadece bir domuz dişi üzerinden kurgulanmıştır. Uzun süre onun insan ve maymun arası bir geçiş formu olduğu

kabul edilse de 1927'de iskeletin kalan parçalarının bulunmasıyla bu dişin bir yaban domuzuna ait olduğu anlaşılmıştır.

İkincisi de bunların ara form olduğu, homolojiden yola çıkılarak mevcut türlere yakınlığına göre tespit edilmekte ve mücerret bir iddiadan öteye geçmemektedir. Evrimci paleontologlar (fosil bilimciler) buldukları fosillerden yola çıkarak bilimsel bir neticeye ulaşmak yerine, zihinlerinde hazır bulunan evrim senaryosunu "ete kemiğe bürüyebilecek" fosiller aramaktadırlar. Kaldı ki fosiller üzerinden hareketle evrimleşmenin tespit edilebilmesi de mümkün gözükmemektedir. Çünkü "fosiller, ölmüş canlı hakkında bilgi verir fakat bu canlının nasıl türediğini söylemez; fosillere dayalı çıkarım da tamamen soyut akıl yürütmelere dayanır." (Caner Taslaman, Evrim Teorisi, Felsefe ve Tanrı, s. 153)

Kuşların, sürüngenlerden mi yoksa dinozorlardan mı evrimleştiği evrimciler arasında tartışmalı bir konudur. Kuşların kökeni olarak dinozorları gösterenler, bunun en büyük delili olarak 1861 yılında keşfedilen Archaeopteryx isimli fosili öne sürerler. Bu fosilin 150 milyon yıl önce yaşayan bir canlıya ait olduğu tahmin edilir. Evrimin ele alındığı hemen her ortam ve platformda kanıt olarak bu fosil gösterilir. Ne var ki evrime karşı çıkanlar söz konusu fosilin nesli tükenmiş bir kuşa ait olduğunu öne sürer ve daha sonraki yıllarda bulunan ve daha eski tarihlere ait olan Liaoningornis, Elolulavis ve Protoavis gibi kuş fosillerinin Archaeopteryx'un kuşların atası olduğu şeklindeki iddiaları çürüttüğünü ifade ederler.

İskoçyalı paleontolog William Elgin Swinton, Biology and Comparative Physiology of Birds isimli eserinin hemen girişinde kuşların kökeni hakkında oldukça indirgemeci bir yaklaşım sergilendiğini ifade ettikten sonra, çeşitli evreler içinde sürüngenlerden kuşa geçildiğini gösteren hiçbir fosil kaydına ulaşılamadığını itiraf etmiştir. (c. 1, s. 1)

Hatta evrimciler tarafından da söz konusu fosilin ara geçiş formu olamayacağına dair itirazlar yükselmiştir. Bunlardan biri olan Fransız jeofizikçi Pierre Lecomte du Noüy bu konuda şunları yazmıştır: "Sıra dışı bir vaka olan Archaeopteryx'i, gerçek bir halka olarak kabul etme hakkına sahip değiliz. Halka ile sürüngenler ve kuşlar gibi sınıflar veya daha ufak gruplar arasında olması zorunlu dönüşüm evresini kastediyoruz. İki gruba ait karakterleri de bünyesinde barındıran bir hayvan, onunla öteki iki grup arasındaki ara formlar bulunmadan ve dönüşüm mekanizması bilinmeden, gerçek halka muamelesi göremez." (Stroble, Hani Tanrı Ölmüştü, s. 80)

Birçok araştırmacı tarafından, hemen her evrim kitabında resimleri bulunan küçükten büyüğe doğru sıralanmış at fosillerinin de gerçeği yansıtmadığı, bunların gerçekte dünyanın farklı bölgelerinde yaşamış farklı tür memelilere ait fosillerin kurmaca bir senaryoya göre dizilmesiyle oluşturulduğu belirtilmiştir.

Mesela PBS televizyonunda yayımlanan "Darwin Yanlış mı Anladı?" isimli bir programda Darwin uzmanı Norman Macbeth yapılan sahtekârlığa şu sözleriyle işaret etmiştir: "1905 yılında Amerikan Tabiat Tarihi Müzesi'nde bütün atları içine alan bir sergi düzenlendi. Bu sergide atlar büyüklüklerine göre dizilmişti. Herkes bu dizilimin nesillerin yaş sırasına göre yapıldığını zannetti. Ama böyle bir şey yoktu, atlar arasında bir nesil bağı bulunmuyordu. Farklı zamanlarda, farklı yerlerde bulunan atlar sergide, sanki küçük boyludan büyük boyluya doğru evrimleşmişler intibaı verecek şekilde sıralanmışlardı. Ama artık bunları okul kitaplarından alıp çıkarmak mümkün değil." Evrimci Boyce Rensberger ile British

Museum'un Tabiat Tarihi bölümünde çalışan paleontolog Colin Patterson da atın evrimi adına ortaya konulan fosillerin hiçbir dayanağının olmadığını, atın yavaş yavaş büyüyerek bugünkü şekline geldiği şeklindeki anlayışın doğru olmadığını ifade etmiştir. (Arif Sarsılmaz, Evrim Tartışması, s. 172-173)

İnsan ile ilk maymunsular arasında geçiş formu olarak takdim edilen fosillerin de bundan bir farkı yoktur. Sahte olanları bir tarafa bırakacak olursak, geri kalanların da geçmişte yaşamış fakat günümüzde nesli tükenmiş farklı maymun ve insan türlerine ait fosiller olduğunda şüphe yoktur. Muhtemelen evrim teorisinin gerçekliğine yönelik peşin kabuller olmasaydı, evrimci paleontologlar da bu fosilleri farklı maymun türlerinin altında sınıflandıracaklardı.

Antropoloji profesörü Robert Eckhardt, "Erken fosil hominidlerinin hayret verici dizilerinin arasında, morfolojisi onu insanın hominid atası olarak işaretleyen bir hominid var mıdır?" diye sorduktan sonra şu cevabı vermiştir: "Genetik değişkenlik faktörü dikkate alınırsa, cevap hayır gibi görünmektedir." (Eckhardt, "Population Genetics and Human Origins", Scientific American, 1972, sayı: 227)

Ünlü paleontolojist Niles Eldredge, paleontolojistlerin uzun süredir evrimden uzak durmalarına şaşırılmaması gerektiğini söyler. Çünkü fosil kayıtlarında evrim sanki hiç gerçekleşmemiş gibidir. Ona göre evrimle ilgili yazılanları okuyan kimseler, her tarafta evrimi destekleyen fosil kayıtlarının bulunacağını zannetseler de durum hiç de öyle değildir. Fosil kayıtlarının, evrim hakkında bir şeyler öğrenmeye çalışan fosil bilimcileri şaşkına uğratmasının sebebi de budur. (Eldredge, Reinvented Darwin, s. 95)

Bulunan fosillerin geçmişte yaşamış müstakil türler olduğuna delil olmasının önünde hiçbir engel yoktur. Bilakis fosil kayıtları evrimden ziyade türlerin sabitliğini ispatlamaktadır. Yeni bulunan fosiller, Darwinistlerin beklediği gibi evrim ağacındaki boşluğu dolduracağına, yeni yeni boşluklar oluşturmaktadır. 200 ile 600 milyon yıl aralığında farklı zaman dilimlerinde yaşamış olan Neoplina, Coelacanth, Crinoid, Limulus gibi fosillere sahip canlıların günümüzde hâlâ yaşamlarını devam ettirmeleri ve bulunan fosillerle bunlar arasında hiçbir fark bulunmaması evrimi çürüten önemli kanıtlardır. Aynı şekilde süngerler, eklem bacaklılar ve deniz akrepleri gibi canlı türlerinin 500 sene önceden kalan fosilleriyle günümüzdekiler tıpatıp aynıdır. 100 milyon senelik arı fosillerinin ve balların bulunması da canlı organizmaların o günden bugüne evrimleşmeden geldiğini göstermektedir.

4: Embriyonun Anne Karnında Geçirdiği Safhalar

Evrimi ispatlamak için sıkça kullanılan argümanlardan bir diğeri de Haeckel'in çizdiği embriyo resimleridir. Fakat canlıların embriyolojik süreçlerde birbirine benzerliklerinden yola çıkarak evrime delil arama çabası Haeckel ile başlamamıştır. Bilakis Türlerin Kökeni kitabında "Gelişim ve Embriyoloji" başlığına yer veren Darwin (s. 534), gelişmiş bireylerden farklı olarak türlerin embriyolarının birbirine çok benzer oldukları üzerinde durmuş, bir organizmanın embriyosunun onun daha az değişim geçirmiş halindeki atasının yapısını gösterdiğini iddia etmiştir. Darwin'e göre memelilerin, kuşların, balıkların ve sürüngenlerin embriyoları, eski bir atanın değişiklik geçirmiş formları olmalıydı. (s. 546)

Darwin, İnsanın Türeyişi isimli eserinde, insan embriyosunun da erken dönemde diğer omurgalı hayvanlarınkinden ayrılamayacağını öne sürmüştür. (s. 16) Gelişmenin ilk safhalarında canlı embriyolarındaki benzerliklerin evrimin en büyük delili olarak gösterilmesi Darwin'le başlamış ve günümüze kadar devam etmiştir. Günümüzün Neo-Darwinistleri, Darwin'in fikirlerini biraz değiştirmiş olsalar da hâlâ embriyoların ortak ataya işaret ettiğini savunmaya devam ederler.

Bu delilin popüler hâle gelmesinde en önemli rol, Alman embriyolog Ernst Haeckel'e aittir. O, uzun süre embriyolor üzerinde araştırmalar yapmış ve farklı organizmalara ait embriyoların gelişim aşamalarını gösteren çizimler yapmıştır. Ne var ki 1997 yılında Michael Richardson tarafından kurulan bir bilim ekibi, Haeckel'in çizimlerini gerçek fotoğraflarla karşılaştırmış ve onun gerçeği nasıl çarpıttığını ortaya koymuşlardır. Bunun üzerine Richardson, Nature dergisinde "Haeckel's Embryos: Fraud Rediscovered" başlıklı bir makale kaleme alarak yapılan sahtekârlığı gözler önüne sermiş ve neticede şunu söylemiştir: "Bunun biyolojide yer alan en meşhur sahtekârlıklarından biri olduğu ortaya çıkmıştır." (September 1997, vol. 277)

Natural History dergisinde "Abscheulich (Atrocious)" başlığıyla kaleme aldığı makalesinde Haeckel'in yapmış olduğu sahtekârlığı ele alan Stephen Jay Gould da şu ifadeleri kullanmıştır: "Bence bir yüzyıl boyunca süren ve birçoğuna olmasa bile çok sayıda modern ders kitabına bu resimlerin girmesine sebep olan aptalca bir tekrarlamadan dolayı hepimizin hem şaşırması hem de utanması gerekir." (March 2000, s. 42-49)

Birçok kitapta Haeckel'in çizimlerinde teorisini doğru gösterme adına iç içe nasıl birçok sahtekârlık yaptığının detayları anlatıldığı için burada bunlara yer vermeyeceğiz. (Bkz. Jonathan Wells, Icons of Evolution, s. 81-111) İşin tuhaf tarafı şu ki, yapılan sahtekârlık ortaya çıkmasına rağmen günümüzde hâlâ birçok biyoloji ders kitabında söz konusu çizimlere yer verilmeye devam edilmektedir.

Günümüzde birçok bilim adamı, farklı canlı türlerine ait embriyolar arasında sanıldığı kadar benzerlik bulunmadığını, bilakis bunların önemli ölçüde birbirlerinden ayrıldıklarını ifade etmektedir. Mesela evrimcilerin iddia ettiği üzere insan embriyosunda hiçbir zaman solungaç yarıklarının görülmediği, insanın sürüngen veya maymuna benzer hâllerden geçmediği ifade edilir. Solungaç yaylarının kalıntısı olarak nitelendirilen yapılar, alt ve üst çene, hyoid (dil kemiği), kemiklerini, tiroid, paratiroid ve timüs bezlerini, yutak ve ses kutusuna ait kıkırdakları meydana getiren embriyonik yapılardır.

Bununla birlikte anne karnındaki embriyolar arasında benzerlik değil aynılık olsa dahi gerçekten bu evrimin kesin bir kanıtı olabilir mi? Buradan yola çıkarak canlılar için evrensel ortak ata tezi ileri sürülebilir mi? Embriyolar arasındaki benzerlik veya aynılık bunların birbirinden nasıl türediğine dair bize bilgi verir mi? Hepsinden öte embriyolar ne kadar birbirine benzer olursa olsun, doğumdan sonra ortaya çıkan canlı türlerindeki büyük farklılıkları nasıl izah edeceğiz? Özellikle Yaratıcıyı, ruhu, kaderi kabul etmeyen evrimcilerin bu ani değişimle ilgili öne sürebilecekleri bir açıklama modeli var mıdır?

Kısaca söylemek gerekirse zorlama bir kısım yollarla canlı embriyoları arasında benzerlikler bulmaya, sonra da bunlardan hareket ederek evrensel ortak ataya ulaşmaya çalışmanın tek mantıklı açıklaması, evrime duyulan sarılmaz inanç olabilir. Canlılar arasındaki morfolojik

(görünüşsel), genetik, embriyolojik veya fosil kaynaklı benzerliklerden yola çıkarak evrimi ispatlama çabalarının, bütünüyle hayali ve spekülatif izahlar olduğu anlaşılmaktadır. Bu tür benzerliklerin hiçbirisi, canlıların ne ortaya çıkış şekilleri ne de milyonlarca senedir geçirdikleri süreçler hakkında kesin bilgi vermez.

Önümüzdeki hafta evrimciler tarafından öne sürülen diğer kanıtları incelemeye devam edeceğiz.

EVRİM TEORİSİNİN KANITLARI (5. YAZI)

25 Şubat 2021- Dr. Yüksel Çayıroğlu- Kaynak: Tr724

Charles Darwin'in evrim teorisini ispatlama adına en fazla üzerinde durduğu delil, canlılar arasındaki benzerliklerdir. O gün için henüz DNA yapısı bilinmediği ve genetik bilimi ortaya çıkmadığı için, Darwin daha ziyade anatomik ve morfolojik benzerlikler üzerinde durmuştur. Ona göre çeşitli türler arasında görülen sayısız benzerlikler ayrı ayrı kazanılmış olamayacağına göre, bunların varlığı ortak atanın birliğine delalet eder (Darwin, İnsanın Türeyişi, s. 255). Genetik bilimindeki ilerlemelerden sonra ise evrim teorisinin delili olarak canlılar arasındaki genetik yakınlıklar da kullanılmaya başlanmıştır.

Evrim teorisini ispatladığı iddia edilen diğer bir delil ise fosillerdir. Aslında fosillerin delil olarak kullanılmasının sebebi de onların yaşayan canlılarla olan benzerlikleridir. Yani fosillerdeki homolojiden yola çıkılarak bir kısım tahminler yapabilmektir. Darwin döneminden itibaren fosillerin varlığı bilinse de o gün için günümüzde elde edilen fosillerin henüz çok az bir kısmı sınıflandırılmıştı. Bu sebeple Darwin, fosiller üzerinde çok fazla durmamıştır. Fakat sonraki dönemlerde yeni bulunan fosiller sürekli evrimin ispatı adına öne sürülmüş ve canlılar arasındaki ara formların bulunduğu iddia edilmiştir.

Bunların dışında varlıktaki eksik ve kusurlar, insan ve hayvanlarda bulunduğu iddia edilen körelmiş organlar, embriyolardaki benzerlikler, DNA'nın içinde bulunduğu öne sürülen "hurda genler" de Darwinistlere göre evrimin varlığının kanıtları arasındadır. Sırayla bunları ele alarak evrime delil olup olamayacaklarını değerlendireceğiz.

1: Canlılar Arası Benzerlikler (Homoloji)

Darwin'in ilk dikkatini çeken şey, canlılar dünyasındaki baş döndürücü çeşitlilik ile farklı canlı formları arasındaki benzerliklerdir. Daha sonraki evrimciler de teorilerini ispatlama ve kanıtların sayısını artırma adına sürekli canlılar arasında daha çok benzerlik bulmaya çalışmışlardır. Çünkü onların anlayışına göre, yeryüzündeki canlılar arasındaki benzerliklerin tek mantıklı açıklaması, bunların aynı kökten gelmeleri ve birbirinden türemiş akrabalar olmalarıdır. İki tür arasındaki benzerlik derecesi ne kadar artarsa, bunların ortak ataya yakınlıkları da o kadar fazla olur. Çünkü bu benzerliklerin kaynağı, ortak atadan veraset yoluyla kendilerine aktarılan benzer genlerdir.

Mesela Rechard Dawkins şu ifadeleriyle insan ve yarasa iskeleti arasındaki benzerliği evrime bağlar: "Yarasa iskeletine bir bakın. Sizce de buradaki her kemiğin, insan iskeletinde tanımlanabilir bir karşılığının olması çok etkileyici değil mi? Tanımlanabilirdir, çünkü

kemiklerin birbirine bağlanışları belli bir sıradadır. Sadece oranları farklıdır. Yarasanın elleri oldukça büyüktür ama kimse bizim parmaklarımızla, kanatlardaki o uzun kemiklerin arasındaki benzerliği fark etmekte sorun yaşamayacaktır. İnsan eli ve yarasa kanadı açıkça aynı şeyin iki farklı versiyonudur. Bu tip bir benzerlik için kullanılan teknik terim 'kökendeşlik (homoloji)' dir. Paylaşılan ortak atanın elleri (ve iskeletin geri kalanı) alınmış, farklı nesiller boyunca, kısım kısım, farklı yönlerde ve miktarlarda çekilerek ya da sıkıştırılarak aktarılmıştır," (Dawkins, Yeryüzünün En Büyük Gösterisi, s. 263).

İnsanla maymunun aynı ortak atadan geldikleri yönündeki iddianın kaynağı da bu iki tür arasındaki benzerliklerdir. Maymunların diğer canlılara nazaran daha akıllı olmaları, dış görünüşlerinin ve kemik yapılarının insana yakın olması, insan DNA'sı ile benzerliklerinin çok yüksek olması (yüzde 96 ile yüzde 98 arası), birbirine yakın kromozomlara sahip olmaları, benzer protein ve hemoglobin yapılarının bulunması, her iki türün de bünyelerinde C vitamini üretemiyor olmaları, bu iki türün birbirine en yakın kuzenler olduğu noktasında evrimcilere teorilerini ispat için yeterli gelmektedir.

Bununla birlikte, benzerlikten yola çıkılarak yapılan bu izahlar basit bir mantıkla dahi ele alınsa, bunların, zan ve tahminden öteye geçemeyeceği ve bir ispat vasıtası olarak kullanılamayacağı anlaşılacaktır. Bunu şöyle bir misalle açıklayabiliriz: Bakıldığında bütün binaların çimento, kum, demir, tuğla gibi neredeyse aynı maddelerden yapıldığı ve kapısı, penceresi, duvarları ve çatısıyla aralarında büyük benzerliklerin bulunduğu görülür. Buradan yola çıkarak bunların birbirinden geldiği söylenebilir mi? Veya otomobilleri düşünelim. Neredeyse bütün otomobillerin yapımında benzer malzemeler kullanılır ve onlarda benzer yapı ve sistemler bulunur. Hatta görünüşleri de birbirine oldukça benzerdir. Fakat buradan yola çıkarak aklı başında hiç kimse otomobillerin birbirinden türediği şeklinde bir netice çıkarmaz. Bilakis binaların da evlerin de birbirine benzemesini, onları tasarlayan kimselerle açıklarız.

Evet, canlılar arasındaki benzerlikler gün gibi ortadadır. Kimsenin bunu inkâr etmesi mümkün değildir. Bütün canlılar neredeyse aynı atom ve moleküllerden, benzer protein ve hücrelerden, et ve kemikten oluşur. Aralarında önemli farklar olsa da canlıların çoğunda göz, kulak, burun gibi uzuvlar, solunum, dolaşım ve sindirim gibi sistemler mevcuttur. Pek çok hayvanın iskelet ve kas yapıları, gebelik ve emzirme süreleri, doku ve organ şekilleri arasında da önemli benzerlikler vardır. Canlılar âleminden yavaş yavaş filumlara, sınıflara, takımlara, familyalara, cins ve türlere indiğimizde aradaki benzerlikler önemli oranda artmaya başlar. Zaten canlıların bu tür sınıflara ayrılmasının sebebi de yapı benzerlikleridir.

Peki, benzer yapılara sahip olan türlerin aynı ortak atadan geldiklerini nasıl biliyoruz? Tek başına benzerliklerin kendisi evrimin kesin kanıtı olabilir mi? Ya da şöyle soralım: Biz benzerliklerden yola çıkarak mı evrimi ispatlıyoruz; yoksa evrimi kabul ettiğimiz için mi kendimizce bir kısım homolojiler belirliyoruz? Burada da hem gizli bir totoloji göze çarpıyor, hem de iki bilinmeyeni birbiriyle açıklamaya çalışma şeklinde bir kısır döngü meydana geliyor.

Bu durum birçok felsefecinin ve biyoloğun dikkatinden kaçmamış ve eleştiriye yol açmıştır. Mesela filozof Ronald Brady evrimle ilgili şöyle der: "Açıklamamızı, açıklanması gerekli durumun tanımına dönüştürdüğümüzde, bilimsel bir hipotezden ziyade bir inancı ifade etmiş oluruz. Açıklamamızın doğruluğuna o kadar kanaat getirmişizdir ki, tanımımızı, açıklanması

gerekli durumdan ayırmaya gerek bile görmeyiz. Bu tarzdaki dogmatik yaklaşımlar bilim alanından uzaklaştırılmalıdır," (Taslaman, Evrim Teorisi, Felsefe ve Tanrı, s. 174).

Canlılar arasındaki yapı benzerliklerini izah etmenin gerçekten evrimden başka yolu yok mudur? Gerçekten bütün yollar evrime mi çıkar? Elbette böyle değildir. Canlılar arasındaki yapı benzerliklerini her şeyi bilen ve her şeye kadir olan bir yüce Kudret'in yaratmasıyla izah etmenin ne mahzuru var? Nitekim Allah'a inanan çok sayıda bilim adamı, bu benzerliklerin sebebini Yaratıcı birliğiyle açıklar. Yüce Yaratıcı bütün canlıları aynı hammaddeden, aynı kanunlarla, aynı ilâhî plâna göre yaratmıştır (Mustafa Mahmud, Hıvârun mea sadîki'l-mülhid, s. 124).

Buna, bütün canlıların aynı yeryüzünde yaşamasını, aynı besin kaynaklarını kullanmasını, aynı havayı teneffüs etmesini de ekleyebiliriz. Hatta canlıların, hayatta kalmak, çoğalmak, enerji kullanmak ve hareket etmek gibi ortak vasıfları da vardır.

Biyolog Tim M. Berra, şu ifadeleriyle benzerlikten yola çıkarak evrimi savunmanın mantıksızlığına dikkat çeker: "Eğer 1953 model ve 54 model iki Corvette'i yan yana koyarsanız, sonra 54 ve 55 model ikisini yan yana koyarsanız ve bu şekilde devam ederseniz göreceksiniz ki ortada tartışılmaz bir değişerek türeme mevcuttur." Phillip Johnson, onun bu yaklaşımını şöyle değerlendirir: "Gelmek istediğim nokta şu; Berra aslında farkında olmadan bir şeyi anlatıyordu, benzer formların birbirini takip etmesinin izahı, onların kendisinde aranmaz. Bir mekanizmaya ihtiyaç vardır. Sözgelimi Corvettelerde bu mekanizma insanın üretimidir," (Lee Strobel, Hani Tanrı Ölmüştü, s. 73-74).

Peki, o hâlde canlılardaki benzerliğin mekanizması nedir? Genler mi? Benzer süreçlerden geçerek dünyaya gelmeleri mi? Kök birlikteliği mi? Asıl açıklanması gereken sorun budur. Çünkü benzerliğin bizatihi kendisi bizi kesin bir neticeye götürmez. Evrimcilerin de henüz bu mekanizma sorununu çözdükleri söylenemez. Fakat inançlı bir insan açısından sorunun çözümü bellidir: Varlıklardaki belli noktalardaki benzerliğin yanında her birinin kendine özel özelliklere sahip olması, bütün bunları bilen ve yaratan bir Yaratıcı'yı gösterir. Bütün türleri var eden Yüce Yaratıcı hepsinin üzerine Kendi mührünü vurmuştur. Tek bir Yaratıcıya vermeden canlılar arasındaki benzerlikleri de, benzerlik içindeki farklılıkları da izah etmek mümkün değildir.

Elbette Allah, her canlı türüne, hatta bir türdeki bütün üyelere ayrı ayrı şekiller, muhtelif yapılar verebilirdi. Fakat bu takdirde ne besin zinciri, ne canlılar arasında yardımlaşma ve dayanışma, ne de yakınlaşma ve kaynaşma meydana gelmezdi. Böyle bir dünyada yaşamak hiç de kolay olmazdı. Yüce Allah, bunun gibi pek çok hikmete binaen canlılar arasında önemli benzerlikler var etmiştir.

Diğer taraftan, evrim teorisi ele alınırken sadece benzerliklerden hareket edilip farklılıkların yeterince ele alınmadığını da belirtmek gerekir. Oysaki değil bütünüyle ayrı yapı ve organların, zahiren birbirine benzediği düşünülenler dahi detaylı bir incelemeye tâbi tutulduğunda, aralarında nasıl önemli farklar olduğu ortaya çıkmaktadır. En basitinden, dünya üzerinde yaşayan milyarlarca insanın hiç birinin yüzü ve parmak izi diğeriyle aynı değildir. Ayrıca şekil benzerlikleri bulunan çoğu organın da, tamamıyla birbirinden farklı vazife ve fonksiyonlar gördüğü unutulmamalıdır.

Sözün özü, peşinen evrim teorisinin doğruluğu kabul edilmediği sürece, biyolojik varlıklar arasındaki benzerliklerden yola çıkarak onların birbirinden evrimleştikleri şeklinde bir neticeye ulaşmak, ilmî ve mantıkî bir temele dayandırılamaz.

2: Genetik Yakınlık (Moleküler Benzerlikler)

Evrimcilerin iddiasına göre moleküler biyolojideki gelişmelerle birlikte canlıların ortak özelliklere sahip olduğu daha net görülmüş; daha doğrusu anatomik ve fizyolojik benzerliklerin genetik ve moleküler düzeyde de söz konusu olduğu saptanmıştır. Evrimci biyologlara göre, protein yapılarındaki, DNA'daki nükleotid bazların diziliminden oluşan genetik koddaki veya kromozom sayılarındaki benzerlikler ancak ortak atadan gelen genlerle açıklanabilir.

Mesela Amerikan Ulusal Bilimler Akademisinin yaptığı çalışmada şu bilgilere yer verilir: "Ortak atadan türeyiş temel ilkesi, çağdaş biyokimyada ve moleküler biyolojide yaşanan buluşlarla daha da sağlamlaşmaktadır. Nükleotid dizilerini aminoasit dizilerine çeviren şifre tüm canlılarda temelde aynıdır. Dahası, tüm canlıların proteinleri değişmeksizin aynı aminoasitten oluşurlar. Bu kompozisyon ve işlev birliği en farklı organizmaların bile aynı tek atadan türediğine güçlü bir kanıt oluşturur," (Bilim ve Yaratışçılık, s. 17).

Richard Dawkins de kendinden gayet emin bir şekilde şöyle der: "Bugün biz bu gezegendeki tüm canlıların tek bir atadan türediklerinden oldukça eminiz. Bunun kanıtı, genetik kodun hayvan, bitki, mantar, bakteri, arke ve virüsler için ortak ve özdeş olmasıdır… Sanırım genetik kodları incelenmiş tüm canlıların tek bir ortak atadan türemiş oldukları kesindir. Çeşitli yaşam biçimlerinin altında yatan üst seviye programlar ne kadar ayrıntılı ve farklı olurlarsa olsunlar özünde hepsi aynı makine diliyle yazılmıştır," (Dawkins, Yeryüzündeki En Büyük Gösteri, s. 369).

Ne var ki genetikçi Steve Jones, The Language of the Genes isimli eserinde insan ve maymun genlerindeki büyük benzerliğe rağmen, bu iki türün birbiri arasındaki muazzam farklara dikkat çeker. Maymun genlerinin %98,4 insanla benzer olmasının, ne onu yüzde 98,4 oranında insan yaptığı ne de insanı bu oranda maymun yaptığı üzerinde durur. Beyinleri, davranışları, konuşma becerisi sayesinde insanların diğer hayvanlardan ayrıldığını, insan beyninin tipik bir maymuna oranla beş kat daha büyük olduğunu ifade eder.

Demek ki yüzdelik üzerinden ifade edildiğinde gen sayılarında küçük gibi görünen fark, fenotipte (gözlemlenebilen özelliklerde) büyük farklara yol açabiliyor. Çünkü insan vücudundaki gen sayılarını düşündüğümüzde, yüzde ikilik fark bile milyonlarca genetik bilginin farklı olması anlamına geliyor.

Sıradan bir insan dahi maymun ve insan genleri arasındaki büyük benzerliğe rağmen bu iki tür arasındaki muazzam farkları görebilir. Demek ki canlı organizmaların biyolojik yapıları sadece genlerle açıklanamaz. Biyologlar da, organizmada gerçekleşen bütün faaliyetleri genlerle izah etmenin sağlıklı bir yöntem olmadığı üzerinde dururlar. Nitekim City University of New York'ta görev yapan Barry Commoner "Unravelling the DNA Myth" isimli makalesinde detaylı bir şekilde hayat için DNA'dan daha fazla şeyler gerektiğine ve insan olmak için genlerin sağladığı cevaptan daha fazlasına ihtiyaç duyulduğuna, vücutta

gerçekleşen biyolojik faaliyetlerde proteinlerin önemli rol aldığına dikkat çekmiştir. (https://www.ratical.org/co-globalize/UnrvlDNAmyth.pdf)

Bir önceki başlıkta da izah edildiği üzere bütün canlılarda DNA sarmalının dört çeşit nükleotid bazdan oluşması veya bütün proteinlerin 22 adet aminoasitin farklı kombinasyonlar kurmasıyla meydana gelmesi, evrensel ortak ataya delalet etmek zorunda değildir. Genetik bilgideki veya kromozom sayılarındaki yakınlıktan yola çıkarak ortak atalar bulma çabası da şartlanmışlığın evrimcileri mecbur bıraktığı bir neticedir.

Bir kütüphaneye giren kimse, binlerce, belki milyonlarca kitapla karşılaşır. Bunların her birinin konusu, manası ve mahiyeti farklı olsa da nihayetinde hepsi 29 harfle yazılmıştır; yani aynı malzemeden üretilmiştir. Hatta harflerin de ötesinde bu kitaplarda binlerce ortak kelime vardır. Kelimelerin de ötesinde benzer ifade kalıplarına veya cümlelere rastlamak da mümkündür. Bütün bunları görmemize ve bilmemize rağmen kalkıp da bu kitapların kendi kendine tek bir kaynaktan türediğini iddia etmeyiz. Bilakis her bir kitabın akıl ve şuur sahibi bir müellif tarafından yazıldığını düşünürüz. Morfolojik ve anatomik benzerliklerde olduğu gibi moleküler seviyedeki benzerlikler de bize ilim, irade ve kudret sahibi bir Yaratıcının birliğini gösterir. Zira O, aynı harfleri kullanarak birbirinden farklı milyonlarca farklı tür, milyarlarca farklı canlı organizma yaratmıştır.

Önümüzdeki hafta evrim teorisinin kanıtlarını ele almaya devam edeceğiz.

YARATILIŞ HAKİKATİ KARŞISINDA EVRİM TEORİSİ

Doç.Dr. Arif Sarsılmaz-Sayı: 5 Temmuz-Ağustos-Eylül – 1989-Yıl: 2-
http://yeniumit.com.tr/konular/detay/yaratilis-hakikati-karsisinda-evrim-teorisi

İnsanoğlu Dünya'ya gönderildiği günden beri nesiller boyunca, çoğalarak beş milyara erişmesine rağmen, geçen zaman içinde daima akılları meşgul eden, küçük büyük herkesin sorduğu bir soru ile karşı karşıya kalmıştır.

"Nasıl Dünya'ya geldik? İnananların tabiriyle nasıl Yaratıldık? Veya inanmayanların deyimiyle nasıl oluşup evrimleştik?"

Bugüne kadar herkesin tefekkür seviyesine ve merak derecesine bağlı olarak değişik derecelerde alâkasını celbeden bu soruya cevap olarak zikredilen bütün görüş ve teoriler "Yaratılış Mucizesi"nin karşısında iflas etmiş ve iflas etmeye mahkûmdurlar.
Yaratılış hakikaten bir mucizedir; yani bizim normal olarak bilebildiğimiz ve "tabiat kanunları" olarak isimlendirdiğimiz; Allah'ın (c.c) ayrı birer sanatı olan fizik dünyasının esasları ile, canlılık ve hayat dediğimiz mucizevî hadisenin nasıl başladığını izah etmemiz mümkün değildir. Zaten bütün arıza da buradan doğmaktadır. Elindeki küçük bir kova ile okyanusun suyunu, doldurup boşaltarak ölçmeye çalışan kısır akıllı adam gibi; vahyin bildirdiği mucizeyi reddederek herşeyi elindeki çok kısa fizik ve kimya cetveliyle ölçmeye kalkan, sözde ilim adamları da bu husustaki bütün gayretlerinde yaya kalmaya mahkûmdurlar.
Yaratılışa iman edenlerin böyle bir sıkıntısı yoktur; zira bu yol gayet geniş, rahat ve selametlidir. Bu husustaki bütün düsturlar, içine tek bir yabancı parmağın karışamadığı ilâhi

Kelâm'da safha safha izah edilmiş, birer işaret taşı hükmündeki yaratılışa ait ayetleriyle akla kapı açılmış ve perdeler arkasından bazı izler gösterilmiş, fakat bütün ayrıntılarıyla da tasvir edilmemiş ve edilmesine de gerek yoktur.
Çünkü Kur'an-ı Kerim bir biyoloji, fizik, kimya veya astronomi kitabı olmadığı gibi, bir ekonomi, sosyoloji veya tarih kitabı da değildir; fakat hepsine ait ilâhi hakikatler insanlığa lüzumu kadar meyve verecek çekirdekler şeklinde insanoğlunun incelemesine sunulmuştur. Bugün doruk seviyedeki ilim dalları içinde Kur'an'ın hakikatlerine zıt bir gerçeğe rastlayamayız. Aynı şekilde Yaratılış mevzu'unda da Kur'an'da bahsedilen hakikatler dışında birşey bilmiyoruz ve bilmemiz de mümkün değil; zira burası artık fizik ilimlerinin ötesine geçen mucize denilen harikuladelikler sahasıdır. Allah (c.c) buraya sınır çekmiş ve ne yaparsak yapalım, öteye geçemeyeceğimizi ve bu hususta ileri sürülen sözde teorilerin de birer safsatadan öte gidemeyeceğini şu tehditkâr âyetle ifade ederek, bu hususta ileri geri konuşan imanlıları da ikaz etmiştir:
"Ben onları ne göklerin, yerin, yaratılmasında ve ne de kendilerinin yaratılmasında hazır bulundurmadım; yoldan saptırıcıları (kendime) yardımcı tutmuş da değilim" (Kehf, 51)
İnkârcılar Yaratıcıyı kabul etmemek için kırk dereden su getirerek, binbir teori uydurarak, tesadüfen ve tabiat kanunlarıyla ilk canlının ortaya çıktığını; diğerlerinin de bu ilk basit canlıdan mutasyon, adaptasyon ve seleksiyon gibi mekanizmalarla türediğini iddia ederler. Bunun için ilim kılıfı giydirilmiş cüzî haki katları kendi inkarcılıkları hesabına çarpıtarak, ilim adına piyasaya sürmüşlerdir.
İlk atmosferdeki metan, hidrojen, su buharı, karbondioksit, sıcaklık ve ultraviyole ışınları gibi sebeplerle, basit elementlerden kompleks organik bileşiklerin tesadüfen meydana geldiğini; bu bileşiklerin de tesadüfen proteinler, hücre organelleri ve hücre şeklinde organize olup kendi kendine DNA programını kurup üremeye başladığını, bir hücreden insana kadar bütün hayvan ve bitki nevilerini netice veren şaşmaz ve mükemmel bir programın işlemesini, şuursuz, akılsız, ilim ve kudretten yoksun evrim denilen teoriye bağlayanlar; maalesef çok büyük bir sıkıntı ve zorluk içinde beyhude uğraşmaktadırlar. Böylece bir tek Yaratıcıyı kabul etmemek için, atomlara, fiziki ve kimyevi sebeblerin meydana getirdiği reaksiyonlara, yaratıcılık, ilim ve kudret sıfatları vermek gibi bir akılsızlığa düşmektedirler.
Yaratılış hakikatindeki kolaylık ve rahatlığı göremiyen, evrim safsatasını da mutlak ve doğru bir kanunmuş gibi ilim adına yutturmaya kalkanlar, buyursunlar 20. yüzyılın bütün fen ve teknolojik imkânlarını kullanarak reaksiyonları hızlandırsınlar, maddelerin tesadüfen karışması yerine kendileri en hassas ölçülerle bileşikleri toplasınlar, en modern laboratuvarlarda, elektron mikroskoblarıyla yıllarca uğraşsınlar; bir tek bölünerek üreyebilen "canlı" dediğimiz hücreyi yapamayacaklardır. Bugünkü imkânlarla bir tek hücre inşa edemeyenler nasıl olup da, dünyanın ilk yaratıldığındaki şuursuz sebebler ve atomların ilk canlıyı tesadüfen meydana getirebileceğine inanırlar..!
Bugün ilim adamları bir tek protein molekülünün bile tesadüfen meydana gelemeyeceği hususunda hemfikirdirler. Çeşitli kitaplardaki ihtimal hesapları incelendiğinde, görülen korkunç rakamlar her nasılsa evrimcilere hiç tesir etmemiş gibidir. Birçok tavizler ve kolaylıklara rağmen bir tek proteinin 10 üzeri altmış dörtte bir meydana gelme ihtimali; en basit bir canlıda bile 300-400 farklı protein zinciri bulunması gerektiği ve bu kadar proteinin de ittifak ederek bir hücreli canlıda buluşma ihtimalinin ise yaklaşık 10130000 (on'un sağına 130.000 tane sıfır konulacak) olduğu bilgisayarları çatlatırcasına hesaplanırken; çok daha

mükemmel organizasyonlu canlıların plan ve programlarının DNA zinciri halinde kendi kendine şifreleneceğine inanmak herhalde ilim adamlığı değildir.
Hele yaratılışa inananları çağdışılık ve gayri ilmilikle suçlamak daha da abes bir davranıştır. Bütün ilimlerin Kudreti Sonsuz'u haykırdığı, neredeyse perdelerin aralanıp apaçık görülecek kadar bizlere yaklaştırıldığı zamanımızda, müsbet ilimleri kendi bozuk anlayışlarına göre tefsire tabi tutmak ilim adamlığı değildir.
Evet, mutasyon da, adaptasyon da, seleksiyon da içinde bazı hakikatların bulunduğu birer biyolojik vaka olarak bizim sadece ismini koyduğumuz, Allah'ın (c.c) birer kanunudur. Fakat bu prensibler hiçbir zaman Evolusyoncuların yorumladığı gibi "bir türden diğerini çıkaran" mekanizmalar değil; bilakis canlının en mükemmel şekilde yaşayarak neslini muhafaza edebilmesi ve ekolojik dengenin korunması için kendilerine verilmiş birer ihsandır.

BİYOLOJİK OLAYLARIN IŞIĞINDA YARATILIŞ VE EVRİM GÖRÜŞLERİNİN UZLAŞMA VE AYRILMA ÇİZGİSİ

Doç.Dr. İsmet Hasenekoğlu-Sayı: 3 Ocak-Şubat-Mart – 1989-Yıl: 1-
http://yeniumit.com.tr/konular/detay/biyolojik-olaylarin-isiginda-yaratilis-ve-evrim-goruslerinin-uzlasma-ve-ayrilma-cizgisi

Evrim Teorilerinin belki de en şanslı yönleri, uzun zamanlar boyunca karşılarına bilim çevrelerince tutarlı sayılan değişik görüşlerle, biyolojik hadiselerin izahını yapabilecek mantıklı hükümlerin çıkmamış olmasıdır. Bunda 19. yüzyılın materyalist zihniyetinin bilim çevrelerine olan hâkimiyetinin ve az bilgi ile çok yorum yapma hevesinin son derece tesirli olduğu muhakkaktır.

Evrim görüşü değişik yönleri ile ortaya atıldıktan sonra ilk ve en şiddetli reaksiyon Hıristiyan âleminden gelmiştir.

Bilhassa insanın orijini konusunda dini kaynaklarda bulunan detaylı bilgiler, ayrıca insanın kendi orijini konusundaki hissi ve taraflı davranma eğilimi, evrim teorilerinin sadece insanın maymun veya herhangi bir hayvandan geldiğini iddia eden teoriler halinde ele alınmasına sebep olmuştur. Bunun tabii bir neticesi olarak da tenkitler ve itirazlar bu mevzu üzerinde yoğunlaşmıştır.

Fakat dini camiadan gelen bu tepkiler, ilk planda Hıristiyanlığın varlık ve yaratılış mevzuundaki kaynaklarına dayandığından ve bu bilgilerin de semavi sağlamlıkları ekseriyetle şüpheli olduğundan dolayı zayıf bir reaksiyondan ileri gidememiş ve bilim çevrelerinde fazla iltifat görmemiştir.

Mesela, ilk canlıların meydana gelişi, sadece binler seviyesinde senelerle gösterilen dünyanın yaşı, bu mevzuda ifade edilen kesin rakamlar, tufan hadisesinin yorumlanma şekilleri gibi konular, tartışmanın en sıcak noktaları olduğu halde, ne yazık ki özellikle Hıristiyan kaynaklarda tahriften dolayı, doğruluğu şüpheli olan bilgilerle savunulmağa çalışılmıştır.

Sağlam ve bilimin tesbitlerine uygun diğer bir alternatif görüşün, ortaya konulamamasından

dolayı, evrim teorilerine karşı ancak reaksiyoner bir duruma düşülmüş ve sadece evrim teorilerinin kendilerini isbat için buldukları ve ortaya sürdükleri deliller çürütülmeğe çalışılmıştır. Bunların yerine geçecek ve cevap bekleyen sorulara tam ve ikna edici, aynı zamanda dini kaynaklara da uygun ve bilimin tesbitlerini kullanan bir görüş ileri sürülmemiştir.

Üstelik mücadelenin şekli ideolojik bir şekle dönüşerek materyalist felsefe ile ilahiyatçı felsefenin çatışması şekline dönüşmüştür. Zihinler ise böyle bir münakaşaya çoktan hazır olduğundan dolayı, aslında insafla, ilmi bir tarafsızlıkla, sağlam delillerin ışığı altında, ilmin metotlarına sadık kalınarak incelenmesi gereken mevzular, tarafların bu tutumu sonucu tamamen saptırılmıştır. Hatta bu mevzuda bilim adına, bizzat evrimci bilim adamları tarafından sahtekârlık yapılmıştır: Piltdown Neanderthal adam ve Archaeopteryx sahtekârlıkları bunun birkaç misalidir.

Yirminci yüzyılın başından itibaren sür'atle gelişen bilim ve teknik, bilhassa genetik, paleontoloji, embriyoloji, karşılaştırmalı anatomi ve morfoloji, sistematik zooloji, moleküler biyoloji ve istatistik dallarında, tartışması yapılan hususlarda yeni ve sağlam bilgiler vererek mecrasından çıkmış mevzuyu yeniden bilim platformuna çekmeye çalışmış ve tarafları da daha ihtiyatlı ve insaflı olmağa mecbur etmiştir. Günümüzde değişik şekilleri ile evrim görüşü ve bunun karşısında da yaratılış görüşü bulunmaktadır. Tartışılan ve cevap aranan sorular ise şunlardır:

1. Yeryüzünde hayat nasıl başlamıştır? Diğer bir deyişle anorganik formdan organik forma dönüşme nasıl olmuştur?

2. Türler nasıl meydana gelmiştir? Yeryüzündeki tür zenginliği nasıl izah edilecektir?

3. Değişme var mıdır? Varsa yeni türlerin meydana gelişindeki rolü nedir?

Evrim görüşlerinin bu sorular hakkında uzun zamanların birikimi sonucu oldukça belirgin denilebilecek bir muhtevalarının olmasına karşı, yaratılış hakikatine ait ilahi hakikatler ise maalesef yeterince duyurulamamıştır. Bunda değişik dinlerin ve mensuplarının mevzu hakkında farklı görüşlere, bazen de belirsiz fikirlere sahip olmalarının büyük payı vardır.

Her ne kadar bu mevzuda laboratuvarlarda pek çok çalışma yapılmışsa da laboratuvarda ispatlanamayacağı anlaşılmıştır.

Genetik, Paleontoloji, Embriyoloji, İstatistik gibi bilim dallarının ortaya koyduğu yeni bilgilerin ışığında bu sorulara verilmeye çalışılan cevaplar, devamlı olarak değişmektedir ve zaman geçtikçe yaratılış gerçeğine daha çok yakınlaşılmaktadır.

Müsbet yönde ve sevindirici olan bu gelişmede, bilgi birikiminin yanında, mevzuya eğilen bilim adamlarının ve uzmanların, ideolojik saplantılardan, peşin hükümlerden ve acele yorum yapma heveslerinden nisbeten veya tamamen kurtulmalarının da büyük rolü vardır.

Ayrıca yaratılış görüşü, sadece din adamlarının savunduğu, dolayısıyla fen bilimlerinden yararlanmanın çok sınırlı olduğu bir model olmaktan çıkıp, bu görüşlerin, bilhassa biyoloji dallarında otorite olan bilim adamları tarafından savunular hale gelmesi, konunun belli çevrelerin tekelinden kurtularak daha şumullü ve seviyeli bir şekilde tartışılmasını sonuç vermiştir.

Ancak yaratılış görüşünün takdim edilişinde, sınırlarının tesbitinde, detaylarının izahında, biyolojik olayların ve özellikle varyasyonun yani değişimin yorumlanmasında, üzerinde birleşilmiş ve herkesin aynı şekilde anladığı bir model yoktur.

Genellikle yaratılış görüşü spontan generasyona (kendi kendine meydana geliş) benzer anlamda kabul edilmeye çalışılmaktadır. Spontan generasyon veya abiyogenez (cansızlardan meydana gelme), canlıların ve özellikle çok kompleks yapıya sahip yüksek yapılı varlıkların, saatler veya günler gibi kısa zaman süreleri içerisinde bütün mükemmeliyetiyle ortaya çıkması hadisesine verilen isimdir.

Bilhassa Hıristiyan din adamları ve yaratılış görüşünü savunan Hıristiyan bilim adamları bu anlayıştadırlar. Değişme mekanizması, bilhassa tedrici değişme, bu anlayışta olan kimselerin kabul etmeye yanaşmadığı kavramlardır. Bunlara göre böyle bir kabul yaradılışa aykırıdır. Yaratıcı daima vasıtasız olarak ve kısa zamanlarda birden bire yaratmaktadır

Bunlara göre türler, birbirleri ile bağlantıları olmaksızın ani şekilde ortaya çıkmış ve yeryüzüne dağılmışlardır. Zamanı gelince, yeni yeni türler aynı şekilde hayat sahnesine atılmakta ve diğer türlere katılmaktadır. Hayat mücadelesi, var olan türler arasında cereyan etmekte ve yeni türlerin meydana gelmesinde herhangi bir rol oynamamaktadır. Halbuki evrim teorilerinde hayat mücadelesi ve bunun çalıştırdığı tabii seleksiyon, önemli bir temeldir ve yeni türlerin başlangıcı olmada esastır. Yaratılış görüşünde değişme, ancak var olan türlerin fertleri arasında ve sınırlı olarak gerçekleşen bir hadisedir. Yeni bir türün başlangıcı olabilecek değişmeden ister büyük sıçramalar, isterse küçük birikimler şeklinde olsun, bahsedilemez. Netice olarak bir türden yeni bir tür meydana gelemez.
Acaba yaratılış olarak kabul edilmesi gereken görüş bu mudur?
Yaratılış böyle mi kabul edilecektir?
Yaratılış, değişmeyi gerçekten kabul etmez mi?

Yaratılışın mahiyeti nedir? Nasıl gerçekleşmiştir? Devam etmekte midir? Ediyorsa nasıldır? Bu sorulara cevap verme hakkı ve görevi öncelikle ve birinci olarak dinlere düşer. Zira, evrim teorilerine dinler karşı çıkmışlardır. Evrim teorilerinin izahına çalıştığı ana problemlerin, cevaplarının kendilerinde bulunduğunu ve bu izahlarında doğru ve haklı olduklarını söylemektedirler.

Ayrıca yaratma hadisesi tek bir Kudret, yani Allah tarafından gerçekleştirilen bir vaka'dır. Dolayısıyla yaratılış görüşüne dinlerin sahip çıkması son derece normaldir.

Dinler vahye ve hadislere dayanır. Bu iki kaynaktan elde edilen bilgiler, üzerlerine şüphe düşmedikçe, insanlar elinde değiştirilmedikçe, yaratılışın açıklanmasında başvurulacak asıl kaynaklardır. Yani yaratılış görüşü bu kaynaklara göre şekillenecektir. Sadece bu vasıftaki kaynakların verdiği bilgilerle evrim teorilerini karşılaştırabilir ve farklı yönlerini tesbit edebiliriz.

Acaba semavi dinlerin sağlam kaynaklarında yaratılış, yukarda ifade edildiği şekilde mi anlatılmaktadır?
Bilindiği gibi Hıristiyanlık ve Yahudilik, kaynak sağlamlığı açısından güvenilir olmaktan çok uzaktır. Bu kaynaklar, insanların elinde çok değiştirilmiş ve değişik yorumlarla orijinal durumlarını yitirmişlerdir. Sadece yaratılış mevzuunda değil, itikatla ilgili çok mühim hususlarda bile bu kaynaklar, sağlam bilgi vermekten çok uzaklaştırılmıştır. Dolayısıyla bu dinlerin yaratılış mevzuunda ortaya koyduğu hükümler ile evrim teorilerinin temelleri arasında herhangi bir çatışma olduğunda, bu çatışmanın teori-din çatışması şeklinde kabul edilmesi doğru olmaz. Çünkü teori ile, doğruluğu şüpheli bir bilgi karşılaştırılmaktadır. Bu durumda varılacak sonuç hiç bir değer ifade etmez.

Ancak şunun da altını çizerek söylemek gerekir ki; evrim teorilerinin uluhiyet fikrini yıkmağa ve inkar etmeğe, kâinatta tesirli tek gücün tesadüf ve şuursuz sebepler ve tabiat faktörleri olduğunu isbat etmeye çalışan kasıtlı ve artniyetli davranışlarına karşı, bu dinlerin samimi mensuplarının göstermiş olduktan hassasiyet, her türlü takdirin üstündedir ve haklılık kavramının sınırlarını çoktan aşmış yerinde bir davranıştır.

Evrim teorileri, yukarda maddeler halinde verilen sorulara, sadece bilim adına ve tarafsızlık prensibini esas alarak artniyet olmaksızın cevap vermeye çalıştıkları sürece bir değer ifade edebilirler. Aksi takdirde, eğer bir ideolojinin hizmetine girmiş ve onun basit bir hizmetkârı durumuna düşmüşlerse mevzu bahis bile edilmemeleri gerekir.

Kaynak sağlamlığı bakımından İslam dini diğer dinlerle mukayese bile edilemez. Bu dinin kaynakları çok titizlikle ve fevkalade bir hassasiyetle korunarak zamanımıza kadar gelmiştir. O halde yaratılış mevzuunda İslam dinindeki kaynaklara baktığımızda, meseleye çok daha gerçekçi, şüphelerden uzak ve tereddütlere yer vermeyen izah şekillerini bulacağımızı görürüz.

Yaratılış mevzuunda tek ve sağlam kaynak olarak İslam dininin temelleri olan ayet ve hadisler ve bunlardan çıkarılan genel prensipler kabul edilmelidir.

Ayet ve hadisler incelendiğinde yaratılışı açıklayan çok zengin bir muhteva ile karşılaşmaktayız. Ancak bu ayetlerde, yaratma hadisesinin nasıl cereyan ettiği, hangi safhalardan geçtiği veya geçmediği, mahiyetinin ne olduğu, mevzuunda birkaç ayet dışında detaya inilmediğini ve ancak genel ifadelerle yetinildiğini görmekteyiz.

İncelenen ayetlerden ise yaratılışta bir tedriciliğin yani zamana bağlı olarak yavaş bir yaratılmanın gerçekleştiğini anlamaktayız. Bilhassa insanın yaratılışı ile alakalı ayetlere

müracaat edildiğinde çok daha teferruatlı bir izahın olduğu görülmektedir.

Yaratılışla ilgili ayetlerin bazıları şunlardır:
- O (Allah) ki gökleri ve yeri altı günde yarattı (Hud/7).
- Şüphesiz Rabbiniz O Allah'tır ki, gökleri ve yeri altı günde yarattı (Araf/54).
- O (Allah)'dır gökleri, yeri ve aralarında olanları altı günde yarattı (Furkan/59).
- Gökleri ve yeri altı günde yaratan O'dur. (Yunus/3).
- De ki "siz mi arzı iki günde yaratanı tanımıyor ve O'na eşler koşuyorsunuz. İşte âlemlerin Rabbi O'dur (Fussilet/9).
- Ona üstünden ağır baskılar (sağlam dağlar) yaptı. Onda bereketler yarattı ve Onda arayıp soranlar için gıdalarını (bitkilerini ve ağaçlarını) tam dört günde takdir etti (düzene koydu) (Fussilet/10).
- O ki yeryüzünde ne varsa hepsini sizin için yarattı, sonra göğe yöneldi, onları yedi gök olarak düzenledi. O her şeyi bilir (Bakara/29).
- Gece gündüzü, güneşi ayı yaratan O'dur (Enbiya/33).
- O'dur ki her şeyin yaratılışını güzel yaptı ve insanı yaratmağa çamurdan başladı (Secde/7).
- Sonra onun neslini bir özden, hakir bir suyun özünden yaptı (Secde/8).
- Sonra onu düzeltti, ona kendi ruhundan üfledi ve sizin İçin kulaklar, gözler, gönüller yarattı (Secde/9).
- Sizi yarattık sonra size şekil verdik (Araf/1l).
- Andolsun ki biz insanı pişmemiş çamurdan, değişmiş cıvık balçıktan yarattık (Hıcr/24).
- O'dur ki (önce) sizi topraktan, sonra nutfeden, sonra kan pıhtısından yarattı. Sonra sizi çocuk olarak (annelerinizin karnından) çıkarıyor.. (Mü'min/67).
- Oysa O sizi merhaleler halinde yarattı (Nuh/14).
- Allah sizi yerden bir bitki olarak bitirdi (Nuh/17).
- İnsanın üzerinden henüz kendisinin anılan bir şey olmadığı uzun süre geçmedi mi (Yani İnsan üzerinden öyle uzun süreler geçti ki, henüz kendisi anılan bir şey değildir. Topraktan süzüle süzüle çeşitli merhalelerden geçerek uzun zamanı aşarak nihayet nutfe haline geldi (İnsan/l).

KAVRAMLAR ÜZERİNE EVOLÜSYON-EVRİM

Yrd. Doç. Dr. Ömer Said GÖNÜLLÜ / Bilim Felsefesi - Eylül 1994

Evolüsyon (evolution) terimi Türkçe bilim literatürüne bu yüzyılın başlarında tekamül, yakın zamanda ise "evrim" şeklinde çevrilerek girmiştir ve hâlen, hangi disiplinde kullanılırsa kullanılsın genellikle bu şekilde karşılanmaya devam etmektedir. İlmî tartışmaya konu olan bir teori çerçevesinde evrimin biyolojik bir hâdise olduğu iddia edilir, fakat jeolojik zaman ölçeğinde gerçekleştiği kabul edildiğinden deney-gözlem-istatistiki analiz-sentez sürecine girmez. Dolayısıyla tabiî bitimler açısından ilmî bir isbatı da yoktur. Yani Popper'in de dediği gibi evrim teorisi bilimsel bir teori değildir; çünkü bu teoriyle ileri sürülen hâdisenin aksini ispat etmek mümkün değildir; aksini ispat etme şansı veya imkânı bulunmayan (aksi ispat edilemeyen değil) bir teori de ilmî nitelik kazanamamaktadır.

Latince "evolutio" (gülün bir bohça gibi yaprak yaprak açılması) ndan gelen evolüsyon

kelimesi, sözlük mânâsı itibariyle, tedricî değişim veya gelişmeyi ifade etmektedir. Bilimsel anlamda ise biyoloji, paleontoloji, embriyoloji, mukayeseli anatomi ve genetik gibi disiplinlerde çeşitli mânâları ifade için kullanılmakta olup, terminolojik bir karakter arzetmektedir. Anglo-sakson ve Fransız bilim literatüründeki kullanılış şekillerine baktığımızda şunları görürüz:

1. Genel-Birbirini takip eden çeşitli hareketler: Bir uçağın şehrin üstündeki evolüsyonları halkı korkuttu; patencinin evolüsyonlarını ilgiyle izledi.
2. Askerlik-Yer değiştiren birliklerin yaptığı hareketler: Tatbikat esnasında birliklerin evolüsyonu başarılıydı.
3. Tıp-Bir hastalığın farklı safhaları: Romatizması yıl boyunca değişik bir evolüsyon gösterdi.
4. Biyoloji-Çevre şartlarının tesiri altında gelişen tabiî seleksiyona ve ayrıca genetik mutasyonlara bağlı olarak canlının belli bir zaman içinde geçirdiği temel değişimlerin (transformasyon) bütünü.
5. Paleontoloji-Aynı canlı türüne ait fosillerin farklı jeolojik dönemlerde geçirdiği ileri sürülen veya türden türe geçişi sağladığı iddia edilen değişim süreci.
6. Jeomorfoloji-Bir coğrafik birimin (dağ, vadi, nehir, vs.) zaman içerisinde geçirdiği değişiklikler: Büyük Menderes nehir yatağının, Kuvaterner dönemin son beşbin yılındaki evolüsyonu.

Görüldüğü gibi, günümüz batı bilim literatüründe evolüsyon terimi o kadar farklı disiplinlerde, farklı hâdise ve süreçleri ifade için kullanılmaktadır ki, bunların herbirinin bize evrim kelimesiyle anlatılmak istenen mânâyı (biyoloji ve paleontolojide türden türe geçiş) ifade etmek için kullanıldığını söyleyebilmek mümkün değildir. Buna paleontolojiden müşahhas bir misâl verelim: Morfojenetik veya ontojenetik evolüsyon terimiyle, geçmiş jeolojik dönemlerde yaşamış (halen yaşıyor da olabilir) belli bir türe ait bir ferdin doğduğu andan olgun hale gelinceye kadar geçirdiği dış görünüş (morfoloji) değişiklikleri anlatılmak istenir. Meselâ yumurtadan yeni çıkmış bir yavru dinozorun ve aynı türe ait daha olgun formların fosillerinin oluşturduğu seriye morfojenetik seri (veya büyüme serisi) denir. Bu seri incelenerek, dinozor türünün yavru dinozor safhasından olgun safhaya kadar nasıl bir büyüme gösterdiği ortaya konabilir. İşte bu büyüme süreci morfojenetik evolüsyon olarak adlandırılmaktadır. Fakat, görüldüğü gibi, bu süreçte evrim terimi kullanılarak iddia edilen biyolojik hâdise sözkonusu değildir. Şu halde, buradaki evolüsyon kelimesini Türkçe'ye tabiî ki evrim şeklinde tercüme edemeyiz. Bunu ancak morfojenetik gelişme veya morfojenetik değişim şeklinde çevirmek mümkündür. Zira yukarıda da değindiğimiz gibi, evrim kelimesi bugün sınırlı bir anlam ifade eden ideolojik ağırlıklı bir terimdir.
Bir başka misal paleoantropobiyoloji'den verilebilir:
Ortak bir atadan itibaren insan kafatası yapısı (brakisefal, dolikosefal gibi) ve deri rengi (beyaz, siyah, sarı, kızıl gibi) farklılaşma göstermiştir. Bu değişim süreci antropobiyolojik terminolojide evolüsyon terimiyle ifade edilmektedir. Fakat bu gerçekten bizim "evrim" den anladığımız hâdiseye mi karşılık gelmektedir ve dolayısıyla Türkçe'ye evrim şeklinde aktarılabilir mi?!... İnsan kendisine biyolojik mânâda insan türü dedirten özellikleri itibariyle hangi kafatası yapısına ve deri rengine sahip olursa olsun her durumda yine insan değil midir?!...Şu halde İnsan türünün kendi içinde gösterdiği bu gibi değişiklikler evrim terimiyle

değil, ancak paleoantropobiyolojik adaptasyon terimiyle ifade edilebilir. Yani, İnsanın gösterdiği farklı kafatası yapıları ve deri renklen bütün insanların tek-ortak atasının yaratılıştan sahip olduğu ve taşıdığı genetik potansiyelin içinde mevcut olup bu potansiyel, jeolojik zaman içinde iklim, coğrafya, bitki örtüsü gibi fizikî çevre şartlarının ve bunlarda meydana gelen değişikliklerin tesiriyle canlı bünyesine farklı şekillerde yansımıştır. Meselâ, uzun kafatası yapısıyla karakterize olan dolikosefal gruptan farklı olarak yuvarlak kafatası yapısı gösteren brakisefal grup, muhtemelen büyükbaş hayvancılığın gelişmesiyle ağırlık kazanan süte dayalı (laktoz ve kalsiyum) beslenmeye, genetik potansiyelin verdiği bir cevap olarak ortaya çıkmıştır. Zaten canlılar bu potansiyele sahip olarak yaratılmış olmasalardı, yaşadıkları çevrenin şartlarında (ısı, ışık, beslenme, korunma, vs.) meydana gelen en küçük değişimler karşısında bile varlıklarını sürdüremez ve nesillerini devam ettiremezlerdi. Nitekim jeolojik devirlerde zaman zaman görülen çevre şartlarındaki çok âni ve köklü değişiklikler birçok canlı türünün yeni şartlara uyum sağlayacak vakti bulamadan kısa sürede yokolmasına yolaçmıştır (bunun en tipik misâli dinozorların toplu yokoluşlarıdır). Dolayısıyla burada tür içinde sınırlı adaptatif (uyum sağlayıcı) bir değişim sözkonusudur. Bir başka ifadeyle, diğer canlılar gibi insan da taşıdığı bu genetik potansiyelle çok farklı çevre şartlarına intibak edebilecek bir biyolojik kabiliyette yaratılmıştır. Kutup bölgelerinin -70°C sıcaklığında yaşayan Eskimo da bir insandır, +120°C sıcaklığın görülebildiği Gobi çölü çevresinde yaşayan Moğol da bir insandır. Bu bir adaptasyon hâdisesidir ve insan yapısındaki çeşitli değişikliklerle ortaya çıkmıştır, fakat bu adapte olma süreci evrim kelimesinin Türkçe bilim literatüründe ifade ettiği dar mânânın dışında kalan ve başka bir terimle adlandırılması gereken bir süreçtir. Yeri gelmişken şunu da belirtmek gerekir ki, çevre şartlarının tesiri, türün kendi içinde gösterdiği değişikliklerde bir şart-ı adi hükmündedir. Yani, zaman içinde farklı insan ırklarının meydana gelmesinde görüldüğü gibi, türün kendi sınırları içinde farklılıkların ortaya çıkmasındaki temel sebep canlı türünün sahip olduğu genetik potansiyel olup, çevre şartları sadece bu potansiyeli tür sınırları içinde harekete geçirici bir rol oynamıştır.

Afrika veya Arabistan gibi ekvator kuşağında veya yakın sıcak bölgelerde yaşayan insan türüne ait bir ferdin, dünyanın diğer bölgelerinde yaşayan aynı türe ait bir başka ferde göre daha kısa zamanda büluğ çağına erişmesi, yani ilmî mânâda daha süratli bir fizyojenetik evolüsyon göstermesi de aynı şekilde, evrim kelimesiyle değil, fizyojenetik gelişme terimiyle ifade edilebilir ancak.

Sonuç itibariyle diyebiliriz ki, bugüne kadar evrim kelimesini kullanmak durumunda kalan, farklı biyoloji ve paleontoloji felsefe ekollerinin önlerindeki en önemli ve ilk halledilmesi gereken mesele, bilimsel terminolojide bir standardizasyon geliştirmek (terimler sözlüğü hazırlanması gibi) ve kavram karışıklığını gidermek olmalıdır. Hangi biyolojik veya paleontolojik süreci ve kavramı, hangi terimle ve dolayısıyla hangi mânâda ifade etmemiz gerektiği konusunda artık kesin belirlemeler yapmak mecburiyetindeyiz. Aksi takdirde durum, (bugün olduğu gibi) gerek batıdaki bilimsel çalışmaları aktarırken, gerek kendi aramızda yazılı ve sözlü iletişimde bulunurken körlerle sağırların birbirini ağırlamasından öteye gitmeyecektir. Halbuki insan kelimelerle düşünmekte, kavramlar da kelimelerle ifade edilmektedir. Türkçe'ye çevrilirken çevirenlere genellikle evrimden başka birşey düşündürtmeyen evolüsyon kelimesi ise, batı literatüründe aslında tek bir mânâyı ifade

etmemektedir ve evrim kadar da sabıkalı değildir. Bütün bu yanlış anlamaların sorumlusu, genel olarak düşünmeyi sevmeyen, özellikle de kavramlar üzerinde kafa yormaktan kaçınan kolaycı bilim (!) adamları olsa gerek.

OMURGALI HAYVANLAR HAKKINDA YAPTIĞI ÇALIŞMALARLA EVRİM TEORİSİNİ" SORGULAYAN DOÇ. DR. İRFAN YILMAZ:EVRİM BİR İNANÇTIR

Röportaj: Mustafa Güner-1 Ekim 1994, Cumartesi-www.zaman

Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, Biyoloji Anabilim Dalı öğretim üyesi olan İrfan Yılmaz□la evrim üzerine söyleştik. Kendi bölümlerinin düzenlediği □1. Ulusal Fen Bilimleri Eğitimi Sempozyumu□ sonrasında kendisini ziyaret ederek bu sempozyumda sunmuş olduğu □Biyoloji Eğitiminde Evrim ve Yaratılış Tartışması□ başlıklı tebliğ ile bu tebliğine karşı çıkanlarla yapılan tartışmalara, bu konuda bilim adamlarımızın tutumuna ve Türkiye□nin her sahada girdiği değişim sürecinin bu sahadaki yansımalarının neler olabileceğine dair konuştuk.

Öncelikle biraz kendinizden bahseder misiniz?

1953 yılında İzmir□de doğdum. Ege Üniversitesi Fen Fakültesi Zooloji□Botanik bölümünden 1975 yılında mezun oldum. Halen Buca Eğitim Fakültesi□nde öğretim üyesi olarak çalışıyorum. İhtisas saham sistematik zoolojinin kurbağa, sürüngen ve kuşlar gruplarıdır. Anatomi, fizyoloji embriyoloji, biyoloji tarihi ve felsefesi ilgilendiğim ve ders verdiğim diğer sahalardır.

Ateizme Giden Yol:Evrim ve yaratılış tartışmasının yapıldığı son sempozyumda bir tebliğ sunmaktaki gayeniz neydi?

Canlılara ve bilhassa hayvanata olan merakım sebebiyle zooloji bölümüne isteyerek giren nadir kişilerdenim. Ayrıca ilk yaratılış ve insanın orijini hakkındaki sorularıma da belki cevap bulabilecek, en azından araştırma sath□ı mailine girecektim. Fakat ben şüphelerime çare ararken, şüphenin ve inkârın tam göbeğine düşmüşüm. Okuduğumuz anatomi, evrim üzerine bina edilmiş, biyolojinin herşeyi evrimle içiçe girmiş. Evrim dersi ise canlıların orijini konusunu tesadüfi mutasyonlarla, şuursuz tabii seleksiyonla ve adaptasyonla açıklayarak arayış içindeki gençleri boğazlarına kadar ateizm bataklığına atıyordu.

12 Eylül öncesinin anarşik ortamında, hiçbir meseleyi sakince tartışamıyorsunuz. Evrim bize pozitif ilim ve kesin bir kanun gibi okutuluyor, itiraz edemiyorsunuz, hocaların karşısında demagoji ile de olsa susturuluyorsunuz. Bir kısım öğrenciler evrime de inanıyor ama inkâra gitmemek için □Allah yapmıştır□ diyor. Böyle bir bocalama devresinde inkarın eşiğinde iken, bizim bu yola girmemize vesile olan hocamızın Darwinizm□le alakalı İzmir□deki konferansına arkadaşların zorlamasıyla gittik.

Darwin'le Alay Etmek Suç!

Elhamdülillah o gece atılan tohum zaman içinde gelişerek bugünlere geldi. Allah aynı üniversite kürsüsünde bize ders vermeyi nasip etti. Artık evrimi bir kanun gibi değil, gerçekliği ispatlanamamış, aleyhinde yüzlerce delil olan, Batı□da bugün bilindiği şekliyle, anlatmalıydım. Talebenin kafasında uyanan sorulara açıklıkla cevap vermeli, ilmin eriştiği ve erişemediği noktaları belirtmeli ve her düşünceye söz hakkı tanımalıydım. Nitekim bütün derslerimde evrimin lehindeki ve aleyhindeki kitapları göstererek her ikisini de okuyun, kararı kendiniz verin dedim. Herkes dilediği gibi inanıyordu. Ancak □kargadan başka kuş tanımayan□ ve dersin bu şekilde anlatılmasından rahatsız olan bir zat dört□beş talebeyi kışkırtarak fakültemizin dekanına □derste dincilik yapılıyor, Darwinle alay ediliyor□ diye şikayete yollamasıyla, ben de meseleyi tavzih etmek için bu tebliği hazırladım.

İnanç Olarak Evrim

Peki tebliğinizden sonra çıkan tartışmalar nasıl gelişti?

Ben bu tebliğin bir benzerini dört sene önce İstanbul□da vermiştim. O zaman da yine evrimin eksik ve yanlış taraflarını vurgulayarak, artık dünyada, bu tip laboratuvara girmeyen konular □Biyoloji felsefesi□ adı altında tartışılıyor. Biz de evrimi bu şekilde ele alalım, evrim bu haliyle □bilimsel□ değildir, bir inanç ve din haline dönüşmüştür, artık teorik biyoloji metabiyoloji ve parabiyoloji gibi sahalarda hayat, içgüdü, teoloji, mekanizm, finalite, animizm, vitalizm gibi felsefi kavramlarla birlikte tartışılsın ve aksi düşüncedekilere de söz hakkı verilsin demiştim. Bir dayak yemediğim kaldı. Konuşmamı bitiremeden oturum başkanı tarafından kürsüden indirildim. Tebliğimi de basmadılar.

Onun için biraz merak ediyordum, acaba dört yıl içinde ne gibi değişiklik oldu, hem de kendi fakültemizde kürsüden indiremezler dedim. Fakat maalesef gördüm ki, Türkiye’ nin en gerici müesseseleri halen üniversiteler. Üniversitede yıllarca Müslümanlar□a gerici diyenlerin şimdi ne kadar gerilerde kaldıklarını herkes gördü. Oturumda son konuşmayı yapan bir doçentin □Kendi çöplüğünde olmasaydın konuşamazdın□ demesi oldukça manidardı. Ama yine de dört sene öncesine nazaran oldukça gelişme olmuş, büyük çoğunluk saygılı davrandı.

Hıristiyanlığın Acziyle Palazlandı –

Evrim teorisinin tarihi gelişimini ve Türkiye□deki durumu dikkate alarak insanların yanıldıkları noktaları kısaca izah eder misiniz?

Tabii mennuniyetle. Bazılarının dediği gibi tabiat sabit ve statik değil devamlı olarak yeni yeni yaratılışlara şahit oluyoruz. Hıristiyanlar□ın tahrif edilmiş İncil□in kurbanı olmalarının bir benzeri hataya bizim düşmememiz lazım. Zaten bir yerde evrimin bu hale gelişinin sebebi de Hırisityanlığın aczidir. İncil□deki kainatın altı günde yaratılışını bugünkü 24 saatlik günler gibi düşünmüşler ve jeoloji ilminin verdiği milyonlarca yıllık zaman periyodu ile kilisenin 24 saatlik günleri çatışmış, birçok meselede Batı□daki yanlış din anlayışı ile bilim anlayışı çatışmış.

Müslümanlar□ın ellerindeki ilimle tam mutabakat halindeki Kur□an□ın değerini çok iyi bilmeleri gerekir. O zaman biz Batı□daki düşülen vartaya düşmeyiz. Kilise□nin katı kainat

anlayışı, kartezyen düşüncenin dualist yaklaşımı, mekanizmle Allah’ı saati yapıp kuran ve daha sonra karışmayan bir varlık olarak görmeleri gelişen bilimler karşısında acze düşmelerine sebep oldu. Oysa, kainatı Allah’ın binbir ismine milyonlarca dilden tercüman olan ve her an yaratılışlarla tazelenen bir sanat eseri olarak gördüğünüzde mesele kalmaz.

Adaptasyon, Seleksiyon Ve Mutasyonu Kabul Ediyoruz

Peki evrimcilerin saydıkları mutasyon, adaptasyon ve seleksiyon gibi biyolojik kavramları kabul edebilir miyiz?

Tabii kabul ederiz, ama kavramları yerli yerine koyarak, doğru konteksde kullanıp doğru yoruma vardığımızda bu biyolojik kavramların bizim inancımızla bir çelişkisi olmaz. Mesela, adaptasyon yani her canlının yaşadığı muhite uyması, beslenmesine, hareketine, yaşama şartlarına uygun ağız, göz, sindirim sistemi, el ve ayak gibi organların en uygun şekle ve fonksiyona sahib olması bir adaptasyondur. Evrimciler diyor ki: “Adaptasyon canlının içinden gelen, akılsız, şuursuz tabiatın bir eseridir.” Yaratılış ise, “Adaptasyon Allah’ın her canlıya neslinin devamı için verdiği ve onun genetik programına, tür sınırları içinde kalmak kaydıyla, çevre şartları da hesaba katılarak kodlanmış bir bilginin uygun çevrede potansiyel halden bilfiil hale çıkmasıdır. Böylece değişen çevre şartlarında canlı neslini sürdürür. Eğer çevre değişiklikleri çok aşırı noktalara gelir de canlının genetik programının sınırlarına çıkarsa, o canlının nesli kesilir ve yok olur, ama başka bir türe dönüşmez. Nitekim hamam böceğine artık DDT’nin tesir etmeyişini ve bakterilerin de antibiyotiklere dayanıklı hale gelişini bu şekilde izah ederiz. İşte burada yaratılışçıların kabul ettiği mikro değişiklikleri, yani tür içindeki değişiklikleri, evrimciler makro seviyede kabul ederek türden türe geçiş olduğunu iddia ediyorlar; gördüğünüz gibi aynı hadisenin iki farklı yorumu var.

Tabii Seleksiyon Rezzak İsminin Tecellisi

Aynı şekilde naturel seleksiyonu evrimciler merhametsiz ve acımasız bir şekilde güçlünün kalıp, zayıfların ölmesi şeklinde anlıyorlar ve bu kavrama da bir şuur ve bir güç izafe ediyorlar. Aslında tabii seleksiyon kısmen doğru, fakat bunun kendine ait bir gücü, iradesi ve şuuru yok. Allah’ın yeryüzündeki ekolojik dengeye yerleştirdiği kanunlar manzumesinden gıda zincirinin bir boyutu. Yani her hayvan bir diğerini yiyerek besleniyor, büyük balık küçük balığı yiyerek, aslan kaçamayan hasta ve zayıf geyikleri yiyerek besleniyor. Böylece nesiller daha sağlıklı oluyor, dünya bir çöplük olmaktan korunuyor. Azami iktisat prensibiyle Rezzak ismi tecelli ediyor. Zaten acımasız bir tabii seleksiyon hayvanlar arasındaki işbirliği, yardımlaşma ve dayanışmayı da izah edemez.

Hadiseleri Tersten Yorumluyorlar

Sizin anlattıklarınıza göre evrimi meydana getirdiği iddia edilen mekanizmanın yorumunu ters yapıyorlar. Madem durum böyle, evrimi kabul edenler hangi delilden yola çıkıyorlar?

Bazı dış benzerliklerden, mesela bütün omurgalıların iki gözü iki kulağı, dört bacağı var, öyleyse hepsi ortak bir atadan gelmiştir gibi bir mantıkla hareket ediyorlar. Yaratılış ise bu hususta çok rahat: Allah bütün omurgalıları kendi ilmindeki bir plana göre, temel organ

sistemlerini benzer yaratmış. Ama her türde ayrı ayrı özellikleri onların yaşama tarzına göre farklı nakışlar halinde işlemiş. Yani aynı malzemeden binlerce çeşit sanat eseri yaratmış.

Bütün canlıların ortak bir atadan geldiğini göstermek için bir türden diğerine geçişte ara formlar ve bunların fosillerinin bulunması gerekir. Bugün yaşayan canlıların büyük çoğunluğunun fosili aynen hiç değişmemiş olarak bulunuyor, fakat hiç ara fosil yok! Ancak ara fosil olarak sundukları bir sürü sahtekârlık, üç□beş kemik parçasından niyetlerine göre gerisini tamamladıkları alçıdan modeller veya hayali çizimler var.

Evrim Bilimsel Değil

Müsaade ederseniz biraz da farklı bir sahaya, evrimin □bilimselliği□ meselesine girmek istiyorum. Evrim teorisi bilim midir, yoksa inanç mıdır?

Bir konunun bilimsel olabilmesi için bazı şartlar vardır. Mesela, deney ve gözleme dayanması, yanlışlamaya açık olması, tekrarlanabilmesi gibi. Şayet Popper, Kuhn, Feyerabend, Lakatoş ve Maxwell gibi bilim felsefecilerine bakılırsa bilimsellik nedir, ne değildir anlaşılabilir. Evrim bunlardan hiç birisini taşımıyor. Tahmin edilen ilk atmosfer şartlarının daha mükemmeli hazırlanıyor, zaman boyutu teknolojiyle hızlandırılıyor, fakat bırakın bir hücreyi, işe yarar bir proteini bile elde edemiyorsunuz. Evrim peşin bir kabullenme ile mutlak doğru kabul ediliyor. Teori demelerine rağmen meseleyi ele alışları sabit bir din hakikati gibi oluyor.

Evrimi Kabul, Eksik Bir Allah İnancına Yol Açar

Peki evrimi bu şekilde kabul etmek hakikaten ateizme çıkmaz mı? Mesela bazı kimseler hem evrime, hem de Yaratıcıya inanamaz mıyım? diyorlar.

İlk anda masum gibi gelen ve ne bilimden, ne de dininden taviz vermemek isteyenlerin çıkış yolu olarak görülüyor, fakat temelde çok büyük bir yanlışlık var. Çünkü evrim mekanizmaları olduğu iddia edilen mutasyon ve seleksiyon gibi olayların temelinde bir irade, şuur ve plan kabul edilmiyor. Yani kâinat ve canlılar sisteminin temeli bir tesadüfe dayandırılıyor. Halbuki ilim tesadüfü reddeder. Herşey bir tesadüfe bağlanırsa fizik ve kimyanın kanunlarını izah edemezsiniz. Einstein diyor ki: “ Allah zar atmaz, yani kumar oynamaz.” Ancak aciz ve ilmi yetersiz insanlar deneme□yanılma yoluyla birşeyler yapar. Allah□ın ise herşeye ilmi ve kudreti yeter. Dolayısıyla evrimi kabul etmek eksik bir Allah inancına yol açar.

Tekamüle Evrimcilerden Daha Çok İnanırız

Peki, siz evrimi kabul ediyor musunuz?

Dinin karşısında alternatif bir inanç olduğu müddetçe evrimi kabul etmem mümkün değil. Ben evrimi inanç olarak kabul etmem derken evrimcilerden daha fazla değişimi, tekamülü ve insanlığın ilerlemesini kabul ediyorum. Ama bu tekamül Allah□ın verdiği ilimle, O□nun gücünü ve kudretini bizlere gösterdiği bir tekamüldür. Mesela bir sperm ve yumurtadan bir

insanın mükemmel bir plan ve organizasyonla gelişmesi, yumurtada civcivin gelişmesi, insanın ruhen ve manen terakki ederek hayvanilikten insanlığa ve hatta melekeler seviyesine yükselmesi, medeniyetlerin gelişmesi, at arabasından süper otomobillere olan gelişme... İşte bunlar Allah□ın tekamül kanunudur ve biz bunlara evrimcilerden daha fazla inanırız.

Evrime Karşı Olmak Bilime Karşı Olmak Değildir

Demek ki iddia edildiği gibi evrime karşı olmak bilime karşı olmak değil?

Ne münasebet, tam aksine evrimi bu haliyle kabul etmek bilime aykırıdır.

O halde evrim teorisi neden bir tabu gibi korunuyor?

Meselenin bu boyutu biyolojik değil ideolojiktir. Zaten evrim Darwin□in ilk iddia ettiği gibi biyolojik bir hadisenin izahi yolundaki masumane gayretler olarak kalsaydı, belki hayvan sistematiği açısından tabiatı inceleme metodlarında bir kolaylık olarak da görülebilirdi. Ama metaryalizm, ateizm ve Marksizm bunu çok iyi değerlendirdi. Mesele, insanı eşref– i mahlukat seviyesinden, tesadüfen gelişen bir hayvan derekesine indirmek, dolasıyla her türlü ahlâki ve vicdani kayıttan boşanıp hayvanların sokaklarda yaptığının aynısını yapabilmek, kulluk hürriyetinden kaçıp, hayvani arzuların ve içgüdülerin kölesi olmak.

Newton, Einstein ve Heisenberg□le gelişen, maddenin dar kalıplarından, determinizmin kısır döngüsünden kurtulma çabaları, kuantum fiziği ile, Big□ Bang□la, iyice Allah□a yaklaşma ve herşeyde O□nun büyüklüğünü görme yoluna girmiştir. Evrimciler artık bu metamorfozun önünde duramazlar. Çaresiz, eninde sonunda bunalımlarından kurtulmak için onlar da evrimi daha makul bir yoruma tabi tutma ihtiyacını duyacaklardır. Katı ve ateist evrimcilikten belki zamanla bir Bergson entuisyonizmine dönüşten sonra yavaş yavaş hayatın gerçek manasını anlamaya döneceklerdir.

Yok Delil, Yap Delil:

Üst Miyosen□de yaşamış olan Sivapithecus kafatası, bulunan diş ve çene parçalarının birleştirilerek, bulunamayan geri kalan kısımlarının hayali olarak tamamlanması (rekonstrüksiyon) ile elde edilmiştir. Resimde görülen koyu renkli kısımlar bulunan parçaları gösteriyor. Bu hayvanların gerçek kafatası hacimleri nereden bilinecek?

Artık, Bir Felsefe Olarak Tartışılmalı

Evrimle alakalı tebliğimi ilk defa verdiğimde de yine evrimin açık yanlarını, eksik ve yanlış taraflarını vurgulayarak, □Artık dünyada, bu tip laboratuvara girmeyen konular (Biyoloji felsefesi) adı altında tartışılıyor. Biz de evrimi bu şekilde ele alalım, evrim bu haliyle (bilimsel) değildir. Bir inanç ve din haline dönüşmüştür. Artık teorik biyoloji metabiyoloji ve parabiyoloji gibi sahalarda hayat, içgüdü, teoloji, mekanizm, finalite, animizm, vitalizm gibi felsefi kavramlarla birlikte tartışılsın ve aksi düşüncedekilere de söz hakkı verilsin”

demiştim. Bir dayak yemediğim kaldı, konuşmamı bitiremeden oturum başkanı tarafından kürsüden indirildim ve tebliğimi basmadılar.

Canlılar Mutasyona Uğrar Ancak Türleri Değişmez:

Mutasyonlara maruz bırakılmış sirke sineğinde (Drosophilia melanogaster) kanat, vücut şekli ve renklenme farklılıkları görülmüştür. Mutasyon faktörü, herşeye rağmen sirke sineği tabiatını (yaratılışını) aşamamaktadır. Bütün mutant fertler yine aynı türün – fakat sakat olarak elemanı olmaya devam etmektedir.

'BOŞLUKLARIN TANRISI'NA MI İNANIYORUZ?

Dr. Yüksel Çayıroğlu-16 Temmuz 2021-serbestgorus

Modern döneme gelinceye kadar bütün medeniyetlerin bir peygamber öğretisine dayandığı, bunun tek istisnasının modern Batı medeniyeti olduğu çoklarınca dile getirilir. Batının Hristiyanlık ve hatta İslam medeniyetinden ciddi etkilendiği ve yararlandığı inkâr edilemez. Bununla birlikte Batı aydınlanmasının temelinde rasyonalizm, pozitivizm ve hümanizm gibi akımlar vardır. Birçok Batılı, bugün elde ettiği bilim, teknoloji ve medeniyeti, Kilise babalarıyla ve Hristiyanlığa ait dogmalarla giriştiği mücadeleden galip çıkmasına bağlar. Bu mücadelenin sonunda akıl vahyin önüne geçti, dünya ahirete tercih edildi, Allah tasavvuru ciddi değişime uğradı ve insan her şeyin ölçüsü hâline geldi. Bir taraftan din ve geleneklerden büyük bir kopuş başladı, diğer yandan da dine ait fikirler, algılar ve yaklaşımlar radikal bir değişim geçirdi.

Modern dönemdeki pek çok gelişme din aleyhine vuku buldu, dinin altını oydu ve dini düşünceye ciddi bir darbe vurdu. Fakat bunlardan hiçbiri dinin, akıl ve bilime düşman gösterilmesi ölçüsünde dine zarar vermedi. Din ile akıl ve bilim arasında var olduğu zannedilen çatışma, gerçekte Kilise ile akıl ve bilim arasında yaşanmıştı. Gerçekten Ortaçağ boyunca, Hristiyanlığı temsil eden din adamları, akılla izah edilemeyecek yorum ve uygulamalar ortaya koymuştu. Bilime ve bilim adamlarına düşmanlık yapmıştı. İnsan onurunu, özgürlükleri, temel insan haklarını hiçe sayan acı tecrübeler yaşanmıştı. Kilise babalarının uzun asırlar boyunca ortaya koydukları yanlış ve kötü temsilin faturası modern dönemde "din"e kesildi. Din-bilim çatışması Müslümanların hiç duymadığı ve tanışmadığı bir tecrübe olsa da, Hristiyanlık için kurulan darağacında İslâm da idama mahkûm edildi.

Günümüzün modern ve seküler değerleri, bilim anlayışı ve popüler kültürü hiç olmadığı kadar dinlere meydan okuyor. Ortaya atılan şüphe ve itirazların hadd ü hesabı yok. Din, en muhkem meselelerine varıncaya kadar sorgulanıyor. İtikadî, amelî ve ahlakî sahalarda üst üste sapma ve kaymalar yaşanıyor. Yeni yeni bid'atlar icat ediliyor, modern hurafeler vücut buluyor. Din, vicdanlara, olmadı mabetlere hapsedilmek isteniyor. Dinin, anlam ve rolü değişiyor… Bütün bu problemlerin temelinde yanlış ve eksik Allah tasavvuru yatıyor. Allah, isim ve sıfatlarıyla doğru tanınmayınca, insan-varlık-Allah arasındaki münasebet de doğru kurulamıyor. Yani Hâlık-mahluk ilişkisi anlaşılamıyor ve varlığın dili doğru okunamıyor.

İddia edilen din-bilim çatışmasının temellerini de burada aramak lazım. Günümüzde bilim ile din arasına kalın duvarlar örülmesinin ve bunların her birinin birbirinden müstakil ayrı birer gerçeklik alanı olarak görülmesinin başlıca sebebi de budur. Son bir iki asırdır literatüre giren ve zaman zaman dillendirilen "Boşlukların Tanrısı" (God of the gaps) iddiası ve bu başlık altında tartışılan konular da yine Allah hakkındaki yanlış düşünce ve tasavvurlardan kaynaklanmaktadır.

'Boşlukların Tanrısı' Ne Demektir?

Boşlukla kastedilen mana, insanoğlunun bilim yoluyla henüz açıklayamadığı olay ve olgulardır, epistemolojik ve ontolojik bilinmezlerdir. Ateistlerin iddiasına göre teistler, bilimin mevcut imkânlarıyla keşfedemediği ve bilemediği olayları Tanrı'ya bağlamakta ve kendilerince bir açıklama yapmaktadırlar. Yani "boşlukta" kalan varlık ve hâdiseleri Allah'ın ilim ve kudretiyle açıklamakta ve O'nun icraatı olarak görmektedirler. Ne var ki bilim ilerledikçe dünün bilinmezleri bugünün malumu olmakta, yani boşluklar yavaş yavaş bilimsel açıklamalarla dolmaktadır. Boşluklar doldukça bir Yaratıcıya duyulan ihtiyaç da yavaş yavaş ortadan kalkmaktadır.

Bu fikri Hipokrat'a kadar götürenler vardır. Çünkü o şunları söyler: İnsanlar epilepsinin ilahî olduğunu zannediyor. Çünkü epilepsinin nedeniyle ilgili bir fikre sahip değiller. Öyle inanıyorum ki bir gün epilepsinin sebebini bulacağız. İşte o zaman onun ilahî olduğuna dair inancımız son bulacak. Evrende bilemediğimiz her şey için aynı şeyi düşünüyorum.

Görüldüğü gibi bu düşüncenin kökleri çok eski olsa da, "boşlukların Tanrısı" kavramı modern dönemde ilk defa Henry Drummond tarafından kullanılmış ve akabinde konu etrafında önemli tartışmalar yapılmıştır. Mesela bu konuda inançlı insanlara önemli eleştirilen yönelten Richard Dawkins, The God Delusion isimli eserinde yaratılışçıların bilim alanında boşluklar bulmak ve bu boşlukları Tanrı ile doldurmak için can attıklarını öne sürer. "Bir şeyin nasıl işlediğini anlayamazsanız dert etmenize gerek yok: Tek yapmanız gereken pes etmek ve bunu tanrı yapmıştır demek" sözleriyle "boşlukların Tanrısı argümanını" eleştirir. Ona göre bilimin ilerlemesiyle birlikte Tanrı'ya ait alan gittikçe daralacak ve nihayetinde O, görevsiz ve sığınaksız kalma tehdidiyle karşı karşıya kalacaktır.

Gerçekten Müslümanlar boşlukların Tanrısı'na inanıyor olabilirler mi? Ateistlerin iddia ettiği gibi, bilimin izah edemediği bir kısım olayların var olması, Allah'ın varlığına bir delil olarak mı kullanılmaktadır? Yani Allah'ın varlığını ispat eden hüccetlerden biri olarak da boşlukların Tanrısı argümanı mı kullanılmaktadır? Daha da önemli soru şu: Şayet insanoğlu, bilimin ilerlemesiyle birlikte varlığın hakikatine ve kâinatın işleyişine dair tüm muammaları çözerse Allah'ın varlığına inanmak için elimizde bir gerekçe kalmayacak mıdır? Gerçekten bilimin zamanla tüm bilinmezleri bilinir hâle getirmesi mümkün mü? Şunun da üzerinde durulması lazım: İnançlı insanlar Allah'ın varlığını ispatlamak için bilim tarafından açıklanan sebepler, varlıklar veya olayları mı kullanıyor; yoksa Big-Bang, ilk canlının ortaya çıkışı, şuur/bilinç, hayat gibi mevcut bilimin imkânlarıyla açıklayamadığı olayları mı?

'Boşlukların Tanrısı' Argümanı

Yukarıda da ifade edildiği üzere ateistlerin iddiasına göre inançlı insanlar, bilimin açıklayamadığı gizemleri, sebebi bilinemeyen olayları, mekanizması çözülemeyen sistemleri Allah'ın varlığına dair bir argüman olarak kullanırlar. Ne var ki bu iddiayı kabul etmek mümkün değildir. Kelam kitaplarında zaman zaman bu tür mucizevi varoluşlardan bahsedilse de Allah'ın varlığına dair deliller serdedilirken hiçbir zaman "boşlukların Tanrısı argümanı" üzerinde durulmaz. Kelamcılar, "Biz şu hâdiselerin gerçekleşme şeklini anlayamıyoruz, o hâlde Allah vardır." gibi bir mantık yürütmezler.

Allah'ın varlık ve birliğine dair Akait kitaplarında zikredilen delillere bakıldığında bunların, insanoğlunun henüz keşfedemediği mucizevi varoluşlardan ziyade, gayet iyi bildiği, gözlemlediği ve anladığı varlık ve olaylara dayandığı görülür. Kelâm âlimleri Allah'ın varlığına en büyük delil olarak kâinatta mevcut olan nizam ve intizamı, ahenk ve düzeni, hassas dengeleri, sanatlı ve harikulade varoluşları, hikmet ve gayeyi, yardımlaşma ve dayanışmayı gösterirler. Kâinattaki düzenin, işleyişin, ahengin anlaşılması ve keşfedilmesi ise akla ve bilime bağlıdır.

Allah'a inanan Batılı bilim adamları da aynı nokta üzerinde durmuşlardır. Mesela matematik profesörü John Lennox, benim Tanrım boşlukları dolduran bir Tanrı değil ve beni O'na inanmaya yönlendiren şeyler bilimsel olarak anlayamadığım şeyler değil bilimsel olarak anladığım şeylerdir." derken, biyokimyacı Prof. Dr. Michael Behe de şunları söylemiştir: "Akıllı tasarım bilmediklerimize değil, bildiklerimize, hücrenin içinde son 30 yıldır keşfettiklerimize dayanıyor." Kısacası hem Müslüman âlimler hem de Allah'a inanan Batılı bilim adamları Allah'ın varlığına dair delilleri en temelde bilimin sunduğu verilere dayandırmış; varlık hakkındaki cehaletimize bağlı üretilen argümanları çok da ciddiye almamışlardır.

Kur'ân, sürekli sayfa sayfa kâinat kitabını önümüze sererek bunun üzerinde düşünmeyi, akletmeyi, araştırma ve inceleme yapmayı, yeni keşiflere yönelmeyi teşvik eder. Aklını kullananları, mantık ve muhakemesini çalıştıranları metheder. Hiçbir zaman bilgisizlikten cehaletten medet ummaz. Asla bilimsel keşiflerden korkmaz. Kâinat kitabı üzerinde tefekkür, tezekkür ve tedebbürde bulunanların Allah'ın varlık ve birliğini çok daha iyi anlayacaklarını salıklar. Dolayısıyla ateistler, bilimsel gelişmelerin Allah'a duyulan ihtiyacı ortadan kaldıracağını zan ve iddia etseler de, Kur'an'a göre bilim ilerledikçe Allah'ın varlık ve birliği daha iyi anlaşılacaktır.

Kur'ân nazarında Allah'ı tanıtmaları yönüyle teşri ve tekvini ayetler (Kur'an ve kâinat kitabı) arasında fark yoktur. Teşri ayetler gibi tekvini ayetler de dikkatle ve tefekkürle okunması gereken birer kitaptır. Bir mü'minin kâmil manada Rabbini tanıması da bu iki kitabı birlikte okumasına bağlıdır. Bu yönüyle laboratuvarda tekvini ayetleri anlamaya çalışan bir mü'min ile mescitte Kur'an tilavet eden bir mü'min aynı şekilde ecre nail olacaklardır.

Kur'an ayetlerini okumayan, tefekkür etmeyen, anlamayan ve gereğiyle amel etmeyen mü'minler Allah katında mesul olacakları gibi, kâinat kitabının ihmal edilmesi de aynı şekilde mesuliyet sebebidir. Zira her iki kitabın mütalaasını emreden de Allah'tır. Hatta kâinat kitabını (tekvini ayetleri) ihmal edenler ilerleyemeyecek, ihtişamlı medeniyetler

kuramayacak, bilim ve teknolojide geri kalacak, başkalarının güdümüne girecek ve bu sebeple daha dünyada iken perişan ve derbeder olacaklardır.

Sebeplerin Mahiyeti

Ateistlerin, bilimin gelişmesiyle birlikte bütün "boşlukların" dolacağı ve dolayısıyla Tanrıya yer kalmayacağı şeklindeki düşünceleri de bütünüyle temelsizdir. Böyle bir yaklaşımın altında, sebepleri keşfedilen ve bilimsel izaha kavuşan olayların Yaratıcıyla irtibatlandırılmasına gerek kalmayacağı şeklinde bir düşünce yatar. Sözgelimi onlara göre eskiden insanlar yağmurun nasıl yağdığı, depremlerin nasıl meydana geldiği, gece ve gündüzün nasıl deveran ettiği gibi tabiat olaylarını sebep ve sonuçlarıyla izah edemediklerinden Allah'a bağlarlardı. Fakat bugün bilim bu tür tabiat olaylarının oluş şeklini izaha kavuşturmuştur. Dolayısıyla bunları Allah'ın icraatına bağlamaya gerek yoktur.

Modern bilimin yaklaşımına göre sanki canlı vücutlarında, doğada veya uzayda meydana gelen olaylar açıklandıkça esrarını kaybetmekte ve insanda bıraktığı hayret duygusu yok olmaktadır. Bilim adamları gayet derin ve hikmetli cereyan eden olayları sebep-sonuç münasebetiyle anladıktan sonra, bunlara bilimsel bir ad vermekte, onlar hakkında farklı ıstılahlar üretmekte ve onların mahiyet ve hakikatini anladıklarını zannetmektedirler. Dahası baş döndürücü nice mucizevi varoluşları sıradanlaştırmakta ve manasızlaştırmaktadırlar.

Buradaki temel problem, sebeplerin mahiyetinin doğru anlaşılamamasıdır. Gerçekten bizim sebep olarak gördüğümüz şeyler sonuçları ortaya çıkarmaya güç yetirebilir mi? Sebeplerin böyle bir potansiyeli var mıdır? Cereyan eden doğal olayları sebep ve sonuçlarıyla açıkladığımız takdirde Yaratıcı'ya gerek kalmayacak mı? Bu durumda her bir sebebe bir ilahlık gücü vermiş olmuyor muyuz? Veya bir olayın nasıl gerçekleştiğini veya bir canlının nasıl vücut bulduğunu anlamamız, onlarla ilgili her şeyi anladığımız anlamına mı geliyor? Bir çocuğun yumurta ve spermin birleşmesiyle meydana geldiğini anladıktan sonra, bu hadise bizim için bütünüyle bilinir bir hüviyet mi kazanıyor? Güneş sistemindeki gezegenlerin niçin uzay boşluğuna dağılmadan Güneş etrafında döndüklerini bilim sayesinde öğrendiğimizde başka soru sormaya gerek görmeyecek miyiz?

Tabii ki öyle değil! Bilim adamları kâinatta cereyan eden bir olayı sebep ve sonucuyla açıkladıklarında işleyiş, sistem ve mekanizma hakkında bilgi sahibi olurlar. Fakat bu sistemin niçin kurulduğunu ve nasıl var olduğunu bilemezler. Örneğin bir arabayı inceleyen bir mühendis, onun çalışma sistemini çözebilir. Arabanın nasıl hareket ettiğini, hangi parçanın ne işe yaradığını anlayabilir. Fakat onun bu bilgisi, bu sistemin nasıl ortaya çıktığını, nasıl olup da bütün parçaların mükemmel bir şekilde birbirine monte edildiği, arabayı inşa eden tasarımcının hedef ve maksadını açıklayamaz. Aksine arabadaki sistemi, mühendisliği, tasarımı gören bir insan, bu arabanın bir ilme, şuura, iradeye, plan ve projeye dayalı olarak üretildiğini anlar, dolayısıyla da arabadan arabanın banisine giden yolu bulur.

Araba misali üzerinden devam edelim. Aslında sebep, süreç ve işleyişi keşfedilen olayların bir Yaratıcıya ihtiyaç duymayacağını iddia eden kişinin, arabanın çalışma prensiplerini ve kurallarını keşfettikten sonra arabanın varlığını bunlara bağlayan, yani "Araba kendi kendini bu şekilde yapmıştır." diyen bir kişiden farkı yoktur. Sebeplere yaratıcılık ve zorunluluk

atfeden, yani gözlemlenen varlık ve olayların sebepler sayesinde vücut bulduğunu zanneden kişinin, arabanın işleyiş mekanizmasını keşfettikten sonra onun bu mekanizma sayesinde zorunlu olarak halihazırdaki gibi olacağını, başka türlü olamayacağını iddia eden kişiden farkı yoktur.

Bir arabanın, tasarımcısı olmadan sebeplerin ve tesadüflerin eliyle meydana gelemeyeceğini kabul eden insanoğlunun, arabanın sahip olduğu sistem ve mekanizmadan çok daha kompleks, mükemmel ve ahenkli yapılara sahip olan canlı organizmaların sebep ve tesadüfler eliyle meydana geleceğini zannetmesi büyük bir yanılgıdır.

Öte yandan kâinattaki olaylara baktığımızda çok büyük neticelerin minik sebeplere bağlandığını görürüz. Gözle görülemeyen sperm ve yumurtadan her yönüyle mükemmel bir insan çıktığı gibi, minik bir çekirdekten de kocaman ağaçlar vücuda gelir. Şekli, rengi, kokusu ve tadı farklı farklı meyvelerin sebebi ağaçlardır, yani odun parçalarıdır. Veya ağaçları da ayakta tutan su, güneş ışınları ve havadır. Gerçekten anne karnında teşekkül eden yavrular veya ağaçlarda asılı duran meyveler bizim "sebep" dediğimiz olayların "yaratabileceği" varlıklar mıdır? Her şey bu kadar basit midir? Maddi sebepler ve kör tesadüfler bir canlı organizmayı vücuda getirebilir mi? Bunu kabul ettiğimiz takdirde sebeplere fevkalade bir güç ve harikulade bir ilim atfetmiş olmuyor muyuz?

İşin doğrusu şu ki, sebepleri de neticeleri de yaratan Allah'tır. Esasında bizim sebep zannettiğimiz hadiseler sadece zahiri/görünen sebeplerdir; hakiki sebep ise Allah'ın yaratmasıdır. Her an vücut bulan mükemmel varlıkları, kâinatta cereyan eden baş döndürücü olayları belirli sebeplere bağlayan Allah'tır. Zannedildiği gibi kâinatta mutlak bir determinizm yoktur. Belirli sebeplerin varlığı, zorunlu olarak sonuçları ortaya çıkarmaz/çıkaramaz. Sebeplere bu gücü veren, onları da yaratan Müsebbibü'l-Esbâb'tır.

Bilim adamları, sebepleri, tümevarım yoluyla bulurlar. Mesela binlerce kez ateşin yaktığını gördükten sonra, yanmanın sebebini ateşe bağlarlar. Aslında gözlemlenen şey iki olay arasındaki zamansal yakınlıktır, iktirandır, korelasyondur. Fakat bu iki olay istisnasız bir şekilde sürekli birbirine bağlı olarak cereyan ettiği için biz birini diğerinin sebebi kabul ederiz. Kâinatta yaptığımız gözlemler neticesinde olaylar arasındaki nedensellik ilişkilerini de bu şekilde buluruz. Bu aynı zamanda bize kainatta müthiş bir düzen olduğunu gösterir. Zaten böyle bir düzen olmasaydı ilimlerin vücut bulması mümkün olmazdı.

Bilim adamları her ne kadar araştırma ve çalışmalarını sürdürebilmek ve bilimsel keşiflere imza atabilmek için nedensellik ilişkisini kabul etmek ve buradan hareket etmek zorunda olsalar da, aslında, iki olay arasında zorunlu bir ilişki olduğunu objektif olarak ispatlamak mümkün değildir. Bizim gözlemlediğimiz şey, B'nin sürekli A'dan sonra geldiğidir. Biz A'nın B'yi vücuda getirecek bir ilim ve kudrete sahip olmadığını bildiğimize göre şuna inanırız: İlim ve irade sahibi dış bir güç bu ikisi arasında bir ilişki kurmaktadır. Bu sebeple aslında Allah'tan başka hiçbir varlığın nihai ve hakiki anlamda "sebep" olması mümkün değildir.

Bizler, kâinatta cereyan eden olaylar arasında zorunlu ilişkiler bulunduğunu, yani ortaya çıkan varlık ve olayların maddi sebepler eliyle vücut bulduğunu kabul ettiğimiz takdirde; baş

döndüren düzen ve ahengi ve bu baş döndüren düzen ve ahengin devam etmesini olasılık hesaplarıyla bile izah edilmesi mümkün olmayan kör tesadüflere, şuursuz sebeplere ve akılsız maddeye bağlamış olacağız. Eğer bilim adamları olayların gerçek sebeplerini buluyor olsalardı bir Yaratıcıya gerek kalmazdı. Fakat biz biliyoruz ki "doğa yasası" dediğimiz olaylar sadece Allah'ın birer yaratma kanunudur, yani sünnetullah ve âdetullahtır.

Boşluklar Dolacak Mı?

Burada şu soru da sorulmaya değer: Gerçekten ateistlerin iddia ettiği gibi bir gün bilim kâinattaki bütün muammaları çözecek, bütün karanlıkları aydınlatacak ve bütün boşlukları dolduracak mı? Farz edelim ki kâinatın, insan aklının ve bilimin açıklayamadığı gizem ve esrarla dolu olması da Allah'ın varlığına önemli bir delildir. Ateistlerin buna karşı geliştirdikleri argüman, bilimin yavaş yavaş varlık ve hadiselerin dilini çözdüğü ve bilinmezleri bilinir kıldığıdır. Gerçekten öyle mi? Varlık bilgimizin artması insanoğlu için boşlukları azaltıyor mu, yoksa daha da mı artırıyor?

Bilim adamlarının sözlerine bakılırsa, bilim ilerledikçe bilmediğimiz ne kadar çok şey olduğunu daha iyi öğreniyoruz. Keşfedilen her bir ilmî hakikat, bizim gözümüzde keşfedilmeyi bekleyen alanı daha da büyütüyor. Canlılık hakkındaki bilgimiz arttıkça, önceki insanların hayal bile edemeyeceği komplekslikle karşılaşıyoruz. Günümüzde bilmediğimizin farkına vardığımız varlık ve nesnelerin sayısı, önceki insanlara göre çok daha fazla.

İşin garibi, henüz neyi bilip neyi bilmediğimizin de yeterince farkında değiliz. Bugün çok iyi bildiğimizi zannettiğimiz şeyleri, daha sonra hiç de bilmediğimizin ya da eksik veya yanlış bildiğimizin farkına varıyoruz. Bilimin açıklamaları belli bir dönemin insanlarını fazlasıyla tatmin ederken, daha sonraki dönemlerde bu açıklamalar bütünüyle ikna edici özelliğini kaybediveriyor. Tarihte yaşanmış tecrübeler, bilim adamlarının mümkün olduğunca iddiadan uzak durmaları gerektiğini ders verse de, mevcut tablo bunu yansıtmıyor. İnsanoğlu, Allah'ın mutlak ilim ve kudret sahibi olduğunu, kendi aklının ve bilgisinin ise sınırlı olduğunu anlamadığı ve kabul etmediği sürece bu tür iddialardan vazgeçmeyecektir.

Son olarak bilimin alanına girmeyen bir çok boşluk olduğunu da hatırlatmakta fayda var. İnsan ve varlık dünyasında öyle boşluklar var ki, bunları gözlem ve deneye dayanan objektif bilimsel verilerle doldurmak mümkün değildir. Mesela ahlakî yargılarımız ve değerlerimiz bilimden ziyade felsefe ve dinin alanına girmekte ve bu alanlarda yapılacak değerlendirmeler de sübjektif bir karakter sergilemektedir. İnsanın yaratılış gayesi, anlam arayışı, varlığın ve hayatın kökeni gibi konulara bilimin vereceği cevaplar yoktur veya sınırlıdır. Aynı şekilde ruh, şuur, bilinç gibi varlıklar hakkında bilimin imkânları içinde objektif değerlendirmeler yapmak hiç de kolay değildir.

Yaratıcıya İnanma Bilimin Önünde Engel Midir?

Ateistlerin konuyla ilgili diğer bir iddiaları da şudur: Kâinattaki varlık ve hâdiseleri Allah'a bağladığınız anda, artık onların sebep ve mahiyetlerini araştırmanıza gerek yoktur. Çünkü bildiğiniz ve anladığınız bir olayı araştırmaya gerek duymazsınız. Madem her şey Allah'ın yaratmasıyla meydana geliyor, o hâlde ne diye bunlar üzerinde araştırma yapalım ki? Modern

bakış açısına göre bilim yapmanın yolu, varlığı ve tabiatı her türlü metafizik etkiye ve “Tanrı müdahalesine” karşı özerkleştirmektir. İşin başında varlık-insan-Allah ilişkisi doğru kurulamayınca, maalesef bu tür yanlış yargıların önüne geçilemiyor.

Bu iddianın doğru olmadığını gösteren en büyük delil, yaşanmış tecrübelerdir. Müslümanların en büyük ilmi keşiflerini yaptıkları yüzyıllarda, dini ilimler de zirvededir. Hatta matematik, astronomi, tıp gibi bilimsel alanlarda eser veren bir çok Müslüman bilim adamının aynı zamanda dini ilimlere dair verdiği eserler de vardır. Onların Kur’an’a bağlılığı, vahyi referans kaynağı olarak almaları, Allah’a inanmaları hiçbir şekilde bilimsel çalışmalarının önünde engel teşkil etmemiştir. Sadece Müslümanlar da değil, son birkaç yüzyıla gelinceye kadar Batı’da yetişmiş en ünlü bilim adamları da dindar birer Hristiyan’dır.

Şunu net olarak ifade etmek gerekir ki, kâinattaki varlık ve olayları yaratanın Allah olduğunu kabul etme, hiçbir şekilde varlık üzerinde araştırma ve inceleme yapmanın önünde bir engel değildir. “Ateist bakış açısıyla daha iyi bilim yapılacağı” şeklindeki iddia hiçbir tutarlı ve objektif delile dayanmaz. Bir cümlenin yazarı olduğunu kabul etmek, dil bilgisi kuralları açısından onu tahlil etmemize, bir sanat eserinin banisini bilmemiz onu incelememizi mani olmadığı gibi, kâinattaki varlık ve olayların Allah tarafından yaratıldığına inanmamız da onlar hakkında araştırma yapmamıza mani değildir.

Mani olma bir yana, Allah inancı bir mü’mini daha fazla araştırma ve incelemeye sevk eder/etmelidir. Çünkü Allah, eserleriyle bilinir. Eserin kemali, müessirin de kemalini gösterir. Her bir parçası ayrı bir sanat harikası olan varlık hakkındaki inceleme ve araştırmalar ilerledikçe, Allah’ın tecellileri, yaratması ve icraatları hakkında daha detaylı bilgilere ulaşılacak ve marifetullah konusundaki bilgimiz de artacaktır. Kelam uleması da Allah’ın varlığı hakkında bilgi sahibi olma vasıtası olarak “nazar ve istidlali” göstermiş, yani mü’minleri varlık üzerinde düşünmeye, tefekkür etmeye, inceleme ve araştırma yapmaya sevk etmişlerdir. Bu sebepledir ki Allah inancının bilimsel çalışmaların önünde engel olması bir yana, onları teşvik edici bir rolü vardır.

Sonuç

Ateistlerin, “boşlukların Tanrısı argümanına” yönelttikleri itirazların hiçbir haklı gerekçesi yoktur. Onlar, Müslümanlar içindeki en kötü örnekleri alarak veya kendi zan ve vehimlerini seslendirerek ortaya bir kısım iddialar atmakta, sonra da bunlara cevap vermektedirler. Ne var ki bilimsel ilerlemelerin neticesinde Yaratıcıya gerek kalmayacağını iddia etmek kadar mantıksız bir argüman olamaz. Çünkü onlar belki de farkına varmadan, bilimin çalışma alanına girmeyen bir konuyu, bilim ile yıkmaya çalışıyorlar.

Bilim ne kadar ilerlerse ilerlesin, onun verilerinden hareketle bir Yaratıcı olmadığı sonucuna varılamaz. Çünkü Allah’ın yokluğu bilimsel olarak ispat edilemez. Kaldı ki, ateistler aksini iddia etse de, biz apaçık bir şekilde görüyor, anlıyor ve bu anlayışın neticesinde öyle inanıyor ve Kur’an’ın haber vermesiyle çok iyi biliyoruz ki bilim ilerledikçe Allah’ın varlığına ve birliğine daha güçlü şahitlik edecektir.

Son olarak şunu da ekleyelim ki Allah, sadece boşlukların değil; maddi-manevi, bilinen-bilinmeyen, küçük-büyük bütün varlıkların, sistemlerin, sebeplerin, yasaların, olayların, zaman ve mekânların yaratıcısıdır. Çünkü yasa koyucu olmadan yasa olmaz. Kâtip olmadan yazı açıklanamaz. İlim ve irade olmadan düzen ve ahenk ortaya çıkmaz.
Mutluluk, adalet, özgürlük, hukuk, insanlık ve sevgi paylaştıkça artar.

Kaynak: Tr724

TÜRKİYE'DEKİ İLK EVRİM KARŞITI: FETULLAH GÜLEN

30 Ağustos 2017-Emrah Maraşo-Bilim Ve Ütopya Genel Yayın Yönetmeni-aydinlik

Yeni müfredatta bir doğa yasası olan evrime yer verilmemesi Türkiye'de evrim karşıtlığının kökenine dair merakı artırdı. Evrim düşmanlığı kime dayanıyor?

Evrim kuramına yönelik tartışmaların miladı 12 Eylül 1980 Amerikancı darbesiyle başlatılır. Fakat öncesi düşünülmez.

Türkiye'de evrim karşıtlığı 70'lerin ikinci yarısından sonra ve 80'lerin başında resmi olarak devlet içinde savunulur oldu. Fakat bunun bir evveliyatı vardı!

Evrim Düşmanlığının Babası

Nazlı Somel, "Türkiye'de Biyolojik Evrim Eğitiminin Sosyolojik Bir Değerlendirmesi"adını taşıyan Temmuz 2005 tarihli yüksek lisans tezinde Türkiye'de evrim kuramı ile ilgili tartışmalara ilişkin en eski atfa 70'lerin sonlarında rastlandığını yazar. "1976 yılında yürürlüğe giren 'tek kitap rejimi' için hazırlanan ders kitaplarında, önceki dönemden farklı olarak evrimin kanıtlanmadığı vurgusu"nun eklendiğini söyler. Ancak ondan önce "Darwin ve evrim karşıtı toplantıların düzenlendiği"ni, "Evrim Konferansları"adını taşıyan bu toplantıların konuşmacısının Fetullah Gülen olduğunu ve Gülen'in bu konuşmalarının daha sonra Yaratılış Gerçeği ve Evrim adıyla kitaplaştırıldığını belirtir.
FETÖ elebaşı Fetullah Gülen, kendi ifadesiyle 60'ların sonunda "çok dar dairedeki bir kısım sohbetler"le ve 70'li yıllarda verdiği konferanslarla evrim düşmanlığının bayraktarlığını yapmıştır.
Bu sohbet ve konferanslarda FETÖ elebaşının şu başlıklar üzerinden evrimle mücadele ettiği görülüyor:
Fosiller, tesadüf, mutasyon, hücre, organlar, adaptasyon ve tek tanrılı dinlerin kitaplarına dayanarak evrimi "çürütme" girişimi…
Bu ve benzeri argümanların hepsinin bugünün evrim karşıtlarının kitaplarında ve söylemlerinde olduğunu görüyoruz.

'Bilim Tabudur'

Gülen bilimi hedef alarak işe başlıyor, bilimi itibarsızlaştırmak ve otoritesini sarsmak için ipe sapa gelmez suçlamalarda bulunuyordu. Bilime olan düşmanlığını şu sözlerle gözler önüne seriyordu:
"Bilim dinin karşısında bir tabu haline getirildi."

'Biyoloji Fantezidir'

Fetullah Gülen bağnazlıkta o kadar ileri gidiyordu ki biyolojiyi de hedef tahtasına koyuyordu: "Bugün biyoloji, ispatlanmamış teoriler üzerine kurulu bir fantezi gibidir. Bu fantezi teorilerin başında da hiç şüphesiz evrim teorisi gelmektedir."
Biyolojiye yönelik bu karalama tersten de olsa ünlü "evrimin ışığı olmaksızın biyolojide hiçbir şeyin anlamı yoktur" sözünü ispatlıyor!

'Teori Olduğu İçin Tartışılmalı'

Evrim kuramına yönelik saldırılar onun sadece bir teori, dolayısıyla bilimsel olmayan, tartışmaya açık bir varsayım olduğu kabulünden hareket ederek dillendiriliyor. Bunu sadece yobazlar değil aynı zamanda neoliberaller ve postmodernistler de söylüyor. Günlük hayattaki teori kavrayışıyla bilimsel teori arasındaki farkın bilerek çarpıtılmasından kaynaklanan bu yalanı ilk olarak Fethullah Gülen o yıllarda söylemiş ve evrim teorisini gözden düşürmeye çalışmıştı. Aynı zamanda bilimsel unvanların arkasına sığınılarak evrim kuramının tartışmaya açılmasını salık vermişti:
"Evet kaç ilim adamı yetiştirebildik ki, Batı bilim adamlarının yanlışlarını ortaya koydu ve mesela 'Darwinizm'in eksik, yanlış ve çarpıtılmış yönlerini belirterek, onun da tıpkı diğer teoriler gibi tartışılabileceğini ifade etme cesareti gösterdi."

'Maymunlar Neden İnsan Olmuyor?'

Evrime karşı sıkça kullanılan ve artık alaya anılan en cahilce "akıl yürütme"lerden biri de evrim varsa bugünkü maymunların neden insan olmadığına yönelik itirazdı!
Fetullah Gülen ta o yıllarda bunu bir argüman olarak kullanıyor ve yobazlığın sırtını sıvazlıyordu:
"Tesadüflerin bir adaya sürüklediğini iddia ettikleri çok sayıda maymun orada evrimleşip insan olmuşsa, aynı yerde bunun tekrar yaşanmasına mâni ne vardır?"
Söz konusu itirazı Fetullah'tan yaklaşık 150 yıl önce Psikopos Wilberforce, Darwin'in temsilcisi Huxley'e soyunun büyükbabası tarafından mı yoksa büyükannesi tarafından mı maymunlara dayandığını sorarak yapmıştı.
Bilim düşmanı cehalet de evrenseldir!

'Biyoloji Kitaplarını Bizim Adamlarımız Hazırlasın'

Bugün güncel olarak evrim kuramına dair bizi ilgilendiren en önemli konu müfredatta bu kurama boylu boyunca yer verilmemesidir.
Gülen ise ta o yıllarda evrime karşıtı kampanyasının hedefini çok açık bir şekilde ortaya koyuyordu. Hayatın her alanına müdahale etme hedefini önüne koyan FETÖ'cü yobazlık fantezi ilan ettiği biyolojiyi kendi amaçları doğrultusunda çarpıtmak ve içini boşaltmak istiyordu. Somel'in dönemin Cumhuriyet gazetesinden aktardığına göre Gülen şöyle konuşuyordu:
"Liselerde okutulacak biyoloji kitaplarını, Allah'ın adıyla bizim adamlarımız, dinimize, kökenimize inanmış bağlı kimseler hazırlasınlar."

Kutsal Nesiller Mektepleri Evrimle Meşgul Etmeyecek

Fetullah Gülen ortaöğretim ve üniversitelerde evrimin okutulmasından büyük rahatsızlık duymaktaydı. “Kutsal nesil” diye adlandırdığı müritlerine seslenmekte ve onlara öğretim kurumlarında evrimi yasaklama görevi vermekteydi:
“Ne acıdır ki bu ispatlanmamış, ispatlanması da mümkün olmayan nazariye, ortaokul ve liselerden alın da, üniversitenin son sınıfına kadar bütün mekteplerde, bütün ilim ve eğitim-öğretim müesseselerinde, ispatlanmış ilmi bir gerçekmiş gibi okutulabilmektedir. (…) İnşallah, geleceğin kutsal nesilleri, her mevzuda olduğu gibi bu konuyu da, bütün yanlarıyla ortaya koyar ve gerek mektep kürsülerini, gerekse ilim mahfillerini, ispatı mümkün olmayan böylesi nazariyelerle meşgul etmezler.”

Evrim Karşıtlığını Fetö Başlattı

Cumhuriyet’in ilk yıllarından beri evrim ders kitaplarında okutulmuştu. Atatürk, dünyaca ünlü tarihçi Wells’in Dünya Tarihi adlı kitabını Türkçeye çevirtmiş ve evrimci bakış açısını tarih ve biyoloji derslerine hâkim kılmıştı. 1980’li yıllara kadar evrim eğitimi ders kitaplarında sağlıklı bir şekilde verilmekteydi.
Dünyada neoliberal rüzgarların esmesi yobazlığın yelkenlerini doldurdu. Bu süreçte evrim karşıtlığının adım adım güçlenmesiyle birlikte evrim kuramına karşı örgütlü saldırılar başladı ve yaygınlaştı. Fetullah Gülen’in başında olduğu terör örgütüyse bu dönemin hemen öncesinde evrim karşıtlığın ilk savunucusu oldu. Evrim düşmanlığının tohumlarını ekti. Bu nedenle yukarıda işlediğimiz başlıkların ve yaptığımız alıntıların hepsi tarihsel bir kanıt niteliğindedir.

Sorumluluğa Davet

Yurdumuzun güvenliği ve bağımsızlığı aynı zamanda bilim politikalarının bilimsel ve çağdaş ölçütlere göre belirlenmesinden geçiyor. Akademinin kabul ettiği, doğada ve laboratuvarlarda gözlemlenen, her ay onlarca bilimsel makale yayımlanan ve bir doğa gerçeği olan evrim kuramından çocuklarımızı mahrum etmek geleceğimizi karartmaktır.
Daha kötüsü bu, hangi niyetle yapılırsa yapılsın FETÖ’nün amaçlarına hizmet eder, ona fırsat verir ve yeni FETÖ’lerin güçleneceği zeminleri hazırlar.
Yetkilileri bu noktada sorumlu davranmaya, evrimi bir inanç meselesi gibi ele almamaya davet ediyoruz.
Bilim, tek gerçek yol göstericimizdir.

BİG-BANG’DEN HOMO SAPİENS’E

Süleyman Eryiğit- Haziran 2016 - Yıl 105 - Sayı 346- turkyurdu

Felsefe hiçbir zaman salt kendi yöntem ve argümanları ile ateizmi temellendiremedi. Ancak Aydınlanma ile beraber tabiat bilimlerinde kaydedilen ilerlemeler ve ardından yaşanan Endüstri Devrimi’nin sonuçları, ateist felsefeye elverişli aletler sunmaya başladı. Çünkü bu gelişmelerin ardından bilim ve bilim adamı doğaya karşı zaferler kazanmaya başladı. 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren bilimsel gelişmeler iktidarı eline aldı ve bilimin, dolayısıyla bilim adamının iktidarını sağladı. Bu iktidar hâlen devam ediyor. Ayrıca bilim adamının başarıları geride bıraktığımız yüzyılda ve bu gün bilimin bir din muamelesi görmesi sonucunu da yarattı. Çünkü bilimin gücü, uygarlık dediğimiz yaşama biçimini yaratarak kudretini bize gösterdi, göstermeye devam ediyor. Buna bağlı olarak bilimin ya da bilim adamının kabulleri ve önermeleri kutsallık muamelesi görüyor ve hatta kutsal sözlermiş gibi kabul ediliyor.

Milliyet gazetesinin 5 Mart 2013 tarihli nüshasında, dünyaca ünlü tıp adamımız Prof. Dr. Gökhan Hotamışlıgil, gazeteci Meral Tamer'in bizim de çok değerli bulduğumuz "Konu, bilimde yeni bir sıçramaya gelmişken genetikteki ve diğer bilim alanlarındaki baş döndürücü gelişmeler, insanlığın geleceği için umut mu, yoksa endişe kaynağı mı? Çünkü bilim adamları da insan ve insanların tarih boyunca ellerindeki gücü kötüye kullandığını hatırladığımızda, ister istemez bilimin yarattığı müthiş güç insana emanet edilebilir mi?" sorusuna ilginç ama oldukça cüretkâr ve iddialı şu cevabı veriyor: "Çok ilginç bir soru. Türkiye'de bu güne kadar konuşulduğunu hiç duymadım. Bu sorunun cevabı da yine bilimde. Bilim artık insanların en kökte yatan inançları ile rekabet hâlinde… Biyoloji mutfağa girecek yakında. Onbeş-yirmi yıl sonra garsona 'Oğlum getir şuradan tuz biber.' deyip şu oturduğumuz masada bir hayatı gözünüzün önünde oluşturabileceğiz. Ama öte yandan da bilimin merkezi Amerika'da bile metafizik tartışmalar, insanlarla dinozorların aynı dönemde yaşadığını öğretmeye çalışan programlar almış yürümüş durumda. Yukarıda daha güvenilir bir otorite olduğu düşüncesi var. Ben bu korkunun nedenini anlayabiliyorum. Bilimin her şeyiyle insanları kontrol eder hâle gelmesi fikrinden korkuyorlar. Oysa evrim artık laboratuvarda, gözümüzün önünde, en önemlisi yakında bizim kontrolümüzde olacak. Vücudumuzda neandertal genleri olduğu bile artık bilimsel olarak kanıtlandı. Ama hâlâ evrim diye bir şey yok, insan bu hâliyle yaratılmıştır, tasarlanmıştır düşüncelerini duyabiliyoruz." cevabını veriyor. Ne kadar cüretkâr ve iddialı! Evrimi eline alan, kontrol eden ve yeniden düzenleyecek olan insan. Yani Tanrı-insan! Ve katıksız bir ateizm.

Fizikçilerin evrenin oluşumuna dair son ve üzerinde neredeyse ittifak edilmiş bulunan Big-Bang teorisi, Darwin'in evrim teorisine yeni bir temel sağladı. Aslında Big-Bang teorisine kadar ateizmin fideliğini yapan evrim teorisi, bilimsel bir temele asla sahip olamamıştı.[1] Darwin'in Türlerin Kökeni isimli kitabı yayımlandığında (1859), evrenin başlangıcına dair evrimcilerin ellerinde herhangi bir teori yoktu. Zaten evrim teorisi de evrenin başlangıcını değil, canlı hayatın başlangıcını ve evrimini açıklama iddiasında olan bir teoriydi. Ama tek bir hücreden türlerin oluşumuna kadar tüm canlı hayatın nasıl bu hâliyle oluştuğunu açıklamaya çalışan bu teori, ilk canlı hücrenin nasıl ortaya çıktığına dair bir şey söylemiyor; ilk canlı hücre için "her nasılsa olmuş" demekten başka bir çare bulamıyor, bu hücreden canlı hayatın doğal seçilim ve uyum yeteneği ile bu günkü (ve yok olan dünkü) türleri yarattığını iddia ediyordu. Darwin'in canlı hayatın başlayışı ve evriminden pek tabii olarak insan türü de nasibini alıyor; insan maymunun evrimleşmiş türü oluyordu. Darwin'e ve sonraki evrimcilere göre dış görünüşü, bazı hareketleri ve genetik yakınlıkları itibarıyla şempanzeler bizim kuzenlerimiz oluyorlardı.

Doğal olarak Darwin'in ileri sürdüğü bu teori kendi döneminde ve hâlâ bugün bilim muhitinde çok ciddi tartışma ve dalgalanmalar yarattı, yaratmaya devam ediyor. Aslında bu çok tabii bir gelişmeydi. Çünkü Darwin'in teorisine göre, başlangıcı tesadüfen her nasılsa olmuş bir hücreden ibaret olan hayat, son aşamada türsel atası maymun olan insanı mükerrem ve müşerref bir varlık olmaktan çıkartıyor, onu aklı ve zekâsı ve hayatta kalma bakımından üstünlükleri de olsa nihayetinde bir hayvana indirgiyordu. Kaldı ki teoriye göre-ki tartışmanın asıl kısmını bu oluşturuyordu- insan bu hâliyle bir yaratıcının değil, her nasılsa oluşmuş bir canlı hücrenin yine tesadüflerle yürüyen bir evrimleşme sürecinin ardından bu günkü formunu ve içeriğini kazanmış bir hayvan oluyordu. İnsan Darwin'den önceki bazı filozoflar tarafından tanımlanan "animal rationale"den "homo sapiens"e evrimleşiyordu. Hakkını teslim etmek gerekir; Darwin aslında doğrudan Tanrı yoktur dememişti. Çaktırmadan Tanrı'ya gerek yok demişti.

Esasen Darwin'in evrim teorisine kadar ateist felsefe ve felsefeciler hep olageldi. Ancak bunlar hem az sayıda idiler hem de genel felsefe ve filozoflar içerisinde öyle çok önemli bir yer işgal etmediler, edemediler. Felsefe genel olarak bir tanrı fikrinden ve gerekliliğinden hiçbir zaman kendini kurtaramadığı gibi, aksine tanrısız felsefe olamayacağının felsefesini yapageldi. Aristo'dan bu yana olgular üzerinden felsefe yapan, zaman zaman pozitivizmin kokusunu veren filozoflar dahi tanrı olmadan varlığın olamayacağını seslendirdiler hep. Evrim teorisi ile birlikte felsefe, kendisini üzerine inşa edeceği bir açıklama buldu. Bu tarihten sonra pozitivist/materyalist/ateist felsefe kendilerine göre bilimsel bir açıklamaya sahip oluyordu.

Evrim teorisi, bir teoriydi. Bir teorinin bilimsel olması için olmazsa olmaz şartı olan gözlem ve deneyle kanıtlanamıyordu[2], ama yine de teori çok büyük bir etki yarattı ve elan yaratmaya devam ediyor. Ve teori günümüz ateizminin yegâne silahı olarak gittikçe artan bir şekilde insanların zihnini iğva ediyor. Üstelik bu bir teori; hatta Big-Bang teorisi ile kıyas edildiğinde teori bile değil.[3]

Stephan Hawking, teori konusunda şöyle diyor: "Kuram sadece bizim kafamızda var olur ve başka bir gerçekliğe sahip değildir. Bir kuram iki gerekliliği yerine getiriyorsa iyi bir kuramdır. Sadece birkaç keyfi öge içeren bir modele dayanarak geniş bir gözlem grubunu doğru biçimde betimleyebilmek ve gelecekte gerçekleştirilebilecek gözlemlerin sonuçları hakkında kesin tahminler yapabilmek zorundadır… Bir fizik kuramı nihayetinde bir hipotez olması anlamında her zaman belli bir geçiciliğe sahiptir. Onu asla kanıtlayamazsınız. Deney sonuçları bir kuramı kaç kere doğrularsa doğrulasın, bir dahaki sefere sonucun kuramla çelişmeyeceğinden emin olamazsınız. Öte yandan bir kuramın yanlışlığını kuramın öngörüsüyle çelişen tek bir gözlem bularak bile kanıtlayabilirsiniz (Zamanın Kısa Tarihi, Alfa Bilim. Çev. Barış Gönülşen,2016; s. 22).

Görüleceği üzere teori sadece teoridir. Yani yasalaşmamış; sadece ön kabullerle oluşmuş belirli paradigmalardan hareketle bir olguyu açıklama çabasıdır. Yani en kuvvetli hâliyle dahi ihtimalîdir. Bir başka ifade ile bilim adamının kendi zihninde oluşturduğu veya önceden başkaları tarafından oluşturulmuş bulunan hazır başlangıç noktalarından hareketle olguyu anlama, anlamlandırma ve açıklama çabasıdır. Hiç şüphesiz bu çaba değerlidir ve bilim bu çabalarla ilerlemektedir. Ancak en kuvvetlisi de dâhil olmak üzere teori nihayetinde bir teoridir ve "Ben olgunun veya varlığın tüm nasıllığını ve mahiyetini açıkladım." deme gücüne sahip değildir. Fizik yasalarında dahi durum böyledir. Yasalaşmış fizik teorileri bile içinde bulunulan duruma göre farklılık arz eder. Örneğin deniz seviyesinde su yüz derecede kaynarken yükseğe çıkıldığında daha düşük seviyelerde kaynamaya başlar. Eğer biz tüm gözlemimizi deniz seviyesinde yapar ve buradan elde ettiğimiz sonucun her yerde geçerli olduğun söylersek yasa/teori çöker.

Yukarıda Hawking'in teori/kuram hakkındaki görüşlerine yer vermiştik. Mamafih teori hakkında bu derece temkinli bir dil kullanan Hawking, söz, canlı hayatın başlangıcı ve evrim teorisine gelince şunları söylüyor: "Dünya başlangıçta çok sıcak ve atmosfersizdi. Zaman içerisinde soğudu ve kayalarındaki gazların yayınımı sonucu bir atmosfer kazandı. Bu erken atmosfer bizim hayatta kalmamıza uygun değildi. Oksijen içermiyor, bize zehirli gelen hidrojen sülfit gibi birçok başka gaz içeriyordu. Ancak bu koşullar altında gelişebilecek başka ilkel yaşam formları vardır. Bu yaşam formlarının büyük olasılıkla, atomların rastgele birleşimleriyle makromoleküller denen daha büyük yapıları oluşturması sonucunda okyanusların geliştiği düşünülüyor. Makromoleküller okyanustaki diğer atomları benzer yapılar içerisinde toplama yeteneğine sahipti ve muhtemelen bu sayede kendilerini yeniden

ürettiler ve çoğalttılar. Bu yeniden üretimde kimi zaman hatalar da oldu. Bu hatalar çoğunlukla yeni makromolekülün kendisini yeniden üretememesi ve bunun sonucunda imha olmasına yol açtı. Ancak hataların birkaçında kendilerini yeniden üretmekte eskisinden daha başarılı yeni makromoleküllerin türemesi sağlandı. Bunlar avantaj sahibi oldukları için orijinal makromoleküllerin yerini alma eğilimi göstermiş olmalılar. Bu yolla kendisini yeniden üretebilen, giderek daha karmaşık organizmaların gelişimine yol açan bir evrim süreci başladı. İlk ilkel yaşam formları hidrojen sülfit dâhil olmak üzere çeşitli materyalleri tüketiyor ve oksijen salıyordu. Bu atmosferi adım adım değiştirerek bugün sahip olduğumuz bileşime kavuşturdu ve balıklar, sürüngenler, memeliler ve en sonunda insan türü gibi daha yüksek yaşam formlarının gelişimine izin verdi." (aynı eser, 153-154).

Hawking'in yukarıda evrim teorisini destekleyen ve dünyada hayatın başlangıcını bir yaratıcı, bir tasarımcı olmadan başladığını belirten ifadelerine dikkat ettiğimizde şu kelimelerin sıklıkla kullanıldığını müşahade ederiz: muhtemelen, büyük ihtimalle, rastlantı sonucu, düşünülüyor, olmalı, göstermiş olmalılar. Hawking'in bu tedbirli dilini bir bilim adamının ihtiyatlı tavrına bağlayabiliriz. Ama aynı zamanda tüm anlatımlarında bir kesinliğin olmadığı; dünyada hayatın başlangıcı ve evrim teorisinin bir zandan, bir tahminden ibaret olduğu için bu dilin tercih edildiğin fark ederiz: Esasen daha açık söylemek gerekirse bu ifadelerle söylenmek istenenin bir temenniden ibaret olduğunu tespit ederiz. Aslında daha doğru bir anlatımla; varlığın böyle ortaya çıkmış olması temenni edilmekte olduğunu; dolayısıyla böyle bir temenniye uygun "bilimsel" teorilerin itibar gördüğünü ve tedavüle sokulduğunun farkına varırız. Çünkü bu konuda başarılı olunursa tanrıya gerek kalmayacaktır. Başta bilim adamları olmak üzere insanların bir kısmı, "tanrıdan kurtulmak" istemektedirler. Böylece özgürleşilebileceği düşünülmektedir.

Yukarıdan beri anlaşılmaya çalışılan konunun teknik detayları, kavramları ve bilimsel parametrelerinin neliği hiç şüphesiz bu satırların yazarının alanına dair şeyler değildir ve bu satırların yazarı da haddini bilir. Ancak, özellikle "teori nedir ve olgunun/gerçekliğin neresine tekabül eder?" sorusuna Hawking'in vermiş olduğu cevaba bağlı olarak; bir teorinin sadece bir teori olduğu ve bilim adamının zihninin ve kurgusunun dışında bir gerçekliğinin bulunamayacağı; istisnasız tüm gözlem ve deneylerin teoriyi desteklemesi hâlinde teorinin doğru kabul edileceğini anlamış bulunuyoruz. Hâl böyle olmasına rağmen bilimsel ilerlemenin de ancak böyle mümkün olabildiğini de anlamış bulunuyoruz. Bununla birlikte evrim teorisinin bu kriterlere sahip olmadığını da biliyoruz.[4] Bu nedenle biz işin bilimsel olarak neye tekabül ettiğinin üzerinde durmayıp -ki bu bizi aşar- konunun sosyolojik, teolojik, felsefi ve etik yanlarına dair üç beş kelam edip, yazıyı bir soruyla bitirmeyi amaçlıyoruz.

Sosyoloji biliminin önemli figürlerinden Herbert Spencer, sosyal hayatta da evrimin geçerli olduğunu onaylamaktadır. Litaratürde Spencer'in bu yaklaşımının Hitler'e ilham ve meşruiyet duygusu verdiğine dair oldukça bol malzeme bulunmaktadır. Spencer'in, Darwin'in doğal hayatta olduğunu ileri sürdüğü doğal seçilim ve canlıların uyumundan hareket ederek Sosyal Darwinizm adı altında ırkçılığı meşrulaştıran birtakım görüşlere sahip olduğunu; Spencer'in bu görüşlerini duyduğunda Darwin'in paniğe kapıldığını; Darwin'in en yakın arkadaşı ve tilmizi Thomas Huxley'in "Var olma savaşı gerçekten doğada büyük işler başarmıştır, ama toplumun başarısı doğayı taklit etmek değil, ona karşı durmaktır." demek zorunda kaldığını burada kaydetmemiz gerekir. Karl Marks ve Engels'de evrim teorisini heyecanla karşılamış ve desteklemişlerdir. Ancak teorinin sosyal hayattaki anlamına dair imaları karşısında Sosyal Darwinizm'e bunlar da karşı çıkmışlardır.

Aslında ne Darwin'in ve Huxley'in ne de Marks ve Engels'in bu tavırları iç tutarlılığa sahip değildir. Çünkü siz eğer doğada evrim teorisinin her zaman en iyiye doğru türleri ve özellikle de insanı evrimleştirdiğini söylüyorsanız, evrimin sosyal hayatta olmaması gerektiğini söylerken insanlığı mütekamil kılacak olan bir sürece müdahale ile evrimi ideal amacından saptırmış oluyorsunuz. Burada şu soru sorulmayı hak eder: "İnsanı da doğanın ve evrimin bir parçası kabul ederken niçin doğal hayatta makul ve gerekli olan evrimi, müdahale ederek akamete uğratıyorsunuz?"

İşte tam burada ahlâk devreye girmektedir. Hem Darwin ve Huxley hem de diğerleri, evrimin sosyal hayatta da geçerli olduğunun kabulü hâlinde ırkçılığın, güçlü olanın zayıfı yok etmesinin evrimin bir gereği olarak meşru olması gerektiğini kabul etmek zorunda kalacaklarını, oysa ahlaki olarak bunun onaylanamayacağını fark ettiklerini görürüz. Şu tespiti yapmak zorundayız: Hem evrime inanıp hem de sosyalist olamazsınız. Aynı şekilde hem evrime inanıp hem de evrimin işleyişinin hilafına etik değerlerle evrim sürecini sakatlayamazsınız. Hem evrime inanıp hem de beyaz ve daha çok evrimleşmiş batılı adamın siyah Afrika'da ve dünyanın geri kalan kısmında yüzyıllardır sürdürdüğü ırkçı uygulamaları tel'in edemezsiniz. Eğer yaparsanız inancınızla çelişirsiniz.

Yazımızı şimdilik kaydıyla bir soruyla bitirmek istiyoruz: Evrim sonucu bu günkü formumuzu ve içeriğimizi kazanmış isek aklımız niçin bize bir tasarımcının; yani yaratıcı bir tanrının olması gerektiğini söylemektedir? Henüz tam evrimleşemedik mi? Durum hakikaten Hotamışlıgil'in dediği gibi mi: Evrime egemen olduğumuzda; yani tanrılaştığımızda mı evrim tamamlanmış olacak?

Peki o zaman ne olacak?

[1] Bu cümleden Big-Bang teorisiyle evrim teorisi bilimsel bir temele dayandı denilmek istenmemektedir. Denilmek istenen evrim teorisinin "Peki ilk canlı hücre nasıl oldu?" sorusuna büyük patlama ile oluşan kimyasal reaksiyonla meydana geldi cevabını verebilme imkânın elde etmiş olmasıdır. Büyük Patlama da Big-Bang'da patlayan varlığın nasıl var olmuş olduğunu açıklayamaz. Her nasılsa oluşmuş sonsuzca yoğun bir zaman ve uzam; yani sonra evren olacak olan varlık patlamış; bu patlamanın ardından milyarlarca yıllık süre içerisinde bu günkü evren oluşmuştur der. Ve bu evren genişlemektedir. Bu nedenle evrende o büyük patlamanın ardından oluşan malzemeler bulunursa bu malzemeden patlayanın ne olduğu da anlaşılacaktır iddiasındadır.

[2] Bu gün de hiçbir gözlem ve deneyle desteklenememiştir. Ancak yine de itibarını korumaya devam ediyor. Bilim dünyası teoriye inanmayı, yapılan araştırmaların ya da önermelerinin bilimsellik kriteri olarak bakıyor. Yani evrim teorisini kabul ediyor olmayı "bilim yapmanın" ön şartı olarak kabul ederek faşizan bir tavır içinde bulunuyor.

[3] Çünkü Big-Bang, mikro ardalan ışıması, Doppler etkisi gibi olgularla desteklenebilirken evrim teorisi desteklenemiyor.

[4] Böyle bir olay ne gözlemle ne de deneyle ortaya konulamamaktadır. Ayrıca ve önemle, evrimcilerin bunlar eskiden oldu demelerine bağlı olarak sözünü ettikleri tüm evrelere ve bu evrelerdeki başta insanımsılar olmak üzere tüm yaşam formlarının fosillerine biz çoktan sahip olmalı; zincirin halkalarını çoktan tamamlamış olmalıydık. Böyle bir şey yapılamadı, yapılamıyor. Varsa yoksa gen benzerliği. "Ne var ki bunda Allah benzer genlerle farklı türler yarattı, türler arasında oransal olarak çok az ama içerik olarak çok farklı

genlerden ise insanı özel olarak yaratmış olabilir.” derseniz bu bilimsel ve makbul olmuyor. İlla her şey bir yaratıcı olmadan olmalı isteniyor. Evrim düşüncelerine zarar vermeyecek olan “Allah ilk hücreye evrimi gerçekleştirecek şifreleri; yani teorinin ihtiyaç duyduğu tüm farklılaşma, seçilim ve uyum yeteneğini yerleştirdi.” dahi demek istemiyorlar. Veya tanrı evrimle iş görüyor dahi demiyorlar. Çünkü kurtulmak istedikleri tanrının kendisi.

BİLİM, EVRİM VE YÖNTEM

Murat Naroğlu-İstanbul - BİA Haber Merkezi-29 Ocak 2011, Cumartesi

Merkezinde insan olmayan ve milyarlarca yıl alan bir sürecin ürünü olarak dünyadayız. Bu süreç maddesel temelde birikimli ve/veya kesintili/sıçramalı bir şekilde, belki de her ikisini kapsayarak ilerliyor ve maddenin kendi içinde bir amacı bulunmuyor.

Canlıların mükemmelliği düşündüren yapıları; temelde bir tasarım ve yaratıcının mı yoksa "doğal seçilim" yoluyla basit bir canlıdan zaman içerisinde oluşan değişim/dönüşümün mü olduğu sorusunu gündeme getirmektedir.

Öyle ya, moleküler genetik düzeyinde 1 trilyondan fazla hücremiz var ve bu kadar bileşenin böylesine uyumlu çalışması, "bir fizik kitabında tanımlanan nesneler ve olgular, kitabın yazarının bedenindeki tek bir hücreden daha yalındır" (s. 4) (1) gerçeği, insanları, bir tasarımcının varlığı fikrini düşünmeye itiyor. Her şey bir amaç için tasarlanmış gibi; hatta Immanuel Kant'a göre insan, bu yaratılışın temel amacı, o olmadan her şey anlamsız. Basitçe şöyle bir yargı dile getiriliyor; "teleskop ve saatte olduğu gibi insanın da bir tasarımcısı olmalı".

Hem evrim savunucuları hem de karşıtları tarafından sıklıkla kullanılan örnekler olarak insan gözü ve yarasa kulağına bir bakın diyorlar. Yarasalardaki sonar ("radar") her mühendisi etkileyebilecek bir örnek; yankılarla avlanıyorlar; yollarını bulabilmek için attıkları çığlıklar (2) ve kulaklarını kullanma biçimi nasıl da karmaşık... Avlarını, çevrelerindeki diğer nesnelerden ayırt edebilmeleri, hareketli bir hedefi yakalama yöntemleri... Kendi yankılarını diğer yarasaların yankıları arasında kaybetmeden karanlık mağaralarda çarpışmadan uçabilmeleri... Ne yani, bütün bunlar bir yaratıcının ve yüksek bilincin varlığını kanıtlamıyor mu?

Peki ama Darwin'in fikirleri etrafında oluşan teori dışında varoluş gizemini çözebilecek bu alternatif yol ne derece sağlıklı? Richard Dawkins'in söylediği şu sözler, aslında çok daha genel bir şekilde, bilimde yöntem sorunsalına işaret ediyor: "Darwinciliğin yalnızca bu gezegende değil, evrenin yaşam barındırabilecek her yerinde doğru olduğunu savunacağım." (s. II) (3) Evrende bir başka yaşam da keşfedilse, mutlaka Darwinci doğal seçilimle evrimleşmiş olacak ve açıklanabilecektir diyoruz. Sadece Darwinci seçilimin açıklayabileceği uyumlu karmaşıklık sorunu orada da oluşacaktır ve tasarım fikri, gerçek bilimcileri tatmin etmeyecektir. Yine İskoç düşünür David Hume gibi birisi, en fazla, tasarımın, "bir Tanrı'nın varlığını gösteren kesin bir kanıt olarak kullanılmasındaki mantığı" eleştirecek; ancak Darwin

benzeri bir açıklamaya ihtiyaç duyulacaktır. O hâlde şimdi, bu özel açıklamanın temel aldığı karmaşıklık kavramına eğilelim.

Karmaşıklık kelimesinin anlamı, hangi manada kullanıldığı büyük önem taşıyor. Karmaşık varlıklarda, Dawkins'in deyimiyle, "önceden belirlenebilen ve tek başına gelişigüzel rastlantıyla edinilme olasılığı çok düşük olan bir nitelik vardır." Karmaşıklığı açıklamak, aslında sizin "tasarım mı evrim mi?" sorusuna cevabınızı da belirliyor ve yönteminizi ele veriyor. Örneğin bir yarasa kulağının karmaşıklığını nasıl açıklıyorsunuz? Dawkins'in "hiyerarşik indirgemecilik" adını verdiği örnek, "karmaşık bir şeyin daha yalın şeylerden, rastlantı sonucu varlık bulmuş olabilecek kadar yalın ilksel nesnelerden adım adım, kerte kerte gelişen birikimli dönüşümlerin bir sonucu olarak varlık bulduklarını ortaya koyacaktır." diyor. Bu görüşün felsefi kaynağında, nicel-nitel dönüşümün olduğunu düşünüyorum; küçük değişikliklerin birikimi ve kendi sınırlarının ötesinde yarattıkları büyük sonuçlar var. Açıkça yaratıcıyı savunmayanlar veya evrimci açıklamaya yakın duranlar da, hayran olunası canlıların nasıl olup da doğal seçilim eseri olduğunu kolaylıkla kavrayamazlar.

Rastlantı eseri ortaya çıkabilecek kadar basit bir canlıdan zaman içinde karmaşık yapılar oluşmuş olması garipsenir. Bu süreçte şöyle bir karşılaştırma yapılması daha açıklayıcı olacaktır: ilk ürüne n dersek, örneğin n+372 ile n+371 arasındaki fark küçük, rastlantısal yalın değişiklikle meydana gelmiş olabilir; fakat siz kalkar da n ile n+372 arasındaki farka bakarak n+372 gibi mükemmel bir şeyin; n'den oluşamayacağını, onun varlığının arkasında mutlaka bir amaç ve yaratıcı olduğunu söylerseniz doğanın hemen her yerinde görülen niceliğin niteliğe dönüşümünü yadsımış olursunuz. Bu uzun değişim sürecini yönlendiren belirli bir amaç ve amaçlayan yoktur; uyum ve hayatta kalma çabası vardır ve genel resim asla gelişigüzel değildir. Tesadüfen bazı genler üzerinde olumlu/olumsuz anlamda mutasyonlar gerçekleşir ve bir süre sonra geriye dönüp baktığınızda büyük farklılıklar oluşmuş olur. Sonuç olarak iki noktada takıldığımız açık; amaç ve süreç. Öncelikle amacı ele alalım...

İnsan, amaç ve ilerleme

19. yüzyılın ikinci yarısına dek "Bilinçli Tasarımcı" fikri hemen herkes tarafından kabul görmekteydi. 18. yy. tanrıbilimcisi William Paley'nin Doğal Tanrıbilim adlı eseri bu döneme aittir (1802) ve bir tasarımcı savının en etkili ifadesi olagelmiştir. İnsan yapımı aletler örneğindeki gibi, bir yaratıcı akıl, tasarımcı aranır. Mevcut olan karmaşıktır ve bunu mutlaka birisi düşünmüş olmalıdır. Oysa bahsettiğmiz birikimsel (kimi zaman sıçramalar, ilerleyen sayfalarda tartışacağız) süreçlerde bir amaç yoktur, "...doğal seçilimin hiçbir amacı yoktur. Doğal seçilimin aklı ve düş gücü yoktur. Doğal seçilim geleceği planlamaz; geleceği görme yetisi yoktur; öngörüsü yoktur."(s. 7)

Yine de, uyumun ve mücadenin belirleyiciliğindeki doğal seçilim gelişigüzel değildir, mutasyon ise, oluşan değişikliğin canlı için iyi mi kötü mü veya neyin iyi neyin kötü olduğunu planlayamama anlamında gelişigüzeldir, yani iyileşme yönünde genel bir eğilimi yoktur. "Çeşitlilik ve seçilim el ele çalışarak evrim üretir. Darwinci, çeşitliliğin -iyileşmeye yönelik olmaması anlamında- gelişigüzel olduğunu ve evrimin iyileşme eğiliminin seçilimden kaynaklandığını söyler. (s. 392) (5) Bu açıklayıcı notun ardından mutasyonun gelişigüzel olmayan tarafları olduğunu da unutmamamız gerektiğini hatırlatalım; aksi takdirde, bu işlemin, her türlü olasılığı denediği ve seçilimin de bunları elediğini düşünmek gibi yanlış bir hatta sürükleniriz.

Mutasyon, türlere çeşitliliklerin girdiği tek yoldur ve bunların bir kısmı doğal seçilim tarafından reddedilir (buna dayanarak doğal seçilimin yıkıcı olduğunu söyleyenler vardır; ancak bütünü gözden kaçırmaktadırlar) kimi ise kabul görür. Dolayısıyla mutasyon hızı, doğal seçilim yoluyla gerçekleşen evrime bir üst limit koymuş oluyor. Hızın seviyesinin, elbet bir gün gerçekleşecek evrimsel değişimi ortadan kaldırmadığını vurgulamamız gerekiyor. Doğanın temelinde; gelişigüzel olan ve olmayan, uyumu, hayatta kalma çabasını merkeze oturtan bir süreç yer almaktadır.

Kopyalama, veri aktarımı, hata düzeltim mekanizmalarına bakınca görüyoruz ki DNA, canlılar yararlansın diye var olmadı, genel anlamda bu hayran olunası biyolojik işleyişin eseri olarak canlılar oluştu. Üstelik burada bir amaç yoktu, DNA'dan bir adım geriye gidip de RNA ve RNA-replikaz incelenip kendi kendini kopyalama üzerine deneyler yapıldığında, kim bu moleküllerin bir strateji güttüklerini söyleyebilir? Yapılarının ürünü olarak bunu yaptılar, yani, Tanrı'nın varlığının ispatı gibi kullanılan, maddenin doğasındaki amaca bağlılık gibi bir şey ortada yoktu ve koşulların birer ürünü olarak da bugün biz koca evrim ağacının bir dalı olarak, insan denen bir varlık adıyla yaşamımıza devam ediyoruz.

Uzun evrim sürecinin kaçınılmaz bir sonucu değil, yol üstündeki herhangi bir durağız; açık ve net. Ne evrenin ne de yaşamın merkezindeyiz. Küstahlığımız, bunu kabullenmemize izin vermiyor; oysa değil mi ki Kopernik, Kepler, Galile, Darwin, Marks... hepsi kendilerinin de ait olduğu insanlığı bir ortak noktadan vurdular; küstahlığından.

Yaşamı insan merkezli değerlendirince; vücudumuzda, faaliyetlerimizde, düşüncelerimizde görülen karmaşıklık artışı ve buna bağlı olarak ilerleme, evrimin temel yapısal özelliklerinden biri olarak düşünülüyor. Böyle bir çıkarımda bulunmak, 9 kişinin yoksul 1 kişinin ise fazlasıyla yüksek gelir sahibi olduğu bir topluluğun ortalama kazancını hesaplayıp, refah seviyesinin yüksek olduğu yorumuna benziyor. Rakamları, yanılsamalardan arındırarak kullanırsak, biz, doğanın henüz çok küçük bir çocuğuyuz, "bugün bile tüm omurgalıların yarısından çoğunu balıklar (20,000 türden fazla) oluşturuyor." (s. 15) Biz, "kozmik milin birkaç santimini ya da kozmik yılın bir iki dakikasını" doldurabiliyoruz. (s. 24)

Elbette ki insanın varlığının büyük önemi, bilinci, zekâsı ve düşünce gücü görmezden gelinemez; ancak biraz daha öznelliğimizden ve önyargılarımızdan sıyrılmayı da becermemiz gerekiyor. Aşırı uç örnekler üzerinde durmak faydasız. Yaşam içerisinde hakimiyet bakterilerdeydi ve hâlâ da öyledir. Bir uç değeri veya bir olguyu, ait olduğu genel tablodan, yani bağlamdan koparmak eski bir gelenektir, Platonculuktur. Bilimsel yönteme uymaz. Bir olayı, tüm varyasyonlarıyla, değişimleriyle, bütünlüklü bakış açısıyla değerlendirmeliyiz. 20. yüzyılın önde gelen Darwin yorumcularından Stephen Jay Gould'un bahsi geçen eserinin tümüne damgasını vuran da bana göre budur.

Ne diyordu büyük doğa tarihçisi Plinius: Natura nusquam magis est tota quam in minimis (Doğayı bir bütünlük içinde görmek için en küçük bir yaratığa bakmak yeterlidir) Tekil bir hattın genel bir yargı olarak sunulması felsefi açıdan da açıkça yanlıştır. Kendi başına ortalamalar (soyutlamalar) da kısmi olarak doğru olup, genel bir fikir verse de aslolan her zaman için çeşitlilik-varyasyondur. Burada ise kendi içinde bir amaçla, belirli bir hedefe giden bir şey yoktur. Gould bakterilerin hakimiyetine dair çok güzel örnekler sunuyor, gerçekten etkileyici.

Yaşam boyunca hep var olmaları, insan zihnini zorlayacak fiziksel/kimyasal koşullarda bile yaşamaları, oksijenin temininde ki rolleri, mitokondri ve kloroplast gibi iki önemli organelin

ataları olduklarına dair kanıtlar, azotu kullanılabilir hâle dönüştürmelerine bakınca, tekrar düşünmek gerekir diyorum. Yaklaşık 1 milyon çokhücreli hayvan türü var, bunların %80'i eklembacaklılar ve eklembacaklıların çoğunluğunu böcekler oluşturuyor; memeliler ise sadece 4 bin türlük küçük bir grup ve insan da burada bir yerlerde; dinozorlar 100 milyon yıl boyunca dünyaya egemen oldular; Homo sapiens yalnızca 50 bin yıldır var ve insan büyük bir cüretle kendisini baş aktör, tüm bu sürecin varmak istediği durak olarak görüyor. Sizce de gülünesi değil mi?

Yukarıda bahsi geçen tüm bu durumlara, Dawkins'in dikkat çektiği ironik tarafıyla bakarsak, yine beynin ve ona bağlı olarak düşüncenin evrimi neticesindedir ki; ancak birkaç on yıllık süreleri kapsayacak zaman dilimlerini hayal edebiliyoruz ve bu da, evrim gibi yüz binlerce, milyarlarca yılı kapsayan bir süreci anlamamızı zorlaştırıyor. Bu anda Dawkins'in üzerinde durduğu, gelişigüzellik, amaçsız değişim ve uyumu anlatan; daha kısa süreli bir zaman dilimine yayılan bir örneği inceleyebiliriz. Evet, çakıl taşlarından bahsediyoruz. Deniz kenarındaki çakıl taşları, kendilerine yönelik amaçsız fiziksel kuvvetlere (dalga, rüzgâr, vb.) farklı tepkiler verirler, bu rastgele dalgalar ve rüzgârların etkisiyle, belirli bir süre sonra küçük ve büyük çakıl taşları belirli, gelişigüzel olmayan bir mantıkla dağılmış olarak görünürler. Gerçekte ise bir duruma karşı yapılarından dolayı farklı davranışlar sergilediler ve bir düzen dahilinde sahile yerleşmiş oldular. İlk görüntüyü, karmaşık çakıl taşları ile karşılaştırırsanız, bir söylence uydurarak "Büyük Ruh"un bir eseri şeklinde tanıtabilirsiniz. Çok geçmeden, köşeden bir yerlerden tesadüf, uyum ve süreç sesini duyuracaktır; işitmek biraz zor olsa da insanlık elbette bunu kavrayacaktır.

Tarihte bu sorundan muzdarip olan Darwin dışında bir kişi daha var: Karl Marks; çünkü sınıf mücadeleleri de geniş ve uzun zaman aralıklarını kapsar ve insan, ne yazık ki evrimde olduğu gibi burada da dar zaman kalıplarıyla düşünmektedir. Görebildiğim bir başka ortak nokta ise şudur ki; evrim ve devrimde sürekli değişim mevcuttur; bazen küçük bazen büyük değişimler. Uzun durgunluk dönemlerini takiben alt üst oluşlar gelebilir; ancak devamlı bir iyileşme, ileri gitme yoktur, zik-zaklar ve geri gidişler de görülür. Lenin'in dediği gibi; "Dünya tarihinin bazen geriye doğru dev adımlar atmadan pürüzsüz ve biteviye ilerlediğine inanmak diyalektik değildir, bilimsel değildir, teorik açıdan yanlıştır" Yaşamın farklı alanlarında aynı yasayı böylece özetlemiş olduğumuzu düşünüyorum.

Süreç

Evrimde ve doğada bir tasarım ve amaç olmadığını; insan merkezli bir ilerleme anlayışının gerçekliğinin bulunmadığını savlayarak amaç konusunu şimdilik kapatmış olduk. Yukarıda belirtmiş olduğumuz ikinci nokta ise süreç. Diyelim ki tasarım fikrini tarihin arka sokaklarında bıraktık ve Tanrı düşüncesi artık bizimle değil; peki tüm bu görüp kavradıklarımız, oluşum aşamasında nasıl bir yol izlediler?

"Birikimli seçilim", tartışmayı başlattığımız noktadaki "hiyerarşik indirgemecilik" açıklamasıyla aynı temele sahip. Hatırlarsak bu yaklaşımda, "yalın ilksel nesnelerden adım adım, kerte kerte gelişen birikimli dönüşümler"den bahsediliyordu. Küçük değişimlerin birikimi, başlangıç noktasından hayli uzakta varlıkların oluşumunu sağlayabiliyordu. Dawkins'ten alıntılayacağımız, Türlerin Kökeni'ndeki cümlelerinde Darwin, şöyle diyor:

"Eğer birbirini izleyen, sayısız, küçük değişimlerle oluşması olanaksız herhangi bir karmaşık organın var olduğu gösterilebilseydi, benim kuramım çökerdi." (s. 115) Bununla beraber, birikimle açıklanamayacak, ani-kesintili dönüşüm süreçleri de olabileceğini ileri sürenler var;

örneğin doğal afetler, göktaşı çarpması, vb. Burada önce Edmond Burke'ten nicel dönüşümün nitel sonuçlarını büyük bir sadelikle açıklayan bir söz aktarmak istiyorum: "Hiçbir insanoğlu geceyi gündüzden ayıran sınırı çizemese de; yine de, bütününe bakıldığında aydınlıkla karanlığın ayrılması oldukça mümkündür."

Gece ile gündüz yerine, genç ile yaşlıyı koyun, buyrun size bir başka örnek. -doğadaki bu yöntem ortaklıklarına hayranım- Süreci açıklamada bir başka yaklaşım benimseyen gruba dönersek, "Değişim yavaş ve düzenli hızlarla sürekli dönüşüm olmayıp, çoğunlukla kararlı bir durumdan ötekine hızlı bir geçiştir." diyor Gould, (s. 240) Şöyle bir toparlarsak, belki "birikimli seçilim" gibi teknik terimler ile Gould'un söyledikleri farklı yerlerdedir; kesintili görüşte olanlar, birikimli diyenler, sıçramacılar, kerteciler, noktacılar vs. Genel olarak ben şunu savunuyorum; kararlı gibi görünen bir durumda bile küçük dönüşümler olur, bunların sabit bir hızı, ivmesi olmayabilir; inişli çıkışlıdırlar; ama nihayetinde dönüşüm vardır. Sonra altüst oluşlar gerçekleşir, hızlı değişimlerin olduğu dönemler gelir ve yapısal değişim gerçekleşir. İki grubu inceleyince sorulacak olan soru şu, "natura non facit saltum (doğa sıçrama yapmaz) doğru mudur değil midir?

Merakım şöyle bir problem gündeme getiriyor; uzun kararlılık, durgunluk dönemlerinden sonraki daha kısa ve hızlı değişimlerin yaşandığı süreçler, o uzun dönemlerde biriken şeylerin sonucu olabilir mi? 1,5 yıl süren ve içten içe biriken bir süreçten sonra 1 hafta içerisinde iki sevgilinin ayrılması gibi bir şey bu... Gould "Prokaryotlar Kambriyen patlamasına değin üç buçuk milyar yıl boyunca dünyaya egemen oldular. Temel çok hücreli yaşam tasarımlarının çoğu patlamanın ertesindeki on milyon yıl içinde ortaya çıktı." (s.253) diyor. İyi de, o on milyon yıl içindeki büyük değişimler, biraz da o üç buçuk milyar yıllık kararlılık dönemlerindeki küçük değişimlerin birikimi olamaz mı?

Bir doğal afet bile, gerçekleşmek için birikime ihtiyaç duymaz mı diye düşünüyorum; ama cevabın ne olduğundan hâlâ emin değilim. Belki de her iki görüşün karışımı bir süreç işlemektedir. Evrimin sonucu belki de devrimdir. Biriken öfke patlayacaktır elbet. Doğadaki her döneme ilişkin fosil bulamamamızın sebebi, fosilerin doğadaki varlıklarının kaybolmuş olmasıyla açıklanmanın dışında şöyle de yorumlanabilir; bazen ani, hızlı geçişler oldu ve türlerden kimisi öyle ortaya çıktı, dolayısıyla her geçişe ilişkin bir fosil olmaması çok normaldi. Evrim sürecindeki her boşluğu doldurmak gerekiyor muydu? Yani evrim, merdivenin her basamağına bastı mı, basmak zorunda mı? (Merdiven örneği ile sadece benzetme yapıyorum, yukarı doğru bir ilerlemeyi kastetmedim)

Darwin'in, Türlerin Kökeni eserindeki iddialı açıklamasına tezat oluşturabilecek bir organın varlığından haberdar değiliz. Karmaşık bir şey, örneğin göz, başlangıçta hiç göz olmaması durumundan evrimleşmiş olabilir, yeter ki süre verilsin. Canlılar, sadece mükemmellikte, yani bir organın hatasız veya çok düşük hatalı bir hâl almasıyla varlıklarını sürdürmezler.

Geçmişte, mevcut göz yapısı ve yeteneklerinin tamamına sahip olmadığımız bir dönem de vardı ve biz o zaman da yaşamımızı sürdürüyorduk; peki o zaman da ona mı mükemmel diyorduk? Bu mutlak yargılamadan vazgeçip, belirli koşullara uyum sağlayabilen bir göze sahip olunduğunu düşünmemiz yeterli. Ayrıca, Gould'un da vurguladığı gibi mükemmel olmayan mükemmelden daha güçlü bir evrim kanıtıdır. Öte yandan mükemmelik, kusursuzluk hem evrim hem de yaratılış savunucuları tarafından kullanılır -başlarken bu duruma örnek olarak insan gözü ve yarasa kulağından bahsetmiştik- Yaratılışçıların, kusursuzluktan daha fazla sarıldıkları durum ise, kusursuzluğun birden fazla kez, farklı canlılarda yinelenmiş olmasıdır.

Arthur Koestler'e göre "... sürecin adada ve ana karada bağımsız olarak yinlenmesi, bir mucizenin karesi anlamına geliyor." (s.35) Oysa doğada böyle bir şeyin olma ihtimali sıfırdır, ileri sürülen benzerlikler olağanüstüdür; ama yüzeyseldir. Gould, buradaIchthyosaur örneğini ele alıyor. Bahsi geçen hayvanın ataları deniz sürüngeni; ancak yüzgeci ve kuyruğuyla bir balık görüntüsü veriyor.

Gerçek bilimsel incelemelere girildiğinde ise balık olmadıkları rahatlıkla söylenebiliyor. Kendisi hakkındaki kısa bilgilendirmeden oldukça etkilendiğim D'Arcy Wentworth Thompson "ideal bir dünyanın, doğada sıklıkla yinelenen soyut biçimlerini arayıp bulmaktan özel bir tat" (s.37) alırmış. Örneğin pek çok yerde rastladığımız Fibonacci dizisi, bal peteği kutucukları, kaplumbağa kabukları, ayçiçeği sarmalları, vs. tasarım ürünü mü yoksa?

Thompson'ın cevabı ise çok açık; sadece karşılaşılan sorunlara bulunmuş en uygun çözümler olduğunu belirtiyor, bu kadar basit. Uyarlanma için en doğrusu oydu ve aynı diziler bu sebeple tekrar etti. Umarım bir yaratılışçı, her şeyin mükemmel bir şekilde mevcut bulduğunu söyleyerek içinden çıkamayacağı bir girdaba girmez. Mevcut olanın gelişimi, hayatta kalma şansını arttırır ve organizma kendisini çevreye uydurur. Kötünün iyisine sahip olmak avantajdır ve evrimle beraber daha iyi olunabilir. Yine de Dawkins ve Gould'un da işaret ettiği gibi ilerlemenin kaçınılmazlığı saçmadır. (Kültürel değişim potansiyel açıdan ilerlemeci ve karmaşıklık yanlısı olabilir mi? Lamarck'ın biyoloji alanındaki gerçeği açıklayamayan görüşleri burada geçerli diyebilir miyiz?; tartışılacak güzel bir konu olarak değinmiş bulunduk) Evrimin yönünü, doğanın egemenliğindeki uyum belirler.

"Darwin'in, evrimsel değişim mekanizmalarının beklenen bir sonucu olarak ilerlemeyi yadsıması, sıra dışı fikirleri arasında en kabul edilemez olanıdır." (s.179) Hâl böyleyken yapıtlarda evrim sözcüğünü görmeye başlıyoruz. Darwin, "değişikliklerle türeyiş" sözcük grubunu kullanırken İngiliz konuşma dilinde "açığa çıkma, ilerleme" anlamına gelen "evrim" sözcüğü kendi teorisine de giriyor. Gould'un aktardığı kadarıyla bu sözcük Herbert Spencer'ın etkisiyle biyoloji alanında kullanılmaya başlanmış. Tepkisi ve direncine rağmen, genel ilgi gören bu kelimeyi, 1871 tarihli İnsanın Türeyişi eserinde Darwin de kabullenmek zorunda kalıyor. Konuya dair Darwin'in açık ve net ifadelerini, Gould eserinde şöyle aktarmış:

"Asla daha yüksek ya da daha aşağı deme" (bir kitabın kenarına aldığı not). (s.180)

"Uzun süre düşünüp taşındıktan sonra, ilerlemeci gelişmeye yönelik doğuştan gelen hiçbir eğilimin olmadığı kanaatine vardım." (04.12.1872 tarihli bir mektubunda, paleontolog Alpheus Hyatt'a) (s.180)

Bu cümlelerin haricinde, Darwin'in ilerleme konusunda sahip olduğu farklı görüşler için 3 no'lu dipnotta belirtilen eserin 184. sayfası ve devamı incelenebilir, içinde bulunduğu maddi yaşam ve genel kültürel ortamın etkisi, biyotik-abiyotik ayrımı gibi daha detaylı analizleri yapmak lazım geliyor. Bu derinliğe girmeyeceğiz, merak edenler okuyabilirler; ama Gould çelişkilerin karakterini "kişiliğinin iki farklı veçhesi arasındaki, entelektüel radikalizmi ile kültürel muhafazakârlığı arasındaki çatışma" olarak nitelendiriyor. (s.189)Bütün bu ilerleme sorununu da yine varyasyon ile, büyük resmin bir parçası olarak görmeli ve bakteri hakimiyetinin sürdüğünü kabullenmeliyiz.

Gözün %100 görmesi (mükemmelik) bir anda yaratılmış bir şey değildir ve %100 ile %0 (hiç görmemesi) şeklinde bir ayrım yanlıştır. %5'lik bir görme, hiç görmemekten iyidir (merceksiz bir göze sahip olan notilus bunu anlamış durumda) ve evrimleşerek mükemmele

ilerlenebilir. Atalarımızın akciğerlerinin ve kuşlardaki kanatların evrimi konuya örnek gösterilebilir. Ortada bir süreklilik var, değişim var. Mükemmel olan da asla bugünden belirlenmiş bir yetkinlik değildir; çevrenin ve doğa koşullarının değişimi ve doğal seçilim, kendi ihtiyaçlarını temel alan bir göz oluşturacaktır. O yetkinlik, sadece bahsettiğimiz yerel çevresel koşullar içerisinde işe yarayacaktır ve yine onlara bağlı olarak avantaj kazandırıp bir başka zaman da kaybettirecektir.

"Yerel uyarlanma anatomik basitleşmeye yol açabildiği gibi, daha büyük karmaşıklaşmalara da neden olabilmektedir." (s.183) Dolayısıyla esas olan içsel bir ilerleme eğilimi değil, mücadele ve uyumdur. Bir akciğer içindeki yüzey alanı 0 m^2'den 60 m^2'ye adım adım değişiyor ve kimse dönüp de "ya 50 m^2 isterim ya da hiç yaşamayayım" demiyor. Öte yandan ölüm olayı da bir anda gerçekleşmiyor, bu oranın belirli bir seviyenin altına inmesi veya üstüne çıkması süreciyle meydana geliyor ve sınıra yaklaştıkça ölüm olasılığı artıyor. Tıpkı yapay zekâdaki bulanık mantık gibi, 57 yaşında yaşlılığa daha fazla yaklaşıyorsunuz; yoksa, garip bir kabulle yaşlılık sınırının 65 olduğu bir ülkede, 65 yaşına basınca bir anda yaşlı olmuyorsunuz. Belirli bir gruba belirli bir oranda üyeliğiniz var; yapay zekâ için "üyelik fonksiyonu" bu yüzden geliştirilir.

Sorun bir kez daha yöntem üzerinedir; ilişkileri, değişimi, polyalektiği es geçip "ya o ya bu" şeklindeki hatalı felsefi ayrımla hareket etmektir. Küçükken hepimize sorulan "anneni mi çok seversin babanı mı?" şeklinde tek bir cevap istenen saçma sorular gibidir. Bir de kimilerinin yaptığı şekilde bilimin üretkenliğini ya tümevarımcılığa (gözlem, deney, olgu) ya da dehaya ve yaratıcılığa bağlarlar; oysa her ikisinin bir arada olduğu yöntem en açıklayıcı olanıdır. Görüyoruz ki esas olan etkileşim ve bütünlüktür; söz konusu evrim de olsa gündelik hayat da, değişen pek bir şey olmuyor.

Süreç içerisindeki değişimlerin değerlendirilmesi sırasında karşılaşılan bütünlük eksikliği, bir başka hususta daha ortaya çıkar ve ben yine hem biyolojiden hem de ekonomiden örnek vererek ortak yönteme vurgu yapacağım. Dawkins'in Kör Saatçi eserinde incelediği (s. 230lar) "silahlanma yarışı"nda, av ile avcının karşılıklı olarak birbirlerini gelişmeye zorlamalarından; ama başarılı avlanmaların sayısında net bir değişimin olmamasından çıkardığım bir sonuç var. Benzeri örnekleri Gould da Yaşamın Tüm Çeşitliliği eserinde beyzbol sporu üzerinden veriyordu. Top atışını sopa ile karşılayanlar eski dönemlerdekilerden çok daha iyi olsalar bile top atıcıları da sürekli geliştiği için, ortalama başarılı atış değerlerinde net değişim bariz bir artış göstermiyor, ortalama değerler sabit kalıyor.

Bu durumda eğer bir avcıyı, kendisinden önceki aynı tür avcılarla karşılaştırır ve son avcınızı, daha hızlı koşabildiği için diğerlerinden daha iyi avlanıyor diyerek tanımlarsanız yanılırsınız. Bütünlükten eksik bu yöntemin aynısını ekonomiye uyguladığınızda da şu kanı oluşur. Bugün işçiler çamaşır makinesi alabilecek durumdadırlar, dolayısıyla eskisinden daha iyi bir yaşam kalitesine sahiptirler. Sonuç? Kapitalist toplumdaki refah seviyesi artmaktadır!!!. Nasıl ki bütünlük içinde değerlendirildiğinde yalnızca atıcı ve avcı değil, topu karşılayan veya av da gelişiyor ve ortalama başarılı atış değerleri ile başarılı avlanma net bir değişim göstermiyorsa işçi sınıfının maddi koşulları da öyledir.

Çünkü burada önemli olan mutlak yoksullaşma değil, göreli yoksullaşmadır. İşçinin üretkenliği, üretim biçimleri ve teknoloji sebebiyle artmış olsa da yine en az 8-9 saat çalıştığı için daha fazla artı-değer gaspına maruz kalmakta ve göreli olarak kapitalist karşısında güç kaybetmektedir. Hem Darwin hem de Marks, bir konuda daha haksız yere yoğun eleştirilere maruz kalmışlardır. Her ikisi de bütünlükçü bakış açısına sahip kişiler olsalar da mutlak-tek

doğrucular, indirgemeciler gibi gösterilmişlerdir. Örneğin Marks her şeyin kökeni olarak ekonomiyi; Darwin ise yaşamın her anında doğal seçilimi gördüğü gerekçesiyle ağır saldırılarla karşılaşmışlardır.

Asıl olarak ise kastettikleri, görüşlerinin, mutlak ve tek anahtar değil, en önemli anahtar olduğudur. Bakın Darwin, doğal seçilimin gücü ve etkisi konusunda uyuşmazlığa düştüğü Alfred Russel Wallace ve yandaşları tarafından da benimsenen ve her şeyin bir çırpıda bağlandığı doğal seçilim fetişistlerine karşı ne diyor: Türlerin Kökeni eserinin en göze batan yerine şu uyarıyı koydum: "İnancım odur ki, doğal seçilim değişimin tek aracı olmasa da, başlıca aracıdır." Bunun hiçbir yararı olmadı. Sürekli yanlış tanıtılmanın karşısında durmak zordur. (Türlerin Kökeni, 1872 baskısı önsöz) Ne haksızlık ama!

Başlangıç ve yöntem ortaklığı

Amaç ve süreç olarak başlıklarını koyduğumuz iki büyük tartışma sahasında, hemen herkesin aklına gelebilecek bir başka soru daha var; yaşam Dünya'da yokken temel bileşenler nasıl var olabildi? Gerçekleşme olasılığı düşük bir durumun sahne almasına (mucize, rastlantı, vs.) mı ihtiyacımız var? Gazlar, organik/inorganik kuramlar veya diğer senaryolar üzerinde durmak, bu yazının kapsamında değil.

Dikkat çekmek istediğim nokta, çalışmanın bundan önceki satırlarında da vurguladığım gibi yöntem sorunu ve bunun farklı alanlardaki ortaklığı. Başlangıca ilişkin kimileri, "İşte çıkmaz nokta. Hadi doğanın merkezinde insan olmadığını, birikim/sıçrama temelli bir sürecin esas olduğunu kabul ettik; ama her şeyi başlatan bir güç olmalıydı" dediğini duyar gibi oluyorum ve aklıma Hegel geliyor. Diyalektiği büyük katkılar yapıp da sonunda bir başlangıç duvarı arayan ve buna "ide" diyen Hegel... Bu yolun sonu da gene idealizmdir.

Yaşamın başlangıcını yine Tanrı'ya havale etmek ve o hep vardı demek gerçekten de hiçbir şeyi açıklamamak oluyor. Başlangıçtaki tepkimeler, değişiklikler, her neyse oldu ve ilk kopyalayıcılar oluştu; RNA, DNA gelişti ve milyarlarca yıllık bir zaman neticesinde bugünkü noktadayız. Bir şeyin olasılığı, sizin öznel yargılarınızdan bağımsızdır; tıpkı nesnel gerçekler gibi. Sevdiğim, değerli bir araştırmacı büyüğümün dediği gibi, "dünya, olmasını istediğimiz gibi değil, olduğu gibidir."

Bana sorarsanız insanlık ve bilim, hep bir adım öncesini, belki biraz daha basit düzeyi, vs. bulacak ve başlangıç biraz daha geriye çekilecektir. Burada önemli olan başlangıcı yapanın madde olduğu ve içerisinde, sonunda insanı veya bir başka şeyi yaratacak amacı taşımadığıdır. Hep biraz daha öncesine gidilecek ve bir başka temel aranacaktır. İnsanlığın bilme ve anlama süreci bugüne kadar böyle gelmiştir ve öncesi-sonrasını ararken de böyle gidecektir. Aklıma, sonsuz geriye ve sonsuz ileriye adımların olması gerektiğinden bahseden, yerbilimin en ünlü eseri olarak nitelendirilen Principles of Geology'nin yazarı Charles Lyell geliyor. Sonra bir kez daha, bilim de dahil olmak üzere hayatın hemen her alanında görülen yöntem benzerliklerini düşünüyorum.

Darwin ve Marks'a ilişkin yukarıda yaptığım kimi değerlendirmelerle aslında konuya ilişkin düşüncelerimi ifade etmiştim. Burada birkaç satır daha yazacak ve çalışmamı sonlandıracağım. Farklı bilim dallarındaki ortak yönleri, yöntemleri görebilmek; birbirleriyle ilişkilendirerek çıkarsamalarda bulunabilmek bana çok ilgi çekici geliyor. İlişkilendirmeyi ve bağdaştırmayı seviyor, bilimin gelişiminde bunun çok önemli olduğunu düşünüyorum. Darwin ve Marks'ın biyoloji ve ekonomi dışından okudukları, aldıkları notlar, yararlandıkları

kaynaklar, yeni fikirler getiren eserlerin çeşitliliğine bir bakın. Kendilerine ilham veren alan dışı çok farklı eserler ve kişiler var.

Darwin'in doğal seçilim kuramı, Gould'a göre, 'Adam Smith'in "bırakınız yapsınlar" iktisadının genişletilmiş bir analojisi" olarak görülmelidir. Smith'e tabi ki katılmıyorum, bu kuralın iktisatta işlemeyeceğinin yeterince kanıtı olduğu görüşündeyim; ama analoji olarak doğrudur diyebilirim. Serbest rekabette güçsüzler eleniyor, toplum denge durumuna geliyor ve devam ediyor. Marks, Engels'e yazdığı bir mektupta şöyle diyor: Darwin'in, iş bölümüyle, rekabetiyle, yeni pazarların açılmasıyla, icatlar ve Malthusçu 'varolma mücadelesiyle' içinde yaşadığı İngiliz toplumunu hayvanlar ve bitkiler arasında yeniden keşfetmesi dikkate değerdir. Hobbes'un bella omnium contra omnes'i (herkesin herkese karşı savaşı) bu." (s. 69) Tabii Darwin'in evrim teorisinde Marks materyalizmi ve diyalektiği de görmüştü, Darwin asıl olarak bu yüzden önemli bir iş başarmıştı; bir kez daha yöntem ve disiplinler arası ortaklık dikkatimi çekiyor. Devam edelim; Kant, Evrensel Doğa Tarihi ve Gökler Kuramı eserinde, gaz bulutlarından yıldızların ve gezegenlerin nasıl evrimleştiğini anlatır.

Bu Newton'un kozmolojisi üzerine bina edilmiş ilk kozmogoni girişimidir, Laplace daha sonra Kant'ın modelini daha da geliştirmiştir. Felsefi görüşleri gök kuramında kendisine yol gösterse de, bu sağlam temeli genişletemeyen Kant, yıldızların evrimi ile ilgili modelini hiçbir zaman canlılara uygulamaya kalkmamış ve türlerin, birbirinden ayrı olduğunu düşünerek canlıların evrimine karşıt bir pozisyonda kalmıştır. Bir yerdeki örneği ve yöntemi bir başka alana uygulamamıştır veya uygulayamamıştır. Lyell da tedrici değişikliklerden, küçük değişimlerin uzun vadede yaratacağı sonuçlardan bahsetmiş, ilerlemeciliğe karşı durmuştur; ancak bunları canlılara uygula(ya)mamıştır ve yine evrime karşı bir duruş sergilemiştir.[5] Darwin ise, Lyell'ın jeoloji üzerine yazdığı fikirlerinden hareketle kendi zihnini açmıştır ki Lyell'ın kendisine ve bilim dünyasına yaptığı katkıyı vurgulamaktan kaçınmamıştır: "Kitaplarımın yarısının Lyell'in zihninden çıktığına inanmışımdır hep ve bunu hiçbir zaman layıkıyla itiraf etmedim... Principles'ın büyük değeri kişinin zihnini tümden değiştirmesindedir.

Bundan dolayı bir kişi, Lyell'in hiç görmediği bir şeyi gördüğünde bile onu kısmen Lyell'in gözleriyle görür." (s. 39) Darwin, üzerine düşeni büyük cesaretle yapmıştır; değişimi, dönüşümü bitkilere, hayvanlara uygulamış, Lyell'ın hatalı olduğunu düşündüğü noktalarda kendi fikirlerini savunarak bir adım daha atmıştır. İnsanı da evrim sürecine dahil etmek ve fikirlerin kaynağını maddeye bağlamak ise Darwin'in bir başka büyük katkısıdır. Katıksız doğal seçilimci Alfred Russel Wallace bile, söz konusu insan beyni, kavrama gücü olduğunda çark edip bir büyük güç -Tanrı?- arıyorken ve öğrendiğimiz kadarıyla yeniden doğal dinbilimciler topluluğuna katılırken bu katkının anlamı daha da artmaktadır. Açıktır ki Darwin ve Marks'ın da vurguladığı gibi düşünce ve fikirler de maddi dünyanın yansımalarından, bir organın salgılarıyla ilintili ürünlerden başka bir şey değildir. Tüm bunlardan çıkarabileceğimiz bir ortak yön daha vardır ki Darwin'in (ve Marks'ın) büyüklüğünde, insanı doğanın dışında tutmayarak, aklı da dahil, onu, evrimin ve temelinde madde olan bir sürecin sonucu olarak görmesi de vardır.

Genel bakış ve sonuç

Sayfalar boyunca yazdıklarımla neler söylemek istediğimi anlamışsınızdır; ancak geriye dönüp resme genel bir bakış atmakta ve düşüncelerimizi özetlemekte fayda olduğu kanısındayım. Merkezinde insan olmayan ve milyarlarca yıl alan bir sürecin ürünü olarak dünyadayız. Bu süreç maddesel temelde birikimli ve/veya kesintili/sıçramalı bir şekilde, belki

de her ikisini kapsayarak ilerliyor ve maddenin kendi içinde bir amacı bulunmuyor. Öğreniyor ve bilgi biriktiriyoruz, daha çok geriye ve daha fazla ileriye gidiyoruz. Kullanmakta olduğumuz bilim dalları ve hayatın hemen her alanı birbirleriyle ilintili ve ortak yönler içeriyor. Bu durumda doğru bir metodoloji sahibi olmamız büyük önem taşıyor. Bize düşen, kalıplardan, dogmalardan, spekülatif olandan kurtulmak ve bilimin, bilginin yolunda ilerlemek ve aşmak.. Özdeki soru şu; felsefe mi praksis mi? (MN/EÜ)

Kaynaklar:

[1]: Richard Dawkins, Kör Saatçi, Çev: Feryal Halatçı, 8.baskı Mart 2004 TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları

[2]: National Geographic dergisinin Temmuz 1946 sayısında yayımlanan Alacakaranlığın Gizemli Memelileri isimli bir makaleye ilişkin bir fotoğraf ve kısa bir haber yer alıyor, Aralık 2010 sayısında. Katot ışınlı bir osiloskopa takılı mikrofonun önüne konulan küçük yarasanın "insan kulağının duyamayacağı kadar tiz" çığlığı görünür hâle geliyor ve makaleye göre "Bu frekans da yaklaşık olarak, insan kulağının duyabildiği maksimum aralığın 30 bin devir üstünde"

[3]: Stephen Jay Gould, Yaşamın Tüm Çeşitliliği (İlerleme Mitosu), Çev: Rahmi Öğdül, Ocak 2009, Versus Kitap

[4]: Stephen Jay Gould, Pandanın Başparmağı, Çev: Ülkün Tansel, Mayıs 2010, Versus Kitap

[5]: Janet Browne, Türlerin Kökeni Biyografi, Versus Kitap, Ağustos 2008, Çev: Orhan Düz

EVRİM TEORİSİ: NURAY MERT'İN BİLDİĞİ YANILDIĞINA YETMİYOR

Mustafa Arslantunalı-İstanbul - BİA Haber Merkezi-13 Ekim 2007, Cumartesi

Mert'in "evrim teorisi"ne dair düşüncesinin üzerinde durulmaya değer yanı, çok yaygın birtakım yanlış anlamaların ve yarım doğruların derlemesi oluşu.

Nuray Mert, 9 Ekim tarihli Radikal'deki köşesinde, **"Bilim budalalığı"** başlıklı yazısında diyor ki: "Evrim teorisi de, adından da anlaşılacağı gibi bir 'teori'dir, yani varsayımdır. Teoriler bir yere kadar, bilimsel gelişmelere zemin oluşturabilir, nihai sorulara gelince teoriler varsayım sınırında kalır."

Bilimsel alanda teori herşeydir...

Bu çok sık rastlanan, yaratılışçıların bayıldığı türden bir yanlış. Oysa teorinin varsayım manasına gündelik dildeki kullanımıyla bilimsel tanımı birbirlerinden çok farklı şeylerdir; "evrim teorisi gerçek değildir, sadece bir teoridir" iddiasını ileri sürebilmek için bilimin işleyişinden tamamen bihaber olmak gerekir. Bilimsel alanda "teori"nin, yani kuramın üzerinde bir nokta yoktur, nokta. (Kuramlar yanlışlanamaz mı? Tabii ki: Aşılırlar, terk edilirler, geliştirilirler... Bilimsel yöntemin ayırıcı niteliği de zaten bu.)

Gerçek, hipotez, yasa, kuram gibi bilimsel işleyişe ilişkin temel terimlerin bilerek ya da bilmeyerek yanlış kullanımı, sanki ortaya birtakım kuramlar atılıyormuş da bunlar kabul

edilirse gerçeğe veya yasaya dönüşüyorlarmış sanısını yaratabiliyor. Tersine: Evrim teorisi gibi bir teori (kuram), bir dizi bilimsel gerçeği, sınanmış hipotezleri, mantıksal çıkarımları içerir, "sadece teori" deyip geçtiğiniz şey, bilimsel olan her şeydir neredeyse...

Mert'in bu hatasında ısrarcı olduğunu görmek için 18 Ocak'ta yine Radikal'deki köşesinde yayımlanan "Yaratılışçılar Kudurmaz" başlıklı yazısını hatırlayabiliriz: "Evrim teorisine inananların bunu 'tartışmasız bilim' makamına çıkarma çabalarına sonuna kadar karşıyım, ama bir teori olarak istenildiği kadar okutulsun."

Mesele inanç değil, inancı bilimmiş gibi sunmak

İşte demokrasi… Yaratılışçıların bütün istediği de bu: Evrimin yanı sıra, akıllı tasarım 'kuramı' da okullarda okutulsun, isteyen istediğine inansın. Öyleyse liselerde kimya dersinde simya da okutulsun, üniversitelerin astronomi bölümlerine astroloji kürsüleri (Kova burcu anabilim dalı?) konsun, olmaz mı? Şaka bir yana: Bilim dünyasının yaratılışçılara karşı çıkmasının sebebi, bu insanların dünyanın yaradılışına ya da Tanrının varlığına dair inançları değil, bu inancı bir bilimmiş gibi sunmaya, bir sözde-bilim yaratmaya çalışmaları… "Akıllı tasarım" denen şeyin yanlışlanabilir, sınanabilir bilimsel bir kuram olduğunu sanırım –ve umarım– **Nuray Mert** de iddia etmeyecektir.

"Kesintili denge" kuramıyla Darwinci evrim kuramına yeni bir paradigma getiren ("sadece bir paradigma") ünlü paleontolog **Stephen Jay Gould**, din ile bilimi "birbirleriyle örtüşmeyen hükümranlıklar" olarak tanımlamıştı. Birincisi inançlarla, öteki olgularla ilgilenir, dolayısıyla kendi sınırları içinde kaldıkça arada bir çelişki olması gerekmez. Makul bir anlaşma önerisi gibi görünüyor: Ben senin alanına bulaşmayayım, sen de benimkine.

Avrupa Konseyi bir tür bilimsel sahtekarlığa karşı çıkılıyor

Yaratılışçılık, bu anlaşmanın bozulmasıdır işte, inancın bilim kisvesine büründürülmesidir, yoksa birtakım insanların dünyanın 10.000 yıl önce yaratıldığına, türlerin değişmediğine inanıp inanmamaları meselesi değil. Yani Mert'in sandığı gibi, "yaratılışa inanmak, insan haklarına ve demokrasiyle ters düşer" diyen yok, Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi'nin kararında, yaratılışa ilişkin inançların bilimmiş gibi yutturulmasına, bir tür bilimsel sahtekârlığa karşı çıkılıyor. Örneğin Adnan Hocacıların sözde müzelerine, köfteci dükkânlarına kadar koymayı başardıkları küçük "evrim yoktur" vitrinlerine, mahkeme kararıyla birtakım sitelere erişimi engellemelerine…

Bu arada, Mert'in sandığı gibi evrim, "üzerinde tüm dünyanın hâlâ tartıştığı", yarın öbür gün miadı dolacak bir "varsayım" değil; biyolojik dünyayı olanca karmaşıklığıyla açıklama yeteneğine sahip, bırakalım fosil kayıtlarını, her gün laboratuvarlarda, genetik araştırmalarda binlerce kez doğrulanan, dört başı mamur bir kuram.

Bütün dünyanın bu kuram üzerinde tartıştığı söylenebilir yine de; evrimin olup olmadığı değil, mekanizmaları tartışılıyor. Çağdaş fiziğin olduğu gibi, biyolojinin de çözmesi gereken bir dizi "problemi" var.

Dinin de bilimin de işleyişini anlamaya çalışmak...

Mert'in bilimden ne anladığını, bilim felsefesi hakkında ne düşündüğünü tartabilir, bu konuda fikir yürütebiliriz. Söylediklerinin üzerinde durulmaya değer yanı, aslında çok yaygın birtakım yanlış anlamaların ve yarım doğruların bir derlemesi oluşundan ileri geliyor...

Dinden söz edildiği an, konunun kör inançlar ve hurafelerden ibaret olduğunu düşünen pozitivistler vardır. Oysa denir ki, sığlığa düşmeksizin herhangi bir alanı eleştirmek için, biraz olsun onun iç mantığını anlamaya çalışmak, işleyişine nüfuz etmek gerekir.

Din için olduğu kadar, bilim için de doğrudur bu; kulaktan dolma bilgiler ve klişelerle hareket etmek yerine evrim kuramını biraz 'çalışmak' daha iyi sonuçlar verebilirdi. Bir de, "pozitivist" deyince akan suların durduğu inancından sıyrılmak hiç fena olmaz doğrusu.

AKILLI TASARIM VE EVRİM BİR ARADA OLAMAZ

ABD - BİA Haber Merkezi-25 Şubat 2006, Cumartesi

Bilime saldıran ve kendi düşüncelerinin doğru kabul edilmesini isteyen bir ideoloji olan akıllı tasarımla evrim teorisi bir arada öğretilemez. Akıllı tasarım, bilimsel eğitime ve inanç özgürlüğüne zarar veriyor.

ABD'de "Akıllı Tasarım"ın eğitim sistemine yerleştirilmesine karşı açtığı davayı kazanan ve kampanya yürüten Sivil Özgürlükler Birliği'nin (ACLU) "Akıllı Tasarım" rehberi...

Akıllı Tasarım nedir?

Akıllı Tasarım (Intelligent Design-ID) sözde bilimsel bir inançlar bütünüdür. Yeryüzündeki yaşamın, bilimsel olarak evrim teorisiyle açıklanamayacak kadar karmaşık olduğunu savunur. Bu karmaşık yapının ancak üstün bir güç tarafından tasarlanmış olabileceği görüşüne dayanır.

ID'nin bilimsel bir teori olduğunu söyleyebilir miyiz?

Hayır. Bilimsel bir teori, sınanabilir ve gözlemlenebilir kanıtlara dayanmak zorundadır. ID, daha sonra bilimsel bir yöntemle irdelenebilecek, kanıtlanabilecek varsayımlarda bulunmaz. Bu sebeple bilimsel terimlerle konuşsa bile, ID bilimsel bir teori olmanın ölçütlerini sağlayamaz.

ID'nin geleneksel yaratılışçılık yaklaşımlarına ve yaratılış bilimine benzer yanları veya bunlardan ayrılan yanları nelerdir?

ID; yaratılışçılığın en son örneğidir. Geleneksel yaratılış yaklaşımlarından farklı olarak ID, görünüşte İncil'in düz bir okumasına dayanmaz. Farklı görüşlerdeki yaratılışçıların hepsinden destek görebilmek için dünyanın yaşı gibi çetrefilli tartışmalara girmez. ID'nin geleneksel yaratılışçılık yaklaşımlarına benzer yanı, biyolojik dünyadaki tasarımın varlığına dair bilimsel kanıtlara sahip olduğunu iddia etmesidir. Onlardan farklı olarak bu tasarımcının kesinlikle Tanrı olduğunu söylemekten kaçınır. Bu görüşü savunanlardan bazıları, tasarımcının uzaydan bir yaratık ve ya gelecekten gelen bir zaman gezgini olabileceğini öne sürseler bile bunlar pek de ciddiye alınabilecek iddialar değildir. Bu bilimsel olarak dayanaksız evrim eleştirileri üzerine kurulu ID, geleneksel yaratılışçı yaklaşımların aslında bir alt kümesidir.

Biyolojik evrim nedir?

Biyolojik evrim, yeryüzünde yaşamın zaman içinde nasıl değiştiğini açıklayan bilimsel bir teoridir. Türlerin evrim geçirdiği inancı Darwin'den önce de vardı. Bu ilk olarak, artık var olmayan hayvanların fosillerinin bulunmasıyla tetiklendi. Evrim, Darwin'in zamanından beri bir çok önemli gelişmeye uğradı. Bunların en önemlisi de genetik biliminin bu teoriye eklemlenmesidir.

Neden iki teori bir arada öğretilemez?

Bu, astroloji ve astronominin,simyanın ve kimyanın aynı derste öğretilmesi gibi olur. Bilimde "her iki taraf da" yoktur. Evrim, dünyada zaman içinde hayatın nasıl değiştiğinin bilimsel açıklamasıdır. Böyleyken ID bilime saldıran ve kendi düşüncelerinin doğru kabul edilmesini isteyen bir ideolojidir. Evrim ve ID farklı yöntemler öngören, farklı standartlarda değerlendirilmesi gereken farklı başlıklardır.

ID bilimsel eğitime hangi açılardan zarar verir?

ID'yi evrime sözde alternatif olarak öğretmek, öğrencilere, bilimsel bir duruş olan evrim teorisinin ve bilimsel çalışma yönteminin aksine, çarpıtılmış bilgi vermek olur. Ayrıca, bu durum onları akademi öncesi bilimsel eğitime(liseye) eksik ve belirgin bir dezavantajla hazırlamış olur. SARS ve AIDS gibi hastalıklar üzerine çalışan bütün bilim insanları, bakterilerin antibiyotiklerle nasıl daha dirençli hale gelebileceğinin izini sürenler çalışmalarını tamamen evrim üzerine oluşturmuş ve üzerine çalıştıkları bu durumu kavramışlardır. Eminiz ki, ID bileşenleri dahi, SARS ve AIDS'in akıllı tasarım üzerine kurulduğunu ve böyle açıklanabileceğini iddia edenlerin yerine az önce bahsettiğimiz bilim insanlarının çalışmaları üzerine kurulmayı tercih etmek durumundadır.

ID inanç özgürlüğüne nasıl zarar veriyor??

ID kendi dini düşüncelerini, bu düşünceler bilimsellermiş gibi, bilimsel eğitimin içine sokmak istemektedir. Hükümetleri kendi tartışmalı düşüncelerine prestijli "bilimsel" etiketini vermesi için kullanmaya çalışarak öğrencileri ve velilerini yanlış yönlendirmektedirler. Tek bir dini görüş açısını diğerlerinden üstün tutmaya çalışarak ve dini bilimle çatışan bir noktaya oturtarak bütün Amerikalıların inanç özgürlüğünü tehlikeye atmaktadırlar. İlahiyatçı John F. Haught "benim çocuklarımdan biri ID'nin evrime alternatif olduğunu anlatan bir öğretmenin biyoloji dersine katılırsa, kendimi entelektüel ve dini olarak saldırıya uğramış kabul ederim." diyor.

Evrimin "sadece bir teori" olduğu iddiası neden hatalıdır?

Evrim teorisini sadece teorilerden bir teori olarak düşünmek yanıltıcıdır. Bu teorinin günlük dildeki anlamıyla ("fikir", "görüş") bilimsel anlamdaki teori kelimesini (test edilebilir, kanıtlanabilir, bir açıklamaya dayanan, doğal olayları bu kriterler bazında diğer teorilerden daha iyi öngören) birbirine karıştırmaktır. Evrim teorisi modern bilimdeki en güçlü teorilerden bir tanesidir. Yüz binlerce bağımsız gözlem ve araştırmayla sınanmış ve biyoloji biliminin paleontolojiden moleküler genetiğe kadar her alanında doğal olayları öngörmekte başarılı olmuştur. Son 150 yılda evrim teorisini çürütebilecek hiçbir ikna edici kanıt ileri sürülmemiştir.

Bilimsel bir teori olarak evrim, bir Tanrı'nın ya da akıllı bir tasarımcının varlığını inkar ediyor mu?

Hayır. Tanrı'nın varlığı bilimin alanının dışında kalan bir sorudur ve evrim teorisinin bu konuda bir sözü, bir iddiası yoktur. Darwin'in kendisi dahi hayatı boyunca, üstün bir tasarımcının varlığı üzerine açıkça kafa yormuştur ancak bu soruları bilimsel çalışmalarından ayrı tutmuştur. Evrimi kabul etmek ile Tanrı'ya inanmak birbirini dışlamaz. Birçok önde gelen bilimcinin; genetikçinin, biyoloğun kendi dini inançları vardır.

Evrim hakkında bilim insanları arasında fikir ayrılıkları var mı?

Herhangi bir teorinin farklı yönleri hakkında bilimde birçok tartışma yer alır, sürekli olarak, yeni ve sarsıcı bulgular edinildikçe bilimsel teoriler de gözden geçirilir. Bilimin tüm diğer alanlarında olduğu gibi evrim konusunda da bilgimiz bitmiş, tamamlanmış değildir. Evrim kuramı içinde birçok tartışma yapılmaktadır. Örneğin hayvanların hangi yönleri doğal seleksiyona karşıt olarak cinsel seleksiyona uğramaktadır? Evrimsel değişimin ne kadarı farklı çevrelere uyum sağlama amacıyla, ne kadarı rassal genetik değişime bağlı olarak gerçekleşmektedir? Doğal seleksiyon sadece tekil organizma seviyesinde mi yoksa gruplar hatta türler seviyesinde mi oluşur? Bu liste uzar gider. Fakat bunların hiçbiri evrim kuramının bilimsel duruşunu göz ardı etmez. Aslında her biri evrimin nasıl işlediği konusundaki bilgilerimize katkıda bulunur ve teorinin temel taşlarını sağlamlaştırır. (ACLU/SK)

* ABD'deki Sivil Özgürlükler Birliği örgütünün (ACLU) kılavuzunu, **Selin Kaner** bianet için özetleyerek Türkçeleştirdi. ACLU, okullarda fen bilgisi derslerinde Akıllı Tasarım'ın okutulması kararlarına karşı dava açmış ve kazanmıştı. Kılavuzun İngilizce özgün metni için **tıklayın.** *http://www.aclu.org/religion/schools/16371res20050916.html*

EVRİM=BİLİM

Ender Helvacıoğlu-İstanbul - .25 Şubat 2006, Cumartesi-m.bianet.org/

Evrim Kuramı yok sayılarak bilim yapılamaz. Bugün kendisine biliminsanı diyen bir kişi, dünyanın düz olduğunu, evrenin merkezinde bulunduğunu ve tüm gökcisimlerinin onun etrafında döndüğünü söyleyerek bilim yapabilir mi?

Üstat **Herakleitos** binlerce yıl önce "aynı nehirde iki kere yıkanılamayacağını" anlamış ve bu anlayışı bize miras bırakmış.

Evrende her şey her an değişim içindedir; evrim geçirir. Bilim, bu değişimin yasalarını bulma ve formüle etme etkinliğinin adıdır. Bu değişim ve evrim kavranmadan bilim yapılamaz ve bilimsel bir düşünce geliştirilemez. Değişim ve dönüşüm sonsuz olduğundan, bilimsel çalışmanın da sonu yoktur.

Bilim, "mutlak doğru"ları, "dogma"ları dışlar. Canlılar dünyasındaki değişimlerin mekanizmalarını inceleyen **Charles Darwin** 'in **Evrim Kuramı** 'nın önemi de ancak bu kapsamda anlaşılabilir.

Evrim Kuramı, Darwin tarafından ortaya atıldığından beri tartışılıyor. Burada, kuramı derinleştiren, yeni bulgular ışığında eksiklerini tamamlayan, yeni kanıtlar ve açılımlar getiren bilimsel tartışmaları kastetmiyoruz tabii.

Sözünü ettiğimiz bağnaz dinsel düşüncenin bilime saldırısıdır. Haksız da değiller; çünkü Evrim Kuramı ve son yıllarda genetik bilimindeki gelişmelerle bu kuramın net olarak kanıtlanışı, dinsel düşünceyi can evinden vurmaktadır. İnsanoğlu, Tanrıların son kalesi olan "yaratma" eylemini de onların ellerinden almıştır artık!

Bilimsel Devrim'in bir büyük atılımı: evrim

Darwin'in Evrim Kuramı, Bilimsel Devrim'in en büyük atılımlarından biridir; dolayısıyla etkisi sadece biyoloji alanında gözükmedi, bütün bir bilimsel etkinliğin rotasını değiştirdi. İnsanın evrene, doğaya, canlılığa, topluma ve kendisine ilişkin bakışında köklü bir dönüşüm yarattı; tıpkı **Kopernik Devrimi** gibi, **Lavoisier'nin enerjinin ve maddenin sakınımı yasası** gibi, **Marx'ın toplum kuramı** gibi...

Evrim Kuramı yok sayılarak bilim yapılamaz. Bugün kendisine bilim insanı diyen bir kişi, dünyanın düz olduğunu, evrenin merkezinde bulunduğunu ve tüm gökcisimlerinin onun etrafında döndüğünü söyleyerek, yani **Kopernik** ile başlayıp **Galilei** ve **Kepler** ile devam edip **Newton** ile olgunlaşan evren anlayışını reddederek bilim yapabilir mi? İşte Evrim Kuramı da aynı değerdedir. Canlıların Tanrı tarafından şimdiki halleriyle yaratıldığını, insanoğlunun Adem ile Havva'dan geldiğini, kadının erkeğin kaburga kemiğinden yaratıldığını iddia ederek bilim yapılabilir mi?

Eğitimde evrim yerine yaratılışçılığa yer vermek

Evrim Kuramı'nı savundu diye öğretmene soruşturma açmak, Evrim Kuramı'nı ders kitaplarından çıkarmaya, yerine yaradılış dogmasını koymaya çalışmak, bilim ile aydınlık düşünce ile çatışmak anlamına gelir. Tarihsel olarak baktığımızda boşa çaba! Ama güncel olarak baktığımızda bu gerici çaba, başı dik, sorgulayan, bilimsel anlayışa sahip kuşaklar yerine; bağnaz, dogmatik ve beyinleri kul ideolojisiyle iğdiş edilmiş kuşaklar yetiştirmek, dolayısıyla ülkenin ve halkın yarınlarını karartmak anlamına gelir.

ABD'den ithal sözde bilimsel akım:"Akıllı Tasarımcılık"

Bir noktayı daha belirtmekte fayda var: Evrim Kuramı'na yönelik bu saldırıların ana merkezi, tam da **Bush** iktidarının tabanını oluşturan **ABD** 'li köktendinci çevrelerdir. Son dönemde, yaradılışçılığı bilimsel bir kisve altında sunmaya çabalayan **"Akıllı Tasarımcılık"** akımı, bu çevreler tarafından üretiliyor, finanse ediliyor ve **Fethullah Hoca**, **Adnan Hoca** gibi tarikat şeyhleri eliyle bizim gibi ülkelere ihraç ediliyor. Bu isimlerin Kâbeleri, Evangelist Kilise'dir.

Bilimin içeriğinde demokrasi yoktur

Bir de bazı postmodern "demokratlar" var. Derler ki, ders kitaplarında Evrim Kuramı da yaradılış "kuramı" da okutulsun, öğrenciyi "özgür" bırakalım, dilediğini seçsin. Oysa yaradılış bilimsel bir kuram değildir; gözlemi, deneyi yapılamaz, doğrulanamaz, yanlışlanamaz. Tanrı kelamıdır, ona ancak inanılır. Dolayısıyla bunlar, iki farklı bilimsel yaklaşımmış gibi ele alınamaz. Yaradılış efsanesi, bilimsel düşünce öncesi çağa aittir.

Bilim etkinliği ancak demokratik bir ortamda yeşerebilir; ama bilimin içeriğinde demokrasi olmaz. Bir bilim insanı ve bir eğitmen, "2 kere 2, 4 de olabilir, 5 de olabilir" veya "yerçekimi olabilir de olmayabilir de" diye ders veremez.

Uzun sözün kısası: Evrim = Bilim.

*Bilim ve Gelecek Dergisi Genel Yayın Yönetmeni

OKTAR ŞİKAYETÇİLERDEN ŞİKAYETÇİ

Ayça Söylemez-İstanbul - BİA Haber Merkezi29 Nisan 2013, Pazartesi

Adnan Oktar'la ilgili "halkı kin ve düşmanlığa tahrik veya aşağılama suçundan" cezalandırılması için yapılan şikayete takipsizlik verildi. Oktar, bu kez şikayetçiler ve onların avukatları hakkında suç duyurusu yaptı.

Adnan Oktar'ın "ateizm, materyalizm, Darwinizm, Marksizim" gibi kuram ve düşünce sistemlerini savunanlara hakaret ettiği gerekçesiyle İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusu yapıldı. Savcılık "suç unsurları oluşmadığı" gerekçesiyle takipsizlik kararı verdi.

Avukat Gürkan Özocak, bianet'e yaptığı açıklamada, bugün takipsizlik kararına itiraz edeceklerini söyledi.

Oktar ise kendisinden şikayetçi olanların avukatlığını yapan Özocak ve Avukat Mehmet Ali Köksal hakkında "adil yargılamayı etkilemek" ve "soruşturmanın gizliliğini ihlalden" suç duyurusunda bulundu.

"Tahrik ve aşağılama suçu"

Oktar'la ilgili yapılan suç duyurusu dilekçesinde, "evrimci, materyalist ve ateist kimselere karşı, toplumun diğer kesimini kin ve düşmanlık duyguları beslemeye tahrik eden şüphelinin (Oktar'ın), birden çok kez işlemiş olduğu bu fiil uyarınca zincirleme şeklinde işlenen halkı kin ve düşmanlığa tahrik veya aşağılama suçu meydana geldiğinden, Türk Ceza Kanunu'nun (**TCK**) 43. ve 216. maddeleri uyarınca cezalandırılması istemiyle kamu davası açılması" talep ediliyordu.

Dilekçede, "**Harun Yahya**" mahlaslı Oktar'ın kendine ait internet sitesinde, A9TV adlı televizyon kanalında, YouTube'da yayınladığı video ve programlarında ve kitaplarında, ateizm ve Marksizm gibi kuramları benimseyen/inanan kişiler hakkında alaycı ve hedef gösteren açıklamalarda bulunduğu ifade edildi.

Oktar hakkında suç duyurusunda bulunduklarını açıklayan "**Bir Grup Ateist**", kim olduklarını ve neden suç duyurusunda bulunduklarını "Adnan Oktar Suç İşliyor" adresindeki blog'ta anlattı.

Grup açıklamasında şu ifadelere yer verdi:

"Oktar ve ekibi eleştiri ve ifade özgürlüğü sınırları içinde kalan pek çok yazarı ve web sayfasını dava etti. Fikirlerini beğenmedikleri ve katılmadıkları toplum içindeki pek çok

kesimin dünya görüşünü, felsefi düşüncesi ve dini inancını kendi dava ettikleri ifadelerden kat kat ağır ifadeler kullanarak aşağılamaya ve söz konusu toplum kesimlerine sürekli hakaret etmeye devam ediyor."

"Akılları çok zayıftır…"

Suç duyurusunda Oktar'ın söylediği şu sözleri nedeniyle yargılanması gerektiği belirtildi:

"PKK da aynı kafada, bunlar da aynı kafada. Hepsinde o Darwinist, materyalist, Stalinist, Leninist güruhun o deccali, kan dökücü, acımasız ruhu vardır."

"Darwinist ve materyalist insanların akılları çok zayıftır... Bu masonların oyunu dedik ve bütün katliamları yapanlar Marksist, Darwinist, materyalist eğitimden geçmiş adamlardır."

"Bütün İslam alemini esir almışlardır. Müslümanların bugünkü perişan hallerinin sebebi Darwinizm'dir. Osmanlı'nın yıkılışının nedeni Darwinizm'dir..."

"Materyalist, ateist, Darwinist bir eğitim sonucunda babası çocuğunu maymun olarak görüyor, böcek gibi görüyor. Çocuk da babasını maymun ya da goril olarak görüyor."

"Hitlerin hocası, Hitleri Hitler yapan adam; uluslar ancak Darwin'in yaşam kavgasına benzer, şiddetli bir rekabetle gelişebilirler diyor. Her yerde görüyorsunuz yani Darwinizmin etkisini." (AS)

Ayça Söylemez

Boğaziçi Üniversitesi Felsefe Bölümü mezunu. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyoloji bölümünde yüksek lisans yaptı. Star, Vatan, Akşam, HaberTürk ve Hürriyet gazetelerinin yazıişleri ve dış haberler bölümünde çalıştı. Güncel Hukuk dergisinde yazıları yayınlandı. BirGün'de Anonim adlı köşeyi yazıyor. 2011'den bu yana bianet'te İnsan Hakları Editörü.

BİTMEYEN TARTIŞMA 'EVRİM TEORİSİ'

3 Eylül 2017- İsmail Özcan-Eğitimci/Yazar-Düşünenlerin Düşüncesi- milliyet

Türkiye'de zaman zaman geniş veya dar kapsamlı bir gündem yaratma potansiyeli taşıyan birkaç konudan biri de "evrim teorisi"dir. Ülkemizde evrim teorisi üzerindeki tartışmalar hiç küllenmemekte, her zaman alevlenmeye hazır olarak bir köşede hep beklemektedir.

Son aylarda bazı basın yayın organlarında bu teoriyle ilgili yine epeyi yazıldı çizildi. Bunun nedeni 2017- 2018 eğitim ve öğretim yılından itibaren evrim teorisinin ilgili ders müfredatından çıkarılması, artık okullarda okutulmayacak olmasıdır. Diğer bir neden de Nobel Ödüllü bilim adamımız Aziz Sancar'ın bu teori üzerine kendisine sorulan bir soru üzerine yaptığı açıklamadır. Daha önce de bu teori ülkemizde birçok defa gündem olmuştur.

Evrim teorisinin Türkiye macerası Batılı ülkedekilerden çok farklı olmuş; bu teoriyi sahiplenenler ona Batı'dakinden çok fazla anlamlar yüklemişler, çok fazla önem ve değer atfetmişler; bu da inanan çevrelerle aralarında ciddi sürtüşme yaratmıştır. Tek laik Müslüman ülke olan Türkiye'de evrim teorisi, diğer adıyla Darwinizm, radikal laik çevreler tarafından aydınlanma devriminin ve pozitivizmin bir ürünü olarak görülmüş; akıl, bilim ve sekülerizmden yana; dogmalara dayanan din ve inanca karşı olmayı ifade eden bir simgeye dönüşmüştür.

Mutasyon ve doğal seçilim

Evrim teorisinin özü; tüm canlıların ortak bir atadan türediği, insan havsalasının alamayacağı kadar çok uzun yüzyıllar içinde çok büyük evrimler geçirerek bugünkü çeşitliliğe ve mükemmelliğe ulaştığı görüşüdür. Esası bu görüş olan bu teoriyi tamamlayan iki temel öğe de Darwinizmin olmazsa olmazıdır. Bunlardan biri, canlıların genlerinde yüzyıllar içinde çok seyrek olarak, bilinmeyen bir nedenle ani değişiklikler olur; buna "mutasyon" denir. Mutasyonla ortaya çıkacak olan genetik değişim, sonra gelen bütün kuşaklarda devam eder. Mutasyondan sonraki canlı, öncekinden daha gelişmiş ve daha mükemmeldir. Diğeri, bütün canlılar, yaşadıkları doğal ortamın koşullarına aynı ölçüde dayanıklı değildir; bu durumda dayanıklı olmayanlar ortam tarafından ayıklanır, elenir; dayanıklı olanlar varlıklarını sürdürürler. Buna "doğal seçilim" veya "doğal ayıklanma" (seleksiyon natürel) denir.

Dini ve bilimsel bakış

Olabildiği kadar popüler anlatımıyla Darwinizm veya evrim teorisi budur.
Görüldüğü gibi evrim teorisi, doğada ilk canlının nasıl ortaya çıktığına ilişkin bir görüş öne sürmüyor. Dolayısıyla dinlerin ilk canlıyı Tanrı'nın yarattığı, materyalizmin ise kendi kendine veya tesadüfen oluştuğu yönündeki görüşüne dair evrim teorisinin bir diyeceği yoktur. Buradan hareketle kimi evrimciler eğer Tanrı evreni, dünyayı ve içindekileri bir kere yaratıp koyduğu doğa yasalarına göre işlemeye terk etmişse ve bir daha karışmıyorsa bu inanç, bilim ve evrimle ters düşmez, demişlerdir.Doğrusu işin içinde insan denen girift varlık varken ve bu varlığın Tanrı tarafından dünyadaki her türlü duygu, düşünce, söz iş ve eylemlerinden sorumlu tutulacağı ilan edilmişken Tanrı'nın işe karışmamasını dinlerin kabul etmesi mümkün değildir. Her tür canlının daha baştan şimdiki çeşitlilikte ve biçimde Tanrı tarafından yaratıldığını söyleyen dini görüşü de, evrim teorisini temel alan bilimin kabul etmesi mümkün değildir. İşte bu mümkün olmayışların neden olduğu tartışmalar mutlu sona ulaşması mümkün olmayacak tarzda bugün de sürmektedir.

Yasaklamak çözüm değil

Aziz Sancar'ın da ifade ettiği üzere din ve bilimin alanları da amaçları da ayrıdır. Her konuda örtüşmeleri beklenemeyeceği gibi her konuda karşı karşıya gelmeleri de bir kader değildir. Problem Darwinizmin Türkiye'de ele alınış, takdim ediliş tarzından doğmaktadır. İşte bu nedenle yeryüzündeki canlıların evrimini sistemli bir açıklama çabası olan bu teorinin artık okutulmayacak olmasının vebali sadece onu kaldıranların üzerine değil, onu tartışmasız bilim makamına yükseltenlerin de üzerinedir.

Bu çağda yasaklamak veya yok saymak çözüm değildir. Keşke bir orta yol bulunarak bizim gençlerimiz bundan sonra da bütün uygar ülkelerdeki gibi bu teoriyi öğrenmeye devam etselerdi.

EVRİM

Özlem Albayrak-18 Oca 2017, Çarşamba-yenisafak

Habere göre, evrim konusu lise müfredatından çıkarılmış. Doğrusu, Reina katilinin yakalanması olayı ve Başkanlık tartışmaları rol çalmasaydı, bu evrim meselesini uzun bir süre ve gürültülü bir biçimde konuşuyor olabilirdik, diye düşünüyorum.

Nitekim, evrim konusu Türkiye'de ilerlemenin ve geride kalmanın, Batıcılığın ve Doğululuğun, medeni olmanın ve köylü sayılmanın turnusollarından biri ve önemlisidir. Evrimi reddetmek gericiliğin köhne dehlizlerine ışınlanma sonucunu doğururken, desteklemek ise "bilimsel düşünce"nin kapısından girmek için gereken neredeyse tek altın anahtardır. Üstelik bu durum sadece Türkiye gibi bir Doğu ülkesinde sözkonusu değildir, Batı'da da durum aynıdır.

Çünkü Evrim teorisi, Fransız Devrimi, Endüstri Devrimi ve Aydınlanma süreçlerinden geçmekte olduğu dönemde Avrupa'ya; Kilise ve Tanrı'yı sosyal, siyasal, bireysel hayattan kovma imkanı ve reçetesini vermiştir. Evrim, Tanrı'nın yaratma eyleminin tesadüflere ihale edilmesi anlamını taşır, ortada bir Yaratıcı ve O'nun gözetleyiciliği/ödül-ceza vericiliği kalmayınca da, insan aklının ve bireyselliğin dönemi başlamış olur. Pozitivizm ortaya çıkar ve her şeyi doğa yasalarıyla açıklamaya başlar. Evrim, bu gibi nedenlerle Avrupa'nın modern tarihini de şekillendiren ciddi bir küresel tabudur.

Evrim konusunda; insanın biyolojik evrimiyle ilgili Wikipedi'de şöyle cümleler geçiyor: "İnsanın da üyesi olduğu Primat takımının evrim sürecinde günümüzden yaklaşık 65-55 milyon yıl arasında Paleosen dönemde ortaya çıktığı tespit edilmiştir. Hominidae ailesi veya büyük insansı maymunlar, 15-20 milyon yıl önce Miyosen dönemde Hylobatidae (Gibongiller) ailesinden ayrılmıştır. Yaklaşık 14 milyon yıl önce Ponginae veya orangutanlar Hominidae ailesinden ayrılmıştır. Goril ve şempanze ata formlarının da Homo cinsine giden soy hattından 5-6 milyon yıl önce ayrıldığı düşünülmektedir."

Evrim teorisinin bu ve benzeri biyolojik açıklamasını "bilimsel bulmak" elbette mümkün değil. Bunu reddetmek üzere de ilgili çeşitli argümanlar ileri sürülebilir. Bu, sorun değil. Ancak, evrimden kasıt "biyolojik değişme" yani "maymundan gelme" değil de, biyolojik olmayan, insanın varoluşuyla da ilgisi bulunmayan değişme olursa o noktada gerçek ve verimli bir tartışma doğabilir, diye düşünüyorum.

Nitekim, "insanın doğup büyüyüp ölmesi gibi, devletlerin de kurulup gelişmesi ve yıkılmasını" doğal karşılayan İbni Haldun gibi bilim adamlarının çalışmalarında "yaratılış inancı" ve "evrimci" bakış açısının paralel bir şekilde varolduğu görülebilir. Sadece İbni Haldun mu? İbni Sina, El Biruni, İbn Tufeyl, İbni Nefs, Kınalızade Ali Efendi, İbnul Heysem ve daha pek çok Müslüman bilim adamının eserlerinde evrim düşüncesinin izlerine rastlamak mümkündür.

Cumhuriyet boyunca Türkiye'de ise, evrim düşüncesinin hem rejimle bağlantılı ideolojik bir manasının olması, hem de evrimden anlaşılan tek durumun "ilerleme" olması; evrim düşüncesinin ille de Batı'ya doğru ve ille de Batılı bir biçimde olması dışında, hiçbir değişimin ciddiye alınmadığı bir çerçeveye oturtulması yıllar boyunca bu düşüncenin İslamcılar tarafından reddedilmesine yol açtı. Nasıl açmasın ki, evrim Cumhuriyet rejiminin bilim diye vaz'ettiği ne varsa onu karşılıyordu… Dolayısıyla İslamcılar ya da dindarlar, herhangi bir okuma ya da tartışmaya mahal kalmadan evrim düşüncesini ivedilikle, toptan reddetti.

Oysa insan değişir, dönüşür, farklılaşır, başkalaşır. Toplumlar da öyledir, devletler de… Değişim iyiye de olabilir, kötüye gidebilir ama hiçbir şey taş gibi yerinde durmaz, duramaz. Yani, maymundan geldiğimizi düşünmeden, mahlukatların en şereflisi olarak yaratıldığımıza inanarak, değişimin mümkün olduğunu düşünmek mümkün.

Avrupalı olan muhafazakarların ve onların takipçilerinin tarih boyunca yeryüzünde olan biten her değişimi bir "yeniden üretim" süreci olarak değerlendiriyor/okuyor olması, insanlığın sadece tortulardan, kalıntılardan ve durgunluklardan ibaret olduğu anlamına gelmiyor yani… Hem zaten, müntesiplerinden sürekli "okumasını", "akletmesini", "günahlardan tevbe etmesini" isteyen bir inanç biçiminin; değişmemeyi, dönüşmemeyi, sadece elde olanları yeniden üretmeyi vaz'edeceğini nasıl düşünebiliriz ki…

MAYMUN KORKUSU

Murat Gülsaçan-İstanbul - BİA Haber Merkezi-11 Mart 2009, Çarşamba

Olayı AKP'yle açıklamaya çalışmak daha büyük bir gerçeğin üzerini örtmek olmayacak mı? TÜBİTAK'ı AKP susturuyor peki üniversiteleri on yıllardır kim susturuyor? TÜBİTAK'ın sansürü üniversitenin oto-sansüründen daha mı kötü?

Bilim ve Teknik dergisinin Darwin'li Mart kapağı TÜBİTAK Başkan Yardımcısı ve derginin Yayın Kurulu üyesi Ömer Cebeci'nin son andaki müdahalesiyle değiştirildi, Darwin'i konu edinen yazılar dergiden çıkarıldı.

Olay dün ulusal gazetelerin pek çoğunda skandal ve sansür vurgularıyla duyuruldu. Konu Ekşi Sözlük'te hafta sonundan bu yana tartışılıyordu.

Basın sansürlenen Darwin'li kapağı ele geçirmiş, olayın artık inkar edilecek bir yanı yok.

Bu olayla Darwin yılı sonunda gündemimize girmişken durumu doğru bir şekilde değerlendirmeliyiz.

Tüm suçu AKP'nin ve onun kadrolaşmasının üzerine yıkıp kurtulmak elbette en kolayı ve kolaycı muhalefetin çekiciliğine kapılanlar elbette olacak.

Dün bütün gün boyunca, AKP kadrolaşması vurgulu haberler basınımızda yer aldı. AKP'nin Bilim ve Teknik'i Sızıntı'ya çevireceğinden korkan pek çok kişi var.

Başbakanlığın TÜBİTAK'a müdahalesinden önce ve sonraki dönemde Bilim ve Teknik Dergisi'nde yazarlık yapma şansına sahip oldum.

Çiğdem Atakuman'ın yayın yönetmenliğine gelmesinden sonra da dergiye ufak tefek katkılarım oldu.

Derginin bünyesine dahil olmasam da uzunca bir süredir dergideki işleyişi yakından izleme fırsatı edinmiş biri olarak söyleyebilirim ki Bilim ve Teknik'in Sızıntı olması orta vadede mümkün olacak bir şey değil.

Bunun en önemli nedeni dün, bugün şahit olduğumuz tepkiler elbette…

Bilim ve Teknik Dergisi TÜBİTAK'ın görünen yüzüdür, hatta çoğumuz için kendisidir.

Yıllar boyunca TÜBİTAK'ın asli görevinin Bilim ve Teknik Dergisi'ni çıkarmak olduğunu düşünen ya da derginin eski yayın yönetmeni **Raşit Gürdilek**'in TÜBİTAK Başkanı olduğunu düşünen pek çok insanla karşılaştım.

Dahası TÜBİTAK'ın işbirliği içinde olduğu yurt dışındaki bilimsel kurumlar nezdinde koruması gereken bir saygınlığı var ve evrim-karşıtlığı bilim dünyasında kabul edilebilecek bir tutum değil.

Tüm bu nedenlerle, arzu edilen bu olsa bile, Bilim ve Teknik'i Sızıntı haline getirmek o kadar da kolay değil.

Ancak bunun olmayacağına dair gösterilebilecek daha iyi bir kanıtım var:

Bilim ve Teknik ile o zaman yeni yayımlanmaya başlayan, Bilim ve Gelecek dergisi arasında yaşanan "Haremlik Selamlık" polemiği…

Başbakanlık müdahalesinin ilk zamanlarında Bilim ve Teknik'te yayınlanan "Hayvanlar Dünyasında Haremlik Selamlık" başlıklı bir yazı, AKP kadrolarının Bilim ve Teknik'e müdahalesi olarak yorumlanmıştı.

Zeynep Tozar tarafından hazırlanan yazı, aslında hayvanlar arasında görülen farklı eş seçme biçimlerini inceleyen, herhangi bir dini referansı bulunmayan bir yazıydı. "AKP'nin bütün kötülüklerin anası" olduğuna inanmış büyük bir çoğunluğu aksine inandırmak ne yazık ki mümkün olmadı.

Yazıyı okumadıkları her hallerinden belli olan köşe yazarları bunu "AKP'nin TÜBİTAK'ı ele geçirmesi"nin kanıtı olarak sundu.

Gelecekteki akıbetleri konusunda kaygılı ama Bilim ve Teknik'i mümkün olduğunca savunmaya kararlı dergi çalışanları bir anda sorumsuzca ve kolayca "AKP'nin hizmetkarı" olarak damgalanıvermişlerdi.

Ancak korkulan sızıntılaşma hiçbir zaman gerçekleşmedi.

TÜBİTAK evrimle ilgili kitaplar basmaya, Bilim ve Teknik de evrimle ilgili yazılarını yayımlamaya devam etti. Bilim ve Teknik'i açıp inceleyecek olursanız son on yılda neredeyse hemen her sayısında evrimle ya da Darwin'le ilgili bir yazı olduğunu görebilirsiniz.

Zaten yaşam bilimin herhangi bir dalıyla ilgili makaleler yayımlamak ve evrim kuramına değinmemek mümkün değildir.
Ancak Bilim ve Teknik, AKP iktidarından çok daha önce belki de kuruluşundan bu yana evrim gibi konuları fazla ön plana çıkarmayarak ya da kapak yapmaktan kaçınarak tepkileri en aza indirmeye çalışmıştır.

Kırk iki yıllık tarihinde evrim kuramıyla ilgili yalnız iki kapağın olması bunun iyi bir göstergesi.

Ancak bu yine de TBMM'de Darwinizm'in devletin dergisinden ne işi var soru önergelerine engel olamamış.

Eğer bu sayıda Darwin kapağa taşınmamış ve bu kadar kapsamlı bir şekilde ele alınmamış olsa sorun çıkma olasılığı her halde daha düşük olurdu.

Bir evrim karşıtlığı merkezi olarak Türkiye

Türkiye eğer batılı ülkeler arasında değerlendirilecek olursa evrim kuramını kabulde sonuncu sırada yer alıyor.

Yakın zamanda İslam ülkeleri arasında yapılan bir çalışmaya göre ise Kazakistan'ın ardından ikinci sırada…

Ancak aynı çalışma, İslam ülkelerine yapılan evrim-karşıtı propagandanın merkezi olarak da Türkiye ve **Adnan Oktar**'ın Bilim Araştırma Vakfı (BAV)'ını işaret ediyor.

Çok değil bundan 7-8 yıl kadar önce Biyologlar Derneği Başkanı da olan bir biyoloji profesörü televizyonlara çıkıp evrim kuramını **Harun Yahya** ağzıyla eleştirmişti.

Birkaç yıl önce şimdiki Milli Eğitim Bakanı, evrim karşıtı görüşlerini açıkça televizyonlardan, meclis kürsüsünden beyan etmişti.

Bakan Hüseyin Çelik, evrim kuramını ateizm ile özdeşleştirmiş, çok sıkışınca da Darwin'i yine Harun Yahya ağzıyla Türk düşmanı ilan etmişti.

Orta öğretim fen müfredatında evrim kuramıyla yaratılışı birlikte okutan tek ülkeyiz.

İranlı bir meslektaşımızın, Türkiye'de biyoloji dersinde yaratılış okutulduğunu duyup da koltuğundan zıplamasını hiç unutamayacağım.

Bu onun için anlaşılabilir bir şey değildi: "Peki ama inançla bilimi nasıl yan yana getirebiliyorduk?"

Bugün televizyonda spikerlerimiz bilim insanlarından konuyla ilgili görüş alırken yaratılış kuramı/teorisi diyorlar. En kötüsü 12 Şubat'ta Darwin Yılı münasebetiyle katıldığım bir basın açıklamasında yine bir biyoloji profesörü "yaratılış teorisi" deyiverdi.

Tüm bunlar ülkemizde evrim karşıtı propagandanın gücünü ve kazandıkları söylemsel başarının boyutlarını gösteriyor:
Evrim karşıtı söylem Darwin Yılı'nı kutlayanların diline bile sızmış durumda.

Darwin Yılı'nda Türkiye Akademisi

Durmaksızın ve takdir edilesi bir şevkle süren evrim karşıtı propagandaya karşı asıl çalışması gerekenler elbette akademi üyeleridir.

Evrim karşıtı propagandanın en önemli sloganlarından biri "evrim kuramının bilimce çoktan yanlışlanmış, bilim insanlarınca kabul görmeyen, sadece bir teori" olduğudur.

Evrimle ilgili hemen her tartışmada bunu duyarsınız. 2009'un Darwin yılı olması işte bu yüzden önemlidir.

Tüm dünya iki yüz yıl önce doğan bir bilim adamını ve onun tarafından yüz elli yıl önce yayınlanan büyük kitabını onurlandırmak için yarışta.

Yıllardan beri 12 Şubat 2009'a hazırlık amacıyla her 12 Şubat Darwin Günü olarak kutlanıyor.

Dünyanın önde gelen üniversitelerinin pek çoğu 2009 Darwin yılı için programlarını bir yıl önceden duyurdular. Önemli bilim dergileri konuyla ilgili dosyalar hazırladılar.

Geçen yılın sonlarından itibaren Türkiye basınında Darwin Yılı'nı duyuran haberleri, gazeteciler tarafından hazırlanan Darwin-evrim yazılarını gördükçe acaba akademimizi itelemeye, uyandırmaya mı çalışıyorlar diye düşünmeden edemedim.

Ülkemizde hiçbir şey olmuyor değil elbette. Hatta kendini halka evrim kuramını anlatmakla, evrim karşıtı propagandayla mücadele etmekle yükümlü hisseden, çoğunlukla genç bilim insanlarının oluşturduğu birkaç küçük grup var.

Bu grupların öncellerinin yapmaya cesaret edemediği pek çok şeyi başardığını da eklemem gerekiyor.

Ancak bir sürpriz yaparak 12 Şubat'ta, Türkiye'nin çeşitli yerlerinde aynı anda, Darwin Yılı açıklaması yapan; zaten çoğu, yıllardır bizzat bu mücadelenin içinde olan bir avuç akademisyen olmasaydı, bu yıl da böylece geçmiş olacaktı.

Peki birkaç küçük grup ve bir avuç akademisyen bütün akademimizi aklamaya yeter mi?

Bütün Türkiye'de toplamda yüzlerce biyoloji, jeoloji, kimya, moleküler biyoloji bölümü ve ziraat, tıp, veterinerlik, eğitim fakültelerinde binlerce akademisyeni barındıran ülkemizde şu an yeri ve tarihi kesinleşmiş bir tek Evrim Sempozyumu var; ve bu da yine yukarıda saydığım bir avuç insan sayesinde gerçekleşecek.

Darwin Yılı'nda insanlarımızın büyük bir çoğunluğu evrim kuramını çoktan zamanı geçmiş bir teori olduğunu düşünürken yukarıda saydığım bölümlerden konuyla ilgili bir etkinlik programı açıklayan oldu mu?

Bölümleri geçtim, fen fakültesi barındıran üniversitelerden herhangi biri, etkinliği geçtim bir açıklama yaptı mı?

"Ey halkım; evrim kuramı Darwin'den 150 yıl sonra her zaman olduğundan daha sağlam. Her yıl ortaya çıkan yeni bulgularla daha da güçleniyor, evrim kuramı bugün hayatımızın her alanında bizlere yardımcı olan uygulamaların geliştirilmesini sağlıyor ve bizler bu ülkenin bilim insanları olarak sizleri bu yıl Darwin'le ve Evrim kuramıyla tanışmaya çağırıyoruz" diyen oldu mu?

Ömer Cebeci'nin Şanssızlığı

Ömer Cebeci'nin şanssızlığı çalıştığı kurumun Bilim ve Teknik dergisini çıkartması ve bu derginin yayın yönetmeni Çiğdem Atakuman'ın tam da olması gerektiği gibi konuyu kapağa taşımasıydı.

Haberlerde Cebeci'nin sürekli olarak Suudi Arabistan'da çalıştığı tekrarlanıp duruyor. Cebeci'nin evrim kuramı hakkındaki görüşlerini bilmiyoruz, olayın nasıl geliştiğine dair henüz bir açıklama yapılmadı. Ancak ben açıklamayı Suudi Arabistan'da ya da AKP'de aramaya gerek olduğunu düşünmüyorum.

Evrim karşıtı propaganda o kadar güçlü ki, Zaman gazetesi çalışanlarını bile ürkütebiliyor. Avea'nın maymun karikatürlü reklamının rötuşlanması sonrası çıkan tartışmaları hatırlayın. Zaman çalışanları, yayın yönetmeni Mehmet Kamış'ı okuyuculardan yarın büyük tepki gelebilir diye uyarıyor.

İlk kez o zaman "maymun korkusu" olarak tanımladığım bu evrim fobisi oldukça yaygın, en ufak bir imada bile tetiklenen alevli evrim tartışmaları, pek çok insanı ürkütüyor.

Akademimizin büyük bir çoğunluğunun da bu maymun korkusunun etkisi altında olduğunu söyleyebiliriz.

Darwin kapaklı derginin ardından kopacak gürültüden korkmak ve engellemeye çalışmak için Suudi Arabistan'a girmeye gerek yok Türkiye'de yeterince korkutucu bir yer.

Suudi Arabistan'ı rüyasında bile görmemiş pek çok akademisyenin Ömer Cebeci'nin yerinde olsa benzer şekilde davranacağını tahmin etmek zor değil.

Aksi halde 1980'lerin başından beri fen müfredatımızı da yer alan yaratılış inancını, yıllardır süren evrim karşıtı propagandaya neredeyse hiç direnç göstermeyen bir akademiyi nasıl açıklayacağız.

Bakın dün bu olayla yer yerinden oynadı, CHP bile açıklama yaptı, herhangi bir üniversiteden ya da akademik kuruluştan, kurumsal bir açıklama, bir tepki geldi mi? Sizce bugün gelir mi? Neden böyle oldu sorusunun yanıtı için Suudi Arabistan'a gitmeye gerek yok, genel ruh

durumu kinizm olan Türkiye akademisinin bir üyesi denseydi, daha anlamlı bir açıklama olmaz mıydı?

Bugün TÜBİTAK önünde protestolar olacak, Ömer Cebeci ve TÜBİTAK yönetimi istifaya çağrılacak, olması gerektiği gibi.
Bu trenin nasıl devrildiğinin elbette açıklaması, sorumluların ortaya çıkması gerekiyor. Sansürlenen yazıların önümüzdeki sayıda yayınlanacağının da sözünü almalıyız.

Ancak yukarıda da açıklamaya çalıştığım gibi bu olayı AKP'yle açıklamaya çalışmak daha büyük bir gerçeğin üzerini örtmek olmayacak mı?

TÜBİTAK'ı AKP susturuyor peki üniversiteleri on yıllardır kim susturuyor? TÜBİTAK'ın sansürü üniversitenin oto-sansüründen daha mı kötü?

Bilimi yaygınlaştırmak, Darwin'i selamlamak TÜBİTAK'ın görevi de üniversitelerin değil mi?

Önümüzdeki günlerde TÜBİTAK'a sorulan soruların üniversitelere de sorulması gerekiyor. TÜBİTAK'ı kınayacaklar mı, Darwin Yılımızı ne zaman kutlayacaklar sorularının cevapları aranmalı.

Darwin'in 200. doğum günü geçtiğimiz 12 Şubat'tı ancak kaçıranlar üzülmesin önümüzdeki 24 Kasım'da Türlerin Kökeni'nin yayımlanışının 150. yılı henüz vakit var.

Belki üniversitelerimizi bu zamana kadar bir takım etkinlikler yapmaya ikna edebiliriz. Belki de en yakınımızdaki üniversiteye gidip "Ne diyorsunuz bu Darwin hakkında, nedir bu kadar gürültünün sebebi?" diye sormanın zamanı gelmiştir?

Hepimizin Darwin Yılı kutlu olsun?

BİR GERİCİLİK ARACI: YARATILIŞÇILIK

13/12/2015-dunyalilar

12 Şubat Darwin'in doğum günü. İyi ki doğdun Darwin. Yaşamın serüvenine tuttuğun ışık bugün artık daha da güçlü. Sonsuz teşekkürler

Türkiye'de bilime ve bilimsel bakış açısına saldırılar her geçen gün daha da artıyor. Kitaplardan, okullara ve kurumlara kadar bütün alanlarda bu saldırı gözlemlemek mümkün. Saldırılan konuların arasında, biyolojinin temelini oluşturan, canlılığın dünya üzerindeki yolculuğuna ışık tutan evrim kuramı ilk sırayı çekiyor. Toplumu itaatkar hale getirmenin başlıca yolu, toplumda bilimsel düşünceyi yok etmekten geçiyor. Evrim fikrine saldırının arka

planında da, gösterilmeye çalışıldığı gibi dini kaygılar değil itaatkar bir toplum isteyenlerin çıkarları yatıyor.

Darwin sahnede

Evrime saldırılar Charles Darwin'in 1859'da Türlerin Kökeni adlı kitabını yayımlamasıyla başlar. Darwin kitabında iki temel olgudan söz eder: Doğadaki canlıların tümü daha basit türlerden, ortak bir atadan değişerek gelişmişlerdir ve bu evrimleşmenin ve çeşitliliğin asıl nedeni kalıtsal çeşitliliğe bağlı olarak işleyen, doğada en fazla uyum sağlayanın hayatta kalması anlamına gelen doğal seçilimdir.

Bu da kutsal kitaplarda okutulan yaratılış olayıyla çelişiyor. Yaratılışa göre dünya 6 günde yaratılmış, canlılar tanrının yarattığı gibi değişmeden günümüze kadar gelmiş, insanlar Adem ve Adem'in sol kaburga kemiğinden yaratılan Havva'dan üremişti.

Bu çelişki nedeniyle dini çevrelerden Türlerin Kökeni adlı kitaba tepkiler gecikmez. Kitabın yayımlandığı yer olan İngiltere'de ise kitabın oluşmasında da rol oynayan o dönemin bilimsel, kültürel, sosyal ve politik atmosferi gereği iktidardakiler karşı çıkmaz hatta sahiplenir.

Böylece evrim kuramı kiliseden gelen baskılara rağmen bilimdeki yerini alır. Ancak tartışmaların fitili ateşlenir. Bugün daha açık, daha yol gösterici olan evrimin 150 yıllık tartışması ise halen devam ediyor.

Yaratılışçıların "bilimsel" faaliyetlerinin ortaya çıkışı

Evrim tartışmaları 1900'lerde İngiltere'den ABD'ye geçer. Dünyadaki iktisadi koşulların, ideolojik kaygıların ve iktidarın ihtiyaçlarının değişmesiyle artık politik çevreler de evrime karşı çıkan kiliseye katılır.

Tartışmalar iktidarın icraatlarını örtbas etmek için zaman zaman körüklenir. Bunlardan özellikle üç dönem dikkat çekici: 1. Dünya Savaşı'na giden kapitalist çıkarların tırmandırıldığı 1900'lerin ilk çeyreği, Vietnam Savaşı karşıtı hareketin yükseldiği dönem ve şimdiki dönem.

Üçünde de ortak kaygı, devletin uygulamalarına karşı çıkışları bastırmak, halkı farklı konularla oyalamak ve insanları daha gerici bir zeminde ortak düşüncede birleştirmek.

19. yüzyılın başlarında Amerika'ya yoğun bir göç yaşanıyordu. Halka, Amerikan fikirlerini ve değerlerini adapte etmek, toplumu bir arada tutmak için önemliydi. Bu nedenle radyo ve sinemalar kullanılıp medyada sürekli propagandalar yapıldı. Özellikle Amerika'da yoğun olarak kabul görmüş Evangelist-Protestan dini Amerikalılık anlayışını benimsetmek adına yüceltildi ve anti-propaganda aracı olarak evrim kullanıldı.

Evrim karşıtı hareketin geliştirilmesiyle 1920'lerde yirmi eyalette, evrim kuramının devlet okullarında okutulması yasaklandı. Yasaklar giderek tüm ülke çapında yaygınlaştırıldı. 1925 yılına gelindiğinde evrim kuramını öğrettiği için John Scopes isimli öğretmen yargılandı. Tarihte "Scopes Maymun Davası" olarak ünlenen davayı John Scopes kaybetti. Ancak tartışmalar tüm ülkeyi sardı ve bunun gibi pek çok dava mahkemelerde görülmeye başladı.

Tartışmalar genel olarak Vietnam Savaşı'nın başladığı 1960'lara kadar duruldu. Savaşa muhalefet edenleri başka bir alana kanalize etmek amacıyla evrim karşıtlığı bu defa "bilimsel argümanlar" kullanılarak öne çıkarıldı. Henry M. Morris adında bir mühendis bu iş için seçildi ve yazdığı "Yaratılış Tufanı" adlı kitabı ülkede yayıldı.

Bilimsel makyaj, 1963 yılında Yaratılış Araştırma Topluluğu'nun ve 1970'te Yaratılış Araştırma Enstitüsü'nün kurulmasıyla devam etti. Uzun süredir okullardan çıkarılmış yaratılış görüşleri, "yaratılış bilimi" denilen hareketle tekrar eğitime sokulmaya çalışıldı. Enstitü için paralar toplandı ve yaratılış, bilimsel bir alanmış gibi araştırmaya açıldı. Ödüller konuldu, birçok propaganda materyali hazırlandı ve bunlar geniş bir kesime dağıtıldı.

Son olarak 1990'larda Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla, ABD boşalan alanlarda hegemonya kurma yarışına girdi. İslamiyetin etkili olduğu alanlarda, dine el atarak "ılımlı İslam" kavramını türetti. Kontrol altına alamadıklarını ise "terörist" diyerek halklar gözünde bir ucubeye dönüştürdü. Yaratılışçılığın bilimsel sosa bulanmış yeni hali olan "Akıllı Tasarım" da bu planın bir ayağı olarak sahneye çıkarıldı. 1990 yılında Washington Eyaleti'nin Seatle Kenti'ne kurulan Keşif Enstitüsü (Discovery Instute) ile önceki tüm söylemlere bilimin kullandığı argümanlarla yamalar yapıldı. Arka planda ise Bushçu, neo-muhafazakar, Evangelist-Protestan güçlerin varlığı fark ediliyordu.

Öğretmenlere açılan davalar devam etti. Son mahkeme, 2005 yılında Pennsylvania Eyaleti'nin Dover Kasabası'nda görüldü. Ancak artık evrim kazanmaya başlamıştı. "Akıllı tasarımcı" tezlerin okullarda evrimle birlikte okutulmasına karşı çıkan ve davayı kazanan aileler oldu.

Yaratılışçı hareketin Türkiye çıkarması

1985 yılında Vehbi Dinçerler okullara bir genelge gönderir. Genelgede, evrimin ne kadar kötü olduğu, evrim kuramının zaten uzun bir süre önce çürütüldüğü, evrim öğretmenin materyalist ve komünist bir yaklaşım olduğu yer alır. Ardından üniversitelerden özenle seçilmiş bazı "bilim insanlarının" katkılarıyla biyoloji müfredatına yaratılışçılık da eklenir.
1980'lere kadar Türkiye'de, evrim konusuna dair ciddi bir tartışma olmamıştı. O dönemde yapılan tartışmalar da ABD'nin hedef göstermesi ve yönetmesiyle gelişti. Avrupa'da kök salmaya çalışan yaratılış hareketi ise güçlü bir bilimsel geçmişe sahip olan kıtada başarılı olamadı. Ancak ABD üretimi yeni kavramlar İslam ülkelerine girmeyi başardı. 12 Eylül ile Türkiye'de İslamcı yayınlar ve öğeler arttırıldı.

1985'te dönemin Milli Eğitim Bakanı Vehbi Dinçerler'in Amerika'dan yardım istemesi ve sonrasında yapılan seminerler ve Türkiye'den yaratılışçıların ABD Keşif Enstitüsü'ne gidip eğitim görmesi ile evrim karşıtı hareket güçlendirilmeye çalışıldı.

1989 basımlı Biyokimya (Atatürk Basım Evi) kitabının, "Biraz da insanı tanıyalım" adlı bölümünde hiçbir hayvanda bulunmadığı halde insan beyninde akıl, muhakeme, düşünce, ibadet ve dua merkezlerinin var olduğundan bahsediliyor. Yine aynı kitapta "Tıp ve İslam" başlıklı bir okuma parçasında "Domuz eti yiyen erkekler dişilerini kıskanmazlar" ifadesi yer alıyor.

Fethullah Gülen'in şu sözleri ise oldukça manidar.

“…liselerde okutulacak biyoloji kitaplarını, biyokimya kitaplarını, Allah’ın adıyla bizim adamlarımız, dinimize, kökenimize inanmış, bağlı kimseler hazırlasınlar…”

Kitaplara kadar giren bu düşüncelerin devamını getirmek ve enstitünün Türkiye ayağını oluşturmak amacıyla 1990 yılında Türkiye’de Bilim Araştırma Vakfı (BAV) kuruldu. Enstitü’nün propaganda materyalleri Türkçeye çevrildi ve içine bu sefer İslami öğeler katılarak BAV bünyesinde Harun Yahya takma adıyla yazılar yayımlandı, yayımlanmaya da devam ediyor.

AKP hükümeti, evrim tartışmalarını ABD’de olduğu gibi gündemi değiştirmek adına her fırsatta alevlendirip, itaatkar bir toplum yaratmak amacıyla eğitime sokmaya çalışıyor. Milli Eğitim Bakanlığı eliyle yaratılış, kitaplara ve okullara sokulmaya çalışılıyor. 8. Sınıf Fen ve Teknoloji ders kitaplarında evrim sadece Darwin’in bir görüşüymüş gibi işleniyor ve kitabın öğretmen kılavuz kitabında bu konuda öğretmenlere ayrıntıya girmemeleri ve evrim ile ilgili farklı görüşlerin de derste anlatılması buyruluyor.

ABD işbirliğiyle hazırlanan “Yaratılış Modeli” isimli kitap 1985’te okullara dağıtıldı.

Bugüne kadar evrim konusunda kılavuz kitapta uyarılmasına rağmen ayrıntılı bilgi veren pek çok öğretmene soruşturma açıldı, hatta bir kısmı sürüldü.

Örneğin, 2004 yılında Ankara’nın Mamak İlçesi’ndeki Ulu Önder İlköğretim Okulu öğretmenlerinden Zeliha Avcı’nın, 2. sınıflara “Hayat Bilgisi” dersinde canlılara ilişkin konuyu anlatırken insanların da hayvan türüne girdiği ve konunun evrim teorisinde işlendiğini söylemesi üzerine Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından hakkında soruşturma açıldı.

Soruşturmanın gerekçesi olarak öğretmenin “Müfredatta olmamasına rağmen Evrim Teorisi’nden bahsederek, 8 yaşındaki çocukların beyninde tahribata yol açtığı” ileri sürüldü.

2007 yılında yine derste evrim teorisini anlattığı için Manisa’ın Turgutlu İlçesi Cumhuriyet İlköğretim Okulu’nda görev yapan resim öğretmeni, Turgutlu’ya 10 km uzaklıktaki Urganlı kasabasına sürüldü.

Öğretmen soruşturmalarına pek çok örnek verilebilir. Bunlardan en yakın tarihli olanı geçtiğimiz ay yaşandı. İzmir Buca’daki Ümit Başaran İlköğretim Okulu’nda Fen Bilgisi öğretmeni F.P. hakkında müfredatta yer alan, mutasyon ve Evrim Teorisi’ni dersinde anlattığı için soruşturma başlatıldı.

Soruşturmayı başlatan İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğü, John Steinbeck'in Fareler ve İnsanlar kitabını "sakıncalı" bulmuş ve İzmir'de yapılan Milli Eğitim Şurası'nda "kız ve erkek öğrencilerin ayrı ayrı okutulması" önerisi getiren Abdülkadir Yıldız'ı Milli Eğitim Müdür Yardımcılığı görevine getirmişti.

Hakkında soruşturma açılan öğretmene, "Derste ne anlattınız?", "Derste İslam dinini aşağıladınız mı?" gibi sorular soruldu. Öğretmen ise "Müfredatta olan dersi anlattım, iddiaları kabul etmiyorum" cevabını verdi.

Soruşturma sürüyor ancak isimsiz dilekçeler ve "velilerden gelen şikayetler" üzerine açıldığı söylenen bu soruşturmalar, öğretmenler üzerindeki baskıyı giderek artırıyor. Böylece eğitim, Evrim Teorisi gibi pek çok bilimsel içeriğin müfredattan çıkarılmasıyla gericileştiriliyor.

Bilimsel, sorgulayıcı bir eğitim yerine; ezberci, bilimsel bakış açısından yoksun, bilim insanlarının ve bilimin halktan kopuk olduğu bir eğitim modeli uygulanmaya çalışılıyor.

Son dönemde 4+4+4 eğitim modeliyle, gerici yaklaşımlar eğitimdeki yerini daha da sağlamlaştırıyor. Yaratılışın bilimsel bir teoriymiş gibi evrim ile birlikte anlatılması, çocukların istediğini benimsemesi gibi sözde "özgürlükçü" ortamlar yaratılıyor. Bu durum, genetik derslerinde bebeklerin leylekler tarafından getirildiğini, dünyanın dört öküzün üstünde durduğunu, depremlerin öküzlerin kıpırdamasıyla oluştuğunu söylemek kadar bilim dışı ve saçma…

Yaratılışçıların evrimi çürütme çabaları

AKP iktidarı eğitime yaratılışçı düşünceler sokmaya çalışırken yaratılışçılar da boş durmuyor. Yaratılışçılar çeşitli argümanlar üretmeye, bunları her yerde dağıtmaya ve sergilemeye devam ediyor.

Bu kişilerin kullandıkları yöntemlerden biri soru sormak; evrim kuramını sanki köşeye sıkıştırıyorlarmış gibi bir imaj vermek ve soru sorarak halk gözünde sorgulayıcı görünüp üstünlük kazanmak. Bu nedenle kitapları "50 Soruda Evrim Teorisi'nin Çöküşü", "20 Soruda Evrim Teorisi'nin Çöküşü" gibi isimlere sahip. Soru sorarak kendilerine soru sorulmasını da önlemeye çalışıyorlar. Dertleri sorulara cevap almak değil, bu sorulara verilmiş bilimsel kanıtı olan cevapları çarpıtmak, görmezden gelmek.

Bilim çevrelerince evrim kuramının taraftar yitirmesi, sürekli tekrarlanan bir söylem haline geldi. Ancak değil "evrim kuramının çökmesi" veya "bilim insanlarının evrimi reddetmesi", son 50 yıldır pek çok bilimsel alanda evrim kuramı artık hiçbir kuşkuya yer bırakmayacak ölçüde kanıtlandı. Artık evrim kuramına yer vermeyen tek bir biyoloji kitabı yok. Yaratılışçıların ise bir tane bile bilimsel yayını yok.

Durum bu iken Türkiye'de sahte fosil sergileri belediyelerin tahsis ettiği yerlerde, okullarda hatta üniversitelerde sergilenmeye çalışılıyor. Üniversitede bu oyun tutmuyor tabi. Gittikleri her yerden kovuluyorlar. Kendi adını dahi kullanmayan, Harun Yahya takma adlı Adnan Oktar tarafından kaleme alındığı iddia edilen kitaplar her yerde dağıtılıyor. Bu konuda sürekli uyanık olmak, gericiliğe karşı mücadeleyi ihmal etmemek gerekiyor. Çünkü bilim bunların safsatalarını çürütecek pek çok kanıtla dolu ancak iş burada bitmiyor, bilimin kitlelere ulaştırılması da gerekiyor.

İyi ki doğdun Darwin!

Bugün evrimin kanıtlanmaya ihtiyacı yok çünkü her gün yeni bulgularla mekanizması anlaşılmaya çalışılıyor. Evrimden yola çıkarak farmakoloji (ilaç bilim), tıp gibi çeşitli uygulama alanlarının gelişimi sağlanıyor. Örneğin eksikliğinde çeşitli hastalıklara yol açan hormonlar, bakterilere ilgili genin aktarılmasıyla sentezlenebiliyor. Bunda insan hücrelerinin bir zamanlar bu bakteri hücresinden evrilmiş olması ve hala genlerinin benzerliği rol oynuyor. Yaratılışçılar kullandıkları ilaçların nasıl üretildiğini bir araştırsınlar. O zaman aldıkları cevaplar bile evrimi anlamada onlara yol gösterecektir.

Evrim teorisi, biyolojinin bel kemiğidir. O olmadan yaşamın bu çeşitliliği, değişimi açıklanamaz. Her gün yeni şekillerde karşımıza çıkan grip virüsü, evrim olmasaydı değişmezdi. Ancak bir gün kuş gribi olarak bir gün de domuz gribi olarak farklı genetik yapılara evrilmiş şekilde karşımıza çıkıyor. Çıkmaya da devam edecek.

Eskiden gericiliğin bilime karşı saldırı alanı olarak gökbilim vardı. Bugün evrim var. Evrim, bugün iktidarların toplumu hegemonyası altına almada etkin bir araç olarak kullanılıyor. Gericiliğe karşı mücadelede, evrimi daha iyi anlamak, yaymak ve engellenmesine karşı çıkmak atılması gereken önemli birer adım. Ancak bu sayede bilimsel düşünce toplumsal hayatımızda hak ettiği yeri alacaktır.

Son olarak 12 Şubat Darwin'in doğum günü. İyi ki doğdun Darwin. Yaşamın serüvenine tuttuğun ışık bugün artık daha da güçlü. Sonsuz teşekkürler.

Fatma Demir & Mehtap Metinoğlu

Bu yazı ilk olarak 11.02.2013 tarihinde 'Bir gericilik alanı: Yaratılışçılık' başlığıyla sendika.org sitesinde yayınlanmıştır. Yazının linki , http://sendika7.org/2013/02/bir-gericilik-alani-yaratiliscilik-fatma-demir-mehtap-metinoglu/

EVRİM TEORİSİ: DARWİN VE SONRASI

Adile Arslan Avar-(Doç. Dr., İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü Şehir Bölge Planlama Bölümü)-25 Aralık 2017-sosyaldemokratdergi

En başta belirtmeliyim; çeşitli mecralarda karşımıza çıkan "evrim" ve "yaradılış" tartışmaları bilim, aydınlanma ve laiklik adına son derece yadırgatıcı, bilim cephesinden bakıldığında ise ciddiyet ve incelikten uzaktır. Zira, bilim dinin sorularını sormaz; din ise, bilimin

sorularını soramaz. Darwin Türlerin Kökeni'ni (The Origin of Species,1859) yayınladığında, bilim çevreleri "biyolojik yaşam formlarının, canlıların evrimleştiği gerçeğini" kabul etmişlerdi. Yaşambilimleri alanında ne Darwin'in yaşadığı dönemde ne de sonrasında, "evrim gerçeğini" reddeden tek bir önemli biliminsanı vardır. Reddiyelerin tamamı, bilimin sınırlarında bilimsi, ideoloji ve din alanlarından gelmiştir. Ayrıca, bilimsel bir teorinin zamanla düzeltilmesi, inceltilmesi, yerinden edilmesi veya çürütülmesi için bilim dışından gelen eleştiri, saldırı ve meydan okumalara hiç ihtiyacı yoktur; zaten bilim bütün bunları kendi içinde son derece sert, incelikli, sağlam ve bir o kadar da ağır ve yoğun kavramsal, deneysel ve teorik işçilikle yapmaktadır. Gaston Bachelard'ın belirttiği gibi, bilimde sabit, değişmez "doğru" yoktur; herhangi bir "doğru" daha ortaya çıktığı anda sonraki bilimsel araştırmalar için bir "problem" haline gelir.

Elbette bu, Darwin'in Türlerin Kökeni (1859)'ninde geliştirdiği ve sonrasında 1872'de adını koyduğu "doğal seçilim ile evrim teorisi" için de geçerlidir. Ancak önce Darwin'in, sonrasında da yeni bilimsel bulgularla daha güçlü ve incelikli hale gelen Darwinci evrim teorisinin istisnai ve -Francisco J. Ayala[1] ve Jean Gayon'un vurguladığı gibi- harikulade yanı, bilimler tarihinde bir teorinin ve bileşenlerinin bir yandan anlamaya yönelik araçlar olarak diğer yandan da biyolojik yaşam gerçeğini açıklama gücü açısından böylesine uzun soluklu olabilmesidir. Darwin'in evrim teorisi, bilimler tarihinde Kopernik'in Astronomideki devrimi ile eşdeğerdir; 150 yılı aşkın zamandır, biyolojide bir araştırma programının kurucusudur. Darwin daha Türlerin Kökeni'nin yayınladığından başlayarak, evrim teorisinin "değişim, farklılaşmalar ile türeme (descent with modification)" ilkesi ve canlıların daha önceki türlerin değişimi, farklılaşması ve ayrılması ile evrimleştikleri, bir "gerçek" olarak kabul edilmiştir. Bu "gerçek", Darwin'in meşhur yaşam ağacı diyagramında temsil edilir. Evrim teorisi ile ilgili asıl tartışmalar, "doğal seçilim" ilkesi üzerinde yoğunlaşmıştır. Darwin sonrasında, ne Darwin'in teorik çerçevesi yerinden edilmiş, ne tamamen bir başka çerçeve ile değiştirilmiş ne de tamamen reddedilmiştir. Tersine, bütün eleştiriler, ortaya çıkan yeni bulgular ile birlikte, Darwin'in teorisini incelten, onun eksiklerini tamamlayan sonuçlar doğurmuştur. Dahası, Darwin'in teorik ilkelerinin korunduğu bir çerçeve, giderek yeni ilkelerin eklenmesi ile genişlemiştir.[2]

Evrim, geri dönüşsüz, aşamalı ve sürekli değişimdir. Biolojik evrim, en genel ifadesiyle, canlı popülasyonlarının çeşitliliği ve çevreye uyumunda değişim anlamına gelir. Evrim, hem yaşambilimin kurucu ve düzenleyici bir kavramı, hem de bir "gerçeklik"tir. Öyle ki, Dobzhansky'nin 1972'de vurguladığı gibi, "yaşam bilimlerinde evrimin ışığı olmaksızın hiç bir şey anlamlı değildir."[3] Fosil kayıtları, canlıların milyonlarca yıl öncesinden evrimleştiğini; balıklar ve amfibiler -yani suda ve karada yaşayan, kurbağa gibi hayvanlar-, sürüngenler ve kuşlar, primatlar ve insanlar arasında geçiş formu olan canlılar bulunmuştur. Bitkiler ve hayvanların coğrafi dağılımları, farklı kıtalar ve adalarda farklı evrimleştiklerini gösterir. Anatomi ve karşılaştırmalı morfoloji araştırmaları, canlıların evrimsel kökenleri ve birbirleri ile ilişkilerini gösteren kanıtlar sunar. Moleküler biyoloji ise yaşamın evrimi ve canlılar arasındaki evrimsel ilişkilere dair son derece sağlam ve incelikli kanıtlar ortaya koymuştur.

Darwin'in Türlerin Kökeni'nin yayımlamasına kadar, insan ile diğer varlıklar ve çevresi arasındaki ilişki, Newton ve Paley 'in doğal teolojilerine göre tanımlanmış, Tanrı'nın takdirine veya her yerde mevcut bir iradeye bağlanmıştı. Önce, her bir türün yaşam tarzına uyumunun önceden, Tanrı tarafından tayin edildiği kabulünün yerinden edilmesi gerekmiştir. Burada, Leonardo da Vinci (1452- 1519), Nicolous Steno (1638- 1686), Jean-Etienne Guettard (1746-) gibi düşünürlerin yeryüzünde evrimsel değişime dair görüşleri önemlidir. Evrim düşüncesinin ilk ipuçlarını vermeleri açısından, devrimci düşüncelerdir bunlar. Canlı varlıkların bir biçimden diğerine dönüşebileceği ve bir canlı türünün daha önceki dönüşümlerin sonucu olabileceği düşüncesi de aynı zamanda ortaya çıkmıştır. Türlerin, bireysel üreme farklılıklarına bağlı olarak, çevrenin zorlamalarına rastlantıyla uyum sağladığı düşüncesi, bundan sonra yer bulabilmiştir.

17. yüzyılda Carl Linneaus'un Taxonomi, canlı varlıkların benzerlikleri ve farklılıkları ile sınıflandırması çalışmalarını takiben, bilimsel niteliğe sahip ilk teoriler, Jean Babtiste Lamarck (1744-1829) ve Diderot (1713-1784) tarafından geliştirilmiştir. Diderot, yaşayan bütün hayvanların tek bir ortak atadan türediğini öne sürmüştür. Lamarck ise, canlı varlıkların daha basitten daha karmaşık ve mükemmel olana doğru değiştiğini; evrimle geliştiklerini; her bir canlı türünün ayrı soyağaçlarını izleyerek, ayrı kökenlerden evrimleştiklerini iddia etmiştir. Yine Lamarck'a göre bir organ çok fazla kullanılırsa, gelişir ve daha etkin bir biçim alır. Örneğin, yüksek ağaçların olduğu bir habitatta yaşamak ve beslenmek için yüksek ağaçlara uzanmak zorunda kaldıklarından, zürafaların boyunları uzamış; sonraki kuşaklar uzun boyunlu doğmuşlardır. Buradaki anahtar düşünce, çevreye uyum yani adaptasyondur. Ancak, vurgulanan, popülasyonun değil, bireysel canlının uyumudur.

Lamarck'tan sonra, Charles Darwin "doğal seçilimle evrim teorisi"ni geliştirmiştir. Türlerin Kökeni dört temel önerme içerir. İlk ikisi, Lamarck ile paraleldir: i) dünya durağan değildir, evrimleşmektedir; türler sürekli değişir, yenileri ortaya çıkar ve bazıları da tükenir; ii) evrim aşamalı ve süreklidir; kesintili oluşlar ve ani değişimler içermez. Diğer ikisi ise, Lamarck'tan ayrılır: iii) bütün canlı organizmalar tek bir kökenden evrimleşmiştir; iv) evrimsel değişim, gizemli bir mükemmeliyet yönelimi ya da basit bir şans ile açıklanamaz; doğal şeçilimin sonucudur[4].
Darwin'in teorisi, çevresel etkilerden kaynaklanan değişimlerin kalıtılacağını belirttiği noktada, halen Lamarckçıdır. Değişimler, farklılıklar –varyasyonlar- kalıtımla sonraki kuşaklara aktarılır; bu yüzden, varyasyonlara dayalı seçilimin etkisi ile her bir kuşakta giderek birikir ve o canlılarda değişim ortaya çıkar. Bu tez, Darwin'in meşhur evrim ağacı -phylogenetic tree- modeli ile temsil edilmiş ve sonraki filogenetik, evrimsel ilişkilerinin kurulması ile ilgili araştırmalar ile daha inceltilmiştir. Artık hangi türlerin birbirleriyle daha fazla ilişkili oldukları, nasıl ilişkilendikleri ve evrimsel tarihlerinde ne zaman ayrılıp farklılaştıkları tanımlanabilmektedir.

Doğal seçilim ise, canlıların çevreye uyumunu sağlar. Ayrıca, bütün canlıların geometrik üreme eğilimlerine rağmen, belirli bir türün popülasyonu durağan kalır. Doğal seçilim sürecinde üç olgu önemlidir: Çok sayıda yavru üretimi, varyasyon, kalıtım. Artan –diferansiyel- üreme başarısı gösteren organizmalar, değişen doğal çevreye en iyi uyum sağlayan bireyler olacaktır. Bunlar, bu üstün özelliklerini sonraki kuşaklara kalıtımla aktaracaklardır.

Darwin'den sonra, 1800'lerin sonlarında De Vries, Mendel'in genetik bulgularından yola çıkarak "mutasyon teorisi"ni geliştirmiştir. Mutasyon teorisi, genetiği ilk kez evrim düşüncesiyle eklemlediği için önemli bir adımdır. De Vries'e göre, çeşitli kalıtsal farklılıklara –varyasyonlara- sahip olan canlılar, herhangi bir geçiş formu olmadan, aniden ortaya çıkmıştır. Burada önemli olan, mutasyonlardır; doğal seçilim değil. Mevcut genetik bileşenlerin yeniden bileşimi –rekombinasyonu- hem yeni varyasyonların kaynağıdır, hem de kalıtılmış olan varyasyonları farklılaştırabilir.

Darwin'in ve De Vries'in teorileri arasındaki çelişkiler ve farklılıklar, Modern Sentez Teorisi (Modern Synthesis Theory) ile giderilmeye başlanmıştır. 1920'lerde, T. Dobshansky ve J. Huxley'in çalışmaları ile -yeni bir biyoloji disiplini olarak- popülasyon genetiği doğmuştur. 1930- 40'larda, T. Dobshansky, J. Huxley, B. Rensch, Simpson, G. Ledyard Stebbins ve E. Mayr, "modern sentez teorisi"ni geliştirmişlerdir. Darwin'in teorisini takiben, biolojik tür –biological species- tanımı, kromozomal kalıtım, popülasyon genetiği ve paleontolojik bulguların eklemlenmesi veya senteziyle kurulmuş bir teoridir.
Modern sentez teorisinde, tipolojik, bireysel canlıların özelliklerini vurgulayan düşüncenin yerini, popülasyon kavramlaştırması almıştır. Evrim, bir popülasyon olgusu olarak tanımlanmış; doğal seçilim tekrar vurgu kazanmıştır. Doğal popülasyonlar çok fazla varyasyon ve varyasyon olasılığı içerir; Lamarckçı "kazanılmış karakterlerin kalıtımı" tezi reddedilmiş; Mendel'in tanımladığı kalıtım, evrimin temellerinden biri olarak kabul edilmiştir. Yine, Darwin'in doğal seçilim teorisi reddedilmez; ancak bu kez doğal çevre, varyasyonların kaynağı olarak tanımlanmaz. Doğal çevrenin esas rolü, genetik kayma –genetic drift-, mutasyon ve rekombinasyonlardan kaynaklanan varyasyonların seçimidir.[5] Doğal çevre tarafından seçilen varyasyonların sayısı üreme ile artacak, popülasyonda sadece bu varyasyonlara sahip organizmalar kalacaktır. Çok farklı bireyler içeren bir popülasyonda bazı bireyler diğerlerinden daha fazla üreme ve hayatta kalma şansına sahiptir; çünkü çevresel baskılara daha etkili bir şekilde direnmelerini sağlayacak genetik yapıya sahiptirler. Örneğin, nemli bir ortam kuraklaşmaya başladığında, doğal seçilimin etkisi, en az su harcayacak metabolizmaya sahip bireyler lehine olacaktır. Böylece, doğal seçilim evrimin yönünü tayin eder, ve uyumlu genlerin belirli zamanda ve yerde tekrarlanmasını ve birikmesini sağlar. Uyumu, özelleşmeyi ve uyumsal ayrılmayı -adaptive divergence- ilerletir. Bu, yeni bir türün ortaya çıkması demektir; aynı zamanda, evrimsel ilerlemedir.

20. yüzyıl ortalarından başlayarak moleküler biyolojiden gelen kanıtlar, Modern Sentez Teorisi'ne son derece güçlü katkılar sağlamıştır. Moleküler biyoloji araştırmaları, DNA'nın yapısı ve moleküler düzeyde yaşamın birliğini, yani bütün canlıların ortak genetik materyale sahip olduğunu göstermiştir. Özellikle varyasyonların moleküler düzeydeki kaynakları ve nedenleri incelikle tanımlanmıştır. Cinsiyetlerin evriminin ve yatay gen değişiminin, canlıların sonsuz farklılaşması ve değişiminde son derece önemli olduğu gösterilmiştir.[6] Dahası, artık daha önce bilinmeyen evrimsel ilişkiler tanımlanabilmekteir. Mevcut canlı türlerin ortak bir kökenden evrimleştiğinin gösterilmesinden öte, her bir türün evrimi ortak kökene kadar izlenebilmektedir.[7]
Evrimin düzenleyici ilkeleri, yani varyasyonların ortaya çıkması ve doğal seçilim ve uyum, elbette insanın evrimleşmesi üzerinde de işlemiştir. Ancak, yaklaşık beş milyon yıl öncesinde ortaya çıkan –primate denen- ilk insanımsı tür Australopithecus'tan günümüz insanı Homo sapiens sapiens'e kadar insanın evrimi sadece biyolojik etkenler ile açıklanamaz. Ekolojik, genetik, entelektüel, toplumsal ve kültürel bileşenlerin etkileşimleriyle çok boyutlu bir oluşum sürecidir. Ancak, bir konuda uzlaşma vardır: insanın kökeni, hayvan ve insan davranışları arasındaki radikal bir kopuştur. Kopuş, bir yandan ellerin kullanılması, teknoloji (alet yapımı

ve alet yapan aletlerin yapımı), diğer yandan da dilsel gelişim yani sözcüklerin kullanımı ile tanımlanır.[8]

Özellikle deneysel bulguların elde edilmesi uzun zaman aldığından, Darwin'in "doğal seçilim ile evrim"i başlangıçta bir "teori"dir. Ancak, daha o zamanlarda, canlıların evrimleştiği bir "gerçek" olarak kabul edilmiştir. Sonrasındaki, eleştiri veya meydan okumalar, bu "gerçekliğe" değil, teorinin "değişim ile türeme", "doğal seçilim ile evrim" gibi ilkelerine yöneliktir. Çoğu araştırma ve eleştiri, nedensel açıklamalardaki eksikler ve hem evrim örüntüsünün hem de nedensel ilişkilerin hangi düzeylerde nasıl işlediği üzerine yoğunlaşmıştır. Darwin'in evrim teorisi, 17. Ve 18. yüzyıllardaki biliminsanları ve felsefecilerin bir çerçeve olarak kabul ettiği mekanik felsefe gibi bir kapsayıcı araştırma programının kurucusudur ve bugün biyoloji, Jean Gayon'un vurguladığı gibi, "Darwinci biyoloji" olarak tanımlanır.

[1] Francisco J. Ayala (2016), Evolution, Explanation, Ethics and Aesthetics: Towards a Philosophy of Biology, Academic Press, Amsterdam.
[2] Stephen J. Gould (2002), The Structure of Evolutionary Theory, Harward Un. Press, Cambridge.
[3] Aktaran, Francisco J. Ayala (2011), "Darwin's Revolution," Biological Evolution: Fact and Theories, a Critical Appraisal 150 Years after "The Origin of Species", (G. Auletta, M. Leclerc, M. M. Martinez, eds.), GBP, Rome, s. 25.
[4] Ernst Mayr (1978), "Evolution," A Scientific American Book, Scientific American, Inc., USA. Charles Darwin, (1976) Türlerin Kökeni.: Onur Yayınları, Ankara
[5] Ernst Mayr (1978), "Evolution," A Scientific American Book, Scientific American, Inc., USA. Ali Demirsoy (1984) Kalıtım ve Evrim. Meteksan, Ankara, s. 100, 246.
[6] Ali Demirsoy (1984) Kalıtım ve Evrim. Meteksan, Ankara.
[7] Francisco J. Ayala (2016), Evolution, Explanation, Ethics and Aesthetics: Towards a Philosophy of Biology.; Ali Demirsoy (1984) Kalıtım ve Evrim.
[8] Edgar Morin (1985), Kaybolmuş Paradigma İnsan Doğası, Birey Toplum Yayınları, Ankara, s. 34-35.

YOKSA BİZ MİKROP MUYUZ

Şubat 18, 2001-Ayşe Özek Karasu-hurriyet

Geçen hafta başında açıklanan İnsan Genomu Projesi'yle ilgili son bulgular, üstün bir yaratık sanılan insanın haysiyetini beş paralık etti. Genetik olarak diğer canlılardan pek de üstün olmadığımız kesinlik kazandı. Üstelik sadece maymunla değil, bakterilerle de akraba olduğumuz anlaşıldı. Yani tabiat son dakikada müdahale etmese, sinek, sürüngen veya bakteri olmamız işten bile değilmiş.

İnsanlık, Tarihteki Üçüncü Şokunu Yaşıyor.

Birincisi Kopernik'in marifetiydi. Polonyalı astronom, evrenin merkezi zannettiğimiz dünyanın güneşin etrafında turlayan aciz bir uydu olduğunu ilan edince kibrimiz alt üst olmuştu. Kainatta bir toz zerresi olmaya katlanmak kolay değildi.

Ardından Darwin'in bugün bile tartışılan evrim teorisi geldi. Kendini bütün türlerden üstün tutan ademoğlunun haysiyeti bir kez daha yerle bir oldu. Atalarımızın maymun olduğu iddiası, yenir yutulur gibi değildi.

Ve şimdi öyle bir noktaya geldik ki, **evrim teorisi**nin en ateşli karşıtları bile neredeyse maymun olduklarını itiraf edecekler. Çünkü bir takım bilimadamları, bırakın maymunla akrabalığı, atalarımızın bakterilerle cinsel ilişkiye girmiş olabileceğini ima ediyorlar.

Tabii kimse bunu küt diye doğrudan söylemiyor, ancak **İnsan Genomu Projesi**'ndeki son bulgular atalarımızla bakteriler arasında esrarengiz bir gen alışverişi olduğunu ortaya

koyuyor. Bulgu şu: ‘İnsan, toplam 223 adet geni doğrudan bakterilerden almıştır. Bunlar beyinde protein üreten genlerdir ve bir tanesi de kesinlikle depresyona neden olmaktadır.’

Herkese Tek Şifre

Genlerin nasıl geçtiği sır. Dünya üzerindeki yaşamın ilk dönemlerinde mikroplar arasında genlerin yatay geçiş yaptığı biliniyordu ama, bunların insanlara kadar ulaşabileceği asla tahmin edilmemişti.

İnsanı mikrobik bir yaratık konumuna indirgeyen bu keşfin yanı sıra insanlık onurunu ayaklar altına alan başka bulgular da var. Bunlar, genlerin hem niceliği, hem de niteliği açısından düş kırıklığı yaratan bulgular. Tabiatın canlılar arasında gen dağıtımı yaparken son derece ekonomik davrandığını, tek bir temel genetik şifre kullandığını gösteren verileri sıralayalım:

Gen sayısı zannedildiği gibi 100 bin veya üzerinde çıkmadı. 30 bin cıvarında olduğu anlaşıldı. Yani meyve sineği ve solucandaki genlerin sadece iki katı. Farenin genlerinden ise 300 adet fazla. Üstelik genlerimizin yüzde 60'ı da bu yaratıkların sahip olduğu genlerin birer kopyası.

Daha da beteri; bir şey hatırlamaya çalışırken devreye soktuğumuz toplam 17 gen, sineğin aynı eylemde bulunurken kullandığı genlerin tıpatıp aynısı. Bu genleri yaklaşık 600 milyon yıl önce yaşayan son ortak atamız olan yassı bir solucandan almışız.

İnsan DNA'sının dörtte birlik bölümü çorak. Burada hiç gen yok. Üçte birlik bölüm ise adeta hurdalık. Burada serseri mayın gibi gezinen işsiz güçsüz genler var. Bunlar esrarengiz bir amaçla, DNA içinde virüsler gibi oradan oraya dolaşıp duruyor. DNA'nın sadece yüzde 1-1.5'lik bölümünde aktif genler bulunuyor. Bunlar vücudu yapılandıran bloklar olan proteinlerin üretimini sağlıyor. Gen açısından en zengin kromozomlar 17, 19 ve 22.

Irkçılar, biraz daha aşağılanmaya hazırlanın. Dünya üzerindeki insanlar yüzde 99.99 oranında ortak genetik yapıya sahip. Yani bir insanı farklı şahıs yapan şey, genomun 0.01'inde yatıyor. Genetik ortaklık farklı ırklar için de geçerli. Üstelik aynı ırk içindeki farklılıklar, diğer ırklarla arasındaki benzerlikten daha fazla olabiliyor.,

Erkeklere duble şok: Bakterilerle atalarımız arasındaki tuhaf ilişki yetmiyormuş gibi erkekler genetik açıdan kadınlara göre daha alt kategoride yer alıyor. Bunun iki nedeni var. Birincisi erkeklerin tek kromozomu (Y) evrim süreci dışında kalmamak için kadınların (XX) kromozomlarına karşı savaş veriyor. Y kromozomu X'e göre çok daha basit bir yapıya ve çok daha seyrek gene sahip. İkincisi erkekten geçen genlerde mutasyon riski, yani hastalığa yol açma tehlikesi kadına göre iki kat daha fazla.

Bütün bu sefil koşullara rağmen yine de insanlığa bir teselli kalıyor. Hayatın kitabı, ya da Tanrı'nın insanları yaratırken kullandığı dil olarak tanımlanan genom projesini maymun ve bakteriler değil, insanlar yürütüyor.

Şimdi de Proteome maratonu başlıyor

İNSAN Genomu Projesi'ni, biri özel Amerikan şirketi Celera, diğeri uluslararası konsorsiyum olmak üzere, iki koldan yürüten bilimadamları, insanı insan yapan şeyin ne olduğunu henüz ortaya çıkarabilmiş değil. Çünkü şu ana kadar öğrendiğimiz en önemli şey, diğer canlılarla olan genetik benzerliğimiz. Yani gen sayısı veya bunların nitelikleri insanın neden bu kadar

karmaşık bir yapıya sahip olduğu konusunda bilgi vermiyor. Dahası hastalıkların oluşumu ve muhtemel tedavi yöntemleri konusunda da ipucu vermiyor.

Esas olarak hastalıklara en etkin tedavi yöntemlerinin bulunmasını amaçladığı için şimdi başka bir proje maratonu başlıyor: Proteome. Yani genlerin komutlarıyla oluşan yapı taşları proteinlerin keşfedilmesi. İnsan vücudunda yaklaşık 300 bin protein ürediği ve yapımızdaki karmaşıklığın da bu proteinlerin çok yönlü işlevinden kaynaklandığı belirtiliyor.

Genlerin tahmin edildiğinden az çıkması belirli hastalıklara yol açan faktörlerin keşfini de güçleştirecek. Çünkü hastalıkların sırrı genlerin verdiği komutla oluşan proteinlerde yatıyor. Proteinler, kanserden Creuzfeldt-Jacob'a kadar birçok hastalığın teşhis ve tedavisinin anahtarını elinde bulunduruyor. Hastalıklara çare olsun diye uzun zamandır genlerin deşifre edilmesini bekliyorduk. Şimdi de proteinlerin sırrının çözülmesini bekleyeceğiz.

TEVRAT, KURAN VE YARADILIŞ

Temmuz 03, 2015-Beyza Bilgin-hurriyet

İNSANLARIN yaratılması ve sonra cennetten kovulmaları ile ilgili hikâyenin, tarih içinde hiç eskimeyen bir konu olan kadın-erkek rekabetinde çok önemli rolü olduğu malumdur. Doğrusu ehlikitap, kadına ve erkeğe eşitsiz muamele yapmanın dayanaklarını kutsal kitaplarından çıkarmakta fazla zorlanmamıştır. Tevrat'ın Yaradılış bölümünde, Allah'ın erkeği (Âdem'i) yerin toprağından yaptığı, nefesinden üfledikten sonra onun yaşayan can olduğu yazılıdır. Allah'ın onun için bir bahçe yaptığı, bahçenin ortasında bir yerde iyiliği ve kötülüğü bilme ağacını bitirdiği, Âdem'e bahçenin bu ağacından yememesini, çünkü ondan yediği gün öleceğini tembihlediği de bildirilmiştir (2: 7-17).

Aynı bölüme göre Allah, Âdem'e yardımcı olması için, yerde ve gökte hayvanları yaratmış, Âdem bu hayvanlara isimler koymuştur. Bunların hiçbirinin Âdem'e gerçek yardımcı olmadığını gören Allah, ona en uygun yardımcıyı yaratmak üzere, Âdem'in üzerine bir uyku getirmiş, uyuyan Âdem'in kaburga kemiklerinden birini çıkararak yerini etle kaplamış, çıkardığı kaburga kemiğinden bir kadın yapmıştır. Allah kadını Âdem'e gösterince Âdem demiştir ki, "Bu benim kemiğimden kemik ve etimden ettir, buna kadın denilecek, çünkü o insandan alındı. Bunun için insan anasını ve babasını bırakacak, karısına sarılacaktır ve onlar bir beden olacaklardır." Bu anlatımın sonuna şöyle bir cümle eklenmiştir: "Ve adam ve karısı çıplaktılar ve utançları yoktu."

Mecaz İfadeler

Burada ilginç olan nokta, Âdem'in uyutulmasına rağmen olayların farkında oluşu ve kadın-erkek ilişkisini, sarılıp bir beden olacaklarını ifade edecek kadar bilmesidir. Yine de onlar, henüz çıplaklıklarının farkında değildirler ve utançları yoktur. Şeytanın kandırması ve yasak meyveyi yedirmesi ile ilgili anlatımdan da öğreniyoruz ki, Allah, Âdem'e, "Yasak meyveyi yediğin gün ölürsün" demiş olmasına rağmen, meyveyi yedikleri halde ölmemişlerdir. Daha önemlisi, şeytan yılan bedenine bürünerek önce kadını (Havva) aldattığı için yılanın ve kadının cezalandırılmasıdır. Yılan, karnı üzerinde sürünmek ve ömrünün bütün günlerinde toprak yemek üzere lanetlenmiştir. Onun ve kadının soyu birbirine düşman kılınmıştır. Soyun kadına bağlandığını da fark ediyoruz.

Cezalar Kadına

Tevrat'a göre Allah kadına şöyle hitap etmiştir: "Zahmetini ve gebeliğini ziyadesiyle çoğaltacağım; ağrı ile evlat doğuracaksın, arzun kocana olacak, o ise sana hâkim olacak!"

Erkeğe söylediği sözler ise kadını aşağılayıcı niteliktedir. "Karının sözünü dinlediğin ve ondan yemeyeceksin diye emrettiğim ağaçtan yediğin için, toprak senin yüzünden lanetlendi; ömrünün bütün günlerinde zahmetle ondan yiyeceksin ve toprağa dönünceye kadar alnının teri ile ekmek yiyeceksin, çünkü ondan alındın, çünkü topraksın ve toprağa döneceksin." Aynı bölümde şunları da okuruz: "Ve Rab Allah dedi; işte Âdem iyiyi ve kötüyü bilmekte bizden biri gibi oldu ve şimdi elini uzatmasın ve hayat ağacından yemesin ve ebediyen yaşamasın diye, Rab Allah onu cennet bahçesinden çıkardı. Ve hayat ağacının yolunu korumak için bahçenin doğusuna ve her tarafa dönen kılıcın alevini koydu!"

Kuran Anlatımı Farklı

Kuran'a göre insanın yaratıldığı toprak ve su karışımının adı 'nefis'tir; erkek ve kadın bu nefisten yaradılmışlardır ve kadının yaradılışı erkeğin yaradılışından farklı değildir (4Nisa 1). Kadın Âdem'in vücudundan alınan bir kemikten değil, Âdem'in yaradılmış olduğu nefisten yaradılmıştır. Elmalılı Hamdi Yazır bu yaradılışı, iki cinsiyetin bir tek tohumdan meydana gelişine benzetmiştir (Hak Dini Kuran Dili, C.II, S.1275). Tefsircilerin hepsi bu fikirde değildir. Tefsirlerden birçoğunda -parantez içinde-, nefisten erkeğin, kadının ise erkeğin vücudundan yaradıldığı ilavesi vardır. Bu anlayışın ulema arasında bir icma, ortak kabul olduğu bildirilmiştir.

Kuran'a göre yasak meyveyi ilk yiyen erkektir, "Âdem Rabbinin tembihini unuttu denilmiştir" (20Taha 115). Kuran'da kadının unutması da cezalandırılması da yoktur, fakat İslam edebiyatındaki yaygın kullanış yanlış kanaatlere sebep olmuştur.

DARWİNİZM, EVRİM VE İNSAN

Turan Güven-Mart 2011 - Yıl 100 - Sayı 283-turkyurdu

Bilim dünyasında "evrim teorisi" ve daha da özel olarak biyolojide "canlıların evrimi" denildiği zaman, ilk akla gelen kişi Darwin'dir. Zamanımızdan yaklaşık 180 yıl önce (1831 yılında) yaptıklarına ve yazdıklarına baktığımızda, gerçekten bunu hak eden kişilerden biri olduğu söylenebilir. İngiltere Krallığına ait Beagle adlı bir gemiyle gittiği Güney Amerika'nın batısındaki volkanik Galapagos adalarında bitki örtüsü ve hayvan çeşitliliği (özellikle sürüngenler ve kuşlar) üzerinde gözlemler yaptı. Beş yıl süren yolculuğun sonunda (1836 yılında) İngiltere'ye döndü ve adalardan topladığı örnekleri biyo-sistematikçilerle tartışarak bunların o adalara özgü türler olduğunu öğrendi. Galapagos adalarında yaptığı dikkatli gözlemlere ve elindeki diğer verilere dayanarak canlı çeşitliliğinin ortaya çıkışı ile ilgili fikirlerini Türlerin Kökeni (The Origin of Species) adlı kitabında topladı.

Darwin, canlıların hangi şartlar altında, nasıl değişikliğe uğradıklarına dikkat çekmiş; bir türün bireylerinde görülen küçük değişikliklerin (varyasyonların) uzun yıllar boyunca birikerek yeni bir türü oluşturduğunu iddia etmiştir. Bir türün bireyleri arasında "varyasyon" dediğimiz küçük farklılıklar, etrafındaki canlılara biraz dikkatli bakan hemen herkesin gözlemleyebildiği bir olgudur. Varyasyon olgusunun en anlamlı örneğini, insan türünün (Homo sapiens) bireyleri arasındaki farklılıklarda (varyasyonlarda) görüyoruz. Aynı yumurta ikizleri hariç, dünyadaki yedi milyar insan genel tür özelliklerini korumakla beraber, bireysel olarak hiçbiri birbirinin aynı değildir. İşte Darwin, türün bireyleri arasında görülen bu varyasyon olgusunu, yeni tür oluşumunun (speciation) dinamosu olarak görmüştür.

Darwin, canlıların evrimi ve çeşitlilikle ilgili görüşlerini iki temel üzerine inşa etmişti: Birincisi, "varyasyonlar" (tür içindeki küçük farklılıklar), ikincisi ise "doğal seçilimle en iyilerin hayatta kalması"… Darwin'e göre bunlar evrimin mekanizmalarıydı ve çok uzun zaman içinde yeni türlerin meydana gelmesinde işlev görüyorlardı.

Darwin, İngiliz iktisatçı ve istatistikçi Thomas R. Malthus'un Nüfus İlkesi Üzerine Deneme adlı çalışmasından etkilenmiş ve elde ettiği bilgileri canlı dünyaya uyarlamaya çalışmıştı. Malthus bu denemesinde dünyadaki gıda üretiminin aritmetik olarak, doğal nüfus artışının ise geometrik olarak arttığını ve insanlar arasında kıyasıya ölüm kalım savaşları yaşanacağını söylüyordu. Gerçekten daha sonraki yüzyıllarda insanlık büyük savaşlar yaşadı; ama bu savaşların temel sebepleri arasında gıda üretimi sorunu yoktu. Darwin, Malthus'un denemesinden etkilenerek canlılar arasında kıyasıya bir "var olma savaşı" olduğunu düşündü. Bu savaşta güçlü olanlar hayatta kalacak ve nesillerini devam ettirecekti. Biyolojik donanım bakımından ortama uyum sağlayamayan, beslenme ve üreme rekabetinde güçlü olmayan bireyler ise elenecekti. Tabiatta kendiliğinden olan bu olaya Darwin, "Doğal Seçilim" (Natural Selection) adını vermiştir. Yani Darwin'e göre tabiat her zaman güçlüden yanaydı. Darwin'in kuzeni Francis Galton, Türlerin Kökeni kitabında öne çıkan "doğal seçilim" ve "en iyilerin hayatta kalması" fikrinden ilham alarak "soy ıslahı" anlamına gelen Öjenik (Eugenics) bilimi ile ilgili ilginç fikirler geliştirdi. Nasıl ki, "doğal seçilim" yoluyla canlıların en güçlüleri seçilip zayıflar eleniyorsa, Galton, insanın zihinsel ve fiziksel kalitesinin kalıtımsal olduğunu ve insan türünün genetik yapısının da "yapay seçilim" (artifical selection) yoluyla iyileştirilebileceğini düşünüyordu. Uygun kalıtsal özellikler taşıyan ebeveynlerin daha büyük aileler haline gelmesi cesaretlendirilirken (positive eugenics), uygun olmayan kalıtsal özellikleri taşıyan ebeveynlerin çocuk sahibi olmalarının engellenmesi gerekirdi (negative eugenics).[1] Darwin, 1871 yılında yazdığı İnsanın Türeyişi (Descent of Man) adlı eserinde kuzeninin bu fikirlerine karşı çıkmıştır.[2]

Darwin'in 150 yıl önce ortaya attığı fikirler, onun savunucuları tarafından, neredeyse biyolojinin paradigması ve düşünce hayatına yön veren bir ideoloji olarak sunuldu. Gerçekten günümüzde Darwincilik veya Darwinizm, bilim kılıfı giydirilmiş bir dünya görüşü ve ideolojiye tekabül etmektedir. İdeolojilerin insanın zihinsel ve entelektüel yeteneklerini nasıl dondurduğunu, gerçekleri algılamada nasıl bir körlük yarattığını yaklaşık 200 yıldan beri herkes bilmektedir. Darwinizm de, bilim dünyasında böyle bir körlük yaratmış; içinde büyük boşluklar bulunan bu teori, bir ideoloji haline dönüştürülmüştür. Darwinciler insanın, hayatın, dünyanın ve evrenin ancak Darwinci ideolojinin bakış açısı ile anlaşılabileceğine inanırlar. Bu, bilimsel olmaktan oldukça uzak bir düşüncedir. Eğer bir teori "tartışılabilirlik" ve "yanlışlanabilirlik" potansiyelini taşırsa bilimselliğini korur; ama ideolojiye dönüştürülürse, bilimsel olmaktan çıkar. İdeolojiler, ister bilim adına ister fikir adına savunulsun, sonuçta insanların uydurduğu bir dindir. İdeolojiyi eleştiremez ve tartışamazsınız; ya inanır ya da reddedersiniz… İşte günümüz biyolojisinin en önemli tartışma konularından biri olan "evrim teorisi", Darwin'in takipçileri tarafından bir ideoloji haline getirilerek, bilimsel bir teori olmaktan çıkarılmıştır. Darwincilere göre, her bilim adamı biyosferi, biyosferdeki hayatı ve hayatın çeşitliliğini onlar gibi anlamak zorundadır. Hayat denilen karmaşık ve mükemmel gerçeği basite indirgedikleri yetmezmiş gibi, bir de bu ideolojiyi topluma ve insanlığa "hayat felsefesi" ve "bilim" gibi yutturmaya çalışmaktadırlar. Çocuklarımız bunların saçma sapan fikirlerini "biyoloji" altında öğrenmek zorunda kalmaktadır. Evrim teorisi, neredeyse biyolojinin amentüsü haline getirilmiş ve tartışılmaz mutlak bir gerçek olarak sunulmuştur. Yukarıda da ifade ettiğimiz gibi, tartışılmayan ve eleştiriye açık olmayan bir teori nasıl bilimsel olabilir? Teorideki büyük boşlukları eleştirenler bilimsel olmamakla suçlanmakta ve aşağılanmaktadır. Sanki evrim teorisini eleştiren biyologlar, canlılardaki değişime karşılarmış gibi gösterilmektedir. Oysa evrim teorisine eleştirel bakan biyologlar, modern biyolojinin ortaya koyduğu bilgilere dayanarak hiçbir canlının kendiliğinden ve rastgele meydana gelemeyecek kadar karmaşık olduğunu söylemektedirler. Ayrıca, bir türün bireyleri arasındaki farklılıklar (varyasyonlar) uzun zaman içinde birikerek başka bir türü oluşturma gibi potansiyele sahip değildir. "Yeni tür" diye tanımlanan canlı, daha önce tanımlanmış yaşayan

türün bireylerindeki varyasyonlardan başka bir şey değildir. Mesela bir fare türünü ele alalım; bu türün bireylerindeki varyasyonlar ne kadar birikirse biriksin, kanatlı bir fare türüne farklılaşma olmayacaktır. Çünkü varyasyonlar türe özgüdür ve değişim türün sahip olduğu biyolojik donanımın müsaade ettiği yere kadardır. Biyolojik donanımı zorlayacak ve ötesine geçecek "varyasyon birikimi" diye bir şey yoktur. Bu hipotetik bir fikirdir ve tabiatta gözlemlenen bir şey değildir. Temel hayat olaylarına (enerji üretimi-dönüşümü, protein sentezi, üreme ve kendini kontrol) ve yapısal benzerliklere (anatomik-morfolojik, hücresel ve moleküler düzeyde) bakarak bugünkü canlı türlerinin ilkel bir ortak atadan evrimleştiğini iddia etmek bilimsel bir yaklaşım değildir. Yeryüzündeki hayatın çeşitliliği bu kadar basit bir yaklaşımla açıklanamayacak kadar karmaşıktır.

Gerçekten Darwinci ideolojinin evrene, dünyaya ve hayata başka hiçbir ideolojide olmayan bir indirgeyici bakışı var. Yani onların tanımladığı dünya, bugün içinde yaşadığımız dünyadan çok daha basit ve gerçek dışı… Bu indirgemeci bakış, hiçbir zaman hayatın anlaşılmasını sağlayan bilimsel bir bakışı yansıtmadı. En büyük yanılgıya, insanı tanımlarken düştüler. Evrimci-ateist biyologlar, insanı sıradan bir canlı türü olarak tanımlamaktan neredeyse büyük zevk almaktadırlar. Onlara göre insanın ilk atası bir zamanlar ağaçlarda böcek yiyerek hayatını sürdüren bir organizmaydı. Bu ata organizma milyonlarca yıl süren bir doğal seçilim yoluyla evrimleşti ve tesadüfler bugünkü modern insanı ortaya çıkardı. Aman ne güzel bir açıklama… Biyoloji ve antropolojinin verilerinden ancak bu kadar çarpık bir açıklama çıkarılabilir. En basit bir canlıyı tanıyan bir biyoloğun, insan denilen karmaşık bir varlığı, ilkel bir hayvansal atadan doğal seçilimin ve tesadüflerin inşa ettiğini söyleyebilmesi mümkün değildir. Bu, ancak hayat hakkında hiçbir bilgiye sahip olmayan birilerinin saçmalıkları olabilir. İnsana özgü biyolojik, ruhsal ve zihinsel-entelektüel donanım hep inkâr edilmektedir. Kaldı ki, zigot denilen bir hücrenin (yumurta ve spermin birleşmesiyle meydana gelen hücre) belli bir program ve düzen içinde geçirdiği ardışık bölünmelerle insanın nasıl inşa edildiğini gören birinin, bu olup bitenleri tesadüfle açıklaması, onun aklından bir zorunun olduğunu gösterir. Bırakınız insan gibi karmaşık bir varlığın tesadüflerle inşasını, bir DNA ve protein molekülünün bile tesadüfle inşa edilmesi mümkün değildir. Bir hücrenin rastgele inşası ve mükemmel bir organizasyona gelebilmesi için bırakınız milyar yılları, dünyanın yaşı bile yetersiz kalır. Batılı bilim adamları ve onların kötü bir taklitçisi olan yerli takipçiler, akıllara durgunluk veren fikirlerini etrafta bilim diye yutturmaya çalışıyorlar. Bunlar hiç insan için "verili" bir özelliğin olduğunu dile getirmedikleri gibi, insanı doğal seçilimin inşa ettiğini iddia ediyorlar. Galiba aklın dibe vurması denilen şey bu olsa gerek… Aşağıdaki alıntıları okuyunca sizler de bana hak vereceksiniz.

Clifford T. Morgan, Psikolojiye Giriş[3] adlı meşhur kitabının "Evrim, Genetik ve Davranış" bölümünde insanı şöyle tanımlıyor: "Kendimizi meleklere çok yakın bir düzeyde görsek bile hayvan türünden olduğumuzu unutmamamız gerekir. Adımız Homo sapiens'tir. Evrim sürecinde binlerce yıl boyunca biçimlenmiş psikolojik yetenekleri ve beden yapıları olan ilginç yaratıklarız." "…Dolayısıyla, hayvan yanımızın veya genetik ana yapımızla ilgili davranışların da araştırılması gerekmektedir."

Harvard Üniversitesinden Robert L. Trivers, Richard Dawkins'in, Gen Bencildir[4] adlı eserine yazdığı bir önsözde şu görüşlere yer veriyor: "Şempanze ve insanın evrimsel geçmişlerinin yaklaşık yüzde 99,5'i ortaktır; yine de birçok mantıklı insan şempanzeye eğri büğrü, insanla ilişkisiz, tuhaf bir yaratık olarak bakar ve kendisini mutlak yaratana erişme yolunda bir basamak taşı olarak görür. Evrimci için böyle bir şey olamaz. Bir türü diğer bir türden üstün kılacak hiçbir nesnel dayanak yoktur. Şempanze ve insan, kertenkele ve mantar, hepimiz, üç milyar sene kadar önce doğal seçilim olarak tanıdığımız bir süreç içerisinde

evrimleştik.” (…) “Bizi doğal seçilim inşa etmiştir ve eğer kendi kimliklerimizi kavrayabilmek istiyorsak anlamamız gereken de bu doğal seçilimdir.”

Biyolojide önemli bir bilimsel keşfin sahibi olan Mahlon B. Hoagland, Hayatın Kökleri[5] adlı kitabında, hayatın bir rastlantı ile meydana geldiğini her bölümde tekrarlıyor ve şu fikirlere inanıyor: “ … evrimde her adım rastlantıya dayanan bir olaydır, bu nedenle önceden bilinemez. İnsanlar dâhil bütün canlı yaratıklar, son derece rastlantısal olayların ürünüdür. Denebilir ki, insanlar olarak bugün kendimizi tanıdığımız biçimimiz, son derece ender bir rastlantıdır.” (…) “Değişme ve doğal seleksiyonun insan varlığını açıklamak için ‘yeterli’ olduğunu söyleyerek bitiriyoruz.”

Aklı dibe vurduran bir alıntıyı ise Richard Dawkins adlı sözüm ona bir bilim adamından (!) yapıyorum. Gen Bencildir adlı eserinde şöyle diyor: “Bir gezegendeki zeki varlıklar, gün gelir, kendi varlıklarının nedenini soracak yaşa gelirler. Eğer günün birinde uzaydan dünyaya üstün yaratıklar gelirse, uygarlığımızın düzeyini değerlendirmek için soracakları soru şu olacaktır: ‘Evrimi keşfettiler mi?’ Canlı organizmalar üç bin milyon yıldan (3 milyar yıl, demek istiyor T.G) daha uzun bir süre dünya üzerinde var oldular ve neden yaşadıklarını hiç bilemediler, ta ki güneş doğana ve ışınları bir tanesine ulaşana dek… Bu kişinin adı Charles Darwin’di… Dürüst olmak gerekirse, başkaları gerçeği belli belirsiz sezmişlerdi. Ancak ilk kez Darwin, neden var olduğumuzun tutarlı ve kabul edilebilir bir açıklamasını yapmıştır.”[6]

Son alıntıyı da, Batılı bilim adamlarının yorumlarını birkaç kelime değişikliği yaparak taklit eden ve özgün bir fikir üretmeye yeltenmeyen Prof. Dr. Ali Demirsoy’un Kalıtım ve Evrim adlı kitabından yapmak istiyorum. Demirsoy şöyle diyor: “Birçok kişi insanları hayvanlar âleminin içinde değerlendirmenin küçültücü ve aşağılatıcı olduğuna inanır ve insanları tüm diğer hayvanlardan ayrı olarak değerlendirmeyi yeğ tutar. Fakat bugünkü bilgilerimizin ışığı altında insanların diğer hayvanlardan belirli derecelerde farklılaştığını; ama onlardan tamamen ayrı bir özellik göstermediklerini de biliyoruz.” (…) “ Hayvan türlerinden biri olarak, biz insanlar, diğer türler gibi evrim yasalarına uyarız.” [7]

Yukarıda sıraladığım alıntılar, Batı medeniyetinin ve düşünce sisteminin insana bakışını, hiçbir kuşkuya yer bırakmayacak şekilde ortaya koymaktadır. Böyle bir medeniyetin merkezinde, hayvansal bir atadan evrimleşmiş ve her an bu hayvansal davranışlarına dönüş yapabilecek sorumsuz bir insan modeli bulunmaktadır. Bu insan, ancak dünyevi kanunlar, toplumsal baskılar ve organize olmuş güçlerle hizaya getirilebilir. İşte bizim medeniyetimizle Batı medeniyeti arasındaki temel fark, insana bakışta ve insanlık anlayışında ortaya çıkmaktadır. İşte bunun için bilim ve teknoloji, Batı’nın elinde 20. ve 21. yüzyılın en kanlı savaşları için bir araç haline gelmiştir. Nükleer, kimyasal ve biyolojik silahları icat edip insanlar üzerinde ilk kullananlar da onlardır. İşkencelere, soykırımlara ve toplu katliamlara (Almanya’da holokost, Rusya’da pogromlar) kalkışmaları, insanlık dışı zulümlere duyarsız kalmaları bu çarpık “insanlık anlayışına” dayanmaktadır. Batı’nın tek anladığı şey güçtür. Darwin’in “doğal seçilim” teorisi içine yerleştirdiği “güçlüler yaşar zayıflar elenir” şeklinde özetlenen fikirleri, Batı’nın hayat felsefesidir.

İnsan, içinde yaşadığı evrende çok sayıda soruna muhatap olan ve buna karşı çok çeşitli çözüm stratejileri geliştirebilen bir varlıktır. Böyle bir varlığı, ideolojik kalıpların içine hapsederek yeteneklerini köreltmek ve canlılar âleminin sıradan bir üyesi gibi tanımlamak büyük hata olacaktır. Bugünkü dünya sistemine daha ileri bir sistem önerisinde bulunmak isteyenler, bu sapık anlayışı kökünden sarsacak yeni bir paradigma ve yeni bir yaklaşım ortaya koymalıdırlar.

Kaynaklar:

[1] Snustad D. Peter & Simmons Michael J. (2000). Principles of Genetics. Second Edition. New York-Toronto
[2] Tort Patrick (2008). Darwin ve Evrimin Bilimi. Yapı Kredi Bankası Yayınları Genel Kültür Dizisi. İstanbul
[3] Morgan, C.T., Psikolojiye Giriş, (9.Baskı), H.Ü.Psikoloji Bölümü Yayınları, Yayın No: 1. (Çeviri: Sirel Karakaş ve arkadaşları), 1991.
[4] Dawkins, R., Gen Bencildir, (3. Baskı), TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları: 19, (Çeviri: Asuman Ü. Müftüoğlu), 2001.
[5] Hoagland, Mahlon B., Hayatın Kökleri (3. Basım), TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları Dizisi: 1. (Çeviri: Şen Güven, Alev Serin), 1994.
[6] Dawkins, R., Gen Bencildir, (3. Baskı), TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları: 19, (Çeviri: Asuman Ü. Müftüoğlu), 2001.
[7] Demirsoy A., Kalıtım ve Evrim, (3. Baskı), METEKSAN Yayınları No: 5, Ankara, 1988

DARWİN'İN HİÇBİR ZAMAN BİLEMEYECEKLERİ

Haziran 14, 2020-www.yesilscience.com/tr/

Etrafımıza baktığımızda bir çok değişik canlı türü görmekteyiz ,neden burada bu şekilde oldukları Evrim teorisiyle açıklanmaya çalışılmaktadır.Teoriler genelde insanları tatmin etmez ve dikkate alınmazlar. Bize mutlak doğruyu söyleyenler kanunlardır şeklinde bir algı vardır ve teoriler yeterince geliştiklerinde kanun olurlar gibi eğitim sisteminden kaynaklı yanlış bilgiler vardır.Kanun fenomenin ne olduğunu söyler Kütle çekim kanunu cisimlerin birbirlerine kuvvet uyguladığını söyler fakat nasıl sorusunu sorduğumuzda cevap veremez,elma ağaçtan yere düşmektedir fakat nasıl düşmektedir burada teoriler devreye girer.Kütle çekim teorisi ,evrim teorisi,devre teorisi,hastalık yapıcı mikrop teorisi bu teoriler modern biyoloji ve mühendisliğin temellerini oluşturmaktadırlar.

Evrim bir kanundur elmaların yere düşmesi gibi,laboratuvar ortamında veya fosil kanıtlarıyla gözlemlenmiştir.Evrim teorisi ise nasıl sorusuna cevap verir.Eski Yunan'dan beri canlıların nasıl zaman içinde değiştiği ile "evrim teorileri" bulunabilmektedir.Evrim teorisini çürütmeniz evrim olayını yok etmez daha başarılı bir açıklama getirirsiniz.

Teoriler açıklayabildikleri alan kadar güçlüdürler,Newtonun kütle çekim teorisi yüksek hızlarda çalışmaz ve eksiktir,bu eksiği Einstein kapatmıştır fakat Einstein'ın da teorileri eksiktir.Teoriler zaman içerisinde üst üste eklenerek güçlenirler eksik oldukları yanlış oldukları anlamına gelmez sadece geliştirilmeleri gerekir bazıları da toptan yıkılabilir tabi.

Darwin'in evrim kuramı tabii ki de eksiktir ve kendisi de bunu bilmektedir.Evrim tam anlamıyla nasıl gerçekleşmekteydi,canlılar çocuklarına özelliklerini nasıl aktarmaktaydı, popülasyon içinde varyasyon nasıl yaratılıyordu? Bu soruların cevabını genetik çalışmalar sayesinde bilmekteyiz fakat Darwin yaşadığı zaman nedeniyle bilemezdi.

Gelecekten Darwin'in Mendel'e teşekkürü

Aslında Darwin ve Mendel kısada olsa aynı zaman diliminde yaşadılar fakat birbirlerinden haberleri olmadı.

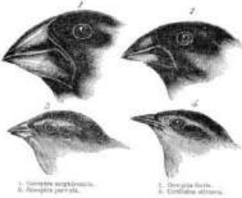

Mendel manastırda öğretmenlik yaparken aynı zamanda bezelye bitkileri üzerinde deneyler gerçekleştirmekteydi ve genetiğin temellerini attığının farkında değildi.Çalışmalarını bilimsel topluluklara anlattığında çok fazla ciddiye alınmadı ve çalışmaları 35 yıl boyunca unutuldu.

Günümüzde evrim teorisinin çalışma mekanizmalarının temelinde genetik bulunmaktadır.Darwin'in Mendel'den haberi olsaydı evrim teorisini daha geliştirebilirdi. Fakat biz biliyoruz,bir canlı doğal seçilime uğradığında aslında canlıyı inşa eden genetik bilgi seçilime uğramaktadır.Genler dışarıdaki dünya ile direkt etkileşmez ürettikleri makineler etkileşime geçer ve ortama en çok adapte olan(bir çok mekanizma olabilir) canlının bilgisi gelecek kuşaklara aktarılır.Genetik bilgideki değişim(eşeyli üreme,mutasyonlar) popülasyonda neden varyasyon oluştuğunu açıklar.Aynı ebeveyne sahip olmanıza rağmen kardeşinizden genelde farklısınızdır.

Genetik bilgide biriken küçük veya büyük değişimler uzun zaman ile birleşince dramatik farklılaşmalara yol açmaktadır.Fare benzeri bir canlıyla başlayarak Fil türüne ulaşabilirsiniz.Yaşam ağacında çoğu dal kurudur, çevreye adapte olabilmek ve ani değişimlere dayanabilmek zordur.

Nasıl ?

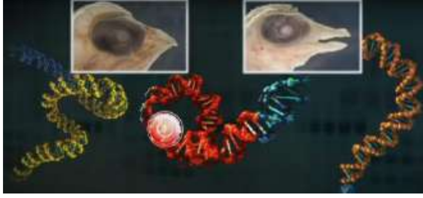
Darwin, HMS Beagle gemisi ile araştırma gezisinde gittiği noktalardan canlı örnekleri toplamaktaydı.

Gezi sürecinde gidilen en ilginç noktalardan biri de Galapagos Adalarıdır.Bu 14 büyük ada Güney Amerika kıtasınının 1000 km batısında yer alır ve **en önemli özelliği izole olmalarıdır.**

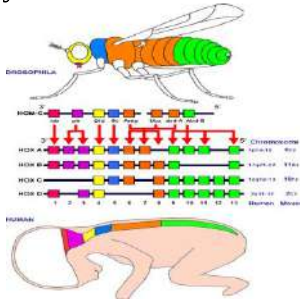
Adalar ana karadan çok uzak olsada yaşam bir şekilde yolunu bulmuştur.Darwin topladığı canlı örnekleri eve döndükten sonra incelemeye başladı,neden farklı adalardan toplanan ispinozlar farklı gaga şekillerine sahipti?Kuşlar farklı adalarda yaşamaktaydılar ve yaşadıkları adada bulunan baskın besin türü değişmekteydi örneğin bir adada çok miktarda kaktüs çiçeği veya sert kabuklu bulunabilir.Kaktüs çiçeği ile beslenen türler kerpetene benzer ince uzun bir gagaya sahip olanlar çiçeklerdeki nektara daha kolay ulaşabileceği için avantaja sahip olacaktır ve popülasyonda bu özellik yayılacaktır.Benzer şekilde kabuklu yemişleri kırmak için güçlü gagaya sahip olanlar seçilecektir.

Bütün genler eşit değildir

Araştırmacılar kaktüslerin ve kabuklu yemişlerin ana besin kaynağı olan farklı adalardan topladıkları ispinoz yumurtalarından kuşların embriyonik gelişimlerini incelediler.Gaga yapımında rol oynayan proteinleri üreten genin aynı olduğu farkedildi farklı olan şey ise genin ne zaman ve ne kadar aktif olduğuydu.Bu farklılık gagayı üreten genlerde değil onları kontrol eden genlerden kaynaklanmaktaydı.**Varılan sonuç ise bütün genler eşit değildir, bazı genler diğerlerinin patronudur ve çalışmalarını düzenlemekteydi.**

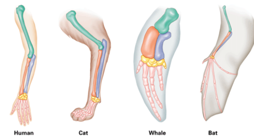

Hox genleri
Hox genleri neredeyse bütün hayvanlarda bulunur ve vücut planlarını düzenlemekte görevlidir.Hox genleri tanımladıkları vucüt bölümlerinin sırasına göre uygun bir şekilde kromozom üzerinde düzenlenmişlerdir.Baş kısmından sorumlu olan genler, Hox gen kümesinin sıra olarak başında bulunur.Hox proteinleri DNA'ya bağlanarak diğer genler üzerinde düzenleyici görev alırlar,gaga örneğinde gördüğümüz gibi patron veya yönetmenlik görevi almaktadırlar.Transkripsiyon faktörler olarak hücre bölünmesi,yıkımı ve farklılaşmasını yönetebilirler.

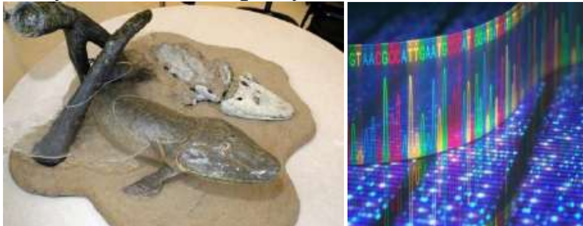

Hox genlerinin vucüt mimarilerini yönettiğini biliyoruz peki bu genlerde mutasyon,kopyalama veya silinme yaşanırsa nasıl sonuçlarla karşılaşırız?

Balıklarda bulunan yüzgeç, araba sürmek veya uçmak için kullanılabilir hale gelir.Örneğin insan,kedi,balina ve yarasanın kökenleri aynı fakat fonksiyonları farklı organları incelebilir.**Evrimsel süreçte mimariler en baştan inşa edilmez, elde olan üzerinde küçük değişimler meydana gelir,mikro evrim moleküler veya organ düzeyinde olabilir bu olaya eksaptasyon denir.**Küçük değişimler milyonlarca yıl boyunca birikir, türleşme ve makro evrimi doğurur.

Kollar ve bacaklar
Karada yaşayan kol veya bacak türevlerine sahip canlıların bir ortak atası olmalıdır.Bu ortak ata,ara form olarakta görülebilir.Buradaki fosilin ismi Tiktaalik olarak geçmektedir ve yaklaşık 365 milyon yıl önce yaşamıştır,bu uzun süreçte Tiktaalik'in yaşadığı sıcak su havzası donmuş bir dağa dönüşmüştür.Balıktan farklı olarak ön yüzgeçlerde karaya adaptasyonu sağlayacak deşiğimler meydana gelmiştir.Sadece yüzgeçlerde değil gözler ve boyunda suyun dışına çıkışı kolaylaştıracak adaptasyonlar kazanmıştır.

İnsan DNA'sının yaklaşık %2'si protein kodlar ve %50'si kopyala yapıştırdan oluşmaktadır."Çöp DNA" olarak adlandırılan ve protein üretmeyen kısımlar aslında çok

önemlidir.Bu kısımlar trankripsiyon faktörlerinin bağlanması, bazı fonksiyonel RNA'ların üretilmesi,telomerlerin ve sentromerlerin oluşumu gibi süreçlerde görev alır.

Sonuç olarak teoriler sürekli olarak test edilirler, her testi başarıyla geçtiklerinde daha da güçlenirler fakat tek bir uyumsuz tahmin binlerce başarılı tahmini yok sayar ve teorinin tekrar gözden geçirilmesi veya geliştirilmesini gerektirir.Genetik ile güçlenmiş evrim teorisi şuana kadarki sınavları başarıyla geçmiştir fakat yine de eksiktir.Yaşam Darwin'in tahmininden daha karışıktır,kendisi bu probleme ortadan giriş yapmıştır problemin altında yaşamın başlangıcı üstünde ise ekosistemin evrimi bulunur.Darwin'in tehlikeli fikri biyolojiden çıkarak fizik,kimya,sosyoloji,psikoloji,bilgisayar bilimleri gibi alanları da geliştirmekte veya reforme olmaya zorlamaktadır.
— Teorileri anlamak adına: Bütün kuğular beyaz değildir. —
— Kaynaklar —
https://youtu.be/ov00SrBwjKQ

YARATILIŞ TEORİSİNE KARŞI AKPM KARARI BİR BAĞNAZLIK ÖRNEĞİDİR!

Prof. Dr. Orhan Kavuncu-turkocaklari.org

7 Ekim 2007 tarihli Radikal gazetesinde İsmail Saymaz'ın haberine göre, Adnan Oktar'ın Harun Yahya müstear ismiyle ve kendi ismiyle yayınladığı kitapların ve CD'lerin Avrupa'da da bolca dağıtılıyor olmasından rahatsızlık duyan bazı parlamenterlerin verdiği önerge, Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi ilgili komisyonunda ve 4 Ekim 2007 tarihli Genel Kurul Toplantısında 1580 sayılı kararla kabul edilmiş.. Karar göre, AKPM, Eğitimde Yaratılış Teorisinin Okutulmasının zararlı olduğunu, demokrasi ve insan hakları bakımından bir tehlike oluşturacağını, tavsiye niteliğinde, hükme bağlamış..

Aklıma hemen iki örnek geldi: Birinde üniversiteden bir biyoloji profesörü arkadaşımla konuşuyordum. Katı bir Yaratılışçı idi. O kadar ki, evrimcilerin kullandığı her bilgiyi yanlış sayıyordu; mutasyon diye bir şey olmadığını söylemeye kadar işi vardırmıştı.

Diğeri Milliyet Gazetesinde 1985-1990 arasında çıkmış bir yazıydı. Onun yazarı da biyoloji profesörü ve katı bir evrimci idi. O da şimdi hatırlayabildiğim kadarıyla "evrim teorisine karşı çıkmak Atatürkçülüğe karşı çıkmaktır" diye yazıyordu.

Avrupa Konseyi parlamenterler Meclisi'nin (AKPM) aldığı 20 maddelik kararı okuyunca işte bu iki örneği hatırladım ve "bağnazlık batının genlerinde var galiba" diye düşündüm..

Evrim Teorisi, yeryüzündeki bütün canlıların bir tek kökten, bir RNA veya DNA molekülünden evrimleştiğini, o ilk molekülün de kendiliğinden oluştuğunu iddia eder. Yaratılış Teorisi ise, her canlı türünün (Allah tarafından) ayrı ayrı yaratıldığını, mevcut türlerin ortak ata formlara sahip olmadığını iddia eder.

Her iki teori de, aslında teori değil, birer faraziyedir, bilimselliği tartışılır birer hipotezdir. Çünkü, tabiatta tarih öncesi geçmişte bir tek defa olmuş bir olayın deneme, yanılma yoluyla "in vitro" tekrarlanması bugüne kadar başarılabilmiş değildir. Evrimcilerin, bütün canlıların ondan evrimleştiğini iddia ettiği ilk molekül, hangi şartlarda ve nasıl meydana gelmiştir? Bugünkü bilgilerimize göre, bir DNA veya RNA molekülünün sentezlenebilmesi için ortamda

mutlaka bir ana DNA molekülünün olması gerekiyor. Böyle bir ana molekül olmadan sentetik RNA veya DNA yapma çalışmaları, başarılı olamamıştır.

Öte yandan canlılar arasında bir varyasyon vardır ve bunun mevcut formların zaman içinde farklılaşmasıyla ortaya çıktığı ispat edilebilmektedir. Ancak bu, türler arası varyasyonu değil, bir tür içindeki varyasyonu açıklamaya yetmektedir. Yaratılış teorisinin, evrimcilerin işine yarayan her şeyi reddetme bağnazlığıyla yaklaşacak olursak, bugünkü insan ırkları arasındaki farklılıklar, hepsinin ortak bir atadan değil, her ırkın farklı bir atadan geldiğini kabul etmek durumunda kalırız. Oysa yaratılışçılar da evrimciler de insanın ortak bir atadan geldiğinde birleşiyorlar. Bilimsel olmama bakımından, her insan ırkının farklı bir atadan geldiği görüşüyle, bütün insanlığın ortak bir atadan geldiği görüşü arasında fark yoktur.

Kendiliğinden olma konusu da oldukça tartışmalı bir konudur. Bu konuda da taraflar yanılsama içindedirler. Belirli şartlar tahakkuk ettiğinde o ilk nükleotid oluştuysa, o şarların tahakkuk etme ihtimalinin sıfıra çok yakın küçüklüğüne bakarak, yaratılışçılar, "bu kadar küçük ihtimalle bir şeyin tesadüfen olmasından bahsedilemez" demektedirler. Meselâ bir zarı attığınız zaman "altı" gelme ihtimali 1/6'dır, gelmeme ihtimali 5/6'dır. Ama altı gelmezse ne gelecektir? Mümkün olan bütün sonuçların ihtimali eşittir. Biri gelmezse öbürü gelecektir. Dolayıyla tek bir olayın olma ihtimalinin küçüklüğünden, olmama ihtimalinin büyüklüğünden dolayı, "tesadüfen" olamayacağını söylemek "diyalektik" bir yanılsamadır. Çünkü, misalimizde de olduğu mümkün olan sonuçlar "bir ve bir değil" gibi iki tane değildir; mümkün olan altı sonuçtan birisi mutlaka olacaktır ve her birinin ihtimali aynı küçüklüktedir.

Demek ki, ilk molekülün ortaya çıkması için gerekli şartlar setinin olma ihtimalinin çok küçük olması, o olmazsa olacakların da her birinin ihtimalinin aynı şekilde küçüklüğünden dolayı, olmayacağı anlamına gelmez.

Yaratılışçıların bu yanılsamasına karşılık, evrimciler de, "tesadüfen" kavramını açıklayamıyorlar. Kendiliğinden bir şey olabilir mi? İlk molekülün ortaya çıkmasını, bu şekilde, belirli şartların oluşmasına bağlamakta herkes hemfikir ama, niye mümkün olan öteki sonsuz sayıda sonuçtan biri değil de bu şartlar seti tahakkuk etmiştir? Biz sebebi bilinemeyen veya açıklanamayan sonuçlara olaylara "tesadüf olayları" diyoruz. Bizim bilemediğimizi, mümkün olan sonsuz sayıda sonuç arasından, o şartlar setini tahakkuk ettiren irade biliyordur. Böyle bir iradenin varlığını hiçbir bilim adamı inkâr edememektedir. En ateistleri dahi "doğanın gücü, doğanın iradesi" demek durumunda kalmaktadır.

Bizim düşünce tarihimizde, Darwin'in görüşlerine çok yakın görüşler hem de Darwin'den yüzyıllar öncesinden beri yazıla gelmiştir; ancak Allah'ın yaratma kudretinde itiraz için değil, yaratma fiilinin bir idraki olarak.. Bizde yazılmış olması da, Evrim teorisini kabul etmeye yetmiyor. Çünkü açıklamayan fenomenler seti çok fazla.

Avrupa Parlamentosu, bu iki teoriden birincinin bilimsel, ikincinin teolojik olduğunu söylüyor. Ben de pek merak ediyorum: evrim teorisini "Allah, önce bir DNA veya RNA molekülü yarattı. Sonra da bütün canlıları bu molekülden evrimleştirdi" diye ifade edersek teolojik olduğu için bilimsel olmaktan çıkacak mı? Ya da yaratılış teorisini, "her tür uygun koşullar altında kendiliğinden ortaya çıkmıştır" şeklinde ifade etsek, Allah'ın yaratma kudretinden bahsetmediğimiz için teolojik olmaktan çıkacak ve bilimsel mi olacak?

İsterseniz biz batıyı kendi bağnazlığıyla baş başa bırakalım. Onlarda olmayan bir şeyin üzerine kendi düşünce ve mantık sistemimizi yerleştirmek bizim için zor olmasa gerek: Akıl

ve gönül birliği.. Batıda üniversiteyle kilise, bu birliği kuramadılar. Akıl, her yerde olduğu gibi, batıda da, inançtan şüphe etti. Ve kıyasıya kavga ettiler.

Oysa bizde, şüpheye iltifat edilmedi. Bizim medeniyetimiz, şüphenin, akılla iman arasında kavganın değil, tam tersine akılla iman arasındaki kurulmuş olan ahengin medeniyetiydi.

GERİCİLEŞEN BURJUVAZİNİN AKLA VE BİLİME SALDIRISI

Kerem Dağlı-1 Nisan 2009- Marksist Tutum dergisi, no.49

2009'un UNESCO tarafından "Darwin Yılı" ilan edilmesiyle birlikte evrim teorisi konusundaki tartışmaların alevleneceği zaten belliydi. Türkiye'de de tartışma, *Bilim ve Teknik* dergisinin Darwin'le ilgili kapağının sansürlenerek değiştirilmesiyle gündeme girdi. TÜBİTAK (Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurulu) derginin Mart sayısının Darwin ve evrim teorisine ayrılmış olan kapağını ve içerdeki ilgili yazıları çıkartarak yerine küresel iklim değişikliğiyle ilgili bir kapak koydu.

Bu gelişme burjuva medyada hemen manşetlere taşındı ve arkasından da gürültülü bir şekilde polemikler başladı. Kimileri bunu AKP'nin "şeriatçılığının" bir göstergesi sayarken kimileri de olayı örtbas etmeye çalıştı. Evrim teorisinin bilimsel bir teori sayılamayacağını söyleyenlerle, şeriatın kapımıza dayandığını söyleyenlerin sesleri birbirine karıştı. Tartışmalar, 2009'un Darwin Yılı olması vesilesiyle de, hızlıca evrim teorisi ile onun karşıtı olarak sunulan "yaratılışçılık, akıllı tasarım" gibi konulara, bunların müfredata sokulup sokulamayacağına vs. kaydı.

Oysa ne Türkiye'deki ne de uluslararası alandaki tartışmalar yenidir. Evrim teorisi konusundaki bu tartışmalar, Darwin'in çalışmasını ortaya koyduğu 1859 yılından bu yana hem bilimsel hem de siyasal ve ideolojik düzlemde devam ediyor.

Darwin'in *Türlerin Kökeni*[*] isimli kitabıyla açıkladığı evrim teorisi, 150 yıldır siyasal gericiliğin ve dini kurumların saldırısı altındadır. Bu saldırının ana nedeni, evrim teorisinin, felsefenin ve bilimin başat konularından biri olan "canlıların ve insanın varoluşu" meselesinin kavranılmasına sağladığı diyalektik ve materyalist temeldir. Her ne kadar ortaya konulduğu dönemde ve ilk haliyle eksiklikler içerse de ilk kez evrim teorisi, bütün canlı türlerinin belirli doğa kanunları çerçevesinde maddi bir temelde varolarak geliştiğini ve bir evrimden geçerek bugünkü haline geldiğini bilimsel olarak açıklıyordu. Kuşkusuz bu, her türden gerici ve idealist öğreti için bir ölüm fermanı demekti.

Aradan geçen 150 yılda evrim teorisine yöneltilen saldırıların niteliği de evrim geçirdi. Kilisenin yanına gericileşen burjuva katmanlar da eklendi. Üstelik bugün gerici saldırıların hedefi olan sadece evrim teorisi de değildir. Bilimden sanata ve günlük hayata kadar her alanda burjuvazi idealist bir bakış açısını hâkim kılmaya, düşünmeyen, sorgulamayan bir "aklı" varetmeye uğraşıyor. Evrim teorisinin derslerden çıkarılmaya çalışılması veya "yaratılışçılık", "akıllı tasarım" gibi safsataların "bilimsel teori" denilerek müfredatlara sokulmaya uğraşılması, bu tür safsataları yaymak için milyonlarca dolar harcayan kurumlara göz yumulması bundandır. Bilimin ulaştığı en son birikim ve imkânlarla, büyük kaynaklar seferber edilerek gerçekleştirilen CERN projesi gibi projeleri bile, evrenin doğaüstü veya "akıllı" bir yaratıcı tarafından yaratıldığının ispatlanacağı beklentisiyle pazarlayan sözde bilimciler mevcut. "Tanrı parçacığı" yahut "inanç geni" türünden saçmalıklar bilimsel sıfatlarla insanların önüne sürülüyor.

Oysa geçmişte bizzat burjuvazinin kendisi, akıldışılığı temsil eden kiliseye ve feodal kurumlara karşı aklın gücünü yedeğine almış, öncü bilim ve fikir adamlarına genelde arka

çıkmıştı. Son tahlilde evrim teorisi de gericiliğe ve tutuculuğa karşı çıkışın bir ifadesiydi ve 19. yüzyılın entelektüel atmosferini belirleyen sanayi devrimlerinin, burjuva devrimlerinin, toplumdaki müthiş ilerlemenin bir ürünüydü. O yüzden de kısa sürede gericiliğe ve tutuculuğa karşı savaşanların bayrağı ve simgesi haline gelmişti. Bugünse burjuva düzenin kendisi miadını doldurup çürümeye yüz tuttuğundan, burjuvazi akıldışılığı, siyasi ve ideolojik gericiliği kendine bayrak edinmiştir. İnsanlığı daha iyi bir toplumsal düzene kavuşturmaya çalışan, bu yüzden de kaçınılmaz olarak burjuva düzeni sorgulayan akla savaş açmıştır. Evrim teorisine yöneltilen saldırıların arka planında bir bütün olarak gericileşen burjuvazinin ikiyüzlü tutumları yatmaktadır.

Evrim teorisinin önemi nedir?

Aslında Darwin evrim teorisine ilişkin görüşlerini yayınlamadan önce de, evrim düşüncesi yoğun olarak tartışılıyor ve bilim dünyasının bazı kesimleri tarafından benimseniyordu. Ancak dönemin hâkim idealist anlayışı, doğayı ve insanı ilahi bir yaratıcının ürünü ve sabit olgular olarak ele alıyordu. Türlerin ve doğanın değişim içinde olduğunu savunup evrim düşüncesine sahip çıkan bilimciler de kendilerini idealist önyargılardan tam olarak kurtaramıyorlardı. Örneğin modern insanın atasının tanrı tarafından yaratılmış insan olduğu, bu ilk insanın zamanla bazı değişimler geçirerek mükemmelleştiği ve bunun da aslında tanrının kusursuzluğunun bir ifadesi olduğu kabul edilebiliyordu. Bugün evrim teorisine sözde alternatif olarak ileri sürülen "akıllı tasarım" ve "yaratılışçılık" gibi safsataların hepsi de bu tür görüşlerden devşirilmiştir.

Ancak "türlerin sabitliği" fikri, yok olmuş canlı türlerinin varlığını gösteren fosillerin bulunmasıyla, yerini, mevcut türlerin bu yok olmuş türlerin evrimleşmiş hali olduğu görüşüne bıraktı. Evrim düşüncesinde bu önemli bir adımdı, çünkü ilk kez türlerin birbirinden türeyebileceği düşüncesinin kabul edilmesine olanak sağlıyordu. Hatta doğa tarihinin uzun bir döneminde insan türünün varolmayışından hareketle, insanın da bir başka türden evrimleştiği düşüncesine ulaşıldı ve insanın maymunsu türlerden evrildiği açıklandı. Kuşkusuz bu görüşler kilise ve gerici çevreler tarafından ciddi suçlamalara maruz kaldılar. Ayrıca bu tezleri savunan biliminsanlarının kendileri de görüşlerini idealist anlayıştan kurtarabilmiş değillerdi. İnsanı, evrimin son halkası olarak görüyorlar ve bu anlamda evrim sürecinin tamamlandığı sonucuna varıyorlardı. Bazı türlerin neden yok olduğu sorusunu da dini dogmalar temelinde açıklamaya devam ediyorlardı. Buna göre bazı canlı türlerinin, örneğin dinozorların yok olmasının sebebi tanrının hikmetine aykırı bir duruma düşmeleri, yani "insanın varlığına hizmet etmek" niteliğini yitirmiş olmalarından kaynaklanıyordu!

Darwin'in getirdiği yenilik ve kuramını önemli kılan şey ise bu idealist kalıntıları temizleyerek, canlı türlerinin ortak bir atadan doğal seleksiyon yoluyla evrim geçirerek türediği fikrini geliştirmesidir. "Ortak ata" kavramı, tüm canlıların şimdiki haliyle ve çeşitliliğiyle yaratıldığı düşüncesini ve bu düşüncenin bir versiyonu olan, türlerin her birinin tanrı tarafından yaratılmış ayrı bir atası olduğu görüşünü çürütüyordu. Çünkü türlerin ortak bir atadan evrim yoluyla türemiş olmalarının, örneğin insanın ve maymunun ortak bir ataya sahip olduklarının kabulü, her bir canlının ayrı ayrı yaratıldığı yolundaki dinsel dogmaya darbe vuruyordu. Ama daha önemlisi, yine Darwin'in ortaya koyduğu "doğal seleksiyon" kavramıdır. Tüm canlıların ortak bir atadan ve/veya birbirlerinden türeyebilecekleri görüşü bir şekilde idealist ve dini düşüncelerle bağdaştırılabiliyordu. "Ortak ata"nın tanrı tarafından yaratılmış oluşu yahut daha ilkel canlı formlarından daha kompleks canlı türlerine evrimin bizzat "yaratıcı" tarafından tasarlanmış veya canlılara bahşedilmiş özellikler yoluyla olduğu gibi görüşler buna örnek verilebilir. Oysa "doğal seleksiyon" kavramı bu dogmalara ölümcül darbeyi indiren bir içeriğe sahipti. Çünkü türlerin ortak bir atadan ve/veya birbirinden evrilmelerinin sebebinin ilahi bir yaratıcının veya doğaüstü bir varlığın isteklerine, tasarımlarına vs. değil, tamamen doğanın kendi kanunlarına bağlı olduğunu açıklıyordu.

İşte bu bağlamda, Darwin'in ortaya koyduğu evrim teorisi bilimsel açıdan devrimsel bir önem taşıyor ve bizzat yaratıcısı Darwin'in dahi idealist bakış açısından tam anlamıyla kurtulamamış olmasına karşın, materyalist tarih anlayışına ve diyalektik yönteme eşi bulunmaz bir bilimsel destek sağlıyordu. Nasıl ki Marx ve Engels diyalektik ve tarihsel materyalizmi kullanarak toplumsal gelişmelerin yasalarını bulmuşlarsa, Darwin de aynı yöntemi canlı türlerinin ve doğanın gelişimine uygulayarak, insanlığın varoluşu üzerindeki dinsel ve idealist dogmaların yıkılmasının önünü açmıştır. İnsanın ve doğanın varoluşunun kaynağının maddi olmayan doğaüstü varlıklar veya tanrı olmadığını, maddi bir temelden ve bilimsel olarak açıklanabilir yollarla geliştiklerini açıklamıştır. Bu yüzden de Marx ve Engels, getirdikleri eleştirilere rağmen evrim teorisini büyük bir coşkuyla karşılamışlar ve önemsemişlerdir.

Kuşkusuz Darwin'in ortaya koyduğu haliyle evrim teorisinin pek çok eksik ve yanlış yönleri bulunuyordu. Ancak döneminin bilimsel birikimi açısından değerlendirildiğinde bunlar anlaşılabilir zaaflardır. İlerleyen dönemde yapılan bilimsel buluşlar ve teknolojik gelişmeler, hem evrim teorisinin bu zaaflı yanlarının düzeltilmesini sağlamış hem de onu geliştirerek daha mükemmel hale getirmiştir. Biyoloji ve genetik alanındaki her gelişme, antropolojik çalışmalar, bulunan yeni fosiller vb. hepsi de evrim teorisinin doğruluğunu ispatlayan sayısız deliller sunmaktadır.

Örneğin sonradan geliştirilen "kesintili denge kuramı", Darwin'in evrim teorisinde önemli bir eksiklik olan, "türlerin tek düze ve kesintisiz bir evrim yoluyla geliştiği" yolundaki eksik ve diyalektik olmayan görüşü düzeltti. Diyalektiğin gereği olarak, türlerin gelişiminde evrimsel ve devrimsel süreçlerin kimi zaman birbirini takip ederek kimi zaman da iç içe geçerek ilerlediğini ve tıpkı toplumsal ilerlemelerde olduğu gibi, türlerin gelişim çizgisinde de ileriye doğru sıçramaların, geri düşüşlerin ve kesintilerin kaçınılmaz olarak bulunduğunu ortaya koydu. Kesintili denge ve mutasyon kuramları yoluyla, Darwin'in evrim teorisinde doyurucu bir şekilde açıklanamayan bazı önemli sorunların, örneğin yok olan canlı türleri, evrim sürecindeki bazı ara fosillerin bulunamayışı, uzun süren düşük hızlı gelişim dönemlerinin ardından ani canlanma dönemleri, yeni türlerin oluşması gibi sorunların da açıklanması sağlandı.

Bilime karşı safsata

Evrensel bilim içinde tuttuğu bu muazzam yere rağmen, tam da idealizme ve dinsel dogmalara vurduğu bu ölümcül darbe yüzünden, evrim teorisi bilim dünyasının en çok tartışılan ve hedef alınan kuramlarından biri olmuştur. Kilise, çeşitli dini kurumlar, hemen her ülkedeki sağ partiler ve bunların desteklediği ya da organize ettiği vakıflar ve özel kuruluşlardan oluşan geniş bir kesim, evrim teorisine karşı ciddi bir saldırı yürütmektedir.

Bu kesimlerin baskısı ve burjuvazinin ikiyüzlü tutumu nedeniyle, gelişmiş ülkelerin bile önemli bir kısmında evrim teorisi uzun yıllar boyunca dar bilim çevrelerinin ilgisi ve bilgisi dâhilinde kalmıştır. Burjuvazinin bu tutuculuğuna verilebilecek en bariz örnek, ABD'de 1950'li yılların sonlarına kadar evrim teorisinin okullarda okutulmasının yasaklanmış olmasıdır. Bu yasaklar 1957 yılında SSCB'nin uzaya insanlı bir uydu fırlatması sonucu, ABD'nin bilim ve teknolojide SSCB'nin gerisinde kaldığını düşünmeye başlaması ve eğitimde küçük çaplı bir reforma giderek evrim teorisini müfredata sokmasına kadar sürmüştür.

Ancak 80'lerin ortalarından itibaren gelişen süreçte, "yaratılış teorisi" ve onun modern versiyonu olan "akıllı tasarım" gibi bilim ve akıldışı safsatalar, üstelik de evrim teorisinin alternatifi olan sözde bilimsel tezler şeklinde sunularak tekrar güçlenmiştir. Bu durumun nesnel arka planını, SSCB'nin çöküşünden sonra zafer sarhoşluğuna kapılan burjuva

gericiliğinin gemi azıya alması ve çürümekte olan kapitalist sistemin içine girmiş olduğu sistem krizi oluşturmaktadır. Her büyük kriz döneminde olduğu gibi şimdi de, burjuvazinin siyasal alandaki gericileşmesine koşut olarak, toplumda akıldışı ve mistik fikirlerin yaygınlığı artmakta, ahlaki çöküş ve yozlaşma toplumu da çürütmektedir.

Yaratılışçı safsatalar 1980'li yıllardan itibaren eğitim sistemine doğrudan veya dolaylı yollardan sokulmaya başlanmıştır. ABD bu konuda her zaman başı çekmekte ve onu İngiltere ile Türkiye takip etmektedir. Yaratılışçı tezler ilk kez 1985 yılında Türkiye'de (dönemin 12 Eylül rejiminin de etkisiyle) müfredata girmiştir ve halen de fen bilgisine ait ders kitaplarında yer almaktadır. Bu bilgi, gericiliği AKP ve İslamcı kesimle sınırlı tutanların akılda tutması gereken bir noktadır.

Yaratılışçılığı ve akıllı tasarımı yaymaya çalışan kuruluşların oluşturduğu uluslararası baskı o kadar güçlüdür ki, İtalya'da 2004 yılında eğitim bakanı, "genç beyinlere materyalist bir dünya görüşü aşıladığı" gerekçesiyle evrim teorisini ortaöğretim müfredatından kaldırmış, ancak yoğun protestolar sonucu geri adım atmıştı. Rusya ve Polonya'da da bu tür grupların ciddi faaliyetleri bulunmaktadır.

Dikkat çekici bir husus da, yaratılışçılığı yaymaya çalışan kurumlardan en organize ve etkili olanlarından birinin Türkiye'de bulunan ve "Adnan Hocacı" çevrelerin kurduğu bilinen "Türk Bilim ve Araştırma Vakfı" oluşudur. Müzeler açan, evrim teorisini yayınlayan web sitelerini mahkeme kararlarıyla kapattıran, bıraktık Türkiye'yi ABD'de bile kongre üyelerinden üniversite kürsülerine kadar sayısız yere, 5 kilo ağırlığındaki "Yaratılış Atlası"ndan binlerce yollayacak denli milyon dolarlara sahip olan bir kurumdur bahsettiğimiz. Bu çevrenin ürettiği kitaplar ve materyaller çeşitli devlet kurumlarında, okullarda, dershanelerde, iş merkezlerinde vb. teşhir edilmekte, dağıtılmakta ve buna kimsenin sesi çıkmamaktadır.

İş o raddeye gelmiştir ki, en saygın burjuva gazeteler bile "inancın biyolojisi: dualar iyileştirebilir" türünden manşetler yapmakta, "inanç geni"nin bulunduğuna dair haberler ortalıkta dolaşmaktadır. Yine bilim camiasının önemli kurumlarından olan İngiliz Kraliyet Bilimler Akademisinin eğitim müdürü bile yaratılışçılığın bilim müfredatında yer alabileceği yollu sözler sarf edebilmiştir. Darwin'in de geçmişte üyesi olduğu bu kurumun yöneticilerinin bir kısmının, yaratılışçı düşünceleri yaymakla uğraşan bir vakfın çizgisinde oldukları da böylece ortaya çıkmıştır.

Tüm bu çabaların sonucu ise, eğitim düzeyinin yüksek olduğu ülkelerde bile, evrensel bilimin en temel dayanaklarından biri olan evrim teorisinin dinsel dogmalara dayanılarak uydurulmuş yaratılışçı görüşler karşısında popüleritesinin zayıflaması olmuştur. ABD, Japonya ve aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 32 Avrupa ülkesinde yapılan bir ankete göre, evrim teorisine inanmadığını söyleyenlerin oranı son on yılda yüzde 20 oranında artmıştır. Evrim teorisine inanmayanların oranının en yüksek çıktığı ülke ise Türkiye'dir. Türkiye'yi ABD ve İngiltere yakın oranlarla takip etmiştir. Benzer bir araştırmanın sonucuna göre İtalya'da da halkın yüzde 70'i evrim teorisi ile yaratılışçı düşünceye eşit mesafede durduklarını ifade etmiştir. Geri ülkelerde ise genel durum zaten bir araştırma yapmaya gerek duyulmayacak kadar bariz bir şekilde bellidir. Yaratılışçılığı ve akıllı tasarım gibi safsataları savunan gerici çevrelerin faaliyetlerinin önemli oranda başarıya ulaştığı ortadadır.

Aklın yolu birdir

21. yüzyılda yaşadığımıza ve bilimin, teknolojinin ulaştığı baş döndürücü gelişmelere baktığımızda, bilimsel gelişmenin en ileri düzeyde olduğu ABD'nin başkanının bile "akıllı tasarım" denen saçmalıkların ders kitaplarına girmesini savunmasına şaşırabiliriz. Bu çelişki ne kadar anlaşılmaz gözükse de, aslında bilimin ve teknolojinin sınıflardan ve hâkim ideolojiden hiç de bağımsız olmadığının açık kanıtlarından biridir. Burjuvazi, bir yandan sermayesini büyütmek için maddi üretime ve dolayısıyla da her biri diyalektik materyalizmin

doğrulanışına bir kanıt olan bilimsel-teknolojik gelişmelere ihtiyaç duymakta, öte yandan sınıfsal egemenliğini sürdürebilmek için emekçi kitlelerin bilincini felçleştirmeye yarayan idealist düşünceleri topluma yaymak amacıyla büyük kaynakları seferber etmektedir. Tabii bu çelişki de, örneğin genetik bilimiyle uğraşan ve hayvanları klonlayan bir bilimcinin, evrim teorisi yerine tüm canlıların maddi olmayan doğaüstü bir varlığın tasarımı olduğuna inanması gibi trajikomik durumlara sebep olmaktadır. Bizzat Darwin'in kendisi başta olmak üzere nice tarihe geçmiş bilimci, bu çelişki yüzünden devrim yaratacak bilimsel buluşlarını dine ve idealist dogmalara uydurmaya çalışmışlardır.

Kapitalist toplum çürüdükçe ve sistem krizlerle sarsıldıkça bu çelişki daha da keskinleşmekte, makas daha da açılmaktadır. Zamanında Marx'ın da selamladığı, insanın doğaya kölece bağımlılığından kurtulmasını sağlayan bilimsel gelişmeler, burjuvazinin emrinde doğayı tahrip eden yıkıcı güçlere dönüştükçe ve bu kez de insanın sermayeye olan kölece bağımlılığını geliştirdikçe, çelişki daha da derinleşmektedir.

Bu yüzden de, burjuvazinin en gerici kesimlerinin bilime ve akla yönelttiği bu saldırılara karşı, yine burjuva düzenin parçası olan kurumlardan ve ideologlardan medet ummak boşunadır. Burjuvazinin en "saygın" akademik kurumlarının bile ne kadar taraflı ve ikiyüzlü davrandığı ortadadır. İçindeki insanlarla birlikte bu bilimsel kurumlar da burjuvazinin genel anlamdaki gericileşmesinden nasiplerini almakta ve onun çıkarlarının gerektirdiği ideolojileri üretip yaymak konusunda üzerlerine düşeni yapmaktadırlar.

Ancak her şeye rağmen, Darwin'in doğumunun 200. ve evrim teorisinin ilkelerini ortaya koyduğu *Türlerin Kökeni* isimli kitabının yayınlaşının 150. yıldönümünde, insan aklı ve evrensel bilim, geleceğin toplumunu kurma yolunda ilerleyenlere yol göstermeye devam ediyor. Darwin'in ve onun öncülü olan bilimcilerin sabırlı ve kararlı çalışmaları, feodal gericiliğin yıkılmasında ve insanlığın akla dayalı bir toplumsal düzen kurma yolundaki ilerleyişinde önemli adımlar atılmasını sağlamıştı. Geçmişin feodal kurumlarının yerini bugün burjuva kurumlar almıştır. Burjuvazi de tüm gücüyle artık akıl ve insanlık dışı bir hale gelmiş kapitalist sistemi ayakta tutmaya çalışıyor. Bunu yaparken de kaçınılmaz olarak akla ve bilime saldırıyor. Ancak nasıl ki feodal gericilik insanlığın tarihsel ilerleyişini durduramamışsa, burjuvazinin "akıllı" saçmalıkları da çürümüş düzeninin yıkılmasını engelleyemeyecektir

[*] Kitabın tam adı şöyledir: Doğal Seleksiyon Yoluyla Türlerin Kökeni Üzerine ya da Yaşam Mücadelesinde Avantajlı Irkların Korunması

YARADILIŞÇILARIN İDDİALARINA CEVAPLAR

Bir MT Okuru-15 Ağustos 2005- marksist.net/

1- "Evrim Teorisi termodinamiğin ikinci yasasıyla zıttır."

Bu iddia tamamen yanlıştır. Termodinamiğin ikinci yasası ancak idealize edilmiş "kapalı sistem"lere uygulanabilir, oysa dünya kapalı bir sistem değildir.

2- "İnsan maymundan evrimleşseydi dünyada maymun kalmazdı."

Bu iddia yaratılışçıların evrim teorisi hakkındaki bilgisizliğini ortaya koyar. Evrim teorisi yalnızca insanların kökenine dair bir teori değildir. Tüm doğanın, dünyanın ve evrenin gelişimiyle ilgilidir. İnsana ilişkin olarak ise, evrim teorisi, insanın maymundan evrimleştiğini değil, maymunlarla insanların ortak bir atadan geldiğini söyler.

3- "Evrim teorisi sadece bir kuramdır."

Bu tamamen konu dışı bir iddiadır. Bilimde birçok kuram vardır ve hepsi olguları daha doğru, kapsamlı ve daha ileri bir teori geliştirilinceye kadar geçerli kabul edilmektedir, hatta dünyanın güneş çevresinde döndüğü bile %100 kanıtlanamamıştır. Yaratılışçıların birçok kuramı kabul ederlerken bu kuramı reddetmeleri gayet doğaldır.

4- "Doğal seçilim dairesel muhakemeye dayanır. Yani iyi uyum sağlayan hayatta kalır ve hayatta kalanların iyi uyum sağladığı farz edilir."

Doğal seçilimin günlük konuşma dilindeki açıklaması, iyi uyum sağlayanın hayatta kalabilmesi şeklindedir. Ancak teknik açıklamasına göre doğal seçilim, farklı hızlarda üreme ve hayatta kalma kavramlarını içerir. Ayrıca evrimin sadece doğal seçilime dayandığını iddia etmek evrim hakkındaki birçok bilgiyi görmezden gelmektir.

5- "Evrim bilimsel değildir, çünkü doğrulanamaz veya yalanlanamaz. Ayrıca gözlenemeyen veya yeniden yaratılamayan olaylarla ilgilidir."

Bu iddia evrimi iki ana parçaya bölen farklılığı göz ardı ediyor. Bunlar makroevrim ve mikroevrimdir. Mikroevrim bir türün zaman içinde gösterdiği değişiklik ile ilgilidir. Makroevrim, tür düzeyinin üzerindeki taksonomik (sınıflandırma ilmi ile ilgili) grupların değişimini inceler. Bunun kanıtları fosil kayıtları ve DNA karşılaştırmalarından elde edilir.

6- "Bilim adamları zaman geçtikçe evrim gerçeğinin doğruluğundan şüphe etmeye başladılar."

Bu iddia asılsızdır. çünkü yapılan anketler ve haberlerde böyle kayıtlar rastlanmadı, elbette şüphe edenler vardır ki bunlar baştan beri vardı. Yani sonradan aralarına katılanların sayısı parmakla sayılacak kadar azdır.

7- "Evrim biyologları arasındaki görüş farklılıkları, evrimin somut bilimsel temellere dayanmadığının en belirgin göstergesidir."

Bu olay her bilim dalında her teori üzerinde yaşanan gayet normal bir olaydır. Bilim adamları tartışmalı ki yeni bilgiler ortaya çıkabilsin.

8- "Dünya üzerinde yaşamın bir yaratıcı olmadan ortaya çıkma ihtimali sıfırdır. çünkü dünyanın o zamanki atmosferi buna uygun değildir."

Bu iddiayı iki yönden cevaplayalım: a) Yaşamın bir yaratıcı olmadan bir anda ortaya çıkma ihtimali gerçekten sıfırdır. Fakat yaşamın ortaya çıkışı bir anda olmamıştır. Yüz milyonlarca yıl süren bir süreçtir. b) dünyanın o zamanki atmosferi hidrojence zengin yani yaşama dosttur (bkz. Bilim ve teknik dergisi, mayıs 2005).

9- "Mutasyonlar evrim kuramı için gereklidir, ancak mutasyonlar yalnızca varolan özellikleri yok eder; yeni özellikler yaratmaz."

Tam tersi, biyoloji "nokta mutasyonlar" (organizmanın DNA'sındaki noktasal değişimler) yoluyla oluşan pek çok özelliği ortaya döker. Antibiyotiklerin bakterilere karşı direnç kazanması buna bir örnektir.

Ayrıca moleküler biyoloji, nokta mutasyonların ötesine geçen genetik değişiklik mekanizmalarını keşfetmiştir. Bu mekanizmalar yeni özelliklerin oluşması için yeni yollar açar. Genlerin içindeki işlevsel modüller yepyeni biçimlerde birbiriyle birleşir. Bütün genler rastlantısal olarak organizmanın DNA'sının üzerinde kopyalanır ve bu kopyalar yeni, karmaşık özellikler için özgürce harekete geçer.

Değişik organizmalardan alınan DNA'ların karşılaştırılması sonucu, bir kan proteini türü olan globinlerin milyonlarca yıllık evrimini gözler önüne serer.

10- "Bugüne dek kimse yeni bir türün evrimleştiğine tanık olmamıştır."

Oluşum aşamasında yeni bir türü tanımak zordur, çünkü biyologlar bir türün nasıl en iyi şekilde tanımlanacağı konusunda görüş birliğine varamazlar. En yaygın tanım Mayr'ın Biyolojik Tür Kavramıdır. Buna göre tür, üreme açısından izole edilmiş farklı bir popülasyondur. Bu bağlamda bu türün bireyleri kendi topluluklarının dışında üreyemez. Pratik açıdan bu standardın, mesafe, arazi yapısı veya bitki örtüsü nedeniyle izole edilmiş organizmalara uygulanması zordur. Dolayısıyla biyologlar, bir türün bireylerini tanımak için organizmaların fiziksel ve davranışsal özelliklerinden yararlanırlar.

Yine de bilimsel literatür solucan, böcek ve bitkilerde bazı türlerin oluşumuna ilişkin raporlara yer verir. Bu deneylerin pek çoğunda araştırmacılar organizmaları değişik tipte seleksiyona tabi tuttu ve sonucunda bu popülasyonların, dışardakilerle çiftleşmediğini keşfetti.

11- "Evrimciler geçiş dönemine ait herhangi bir fosili bulup çıkartamamıştır. örneğin yarı sürüngen, yarı kuş gibi..."

Bu tamamen asılsız bir iddiadır. Herhangi bir dergi veya gazeteyi okusanız bu fosiller hakkındaki haberleri ve resimleri görebilirsiniz. İnsanın evrimiyle ilgili binlerce fosil bulunmuştur. Bunun dışında Archaeopteryx adlı bir fosil vardır ki en ünlüsüdür. Bu fosil kuşlara özgü tüy ve iskelet yapısına sahipken aynı zamanda dinozor özellikleri de sergiler.

12- "Canlılar son derece karmaşık bir yapıya sahiptir -anatomik, selüler ve moleküler düzeyde-. Bu yapı daha az karmaşık olsaydı çalışamazdı. Bu da şu anlama gelmektedir. Böyle bir yapı ancak akıllı bir tasarım sonucu oluşur, evrim sonucu değil."

Bu tasarım konusu yaratılışçıların en fazla üzerinde durduğu tartışmadır ve en eskisidir. 1802 yılında teolog William Paley şöyle yazıyordu: "Eğer tarlada bir saat bulursanız, ilk aklınıza gelen bunu birinin düşürmüş olduğu olasılığıdır; doğal güçlerin bunu orada ürettiğini düşünmezsiniz. Bu benzerlikten yola çıkarsak, canlıların karmaşık yapılarından dolayı doğrudan, kutsal bir iradenin eseri olduğunu anlarız."

Paley'in bu iddiasına karşı Darwin "On the Origin of Species-Türlerin Kökeni" isimli eserini yazarak, seçilimin ve doğal güçlerin zaman içinde evrimi nasıl şekillendirdiğini açıkladı.

Yaratılışçılar onlarca yıldır Darwin'in görüşlerini çürütmek için göz örneğini öne sürüyor. Yaratılışçılara göre gözün evrimleşmesi olanaksızdır. Gözün görüntü yaratma becerisi parçalarının mükemmel düzeninden kaynaklanır. Dolayısıyla doğal seçilim gözün evrimi sırasında geçireceği ara dönemlere izin veremez. Yarım bir göz zaten işlev yapamaz.

Böyle bir eleştiriyi önceden tahmin eden Darwin, "tamamlanmamış" bir gözün de, tamamlanmış göz kadar olmasa da en azından yararlı olacağını iddia ediyordu; örneğin canlı ışığa doğru yol alabilir.

Biyoloji Darwin'in haklılığını daha sonra ortaya çıkarttı. Bilim adamları hayvanlar aleminde ilkel gözlerin ve ışığa-duyarlı organların olduğunu kanıtladı.

Akıllı-tasarım fikrini savunanlar bugün öncekilerden daha zekice sorular soruyorlar. Ancak yine de tartışma ve hedeflerinde bir değişiklik görülmüyor.

13- "Son araştırmalar, mikroskobik düzeyde bile, yaşamın evrim sonucu ulaşamayacağı kadar karmaşık bir yapıya sahip olduğunu kanıtlıyor. "

Dembski'nin bu iddiası bilim adamlarınca çeşitli yönlerden çürütüldü. Santa Fe Enstitüsü'nden bilim adamları basit, yönlendirilmemiş süreçlerin inanılmayacak düzeyde karmaşık şekiller oluşturabileceğini kanıtladılar. Organizmalarda görülen karmaşık yapıların bazıları, dolayısıyla, henüz bilemediğimiz bir nedene bağlı olarak, doğal fenomenler sonucu oluşabilir. Ancak bu, karmaşanın doğal olarak ortaya çıkamayacağı anlamına gelmez.

Ayrıca açıklayamadığınız her noktada tanrı fikrini ortaya atarsanız bilim ilerlemez. Newton'a "dalından kopan bir elma neden yere düşer?" diye sorduklarında "hikmet-i hüda" deseydi yer çekimini yasalaştıramaz, bilimin ilerleyişi yavaşlardı. Açıklanamayan her şeyi idealistler gibi tek bir sözcükle geçiştirmemeli, tam tersine üstüne gitmeliyiz.

14- "Canlıların değişebilme için genlerinin de değişmesi gerekir ki böyle bir değişme yoktur."

Aslında böyle bir değişim vardır. Genlerdeki milyonlarca süren nicel değişimler bir nitel değişime sebep olur. Bu değişim türün değişmesidir.

15- "Evrimin Teorisinin doğruluğunu kanıtlamaya çalışan deneyler başarısız olmuştur. Yani hiçbir şeyin yaratıcısız olmayacağı kanıtlanmıştır."

Burada sözü geçen deney Miller deneyidir. Miller bir kabın içinde bir atmosfer oluşturmuş ve bir hafta boyunca yaşamın oluşmasını beklemiş ve hatta deneye bazı hileler karıştırmıştır fakat kabın içinde yaşam oluşmamıştır. çünkü Miller yanlış bir atmosfer oluşturmuştur. Bundan daha önemlisi ise daha önce dediğimiz gibi yaşamın ortaya çıkışı milyonlarca yıllık bir süreçtir. Yaşam bir haftada oluşturulamaz ve milyonlarca yıl sürecek deneyler de yapılamaz. Ayrıca Miçurin deneyi türlerin değişebileceğini ortaya koymuştur. Bunun dışında günümüzde inorganik maddelerden canlı yapma deneyleri yapılmaktadır ve bu deneyler başarıyla yürütülmektedir. Bu canlılar evrim bile geçirebilecek yapıdadırlar.

16- "Yaşamın doğada cansız maddelerden ortaya çıkması biyolojinin hayat hayattan gelir ilkesine aykırıdır."

Az önce dediğimiz gibi cansız maddelerden canlı varlıklar çıkabileceğini gösteren deneyler başarıyla yürütülmektedir.

YARATILIŞÇILIK: KARGO KÜLTÜNÜN KÜLTÜ YA DA ÇAKMA BİLİM

Mustafa Arslantunalı-24 Ekim 2018-www.altust.org/

"Sahne Yeni Gine dağlarının yükseklerinde bir cangılda küçük bir toprak uçak pisti. Yakın bir yerde bambu çatılı hangarlar, bir telsiz kulübesi, ve bambudan yapılmış bir işaret kulesi. Yerde dallardan ve yapraklardan yapılmış bir uçak. Uçak pisti günün yirmi dört saatinde görev yapan burun takılarıyla süslenmiş ve deniz kabuklarından kol bantları olan yerlilerden bir grupla donatılmış. Geceleri bir işaret feneri olarak hizmet görmek üzere canlı tutulan bir meydan ateşi yakılmakta. Önemli bir uçak filosunun gelmesini beklemekteler: Konserve besinlerle, giysilerle, el radyolarıyla, kol saatleriyle ve motosikletlerle yüklü kargo uçakları. Uçaklar yaşama geri dönmüş bulunan atalar tarafından kullanılacak. Ama bu gecikme neden? Adamın biri telsiz kulübesine gider ve teneke kutudan mikrofona buyruklar verir. İplerden ve sarılgan bitkilerden yapılmış bir anten üzerinden mesaj gönderilir: 'Beni duyuyor musun? Tamam.' Zaman zaman bir jetin gökte bıraktığı izi gözlerler, ara sıra uzaktaki motorların sesini duyarlar. Atalar yukarıdadır! Onları arıyorlar. Ama aşağıda kentlerdeki beyazlar da mesaj gönderiyor. Atalar şaşırmış durumda. Yanlış havaalanına iniyorlar." [1]

Kargo kültü

Güney Pasifik'te daha önceleri Batı dünyasından kimsenin uğramadığı, unutulmuş birtakım adalar, İkinci Dünya Savaşı sırasında stratejik bir önem kazanır: Önce Japon sonra ABD uçakları, adaları yakıt ikmali için kullanır, inip kalkan uçaklar sayesinde adalılar hiç bilmedikleri muazzam yeniliklerle tanışır; konserveler, giysiler, bambaşka bir dünyadan gelen yepyeni ve yararlı nesneler… Sonra savaş biter ve kimse gelmez olur.

Paraşütle atılan ya da uçaklarla gelen kargoya tekrar kavuşmak için, adalılar çareyi askerlerin pratiklerini tekrarlamakta bulur: Üzerine birtakım işaretler boyadıkları pisti ateşle aydınlatırlar, ahşap bir kulübede (kontrol kulesi) başında kulaklığa benzeyen tahta parçalarıyla biri (uçuş görevlisi) bekler durur… Bambudan uçaklar ve yerdeki gizemli çizgilerle gerçek uçaklar arasında sihirli bir bağlantı vardır adalıların anlayışına göre. Uçakların tekrar gelmesi için her şey yapılmış, her önlem titizlikle alınmıştır. Gelen giden olmaz, o ayrı.

Çok farklı bir uygarlıkla, esas olarak modern teknolojiyle karşılaşmanın yarattığı şok sonucu ortaya çıkan benzer kültlere en tipik örnek olarak anlatılan bu hikâye, “kargo kültü” teriminin de kaynağıdır: Bir süreci ya da sistemi anlamaksızın, o sistemin en dışsal, en yüzeysel görünümlerini taklit ederek büyüsel düşünme yoluyla yeniden üretmeye çalışmak.

İlk kargo kültler XIX. yüzyılın sonlarında görülmüştü. Adalılar önce yelkenlileri bekledi, sonra buharlı gemilerin dumanlarına ait izler aramaya başladılar gökyüzünde. “Uçan ev”lere sıra İkinci Dünya Savaşı sırasında geldi…

Kargo kültü bilimi

Nobelli fizikçi, renkli şahsiyet **Richard Feynman**, 1970’lerde **Caltech**’te yaptığı, sonradan kült haline gelen ünlü konuşmasında **Millikan**’ın elektron yükünü hesaplarken ulaştığı hatalı sonuca değinir:

Millikan’dan sonra aynı deneyi yapanların ulaştığı rakamlar yavaş yavaş yükselmiş ve doğru rakama çok sonraları ulaşılabilmiş. Çünkü Millikan’ın rakamından çok yüksek bir rakama ulaşan her bilimci, koskoca Millikan’la ters düşmemek için rakamlarını ‘düzeltmiş’, Feynman’a göre bilim adına utanç verici bir tarih yazılmıştır… “İyi bilim” değildir bu.

Peki, bilim denen şeyi niçin bu kadar önemseriz? Niçin bir şeye “bilimsel değil” diye itiraz ederiz? Bilim dininin sadık bekçileri olduğumuz için mi?

Feynman’ın çok basit açıklamasını takip edersek: Aklımıza gelen saçma fikirleri düzgünlerinden ayırmanın bir yolunu buldu bir ara insanlar. Fikirleri belirli kurallara göre deneyip işlemeyenleri elemek. Sonradan bu yol yordamlar bütünü, örgütlenerek bilim halini aldı. İşliyor mu? İşliyor. Yanılıyor mu? Sık sık.

Ama bu sayede kendini düzeltiyor. Bilimin işlediği, üstelik baş döndürücü bir hızla işlediği, hem gözlerimizin önündeki dünyanın hem de kafalarımızın içindekinin hızlı değişiminden belli.

Feynman, konuşmasında herhangi bir dışsal etmenin –inanç, politika, duygular vb– bilimsel yönteme bulaştırılmaması için uyarır öğrencileri. Tabii, bilimin yöntemlerinin kötü uygulanışının sözde-bilimlere (yeni deyişle çakma bilimlere) kılıf hazırlayacağını söyler. Bilim kisvesine bürünmeye çalışan birtakım metafizik inanışları da “kargo kültü bilimi” olarak tanımlar.

Bir kargo kültü olarak yaratılışçılık

Güney Pasifik'teki adalarda yaşayanların epey kalabalık olduğunu düşünün. Üstelik adalılar, inip kalkmış olan ve gelmesi muhtemel kargo uçaklarına karşı düşmanlık besliyor olsunlar ve onlarla savaşmak için bambudan uçaklar, sarmaşıktan silahlar yapmış olsunlar… İşte yaratılışçılık denen şey tastamam budur.

Savaş ümitsiz görünüyor, değil mi? Bilimsel çerçevede evet; acıklı ve gülünç.

Ama tam da değil: Gerçek yerlilerin tersine, bu hayalî adalıların savaşı, zihinlerde cereyan ediyor ve kafa dengi adalılar oldukça onlar savaşa devam edecekler.

Darwin'in kuramı, Kopernik devriminden beri başka hiçbir alanda olmadığı kadar sert bir saldırıydı genel ahlâka ve dini inanışlara.

Darwin saldırdığı için değil, kuramın kendisi bir tehdit oluverdi ansızın. Evrim fikrine tiksintiyle bakan, şempanze ve bonobo kuzenlerimize değil, Âdem'le Havva'ya inanmakta ısrar edenler hep oldu; olacaktır da.

İnsanların neye, ne kadar inanacağına bilim karar veremez. Ama evrim kuramına karşı ahlakî refleks, reaksiyonerlikten (şimdilerde rağbet görmeyen ismiyle gericilikten) çıkıp kendini bir bilimsel kurammış gibi sunmaya kalkınca "kargo kültü bilimselliği"nden söz edilebilir artık: Bilimsel yöntemin hiçbir adımını uygulamayan, sadece belagat ve sağduyuya, giderek demogojiye dayanmaya çalışan bir sözde-bilimle karşı karşıyayızdır.

Bilim söz konusu olduğunda sağduyunun ne kadar yanıltıcı olduğunu –çünkü sağduyu dediğimiz şeyin küçük sürüler halinde yaşamaya kendini uyarlamış primat beyinlerimizin özelleşmiş bir melekesinden ibaret olduğunu– bilimsel pratiğe yakın olan hemen herkes bilir.

İnsanın bilim denen şeyin işleyişinden tamamen bihaber olması gerekir ki Yaratılışçılığın tezlerinin "akla yakın olduğunu", "akıllı tasarım"ın bir kuram olduğunu söyleyebilsin. Şimdilerde evrimi bambudan bombalara karşı savunmak zorunda kalanların bile "evrim sadece bir kuram değil, bir olgudur" demek zorunda kalması, ayrıca hazin bir durum.

Bilimsel bir kuram, durup dururken ortaya çıkmaz. Ve bilim dilinde kuram, gündelik dilde varsayım, tahmin gibi anlamlara gelebilen "kuram"la aynı şey değildir.

Önce icat, sonra muhafaza

Yaratılışçılık, kutsal kitapları harfi harfine okumak isteyen, dünyanın gerçekten 4004 yıl önce yaratıldığına inanan ABD püritenlerinin bir icadı. Bu icadın ABD dışında en çok kabul gördüğü ülke ise, 40 yıla yakın bir zamandır kargo kültünün saldırısı altında bulunan Türkiye.

Müslümanların kutsal kitabını yorumlayan bin yıllık gelenek dururken, başka bir kutsal kitabın –yorum yasaklanarak– ilk anlamıyla okunuşundan türemiş bir sözde-bilimi buralarda lanse etmenin yakışıklı adı, son zamanlarda muhafazakârlık oldu. Tavşanın suyunun suyu olan bu icada "kargo kültünün kültü" adı verilebilir pekâlâ.

Tanrı'nın varlığını destekliyor diye Büyük Patlama (Big Bang) kuramını şevkle desteklemek, ama Tanrı'ya karşı çıkıyor diye evrim kuramına hiddet duymak için, bilim denen şeyden tamamen bihaber olmak şarttır.

Derler ki **Laplace**, kitabında niye Tanrı'ya hiç yer vermediğini soran **Napolyon'**a "Öyle bir varsayıma gerek duymadım" cevabını vermiş. Bu sözler, nasıl ve nereden aktarıldığına, hangi bağlamda kullanıldığına bağlı olarak, bir ateistin kibrine ya da XIX. yüzyıl pozitivizminin aşırı kendine güvenine dair bir işaret diye yorumlanabilir tabii.

Muhtemel bir yorum daha var: **Stephen Hawking**'in bir konuşmasında vurguladığı gibi, belki de Laplace Tanrı'nın olmadığını iddia etmiyordu, Tanrı'nın fizik yasalarına karışmayacağını söylüyordu… Daha da basit bir yorum var, bazen bir piponun sadece bir pipo olması gibi, Laplace gerçekten de böyle bir varsayıma ihtiyaç duymamış olabilir.

Bilimciler bu tür varsayımlara gerek duymaz, çünkü tanrılarla, cinlerle, perilerle ilgilenmezler. Bilim kanıtlanabilen şeyler üzerinde yanlışlanabilen önermeler ileri sürer. Laplace haklıydı: "öyle bir varsayıma" gerek duyduğunuz zaman, işinize inançlarınızı karıştırdığınız an, artık bilim yapmıyorsunuzdur.

Ama Türkiye'deyiz, yani Güney Pasifik'in az bir şey kuzeyinde. Bu civarlarda önermelerin kendisi değil, kimin işine yarayacağı düşünülür. "Vahdeddin hain miydi?" sorusuna ünlü düşünür **Süleyman Demirel**'in verdiği cevapta olduğu gibi: "Hain olmadığını söylemek, Türkiye'ye faydalı olur mu, ona bakmak lazım."

Türkiye'de **Harun Yahya**'nın bir teorisyen, **Yusuf Halaçoğlu**'nun tarihçi olarak görülebilmesinin önkoşulu, herhangi bir alanda hakikatin, doğruluğun değil, söz konusu hakikatin ya da yalanın pratik yararının/zararının dikkate alınmasına yönelik bu derin anlayıştır. O anlayış ki, işimize yaradığı ölçüde, içinde bütün kargolara, kültlere yer vardır…

Darwin'e saygı

Yaratılışçıların korkunç bir figür olarak göstermeye çalıştıkları Charles Darwin'in büyüklüğü nereden geliyordu? Evrim fikrini bulmasından mı? Pek değil. Canlıların evrimi fikri birkaç kuşaktır vardı zaten, Darwin'in dedesi Erasmus Darwin de –bu terimlerle olmasa bile– canlıların evrildiğini savunmuştu.

Hoş, evrim (evolution) kelimesini Darwin bulmamış, kullanılmasını da pek hoş karşılamamıştır.

Darwin'in farkı, şu anda bize çok basit görünen bir fikri, doğal ayıklanma mekanizmasını ortaya çıkarmış olması ve döneminin inançlarıyla eğilimlerine –her şeyden önce kendi inançlarına– aykırı düşmüş olmasına rağmen, yönteminden sapmaması. Gerektiğinde eserini onyıllarca bekletmek pahasına…

İlerlemenin altın çağında, ilerleme fikrine yüz vermemiş, bütün bir biyoloji bilimini silkeleyip yeni temellere oturtmuştu Darwin. Gördüklerine, denediklerine değil, içinde yetiştiği dinî kurallara bağlı kalsaydı, kitabını basılmadan çöpe atacaktı. Millikan'ın deneyini tekrar eden ürkek araştırmacılar gibi yapsaydı, zamanının akıntısına kendini kaptırıp Spencer gibi bir "ilerleme güzellemesi" yapabilecekti.

Bu kadar yöntemli, dikkatli ve titiz bir bilim insanının bize bıraktığı miras, kargo kültü bilimselliğiyle, hatta kargo kültünün kültü ile çürütülmeye çalışılıyor, işin ironik kısmı bu.

Kargo kültlere haksızlık

Kargo kültlere iki bakımdan haksızlık etmiş olduk. Birincisi: Laboratuvarlarıyla, müzeleriyle, demogojileriyle buram buram sahtekârlık kokan yaratılışçılığın aksine, kargo kültler bütünüyle samimidir. Bu insanların yaptığı, yaşadıkları kültür şokuna, yaşadıkları dünyanın koşullarına göre, büyüsel düşünmenin sınırları içinde makul bir cevap vermeye çalışmaktan ibarettir.

İkinciye gelince… Kargo kültlerin ilkelliğiyle rahatça alay etmeden önce, beyaz adamın dönüp bir de kendisine bakması gerekir, öyle değil mi? Ne de olsa, bu kadar bol kargomuz olduğu halde, hâlâ büyülerle, hurafelerle, kültlerle takılmaya devam eden bizleriz. Peki, tektanrılı dinler de, ölümle biten, çetin bir hayatın zorluklarına karşı bir kargo kült olarak görülemez mi? Kargosu cennetlerde saklı olan…

1940'lardan bu yana her yılın 15 Şubat'ında John Frum adında bir Amerikalının kargoyla geri dönmesini bekleyen Vanautu yerlilerine gazeteci Paul Raffaele 2006 yılında sormuş: "John size 60 yıl önce zengin bir kargo vaat etmişti, hiçbir zaman hiçbir şey gelmedi. Niçin hâlâ ona inanıyorsunuz?" Bu soru Şef Isaac'ı çok eğlendirmiş: "Siz Hıristiyanlar, İsa'nın yeryüzüne dönmesini 2000 yıldır bekliyorsunuz, ve hâlâ ümidi kesmiş görünmüyorsunuz." [2]

1 Marvin Harris, İnekler, Domuzlar, Savaşlar ve Cadılar: Kültür Bilmeceleri, çev. M. Fatih Gümüş, İmge Kitabevi, s. 116.

2 John Raffaele, "In John They Trust", Smithsonian Magazine, Şubat 2006.

İNGİLTERE'DE DE YARATILIŞÇILIK YÜKSELİŞTE Mİ?

Gökhan Yadırgı-28 Eylül 2008-evrensel

Evrim teorisi, İngiliz eğitim müfredatında on yıllardır hüküm sürüyor. Bunun devamını sağlamak üzere fen bilgisi derslerinde öğrencilere evrim teorisini destekleyen veriler sunulur, tartışmalar yürütülür; atların evrimi, kuşların ve dinozorların evrimi, balinaların evrimi, bakterilerin antibiyotiklere karşı direnç kazanması gibi konular işlenir ve fosillerin evrimi doğrulayan kanıtlar olduğu söylenir. Din ve inanç sistemleri din derslerinde işlenir. Hıristiyanlık, Musevilik, İslam ve diğer bazı inanç sistemleri çok kültürlülüğün zenginlikleri olarak bu derslerde anlatılır. Fakat 2002 yılından bu yana İngiltere okullarında yaratılışçılık ve evrim arasında yaşanan uyuşmazlık□ gazete, televizyon ve diğer iletişim araçlarında daha fazla ve daha sık yer almaya başladı. 2002' de bir akademide fen bilgisi derslerinde yaratılışcılık öğretildiği ortaya çıktı. 2004□de □Bilimde Doğru□ (Truth in Science) adında bir grup, akıllı tasarım öğretisini okullarda yaygınlaştırmak için ortaya çıktığı duyuruldu. 2006□da bu kurum İngiltere□de bulunan tüm okullara gönderdiği bir DVD ile □akıllı tasarım□ propagandası yaparak, Darwinci evrim teorisini düelloya davet eden □tartışmaları öğret□ kampanyasına (Amerika kökenli) katılmaya çağırdı. Buna rağmen birçok bilim insanı, Amerika□ya kıyasla Avrupa□da ve özellikle İngiltere□de, yaratılış (Creationism) ve akıllı tasarım (İntelligent Design, ID) gibi evrim karşıtı akımların çok güçlü olmadığı kanısında. Genel olarak durum halen böyle olsa da yaratılış ve akıllı tasarım, İngiltere' de ilk ve orta dereceli okullarda daha çok etkin olmaya aday. Hükümetin eğitim politikaları, evrim karşıtı akımların sinsice eğitim kurumlarında kol gezmesine olanak tanıyor. Fen bilgisi derslerinde hüküm süren evrim teorisi yoksa yerini hurafeye mi bırakıyor? Bu yazıda hükümetin eğitim politikaları, İngiliz Kraliyet Akademisi□nde eğitim direktörü olarak görev yapan papaz Prof. Michael Reiss□i istifaya götüren sebepleri ve bunun üzerinden akıllı tasarım/yaratılışçı akımın ilk ve orta dereceli okullarda yaygınlaşmasının daha olanaklı olup olmadığını

değerlendireceğiz. Ortaya çıkan veriler, hükümetin eğitim politikasının eğitimde yaratılışçı fikirlerin yayılması için olanak sunduğu yönündedir.

Papaz Profesör Michael Reiss'i istifaya sürükleyen açıklamaları

Bilimin Gelişimi için Britanya Birliği (BA), bu yıl eylülün ilk haftasında Liverpool' da bir "Bilim Festivali" gerçekleştirdi. Festivalin amacını bilimdeki son gelişmeleri geniş kesimlere farklı etkinlikler düzenleyerek anlatmak olarak tanımlayan BA'nın bu yıl ele aldığı temalar arasında "Evren; Çevre; Tıp ve Sağlık; En son araştırmalar ve Teknoloji; Yiyecekler ve İçecekler; Bizi insan yapan kıstaslar nelerdir?; Tarih, Kalıt ve Din; ve Eğitim" vardı. Festivale İngiltere ve Avrupa'dan 400'ün üzerinde bilim insanı ve aralarında birçok öğrencinin de bulunduğu binlerce kişi katıldı. Festivale konuşmacı olarak katılan Prof. Michael Reiss'in sunduğu toplantının başlığı "Yaratılışçılık fen bilimleri müfredatına dahil edilmeli mi?.

Toplantıda Reiss, ahlak filozofu Mary Midgley ile tartışıyor: Fen bilgisi derslerinde yaratılışçık da işlenmeli mi? Bilimin amaçları nelerdir? Gençler nasıl bir bilim eğitimi almalıdır? Reiss anlatıyor: Yaratılışçılığın farklı tanımları olmasına rağmen Britanya' da insanların yüzde 10'u dünyanın 10 bin yıl önce, İncil'de ve Kuran'da anlatıldığı gibi oluştuğuna inanıyor ve evrimin sadece türleri birbirine akraba türler olarak ayrıştırdığı düşünülüyor... Bence yaratılışçılık, fen bilgisi öğretmenleri tarafından bir yanlış kanı olarak değil ama bir dünya görüşü olarak görülmelidir. Bunun anlamı, fen bilgisi öğretmenleri en iyi durumda bile yaratılışçı görüşlere sahip öğrencilere sadece bilimsel durumu anlatabilmeyi umut etmelidir. (Çünkü) Kısa sürede bilimsel dünya görüşünün, yaratılışçı anlayışın yerini alması pek olanaklı görünmüyor. Peki, diyelim ki 14-16 yaşındaki bir öğrenciye fen bilgisi dersinde evrim teorisini nasıl öğretmeli? Birçok bilimci ve bazı eğitimciler, akıllı tasarım ya da yaratılışçılığın fen bilgisi derslerinde gündeme alınmasının bu görüşleri meşru kılacağından korkuyorlar. Örneğin... ben buna katılmıyorum. Bir şeyin sadece bilimsel temelden yoksun olduğu için fen bilgisi dersinin dışında tutulması bana yeterli bir neden olarak görünmüyor... Yani evrimi öğretirken, öğrencilerin şüphelerini söylemelerine izin vermek ve en iyi gayreti göstererek samimi bir tartışma yapmak gerekir. Buradaki samimi' kelimesi, yaratılışçılık ya da ID konularının eşit ders süresi hak ettiklerini ima etmez. Ama bazı sınıflarda, öğrencilerin profili ve öğretmenin bu gibi konularla baş etmedeki becerisine göre, bu konu tartışılabilir...

Daha fazla uzatmaya gerek yok. Papaz Profesör Reiss, Kraliyet Akademisi eğitim direktörü olarak İngiltere' nin durumunu tespit ediyor (dini akımların etkisi güçlü ve çocuklar bu yüzden evrim teorisini onaylamıyor; yerine evrenin/dünyanın ve onun üzerindeki tüm canlıların ilahi bir güç tarafından yaratıldığına inanıyor) ve çözüm olarak Amerika' da yaratılışçıların neredeyse bir yüzyıldır uğruna savaştıkları "fen bilgisi derslerinde eşit süre" talebini çağrıştıran, fen bilgisi derslerinde yaratılış ve ID konularını tartışmayı öneriyor. Bu düşünceleri savunan biri Kraliyet Akademisi'nde barınamaz! Kraliyet Akademisi üyeleri, Nobel ödülü sahibi Sir Harry Kroto ve Sir Richard Roberts, daha önce Reiss' in zaten iyi bir tercih olmadığını söylediklerini dile getirerek Akademiden atılmasını istediler. Evet, tepkilerin çoğu bu yönde idi. BBC, The Guardian, İndependent ve FT, papaz Profesör Reiss' in fen bilgisi derslerinde yaratılış ve ID tartışmasını uygun görmesine şiddetle karşı çıktı. The Times gazetesinde yayınlanan bir haberin başlığı Michael Reiss' in önerilerini onaylar mahiyette "Sınıfta yaratılışçılık korkulacak bir şey değil" idi.

Kraliyet Akademisi' nin tepkisi ne oldu?

Bir gün sonra yapılan bir açıklama ile Kraliyet Akademisi, yaratılışçılığın fen bilgisi

derslerinde öğretilmesi hakkındaki fikirlerinin haziran 2006’da imzaladıkları Akademilerarası panelin evrim eğitimi konusunda bildirisinde belirtilen durumdan farklı olmadığını söyledi. Bu bildiriye göre yaratılışçılık, bilim dışıdır ve fen bilgisi derslerinde öğretilmemelidir. Evrim, dünyada yaşamın tarihini en iyi açıklayan kuramdır. Bazı medya kuruluşları Profesör Michael Reiss□in görüşlerini yanlış göstermiştir. Ardından Reiss’ in “ durumu telafi eden” açıklaması geldi: Yaratılışçılık hakkında bazı yorumlarım fen bilgisi derslerinde yaratılışçılık öğretilmelidir diye yanlış yorumlanmıştır. Yaratılışçılığın bilimsel temeli yoktur... Tüm bu çabalarına rağmen Reiss, istifadan kurtulamadı. Kraliyet Akademisi, Reiss’ i, bilim Akademisinin itibarını zedelediği için istifa etmeye ikna ettiğini açıkladı. Böylelikle Akademi itibarını kurtardı! Peki ya Eğitim Enstitüsü□nün itibarı ne olacak? Reiss, halen Eğitim Enstitüsü□nde geleceğin öğretmenlerini yetiştiren bir fen bilimleri profesörü olarak çalışmaya devam ediyor.

Geleceğin öğretmenleri nerede eğitim verecekler?

Dini okullar ya da akademi okullarında eğitim verecek olan öğretmenler yaratılışçılığı öğretmek zorunda kalabilirler. Çünkü İşçi Partisi hükümeti, yıllardır dini okulların ve akademilerin başarılı eğitim verdiğini ve bunların sayısının arttırılmasından yana olduğunu her fırsatta söylüyor. İşçi Partisi, 2003□de hazırladığı 5 yıllık strateji raporunda 2010’ a kadar 200 akademi okulu hedeflediğini açıklamıştı. Hükümet hedefi doğrultusunda çalışmaya devam ediyor. Son olarak eylülün ikinci haftasında 47 yeni akademinin açılışını yapan hükümet, 2010□a kadar hedeflenen 200 akademi planını aşacağını belirtti. Bu okulların üçte biri dini okul. Demek ki, adı akademi de olsa dini okulların sayısı artıyor. Akademilerin finansı halkın vergileri ile karşılanıyor ama yönetimi □hayırsever□ şahıslara, dini gruplara, bankalara, futbol klüplerine ve iş adamlarına havale ediliyor. İngiltere’ de fen bilgisi derslerinde yaratılışçı fikirlerin öğretilmesi belki de ilk kez 2002’ de, Emmanuel Koleji’ nde, ortaya çıkan verilerle halkın gündeme girdi. Emmanuel Okul Vakfı, önceki adı Vary Vakfı, tarafından yönetilen okulda fen bilgisi derslerinde yaratılışçılık öğretisinin de anlatıldığı haberleri İngiltere□de şok etkisi yarattı. Avam Kamarası□nda milletvekilleri fen bilgisi derslerinde yaratılışçılık öğretilmesine karşı adeta savaş açtı. Buna rağmen dönemin başbakanı Tony Blair□in yanıtı □olay biraz abartılmış□ oldu. Adı geçen vakfın sahibi ve akademi sponsoru Sir Peter Vardy halen üç akademiyi yönetmeye devam ediyor. İngiltere□deki 6 bin 834 ilk ve 598 orta dereceli okul, toplamın yüzde 30□u, dini okuldur. Ulusal eğitim müfredatını öğretiyor olmaları ve halkın vergileri ile finans edilmelerine rağmen dini okul olarak bilinmelerinin sebepleri 1) belli sayıda aynı dine mensup öğrenciye eğitim vermeleri, 2) din derslerinde bağlı oldukları dini öğretmeleridir. Bu okulların bağlı oldukları dinlere göre dağılımı 4 bin 716 Anglikan, 2 bin 108 Katolik, 32 Musevi, 4 Müslüman, 2 Sih, 1 Ortodoks ve 1 Adventist. Dini okullar her ne kadar Ulusal Eğitim Müfredatı sınırlarında eğitim verdiklerini idda etseler de haziranda, ‘ More 4 News’ in hazırladığı bir rapora göre soruşturduğu 50 okulun 40□ında yaratılışçılık öğretiliyor. Geriye kalan 7 bin kadar dini okul için de soruşturma yapıldığı taktirde, fen dersinde yaratılışçılık öğreten okulların sayısının kaç olacağı merak konusu.

İronik bir isim: Bilimde Doğru

2004□de kurulan yaratılışçı grup, 2006□da Britanya□daki tüm okullara gönderdiği DVD (Keşif Enstitüsü materyalleri ile donanmış) ile bir çıkış yaparak hedefinin okullarda yaratılışçı/ID fikirleri fen bilgisi derslerinde tartışılır kılmak olduğunu gösterdi. Ülkede en az 59 okulda bu DVD□nin kullanıldığı söyleniyor.

Papazın istifası yeter mi?

Papaz Profesör Michael Reiss istifa etti. Kraliyet Akademisi itibarını kurtardı! Ya Eğitim Enstitüsü? Peki ya fen bilgisi derslerinde yaratılışçı düşünceleri işleyerek çocukların beynini zehirleyen, giderek sayısı artan dini okulların ve akademilerin parçası oldukları eğitim sisteminin itibarı ne olacak? Hükümet, dini okulların ve akademilerin sayısını arttırarak kime hizmet ediyor?

YARATILIŞÇILIĞIN ÇÜRÜTÜLMESİNE TAKSONOMİ KATKISI HARUN YAHYA'NIN ÇAKMA FOSİLLERİ

T. Backeljau-1Haziran 2012-bilimvegelecek

Bu çalışmanın amacı, evrim karşıtı yaratılışçı savların alaşağı edilmesine taksonominin önemli katkı yapabileceğini gözler önüne sermek. Makalenin yöntemini, Türkiye'de Harun Yahya mahlasıyla faaliyet gösteren yaratılış yanlısı cephenin başlıca eseri "Yaratılış Atlası"nın taksonomi temelini dikkatle gözden geçirmek oluşturuyor. Yaratılış Atlası'nın temel hedefi, fosillerin ve yaşayan organizmaların özdeş olduğunu, yani canlıların yaratılıştan beri değişmediğini sergilemek suretiyle evrimin gerçekleşmediğini kanıtlamak. Fakat bu savın üzerine inşa edildiği taksonomi temeli, gülünçlük derecesine varacak kadar baştan sona hatalı. Öyle ki, Yaratılış Atlasının, evrim kuramına karşı ciddi bir meydan okuma teşkil etmeyi bir kenara bırakın, zerre biyolojik geçerliliği dahi yok.

Biyolojik çeşitliliği betimleyişin ve sınıflandırışın hem kuramı hem uygulaması olan taksonomi (Bromham, 2008; Schuh & Brower, 2009; Hawksworth, 2010), çoğunlukla, tehdit altında bulunan bir araştırma disiplini olarak algılanır; bilimsel ilgi alanının ve geçerliliğinin dar kapsamlı olduğu, hatta daha kötüsü, bilimsel zemininin kısıtlı olduğu düşünülür (Vernon, 1993; Agnarsson & Kunter, 2007). Pek çok eleştiriden biri olan bu sonuncu savın nedeni, biyoçeşitlilik ölçümünde temel bir birimin olmayışıdır, yani canlı türünün anlamı (tanımı) konusunda genel bir fikir birliğinin olmayışıdır (Baum, 2009; Brooks & Helgen, 2011). Doğrusu, farklı ve bazen birbirleriyle tutarsız 25 adet tür kavramının var olduğu (Mayden, 1997; Richards, 2010) ve taksonomicilerin büyük çoğunluğunun, üzerinden kendi tür tanımlarının yorumlandığı canlı tür kavramını açıkça formüle etmeksizin türleri tanımladığı düşünülürse, taksonomi hakkında, hipotez olarak doğruluğunun sınanmasına varana dek şüphelerin uyanması şaşırtıcı değil. Fakat tekrar tekrar işaret edildiği gibi, açıkça tanımlanmış tür kavramının çerçevesinde şekillenmiş tür betimlemeleri, sınanmaya açık hipotezler ve savlar bakımından bir zenginlik sunar; öyle ki taksonomi, nitelikli ve sağlam bilimsel uygulama olma şartına mükemmelen uymaktadır (Wheeler ve Valdecasas, 2007; Bininda-Emonds, 2011; Haszprunar, 2011).

Taksonominin sağlam bilimsel temeli olsa bile, bu çabaya ne ölçüde değdiği elbette düşünülebilir. Bu bağlamda, taksonominin çoğunlukla yeterince takdir edilmeyen özel bir değerine odaklanmak; yani yaratılışçılar ve akıllı tasarım yanlıları gibi evrim kuramı karşıtlarının ileri sürdüğü güya bilimsel, yanıltıcı savlarla başa çıkmaktaki temel önemine değinmek istiyoruz. Aslında, evrim kuramının temellerini anlamak için makul taksonomi bilgisinin önemini bizzat Charles Darwin de fark etmişti! Nihayetinde, geniş kesimlerin benimsediği romantik efsanelerin aksine Darwin, Galapagos Adalarına yaptığı ziyaret sırasında aniden evrimci içgörülerle aydınlanmış değildir. Aksine, türlerin değişmez doğasına ilişkin inancını, bu simgesel takımadalardan ayrılışından ancak bir buçuk sene sonra terk etti

(Sulloway, 1982b, 1984). Darwin, İngiltere'ye, yuvasına dönüp bazı taksonomistlerle yakın işbirliği yaptıktan sonra evrim kuramına geçmiştir; başka bilimciler gibi taksonomistler de, Darwin'in kimi yanlış tanımlamalarını ve karman çorman sınıflandırmalarını düzeltmişti (Sulloway, 1982a, b). Darwin'in, makul taksonomi önerilerine duyduğu gereksinim (her ne kadar bu öneriler, yaratılışçı inançlara bağlı taksonomistlerden gelmiş olsa da), Galapagos'un hem kuşlarıyla hem de dev kaplumbağalarıyla ilgili, başlangıçtaki hatalı ve kafa karıştırıcı yorumlarından bellidir (Sulloway, 1982a, b, 1983; Steinheimer, 2004; Sulloway, 2009) [Not: yaygın söylencenin aksine Darwin, evrime dair düşüncelerini şekillendirirken, kendi adı verilen ispinozları değil (Darwin ispinozları), alaycı kuşları temel almıştır (Sulloway, 1982a, 1983; Steinheimer, 2004)].

Taksonominin evrim düşüncesi için önemi, bizzat Darwin'in sonradan taksonomici olup kaya midyeleri üzerinde uzmanlaşması gerçeğinden de bellidir. 62 adet yeni kaya midyesi türü betimlemiştir (Castilla, 2009). Her ne kadar Darwin'in kaya midyelerine duyduğu taksonomi temelli ilgi, bilimsel itibar kazanma meselesi miydi (Yoon, 2009: 62) yoksa bu hayvanlar için duyduğu uzun soluklu, hakiki merakın (Love, 2002; Van Wyhe, 2007) yansıması mıydı, tamamen açık olmasa da, kaya midyeleri konulu çalışmasının, evrimle ilgili fikirlerini geliştirmesinde ona önemli ek cephane sağladığı su götürmez (Love, 2002; Van Wyhe, 2007).

Taksonominin, evrim kuramına dayanak sağlayan vazgeçilmez bir araştırma disiplini olduğu belli; dolayısıyla bu makalenin amacı, taksonominin aynı zamanda, tüm dünyada yaratılışçıların ve akıllı tasarım hareketlerinin savunduğu evrim karşıtı düşüncenin çürütülmesine de yardımcı olabileceğini gözler önüne sermek. Bilhassa, Türkiye'den İslamcı yaratılışçı Harun Yahya'nın (HY) kimi son yayınlarında evrim kuramını reddedişinin dayandığı yanıltıcı, hatta saçma taksonomi ve biyoloji temelini sergileyeceğiz. Dolayısıyla, özellikle kötü şöhretli "Yaratılış Atlası"na (YA) (Resim 1) ve ilintili kitaplara odaklanacağız, ayrıca HY'nin, YA'yı desteklemek için kurduğu sanal fosil müzesine de (http://www.fossil-museum.com) değineceğiz.

Bizden önce YA'ya ciddi olarak karşı çıkıldığının farkındayız (Decleir, 2008; Musaji, 2009), yine de bundan önce verilen eleştirel yanıtların çoğunluğu, nispeten farklı bir şekilde sunuldu (gazetelerde, dergilerde, radyo ya da TV sohbetlerinde, internet sitelerinde…) ve/veya YA'da bol bol bulunan bariz hataların, yanlış yorumların ve yanıltıcı hükümlerin pek azı ele alındı (Anthis, 2007b; Glaubrecht, 2007; Myers, 2008; Dawkins, 2008; Hameed, 2009). Bu da anlaşılabilir bir durum, çünkü YA'nın bilimsel itibarı sıfıra yakın (daha fazlası için aşağıya bakınız). Bu yüzden çoğu biyolog, HY yayınlarındaki bariz kusurları ilan etmekten başka bir işe yaramayacak çabaya zaman ve enerji harcamayı gereksiz bulabilir. Ancak, YA'nın Avrupa'da, bilhassa Müslümanlar arasında hatırı sayılır ilgi görmesi ve bu ilgi sayesinde kitabın, bazı ulusal Eğitim Bakanlıkları, ayrıca Avrupa Konseyi (2007) düzeyinde tartışıldığı düşünülürse, öğretmenlere ve eğitimcilere YA'yla ilgili daha kapsamlı bilgi sağlamanın faydalı olabileceğini düşünüyoruz, böylece YA'yı ciddiye alabilecek öğrencilerden gelen soruları yanıtlamaya kendilerini hazırlayabilirler. Nihayetinde, Avrupa okullarının bilim müfredatında yaratılışçılık yasaklanmış olsa da, sınıfların dışında öğrenciler, YA'da ifade edilenler gibi yaratılışçı fikirlerle karşı karşıya gelebilir. Daha kötüsü, hem ABD'de hem de Avrupa'da yaratılışçı hareketler, "kullanıma hazır" sorular hazırlıyor ki öğrenciler bu sorularla biyoloji öğretmenlerinin "maskesini düşürüp" utandırsınlar ve öğretmenlerden gerçeği "söke söke alsınlar" (Wells, 2001; Dembski, 2004-2011, 2006; Colson, 2011). HY'nin de önceden düşünülmüş bir soru listesini şu tavsiyeyle vermesi hiç şaşırtıcı değil:

“Öğrenciler, öğretmenlerinize bu soruları sorun ve Darvinciliğin çaresizliğine kendi gözlerinizle şahit olun” (Harun Yahya, 2011a; daha fazlası için bakınız Harun Yahya, 2003).

Elbette soru sormak suç değil, aksine, yaratılışçıların üzerinde düşünüp taşındığı ve eğip büktüğü sorular, kişi hazırlıklı değilse, bunaltıcı olabilir. Dolayısıyla, bu makalenin amacı, HY’nin ve kaleme aldığı YA’nın dayanaksız metnini çürütmek amacıyla öğretmenlere ve eğitimcilere sade bir araç ve belge vermektir. Yukarıda söz ettiğimiz “kullanıma hazır” sorulara verilecek özgül yanıtlar için şu kaynaklara atıfta bulunuyoruz: Pigliucci (2002: 252-259), Isaak (2007) ve NCSE (2008).

Makalemizde “yaratılışçılık” terimini (ve türevlerini) geniş anlamda kullanıyoruz, yani evrim kuramını reddeden tüm akıllı tasarım inançları yığınını kapsama alıyoruz (yaratılış/evrim devamlılığına dair bir derleme için bakınız: Scott, 2009).

Bu makalenin kimi yerlerinde, yorumlar, günceler, yüklenecek dosyalar, özgül fotoğraflar içeren internet sitelerine atıfta bulunuyoruz. Fotoğrafların telif koruması olabiliyor, gerçi bu durum HY’yı rahatsız etmiyor gibi; pek çok fotoğrafı, telif hakkı sahibinin izni olmaksızın ve/ya da isim zikretmeksizin kullanmış. Daha kötüsü, HY, sanal fosil müzesinde bu fotoğrafların telif hakkının kendisinde olduğunu iddia ediyor! İlgili internet sitelerinin adresleri, kaynakça bölümünün sonuna eklenmiştir.

Harun Yahya (HY)

Harun Yahya adı, iki peygamber isminin birleşimidir: Musa’nın kardeşi Harun (Kuran Suresi 20:30) ve Zekeriyya’nın (Zeyd bin Ali) oğlu Yahya (Kuran Suresi 3:38-41 ve Sure 19: 2-15); ikisi de halklarının imansızlığına karşı savaşmış. Aynı geleneği takip eden HY, Kuran’ın mesajını halka nakletmeyi amaçlıyor ve dolayısıyla şunu istiyor: “Din dışı ideolojilerin tek tek her temel ilkesini çürütmek ve “son sözü” söylemek, böylece dine yöneltilen itirazları bütünüyle susturmak” (YA’nın “Yazar Hakkında” kısmından).

Aslında Harun Yahya’nın, Adnan Hoca ya da Adnan Ağabey diye de bilinen Adnan Oktar’ın mahlası olduğu söyleniyor (Arda, 2009). Adnan Hoca, birbiriyle bağlantı dört konu etrafında bir dizi kitabın yazarıdır: 1) İslamî inanç, Kuran, Mehdi’nin dönüşü, 2) din karşıtı komplo kuramları (HY, Yahudi düşmanı ve mason karşıtıdır; 2002 yılına dek Yahudi Soykırımını da yadsımıştır, bakınız: Hopkins (2003), Bartholomew (2009) ve 32 numaralı internet sitesi), 3) yeni Osmanlıcılık (Türk milliyetçiliği), 4) evrim kuramını (Darvinciliği) reddetmek (Riexinger, 2008). Bu dört kategori içinde, YA şüphesiz “şaheserdir,” çünkü bizzat HY’ye göre sadece 2007 yılında, Türkiye’de yaklaşık 8.000.000 nüsha, yurtdışında 2.000.000 nüsha satılmış, 2008’de ise satışlar ikiye katlanmış (Steinvorth, 2008; ayrıca bakınız Schneider, 2011)! Etkileyici ve inanması zor rakamlar doğrusu.

HY’nin toplam üretimi muazzam: yetmişten fazla dilde yayımlanmış üç yüzden fazla kitap (bazı kitapların kaset kaydı da var), DVD, VCD, VHS formatında yüzden fazla belgesel film, bir aylık dergi (“İlmî Mercek”) ve sürekli güncellenen sayısız internet sitesi (34 numaralı internet sitesine bakınız). Belli ki bu, tek kişinin çalışması değil ve tüm HY eserlerini Adnan Oktar’ın bizzat yazmadığı konusunda pek şüphe yok (Boagerts, 2005; Edis, 2007: 129; Schneider, 2011). Bunun yerine, Oktar’ın üretimi “sayısız hayalet yazar” (Lumbard ve Nayed, 2010: 87) tarafından destekleniyor; bunlar çoğunlukla toplumsal konumu yüksek, varlıklı

sınıflardan çıkıyor, mesela avukatlar ve tıp doktorları gibi (Boagerts, 2005; Schneider, 2011); ayrıca bunlar, 1990'da Adnan Oktar etrafında kurulmuş örgütün üyesi olabiliyor da olmayabiliyor da (Numbers, 2006: 422). Bu örgütün adı, "Bilim Araştırma Vakfı"dır (BAV) (internet sitesi 35) ve bilimsel etkinliklerinin amacı: "Bilhassa evrenin kökenine, canlı varlıklara ve insanoğluna odaklanmaktır. BAV, dinî inançları reddeden ve bilimi ateizme dayandıran on dokuzuncu yüzyıl pozitivizminin kusurlu olduğunu vurgular ve bunun yerine, canlı varlıkların ve insanoğlunun kökenine dair 'zeki tasarım' görüşünü savunur; bu görüşün kökleri, güncel bilimsel bulgulara uzanıyor." Yani kısacası: gayrimaddî bir evrenbilim yaratmak ve evrime karşı çıkmak (Numbers, 2006: 422). Somut olarak konuşmak gerekirse, BAV düpedüz HY yayınlarının reklamını yapıyor ve HY'nin evrim karşıtı fikirlerini yaymak için halka yönelik (toplu) "bilimsel" etkinlikler tertipliyor.

Adnan Oktar'ın pek çok yardımcısı ve hayalet yazarı olmasına rağmen, tüm yayınları sadece "Harun Yahya" mahlasıyla basılıyor. Bu tutum, İslam'ın geleneksel tarikat önderi imgesiyle tutarlıdır: önderin güya üstün düşünsel becerileri ve etkileyici öğretmen duruşu, müthiş yazılarından yansır (Edis, 2007). Bu yüzden, "Harun Yahya" ismi tek yazara değil, bir yazarlar ortaklığına ait olduğu için, makalemizin "kaynakça" kısmında bu isme marka muamelesi yaptık ("Y" harfiyle başlayan kaynaklar arasına değil de "H" harfiyle başlayan kaynaklar arasına yerleştirilmesinin de nedeni bu).

HY kitaplarını yazanların kim olduğuna bakmaksızın, bizzat Adnan Oktar'ın hiç bilim altyapısı olmadığı su götürmez. İstanbul'da güzel sanatlar (iç tasarım) ve felsefe eğitimi almış (Numbers, 2006:422). Ancak, 1) HY'nin evrim karşıtı yayınları cafcaflı, çağdaş ve "bilimsel" görüntü sergilediği için, 2) kitapları pek çok dilde basıldığı ve tüm dünyaya dağıtıldığı için, 3) basın yayından, bilhassa internetten sonuna kadar faydalandığı için (Edis, 2007; Riexinger, 2002, 2008), ve 4) Kuran temelli bir dünya görüşü sunduğu için, Müslüman âleminde en rağbet gören ve en gür evrim karşıtı ses haline gelmesi şaşırtıcı sayılmamalı (Edis, 2007; Hameed, 2007, 2008, 2010; Wiles, 2011). Öyle ki, İslam'ı tanıtan gözde bir kitapta HY, şöyle betimleniyor: "Günümüzde Müslüman âleminin en üstün iki bilim araştırmacısından biri; evrime ya da insanoğlunun ani yaratılışına muhalif görüşleri savunuyor…" ve "Hem doğru düzgün sunulan hem de mantığa dayanan savlar ileri sürüyor, ayrıca Müslümanlar arasında seyreden mevcut tartışmaların zenginliğine epey katkısı olmuştur." (Emerick, 2002:81)

Aynı doğrultuda HY, dünyanın en etkin 500 Müslümanı listelerine de dâhil ediliyor (Esposito ve Kalin, 2009; Lumbard ve Nayed, 2010; Schleifer, 2011); bunun sebebi, bilimsel etkisi ve: "Yaratılışçılık ve İslam konusunda dünyanın önde gelen uzmanı olması, 1,6 milyondan fazla hayranının bulunması" (Lumbard ve Nayed, 2010).

Dahası, Müslüman akademisyenler zaman zaman HY'yi ciddi bilimsel kaynak olarak gösteriyor (Majid, 2002; Nasr, 2006: 342), kimi ülkelerde ise öğretmenler ve eğitimciler (mesela Endonezya, Nijerya), HY'nin yazılarından bilim sınıflarında yararlanıyor (Butt, 2009; İslamî Eğitim Vakfı, 2009; Lemu, 2009). Birleşik Krallık'ta bile, Britanya Müslüman Konseyi, HY'nin internet sitesini okullara şöyle öneriyor: "Örneğin evrim kuramları bakımından, bilimle ve düşünsel merakla ilgili İslamî bakış açılarını görmek için faydalı bir internet sitesi."

Yine de HY'nin Müslüman akademisyenler üzerindeki etkisinin sınırlı olduğu söylenebilir (Ghaly, 2010; Wiles, 2011). Bununla birlikte, genelde Müslüman öğrenciler HY'nin yazılarına pekâlâ aşinadır ve evrim sorularıyla muhatap olurken bu yazılara atıfta bulunurlar

(Boagerts, 2005; Koning, 2006; Jacobsen, 2011: 287-287). Elbette bu, HY’nin YA gibi “bilimsel” katkılarının yanıltıcı ve saçma sapan doğasını ifşa etmek için sağlam bir neden daha sayılır.

Yaratılış Atlası (YA)

YA tek kitap değil; şimdilik (Aralık 2011) İngilizcede üç cildi basılmış fakat daha fazla cildinin basılması beklenen bir kitap dizisidir. Ciltler devasadır, ölçüleri 38 x 28 x 5 santimetredir, her biri beş kilodan ağır gelir; cilde ve baskıya bağlı olarak her cilt yaklaşık 750 ilâ 950 sayfadır. Albenilidirler, yayına hazırlanışları özenlidir, sert kapaklıdırlar, renkli fotoğraflarla bezeli görsellikleri zengindir, yüksek kaliteli kuşe kâğıda basılmışlardır. İzini sürebildiğimiz kadarıyla, birinci cildin ilk İngilizce baskısının mazisi 2006 Ekimine dek uzanıyor, fakat aradan geçen sürede şimdiden on üçüncü baskıya ulaşmıştır (Kasım 2008). İkinci cildin ilk İngilizce baskısı 2007 Şubatında piyasaya çıkmıştır ve halihazırda beşinci baskısına ulaşmıştır (Ekim 2008), üçüncü cildin ise sadece birinci İngilizce baskısı mevcut (Ağustos 2007). Belli ki kitapların amacı çok geniş bir okuyucu kitlesine ulaşmak, çünkü özgün Türkçe versiyonların ötesinde, pek çok başka dilde çevirileri var. Bu bakımdan birinci cilt öne çıkıyor, zira İngilizceye, Fransızcaya, Almancaya, İspanyolcaya, İtalyancaya, Çekçeye, Çinceye, Japoncaya, Rusçaya, Arapçaya, Endonezyacaya, Hintçeye, Urducaya çevrilmiştir, üstelik başka dillere çevrilmesini de bekleyebiliriz!

YA ciltlerinin muhtemelen en şaşırtıcı tarafı, her ne kadar yayına hazırlama masrafı kuvvetle muhtemel çok yüksek olsa da (Anthis, 2007a; Dawkins, 2008 tarihli video) ve kitapçılarda normal fiyatı cilt başına 99 dolar olsa da, 39 dolarlık özel fiyata satın alınabiliyor (Resmi Harun Yahya Dükkânı, 2011) ya da internetten bedava indirilebiliyor olmalarıdır (Harun Yahya, 2010). Ancak, bu girişimin masraflarını Harun Yahya’nın nasıl karşıladığı açıklığa kavuşmuş değil. 2007 yılında ilk YA cildinin, talep olmaksızın ortaokul ve üniversite öğretmenlerine, profesörlerine bedava dağıtılması (Enserink, 2007) Avrupa eğitim sisteminde karışıklık yaratarak, bu durumu iyice dikkate değer kıldı. Öyle ki, bu makalenin yazarlarından birine de (TB) YA’nın birinci cildinin (ikinci baskı) nüshası geldi. Bu kitapların binlerce nüshasını tüm Avrupa’ya göndermenin posta masrafları herhalde kayda değerdir, fakat bir kez daha, HY için paranın mesele olmadığı görünüyor, çünkü aynı şevkle, YA’nın bedava nüshalarını ABD’ye göndererek faaliyetinin kapsamını genişletmiştir (Dean, 2007; Hameed, 2007). Söz açılmışken, kendisine ara biçim fosili gösterecek kişiye 8.010.890.000.000 Amerikan doları vadeden HY için para hiç sorun değilmiş gibi görünüyor (Butt, 2008; Dawkins, 2008 video; Musaji, 2009). Bu nevi saçma belagat, YA’da karşımıza çıkacaklar için uygun bir giriş teşkil ediyor.

YA’nın her cildi, üç kısımdan oluşur: 1) başlıca jeolojik dönemler boyunca yaşam tarihçesinin kısa taslağıyla birlikte fosiller hakkında nispeten kısa bir tanıtım yazısı ve fosillerin evrimi reddedip yaratılışı doğruladığını söyleyen genel bir ifade, 2) HY’nin, yaşamın evrimleşmediğini, tanrı tarafından yaratılıp o zamandan beri değişmeden kaldığını göstermek amacıyla fosil “bulgularını” sunduğu büyük kısım, 3) klâsik evrim karşıtı savları ele alan bir dizi bölümün meydana getirdiği uzun bir ek ya da sonuç kısmı, örneğin termodinamiğin ikinci yasası, geçiş fosillerinin sözüm ona yokluğu, Darvincilerin sahtecilikleri ve hileleri (mesela insan evrimiyle ilgili sahtecilikler, Haeckel’in çizimleri…), radyometrik tarihlemenin güvenilmezliği, tasarım savı (mesela biyolojik yapılarda, evren bilimde…), indirgenemez karmaşıklık, işlevsel proteinlerin ya da DNA dizisinin tesadüfen oluşma ihtimalinin bulunmayışı, Miller-Urey deneyinin yetersizliği, tür içi çeşitliliğin evrim manasına gelmediği

iddiası, kuşların ve memelilerin hayalî evrimi, evrimsel türdeşlik (homoloji) "efsanesi" vesaire. Her ne kadar bu fikirlerin çoğunluğu Hıristiyan yaratılışçı belagatten alınmış olsa da, HY'nin evrim karşıtı belagatine özgü üç özellik var: 1) Hıristiyan dini çerçevesine gömülmüyor, bunun yerine Kuran'a dayalı İslamî bir bakış açısı yansıtıyor, 2) HY yaratılışçılığı, Büyük Patlamaya varana kadar dünyanın ve evrenin eski çağlarını kabul ediyor, ve 3) HY'ye göre, ırkçılık, nazicilik, komünizm, marksizm vesaire gibi dünyadaki tüm kötülüklerin kaynağı evrim kuramıymış (Darvincilik). Hatta bu meseleye ilişkin olarak HY, New York Dünya Ticaret Merkezine yapılan saldırının (11 Eylül 2001) fotoğrafını YA'ya koymuştur ve o teröristlerin aslında Darvinci olduğunu iddia ediyor (YA birinci cilt, on üçüncü baskı, sayfa 725; dördüncü baskı, sayfa 621; ikinci baskıda sayfa 589) (ayrıca bakınız Steinvorth, 2008)!

Bu makalede, YA'nın sadece ikinci kısmını ele alıyoruz, yani HY'nin, güya evrimi çürüten fosil kanıtlarını. Botanik uzmanlığımız yeterli olmadığı için, hayvanları incelemekle yetiniyoruz. Geri kalanına gelince, YA'nın birinci ve üçüncü kısımlarında HY'nin ileri sürdüğü evrim karşıtı iddialara, bu konuya dair geniş yazında yeterince karşı çıkıldığını düşünüyoruz (Pigliucci, 2002; Shanks, 2004; Young ve Edis, 2004; Isaak, 2007; Sarkar, 2007; Coyne, 2009; Schneiderman ve Allmon, 2009; Scott, 2009). Dahası, yaratılışçı savlara karşı ciddi belgelerle verilen yanıtlar şu internet sitelerinde bulunabilir: "The Talk Origins Archive" (http://www.talkorigins.org/) ve "The Panda's Thumb" (http://www.pandasthumb.org/).

YA'dan söz ederken altı kitaba odaklanıyoruz: (parantezlerde belirtildiği gibi kısaltılmıştır): Birinci cilt, ikinci baskı (C1-2) (Harun Yahya, 2007b); birinci cilt, on üçüncü baskı (C1-13) (Harun Yahya, 2008a); ikinci cilt, birinci baskı (C2-1) (Harun Yahya, 2007c); ikinci cilt, beşinci baskı (C2-5) (Harun Yahya, 2008b); üçüncü cilt, birinci baskı (C3) (Harun Yahya, 2007d); C1 ya da C2, ilgili cildin tüm baskılarına işaret eder. Aynı zamanda, HY'nin internet tabanlı "Fosil Müzesi"ndeki fotoğraflara, "FM-kod" kısaltmasıyla atıfta bulunacağız ki burada "kod," FM'deki kaydın referans numarasıdır. Bu farklı kaynakları kıyaslamanın nedeni basit: HY, değişikliklerin nedeninin belirtildiği bir "düzeltme notu" eklemeksizin, kitaplarındaki maddeleri düzenli olarak değiştiriyor, ikame ediyor ya da atıyor (Musaji, 2009). Aslında, nitelikli bilim uygulamalarının aksine HY, (çok sayıdaki) hatalarını ve yanlış yorumlarını kabul edemiyormuş gibi görünüyor.

Yaratılış Atlası ve İçindeki Taksonomi Hataları

Daha önce belirtildiği gibi, YA'nın ana kısmı (ikinci kısım), HY'nin "ezici" fosil kanıtlarını sunup, tüm türlerin günümüzdeki haliyle yaratıldığını, dolayısıyla evrimin asla gerçekleşmediğini göstermeyi hedefliyor. Ciddi bilimsel yayınlarda böylesi bir yargı, ilgili verilerin nasıl toplandığının, tahlil edildiğinin ve yorumlandığının etraflı bir açıklamasıyla desteklenmek zorundadır. Dahası söz konusu bilgi öyle bir şekilde sunulmalı ki okuyucu, o çalışmayı tekrarlayıp doğrulayabilsin, böylece yazarın sonuçları ve yorumları sağlam mı değil mi kendi başına karar verebilsin. Fakat YA'daki "kanıtların" bu şekilde sunulmakla ve ele alınmakla uzaktan yakından ilgisi yok. Bunun aksine HY'nin izlediği yol, (bazen çok hoş) yüzlerce fosil fotoğrafını aynı "türün" canlı örnekleriyle birlikte aynı sayfada göstermekten ibaret. Dahası bu "karşılaştırmalı" fotoğraflara, şu bilgileri veren resim altı yazıları eşlik ediyor: 1) "türün" yerel İngilizce adı, 2) fosilin kökeni, yaşı ve son olarak boyutu, 3) farklı sözcüklerle aynı genel mesajın tekrarlandığı kısa bir metin; bu mesaj, fosiller ve yeni örnekler özdeştir, dolayısıyla evrim gerçekleşmemiştir, diyor.

Deniz zambaklarını bir türlü tutturamadı!

Burada temel sorun, sunduğu örneklerin taksonomi bakımından doğru olmasını HY'nin dert etmeyişidir; dolayısıyla tamamen yanlış, hatta saçma "benzerlikler" ortaya çıkıyor. Bizden önce pek çok kişi, HY'nin sunduğu fosil deniz zambaklarına atıfta bulunarak bu meseleyi zaten açığa çıkardı; HY'ye göre bu fosiller, mevcut deniz zambaklarıyla özdeş. Ancak, HY'nin C1-2'de (sayfa 55, 368, 415 ve 574) gösterdiği güncel "deniz zambakları" aslında sabella cinsine mensup fan kurtçuklarıdır (Resim 2), yani farklı bir şubeye ait olmakla kalmazlar (derisi dikenlilere karşı halkalı solucanlar) ayrıca farklı bir "üst-şubeye" girerler (İkincil ağızlılara karşı birincil ağızlılar ya da lophotrochozoa) (Dawkins, 2008)! 2008 baskısında HY, C1'den tüm deniz zambağı fosillerini çıkararak bu hatayı düzeltti, ama C2'de (sayfa 167) bir örneği bırakmış ve şu notu yazmış: "Resimde, çok iyi korunmuş 345 milyon yıllık deniz zambağı fosili görüyoruz. Bu yaratığın tüm ayrıntıları gösteriyor ki bugün hâlâ yaşayan deniz zambaklarıyla aralarında hiç fark yok" (Ayrıca bakınız FM-SY0708).

Maalesef, HY yine yanılıyor, çünkü güncel "deniz zambağı" diye söz ettiği şey, sırtiplikliler şubesine mensup, sert yüzeylere tutunan bir tulumlu (ascidiacea) olan deniz lalesi Pyura spinifera'dır (Resim 3)! Burada tuhaf olan şey, aynı fotoğrafın doğru tür adlandırmasıyla birinci internet sitesinde bulunabilmesidir (gerçi, deniz bitkisi olarak yanlış adlandırılıyor). Fakat ne şaşırtıcıdır ki HY, deniz zambağı-sabella kurtçuğu hikâyesinden bile ders almamıştır, çünkü FM'sinde deniz zambağı fosilleri FM-SY0858'i ve FM-SY0835'i hâlâ sabella fan kurtçuklarıyla birlikte gösteriyor (Resim 4) (gerçi öteki fotoğraflar aslında gerçek deniz zambaklarıdır, internet siteleri 15-16)!

Ha deniz yıldızı ha yılan yıldızı, fark etmez!

Aynı zamanda HY, derisi dikenliler âleminde Asteroidea (deniz yıldızları) ve Ophiuroidea (yılan yıldızı) sınıfları arasında ayrım yaparken de sorun yaşıyor gibi görünüyor. Dawkins bunu zaten belirtmiş (2008 video); C1-2'de ve C1-4'de 403. sayfada HY'nin, fosil yılan yıldızları hakkında "bu hayvanlar, bugün yaşayan hayvanlardan farklı değil, dolayısıyla bir kez daha evrimin geçerli olmadığını gösteriyorlar" diye yazdığını ve bunları deniz yıldızlarıyla özdeşmiş gibi gösterdiğini gözlemlemiş. Her ne kadar bu hata, C1-13'te deniz yıldızı fotoğrafı iki gerçek yılan yıldızı fotoğrafıyla değiştirilerek düzeltilmiş olsa da, C3'te bu kafa karışıklığı devam ediyor; bu cildin 120. ve 130. sayfalarında HY, hem fosil hem de güncel yılan yıldızlarını "deniz yıldızı" başlığı altında gösteriyor. Tamamen aynı fosiller (FM-SY0794 ve FM-SY0795) güncel deniz yıldızıyla birlikte gösterilmemiş olsaydı, elbette bu yazım hatası olabilirdi; şunu ileri sürüyor: "Aradan geçen 490 milyon yıl içinde zerre değişmemiş olan deniz yıldızı, evrime büyük darbe indiriyor."

Yılan mı balık mı?

HY'nin ünlü başka bir taksonomi gafı da, C1-4'te ve C1-2 sayfa 468-469'da yılanbalığı fosilini deniz yılanıyla, muhtemelen bir Laticauda türüyle bağdaştırmasıdır (Dawkins, 2008) (Resim 5; internet sitesi 2). Bunlar açıkça iki ayrı taksondur (kemikli balıklar ve yılanlar)! Aynı fosilin yanına, deniz yılanı fotoğrafı yerine güncel fakat çok farklı "yılanbalığı" türünün fotoğraflarının koyulmasıyla birlikte bu hata C1-13'te düzeltilmiş (Hameed, 2009); aynı fosil C1'in 469. sayfasında birtakım küçük yılanbalıklarıyla (yılanbalığı yavrusu) bağdaştırılmış. Ancak, deniz yılanı konusundaki hatayı Dawkins (2008) açığa vurmuş olsa da, FM-SF0134

ve FM-SF0135 maddelerinde deniz yılanı fotoğrafı hâlâ güncel yılanbalığı olarak sunuluyor. Son olarak HY, yılanbalığı fosilini C3'te ve FM-SC0909'da (Resim 7) güncel taşemen (lamprey) türüyle bağdaştırarak kafa karışıklığını tavana vurduruyor ve şunu ileri sürüyor: "Bilimsel veriler ve buluntular gösteriyor ki yılanbalığı daima yılanbalığı olarak var olmuştur"!

Açıktır ki, yılanbalıklarının (omurgalı sınıfı Actinopterygii) daima yılanbalığı olarak var olduğunu ileri sürmek için güncel taşemenden faydalanmak (omurgalı sınıfı Petromyzontida), yılanbalıkları ile deniz yılanlarının (omurgalı sınıfı sürüngenler) özdeş olduğunu iddia etmek kadar aptalca! Üstelik HY, aynı taşemen fotoğraflarını, olası taşemen fosilleriyle birlikte kullanıp şunu iddia ediyor: "taşemenler hep aynıydı. Milyonlarca yıl önce yaşamış taşemen ile bugün yaşayan arasında hiç fark yok." Burası, işin iyice sarpa sardığı yer, çünkü ya HY, yılanbalıkları ile taşemenlerin özdeş olduğunu söyleyip okuyucunun aklını karıştırıyor ya da taşemenlerin ve yılanbalıklarının aslında ne olduğu konusunda hiç fikri yok.

Her gördüğün 'çiftkabuklu'yu 'istiridye' sanma!

HY'nin bariz hatalarına dair eski örnekler bizden önce kısmen açığa çıkmış olsa da, en az bunlar kadar şaşırtıcı pek çok hata daha var, fakat basında aynı ilgiyi çekmemişler. Bunların hepsini sunmaya kalkışmayacağız (sıraladıklarımız zaten fazla, yine de yerimiz hepsine yetmiyor), fakat bazılarına kısaca değineceğiz, sırf önceki eleştirilerin istisnaî vakalar olmadığını, YA'nın genel doğasını yansıttığını göstermek için.

YA'da yumuşakçaların, özellikle tek kabukluların ve çift kabukluların son derece kısıtlı sunulması şaşırtıcı. Nihayetinde, 1) kapsamlı ve çoğunlukla iyi korunmuş fosil kayıtları, 2) yüksek tür sayıları ve çeşitlilikleri, 3) ve kabuk özelliklerine dayanarak kabaca teşhis edilmelerinin kolaylığı düşünüldüğünde, YA'da şimdikine kıyasla daha fazla tek kabuklu ve çift kabuklu örneği görmeyi beklerdik. Aslında HY, C1'in 376-377. sayfalarında sadece iki tek kabuklu fosili gösteriyor, üçüncü bir örneği ise C1-13 sayfa 618'de sergiliyor. "Tek kabuklu" ve "Salyangoz kabuğu" diye etiketlenmişler. Mevcut yüz binden fazla türü ve isim konmuş yaklaşık 13.000 cinsi (günceller ve fosiller birlikte) (Lindberg ve arkadaşları, 2004) olan bir organizma kümesine göre, HY'nin kötü iş çıkardığı açık, hem tür zengini bu topluluğun temsili açısından hem de anlamsız tanımlamalar bakımından. Bu konuda daha fazlası söylenemez.

C1 sayfa 178-179'da HY'nin sunduğu çift kabuklu örnekleri daha da ilginç (Resim 8). Burada, mevcut bir Pectinidae türü (deniz tarağı) ile güya 410 ilâ 360 milyon yıl öncesinden kalma bir çiftkabuklu gösteriyor; bu çiftkabuklunun üst tarafında tipik pektin halkaları eksik ve her halükârda Pectinidae olamayacak kadar eski. Aslında en eski Pectinidae fosili Triyasik dönemine uzanır, yani 250 milyon yıl öncesine (Hertlein, 1969). C1-2'de HY bu malzemeyi "kabuk ve istiridye" olarak teşhis ediyor ve şunu yazıyor: "En az 360 milyon yıl boyunca değişmeden kalan istiridyeler, türlerin birbirlerinden tedricen evrimleştiğini söyleyen evrimcilere meydan okuyor."

Açıkçası, burada sunulan örneklerin istiridyeyle hiç alakası yok, dolayısıyla HY, tanımı "çiftkabuklu" diye değiştirerek ve metinde "istiridyeler" yerine "çiftkabuklular" sözcüğünü koyarak bu hatayı C1-4'te ve C1-13'te "düzeltmiştir"… sanki burada hangi takson adının belirtildiğinin önemi yokmuş gibi. Ancak, bu düzeltmeye rağmen HY, C3'te gösterdiği "deniz

tarağı” (s. 222-223) için istiridye tanımına geri dönüyor (Resim 9), çünkü orada yine şunu yazıyor: “İstiridyelerin nesli tükenmiş 15.000 türü olduğu tahmin ediliyor… günümüzde ise 11.000 tür hâlâ hayatta. Burada resmi sunulan fosil, Pectinidae ailesinin mensubudur ve söz konusu yumuşakçaların yüz milyonlarca yıl boyunca değişmeden kaldığını gösteriyor.”

Belli ki HY için “istiridye” ile “çift kabuklu” eş anlamlı kelimeler, böylece Pectinidae’yi “istiridye” ailesi sayıyor. Fosil örneği FM-SC0204, üstü kapalı bir şekilde bu tutumu onaylıyor, çünkü burada HY, gerçek bir istiridye fosilini güncel Pectinidae (internet sitesi 8’den alınan fotoğraf) ile Tridacnidae fotoğraflarıyla birlikte sergiliyor. Bu niteliksiz taksonomi ve isimlendirme yaklaşımından bağımsız olarak, insan, acaba HY, C3’ün 222-223. sayfalarındaki “deniz taraklarını” görmüş müdür diye merak ediyor, çünkü fosil ile güncel örneğin değişmeden kaldığını söylemek düpedüz hatalıdır, zira bu fosil özgün pektinli halkalardan açıkça mahrum, oysa güncel örnekte halkalar bariz bir şekilde var (Resim 9)! Dahası, C3’ün 222-223. sayfalarındaki fosil, Pectinidae olamayacak kadar yaşlıdır (300 milyon yıl yaşında) (yukarıya bakınız). Dolayısıyla, 8. ve 9. resimlerde gösterilen güncel Pectinidae ile fosiller kesinlikle özdeş değil!

İstiridye çorbası!

C2’nin 104-105. sayfasına bakarsak (Resim 10), işler daha da kafa karıştırıcı bir hal alıyor, çünkü HY, C1’in 179. sayfasındaki örneği gösterip (Resim 8, baş aşağı çevrilmiş) bunu tekrar “istiridye” olarak belirtiyor: “İstiridye, okyanuslarda yaşayan bir grup kabuklu yumuşakçaya verilen cins ismidir,… 490 milyon yıl ya da 150 milyon yıl önce yaşamış olan o istiridyeler, bugün hayatta olan istiridyelerden hiç farklı değil. Bu olgu, yaratıkların aşama aşama, minik değişikliklerle evrimleştiğini söyleyen evrim kuramı iddialarını boşa çıkarıyor. Fosiller, bu yaratıkların evrim sürecinden geçmediğini ve onları Yüce Allah’ın yarattığını gösteriyor.”

“Cins ismi” derken HY’nin ne kastettiğinden emin değiliz, fakat “istiridye” elbette, taksonomi bağlamında cins ismi kesinlikle değil, çünkü bu alanda cins ismi, cins (genus) gruplarına verilen isim anlamına gelir. Aslında “istiridye,” Ostereidae (hakiki istiridye), Pteriidae (mesela inci istiridyesi), Anomiidae (eyer istiridyesi) gibi oldukça farklı çiftkabuklu takımlarına konuşma dilinde verilen addır. Ancak buradaki asıl şaka şu: 105. sayfada sunulan fosilin kimliğinden emin olmasak da (C1 sayfa 179’daki numune), 104. sayfada gösterilen öteki fosillerin çoğu hiç şüphesiz ne istiridyedir ne Pectinidae’dir ne de çiftkabukludur, yumuşakça bile değillerdir, ama bütünüyle farklı bir hayvan şubesi olan brakyopodlardır (dallı bacaklılar) (Resim 10)! Bununla birlikte, HY’ye göre fosillerden farklı olmayan mevcut “istiridye” örnekleri aslında iki farklı yumuşakça sınıfına (karından bacaklılar ve çiftkabuklular) ait bir yığın ölü yumuşakça kabuğudur (Resim 11)! Dahası, bu yumuşakçaların fotoğrafı, ayna görüntüsü olarak basılmış, çünkü tüm karından bacaklılar sanki sol-yanal gibiymiş görünüyor, oysa gerçekte hepsi sağ-yanal türlerdir. Ancak, gaflar bu kadarla da kalmıyor, çünkü Resim 10’da gösterdiğimiz fosil örnekleri aynı zamanda FM’de yine hatalı şekilde “istiridye” maddesi altında sergilenmiş ve yine hatalı şekilde Pectinidae’yle ve/ya da Resim 11’de gösterilen yumuşakça kabuklarıyla bağdaştırılmış, fakat FM-SY0392 ve FM-SY0387 fosillerinin güncel Tridacna türüyle (Resim 12) özdeş olduğu iddiası da eklenmiş… yoksa birkaç santimetrelik brakyopodlar 120 santimetreye varan bir çiftkabukluyla nasıl özdeş olabilir ki!

Binlerce çiftkabuklu türü aynı torbaya!

Belli ki çiftkabuklular, HY'nin uzmanlık alanına girmiyor. Mesela, C1'de 406-407. sayfadaki çiftkabukluya bakalım (Resim 13). Glaubrecht'in (2007) zaten bildirdiği gibi, bu fosil örneği, tas benzeri iri, eğri sol kapakçığıyla ("ayak tırnağı") ve tasın ağzını kapatan küçük, düz sağ kapakçığıyla birlikte tipik bir Gryphaea türüdür. HY'ye göre bu fosil, hoş simetrik kapakçıları olan bildiğimiz midyeyle (Mytilus sp.) özdeş. Bu iki takson, farklı ailelere mensup olmakla kalmıyor, farklı takımlara da mensup (Ostreida ve Mytilidia) (Carter ve arkadaşları, 2011). HY, FM-SC0274'de gösterdiği çiftkabuklu fosiliyle (= Resim 13'te Gryphaea) bir adım ileri gidiyor; bunu midyeyle özdeş saymakla yetinmiyor, aynı zamanda bir deniz tarağı türüne (Veneridae) ve bir okyanus deniz tarağı türüne de (Arctica islandica) özdeş sayıyor; bu ikisi, üçüncü bir takıma mensuptur (Cardiida) (Carter ve arkadaşları, 2011) (internet siteleri 4-5).

Aynı minvalde hatalarını sürdüren HY, C1'in 494-495. sayfasında başka bir çiftkabuklu fosili gösterip bunun hakkında şunu yazıyor: "208 ilâ 146 milyon yıl önce yaşamış olan resimdeki çiftkabuklu (bivalve) fosili ile günümüzde canlı olan çiftkabuklular arasında hiç fark yok." Bu neticeye, fosili, çeşitli ailelere (ve takımlara) mensup çiftkabuklu kabuklarıyla kıyaslayarak varıyor ki bu aileler arasında Mytilidae'yi, Spondylidae'yi, Tridacnidae'yi, Veneridae'yi ve Psammobiidae'yi sayabiliriz (Resim 14). Aynı fosil, FM-SY0362 maddesinde de beliriyor; burada ise iki başka aileyle daha özdeş olduğu iddia ediliyor, adlarını vermek gerekirse Arcticidae (İnternet sitesi 4) ve Limidae. C1 sayfa 502-503'te benzer bir çiftkabuklu fosili (aynı yerde ve yaşta) için Veneridaeye benzediği söylenmekle kalmamış, ayrıca FM-SC0351 maddesine göre bu fosil, Arcticidaeyle ve Astartidaeyle de özdeşmiş (internet sitesi 7). Fakat en başta söylediğimiz gibi, çiftkabuklular, nihayetinde HY'nin kıvırdığı bir konu değil, zira 502-503. sayfadaki çiftkabuklu fosili hakkında şunu yazmış: "Deniz kabukluları, fosil kayıtlarında aynı özellikleri yüz milyonlarca yıl boyunca sürdürmüştür. İki kabuklu bu çiftkabuklu buna örnek. Burada gösterilen, 208 ilâ 146 milyon yıl önce yaşamış; evrim kuramına meydan okuyor, çünkü günümüzde yaşayan çiftkabuklularla aynı".

Dolayısıyla, HY'ye göre tüm çiftkabuklular aynı (binlerce çiftkabuklu türünün mevcut olması ne anlama geliyor öyleyse?) ve çiftkabuklular, kabuklu hayvan sınıfına giriyor…

Bırakalım sürüyle kınkanatlı türünü, kınkanatlı bile değil!

Kabuklu hayvanlardan söz edince, eklem bacaklılara gelmiş olduk; eklem bacaklılar, en çok tür barındıran hayvan şubesidir, bir milyondan fazla tanımlanmış türü bulunur, muhtemelen tanımlanmayı bekleyen milyonlarca tür daha mevcuttur, özellikle de böcekler içinde (Foottit & Adler, 2009). Elbette HY'nin senaryosu burada da aynı: güncel hayvanın yanında fosil örneğini göster, bunların özdeş olduğunu ilan et, dolayısıyla tanrı tarafından yaratıldıklarını, evrimleşmediklerini söyle.

Örneğin, C1 sayfa 237'de HY, kehribar içinde saklı kalmış ağaç kabuğu kınkanatlısı gösterip şunu diyor: "25 milyon yıl öncesinin ağaç kabuğu kınkanatlıları, bugünkülerle aynı… bu da bize canlıların evrimleşmediğini, yaratıldığını gösteriyor."

Ancak, C1'in 237. sayfasında gösterilen güncel "ağaç kabuğu kınkanatlısı", aslında kınkanatlı bile değil, pentatomit sünedir (Notius cosputus) (Resim 15; internet sitesi 9). Bu süne, Yarım Kanatlılar ya da Heteroptera takımına mensuptur (taksonomi sınıflandırmasına göre değişiyor), oysa kınkanatlılar Coleoptera takımına mensuptur. Eğer bu iki takımın kökten farklı olduğundan şüphe duyuyorsanız, Yarım Kanatlıların yarı metabolizma gelişimi

sergilediğini (yumurta, nimfa ve yetişkin hal olmak üzere eksik başkalaşım), oysa Colepteraların tam metabolizma gelişimi sergilediğini (yumurta, larva, pupa, yetişkin hal olmak üzere tam başkalaşım) unutmayın. Ancak, FM-AI0048'deki aynı ağaç kabuğu kınkanatlısı fosilinin, herhangi bir böcekle değil üç güncel ağaç kabuğu kınkanatlısıyla bağdaştırıldığını kabul ediyoruz (Scolytidae [kabuk böcekleri]; artık Curculionidae'nin altailesi olarak düşünülüyor). Bunun aksine FM-AI0302 "ağaç kabuğu kınkanatlısı" fosili, güncel bir kabuk böceği (Pityogenes chalcographus; internet sitesi 11) ve güncel düz ağaç kabuğu kınkanatlısı Dendrophagus crenatus'un (Cucujidae; internet sitesi 10) fotoğraflarıyla birlikte sunuluyor, yani farklı kınkanatlı aileleriyle birlikte gösteriliyor.

Böceklere ilişkin taksonomi hataları

YA'da böceklere ilişkin bol bol taksonomi hatasının ve yanlış adlandırmanın mevcut olması, beklenmedik şey değil. Bununla ilgili birkaç örnek vermekle yetiniyoruz:

1) C2-5'in 427. sayfasındaki mevcut "Lauxaniid sinekleri" örneği, aslında Syrphidae türüdür (muhtemelen Episyrphus balteatus).

2) C2-5'in 433. sayfasındaki güncel "ağ örücü" (takımı Embioptera; internet sitesi 18) doğru, ama HY buna "kınkanatlı" diyor.

3) C3'ün 379. sayfasındaki "hakiki böcek" güya Enicocephalidae türüymüş (Heteroptera ya da Yarım Kanatlı takımı) (HY'nin yazdığının aksine "enicocephalid" değil), fakat gösterilen fosil tanınır gibi değil ve sunulan güncel tür kesinlikle enicocephalid olmayıp bir çiftkanatlı türüdür.

4) C1'in 430. sayfasındaki ve FM-AI0199'daki "güve" fosilleri, zıpzıp kelebeğiyle bağdaştırılmış (Rhopalocera; Hesperiidae), ki o fosil aslında güve değil; ayrıca FM-AI0199 bu fosili, ilave bir zıpzıp kelebeği fotoğrafıyla (internet sitesi 20) ve gececi güve türüyle de (Heterocera; Noctuidae) bağdaştırıyor (internet sitesi 19). Fosilin antenleri, tipik Rhopalocera uç boğumundan yoksun, dolayısıyla bunu zıpzıp kelebeğiyle bağdaştırmak hatalı.

5) C2'nin 425. sayfasındaki "karasinek" fosili, Simuliidae'ye mensup olabilir (fotoğraftan karar veremiyoruz), fakat yanında sunulan güncel sinek kesinlikle buna mensup değil, zira o bir Calliphoridae. Aynı fosil ile güncel sinek örneği, başka iki Calliphoridae türü fotoğraflarıyla birlikte FM-AI0440'ta da gösterilmiş (internet siteleri 21-22).

6) C1'in 295. sayfasındaki mevcut "aslan karınca" örneği gerçekten de doğru tanımlanmış, ancak kehribar içindeki fosil kesinlikle "aslan karınca kafası" değil, bizzat karıncadır. C1-2'de çok net görünmüyor olabilir ama C1-13'te HY, fosilin ayrıntılı fotoğrafını koymuş; bu da şüpheye pek mahal bırakmıyor (Resim 16; internet sitesi 23'te gösterilen karıncayla kıyaslayın).

Her ne kadar bu şekilde devam edebilecek olsak da, yukarıda verdiğimiz birkaç örneğin yeterli olduğunu düşünüyoruz.

'Cins' ile 'takım'ı birbirine karıştırıyor

YA'da kehribar içinde gösterilen böcek fosillerinin sorunlarından biri, çoğunlukla doğru düzgün tanımlanamayacak kadar kötü durumda olmalarıdır. C1'in 246. sayfasındaki "hakiki böcek" vakasında bu durum geçerli. C1-2'de bu fosil, mevcut bir etçil böcekle (Reduviidae) bağdaştırılıyor, oysa C1-13'te HY, bulanık görünen ikinci bir fosil ve alacalı kalkan böceği Tritomegas bicolor'un (Cydnidae; internet sitesi 14) fotoğrafını eklemiş. Fakat aynı fosil, FM-AI0055 maddesinde mirid böceği Phytocoris lasiomerus'la ve lygaeid böceği Zeridoneus costalis'le birlikte gösterilmiş (internet siteleri 12-13). Yine de HY şunu ileri sürüyor: "bu böcekler değişmeksizin hayatta kaldıkları için evrim kuramını çürütüyorlar." Başka bir deyişle, bu fosil(ler) güya en az dört farklı aileyle özdeş ve bu ailelerden biri etçilken öbür üçü otçul. C1'in 246. sayfasındaki fotoğraflara eşlik eden metinlerde HY şunu belirtiyor: "Yarım Kanatlılar cinsine mensup böceklerin 48.000'den fazla türü var"; bu ifade, HY'nin taksonomik sınıflandırmadan pek bir şey anlamadığını doğruluyor, çünkü Yarım Kanatlılar, böcek cinsi değil böcek takımıdır.

Yaşam evresini tür sanıyor

Açıkçası, taş fosil baskıların bazıları da kehribar fosillerle aynı sorunları teşkil ediyor. Örneğin, C1-2'nin 50-51. sayfalarındaki "tırtıl" fosili, tanınır gibi değil (Resim 17). HY yine de bunu mevcut tırtılla bağdaştırıyor. Fakat fosilin yaşı Pennsylvania dönemine uzanıyor (Üst Karbonifer, yaklaşık 300 milyon yıl öncesi), oysa en yaşlı kelebek fosili, Archaeolepis misali taksonlarıyla Erken Jurasik döneminde (yaklaşık 190 milyon yıl önce) ortaya çıkmaktadır (Grimaldi & Engel, 2005). Dolayısıyla, HY'nin sunduğu fosilin, tırtıl olması pek muhtemel değil. Bununla birlikte HY şu yorumda bulunuyor: "Tüm öteki canlılar gibi tırtıllar da evrimleşmedi, yaratıldı."

Anlaşılan HY, sanki tırtılları (ve öteki böcek larvalarını), gelişimsel bir yaşam safhası yerine kendi başına bir türmüş gibi yorumluyor. HY'nin mantığına uyarsak, tek tek her kelebeğin, sırayla yumurtayı, tırtılı, pupayı ve ergin böceği oluşturan, birbirinden bağımsız en az dört ilahî yaratılış olayının sonucu olduğunu mu düşünmeliyiz? Oysa biz, farklı yaşam evrelerinin, zigotla başlayıp nihayetinde üremeye muktedir yetişkin bireye ulaşan doğal gelişim sürecinde farklı aşamaları yansıttığını sanıyorduk. Başlamışken eksik kalmasın: C1-13'ün 72-73. sayfalarında aynı tırtıl fosilinin "kırkayak" olarak gösterildiğini de belirtelim (Resim 17)!

Aynı fosil için iki farklı yorum

Neyse ki, YA'daki bazı böcek fosilleri, doğru fosil teşhisi yapmaya olanak tanıyor. Bununla birlikte HY, zaman zaman hedefi bütünüyle ıskalıyor. C1'in 314. sayfasındaki güncel sinek aslında bir çiftkanatlıdır (Pachygaster sp., Stratiomydiae) (internet sitesi 17). Fakat "fosilleşmiş sinek" uzun antenli, kalınlaşmış uyluğu olan uzun arka bacaklı, karın bölgesinin altında bariz uzun yumurta borulu bir böcektir (Resim 18). Dolayısıyla, bu fosil kesinlikle sinek değil (stratiomyid olmak şöyle dursun), şüphesiz düzkanatlı (mesela çekirge, cırcır böceği…) sınıfına girer. HY'nin, bu iki örneği, evrimin olmadığına dair kanıt olarak seçmiş olması bizim için gizemini koruyor, ayrıca şu savı ileri sürmek amacıyla neden bu iki kanatlı türü kullanmaya karar verdiğini de anlamıyoruz: "Fosiller gösteriyor ki kanatlı böcekler kanatsız böceklerle aynı anda ortaya çıkmıştır, ikisi de tek seferde."

C1-2'nin 526-527. sayfasındaki "yetişkin taş sineği" (Plecoptera takımı) ile C1-4'ün ve C1-13'ün aynı sayfalarındaki "mayıs sineği" (Ephemeroptera takımı), yukarıdaki örneğe

benziyorlar (Resim 19). Bu iki örnekte de mevcut örnekler doğru bir şekilde tanımlanmış (takım düzeyinde), gerçi tam olarak aynı fosille bağdaştırılmışlar. “Mayısböceği”nin 1) kanatlarından çok daha kısa bir karın bölgesi var ve uç duyu organlarından mahrum, ayrıca 2) karnın üzerinde dikey konumda tutulan oval şekilli kanatları var. Bu haliyle, ne taş böceğine ne mayıs böceğine benziyor, fakat C1-13’ün 318-319. sayfalarındaki ve C2-5’in 387. sayfasındaki örnekler gibi bir nevi zarkanatlıya benziyor (yani Chyrsopa; Neuroptera takımı) (Resim 20)! Doğru tanımı ne olursa olsun, HY’nin aynı fosil için iki farklı yorumda bulunması kabul edilemez bir tutum. Bununla birlikte, bunu hiç açıklamada bulunmaksızın yapıyor.

Fosil ve güncel örnekler birbirinden farklı

Elbette YA böceklerden başka eklem bacaklıları da ele alıyor, fakat taksonomi hataları ve yanlışları bakımından burada da fark yok. C2’nin 372. sayfasındaki “çıyan” aptalca bir örnek, çünkü her ne kadar metin çıyanların her vücut bölütünde tek ayak çifti olduğunu doğru bir şekilde belirtse de, kitapta gösterilen fosilin ve mevcut hayvanın bölüt başına iki çift ayağı olduğu görülüyor, dolayısıyla bunlar kırkayak. C2’nin 397. sayfasındaki “örümcek” ise başka bir ayrıntı; buradaki fosili fotoğrafa bakarak yorumlamak mümkün değil, fakat güncel diye gösterilen örnekler kesinlikle kenedir. HY, bir açıklamada bulunmadan “kene” isminden söz ediyor, ancak metinde “örümcekler” hakkında konuşmaya devam ediyor. Son olarak, böcek olmayan eklem bacaklılara dair HY’nin en çarpıcı ve komik hatalarından biri, C1’in 422. sayfasındaki “yengeç örümceği” kehribar fosilidir, çünkü bu fosil türü: “günümüzde yaşayan yengeç örümcekleriyle özdeş”miş. Gelgelelim, güncel diye gösterilen yengeç örümceği aslında çok güzel bir örümcek yengeci örneğidir (muhtemelen Hyas araneus) (İnternet sitesi 3) (Resim 21)! Bu iki takson da eklembacaklı olsa bile, örümceklerin Chelicereata altşubesine, yengeçlerin ise Crustecea altşubesine mensup olduğu su götürmez. HY’nin gösterdiği fosil ile güncel taksonların özdeş olduğunu insan nasıl olur da iddia eder? Aynı soru, C1-2’nin ve C1-4’ün 349. sayfasındaki yengeç fosili için de sorulabilir; HY bu fosil için şunu yazıyor: “Milyonlarca yıldır değişmeden kalmış olan bu yengeç, türlerin evrimleşmediği bir kez daha doğruluyor, çünkü fosil, bugün hayatta olan yengeçlerden hiç farklı değil.”

Ancak, her ne kadar fosil, simetrik kıskaçlarıyla ve kabuğun yan taraflarından konumlanmış gözleriyle bildiğimiz çağanoza (mesela Carcinus türleri) benzese de, mevcut diye gösterilen örnek, son derece asimetrik kıskaçlarıyla ve çubuk üzerindeki gözleriyle kemancı yengeçtir (Uca türleri). İkisinin de “yengeç” olduğu doğru, fakat kesinlikle aynı tür değiller! Belli ki HY bu hatayı anlamış, çünkü C1-13’te kemancı yengecin yerine güncel bir Carcinus türü (ya da akraba bir tür) koymuş (internet sitesi 30), gerçi hiç açıklamada bulunmamış. Fosil ve güncel örnekler artık daha benzer görünse bile, aynı türe ait olduklarına inanmak için a priori bir sebep yok. Aslında böyle bir neticeye varmak için ayrıntılı bir morfoloji kıyaslaması yapmak gerekir; HY ise böyle bir işe girişmiyor. Bu tutum, YA’da sık sık tekrarlanan temel bir sorundur. Fosil ile güncel örneklerin aynı tür olup olmadığına karar verirken HY’nin ölçütlerinin ne olduğu belli değil.

Bilimsel olmayan adlandırmaların yarattığı karmaşıklık

Şimdi sıra YA’nın omurgalılarla ilgili taksonomi gözlemlerine geldi. HY bu konuda da çam devirmeyi başarıyor. Örneğin, C1’in 150. sayfasında HY, “iğnebalığı” fosili gösteriyor (takım Syngnathiformes: Syngnathidae) ve bunun “günümüzde yaşayan iğnebalıklarıyla özdeş” olduğunu söylüyor. Ancak, güncel diye gösterdiği örnek, iğnebalığı değil zarganadır (Belone

belone; takım Beloniformes) (Resim 22). Burada YA'nın başka bir temel sorununu görüyoruz: canlıların konuşma dilindeki isimlerini kullanıp, uluslararası camiada tanınmış ve bilimsel kurallara bağlanmış isimleri sürekli görmezden gelmek ya da bunları kullanacak yeterlilikte olmamak (Pikaia, Archaeopteryx, Wiwaxia vesaire gibi bayrak gemisi kimi fosiller hariç). Bu noktada zargananın halk arasındaki adı örnek teşkil ediyor, çünkü C1'de bu ad, 48-49. ve 364-365. sayfalarda gösterilmiş olan fosiller için kullanılmış, oysa C1-2'nin ve C1-4'ün 318-319. sayfalarında aynı adla ilave bir fosil var (buna ilaveten FM-SF0066 ve FM-SF1033 maddelerine bakınız). Fakat bu sayfalardaki ve FM maddelerindeki hem fosiller hem de güncel diye gösterilen örnekler "zargana" türü değildir (takım Beloniformes), turnabalığıgildir (takım Lepisosteiformes: Lepisosteidae). Gelgelelim, bu bile anlaşılır olmayabilir, çünkü "zargana" adı hem Lepisosteidae hem de Beloniformes türleri için kullanılır (bakınız Froese ve Pauly, 2011). Balık veri tabanında yapılacak kısa bir araştırma (Froese ve Pauly, 2011), zargana adının iki çok farklı takımı (Beloniformes ve Lepisosteiformes) ve üç aileyi (Lepisosteiformes, Hemiramphidae ve Belonidae) temsil eden en az beş tür için kullanıldığını gösterecektir. Zarganayı yorumlamak çok kafa karıştırıcı olabilir, çünkü üç aileye mensup en az 19 tür bu isimle adlandırılır, fakat tüm bu türler tek ve aynı takımı (Beloniformes) temsil eder (Froese ve Pauly, 2011).

Bilimsel olmayan adların yol açtığı kafa karışıklığına dair son örnek olarak, C-3'ün 190-191. sayfalarındaki "kumbalığını" ele alalım. Fosil hakkında pek bir şey söylemek mümkün değil ama güncel diye gösterilen örnek kumbalığı değil Synodus intermedius yani kertenkele balığıdır (internet sitesi 38)! Kertenkele balığı adı, üç aileye (Trichonotidae, Creediidae ve Synodontidae) ve iki takıma (Perciformes ve Aulopiformes) mensup en az beş balık türü için kullanılır, oysa kumbalığı adı dört aileye (Trichodontidae, Serranidae, Malacanthidae ve Gonorynchidae) ve iki takıma (Perciformes ve Gonorynchiformes) mensup en az yedi balık türü ve kum kertenkelesi Scincus scincus için kullanılır (örneğin Baumgartner ve arkadaşları, 2008).

HY sırf bilimsel olmayan genel isimler kullandığı için, yaptığı kimlik saptamaları ayrıntılı kıyaslamaya olanak tanımaz. Örneğin HY tekrar tekrar "ringa balığı" gösteriyor, fakat bu isim en az dört aileye (Clupeidae, Engraulidae, Arripidae, Pristigasteridae) mensup 25'ten fazla tür için kullanılır (Froese ve Pauly, 2001). O halde HY bu türlerden hangilerine atıfta bulunuyor? Fosilin ve güncel diye gösterilen türün özdeş olduklarına nasıl karar veriyor? Sırf bu meselenin bile YA'yı bütünüyle faydasız kıldığını vurgulamaya gerek yok.

Harun Yahya ve sunduğu memeli kafatasları

Geçen kısımda çoğunlukla salt taksonomi meseleleriyle uğraşmış olsak da, YA'daki memeli kafataslarına bakarak bu tartışmanın kapsamını genişletmek istiyoruz. Elbette burada da HY'nin taksonomi konusundaki kafa karışıklığını görüyoruz, örneğin C1-4'ün ve C1-13'ün 152-153. sayfalarındaki kafatası gibi; C1-4'te bu kafatası "Leopar" kafatası olarak sunulmuşken, aynı kafatası C1-13'te "Boz ayı" olarak belirtilmiştir (Resim 23). Açıktır ki, bu iki kimlik tespitinden biri yanlış olmak zorunda ve 31 numaralı internet sitesine baktığımız zaman, iki tanım da yanlış olsa şaşırmayız. Dahası, bu kafatası Çin'de keşfedilmiş olsa da, YA'da "ABD'de keşfedilmiş fosil örnekleri" arasında sayıldığını belirtelim (çünkü C1-2'de Wyoming'de bulunmuş sözde lama fosilinin yerini alıyor). Her halükârda, sık sık yaptığı gibi HY, hiçbir açıklamada bulunmaksızın fosille ilgili yorumunu değiştiriyor. Bunun aksine, C3'ün 92-93. sayfasındaki ve FM-SM1183'teki "Tibet kum tilkisi"ni HY'nin hatalı şekilde kimliklendirdiğine hiç şüphe yok, çünkü burada güncel diye gösterilen hayvanlar, Tibet kum

tilkisi (Vulpes ferrilata) değil kesinlikle çöl tilkisidir (Vulpes zerda) (internet siteleri 36-37) (Resim 24).

YA'daki pek çok kafatası fosili ve bunun uzantısı olarak Harun Yahya'nın "Darwin'i yıkan kafatasları" kitabı (2008c) hakkındaki en kafa karıştırıcı şey, bu kafataslarının taksonomi yorumu değil, jeolojik yaşlarıdır. Önceki kısımda, YA'daki kimi deniztarağı ve tırtıl fosillerinin yaşından söz ederken bunu zaten belirtmiştik. Ancak, sunduğu pek çok memeli kafatası için HY'nin iddia etti jeolojik yaşlar öyle zıvanadan çıkmış halde ki bunların kafadan uydurulmuş olması gerekiyor. Bu arada, bizzat fosillerin de uydurma olması gayet muhtemel. Bu bağlamda, HY'nin sunduğu fosil kafataslarının fiziksel özelliklerine dair daha ayrıntılı bir tahlil için ve bazılarının düzmece olma ihtimaline dair 31 numaralı internet sitesine atıfta bulunuyoruz. Bunları HY'nin kendisinin imal ettiğini iddia ediyor değiliz, fakat düzmece fosillerin, özellikle de Çin'den gelen fosillerin (Dalton, 2000; Stone, 2010) ciddi sorun olduğuna işaret ediyoruz, ki HY'nin kullandığı kafatası fosillerinin çoğu da Çin'den geliyor. Özetlemek gerekirse kaplan, aslan, kurt, kutup ayısı, leopar ya da boz ayı gibi yukarda değindiğimiz memelilerin Çin'den gelen pek çok kafatası Kretas dönemine tarihlendirilmiştir, bu da o türlerin altmış milyon yılı aşkın süre önce dinozorlarla birlikte var olduğunu söylemekle bir! Tablo 1'de, bilinen fosil kayıtlarının kabaca izini sürdüğümüz abartılı örnekleri sıraladık. O türlerin hiçbirinin Pliosen'den daha eski olmadığını açıkça görüyoruz, yani beş milyon yıldan yaşlı değiller, ki bu bile o hayvanların çoğunun en eski fosillerinden çok daha yaşlı. Bu dizide HY'nin en inanılmaz kayıtları şunlar: 1) 86 milyon yıllık Tibet kum tilkisi kafatası, oysa bu tür için güvenilir fosil yoktur (Clark ve arkadaşları, 2008); 2) en az 120 milyon yıllık kurt kafatası, oysa bu türün bilinen fosil kayıtları Pleistosen'i geçmez (Mech, 1974); 3) 96 milyon yıllık panda kafatası, oysa bu türün fosili Pleistosen'in ötesine geçmez (Chorn ve Hoffmann, 1978; Jin ve arkadaşları, 2007); 4) kutup ayısı (74 milyon yıl) ve kar leoparı (67 milyon yıl) ikilisi, oysa ikisi de ancak geç Pleistosen döneminden itibaren biliniyor, yani kabaca 150.000 yıl öncesine uzanıyorlar (Hemmer, 1972; Ingolfsson ve Wiig, 2008). Eğer HY'nin kafatası fosilleri gerçekse ve doğru tarihlendirilmişse, Nature ve Science gibi dergiler bir altın madeninin üzerinde oturuyor demektir! Maalesef, 31 numaralı internet sitesinde belirtildiği gibi, HY'nin fosil kafatasları pek az güven veriyor, hatta hiç güven vermiyorlar. Her ne kadar en göze çarpan örnekleri seçmiş olsak da, HY'nin daha genç fosil kafatasları arasında da yaşları abartılmış olanların varlığı kuvvetle muhtemel. Örneğin, Harun Yahya'nın (2008c) 109. sayfasındaki "çita" kafatasının yaşı 7,3 milyon (Miosen) olarak tahmin edilmiş, fakat Krausman ve Morales'e (2005) göre en eski çita fosilleri üç ilâ üç buçuk milyon yılı aşamaz. Açıkçası, böylesi inanılmaz ve muhtemelen düzmece fosiller varken, diyeceklerimiz ancak bu kadar.

Yaratılış Atlası'nın En Önemli Kısmı:Harun Yahya'nın Sahte Bulguları

Yukarıdaki kısımlarda betimlenmiş gafların bazıları gülünç olsa da, bize kalırsa eğer HY tarihte izini bırakacaksa, bunun sebebi, YA'da ürettiği sahte bulgular olacaktır. Aslında, YA Avrupa'da dağıtıldıktan kısa süre sonra, C1-2'nin ve C1-4'ün 240-241. sayfalarındaki "örümceğe", bilinen herhangi bir türe uymuyor diye bilhassa dikkat çekilmişti. Özellikle, yaban arısına benzer iğneli karnıyla, boncuk benzeri kırmızı gözleriyle, kıskaçlı ağzıyla bu örümcek benzersizdi (Resim 25; internet sitesi 24). Çünkü aslında Graham Owen'ın yaratmış olduğu bütünüyle hayal ürünü bir hayvandır. Owen, gerçekçi dekoratif hayvan modelleri ve yapay balıklar (olta yemi) üretiminde uzmanlaşmış bir sanatçıdır. Aslında bu örümceği, o zamana kadar yaptığının aksine, var olan bir türü kopyalamak için değil, hayalî bir hayvan yaratmak için tasarlamıştı (Hardy-Greys reklamı için) (internet sitesi 24). Fakat HY bu

modelden, şu iddiasını desteklemek için canlı bir örnek niyetine faydalanmıştır: "Günümüzün örümcekleri, milyonlarca yıl önce yaşamış örümceklerin tüm özelliklerini barındırıyor"!

Her halükârda, HY'nin kehribar içindeki örümcek fosili öyle bulanık ki, altı ilâ sekiz bacağı olan neredeyse her canlıyla bağdaşabilir (Resim 25). Graham Owen'ın hayal ürünü örümceğinin ağız kıskaçları arasında tatarcık şekilli bir model tuttuğunu belirtmek ilginç olabilir (Resim 24). Bununla birlikte, bu tatarcık modelinden, canlı bir sivrisinek türünü göstermek için de faydalanılmıştır ("Khmer Çevrimiçi Sözlüğü"nde ve "Edinburgh Napier Haberleri"nde tatarcıklarla ilgili haberlerde; bakınız internet sitesi 25). Bu yüzden, canlı hayvanları resimlerle açıklamak içi Graham Owen'ın model hayvanlarını kullanmak başkalarının da aklını çelmiştir!

Örümcek modelinin yanı sıra HY, Graham Owen koleksiyonundan iki model daha kullanmıştır; C1-2'nin ve C1-4'ün 244. sayfasındaki şayak sineği ve C1'in 282. sayfasındaki mayıs sineği (Resim 26-27; internet sitesi 24). İki örnekte de model üzerindeki olta çengeli YA'da açıkça görünüyor. Yine de HY şayak sineği için şunu yazıyor: "Resimdekiler, kehribar içindeki şayak sineği ile mantar tatarcığı. Canlılar, yapılarında en ufak değişiklik olmaksızın milyonlarca yıl hayatta kalmıştır. Bu böceklerin hiç değişmemiş olduğu gerçeği, asla evrimleşmediklerinin göstergesidir."

Keza HY, mayıs sineği için de şunu söylüyor: "Mayıs sineğinin bilinen 2500'ü aşkın türü var. Yetişkinlik ömürleri çok kısa olan bu böcekler, yapılarını milyonlarca yıl boyunca değiştirmeden sürdürmüştür. Kehribar içinde gösterilen mayıs sineği 25 milyon yaşındadır. 25 milyon yıl boyunca aynı kalmış türler bize, evrimleşmediklerini ama yaratıldıklarını gösteriyor."

Eğer kişi, bir taraftan karnında bariz olta çengeli sarkan balık yemini gösterip bir taraftan bu iddiaları ileri sürüyorsa, o zaman insan, acaba HY'nin, bazı yapıların değişmiş olduğunu kabul etmesi için daha ne olması gerektiğini merak ediyor. Öte yandan, bu şayak sineği ve mayıs sineği olta yemlerinin aslında evrimin neticesi olmadığını, kasten yaratıldıklarını kabul etmeliyiz… gerçi bunları yaratan tanrı değildir.

Graham Owen'ın telif haklarıyla ilgili şikâyetinden ve YA'daki olta yemi kullanımının internette açığa çıkarılmasından sonra, hem örümcek hem de şayak sineği olta yemleri yerine canlı türlerin fotoğrafları konulmuştur (internet sitesi 26-27). Ancak, C1-13'te mayıs sineği olta yeminin değiştirilmediğini ve hâlâ durduğunu gördüğümüzde şaşırdık (gerçi C1-2'de gösterilen fotoğrafın ayna görüntüsü). Bu ısrarın nedeni bizim malumumuz değil, gerçi HY, Dawkins'e verdiği yanıtta bunun nedenini bir parça aydınlatıyor (internet sitesi 28-29). 2008'de HY şunu yazmıştır (internet sitesi 28; bizim vurgumuz kalın harflerle): "Yaratılış Atlasında resmedilmiş olan böcek modeli, bugün hâlâ yaşayan bir organizmanın modelidir ve bunun milyonlarca yıl geçmişe uzanan fosilleri bulunmuştur. Model olup olmaması hiç fark etmez. Önemli olan, bu böceğin geçmişte milyonlarca yıl yaşamış olması ve günümüzde tamamen aynı biçimde yaşamını sürdürüyor olmasıdır." Az ileride şu sonuca varıyor: "Dawkins, toplam 2300 sayfayı aşan üç cildiyle ve evrimi kesinlikle çürüten yüzlerce canlı fosili gösteren sayfalarıyla Yaratılış Atlasından nihayet bir model hayvan resmi tespit edebilmiş ve bunu bir hata olarak resmetmeye uğraşıyor. Evrimciler, kitapta tek hata olmaması gerçeğini sindiremiyor; kitap, milyonlarca yıl önce yaşamış organizmaların günümüzde de yaşadığını kanıtlıyor. Dawkins'in kısır çabaları, Yaratılış Atlasının ne kadar

doğru ve etkin olduğunu açıkça gözler önüne seriyor. Bu durum, evrimin tam çöküşe ilerleyişinde Yaratılış Atlasının tesirli olduğunu da göstermekte."

2009 tarihli yanıtında HY (internet sitesi 29), şunu ileri sürerek bu konunun kapsamını daha da genişletiyor: "Plastik model, söz konusu canlı organizmanın fotoğrafıyla özdeş olduğu için, elbette dilediğimi kullanabilirim." Dawkins'in kendisi ve olta yemlerine (ve YA'nın başka kısımlarına) dair eleştirisi hakkında ise şunu diyor (vurguladığımız yerler kalın harflerle): "Şu an kitabın dördüncü ve beşinci baskılarını hazırlama aşamasındayım ve örneğin, plastik kurbağa modellerinden faydalandım. Farklı ve hoş görünüyorlar, ayrıca bir parça mizah barındırıyorlar. Malum kişinin bu yemi yutmasına müsaade ettim. Tek eleştirdiği konu bu. Olta kancasını kasten koydum. Açıkça görünen bir olta kancası vardı. Kancanın üzerine sinek yerleştirdim, o adam da oltaya gelmiş oldu. Şimdi her yerde bunun hakkında konuşuyor, insanlara kanca üzerindeki sineği gösteriyor."

Dolayısıyla, eğer HY inanmamız gerekiyorsa, YA'da olta yemlerini, Richard Dawkins'i "yakalamak" amacıyla kasten kullanılmış (gerçi bunun anlamı ne olabilir, o da belli değil)! HY'nin, Dawkins sadece olta yemlerini eleştiriyor yanıtı daha da inanılmaz, çünkü aslında Dawkins, HY'yi deniz zambakları, yılanbalıkları ve denizyıldızları hakkındaki hatalı iddialarına işaret ederek eleştirilerine başlıyor ve olta yemlerine ancak komik bir anekdot olarak değiniyor. Fakat daha önce belirttiğimiz gibi, HY hatalarını kabul etmek istemiyor, kaldı ki yaklaşımının ve yorumlarının temelden hatalı olduğunu kabullensin. Nihayetinde, "kitapta tek hata yok"muş (internet sitesi 28)! Kibarca söylemek gerekirse, umuyoruz ki makalemiz en azından bu sözün tamamen doğru olmadığını göstermektedir.

Her halükârda, HY'yi doğru anladığımızı varsayarsak, olta yemlerini, kendini açıkça anlatmak üzere didaktik bir model olarak kullanmış. Eğer öyleyse, Ernst Haeckel'in embriyo resimleri sahte diyerek neden git gide ortalığı daha fazla bulandırdığını merak ediyoruz, zira HY'nin bu konuya ayırdığı sayfa sayısı YA'nın her cildiyle birlikte artmakta (bakınız C1-13 s. 843-844; C2-5 s. 722-724; C3 s. 503-507; ayrıca bakınız Harun Yahya, 2003). Bu konuya daha fazla dalmadan, Haeckel'in çalışmalarıyla ilgili son incelemelerin, Haeckel'i kasıtlı sahtecilikle suçlayacak ciddi bir sebebin olmadığını gösterdiğini vurgulayalım; bazı noktalarda hata yapmış olsa bile (bunları kabul edip düzeltmiştir), embriyo çizimlerindeki bu sözde tahrif, bahsettiği konuyu, uzman olmayan geniş okuyucu kitlesine açıkça anlatma amaçlı didaktik ve kullanışlı sadeleştirmelerden ("şemalaştırma") ibarettir (Bender 1998; Hopwood, 2006; Richards, 2008, 2009).

Son olarak, HY, eğer plastik model canlı organizmanın fotoğrafıyla özdeşse, meramını anlatmak amacıyla istediği her şeyi kullanabileceğini söylediği için, YA'nın gelecekteki ciltlerine katkımız olsun isteriz: Kentucky'deki Drake Oluşumundan gelen Ordovician döneminden kalma Loxoplocus fosiline dayanarak "Karından bacaklı"nın "canlı, özdeş muadili" olarak Belçika deniz meyvesi çikolatasını gösterebilir (Resim 28; internet sitesi 33). HY'nin, evrimi yadsımak için yapay "bulgu" kullanımına dair savunmasının tabiatını bu ironinin yeterince göstermiş olduğunu umuyoruz.

Sonsöz

HY'nin, evrimin olmadığına yönelik temel savı, mevcut türlerin jeolojik çağlar boyunca değişim geçirmeden kaldığını söylüyor (yani ilahî yaratılıştan bu yana). Bu yüzden HY'nin

görüşünün temel taşı, fosilin ve mevcut türlerin özdeş olmasına dayanıyor. Bunu kanıtlamak, mantıklı bir taksonomi temeli gerektirir. Bununla birlikte, YA'daki tüm hataları belirtmeye kalkışmamış olsak bile, bu makale, söz konusu bakış açısıyla YA'nın olası her şekilde çuvalladığını açıkça gösteriyor. İşin doğrusu, YA'nın taksonomi tabanı bütünüyle hatalıdır, çünkü HY temel isimlendirmenin, taksonomi tanımlamalarının, sınıflandırmanın ve veri tahlilinin bilimsel kurallarına uymayı göz ardı ediyor. Fosillere ve mevcut taksonlara, genelde göz kararıyla ve dış özelliklere göre kıyaslanıp karar veriliyor. Farklı taksonlar, belirsiz ve yetersiz tanımlanmış genel isimler altında birlikte kümeleniyor. Mesela, salyangozlar salyangozdur, örümcekler örümcektir, ringa balıkları ringa balığıdır. Bu yaklaşım şubelerden, sınıflara ailelere, sözde türlere kadar çeşitli taksonomi düzeylerinde uygulanmış, tüm bunların hiç şaşmadan aynı kalmış olduğu ileri sürülmüştür, her ne kadar fosiller ve güncel muadilleri ilk bakışta muazzam farklılıklar sergilese de! Doğrusu, eğer HY brakyopod fosili ile yumuşakça arasında, yılanbalığı ile denizyılanı arasında, hatta olta yemi ile mayıs sineği fosili arasında hiç fark olmadığını iddia edebiliyorsa, insan ile şempanze arasında fark olduğunu neye dayanarak savunuyor merak ediyoruz? Üstelik daha önce genel hatlarıyla işaret ettiğimiz gibi, HY, farklılıkları nasıl tespit ediyor, yani iki türün ya da örneğin farklı mı özdeş mi olduğuna karar verirken hangi ölçütleri kullanıyor? Öyle olsalar bile, sırf iki organizma dış görünüşleri bakımından benziyor diye evrimi reddedip yaratılışı kabul etmenin mantıkî temeli nedir? HY, Resim 29'da gösterdiğimiz tespih kırkayağı (Arthropoda, Diplopoda: Glomeris türü) ile tespih böceği (Arthropoda, Crustacea: Armadillidium türü) arasındaki benzerliği nasıl yorumlardı acaba? Elbette bilmiyoruz, fakat YA'da HY'nin böylesi temel sorunları tartışmak bir yana bunlardan söz etmediğini bile söylemeye gerek yok.

HY'nin yaklaşımı açıkça baraminolojinin, yani tanrının yarattığı türleri sınırlardan kurtarma çabasının (Wood, 2002; Prothero, 2009) kapsamına giriyor; elbette bu türler (baramin) içindeki çeşitliliği ve farkları, örtük evrim çağrışımları olmaksızın açıklamaya çalışır (Prothero, 2009). Ancak, baraminologlar bile "nesnel" yöntemler kullanmaya ve isimlendirme kurallarını uygulamaya çabalar (Wood, 2002). Bunun aksine HY, bilimsel terminoloji kullanmayı özellikle istemiyor (gerçi işine geldiği zaman kullanmaktan da kaçınmıyor), çünkü bunu, Darvincilerin bir aldatma tekniği olarak görüyor (Harun Yahya, 2011b):

"…Darvincilerin başlıca aldatma vasıtası bilimdir. Bu beyin yıkama tekniğini elden bırakmak istemiyorlar. Darvinci bilim dergilerinde yayımladıkları aldatıcı makalelerinde bol bol bilimsel terim ve formül kullanmalarının sebebi, okuyuculara epey önemli, anlaşılır, girift bilgi sundukları izlenimini uyandırmak.

"Latince sözcükler, Darvincilerin aldatma teknikleri repertuarının yıldız icracılarıdır. Darvinciler, sahte fosillere ya da yeni uydurdukları yanlış kuramlara Latince isim vermenin, güvenirliklerini bir şekilde artıracağı düşünü kurarlar. Ancak, söylediklerinin ardında hiç bilimsel bulgu yoktur."

HY'nin katı taksonomi yöntemlerini ve isimlendirme kurallarını uygulamayı reddedişi, bütün çabasını saçma sapan kılıyor.

Belki de HY'nin Darvinciliğe açtığı savaşın en inanılmaz kısmı şu iki iddiasıdır: 1) Darvinciler "ayrıntılara" gereğinden fazla odaklandığı için insanları gerçeklikten uzaklaştırıyorlarmış (tahminimizce bu makalede değindiğimiz konular bu kapsama giriyor) ve 2) "Benzerliklerden kanıt olarak faydalanmaya çalışıyorlar"mış (Harun Yahya, 2011b). Özellikle ikinci madde kafa karıştırıcı, çünkü evrime karşı HY'nin kendi savlarını da

tamamen baltalıyor, zira YA bütünüyle, fosillerin ve mevcut türlerin benzer (özdeş) olduğunu, dolayısıyla yaratılıştan bu yana hiç değişmediklerini göstermeye dayanıyor. O halde HY bu savlarında, benzerlikleri kanıt olarak kullanmıyor mu? Yeri gelmişken, evrim kuramı "benzerliklerden" faydalanmaz, fakat ortak atayı çıkarsamak için başka şeylerin yanı sıra ortak biçimlere (apomorphy, synapomorphy) bel bağlar. Fakat elbette HY'ye göre bu, aldatıcı bir bilimsel terimdir. Dolayısıyla, bir kez daha sözümüzü bitirdiğimiz yere geldik, gerçi makalemizin, HY'ninkiler gibi yaratılışçı kuramların ipliğini pazara çıkarmakta taksonominin ne kadar yararlı olabileceğini en azından göstermiş olduğunu umuyoruz.

Teşekkür
Bu çalışmada Thierry Backeljau'yu BELSPO projesi MO/36/027 desteklemiştir. Deniz lalesi fotoğraflarını (Resim 3) kullanmamıza izin verdiği için Dave Harasti'ye (internet sitesi 1), HY'nin deniz yılanı plaketini (Resim 5) kullanmamıza izin verdiği için Carl Roessler'e (internet sitesi 3), YA'da gösterilmiş olan gerçekçi olta yemlerini (Resimler 25-27) burada da basmamıza izin verdiği için Graham Owen'a (internet sitesi 24) ve Resim 28'de fotoğraflarını kullanmamıza izin verdiği için Michael Popp'a çok teşekkür ediyoruz. Tavsiyeleri için Claude Massin'e (RBINS, Brüksel, Belçika), Yves Samyn'e (RBINS, Brüksel, Belçika), Jos Snoeks'a (RMCA, Tervuren, Belçika) ve Karel Wouters'e (RBINS, Brüksel, Belçika) minnettarız.

Kaynakça

– AGNARSSON, I., & M. KUNTNER, 2007. Taxonomy in a changing world: seeking solutions for a science in crisis. Systematic Biology, 56:531-539.

– ANTHIS, N., 2007a. A book, stunning in both its beauty and its ignorance. The Scientific Activist blog, 18 Temmuz. http://scienceblogs.com/scientificactivist/2007/07/a_book_stunning_in_both_its_be.php

– ANTHIS, N., 2007b. More impressions of the Atlas of Creation. The Scientific Activist blog, 19 Temmuz. http://scienceblogs.com/scientificactivist/2007/07/more_impressions_of_the_atlas.php

– ARDA, H., 2009. Sex, flies and videotapes: the secret live of Harun Yahya. New Humanist, 124(5): unpaged. http://newhumanist.org.uk/2131/sex-flies-and-videotape-the-secretlives-of-harun-yahya

– BARTHOLOMEW, R., 2009. Who wrote The Holocaust Deception? Bartholomew's Notes on Religion, 17 July. http://barthsnotes.com/2009/07/17/who-wrote-the-holocaust-deception/

– BAUM, D.A., 2009. Species as ranked taxa. Systematic Biology, 58: 74-86.

– BAUMGARTNER, W., F. FIDLER, A. WETH, M. HABBECKE, P. JAKOB, C. BUTENWEG & W. BÖHME, 2008. Investigating the locomotion of the sandfish in desert sand using NMR-imaging. PloS One, 3(10): e3309. http://www.plosone.org/article/info:doi/10.1371/journal.pone.0003309

– BEKOFF, M., 1977. Canis latrans. Mammalian Species, 79: 1-9.

– BENDER, R., 1998. Der Streit um Ernst Haeckels Embryonenbilder. Biologie in unserer Zeit, 28: 157-165.

– BININDA-EMONDS, O.R.P., 2011. Supporting species in ODE: explaining and citing. Organisms, Diversity & Evolution, 11: 1-2.

– BOGAERTS, A., 2005. Een sluier voor het gezicht. Knack, 31 August 2005: 35-40.

– BROMHAM, L., 2008. Reading the story in DNA – a beginner’s guide to molecular evolution, 368 pp. Oxford University Press, Oxford.

– BROOKS, T.M., & K.M. HELGEN, 2010. A standard for species. Nature, 467: 540-541.

– BUTT, R., 2008. Muslim creationist Adnan Oktar challenges scientists to prove evolution. The Guardian, 22 Aralık. http://www.guardian.co.uk/science/blog/2008/dec/22/atlas-creationism-adnan-oktar-harunyahya

– BUTT, R., 2009. Evolution’s classroom crisis – Surveys show that, around the world, teachers and students are rejecting evolution. The results are likely to be dire. The Guardian, 15 Kasım. http://www.guardian.co.uk/commentisfree/belief/2009/nov/15/evolution-islam-religion-creationism

– CARTER, J.G. & 50 co-authors, 2011. A synoptical classification of the Bivalvia (Mollusca). Paleontological Contributions, 4: 1-47. http://kuscholarworks.ku.edu/dspace/bitstream/1808/8287/3/Carter%20ms.pdf

– CASTILLA, J.C., 2009. Darwin taxonomist: barnacles and shell burrowing barnacles. Revista Chilena de Historia Natural, 82: 477-483.

– CHORN, J., & R.S. HOFFMANN, 1978. Ailuropoda melanoleuca. Mammalian Species, 110: 1-6.

– CLARK, H.O., D.P. NEWMAN, J.D. MURDOCH, J. TSENG, Z.H. WANG & R.B. HARRIS, 2008. Vulpes ferrilata (Carnivora: Canidae). Mammalian Species, 821: 1-6.

– COLSON, C., 2011. Chuck Colson’s ten questions about origins. http://www.breakpoint.org/features-columns/articles/entry/12/9590

– COUNCIL OF EUROPE, 2007. Resolution 1580. The dangers of creationism in education (accepted on 4 Ekim). http://assembly.coe.int/main.asp?link=/documents/adoptedtext/ta07/eres1580.htm

– COYNE, J.A., 2009. Why evolution is true, XX + 309 s. Oxford University Press, Oxford.

– DAG, A.I., 1971. Giraffa camelopardalis. Mammalian Species, 5: 1-8.

– DALTON, R., 2000. Fake bird fossil highlights the problem of illegal trading. Nature, 404: 696.

– DAWKINS, R., 2008. [Updated] Venomous snakes, slippery eels, and Harun Yahya. The Richard Dawkins Foundation for Reason and science –News, 7 Temmuz. http://richarddawkins.net/articles/2833; Ayrıca bakınız: Richard Dawkins’in Council of Ex-Muslims of Britain’de (CEMB) sunduğu video, “International Conference on Political Islam, Sharia Law and Civil Society”, Ekim 10, 2008, Conway Hall, London: http://www.youtube.com/watch?v=Z167dmPT_zw

– DEAN, C., 2007. Islamic Creationist and a Book Sent Round the World. The New York Times, 27 Temmuz. http://www.nytimes.com/2007/07/17/science/17book.html?pagewanted=all

– DECLEIR, W., 2008. Une analyse de la brique créationniste d’Harun Yahya – Atlas of creationism. Eos, Mart 2008: 66-69.

– DEMBSKI, W.A., 2004-2011. Five questions evolutionists would rather dodge. http://www.designinference.com/documents/2004.04. Five_Questions_Ev.pdf; http://www.facebook.com/note.php?note_id=117439201661751

– DEMBSKI, W.A., 2006. The Vise Strategy (Squeezing the truth out of Darwinists). Professorenforum-Journal, 7: 21-29.
http://www.professorenforum.de/professorenforum/content/artikeldatenbank/Artikel/2006/vn7n02a3.pdf

– EDIS, T., 2007. An illusion of harmony –Science and religion in Islam, 265 s. Prometheus Books, Amherst.

– EMERICK, Y., 2002. The complete idiot's guide to understanding Islam, XXIII +383 s.. Alpha Books – A Pearson Education Company, Indianapolis.

– ENSERINK, M., 2007. In Europe's mailbag: A glossy attack on evolution. Science, 315: 925.

– ESPOSITO, J., & I. KALIN, 2009. The 500 most influential Muslims in the world 2009, 198 s. The Royal Islamic Strategic Studies Centre, Amman. http://www.rissc.jo/

– FOOTTIT, R.G., & P.H. ADLER, 2009. Insect biodiversity – Science and Society, XXI + 632 s. Wiley-Blackwell, Oxford.

– FROESE, R., & D. PAULY, 2011. Fishbase. World Wide Web Publication, version 12/2011. http://www.fishbase.org/search.php

– GHALY, M., 2010. Islam and Darwin: The reception of the evolution theory in the Islamic tradition. Şu kitapta: DRIESSEN, A., & G. NIENHUIS (hazırlayanlar), Evolution: Scientifi c model or secular belief, s. 126-144. Kok-Kampen, Utrecht.

– GLAUBRECHT, M., 2007. Die bildgewaltigen Irrtümer der Kreationisten. Welt Online, 7 Aralık.
http://www.welt.de/wissenschaft/article1438221/Die_bildgewaltigen_Irrtuemer_der_Kreationisten.html

– GRIMALDI, D., & M.S. ENGEL, 2005. Evolution of the insects, XV + 755 s. Cambridge University Press, Cambridge.

– HAAS, S.K., V. HAYSSEN & P.R. KRAUSMAN, 2005. Panthera leo. Mammalian Species, 762: 1-11.

– HAMEED, S., 2007. Bracing for Islamic creationism. Science, 322: 1637-1638.

– HAMEED, S., 2008. Equating evolution with atheism will turn Muslims against science. The Guardian, 12 Aralık. http://www.guardian.co.uk/science/blog/2008/dec/12/islamic-creationism-evolution-muslim

– HAMEED, S., 2009. The evolution of Harun Yahya's "Atlas of Creation". Irtiqa – A science & religion blog, 26 Şubat. http://sciencereligionnews.blogspot.com/2009/02/evolution-of-harun-yahyas-atlas-of.html

– HAMEED, S., 2010. Evolution and creationism in the Islamic world. Şu kitapta: DIXON, T., G. CANTOR & S. PUMFREY (hazırlayanlar), Science and religion – New historical perspectives, s. 133-152. Cambridge University Press, Cambridge.

– HARUN YAHYA, 2003. The collapse of the theory of evolution in 20 questions, 152 s. Idara Ishaat-e-Diniyat (P) Ltd, New Delhi.

– HARUN YAHYA, 2007a. Atlas of creation – Volume 1 (2nd English edition), 768 s. Global Publishing, Istanbul.

– HARUN YAHYA, 2007b. Atlas of creation – Volume 1 (4th English edition), 800 s. Global Publishing, Istanbul.

– HARUN YAHYA, 2007c. Atlas of creation – Volume 2 (1st English edition), 759 s. Global Publishing, Istanbul.

– HARUN YAHYA, 2007d. Atlas of creation – Volume 3 (1st English edition), 831 s. Global Publishing, Istanbul. http://us1.harunyahya.com/Detail/T/EDCRFV/productId/4632/ATLAS_OF_CREATION_-_VOLUME_3

– HARUN YAHYA, 2008a. Atlas of creation – Volume 1 (13th English edition), 904 s. Global Publishing, Istanbul. http://us1.harunyahya.com/Detail/T/EDCRFV/productId/4066/ATLAS_OF_CREATION_-_VOLUME_1-

– HARUN YAHYA, 2008b. Atlas of creation – Volume 2 (5th English edition), 775 s. Global Publishing, Istanbul. http://us1.harunyahya.com/Detail/T/EDCRFV/productId/4146/ATLAS_OF_CREATION_-_VOLUME_2-

– HARUN YAHYA, 2008c. The skulls that demolish Darwin, 224 s. Global Publishing, Istanbul. http://us1.harunyahya.com/Detail/T/EDCRFV/productId/8126/THE_SKULLS_THAT_DEMOLISH_DARWIN

– HARUN YAHYA, 2010. Harun Yahya – An invitation to the truth – Books. http://www.harunyahya.com/en.m_book_index.php

– HARUN YAHYA, 2011a (accessed). Call to European Youth. http://www.askdarwinists.com/

– HARUN YAHYA, 2011b. Darwinist propaganda techniques, 144 pp. Global Publishing, Istanbul.

– HASZPRUNAR, G., 2011. Species delimitations – not 'only descriptive'. Organisms, Diversity & Evolution, 11: 249-252.

– HAWSKWORTH, D.L., 2010. Terms used in bionomenclature – The naming of organisms (and plant communities, 215 s. Global Biodiversity Information Facility (GBIF), Copenhagen. http://www.gbif.org/communications/resources/print-and-online-resources/bionomenclature/

– HEMMER, H., 1972. Uncia uncia. Mammalian Species, 20: 1-5.

– HERTLEIN, L.G., 1969. Familiy Pectinidae. Şu kitapta: MOORE, R.C. (hazırlayan), Treatise on invertebrate paleontology. Part N. Mollusca 6. Volume 1. Bivalvia, s. N348-N373. Geological Society of America & University of Kansas Press, Boulder, Colorado and Lawrence, Kansas.

– HOPKINS, M., 2003. Harun Yahya and Holocaust revisionism. The TalkOrigins Archive – Exploring the Creation/Evolution Controversy, 7 Aralık. http://www.talkorigins.org/faqs/organizations/harunyahya.html

– HOPWOOD, N., 2006. Pictures of evolution and charges of fraud – Ernst Haeckel's embryological illustrations. Isis, 97: 260-301.

– INGOLFSSON, O., & O. WIIG, 2008. Late Pleistocene fossil find in Svalbard: the oldest remains of a polar bear (Ursus maritimus Phipps, 1744) ever discovered. Polar Research, 28: 455-462.

– ISAAK, M., 2007. The counter-creationism handbook, VII + 330 pp. University of California Press, Berkeley/Los Angeles/London.

– ISLAMIC EDUCATION TRUST, 2009. Islamic perspectives and other extra mural courses for Muslim schools, 34 s. Islamic Education Trust, Minna, Nijerya. http://www.ietonline.org/Documents/PDF/Islamic%20Perspectives%20and%20Other%20Extra%20Mural%20Courses%20for%20Muslim%20Schools%202009.pdf

– JACOBSEN, C.M., 2011. Islamic traditions and Muslim youth in Norway, XII + 419 s. Brill, Leiden/Boston.

– JIN, C., R.L. CIOCHON, W. DONG, R.M. HUNT, J. LIU, M. JAEGER & Q. ZHU, 2007. The first skull of the earliest giant panda. Proceedings of the National Academy of Sciences of the USA, 104: 10932-10937.

– KONING, D., 2006. Anti-evolutionism among Muslim students. ISIM Review, 18: 48-49.

– KRAUSMAN, P.R., & S.M. MORALES, 2005. Acinonyx jubatus. Mammalian Species, 771: 1-6.

– LEMU, A.B., 2009. Independent Muslim schools and the curriculum. Lecture presented at the 1st Aisha Bulo Memorial, Kaduna, Nijerya, 25 Ocak. http://www.tabyin.org/Documents/GiftsJourney/Independent%20Muslim%20Schools%20and%20the%20Curriculum.pdf

– LINDBERG, D.R., W.F. PONDER & G. HASZPRUNAR, 2004. The Mollusca: relationships and patterns from their first half-billion years. Şu kitapta: CRACRAFT, J., & M.J. DONOGHUE (hazırlayanlar), Assembling the tree of life, s. 252-278. Oxford University Press, Oxford/New York.

– LOVE, A.C., 2002. Darwin and Cirripedia prior to 1846: exploring the origins of the barnacle research. Journal of Historical Biology, 35: 251-289.

– LUMBARD, J., & A.A. NAYED, 2010. The 500 most influential Muslisms – 2010, 219 s. The Royal Islamic Strategic Studies Centre, Amman. http://www.rissc.jo/

– MAJID, A., 2002. The Muslim responses to evolution. Science-Religion Dialogue, 2002 Yazı, sayfa numarası yok. http://www.hssrd.org/journal/summer2002/muslim-response.htm

– MAYDEN, R.L., 1997. A hierarchy of species concepts: the denouement in the saga of the species problem. Şu kitapta: CLARIDGE, M.F., H.A. DAWA & M.R. WILSON (hazırlayanlar), Species – The units of biodiversity, s. 381-422. Chapman & Hall, Londra.

– MAZAK, J.H., P. CHRISTIANSEN & A.C. KITCHENER, 2011. Oldest known pantherine skull and evolution of the tiger. PloS One, 6(10):e25483. http://www.plosone.org/article/nfo%3Adoi%2F10.1371%2Fjournal.pone.0025483;jsessionid=80B7FD1770305AEF42EE9BD1349C70BF

– MECH, L.D., 1974. Canis lupus. Mammalian Species, 37: 1-6.

– MUSAJI, S., 2009. Book review: Atlas of Creation (Harun Yahya). The American Muslim, 19 Ekim. http://www.theamericanmuslim.org/tam.php/features/articles/book_review_atlas_of_creation_harun_yahya

– MUSLIM COUNCIL OF BRITAIN, 2007. Towards greater understanding – Meeting the needs of Muslim pupils in state schools. Information & Guidance for Schools, 69 s. The Muslim Council of Britain, Londra. http://www.mcb.org.uk/downloads/Schoolinfoguidancev2.pdf

– MYERS, P.Z., 2008. Well, fly fishing is a science. Pharyngula science blog, 9 Ocak. http://scienceblogs.com/pharyngula/2008/01/well_fly_fishing_is_a_science.php

– NASR, S.H., 2006. Islamic philosophy from its origin to the present – Philosophy in the land of prophecy, X + 380 s. State of New York University Press, Albany.

– NCSE, 2008. National Center for Science Education – 10 Answers to Jonathan Wells's "10 questions". http://ncse.com/creationism/analysis/10-answers-to-jonathan-wellss-10-questions; PDF için: http://www.indiana.edu/~ensiweb/icon.ans.pdf

– NUMBERS, R.L., 2006. The creationists – From scientif c creationism to intelligent design (Expanded edition), 606 s. Harvard University Press, Cambridge/Londra.

– OFFICIAL HARUN YAHYA STORE, 2011. Atlas of creation – Volume 1. http://www.bookglobal.net/index.php/atlas-of-creation-volume-1.html

– PASITSCHNIAK-ARTS, M., 1993. Ursus arctos. Mammalian Species, 439: 1-10.

– PIGLIUCCI, M., 2002. Denying evolution – Creationism, scientism, and the nature of science, IX-X + 338 s. Sinauer Associates Inc., Sunderland, Massachusetts.

– POWELL, R.A., 1981. Martes pennanti. Mammalian Species, 156: 1-6.

– PROTHERO, D.R., 2009. Missing links found – Transitional forms in the fossil mammal record. Şu kitapta: SCHNEIDERMAN, J.S., & W.D. ALLMON (hazırlayanlar), For the rock record – Geologists on intelligent design, s. 39-58. University of California Press, Berkeley/Los Angeles/Londra.

– RICHARDS, R.A., 2010. The species problem: a philosophical analysis, X + 236 s. Cambridge University Press, Cambridge.

– RICHARDS, R.J., 2008. The tragic sense of life – Ernst Haeckel and the struggle over evolutionary thought, XX + 551 s. The University of Chicago Press, Chicago/Londra.

– RICHARDS, R.J., 2009. Haeckel's embryos: fraud not proven. Biology and Philosophy, 24: 147-154.

– RIEGER, I., 1981. Hyaena hyaena. Mammalian Species, 150: 1-5.

– RIEXINGER, M., 2002. The Islamic creationism of Harun Yahya. ISIM Newsletter, 11: 5.

– RIEXINGER, M., 2008. Propagating Islamic creationism on the internet. Masaryk University Journal of Law and Technology, 2: 99-112.

– SARKAR, S., 2007. Doubting Darwin? Creationists designs on evolution, XVII + 214 s. Blackwell Publishing, Malden/Oxford/Carlton.

– SCHLEIFER, A., 2011. The Muslim 500: The 500 most infl uential Muslims 2011, 175 s. The Royal Islamic Strategic Studies Centre, Amman. htp://www.rissc.jo/

– SCHNEIDER, N., 2011. Harun Yahya's dark arts – One-on-one with the Turkish creationist who uses bad science and bizarre art to spread his vision of a troubled world. Seedmagazine.com, 4 Aralık. http://seedmagazine.com/content/article/harun_yahyas_dark_arts/

– SCHNEIDERMAN, J.S., & W.D. ALLMON, 2009. For the rock record – Geologists on intelligent design, 261 s. University of California Press, Berkeley/Los Angeles/Londra.

– SCHUH, R.T., & A.V.Z. BROWER, 2009. Biological systematics – Principles and applications (2nd edition), XIII + 311 s. Cornell University Press, Ithaca/Londra.

– SCOTT, E.C., 2009. Evolution vs. Creationism – An introduction (2nd edition), XXIII + 351 s. Greenwood Press, Westport, Connecticut.

– SHANKS, N., 2004. God, the Devil, and Darwin, XIII + 273 s. Oxford University Press, Oxford/New York.

– STEINHEIMER, F.D., 2004. Charles Darwin's bird collection and ornithological knowledge during the voyage of H.M.S. "Beagle", 1831-1836. Journal of Ornithologie, 145: 300-320.

– STEINVORTH, D., 2008. Interview with Harun Yahya 'All terrorists are Darwinists'. Spiegel Online International, 23 Eylül. http://www.spiegel.de/international/world/0,1518,580031,00.html

– STONE, R., 2010. Altering the past: China's faked fossils problem. Science, 330: 1740-1741.

– SULLOWAY, F.J., 1982a. Darwin and his finches: the evolution of a legend. Journal of Historical Biology, 15: 1-53.

– SULLOWAY, F.J., 1982b. Darwin's conversion: the Beagle voyage and its aftermath. Journal of Historical Biology, 15: 325-396.

– SULLOWAY, F.J., 1983. The legend of Darwin's fi nches. Nature, 303: 372.

– SULLOWAY, F.J., 1984. Darwin and the Galapagos. Biological Journal of the Linnean Society, 21: 29-59.

– SULLOWAY, F.J., 2009. Tantalizing tortoises and the Darwin-Galapagos legend. Journal of Historical Biology, 42: 3-31.

– VAN WYHE, J., 2007. Mind the gap: did Darwin avoid publishing his theory for many years? Notes & Records of the Royal Society, 61: 177-205.

– VERNON, K., 1993. Desperately seeking status: evolutionary systematics and the taxonomists' search for respectability 1940-60. The British Journal for the History of Science, 26: 207-227.

– WELLS, J., 2001. Ten questions to ask your biology teacher about evolution. http://www.arn.org/docs/wells/jw_10questions.htm)

– WHEELER, Q.D., & A.G. VALDECASAS, 2007. Taxonomy: myths and misconceptions. Anales del Jardin Botanico de Madrid, 64: 237-241.

– WILES, J.R., 2011. Challenges to teaching evolution: What's a head? Futures, 43: 787-796.

– WOOD, T.C., 2002. A baraminology tutorial with examples from the grasses (Poaceae). TJ – Journal of Creation, 16: 15-25. http://creation.com/a-baraminology-tutorial-with-examplesfrom-the-grasses-poaceae

– YOON, C.K., 2009. Naming nature – The clash between instinct and science, VIII + 341 s. W.W. Norton & Company, New York/Londra.

– YOUNG, M., & T. EDIS, 2004. Why intelligent design fails – A scientific critique of the new creationism, XV + 238 s. Rutgers University Press, New Brunswick/New Jersey/Londra.

Metinde Sözü Geçen İnternet Siteleri

1) Deniz lalesi, Pyura spinifera HY tarafından gösterildiği yer: V2-5 (s. 167) ve FMSY0708: http://www.scuba-equipment-usa.com/marine/JUN06/index.html; telif hakkı Dave Harasti (http://www.daveharasti.com/photographer/photographer.htm)

2) Deniz yılanı, Laticauda sp. HY tarafından gösterildiği yer: C1-2 ve C1-4 s. 468, ve FM-SF0134, FM-SF0135: http://www.divexprt.com/photogal/fi ji/fi ji.html; telif hakkı Carl Roessler ve idare eden Philip T. Edgerly, www.philipedgerly.com)

3) Örümcek yengeci, muhtemelen Hyas araneus, HY tarafından gösterildiği yer C1 s. 422: http://en.wikipedia.org/wiki/File:41794428_spidercrab_noaa_203.jpg; bu fotoğraf 23 Haziran 2006'da BBC Haber'de kullanılmıştır "Antartika'yı istila eden sıcak türler" Paul Rincon: http://news.bbc.co.uk/2/hi/5101790.stm

4) Okyanus deniz tarağı, Arctica islandica, HY tarafından gösterildiği yer FM-SC0274: http://www.seawater.no/fauna/mollusca/islandica.html

5) HY'nin FM-SC0274'de gösterdiği istiridye: http://www.junglewalk.com/photos/clam-pictures-I8080.htm

6) Limidae türü ("Bayağı midye"), HY FM-SC0362'de göstermiş: http://www.junglewalk.com/photos/clam-pictures-I8120.htm

7) Astartidae, HY FM-SC0351'de gösteriyor: http://www.seawater.no/fauna/mollusca/casina.html (bu internet sitesinde yanlış adlandırılmış)

8) HY'nin FM-SC0204'de gösterdiği deniz tarağı: http://www.seawater.no/fauna/mollusca/maximus.html

9) HY'nin C1 s. 237'de gösterdiği pentatomid süne, Notius consputus: http://www.brisbaneinsects.com/brisbane_stinkbugs/images/IMGc.jpg, şu siteden alınıp büyütülmüş: http://www.brisbaneinsects.com/brisbane_stinkbugs/YellowDottedGumTreeBug.htm

10) HY'nin FM-AI0302'de gösterdiği kınkanatlı, Dendrophagus crenatus: http://www.zin.ru/animalia/coleoptera/eng/dencredg.htm

11) HY'nin FM-AI0302'de gösterdiği kabuk böceği, Pityogenes chalcographu: http://www.zin.ru/Animalia/Coleoptera/eng/pitchadg.htm

12) HY'nin FM-AI0055'de gösterdiği mirid böceği, Phytocoris lasiomerus: http://www.cedarcreek.umn.edu/insects/newslides/020023176004bpl.jpg, şu siteden alınıp büyütülmüş: http://www.cedarcreek.umn.edu/insects/album/020023176ap.html

13) HY'nin FM-AI0055'de gösterdiği lygaeid böceği, Zeridoneus costalis: http://www.cedarcreek.umn.edu/insects/album/020007058ap.html

14) HY'nin C1-13 s. 246'da gösterdiği alacalı kalkan böceği, Tritomegas bicolor: http://www.blackstein.de/tagebuch/2002/mai2002/wanze-499a.jpg, alınıp büyütüldüğü site: http://www.blackstein.de/tiere/wanzen.html

15) HY'nin FM-SY0858'de gösterdiği deniz zambağı (muhtemelen Endoxocrinus parrae): http://oceanexplorer.noaa.gov/explorations/04fi re/logs/april02/media/crinoid.html

16) HY'nin FM-SY0835'te gösterdiği deniz zambağı, Comanthina schlegeli: http://www.nhm.ac.uk/hosted_sites/iczn/Crinoid.htm

17) HY'nin C1 s. 314'te gösterdiği stratiomyit sineği, Pachygaster türü: http://www.cedarcreek.umn.edu/insects/album/029031026ap.html, alınıp büyütüldüğü site: http://www.cedarcreek.umn.edu/insects/albumframes/029frame.html

18) by HY'nin C2-5 s. 433'te gösterdiği ağ örücü, takım Embioptera: http://www.cals.ncsu.edu/course/ent425/library/spotid/embioptera/embioptera.html

19) HY'nin FM-AI0199'da gösterdiği gececi güve türü: http://www.use.com/ugly_moth_287df9aecadf8ece7b68

20) HY'nin FM-AI0199'da gösterdiği zıpzıp kelebek, aile Hesperiidae: http://quizlet.com/3959758/arthropods-flashcards-flash-cards/

21) HY'nin FM-AI0440'da gösterdiği yeşil kelebek, muhtemelen Lucilia sericata (Calliphoridae): http://en.wikipedia.org/wiki/File:Diptera_02gg.jpg

22) HY'nin FM-AI0440'da gösterdiği sinek: http://aramel.free.fr/INSECTES15-5.shtml

23) HY'nin C1-13'te "Aslan karınca" başlığı altında gösterdiği fosile benzerliğini sergilemek üzere tropik ateş karıncası askeri (Solenopsis geminata): http://www.alexanderwild.com/keyword/soldier%20ant#1263035422_4t9rpCs-A-LB, alınıp büyütüldüğü site: http://www.alexanderwild.com/keyword/soldier%20ant#1263035422_4t9rpCs

24) Graham Owen'ın internet sitesi "Atlas of Creation – Realistic fishing flies Mistaken for the Real Thing", HY'nin YA'da yapay örümcek ve iki olta yemi kullanışına dair görüşünü açıklıyor: http://www.grahamowengallery.com/fishing/Atlas-of-Creation.html; telif hakkı Gaham Owen.

25) Khmer İnternet Sözlüğü, "Gnat" maddesi, Graham Owen'ın hayal ürünü örümceğinin kıskaçlarındaki tatarcık fotoğrafıyla birlikte (24 numaralı internet sitesiyle kıyaslayınız): http://dictionary.tovnah.com/topic/animal/Gnat; bu çizim aynı zamanda "Edinburgh Napier Haberleri"nde 25 Kasım 2008'de tatarcıkların etkisiyle ilgili haberde kullanılmıştır: http://edinburghnapiernews.com/2008/11/25/

26) HY'nin C1-13'te 241. sayfada, Graham Owen'ın örümcek/tatarcık olta yemi yerine gösterdiği fotoğraf (bu fotoğraf internette yaygınlıkla kullanılır): http://downloadwallpaperz.blogspot.com/2011/06/top-hd-wallpaperof-nature.html; ayrıca bakınız http://iexespiritoguerreiro.blogspot.com/2009_03_01_archive.html ve http://schokolademaedchen.blogspot.com/2007_08_01_archive.html

27) HY'nin C1-13 s. 244'te, Graham Owen'ın olta yemi şayak sinekleri yerine gösterdiği küçük, siyah şayaklar (şayak sineği: Agapetus ya da Glossosoma türü): http://www.headwatersoutfitters.com/graphics/fi shing/bugs/little-black-caddis.jpg alınıp büyütüldüğü site: htt p://www.headwatersoutfitters.com/fl y-fi shing_spring_hatch_charts.html

28) “Richard Dawkins’ and daily Hürriyet’s ignorance”, Richard Dawkins’in olta yemi eleştirilerine HY’nin yanıt verdiği internet makalesi (4 Ekim 2008): http://us3.harunyahya.com/Detail/T/EDCRFV/productId/9601/RICHARD_DAWKINS__AND_DAILY_HURRIYET_S_IGNORANCE

29) “Dawkins has taken the bait” YA’daki olta yemleriyle ilgili eleştirilere HY’nin yanıtı, 28 Eylül 2009 tarihli TV söyleşisini temel alan yanıtlar: http://us1.harunyahya.com/Detail/T/EDCRFV/productId/17945/

30) HY’nin C1-13 s. 349’da gösterdiği yengeç (probably Carcinus türü): http://www.feathersfinsandfur.com/fascinating-facts-about-crabs/

31) HY’nin YA’da ve bilhassa Harun Yahya 2008c’de kullanmış olduğu omurgalı kafataslarıyla ve başka kalıntılarla ilgili “Aka Sojo”nun eleştirel değerlendirmesi, 10 Nisan 2009: http://purplekoolaid.typepad.com/my_weblog/the-skulls-that-makeharun-yahya-look-like-a-bonehead-and-fraud-huckster-hypocrite-etc.html

32) HY’nin “The Holocaust Deception” (= “The Holocaust Hoax”) başlıklı kitabının çevrimiçi versiyonu; bu kitapta Yahudi Soykırımını yadsır: http://members.fortunecity.com/vural/bks/HOLOCAUST.HTML ve http://www.codoh.com/inter/inturk/inturk.html; bu kitabın İngilizce metninin PDF dosyası şu internet sitesinden indirilebilir: http://www.bibliotecapleyades.net/archivos_pdf/holocaust_deception.pdf; HY’nin konuyla ilgili daha erken tarihli “New Masonic Order” başlıklı kitabı, ki bu kitabın bir bölümü Yahudi Soykırımını yadsır, şu internet sitesinde tanıtılıyor: http://members.fortunecity.com/vural/bks/NMO.HTML

33) Belçika deniz meyvesi çukulatalarının seçimi ve salyangoz şekilli pralinlerinin Kentucky Drake Oluşumunun Ordovizyen dönemden kalma Loxoplocus fosiliyle kıyaslanması, 5 Kasım 2009: http://louisvillefossils.blogspot.com/2009/11/chocolate-fossil.html; telif hakkı Michael Popp (http://louisvillefossils.com/).

34) Harun Yahya’nın resmi internet sitesi: http://www.harunyahya.com/index.php

35) “Bilim Araştırma Vakfı”nın (BAV) internet sitesi: http://www.srf-tr.org/about.htm

36) HY’nin C3-1 sayfa 93’te gösterdiği çöl tilkisi (Vulpes zerda): http://piccoloprincipe.unicatt.it/kaleb/Autore/Curiosita/324.htm

37) HY’nin FM-SM1183’de gösterdiği çöl tilkisi (Vulpes zerda): http://mynarskiforest.purrsia.com/ev28wrld.htm

38) HY’nin C3-1 sayfa 191’de gösterdiği kertenkele balığı (Synodus intermedius): http://www.cs.brown.edu/~twd/fi sh/Curacao/doeppne-022.jpg, alınıp büyütüldüğü internet sitesi: http://www.cs.brown.edu/~twd/fi sh/Curacao/Curacao.htm

DARWİN, IRKÇI VE TÜRK DÜŞMANI MIYDI?

Bilim ve Gelecek Ekibi- 13 Aralık 2019

Yaratılışçı safsataların evrim teorisine dair kimi bulguları çarpıtmaya dönük gayretlerinin en uç örneklerinden biri de Darwin’in ırkçı ve Türk düşmanı olarak yansıtılmasıdır. Akıllara durgunluk verecek açıklamalara ve şarlatanlıklara imza atan yaratılış senaryolarının sahiplerine yanıtı Prof.Dr. Haluk Ertan verdi.

İddia: Darwin, ırkçı ve Türk düşmanıydı

Yanıt: Bu iddia, yaratılışçıların çeviri çarpıtmasından ibarettir

"Darwin ırkçı ve Türk düşmanıydı. W. Graham'e yazdığı 3 Temmuz 1881 tarihli mektubunda, ırkçı düşüncesini şöyle ifade etmişti: '(…) Avrupalı ırklar olarak bilinen medeni ırklar, yaşam mücadelesinde TÜRK BARBARLIĞINA karşı galip gelmişlerdir. Dünyanın çok da uzak olmayan bir geleceğine baktığımda, BU TÜR AŞAĞI IRKLARIN çoğunun medenileşmiş yüksek ırklar tarafından elemine edileceğini (yok edileceğini) görüyorum.'"

(Harun Yahya, Yaratılış Atlası 1, s.606).

Türkleri Kim Daha Çok Seviyor!*

Sayın Celal Şengör'ün 19 Ocak 2007 tarihli CBT'de yayımlanan "Darwin Türkler Hakkında Ne Demişti?" başlıklı yazısında yer alan ve Milli Eğitim Bakanı Sayın Hüseyin Çelik'in, Charles Darwin'in Türkler hakkında söylediğini iddia ettiği, "Gelişimini tamamlamamış, adi bir ırk" sözleri başta olmak üzere, birkaç noktayla ilgili görüşlerimi paylaşmak istiyorum.

Öncelikle Sayın Bakanın **Darwin**'den aktardığı sözlerin aslının olmadığını yinelemem gerekiyor. Sayın **Şengör**'ün vurguladığı gibi, Darwin'e ait, Türklerle ilgili bu tip ifadelerin yer aldığı hiçbir kaynak bulunmamaktadır.

"Adi bir ırk" ifadesi en azından Darwin'in üslubuna uymamaktadır. Darwin'in eserlerini biraz olsun okuyanlar onun ciddi ve temkinli bir doğa bilgini olduğunu hemen anlarlar. O kendisine en ağır hakaretlerde bulunup, yaşamını tehdit eden kişilere dahi bu şekilde hitap etmemiştir. Onun eserlerinde kullandığı en ağır kelimeler, yerlilere akıl almaz işkenceler yapan (özellikle İspanyol ve Portekizli) köle sahipleri ve tüccarları içindir.

Bakan Çelik'e dönüldüğünde, peki kendisi bu asılsız sözleri neye dayanarak söylemektedir?

"Evrim kuramı ateistlerin, akıllı tasarım ise inananların kuramıdır" gibi daha önce yaptığı kimi saçma açıklamalar da göz önüne alındığında, Bakan Çelik'in, Charles Darwin ve evrim kuramıyla ilgili bilgisinin sadece, Amerikalı yaratılışçıların ülkemizdeki sözcüleri durumunda olan kişilerin çevirdikleri yayınlara dayandığı görülmektedir. Bu yayınların yaygın özel-liklerinden biri, bilinçli şekilde yapılan çeviri hataları içermeleridir. Ülkemiz yaratılışçılarının, yabancı dildeki kaynakları amaçları doğrultusunda çarpıttıkları artık herkesin iyi bildiği bir gerçektir.

Sayın Şengör'ün yazısında, Darwin'in, İrlandalı filozof **William Graham**'e 1881 yılında yazdığı mektubundan aktardığı meşhur paragrafın, yaratılışçıların yayınlarında yer alan Türkçe çevirisi de bu çarpıtmanın somut bir örneğini teşkil etmektedir.

Şöyle ki, orijinal mektupta "The more civilized so-called Caucasian races have beaten the Turkish hollow in the struggle for existence. Looking to the world at no very distant date, what an endless number of the lower races will have been eliminated by the higher civilized races throughout the world" şeklinde yer alan metnin Türkçe çevirisi kabaca, "**Kafkas ırkları(1) olarak bilinen daha uygar ırklar, varolma mücadelesinde Türkleri tam bir yenilgiye uğratmıştır. Dünyanın çok da uzak olmayan bir geleceğine bakarsak daha**

düşük uygarlık seviyesindeki sayısız ırk, daha uygarlaşmış ırklar tarafından tüm dünyada ortadan kaldırılmış olacaktır" şeklinde yapılması gerekirken, yaratılışçılar bunu çarpıtarak "**Avrupa ırkları olarak bilinen medeni ırklar, yaşam mücadelesinde TÜRK BARBARLIĞINA karşı galip gelmişlerdir. Dünyanın çok da uzak olmayan bir geleceğine baktığımda, BU TÜR AŞAĞI IRKLARIN çoğunun medenileşmiş yüksek ırklar tarafından elimine edileceğini (yok edileceğini) görüyorum**" şeklinde çevirmişlerdir. İngilizce metinde bulunmayan "Türk barbarlığı" ve "bu tür aşağı ırklar" ifadeleri çeviriye sokularak bunların birbirleriyle örtüştürülmesi amaçlanmıştır. Böylece Darwin'in Türklere barbar ve aşağı (ya da adi) ırk diyerek hakaret ettiği propagandasına malzeme hazırlanmış olmaktadır. (Bu arada Sayın Şengör'ün makalesinde "varlık mücadelesinde Türk boşluğunu yenmişlerdir"? şeklinde yer alan çevirideki özensizliğin de belirtilmesi gerekiyor.)

İşte Sayın Bakan gibi kişiler, söyledikleri bilgileri sorgulamadıklarından, yaratılışçıların çarpıttıkları bu tip metinlerin tuzağına kolaylıkla düşebilmektedir.

Aslında doktoralı bir akademisyen olan Hüseyin Çelik, bilimci ve eğitimci kimliğini, dinci ve siyasi kimliğinin önüne geçirebilmeyi başarabilse, hem bilgisiz yakıştırmalarından, hem de en başarısız ve eleştirilen bakan olmaktan kendini kurtaracaktı.

Darwin'in Türklerle ilgili görüşlerinin kaynağı

Ben Darwin'in, Sayın Şengör'ün yazısında belirttiği şekilde, Osmanlı İmparatorluğu'nda görülen bağnazlık, cehalet ve halkın perişanlığından dolayı Türkler (yani Osmanlılar) hakkında olumsuz düşüncelere sahip olduğu kanısında değilim. Çünkü, Darwin'in 19. yüzyıl Osmanlı İmparatorluğu'ndaki sosyoekonomik sorunlarla özel olarak ilgilendiği gösteren bir belge bulunmamaktadır.

Sağlıksız bedeninin tüm gücünü bilimsel çalışmalarına yoğunlaştıran Darwin'in esas olarak iki noktada Osmanlı ve Türkler ile teması olduğu görülmektedir: Bunlardan ilki, 1850'li yılların başında, İngilizlerin Kırım Savaşı'nda Ruslara karşı Osmanlı Devleti'nin yanında yer alması ile adada yaşanan büyük endişedir. İkincisi ise, Osmanlı ile Balkan halkları arasında 1870'li yıllarda yaşanan çatışmalardır. Bu son olay özellikle Darwin ve yakın çevresi üzerinde büyük etki yaratmıştır.

Şöyle ki, yukarda sözü geçen mektubun yazılmasından birkaç yıl önce Balkanlar'da çıkan bir ayaklanma sırasında yaşananlar, tüm Avrupa'da olduğu gibi İngiltere'de de Osmanlı ve onun temel toplumu olan Türkler hakkında çok olumsuz bir izlenimin oluşmasına yol açmıştır.

Bulgar ayaklanması

Peki Balkanlar'da yaşanan olay neydi? 1870'li yılların ortalarında Osmanlı İmparatorluğu içinde bulunan Müslüman olmayan cemaatlerin vergilerinin artırılması sonrası, Bosna-Hersek'te yaşayan Müslüman ve Hıristiyanlar arasında huzursuzluklar meydana gelir ve bir ayaklanma başlar. Bu durumu fırsat bilen Bulgar örgütleri, bağımsızlık amacıyla bir isyan başlatmanın uygun zaman olduğuna karar verir. 1876 Nisan'ında bugünkü Bulgaristan, Romanya, Makedonya ve Sırbistan toprakları içinde yer alan bölgelerde, isyan hareketlerini tetikleyen Bulgar merkezli Balkan ayaklanması, kısa sürede Osmanlı güvenlik güçlerine ve

Müslüman halka yönelir. Bunun üzerine harekete geçen Osmanlı kuvvetleri, isyanı kısa sürede bastırır. Fakat bu sırada, "başıbozuk" olarak adlandırılan düzensiz ordu birlikleri tarafından, 15.000 kişinin öldürüldüğü (bazı kaynaklarda 30.000), yüzlerce yerleşim yerinin yakılıp yıkıldığı, Rodop bölgesinde Hıristiyanların kiliselere doldurulup yakıldığı haber ve fotoğrafları tüm Avrupa'ya yayılınca siyasal, dinsel ve sivil liderlerden büyük tepki gelir. Bu olaydan kısa bir süre sonra İngiltere'nin başbakanı olacak, liberal partinin tutucu liderlerinden **William Gladstone, Charles Darwin, Victor Hugo, Oscar Wilde, Giuseppe Garibaldi** vb. birçok tanınmış Avrupalı, Balkan isyanı mağdurlarına yardım için yapılan kampanyalara katılır. Hatta Darwin bu kampanyalara bugünün parasıyla 2500 pounda yakın büyük bir bağış dahi yapar. Bu arada W. Gladstone, Rus Çarlığı ve Osmanlı İmparatorluğu'yla ilgili dış politikasına destek sağlamak için Darwin'i evinde bizzat ziyaret bile eder.

Bu olaylardan kısa bir süre sonra Ortodoks Rus Çarlığı, İngilizlerin teşvikiyle, dindaşı Bulgarları korumak için 1877 yılında Osmanlılara savaş açar ve bunun sonunda tüm Balkanların siyasi coğrafyası değişir.

Darwin bir ırkçı mıydı?

Bu konu yaratılışçıların Darwin'le ilgili olumsuz kampanyalarının bir diğer boyutunu oluşturmaktadır. Açıklıkla söylemek gerekir ki, Darwin kesinlikle bir ırkçı, kafatasçı değildi. Buna karşılık kölecilikle mücadeleyi nesiller boyu sürdüren bir aileden gelmekteydi. Çünkü ırkçılığın beslendiği ortamı yaratan temel etmen, kölecilikti. Misyoner din adamları ise çekilen acıların perde arkasındaki ortaklarıydı.

Bununla ilgili çok ayrıntılı şeyler yazılabilecek olsa da, Darwin'in Beagle yolculuğu sırasında, 22 Mayıs 1833'de kız kardeşi Catherine Darwin'e yazdığı mektupta yer alan bir paragrafı aktarmayı anlamlı buluyorum:

(…) Seçimlerde de görüldüğü gibi, köleliğe karşı yaygın duyarlılığın, sürekli arttığını gözlemekteyim. İngiltere köleliği tamamen kaldıran ilk Avrupa ulusu olsa, bu onun için ne kadar övünülecek bir şey olur! İngiltere'den ayrılmadan önce, köleliğin olduğu ülkelerde yaşadıktan sonra tüm düşüncelerimin değişeceği bana söylenmişti; şu an farkında olduğum tek değişiklik, zenci karakteri hakkında bende çok daha yüksek bir takdirin oluştuğudur. Böyle neşeli, içten, dürüst ifadeli ve böylesine sağlıklı, kaslı bedenlere sahip bir zenci görüp de ona karşı sevecenlik duymamak olanaksızdır. (…)

Peki Darwin bunları ne zaman söylemişti? Örneğin 19. yüzyıl Amerika'sının en önemli doğa bilginlerinden, yaratılışçı **Louis Agassiz**'in, zencilerle beyazların ayrı türler olduğunu ve Tanrı tarafından farklı zamanlarda yaratıldığını söylediği bir dönemde…

Bunlara karşılık Darwin İnsanın Türeyişi kitabında "**Bugünkü insan ırkları, renk, saç, kafatası biçimi, vücut oranları, vb. gibi birçok bakımdan farklı olmakla birlikte, yapılarının tümü dikkate alınırsa, pek çok noktada birbirlerine büyük ölçüde benzemektedirler. Bunların birçoğu öylesine önemsiz ya da apayrı niteliktedir ki, kökenleri başka olan türlerin ya da ırkların onları ayrıca kazanmış olması, son derece olanaksızdır. Aynı düşünce, en farklı insan ırkları arasındaki zihni benzerliğin pek**

çeşitli yönleri için de, aynı ölçüde ya da daha çok geçerlidir" diyordu. Herhalde yaşadığı dönem göz önüne alındığında Darwin'in sözlerinin değeri daha iyi anlaşılmaktadır.

Fakat tüm bunlar yanında, Darwin'in genelde Avrupa, özelde ise Anglosakson kültürüne hayran olduğunu söylemek de gereklidir. Bir toplumun bilim, sanat ve edebiyat üretmedeki çaba ve yetisine çok önem veriyordu. Aristokrat değerlerin kararlı bir savunucusuydu. Toplumları bu açıdan değerlendirmekten, karşılaştırmaktan hatta kategorize etmekten kaçınmadı. Bu yönde günümüz ölçülerinde artık değeri olmayan görüşler kaleme aldığı da bir gerçektir. Fakat insana bakışındaki açıklık, samimiyet ve gerçekçilik açısından yaratılışçıların fersah fersah önünde olduğu açıktır.

Dipnot:
1) Kafkas ırkları tanımı, beyaz ırklar tanımıyla birlikte tarihin farklı dönemlerinde, beyaz köle sahibi, Avrupalı Hıristiyan, İngiliz kökenli, uygar Avrupalı gibi sömürgelerdeki farklı grupları birbirinden ayırt etmek için kullanılmıştır. Bu bağlamda, Kafkas ırkları ifadesi orijinal metinde, esas olarak vurgulanmak istenen "daha uygar ırkları" betimlemek amacıyla yardımcı bir ifade olarak kullanıldığından, çeviride aynen korunmuştur.

Kaynak: Harun Yahya Safsatası ve Evrim Gerçeği, Bilim ve Gelecek Kitaplığı, Şubat 2009, 2.Baskı, s.244-249

SORUN NE SADECE YARATILIŞÇILIK, NE DE SADECE EĞİTİM

Umut Can Yıldız-1 Kasım 2015-bilimvegelecek

Önemli olan sadece eğitim (bilimsel veya diğer türlü) değil de, öğrencilerimize ne tarz bir eğitim verdiğimiz olabilir mi? Eğer öyleyse mevcut berbat durumu değiştirmek için ne yapmak zorundayız? İnsanlık cehalet yüzünden şimdiye kadar hesaplanamaz bir bedel ödedi. Kurt Vonnegut "insan olmak utanç verici" diye yazar. Eğitimcilere ellerinden gelenin en iyisini yapmak düşüyor, en azından gelecek nesillerin utancını azaltmak için.

Sunuş
Okuyacağınız makale Massimo Pigliucci'nin "Denying Evolution – Creationism, Scientism and the Nature of Science" adlı kitabının (Sinauer Associates, Publishers, 2002) "What Do We Do About It?" adlı 8. bölümünden derlenmiştir. Bir evrimsel biyolog olan Massimo Pigluicci, aynı zamanda tarih ve felsefe çalışmış ve öğretmenlik yapmıştır. Kitabın tamamının yakında Bilim ve Gelecek Kitaplığı'ndan yayınlanacağını burada duyuralım.

Kendine özgü gariplikleri özel bir dikkati hak etse de, yaratılışçılık münferit bir olgu değildir. Esasında temel sorun büyük oranda toplumdaki yaygın eleştirel düşünme eksikliği ve genellikle okullarda eleştirel düşünmeyi öğretmiyor olduğumuz gerçeğidir. Bunun sonucu olarak yalnızca Amerikalıların yüzde 58'i "Tanrı'nın insanoğlunu yaklaşık son 10.000 yıl içinde, tek seferde ve neredeyse bugünkü biçimiyle yarattığına" inanmakla kalmıyor; (1) geniş kitleler UFO'lara, uzaylı kaçırmalarına, perili evlere, astrolojiye, şeytanın maddi olarak varlığına, telepatiye, geleceği tahmin etme yeteneğine ve Orta Çağ'ın sonunda tarihin çöplüğüne gönderilmiş olması gereken pek çok başka olaya inanıyorlar.

Tüm bu batıl inançlara daha fazla bilimsel eğitimle mi karşı konulmalı? Benim yakın olduğum yanıt doğrudan "evet ya da hayır" demek kadar tatmin edici değil. Mevcut bilim eğitiminin daha fazla olmasının fark yaratacağını düşünmüyorum. İzin verin açıklayayım.

Bilimciler ve bilim eğitimcileri her zaman bu kadar çok insanın sahte bilime inanmasının nedeninin sadece yeterince bilim bilmemeleri olduğunu varsayarlar. Ancak her ne kadar doğru bir ampirik gözleme dayanıyor olsa da (çoğu insan bilim hakkında çok fazla bilgi sahibi değil), bu gerçek her türden yaygın paranormal hadiseye olan inancın nedeninin bilimsel cehalet olduğu anlamına gelmiyor. Dolayısıyla daha fazla bilimsel eğitim bu sorunun çözümü, hatta iyileştirilmesi için zorunlu olmayacak.

Aslına bakarsak, doğaüstü olay ve açıklamalara olan inançla eğitim (özel olarak bilimsel eğitim) arasındaki ilişki ampirik (gözleme dayalı) bir konudur ve buna uygun şekilde incelenmelidir. Sonuçlar soruna dair yaygın görüşü çok fazla desteklemiyor. Pew Research Center for the People and the Press [Pew Toplum ve Basın Araştırma Merkezi] tarafından gerçekleştirilen bir anket cennetin gerçek bir mekân olduğuna dair inancın artan eğitim düzeyine bağlı olarak azaldığını gösterdi: Lise ve daha düşük eğitime sahip insanlarda yüzde 92 iken, lisansüstü eğitime sahip olanlarda yüzde 73. Ama yine de, her dört üniversite düzeyinde (2) eğitime sahip insandan üçü hâlâ cennetin fiziksel olarak varlığına inanıyor! Aynı eğilim diğer inanç ölçütlerinde de geçerli: İlk kategorideki katılımcıların yüzde 80'i cehennemin gerçek bir yer olduğuna inanırken, ikinci kategoride bu oran yüzde 56. Az eğitimli olanların meleklere inanma ihtimali yüzde 20'den yüzden 30'a daha fazla; ancak en çarpıcı gerçek ABD'deki üniversite mezunlarının yüzde 22'sinin "bu dünyadaki insanların kimi zaman Şeytan tarafından kandırıldıklarına" inanmasıdır. Bu oran dünyanın en müreffeh ülkesindeki, en iyi eğitimli insanların dört ya da beşinden birisi demektir – ve bu ülkenin kıvançlarından birisi de gezegen üzerindeki en iyi üniversitelerin çoğunu barındırmasıdır.

Dahası da var. Her ne kadar eğitim seviyesi ile şimdiye kadar değinilen inançlar arasında ters bir ilişki bulunsa da (bu bulgu çoğu okumuş insanın bile benzer inançları koruması gerçeği ile zayıflıyor), Pew'in anketinin güçlü dini inanç unsurlarını ele aldığına dikkat edin. Dinsel mitolojiye dayanmayan paranormal hadiselere ilişkin inançlarda durum nedir peki? Anekdota dayalı kanıtlar, dinsel köktencilerin aslında uzaylı kaçırması veya astroloji benzeri kutsal yazıtlarda doğrudan değinilmeyen paranormal inançlara daha az eğilimli oldukları izlenimini uyandırıyor. Ancak bu paranormal inançtaki azlığın eleştirel düşüncelerinin sonucu olması düşük bir olasılık.

Niceliksel veri mevcut: Gallup şirketinin bir kamuoyu yoklaması UFO'ların Dünya'yı ziyaret ettiğine dair inancın en fazla üniversite mezunları arasında bulunduğunu gösterdi (yüzde 51), lise mezunu olmayan katılımcılarda bu oran çok küçük farkla da olsa daha düşük (yüzde 48). Benzer şekilde Princeton Survey Research Association [Princeton Kamuoyu Araştırma Merkezi] tarafından yapılan bir araştırmada, paranormal ve doğaüstü inançlar sorgulandığında, lise çıkışlı katılımcıların daha eğitimli üniversitelilere göre daha yüksek bir sonuç çıktı, ancak küçük bir farkla (yüzde 43'e karşılık yüzde 39). Bir takım başka anketler de benzer sonuçlara ulaşıyor, bu sonuçlar eğitim ile bazı türdeki paranormal inançlar arasında olduğu varsayılan ilişkiyle çelişiyor.

Farklı türlerdeki bilimdışı inançlara dair bu ve diğer yayınlanmış araştırmalar, bilim eğitimi ile ciddi anlamda ilgilenen birisinin aklında tutması gereken iki önemli sonuca işaret ediyor gibi gözüküyor. İlki dini temelli ve dini temelli olmayan inançlar arasında bir fark olduğudur:

İlki eğitim düzeyi ile ters bir ilişkiye sahipken, ikincisi değildir. Bu genel eğitim düzeyi dışındaki etkenlerin devrede olduğu anlamına geliyor. İkincisi eğitim bir fark yaratıyor olsa bile, şaşırtıcı sayıda insanı her türden safsatayla baş başa bırakıyor. Bu konuda ne gibi tedbirler alabileceğimizi tartışmadan önce kendi deneyimimle edindiğim birkaç sonucu da aktarmak istiyorum. Bu sonuçları Tennessee Üniversitesi'ndeki kendi sınıflarımdan birisinde konuyu araştırırken elde ettim.

Bilim ve sahte bilim üzerine bir ders veriyorum; bu ders ilk olarak onur öğrencilerine verilmişti, kesinlikle üniversitedeki öğrenci popülâsyonu içinden rastgele bir alt küme değildi. Bu öğrenciler kampusun en iyi ve en parlak öğrencileridir. Aynı zamanda farklı eğitim arka planlarına sahipler; buna görüştüklerimin yarısına yakınının bilim lisansı geçmişi olması da dahildir. Onlardan hevesli lise öğretmenlerinin önem verdiklerine benzer şekilde, genel bilimsel bilgiyi ölçmeye yönelik soruları yanıtlamalarını istedim. Bu sorular bilim ya da eleştirel düşüncenin esasları hakkında değil, bilimsel gerçekler üzerineydi. Şaşırtıcı olmayan biçimde bilim öğrencileri bilim öğrencisi olmayanlara göre (biraz) daha çok bilgiliydiler. Ardından voodoo büyüsünden astrolojiye, çubukla su bulmadan perili evlere bir dizi paranormal vakaya olan inançlarını derecelendirmelerini istedim. Sonuçlar şaşırtıcı şekilde beklentilerin tersineydi; bilim lisansına sahip olanlar olmayanlara göre paranormal inançlara daha güçlü tutunmuştu! Aynı zamanda cinsiyetler arasında (erkeklerin kadınlardan daha "akılcı" oldukları klişesinin aksine) hiçbir fark bulunmuyordu.

Tek bir üniversitenin küçük bir örneklemine dayanarak çok fazla iddiada bulunma niyetinde değilim, ancak ilave anketler ile sınanabilecek geçici hipotezler üretmek için öğrencilere yönelik birkaç soruyu takip etmek ilgi çekiciydi. En açık olgu, felsefe ya da psikoloji lisansı okuyan, bilim dışı öğrencilerin aslında bilimsel metot ve eleştirel düşünme üzerine dersler alıyor olmasıydı. Buna karşın bilim lisanslarına asla bu tarz dersler verilmiyor ve bu öğrenciler bilimsel eğitime başlangıç dönemlerinin çoğunu, uzak bir mesafeden zar zor görebildikleri profesör olarak isimlendirdikleri birisinin bulunduğu, bu kişinin kendilerini sınavları geçmek için hatırlamaları gereken bağlantısız bilimsel gerçekler yağmuru ile boğduğu, büyük dersliklerde harcıyorlar.

Önemli olan sadece eğitim (bilimsel veya diğer türlü) değil de, öğrencilerimize ne tarz bir eğitim verdiğimiz olabilir mi? Eğer öyleyse mevcut berbat durumu değiştirmek için ne yapmak zorundayız?

Peki, pratikte ne yapacağız?

Düşünüp taşınmanın ve her okurun kullanabileceği somutlanmış bazı önerilerde bulunmanın vakti geldi. Elbette bunlar sihirli mermiler (3) olmayacaklar, ancak eğer eğitim camiası bu adımları benimsemeye başlarsa, değişim gelecek nesil içinde görünür olacaktır. Bazı üniversite ve okullar bunu hali hazırda yapıyorlar ve nadiren henüz kurum genelinde girişimin olmadığı yerlerde fakülteler bağımsız inisiyatifler gösteriyorlar.

Yaratılış-evrim tartışmasında ve daha kapsamlı olarak eğitimde ilerleme kaydetmek için aşağıdaki adımlar elzemdir:

1) **Biliminsanları fildişi kulelerinden inmek zorundadır!** Biliminsanlarının toplum içindeki rollerini ciddiye almalarının ve topluma daha fazla geri dönüşte bulunmalarının zamanı geldi.

Bu sadece pratik gerekçeler için değil (bazı bilimsel araştırma alanlarının devlet tarafından fonlanmasındaki daimi ve oldukça gerçek bir tehdit gibi), basitçe söylemek gerekirse yapılması doğru olan bu olduğu için. Topluma elle tutulur bir biçimde geri dönüş yapmayan biliminsanları, kendilerini sosyal bir parazit olarak düşünmeye başlamalıdırlar -belki parazitliğin en kötü biçimi olmayabilir ama yine de parazittirler. Biz bilimcilerin bazılarına X açısından Y canlısı üzerine özel araştırma alanımız öncelikli olarak önemli göründüğü ölçüde, bu araştırmaları yürütmek için masraflarımızın kuşkusuz karşılanması gerekiyor gibi gözükür, ancak durum bu kadar basit değil

Bilimsel bir çalışma yürütmek keyif aldığımız bir ayrıcalıktır, çünkü topluma hizmet ederiz. Katkılarımızın dört biçimi var: 1) insanlığın yaşam koşullarını daha iyi hale getirecek bir şey yapmanın (uzak) ihtimali, 2) büyük bilginin yüce yapısına yeni tuğlalar eklediğimiz bir gerçeği (her ne kadar bu tuğlalar sıklıkla kör uçlar ya da çekici olmayan yan koridorlar inşa ediyor olsa da), 3) yüksek lisans ve özellikle lisans öğrencilerini eğitmemiz ve 4) toplumla kurduğumuz her türden iletişim. Açıktır ki son ikisi bir biliminsanının yapabileceği katkıların en dolaysız ve acil olanlarıdır ancak aynı zamanda mükâfatlandırma yöntemimizin kurgusu sebebiyle görece en az tenezzül edilen ve hiçbir önceliği olmayan başlıklardır. Ne kadar toplumsal görev yaptığımıza ya da ne kadar iyi öğretmenler olduğumuza göre kadroya alınmıyoruz, oysa aynı zamanda terfiler ve kadroya alım için ölçütleri belirleyenler de bizden başkası değil, dolayısıyla suçlanabilecek tek insanlar biziz (tabii ki basiretsiz yöneticilerle birlikte, ama bunu söylemeye zaten gerek yok).

Biliminsanlarının yapabileceği sürüyle şey var: Yerel okullarımızın veya üniversitenin topluma erişmeye çalışan programlarıyla iletişime geçebilir ve ara sıra gönüllü olarak dersler verebilir, ya da daha iyisi gösterimler (deney gibi) sağlayabilir veya öğrenciler ve halk içerisinde tartışmalar düzenleyebiliriz. Yerel gazetelere hem yazılar, hem de geçici konuk başyazıları yazabiliriz. Önemli konular üzerine toplumsal tartışmalara (sadece yaratılışçılık değil çevre, bilimdeki etik sorunlar, biyoteknolojinin kullanımı ve buna benzer olasılıklar sınırsızdır) müdahil olabiliriz. Bu konuda özel yeteneği olan biliminsanları, halk için ulusal dergilere makale yazabilir veya ara sıra bir kitap üzerinde çalışabilir. Eğer daha fazla kişi en azından bir kereliğine halk için yazma zahmetine girerse; Carl Sagan, Stephen Gould ya da Richard Dawkins gibi az sayıda bilimcinin üzerlerindeki yük de hafifleyecektir.

2) **Üniversitelerin işe alım yöntemleri değişmek zorundadır**. "İyi araştırmacı = iyi öğretmen" mitinin yanlışlığının farkında olmalıyız ve bu farkındalıkla hareket etmeliyiz. Araştırmacıları araştırma yapmaları için, öğretmenleri öğretmeleri için ve karışık durumdakileri (mesela nasıl eğitim verileceği üzerine araştırma yapabilen insanlar var) hangisinde iyilerse o alanda istihdam edelim. Bu yüksekokul ve üniversitelerin hem fakültelerinde hem de yönetimlerinde mevcut zihniyetin değişmesi anlamına geliyor, sözünü ettiğim istihdam biçiminin yakın bir zamanda gerçekleşmesi mümkün gözükmüyor. Diğer yandan mevcut sistemin bilgi üretimi ve iyi bilgilenmiş yurttaşlar üretmek konusundaki çok düşük oranıyla, dehşet veren halini sürdürmek için hiçbir neden görmüyorum. Unutmayalım ki bu eğitimin başlıca hedefidir.

Diğer iyi bir model yakın zaman içerisinde Oxford Üniversitesi'nden Richard Dawkins tarafından tarif edildi. "Bilimin toplumca kavranışı" çerçevesinde bir konuma öncülük ediyor. Ne kavram ama! Birisinin üniversitenin ne yaptığının halka anlatılması için, bu yegâne amaç için üniversiteye bağış yaptığını hayal edin. İdeal olarak her üniversitedeki başlıca her bölümün X'in toplumsal kavranışı için adanmış bir ekibi bulunmalıdır, buradaki X herhangi

bir disiplin olabilir ve aslında -biyolojiden fiziğe, felsefeden edebiyata, hukuktan psikolojiye- o bölümdeki araştırma konusudur. Gerçekten çok maliyetli olmayacaktır; belki de topluma ve oldukça duyarlı olması mümkün bir takım eğitim kurumlarına yönelik özel yardım kampanyaları ile para sağlanabilir. Bu eğitim kurumları hem halkla ilişkileri açısından, hem de -daha önemlisi- eğitimsel etkisini gözeterek yüksek miktarlar ödeyebilirler.

3) **Öğretmenler için eğitim devamlı hale getirilmelidir**. Bir öğretmen kesinlikle hayat boyu bir öğrenci olmakla da yükümlüdür; fakat bu ideal, uygulamada nadiren gerçeğe dönüşüyor. Liselerde etkili bir evrim eğitiminin elde edilmesinin önündeki başlıca engellerden biri, öğretmenlerin bu alanda asla eğitilmemiş olmaları ve konu üzerine bilgilerini yenilemek için düzenli kanalların bulunmamasıdır. Bu sorunu ele almak için Tennessee Üniversitesi'nde biyoloji, antropoloji ve eğitimbilim bölümlerini bir araya getiren deneysel programlar başlattık. Sonuç öğretmenlerin nasıl evrim öğreteceği ve bunu çevreleyen diğer konularla nasıl baş edeceği üzerine yıllık bir çalıştay oldu. Bu çalıştay zaman içinde öğretmen adaylarına ve aynı şekilde konuyla ilgilenen diğer bölümlerden öğrencilere de açık "Evrim ve Toplum" olarak adlandırılan tam donanımlı bir sürekli eğitim dersine dönüştü.

4) **Öğretim üyeleri ve yüksek lisans/doktora yapan asistanlar için öğretmenlik eğitimi sağlanmak zorundadır**. Daha önce değindiğim gibi, iyi bir araştırmacının aynı zamanda iyi bir öğretmen olacağı kesinlikle bir yanılgıdır; diğer yandan ne yazık ki ne öğretim üyeleri, ne de yüksek lisans/doktora asistanları eğitim üzerine bir eğitimden geçiyorlar! Varsayım şudur: bu insanlar kendi alanlarında ihtiyaç duyulan profesyonel uzmanlar olduklarına göre, bildiklerini (ya da öğreniyor olduklarını) bir lisans öğrencisi kitlesine aktarmaları mümkün olacaktır. Bu ne kadar zor olabilir ki? Peki, yanıtlayalım: olağanüstü zordur. Ne mutlu ki üniversitelerde en güncel pedagoji [eğitimbilim] araştırmalarına dayanan sınıf ve laboratuvar eğitiminin temellerini öğretmek için fakültelerde destek merkezleri kurulmaya başlandı. (4) Aynı üniversiteler asistanlar için pekiştirilmiş eğitimler talep etmeliler ve asistanların konuyla ilgili gelip geçici bilgilerden daha fazlasına sahip olduklarından emin olmalıdırlar. Önemli olan şudur: Gelecek neslin bilimsel okuryazarlığından ve devlet fonlu bir faaliyet olarak bilime desteğin devamlılığından aşağısı kabul edilemez.

5) **Üniversiteler ve diğer okullar tam anlamıyla disiplinler arası (interdisipliner) dersler ve müfredatlar oluşturmalıdırlar**. Elbette bu belli bir ölçüde gerçekleştiriliyor; ama çoğu örnekte kâğıt üzerinde doğru bir şeyken, sınıfın gerçekliğinde öyle olmuyor. Sıklıkla interdisiplinerlik sadece bir dersin yükünü paylaşacak farklı bölümlerden iki öğretim görevlisini bir araya getirmek olarak algılanıyor. Faaliyetlerin eşgüdümünü sağlamak şöyle dursun, meslektaşının devamlılığını dahi önemsemeden…

Kâğıt üzerinde yöneticiler disiplinler arası derslere eğilimlidirler. Ancak pratikte, sıklıkla yeni dersler yaratmak veya gerçek anlamda ortak öğretim deneyimine dahil olmak isteyenleri cezalandıran "fasulye sayma" faaliyetlerine geri dönerler. Teşvik sağlama eksiği ve öğretim üyelerinin aslında "iletişim saati" olarak geçirmeleri gereken zamanı sınıflarda harcamasına yol açan katı muhasebe sistemlerine olan ihtiyaç başarısızlığı getirir.

Disiplinler arası derslerin örneklerini düşünmek kolaydır ve uygulamak çok zor değildir. Yaratılış-evrim tartışmasıyla ilgilendiğimiz ölçüde, bilim felsefesi ile evrimsel biyolojinin entegre edildiği ya da kökenler (Evren'in, Güneş Sistemi'nin, yaşamın kökeni gibi) üzerine çok-bilimli dersler veya bilimsel fikirler tarihinin verili bir alanda araştırmaların mevcut durumu üzerine harmanlandığı dersler akla gelir.

6) **Ders kitapları yeniden yazılmalıdır**. Hem üniversite hem de diğer seviyelerdeki ders kitapları bilimi seri ilan sayfalarını art arda okumaya benzer bir tarzla öğretme eğilimindeler. Pek çok bilimsel gerçeği, pek çok başka bilimsel gerçek izliyor, onları da daha fazlası takip ediyor ve böyle devam ediyor. Eğer başlıca fikirleri ön planda tutarak, bunlara nasıl ulaştığımızı ve bu fikirlerin nasıl bağlantılı olduklarını açıklayan bir girişim varsa bile bu çok yetersiz kalıyor. En önemlisi ise sade ve kapsamlı olarak, bilimin zafer ve hatalarla dolu bir geçmişle birlikte, umarım ki daha fazla keşif içeren, doğayı daha iyi kavradığımız aydınlık bir gelecek umudu taşıdığı; coşkulu, oldukça canlı bir faaliyet olduğu mesajının verilmesidir. Merakın insanoğlunun doğasında bulunduğunu ve çoğu çocuğun okullarının ilk yıllarında doğal olarak doğa üzerine daha fazla soru sorma eğiliminde olduğunu hatırlayalım. Nasıl oldu da sistematik olarak ve neredeyse tamamen, Prometheus'un bu ateşini [kendi dumanı içinde] boğmayı başardık? Konuşmaya dayalı ders (konferans) biçiminden vazgeçilmelidir.

7) **Konuşmaya dayalı ders [konferans] biçiminden vazgeçilmelidir**. Sadece konuşarak anlatmanın yeri vardır, ama bu yer sınıf değildir. Bu biçim kısa zaman aralığında, büyük miktarda bilgi aktarmak için oldukça etkili bir yoldur. Eğer profesyonel toplantılardan veya uzmanlar tarafından verilen davetli seminerlerden veya birisi genel anlamda halka ya da çok geniş bir dinleyici kitlesine kanıt sunmaya zorlanıyorsa (son durumda bu diğer her şeyden çok eğlence amaçlıdır) konuşma yapmak harika bir yoldur. Böylesi durumlarda dinleyiciler orada bulunmak istiyorlardır ve konuşmacı ne söylerse algılarlar. Üniversite veya öncesi çoğu sınıfta ise durumun böyle olması zordur.

Konuşmaya dayalı derslerden daha çok işe yarayan yöntem nedir diye sorarsanız, bu, öğrencilerin **etkin öğrenmeyi** -bu öğrencilerin kendi öğrenme süreçlerine gerçekten ortak oldukları durumdur-uygulayabildiği tüm faaliyetlerdir. Bir tiyatro oyununu televizyonda izlemekle, bir halk tiyatrosunda sahneye konulmasına yardım etmek ya da bizzat sahnelemek arasındaki farkı düşünün. Öğrencilerin hangi yolla o oyun hakkında daha fazla şey öğreneceklerini düşünüyorsunuz?

Pedagojik araştırmalar defalarca genel yaklaşımın nasıl olması gerektiğini gösterdi: (5) Daha aktif ve çok biçimli öğrenme yolları daha iyi ve kalıcı sonuçlar üretiyor. Küçük tartışma grupları beyin fırtınası ve etkin öğrenim için en uygun toplanma biçimleridir, ancak tabii ki daha maliyetliler, çünkü en büyük üniversitelerin hedeflediğinden çok daha düşük bir öğrenci/öğretim görevlisi oranı [öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısı] gerektiriyorlar. Yine de bugünkü yaygın alternatif, zaten fahiş fiyatlarla sağlanan eğitim illüzyonudur, en azından ABD'de.

8) **Önceden belirlenmiş sonuçların hedeflendiği "pişirmeye hazır" uygulamalı alıştırmaların yerini açık sorgulama süreçli alıştırmalar almak zorundadır**. Bilim (eğer şanslıysanız ve yönergeleri itina ile takip ettiyseniz) önceden belirlenmiş sonuçlara ulaşmak için kılavuzda [laboratuvar kılavuzu] bulunan talimatları uygulamak değildir. Bilim açık uçlu, gelişime açık bir araştırma etkinliğidir. Bu sürecin çok karmaşık veya son teknolojili olması gerekmez. Kilit nokta, akıl yürütme ve ampirik kanıtların, problemleri çözebileceğini ve sorulara yanıt bulmaya yardım edebileceğini öğrencilerin kavramasını sağlamaktır. Sorunun ne olduğu önemli değil. Önceden bahsettiğim gibi, laboratuvar alıştırmalarının şu anda popüler olan biçimi, bilimin nasıl işlediğinin berbat bir tasviridir – ya öğrencileri sıkacak, ya da daha kötüsü açıkça önceden belirlenmiş sonuçlara ulaşmak için yürütülen tekniklerden şüphelendirecektir. Bir dizi üniversite ve daha düşük seviyedeki okullar alternatifleri

deniyorlar ve gösterdiler ki küçük bir çabanın hem öğrencilere hem de akademisyenlere büyük katkıları var.

9) **Bilimi anlatırken sadece "ne" sorusu yerine, "nasıl" sorusunun üzerinde daha fazla durulmalıdır**. Çocuklara yalnızca bilimin şu veya bu konu üzerine tam olarak **neler** bulduğunu öğretmek talidir. O bilginin **nasıl** üretildiğini anlamalarını sağlamak çok daha önemlidir. Elbette bu içeriği birlikte öğretmekten kaçınmayı önermiyorum. Öncelikle, birisinin biliminsanlarının kesin sonuçlara nasıl ulaştığını incelemek için bilimsel gerçekleri bilmesi gerekir. Ayrıca, bir şeyler **bilmeyi** gerektiren tüm alanlarda, hâlâ bilgili insanlara ihtiyacımız var. Ancak daha önemli olan şey, insanların aynı zamanda bilimsel düşünme alışkanlığını geliştirmesi gerekliliğidir. Hücre içi yapılarının ya da bitki sınıflandırma sistemlerinin ayrıntıları dersten kısa bir süre sonra unutulacaktır, her halükarda neyi nerede araması gerektiğini veya nerede bulacağını bilen birisi için bu bilgiler kitap ve makalelerde mevcuttur. Akılcı düşünme ve ampirik kanıtlar açısından bir soruna yaklaşma becerisi ise -bir kere geliştikten sonra- hayat boyu öğrencilerle birlikte kalacaktır ve araba almaktan, kariyer tercihi yapmaya kadar her şeye uygulanabilir.

10) **Eleştirel düşünmeyi tüm öğrencilere mutlaka öğretmeliyiz**. Eleştirel düşünme terimi şimdilerde oldukça moda olan bir sözcük, ancak kelimenin öneminin izdiham içerisinde bir sonraki eğitim furyasına (6) atlarken kaybolma tehlikesi var. Eğitimin zaten eleştirel düşünce hakkında olduğu düşünüldüğü için dersleri eleştirel düşünceyi esas alarak işleme ihtiyacımız olduğunu düşünmek oldukça komiktir. İşe bakın ki çoğunluğu çok kullanışlı olmasa da, eleştirel düşünce ders kitapları çoğalmaktadır. Bununla beraber eleştirel düşünce üzerine iyi kitaplarda var ve hangi bölümde olursa olsun her öğrenciye bu türdeki en az bir dersi zorunlu hale getirmenin zamanı geldi de geçiyor. Usavurumun ve beraberinde gelebilecek yanılgıların temel biçimlerinin bilgisine sahip olmadan daha iyi durumda olacağını düşünen herhangi bir insan cidden var mı?

11) **Öğrencilerin yazma ve iletişim becerileri kesinlikle geliştirilmelidir**. Ne kadar çok lisans düzeyindeki öğrencinin gerçekte nasıl yazı yazacaklarını bilmediği ve karmaşık konularda kendilerini sözlü olarak ifade etme yeteneğine nadiren sahip oldukları gözüme çarpıyor. Hem yazma, hem hitap yeteneği oldukça erken başlamayı ve devamlılığı gerektiren yoğun bir deneyimle ortaya çıkar.

Bir defa daha pedagoji araştırmaları burada ağır basıyor: Bir şeyi öğrenmek için en iyi yol bu konuda başkalarıyla iletişim kurmaktır. Eğer nasıl açıklayacağınızı bilmiyorsanız, anlamamışsınızdır. Bir şeyi öğrenmenin en iyi yolu onu yapmak veya onunla ilgili bir konuşma hazırlamak ya da onunla ilgili bir kitap yazmaktır. Öğretmek ve yazmak için başlıca motivasyonlarımdan birisini, ilgilendiğim başlıkları en sağlam şekilde gerçekten anlamak oluşturuyor. Herkes en azından ara sıra bunu denemeli. Eminim tüm yurttaşlarımızın hitabet yeteneğinin daha gelişkin olmasının ve akıcı yazmakta daha yetenekli olmasının zararı olmaz.Bilgisayar ve internet kullanımı öğrencilerin zihnine hizmet etmeli, onu devre dışı bırakmamalıdır.

12) **Bilgi teknolojilerinin [örneğin bilgisayar ve internet] kullanımı öğrencilerin zihnine hizmet etmelidir, onu devre dışı bırakmamalıdır**. Sınıfların bilgisayarlandırılması ve derslerin internet ortamına konulması yönünde yaygın bir eğilim var ve bu eğilim yakın gelecekte de şüphesiz devam edecek. Bunun nedeni bir parça yeni çıkmış bir ürün olmasından ve bir miktar da öğretmenlerin aslında yapmaları gereken şey için eğitilmesindense veya

gerçek öğrenimin sağlanması için sınıf mevcutlarını azaltmaktansa sınıflara bilgisayar koymanın çok daha ucuz olmasıdır.

Bununla birlikte, modern teknolojinin eğitim içindeki rolünü azaltmamız gerektiğini elbette savunmuyorum (şu anda bu kitabı kalem kâğıtla veya daktiloyla değil bir dizüstü bilgisayarda yazıyorum ve her bölümün ilk taslakları özel bir internet sayfası aracılığıyla eleştirel okurlarımın erişimine açıktı). Diğer her şey gibi yeni teknolojileri de kullanmaya ihtiyacımız var, ancak bunu zihnimizi bir köşeye atmadan yapmalıyız. Alışageldik sıkıcı ve etkisiz sözlü dersleri şık bilgisayar sunumlarıyla yeniden paketleyince, bu sunulan materyalin sıkıcı ve etkisiz olduğu gerçeğini değiştirmeyecek. Öğrenciler bir kere bilgisayarlı sunum teknolojisine alışkın hale geldiğinde, artık PowerPoint slaytlarından eski usul slaytlardan veya tepegözden daha fazla etkilenmeyecekler. Zaten etkilenmemeliler de. Sınıf kullanımı için sürüyle faydalı bilgisayar uygulaması var. Bu çeşitlilik çevrimiçi etkileşimli [interaktif] alıştırmalardan, elektronik taslak yazılarının eğitmenle değiştirilmesine, öğrencilerin karmaşık niteliksel kavramları anlamaları veya gerçek durumlarla nasıl başa çıkabilecekleri konusunda yardım eden benzetişimlere [simülasyon] kadar uzanıyor. Bunlar yeni teknolojilerin faydalı kullanımlarıdır, teknolojiyi kullanmış olmak için kullanmak ise gülünç bir taklittir, eğitim değil.

Benzer yaklaşımlar çevrimiçi dersler için de uygulanabilir. Başka bir şekilde okula ya da üniversiteye düzenli devam etme fırsatı bulunmayan veya alışılagelmiş derslerin sunduğu sınıf deneyimini tartışma forumları, sınav örnekleri ve internet sayfalarındaki ek kaynaklarla zenginleştirmek isteyen öğrenciler için büyük bir potansiyel taşıyor. Tehlike ise pek çok üniversite yöneticisinin çevrimiçi derslerini, giriş derslerine kaydın devamlı artması sorununun ucuz ve "verimli" (ekonomik olarak, eğitimsel değil) bir çözümü olarak görüyor olması. İnternet temelli derslerle birlikte "hizmet" alabilecek öğrenci sayısının fiziksel bir sınırı yok. Tabii ki zamanla fakülteden bir ekibe kullanıcılarla çevrimiçi etkileşim için görev verilmedikçe, bu girişimlerin pedagojik verimliliği yakın zamanda hızlıca ihmal edilebilir düzeye düşecektir.

13) **Öğretmeler tartışmalı konuları, bir düşünce uyaranı olarak kullanmalıdırlar**. Kentucy'deki bir okul yönetimi yakın zaman önce, belli konuların (evrim, cinsel eğitim ve AIDS gibi) sınıf dışında bırakılması için talepte bulundu, öğrenciler için çok "kafa karıştırıcı" olduğu gerekçesiyle. Eğer öğrencilerin kafası haftada en azından bir kere karışmıyorsa, iyi bir eğitim almıyorlar diye düşünürüm. Eğitim birisinin dünya görüşünü zorlamak ve onu dış sorgulamaya açmakla ilgilidir. Bir öğrencinin dünya görüşü böylesi bir sorgulamaya karşı koyabilir ya da koymaz, ama her halükarda öğrencinin görüşünü daha iyi hale getirecektir.

Yaratılış-evrim tartışması konusunda pek çok meslektaşımdan farklı bir konum alıyorum. Öğretmenlerin bu tartışmayı sadece evrimi değil, bir süreç olarak bilimi öğretmek için sıçrama tahtası olarak kullanmaları gerektiğini düşünüyorum. Yaratılışı sınıflarda öğretmekten söz etmiyorum; bu sadece yasadışı olmayacak, aynı zamanda pedagojik bakış açısından tamamen yanlış olacaktır. Söylediğim şey Jonathan Wells'in "putlar" kitabı gibi yaratılışçı taktiklerin sınıflarda eleştirel düşünme alıştırmalarına dönüştürülebileceğidir. Öğretmenler öğrencileri yaratılışçı ve evrim/bilim internet sitelerine, kitaplarına ya da makalelerine yönlendirebilirler. Bilimin nasıl işlediğini ve yaratılışçılığın neden sahte bilim olduğunu anlamaları için onlara rehberlik edebilirler. Aslına bakarsak öğrenciler bu daha proaktif yaklaşımdan belki de heyecan duyabilirler ve öğrencilerin yarısı ya da ne kadarı evrime inanmıyorsa dahi kendilerini öğrenme sürecinin dışına atılmış hissetmeyeceklerdir.

Böyle bir stratejiyi uygulamanın önünde pek çok engel olduğunun farkındayım, bu engeller öğretmenlerin iki tarafın ortaya koyduğu ana fikirleri anlamaya yeterince hazırlıklı olmayabileceği gerçeği ile başlıyor, ebeveynlerin ve yöneticilerin karşı çıkma olasılıklarından söz etmiyorum bile (ve elbette diğer ihtilaflı başlıklarda da işler bu şekilde yürüyecektir). Ama eğer eğitimi değiştireceksek, riskler almak ve yeni şeyler denemek zorundayız; birkaç risk almak bu görevin bir parçasıdır.

14) **Akademisyenler halka açık günler düzenlemelidirler**. Son olarak üniversite bölümlerinin bir dizi "halk günü" başlatmasının olağanüstü önemli olduğunu düşünüyorum. Buna akademisyenlerini ve ihtisas öğrencilerini halka kapısı açık olarak konumlandırmaları ve böylece insanların akademinin fildişi kulesinin içinde neler olduğunu değerlendirebilmesi eşlik etmelidir. Aslında böyle etkinlikler birkaç üniversiteye yayılmış bilim ve beşeri bilim bölümleri tarafından gerçekleştiriliyor, ancak bu etkinlikler mezuniyet günleri ve futbol oyunları gibi akademik yaşamın sıradan bir parçası haline gelmelidir.

Benim Tennessee Üniversitesi'ndeki kendi deneyimim (Tennessee senatosunun devlet okullarındaki evrim eğitiminde yeni bir bütçe kesintisine gitme girişiminde bulunmasının ardından) 1997'de başlamasına yardım ettiğim **Darwin Günü** olarak isimlendirdiğimiz etkinliğe dayanır, bu gün evrimsel biyolog ve bilimin doğasını öğrenmek üzerineydi. Darwin Günü (normalde Darwin'in doğum günü olan 12 Şubat'ta kutlanır) tam takım bir etkinlikler bütününü içeriyordu. Akademisyen ve ihtisas öğrencilerinin broşür dağıttığı ve soruları yanıtladığı bir danışma kabininden, moderasyonlu tartışmaların takip ettiği bir dizi video gösterimine; kitap tanıtımından bir biyologun, tarihçinin, filozofun ya da bir insan hakları aktivistinin temel düşünceleri anlattığı derslere dek bir yelpazeyi kapsıyordu. Şu anda yerel düzenleyicilere öneriler ve materyaller sağlayan merkezi bir internet sitesi (7) yoluyla koordinasyonu sağlanan ABD'den, Kanada'dan ve Avrupa'dan düzinelerce grubun ve Amanda Chesworth'un çabaları sayesinde 2001'de Darwin Günü uluslararası hale geldi.

Darwin Günü, "Sokrates Günü", "Jeoloji Haftası" ya da üniversite ne düzenlemek isterse, bir bölümdeki birkaç insanın gerçekten çok küçük bir çabasını gerektiriyor ve bir kez daha vurgulayalım, sadece üniversitenin imajı üzerinde değil, daha önemlisi insanların toplumlarındaki eğitim üzerine neler hissettiğine inanılmaz etkisi var. Bu yaklaşımı deneyen üniversiteler pişman olmayacaklardır.

Tüm bunlardan çıkarılacak sonuç, kuşkusuz ki eğitim kalitesinin arttırılması kolay veya ucuz değil. Enerji, para, fikirler ve şevk gerektiriyor, dahası karşılığını yakın gelecekte veremez, bunun anlamı sadece yeterli miktarda ileri görüşlü ve sabırlı insanın bu işe dâhil olmasının mümkün olduğudur. Ancak sonuçlar basit sloganlar ve kısa konuşmalarla üretilenlerden çok daha uzun erimlidir. İnsanlık cehalet yüzünden şimdiye kadar hesaplanamaz bir bedel ödedi. Kurt Vonnegut "insan olmak utanç verici" (8) diye yazar. Eğitimcilere ellerinden gelenin en iyisini yapmak düşüyor, en azından gelecek nesillerin utancını azaltmak için.

Dipnotlar

1) Burada aktarılan pek çok anket sonucu Erich Goode tarafından yazılan bir makalede özetlenmiştir. Erich Goode: "Education, Scientific Knowledge, and Belief in the Paranormal", Skeptical Inquirer 26(1) (2012): 24-28

2) (Ç.N.) Yazar burada aslında İngilizce “university” kelimesini değil “collage” kelimesini kullanmıştır. Bundan sonra da gösterdiği referanslara göre zaman zaman “collage” kelimesi kullanılmış olsa da hepsi “üniversite” olarak çevrilmiştir. ABD’de bu iki tanımdaki okulların arasında pratikte pek çok fark bulunsa dahi, son tahlilde üniversite “collage” kavramını da kapsamaktadır ve çevrilen metin açısından önemli bir fark bulunmamaktadır.

3) (Ç. N.) Yazar burada “sihirli mermi” ile sihirli mermi (hipodermik şırınga) teorisine göndermede bulunuyor. Bu teorinin savunucularına göre kitle iletişim araçlarının etkisi güçlü, tek biçimli ve dolaysızdır. Bu teori verilen bilgi ya da mesajların dinleyici ve izleyiciler tarafından sorgusuz sualsiz kabul edilmesine dayanır.

4) Dikkat edin, burada pedagojideki **araştırmalardan** bahsediyorum, eğitim departmanlarımızı fırtına gibi saran revaçtaki moda akımlardan değil, bu akımlar sıklıkla önsezi ve kısa sloganlardan fazlasını temel almıyorlar.

5) Örneğin bakınız: J. Solomon, J. Duveen ve S. Hall, “What’s Happened in Biology Investigations?” Journal of Biological Education 28 (1994): 261-266; M. D. Sundberg, M. L. Dini ve E. Li, “Decreasing Course Content Improves Student Comprehension of Science and Attitudes towards Science in Freshman Biology”, Journal of Research in Science Teaching 31 (1994): 679-693; M. D. Sunberg ve G. J. Moncada, “Creating Effective Investigative Laboratories for Undergraduates”, BioScience 44: 698-704; J. D. Brasford, A. L. Brown ve R. R. Cocking, How People Learn: Brain, Mind, Experience, and School (Washington, DC: National Acedemy Press, 1999); G. Marbach-Ad ve P. G. Sokolove, “Can Undergradute Biology Students Learn to Ask Higher Level Questions?”, Journal of Research in Science Teaching 37 (2000): 854-870; R. L. Miller, W. J. Wozniak, M. R. Rust, B. R. Rust, B. R. Miller, ve J. Slezak, “Counterattitudinal Advocacy as a Means of Enhancing Instructional Effectiveness: How to Teach Students What They Do Not Want to Know”, Teaching of Psychology 23 (1996): 215-219; “Getting More Out of the Classroom” [Özel Sayı], Science 293 (2001): 1607-1626; R. S. Velayo, “Retention of Content as a Function of Presentation Mode and Perceived Difficulty”, Reading Improvement 30: 216-227.

6) (Ç.N.) Yazar “bandwagon” sözcüğü ile sürü psikolojisine atıfta bulunuyor.

7) http://darwinday.org/ adresinde.

8) Hokus Pokus (Ankara: Dost Kitapevi, 2009)

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE İSLAM FELSEFE GELENEĞİNDE “ÖNCESİZ TASARIMCILIK”

Hasan Aydın-1 Şubat 2006-bilimvegelecek

Evrenin öncesiz bir tasarımın, tanrısal tasarımın ürünü olduğunu söylemek, evrenin nasıl ve neden var olduğu sorusuna sınanabilir ve doyurucu bir yanıt vermediği gibi, oluşun varlığına, neliğine ve iç işleyişine ilişkin herhangi bir yoklanabilir veriyi de içermez. Bu açıdan öncesiz tasarımı ya da onun evrilmiş biçimi olan bilinçli tasarımı, bilimsel bir kuram gibi sunmak, pireyi deve sanmak kadar saçmadır.

Dinler tarihi ile dinsel düşünceden esin alan teolog ve filozofların yapıtları irdelendiğinde, evren ve evrendeki varlık, nesne ve olayların, yaratma etkinliği ile var olduğunun savunulduğu görülür. Bu yaratma etkinliğinin öznesi, çok tanrıcı anlayışın egemen olduğu dönemlerde, tanrılar ve onların işbirliği; tek tanrıcı anlayışın egemen olduğu dönemlerde ise, tek olan Tanrı olarak kabul edilmiştir.

Gerek çok tanrıcı gerekse tek tanrıcı anlayışlar -bu anlayışlar niteliksel açıdan belli konularda birbirinden ayrışsa da- en azından yaratma etkinliğinin planlılığı konusunda ortak bir görüşte birleşirler. Bu nedensiz değildir; çünkü yaratma etkinliğinin insansal düzeyde ön örneği, insan yapıp etmeleridir ve insan bilinçli bir varlık olduğu için, yapıp etmelerinin ardında bir tasarım ve tasarımın uzanmayı amaçladığı bir hedef bulunur. Bu haliyle insan yapıp etmelerinden tanrısal alana yansıtılmış olan yaratma etkinliğinin, neden planlı ve erekselci bir temele oturtulduğunu kavramak hiç de zor değildir. Nitekim çok tanrıcı bir anlayışın savunulduğu Sümer mitolojisinde, evrendeki varlık, nesne ve olaylar, tanrılar aracılığıyla var edilmeden, "**kader levhası**"na çizildiği; bir başka deyişle, tanrılar tarafından tasarlanıp, bir levha üzerine yazıldığı ifade edilmekte; evrene egemen olmak için tanrıların, kader levhasını ele geçirmek amacıyla birbirleriyle savaştığı ileri sürülmektedir (1). Benzer bir şekilde Eski Mısır'da, varolma etkinliğinin belli bir plan dahilinde yürütüldüğünün, her şeyin belli bir ereği yerine getirmek için planlı olarak tanrılar tarafından var edildiğinin altının çizildiği, söz gelimi, insanın, tanrı Khnum tarafından çömlekçi çarkında belli bir amaç doğrultusunda var edildiğinin söylendiği görülür (2). Aynı anlayışın izlerine, felsefî düşüncenin doğduğu yer olarak kabul edilen Eski Yunan'da da rastlanır. Söz gelimi, Parmenides'in öncesiz ve yetkinlik nitelikleriyle donattığı oluşun etkin ilkesi **varlık**'ı; Herakleitos'un, düzeni simgeleyen **logos**'u; varlık ve oluşu çoğulcu bir anlayışla açıklamaya yönelen Empodokles'in, **hava-toprak-su ve ateş**'ten oluşan dört unsuru ve bunların, varlık ve oluşu gerçekleştirebilmeleri için karışıp ayrışmalarını sağlayan ve tanrısal olarak görülen **sevgi ve nefret** ilkesi, bir biçimde, varlık ve oluşta bilinçli ve planlı bir yapılanmanın var olduğunu düşündürmektedir (3). Bu anlayış, Aristoteles'te daha yalındır; çünkü o, İlk Neden'e bağlı olarak her şeyin belli ereğe göre var edildiğini söylemekte; amaç neden ilkesi gereği, "doğada hiçbir şey boşuna var edilmiş değildir" (4) demektedir.

İslam dinsel bildirileri: Öncesiz tasarımcılık ve planlılık

Ulusal dinlere ait mitolojilerde, nispeten Eski Yunan felsefe geleneğinde ve Yahudilik ve Hıristiyanlık gibi tek tanrılı dinlerde karşımıza çıkan yaratmanın planlı bir etkinlik olduğu düşüncesi, İslam dinsel bildirilerinde de önemli bir yer tutar. İslam dinsel bildirileri bu konuda önceki geleneklerden daha tutarlı bir tutum takınır. Çünkü onun seslendiği ilk insanlar, yani Araplar, MS 7. yüzyılda yaşayan insanlardır ve bu insanlar, Sümer, Mısır, Yahudi ve Hıristiyan öğretilerinin seslendiği insanlara göre oldukça geç dönemde yaşamışlardır. Bu zamansal farklılık, insanlığın zihinsel ve kültürel gelişimi dikkate alındığında, düzen, amaçlılık, planlılık vb. konularda duyarlılığı artırmıştır. Bu yüzden İslam dinsel bildirileri, yaratma olgusunu kompleks bir bağlama taşıyarak, anılan kavramları hem tanrısal hem de insansal bağlamda ele alır. Tanrısal bağlamda ele aldığında, onları, tanrısal bilgi, tanrısal kudret, tanrısal adalet, tanrısal söz (kelâm) ile ilintilendirmekte; Sümer'deki kader levhaları motifi anlayışını sürdürerek, Tanrı'nın kurucu-öncesiz bilgisinin levh-i mahfûz'da (korunmuş levha) ya da bir kitapta kayıtlı olduğunu, bu bilgilerin değişmeden dış dünyada nesnellik kazandığını ima etmektedir. Konuyu insansal düzeyde ele aldığında ise, düzen, amaçlılık, inayet (tanrısal gözetim) gibi kavramlara gönderme yapar. Zira İslam dinsel bildirileri, yerde ve gökte bir düzensizliğin bulunmadığından, gökyüzünün yıldızlarla süslendiğinden, orada bir

çatlağın bulunmadığından, dağların, yıldızların, güneşin, ayın, denizin, hayvanların, suların vb. insan için, insan yararına, insanların gereksinimlerine uygun olarak Tanrı tarafından yaratıldığından söz etmekte ve insanları, dış dünyada ve kendi nefislerinde hem Tanrı'nın kudretini hem de inayetini gözlemlemeye çağırmaktadır (5). Kuşkusuz İslam dinsel bildirilerinin insansal düzeyde anılan kavramlara gönderme yapması, seslendiği insanları, Tanrı'ya yönlendirmek, O'na şükretmeye sevketmek, her olgunun ardında Tanrı ve niteliklerini aramaya güdülemek, Tanrı'nın yüceliğini düşündürmeye iletmek gibi çeşitli dinsel işlevleri yerine getirme ereğine dönüktür (6).

İslam düşünce geleneği: Varlık ve oluşa ilişkin çeşitli kuramlar

İslam'ın, Helenistik kültürün yaygın olduğu Kuzey bölgelerine yayılmasını sağlayan fetih hareketleri ve Beyt el-Hikme'de yürütülen sistemli çeviri etkinlikleriyle, felsefî kültürü gelişen İslam düşünürleri, İslam dinsel bildirilerinde gündeme gelen yaratma etkinliğinin planlı bir etkinlik olduğu anlayışını geliştirmişler; bu anlayışı kuramsal bir dizgeye dönüştürmüşlerdir. İslam din felsefecileri (kelâmcılar), özellikle Eş'ariler ve Maturidiler, sistemlerinde saltık olan ve hiçbir ilke ve kuralla sınırlandırılamayan tanrısal kudrete ağırlık verdikleri ve Tanrı'nın hiçbir amaç gütmediğini ileri sürdükleri için, insansal düzeyde gözlemlenen düzen, inayet, amaçsallık, planlılık gibi kavramların içeriğini belli bir anlam kaybına uğratmışlar; bu bağlamda yaratılışa ilişkin bir "**yoktan yaratma**" kuramı geliştirmişlerdir. Onlar anılan kuramları gereği, evreni, bir bütün olarak Tanrı'nın yaratısı olarak görüldüklerinden, evrendeki varlık nesne ve olayları Tanrı'nın varlığının göstergesi (âyât) saymışlar; insansal düzeyde gözlemlendiğini söyledikleri, ama tanrısal düzeyde Tanrı'nın özgürlüğüne feda ettikleri evrendeki düzenliliği, amaçlılığı ve inayeti, paradoksal bir biçimde, O'nun bilgi, adalet, kudret gibi niteliklerinin bir ürünü saymışlardır. Aynı anlayışın izlerini Mu'tezili düşünürlerin yaratma anlayışında da bulmak olasıdır. Her ne kadar onlar, yaratmayı, Eş'ari ve Maturidilerin aksine, imkan halindeki maddedeki olanakların açığa çıkması olarak algılasalar da, bu olanağın açığa çıkmasını tanrısal bilgiyle koşullu tanrısal irade ve kudretin ürünü olarak kabul ederler. Bilgiyle koşullu bu irade ve kudret ise, sadece akli imkansızlıklarla sınırlıdır. Yeni Platoncu felsefî kültüre ilgi duyan filozoflar ve İslam tasavvufçuları ise, Eş'arî ve Maturidilerin yoktan yaratma kuramının tersine, tıpkı Plotinus'ta olduğu gibi bir türüm (sudûr) kuramı geliştirmişler; bu kuramlarının temeline tanrısal bilgi, hikmet ve adaleti oturtmuşlardır. Tanrısal bilgi ve kudretin, ikincil nedenler aracılığıyla dışsallaştığına inanan anılan akımlara bağlı düşünürler, dış dünyadaki oluş ve bozuluşun kökenine Empedokles'in dört unsurunu, yani hava, toprak, su ve ateşi yerleştirirler. Onlara göre dört unsurun göksel etkilerle çeşitli oranlarda karışması sonucu imkan halindeki maddede her hangi bir varlığın ya da nesnenin biçimini alma yeteneği (istidadı) ortaya çıktığında, İlk Neden olan Tanrı ve göksel ayrık akıllar -dindeki adıyla melekler- aracılığıyla suretler gönderilmekte ve böylece varlık ve nesneler meydana gelmektedir (7). Kimi tasavvufçular ve kimi filozoflarca, Eski Yunanlı Anaksagoras'ın etkisiyle evrimci bir var oluş kuramının da ileri sürüldüğü gözlenir. Özde türüm kuramının dayandığı metafizik temele dayanan bu evrimci kuram, türlerin birbirine dönüşmesine izin vermez. Çünkü İslam dünyasında gelişen evrimci oluş tasarımı, sadece ara türlerden söz etmekte, ara türleri de durağan sayıp, Tanrı ve ikincil neden sayılan ayrık akıllar tarafından belirlendiğini belirtmektedir (8). İhvân es-Sâfâ, Fârâbî, İbn Sînâ, İbn Rüşd gibi İslam filozoflarında, hatta Gazzâlî gibi İslam felsefe geleneğine eleştirel bir açıdan yaklaşan düşünürlerde, türüm süreci, planlı bir süreçtir ve gayet sistematik ve şematiktir. Bunun temel nedeni, Kur'an'ın "biz hiçbir şeyi boşuna yaratmadık" (9) söylemi ve tanrısal bilginin bir yansıması görünümünde olan levh-i mahfûz kavramına yer vermesidir. Nitekim İslam filozoflarınca, evren Tanrı'nın sanat belirtileriyle doludur ve bu Tanrı'nın bilgisini yansıtan levh-i mahfûzun dış dünyada nesnellik

kazanmasının bir ürünüdür. Söz gelimi Fârâbî, İslam dinsel bildirilerindeki levh, kalem, yazı, kitap gibi kavramları değerlendirerek şöyle der:

“Sanma ki, kalem katı bir alet; levha düzlem biçiminde bir şey; kitap, üzerine işaretler işlenmiş bir şeydir; tersine kalem ruhani bir melek, yazı gerçeklerin betimlenmesidir. Kalem emr’de bulunanı kavrar ve levhayı ruhani bir yazıyla doldurur; kaza kalemden; takdir levhadan kaynaklanır.” (10)

Yaratmadaki planlılık yer yer Tanrı’yı her hangi bir nesneyi icad eden mucide, ya da bir binanın projesini çizen mühendise benzetilerek de anlatılmaya çalışılır. İslam filozoflarının yapıtlarını eleştirirken özellikle İbn Sînâ ve Fârâbî’nin düşüncelerinden etkilendiği anlaşılan Gazzâlî, Fârâbî’de ifadesini bulan bir örneği, ona oldukça yakın ifadelerle tekrar ederek, evrendeki düzenli ve planlı var oluşu mühendis örneğiyle şöyle ifadelendirir:

“Söz gelimi, evin iki tür varlığından söz edilir. Onun öncelikle, mühendisin zihninde bir varlığı söz konusudur; bu varlık, evin biçimini (sûret) gösterir. Evin, bir de zihnin dışında, dış dünyada varlığı vardır. Zihinsel varlık, içseldir ve dış dünyadaki varlığın, nedenidir. Zihinsel varlık, dış dünyadaki varlıktan öncedir; bunun aksi düşünülemez. Bil ki, Tanrı, tıpkı bunun gibi, önce takdir eder (planlar); ardından, ikinci olarak, takdire (plana) uygun olarak var eder. Takdir, mühendisin evin planını kağıda çizdiği gibi, levh-i mahfûza (korunmuş levhaya) çizilmiştir. Böylece, evin biçiminin ortaya çıkmasıyla, bir tür varlığı olmuş olur. Bu varlık gerçek varlığın nedenidir. Nasıl mühendis, evin biçimini, kağıda kalemle çiziyorsa, tıpkı bunun gibi, korunmuş levhada, her şey kalemle (tanrısal) bilgi doğrultusunda çizilmiştir. Bu şekilde, tanrısal işlerin biçimlerinin takdiri, önce korunmuş levhaya kalem aracılığıyla çizilir ve oraya işlenir. Kalem bilgiye uyar. Korunmuş levha ise, kendisine biçimlerin nakşedildiği bir varlıktır. Kaleme gelince o, işlenen levhaya, varlığın biçimini akıtır (feyz). Kalemin tanımı, biçimleri nakşedendir. Ne kalem ne de levha cisimdir… Bunlar ruhsal tözlerdir.” (11)

İslam düşünce geleneğinde Öncesiz Tasarımcılığın iki versiyonu: Gazzâlî örneği

Oluşu öncesiz-planlı bir tasarımın ürünü olarak gören ve bunu tanrısal bilgi ve bu bilginin levh-i mahfûza yansımış biçimiyle ilintili gören İslam düşünürleri, bu olguyu İslam dinsel bildirilerinden yola çıkarak iki açıdan ele alırlar. İlki, insansal düzeyde gözlemlenen düzen kavramından; ikincisi ise, tanrısal gözetimden (inayet) yola çıkmaktadır. Bu anlayış en sistematik ifadesini, kendisinden önceki düşün geleneklerini sentezlemiş bir düşünür olarak karşımıza çıkan Gazzâlî’de bulur (12); bu yüzden konuyu onun düşünceleri ekseninde açmakta yarar vardır.

A) Düzenden yola çıkan Öncesiz Tasarımcılık

İslam düşünürleri evrenin her parçasının sağlam ve düzenli bir eylem olduğunu, onun ise, bilgeliği, kudreti ve süsleyiciliği olan bir varlığa işaret ettiğini söylerler. Nitekim Gazzâlî şöyle der:

“Evren, zihinleri hayrette bırakacak, bir takım harika ve göstergelerden (âyât) meydana gelmiş, sağlam, tertipli ve üstün bir nizama, eşsiz bir düzene sahip bir varlıktır. Bu ise, kuşkusuz üstün bir kudrete (ve bilgiye) kanıtlık eder.” (13)

Gazzâlî'de dile gelen anılan uslamlamadan hareket eden İslam düşünürleri, evrende gözlemledikleri her düzenli olguyu, tanrısal bilgi ve kudretten yola çıkarak açıklamaya çalışırlar. Bu düzeni onlar, çoğu kez, tanrısal âdaletle de ilişkilendirirler (14). Bu yüzden, söz gelimi Gazzâlî, evrendeki düzeni görmezden geleni köre benzetir ve şöyle der:

"Evrendeki her şeyi O yaratmıştır. Yaratıklarını öyle yaratmıştır ki, ondan daha iyisi ve güzeli olamaz… (İnsanlar), O'nun işinin ve hikmetinin sırrını anlayamazlar. Böyle olanlar köre benzer. Kör bir odaya girer, orada her şey yerli yerindedir; ama o görmez. Bir şeye çarpınca, bir şeyi devirince, 'bunu niye yol üstüne, ayak altına koyarlar' der. Halbuki o şey ayak altında değildir. Fakat o, yolu görmemektedir." (15)

Gazzâlî'ye göre, ay, güneş ve yıldızların şaşmaz hareketleri, mevsimlerin birbiri ardınca gelmesi, varlıkların biri diğerinin gereksinimini karşılayacak bir biçimde sıradizime sahip oluşu, yetkinden yetkin olmayana doğru inişi, insanın kendisi ve sahip olduğu organları, Tanrı'nın planlı etkinliğini imleyen göstergeler olarak yorumlanmalıdır (16). Şöyle der:

"Evrenin parçalarının yarısına göz gezdirsek, ve sonra o parçalardaki hikmetleri saymaya kalksak, Tanrı'nın süsleyici (müzeyyin) ismini daha iyi kavrarız. Bu düzen ve güzellik, evrenin her parçasında, hatta karıncanın organlarında bile vardır. Hayvanın en küçük organı olan gözdeki hikmetleri açıklamaya kalksak, söz uzar ve anlatmakla bitiremeyiz. Gözün tabakalarını, biçimlerini, ölçüsünü, renklerini, onda bulunan hikmetleri bilmeyen, onun görünüşünün ötesini bilmiyor demektir; onun biçimlendiricisini bilmeyen, görünüşü aşamamıştır. Bu sözümüz, hayvan ve bitkiler ile, onların her parçası için geçerlidir." (17)

Gazzâlî, akıllarının olmadığını söylediği hayvanların düzenli eylemlerini de, tıpkı İbn Sînâ (18) gibi Tanrı'nın bir göstergesi sayar; çünkü onlar, bu eylemleri kendi başına yapamazlar; bu ancak tanrısal ilhamla olasıdır (19). Nitekim, kuşların kuluçka süresince yumurta üzerinde yatmaları, taneleri kolayca bulmaları, insanı hayrette bırakan yuvalar yapmaları, kanatlarıyla kuluçka döneminde yumurtaları sarmaları, yavrularına ağızlarıyla yiyecek taşımaları (20), dişi ve erkek güvercinlerin yardımlaşmaları (21), yarasa, baykuş ve huma kuşunun sadece gece dışarı çıkmaları (22), kelebeğin havada yaşaması (23), köpeğin sahibine zarar vermemesi (24), kargaların ölülerini gömmeleri (25), arılardaki ve karıncalardaki hiyerarşik yapı, toplu yaşamaları (26), ipek böceğinin yaprakları yemesi (27) vb.yi Tanrı ilham etmektedir (28). Tüm bunlar düzenli eylemlerdir; aklı olmayan bir varlığın bunları yapması olanaksızdır. Ona göre, aynı durum, aklı olmayan bebeğin doğar doğmaz, karanlıkta bile olsa, annesinin memesini bulması olgusu için de geçerlidir. O, büyük ölçüde İbn Sînâ'dan esinlenerek (29) şöyle der:

"Çocuk ana rahmini terk eder etmez, kendi seçimiyle hemen annesinin memesine sarılarak onu emer. Kedi yavrusu, doğar doğmaz, daha gözleri kapalıyken, derhal annesinin memesine hücum eder. Örümceğin ördüğü, acayip biçimli ağların düzgünlüğü, kenarlarının birbirine eşitliği ve uyumluluğu, mühendisleri bile hayrette bırakacak denli üstün bir sanatı temsil etmektedir. Mühendislerin dahi bilmediği ve onları bu konuda aciz bırakan bu hususun, bilginin dışında, ondan tamamen ayrı bir yönünün bulunduğunun kesin olarak bilinmesi gerekir. Aynı şekilde, arıların evlerini altı köşeli olarak yapmaları, bir gerçektir. Bunlar içinde, dört köşeli, yuvarlak, yedi köşeli veya herhangi bir şekle rastlanmamaktadır. Bunun nedeni, kuşkusuz, altı köşeli şekilde, geometrik kanıtların işaret ettiği ve başka hiçbir şekilde bulunmayan ayırıcı bir özelliğinin olmasıdır…Tanrı, peteklerini yapmalarında, kendilerine altı kenarlı şekli tercih etmelerini sağlamıştır. Şimdi, acaba bu arılar, üstün bir zekaya sahip

insanların çoğununun algılamalarının üstünde olan bu incelikleri, kendi kendilerine mi bildiler ya da yapmak zorunda oldukları bu şeyler, kendilerine hükmetmekte tek olan yaratıcı tarafından mı öğretildi? Oysa onların, gerek bu petek üzerindeki ve gerekse içindeki bütün eylemleri, onlar bilmeseler dahi, yalnızca Tanrı'nın takdiri ve dilemesiyle meydana gelmekte ve kendilerinin, asla bu eylemlerden kaçınma konusunda kudretleri bulunmamaktadır." (30)

B) Gözetimden (inâyet) yola çıkan Öncesiz Tasarımcılık

İslam düşünürlerine göre, bir bütün olarak evren, hem içinde bulunan varlık ve nesnelerin hem de insanın gereksinimlerine uygundur (31). Bu durum kendi başına ve tesadüfen gerçekleşmiş olamaz; bir planlayıcı gereklidir (32). İşte bu gereksinime uygunluk, Kur'an'ın da dediği gibi, hiçbir şeyin boşu boşuna yaratılmadığını göstermektedir (33). Gazzâlî anılan gereksinime uygunluğu insansal açıdan şöyle dillendirir:

"Bil ki, evrenin, üzerinde aklını kullanarak düşündüğünde, gereksinimin olan her şeyin içinde var edildiği bir eve benzediğini görürsün. Gök tavan gibi yükseltilmiş; yeryüzü yaygı gibi uzatılmış; yıldızlar kandil gibi asılmış; madenler hazine gibi saklanmıştır. Bunların her biri, niteliğine göre, insanlar için hazırlanmıştır. İnsan sanki, eski bir evin sahibi gibidir. Bu evde bulunan çeşitli bitkiler ve değişik hayvanlar, insanın yararına, onların gereksinimlerini karşılamak için yaratılmıştır." (34)

Gazzâlî, tanrısal inayete ve onun ardında yatan öncesiz-planlı tasarıma dikkatleri çekmek için, hemen tüm insanların ilgisini çekebilecek olan cinsellikten seçilmiş bir örnek vermeyi de ihmal etmez:

"Şu işlerin hepsini, kusursuz ve zamanında yerine getiren, hiçbir şey yokken, onları yoktan var eden, onların üzerine yüceliğinin göstergelerini yayan, nimetleri ihsan eden, Tanrı'dan başka kim olabilir? Neslin devamı için gerekli olan, birleşmedeki şehvetin hazzını, spermi rahme ulaştıran, cinsel organın yapılışını, spermin dışarı çıkabilmesi için, gerekli olan özel hareketi ve bunlardaki tedbiri düşün. Sonra bedenin tüm organlarını ve her organın kendisinden istenen görevi yapışını düşün. Gözler, bakışlarla doğruyu bulmada, eller çeşitli işleri yapmada, vurma ve savunmada, ayaklar yürümede, mide besini özümsemede, ciğer, kanı temizlemede, nefes yaşamada, ağız konuşma ve yemek yemede, ön ve arka idrar yolları, idrar ve atıkları dışarı atmada, görevlendirilmiştir. Görevini eksiksiz yapan bunca organı düşün. Bunlar bir hikmete bağlı olarak en doğru şekilde yaratılmışlardır. Bütün bunlar boşu boşuna, rastgele yaratılmamıştır. Hepsi varlıkların ihtiyaçlarına uygun olarak, yerli yerince yaratılmıştır ve bununla evrenin iyiliği gözetilmiştir." (35)

Yine o, nesnelerdeki hikmetleri saydıktan sonra, "tüm bunlar, hakim, bilge ve bilgisi sınırsız olan, Tanrı'nın varlığına seni ulaştırır" demektedir (36). Bu saptamayı yaptıktan sonra, Kur'an ayetlerinden, döneminin biliminden ve gündelik gözlemlerinden hareketle, varlık ve nesnelerin, hem birbiri açısından hem de insan açısından yararlarını saymaya başlar. Kur'an ayetlerini en başa almasının, konuyu dinsel açıdan temellendirmek gibi bir işlevi olsa da, söylemi Kur'an'ın deyişlerini aştığı için, döneminin bilimini ve gündelik deneyimlerini onda okuması olarak algılanabilir. Sık sık, Tanrı'yı yüceltmek adına, saydığı yararların aslında çok az olduğunu, insanın kavrayamayacağı nice yararlı ve hikmetli olguların bulunduğunu hatırlatır (37).

Önce gökyüzünün ve oradaki nesnelerin, ardından yeryüzünün ve oradaki varlık ve nesnelerin insansal yararını ele alır. Ona göre, gökyüzünün, muhteşem güzelliğinin, üzüntüleri ve kederleri azaltmak, kalpteki vesveseleri kaldırmak, korku ve endişeyi yok etmek, Tanrı'yı anımsatmak, kalbe O'nun büyüklüğünü yerleştirmek, zihinlerdeki sıradan düşünceleri yok etmek, aşk hastalığı olanlara şifa, özlemi olanlara teselli, sevenlere arkadaş, Tanrı'ya dua edenlere dergah olmak gibi bir dizi işlevi bulunmaktadır (38). Orada bulunan güneşin ise, gece ve gündüzün oluşmasına aracı olmak, dinsel görevlerin vaktini bildirmek, insanların çalışmasını sağlamak, nesneleri aydınlatmak, ısınmayı sağlamak gibi görevleri bulunmaktadır. Tanrı mevsimleri oluştururken, onu eğmekte, kışın ışığını azaltmakta, yazın da artırmaktadır. O, bunları, insan ve bitkilerin yararı için yapmaktadır (39). Gazzâlî, güneşin önemini belirtmek için, "eğer Tanrı geceyi kıyamete değin sürdürse, size O'ndan başka kim ışık verir" (40) ayetini anar. Gece, ay ve yıldızlar da boşuna yaratılmamıştır. Tanrı geceyi, insanlar dinlensin diye var etmiştir (41). Ayı ise, işi olanların gece çalışabilmeleri için yaratmış ve onun ışığını çalışanları rahatsız etmesin diye, az var etmiştir. Ayrıca Tanrı ayı, yılların ve ayların bilinmesinin bir aracı kılmıştır. Onun şekilden şekile girmesi, kimi zaman tutulması, Tanrı'nın yüceliğini hatırlatmak içindir (42). Yıldızlar, hem insanın içini rahatlatan gökyüzünün süsleri olarak hem müneccimlik yapanlara aracı olmak hem de kara ve denizde insanları yollarını bulmaları için var edilmişlerdi (43).

"Gökler, güneş, ay, yıldızlar ve burçların sürekli olarak yılın dört mevsiminde dünya üzerinde dönmeleri, yeryüzünde bulunan, bitkiler, hayvanlar ve insanlar gibi varlıkların iyiliği içindir. Bunu Tanrı planlamıştır (takdir). (44)

Tanrı'nın hikmetlerinin en büyüklerinden birisi de, O'nun, felekleri (eflâk) yaratmasıdır. Bu felekler, yeryüzünün sabit ve sağlam bir biçimde durmasını sağlamayı amaçlar (45).

Gazzâlî'ye göre, yeryüzünün yaratılış hikmetiyse, canlılar için barınak olmak, onların yiyeceğini, insanları rahatsız eden leşlerin gömülmesini sağlamaktır (46). Tanrı, "yeri biz döşedik; ne güzel döşeyiciyiz" (47); "biz yeryüzünü, hem dirilere hem de ölülere toplanma yeri, yaptık" (48); "ondan suyunu otlağını çıkardık, tüm bunları size ve hayvanlarınıza faydalı olsun diye var ettik" (49) diyerek bu olgulara işaret etmektedir (50). Ayrıca, Tanrı'nın yer yüzünü sürekli sallamaması, bunu arada bir yapması da tanrısal hikmete işaret eder. Nitekim, Tanrı yeryüzünü sürekli sallasaydı orada yaşanmazdı; O, bunu, arada bir yapmakta ve insanları bununla uyarmaktadır, demektedir (51). Gazzâlî'ye göre, hikmeti gereği yeryüzünün hazineleri olan madenleri insanlar için var eden Tanrı (52), yine hikmeti gereği onları nasıl bulup işleyeceklerini de onlara öğretmiştir (53).

Tanrı dağları, Kur'ân'da bildirdiği gibi, sapasağlam dikmiş, yerin sarsılmasını önlemek için ağırlık yapmış, suyun merkezi olmasını sağlamıştır. Dağlar, kerestelik ağaçların, yaban hayvanlarının yaşam alanlarıdır. Ayrıca Gazzâlî, dağların kavimlerin doğal korunma yeri olduklarını, düşman saldırısında mevzi görevi gördüklerini, madenlerin çoğunun orada yaratıldığını söyler (54) ve ekler:

"Tüm bunlar, abes olarak, rasgele yaratılmış değildir. Hepsi varlıkların gereksinimine uygun olarak yerli yerince yaratılmış ve bununla evrenin iyiliği gözetilmiştir." (55)

Denizler de boşuna yaratılmamıştır. Çünkü, Kur'an, onların, insanların taze etler yemeleri, inci ve mercan gibi süs eşyası çıkarmaları, gemilerle seyahat etmeleri ve yük taşımaları için

yaratıldığını söyler (56). Ona göre, Tanrı, denizdeki hayvanları karadan çok yaratmış; insanlara, anber balığının derisinden kalkan yapmayı öğretmiş; gemiler denizlerde yüzebilsin diye, ağacın ağırlığını sudan daha hafif yaratmış ve insanlara yüklerini taşımaları için gemi yapmayı öğretmiştir (57).

Tanrı'nın varlıklar için yarattığı en yararlı şeylerden birisi de, Gazzâlî'ye göre, sudur. Çünkü su, hem insan, bitki ve hayvanların yaşamlarını sürdürmede hem de toprağı çamur haline getirip ev yapmada gereklidir (58). Hava, varlıkların yaşamlarını sürdürmek (59), yağmur bitkileri bitirmek (60), ateş yemek pişirmek, ısınmak, madenleri eritip işlemek, geceleyin aydınlanmak ve ısınmak için var edilmiştir (61). O, hayvanların yaratılış amacının ise, insanlara etiyle, sütüyle, yünüyle, yük taşıyıcılığı ile yardım etmek olduğunu söyler (62). Tanrı hayvanları insanın hizmetine verdiği için, onlara akıl vermemiştir. Eğer, Tanrı file, deveye, ata akıl verseydi, insandan daha güçlü olduklarından, kendilerini kullandırmazlardı (63). Tanrı'nın inekten süt, arıdan şifa olan bal çıkarması, insanlara en büyük nimetidir (64). Bitkilerin var edilmesi de, insanın ihtiyaçlarına dönüktür ve onlar olmasa insan gıdasız kalır (65). Gazzâlî, insanın kendi organlarının da, tıpkı hayvanlarınki gibi, gereksinimlerine uygun olduğunu belirtir. Nitekim ona göre Tanrı, nesli sürdürmek için cinsel organları var etmiş; yemek için ağız, koklamak için burun, kendini korumak ve iş yapmak için el, yürümek için ayak, görmek için göz, kanı temizlemek için ciğer, kalbi korumak için kalp kafesi, onu hayvanlardan ayırmak için aklı, güzel görünmek için tırnakları, saçları ve kirpikleri vb. yaratmıştır (66). Gazzâlî, insanın organlarını Tanrı'nın niçin yarattığını ayrı ayrı ele aldıktan sonra şöyle der:

"Size şu gerçeği açıklamış bulunuyoruz: Organların her birisi, bir gereksinime ve bir işe karşılık gelmektedir. Eğer bu organlarda bir fazlalık veya bir noksanlık olsa, gereksinime ve işe karşılık gelmezdi. İşte tüm bunlar, yargısında üstün olan ve her şeyi bilen Tanrı'nın bir planlamasıdır (takdîr)." (67)

Modern dönem İslam düşünürlerinde Öncesiz Tasarımcılık: Ortaçağın tekrarı

Ortaçağ İslam düşünürlerinde dile gelen tanrısal yaratımın öncesiz-planlı bir tasarıma dayandığı anlayışı, modern dönem İslam düşünürlerince de aynen yinelenir. Örneğin Süleyman Ateş şöyle demektedir:

"… Allah'ın ezeli ilmi levh-i mahfuzudur. Bu kainat, ezeli bilgisi ve tasarısı uyarınca yaratılmıştır. Allah yaratıklarını bilgisi uyarısınca yaratmıştır. Yaratıklar henüz varlık sahnesinde görünmeden önce, Allah'ın ilminde bütün detayıyla mevcut idi. Allah'ın bilgisinde bulunanlar, zamanı gelince varlık sahnesinde görünür." (68)

Varlık ve oluşu, öncesiz tasarımın bir ürünü olarak gören modern İslam düşünürleri, doğadaki düzenliliği buna bağlı olarak açıklamaya çalışırlar. Bu yüzden onlar, Tanrı'nın göstergeleri olarak gördükleri doğadaki düzenliliği ayrı ayrı ele alarak buradaki tanrısal göstergeleri (âyât) ve hikmetleri göstermeye yönelirler. Onlara göre Kur'an, evrendeki unsurlar arasında bir gaye, plan ve düzen bulunduğunu belirterek, insanı Tanrı'ya yönlendirmektedir. Nitekim Abd el-Fettah et-Tabbâra anılan olguyu şöyle ifadelendirir:

"Bütün mahlukların yaratılışındaki hikmetin, yaratıcının sonsuz ilim ve hikmetine delalet ettiğine, Kur'an 'bu her şeyi mükemmel yapan Allah'ın işidir' (69); 'O, yarattığı her şeyi

güzel yaratandır…' (70) ayetleri ile dikkat çekmektedir. O halde tesadüf, kendisinde ilim, hikmet, mükemmellik, sağlamlık bulunduran bir varlık yaratamaz." (71)

Anılan uslamlamaya dayanan modern dönem İslam düşünürleri, Gazzâlî örnekliğinde sunduğumuz gibi, ortaçağ düşünürlerini takip ederek güneşin, ayın, yıldızların, bitkilerin, hayvanların vb. yaratılışlarındaki düzen ve planlılığı, hem Kur'an ayetleri hem de modern bilimsel verileri dikkate alarak tartışmaya çalışırlar (72). Tartışmalarında kullandıkları bilimsel bilgileri, basit bit forma sokup, sağduyu bilgisine indirgerler. Bunun temel nedeni, bilimsel bilgi konusunda yeterli donanıma sahip olmamalarıdır. Bu savımızı, Abd el-Fettah et-Tabbâra'dan bir örnekle daha nesnel hale getirebiliriz:

"Bütün dikkatleri kendine çeviren bu gaye ve planlılık Kur'an'ın birçok ayetlerinde görülmektedir: 'Şüphesiz, göklerin ve yerin yaratılışında, gece ile gündüzün birbirini takip edişinde, insanlara fayda ve kazanç veren şeylerle denizlerde giden gemilerde, Allah'ın bulutundan su indirip onunla kurumuş toprakları diriltmesinde, onun üzerinde her türlü hayvanı yaymasında, rüzgarları estirmesinde, yer ile gök arasında süzülen bulutlarda aklı olanlar için ibretler vardır.' (73)… Eğer yağmur olmasaydı yeryüzü her türlü hayattan tamamen mahrum, kupkuru bir yer olurdu. Böylece Allah ilmi ile toprakta bir takım unsurlar yaratmıştır ki, bitkiler onu özümleyerek yetişir, canlıların muhtaç oldukları çeşitli gıdaları tahvil eder. Bunlar yeryüzündeki hayat sırrının ilmî gerçekleridir. Biraz önce belirttiğimiz ayet, tabiattaki unsurlar arasında bir gaye, plan ve düzenin bulunduğunu belirtmektedir. Nitekim bunlar Allah'ın varlığının apaçık aklî delilleridir. Ayetin, 'şüphesiz bunda aklı olanlar için ibretler vardır' bölümünde istenen de budur… Bilmeyen, dağları yeryüzünde lüzumsuz, fazlalık zanneder; halbuki çok büyük faydaları vardır. Yağan kar tepelerinde kalır, insanların içecekleri su temin edilmiş olur. Daha sonra tedricen eriyerek nehirleri doldurur. Sudan çeşitli meyveler yetişir. Bu meyvelerin hayatta kalması, gece ve gündüzün halihazırda düzenle devamına bağlıdır. Gece ve gündüz müddeti eğer on kat uzun olsaydı, yaz güneşi gündüz bütün bitkileri kavurur, her gece de yeryüzündeki bütün bitkiler donmuş olurdu. Bunlar, ayetin belirttiği, kainatta bir gayelilik olduğunu, hikmete dayanan ilahî bir iradenin bulunduğunu ifade eden gerçeklerdir." (74)

Modern İslam düşünürlerince, tıpkı Ortaçağ İslam düşünürlerinde, özellikle İbn Sînâ ve Gazzâlî'de olduğu gibi, hayvanların düzenli eylemleri de Tanrı'ya bağlanır ve O'nun bir göstergesi olarak görülür. Nitekim İsmail Karaçam, Maurice Bucaille'den aktararak şöyle der:

"Tecrübe görmemiş körpe kuşların hiçbir kılavuza ihtiyaç duymadan çıkış noktasına belli tarihlerde geri dönmek üzere çok uzun ve girift olan yolculuk mesafelerini katetmeye kadir olduklarını ispat etmeleri ve ancak hayvanın genetik koduna (sinir hücresine) işlemiş bir göç programı ile izah edilebilmektedir. La Puissace et la Fragilite adlı eserinde Prof. Hamburger, örnek olarak Pasifik Okyanusu'nda yaşayan mutton-bird isimli kuşun meşhur olan durumunu ve kuşun katettiği 25000 km uzunluğunda 8 rakamı şeklindeki yolculuğunu zikretmektedir… Böyle bir yolculuk için verilen çok karmaşık direktiflerin kuşun sinir hücrelerinde zaruri olarak kaydedilmiş bulunduğu kabul edilir. Elbette bu hücreler programlanmışlardır. Öyleyse bunların programlayıcısı kimdir? Elbette bu, ilim ve kudreti her şeyi kucaklayan yüce Mevlâ'dır." (75)

Modern İslam düşünürlerine göre, tabiattaki düzenliliğin Tanrı'nın göstergesi oluşunun yanında ikinci bir temel amacı daha vardır ve bu amaç, ortaçağ İslam düşünürlerince dillendirildiği gibi, özde insan odaklıdır. Çünkü düzenlilik insanın yararınadır ve onun Tanrı

tarafından kayrıldığını, gözetildiğini (inayet) ifade eder (76). Bu olguyu İslam modernizminin öncüleri arasında sayılan Fazlur Rahman şöyle dillendirir:

"Yine bunun gibi tabiatın düzenliliğini ispat eden delil, sık sık tabiatın insana olan faydalarını göstermek için kullanılmıştır. İnsanın amaçları doğrultusunda kullanması için tabiat vardır. Ama insanın gayesi ise, Allah'a kulluk etmek; O'na şükretmek ve yalnız ona ibadet etmekten başka bir şey değildir. Tabiatın insan tarafından kullanılması, istifade edilmesi ve işlenmesi bir çok ayetlerde zikredilmiştir… Tabiat Kadiri Mutlak'ın büyük bir sanatıdır. Fakat tabiat sadece Allah'ın güç ve kudretini göstermek için var değildir. İnsanın hayatî ihtiyaçlarını karşılaması için tabiat ona hizmet etmeye hazırdır." (77)

Öncesiz Tasarımcılığın evrimleşmiş versiyonu: Amerikan kökenli Bilinçli Tasarımcılık

Yukarıda İslam düşünürlerinin görüşlerinden örnekler vererek ayrıntısıyla tartıştığımız öncesiz-planlı tasarım, aslında hem Yahudi hem de Hıristiyan teolojisinde de önemli bir yer tutar. Zira anılan dinler, evreni tanrısal yaratımın bir ürünü sayarak, bu yaratımın temeline tanrısal bilgi ve kudreti yerleştirirler. Son on yılda, özellikle Amerika'da dinsel düşünceye ilgi duyan bilim insanları ve filozoflarca öncesiz-planlı tasarımın yeni bir versiyonunun ileri sürüldüğü görülüyor. Bilinçli Tasarım kavramıyla ifade edilen söz konusu anlayış, öncesiz-planlı tasarımın evrim geçirmiş bir versiyonudur ve bu açıdan, en azından dayandığı kuramsal temel açısından hiç de özgün değildir. Ortaya atılışının temelinde yatan ana neden, öncesiz-planlı tasarıma bir parça bilimsel bir nitelik kazandırıp, evrim kuramının karşısına alternatif olarak sunmak ve bir manevrayla dinsel güdüyle hareket eden insanların duygularına seslenmek ve bunu eğitimin bir parçası haline getirmektir. Bilimçli tasarımı savunan düşünürler gibi evrendeki süreçlerin temeline ve gerisine bilinci ya da ne olduğu açıkça söylenmeyen ancak Tanrı'yı ima ettiği anlaşılan bir varlığı yerleştirmek ve modern bilimsel bulguları bilinçli tasarım kavramı çerçevesinde yeniden örgütlemek, bilimsel düşünce açısından bir yenilik değil, aksine, bilimi ortaçağ paradigmasına mahkum etme çabasıdır. Zira bilinçli tasarım, varlık ve oluş ile evrendeki süreçlere ilişkin doğrulanabilir ve yanlışlanabilir bir veri sunmadığı gibi, üstü örtük bir biçimde Tanrı'ya gönderme yaptığından, bilimdeki sürekli eleştiri mantığı açısından da sorun çıkarabilecek; bilimin geçmişte aşmak için bedeller ödediği saltıkçı bir paradigmanın içerisine yeniden düşme tehlikesine yol açabilecek niteliktedir.

Sonuç ve değerlendirme

Yukarıdaki çözümlemelerden öyle anlaşılıyor ki, tıpkı ortaçağ İslam düşünürlerinde olduğu gibi günümüz İslam düşünürlerine göre de, öncesiz-planlı tasarımcılık ve buna dayanan göstergecilik, tanrı odaklılık ve erekselcilik metafizik sistemlerinin ana çatısı olarak kabul edilmekte. Bu nedensiz değil; Hüseyin Aydın'ın deyişiyle, öncesiz-planlı tasarımın bir uzantısı olan "erekselcilik insanı Tanrı'ya götürmekte; bu yüzden erekselciliğin reddi, tanrıtanımazlıkla aynı şey sayılmaktadır." (78) Modern İslam düşünürlerine göre, insan evrene bakınca oradaki göstergeleri ya da kendi gereksinimlerine uygunluğu ve erekselliği görüp Tanrı'ya ulaşmalı ve O'na şükretmelidir (79). Tıpkı ortaçağ İslam düşünürlerince dile getirildiği gibi, onlara göre de kurtuluş, yani insanın sonsuz mutluluğa ulaşması, tanrısal tasarımın bir ürünü olan göstergeleri görüp Tanrı'ya ulaşmada ve ona şükredip, boyun eğmededir.

Kuşkusuz, öncesiz-planlı tasarımı ya da onun evrim geçirmiş Amerikan versiyonu olan bilinçli tasarımı örnek alıp, evrene erekselci bir bakışla yönelmek dinsel açıdan, özellikle insanın duygu dünyası açısından belli bir değere sahip olmakla birlikte, anılan anlayışın, T. Gomperz'in de belirttiği gibi bilimsel açıdan, kimi sakıncalarının olduğu bilinmelidir.

Bunların en önemlileri, "tasarlanan erekler peşinde koşmanın, insanın kolayca elde edebileceği yakın nedenleri görmesini engellemesi, olguların kendilerini doğru bir biçimde algılanmasının önünde perde olması ve acele sonuçlar üretmeyi desteklemesidir." (80)

Gomperz'in anılan deyişlerine, öncesiz-planlı tasarım ya da bilinçli tasarım, erekselliği tetiklemenin yanında, evrendeki varlık ve oluşu tanrısal ya da öncesiz bir bilinç temelinde açıklamaya yöneldiği için, varlık ve oluşu nesnel süreçleri dikkate alarak, nesneler arası ilişkileri kendi iç örgüsüyle açıklama çabasının önünde de önemli bir engel oluşturmaktadır. Zira evrenin öncesiz-planlı bir tasarımın, bir başka deyişle tanrısal tasarımın ürünü olduğunu söylemek ya da bilinçli tasarımcıların iddia ettikleri gibi öncesiz bir bilincin sonucu olduğunu söylemek, evrenin nasıl ve neden var olduğu sorusuna doyurucu bir yanıt vermediği gibi, oluşun iç işleyişine ilişkin herhangi bir veriyi de içermemektedir. Bu açıdan öncesiz-planlı tasarımı ve bilinçli tasarımı, bilimsel bir kuram gibi sunmak, pireyi deve sanmak kadar saçmadır.

Teologların ve dinsel düşünceden esinlenen filozofların ileri sürdüğü biçimiyle öncesiz-planlı tasarım ve onun yeni versiyonu olan bilinçli tasarım, evrendeki düzenliliğe dikkatleri yöneltmekte, düzensizlikleri ise göz ardı etmektedir. Kuşkusuz evrende gereksiz sayılabilecek ve insan yaşamını olumsuz yönde etkileyen pek çok unsur bulunmaktadır ve nesnel bakış, bu olumsuzluklara da dikkat çekmeyi gerektirmektedir.

Teologların ve dinsel düşünceden esinlenen filozofların ya da bilinçli tasarımcılığı savunan düşünürlerin kullandıkları düzenlilik, planlılık, tasarım, inayet gibi kavramlar, insansal dünyaya ait kavramlardır ve bu kavramların tanrısal alana taşınmaları ya da öncesiz bilince yansıtılmaları en azından felsefî açıdan, insanbiçimci (antropomorfist-teşbihî) bir Tanrı anlayışına ya da insan biçimci bir öncesiz bilince kaymak olarak nitelendirilmeye oldukça yatkındır. Kaldı ki, söz gelimi düzen kavramı, Kant'ın da işaret ettiği gibi, dış dünyadan çok bizim zihnimizin (anlığımızın) yapısıyla ilintili olabilir ve bu haliyle insan türüne göreli sayılabilir. Hatta daha ileriye gidilerek, düzenlilik, planlılık, tasarım ve yararlılık (inayet) algısının, doğal çevreye uyum sürecinin bir parçası olduğu ileri sürülebilir ve bunun böyle olduğunu gösteren pek çok somut veri gösterilebilir.

Dipnotlar

1) Bkz. S. H. Hooke, Ortadoğu Mitolojisi (Mezopotamya, Mısır, Filistin, Hitit, Musevî, Hıristiyan Mitosları), çeviren: A. Şenel, İmge Kitabevi, Ankara 1993, ss.29 vd..

2) Hasan Aydın, Kur'an'da Çeşitli Yaratma Kavramları, Bilim ve Ütopya Dergisi, sayı: 30, İstanbul 1996, ss.10 vd..

3) Wolter Kranz, Antik Felsefe (Metinler ve Açıklamalar), çeviren: Suad Y. Baydur, Sosyal Yayınları, İstanbul 1984, ss.27 vd..

4) Mehmet Dağ, Fârâbî'nin İki Yapıtı, OMÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi, sayı: 14-15, Samsun 2003, s.57, dipnot: 143.

5) Örneğin bkz. Nebe Sûresi, 6-16; Bakara Sûresi, 164; Nûh Sûresi, 15-18; Vâkı'a Sûresi, 58-73; Fussilet Sûresi, 53; Zâriyât Sûresi, 20-21; Kâf Sûresi, 6; Furkân Sûresi, 61; En'âm Sûresi, 97; Nâzi'ât Sûresi, 31-33; Mülk Sûresi, 15.

6) Bkz. Hasan Aydın, İslam Düşünce Geleneğinde Bilgi Kuramı (Eleştirel Bir Yaklaşım), Naturel Yayınları, Ankara 2005, ss. 49 vd..

7) Hasan Aydın, İslam Düşünce Geleneğinde Din-Felsefe ve Bilim, Naturel Yayınları, Ankara, 2005, ss.68 vd..

8) Hasan Aydın, Kur'an'da Çeşitli Yaratma Kavramları, s.11.

9) Sâd Sûresi, 27.

10) Fârâbî, Felsefenin Temel Önermeleri (Kitâb el-Fusûs fî'l-Hikme), çeviren: Mehmet Dağ, Fârâbî'nin İki Yapıtı, OMÜ İlahiyat Fak. Dergisi, sayı: 14-15, Samsun 2003, s.69.

11) Gazzâlî, el-Ecvibe el-Gazzâliyye fî el-Mesâ'il el-Uhreviyye (el-Mednûn es-Sağîr), Mecmu'a Resâ'il el-İmâm el-Gazzâlî, cilt: III; Beyrût 1986, ss. 180-181.

12) Gazzâli'nin Tanrı ve evren tasarımı, öncesiz-bilinçli tasarımcılık vb. konulardaki görüşleri için bkz. Hasan Aydın, Gazzâlî'de Tanrı ve Evren Tasarımı ve Günümüze Yansımaları, OMÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Samsun, 2004, ss. 90 vd.. Bu makalede Gazzâlî'nin görüşleri tartışılırken anılan doktora çalışmamdan etkin bir biçimde yararlanılmıştır.

13) Gazzâlî, el-İktisâd fî el-İ'tikâd, tahkik: İ. Agah Çubukçu ve Hüseyin Atay, Nûr Matbaası, Ankara 1962, s. 80. Aynı anlayışı Gazzâlî diğer yapıtlarında da yineler. Bkz. el-Maksad el-Esnâ fî Şerh Esmâ' Allah el-Husnâ, tahkik: Ahmed Kabbânî, Beyrût, tarihsiz, s. 54; el-Hikme fî Mahlûkât Allah Azze ve Celle, Mecmu'a Resâ'il el-İmâm el-Gazzâlî, cilt: III; Beyrût 1986, ss.3-4.

14) Bkz. Gazzâlî, el-Maksad., ss. 72 vd.; Me'âric el-Kuds fî Medarici Ma'rife en-Nefs, Beyrut 1986, s.99.

15) Gazzâlî, el-Mednûn bihi alâ Gayri Ehlihi (el-Mednûn el-Kebîr), Mecmu'a Resâ'il el-İmâm el-Gazzâlî, cilt: II; Beyrût 1986, s. 136. Benzer deyişler için bkz. Kimya-yı Saâdet, çeviren: A. Faruk Meyan, Bedir Yayınevi, İstanbul 1979, s.81.

16) Bkz. Gazzâlî, el-Maksad., s.54 ve 72 vd.; el-Hikme., s.5 vdd.; Kimyayı Saâdet, s.563 vd.; el-Mednûn el-Kebîr, s.136 vd.

17) Gazzâlî, el-Maksad., s.54.

18) Bkz. Mehmet Dağ, İbn Sînâ'nın Psikolojisi, İbn Sînâ, Ölümünün Bininci Yılı Armağanı 1984, TTK Basımevi, Ankara 1984, ss.364 vd..

19) Bkz. Gazzâlî, el-İktisâd., ss. 87-90; el-Hikme., ss.42-67; Kimya-yı Saâdet, ss.567-568.

20) Bkz. Gazzâlî, el-Hikme., ss.53 vd.; Kimyayı Saâdet, s.567.

21) Bkz. Gazzâlî, el-Hikme., ss.50 vd..

22) Bkz. Gazzâlî, el-Hikme., s.49.

23) Bkz. Gazzâlî, el-Hikme., s.49.

24) Bkz. Gazzâlî, el-Hikme., ss.53 vd..

25) Bkz. Gazzâlî, el-Hikme., s.55.

26) Bkz. Gazzâlî, el-Hikme., ss.58 vd.; Kimya-yı Saâdet, s.567.

27) Bkz. Gazzâlî, el-Hikme., ss.60 vd..

28) Bkz. Gazzâlî, el-Hikme., ss.60 vd.; Kimya-yı Saâdet, ss.567-558.

29) Gazzâlî İbn Sînâ'nın söylediklerini aynen tekrar eder. Bkz. Mehmet Dağ, İbn Sînâ'nın Psikolojisi, ss.364 -365.

30) Gazzâlî, el-İktisâd., ss.88-89. Aynı deyişler için bkz. el-Hikme., ss.60 vd.; Kimya-yı Saâdet, s.567.

31) Bkz. Gazzâlî, el-Hikme., ss.5 vd.; Kimya-yı Saâdet, ss.563 vd.;

32) Bkz. Gazzâlî, el-Maksad., s.54.

33) Bkz. Gazzâlî, el-Hikme., s.32. Kur'an hiçbir şeyin gereksiz yaratılmadığı anlayışını şöyle dillendirir: "Göğü, yeri ve ikisinin arasında bulunanları boşuna yaratmadık." Sâd Sûresi, 27.

34) Gazzâlî, el-Hikme., s.5.

35) Gazzâlî, el-Hikme., s.34.

36) Gazzâlî, el-Hikme., ss.8 ve 74 ve 76. Evrendeki varlıkların, insan yararına yaratılması düşüncesinden hareket etmek, nesnelerin kendinde değerlerinin olduğu anlayışını ortadan kaldırmakta ve insan zararına olan, onun hayatını tehlikeye sokan, hayatına son veren birçok olguyu görmezden gelmektedir. Bu koşulda, her şey insan yararına yaratılmıştır önermesi, iyi temellendirilmemiş; seçmeci bir anlayışla oluşturulmuş bir önerme gibi görünmektedir. Kaldı

ki, Gazzâlî'ye göre Tanrı bir amaç gütmeden dilediğini yaratan ve yaptıklarından sorumlu olmayan bir varlıktır. İbn Rüşd'ün de dediği gibi, (bkz. el-Keşf an Minhâci'l-Edille, Felsefe-Din İlişkileri içinde, hazırlayan: Süleyman Uludağ, Dergah Yayınları 1985, s.297) böylesi bir varlığın eylemlerinin hikmete dayandığını ve insansal inayeti gözettiğini söylemek ne ölçüde doğrudur? Zira inayet ve hikmet, belli bir amaca göre hareket etmeyi gerektirir. Amaçsız bir varlığın eylemlerinde inayet ve hikmet aramak çelişik bir tutum gibi görünmektedir.

37) Gazzâlî şöyle der: "Tanrı'nın tüm varlıklarını ya da onlardan birisindeki tüm hikmetleri saymaya kalksak, aciz kalırız. İnsanların hikmetler konusunda kavrayabileceği, sadece Tanrı'nın onlara bildirdiği kadarıdır." el-Hikme., ss.4-5. Aynı anlayış için bkz. Kimya-yı Saâdet, ss.563-564.

38) Bkz. Gazzâlî, el-Hikme., ss.5-6.

39) Bkz. Gazzâlî, el-Hikme., ss.7 vdd..

40) Kasas Sûresi, 71.

41) Bkz. Gazzâlî, el-Hikme., ss.9 vd..

42) Bkz. Gazzâlî, el-Hikme., s.10.

43) Bkz. Gazzâlî, el-Hikme., ss.10-11.

44) Gazzâlî, el-Hikme., s.11.

45) Bkz. Gazzâlî, el-Hikme., s.11.

46) Bkz. Gazzâlî, el-Hikme., ss.12 vd.; Kimya-yı Saâdet., s.566.

47) Zâriyât Sûresi, 48.

48) Mürselât Sûresi, 25-26.

49) Nâzi'ât Sûresi, 31-33.

50) Bkz. Gazzâlî, el-Hikme., s.12.

51) Bkz. Gazzâlî, el-Hikme., s.13.

52) Bkz. Gazzâlî, el-Hikme., ss.13-14; Kimya-yı Saâdet., s.566.

53) Gazzâlî, el-Hikme., s.15.

54) Bkz. Gazzâlî, el-Hikme., ss.15-17; Kimya-yı Saâdet., s.566.

55) Gazzâlî, el-Hikme., s.16.

56) Bkz. Gazzâlî, el-Hikme., ss.17 vd.; Kimya-yı Saâdet., ss.568-569.

57) Bkz. Gazzâlî, el-Hikme., ss.18-19.

58) Bkz. Gazzâlî, el-Hikme., ss.19 vd..

59) Bkz. Gazzâlî, el-Hikme., ss.21 vd.; Kimya-yı Saâdet., s.569.

60) Bkz. Gazzâlî, el-Hikme., ss.22 vd..

61) Bkz. Gazzâlî, el-Hikme., ss.23 vd..

62) Bkz. Gazzâlî, el-Hikme., ss.51 vd..

63) Bkz. Gazzâlî, el-Hikme., ss.53 vdd..

64) Bkz. Gazzâlî, el-Hikme., ss.58 vd..

65) Bkz. Gazzâlî, el-Hikme., ss.67 vd..

66) Bkz. Gazzâlî, el-Hikme., ss.26 vdd.; Kimya-yı Saâdet, ss.563-566.

67) Gazzâlî, el-Hikme., s.36.

68) Süleyman Ateş, Yeni İslam İlmihali, Çelik Yayınevi, İstanbul 1989, ss.58-59.

69) Neml Sûresi, 88.

70) Secde Sûresi, 7.

71) Afif Abdülfettah Tabbâra, İlmin Işığında İslamiyet, çeviren: Mustafa Öz, İstanbul 1981, s.103.

72) Bkz. Süleyman Ateş, İslama İtirazlar ve Kur'an-ı Kerim'den Cevaplar, Arısan Matbaacılık, Ankara, tarihsiz, ss.211 vdd.; Abdul Fettah Tabbara, age., ss.81 vdd..

73) Bakara Sûresi, 165.

74) Afif Abdülfettah Tabbara, age., s.87.

75) İsmail Karaçam, age., s.298.

76) Bkz. Fazlur Rahman, Ana Konularıyla Kur'an, çeviren: Alparslan Açıkgenç, Fecr Yayınları, Ankara 1993, ss.164 vd..

77) Fazlur Rahman, Ana Konularıyla Kur'an, ss.164-165.

78) Hüseyin Aydın, İlim, Felsefe Ve Din Açısından Yaratılış ve Gayelilik (Teleoloji), TDV Yayınları, Ankara 2002, s.150.

79) Bkz. Fazlur Rahman, Ana Konularıyla Kur'an, ss.93.

80) Gomperz'in ereksellik konusundaki görüşleri, Mehmet Dağ tarafından özetlenmiş; İslam düşünürlerinin erekselci anlayışları kökenleri ile birlikte ortaya konmuştur. Bkz. Mehmet Dağ, Fârâbî'nin İki Yapıtı, s.57, dipnot: 143.

ÇOCUKTUR SORAR BAKANLIKTIR ÖĞRETMENE CEZA VERİR

Ocak 25, 2011-İsmet Berkan-hurriyet

AnkarA'da bir ilköğretim okulunda bir beşinci sınıf öğrencisi öğretmenine, 'Maymundan mu geliyoruz' diye sormuş. Öğretmen de, evrim teorisi hakkında bir miktar bilgi vermiş.

Çocuk eve gelmiş, öğretmeninden dinlediklerini anlatmış. Annesi babası yememiş içmemiş, öğretmeni Milli Eğitim Bakanlığı'na şikayet etmiş.
Bakanlık şikayeti ciddiye almış, müfettiş görevlendirmiş, sınıftaki çocuklar dahil herkes sorguya çekilmiş.
Sonunda, gerçekte ortada bir suç veya kusur olmadığı halde yine de bir kusur bulunmuş: Daha ileri sınıflarda öğretilecek bir konuyu şimdiden söyledi diye öğretmene uyarı cezası verilmiş.
Şurada kısaca anlattığım öyküden çıkacak öyle çok ders var ki...
Benim oğlum henüz birinci sınıf öğrencisi. Geçenlerde, 'Baba sonsuz diye bir sayı var mı' diye sordu.
Ne demeliydim ona? 'Daha vakti değil, büyünce anlarsın' mı demeliydim, Milli Eğitim Bakanlığı'nın önerdiği gibi?
Kendimi tutamadım, sonsuzun bir kavram olduğunu anlatmaya çalıştım.
Çocuk bu, kafası dur deyince durmuyor ki, hemen ikinci soruyu patlattı: 'Peki sonsuzdan bir önceki sayı kaç?'
Nefessiz kaldım. 'Sonsuz eksi 1' demek neden sonra aklıma geldi.
O öğretmeni çok iyi anlıyorum. Karşınızda bilgiye susamış, yeni şeyleri doğal bir içgüdüyle merak eden beyinler var ve size olmadık sorular soruyorlar. Siz onların gözünde ayaklı bir ansiklopedi gibisiniz, 'Bilmiyorum' cevabını kabul etmiyorlar, soruyorlar da soruyorlar.
Ne deseydi öğretmen? 'Daha vakti değil çocuğum biraz daha büyü, iki yıl sonra öğretmenlerin sana anlatacaklar' demeliymiş, bakanlık öyle düşünüyor.
Bence öğretmen 'Ne maymunu, Allah insanı çamurdan yarattı' demeliydi. İnanın bana böyle deseydi ne müfettişler gelirdi o okula ne de öğretmen ceza alırdı.
Bir beyin daha bilimsel düşünceden uzaklaştırılmış olurdu sadece, hepsi bu. Öğretmen, meslek hayatı boyunca defalarca yapacağı gibi kendi mesleğinin özüne bir kez daha ihanet etmiş olurdu sadece, hepsi bu.
Darwin ve evrim teorisi meselesi, çocuklarımızla bilimsel düşünce arasında duran en büyük

duvar olmaya devam ediyor.
İşte son örneğini aktardım.

Mutki'nin ölüm tarlaları

BİTLİS'in Mutki İlçesi'nden toplu mezarlar çıkıyor. Şimdilik bulunan ceset sayısı 20. Ve memleketin kılı kıpırdamıyor. Ben de hayretler içinde izliyorum, hiçbir şey olmamasını.
15 yıl önce insanlar ölmüş, askeri birlik belediyeden dozer operatörleri istemiş, çukurlar kazılmış, ölüler o çukurlara atılmış, üstü kapatılmış. Kimse bir şey dememiş.
Bugün, eskinin dozer operatörleri çağırılıyor, onlar yer gösteriyor, yeni operatörler aynı yerleri kazıyor, insan kemikleri çıkıyor. Yine kimse bir şey demiyor.
İnsanlığımızdan bu kadar mı çıktık? Orada yatanların da anası-babası, kardeşi, arkadaşı, sevgilisi olduğunu unutuyor muyuz?
Normal bir ülkede skandala neden olabilecek, anında basınından hükümetine, muhalefetinden sivil toplumuna herkesin başına üşüşeceği, hemen sorumluların bulunması için seferberlik çağrılarının yapılacağı bir şey bu.
Dile kolay 12 kişinin gömüldüğü bir toplu mezar, ardından 8 kişinin gömüldüğü başka bir toplu mezar. Belki arkada başka toplu mezarlar da var.
Susuluyor. Bırakın yüksek sesi fısıltıyla dahi konu konuşulmuyor.
Pes.
Silahlı kuvvetlerimizin 'PKK ile mücadele'yi nasıl yaptığını biz sormazsak kim soracak?

Kanuna karşı hile...

ÖNCE genel ilkemi yazayım: Yargılama tutuksuz olmalı.
Aynı anda binlerce dava var Ağır Cezalarda görülen ve bunların da binlerce, onbinlerce tutuklusu.
Bu yargılamaların tamamına yakınının tutuksuz yapılabileceğini düşünüyorum. Tutuklama bir tedbir kararı olmasına ve tanımı gereği kısa süreli uygulanmasının gerekmesine karşın ülkemizde bir cezalandırma yöntemi, hatta bir öc alma yöntemi olarak kullanılıyor.
En çok konuşulan davalardan biri olan Ergenekon'da herkesin tutuksuz yargılanabileceğini düşünüyorum.
Ancak Ergenekon'da bana göre haksız yere tutuklu yargılanmakta olan bazı sanıkların Cumhuriyet Halk Partisi tarafından milletvekili yapılacak olmasını da anlamakta güçlük çekiyorum.
CHP bu yolla bazı tutukluluk hallerinin sona ermesini sağlayacak.
Peki ondan sonra hangi yüzle çıkıp 'Dokunulmazlıklar kaldırılmalı' diyecek?
Kanuna karşı hile ve cinlik meşrulaşmamalı.

VAY BENİM ORTALAMA PROFESÖRÜM

Kasım 20, 2011-Tolga Tanış-hurriyet

Hayır, AKP TÜBA'nın yapısını değiştirdiği için değil. O yapılan işin konuşulacak bir tarafı yok. Evrim teorisi midir dert...

Bilimden tek anladıkları teknoloji ve Anadolu kaplanları mal satmak için teknoloji istiyor o yüzden mi memnun değiller... Yoksa aslında her şey Şerif Mardin ve küçük Şerif Mardin'ler

için mi... Astronomi ve dini birleştiren amorf adamlar mı türeyecek hiçbir fikrim yok. Belki hepsinden birazdır. Ama TÜBA'nın şimdiki hali... Seküler bilim adamlarının "Elden gidiyor" diye feveran ettikleri şimdiki TÜBA çok mu makbul... Bu araştırma onun merakı. Bilim adamlarının bilimsel analizi. Okuyunca göreceksiniz. Sonuçlar... Her şeyin politize edildiği... Neredeyse hiçbir tartışmanın kamplaşmadan yapılamadığı Türkiye'de bilimin yetersizliğinin resmidir. İnsanların işlerinde ne kadar vasıflı oldukları değil de... Neci oldukları önemli artık. En acısı, bilim gibi aklın en önde olduğu alanda bile... TÜBA elden gidiyor öyle mi?.. Vay benim ortalama profesörüm!..

Asil üyeler

h endeksi	Prof. sayısı
50 üzeri	5
40-49 arası	9
30-39 arası	11
20-29 arası	24
10-19 arası	25
0-9 arası	2
Sosyal bilimci	6
Toplam	82

Şeref üyeleri

h endeksi	Prof. sayısı
50 üzeri	yok
40-49 arası	2
30-39 arası	yok
20-29 arası	6
10-19 arası	11
0-9 arası	3
Sosyal bilimci	17
Toplam	39

1- Neye Baktım

Ölçü, bugün artık Amerika'da birçok üniversitede akademisyenlerin performansını ölçmek için kullanılan h endeksi. Şöyle çalışıyor: Önce ne kadar makale yazdığınız... Sonra da bu makalelerin ne kadar atıf aldığı önemli. Diyelim 100 makale yazdınız. Ama hiç kimse size atıfta bulunmadı. H endeksiniz 0 çıkar. Ancak diyelim 10 makale yazdınız. Bunlardan 9'unun her biri en az 9 atıf aldı. H endeksiniz 9'dur. Eğer zamanla makalelerinizin aldığı atıf sayısı 10'a yükselir... 10'uncu makaleniz de en az 10 atıf alırsa... H endeksiniz 10 olmuş olur.

2- Nerede Araştırdım

Bugün TÜBA'nın 138 üyesi var. 82'si asil. 17'si asosiye (asil adayı). Ve 39'u şeref üyesi. İsimleri listeledim. Ve h endeksi verisi hesaplayan Web of Science üzerinden... Arkeoloji, tarih, folklor gibi sosyal bilimleri ayrı tutarak hepsine teker teker baktım. Bu alanlarda sağlıklı bir hesaplama yapmak mümkün değil çünkü. Yaptığım hesaplamalardaysa en iyi h endeksini veri kabul ettim. Diyelim profesörün ismi Mehmet Öztürk. Makalelerdeki bütün Ozturk M.'leri, muhtemelen araya karışmış Mustafalar ve Merallerle birlikte dahil ettim. Üç isimliler, evlendikten sonra soyadını değiştirenler, Celal Şengör (h endeksi 36) gibi en az dört ayrı imza kullananlar için de bunlara teker teker baktım. Şunun için söylüyorum: Bulduğum sonuçlar, olabilecek en iyi h endeksi puanlarıydı.

3 - Nasıl Okuyacaksınız

Peki sayfadaki tablolarda gördüğünüz puanlar ne anlama mı geliyor? Önce ABD'de kabul gören h endeksi kriterlerini söyleyeyim, sonra konuşalım. 2005'te endeksi yaratan ünlü fizikçi Jorge Hirsch'e göre büyük bir üniversitede sıradan bir doçentlik için her akademisyenin en az 12 h endeksine sahip olması gerekir. Şu anda 2 binin üzerinde üyesi bulunan ABD Bilimler Akademisi üyeliği için ise 45-50'nin üzerinde h endeksi gerekir.

4- Ne Zamanın Verileri

Kriterlere bakınca... TÜBA'daki ilk vehamet asil üyeliklerde. Buna göre 18 Kasım 2011 itibariyle 50'nin üzerinde h endeksi olan sadece beş profesör var. Ve en kötüsü... Bunlardan hiçbiri Türkiye'de değil. Aziz Sancar (h endeksi 91), Gökhan Hotamışlıgil (61), Miral Dizdaroğlu (60), İlhan Aksay (58), Amerika'dalar. Ataç İmamoğlu (50) ise İsviçre'de. Yani TÜBA'nın Amerika'nın kriterlerinde h endeksi şartını karşılayan ve Türkiye'de çalışan tek bir

üyesi bile yok.

5- Neden Şeref Üyesiler

Asosiye üyeleri bir kenara bırakalım. 17'sinden 2'si sosyal bilimci. Gerisi genelde 11-24 h endeksi aralığında. Durum görece makul. Ancak şeref üyeliklerinde tablo felaket. Normalde h endeksinin daha yaşlı akademisyenlerde daha yüksek olması beklenir. Çünkü yıllar içinde daha çok makale üretmiş oluyorsunuz. Ve makaleleriniz de her gün peyderpey atıf alıyor. Ancak Türkiye'deki TÜBA üyeleri için durum tam tersi. 40'ın üzerinde sadece iki kişi var. Biri Amerika'da çalışmış Gazi Yaşargil. Diğeri, İTÜ'nün hocalarından Özer Bekaroğlu. Geri kalanların çoğu 10 küsur. Asıl şaşırtıcısı ise... Üç şeref üyesinin h endeksi 10'un altında.

6- Tüba'yı Kim Yönetiyor

Vehamet TÜBA Konseyi'nde devam ediyor. 11 kişi var. Aralarından sadece biri sosyal bilimci. 10 kişiden h endeksi 30'un üzerinde çıkan sadece tek bir kişi. Sabancı'nın rektörü Ali Nihat Berker. O da şimdi Sabancı'da, daha önce İTÜ'deydi ama... Aslen 20 yıl Amerika'da, MIT'de çalışmış bir hoca. İki kişi 20 üzerinde. Emin Kansu ve Tayfun Özçelik. Geri kalan herkes aynı... 10 küsur...

Bunun Bir Mazereti Olamaz

Köpüren olursa diye söylüyorum. Amerika'da da h endeksi'ne getirilen eleştiriler var, doğrudur. Örneğin makale sayısıyla sınırlı. Ve tek bir makaleyle binlerce atıf alan büyük bir buluşun h endeksine yansıması mümkün olmuyor. Ya da daha çok atıf alan deneysel çalışmalar, teorik makalelere göre h endeksinde avantajlı olabiliyor. Ancak en nihayet, h endeksi bir ölçü ve bir akademisyen için doğru bir referans kabul ediliyor.
Hesaplamaları yaptıktan sonra hikâyeyi Washington'daki Ulusal Standartlar ve Teknoloji Enstitüsü (NIST) akademisyenlerinden, TÜBA üyeleri arasında da en yüksek üçüncü h endeksine sahip Miral Dizdaroğlu'na sordum. Bunun bir mazereti olabilir mi diye.
"Olmamalı" dedi. "Türkiye'de akademisyenlerin üzerinde yoğun bir ders yükü var. Araştırma fonları kısıtlı. Bürokrasiyle çok fazla uğraşmak zorundalar. Ama yine de bu seviyede bir kurulun üyesi olmak için en az 25-30 h endeksine sahip olunmalı" dedi.
Dizdaroğlu, hükümeti protesto için TÜBA'dan istifa eden akademisyenlerden. Ancak her ne kadar Amerika'da araştırmalarını geniş imkanlarla yürütüp... Türkiye'de kendi alanında çalışanlardan daha avantajlı olsa da... Bilime sağladığı katkıların ölçüsüne bakınca bu protestoyu en fazla hak edenlerden biri. Alanı laf bilimleri değil çünkü. Müspet bilim... Kızsanız da durum bu.
Türkiye, kutuplaşmaların... Ve ideolojik bile değil, kısır siyasi çekişmelerin arasında bilim gibi müspet bir alanı dahi ortalamaya rehin bırakan bir ülke haline geliyor. Sırf kendinize yakın görüyorsunuz diye... Üstündeki şalı kaldırmıyorsunuz.

Latan eşcinselliğin tehlikesi

Bir iddia bu. Hakkında eşcinsel söylentileri çıkmış... Hayattayken o söylentileri çıkaranlara dünyayı zindan etmiş birinin öldükten sonra aslında gizli bir eşcinsel olduğunu savunan bir film sadece J. Edgar. Ama FBI'yı kuran... Ve büroyu yarım asır boyunca yönetmiş J. Edgar Hoover gerçekten bir eşcinsel mi sorusundan ziyade... J. Edgar, cinsel dürtülerine ket vuran birinin dünyaya nasıl kötülük saçabileceğinin hikâyesi...
Anlattığı insandan bu kadar nefret eden bir yönetmen... Film boyunca kaşları çatık gezen

Hoover'ın olabilecek en insani anında... Bir kadına evlilik teklifinde bulunmaya çalıştığı anda bile sizin ondan tiksinmenizi sağlıyor. Hayatta hiçbir şeye aslında değer vermediğine... Her şeyi ucuzlattığına sizi ikna ediyor.
Sonra 30'lardan itibaren Amerika'nın neredeyse bütün politikacılarına elindeki dinleme dökümleriyle şantaj yapan Hoover'ın aslında neden bu kadar kötü olduğunu açıklıyor. "Çünkü" diyor film, "Hoover bir eşcinseldi ama bir gün dinlediği insanların durumuna düşüp bir skandala dönüşmemek için kendini hep durdurdu. Onun yerine bir şeytana dönüştü."
Kennedy öldürülünce sekreteri haber vermek için Hoover'ı arıyor. FBI Başkanı o sırada odasında ışıkları kapatmış... Gizlice dinleyici yerleştirttiği bir odada sevişen bir çiftin kayda alınmış inleme seslerini dinliyor. Kulağındaki ahizede suikast haberi. Önündeki teypte dinlerken zevk aldığını bakışlarıyla anlattığı seks bandı...
81 yaşındaki yönetmen Clint Eastwood'a geçenlerde küfürler yağdırmış Hoover'ın destekçileri. Ülkeyi yarım asır komünizmle korkutan adamın itibarıyla oynadı diye. Çünkü sadece Kennedy sahnesi yok. FBI'yı beraber yönettiği Clyde Tolson'la Hoover'ı platonik aşıklara çevirmiş... Yerde yuvarlana yuvarlana dudakları kan içinde öpüştürmüş bile...
Hafta içi Georgetown'daki sinemada filmi izlerken salonda benden başka sadece beş kişi vardı. 11 milyon dolar hasılat yapmış gerçi... 35 milyon dolarlık bütçesine kıyasla ilk hafta için çok da kötü değil ama... Washington'dakiler hoşlanmadı mı!.. Acaba başkentlerde göstermemek mi lazım!

ERBAKAN'IN HATIRLATTIĞI MÜSLÜMAN İLİM ADAMLARI

Mart 06, 2011-Soner Yalçın-hurriyet

Milli Görüş lideri Erbakan, son yolculuğuna, siyasetçi kimliği yanında bilim adamlığı kimliği de anımsatılıp takdir edilerek uğurlandı.

Her ne kadar akademisyenliğini siyaset uğruna terk etmiş olsa da Erbakan'ın bu kimliğiyle de anılması sevindiricidir. Çünkü sürekli din ile bilim iki ayrı zıt kutupmuş gibi gösteriliyor, anlatılıyor. Oysa Charles Darwin'in bile öncüsü olan, Müslüman ilim adamlarımız olduğunu biliyor musunuz?

BİN yıl önce yaşadı: (973-1051)Adı Biruni.Aslen Türk'tü.Daha küçük yaşta doğaya meraklıydı. Matematik ve astronomi öğrendi. Hayatı boyunca keşif yolculuğu yaptı. Devrin ünlü ilim merkezlerine gitti. Bu ziyaretlerinin birinde İbn-i Sina ile tanıştı.
Büyük canlı grupları (âlem) arasındaki evrimsel geçişleri merak etti. Matematik, fizik, astronomi, eczacılık gibi alanlarda 180 eser verdi. Kitabu't-tefhim, el-Kanünül-Mesüdi, Kitab's-Saydele, Kitabu'l-Cemahir, el-Aşaru'l-hakkiye gibi...
"Asar-ül Bakire" adlı eserinde Sezar'ın doğuşunu bir minyatürle gösterdi. Bu doğum minyatürü Sezar'ın adından dolayı "Sezaryen" teriminin doğmasına neden olacaktı. Biruni de bu doğuma "Sezaryen" adını vermişti! Sadece bu mu?
Yaratılış Ne Zaman Başladı

Âlim Biruni'nin en temel özelliği, evrimci olmasıydı. Kainatın oluşumunu evrimci bir yaklaşımla izah etti. Canlıların, suni seçim yoluyla evrimleştiğini ileri sürdü ve buna "tabiat ekonomisi" adını verdi.
Doğada her şeyin üremesi, çoğalması ve evrimi, belirli bir ölçüye, dengeye göre olmaktaydı. Doğada bir ekonomi vardı, başıboşluk ve israf yoktu. Yok olacak ağaçların yok olmasına doğa karar verir ve böylece yeni canlıya yer açar...
Biruni yaratılışın ne zaman ve nasıl başladığı konusunu, Yahudilik, Hıristiyanlık ve İslam dinlerinin bilgileri ışığında irdeledi.
Yaratılışı, Allah'ın hür iradesinin bir eseri olarak gördü. Kainat yokken sonradan yaratıldığı; ancak yaratılışın ne zaman ve nasıl başladığı hakkında tam ve kesin bilgilere sahip olunamayacağı tezini ilerini sürdü. Biruni'ye göre elimizde bu konuda kesin ve aydınlatıcı bir bilgi yoktu. Özellikle Yahudi ve Hıristiyanların kitaplarındaki bilgiler tefsir edilmişti.
Yaratılışı insan yaratılışıyla başlatmak hatalıydı.
Rabbin bir günü kulun günüydü.
Kuran'daki ayetler ise doğruydu.

Ne Yazdı

"Allah Teâlâ insan türünü yaratmak isteyince, O; önce uygun biçimde yerin yaratılmasını belirledi ve ona doğal şeklini oluşturacak evrimleşmeyi temin edecek gücü verdi; doğal şeklinden kastım, yeryüzünün yuvarlaklığıdır."
Yani, uygun şartlar oluştuğu zaman madenler ve canlı türleri birbi-rinden bağımsız olarak ortaya çıktı. İlk önce cansız varlık türleri ortaya çıkmıştı, su, hava, gaz, toprak...
Sonra evrimleşme kabiliyeti olan canlıyı yaratmıştı. Bütün canlı türleri birbirinden bağımsız olarak türemişti. Ama Biruni, "İnsan en yüce mertebeye kendinden aşağı hayvan-lardan çıkarak vardı" görüşüne karşı çıktı. Hayır, insan, köpekbalığından domuzluğa sonra maymunluğa yükselerek insanlığa yükselmemişti.
İlk ana canlı türleri, Allah'ın yaratma fiilinin bir gereği olarak uygun şartlar oluşunca evrimleşerek gelişmişlerdi. Ana türler kendi içinde zamanla çeşitli dallara ayrılarak gelişmekteydi.

Biruni Şaşırmadı

Darwin'i, bir dağın tepesinde bulduğu bir deniz canlısının fosili nasıl şaşırtmış ise, Biruni de Hindistan'la ilgili ilginç bir olay anlatır:
"Eğer Hindistan'da toprağı kazarken ne kadar derine inerseniz inin, çıkan taşların hep yuvarlaklaşmış olduğuna dikkat etmişseniz (...) Hindistan'ın bir zamanlar deniz olduğu ve yavaş yavaş ırmaklarının alüvyonlarla dolarak kara halini aldığı sonucuna varırsınız."
Biruni'ye göre dünyadaki jeolojik değişme süreklidir. Suni seçim yoluyla evrimden bahseden de ilk Biruni'ydi. Bir bahçıvanın yetiştirdiği domateslerden iyi türleri ayıklayarak gelecek mevsimde onların tohumlarını ekmesi, bu domateslerin bir çeşit suni seçim yoluyla evrimleşmesiydi.
Suni seçim yoluyla evrimden Biruni'den sonra ilk bahseden bilim adamı Darwin idi.
Ne ilginç!
Bin yıl sonra evrim konusunu hâlâ rahatlıkla konuşup tartışamıyoruz. Oysa bakın Mevlânâ ne diyor:
Mineral öldüm ve bitki oldum.
Bitki öldüm ve hayvan oldum.
Hayvan öldüm ve insan oldum.
Korku niye? Ne zaman daha az ölümsüzüm?
Tekrar bir daha insan olarak öleceğim.
Kutlu meleklerle beraber uçmak için.
Hatta meleklikten daha ileri geçeceğim.
Allah hariç, her şey yok olucu.

Melekleşmiş ruhumu adadığımda.
Aklın idrak edemediği şeye dönüşeceğim.
Ah, benim var olmama müsaade et!
Çünkü var olmama, dillerde: O'na dönücüyüz.

Evrimci gizli örgüt: İHVAN-I SAFA

İHVAN-I Safa ile Darwin arasındaki paralellik Batı'da 1878'de kuruldu. İslam düşüncesindeki evrim teorisi üzerine çalışma yapan Dieterici, Darwin'in fikirleriyle İhvan-ı Safa arasındaki benzerliğe dikkat çekti.
Kimdi İhvan-ı Safa?
10'uncu yüzyılda ortaya çıkan İhvan-ı Safa topluluğu çeşitli bilimlerle ilgili 52 risale yazıp bıraktı.
Merkezi Basra olan bu topluluğun sadece beşinin adı bilindi. El Maksidi, ez Zencani, el Mihrecani, el Avli ve Zeyd b. Zufa.
Beyin, Maksidi idi. Diğer dördü Maksidi'nin yazdığı risaleleri çeşitli bölgelere dağıttı; bilgiler topladı, toplantıları organize etti.
Topluluğun kurucularının kimler olduğu, ne zaman ve nerede ortaya çıktıkları, faaliyetlerinin ne kadar sürdüğü tam olarak bilinmiyor. Nedense çalışmalarında hep gizliliği benimsediler. Kim bilir belki de savunduklarından dolayı illegaliteye geçmişlerdi.
İhvan-ı Safa genel olarak evrim konusunda şu görüşü ileri sürdü:
İnsan sosyal ve psikolojik olarak evrimleşir.
Hz. Âdem'den Hz. Muhammed'e gelinceye kadar Allah'ın, insanlığa çok sayıda peygamber ve din göndermesinin ana sebebi, insanlığın hem sosyal hem de psikolojik evrimini sağlamaktı.
Her gelen yeni din, bir önceki döneminin sosyal yaşantı ve düşünceleriyle ilgili olan sistemi ya tamamen ya da kısmen değiştirdi.
Peki ama soru şuydu:
İnsanlığın sosyal evrimleşmesi devam edecek, bununla birlikte, İslam'dan sonra ne yeni bir din, ne de yeni bir peygamber gelecektir. İslam, gelecekteki sosyal evrimlere yanıt verecek nitelikte olduğu gibi peygamberlerin görevini de Hz. Muhammed'in mirasçıları olarak hikmet sahibi imam, veli, âlimler devam ettirecekti. Çağdaş Müslüman düşünürlerden Muhammet Abduh, Ömer Nasuhi Bilmen de bu görüşteydi.

David Hume kimden etkilendi: İBN TUFEYL

İBN TUFEYL başta David Hume olmak üzere Batılı düşüncelere etki etmiş bir âlimdi. Roman tarzında yazdığı "Hayy b. Yakzan" adlı eserinin kahramanı Hz. Adem'i temsil etti. Yani İbn Tufeyl ilk insan oluşumunu kaleme aldı.
Peki, ilk insan nasıl oluşmuştu?
"Hindistan yakınlarındaki ekvatoral ıssız bir adanın cep gibi çukur bir yerinde, toprağın su ve havayla iyice karışımıyla meydana gelen çamur, uzun zaman içinde güneşin ısı ve ışığının tesiriyle mayalanır. Bu mayalanmış çamur halden hale geçerek nihayet bir şekil alınca Allah 'hayat' adını bu şekle tecelli eder ve ona ruh verir. Böylece ilk insan kendiliğinden oluşur."
Yani hayat cansız maddelerden Allah'ın tecellisi olarak türemişti. Bu türeyişte döllenme ya da eşleşme yoktu.
Tufeyl'in yaşamın menşeiyle ilgili teorisi birçok modern biyolojik ve kozmolojik görüşlerin temelini oluşturmaktadır.
1950'lerde atılan, hayatın başlangıcı doğada çok bulunan bazı madde ve gazların kimyasal bileşiminin evrimleşmesiyle açıklamaya çalışan kimyasal evrim teorisiyle, Tufeyl'in görüşleri

benzerdi!
Tufeyl özel olarak hangi kimyasal maddelerin hayatın başlangıcını teşkil ettiğini söylemese de, genel olarak su, toprak, güneş ve havanın (karbondioksit, amonyak, su vb. maddelerin) ilk canlıları meydana getirdiğini ilk tespit eden âlimdi.
Bugün İbn Tufeyl, Haldone, Frobisher, Keosion, Osborn, D.T. Chardin gibi bilim adamlarının öncüsü sayılmaktadır.

Mutasyona inanan bir İslam aydını: CAHIZ

ADI: Ebu Osman b. Bahr el Cahız (776-869).
Basra'da doğdu, Basra'da öldü. 84 yıl yaşadı. İslam aydınlanmacısı Mutezile ekolünün önde gelen âlimlerindendi. Cahıziye adlı ekolün kurucusuydu.
Tüm kâinatın bir bütün olarak nasıl oluştuğunu izahtan ziyade, canlıların oluşumu ve onların aktüel evrimleri üzerine çalıştı.
Ünlü bir zoolog ve antropolog idi. "Kitabu'l hayavan" adlı kitabında modern hayvan bilimine birçok teori kazandırdı. İlk defa hayvan psikolojisi ve sosyolojisinden bahsetti.
Doğa olaylarını incelemeye karşı büyük bir merakı olan Cahız, hayvanlar âlemi üzerine çok çalıştı. Özellikle köpekler, tilkiler, kurtlar ve güvercinlerin yaşayışını bizzat gözlemleyip notlar aldı. Cahız'ın bu hayvanları gözlemlerken dikkatini şu çekti: Bu hayvanlar coğrafi bölgelere göre birbirinden farklılıklar gösteriyordu. Bunların sebeplerini açıklayan Cahız, ilk defa genel biyolojik evrim teorisini de temellendirdi.
Neler yazmadı ki...
Örneğin:
Karıncaların toplumsal örgütlenmeleriyle ilgili olarak kendi gözlemlerini de kapsayan detaylı bir bilgi verdi. Karıncaların yuvalarında nasıl tahıl depoladıklarına ve bu sayede yağmurlu mevsimlerde tahılın bozulmasını önlediklerine ait açıklamalar getirdi.
Keza...
Bazı böceklerin ışığa duyarlılıkları hakkında da bilgiler kaleme aldı. Cahız çoğunlukla Darwin'e dayandırılan doğal seçilim görüşünü de açıkladı.
Türler arasında doğal olarak yaratılıştan gelen yaşamak için mücadelenin var olduğunu, bu mücadele esnasında ancak kuvvetli ve yetkin türlerin hayatlarını sürdürebildiklerini ve neticede de tabiatta doğal bir seçimin yapıldığını ortaya koydu. Türlerin evrimleşmesinde fiziksel çevrenin ve iklim şartlarının türler üzerindeki etkisine ağırlık verdi. Bu faktörleri oluşturan unsurlar ise, yiyecekler, su ve havanın kirliliği, ısısı ve yerleşim yerlerinin özellikleriydi.
Yani...
Lamarck ve Darwin'den yüzyıllar önce Cahız genel biyolojik evrim teorisinin temellerini attı. Yani Cahız, Darwin'in öncüsüydü.

İnsan maymundan mı geldi

NAZZAM, İbn-i Miskeveyh, İbn-i Sina, İbn-i Haldun, Mevlânâ...
Bu Türk ve İslam düşünürlerinin her biri değişik görüşlere sahip olsa da, büyük canlı grupları arasındaki evrimsel geçiş konusuna kafa yordular, kalem oynattılar.
Evrim tartışmaları olduğunda, söz hep bir noktaya gelir durur: "Ne yani, insan maymundan mı geldi?" kuşkusuz gelmedi ama bu benzetme-tartışma günümüzde bile hâlâ sürüyor.
İslamcı düşünürlerin bazıları (ki bunlar evrimci görüşü savunuyorlardı) insanın maymundan dönüştüğünü belirttiler.
M. Bayraktar'ın yazdığına göre Mevlânâ bu görüştedir. (İslam'da Evrimci Yaratılış Teorisi.)
Madenler âleminden bitkiler âlemine geçişte mercanlar, bitkiler âleminden hayvanlar âlemine

geçişte hurma ağacı, hayvanlar âleminden insanlar âlemine geçişte maymun ara tür olarak kabul ediliyordu!
İhvan-ı Safa da risalelerinde hayvanlardan insanlara geçişi açıklamaya çalıştı. İnsandan sonra melekler âlemine, oradan da ilahi âleme ve mutlak varlığa doğru yükseliyordu. Kuşkusuz bunun modern evrim teorisiyle ilgisi yoktu.
İnsanın maymundan geldiği tezine Cahız da katılıyordu. Bu düşüncesini şöyle dile getirdi: "Şüphesiz bazı coğrafi bölgelerde, bazı Nabatlı gemicilerin maymuna benzediklerini gördük. Aynı şekilde bazı Faslı insanlarda gördük ve onları mesh'e (insana yakın maymun türüne) benzer bulduk; aralarında çok az fark vardı. Bu Faslılar üzerindeki değişikliği, tozun toprağın, kirli su ve havanın yapması mümkündür. Eğer onlar üzerindeki bu tesir daha fazla artarsa, onların derileri, kulakları, renkleri ve şekillerindeki bu değişiklikler de daha fazla artar." (Kitabu'l hayavan)
İnsanın maymundan evrildiği bugün çocukça bir değerlendirme olarak görülse de, türlerin evrimleşmesinde fiziksel çevrenin etkili olduğu bilinen bir gerçektir.

'ADEM' İLE 'HAVVA' 200-250 BİN YIL ÖNCE Mİ YAŞADI?

Mart 28, 2015- İsmet Berkan-hurriyet

Semavi dinlerin yaradılış hikâyesini hepimiz biliriz.

Adem ile Havva cennetten kovulur, dünyaya gelirler ve biz de onların çocuklarıyız.
Bundan üç gün önce, 25 Mart 2015'te saygın bilim dergisi Nature Genetics'te yayınlanan bir makalenin yazarları kutsal kitaplardaki değil ama bu dünyadaki 'Adem' ile 'Havva'nın peşine düşmüşler.

Daha önce dünya çapında yapılan genetik araştırmalarda İzlanda ilginç bir örnek olarak karşımıza çıkmıştı. Adada insan hayatı Vikinglerin göçüyle başlamıştı ve günümüzde yapılan araştırmalara göre ada halkı, genetik karışma anlamında dünyadaki en 'saf' halktı; adaya dışarıdan gen neredeyse girmemişti. Yani bugün adada yaşayanlar bin küsur yıl önce, 874 yılı civarında adaya göç edenlerin çocuklarıydı hâlâ.

Aynı araştırma saflık iddiasındaki Yahudilerin veya bir zamanlar saf ırk yetiştirmeye çalışıp milyonlarca Yahudi'yi öldürmüş olan Almanların veya biz Türklerin gen havuzumuzun ne kadar karışık olduğunu da ortaya çıkarmıştı. Irkçılığın hiçbir bilimsel temeli yoktu; dünyada birbiriyle karışmamış veya çok az karışmış sayılı halk vardı, bunlardan biri de İzlandalılardı.
DeCODE Genetics adlı şirket, İzlandalı 753 erkeğin genetik geçmişini araştırarak işe başladı. Erkeği erkek yapan Y kromozomunu geçmişe doğru götürdüklerinde, teorik olarak dünyadaki bütün erkeklerin atası, yani teorik 'Adem'in aşağı yukarı hangi tarihlerde yaşadığını bulacaklarına inanıyorlardı. Bu amaçla bazı varsayımlar altında, 'Adem Baba'mızın 174 bin ile 321 bin yıl önce, kabaca 200-250 bin yıl önce yaşadığını saptadılar.
Bu yeni bir iddia, çünkü daha önce aynı konuda yapılan hesaba göre 50 bin yıl daha erken bir

tarihte yaşamış olmalı bugünün bütün erkeklerinin atası olan Y kromozomuna sahip 'Adem Baba'.

Peki ya teorik 'Havva Ana'mız? DeCODE Genetics onun da izini sürüyor ve 'Havva'nın da 200 bin yıl kadar önce yaşadığını hesaplıyor.
Kafanız karıştı değil mi, 'Adem' binlerce yıl yalnız mı dolaştı, Havva yokken kendi türünü nasıl sürdürdü?

Biraz daha karıştırayım kafanızı: 'Adem' ile 'Havva'nın birer birey olarak birbirleriyle hiç karşılaşmamış olma ihtimalleri hayli yüksek.
E madem karşılaşmadılar bile nasıl çocuk yaptılar?
Diyorum ya, 'teorik' bir Adem ile teorik bir Havva'dan söz ediyoruz.
Erkeklerdeki Y kromozomu ile kadınları ortak bir ataya götüren mitokondria üzerinde yapılan bir çalışma bu. Ve çeşitli varsayımlar kullanarak tarihi geriye doğru götürüyor.
Kaldı ki, bilimciler Evrim Teorisi ışığında bakıyorlar buna ve o 'Adem' ile 'Havva'nın Adem ve Havva olarak gökten düştüklerini varsaymıyor, onların evrimleşerek bizim bugünkü DNA'mıza ulaştıklarını söylüyorlar.

Yani aranan şey modern insanın DNA'sının kendi evrimleşmesini ne zaman bugünkü haline getirdiği, yoksa birer birey olarak Adem ile Havva değil.
Ölçütümüz bugünkü modern insansa, önce erkek, yani Adem ortaya çıktı; modern kadın DNA'sı daha sonra evrimleşti bu araştırmaya göre.
Belki de günümüz kadınının erkeğe göre daha mükemmel olmasını buna borçluyuz; insanın daha yeni ve daha iyi bir versiyonu kadın!

Not: Meraklısı araştırmanın tamamına şu internet adresinden ulaşabilir: http://www.nature.com/ng/journal/vaop/ncurrent/full/ng.3171.html

"YENİ MÜFREDATLA BİR MERYEM MİRZAHANİ YETİŞİR Mİ?"

Temmuz 20, 2017- Deniz Zeyrek- Hürriyet

Milli Eğitim Bakanı İsmet Yılmaz, yeni öğretim yılında 1, 5 ve 9. Sınıflarda, gelecek öğretim yılından itibaren de bütün sınıflarda okutulacak yeni müfredatı açıkladı.

Herkes iki noktaya yoğunlaştı.

Birincisi Evrim Teorisi, ikincisi ise Atatürk.

Atatürk Sevgisi Müfredatla Aşılanmaz

Taslak hali ilan edildiğinden beri müfredat çalışmasını yakından takip eden Nuran Çakmakçı önderliğindeki Hürriyet eğitim ekibi, bugün çok kapsamlı bir analiz hazırlamış.

Uzmanların değerlendirmeleriyle hazırlanan o analize baktığınızda, "ilkokul 1., 2. ve 3. Sınıfta öğrencilerin Atatürk ile ilgili kazanımları korunuyor" yorumunu göreceksiniz.

Diyelim ki siz de müfredatı incelediniz ve bu yorum sizi tatmin etmedi.

Ne değişir ki?

Bir çocuğa Atatürk sevgisini müfredatla verip, müfredatla alabilir misiniz?

Ne demek istediğimi sadece güncel bir tartışmayı hatırlatarak anlatayım: Anıtkabir'in karşısında bir alan imar planında "park" olarak görünüyordu ama üzerinde askeri lojmanlar vardı. İmar planı değişti ve lojmanlar yasal hale getirildi. Bu değişiklikten sonra yapılan "Anıtkabir arazisi yapılaşmaya açılacak" yorumu bile nasıl gürültü kopardı?

Bakın, son kabine değişikliği ile Başbakan Yardımcılığı görevine getirilen, o günkü Milli Savunma Bakanı Fikri Işık bu konuyla ilgili sorulara yanıt verirken hangi sözcükleri kullandı:

"Aklımızı peynir ekmekle mi yedik. Arkadaşlar bırakın AK Partili olmayı, başka bir partili olmayı, normal bir yurttaş olarak orada bir yapılaşma akla zarar bir iştir. Buna hiç kimse evet demez"

İspinoza Kuşlarının Günahı Ne?

Hürriyet Eğitim ekibinin tespitine göre 12. Sınıf müfredatındaki "Hayatın Başlangıcı ve Evrim" ünitesi programdan çıkarılmış, yerine "Canlılar ve Çevre" ünitesi konulmuş. 10. Sınıftaki "üreme" ünitesi yerine "Hücre bölünmeleri" ünitesi gelmiş.

"Evrim Teorisi", daha çok Charles Darwin ile anılan, türlerin kökenine odaklanmış bilimsel bir teoridir. Taraftarları da karşıtları da çoktur.

1831'de Beagle isimli gemiye atlayan Darwin, 1836'ya dek uğradıkları farklı coğrafi özelliklere sahip yerlerdeki türlerde ortaya çıkan değişimleri incelemiş, resimlemiş. Beş yıllık gözlemlerini de "Türlerin Kökeni" isimli kitapta toplamış.

Ne yazık ki bu uzun ve meşakkatli bilimsel çalışma sonucunda ortaya atılan teori, ülkemizde "İnsan maymundan mı geliyor" diye özetleyebileceğimiz bir seviyede tartışılınca muhafazakarlar tarafından toptan reddedilmiş.

İktidarda muhafazakar bir parti varken evrim teorisinin müfredatta daha uzun kalması beklenemezdi zaten.

Ancak, bu toptancı yaklaşım yüzünden, Darwin'in Galapagos adalarında, ispinoza kuşlarının gagalarının, yaşadıkları sert ya da yumuşak zeminli bölgelere göre değişim geçirdiğine dair gözlemi bile "tehlikeli" bir bulguya dönüşmüş ve müfredata girememiş.

İlk Evrimci Nasrettin Hoca Mı?

Hazır evrim teorisinden söz açılmışken, ilginç bir tartışmayı da hatırlatayım. Ferid Elekberov isimli bir Azeri akademisyen, "Darwin'den 600 il önce Nesirediin Tusinin Tekamül

Görüşleri" başlıklı sunumunda, 1200'lü yıllarda İran Tus'ta yaşayan Nasirüddin Tusi'nin "Ahlaki Nasri" adlı eserinde türlerin değişime uğradığını ilk ortaya atan alim olduğu savunuyor. Azeriler ve İranlılar bundan gurur duysa da Türkiye'de birçok akademisyen, Nasüriddin Tusi'nin Allah inancına dikkat çekerek, onun bu tezlerinin materyalistlerden farklı değerlendirilmesi gerektiğini söylüyor.

Bu arada Azerbaycan ve İran Azerilerinin Nasirüddin Tusi'nin gerçek Nasreddin Hoca olduğuna inandığını da hatırlatmakta fayda var.

Asıl Sorulması Gereken Soru

Milli Eğitim Bakanlığı'ndan üst düzey bir yetkili, "müfredatı hazırlarken, 'bu bilgi gerçek hayatta bizim ne işimize yarayacak' sorusunu en aza indirgeyecek bir müfredat nasıl olmalı" diye baktıklarını söyledi.

Oysa yeni müfredat üzerinde çalışılırken, "Ülkemizden, Fields madalyası sahibi İranlı Matematikçi Meryem Mirzahani gibi kadınlar ve erkekler çıkmasını sağlayabilecek, bilimsel temelleri sağlam bir müfredat nasıl olmalı" sorusu da sorulabilmeliydi.

'KIYAMET' BİR KEZ DAHA KOPARKEN

Temmuz 15, 2017- Uğur Vardan-hürriyet

'Maymunlar Cehennemi' serisinin son hamlesi 'Savaş', maymunların lideri Caesar'ın intikam alma mücadelesine odaklanıyor. Önceki adımda olduğu gibi western tadı taşıyan yapım 'Toplama kampı filmleri' türünün yanı sıra Francis F. Coppola'nın 'Kıyamet'ine de selam gönderiyor.

Fransız yazar Pierre Boulle'nin çok tutmuş romanı 'La planete des singes'den yapılan 1968 tarihli uyarlama, sinema tarihinin en ilginç yapımlarından biri olarak hafızalarda yer ediyordu. Bizde 'Maymunlar Cehennemi' olarak bilinen 'Planet of the Apes', yaşlı Dünya'daki güç dengelerinin, 'Evrim Teorisi' açısından 'atalarımız' kabul edilen grubun lehine değiştiğine dair distopik bir filmdi. Sonradan devamları çekilse de ilkinin yerini tutmadı; Franklin J. Schaffner'ın söz konusu yapıtı, çok uzun bir süredir 'klasik' statüsünde.

Maymunlar Cehennemi: Savaş

Yönetmen: *Matt Reeves*

Oyuncular: *Andy Sarkis, Woody Harrelson, Steve Zahn, Karin Konoval, Amiah Miller, Judy Greer, Toby Kebbell, Terry Notary*

ABD yapımı

Lakin sinema hem dinamik hem de çaresiz bir sanat. Ya dön dolaş aynı şeyleri anlatıyor ya da hikâyelerin en başına giderek farklı mecralara açılırmış gibi yaparken aslında aynı suda defalarca yıkanmanın değişik formüllerini üretiyor. Bu furyadan 'Maymunlar Cehennemi'nin de nasibini almaması düşünülemezdi; nitekim 2011'de hikâye başa sarıldı ve 1968'deki noktaya nasıl gelindiğine dair yeni bir serinin peşine takıldık. Önce 'Başlangıç'la ('Rise of the Planet of the Apes'), "Atalarımız nasıl oldu da dillendi?"nin cevabını öğrendik. Sonrasında 2014'teki 'Şafak Vakti'nde ('Dawn of the Planet of the Apes') yol ayrımına nasıl gidildiğini, 'kutuplaşma'nın nerede başladığını ve hangi noktalara taşındığını izledik. Bu haftadan itibaren salonlarımıza uğrayan 'Maymunlar Cehennemi: Savaş'la ('War for the Planet of the Apes') da artık 'Dönülmez akşamın ufkunda' dolaşıyoruz...

Yeni serinin ilkini Rupert Wyatt çekmişti. 'Savaş' ise tıpkı 'Şafak Vakti' gibi Matt Reeves imzasını taşıyor. 'Başlangıç' dört başı mamur bir çalışmaydı, daha önce de yazdığım gibi 'Maymunlar Cehennemi' mitosunu başarıyla restore ediyordu. 'Şafak Vakti' ise heyecan verici bir girişin ardından kartları bildik şekilde dağıtıyor, bir noktadan sonra 'Western tadı'na ulaşıyor ve öykü düzleminde insanlar ve maymunlar arasındaki 'Barış süreci'nin iki tarafa mensup, birtakım öfkeli ve öngörüsüz karakterler tarafından bozulduğuna vurgu yapıyordu. Filme ilişkin bir küçük not da maymunlar cephesinin lideri Caesar'a ihanet eden birden çok Brutus olduğuydu.

'Maymunlar Cehennemi' serisinde, 'Hareket yakalama tekniği'nden bolca yararlanıldı.

Yanlış Çeviri!

'Savaş'ta ise insanlık kanadında, karşı tarafa soykırım uygulayan Albay McCullough dikkat çekiyor ve hamleleriyle Caesar'ı makul çizgisinden uzaklaştırıyor. Serinin aynı zamanda üçüncü (hem de yeni bir serinin ikinci) adımı niteliğindeki yapım, temel olarak Caesar'ın, Albay'a karşı beslediği intikam duygusu üzerine bir temaya sahip. Öte yandan Reeves, anlatımı yine western tadıyla süslemiş ama bir noktadan sonra 'Toplama kampı filmleri' türüne de göz kırpmış, yetmemiş, tıpkı yakın zaman önce izlediğimiz 'Kong: Skull Island'da olduğu gibi 'Albay Kurtz'u andıran 'psikopat Albay McCullough' karakteri üzerinden Coppola'nın 'Kıyamet'ine göndermede bulunmuş.

Bu eklektik yapıyı Reeves'in anlatımı toparlamayı başarmış ama ben yine de daha çarpıcı bir film bekliyordum doğrusu. (*En beğendiğim yanı ise orijinal filme göndermelerde bulunan, Caesar ve ekibinin sahilde atla takibe yöneldikleri sahneler oldu.*) Buna, yer yer senaryonun kimi noktalardaki inandırıcılıktan uzak hamlelerin (mesela kamptaki nöbetçiye 'çamur atma') yanı sıra işin felsefesi konusundaki, "Biraz daha derine inersek, seyirciyi sıkarız" tavrı da neden oluyor sanırım.

Oyunculuklara gelince: Caesar'da Andy Sarkis, 'hareket yakalama tekniği' eşliğinde yine harikalar yaratıyor. Woody Harrelson 'Albay McCullough'ta her zamanki gibi 'psikopat'lığın üstesinden gelmeyi biliyor. Steve Zahn, 'Yaramaz Maymun'da filmin en esprili karakterine imza atıyor. Caesar'ın arkadaşları Maurice, Rocket ve Luca'yla birlikte atıldıkları serüvenin 'sessiz' tanığı Nova'da da minik oyuncu Amiah Miller'ın, gayet iyi bir performans sergilediğini belirtelim.

Nihayetinde Caesar'ın oğlu Cornelius'un ön planda olduğu yeni bir film izleyecek miyiz bilmiyorum ama "1968'deki klasiğin öncesinde neler oluyordu"yu merak edenler için, 'Savaş'la birlikte parantez kapanıyor. Peki seri boyunca kimi tuttuk? Hem kendi cinsine hem gezegenin diğer türlerine hem de doğaya yapmadığını bırakmayan insanları değil elbet! Dolayısıyla vakti zamanında filme verilen Türkçe 'Maymunlar Cehennemi' isminin ne kadar yanlış olduğu o kadar açık ki. Çünkü yeryüzünü cehenneme çevirenlerin kimler olduğu malum...

İstisna

Yönetmen: *David Leveaux*

Oyuncular: *Jai Courtney, Lily James, Christopher Plummer, Janet McTeer, Ben Daniels, Anton Lesser*

İngiltere-ABD ortak yapımı

İyinin Ve Kötünün Ötesinde...

Yıl 1940... Kaiser Wilhelm II, Hollanda'daki sürgün hayatını sürdürmektedir. Führer, onu Berlin'e getirme düşüncesindedir. Teklifi yapacak kişi ise Himmler'dir. Öncesinde genç Yüzbaşı Stefan Brandt, olası bir suikasta karşı Hollanda'ya gider ve Kaiser'i malikânesinde korumaya başlar. Yöredeki Gestapo şefi ise sürekli Londra'yla mesaj yollayan bir İngiliz ajanın peşindedir. Yüzbaşı, gelir gelmez malikânenin çalışanlarından Mieke'yle ilişkiye gider; zaman ilerledikçe ilişkinin seyriyle birlikte kişilerin denklemdeki yerleri de değişir...

Haftanın yenilerinden 'İstisna' ('The Exception'), Alan Judd'un 2006 tarihli romanı 'The Kaiser's Last Kiss'ten sinemaya uyarlanmış. Yapım, İngiliz David Leveaux imzasını taşıyor. Film, iki ana eksende ilerliyor: Bir kolda artık anılarıyla yaşayan düşmüş bir 'İmparator eskisi' ve Führer'in onlara geçmişteki ihtişamlarını tekrar vereceğini düşünen hırslı karısı Prenses Hermine var. Diğer cephede ise sadece seks isteğiyle başlayıp sonrasında tutkulu bir sevdaya dönüşen ilişkinin iki ayağındaki Yüzbaşı Brandt'la, 'Yahudi' olduğunu 'itiraf' eden ve yakın geçmişin kendi adına acı hesaplarını kapatmaya niyetli Mieke de Jong... 'İstisna', çürümüş bir aristokrasinin acınası mirasıyla, yükselen faşizmin bu mirası kullanma çabasının izlerini sürerken 'casus filmleri' sularına da ayaklarını değdiriyor.

Muhteşem Chrıstopher Plummer

Çok tanınmış bir tiyatro yönetmeni olan Leveaux, gayet akıcı bir anlatımla izlenmeye değer bir filme imza atarken 'İstisna'yı asıl olarak performanslar ayakta tutuyor. En son yine, 'şimdiki zamanlar'da gezinen bir Nazi filminde (Egoyan'ın 'Remember'ı) karşımıza gelen 88

yaşındaki 'büyük usta' Christopher Plummer, muhteşem bir 'Kaiser Wilhelm' portresi çiziyor. Avustralyalı Jai Courtney, Yüzbaşı Brandt'ta gayet başarılı oynarken Mieke'de Lily James, bana kalırsa iki hafta önce gösterime giren 'Tam Gaz'daki rolünden daha etkili bir performans ortaya koyuyor. Prenses Hermine'de Janet McTeer da kalitesini hissettirirken Himmler'de Eddie Marsan dikkat çekici ama karikatürize bir portre çiziyor.

Sonuçta 'İstisna', önümüze getirdiği kimi özel karakterler ve dönemin genel tasvirini doğru konturlarla çizmesi bakımından ilgiye değer bir film.

Planetarıum

Yönetmen: *Rebecca Zlotowski*

Oyuncular: *Natalie Portman, Lily-Rose Depp, Emmanuel Salinger, Amira Casar, Louis Garrel, Pierre Salvadori, David Bennett*

Fransa-Belçika ortak yapımı

Nazizm Öncesi Son Çıkışta...

Bu hafta 'İstisna' bizi İkinci Dünya Savaşı'nın içine atarken bir diğer seçenek 'Planetarium' da yaklaşan savaşın, Yahudi karşıtlığının ve yükselen faşizmin ayak sesleri arasında dolaşıyor. Filmin ana karakterleri Laura ve Kate Barlow adlı iki kız kardeş. Bir tür medyum olarak çalışan ikili, kamuya açık alanlarda (ki çoğu 'Kabare' salonları) ruhlarla iletişime geçmektedirler. Katıldığı seansta izlediklerinden fazlasıyla etkilenen dönemin ünlü yapımcısı André Korben, kız kardeşlere bir tür kol kanat gerer ve önce evine alır, sonra da onlara ilginç bir filmde rol verir...

Polonya kökenli Fransız yönetmen Rebecca Zlotowski'nin imzasını taşıyan 'Planetarium', belki basit bir konuyu fazla dallandırıp budaklandırarak anlatma yolunu seçmiş ama yine de derdini aktarmanın üstesinden gelmiş. Filmde dönemin sosyolojik arka planı üzerine oturtulmuş öyküde hem mistisizmin sularında hem de sinemanın en az önü kadar sihirli olan perde gerisi cephesinde de dolaşıyoruz. Barlow'lar arasındaki dengede ise abla Laura mantığı, aklı ve liderliği, kız kardeşi Kate ise duygusallığı ve kırılganlığı temsil ediyor. Ayrıca sinemanın ışıltısı adeta ablanın içindeki hırsı da ortaya çıkarıyor.

Garbo Ve Crawford Havası

Oyunculuklara gelince: Neredeyse 'Siyah Kuğu'dan beri etkileyici kompozisyonlardan uzak rollerle karşımıza gelen Natalie Portman, Oscar'a aday gösterildiği 'Jackie'nin

ardından ‘Planetarium’da da (Laura rolünde) son derece dikkat çekici bir performans ortaya koymuş. Ayrıca Korben’in yapımcılığını üstlendiği film sırasında, yabancı bir eleştirmenin de altını çizdiği gibi Greta Garbo ya da JoanCrawford’u çağrıştıran kadrajlarda karşımıza geliyor. Kate’te izlediğimiz Vanessa Paradis’yle Johnny Depp’in kızı Lily-Rose Depp, karakterinin ruhsal gelgitlerini tüm masumiyetiyle birlikte yansıtmada gayet başarılı. Keza Corben’deki Emmanuel Salinger degayet iyi.

Toparlarsak yakın bir dönem önce vizyona giren Kristen Stewart’lı ‘Hayalet Hikâyesi’yle ‘uzak akraba’ (!) görünen ‘Planetarium’, haftanın orta karar seçeneklerinden...

‘Durak’

DİĞER SEÇENEKLER

Dört kadın yönetmenin; Roxanne Benjamin, Annie Clark, Karyn Kusama ile Jovanka Vuckovic imzalarını taşıyan ‘Korku Tüneli’nde (‘XX’) başrolleri Melanie Lynskey, Sheila Vand, Natalie Brown, Jonathan Watton, Peter DaCunha, Peyton Kennedy, Ron Lea, Michael Dyson ve Seth Duhame gibi isimler paylaşıyor. Oyuncu kadrosunda Firdaus Rahman, Wan Hanafi Su, Mastura Ahmad ve Boon Pin Koh gibi isimlerin yer aldığı ‘Çırak’ı (‘Apprentice’) ise Boo Junfeng yönetmiş. Yerli yapım ‘Durak’ın yönetmen koltuğunda iki isim var: Serdar Gözelekli ve Muammer Koçak, oyuncular Emre Altuğ, Görkem Yeltan, Deniz Hamzaoğlu ve Tunç Okan. Haftanın animasyonu ‘Ayı Kardeşler: Sirkte Curcuna’yı (‘Boonie Bears: The Big Top Secret’), Din Liang yönetmiş. Miniklere seslenen bir diğer yapım ‘Fırıldak Kedi Findus’ (‘Pettersson und Findus – Kleiner Qualgeist, Grobe Freundschaft’) yönetmen olarak Ali Samadi Abadi imzasını taşıyor. Çağdaş Çağrı’nın yönettiği ‘Geçmiş’te ise Bülent Emin Yarar, Lila Gürmen, Gözde Kansu ve Volga Sorgu gibi isimler rol alıyor.

EVRİM YADA DEVRİM TEORİSİ

Mayıs 10, 2017- anlatanadam-Hürriyet

Şurada beş, on yıl öncesine kadar ‘gizemli insanın çekiciliği’ diye bir şey varken; kendimizi açık saçık ortaya döktüğümüz, gittiğimiz her yeri, gördüğümüz her şeyi, yediklerimiz kadar sevdiklerimizi de başkalarıyla hunharca ve memnuniyetle paylaşan insanlara dönüştük.

Eskiden sahilde tek başına oturan yakışıklı çocuk, diskoda bir masaya ilişmiş yalnız kız, karikatürlerde denize bakarken pardösüsü uçuşan gizemli adam tuhaf görüntüler değildi.

Disko zaten kalmadı, son karikatür dergisi neredeyse kapandı, sahilde tek başına oturan biri varsa da jandarmayı aramak gerekiyor artık.

Bir ara ‘cep telefonu kullanmıyorum insanları’ vardı, hatırlamazsınız bile belki. Önceleri, sağlam hobileri olan, kendilerine zaman ayırmayı seven bu insanların her yere telefon götürmek istememelerini anlamıyorduk. İnsan neden bu kadar yalnız olmak isterdi ki?

Sonra telefon kullanmayan insan kavramı bitti. Sosyal medya icat oldu, mertlik iyice bozuldu. Biz anında Facebook kullanmayan insanları anlayamamaya başladık. Nasıl olur da bir insanın Facebook hesabı olmazdı? ‘Herkes orada, sen nasıl olmazsın? Nasıl? Atma!’

Akabinde, bir gün herkesin Facebook’u oldu. Sanki zorunlu hale gelmişti. O zaman da, Facebook hesabı olup da az kullanan, girip sadece başkalarına bakan, bir şey paylaşmayan insanlar türedi. Bunlar kendilerine ‘teknoloji özürlü’ diyorlardı. Anne ve babalarımızdan falan bahsetmiyorum ha, yanlış anlamayın. Bir çok orta yaş üstü, zorla da olsa Facebook işini çözdü, hatta profesyonel lige geçti.

Teknoloji özürlü olanlar bunu bir havayla söyleyenlerdi. ‘Twitter kullanmıyorum, Facebook da var ama girip çıkıyorum sadece’ cümlesi, eskinin ‘cep telefonu kullanmıyorum’ havalı kavramının evrim geçirmiş haliydi artık. Biz de, hiç paylaşım yapmayan insanları anlamamaya başladık.

Gün geldi, ‘Whatsapp’ın var mı?’ sorusu birisine soracağın en aşağılayıcı sorulardan biri oldu. ‘Herhalde var!’ bile denmeyecek hallere gelindi. Bu soruyu soran anca art niyetliydi, acaba ne demek istiyordu? Kimin Whatsapp’ı olmazdı ki? Hemen Whatsapp kullanmayanları anlayamaz hale geldik.

Hamilelik üç ayı bulmadan kimseye söylemeyenler, hamileliklerinin tamamını fotoğraflamaya, gün gün paylaşmaya başladılar. Bir baktık ki, paylaşma dürtüsü nazarı yenmişti.

Kızın sert mizaçlı babası görecek diye sakım sakım saklanan sevgililer; yanak yanağa fotoğraflarını, diz dize videolarını reklam yapar gibi yaymaya çalıştılar. Anladık ki, paylaşma heyecanı korkuyu bastırmıştı.

Çaldığı paralarla, kaldığı otelin yatağında poz verip, Instagram’dan canlı yayın yapan hırsız, on iki dakika sonra kapıdan giren polise şaşırıp kaldı. Fark ettik ki, ‘herkes beni görsün’ duygusu, hırsızlık kavramını temelden sarsmıştı.

Takipçi sayısı sosyal bir prestij seviyesi haline dönüşünce, önceleri öğle yemeklerini paylaşmayı ihmal etmeyenler; evdeki köpek ve kediciklerden başlayarak, gece hayatlarını, havuz kenarında ayaklarını, mayoyla güneşlenme detaylarını derken, yatak odası ve banyo aynası paylaşımlarıyla, yeni takipçi adaylarına daha cazip hesaplar gösterme yarışına giriştiler.

Her şeyi gördük, herkesin her şeyini gördük. Bunu doğal hakkımızmış gibi talep ettik, takipçi olduk. Söke söke falan değil, kolayca aldık. Hatta, her şeyini paylaşmayanı anlayamaz olduk.

Bu yarışta geride kalanlar, sanki mümkün olsa iki yüz kişi yerine iki milyon kişi takipçi istemiyormuş gibi, hesaplarını kilitleyip, izleyici konumuna geçtiler. Böyle tercih ediyoruz kafalarına girdiler. E, tabi ki biz de daha fazla takipçi istemeyenleri anlayamamaya başladık.

'Düşünüyorum, o halde varım' yerini 'paylaşıyorum, beni görün!' şekline evrildi. Çünkü eğer görünmüyorsan, yoksundu.

'Beni görün!' dürtüsü insanın aklını, mantığını alıp götürdü. Herkes görünebilmek için türlü hale büründü.

Masasının başında, evden hiç çıkmadan, sadece bilgisayarında oyun oynayan ve bunu Youtube'da paylaşan ergeni milyonlarca insan takip etmeye başlayınca; önce reklam ajansları bocaladılar. Sonra yıllarını sanata, sahneye ya da televizyona vermiş ve reklam dünyasından para kazanmayı bekleyen ünlüler şaşırdılar. Daha sonra da reklam vererek, ürünlerini satmaya çalışan şirketler afalladılar. Biz hemen yeni nesil internet ünlülerini hiç tanımayanları anlayamamaya başladık.

Peki şimdi ne olacaktı? Televizyon işleri nereye gidecekti? Yeni ünlülerle işler neye evrilecekti? On ikiden otuz beş yaşına kadar herkese ulaşmak için sadece internet videoları yeterli mi olacaktı? Televizyondaki tek bir bölüm program için on binlerce lira para isteyen bir çok ünlü, yaşına başına bakmadan beleşe Youtube hesapları açtılar. Saniyesinde Youtube hesabı olmayan insanları anlayamaz duruma geldik.

Her şey, en yakından takip edenin tahmin ettiğinden hızlı gelişmekteydi. Gözümüzün önünde insan evriliyordu, ya da bir devrim gerçekleşiyordu.

Mesela, gelecekteki reklam pastası hala krokanlı mı, yoksa daha ergen işi muzlu, çilekli miydi?

Bence artık o gün gelmişti, hatta süratle geçmekteydi. Biz anında 'televizyon asla bitmez hocam' diyenleri anlayamaz olduk.

Bana Twitter, Facebook ve Instagram'dan ulaşabilirsiniz: @anlatanadam

EVRİM TEORİSİ'Nİ REDDETMEK BİLİMİN TEMEL TAŞINI ÇEKMEK DEMEK

Mart 22, 2017-Ayşe Arman-

Dün başlayan röportaj bugün de devam diyor. Ali Alpar Hoca, Evrim Teorisi'nin Milli Eğitim müfredatından çıkarılmasının ne anlama geldiğini anlatıyor...

- "Evrim Teorisi'ne itiraz" bin yıldır bildiğimiz şey...
- Evet tabii! Akla karşı olmak, ideolojik bir duruş. Dünyada hâlâ dini sebeplerle, evrimin kendi din yorumlarına karşı olduğunu düşünen siyasi iktidarlar var. Bu, onların din yorumuna karşı olabilir ama her din yorumu karşı değil. Mesela Papa, evrimin pekâlâ dini inançla bağdaşır ve kabul edilebilir bir şey olduğunu söyledi. Şu son bir yıl içinde hem de. Ama kökten dinci birtakım Protestan mezhepleri hâlâ karşı...

- Gerekçeleri ne?
- Hep aynı şey: “Bizim inancımızla çelişiyor...”

- Onlar, “Evrim mevrim yok, her şeyi Allah yarattı, bunları konuşmayalım bile” mi diyorlar?
- Evet! Ama inanç bilimle çelişmeyebilir aslında. Ben yine bir yüce varlığa, Yaradan’a inanıyorumdur. O Yaradan’ın, evrenin nasıl işleyeceğiyle ilgili kanunları da yarattığını inanıyorumdur da anbean her şeyi tekrar değiştirip müdahale ettiğini düşünmüyorumdur. O zaman işte fizik, kimya, biyoloji, kısacası bilimde öğrendiğimiz bütün her şey anlam kazanıyor. Yoksa şu oluyor: “Ben tecrübelerimden öğrenmeyeceğim, aklımı kullanmayacağım!” Ama yok, “Benim Tanrı anlayışım bu! Her an, her şeyi yazboz gibi yeniden yapan bir Tanrı’ya inanıyorum” derseniz, o zaman “Gezegenler nasıl hareket ediyor, bir uydunun yörüngesini nasıl hesap ederim”, bunları öğrenmenize gerek yok. Sizin için bilimin varlığına da gerek yok. Evrim de bunun gibi bir şey. İlle de ‘Bilmem Kim Hoca Efendi’nin değerlendirmesine kalırsak, o zaman evet, bilim dine aykırı. Ama sizin din yorumunuz; “İnsanlar, dünyada sadece kendileri için değil, başka insanların mutluluğu için de yaşıyorlar. O yüzden de güzel ahlaklı, güzel insanlar olacaklar” ise, bilimi bizi geliştiren son derece faydalı bir şey olarak görebilirsiniz...

- 2017’de bunları konuşuyor olmamız acı değil mi?
- E acı tabii. Ama işte, insanın tabiatında bu var. Kendi çevrelerinde görmediklerini, analarından, babalarından öğrenmediklerini, tecrübelerine uzak olan şeyleri kafadan reddediyorlar. Evrim dediğiniz şey de mikroskop altında küt diye göremediğimiz bir şey, o zaman da gösteremiyorsunuz. Buradaki önemli mesele, aklını kullanmak yerine, bir lidere, hoca efendiye, kimse artık o insanlar, onlara inanmaları. E tabii kolaycılığı da var bunun, o senin yerine düşünüyor, sen biat ediyorsun!

Evrimin Teleskopu Yok!
- Evrim Teorisi’ni yok etmek, bilimin temel taşını çekmek gibi bir şey mi?
- Aynen öyle. Mikropların evrimini gördüğümüz gibi mikroskop altında da göremiyoruz insanlığın evrimini. Evrimin teleskopu da yok! Bir de etkileri insan hafızasının alamayacağı kadar uzun zamanlarda oluyor. Binlerce, milyonlarca insan nesli sonrasında ufak bir değişiklik gerçekleşiyor.

- Siz Evrim Teorisi’nin yok sayıldığı bir ülkede profesörlük yapmaktan üzüntü mü duyuyorsunuz?
- Üzüntü duyuyorum. Ama şaşırmıyorum, daha başka şeyler de bekliyorum. Ben, bu toplumun potansiyelini harcıyorlar diye üzülüyorum. Ama kariyerime ülkemde devam ettiğim için üzülmüyorum, iyi ki ülkeme dönmüşüm, iyi ki ülkemde araştırma yapmışım. Ben memleketimi çok seviyorum ama bu memleketteki gençlerin kötü eğitilip harcanmalarını, cahil kalmalarını istemiyorum. En çok buna üzülüyorum.

Bilim İnançla Niye Çelişsin?
İslamiyette olsun, bütün dinlerde olsun, farklı yorumlar vardır. Daha derin, daha incelikli, daha sofistike yorumlar da vardır. Tasavvuf geleneğinde mesela, bu dünya göründüğü gibi değildir deniyor. Bilim de bunu diyor, "Göründüğü gibi olmadığını bilin ama ne olduğunu anlamak için, siz filancanın söylediğine inanmayın, araştırın, deneyin!" diyor. "Binlerce insan aynı deneyi yapsın, sonuçlarını tartışsın. Bilgi, ancak o zaman kanıtlanmış oluyor!" Bilim böyle diyor. Niye inançla çelişsin ki?

SON ANIMDA YANIMA GELECEK BİR RAHİBİN OLACAĞINI SANMIYORUM

Ekim 15, 2017- Ertuğrul Özkök

Dan Brown'la, şu an bütün dünyada büyük bir tartışmayı başlatan yeni kitabı "Başlangıç"ı konuşmak üzere Frankfurt'ta buluştuğumuz yer eski ABD Başkanı Kennedy'nin adını taşıyan oteldi.

Kitap, Frankfurt Fuarı'nda çok iyi eleştiriler aldı. Bazılarına göre "Da Vinci Şifresi'nden sonra yazdığı en iyi kitap."

Ama tabii beraberinde, bitip tükenmek bilmeyen o büyük tartışmayı da başlattı.

Tanrı var mı yok mu...

İşte Villa Kennedy Oteli'nin bir odasında Dan Brown'la bu çok hassas konuyu konuşuyoruz.

Bay Dan Brown Size Göre Tanrı Var Mı Yok Mu

- Kitapta iki kahraman var. Biri Edmond, "Tanrı yoktur. Dinler ölecektir" diyor, öteki Langdon "Belki vardır, dinler de ölmeyecek" diyor. Siz hangisinden yanasınız?

"Ben Langdon'dan yanayım. Çünkü o daha açık fikirli, tartışmaya, konuşmaya daha yatkın. Edmond Kirsch ise ateist. İnsanın yaratılışı ile ilgili her türlü cevabın bulunduğuna inanıyor. Bense bütün sorularımıza verdiğimiz cevaplar bulunduğuna inanmıyorum."

- Öyleyse bir de size sorayım. Tanrı var mı?

"Tanrı vardır diyemem. Ama yoktur da diyemem. Benim 'Tanrı yoktur' dediğimi yazdılar. Ben böyle bir şey söylemedim. Söyleyeceğim şu: Tanrı'nın var olduğunu destekleyen bilimsel kanıtlar yok. Ama duygusal olarak şunu söyleyebilirim. Bizden daha büyük bir varlığın bulunmadığını söyleyemem."

Darwin'den Bir Saniye Öncesinde Ne Oldu

- Bununla birlikte kitapta Darwin'in Evrim Teorisi'ni sıkı bir şekilde savunuyorsunuz ama orada da hep bir sorunuz var. Darwin'den bir saniye öncesi neydi?

“Onu bilseydim, bambaşka bir kitap yazardım.”

- Öyleyse Darwin’in anlattığı ne? Önemi ne?

“Darwin, bu topun nasıl yuvarlanmaya başladığını anlatıyor. Ama ondan öncesini bilemeyince, Tanrı işin içine giriyor. Mesela eski insanlar yanardağın nasıl patladığını bilemiyordu. O zaman bir Tanrı’yla açıklıyorlardı.”

- Kitapta “Boşlukların tanrıları” dediğiniz şey mi?

“Evet. Anlayamadığımız, boş kalan her alan için bir tanrı vardı. Ama sonra ne oldu? Bilim geldi ve dedi ki güneş doğuyor çünkü, şundan şundan. Yanardağ patlıyor, çünkü şundan şundan.”

- Sonra ne oldu?

“Sonra bilim açıkladıkça, boşluklar doldu ve tanrılar da tek tek yok oldu. Çünkü artık güneş tanrısına, deniz tanrısına ihtiyaç kalmadı. İnsan Ay’a bile gittiğine göre, bir Ay tanrısına ihtiyacımız var mı?”

Güneş, Ay, Deniz Tanrıları Kalsaydı Daha Mı İyi Olurdu

- Kitabınızda, inancın çoktanrılı sistemden tektanrılı sisteme gittiğini anlatıyorsunuz. Ama sonunda, insanın tabiatla ilişkisinin kesilmesi iyi olmadı diyorsunuz. Acaba Ay, güneş, deniz tanrıları kalsaydı, ekolojik açıdan daha iyi mi olurdu?

“Evet söylemek istediğimin bir parçası bu. Ama artık oraya dönüş mümkün değil. Yerçekimi deyince, bunun kanunları var. Yani tanrının alanı değil, fiziğin alanı bu.”

Bilim Her Şeyi Açıklarsa Din Ortadan Kalkacak Mı

- Kitabın kahramanı Langdon diyor ki, “Bilim bütün sorulara cevap verse bile dinler daha uzun süre varlığını sürdürecek”.

“Evet sürdürecek ama bugün o dinlere verdiğimiz anlamda değil. Nasıl ki bugünün dini, bin yıl öncesinin dini ile aynı değilse, yarının dini de aynı olmayacak.”

- Yani dinler de evrim mi geçiriyor?

"Evet geçiriyor. Çünkü tanrıya verdiğimiz anlam değişiyor."

100 Yıl Sonrasının Tanrısı Bugünbildiğimiz Tanrı Olmayacak

- Ama yine de tanrıya, bir yaradana ihtiyacımız olacak.

"Olabilir ama 100 yıl sonra ihtiyacımız olacak tanrı, bugün ihtiyaç duyduğumuz tanrı ile aynı olmayacak."

- Nedir o ihtiyaç?

"Biz kaosu sevmeyiz. Dolayısıyla birilerinin onu düzene koyması lazım. Ahlaki çerçeveyi çizecek bir güce ihtiyacımız var.

- Kitapta tektanrılı üç dinin ileride birleşip daha iyi bir tek dine dönüşebileceği görüşünü de tartışıyorsunuz. Buna inanıyor musunuz?

"Daha iyi bir dinin olabileceğine inanıyorum, ama bunun üç dinin birleşmesi şeklinde olacağını düşünmüyorum. Çünkü bugün bildiğimiz
üç din, öylesine derin biçimde ayrılmış,
kendi içlerine öyle kapanmış durumda ki birinin ötekini asla kabullenebileceğini düşünmüyorum."

- Öyleyse ne olacak? Yeniden dinler savaşı mı?

"Daha evrensel düşünme biçimleri olacak. Bu demek değil ki üç din birleşecek, ama biz daha evrensel değerlere doğru evrileceğiz."

Herkesin Kendine Göre Bir 'Lego Dini' Olur Mu

- Fransız düşünürü Jacques Attali'nin 'lego dinler' teorisini biliyor musunuz?

"Hayır, işitmedim."

- Önümüzdeki 50 yılda lego dinler ortaya çıkacak diyor. İnsanlar her dinden beğendiği değerleri alarak, kendilerine bir lego inanç sistemi oluşturacak.

"Çok ilginç, mutlaka bakacağım."

Tanrıyı Sorguluyorsunuz Ama Kahramanınız Dua Ediyor Gibi

- Kitabın sonunda Langdon, bir kiliseye gidip banklardan birine oturuyor. Orada sadece oturuyor mu, yoksa dua mı ediyor?

"Bunu okura bırakıyorum."

- Bizi tehlikeli tartışmalara provoke ediyorsunuz ama kendiniz hep tarafsız kalıyorsunuz, risk almıyorsunuz. Sanki gerçekten söylemek istediğiniz şeyi söylemeye korkuyorsunuz.

“Hayır, kesinlikle öyle değil. Bu kitapta söylemek istediğim her şeyi söyledim. Sormak istediğim bütün soruları sordum. İnsanların bu sorulara cevap vermek için arayışlara girmesini seyretmeyi seviyorum.”

Öyleyse Açıkça Söyleyin Biz Nereden Geliyoruz

- İyi ama zaten bunlar insanların cevabını öğrenmek istediği sorular. Cevaplar nerede?

“Tamam bu kitapta o cevap var. Biz nereden geliyoruz? Onun bilimsel cevabı var. Fizik ve kimya bir hayatı başlatacak bilgilere sahip. Bu bir cevap. Ama bu bir başka soruyu gündeme getiriyor. Bu, ‘Tanrı yoktur’ anlamına mı geliyor, yoksa ‘Tanrının hayatı otomatik olarak başlatacak çok sayıda fizik yarattığı’ anlamına mı geliyor? Herkes bunlara farklı cevaplar verebilir. Bunların hepsi bize kalmış şeyler. Neticede hepimizin içinde bir filozof var. Ben bu kitapta çok sayıda insanın, aynı konuya çok değişik bakabileceğini göstermeye çalıştım.”

Adem’le Havva Gerçek Mi Yoksa Sadece Hikâye Mi

- Ama ortada birbirinden çok farklı tamamen zıt iki bakış açısı var. Onlar, ‘Tanrı insanı yarattı’ diyor. Bilim ise insanın değil, ‘yaşamın başlangıcından’ söz ediyor.

“Adem’le Havva hikâyesi, çok güzel bir moral hikâyedir. Ama bu bilimsel açıdan hiç de doğru bir şey değil. Ben tanrının, sihirli bir bahçede iki insanı yarattığına, onların çoğaldığına, bütün bu farklı etnik toplulukları oluşturduğuna inanmıyorum. Ama tanrıya inanan, dindar bir insan gelip bana şunu söylese: ‘Ben İncil’i okudum. Adem’le Havva güzel bir hikâyeden ibaret’. Ben o insanla rahatlıkla konuşabilirim. Ama yok, gelip ‘Adem’le Havva tartışılmaz bir gerçektir’ diyorsa o insanla konuşmam mümkün değil.”

Tekeşlilik Gerçekten Evrim Teorisi’ne Hakaret Midir

- Kitabın kahramanı Edmond, “Tekeşlilik evrime hakarettir, ona karşıdır’ diyor. Aynı fikirde misiniz?

“Bu çok tuzak bir soru. Çok hassas, iyi düşünüp cevap vermeliyim. (Bir süre düşünüyor.) Eğer evliliklerle ilgili istatistiklerde sadakatsizlik ve boşanma rakamlarına bakarsak şunu tartışabiliriz. İnsanoğlu tabiatı itibariyle monogam (tekeşli) değildir. Bu çok hassas cevabı nasıl buldunuz?”

- Biraz fazla politik bir cevap değil mi?

“Hem de çok politik.”

Tanrı, Trump’ın Varlığınainanıyor Mu Sorusuna Cevap

- Bu haftaki Newsweek dergisinin kapağını gördünüz mü?

“Hayır...”

- Tanrı, Trump’ın varlığına inanıyor mu?

“Vay canına... Fantastik bir şey... Bir fotoğrafını alayım.”

- Biz hep tanrı var mı yok mu diye tartışıyoruz, acaba tanrıya göre biz var mıyız?

“Biraz daha kahve isteyelim mi...”

Ölüm Döşeğinde Bir Rahip Çağıracak Mısınız

- Geliyorum en kritik soruya. Bir gün ölüm döşeğine geldiğinizde, bir rahibi çağıracak mısınız?

“Yanıma gelmek isteyecek bir rahibin bulunacağını sanmam...”

- Ben, sizin bunu isteyip istemeyeceğinizi sordum.

“İsteyeceğimi sanmıyorum. Ama yine de o gün geldiğinde ne isteyeceğimi bilemem. Bilebildiğim şey, o gün benim hayatımda önemli olan insanlarla, onların hayatında önemli olduğumu hisseden insanlarla birlikte olmayı isterdim.”

- Kitapta, bahsettiğiniz, Andy Warholl’un ‘Campell çorba kutusu’ ile canlıları oluşturduğunu söylediğiniz ‘ilksel çorba’ arasında bir ilişki var mı?

“Sıfır ilişki var...”

- İspanya Sarayı’nın kitaba tepkisi ne oldu?

“Bilmiyorum. Bugün İspanya’ya gidiyorum, orada göreceğim.”

- Neyse ki bugünlerde onların uğraşacağı başka problemleri var.

Kennedy'nin Sevgilisi Var, Karısı Neden Yok

MÜLAKATI yaptığımız otelde bir şey dikkatimi çekiyor. Bütün duvarlarında Kennedy'nin ve sevgilisi Marilyn Monroe'nun çok sayıda fotoğrafı var.

Ama başkanın eşi Jacqueline Kennedy'nin hiç fotoğrafını görmüyorum.

Otelde kalan Dan Brown, "Benim de dikkatimi çekti, sordum. Bir tane varmış. Gel gidip önünde fotoğraf çektirelim" diyor.

Ve çektiriyoruz.

Dan Brown'a Göre Dünyayı Değiştiren Önemli İnsanlar

- **Pisagor:** Dünyanın düz olduğunu reddetti.

- **Copernıcus:** Güneş merkezli modeli buldu.

- **Darwin**: Evrim Teorisi'ni geliştirdi.

- **Einstein:** Göreceliliği buldu.

William Blake'e Göre Kaç Tür Din Var, Size Göre Hangi Din Hangisi

İKİ tür din var.

- Biri yaratıcı düşünceyi baskılayan karanlık ve dogmatik dinler...

- Diğeri de iç gözlemi ve yaratıcılığı teşvik edici açık ve geniş dinler...

Hepimiz için iyi bir test sorusu.

EVRİM TEORİSİNİ ÖĞRETMEDEN ANTİBİYOTİĞİ NASIL ANLATACAĞIZ?

Temmuz 24, 2017- Melis Alphan-hürriyet

Devletler, ahlaki önyargılarla hareket ederek toplum sağlığıyla oynayamaz.

Yeni müfredatta cinsel hastalıklarla ilgili başlık çıkarıldı.

"Cinsellikten bahsetmek ayıptır, günahtır" düşüncesi bu toplumda cinselliği baskılamaktan ve ensesti, cinsel istismarı, tacizi, tecavüzü patlatmaktan başka işe yaramıyor. Ne kadar

baskılanırsa baskılansın, cinsellik biyolojik bir olgu. Ergenler ve gençler onları biraz bilgilendirmezseniz başlarına büyük belalar açabilir. Cinsellik diye bir şey yokmuş gibi davranmak onları korumaz, daha büyük tehlikelere atar. 11 Temmuz'da Mesude Erşan'ın Hürriyet'teki haberi bunun kanıtı.

Cinsel Eğitim Alsaydı Hıv Pozıtıf Olmayacaktı

Erşan'a konuşan 1999 doğumlu lise öğrencisi K.A. HIV pozitif olduğunu öğreniyor. Kan tetkiklerini yapan doktor "AIDS'sin" dediğinde hastalığın ne olduğunu tam olarak bilmiyor.

"Keşke lisede cinsel eğitim alsaydım" diyor.

Beğenirsiniz beğenmezsiniz, bu ülkede aktif cinsel hayatı olan ergenler, gençler var. Bu yokmuş gibi davranmak çözüm değil.

K.A. anlatıyor işte, genç erkeklerin cinselliğe başlama yaşının 14-15 olduğunu söylüyor: "En büyük eksiklik okullarda cinsel eğitimin verilmemesi. Sadece biyoloji derslerinde üremenin nasıl olduğu anlatılıyor. Ama ötesi yok. Cinsel yolla bulaşan hastalıklardan korunmanın öneminin farkında değiliz. Cinselliği konuşuyoruz ama korunmayı değil. 18 yaşın altında HIV pozitif olan iki kişi daha tanıyorum."

Eğer K.A. okulda cinsel hastalıklardan nasıl korunacağını öğrenseydi, ölümle burun buruna gelmeyecekti. Kaldı ki mesele sadece çocuklar da değil. Bir yetişkin cinsel sağlığa dair eğitim hayatı süresince bilgilendirilmezse yetişkinliğinde de aynı risklerle karşı karşıya kalır. Çünkü okul dışında çocuklar bu konuda neredeyse hiç bilgilendirilmiyor ya da yanlış bilgilerle donanıyor.

Bulaşıcı Hastalıklar Daire Başkanlığı İstatiksel Verileri'ne göre 15-19 yaş arası çocuk ve gençlerdeki HIV pozitif sayısı yıldan yıla artıyor. 2011'de 15-19 yaş arasında 8, 20-24 yaş arasında 62 gençte HIV saptanırken, 2016'da aynı yaş gruplarında bu rakam 49 ve 276'ya çıkmış. Tanı almayanları da eklerseniz kim bilir ne çıkar.

Ortada böyle bir gerçek varken, çocuklara cinsel sağlığı öğretmemek büyük kabahattir. Müfredat bu açıdan çuvallamıştır.

Evrimi Anlatmadan Biyolojiyi Anlatamayız

Gelelim evrime...

Lise son sınıf biyoloji dersinin müfredatında yer alan 'Hayatın Başlangıcı ve Evrim' ünitesi müfredattan çıkarıldı.

Bakın, din illa ki bilim ile çelişmez. Laikliğin tarihi de bunun üzerine oturur. Ama bunu sağlamak için dinin dünya işlerinde tecrübe ve gözleme öncelik vermesi gerekir.

Bakın mesela, evrim teorisini bilmek neden gerekir?

Bilim Akademisi Başkanı Mehmet Ali Alpar şöyle açıklıyor:

“Evrim teorisini bilmeden modern biyolojiyi anlayamazsınız. Mikroplar mesela günde yüzbinlerce nesil değiştirebildikleri için orada evrim çok hızlı ve de tam Darwin’in işaret ettiği esas ilkelere göre gözümüzün önünde oluyor. Bu evrimi anlamak biyoteknolojiyi getiriyor.”

Biyoteknoloji demek ilaç sanayi, antibiyotikler, aşılar, zararlı genlerden kurtulmak, yapay organ ve doku üretmek demek.

Biyoteknolojinin temelinde evrim teorisi var. Çocuklara evrim teorisini öğretmeden buradan gelişen ilaçları, tıbbı nasıl anlatacağız? Esas çelişki din-bilim çelişkisi değil; esas çelişki bu.

Ancak gelişmek istemeyen bir toplum dünya işlerinde dini önüne engel olarak koyar.

Her türlü sağlıklı bilgi bakarak ve gözlemleyerek elde edilir. Eğitimin temeli de müfredat da aslında bu gerçek üzerine inşa edilmeli. Çocuklara kalıp bilgileri ezberleterek, ihtiyaçları olan bilgilerden onları mahrum bırakarak bu toplumu da ülkeyi de ileri götüremeyiz. Bu toplumun yapması gereken gözünü açıp dünyaya bakmak ve aklını kullanmak. Bu akıl bizde kullanalım diye var, başkalarının aklıyla davranalım diye değil.

EVRİM TEORİSİ’Nİ MÜFREDATTAN ÇIKARMAK AKLA AYKIRI!

Mart 21, 2017-Ayşe Arman- hürriyet

Birbiri ardına o kadar çok şey yaşanıyor ki bu ülkede, artık hangi birine yetişeceğimizi şaşırıyoruz...Bakakalıyoruz.Daha birini, “N’oluyor?” diye kavramaya çalışırken, yeni bir tsunamiyle karşı karşıya kalıyoruz.

Evrim Teorisi’nin müfredattan çıkarılması benim için öyle bir şey!!!Hâlâ ağzım açık, ne olacak şimdi diye duruyorum...Ali Alpar Hoca...Dünya şahanesi bir bilim adamı.

Bilim Akademisi Başkanı.

Aynı zamanda eski Türk Astronomi Derneği Başkanı. Hayatını bilime adamış biri. Lisans eğitimini ODTÜ’de almış, fizik okumuş, doktorasını Cambridge’te yapmış, uzmanlık alanı nötron yıldızları ve pulsarlar. Boğaziçi’nde, Columbia’da, TÜBİTAK’ta, ODTÜ’de ders vermiş. Hep çok sevilen bir profesör olmuş, İki kere öğrencilerin en sevdiği hoca seçilmiş.

Şu anda Sabancı Üniversitesi’nde çok sevilen bir hoca.

Sormak istediklerimi sorabilmek için en uygun kişi. Beşiktaş’taki Bilim Akademisi’nde karşısına dikildim. Sağ olsun kırmadı beni, sorularımı yanıtladı...

Hocam, nedir bu Evrim Teorisi'nin müfredattan çıkarılması olayı?Sormayın, üzücü. Bence, daha geniş bir hamlenin bir parçası...Nasıl yani? Devamı da mı gelecek?...

Bence gelecek. Aslında meselenin özü bilimsel düşüncenin, eğitimden, ortak değerlerimizden ve kültürümüzden tamamen çıkarılmaya çalışılması. Bu çok çok ciddi bir problem. Eğitimde, bilim açısından 60'lı yılların çok daha gerisine düşüyoruz...

Gerçekten mi?

Ne yazık ki öyle! Evrim, kamuoyunun dikkatini çeken mihenk taşı, daha gerisi var. Bakın, bilimin aslında çok basit bir tanımı var: Bilim, sağduyu demektir! O sağduyuyu dışlamak, bir şeyi denemeden, insanlığın tecrübelerine bakmadan, körü körüne bir yerde yazanların ya da birilerinin yorumlarının ya da bir hoca efendinin söylediklerinin peşinden gitmektir. Dünyada bunu yapan bütün toplulukların sonu tabii iyi olmuyor. Tecrübeyle, deneyle, sağduyuyla hareket etmek lazım. Evrim Teorisi'ni reddetmek, tüm bunlara sırt çevirmek demek...

Ne zaman yürürlüğe girecek?

Fiilen girmiş gibi. Müfredat konusundaki bu düzenlemeler aslında Türkiye'de eğitimin yıllardır geriye gitmesinin bir parçası. Ama son 10 yıl içerisinde, bu geriye gidiş çok daha hızlandı. Mesela biz, Bilim Akademisi olarak, şimdiki müfredat konusunda genel bir duyuru yaptık. Kavram olarak sunulan şekliyle ne kadar yanlışlarla dolu olduğunu yazdık, ki üyelerimiz Türkiye'nin en önde gelen bilim insanları, ayrıntılı analiz de yaptılar... Şöyle çarpıcı bir şey çıktı ortaya: Fen liselerine baktığınız zaman -ki Türkiye'nin en iyi öğrencilerinin gittiği liseler bunlar- bu liselerin müfredatını, 1960'ların sonundaki ilk fen liseleriyle karşılaştırdığımızda, biyoloji müfredatı yarı yarıya azalmış. Yarısı atılmış yani! O yarıda da evrim var, kalıtım var...

Nasıl yani? Fen liselerinin müfredatında artık bunlar yok mu?

Ne yazık ki yok! Siz, bir de düz liselerin halini düşünün. Dünyanın her tarafında insanlar gençlerine ellerinden geldiği kadar iyi eğitim vermek ister. Biz n'apıyoruz? Ezberin daniskasını öğretiyoruz. Dahası, artık büyük bir kavram karmaşası yaşatıyoruz. Biyoloji derslerinde, fizik dersinde, yerli yersiz, milli değerlerimiz ve din ahlak kültürü dersleri okutuyoruz. Bu derslerin içinde okutuyoruz. Bunların birbirinden ayrı şeyler olduğunu bile öğrencilere sunmuyoruz. "Sunmuyoruz" derken, tabii üstüme alınmıyorum. Türkiye'de bu yapılanlara itiraz edenler de var...

Hocam, bunlar kabul edebilir mi?

Tabii ki değil. Neden değil? Çünkü akla aykırı! Bilim dediğimiz şey, deney ve gözleme tabidir. Bilim, hiçbir şeyin peşinen doğru olduğunu iddia etmez. İdeolojinin ve dinin tersine, bir şeylerin yanlış olabileceğini kabul eder ve kendisini sürekli teste tabi tutar. Dahası dünyanın her tarafında, bağımsız olarak birçok bilim insanı, aynı hipotezin, doğru mu, yanlış mı olduğunu aynı deneylerle, defalarca sınar. Sınadıktan sonra, bu bir "teori" haline gelir...

Peki bizim günlük hayatta kullandığımız "teori"yle bilimsel anlamdaki "teori" aynı şey mi?

Hayır! Bilimdeki teori, günlük hayattaki gibi spekülasyona açık bir şey değil. Defalarca deneylerle ve gözlemlerle sınanmış, kanıtlanmış bir şey...

Evrim Teorisi'nden söz ederken, "Bu da bir teoridir bütün teoriler gibi neticede. Kaldırsak ne olur ki..." lafı doğru bir değerlendirme mi?

Tabii ki değil. Çok yanlış ve zararlı bir değerlendirme. Bizim Sağlık Bakanlığımız, artık antibiyotikleri eczanelerde reçeteli satıyor. Neden? Çünkü bakteriler ve mikroplar, antibiyotiklere karşı direnç kazandı. Nereden biliyoruz? Kendimizden. Ne demek direnç kazanmak? Bakteri evrim geçirmiş! 20 yıl önce mikropların yapısı başka türlüyken, o antibiyotik işe yarıyordu, şimdi yaramıyor...

Bu demektir ki, Sağlık Bakanlığı, Evrim Teorisi'ni kabul ediyor...

Sonuçları itibariyle öyle. Mikroplar, 20 dakikada bir bölünüyorlar ve bir gün içinde 20 bin nesil geçiyor. Bu değişim de mikroskop altında görülebiliyor. Sonuçlarını da biz yaşıyoruz zaten. 10 yıl önce aldığım antibiyotik aynı hastalıkta artık işe yaramıyor. Sağlık Bakanlığı da bu sonucu gördüğü için, antibiyotiği artık reçeteyle sattırıyor. Ama insan evrimi, milyonlarca yıl sürüyor ve gözle görülmüyor.

Aklını Kullanmak Yerine Biat Etmek

Dünyada böyle bir şey var mı?

Evrimin, kendi din yorumlarına karşı olduğunu düşünen siyasi iktidarlar var. Onların din yorumuna karşı olabilir ama her din yorumuna karşı değil. Mesela Papa bile, evrimin pekâlâ dini inançla bağdaşır ve kabul edilebilir bir şey olduğunu söyledi. Ama Amerika'daki kökten dinci birtakım Protestan mezhepleri hâlâ okul müfredatlarından evrimin çıkarılması için çalışıyor. Gerekçeleri de bizimkilerle aynı: "İnancımızla çelişiyor..."

Eğitim sistemimizden evrim teorisi kaldırılırsa ne eksilmiş olur?

Bence aklı çekip almış oluruz! Ne olur, yeni jenerasyonlar aklını kullanmaz! Aklından vazgeçmek istemediği için burada yaşamaktan vazgeçebilir. Beyin göçü olur. Oysa, akıl iyi bir şey. İnsana zorluklar da getiriyor ama aklımızı kullanarak bilim yapıyoruz, sanat yapıyoruz, aklımızı kullanarak gelişiyoruz. Medeniyetler böyle oluşuyor. Bunu yapmayan bir toplum, çocuklarına, aklını kullanmak yerine, biat etmeyi öğretiyor. O zaman da üretken, verimli, dinamik bir toplum olamıyorsunuz. Hiçbir şeyi sorgulamayan bir topluma dönüşüyorsunuz...

SÜPER NESİL YÜKLENİYOR HAZIR MISIN?

Mayıs 16, 2017- Kanat Atkaya-hürriyet

Milli Eğitim Bakanlığı'nın yeni müfredat hazırlıklarına başlaması "Atatürk sosyal bilimler derslerinden kaldırılıyor" ve "Evrim Teorisi müfredattan çıkarılıyor" hattında tartışılmıştı.

Ocak ayında MEB tarafından açılan web sitesinde askıya çıkarılan taslağa 28 günde 175 bin 342 yorum yapılmıştı.

Bu yorumların, tartışmaların, karşı çıkışların ve alkışların ne derece etkili olduğunu bu hafta içinde öğreneceğiz Cumhuriyet'ten Ozan Çepni'nin haberine göre.

Bu Hafta Geliyor

Çepni'nin "Evrim yok, Atatürk daha az" başlığıyla yayınlanan haberinden aktaralım son durumu:

"2017-2018 eğitim döneminde 1, 5 ve 9 sınıf öğrencilerine okutulmaya başlanacak müfredatın bu hafta içinde açıklanacağı öğrenildi.

Edinilen bilgiye göre, 'Atatürkçülük' kavramını sosyal bilimler derslerinin müfredatından tamamen çıkaran, Atatürk'ün işlenişinin kapsamını daraltan, Biyoloji ders programından Darwin'in Evrim Teorisi'ni çıkaran ve birçok seçmeli derste 'cihat' kavramını anlatmaya hazırlanan MEB, gelen binlerce eleştirinin ardından bazı konularda değişikliğe gitti.

Bakanlık ayrıca son şeklini almış müfredat ile birlikte aylardır bekletilen Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi müfredat taslağını da değerlendirmeye sunacak..."

Bilgisayar terminolojisine abanarak ifade etmek gerekirse "Süper nesil yükleniyor" yani sevgili okur.

Müfredatta ülkenin kurtarıcısı ve Evrim Teorisi'ne yapılan bu müdahalelerin ardından eminim dünyadaki en ileri eğitim sistemine kavuşacağız.

Işın Atağına Dikkat!

En ileri, en özgürlükçü...

Çok demokrat, pek bilimsel...

Analiz yeteneğini zırh gibi kuşanmış, dünyadaki akranlarına tur bindirmiş...

Memleket tarihine de, bilimsel tartışmalara da hâkim...

Silikon Vadisi'ni fethedecek, yerlerde süründüğümüz uluslararası eğitim derecelendirme raporlarında bayrağı dikecek...

Yabancı dili yabancılardan iyi konuşup, Darwinizm'i "Haydi ateyizler bunu açıklasın" dedirtecek argümanlarla çürütecek...

Süper mi süper, hiper mi hiper bir nesil yükleniyor.

Hazır olalım bu zihinsel aydınlanma çağının oluşturacağı ışın ataklarına.

Gözlerimizi kapatalım...

Kapatalım ve uyuyalım...

EVRİM KURAN'IN KİTABI 'TELGRAFTAN TABLETE' ÇIKTI-BİR KUŞAĞIN DİKTİĞİ AĞACIN GÖLGESİNDE ÖTEKİ KUŞAK SERİNLER

Mayıs 16, 2018- Ayşe Arman-Hürriyet

Türkiye'de "kuşak araştırmacısı" denilince Evrim Kuran derim. Neredeyse 20 yıldır kuşaklar üzerine kafa patlatıyor...

"Bir kuşağı anlamak, bir dönemi anlamaktır" diyor ve ekliyor: "Bir dönemi anlayınca da kimseyi kendi değerlerinle yargılamıyorsun. O jenerasyonun gerçeği neyse meseleye o şekilde bakıyorsun."

Evrim'le biz Gezi döneminde tanıştık.

O zaman Gezi'nin kahramanları olan Y kuşağını anlatmıştı, sonra birkaç defa daha röportaj yaptım. Pırıl pırıl bir zekâ ve müthiş bir birikim!

O, benim kızımı da daha iyi anlamama sebep oldu...

En sevdiğim tanımı da, -o, bir Çin atasözü olduğu söylüyor- "Bir kuşağın diktiği ağacın gölgesinde öteki kuşak serinler."

Evrim ilk kitabını yazdı: 'Telgraftan Tablete'

Türkiye'nin 5 kuşağını anlatıyor. Üstelik kendi aile hikâyesi üzerinden anlatıyor. Halk ozanı dedesi Ali'den başlıyor, oğlu Ali'ye kadar geliyor. O kadar sıcak ve güzel yazmış ki hem çok sıkı sosyolojik tespitler ve araştırmalar var hem de kişisel hikâyeler de olduğu için bize kendi ailemizle paralellik kurma imkânı tanıyor.

Bravo Evrim!

On numara iş!

- Yine müthiş bir iş çıkarttın! Şahane bir kitap 'Telgraftan Tablete'... Hadi soruyorum, bu kitabı yazma ihtiyacı nereden doğdu? Amacın neydi?

Hayatımın 18 yılını kuşaklar üzerine düşünmeye ve çalışmaya vermiş biriyim. Bu alanda araştırmalar yapıyorum, makaleler, raporlar yazıyorum, konferanslarda konuşuyorum ama kitap yazmak başka bir deneyim ve ben bu deneyimden hep korktum. Yıllarca bu alanda kapsamlı Türkçe kaynak olmamasından yakınan pek çok insanla tanıştım ve kitap yazmanın gerekliliğine de inandım. Ancak harekete geçemedim. 2 yıl önce masaya oturdum ve Türkiye'nin yaşayan beş kuşağını, pek çok alan araştırmasının yanı sıra aile köklerim üzerinden anlatmaya çalıştım. Bir gecede okunmasını ümit ettiğim bu kitabı yazmam yıllar, şehirler, ülkeler, kilometreler aldı.

Türkiye'nin 95 yılını özetliyor. Ve kitapta görüyoruz ki Türkiye'de 5 kuşak bir arada yaşıyor.

- Bu kuşaklar hangileri? Özellikleri ne?

Türkiye Cumhuriyeti'nin 95 yıllık varoluşu, jenerasyonel sistem döngüsüne belirgin biçimde oturuyor. Doksan beş yıllık Cumhuriyet an itibarıyla beşinci nesli olan 'Z Kuşağı'nı yetiştiriyor. 1927-1945 yılları arasında doğduklarını varsaydığımız Cumhuriyet'in ilk nesli 'Sessiz Kuşak'. Kuşakları çerçevesi çok net çizilmiş zaman aralıklarına sıkıştırmaktan ve kati tanımlar yapmaktan hoşlanmasam da, dönemi daha rahat tanımlayabilmek için 'Bebek Bombardımanı Kuşağı'nın 1945-1964 yılları arasında doğduklarını kabul edebiliriz. 1965-1979 yılları arasında doğanlar olarak varsaydığımız X Kuşağı, 81 milyonluk Türkiye'nin yüzde 32'si olan Y kuşağı ve 2000-2018 arası dünyamıza geldiğini varsaydığımız Z Kuşağı.

- Sevmek gerçekten birbirini anlamak mı? Biz yeterince birbirimiz anlıyor muyuz? Anlamıyorsak neden?

Hepimizin sevgi dili ve tanımı farklı olabilir. Ama hayata kuşak perspektifinden bakmak bana sevmek için anlamak, anlamak için görmek gerektiğini öğretti. Burası, benzemezlerin birbirini gördüğü ve anladığı bir coğrafya değil. Kişisel yargılara, diğerinin gerçeklerinden daha fazla alan açan bir coğrafya. Anadolu'nun kökleri hiç öyle olmasa da biz burada gitgide kendine benzemeyeni reddeden bir kültür halini alıyoruz. Benim için bir kuşağı anlamak, suya atılan taş gibi etkisi dalga dalga büyüyen, yaşama, geçmişe ve geleceğe dair müthiş bir kavrayış sağlıyor. Hoşgörü sınırlarımı genişletiyor, zamanın ruhuna yaklaştırıyor ve beni yargılayan değil öğrenen bir insan olmaya sevk ediyor.

- Bulut Atlası filmi, döngüsel olarak kendini tekrarlayan insanlık tarihini enfes bir dille anlatıyor. Sen de şöyle bir alıntı yapmışsın: "Yaşamlarımız sadece bize ait değil, başkalarına

bağlıyız... Geçmişte ve şu anda, işlediğimiz her suçta ve yaptığımız her iyilikte geleceğimizi yeniden kuruyoruz...” Bunu açar mısın? Babamın yaptığı beni mi bağlıyor, benim yaptığım da çocuğumu... Biz şu anda çocuklarımıza nasıl bir gelecek bırakıyoruz?

Her kuşak bir sonraki kuşağa belirgin bir sosyal miras bırakıyor. Bu miras o kuşağın ana donanımı oluyor. Döngüsel tarih anlayışından yola çıkan kuşak teorisi ve kuşakların arketipik döngülerinin en temel mantığı şu: Her yeni nesil, hayatın iktidarında olan orta yaşlı nesilde gördüklerini düzeltmeye ya da telafi etmeye çalışıyor. Bu sebeple tüm kuşaklar birbirine görünmez iplerle bağlı. Bugün topluma, kültüre, kentlere, köylere ve ağaçlara, bilime ve sanata isteyerek veya bilinçsizce vurduğumuz her darbe, çocuklarımızın inşa etmekle yükümlü olacağı geleceğin kodlarını belirleyecek.

- Sen Türkiye’nin yaşayan 5 kuşağını hem araştırmalarla hem de kendi ailenden hikâyelerle anlatıyorsun. Meseleyi kişisel hikâyeler üzerinden anlatmak aklına nereden geldi?

Araştırmalar rakamlardan, hikâyeler insanlardan oluşur. Benim işim insanlarla ilgili. Ve bu işte kendimden yola çıktım. Beni büyüten dedem Ali’den oğlum Ali’ye gelene dek değişen ve dönüşen Türkiye’yi yazarken, ülkedeki bu geçişlerin kendi hayatımdaki derin izleri ile karşılaştım. Kitabın kolay okunması adına kendi adıma zoru seçtiğimi söyleyebilirim. Ve elbette bana tutunmam için kökler veren insanları ve onların inşa ettiği Türkiye hikâyelerini yazarken çok gözyaşı döktüğümü de...

Sahici Olmak, Erişilebilir Olmak

- Ayrıca Y ve Z kuşaklarının anlatıldığı son 2 bölümde hem yöneticiler hem de ebeveynler için genç kuşakla etkileşimde işlerine yarayacak basit çözümler de anlatmaya çalışıyorsun. Neler onlar?

Yeni neslin eski nesilden, liderlerden, yönetenlerden, kural koyuculardan, eğitimcilerden ne istediğini anlatmaya çalıştım. Uzun yıllardır organizasyonel çekicilik ve işveren markası alanında araştırma ve çalışmalar yapan biri olarak, Y jenerasyonunun üst kuşaklardan istedikleri aslında çok da zor şeyler değil. Sahici olmak, erişilebilir olmak, içerik kadar bağlama da odaklanmak, mizah dilinden korkmamak ve mümkünse sıkıcı olmamak lazım...

- Geleceğe hazırlanmak için biz kafayı robotlara taktık, yanlış mı yaptık. Geleceğe hazır olmak için önce geçmişi mi anlamalıyız? Peki bunun için ne yapmalıyız?

Bir süredir Türkiye’de robotlarla çok haşır neşir olduk. Onlara halay çektiriyoruz veya sözümüzü keserlerse azarlıyoruz. Yani kültür hep olduğu gibi teknolojiyi dövüyor. Teknolojiyi daha iyi okumalı, bir araç olduğunu unutmamalı ve geleceği sadece robotlar üzerinden okumaktan vazgeçmeliyiz. “Eyvah, robotlar gelecekte işlerimizi elimizden alacak!” diye korkmaktan daha iyisini yapmaya ihtiyacımız var. Daha iyisi de şu: Robotlar hangi işleri elimizden aldığında, biz hangi işleri daha katmadeğerli yapmaya odaklanacağız? Çocuklarımızı bunun için gerekli 21. yüzyıl yetkinlikleri ile donatıyor muyuz?

Sessiz Trajedi

- Bugünün çocukları, sağlıklı bir çocukluğun temeli olan unsunlardan yoksun diyorsun? Nedir onlar? Çözüm ne? Ne yapmalı?

Şu anda evlerimizde sessiz bir trajedi gerçekleşiyor. Bugünün çocukları sağlıklı bir çocukluğun temeli olan şu unsurlardan yoksunlar: Duygusal olarak erişilebilir ebeveynler, net tanımlanmış sınırlar, sorumluluklar, dengeli beslenme, yeterli uyku, hareket ve ev dışı etkinlikler, yaratıcı oyunlar ve sıkılma fırsatı. Evet çocuklar için sıkılmak bir fırsattır ki yaratıcılıkları gelişsin... Bırakınız sıkılsınlar! Çözüm çok basit: Akıllı telefonlar olmadan önce ne yaptığımızı hatırlayın...

İNTERNET BİR GÜN 'CANLANIR' MI?

Aralık 20, 2020- Umut Fırat Eroğlu-Hürriyet

Bilinç, kendinin farkında olma hissi yaşayan varlıklara ait bir nitelik. Ancak nörobilim uzmanı Christof Koch'un farklı bir teorisi var. Koch, internet gibi bilgi işleyen, karmaşık yapılarda bilincin gelişebileceğini söylüyor.

Makine zekâsının insan aklını aşıp dünyanın kontrolünü ele geçireceği çağımızın popüler kaygılarından... Bir anlamda da mantıklı. 20 yıl içinde yapay zekânın insan beyniyle eşleşeceği, ileride geçeceği öngörülüyor. Evet, o sırada dünyanın kontrolünü olmasa bile idaresini büyük oranda yapay zekâya bırakmış olacağız. Peki bu durumda bile kendisinin farkında olacak mı? Büyük olasılıkla hayır. Bilinç yaşayan varlıklara ait bir nitelik. Yapay zekâ, insandan zeki olabilir ancak 'bilinçli' olmayacak. Yani varlığını hissetmeyecek. Pekâlâ bilinç dijital anlamda 'yaşayan' bir sistemde belirebilir mi? İşte bunun için iyi bir adayımız var: İnternet.

'Kendiliğinden oluveren güçler'

En gelişmiş teknolojimiz internet zamanla bilince sahip olabilir mi? Olursa bunu nasıl fark ederiz? Nörobilim uzmanı Christof Koch, bu sorulara geçerli bir yanıt bulduğunu düşünüyor. Koch klasik bir nörobilimci değil, Allen Beyin Bilimleri Enstitüsü'nün bilim kurulu başkanı. Microsoft'un kurucularından Paul Allen tarafından desteklenen enstitünün insan beyni ve dijital teknoloji arasındaki geniş bir köprü olduğunu düşünebilirsiniz.

Christof Koch bilgi işleyen bir sistemin içinde bilincin ortaya çıkabileceğini varsayıyor. Wired dergisine konuşan Koch insandan solucana kadar tüm hayvanların bilinçli olduğunu anlatıyor ve internetin bile bilinçli olabileceğini öne sürüyor. Koch'un öngörüsüne göre birbirine entegre olan yeterli unsurlar bir araya gelirse bilinç ortaya çıkar. Pekâlâ bilincin bir anda ortaya çıkması ne demek? Evrende bir şeyler kendiliğinden belirir mi? Koch elektronları

örnek veriyor: “Taşıdıkları elektrik yükü maddesel özelliklerinden gelmez, elektrik yüklüdürler, o kadar.” Elektriğin elektrondan geldiğini biliyoruz fakat elektronlar nasıl elektriklendi? Eminim Nikola Tesla’nın yanıtı bile “Bir şekilde” olurdu.

Evrimi ele alalım... Evrim ortam koşullarına en uygun genlerin ‘doğal seçilim’ tarafından seçilip mutasyona uğratılması ve diğerlerinin geride bırakılmasıdır. Evrim aslında doğal seçilimin kendisidir. Peki doğa bu seçimi nasıl yapıyor? Seçen irade kim veya nasıl bir güç? Yaşadığımız evren işte böyle pek çok gizem ve ‘kendiliğinden oluveren’ güçler barındırıyor. Bilhassa kuantum düzeyinde...

İnterneti insan beyniyle kıyaslıyor

Öyleyse internet gibi bilgi işleyen bir sistem yeterince karmaşıklaştığında bilinç belirebilir mi? “Kendiliğinden oluverme şartları yerine gelirse neden olmasın” diyen Koch bu noktada interneti insan beyniyle kıyaslıyor. Milyarlarca nöron hücresinden oluşan insan beyni bilincin ortaya çıkması için yeterince karmaşık. Daha önemlisi entegre bir yapıya sahip. Koch, bilinci ölçebilmek adına ‘Entegre Bilgi Teorisi’ adlı bir kuramdan yararlanıyor. Teori, beyin veya herhangi bir kompleks sistemin kendisini oluşturan parçalardan daha fazlası olup olmadığıyla ilgileniyor. Tıpkı bir avuç kum tanesinin bir bütünü temsil etmediği gibi beyin hücreleri de tek başlarına bilinci ifade etmiyor. Fakat birbirleriyle entegre oldukları oranda bilinç ortaya çıkıyor. İnsan beyninde kabaca bir katrilyon sinaps (nöron bağlantısı) var. İnternete bağlı yaklaşık 10 milyar bilgisayar ve işlemcilerinde yer alan milyonlarca transistörü beyindeki sinapsler ve nöronlarla kıyaslayan Koch sonucun rakamsal açıdan tutarlı olduğunu söylüyor. Ancak bilincin ortaya çıkması için transistör sayısı değil, birbirleriyle ne kadar entegre oldukları belirleyici.

Modu düşerse...

Koch internetin bilinç kazanması durumunda bunun fark edilir olacağını anlatıyor. Örneğin bazı günler modunun düşük olabileceğini, bazı günler daha ilham verici olabileceğini aktarıyor. Tanıdık geliyor değil mi? İnternet bazen aradığımızı ne kadar kolay bulduruyor, bazı günlerse tıkladığımız her şey sıkıcı geliyor.

Türkiye’nin ilk bilgisayar mühendislerinden olan üvey babam Engin Sirmen ben daha çocukken bilgisayarların bir noktada kendi iradesi olduğunu hissettiğini söylerdi. Teknoloji ve bilinç arasındaki bağlantıyı düşünmeye başladığım o günden beri bu hisse ben de kapılırım. Özellikle üniversitede, programlama derslerinde bilgisayarın bazen ‘kafasına göre’ takıldığına şahit olurduk. Sanırım bizi bekleyen geleceği anlamak için artık Tesla’ya kulak vermenin vakti geldi: “Bilim, fiziğin ötesindeki fenomenleri incelemeye başladığı gün 10 sene içinde yüzlerce yıllık varoluşundan daha fazla ilerleme kaydedecektir.”

Varlık, bilinçli enerjidir

Christof Koch

Bilinç kavramı binlerce yıllık gizemini halen koruyor. Beyinde yer alıp almadığı bile anlaşılmış değil. Kaynağından veya ölçüsünden emin olamıyoruz ancak varlığından asla şüphe duymuyoruz. Bilinç basit biçimde 'kendi kendinin farkında olma' hali. Déscartes "Düşünüyorum öyleyse varım" diyerek düşünceyi ve farkındalığı, yani bilinci, varoluşun temeline atamıştı. Bedri Ruhselman'ın derlediği, evrensel sırlara dair tebliğler aktaran 'İlahi Nizam ve Kâinat' kitabıysa varlığın -bir bakıma ruhun- ne olduğunu "Varlık, şuurlu maddedir" ifadesiyle, "Bir enerjiler ve tesirler karmaşığıdır" diyerek açıklar. Yani varlık, bilinçli enerjidir. Çeşitli tesirlerle evrende bir araya toplanan enerjilerin kendi bütünlüğünü fark etmesiyle bilinç belirir. Bu bilgi Christof Koch'un internet için tahayyül ettiği gelecekle örtüşüyor. İnternetin günün birinde 'canlanması' yaşadığımız evrende bir olasılık!

PROFESÖR EROĞLU: EVRİMİ SAVUNMAK BİLİMİ SAVUNMAKTIR!

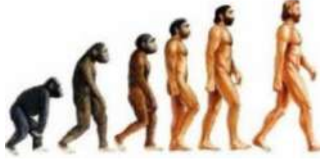
Murat Kibritoğlu/Adana, (DHA)-Aralık 07, 2012-hurriyet

ÇUKUROVA Üniversitesi (ÇÜ) Fen Bilimleri Kulübü'nün düzenlediği 'Evrim, Neden Evrimi Savunmalı' adlı panelde konuşan Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi öğretim üyesi Prof. Dr. Hasan Erol Eroğlu, bilime inanan herkesin evrim teorisini savunmak zorunda olduğunu söyledi.

Üniversite Kampusu'ndaki Mithat Özhan Amfisi'nde düzenlenen panele Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Hasan Erol Eroğlu, ÇÜ Fen Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Cengiz Darıcı ile Bilim ve Gelecek Dergisi Kurucusu Gazeteci Ender Helvacıoğlu konuşmacı olarak katıldı. 'Evrim' panelini öğrenci ve öğretim üyelerinden oluşan yaklaşık 700 kişi izledi.

Panelde konuşan Prof. Dr. Hasan Erol Eroğlu, 1809-1882 yılları arasında yaşayan Biyolog Charles Robert Darwin'in insan dahil tüm canlı türlerinin doğal seçilim yoluyla, bir ya da birkaç ortak atadan evrildiğini ortaya koyduğunu, o günün şartlarına göre bu teoriyi destekleyen pek çok kanıt sunduğunu anlatıp, bilime inan herkesin evrim teorisini savunmak zorunda olduğunu söyledi.

Evrim teorisinin 150 yıllık bir faaliyet olduğunu belirten Eroğlu, "Bilgilerin bilimsel olmasının altında yatan en önemli unsurlardan biri de doğrulanmaları değil, yanlışlanabilir olmalarıdır. Bu da bilimsel bir bilgidir. Evrimi savunmak, bilimi savunmaktır. Bu bilimsel düşünceyi savunan her bireyin görevidir. Evrimi bunun için savunuyoruz" dedi.

Darvin'in evrimle ilgili hazırladığı kitabını 22 yıl boyunca korktuğu için yayınlayamadığını söyleyen Eroğlu şöyle konuştu:

"Darvin, başına ne geleceğini bilmiyordu. En sonunda yine bilim tarafı ağır bastı ve yaptığı bütün çalışmaları çok yaşlandığı zaman yayınladı. Ama hep, 'bana ne derler' korkusuyla yaşadı. Çok ilkel koşullarda jeologların, doğa bilimcilerinin çalışmaları, kendi topladığı verileri bir araya getirerek evrim teorisini ortaya koydu. Avrupa'da ve ABD'de birçok üniversitenin evrimle ilgili bölümleri var. Bilim insanı özgürleştirir. Bu yüzden bizde insanlık düşüncesini özgür kılan evrim teorisini, savunmak zorundayız."

Panelde diğer konuşmacılar Prof. Dr. Cengiz Darıcı ve Gazeteci Ender Helvacıoğlu da evrim teorisini savunan konuşmalar yaptı.

TÜBİTAK'TA NELER OLUYOR?

Şubat 06, 2013-Yalçın Bayer- hurriyet

Bu soruyu TBMM Genel Kurulu'nda gündeme getiren CHP İstanbul Milletvekili Kadir Gökmen Öğüt, TÜBİTAK'ın isminin ardı ardına olumsuz haberlerle anılmasını eleştirerek "TÜBİTAK'ta neler oluyor?" dedi.

Kurumun 1960'ta hükümete rehberlik ve milli bilim politikası amacıyla kurulduğunu ve görevinin bilim ve teknolojiyi teşvik etmek olduğunu hatırlatan Öğüt, son olarak da TÜBİTAK'ın Popüler Bilim Yayınlarının kitap satış arşivinde bulunan ve evrim teorisini açıklayan kitaplarının basım ve satışının durdurduğu, ilgili kitapların listeden çıkarıldığını söyledi.

Öğüt, daha önce de Bilim ve Teknik'in son yazısındaki Darwin kapağının ve içindeki ilgili 15 sayfanın üst yönetimin sansürüne uğradığını hatta derginin sayfalarını Darwin'e ayırarak hazırlayan ve kapağının altında imzası olan genel yayın yönetmenin de görevden alındığını ifade etti.

TÜBİTAK'ın 2011'in Ağustos ayında Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun Hükmündeki Kararname'nin içine saklanan maddelerle hükümetin emir komuta zinciri altına resmen girdiğini de belirten Öğüt, "TÜBİTAK bu haliyle nasıl rehberlik edecektir? TÜBİTAK'ın bu haliyle bilim ve araştırmaya önderlik etme hali var mıdır?" diye sordu.

Başarılı olmak için ödül almak yetmiyor demek ki

AŞTİ Ankaray İstasyonu, AŞTİ bağlantısı ve AŞTİ'de perişanlık diz boyu... Neden mi? Başıma gelenleri bir anlatayım.

Aracımızı özel (Belediyenin özele kiraladığı..) otoparka koyduk. Yolcu uğurlamak için metroya girdik. Yürürken, görme özürlüler için yere yapıştırılan tırtıklı sarı bant parçaları yerden kalkmış takılmamak için cambazlık yaptık, merdivene kendimizi zor attık!. Kontrolsüz taşeron işidir dedik geçtik. Yürüyen merdiven çalışmıyor, gelenler diğer merdiven de yükleri, bavulları ile cebelleşiyordu. Gelen giden eline geçeni atmış, metro girişi çöplüğe benziyordu. Yürüyen bantla AŞTİ'ye ulaştık. Tuvaletler paralı, 1 lira alıyorlardı ama kabinler, pisuvarlar pislik içindeydi. Çıkarken, "Para alıyorsunuz, bu ne pislik" diyecek olduk, WC bekçisinin gözleri çakmak çakmak oldu; yolcu uğurlamak için geldiğimiz yerde tuvalet yüzünden başımız derde girmesin istedik orayı da hızla terkettik.

Her zaman tanık olduğumuz gibi çığırtkanlar volta atıyor; bu sefer alçak sesle yine yapacaklarını yapıyorlardı. Koridor kenarlarında yenmiş yemeklerin 'bulaşıkları' duruyor, AŞTİ'de kirlilik kol geziyordu. Bezgin-bitkin eli süpürgeli-faraşlı bir-iki görevli dışında temizlik için gözümüze çarpan olmadı. Otobüs saati geldi yolcumuzu uğurladık üstümüzü başımızı oraya buraya değmemeye özen göstererek 'terminali' terk ettik.

Büyükşehir'in sorumluluğunda kamuya açık neresi varsa perişan; AŞTİ ve metro istasyonları da o perişanlıktan nasiplenen yerlerin başında geliyor. *Tarık Yalçıner*

İKİ GÜN 'ALLAH' I ARADIM

Şubat 05, 2013- Ertuğrul Özkök

Geçen hafta Doğan Hızlan'ın bir yazısında okudum. Assos'ta bir felsefe toplantısı düzenleniyormuş.Konusu "Felsefe, Tanrı ve Din"di.Böyle bir konu olacak ve ben hafta sonumu, İstanbul'da bir pazar yemeğinde geçireceğim...Olmaz tabii... Hemen kaydımı yaptırdım ve cuma sabahı arabayla yola çıktım.Ve cuma, cumartesi günleri beni hayretler içinde bırakan bir toplantıya katıldım.

Bilmiyordum, atlamışım..

Prof. **Örsan Öymen**, 13 yıldan beri Assos'ta yılda iki defa felsefe toplantıları düzenliyormuş.

Biri kışın, Türkçe yapılıyormuş, ikincisi ise yaz aylarında, İngilizce.

Dünyanın en ünlü felsefe okullarının öğretim üyeleri, dekanları bu toplantılara katılmış.

Bugün size, beni Türkiye'nin ve özellikle de gazeteciliğin sıradan gündeminden alıp insana ait çok daha derin dünyalara götüren bu harika toplantıyı anlatacağım.

Ama dikkat...

Bu bir gazetecinin, belki de yüzeysel sayılabilecek gözlemleri.

İki gün boyunca, felsefenin en derin koridorlarında dolaştık.

Tanrı'yı aradık.

Ben tabii ki, hınzır bir gazetecinin objektifine, daha doğrusu objektifsizliğine takılan anları ve kareleri aktaracağım.

Yani bu yazı, Assos felsefe toplantılarının, aysberginin su üstündeki kısmıdır. Asıl derin tarafı aysbergin altında, iki gün boyunca konuşulanlarda...

Toplantıyı düzenleyen Prof. Örsan Öymen dışında bir kişinin ismini daha vermek istiyorum.

Toplantının düzenlendiği Nazlıhan Oteli'nin sahibi Hilmi Selimoğlu, 13 yıldan beri bu toplantıların düzenlenmesine büyük destek vermiş.

Bu da otelini benim gözümde, turistik bir tesis olmanın ötesinde bir yere taşıdı.

Soğuk bir kış günü kim Tanrı'yı aramaya gider

İlk şaşkınlığı, toplantıya katılanları görünce yaşadım. 200'e yakın insan kayıt yaptırmış.

- Katılanlar, yol paralarını ve otel masraflarını kendileri karşılıyor.

- Erkek ve kadın sayısı birbirine çok yakındı.

- Her yaş grubundan insan vardı.

- Türkiye'nin her yerinden gelmişlerdi.

- Meslek grupları arasında ise şunlar dikkatimi çekti:

Tabii ki felsefe dalındaki öğretim üyeleri ve öğrenciler, ama bunun yanında avukatlar, doktorlar, mühendisler, mimarlar, öğretmenler, iş insanları vardı.

- İki şirketin CEO'su toplantıların hepsini sonuna kadar dinledi.

Tanrı'yı bulanlar, bulup da kaybedenler, hiç bulamayanlar

İKİ gün boyunca Tanrı'yı konuştuk.ODTÜ'den, Mimar Sinan Üniversitesi'nden, Galatasaray Üniversitesi'nden, Işık Üniversitesi'nden, Cumhuriyet Üniversitesi'nden öğretim üyeleri, felsefede "Tanrı" kavramının çeşitli görünümlerini anlattı. "Tanrı vardır" demenin de, "Yoktur" demenin de özgürce konuşulduğu bir toplantıydı.

Sonuç:

Anladık ki, kimimiz bulmuş, kimimiz hiç bulamamış, kimimiz ise bulmuş da sonradan

kaybetmiş. Bana gelince...

Allah'ı başından bulmuş, hiç kaybetmemiş bir insanım. Ama "din" derseniz...

Onda epey şeyi kaybettim...

Maalesef...

Ders Notları

İki gün boyunca şunları öğrendim

-Şey: 1970'li yıllarda "Les choses de la vie" yani "Hayatın şeyleri" filmiyle keşfettiğim ve çok sevdiğim "şey" kelimesinin felsefede ne kadar geniş bir alanın ifadesi olduğunu...

-Beıng There: Peter Sellers'in harika filmi "Being there"de keşfettiğim, Woody Allen'ın "Zelig" filminde derinleştirdiğim, "Orada olmak" kavramının, Heidegger'de "Dasein" kavramı altında nasıl derin bir manaya büründüğünü...

-**Marx**: Marksizm ölse bile Marx'ın felsefi alanda hâlâ yaşadığını...

-**Anarşizm**: Sol kanatta son yıllarda Marksizm'den daha çok anarşizm kavramının derinlik kazandığını... Bunda sosyal paylaşım sitelerinin ve WikiLeaks, RedHack gibi hareketlerin büyük etkisi olduğunu...

-**İnanç**: Din, inanç, çoktanrılılık, tektanrılılık, ateizm gibi kavramların felsefedeki payının nasıl giderek büyüdüğünü...

- **Ateizm:** "Tanrıtanımazlık", "Tanrıyla araya mesajcı koymamak", "Yapısallaşmış, kurumsallaşmış din anlayışına karşı olmak" gibi düşüncelerin yayılmakta olduğunu... Dünya nüfusunun yüzde 3'ünün, Avrupa'nın ise yüzde 16'sının "ateist" olduğunu...

-"Ateizm"in Türkçeye bazı felsefecilerce "tanrıtanımazlık", bazılarınca ise "tanrısızlık" olarak çevrildiğini...

-Nıetzsche'nin, felsefenin en büyük cazibe merkezlerinden biri olmaya devam ettiğini, hatta yerini daha da sağlamlaştırdığını...

-**İslam**: Felsefenin İslam'la arasındaki köprülerinin hâlâ yıkık dökük olduğunu, İslam'ın toplumsal hayattaki yeri arttığı halde, bunun felsefi tartışmaya yeterince yansımadığını...

-Hegel: Her felsefecinin bir veya birkaç idolünün bulunduğunu, ancak bütün idollerin arkasında devasa bir "Hegel hayaleti"nin dolaştığını...

-**Yabancılaşma**: Yirmili, otuzlu yaşlarımda tam anlamını bir türlü anlamadığım, "yabancılaşma" kavramını, bütün iyi niyetli çabalara rağmen hâlâ çıkaramadığımı...

-Rakı Mı Şarap Mı: Felsefecilerin çoğunun akşam yemeğinde rakı içtiğini, şarap içenlerin ise içki içmeyenlerden bile az olduğunu...

-Şunun Cevabını Bulamadım: 'Din'in zararlarını anlatan Hume, Spinoza, Marx, Nietzsche gibi çok güçlü düşünürler olduğu, bunların çok sıkı gerekçeler anlattığı, yani dinin çok sıkı muhalifleri bulunduğu halde, 21'inci yüzyılda inanç, toplumlardaki etkisini niye hâlâ arttırıyor...

-Yaradılış Mı Evrim Mi: "Allah yaratmıştır" veya "Hayır Darwin haklıdır" demenin, bunu tartışmanın günlük hayatta insana hiçbir zararı yok.
Ama iş, siyasi alana kayınca çok zarar verir hale geliyor. Neden?

Cennet Cehennem

Eğer cennet olmasaydı bu dünya daha mı güzel olurdu

Toplantının en ilginç konularından birini, Ortadoğu Teknik Üniversitesi Felsefe Bölümü öğretim üyesi Prof. Halil Turan sundu. Çoktanrılı dinlerden tektanrılı dinlere geçişi, ateizmi ve ahlakı anlattı.

Ben, "Bu bir evrim midir? İnsan düşüncesi, çoktanrıdan tektanrıya, oradan da tanrısızlığa doğru mu gelişiyor" diye sordum.

Galiba felsefenin bu soruya cevabı yok. Yani "Bir gün herkes tanrısız olacak" diyemeyiz.

Oturumun bana en ilginç gelen teması "Hades" oldu, "Ölülere hükmeden yeraltı tanrısı".

Yunan mitolojisinde öteki dünya, yani yeraltı dünyası, karanlık bir yer.

Yani orada "cennet" yok. Olmayınca, cennet vaadi de yok ve insanın bütün dikkati, "bu dünyayı güzel yaşamaya" yöneliyor. Dinlerken düşündüm.

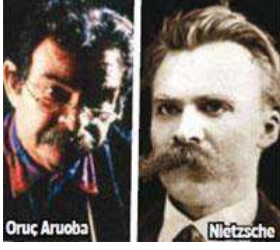
Cenneti olmayan bir fani dünya acaba nasıl bir şeydir?

İtiraz

'Bu salonu protesto ediyor ve dışarı çıkıyorum' diyen Cihangir İslam kim

Toplantının benim için sürpriz simalarından biri, ortopedi uzmanı Doç. Cihangir İslam'dı. Adını HAS Parti'de görev almasından sonra işitmiştim. 2010 yılında Merve Kavakçı ile evlendi. İlk defa karşılaşıyoruz. İzlenimim şu: Tıp dışında ve özellikle felsefi alanda kendini çok iyi yetiştirmiş, gerçek bir aydın. Felsefe toplantılarına katılıyormuş. Muhalif bir çevre içinde, itirazını çok güçlü şekilde dile getiriyor. Güçlü bir hatip ve hitabetin içini çok iyi dolduran bir bilgisi var. Ben zevkle dinledim. Ama onun itirazına itirazlar da çok büyüktü. İkinci günün ikinci oturumunda, "Bu salonu protesto ediyor ve dışarı çıkıyorum" dedi. Ama protestosunu bir sonraki oturuma taşımayacak kadar da sakindi. Ben "İlgiyle izliyorum" dediğim için, bazı dinleyiciler beni "onun safında" görüp mesajlarını benim aracılığımla iletmek istediler.

Uğraşa uğraşa tipi de benzemiş

İLK günün akşamı yemekte, Hacettepe Üniversitesi öğretim üyeliği yıllarından tanıdığım, Ecevit'in Arayış dergisinde birlikte çalıştığımız Oruç Aruoba ile sohbet ettik.

Oruç felsefecilerin bir tür "guru"su olmuş. Herkes ona çok büyük saygı gösteriyor.

Başarılı bir Nietzsche uzmanıdır. Çok iyi çevirileri vardır.

Dikkat ettim, Nietzsche ile uğraşa uğraşa, tipi de ona benzemeye başlamış.

İzmir'e yerleştiğini öğrendim.

Ona "Tanrı" ile "Allah" arasındaki farkı sordum.

"Allah özel isimdir" dedi...

Oruç Aruoba, ikinci gün yaptığı konuşmada, "İnançlı bir ailede doğduğunu, hayatının ilk yıllarında adındaki oruç gibi oruç tutmayı çok sevdiğini ama lise yıllarına gelince kafasında birçok sorunun biriktiğini" anlattı.

Vicdan

Ateizmin 'vicdanı', dinin 'ahlakını' doldurur mu

BİRİNCİ günün en heyecanlı tartışmalarından biri Prof. Örsan Öymen'le Doç. Cihangir İslam arasında yaşandı. Örsan Öymen, Hume ve Nietzsche'nin "din"e ve "Tanrı" kavramına karşı görüşlerini anlattı.

Cihangir İslam ise İzzetbegoviç'in "Bir ateist ahlaklı olabilir, bir mümin de ahlaksız olabilir" cümlesini aktardıktan sonra sordu:"Bir ateist, ahlaklı bir insan olabilir. Ama ateist, nesilden nesle aktarılacak bir ahlak sistemi yaratamaz. Ahlaklı olabilmek için dine ihtiyacınız yoksa, onun yerine ne koyabilirsiniz?"

Örsan Öymen tek kelimeyle cevap verdi:

"Vicdanımı..."

Böylece tartışma, son yıllarda Türkiye'nin en çok ihtiyacı olan insani "şey"e geldi:

"Vicdana..."

Ben yine arada kaldım: (Meraklısına duyururum: Psikart dergisinin son sayısının kapak konusu “Vicdan.”)

Allah insanı neden mükemmel bir varlık olarak yaratmadı

BİR tartışma konusu da “İnsanı Allah yarattıysa onu neden mükemmel bir varlık olarak yaratmadı” sorusuydu. Katılımcılardan biri, “Mükemmel varlıkla neyi kastediyorsunuz? Allah, mükemmel olması için insanı nasıl yaratmalıydı? Mesela kanatları mı olmalıydı” diye sordu. Konuşmacı bunu “Mesela daha vicdanlı yaratabilirdi” diye cevapladı. Böylece “vicdan” konusu ikinci defa gündeme geldi.

Ayrılış duygusu

BENİ Türkiye’nin sığ sularından alıp okyanus derinliklerine götüren tartışmaların ardından,kaldığım Nazlıhan Oteli’nin karşıda Midilli Adası’na bakan odasında uyandım ve Mahler’in Beşinci Senfoni’sini çalmaya başladım. Bu müziği Visconti’nin “Venedik’te ölüm” filminde dinlemiştim. O filmin başında Prof. Aschenbach bir vaporettonun üzerinde Venedik’e girerken bu parça çalıyordu.

Her ölümün bir müziği vardır. Benimki Mahler olsun istiyorum.

-Sezai Karakoç yalnızlığı kadar ıssız...

-Caravaggio kadar isyankâr...

-Kedilerin ölümü kadar sessiz...

-Thomas Mann kadar estetik...

-“Enel Hak” haykırışı kadar güçlü...

-Kendim kadar Ben...

Merak Edene Not: Toplantıyı düzenleyen grubun mail adresini veriyorum:felsefesanatbilim.org ve philosophyinassos.org